

5.3.360

187
C. 10
187

A. CORNELII CELSI
M E D I C I N A E
L I B R I O C T O.

187 361

THE HISTORY OF
THE UNITED STATES

OF THE

AMERICAN PEOPLE
FROM THE FIRST
SETTLEMENTS TO THE
PRESENT TIME

BY

JOHN F. JOHNSON
OF THE

AMERICAN PEOPLE

OF THE

AMERICAN PEOPLE

OF THE

AMERICAN PEOPLE

OF THE

AMERICAN PEOPLE

LECTORI ERUDITO

S. D.

SAMUEL ET JOANNES LUCHTMANS.

Cum nova, & ea quidem superioribus luculentior, Celfi Editio a nobis postularetur, statim circumspicere coepimus virum eruditum, qui Medicinæ studium cum iusta literarum, præsertim Latinarum, scientia ita conjunxisset, ut Editoris partes recte et cum laude sustinere posset. Quo frustra in Batavis & alibi quaesito, ipsi rem arduam suscepimus, & nostro Marte utcunque perfecimus,

5.3.360

A. CORNELII CELSI
M E D I C I N A E
L I B R I O C T O .

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
125 WEST 47TH STREET
NEW YORK 19

A. CORNELII CELSI
MEDICINAE

LIBRI OCTO
EX RECENSIONE
LEONARDI TARGAE.
ACCEDUNT

NOTAE VARIORUM,

Item, quae nunc primum prodeunt,

J. L. BIANCONII
DISSERTATIO DE CELSI AETATE,
ET
GEORGII MATHIAE
LEXICON CELSIANUM.

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud SAM. ET JOAN. LUCHTMANS.
M D C C L X X V.

5
3
350

THE HISTORY OF
THE UNITED STATES

OF THE

AMERICAN PEOPLE
FROM THE
FIRST SETTLEMENTS
TO THE PRESENT

BY

JOHN F. JOHNSON
OF THE

NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

NEW YORK

1900

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

LECTORI ERUDITO

S. D.

SAMUEL ET JOANNES LUCHTMANS.

Cum nova, & ea quidem superioribus luculentior, Celsi Editio a nobis postularetur, statim circumspicere coepimus virum eruditum, qui Medicinae studium cum iusta literarum, praesertim Latinarum, scientia ita conjunxisset, ut Editoris partes recte et cum laude sustinere posset. Quo frustra in Batavis & alibi quaesito, ipsi rem arduam suscepimus, & nostro Marte utcunque perfecimus,

mus, in consilium, ubi opus esset, adhibentes virum doctum, & in his literis versatum De hujus prudenti admonitione, repudiato textu Lindeniano, quem Almeloveenius etiam secutus erat, Editionis nostrae quasi basin fecimus exemplum illud, quod ex recensione Leonardi Targae Patavii 1769. 4. prodiit. Hic vir egregius, e Morgagni excellenti disciplina profectus, & magistri in Celfo emendando studium aemulatus, Celsum ad fidem Manuscriptorum, inprimis veterrimi Medicei, tanta cura, & tam docta crisi recensuit, ut vere praedicari possit, hanc unam ex tanta copia, ad nostram usque memoriam, Editionem esse, quae Celsum integrum & illibatum exhibeat. Nec tamen satis habuimus Targae Editionem simpliciter repetiisse, sed commendationis aliquid etiam aliunde paravimus. Ita Celfo nostro praemissa est elegantissima *de Celsi aetate* Dissertatio, scripta a Joanne Ludovico Bianconio, clari nominis Medico, quem ob eruditionem valde laudat Cl. Ernestus ad Fabric. Bibl. Lat. T. II. p. 44. Quod argumentum cum Bianconius

conius per Epistolas ad Tiraboschium lingua Italica scriptas late explicuisset, mox, rogatu nostro, totius rei summam paucioribus paginis conclusit, & Latine versam, paulo ante mortem, nobiscum communicavit. Eodem tempore forte in manus nostras venit vetusta Celsi membrana, nondum ab aliis collata, cujus Variantes excerptas, & Editioni nostrae adjiciendas curavimus. Variorum quoque Notas, ex Editione, quae in hac urbe a. 1746. prodiit, receptas, auximus Krausianis e Lipsiensi exemplari sumtis. Sed praecipuum huic Editioni ornamentum conciliat Index omnium verborum, sive Lexicon Celsianum, a viro doctissimo, Georgio Matthiae, Medicinae in Academia Gottingensi Professore, tam perite & scienter confectum, ut non uni Celso sive explicando, sive corrigendo, sed universae Latinitati profuturum arbitremur. Tale Lexicon olim condiderat Joannes Rhodius; quod incendio periit. Tale etiam in praefatione ad Celsum promisit Cl. Targa. Sed res intra voluntatem stetit. Fuit autem clarissimus Matthiae, qui et ipse

ipse Celsi Editionem parabat , eo magis idoneus ad hujusmodi Lexicon conficiendum , quo diutius , sub Gesneri auspiciis , in hoc genere laboris versatus erat. Hic enim Gesnero assiduam operam navavit in Latinae linguae Thesauro construendo. Ceterum ille Celsi Index apud Matthiae heredes in tenebris jacuit , donec aere nostro redemptus est , & per hujus Editionis occasionem in lucem vindicatus. Vale , crudite Lector , & nobis , si meremur , fave.

INCLY-

DEDICATIONES ET PRAEFATIONES. ,

INCLYTO ET INGENUO JUVENI,

L U D O V I C O

C O M I T I,

EX PRAECLARA ET ILLUSTRIS COMITUM ET DOMINORUM
A STOELBERG ET WERNIGERODÆ FAMILIA,

DOMINO SUO VERE GRATIOSO,

JOANNES CAESARIUS

S. D.

Multis quidem mirum videri solet, Ludovice Comes inclyte & generose, si qui agnito demum ipso bono, non statim etiamnum amplectantur illud ac sedulo persequantur, cum bonum suapte natura ejusmodi sit, ut id ipsum (quemadmodum & id Aristoteles in Ethicis ex Veterum sententia tradit) omnia omnibus votis expetant. Verum hi mihi videntur illam Fabii Quintiliani sententiam aut ignorare plane, vel ne legisse quidem unquam, aut certe ejus prorsus immemores esse: *non facile mutaveris, quae semel inculcata sunt.* A qua etiam Quintiliani sententia nec illa Horatiana discrepat:

*Quo semel est imbuta recens, servabit odorem
Testa diu.*

Eadem utique utriusque auctoris sententia est, tametsi ab altero paulo simplicius, ab altero figurate pronuntiata, & ad ea omnia rectissime appositaeque referenda, quae multo studio, multo labore, & longa demum consuetudine animis hominum percipiuntur. Quocirca nihil in vita humana tam periculosum tamque pestilens & noxium censeretur debet, quam teneras mentes his imbui sive morum, sive literarum studiis, quae operae pretium fuerit aliquando dediscere, & quidem opera multo majore, quam ea, quae recta sunt, vel a primis rudimentis addiscere. Si quidem hinc in mentibus hominum suboritur quaedam cum pravitas, tum caecitas, quae si quod est in illis judicium, id protinus

protinus obruit & obtundit, nec sese ipsum unquam erigere finit, ut quod vere bonum est, contueri aliquando & cernere possit. Jam hujus propositi, si quis exemplum sive documentum quaerat, in promptu est ipsa barbaries, incondita quaedam & inepta prorsus linguae balbuties, quae tamen superioribus aliquot seculis a Gothis & à Vandalis primum illata plaga, posthabita interim & neglecta in totum recta loquendi tam Graecae quam Latinae ratione, usque adeo invaluit, & studiosorum alicui hominum animos invasi & occupavit, ut jam non uno aut altero Hercule, sed pluribus opus fuisset, qui terras tot ubique horrendis monstis occupatas expurgassent. Enim vero hujusmodi Hercules, nempe linguarum vindices, & non instrenui hostium illarum propugnatores, tametsi non defuerunt proximis annis plus minus centum, ut nec hodie quoque defunt, nondum tamen penitus explodi atque restringi potuit foeda illa barbaries, quin adhuc multorum animis tam pertinaciter, imo tam pervicaciter semel inculcata insidet & adfixa est, ut fere spes nulla supersit fore, ut radicitus evellatur unquam. Quid? quod idem; licet videant nunc etiam utriusque linguae miram tum elegantiam & pulchritudinem, tum utilitatem, atque adeo usum ejus apprimè necessarium, nihilo tamen fecius ipsas linguas non modo abominantur & detestantur, sed & damnant insuper, & nusquam non convitiis incessunt & insultantur. Et quod hoc etiamnum multo est indignius, ut non addam etiam impudentius, nonnulli ex his, qui cum ipsi suis abusibus & infanis corruptionibus ansam occasionemque praebebant tot tantorumque malorum, quibus misere hodie adligitur orbis, ea tamen omnia bonarum literarum studiis & linguarum cognitioni imputare non vererentur. Quasi vero solem quis ipsum idcirco jure culpaverit, quod mundum aperiat & illustret, noctem depellat ac fuget, in qua mendae (ut ille ait) latent vitioque ignoscitur omni. Sed non videmus manticae, quod in tergo est, ut alter ex Poëtis non tam lepide & eleganter, quam vere graviterque dixit. Nec aliter certe (id quod negari non potest) literae bonae mentes illuminant, exacuunt ingenia, & judicium adserunt: sine quo non raro usu venit, ut cum impar hominum sit prudentia (sicuti quidam haud ignobilis Auctor ait) par tamen omnium jus & auctoritas habeatur. Atque haec quidem illae praestant haud dubie, eliminata tamen prius & explosa barbarie, quae versa vice mentes obnubilat, hebetat ingenia, judicium, si quod est, obvertit prorsus & aufert: causa proinde verissima, quod tot tantaque classorum scriptorum praeclara opera pessum ivisse, & intercidisse omnino eruditi lamentantur & deplorant; inter quae & Cornelii Celsi opera, quae de omnibus prope bonarum artium studiis a se posteris auctor ille scripta reliquit, non inter postrema desiderantur, praeter libros octo de medicina, quos solos ex illis adhuc superesse & exstare, accidisse credo magis divino nutu, quam vel fortuna (quae alicui in humanis rebus plurimum valet) vel hominum industria, & id quidem (nisi fallor) propter ipsius artis cum dignitatem, cum necessitatem. Ob quas nimirum causas medicinam nobis, hoc est, artem illam, Ecclesiasticus scriptor ille inter Hebraeos non solum haud parum multum reverenter commendat, atque eadem merita laude prosequitur, sed

sed & ejus artificem, nempe Medicum ipsum, honore dignum adjudicat atque pronunciat: *honora* (inquit) *medicum propter necessitatem*, &c. & de medicina non multo post: *Altissimus* (inquit) *creavit de terra medicinam, & vir prudens non abhorret illam*. Quin & ob easdem (opinor) causas, hujus artis inventores, deos esse falso persuasa credit antiquitas. Unde & apud Ovidium ipso primo Metamorphoseon, ita illam sibi inventam arrogat & vindicat Apollo his verbis:

*Inventum medicina meum est, epifexque per orbem
Dicor, & herbarum subiecta potentia nobis.*

Nec non & Q. Serenus, qui & ipse de medicina carmine sane perquam eleganti scripsit, quem & Celfo proinde nos, quod simile idemque tractat argumentum, adjecimus, sed emaculatum antea & repurgatum non paucis, quibus scatebat, mendis, & suae jam integritati restitutum, statim in ipso sui Libri principio illud de eodem testatur Apolline, atque ita eum per invocationem, Poëtarum more, alloquitur:

*Phoebe salutiferum (quod pangimus) afferre carmen,
Inventumque tuum prompto comitare favore.*

Simul autem inibi & Aesculapium ejus filium subinde invocando, ut praesens propitiusque sibi adesse velit, coepto peragendo, hunc in modum illum rogat atque precatur:

*Tuque potens aëis, reduces qui tradere vitas
Nostris, atque in coelum manes revocare sepultos,
Huc ades, & quicquid cupido mihi saepe roganti
Firmaſti, cunctum teneris expone papyris.*

His accedit, quod haec ipsa ars, praeterquam quod di's suos inventores (ut inquit Plinius) assignavit, & coelo dicavit, cultores habuit potentissimos reges, a quibus credi potest eam studiōrum partem accuratius ac diligentius custoditam, utpote qui scirent illam humanis usibus cum primis necessariam. Sed nec inde quoque eadem ars parvam meretur laudem, quod inter artifices nullus tam prope ad Deum vitae datorem accedit quam Medicus. Quippe quod, ut ille vitam nobis dat & largitur, ita hic datam tuetur, & fugientem retinere conatur. Quanta praeterea laude eam asserat & Homerus, indicat plane versus ille ex undecimo Iliados:

Ἰατρίῃς γὰρ ἀνὴρ πολλὰν εἰσαΐτιος ἄλλων.

Porro autem sive jam dictas ob causas, sive ob aliam quamlibet causam hi nobis libi hucusque servati sint, illud certe nullus vel mediocriter doctus, qui saltem eos legerit, inficiari poterit, quin iidem usque adeo depravati atque corrupti, & a sua integritate demutati fuerint, ut eorum lectio haecenus vel doctissimis parum firma certaue existerit. Et profectō cum hic Celfus noster deus tantusque auctor & sit & habeatur, qualis utique & quan-

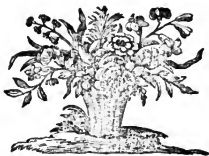
tus ab eruditissimo quoque censetur & judicatur (quippe qui in his octo libris de medicina oppido quam eleganter scribens tanto artificio universa morborum genera tractat, exequiturque definiendo dividendoque, & eorum protinus curationes non uno modo subjungendo; ut ne inter Graecos quidem hujus artis scriptores reperatur quispiam, qui tam exacte tamque diligenter id praestet, aut praestiterit unquam, licet principes artis medicinae ea natio nobis dederit, Hippocratem & Galenum. Cui jam non mirum videri debet ex iis praecipue, qui hanc artem aut profitentur, aut certe colunt: cur illorum librorum lima a nullo eruditorem vel attentata sit hactenus, cum tamen hoc auctor ille neutiquam meruisset, qui sic semper neglectus, nec dicam contemptus jaceret. Itaque cum mecum aliquoties reputarem ac perenderem, quam id foret indignum, longa etiamnum expectacione frustratus, adeoque ut jam pene deplorata spes mihi esset futurum unquam, ut eruditus aliquis hanc sibi provinciam assumeret, videlicet qui Celsum ab importunis istis & infestis studiorum hostibus allereret vindicaretque; Ipse tandem eam aggressus sum magno quidem ausu, ac non minus temerario, utpote longe impar tanto oneri ferendo, & hos octo Cornelii Celsi libros mihi castigandos proposui, quatenus tamen illud mihi pro ingenii parvitate liceret, simulque nullis interim quantumvis gravibus magnisque laboribus abstinui, dum pro mea virili Celsus suae puritati & integritati, quatenus simul & res ipsa ferret, restitueretur. Jam vero in hoc quantum demum praestiterim atque effecerim, in eo candidus lector mihi judex esto, idque maxime, ubi Celsum hunc nostrum cum unoquoque alio ante excuso contulerit & examinaverit: id quod ei & in Q. Sereno liceat. Quare si obstreperus quispiam ac perinde judex iniquus, & lector-oculator inter legendum observaverit locos aliquot, per me vel non fideliter castigatos (id quod evenire potuisse non negarim) vel intactos omnino (quod equidem lubens illi concessero) hunc admonitum velim atque etiam obnixi rogo, ut illud Aristotelis gravissimi sane Philosophi in Elenchis dictum secum expendat, quo vir ille lectorem juxta prudenter ac probe admonet, ita omnia venia dignanda esse, ut inventa multo favore prosequenda. Eidem quoque & illud Horatii in mentem veniat:

Est quodam prodire tenus, si non datur ultra.

His igitur rationibus licet abunde satis armatus videri possim adversus obtreptatorum, sive (ut cum Plinio Catonis verbo utar) vitiligatorum morsus & calumnias, quominus Celsus ex nostra quacunque castigatione in publicum non prodeat, scholiis insuper passim a nobis adjectis, ubi id res exigere videbatur, quo explanatio utcunque esset, illustratus: illud tamen me ad hoc ipsum quoque parum provocat & animat, quod scio utique eum scriptoribus morem receptum esse, ut cum quidpiam a se compositum, publicare vellent, tum sibi ex non infimi ordinis hominibus deligerent aliquem, cui suas lucubrationes dicarent, nuncuparentque; nempe sub cujus tutela libere deinde tutoque illae circumferrentur publicatae. Quod quidem cum & mihi
jam

jam faciundum foret, tu prae caeteris mihi ad hoc diligendus occurrebas, Ludovice optime & humanissima Comes, cui hasce nostras in Celsum lucubrations nuncuparem, dicaremque, partim quidem ea de causa, quae dicta est: partim vero & ob hanc, quod cum anno superiori per ferias Paschatis aliquandiu agerem apud clarissimum virum Eberhardum Comitem & Dominum a Konigstein, in ipsa ejus arce, ejusdem scilicet nominis & vere regali, utpote plane magnifica & eleganti non modo aspectu ipso & foris & intus, sed quae practerea & arte & natura undique munita sit: tum me tibi ita devinxisse & ingenii tui dexteritate & suavissimo tuo nec incrudito colloquio, quo interim mihi liberrime frui licebat: ut tum quoque mecum identidem cogitare coepissem, qua de re vicissim mihi devincere possem, ut qui hac parte mihi longe felicissimus viderer, si talis tantique Comitris gratia & benevolentiam mihi conciliatam haberem. Cum ergo id nulla re alia decantius fieri posse arbitrarer, quam iis (quas in Celsi libros octo paravi) lucubrationibus, non quod id satis putarim, quo te mihi tantum Comitem devinxum redderem, sed quod certo scirem te non rem ipsam, quae datur & offertur, tanti aestimare, quanti ipsius dantis animum, eas ipsas (quae) nunc haud alio vultu suscipere digneris, quam quali me vultu ad vos isthuc advenientem primum excipiebas; qualemque deinceps per eos dies, quibus apud vos agebam, perpetuo exhibebas, nempe benevolentissimum. Quin & illud mihi tum subit, esse videlicet aliud fere nihil, quod per ocium principis viros magis deceat, quam pulchris simul & honestis fese exercere literarum studiis, iisque maxime de rebus, quibus cognitio non animi tantum, sed & corporis molestiam (si quando eos invalerit corripueritque) propulsare possint. Cujusmodi sane post studium sacrarum Literarum adjuncta Historiarum cognitione, inter reliqua praecipuum est studium Medicinae, dummodo tamen id tale sit, ut in eo res, quae tractatur, simul cum eloquentia conjuncta sit. Quale utique id esse, quod est apud Celsum in his octo libris, nemo non ex eruditis aperte videat, & ingenue fateatur. Quippe cujus res quidem ipsa probe cognita ad corporis molestiam propulsandam ex ipso instituto facit: ejusdem autem rei contemplatio & cognitio atque obiter ipsa quoque lectio, non parum confert ac prodest ad relaxationem animi, ubi is jam fatigatus est (ut saepe fit) variis rerum civilium occupationibus: ejusmodi principes plerumque viros tenent, ex iis praesertim qui suo ordini & officio satisfacere adnituntur, inter quos nunc nec inter postremos illae tenent illustrem & generosum parentem tuum Bodonem Comitem & Dominum a Stolberga & Vuernigeroda, nec non & jam ante dictum Eberhardum Comitem & Dominum a Konigstein, tuum ex matre avunculum, matrona quidem illa me Hercule non minus moribus spectabili quam natalibus generosa, & te haud dubie manent ob ingenii acumen & ingenuinam industriam, quae profecto tanta in te per aetatem prope juvenilem adhuc relucet, quanta raro ea conspicitur, vel in his, qui jam senilem, nedum vtilem attigerant aetatem. Nec est, cur metuendum nobis sit, ne hac de te spe & opinione fallamur unquam. Quandoquidem habes tu, non so-

lum ipsam ad hoc naturam ducem, verum etiam exemplum ab illo tuo avunculo quotidie sumis, ut apud quem liberalissime educatus filii loco haberi, quem & eo libentius ob oculos tibi proponis, ut quem imitari studeas. At de hoc jam satis superque, ne videar fortasse alicui plus aequo propensior in tui commendationem, cum tamen revera hac etiam longe maiorem tuae mereantur omnibus prope perspectae virtutes. Caeterum Celso (quod dixi, cujus & rationem supra reddidi) Q. Serenum adjectinus & Rhemnum Palacmonem, seu (ut aliis placet) Priscianum de ponderibus, quod ponderum videlicet ratio, nonnihil habeat cum re medica commercii. Ad haec ut & styli varietas te interim ad legendum invitet pelliciatque, & legentem jam remoretur aliquantum ac detineat. Veruntamen ut tibi Celsum, ita ex illis duobus alterum, nempe Quintum Serenum, Henrico, alterum Alberto, utrique fratri tuo germano, generosis & ingenuis adolescentibus dicatum volui, idque hac ratione, quod sicut Celsus reliquis duobus non tam mole ipsa quam materiae tractatu longe praeponderat: ita tu duobus illis fratribus tuis ut aetate, sic & rerum cognitione anteis: alias vero, quae raro inter fratres reperitur concordia (ut quidem non inelegans auctor ait): ea inter vos & reliquos fratres vestros germanos maxima conspicitur, ac in dies major speratur: hinc sumpto nobis indicio, quod inter vos alius alium mutua, eaque perpetua prosequitur benevolentia, quam procul dubio idem inter vos conciliat atque animorum consensus. Vale rectissime, & me albo tibi devotorum adscribe, persuadecque Caesarium tibi esse deditissimum. Coloniae pridie calendas Aprilis. Anno a natali Christi, Millesimo, quingentesimo, vicesimo septimo.

R. CON-

R. C O N S T A N T I N U S

CLARISSIMO ATQUE AMPLISSIMO

V I R O,

J O. C A P E L L A E,

REGIS CONSILIARIO ET ARCHIATRO DOCTISSIMO,

S.

Omnia satis in pejus roere, jam & vetus est, & summi Poëtae querimonia. Nec vero longius abeundum, ut id constet exemplis. Tantum de proximo, & e re nata sumendum, quod controversum esse non possit. Veterum scriptorum, illius (aurei fane seculi) felicioris aetatis, quanta fuit olim styli majestas? Qualis ex orationis illorum luminibus splendor eluxit? Quis quantusque decor & gratia, ex illustri compositionis inimitabilis ornatu & elegantia propemodum singulari? Maximo argumento esse possunt, ut sumptuosi aedificii (cujus materiam olim opus superabat) nonnullae reliquiae, quae etiamnum extant paulo integriores, quasque non possumus sine admiratione maxima contemplari. Nunc per exscriptos libros, totiesque imprimendo interpolatos, quis squalor & situs? quanta vera obscuritas, ut non umbrae, sed tenebrae pro luce indutae sint? Quot fordes, quot ineptiae investae sunt, aut describentium inscitia, aut semidoctorum quorundam audacia? Quanta denique in politissima scripta obrepit barbaries? Nullus fere liber est, qui non infinitis erratis, aut certe quamplurimis fcaeatur. Auctores ipsi, si reviviscant, exceptis paucissimis, libros, qui circumferuntur, tanquam liberos & ingenii sui partus, aut nequeant, aut nolint agnoscere: Usque adeo ipforum monumenta lacera, mutila, depravata & foedata sunt, idque omnium ferme quidem omnia. Sed in his, ut caeteris, ea est temporis injuria, noxaeque senescentis aetatis. Nihil enim est operae, aut manufactum, quod quantumvis elegans, scitum & exquisitum, longa dies paulatim non imminuat, corrumpat & absumat, tandemque penitus aboleat

annorum

annorum quasi senio & carie vetustatis. Porro autem, si quis scriptor hanc calamitatem expertus est, is ipse est, arbitror, Cornelius Celsus, qui & tamen imprimis bonus auctor (Ideoque ab aliis primae notae scriptoribus laudatur, multumque approbatur, ut a Columella, verbi causa, Plinio, & Quintiliano licet communis artis aemulo) Qui & Hippocratis fidelis interpretes Latinus dici meruit: Qui Medicinam in compendium contulit, Qui ita castigat, proprie & eleganter loquitur (versum enim dicendi genus & astrictum secutus est, in quo rerum sententiosa gravitas, verborumque apta & numerosa, & quasi rotunda constructio) ut non modo a Medicis propter artis scientiam, verum etiam ab omnibus eloquentiae candidatis, propter scribendi venustatem laetari mereatur. Nullus enim auctor est, si Ciceronem & Plinium excipias, id est, duo linguae Rom. columnae, cui plus ipsa Latina lingua debeat. Quod ipse in linguae Latinae supplemento, nisi brevi ostendam (si Dei opt. max. munere mihi vita suppetet) non recuso ab omnibus mihi fidem derogari. Sed cum ejus scripta, locis quamplurimis misere corrupta sint, & nonnullis obscuriora, eo contigit, ut a paucis, aut non ita multis medicisque antea legerentur. Ea quidem cum non semel perlegissem, & magnopere placuissent, subiit animum tanti scriptoris indignam sortem satumque miserari: continuoque coepi velle ejus vulneribus, quantum possem, opis asserre. Itaque subsidia omnia, quae potui, mihi ipsi comparavi. Nam conquisitis antiquis exemplaribus (quod in castigando primas obtinet, aut debet obtinere) ad eorum fidem permulta mihi videor emendasse. Aliquid autem a lectione recepta summutare, nisi ubi manifestissimus error comparebat, mihi religio usquequaque summa fuit. Itaque satis habui manuscripti Codicis diversam scripturam, aut propriam conjecturam in margine adnotasse: Et obscuris plerisque, expositione brevissima nonnihil lucis asserre. Praeter haec, amicorum consilio atque opera usus sum, imprimisque vigilis & laboribus clarissimi Medicinae Doctoris, JACOBI DALSCHAMPII, viri summi judicii, & in omni bonarum artium genere perpolit, quo jam complures annos non amico tantum fidelissimo, sed etiam studiorum adjutore atque impulsore acerrimo semper uti consuevi: cuique studiosi maxima ex parte debebunt, quicquid utilitatis (si qua tamen, ut spero, futura est) ingenium nobis, qualecunque illud est, & labor assiduus in literis, industriaque extulit. Consului quoque persaepe ingeniosissimum virum, nec minus artis experientia, quam doctrina celebrem, LEONARDUM BOTALLUM, Regis item Medicum, quocum mihi jam vetus, jamque arctis-

lima

ſima neceſſitudo interceſſit. Ex eo autem amico (vir ornaſſime atque eruditiffime) cum intellexiſſem, in tua Bibliotheca quædam Celſi perantiqua exemplaria conſervari, hominem amantiſſimum mei orare non deſtiti, ut quoniam apud te gratia tantum poſſet, ab humanitate tua & bonas artes adjuvandi ſtudio (quæ in te ſumma eſſe, inter cætera ornamenta virtutis, minime dubitabam) mihi illorum uſum & fruſtum ad tempus impetraret. Quid multis? Ille officio, benevolentia, precibusque noſtris adductus, inſtituit mea cauſa, id a te per literas magnopere poſtulare: Quibus, quamvis occupatiſſimus eſſes, & tunc inter aulicos tumultus verſabâre, mox tamen peramanter, nec minus officioſe eleganterque reſpondiſti. Liceat mihi, quaero, cum bona tua venia, ex illa epistoſa tua clauſulam unam, vel etiam alteram huic noſtræ attexere: Quod cum mihi non temere, ſed neceſſariò faciendum ſit, audacius id eo facturus ſum, quo magis utrique noſtrum non niſi honorificum eſſe poteſt. Ergo BOTALLO noſtro hunc in modum reſcripſiſti: „ De Celſo quod ſcribis, memini me ſuperioribus annis „ unum exemplar meum, in quo complures loci ex fide veterum Cœdicum „ reſtituti eſſent, viro doctiſſimo Vincentio Lauro communicâſſe, cum ille „ viciffim me ſui participem feciſſet: Verum id ſane exemplar ad manam „ non eſt. Quare illius copiam eruditiffimo D. Conſtantino in præſentia- „ rum facere non poſſum. Attamen, ſi quos forte locos indicabit, quos „ corruptos eſſe ſuſpicetur, ſperaverim me alicubi nonnihil adjumenti alla- „ turum. Ego enim in eo auctore cognoscendo & repurgando, abhinc „ biennium aliquantum operæ poſui ”.

Haec haſtenus, quæ ut ate humaniter, amabiliter, honorificeque, perſcripta ſunt: ſic a me quoque fideliter tranſcripta; quò mihi nunc apud omnes conſtet fides diligentiae, quæ excuſationis errorum facilius veniam inveniat & exoret. Nec illa ſimplex noſtri facit ratio. Nam & literis tuis teſtata tam liberalis invitatio, me ambitionis ſuſpicionem in totum exoneravit: Eademque mihi juſtiſſimam cauſam attulit, cur ad te Cornelium Celſum ſrugaliter a me exceptum, ut mea fert tenuitas, quam primum amandarem: ut a te pro pia facultatum, quæ tibi vel maxima ſuppetit, liberaliter, laute, magnifico- que traſtetur. Nec id ſolum, verum ut & ſanus & integer, tuiſque beneficiis ornatus ad nos omnes redeat, & in publicum prodeat. In quo quidem unius, non autem uni gratificatio futura eſt: ſed hæc, & congratulatio omnium, & communis actio gratiarum. Nos enim aliquot naevos, varos, lentigines, ephelidas, verrucaſque tantum curavimus: Reſtant Chironia, Telephia

phia quoque ulcera, quae pro deploratis habeo, nisi a te sanentur, qui summus es Medicus arte & dignitate. Talia ex composito a nobis relicta sunt, ne secus tractando exacerbata magis exulcerarem. In summa minimum est, quicquid ipsi contulimus, nec minus tamen, quam praestare potuimus. Quod &, si optima voluntas, ut testor, egregiusque conatus, ut arbitror, cum difficultate pensentur, maximum videatur. Quare mihi magna spes est, fore, ut tecum, qui Galliae magnum es decus & ornamentum, boni omnes excusent, nullisque labor impensus ingratus sit. Quod mihi jam pro te spondet morum cum gravitate facilitas, tuaque humanitas: quam in te praelucere ex tot virtutum numero, idem Botallus noster (quo non alter veracior, aut minus assentator) cum equidem tuam, id est, hominis gravissimi & doctissimi cenuram non parum formidarem, toties confirmavit, mihi-que persuasit. Eo factum est, ut & opera Theophrasti jam a nobis decennio recognita atque emaculata, eademque de Graeco in Latinum conversam limare occoeperim, ac nonnihil perpolire: quo te nominatissimus auctor ut cliens Patronum adoptet, sub cuius nominis auctoritate sua scripta quam primum in lucem edita, minus vereantur in publicum exire, inter manusque versari. Vale.

CLARIS.

DEDICATIONES ET PRAEFATIONES.

19

CLARISSIMO VIRO,

DOMINO

GUIDONI PATINO

BELLOVACO,

DOCTORI MEDICO PARISIENSI, ET PROFESSORI REGIO,
AMICO SUO MAGNO SALUTEM.

CLARISSIME VIR,

CICERONIS ista gloriatio est: *Latinos omnia invenisse melius, quam Graecos; aut ab illis accepta fecisse meliora.* Augusta profecto, & magno viro magnarumque rerum fiduciam habente digna! Quam & veram minimeque vanam deprehendit, quisquis a Romanis posteritati tradita comparat cum Graecis. Ne longum abeam, Oratorum quidem laus ita ducta fuit ab humili ad summum: suere & Philosophiae studia sic ad Latinos traducta, ut ne bibliothecis quidem Graecis eguerint. Neque vulgare est, quod de nostra arte Celsus protulerit. Quam enim ab Hippocrate, ab Asclepiade, ab aliis Graecorum plurimis accepit scribendi de Medicina materiam, hoc ipso fecit meliorem, quod primus eam sic conceperit, ut esset ad discendum aptior, ad faciendum promptior. Graecorum antea nemini, quod sciam, id laudis datum, quod artem redegerit in systema, & corpus methodo constitutum. Celsus praestitit, & res faciendae medicinae utiles ac solum necessarias ita ingeniose ac diligenter ex antiquis elegit, ita per partes digestit, hasque ipsas innexuit inter se, ut vel Recentiores inter non noverim, quem ipsi jure possis antepone. Neque ad eam laudem refert, sermone tantum, an etiam opere fuerit medicus. Si enim coire ista semper necesse est, quotusquisque hodie medicus est? Cathedrarios quippe videas medicinae scientiam plerumque subtilius, quam ex usu, excolere, atque hoc per ambitionem, quam vocant veri serutationem, agere, ut ingenio & facundia vincant. Contra qui quaevis serviant, bene gnari,

•• 2

mortuos

morbos non eloquentia, sed remediis curari, ut populo placeant, ex quo ille major est, sufficere credunt secreta jactare & his curatorum longas ostentare tabellas. Hippocrates certe pro Medicis habet, qui veram artis sibi cognitionem compararunt: sed transferre ad usum suadet, & fructum eorum, quorum gratia est inventa. Saperene putandus est, qui lucernam accendit, & subter modium ponit? Sapit, & bene de se ac proximo meretur, qui accensam imponit candelabro, ut aluceat omnibus, qui sunt in domo. Caeterum hoc dubitare de Celfo docti solent, fuerintne in operibus Artis exercitatus. Quo de quia meam aliquando sententiam rogasti, dicam paucis. Magnum quid medendi scientia est: majus, prudentia atque sapientia. illa quippe scientiae oculus; haec manus est. Absque prudentia si est, neque tempora lustrare Medicus rei bene gerendae, neque praecipites captare occasiones potest. Absque sapientia si est, tractare homines ignorat, & suo quemque calopodio calceare. Uti vero scientia nisi discendo, hoc est, legendo, audiendo, cogitando; ita prudentia & sapientia, nisi faciendo & rebus se gerendis accommodando, non comparantur. Ex artis scientia Celsus si venit aestimandus, vix persuaderi potest, ut is non habeatur pro Medico, & quidem usu longo atque exercitatione perfecto, qui suis scriptis Medicinae intima penetralia subiisse, abdita quaeque enucleasse, penitus abstrusa rimatum esse, suam ubique de iis sententiam interponendo se prodit. Quod esse judicium novisti ejus, qui praefatus olim ad Rubeum fuit. Probum mihi, & ex toto probatum. Si, quae in nullius non morbi curatione elucent, prudentiam atque sapientiam spectemus, ubi, te quaeso, unum Hippocratem si excipias, utriusque aut salubriora praecepta, aut fideliora monita reperisti? Quae, si numquam noster venit in rem, quemadmodum fuit assecutus? Putasne secreta atque arcana artis, hoc est, intimas & occultas ad salutem cujusque pertinentes rationes scire posse eum, qui in conclave numquam penetravit? Quae sola felicitis ingenii magnitudine complexum, & ob id alieni operis interpretem atque Hippocratis ejusque sectatorum discipulum, & exscriptorem habendum esse potius, quam medicinae aliquem auctorem, judicium est viri egregie eruditi. Cui per me subscribere, quibus libet, licet. nam a me non impetro. Si rectum tamen, heu! quantos auctores amisimus! Ex toto quippe Galeni oceano, si dicere per invidiam fas est, non tot interiora medendi consilia quis hausserit, quam ex ubere hoc Cornelii rivo. Fateor, plus est in Galeno florum, ut & foliorum: sed fructuum plus in Celfo est.

Tacco

Taceo multis locis sic illum loqui, ut, se fecisse medicinam, liquido satis demonstret: nullo sic, ut contrarium inde queat liquere. Solum ob stare videtur, quod Plinius sua aetate, hoc est, centum & viginti praeter propter annis, post, solam hanc artium Graecarum nondum exercuisse scripsit Romanam gravitatem, & in tanto fructu paucissimos Quiritium attingisse, eosque ipsos statim ad Graecos transfugisse; imo vero auctoritatem aliter quam Graece eam tractantibus, etiam apud imperitos expertesque linguae, non fuisse. Si ex vero ista; sicuti causam non credendi non habemus oculo testis, qui credimus Celsum, ex gente Cornelia, omnium Romae nobilissima, oriundum, factitasse artem, populus quam expertus damnavit? Non hoc ulli volo persuasum, fuisse *ἐκ τῶν πρῶτων*, quos vocat Modestinus l. 6. §. 1. ff. de Excusationibus; atque adeo solitum *ἀπὸ τῶν πρώτων*, & aegros visitatum circuire mercedis causa. M. Catonem meminit idem Secundus professum, esse commentarium sibi, quo mederetur filio, servis, familiaribus. Nec alia ratione medicinam exercuisse Cornelium puto; nec apud alios, nisi forte quod nonnemini video placere, in gravioribus casibus sit passus se adiri, & eam rogari operam, quae virum nobilem non dedecet. Verbo: tolem opinor fuisse Medicum, qualis Cato fuit, aut quales sunt hodieque Regum archiatri. Qui, etsi non omnibus vigilant, miserabilibus tamen personis, & ad se, ceu Aesculapium aliquem, confugientibus suam negare opem non sustinent; scientes, nulla re hominem magis accedere ad Deum, quam salutem hominibus dando. Praeter haec, quae aut dici in eandem sententiam, aut objici possunt, jam sunt ab aliis vel occupata vel refutata: ut necesse non sit illis repetendis vel tempus prodigere, vel doctas tuas aures & gravioribus intentas curis obtundere. Hoc unum dicam, qualis qualis noster fuerit, dignissimus est, vel doctrinae cultu, vel elegantiae nitore, non solum, qui legatur, sed qui nunquam de manibus deponatur. Me, fateor, nullius post Hippocratem lectione vel affici magis, vel erudiri. Quo factum, ut & saepius relegerim, & nunquam sine voto, existeret aliquis, qui aut daret eum nobis quam emendatissimum, aut emendandi materiam suppeditaret. Quam tuo tandem beneficio consecutus nobilem & locupletem, statim operi admovi manum; quo & meae satisfacerem cupiditati, & expectationi eorum, apud quos nulla non occasione & laudare Cornelium nostrum, & scrio commendare sum solitus. Quam autem feliciter mihi res sub manu successerit, te velim vel in primis judicare. Nam haec inter plurimas mihi causa est,

quod Celsum istum, quem meum imagine quadam adoptionis feci, celeberrimo tuo nomini, & multis mihi nominibus suspiciendo colendoque consecrarim. In seculi quippe hujus & tam antiquitatis fastidiosi, quam novitatis omnis cupidi, conspectum proditurientem, nec sine patrono ausum, cujus in clientelam potius, quam tuam debui dare? Absque illis certe subsidiis, quae mihi sumquam sine summa laude loquendum studium tuum juvandi publicum tulit, si fuisset, vel animum non applicuisssem ad recognitionem Auctoris ut eruditissimi, ita & corruptissimi. Quis credat, post Egnatii, Caesarii, Constantini, Stephani, Pantini, Ronfci, Rubei, tot illustrum virorum diligentissimas curas, fuisse mihi plusquam bis mille locis corrigendum? Quo ipso quia fecisse me opus putabam non poenitendum, aut tuo nomine & seculo indignum, etiam hoc ausus sum illi inscribere, quamvis non ignorem multo plura majoraque me debere amoris & beneficiis in me tuis. Itaque te rogo, Vir Clarissime, hanc cautionem accipere crediti, & animi ad omnem se gratitudinis memoriam obligantis. Certe hunc, quem eo vultu, quo omnes literatos soles amplecti, suscipiendum tibi offero, si non industriae, saltem laboris mei soctum, testem esse volo, quanti & sim & in perpetuum tibi sim futuras debitor. Deus autem immortalis diu te sospitem atque incolumem Rei medicae, literariae, publicae, imo mihi & omnibus bonis conservet. Dabam Lugduni Batav. Mense Augusto, anni cdo lxxvii.

*Tui nominis atque dignitatis
cultor propensissimus*

JOH. ANTONIDES
VAN DER LINDEN.

LECTO-

LECTORI

S.

Sisto tibi, amice Lector, A. CORN. CELSUM, auctorem Latinissimum, medicum sapientissimum, prudentissimumque. Cujus ego amorem tibi si velim commendare, idem fecero, quod hederam qui suspendit vino veteri & bono. Quemadmodum namque virtutem non potest non amare ac sequi, quisquis ejus pulchritudinem atque pretium novit: ita Celsum nemo non aestimat, nemo non diurna versare manu, versare nocturna studet, quin in succum & sanguinem, quod ajunt, convertere; nisi qui ignorat, quanto citore atque cultu, quanta industria atque solertia istos de Re medica libros octo (solos nobis ex pluribus eisque eruditissimis ingenii ac vigiliarum egregie elaboratarum monumentis reliquos) scripserit, atque ex Hippocrate cumprimis, medicinae parente, contraxerit, adhibitis in omni graviore negotio etiam in consilium aliis, & semper quidem optimis auctoribus. Quales omnino necesse est fuisse, si sola confusus ingenii magnitudine, nulla artis ex citatione comparata notitia, tam admirandum nobis opus concinnare est aggressus. Quod me non credere, jam supra dixi. Scepticos in scribendo sequutum, auctor est Quintilianus. Quod si de sermonis ornatu intellexit, concedi potest: non facile, si de modo doctrinae. Ita enim scripsit, ut qui neutiquam dubitavit, non suam modo sententiam aperte profiteri, sed & summorum quoque virorum ad eundem cum rationis tum experientiae revocare; quia & necessaria ac laudanda in artibus libertate mutare praecepta eorum, qui medendo scribendoque se ostendebant aberrare, non tam a placitis & a doctrina majorum, quam ab officio medici; quod Asclepiades esse dicebat, referente nostro, ut tuto, ut celeriter, ut jucunde curet. Ubique autem ea usus est modestia Celsus, ut, et si nunquam tanti putaret auctorem, quanti hominum salutem, neminem sua tamen laude fraudaret. Quamquam vero jam ipsius aetate medicina esset in tres sectas, easque plurimum inter se dissentientes, diducta; ita tamen Dogmaticae (quae minime omnium despectebat ab Hippocratica) se applicuit adhaesitque, ut nihilominus etiam ab Empiricae atque Methodicae principibus acciperet, quae rationalis conjectura atque fidens usus comprobassent: dignus vel ipso proposito, ut eum penetrasse cujusvis sectae omnia, atque delectu habito, in hanc velut multorum operum epitomen congestisse meliora quaeque, credamus. Forma operis, supra quam nostrum putat vulgus, orata est, & ordinata. Sermo toto in opere plenus, purus, venustus, castus, &, quod praecipuum est, accommodus recte tractandae; adeo

ET

ut in medicina quidem nemo uti meliori scribendi magistro queat. Ordo, quam in toto dilucidus, in partibus articulus, tam est in utrisque appositus ad usum. Quem ut solum Celsus spectavit, ita nihil eo non pertinens, non necessarium attulit: quoniam, relictis omnibus, non dicam superfluis, sed quae aliunde & possunt & revera debent accipi, eam solummodo Medicinae partem persecutus est, in qua propria & principaliter ars consistit. Quo de dicere plura, nisi te discere hoc ex ipso auctore mallet. Ego certe, propter quae dixi, illum mihi semper habui familiarem, & dignum, in quo non solum versando studii, sed & emendando operae plurimum, atque laboris ponerem. Itaque conquestis in eam rem necessariis, quae quidem potui, hoc in praesenti egi, ut textum exhiberem quam maxime emendatum. Feci id adiutus iis subsidiis, quorum mox catalogum exhibebo. Quantum fecerim, non attinge rectius cognosces, quam si conferre editionem hanc cum omnibus velis, quae prodierunt hactenus. Praeter quae dixi, saepe mihi fuit Hippocrates adjuvans. Quem quanti noster fecerit, non tam ex ore ipsius, quam opere discas; quod, quia omnibus paginis quamplura exinde transumpta continent, auctori meruit nomen Hippocratis Latini. Quae causa mihi curatius utrumque conferendi, & colligendi quoque, quae Forſius in doctissimis suis ad Hippocratem notationibus pridem observavit. Quaedam, sed admodum pauca, ex ingenio tentavi, & nisi cum res aperte postularet. In caeteris, ubi mei mihi libri & ingeniosae summorum virorum conjecturae non praeuecebant, malui errorem retinere, aut locum in suspitione saltem relinquere. Quod & eo securius mihi licere putavi, quia Cl. D. Johannem Rhodium, virum inter seculi & nostrae artis primos, a multis annis ex multo plurimis cum membranis tum libris emaculatissimum, & quem ab Auctore habuit, nitori haud dubie restitutum ac locupletissimis commentariis illustratum, penes se servare scio. Quem & ago, (si quid veteris se amicitiae memoria patitur rogari) ut ne diutius protollat expectationem atque desiderium eorum, qui & Celsum & Rhodium in pretio & amore magno suo merito habent. Glossemata offendi plura: nullum tamen, praeter forte unum, quod nimio erat *inordinatum*, ausus sum de medio tollere, quia nullum huc praefatum habebam librum. Librorum in capita distinctiones uti ab ipso auctore esse certum est ex VI. 12. & VII. 9. in fine: ita lemmata illis adscripta esse a librariis, & e margine in titulos transumpta, ne locus quidem dubitandi est; unde & aliquid licere mihi in istis putavi, quin, si forma operis livisset, redire eo, unde venerant auctoris in iussu, iustitiam. Praeter haec animus erat, notas addere, & quasdam nostras in auctorem observationes: sed, praeter quam modo retuli, causa alia fuit libri forma. Quam & ego & typographus *via tarentina* in praefens malebamus: ille, lueri gratia; ego, auctoris. Quem mihi spes est reperturum tanto plures emtores lectoresque, quanto est editio ista caeteris emendatior, & elegantior atque aptior ad circumferendum. Vale & tuus mihi favor sit Rimulo ad tuum in commodum majora melioraque conandum.

THEOD.

THEOD. J. AB ALMELOVEEN
L E C T O R I
B E N E V O L O

S. D.

Multos non modo proximi, verum etiam hujus seculi eruditione atque fama praestantissimos viros operam in cōmendandis atque illustrandis A. C. CELSI de *Medicina* libris, non vulgarem posuisse, qui ignorat, nae scriptorem illum ignoret necesse est. Quis enim est, qui vel primis labris Medicinam gustasse prae se ferat, quem Caesarii, Pantini, Constantini nomen fugiat? quis Jeremiam Threverium, quis Balduinum Ronsseum de fama non noverit? quis de Jodoco Lommio, Petro Pavio nil audivisse se ausit profiteri? quis denique, quid Joannes Antonid. van der Linden praestiterit, non observarit? quorum Virorum exemplis, quibus duci solemus, incitatus incredibile quanto legendi, relegendique flagraverim desiderio? quod repetita aliquoties lectione non leviter accrevit, adeo ut notare quaedam ab aliis praetermissa, & hunc Auctorem cum aliis conferre scriptoribus subinde coeperim, quod cum vidissent Celsi nostri cultores diligentissimi, operae praetium me facturum existimarunt, si cum orbe literato hunc nostrum communicarem laborem, promissisque abhinc fere anno datis satisfacerem. Quod cum altius in animum descendisset meum, protinus istis expoliendis memet applicui. Veruntamen quum variarum lectionum numerum in majorem molem excurrere viderem, editionem vero formae commodioris, & si ita loqui liceat, portatilis desiderari, consilium mutavi, satis habens loca duntaxat sive nostri auctoris, sive alterius medici, parallcla indicare, scriptoris nostri sententiam quae aut illustrarent aut confirmarent. Editioni autem huic rerum atque verborum indicem, quem in omnibus aliis

...

aliis desiderari sciebam editionibus, adjecimus, de industria, ne nimiam in molem assurgeret nunquam e manibus deponendum hoc Medicinæ *εργασίον*, aliquanto contractiorem; quod prae manibus nobis sit, ejusmodi Lexicon, quäle una cum notis eruditissimis in Celsum a viro fama super aethera noto, Joanne Rhodio confectum, incendio tristissimo absumptum summo opere dolemus, alii editioni subnectendum. Subjuximus, quae loca difficiliora explicant R. Constantini annotationes selectas ex exemplari, alias rarissimo, e Cl. Graevii Bibliotheca deprompto. Scholia eruditorum facile principis Isaaci Casauboni, margini codicis, quo fuerat usus, festinantissime illita, quae ex τοῦ πατρὸς Isaaci Vossii Gazophylacio secum attulit Gothofredus Thomasius, ὁ χαρίτωτος, pro amicitia atque necessitudine, quae inter nos intercedit non vulgaris, quam benignissime mecum communicavit; quae licet breviora, numero pauciora, minimeque publicae luci ab Auctore adaptata, ob religionem tamen, qua summa eum colo, suppressere non potui aut minus grata fore putavi. Quid vero ipsi praestiterimus, lectione ipsa confectur H. Lector, quem duo munitum volumus, numerum margini impressum loci paralleli paginam versumque indicare, alterum in notulis, ubi citati libri saepe numero auctoris recitetur nomen, Hippocratis debere intelligi.

JOAN-

JOANNES BAPTISTA VULPIUS

M. D.

MEDICO, ET ERUDITO

L E C T O R I

S. P. D.

Non solum suscepta a Fratribus meis Antiquos Latinos Auctores edendi provincia, verum etiam quotidianae Amicorum postulationes, duos, inter illos, eruditissimos medicinae Scriptores a me potissimum depositentium, in causa fuerunt, ut Aur. Corn. Celsi, & Q. Ser. Samonici libri Cominianis typis, eadem prorsus diligentia, qua ceteri haecenus prodierunt, recuderentur. Qua in re praestanda, quod ad Celsum attinet, Th. J. Almeloveenii, Viri Doctissimi, & de hoc Auctore optime meriti, Editione ultima Amstelodamensi, habita apud Jo. Wolters in 8. anno 1713. tamquam meliori, usi sumus, nihil quidquam (ne ipsis quidem Praefationibus exceptis) quod in ea propositum sit, omittentes, imo eandem tanta cum fide exprimentes, ut nostrae hujus paginae illius paginis, & lineae lineis respondeant. Eam tamen quotiescumque opus esse credidimus, cum accuratioribus aliis contulimus, semper autem, & diligentissime quidem, cum Elseviriana anni 1657. a Famigeratissimo Lindenio curata, utpote quam in plerisque ipse est secutus Almeloveenius. Itaque multos typographicos errores in prima, nonnullos vero in hac etiam Elseviriana deprehensos sustulimus. Ceteros autem ea qua licuit ratione ex parte indicavimus. Cum enim Cel. Praeceptor meus Jo. Bapt. Morgagnus, cujus vel solum nomen maximum per se ipsum praeconium est, plurima mihi partim vetra, partim nova in Celfo menda, & plerorumque facilem manifestamque emendationem doctissima

... 2

ad

ad me scripta Epistola demonstrasset; etsi ab ipso impetravi, ut edere hanc possem, id tamen ita impetravi, ut nihil propterea me in Celsi verbis novaturum esse, promitterem. Quod igitur potui; eandem huic nostrae Editioni praefixi; singulis autem Celsi locis, de quibus ea in Epistola sermo est, magno tuo commodo in paginarum marginibus numeros apposui, Romanos quidem Epistolae paginis, barbaros quidem ipsius lineis respondentes, ut nullo negotio, quid de quoque loco Vir Cl. censeat, possis invenire. Idemque ad ea quoque loca praestitimus, quae de obscuris, eruditionis suae luce, praeclarissima reddidit. Quoniam vero & de Vita, & de Elogiis, & de Scriptis Celsi haud pauca praemisit, & inter haec, Fragmenta etiam ipsius nonnulla, a nemine adhuc prolata; idcirco miscellaneas de Celfo ejusque Scriptis Noticias, quas Eruditissimus Jo. Alb. Fabricius in Bibliotheca sua Latina, ejusque novo ac pleniori Supplemento congeffit, in hoc Auctore recudendo omittere visum est, ne quae satis a Sapientissimo Morgagno, Joanne Rhodio, aliisque Praestantissimis Viris in hac nostra Editione luculenter de Celfo exposita sunt, inutiliter repeterentur: ceteroquin hoc nostrum, a multis probatum, institutum alias in reliquis Auctoribus, quos in animo emitte est, servaturi. Auctorum tantummodo a Celfo citatorum Indiculum diligenter a laudato Fabricio collectum, ex memorato ejus novo Supplemento depromptum, & a nobis paginis lineisque hujus nostrae Editionis accommodatum, addidimus, sublati idcirco eorundem Auctorum nominibus e rerum & verborum Indice, qui in fine occurrit, aliquantulum meliori ordine dispositum nunc & concinnatum. Catalogum quoque Editionum non solum emendavimus, verum etiam adauximus. Ut autem nonnullorum Doctorum Virorum morem, Serenum Simonicum in Celsi calce, tamquam ejus pedisequum in publicum emittentium, persequeremur (est enim Sereni Opusculum non cum Celsi quidem libris comparandum, sed tamen Latinae tum antiquitatis, tum medicinae monumentum) probatissimam Roberti Constantini Editionem expressimus, qui Lugduni typis Gulielmi Rovillii A. 1566. in 8. una cum Celfo Serenum emisit. Hanc nobis, non ubivis obviam, Editionem libentissime utendam dedit Humanissimus Morgagnus. Textum cum Londinensi Editione quae H. Poëtarum Latinorum collectionis volumine occurrit, aliisque vetustioribus collatum, non parum emaculatiorem reddidimus. Quinetiam, cum ad eundem tum emendandum, tum illustrandum inservire plurimum possit Epistola, reconditae & abstrusioris eruditionis plenissima, quam de Sereno ad nos scripsit idem, quem merito saepius laudavimus,

J. B.

J. B. Morgagnus : hanc bona Auctoris venia textui praemisimus : & quemadmodum Varias Lectiones, & breves, sed eruditas, Notas, quae Constantinianae Editionis marginibus appositae sunt, signis parum certis & claris indicatae, ad singularum paginarum calcem rejecimus, perpetuo & saepius iterato literarum alphabeti ordine, veluti digito, demonstratas : ita numeris suo loco interjectis, quotiescunque memoratam Epistolam, & qua in pagina, lineaque consulere oporteat, te, Benigne Lector, diligenter admonuimus. Cum autem in eadem Epistola, non tantum de Sereni Samonici, verum etiam de Pseudo-Macri, de Strabi, de Trotulae aetate differatur, ac de ejusdem Samonici Vita, Elogiis, Scriptis, Editionibus pleraque omnia, quae scitu digna sunt, expendantur; hac de causa, quae ex aliis, & nominatim ex Cl. Fabricio praemittere in nostris Editionibus consuevimus, in hac praeternuimus. Tantummodo Indiculum Sereni capitum attexere non inutile omnino arbitrari sumus. Tandem, ne aliquid prorsus huic Editioni nostrae deesset, quod in aliquibus, antiquis praefertim, occurreret; Carmina illa quae suo nominibus Q. Rhemnii Fannii Paetiaemonis, & Vindiciani feruntur, ex eadem Constantini Editione petita (ipsis tamen ope Stephanianae Editionis aliquantulum emendatioribus reditis) in hunc librum eo libentius recepimus, quod Carminis Vindiciano attributi in laudata Epistola mentionio fit, nonnullis ex eo versibus expensis, veroque omnium Auctore luculentissime patefacto.

Atque haec, nostra Editione jam jam ad finem properante, perscripseram, cum in eam spem veni, ut duas alias Praestantissimi Morgagni in Celsum epistolas, ad me perbenigne scriptas, eo permittente, possem adjicere. Hae quidem brevitate prioribus longe cedunt; rerum autem pondere, novitate, atque utilitate minime cedunt. Altera enim, quae ipse in MS Celsi Codice invenerit, cum primam suam conferret Epistolam, docet, ejusdemque Codicis ope rem prorsus inexpectatam demonstrat, scilicet aliquot Capita & quibus quidem de rebus agentia) in libro Celsi IV. deesse. Altera, MS. alterius Codicis auctoritate, eadem omnia confirmat: & praeterea Viri Cl. Jacobi Facciolati, in hoc Celeberrimo nostro Seminario Studiorum Praefecti Eruditissimi, & de saniori latini sermonis cultu, atque elegantia praeclare meriti, pulcherrimas Animadversiones XV. in totidem Celsi loca complectitur, cum his illustrandis, tum vero maxime Latinae linguae a nonnullis vocibus, quas Eruditi omnes tamquam certas Celso tribuere, & ejus auctoritate in accuratiora quaeque Le-

xica inferre non dubitabant, repurgandae utilissimas. Harum singulis accedunt laudati Morgagni Additamenta ex Codicum etiam inspectione petita, quibus consentientibus vocem illam in primis *verticillati*, quae occurrit libr. 8. cap. 1. pag. 504. l. 24. ejusque unius loci auctoritate in latina Lexica inuenta est, Librariorum oscitantiae deberi, ostendit, cum sit ibi omnino legendum *vertici lati*. Sed id, atque alia in iisdem Epistolis per te leges. Viro enim Modestissimo quidem, sed tamen nostri Amantissimo, exorato, tandem obtinuimus, ut quae in privatum nostrum commodum properante calamo exaraverat, ea in commune Studioforum omnium, ut nobis placeret, vulgare possemus. Itaque has ambas posteriores Epistolas post breviora Variorum Auctorum in Celsum Scholia collocavimus, futuras procul dubio cum duabus illis prioribus splendidius nostrae hujusce Editionis ornamentum. Vale.

SENA-

SENATORI AMPLISSIMO,

ANDREAE TRONO,

E Q U I T I,

LEONARDUS TARGA

S. D.

Nihil Veronensi Civitati optabilius, nihil honorificentius accidere potuit, *SENATOR AMPLISSIME*, quam ob singulare ejus in litteras bonasque artes studium abs te laudari. Cum enim ipsa per se laus eximia res est, atque omnium quas hominibus homines tribuere possunt, praestantissima; tum praecipuum quemdam splendorem affert, cum ab iis viris proficiscitur, qui summo ipsi splendore sunt praediti. Neque nobis verendum est, ne, si paria reddentes ingenii animique tui ornamenta memoraverimus, asingere veritati aliquid, teque callide, gloriae nostrae causa, extollere videamur. Nam quae multa praeclare egisti, non ut privatus aliquis tibi foli, sed magna in luce cum egeris, omnibus nota sunt & manifesta: quorum

rum illud sane pulcherrimum, ubi tua virtus maxime enituit; cum orta inter Veronenses & Mantuanos controversia est de Tartari fluminis aquis in utriusque nationis agros derivandis. Cum enim a Veneto Senatu missus esses, ut rem totam cognosceres, deque ea cum Viro Praestantissimo Paulo Silva transigeres, cui curam hanc Romanorum Imperatrix demandaverat, ita in eo munere te gessisti, ut solertiam prudentiamque tuam omnes admirarentur. Quippe difficultatibus omnibus, quae multae erant & graves, explicatis, non solum effecisti, turbatae res ut componerentur, verum etiam in futurum prospiciens cavisti, ne caedem amplius turbari possent. Cujus rei tanta omnium admiratio fuit, ut ingens tuae virtutis opinio jam inde sit consecuta, quae postea in dies magis magisque convaluit, unanimi & constanti civium tuorum testimonio. Ii siquidem te quotidie frequentes adeunt; de rebus dubiis in consilium adhibent; nec alium fere habent, quem ad Senatum referre malint, si quid sit cum rationum momentis, tum referentis auctoritate suadendum. Jure igitur sibi gratulatur haec Civitas, quod talis tantusque vir de ea tam honorifice senseris, eaque de Veronensium ingeniis praedicaveris, quae, ne quis malus invidere possit, silentio libens praetereo. Me quidem adeo moverunt, ut cum primum rescivi, valde civium meorum nomine gavisus sim; quibus illud curae esse certo scio, ut si qua detur occasio, qua se tibi obstrictos publice testentur, eam ne praetermittant. Igitur dum egregii viri, quibus hoc solum abundat, magnum aliquid, ac te dignum moluntur, ego qui minimum ingenio valeo, novam hanc Celsi editionem, meo studio ac diligentia, quanta a me adhiberi potuit, adornatam, tuo nomini inscribo. Tu vero munusculum hoc libenter accipe, quod se tibi, si non pretio suo, at certe grati animi, nec tibi addictae voluntatis significatione commendat. Vale, nostrisque conatibus favere perge.

A D

LECTOREM.

Si qua est ars, quam singulari studio ac diligentia Graeci excoluerint, ea certe Medicina est, quae in Oriente summo semper in honore habita, ex Aegypto, ut ceterae fere omnes, una cum Philosophia in Graeciam migravit. Ea quippe antiquis temporibus sapientiae pars habebatur, & quidem potissima, utpote quae corpori medetur, quocum animus ipse tam arcta societate conjungitur. Qui in ea inter veteres excelluerint, multi celebrantur: quorum praecipuus Hippocrates Cous, tanta vir auctoritate, ut Medicorum princeps etiamnum habeatur. Hujus autem sectator inter Latinos A. Cornelius Celsus, non is quidem ingenio cum illo comparandus, sed scribendi arte atque elegantia procul dubio longe superior. Nam Medicinam totam octo libris complexus, adeo scite in suas partes distribuit, dilucideque explicavit, ut nihil amplius desiderari posse videatur. Itaque valde dolendum est, praeciarum opus idemque utilissimum temporis injuria plurimis mendis, nec sane levibus, refertum ad nostram aetatem pervenisse. Non desuere quidem Viri doctrina atque eruditione praestantes, qui ea tollere conati sint; sed tamen nulla ejus operis editio hactenus apparuit satis probanda, ne Lindeniana quidem ipsa, unde posteriores ceterae derivantur; licet ea unanimi fere consensu omnium optima existimetur. Nam quaedam, quae recte habebant, Lindenius corripuit; alia, corrupta cum essent, ex conjectura, quae plerumque fallacissima est, restituit. Illud vero minime ferendum, quod cum in multis antiquos Codices secutus sit, de eo sigillatim non admonuit; ut dubius incertusque haereas, quanam sit cuique lectioni fides adhibenda. Tria haec vicia Vir Summus Joannes Baptista Morgagnus jampridem animadvertit, & quid in singulis peccatum sit, editis VIII. in Celsum doctissimis Epistolis, diligenter, ut solet, annotavit; multis insuper, quae nec Lindenius, nec alius quisquam attigerat, emendatis. Ad haec plura indicavit, quae manifesto depravata sunt, nec tamen perspicui potest, quo pacto corrigi queant. Haec cum ita sint, ut Celsus pristinae integritati, quantum fieri potest, restituatur, unde potissimum auxilium petendum est? Nimirum ab antiquis Codicibus, qui si emendati sint, veram scripturam exhibent; si mendosi, homini sagaci interdum indicant. Hac ego persuasione ductus cum superioribus annis iter per Italiam instituissem, Codices mss. consului, qui in Vaticana ac Medicea Bibliotheca asservantur, eosque cum editis (nam hos fere omnes jampridem mihi comparaveram) diligentissime contuli. Atque utinam id facere Morgagnus potuisset! Multo sane pauciora in Celfo haberemus,

....

quae

quae legentibus negotium facerent. Ego enim, qui doctrina illi sum atque ingenio adeo inferior, multo plus, quam initio speraveram, ex eorum collatione profeci. Nec tamen omnes sunt ejusdem notae. Sed hi cujusmodi sint, & quae cujusque aetas atque auctoritas, Index ostendet, quem huic epistolae subijciam. Illud modo affirmare possum, eam me Celsi editionem dare, in qua vix ullus sit nostris conjecturis locus. Etenim in ea nihil fere reperitur, quod ex iis Codicibus, quos supra dixi, aut manuscriptis, aut editis peticum non sit. Quoniam vero e manuscriptis antiquissimus est Codex Mediceus Primus, illud curavi, ut quae in eo scripta sunt, pleraque, etiam si viciosa essent, adnotarentur. Quid istuc, inquires? Scilicet ut perspicacior aliquis ex iis ipsis veram, si fieri possit, lectionem eliceret: quae causa fuit quamobrem ex aliis quoque Codicibus variantia exciperem. Porro singulos libros in capita capitumque sectiones divisi, ut Lindenio placuit, lemmatibus tantum reiectis; eo quod Celsi loca ex ejus editione afferri solent, quae ubique fere usu recepta est, omnesque Bibliothecas occupat. Atque ego ejus editionis celebritati hoc quoque dedi, ut in quibus a nostra discrepat, singula describerem; ne ab ullo, qui postremam hanc habet, prior illa desideretur. Ceterum ii libri in Codice Mediceo Primo, cujus magna utique auctoritas est, una eademque serie continenter sunt scripti: ex quo colligi posse videtur, divisionem illam antiquam non esse. Ea certe, ut plerumque non sit inepta, a veterum Scriptorum ingenio maxime abhorret, atque adeo ipsius Celsi, cujus ea non minima laus, quod res diversas ac suapte natura separatas singulari artificio conjunxerit. Itaque si quando ille caput nominat, vox haec eo sensu fortasse accipienda est, quo illam Latini Scriptores usurpant, ut res quasdam significent ab aliis distinctas, haud tamen ab iisdem prorsus sejunctas atque distractas. Hujusmodi sunt *capita epistolae* apud Tullium, Suetonium, aliosque.

Ex iis, quae haecenus dicta sunt, satis apparet, id unum mihi curae fuisse, ut Celsi textum quam emendatissimum darem; cum Auctor miro orationis nitore ipse per se perspicuus nullo egeat commentario. Equidem non negaverim quaedam esse vocabula artis propria, quae aliquid habeant obscuritatis; sed iis explicandis Lexicon Celsianum sufficere existimabitur, si tantum erit otii, praefertim valetudine tam infirma crebrisque adeo tentationibus vexata, ut quod dudum inchoatum est, possum aliquando perficere. Vale.

I N D E X

LIBRORUM MANUSCRIPTORUM, EDITORUMQUE, QUI
IN CELSI EMENDATIONE ADHIBITI SUNT.

L I B R I M S S.

CODICES MEDICEI. Hi omnes Florentiae in Bibliotheca Medicea ad D. Laurentii afferuntur; ac sunt numero septem, id est I. II. III. IV. V. VI. VII. plutei LXXIII PRIMUS idem ille est Mediceus Codex, quem Rhodius Cocchiussque laudarunt: alter in annotationibus ad Scribonium Largum, atque in Lexico Scriboniano; alter tum in calce Etruscae Dissertationis de Anatome, tum in Græcorum Chirurgorum editione, ubi mantissae loco dedit variantes octavi libri lectiones ex hoc Codice excerptas. Is omnium est antiquissimus, quippe scriptus Saeculo XII. incun e, eoque nomine ceteris anteferendus. Librorum in capita divisio in eo nulla est: sunt tamen tituli plures margini adscripti. Quaedam etiam inter versus ad corrigendum addita, sed omnia fere prorsus inepta. Vid. adnot. 4. §. ad Prooemium lib. 1. & adnot. 48. ad cap. 7. lib. 2. Anno MCCCCLXV. Baptista Palavicinus Regienfis Episcopus illum emendandum suscepit; in quo tantum sibi licere voluit, ut alium plane fecerit. Usus est autem *vetustissimo & corruptissimo*, ut ipse ait, *exemplari*: ex quo colligi potest, nonnulla illum conjiciendo immutasse. Ceterum id exemplar ei perquam simile fuisse videtur, unde Medicei reliqui derivantur. SECUNDUS. TERTIUS. QUARTUS. QUINTUS. SEXTUS. SEPTIMUS adeo inter se consentiunt, ut ab uno eodemque exemplari profecti videantur. Scripti omnes sunt Saeculo XV. sed TERTIUS ceteris paulo est antiquior. In QUARTO gemina scriptura multis locis occurrit: altera a librario, cujus tantum ratio habenda est; ab emendatore altera, quae Codicem PRIMUM, aut Palavicini emendationem fere exprimit. QUINTUS & SEXTUS scripti fuerunt Florentiae ab Antonio Marli F. An. MCCCXXVII. & MCCCCLIII.

MCCCCLIII. videturque horum postremus ex TERTIO descriptus, cum quaedam in utroque sint menda, quae in aliis Codicibus non apparent. SEPTIMUS scriptus est a Nicolao Nicolio, isque alia manu appostas habet variantes lectiones ex Codice I.

CODICES VATICANI Hi totidem sunt quot Medicei, ac Romae afferantur in Vaticana Bibliotheca. PRIMUS est Urbinas CCXLIX. scriptus Saeculo XV. SECUNDUS Otthobonianus MDLIII. Scriptus is fuit Vincentiae Anno MCCCCLVIII. TERTIUS Urbinas MCCCCLVII. Scriptus fuit Saeculo XV. QUARTUS Vaticanus MMCCCLXXI. Scriptus fuit a Palavicino, ut disticon quoddam ostendit ei praefixum: posteaque ab eodem emendatus ope *vetustissimi illius & corruptissimi exemplaris*, quo in Medicei I. emendatione usus est. QUINTUS Vaticanus MMCCCLXXII. Scriptus fuit Anno MCCCCLXVI. SEXTUS Vaticanus MMCCCLXXIII. Scriptus fuit Saeculo XV. Videtur autem ex Mediceo I. fuisse descriptus post Palavicini emendationem. SEPTIMUS Vaticanus MMCCCLXXIV. Scriptus hic quoque fuit Saeculo XV.

L I B R I E D I T I

Editio Nicolai, sive princeps Florentina Anno MCCCCLXXVIII. Hanc procuravit Bartholomaeus Fontius, isque Codicem Medicum IV. ut illum interpolavit emendator, secutus videtur. Vid. adnot. 83. ad cap. 1. lib. 1. adnot. 91. ad cap. 2. ejusdem lib. adnot. 93. ad cap. 7. & adnot. 13. ad cap. 14. lib. 2. adnot. 59. ad cap. 28. sect. 2. lib. 5.

† Editiones quatuor Venetiis habitae: prima apud Joannem Rubeum Anno MCCCXCIII. secunda apud Philippum Pinzium Anno MCCCXCVI. tertia apud Lucam Antonium Juntam Anno MDXXIV. quarta in Aedibus Aldi & Andreae Asulani Soceri Anno MDXXVIII. ex emendatione Joannis Baptistae Egnatii. Priores tres nihil fere discrepant a principe Florentina, unde videntur descriptae. In Aldina loca quaedam, quae in illis corrupta ferant, ex Codice Ms. restituta sunt; sed alia invicem, quae recte habebant, corrupta. Nimirum Codici illi nimium tribuit Egnatius; sibi quoque etiam fortasse plus aequo indulgit.

Editio

Editio Joannis Caesarii. Haganoae apud Joannem Secerium Anno MDXXVIII. In hac editione quaedam ita prorsus restituta leguntur, ut in Aldina. Mira sane consensio, nisi quid subdole factum est; cum utraque editio eodem anno, eodemque mense absoluta sit, ut altera ad alterius exemplum exigi non potuerit. Ceterum Caesarius alia insuper emendavit, eaque non ex Mss. sed ex conjectura, ut ex ejus Praefatione suspicari licet: idemque scholia quaedam, & nonnullas variantes lectiones adjecit.

Eadem Salingiaci recusa apud Joannem Soterium An. MDXXXVIII. sed mendis pluribus deformata.

Editio Joannis Ruellii. Parisiis apud Christianum Wechelium Anno MDXXIX. Ruellius in plerisque Caesarium est secutus. Quae ipse mutavit, pauca sunt, eaque ex Mss. fere sumpta.

Editio Lugdunensis An. MDXLII. apud Sebastianum Gryphium. Qui hanc editionem adornavit, Aldina & Caesariana An. MDXXXVIII. maxime usus videtur; atque ubi alterutra variat, quandoque adnotavit. Pleraque Caesarii scholia, suaeque etiam nonnulla adjecit.

Editio Guiljelmi Pantini. Basileae apud Joannem Oporinum An. MDLII. Duas tantum editiones consuluit Pantinus, Aldinam scilicet & Caesarianam An. MDXXXVIII. ex quibus tertiam confecit, quae cum Gryphiana fere convenit. In enarrationibus conjecturas attulit, quibus loca quaedam, quae ipsi corrupta videbantur, restitui possent.

Editio Roberti Constantini. Lugduni apud Guilielmum Rovillium An. MDLXVI. Haec editio a Gryphiana vel Pantiniana vix differt; nisi quod pauca quaedam habet ex Ruelliana. Verum plurimis adnotationibus referta est, quibus emendatur Celsus, illustraturque. Earum, quae ad emendationem pertinent, duo genera sunt: alterum ex antiquis Codicibus manuscriptis, editisque; alterum ex conjectura ortum, quod quaedam etiam comprehendit prius a Pantino animadversa.

Editio Henrici Stephani, id est Medici Principes &c. Parisiis Anno MDLXVII. Stephanus Aldinam editionem in plerisque expressit; in aliis Ruellianam, quibusdam de suo passim adpersis.

Editio Balduini Ronsseii. Lugduni Batavorum apud Franciscum Raphelingium An. MDXCII. Nihil Ronsseus in textum intulit, quod non in aliqua priorum editionum inveniretur. Quin ea ipsa, quae margini adscripta, nova non sunt, sed ab aliis sumpta; in primis a Constantino, cujus fere omnes adnotationes exscripsit. Enarrationes quidem addidit in septem

posteriores libros (nam in priore iis usus est, quas Hieremias Thriverius Brachelius antea vulgaverat) ubi emendationes quasdam ex conjectura proposuit.

Editio Joannis Antonidae Lindenii. Lugduni Batavorum apud Joannem Elfevirium An. MDCLVII. Usus est Lindenius tum Codicibus manuscriptis, tum plurimis editionibus, tum, praeter suas, Nancelii, Scaligeri, Foëlli, aliorumque conjecturis; quibus multa, quae antea corrupta erant, restituit. De hac tamen editione vide epistolam ad Lectorem.

Editio Theodori Janf. Almeloveenii. Amstaeledami apud Joannem Wolterfium An. MDCCXIII. Eadem est atque Lindeniana, sed adnotationibus, locis, ut vocant, parallelis, scholiisque tum aliorum, tum etiam suis ab Almeloveenio ornata.

Eadem recusa Patavii apud Josephum Cominum An. MDCCXXII. adjectis tribus Jo. Bapt. Morgagni in Celsum epistolis. Item Lugd. Batav. apud Jo. Arnoldum Langerakium An. MDCCXXX. una cum quibusdam Morgagni epistolarum capitibus, ac trium veterum editionum collatione. Item Basileae apud Jo. Rudolphum Thurneisenium An. MDCCXLVIII. cum eadem collatione, ac notis integris Joannis Caesarii, Roberti Constantini, Josephi Scaligeri, Isaaci Casauboni, Joannis Baptistae Morgagni. Denique Patavii iterum apud Josephum Cominum An. MDCCCL. in qua editione ad cetera omnia, quae in priore Cominiana, epistolae sex accedunt Jo. Bapt. Morgagni, numquam antea vulgatae.

JOAN.

JOANNIS LUDOVICI BIANCONII
EPISTOLA
DE
CELSI AETATE.

SAMUELI ET JOANNI, FRATRIBUS LUCHTMANNIS,
DILIGENTISSIMIS
IN LYCEO
LUGDUNI BATAVORUM
TYPOGRAPHIS,
JOANNES LUDOVICUS BIANCONIUS,
POTENTISSIMI ELECTORIS SAXONICI
AD SUMMUM PONTIFICEM
LEGATUS, S. P. D.

De vestra, quam de me, deque meis rebus geritis, opinione multum vos amo; siquidem postulatis a me epistolas illas, quas de Aulo Cornelio Celso paucis abhinc annis ad Hieronymum Tiraboschium, Italicae litterariae historiae conditorem, dederam. Verumtamen nec rei vestrae consentaneum esset, nec eruditorum expectationi responderet fortasse, quam animo designastis, earundem epistolarum ex Italico in Latinum idioma conversio, ex qua veluti Prolegomena coalescerent, quibus ornetur elegans, quae nunc prela vestra exercet, Celsi nostri editio. Prolixae enim admodum otianti mihi exciderunt, ac facile sivi abire interdum orationem meam tamquam in diverticula, ad quae veluti amicitia invitabar; ut proinde de Celso dumtaxat sollicitis extranea haec non nisi molestiam crearent. Eas siquidem exarandas suscepi, dum in agro Perusino rusticarer autumnalibus feriis
in

in delicio nobilissimae Ansidae gentis, in quam tunc matrimonio convenerat Friderica ex duabus meis natis major; quod vobis facile comprobabit, aliud esse animi causa amicum alloqui, aliud publice verba facere, quando quidem, qui Prolegomena veterum Auctorum editioni, quae Batavicus typis excudatur, praefigat, universam litterariam Europam alloquatur.

Haec mecum animo versans in eam sententiam veni, ut vobis, mihiq; rectius consultum putaverim, si rursus ad vos ipsos brevi oratione conscriberem ea omnia, quae unice ad Celsi historiam plenius exornandam pertinerent, quaeque a vobis tradi poterunt eruditissimis, qui vobis adsunt, viris, qui ea, quae exoptatis, Prolegomena ex peculiaribus hisce meis cogitatis conficiant.

Critici omnes usque adhuc inter argentei saeculi, sive principatus Tiberii Aug. Scriptores Corneliuni Celsum unanimi sententia collocarunt, qui tamen, ut ego censeo, ad florentissimum aurei saeculi apicem sit referendus, ad primos nimirum Augusti annos, quibus caeteris praestabant Virgilius, Horatius, aliiq; his & virtute, & aetate pares. Quod ut facile agnoscatis, mecum vos convertite ad Quintilianum, Auctorem sane gravissimum, & apprime accuratum, in iis praefertim, quae artis suae historiam attingunt, qui scilicet testatur, Cornelium Celsum Artium suarum libros ante Gallionem Patrem exarasse. (1) Gallionis Patris aetas facile se prodet, si perpendatur, ipsum fuisse jam aptum ad iudicium ferendum de Romanis Oratoribus, antequam mortem oppeteret Messala Corvinus; quando quidem penes Senecam Rhetorem sermo occurrat, quem ipse cum Messala conscripsit. (2) Verum tamen Messala, etsi Eusebii Chronicon errore prorsus manifesto ejus mortem circa postremos Augusti annos statuat, fato functus est circa dimidium imperii Augusti, ut nobis diligentissimus

(1) Scripsit de eadem materia non pauca Cornificius atque Stertinius, nonnihil Pater Gallio, accuratius vero priores Gallione Celsus & Lenas, & aetatis nostrae Virgilius. *Quintil. Lib. 3. Cap. 1.*

(2) Quaerebat a Gallione Messala, quid illi visus esset Nicetas? *Seneca Suasoria III.*

mus vetus Auctor indubiam fidem facit. (3) Ovidius ipse nobis testatur, Romae se hujus neci interfuisse, ejusque parentalia adspexisse. (4) Quare si Gallio is erat, qui eloquentia claresceret ante dimidium regni Augusti, & in vivis adhuc agente Messala, illud sane consequitur, Celsum, qui illum anteceffit, existisse primis ipsis Augusti annis, ea nempe aetate, qua Virgilius et Horatius praecelebant.

Si haec auctoritas tanti non est, quae veterem elevet opinionem, altera in medium procedat. Ex variis Celsi ipsius locis colligitur, Artes suas ipsum concinnasse paucis prorsus annis a Themisonis ex Laodicea, qui Romae medicinam faciebat, interitu; siquidem ad eum provocans non aliter meminit, quam *nuper Themison*. (5) At si ex naturae lege calculi incantur, certe Themisonis obitus non multo longius, quam ad annum U. C. DCC. amandari poterit; atque hoc est potissimum rationis momentum. Themison praeceptorem audiverat Asclepiadem. Verum ex Ciceronis testimonio Asclepiades Medicus ante illum annum occubuerat, quo esse desit Licinius Crassus sibi summopere amicitia conjunctus, anno nempe DCI. xiii; (6) Quare Themison eo temporis, quo suus praeceptor interiit, annum saltem aetatis suae xxx., ut conjici potest, agebat; quod eo verosimilius fit, quod ante Asclepiadis obitum lucubrationes nonnullas emiserat, eique magno medicae artis nomine Romae successerat. (7) Non ergo absolum fuerit, Themisonis ortum statuere circa annum DCxxx. At vero, ut Celfo affirmanti ipsam ad senectutem pervenisse obsecundemus,

annos

(3) Nam Corvinus in medium usque Augusti principatum, Asinius paene ad extremum duravit. *Dialogus de causis corruptae eloquentiae.*

(4) Cui (*id est Messalae*) nos & lacrimas, supremum in funere munus, Et dedimus medio scripta canenda foro.

Ovidius ex Ponto, Lib. I. Epist. 7. vers. 29.

(5) Ex cujus successoribus (*id est Asclepiadis*) Themison nuper ipse quoque quaedam in senectute deslexit. *Cels. Praefatione 6. & alibi.*

(6) Neque vero Asclepiades is, quo nos Medico amicoque usi sumus, tum cum eloquentia vincebat ceteros Medicos, in eo ipso quod ornate dicebat, medicinae facultate utebatur, non eloquentia. *Licinius Crassus apud Cicer. de Oratore Lib. I. Cap. 14.*

(7) Auditor ejus (*id est Asclepiadis*) Themison fuit, qui quae inter initia sua scripsit, ille mox recedente a vita, ad placita sua mutavit. *Plin. Lib. XXIX. Cap. 1.*

annos LXXX. eundem mortis tempore egisse concedamus; ad quam sane aetatem paucis pertingere, ut Celsus ipse prodit, eo tempore datum erat. (8) Quare hinc consequetur, Themisonem haud serius, quam circa annum U. C. DCCX. naturae debitum solvisse. Quod si recte stet, illud etiam stabit, Celsum ingerentem illud *super Themisonem* satis perspicue ostendere, ipsum non multo post annum DCCX., quem designavimus, Artes suas elaborasse: quod commode primis Augustei imperii annis respondet, ut etiam Quintilianii auctoritate colligi, superius declaravi.

Nec tamen sola haec sunt rationum momenta, quae meae sententiae suffragentur; quin potius alia adfunt, ad quae vos nunc attendere aequum est. Perpendite, quaeso, Celsum, contextentem in elegantissima ad suos de Medicina libros Praefatione & Graccae, & Romanae Medicinae historiam, in Themisone ipsam abrumpere, neque ultra progredi; atque, ne ambigi posset, an illic revera Medicae artis sui temporis historia cessaret, haec memoranda verba subdidit: *Et per hos quidem maxime viros salutaris ista nobis professio increvit.* At vero Plinius eandem historiam conscribens post Themisonem ponit Antonium Musam, qui eum subsequutus est, (9) egregium hominem, novorumque in hac arte progressuum auctorem. Ex hoc sane fit palam, Celsum scribendo anteveritisse magnam Antonii Musae celebritatem, quemadmodum eandem, multo tamen serius, consequutus est Plinius. Nec ante annum DCCXXXI. ad tantum gloriae apicem venit Antonius Musa, qui nimirum hoc anno Augustum jecinoris vitio laborantem, & ad desperationem reductum frigidis balineis curavit, ut ex historicorum narratione cognovimus. Quapropter perspicuum omnino est, Celsum sua scriptis mandasse ante annum

(8) Itaque multiplex ista medicina neque olim, neque apud alias gentes necessaria, vix aliquot ex nobis ad senectutis principia perducit. *Celsus in Praefat.*

(9) Auditor ejus (*id est Asclepiadis*) Themison fuit, qui quae inter initia scripsit, illo mox recedente a vita, ad sua placita mutavit. Sed & illa Antonius Musa ejusdem auctoritate divi Augusti, quem contraria Medicina gravi periculo exemerat, *Plin. Lib. XXXIX. Cap. I.*

annum dccxxxi., quo vertente adhuc inter vivos erant Virgilius, Horatius, alique aurei saeculi scriptores. His addite, numquam in Celsi operibus occurrere Antonii nomen, etsi auctorum citationibus adeo indulgeret Celsus, ut nimirum in viii., qui adhuc supersunt, ejusdem libris C., & amplius Auctores, huic epochae tamen anteriores, laudentur: quo sane momento novus opinioni meae calculus accedit. Qui enim ipse Musam silentio praeteriisset, quem fama jam longe celebrabat, quemque tot alii honorifice laudabant, si ejus scriptioni suppar, vel posterior exstitisset? Nota res est, statuum Musae viventi juxta signum Aesculapii positam fuisse, ipsumque nova facie Romanam Medicinam donasse, novis inductis medicamentorum a se concinatis compositionibus, quas nobis servavit praecipue Galenus.

Postremo illud insuper accedit, Celsum, ex cujus testimoniis sententiae meae robur adjicere nunc enitor, luculenter prorsus monere, (10) nihil esse jecoris morbis magis noxium, aut infestius, quam frigidorum remedium medicinam. At si recens fuisset Augusti ex hepatico morbo ad salutem restitutio, quam Musa frigidorum balineorum usu obtinuit, quis adeo imprudens fuisset, ut in Augusti conspectu, & intra Urbis moeria rei tam memorabili, quam felix exitus comprobaverat, quaeque universo orbi innotuerat, notam inferre, aut falsi suspicionem affundere auderet? Stet ergo, Celsum eo tempore scripsisse, quo nondum jecinoris vitio affectus fuerat Augustus.

Fortè alicui nasci suspicio posset, Celsum Antonii mentionem consulro omisisse, quod ex Dionis testimonio (11) ipse paucos post menses ab Augusti ex morbo recreatione in magnum incidit nominis discrimen ob acerbo fato subreptum Marcellum, sororis filium, et generum Augusti, quem eadem, qua ipsum juverat, methodo, frigidis nempe balineis, sanare voluisset. At, quod Dionis

(10) *Dio Cassius Lib. LIII.*

(11) Abstinendum utique est ab omnibus frigidis; neque enim res ulla magis jecur laedit. *Celsus Lib. IV. cap. 3. Eodem loco ingeruntur potius ab ipso sorbitiones, omnesque cibi calidi.*

nis pace sit, qui duorum saeculorum intervallo a re ipsa abest, haud sane Marcellus in frigidis occubuit, sed ad Bajarum balnea, quae calidissima sunt; quod Propertii, auctoris synchroni, et domus Augustae, quam funus afflixit, familiarissimi, auctoritate comprobatur. (12) Servius etiam fidem facit, Marcellum Bajis fato concessisse; nec ab eo, neque ab alio quoquam vel Musae, vel frigidorum mentionem fieri videmus. (13) Sed licet veritate ipsa sustentaretur inclementior Dionis in Musam nota ac contumelia, tamen poterat ejus saltem nomen Celsus usurpare, ut ejus curam improbaret, aliosque ab ea abstergeret. Praeterquam quod ne de balineis quidem frigidis ex professo loquitur Celsus, ex quo sane id elicitur, nondum eorum usum, eo scribente, invaluisse; nec alius profecto, ex mea sententia, quam Musa, primus eadem vel invexit, vel commendavit. Quare non amplius Celsi de Musâ silentium ad iniquum Marcelli funus, et ad Musae infamiam referatur; quod nimirum non alii rei, quam temporis, quo Celsus scripsit, et quo Musa floruit, intervallo est tribuendum. Sed ne inaniter tempus teramus oppugnantes objectionem, quae Dionis commento nititur, praestat potius ad alias descendere, quae graviores videntur; ac primum eam attingere, quae a Columella, auctore gravissimo, peti posset, qui nimirum sub Claudii imperio, cujus libertus fuit, libros suos perfecit. Ab ipso quidem Celsus vocatur *temporum nostrorum auctor*. At si recte hic locus perpendatur, facile quisque intelliget, nullum ex eo detrimentum sententiae meae inferri. Columella libros suos concinnavit provectiori aetate, quod non semel per se ipse innuit. Poterat igitur ipse, declinante Augusti principatu, juventute florere; et si hoc non negatur, ut revera negari non potest, quae ratio impedit, quominus Celsus, licet prima aetate se ad scribendum applicuerit, vitam tamen usque ad ultimos Augusti

(12) Propertius Lib. III. Elegia IV.

(13) Servius Lib. VI. Aeneidos versu 862.

sti annos produxerit. Integrum proinde mihi etiam fuerit, temporum meorum auctores appellare Scipionem Maffeiū, et Ludovicum Antonium Muratorium, utrumque mihi necessitudine conjunctum, licet ipsi aliqua operum suorum volumina forte XXX. annos ante, quam nascerer, in publicum emisissent. Monemur ab auctore Dialogi *de causis corruptae eloquentiae*, Vespasianum congiarium dedisse legionibus Romanis, in quibus adhuc milites, qui illud et ab Augusti manibus perceperant, recensebantur. Neque sane erat, quod et hos prohiberet, quominus ab ipsis salutaretur Augustus, si libuisset, *temporum nostrorum Caesar*; quod sane complectitur majus annorum intervallum, quam quod inter Celsum, et Claudii tempora, quibus scribebat Columella, intercessit.

Nec aliter me expediendum censerem ab objectione, quam quis mihi ex Scribonii Largi Claudio imperante viventis auctoritate crearet. Narrat siquidem Scribonius, sermones se conferuisse cum eodem illo Atimeto, qui Cassio Medico (14) eo ipso tempore, quo Celsus scribendo vacabat, vita functo remedia apparabat. Verum si juvenilem aetatem agebat Atimetus, cum Cassius mortem oppetiit (quae non multum Celsi tempora anteceffit), atque si longius vitam protraxit, ut verosimile est, nihil erit, quod impedire possit, quominus censeamus, Scribonium Largum adhuc juventute florentem cum Atimeto verba fecisse. Aliud enim est, alterum alteri aetate aequalem esse, aliud, tempore. Scilicet Scriptor Dialogi, quem supra laudavi, *de causis corruptae eloquentiae*, ait, sibi, dum in Britannia degeret, (15) cognitum fuisse militem, qui testabatur, se vidisse Julium Caesarem, cum e navi descendens hanc insulam tenuit. Videt porro unusquisque; haec duo temporum spatia longe majora eo, quod inter Atimetum, et Scribonium Largum processit. At multo validior ex Plinii loco difficultas creari poterit, si ex prima fronte judicetur. Ubi de morbis recens

(14) Scribonius Largus Comp. XX.

(15) Ipse ego in Britannia vidi senem, qui se fateretur et pugnae interfuisse, qua Caesarem, inferentem arma Britannis arece litoribus, & pellere aggressi sunt.

recens (16) investis loquitur Plinius, narrat eolum, Tiberio principatum tenente, Romam investum, immo Imperatorem ipsum omnium primum impetum ab illo fuisse. Cum vero Plinius dolorem coli alibi eolum nominet, crediderunt omnes eruditi, *κατακλινῶν* Tiberii temporibus prima vice Romam, immo Italiam expertam esse. Quare illud consequi videretur, Celsum, qui docuit (17), quibus remediis coli dolor juvetur, Tiberio jam imperante de medicina libros conscrip-
sisse. Verumtamen quis sibi in animum inducat, morbum adeo familiarem, quem flatus, et noxiae ciborum qualitates gignunt, haud supparem esse humanae naturae conditae, ut nimirum censentur feb-
bris, stomachi infirmitas, tormina intestinalia, ceteraque id genus? Cui enim credibile fiat, coli dolorem ex Pandorae pyxide tunc so-
lum in hominum perniciem exsiluisse, Tiberio imperante, praesertim cum Romae, inter strepitum, ac luxum, ciborum intemperantia, coenarum splendor, ebrietasque multo ante invaluerit? His addite, Celsum ipsum nobis testari, hujusmodi morbum, alio licet sub no-
mine, a Diocle Carystio, scriptore sane antiquiore, memoratum fuisse. (18) Plinius insuper, qui pluries de Carystio loquitur, jam et illum plane noverat; quandoquidem quae nondum innotue-
runt, haud fieri possit, ut describantur. Quare illud aliquis suspica-
ri facile poterit, textum ipsum Plinii heic vitio aliquo laborare, sed quod ad remotiorem aetatem pertineat. Neque sane mirum cuiquam videri debet, errores hujusmodi in veteres auctores, soluta ora-
tione praesertim utentes, irrepsisse; siquidem profodiae leges eos-
dem a carminibus facilius prohibuerunt, integrioribusque autogra-
phorum lectiones in veterum Poëtarum operibus servaverunt. Novi-
mus Tullium ipsum idcirco questum esse, quod et ipsius aetate La-
tini codices circumferrentur mendis corrupti, quae sibi eorundem sa-
nandorum sollicito molestiam creare affirmabat. Quare nil mirum, si
aliter legant plures ex veteribus Plinii codicibus, et Vaticani prae-
sertim *solum* legendum eo loci exhibeant.

His

(16) Plinius Lib. XXVI. Cap. 1.

(17) Lib. I. Cap. 7.

(18) Celsus Lib. IV. Cap. 12.

His accedit, ex quinque novis morborum generibus, quae eo loco Plinius recenset, quatuor externa, et contagiosa esse, at vero unum esse, quod internum sit, et non contagiosum, a Plinio sub *coli* nomine designatum. Quare absconum videri poterit, Plinium, qui quam accuratissimum in naturali historia se praebet, a novis morbis externis ad internum progredi, nihil lectorem de gradu suo commonescentem. Primus, qui ab eo describitur, recens externus morbus, lichenis est, sive mentagra, quae Romae innotuit Tiberio imperante, quemadmodum ex corrupta Pliniani textus lectione coli dolorem innotuisse contendi posset. Haec ergo animadvertere vos volo, Celsus, qui morbos multo exiliores complexus est, Lichenem, quae longe gravior erat, minime attigisse: ex quo colligi debet, ipsum hujus morbi in Urbem irruptionem scriptis suis antevernisse. Ceteri vero recentes morbi a Plinio memorati, carbunculus nempe, et elephantiasis, a Celso ipso designantur, utpote eodem antiquiores; at reticetur gemurfa, quae cito evanuit, neque amplius vigeat, cum Celsus de re medica scriberet. Plinius siquidem auctor est, gemursae nomen ipsum jam oblivione interceptum; quod aetate superiore eamdem obsolevisse ostendit, ut nemo non videt. Quo ergo morbi genere, si coli dolor excludatur, omnium primum tactum Tiberium existimabimus? Hanc certe cognitionem nobis invidit antiquitas: at illud novimus, Tiberium habuisse vultum ulcerosum, et tumoribus foedatum, ipsosque humeros crustis, et cicatricibus scatentes, ut nobis prodiderunt Suetonius (19) Tacitus (20) et Julianus Imp. (21) Forte haec omnia nil aliud fuerunt, quam vestigia recentis illius morbi, quem omnium primus Tiberius expertus est, quique nos nunc divinantes tenet. Galenus etiam meminit medicamenti cujusdam adversus Tiberii herpes. Quare illud tandem statuatur, coli dolorem haud morbum esse

(19) In Tiber. Cap. 68.

(20) Annal. Lib. IV. Cap. 57.

(21) In Caesariis.

esse posse, qui tantum Tiberii aetate Romae emerferit, et in voce *colum* mendo laborare vulgatum Plinii textum, quod tamen usque dum inobservatum tamquam in fundo suo cubavit Incassum ergo ex hoc loco arguere quis vellet, Celsum non ante Tiberii tempora de re medica libros exarasse.

Celso ad Augustei saeculi culmen restituto, illud restat, ut quae ejusdem fuerit conditio, quaeque ipse elaboraverit opera, quae sane plura fuerunt, perquiramus. Nulla res facilius, quam nomina, quae quis gerat, conditionem hominis patefacit. Neque quis sibi persuadeat, ipsum appellatum fuisse Aurelium Cornelium Celsum, ut produnt sere omnes recentes codices, et typis consignata volumina. Vetusior sane Celsi operum codex, qui nunc prostat in bibliotheca Vaticana, non aliter illius nomen profert, quam quod elegantibus Romanis litteris exprimitur AULUS CORNELIUS CELSUS. Hic quidem titulus rem omnem conficere videtur. Ceterum eruditus praenomen *Aurelius* male audire debuerat, utpote quod, gentilicii nominis relicta sorte, ad praenominis vicem declinare non nisi incondite et invito antiquitatis genio nequiret; cum praesertim hominis ex Cornelia gente praenomen esse eo vel maxime repugnaret.

Celsum ad nobilissimam Corneliam gentem pertinuisse, monumentis, quae nobis fidem faciant, caremus; quod etiam dictu difficilius sit, si perpendamus, hanc ipsam gentem pluribus eidem obsequio, et amicitia conjunctis nomen suum tribuisse. Praeter illum ingentem decem mille hominum numerum, quos Corneliorum nomine Sylla, qui ea gente censebatur, donaverat, sola litteraria respublica plures alios, quibus forte nihil cum nobili ejusdem conditione commune erat, ostendit. Tales sunt Cornelius Balbus, Cornelius Nepos, Cornelius Gallus, Cornelius Severus, Cornelius Tacitus, ceterique. Nec forte alius, quam Cornelius aliquis, fuit etiam Verres, Siciliae director potius, quam praetor; siquidem eidem objicit Tullius, Cornelios ab eo creatos perplures scelestos homines, ac inter ceteros Artemidorum sui ipsius Medicum, et praeciarum insuper furem, tum et

et alium officio Lictorem, qui ipsum lenonia arte demerebat. Heic vero advertere vos moneo, minime novum in Corneliorum gente fuisse Auli praenomen, sicut et Celsi cognomen, ut ex antiquis scriptoribus, et praesertim ex fastis consularibus cognoscere licet.

Ingenuo vero, et liberali genere satum Celsum fuisse, facile evincitur ex triplicis nominis usu, qui rarior erat inter liberos. Tum magis comprobatur ex honestatis, commiserationis, ac pudoris significationibus, quas passim in suis operibus exserit, quaeque liberalis educationis indicia haberi consueverunt, nec immerito. Graviter enim damnat Medicorum quorundam crudelitatem, qui hominum viscera investigaturi adhuc spirantes, quos jam morituros Reges multo atrociores ipsis tradiderant, aperiebant. Laudat Hippocratis ingenuitatem, quem non puduisset erroris confessio, qui se nimirum a futuris deceptum falsus fuerit, dum, specillo in quosdam naturales sinus demisso, opinionem fracti ossis in cranio frustra fecit. Veniam praefatur vocabulorum ad partes obscenas spectantium, quae eidem usurpare necesse foret, quaeque bene moratos homines dedecere intelligebat. Ita nimirum loquitur, ut quidquid ab eo profertur, non nisi honeste proferatur.

An Romana civitate donatus fuerit, nemo inter veteres scriptores nobis prodidit, cum nemo Romanum salutaverit. Roman tamen incoluisse, clarissime patet, cum innotuisse sibi Themisonem, Cassium, aliosque praeclaros Medicinae professores, qui Romae morabantur, aperte testetur. Docti enim homines ea actate ad imperii metropolim accedere consueverant, quam et communem patriam, et universale omnium centrum, ut fere semper habita est, existimabant.

Celsus ita se scribendo exercuit, ut fere encyclopaediam in plures libros divisam, quae artes singulas illustrabat, confecerit. Non aliter namque libros suos inscripserat, quam *Artes*, quarum unaquaeque in peculiare libros dividebatur. Certiores hac de re nos facit titulus, quem fere codices omnes servaverunt hoc modo conceptum: *Artium A. Cornelii Celsi Liber VI. Medicinae vero primus*. De agrorum cultura erant V. qui praecedebant, libri, quemad-

quemadmodum initio operis, quod est de re medica, edocemur, ubi haec leguntur: *Us alimenta sanis corporibus agricultura, sic sanitatem aegris medicina promittit.* Dein in operis cursu dicens, *ut de pecoribus proposui*, rusticas res se prius tractasse satis innuit. Nimirum monuerat nos Columella (22), Celsi agriculturam quinque libris contineri. Rhetoricam vero septem a Celso libris pertractatam fuisse, testatur vetus Juvenalis Scholiastes; (23) at an octo de medicina libros proxime subsequuta fuerit, nos omnino latet. Quas insuper artes Celsus scriptis suis complexus fuerit, ex quibus insignis haec doctrinarum encyclopaedia coalesceret, non ii sumus, qui monumentorum testimonio destituti certo affirmare possumus. Ceterum Quintilianus nobis fidem facit (24) Celsum de historia, de legibus, et de re militari libros edidisse, qui tamen qua ratione ceteris Artium libris responderent, non facile assequor: cum istae facultates appellari artes non possint. Fieri potuerit fortasse, ut a ceteris sejunctae ab ea, quam dixi, encyclopaedia, cum qua nihil ipsis commune erat, abfuerint. Hipponensium Antistes Augustinus, inter Latinos Patres doctissimus, provocat ad historiam; quamdam de Philosophorum placitis a Celso conscriptam, eamque VI. prolixis sane libris comprehensam. (25) Multa quidem sunt, quae suadeant, nemini praeterea alii, quam Celso nostro, hujusmodi opus esse tribuendum; cum praesertim ab Augustino moneamur, nulli ipsum adhaesisse peculiari eorumdem sententiae, sed singulas tantum historicorum more recensuisse. Mire enim hoc convenit iudicio, quod de philosophico Celsi opere tulit Quintilianus (26). Horum tamen o-
perum

(22) Quippe Cornelius totum corpus disciplinae (*id est, rei rusticae*) quinque libris complexus est. Colum. Lib. I. Cap. 1.

(23) Orator (*id est Celsus*) illius temporis, qui septem Libros institutionum scriptos reliquit. *Sat. VI. versu 245.*

(24) Cum etiam Cornelius Celsus ----- non solum de his omnibus conscripserit artibus, sed amplius rei militaris, & rusticae etiam, & medicinae praecepta relinqueret. *Quintil. Lib. XII. Cap. ultimo.*

(25) Augustinus in Prologo Libri de Haeresibus.

(26) Scripsit (*de Philosophia*) non parum multa Cornelius Celsus, Scepticos secutus, non sine cultu & nitore. *Quintil. Libro X. Cap. 1.*

perum omnium vel ipsum nomen intercidit, si id, quod ad militiam pertinet, excipiat, cui *de re militari* titulum praefixum fuisse, idem Rhetor tradidit. (27) Hoc a Vegetio etiam memoratur, nec tamen ullum ab eo fragmentum adducitur; ut contra nonnulla, quae ad Celsi Rhetoricam pertinent, a Quinctiliano, tum et multa, quae ex agriculturae libris excerpta sunt, a Columella recitata deprehendimus.

In ea ego insuper sum sententia, ut putem, Celsi nostri meminisse Servium, & Philargyrium in iis ad Virgilii Georgica scholiis, quae ad nos pervenerunt (28) Nimirum nomen, et argumentum, quod est de re agraria, et quod ab eo exornatum novimus, ea sunt, quae efficiant, ut me iudicii mei non poeniteat; cum praesertim minime compertum sit, ullum illum, qui Celsi nomine salutaretur, de agricultura libros exarasse. Quinctilianus (29) ipse ad nos transmisit Celsi de versu quodam Virgiliani operis Georgicorum iudicium, quod nobis indicio est, hoc ipsum poema a Celfo expensum fuisse. Quod si statuatur, jam et illud pro certo habendum erit, a Celfo Artes post annum U. C. dccxxiv. fuisse conscriptas, quo nimirum anno hoc ipsum immortale opus a Virgilio absolutum est. (30) Quare si, quemadmodum superius ostendi, Celsus Artes suas scriptis consignavit ante annum dccxxi., quod nullam in iis de Antonio Musa mentionem injecerit, jam sua sponte consequetur, easdem hoc septennii spatio a Celfo fuisse elaboratas.

Nunc illud perquirendum restat, utrum Celsus Medicus revera existerit, an scriptor tantum encyclopaedicus, qui hanc, et ceteras Artes sine discrimine, tamquam simplex amator, pertractaverit. Omnes quidem

(27) Cum Cornelius Celsus rei militaris - - - praecepta reliquerit. *Quintil.* Libr. XII. Capite ultimo.

(28) Georgic. I. versu 277. II. versu 332. versu 479. III. versu 183. versu 313

(29) *Quinctilianus Libro VIII. Cap. 3.*

(30) *Virgilius in fine Georgicor.*

dem, summam in eo admirantes medicae artis peritiam, ipsum pro medico artifice habuerunt. At si ex singularum Artium, quas ipse exornavit, peritia ipsius professio, ac munus colligendum esset, jam illum non solum medicum, sed agricolam insuper, rhetorem, et militem dicere quis posset; siquidem et de agricultura, et de Rhetorica, et de re militari opera ipsum pro argumentorum dignitate concinnasse superius demonstravi. Ceterum haec disquisitio facile cessabit, si id nobis in memoriam revocemus, veteres olim impensius, quam nostris nunc temporibus recentes, studia excoluisse, quibus universam fere litteraturam sibi compararent. Quot non res, praeter medicinam, agriculturam, et militiam, a Catone pertractatas fuisse novimus? Varro etiam omni litterarum genere excelsissimus cuncta fere, quae sciri poterant, scriptis suis complexus est. Forte quis diceret, Celsum non admodum ab aetate doctissimi hominis disjunctum ejusdem imitatione tractum fuisse. His accedit, medicinam eam olim fuisse, quam quisque noscere praeoptaret, et cujus idcirco praecepta sane egregia passim in veterum scriptorum libris occurrant. Certe Tullius, Lucretius et Horatius medicinae placita non nisi doctissime attingunt. Eam insuper Virgilius plene cognoverat; multaque salutaria aphorismata, non tam ut Poëta, quam ut expertus professor, Ovidius carminibus suis admiscuit. Prostat apud Plinium Valerianum (31) medicamentum quoddam adversus ophthalmiam ab Augusto ipso concinnatum. Hadrianus singulis medicinae partibus ex ordine operam navaverat. At quid de Plinio dicemus, quem qui medicum existimaret non defuit? Adeo accurate ea, quae ad medicinam pertinent, persequitur. Quare rem absolventes dicemus, Celsum una cum tot aliis etiam medicam artem calluisse, minime vero mercedis praecipue gratia, ut Graeci idcirco Romam adveniantes facere confluxerant, exercuisse. Testis est Plinius, a medicina faciendi Romanos se abstinuisse, qui ita loquitur [(32): *Solam hanc artium*

(31) *Ad caligines oculorum* Cap. 18.(32) *Lib. XXIX. Cap. 1.*

*artium Graccarum nondum exercet Romana gravitas in tanto fructu; at vero subdit, eidem sedulo studuisse Romanos, qui non rem dam-
nabant, sed artem (33). Nec aliter sane, si de se loqui libuisset, Celsus locutus esset, ac de se ipso locutus est Plinius (34): Nos ista Romana gravitate, artiumque liberalium appetentia non ut medici, sed ut iudices salutis humanae diligenter distinguemus. Nunc vero medicinae studium ii dumtaxat sequuntur, qui de eadem exercenda cogitant: quod cunctos facile in eam sententiam adduxit, ut crederent, Celsum, qui illam noverat, medicum revera fuisse. Plinius, qui singulos, qui tales fuerunt, medicos nominat, cum auctores, per quos profecit, recenset, numquam Celsum, quem toties memorat, medicum salutavit. Nec ullus praeterea Medicus inter antiquos ipsum citavit, quod scilicet non ut artis professorem eundem habuerunt. Sed finis jam imponatur quaestioni, quam omnino, perpetuoque confectam censeo.*

Hucusque ea vobis exposui, quae fere certo de Cornelio Celfo nobis innotuerunt. Nunc alia addam, quae conjectando me de eodem assequutum esse ingenue profiteor. Quare mihi veniam dabit, si ingenio meo libere vaganti, et quodammodo luxurianti me nunc indulgere intelligetis. Cum citra dubium omne visus fuero, statuisset Cornelium Celsum Horatio aequalem, facile mihi oborta deinde suspicio est, Horatium de Celfo verba fecisse in ea, quam ipse ad Iulium Florum conscripsit, epistola, cum Tiberium adhuc juvenem comitaretur in sua in orientem expeditione. Suspicioni, seu conjecturae meae calculum addit Horatius ipse, qui Celsum nobis exhibit et tamquam exscriptorem codicum bibliothecae Palatinae Apollinis, ex quibus dein libros suos consaret. (35) Quapropter nemo non videt, nullum alium, praeterquam Celsum nostrum, tunc fuisse hominem, cui haec rectius convenirent, quippe qui argumenta tractans tam varia, et ab aliis jam antea exornata cogeatur aliorum opera

(33) Ibid.

(34) Lib. XXIII. Cap. 1.

(35) Epistola III. Libri I.

opera expiscari, ex quibus, tamquam ex promptuariis, amplam notionum copiam hauriret, quam dein in suas derivaret lucubrationes. Si quis Horatii epistolam, quam dixi, Celsò contumeliosam censeat, quod Aesòpicae corniculae furtivis nudatae coloribus ipsum compareret, a vero certe aberraverit. Siquidem Horatius Celsum singulari prosequeretur amicitia, ac aliam insuper epistolam ad eum misit, quae urbanam libertatem, gratamque necessitudinem undique praeferebat (36). Nec quidquam conjecturae meae obesse debet Albinovani cognomen, quo ibi ipsum compellat. Novimus enim Romanos pluribus saepe usos fuisse cognominibus, vel agnominibus, quamquam non semper eadem ingererent, ut brevitati consulerent, et supervacanea eliminarent. Ac illud nunc observandum venit, metri legibus fere adactum fuisse Horatium ad Albinovani cognomen usurpandum, licet eundem Floro commemorans, facile se ab hujusmodi cognomine temperaverit. Sane Decimus Brutus, unus e Caesaris interfectoribus, Albinus salutabatur, ut ex Appiano Alexandrino intelligimus. Neque tamen in ejus ad Ciceronem epistolis, quae adhuc supersunt, usquam hoc nomen ostentavit. Tum Cinna, qui in Augustum conjurationem excitavit, non aliter ab historicis, quam Cn. Cornelius Cinna appellatur, quamquam et Magnus in fastis consularibus vocatus appareat, quod esset Pompeji Magni fororis filius. Cur ergo quis neget, Celsum nostrum Albinovanum etiam dictum fuisse, quod nonnisi ab Horatio eundem hoc cognomine salutatum inveniamus?

Si hoc mihi concedatur, jam & illud consequetur, ut vos nunc primum Celsum nostrum agnoscatis & scribam & comitem Tiberii, summi Praefecti bellicae in oriente expeditionis, quocum Horatius intima tunc jungebatur necessitudine. Ne, quaeso, id vos in admirationem adducat; siquidem ab Horatio ipso discere licet, (37) Tiberii cohortem litteratis viris, poetis, & scriptoribus excelluisse, inter quos facile

(36) Lib. I. Epist. 8.

(37) Vide Horatii Epistolam 3^{iam} Lib. I. ad calcem.

facile praestare poterat A. Cornelius Celsus, si praesertim ipsius officium in eo fuisset, ut litteras ad Augustum, & ad ceteros nomine Tiberii conscriberet, quas sane aureus ejusdem stilus, quem in ceteris operibus suspicimus, elegantissimas effecisset.

At non huc solum conjecturae meae procedunt: longius progredior. Antiquitatem scrutatus deprehendi, postremis Augusti annis Romae occubuisse Celsum quemdam, Ovidii amicum, qui certe vir fuerit probitate & ingenio praecellens necesse est, cum non aliter eum ab Ovidio commendari videam. (38) Memoria vos nunc repetere juvet, me superius monuisse, ad hoc tempus Celsum necessario vitam produxisse, ut a Columella vir suae aetatis appellaretur. At vos facile mihi regerere possitis, cur & hic ipse Celsus non alius, quam noster sit adstruendus. Ego sane ingenue fatebor, minime adesse mihi argumenta, quae rem certissimam faciant, at vero multa suppetere verosimilia, quae satis sint ad conjecturam minime absonam ac levem constituendam. Quatuor tunc Romae aderant rerum rusticarum scriptores, Hyginus, Atticus, Graecinus, et Cornelius Celsus. Profecto Ovidius tribus, quos primum designavi, summa benevolentia jungebatur, cum Suetonius (39) testetur, Hyginum fuisse Ovidii familiarissimum, et ex Ovidii epistolis, quas de amoribus, et e Ponto conscripsit, perspicue pateat, amicitiam ipsum inter, et Atticum, atque Graecinum etiam intercessisse. Quare illud facillime fieri insuper potuit, ut quartum quoque amicitia fuerit prosequutus, Celsum nempe. Qui cum fuerit, ut video, *probitate*, et *ingenio* (40) spectabilis, nec aliter Celsum nostrum fuisse appareat, facile adducor, ut credam, nostrum, et Ovidii amicum, unum eundemque fuisse. Nec sane latere quemquam potest ratio, ob quam Ovidius hisce Georgicis scriptoribus benevolentia, et voluntate jungeretur; siquidem et ipse agriculturam impense coluit. Percurrite epistolam secundam libri IV. ex Ponto, ubi cum Severo queritur, deesse sibi agrum, quem colat, etsi plures rusticas exercitationes obire didicisset. Percurrite epistolam octavam libri I. ubi narrat,

(38) Ex Ponto Epist. III. Lib. I.

(39) De illustr. Grammat. Cap. XX.

(40) Nam probitas magnos ingeniumque facit. Ovid. de Celso.

se ipsum servasse arbores, et coluisse hortos inter Clodiam, et Flaminiam viam, qui sibi instar litterarii, et suburbani secessus essent. His addo, hanc Ovidii cum Celso necessitudinem in aedibus Pauli Maximi, et Fabii filii initum fuisse, cum ibidem simul convenire solerent, et veluti litterarius coetus ibidem cogeretur, cujus princeps et dux erat Maximus Cotta, Fabii frater (41) Nec nisi ad Maximum suum Ovidius conferbit dolorem, quo ipsum percussit Celsi obitus, de quo Maximus Ovidium certiore fecerat, quemadmodum et Celso Romae iusta solemniter persolverat. Non ego sane is sum, qui me rem vobis citra omnem dubitationis aleam proposuisse existimem, qui et id ingenue praefatus jam fuerim, quique me probabiles, ac verosimiles dumtaxat conjecturas confectari profitear. Quare si aliquo hac conjecturae nituntur fundamento (quod nemo facile negaverit), jam historiam longe ampliorem nobis nasci videbimus de Aulo Cornelio Celso, de quo fere nihil usquedum innotuerat; quemadmodum vidimus ad aureum Augusti saeculum retro tractum auctorem, e quo injuria fuerat jamdiu deturbatus. Haec, quae nonnisi summam, et cursim nunc attingi, prolixius et uberius expensa et explanata deprehenditis in XII. meis epistolis, quas Italica lingua ad cl. virum Hieronymum Tiraboschium de Celso nuper dedi, quaeque Romanis typis satis eleganter superiore anno excusae sunt. In iis etiam catalogum invenietis plurium mss. codicum, in quibus Celsi opera continentur, quosque consului in meis per Europam itineribus, tum et iudicium, quod ferendum censui de veteribus, et recentibus Celsi editionibus, quae sane omnes elegantia, et diligentia inferiores deinceps erunt proditura propediem ex celebratissimis prelis vestris editione, quam expectare fas est parem ceteris, quas peregistis, veterum scriptorum editionibus nitore, et magnificentia fore. Valete, et me, ut facitis, amare pergitte.

ROMAE IX. Kalendas Julias
anno a C. N. MDCLXX.

(41) Vite omnes elegias Ovidii ad Fabium Maximum, & ad Maximum Cottam in Lib. ex Ponto.

A. CORN.

A. C O R N. C E L S I
M E D I C I N A E
L I B E R P R I M V S .

Vt alimenta sanis corporibus Agricultura, sic sanitatem aegris Medicina promittit. Haec nusquam quidem non est: siquidem etiam imperitissimae gentes herbas, aliaque prompta in auxilium vulnerum morborumque noverunt. Veruntamen apud Graecos aliquanto magis, quam in ceteris nationibus, excolta est: ac ne apud hos quidem a prima origine, sed paucis ante nos saeculis; utpote cum vetustissimus auctor Aesculapius celebretur. Qui quoniam adhuc rudem & vulgarem hanc scientiam paulo subtilius excoluit, in deorum numerum receptus est: Hujus deinde duo filii, Podalirius & Machaon, bello Trojano ducem Agamemnonem secuti, non mediocrem opem commilitonibus suis attulerunt.

1. *A. Corn. Celsi Medicinæ Liber Primus*] Lindenius addit, *Præfatus*; quæ vox non erat in antiquis libris. In Codicibus Vaticanis II. & VII. habetur: *Aurelii Corneli Celsi præmium*; in I. *Corneli Celsi Medicinæ Liber incipit*; in VI. *Corneli Celsi Medicinæ Libri VII.* In Mediceo I. *Corneli Celsi Artium Lib. VI.* Item *Medicinæ Primus*; in aliis: *Artium Aurelii Corneli Celsi Lib. VI.* quæ ratio Medicinæ potissima sit, et quemadmodum sanas agere conveniat. *Liber Primus incipit Feliciter.* Sed Codex Medic. I. qui in inscriptione lib. 5. & 6. & 8. solum habet cognomen *Celsi*, in lib. 4. autem ne id quidem; in

lib. 2 & 3. & 7. habet *A. Corneli Celsi*. Itaque prænomen *A.* cum Lindenio repono (*Almeloveentius habet Aur.*) & cum Criticis explico *Auli*, non, ut librarii fecerant, *Aurelii*. Et quidem Hieronymus Rubens in veteri Cod. Vaticano hanc libri sexti inscriptionem reperit: *Auli Corneli Celsi liber sextus, idemque Medicinæ primus.* Ego Codicem istum non vidi. Vaticanus tamen VII. in fine lib. 6. habet: *Auli Corneli Celsi liber sextus finit, et ejusdem liber sextus incipit feliciter*; sed idem Codex aliis in locis habet *Aurelii*. Vide Clarissimi Viri Joan. Baptistæ Morgagni Epistolæ in Celsum I. & IV.

A

lerunt. Quos tamen Homerus non in pestilentia, neque in variis generibus morborum aliquid attulisse auxilii, sed vulneribus tantummodo ferro & medicamentis mederi solitos esse proposuit. Ex quo apparet, has partes medicinae solas ab his esse tentatas², easque esse vetustissimas. Eodemque³ auctore disci potest, morbos tum ad iram deorum immortalium relatos esse, & ab iisdem opem posci solitam. Verique simile est, inter nulla auxilia⁴ adversae valetudinis, plerumque tamen eam bonam contigisse ob bonos mores, quos nequedidia, neque luxuria vitiant⁵. Siquidem haec duo corpora, prius in Graecia, deinde apud nos affluerunt. Ideoque multiplex ista medicina, neque olim⁶, neque apud alias gentes necessaria, vix aliquos ex nobis⁷ ad senectutis principia perducit. Ergo etiam post eos, de quibus retuli, nulli clari viri⁸ medicinam exercuerunt; donec maiore studio litterarum disciplina agitari coepit, quae ut animo praecipue omnium necessaria, sic corpori inimica est. Primoque medendi scientia, sapientiae pars habebatur, ut & morborum curatio, & rerum naturae contemplatio sub iisdem auctoribus nata sit: scilicet iis hanc maxime requirentibus, qui corporum suorum robora quæta cogitatione⁹, nocturnaque vigilia minuerant. Ideoque multos ex sapientiae professoribus peritos ejus fuisse accepimus; clarissimos vero ex iis Pythagoram, & Empedoclem, & Democritum. Hujus autem, ut quidam crediderunt, discipulus Hippocrates Cus, primus quidem ex omnibus memoria dignis¹⁰, ab studio sapientiae disci-

2. *Tentatas*] Constantinus in libri margine habet ex quodam Codice *probatas*: & ita est in Medicis Codicibus quoque, præterquam in primo.

3. *Eodemque*] In Codice Medic. I. & in Editione principe Florentina: *Eodem vero*.

4. *Inter nulla auxilia*] Ita ex MSS. Medicis; licet in I. & alia manu in IV. & VII. supra vocem *nulla* posita sit particula *non*: unde vulgo *nonnulla*. Lindenius reponit *non multa*.

5. *Vitiantur*] Scaliger putat melius legi in quibusdam libris *temerantur*. Sic sane est in Editione Aldina an. 1528. Codices Medicei alii habent *vitiantur*; alii *vitiosantur*; aliqui *vitaverat*.

6. *Neque olim*] Egnatius & Stephanus addunt *autem Graecis*: quæ ego duas voces in nullo MS. inveni.

7. *Aliques ex nobis*] Codices MSS. alii habent *ex nobis*; alii, quos inter Medicæ vetustior, *ex bonis*. Cum his ceteræ Ed. faciunt; cum illis Lindeniana, sed habet aliquæ pro *aliqua*.

8. *Nulli clari viri*] Lindenii lectionem probavi, quam Cod. Medicei confirmant. Vulgata lectio *nonnulli*, orta est ex eo, quod tum in primo eorum Codicum, tum in IV. & VII. hic quoque supra vocem *nulli* posita est particula *non*. Sed satis constat particulam istam, & cum Celsi sententia, & cum vero pugnare. Plinius initio lib. 29. *Hist. Natur. Sequens* (tempora, post Trojana) *flux* (Medicinae) *mirum dictu in nocte dracissima latuerunt; tunc cum evocatis in lucem Hippocrates*.

9. *Quæta cogitatione*] Alii leg. in *quæta*; alii *inquietæ*. Ego secutus sum Edit. Aldinam, & Cod. Medic. I.

10. *Quidem ex omnibus memoria dignus*] In Codice modo citato omittitur *quidem*; in ceteris Medicis omittitur *ex omnibus*. Pro *dignus* autem omnes II Codices itemque Editiones antiquissimæ, princeps Florentina, & duæ ann. 1493. 1497. & Junina, & Aldina quoque habent *dignus*.

plinam hanc separavit, vir & arte & facundia insignis". Post quem Diocles Carystius, deinde Praxagoras & Chrysippus, tum Herophilus & Erasistratus sic artem hanc exercuerunt, ut etiam in diversis curandi vias processerint. Isidemque " temporibus in tres partes medicina ducta est: ut una esset, quae victu; altera, quae medicamentis; tertia, quae manu mederetur. Primam διαητικήν, secundam φαρμακευτικήν, tertiam χειρουργικήν Graeci nominarunt. Ejus autem quae victu morbos curat, longe clarissimi auctores etiam altius quaedam agitare conati, rerum quoque naturae sibi cognitionem vindicarunt, tamquam sine ea, trunca & debilis medicina esset. Post quos Serapion, primus omnium, nihil hanc rationalem disciplinam pertinere ad medicinam, professus, in usu tantum " & experimentis eam posuit. Quem Apollonius, & Glaucias, & aliquanto post Heraclides Tarentinus, & alii quoque " non mediocres viri secuti, ex ipsa professione se ιατρικὴν appellaverunt. Sic in duas partes ea quoque, quae victu curat, medicina divisa est, aliis rationalem artem, aliis usum tantum sibi vindicantibus: nullo vero quidquam post eos, qui supra comprehensi sunt, agitante, nisi quod acceperat: donec Aesclepiades medendi rationem ex magna parte mutavit. Ex cujus successoribus Themison nuper ipse quoque quaedam in senectute deflexit. Et per hos quidem maxime viros salutaris ista nobis professio increvit.

Quoniam autem ex tribus medicinae partibus, ut difficillima, sic etiam clarissima est ea, quae morbis medetur " , ante omnia de hac dicendum est. Et quia prima in eo " dissensio est, quod alii sibi experimentorum tantummodo notitiam necessariam esse contendunt; alii, nisi corporum rerumque ratione comperta " , non satis potentem usum esse proponunt: indicandum est, quae maxime ex utraque parte dicantur, quo facilius nostra quoque opinio interponi possit. Igitur ii, qui " rationalem medicinam profitentur, haec necessaria esse proponunt: abditarum & mor-

bos

11. *Vir & arte & facundia insignis*] Primo excepto, Codd. ceteri Medicei habent: vir clarus et facundia insignis.

12. *Isidemque*] Lindenii Edit. & Codices quidam MSS. *Isidem*.

13. *In usu tantum*] Tantum quod ab Edd. plerisque abesse video, exat in MSS. omnibus & Medicis & Vaticanis, atque in Edit. I.

14. *Et alii quoque*] Ita in Lindeniana. In aliis Edd. & in Cod. Medic. I. et alii; in Codd. ceteris Medicis: alii quoque, omisso et.

15. *Quae morbis medetur*] Quae victu, non, ut Constantinus interpretatur, quae medicamentis

curat. Simili loquendi forma ad hanc partem significandam Celsus utitur in Praefat. lib. 7. *Sic quidem in morbis etc.* ut cuique locum illum attente consideranti manifestum erit.

16. *In eo*] Sic reposui ex Edit. Ruellii. AL. leg. *in ea*.

17. *Rerumque ratione comperta*] Lindenius leg. *rerumque naturalium etc.* deceptus a Constantino, qui *Naturalium* margini adscripsit ad explanationem.

18. *Igitur ii, qui*] Pronomen ii abest a MSS. Medicis, praeferquam a primo.

bos continentium causarum notitiam, deinde evidentium, post haec etiam naturalium actionum, novissime partium interiorum. Abditas causas vocant, in quibus requiritur, ex quibus principiis nostra corpora sint, quid secundam, quid adversam valetudinem faciat. Neque enim credunt, posse eum scire, quomodo morbus curare conveniat, qui, unde hi sint, ignoret. Neque esse dubium, quin alia curatione opus sit, si ex quatuor principiis vel superans aliquod " vel deficiens adversam valetudinem creat; ut quidam ex sapientiae professoribus dixerunt: alia, si in humidis omne vitium est; ut Herophilo visum est: alia, si in spiritu; ut Hippocrati: alia, si sanguis in eas venas, quae spiritui accommodatae sunt, transfunditur, & inflammationem, quam Graeci *Φλεγμονή* nominant, excitat, eaque inflammatio talem motum efficit, qualis in febre est; ut Erasistrato placuit: alia, si manantia corpuscula, per invisibilia foramina subsistendo, iter claudunt; ut Asclepiades contendit. Eum vero recte curaturum, quem prima origo causae non fefellerit. Neque vero inficiantur, experimenta quoque esse necessaria; sed ne ad haec quidem aditum fieri potuisse, nisi ab aliqua ratione, contendunt. Non enim quilibet antiquiores viros aegris inculcasse; sed cogitasse, quid maxime conveniret, & id usu explorasse, quo ante conjectura aliqua duxisset ". Neque interesse, an nunc jam pleraque " explorata sint, si a consilio tamen coeperunt. Et id quidem in multis ita se habere. Saepe vero etiam nova incidere genera morborum, in quibus nihil adhuc usus ostenderit; & ideo necessarium sit animadvertere, unde ea coeperint; sine quo " nemo mortalium reperire possit, cur hoc, quam illo, potius utatur. Et ob haec quidem in obscuro positas causas persequuntur. Evidentes vero eas appellant, in quibus quaerunt, initium morbi

19. *Aliquid*] Ita ex Cod. Medic. I. Alii leg. *aliquid*

20. *Quo ante conjectura aliqua duxisset*] In Edd. antiquioribus legitur: *quod ante conjectura aliqua duxisset*. Constantinus, qui *duxisset* habet cum aliis quibusdam, malit *discrasset*: Lindenius leg. *ad quod ante conjectura aliqua duxisset*. Ego reposui *quo*, ut est in plerisque; & *duxisset*, quod est in omni: ut MSS. Hanc lectionem Scaliger quoque habet ex veteri quodam Codice. In Medic. I. est: *an quod ante conjectura aliqua duxisset*; sed an cum recenti litura. Vnde in Vatic. VI. *quod ante conjectura etc.* In aliis autem quibusdam legitur: *ante conjecturam aliqua vel aliquam*: quo mendo deceptus aliquis margini adscripsit *credo ratio desit*; ut in

Medic. II. atque in VII. videre licet. Adnotationem istam librarium totum in contextum recepit in III. IV. & VI. Vaticanus III. habet *quo ante conjecturam aliqua ratio duxisset*.

21. *An nunc jam peragat*] Verba haec respiciunt illam Empiricorum sententiam, quae infra habetur: *Primo tamen remedia exploranda summa cura fuisse; nunc vero jam explorata esse*. Sed librarium tres voces *an nunc jam* in unam contrahendo, multis varietatibus erroribusque viam aperuerunt; ut in MSS. video & Medicis & Vaticanis. Ex gr. in Vaticano II. est *annuitis*; in III. *annunciam*, & alia manu *initia* in plerisque. Neque aliunde profectam puto, aut signata lectionem *an initia*, cur Lindenii *an initia*.

22. *Sine quo*] *Lundin. seu sine quo.*

morbi calor attulerit, an frigus; fames, an satietas; & quae similia sunt. Occursurum enim vitio²³ dicunt eum, qui originem non ignorarit. Naturales vero corporis actiones appellant, per quas spiritum trahimus & emittimus; cibum potionemque & assumimus & concoquimus: itemque, per quas eadem haec in omnes membrorum partes digeruntur. Tum requirunt etiam, quare venae nostrae modo submittant se, modo attollant; quae ratio somni, quae vigiliae sit: sine quorum notitia, neminem putant vel occurrere, vel mederi morbis, inter haec nascentibus, posse. Ex quibus quia maxime²⁴ pertinere ad rem concoctio videtur, huic potissimum insistant; & duce alii Erasistrato, teri²⁵ cibum in ventre contendunt; alii Plistonico Praxagorae discipulo, putrescere; alii credunt Hippocrati, per calorem cibos concoqui: acceduntque Asclepiadis aemuli, qui, omnia ista vana & supervacua esse, proponunt: nihil enim concoqui, sed crudam materiam, sicut assumpta est, in corpus omne diduci. Et haec quidem inter eos parum constant: illud vero convenit, alium dandum cibum laborantibus, si hoc; alium, si illud verum est. Nam si teritur intus, eum quaerendum esse, qui facillime teri possit; si putrescit, eum, in quo hoc expeditissimum est; si calor concoquit, eum, qui maxime calorem movet²⁶: at nihil ex his esse quaerendum, si nihil concoquitur; ea vero sumenda, quae maxime manent, qualia assumpta sunt. Eademque ratione, cum spiritus gravis est, cum somnus aut vigilia urget, eum mederi posse arbitrantur, qui prius illa ipsa qualiter eveniant, perceperit. Praeter haec, cum in interioribus partibus & dolores & morborum varia genera nascantur, neminem putant his adhibere posse remedia, qui ipsas²⁷ ignoret. Necessarium ergo esse incidere corpora mortuorum, eorumque viscera atque intestina scrutari; longeque optime fecisse Herophilum & Erasistratum, qui

23. *Vitia*] *Initio* legit Lindenius. Non desse Codices depravatos, in quibus ita scriptum sit, Vitiatus V. testatur.

24. *Quis maxime*] Locus hic ita legitur in Cod. Medic. I. & Edd. vetustioribus. *Ex quibus quoniam maxime pertinere ad rem concoctio videtur. Huic etc.* At in 111. aliique item Mediceis Codicibus: *Ex quibus quia maxime etc.* ut Scaliger invenit in suo Codice. Hos ego secutus sum. Aldina Editio habet: *Ex quibus quia quomodo maxime etc.* Eam secuti sunt Stephanus & Lindenius.

25. *Teri cibum*] Ita ex Cod. Mediceo vetustiori. Antea legebatur *ateri*. Infra legitur & teri librorum omnium consensu. Cicero quoque simplici verbo *terere* usus est in eadem re lib. 2.

do Nat. Deor. cap. 54. ut quidem legunt Mantius & Lambinus: nam alii, pro *et terendo cibos*, habent *exterrendo cibos*.

26. *Calorem movere*] Vulgo legitur *movet*; quo modo est in Cod. Medic. I. Sed quis sequens particula *at* abest ab eo Codice, *moveret* mendosum esse suspicor, pro *mover*: at. Ita enim habent Codices ceteri Medicei; quos ego secutus sum. Lindenius leg. *moveat*; ut habet in Editionis suae margine Constantinus.

27. *Qui ipsas*] Hoc est interiores partes. Vt ita legatur possunt sententia & recta constructionis ratio. Neque magna mutatio est; siquidem Cod. Medic. I. habet *qui ipsa*. Alii leg. *quae ipse*; Lindenius, *quas ipse*.

qui nocentes homines, a regibus ex carcere acceptos, vivos inciderint, considerantque, etiamnum spiritu remanente, ea, quae natura ante clausisset, eorumque positum "", colorem, figuram, magnitudinem, ordinem, duritiem, molliem, lacvorem, contactum ""; processus deinde singulorum & recessus, & sive quid inferitur alteri, sive quid partem alterius in se recipit. Neque enim, cum dolor intus incidit, scire quid doleat, eum, qui qua parte quodque viscus intestinumve sit, non cognoverit: neque curari id quod aegrum est, posse ab eo, qui, quid sit, ignoret. Et cum per vulnus alicujus viscera patefacta sunt, eum, qui sanae cujusque colorem partis ignoret, nescire quid intus, quid corruptum sit; ita ne succurrere quidem posse corruptis. Aptiusque extrinsecus imponi remedia, compertis interiorum & sedibus & figuris, cognitaque eorum magnitudine: similesque omnia quae posita sunt, rationes habere. Neque esse crudele, sicut plerique proponunt, hominum nocentium, & horum quoque paucorum, suppliciiis remedia populis innocentibus saeculorum omnium quaeri.

Contra ii, qui se *inexperientes* ab experientia nominant, evidentes quidem causas, ut necessarias, amplectuntur: obscurarum vero causarum & naturalium actionum quaestionem ideo supervacuam esse contendunt, quoniam non comprehensibilis " natura sit. Non posse vero comprehendere, patere ex eorum, qui de his disputarunt, discordia; cum de ista re, neque inter sapientiae professores, neque inter ipsos medicos conveniat. Cur enim potius aliquis Hippocrati credat, quam Herophilo? cur huic potius, quam Asclepiadi? Si rationes sequi velit, omnium posse videri non improbabiles; si curationes, ab omnibus his aegros perductos esse ad sanitatem: ita neque disputationi, neque auctoritati cujusquam fidem derogari oportuisse. Etiam sapientiae studiosos maximos medicos esse, si ratiocinatio hoc faceret": nunc illis verba superesse, deesse medendi scientiam. Differre quoque pro natura locorum, genera medicinae; & aliud opus esse

28. *Postura*] *Posturam* communiter legitur. Scaliger in exemplis sui marginis adscripsit *possum*, ex veteri aliquo Codice, ut opinor. Sic certe habet Medicus I. atque haec vox occurrit pluribus in locis: iterum ac tertio in hac ipsa Praefat. & in lib. 5. c. 26; & initio lib. 8. *Postura* alibi apud Celsum non invenitur.

29. *Constatum*] Ruellius habet *contrastum*; Lindenius ex conjectura Constantini *confrastrum*. Vide quae ad hunc locum scripserunt Viri Clarissimi Faciolatus & Morgagnus. Ego hoc unum addo: Codices & Medicos & Vaticanos habere *contrastum*. In Medic. VI. qui ex III. descriptus

est, cum *contrastum* libarius scripsisset, errasse se vidit: itaque litteram r expunxit. Infra pro *ita ne succurrere quidem*, Lindenius leg. *ideo ne succurrere quidem*.

30. *Non comprehensibilis*] Ita in MSS. Modicis l. III. aliisque. Vulgo legitur *incomprehensibilis*.

31. *Hoc faceret*] Non improbo *has faceret*; quo modo Lindenius edidit: nam eadem loquendi forma infra habetur: *quorum non factus medicum, aptiorem tamen medicinae reddidit*. Malui tamen veterem lectionem, retinere, quia MSS. omnibus confirmari video.

esse Romae, aliud in Aegypto, aliud in Gallia. Quod si morbos eae causae facerent, quae ubique eadem essent, remedia quoque ubique eadem esse debuissent. Saepe etiam causas apparere, ut puta lippitudinis, vulneris; neque ex his patere medicinam. Quod si scientiam hanc non subijciat evidens causa, multo minus eam posse subijcere, quae in dubio est. Cum igitur illa incerta, incomprehensibilis sit, a certis potius & exploratis petendum esse praesidium; id est iis, quae experientia in ipsis curationibus docuerit; sicut in ceteris omnibus artibus. Nam ne agricolam quidem aut gubernatorem disputatione, sed usu fieri. Ac nihil istas cogitationes ad medicinam pertinere, eo quoque disci, quod qui diversa de his senserint, ad eandem tamen sanitatem homines perduxerint. Id enim fecisse, quia non ab obscuris causis, neque a naturalibus actionibus, quae apud eos diversae erant, sed ab experimentis, prout cuique responderant, medendi vias traxerint. Ne inter initia quidem ab istis quaestionibus deductam esse medicinam, sed ab experimentis. Aegrorum enim qui sine medicis erant, alios propter aviditatem primis diebus protinus cibum assumpsisse, alios propter fastidium abstinuisse; levatumque magis eorum morbum esse, qui abstinerant. Itemque alios in ipsa febre aliquid edisse, alios paulo ante eam, alios post remissionem ejus; optime deinde iis cessasse, qui post finem febris id fecerant. Eademque ratione alios inter principia protinus usos esse cibo pleniore, alios exiguo; gravioreque eos factos, qui se implebant. Haec similiaque cum quotidie inciderent, diligentes homines notasse, quae plerumque melius responderent: deinde aegrotantibus ea praecipere coepisse. Sic medicinam ortam, subinde aliorum salute, aliorum interitu, perniciose discernentem a salutariibus. Repertis deinde jam remediis, homines de rationibus eorum disserere coepisse: nec post rationem, medicinam esse inventam, sed post inventam medicinam, rationem esse quaesitam. Requiritur etiam, ratio idem doceat

32. *Eae causae facerent, quae ubique eadem essent*] Causae, quae abditas vocant, ubique eadem sunt. Igitur si morbos causae istae facerent, aiant remedia quoque ubique eadem esse debuissent. Sententiae hujus vim non satis expresseris, si cum Egnatio, ut non pauci, legas: *eandem causae facerent ubique, remedia quoque etc.* Sic tamen habetur in MSS. Mediceis omnibus, excepto primo, & in quibusdam Vaticanis.

33. *Incomprehensibilis*] Alii cum Egnatio leg. *incomprehensibilis*que. Sed quae non est in MSS. Mediceis, neque in Edd. vetustioribus; & potest abscisa.

34. *Morbum esse*] *Esse* non est in MSS. Mediceis, nisi in primo. Lindenius leg. *suisset*.

35. *Repertis deinde jam remediis*] Ita in MSS. Mediceis & in Edit. 1. Editio an. 1493. habet: *Repertis deinde minis rebus*; duobus videlicet litteris in locum non suum traductis. Nam prima atque ultima vocis *minis*, ipsa est syllaba *me* desiciens in *rebus*. In Edit. an. 1797. ex mendosa illa voce factum est *medicinae*, & syllaba *me* in *rebus* suppleta. Hinc: *Repertis deinde medicinae remediis*; quam lectionem omnes postea retinuerunt, sed addita, si Egnatium & Lindenium excipias, particula *jam*.

ceat ³⁶ quod experientia, an aliud: si idem, supervacuam esse; si aliud, etiam contrariam. Primo tamen remedia exploranda summa cura fuisse, nunc vero jam explorata esse; neque aut nova ³⁷ genera morborum reperire, aut novam desiderari medicinam. Quod si jam incidat ³⁸ mali genus aliquod ignotum, non ideo tamen fore medico de rebus cogitandum obscuris: sed eum protinus visurum, cui morbo id proximum sit; tentaturumque remedia similia illis, quae vicino malo saepe succurrerint; & per ejus similitudinem opem reperturum. Neque enim se dicere, consilio medicum non egere, & irrationale animal hanc artem posse praestare; sed has latentium rerum conjecturas ad rem non pertinere; quia non interfit, quid morbum faciat, sed quid tollat; neque ad rem pertineat ³⁹, quomodo, sed quid optime digeratur ⁴⁰; sive hac de causa concoctio incidat ⁴¹, sive de illa; & sive concoctio sit illa, sive tantum digestio. Neque quaerendum esse quomodo spiremur, sed quid gravem tardumque spiritum expediat: neque quid venas moveat, sed quid quaeque motus genera significant. Haec autem cognosci experientia. Et in omnibus ejusmodi cogitationibus in utramque partem disseri posse: itaque ingenium & facundiam vincere; morbos autem, non eloquentia, sed remediis curari. Quae si quis elinguis usu discreti bene norit, hunc aliquanto majorem medicum futurum, quam si sine usu linguam suam excoluerit. Atque ea quidem, de quibus est dictum, supervacua esse tantummodo; id vero, quod restat, etiam crudele: vivorum hominum alvum atque praecordia ineidi, & salutis humanae praesidem artem, non solum pestem alicui, sed hanc etiam atrocissimam inferre; eum praefertim ex iis, quae tanta violentia quaerantur, alia non possint omnino cognosci, alia possint etiam sine scelere. Nam colorem, lacvorem, mollietatem, duritiem, similiaque omnia, non esse talia, inciso corpore, qualia integro fuerint: quia eum, corporibus involatis ⁴², haec tamen metu,

^{36.} *Ratio idem docet*] Libri antiqui habent *fi ratio*. Particulam sustulit Lindenius.

^{37.} *Nova aut nova*] Ita in Cod. Medic. I. Vulgo legitur: *neque ulla aut nova*; ut est in aliis MSS.

^{38.} *Si jam incidat*] Codices Medicei omnes praeter primum omittunt jam.

^{39.} *Ad rem pertineat*] In Cod. Medic. VII. & in Edit. Lindenii, & in margine Constantinianae: *ad rem pertinere*.

^{40.} *Sed quid optime digeratur*] Ruellius edit: *sed quam id optime digeratur*; ut Caesarius margini adscripserat ex conjectura. Sed nihil mutandum; licet in multis MSS. pro *quid*, sit *quomodo*. Veterem lectionem comprobat Medicus I.

^{41.} *Incidat*] Lindenius alique quidem, Caesarii Editionem secuti, habent *intercidat*. Sed mendum fortasse subest in Edit. Caesarii. Editiones vetustiores & Cod. Medicei habent *incidat*.

^{42.} *Quia eum corporibus involatis*] In edit. Lindenii: *Tum quia, corporibus involatis, haec tamen metu, dolore, inedie, cruditate, lassitudine, et mille aliis medicis afflicti saepe mutantur. Unde multo magis verisimile, interiora, quibus major mollietas, & lax ipsa nova est &c.* Sed quocumque Lindenio causa fuerit hanc locum immutandi; mihi quidem nulla est, cur non malim veterem lectionem ex MSS. fide retinere. Medicus I.

metu, dolore, inedia, cruditate, lassitudine, mille aliis mediocribus affectibus saepe mutantur; multo magis verisimile est, interiora, quibus major mollities, lux ipsa nova sit, sub gravissimis vulneribus & ipsa trucidatione mutari. Neque quidquam esse stultius, quam quale quidque vivo homine est, tale existimare esse moriente, immo jam mortuo. Nam utrum quidem, qui minus ad rem pertineat⁴¹, spirante homine posse diduci: simulatque vero ferrum⁴² ad praecordia accessit, & discissum transversum septum est, quod membrana quadam superiores partes ab inferioribus diducit (*διασπαινα* Graeci vocant) hominem protinus animam amittere: ita mortui demum⁴³ praecordia & viscus omne in conspectum latrocinantis medici dari necesse est tale, quale⁴⁴ mortui sit, non quale vivi fuit. Itaque consequi medicum ut hominem crudeliter jugulet; non ut sciat, qualia vivi⁴⁵ viscera habeamus. Si quid tamen sit, quod adhuc spirante homine conspectui subiciatur, id saepe casum offerre curantibus. Interdum enim gladiatorem in arena, vel militem in acie, vel viatorem a latronibus exceptum sic vulnerari, ut ejus interior aliqua pars aperiatur, & in alio alia: ita⁴⁶ sedem, positum, ordinem, figuram, similiaque alia⁴⁷ cognoscere prudentem medicum, non caedem, sed sanitatem molientem; idque per misericordiam discere, quod alii dira crudelitate cognoverint. Ob haec, ne mortuorum quidem lacerationem necessariam esse; quae etsi non

dicunt I. tamen & Vaticanus VI. habent: *inviolata sunt pro inviolatis, atque ut mille pro mille*; omnesque praeter Vaticanum II. *verisimile esse pro verisimile est*.

43. *Qui minus ad rem pertineat*] Id non unaquaqueque verum est; sed Empirici servantur causas, quam agunt. Simili autem dicendi forma Celsus supra usus est; *maxime pertinere ad rem conculio videtur*; & alibi quoque. Locus tamen non caret difficultate, ut Morgagni videtur; idque ex eo quoque colligit, quod quidam interrogationis notam ponunt post sequens verbum *diduci*; alii leg. *qui minus*: scilicet ad sensum expediendum, ut ipsi putant. Nonnulli etiam variare conati sunt; ut Constantinus qui sic legendum censet: *Nam ne utrum quidem, qui minus* [sc. & longe gravius Lindenius, qui habet: *Nam ne utrum quidem, ut nihilominus utrum continet*. Sed non variant MSS. Codices neque Medicei, neque Vaticani; vique mihi persuadeo, Lindenium aliud hic attulisse, praeter conjecturam, atque eam haud sane probabilem, ut Morgagni offendit.

44. *Simulatque vero ferrum*] Cod. Medic. II.

simulatque non ferrum; I. *simul atque ut ferrum*; & in margine certe ad explicandum atque, quod evidens est perperam esse scriptum ut atque. Particula ut, nisi forte corrupta est ex vero, addita videtur ab aliquo, qui atque pro certe usurpatum fuisse existimavit. Num igitur legendum *simul atque ferrum*? Sed vulgata lectio proba est, & multorum Codicum testimonio comprobatur.

45. *Ita mortui demum*] Linden. itaque demum mortui.

46. *Dari necesse est tale, quale*] Ita ex Cod. Medic. I. Alii leg. *dari*; quod necesse sit tale esse, quale: Lindenius, *necesse est*.

47. *Vivi*] Non est vox haec in Cod. Medic. I.

48. *Et in alio alia: ita*] Ita in Aldina Editione mendose est, ut in Medic. I. & aliquo alio Ms. Codice, *sita*. Quidam cum Ruellio leg. *Et in alio alia sita: ita*; Lindenius, *pari*, *Et in alio alia aperiatur; atque ita*.

49. *Similiaque alia*] Ita in Codicibus MSS. & in Editione Aldina. In ceteris h. dd. omittitur alia.

non crudelis, tamen foeda sit; cum aliter pleraque in mortuis se habeant: quantum vero in vivis cognosci potest, ipsa curatio ostendat.

Cum haec per multa volumina, perque magnae contentionis disputationes a medicis saepe tractata sint atque tractentur: subjiciendum est, quae proxima vero videri possint. Ea neque addicta¹⁰ alterutri opinioni sunt, neque ab utraque nimium abhorrentia; media quodammodo inter diversas sententias: quod in plurimis contentionibus deprehendere licet, sine ambitione verum scrutantibus, ut in hac ipsa re. Nam quae demum causae, vel secundam valetudinem praestent, vel morbos excitent; quomodo spiritus, aut cibus, vel trahatur¹¹, vel digeratur, ne sapientiae quidem professores scientia comprehendunt, sed conjectura persequuntur¹². Cujus autem rei non est certa noticia, ejus opinio certum reperire remedium non potest. Verumque est, ad ipsam curandi rationem nihil plus conferre, quam experientiam. Quamquam igitur multa sint, ad ipsas artes proprie non pertinentia, tamen eas adjuvant, excitando artificis ingenium. Itaque ista quoque naturae rerum contemplatio, quamvis non faciat medicum, aptiorem tamen medicinae reddit. Verique simile¹³ est, & Hippocratem & Erasistratum & quicumque alii, non contenti febres & ulcera agitare, rerum quoque naturam ex aliqua parte scrutati sunt, non ideo quidem medicos fuisse, verum ideo quoque majores medicos extitisse. Ratione vero opus est ipsi medicinae, etsi non inter obscuras causas¹⁴, neque inter naturales actio-

50. *Possint. Ea neque addicta &c.*] Lindenius ita leg. *possint*, neque addicta alterutri opinioni, neque ab utroque nimium abhorrentia, sed medio quodammodo inter diversas sententias, quod in plurimis contentionibus deprehendere licet, sine ambitione verum scrutantibus, perinde ut in hac ipsa re.

51. *Trahatur*] Cellus paulo supra: *Naturae vero corporis adhaerere appetunt, per quos spiritus trahimus & emittimus*. Ita autem reposuit ex Codice Mediceo I. Vaticanus II. habet *detrahunt*: Codices alii & Editiones antiquae *detrahatur*: Lindenii Editio & quidam Constantini Codex *afferatur*. Alii legendum putant *distrachatur*.

52. *Persequuntur*] Linden. *persequuntur*.

53. *Reddit. Verique simile &c.*] Codex Mediceus I. ita habet: *reddis profectumque Verisimile &c.* a Palaeovino autem emendatum, *reddis profectum. Verique simile &c.* atque ita legitur in Editione principe Florentina, duobus antiquissimis ann. 1493. 1497. Junta, & Casariana. Superiora autem verba in iisdem Editionibus sic interpunguntur: *quamvis non faciat medicum aptio-*

rem: tamen medicinae &c. At Egnatius & Stephanus leg. *quamvis non faciat medicum aptiorem, tamen medicinae reddit profectum. Verique simile &c.* Constantinus, *quamvis non faciat medicum: aptiorem tamen medicinae reddit, atque profectum. Verique simile &c.* ut est in margine Editionis Gryphianae. Denique Lindenius, *quamvis non faciat medicum, aptiorem tamen medicinae reddit. Profecto verisimile &c.* Ego Scaligero accedo recte confidenti, *profectum* glossa esse, quod ex margine in contextum migravit. Et sine *profectumque*, quod omnes istas varietatis peperit, adest a ceteris Medicis Codicibus. Paulo infra Medicus I. habet aliquam parte, omissa praepositione *ex*.

54. *Etsi non inter obscuras causas*] Medicina tamen obscuras causas & naturales actiones non persequitur, tamen cum conjecturalis ars sit, saepe ratione opus habet; quia scilicet non solum conjectura, sed ne experientia quidem eliceretur respondet. Celsi sententiam Constantinus alexurus non videtur, qui ita reponendum putat; *etsi non semper inter obscuras causas, atque inter*

actiones, tamen saepe. Est enim haec ars conjecturalis, neque respondet ei plerumque non solum conjectura, sed etiam experientia. Et interdum non febris, non cibus, non somnus subsequitur, sicut assuevit. Rarius, sed aliquando morbus quoque ipse novus est: quem non incidere, manifeste falsum est; cum aetate nostra quaedam⁵⁵, ex naturalibus partibus carne prolapsa & arente⁵⁶, intra paucas horas expiraverit; sic ut nobilissimi medici neque genus mali, neque remedium invenerint. Quos ego nihil tentasse judico, quia⁵⁷ nemo in splendida persona periclitari conjectura sua voluerit; ne occidisse, nisi servasset, videretur: veri tamen simile est, potuisse aliquid cogitare⁵⁸, detracta tali verecundia, & fortasse responsurum fuisse id, quod aliquis esset expertus. Ad quod medicinae genus, neque semper similitudo aliquid confert; & si quando confert, tamen id ipsum rationale est, inter multa similia genera⁵⁹ & morborum, & remediorum, cogitare, quo potissimum medicamento sit utendum. Cum igitur talis res incidit, medicus aliquid oportet inveniat, quod non ubique fortasse, sed saepius tamen etiam respondeat. Peter autem novum quoque consilium⁶⁰, non ab rebus latentibus (istae enim dubiae & incertae sunt) sed ab iis, quae explorari possunt; id est evidentibus causis. Interest enim, fatigatio morbum, an sitis, an frigus, an calor, an vigilia, an fames fecerit, an cibi vinique abundantia, an intemperantia libidinis. Neque ignorare hunc oportet, quae sit aegri natura: humidum magis, an magis siccum corpus ejus sit; validi nervi, an infirmi; frequens adversa valetudo, an rara; eaque, cum est, vehementer esse soleat, an levis; brevis, an longa: quod is vitae genus sit secutus, laboriosum, an quietum; cum luxu, an cum frugalitate. Ex his enim, similibusque, saepe curandi nova ratio ducenda est.

Quamvis ne haec quidem sic praeteriri debent, quasi nullam contro-

ver,

inter &c. Idem de Lindenio dicendum: is enim ita leg. si non semper inter obscuras causas, neque inter &c.

55. Quaedam Perperam Caesarius, Gryphius, & Paninus leg. quidam. Codices MSS. habent quaedam; nisi quod in Mediceo I. mendose est quae.

56. Arente Constantinus margini adscripsit haerente, ut habent plerique MSS. Codices. Sed legendum arente; itaque est in Mediceo I. Carnem hanc ex naturalibus foeminae prolapsam arentemque Morgagnus & Hallerus uterum fuisse existimant, inversum & gangraena affectum.

57. Quos ego nihil tentasse judico, quis &c.] Pro

ego, eo reponendum videtur. Ita enim constructioni minima mutatione consulitur. Egnatius alique eum secuti leg. Quos ego nihil tale tentasse judico, quis &c. Caesarius, quos ergo nihil tentasse judico, quis &c. Lindenius, quos ideo nihil tentasse judico, quia &c.

58. Cogitare Lindenius reposuit exegitare. Sed cogitare, quod habent antiqui libri, idem valet. Nepos in Datam. cap. 6. quod ad periculum fuerat cogitatum, id ad salutem convertit.

59. Inter multa similia genera.] Cod. Mediceus I. non habet vocem multa.

60. Novum quoque consilium.] Cod. Mediceus I. habet, novum quodque consilium.

versam recipiant. Nam & Erasistratus non ex his fieri morbos dixit; quoniam & alii, & iidem alias post ista non febricitarent: & quidam medici⁶¹ saeculi nostri, sub auctore, ut ipsi videri volunt, Themisone, contendunt, nullius causae noticiam quidquam ad curationes pertinere; satisque esse, quaedam communia morborum intueri. Siquidem⁶² horum tria genera esse, unum adstrictum, alterum fluens, tertium mistum. Nam modo parum excernere aegros, modo nimium, modo alia parte parum, alia nimium. Haec autem genera morborum, modo acuta esse, modo longa; & modo incrementum, modo consistere, modo minui⁶³. Cognito igitur eo, quod ex his est, si corpus adstrictum est, digerendum esse; si profluvio laborat, continendum; si mistum vitium habet, occurrendum subinde vehementiori malo. Et aliter acutis morbis medendum, aliter vetustis; aliter incrementibus, aliter subsistentibus, aliter jam ad sanitatem inclinatis⁶⁴. Horum observationem medicinam esse; quam ita finiunt, ut quasi viam quamdam, quam *μυβοδον* Graeci nominant⁶⁵, eorumque, quae in morbis communia sunt, contemplatricem esse contendunt. Ac neque rationalibus se, neque experimenta tantum spectantibus annumerari volunt: cum ab illis eo nomine dissentiant, quod in conjectura rerum latentium nolunt esse medicinam; ab his eo, quod parum artis esse in observatione experimentorum credunt. Quod ad Erasistratum pertinet, primum ipsa evidentia ejus opinioni repugnat; quia raro, nisi post horum aliquid, morbus venit. Deinde non sequitur, ut quod alium non afficit, aut eundem alias, id ne alteri quidem, aut eidem tempore alio noceat. Possum enim quaedam subesse corpori, vel ex infirmitate ejus, vel ex aliquo affectu; quae vel in alio non sunt, vel in hoc alias non fuerunt; eaque per se non tanta, ut concitent morbum, tamen obnoxium magis aliis injuriis corpus efficiant. Quod si contemplationem rerum naturae, quam temere medici sibi vindicant⁶⁶, satis comprehendisset, etiam il-

lud

61. *Et quidam medici*] Lindenius, abrupta sententia, leg. *Et quidam Methodici*. Hinc vox *Methodicus* a quibusdam inter latinas refertur: sed perperam. Lindenius enim id in textum recepit, quod a Constantino additum margini fuerat ad explicationem. Libri antiqui tum manuscripti, tum editi habent *medici*: alii vero *quidam*; alii mendose *quidem*.

62. *Siquidem*] Lindenius leg. *Et quidem*.

63. *Modo minui*] Alii adiant *evsueverunt*: sed perperam, quia constructio, cum regatur a verbo *contendunt*, infinitum postulat. Itaque Lindenius, ex Constantini emendatione, legit *con-*

suevisti: quod verbum ego sustuli ex fide Codicis Medicel I.

64. *Inclinatis*] Ita ex Codice Mediceo I. Alii leg. *inclinantibus*.

65. *Graeci nominant*] Vox Graeci abest a Codice Mediceo I. & fortasse recte.

66. *Quam temere medici sibi vindicant*] Rerum naturae contemplationem ad medicos proprie pertinere non existimat; idque supra quoque offendit his verbis: *Quamquam igitur multa sint ad ipsas artes proprie non pertinencia, tamen eas adiuvant excitando artificis ingenium. Itaque ista quoque naturae rerum contemplatio, quamvis non faciat* *medici-*

lud scisset, nihil omnino ob unam causam fieri, sed id pro causa apprehendi, quod contulisse plurimum videtur. Potest autem id, dum solum est, non movere, quod junctum aliis maxime movet. Accedit ad haec, quod ne ipse quidem Erasistratus, qui transfuso in arterias sanguine febrem fieri dicit, idque nimis repleto corpore incidere, reperit, cur ex duobus aequae repletis, alter in morbum incideret⁶⁷, alter omni periculo vacaret; quod quotidie fieri apparet⁶⁸. Ex quo disci potest, ut vera sit illa transfusio, tamen illam, non per se, cum plenum corpus est, fieri, sed cum horum aliquid accesserit. Themisonis vero aemuli, si perpetua, quae promittunt, habent, magis etiam, quam ulli⁶⁹ rationales sunt. Neque enim, si quis non omnia tenet, quae rationalis alius probat, protinus alio novo nomine artis indiget; si modo, quod primum est, non memoriae soli, sed rationi quoque insitit. Sin, quod vero propius est, vix ulla perpetua praecepta medicinalis ars recipit, idem sunt⁷⁰, quod ii, quos experimenta sola sustinent: eo magis, quoniam, compresserit aliquem morbus, an fuderit⁷¹, quilibet etiam imperitissimus videt: quid autem compressum corpus resolvat, quid solummodo teneat, si a ratione tractum est, rationalis est medicus; si, ut ei qui se rationalem negat, confiteri necesse est, ab experientia, empiricus. Ita⁷² apud eum morbi cognitio extra artem, medicina intra usum est. Neque adjectum quidquam empiricorum professioni, sed demptum est; quoniam illi multa circumspiciunt, hi tantum facillima, & non plus, quam vulgaria. Nam & ii, qui pecoribus ac jumentis medentur, cum propria cujusque ex mutis animalibus⁷³ nosse non possint, communibus tantummodo insistant: & externae gentes, cum subtilem medicinae rationem non noverint, communia

medicam, apertorem tamen medicinae reddit. Et sub hujus Praefat. finem: rationalem quidem puto medicinam esse debere: instrui vero ab evidentibus causis; observis omnibus non a cogitatione artificis, sed ab ipsa arte rejicit. Et lib. 2. cap. 14. Quas tamen species si quis curiosus aestimet (quod jam ad medicum non pertinet) facile intelliget, omnes ex una causa pendere, quae demit. Lindenius tamen, antiquis libris invitis, leg. quam non temere &c.

67. Incidit] Alii omnes inciderit, & postea vacavit. Ego sic lego ex Cod. Medic. I.

68. Fieri apparet] Secutus sum & Codicem modo allatum, & Lindenii Editionem. Al. post apparet, addunt non discreverit, & verba, quae antecessunt, sic distinguunt: incidere reperit, cur &c.

69. Quam ulli] In Edit. Lindenii & in aliquo Cod. MS. legitur quem ulli.

70. Idem sunt] Lindenius aliqui quidam, Aldinum Editionem secuti, habent: idem sunt.

71. Compresserit aliquem morbus, an fuderit] Ita ex Cod. Medic. I. Alii leg. si compresserit Lindenius, si compresserit; & deinde, aut fuderit; ut malebat Constantinus.

72. Empiricus. Ita] Secutus sum Codicem MS. modo allatum, in quo est: Empiricus. Ita. Alii leg. Empiricus est. Ita, Lindenius, Empiricus. Et ita.

73. Ex mutis animalibus] Plerique leg. multo, ut est in Cod. Medic. I. Sed recte Codices alii, mutis; & ita Stephanus & Lindenius oderunt.

nia tantum vident: & qui ampla valetudinaria nutriunt⁷⁴, quia singulis summa cura consulere non sustinent, ad communia ista confugiunt. Neque, hercules, istud antiqui medici nescierunt⁷⁵, sed his contenti non fuerunt. Ergo etiam vetustissimus auctor Hippocrates dixit, mederi oportere, & communia, & propria intuentem. Ac ne isti quidem ipsi intra suam professionem consistere ullo modo possunt: siquidem & compressorum & fluentium morborum genera sunt; faciliusque id in iis, quae fluunt, inspicere potest. Aliud est enim sanguinem, aliud bilem, aliud cibum vomere; aliud dejectionibus, aliud torminibus laborare; aliud sudore digerere, aliud tabe consumi. Atque in partes quoque humor erumpit, ut oculos, auresque: quo periculo nullum humanum membrum vacat. Nihil autem horum sic ut aliud curatur. Ita protinus in his a communi fluentis morbi contemplatione ad propriam medicinam descendit. Atque in hac quoque rursus alia proprietatis notitia saepe necessaria est; quia non eadem omnibus, etiam in similibus casibus, opitulatur. Siquidem certae quaedam res sunt, quae in pluribus ventrem aut adstringunt, aut resolvunt: inveniuntur tamen, in quibus aliter, atque in ceteris, idem⁷⁶ eveniat. In his ergo communium inspectio contraria est, priorum tantum salutaris. Et causae quoque aestimatio saepe morbum solvit. Ergo etiam ingeniosissimus saeculi nostri medicus, quem nuper vidimus, Cassius, febricitanti cuidam, & magna siti affecto, cum post ebrietatem eum premi coepisset cognosset⁷⁷, aquam frigidam ingestit. Qua ille epota, cum vini vim miscendo fregisset, protinus febrem somno & sudore discussit. Quod auxilium medicus opportune providit, non ex eo, quod aut adstrictum corpus erat, aut fluebat; sed ex causa, quae ante praecesserat.

Est-

74. *Qui ampla valetudinaria nutriunt*] Qui multos curant, ut sit in amplis valetudinariis. Sic restitui ex Cod. Medic. 1. Communiter legabatur: *qui ample valetudinaria nutriunt*; ut est in eodem illo Codice ex mutatione Inducta a Palavicino: quem alii Codices docepisse videntur in quibus habetur: *ampla valetudinaria*. Ceterum *nutrire* pro *curare* apud Celsum frequens est. Lib. 3. cap. 9. *ejusmodi medici melius alienos aegros, quatos suas nutritur*; lib. 6. cap. 6. sect. 16. *Haecenus oculorum morbi lenibus medicamentis nutriuntur*; & sect. 27. *Saturque constat, haec caligine adversus omne genus oculorum valetudinis idoneum esse, exceptis iis, quae lenibus nutriuntur*: quo loco quid valeat *nutrire*, praecclare explicat alius similis locus sect. 31. *Perum in balneo quoque caligine currentis, ad omnes affatus ocu-*

lorum id esse idoneum, qui non lenibus medicamentis curantur.

75. *Istud antiqui medici nescierunt*] Ita in Edit. Lindenii, itemque in Cod. Medic. 111. & aliquo alio. In primo & in Edd. ceteris: *istud & antiqui scire.*

76. *Idem*] Constantinus invenit id in quodam Codice: in Medicis est *idem*, ut vulgo legitur.

77. *Cognosset*] Ita scriptum fuerat in Cod. Medic. 1. quod adhuc cognosci potest. Librarius postea sic mutavit, ut legatur, quomodo in aliis MSS. & vulgo quoque legitur, *cognosceret*.

78. *Adstrictum*] Strictum legunt alii omnes, sed in Editione prima, ut in MSS. Medicis; legitur *adstrictum*.

Estque etiam proprium aliquid & loci & temporis, istis quoque auctoribus: qui cum disputant, quemadmodum sanis hominibus agendum sit, praecipunt ut gravibus aut locis aut temporibus magis vitetur frigus, aestus, saetetas, labor, libido; magisque ut conqueſcat iisdem locis⁷⁹ aut temporibus, si quis gravitatem corporis sentit; ac neque vomitu stomachum, neque purgatione alvum sollicitet. Quae vera quidem sunt; a communibus tamen ad quaedam propria descendunt. Nisi persuadere nobis volunt, sanis quidem considerandum esse, quod coelum, quod tempus anni sit; aegris vero non esse: quibus tanto magis omnis observatio necessaria est, quanto magis obnoxia offensis infirmitas est. Quin etiam morborum in iisdem hominibus aliae atque aliae proprietates sunt; & qui secundis aliquando frustra curatus est, contrariis saepe restituitur. Plurimaeque in dando cibo discrimina reperiuntur; ex quibus contentus uno ero. Nam famem facilius adolescens⁸⁰, quam puer; facilius in denso coelo, quam in tenui; facilius hieme, quam aestate; facilius uno cibo, quam prandio quoque assuetus; facilius inexercitatus, quam exercitatus homo sustinet. Saepe autem in eo magis necessaria cibi festinatio est, qui minus inedia tolerat. Ob quae conjicio⁸¹, eum, qui propria non novit, communia tantum intueri debere; eumque, qui nosse propria potest, illa quidem non oportere negligere, sed his quoque insistere. Ideoque, cum par scientia sit, utiliore tamen medicum esse amicum, quam extraneum. Igitur, ut ad propositum meum redeam, rationalem quidem puto medicinam esse debere: instrui vero ab evidentibus causis; obscuris omnibus, non a cogitatione artificis, sed ab ipsa arte rejectis. Incidere autem vivorum corpora, & crudele, & supervacuum est: mortuorum⁸², discitibus necessarium. Nam positum & ordinem nosse debent; quae cadavera melius, quam vivus & vulneratus homo, repraesentant. Sed & cetera, quae modo in vivis cognosci possunt, in ipsis curationibus vulnerato-

79. *Iisdem locis*] Communiter legitur: *iisdem aut locis*; ut in plerisque MSS. inveni. Ego secutus sum Medic. I.

80. *Facilius adolescens*] *Facilius fere adolescens* habent Editiones omnes; sed Lindenius tollit *sustinet*, quod est in fine periodi; quod verbum cum praecedenti voce *homo* glossa esse Scalliger putat. Contra ego ex fide Codicis Medic. I. expulsi *fere*. Sic loquitur Celsus etiam lib. 1. c. 3. *Omnes etiam laborem facilius vel puer vel senex, quam infirmus homo sustinet*.

81. *Conjicio*] Codices MSS. alii habent *com-*

petit; alii, Inter quos Medic. I. *conjicio*; quod est etiam in Edd. Ruellii, Stephani, & Lindenii. Fortasse legendum *conspicio*; cum eadem significatione adhibetur verbum hoc lib. 3. cap. 6. & lib. 4. cap. 1. Atque id ego omnino malui.

82. *Mortuorum*] Alii leg. *mortuorum corpora*; ut est in MSS. quoque fere omnibus; sed procul dubio ab explanatore. Codex Medic. I. non habet *corpora*. Pro voce ista Lindenius repositum vero.

ratorum paulo tardius, sed aliquanto mitius usus ipse monstrabit. His propositis, primum dicam, quemadmodum sanos agere conveniat: tum ad ea transibo, quae ad morbos curationesque eorum pertinebunt.

I. Sanus homo, qui & bene valet, & suae spontis est, nullis obligare se legibus debet; ac neque medico, neque iatralipta⁸³ egere. Hunc oportet varium habere vitae genus: modo ruri esse, modo in urbe, saepiusque in agro; navigare, venari, quiescere interdum, sed frequentius⁸⁴ se exercere: siquidem ignavia corpus hebetat, labor firmat; illa maturam senectutem, hic longam adolescentiam reddit. Prodest etiam interdum balneo, interdum aquis frigidis uti; modo ungi, modo idipsum negligere; nullum cibi genus fugere, quo populus utatur; interdum in convictu⁸⁵ esse, interdum ab eo se retrahere; modo plus iusto, modo non amplius assumere; bis die potius, quam semel cibum capere, & semper quam plurimum, dummodo hunc concoquat. Sed ut hujus generis exercitationes cibique necessarij sunt; sic athletici supervacui. Nam & intermissus propter civiles aliquas necessitates ordo exercitationis corpus affligit; & ea corpora, quae more eorum repleta sunt, celerrime & senescunt, & aegrotant. Concubitus vero neque nimis concupiscendus, neque nimis pertimescendus est: rarus, corpus excitat, frequens, solvit. Cum autem frequens, non numero sit, sed natura, ratione aetatis & corporis⁸⁶, scire licet, eum non inutilem esse, quem corporis neque languora, neque dolor sequitur. Idem interdiu pejor est, noctu tutior: ita tamen, si neque illum cibus, neque hunc cum vigilia labor statim sequitur. Haec firmis servanda sunt; cavendumque, ne in secunda valetudine adversae praesidia consumantur.

II. At imbecillis⁸⁶ (quo in numero magna pars urbanorum, omnesque

83. *Iatralipta*] Et scriptio hujus vocis apud alios Editores alia est, & vox ipsa variat. Sic scribitur a Ruellio, Gryphio, Constantino, & Ronficio; *iatralipta* a Stephano; *iatralipta* ab Aldo; a Lindensio denique *iatroalipta*. At Editio Florentina princeps habet *alipta*, ex Cod. Medic. IV. ut ego suspicor. Cum enim primus habeat *iatroaliptae*; quartus, sic ut ceteri, *hiatro alipta*; in hoc vox *hiatro* expurgitur. Cum Edit. Florentina faciant duae antiquissimae ann. 1493. 1497. Juntina, Caesariana, & Pantiniana.

84. *Frequentius*] Lindensius, *frequenter*.

85. *Convictu*] Alii leg. *convivio*. Ego secutus sum Editorem Lindensii, cum qua consentit Cod. Medic. I. Ex sane verisimilius est, *convivium* esse interpretationem *convictus*, quam *conviviam*, *convivium*. Reperitur vox haec eadem

significatione etiam apud Plinium lib. 14. cap. 14. lib. 25. cap. 9. & apud Velleium Paternulum lib. 2. cap. 33. quem locum frustra sollicitus Manutius.

85*. *Sed natura, ratione aetatis & corporis*] i. e. sed natura, pro aetate & corpore; Ital. *ma di sua natura, secondo l'età ed il corpo*. Ita legitur in vulgari libris & in Cod. Mediceo I. Codices Medicei ceteri non habent vocem *natura*.

86. *Ad imbecillis*] Imbecillos firmis opponit, ut ex contextu ipso apparet. Alii legunt, quo modo est in omnibus fere MSS. *imbecillis stomacho*; quod ex mala alicujus interpretatione ortum est. Nam de his, quibus stomachus infirmus est, postea dicitur cap. 8. Vox *stomacho* non est in Cod. Medic. I. eaque a Lindensio recte expulsa fuit.

que pene cupidi litterarum sunt) observatio major necessaria est: ut quod vel corporis, vel loci, vel studii ratio detrahât, cura restituat. Ex his igitur, qui bene concoxit, mane tuto surget⁸⁷; qui parum, quiescere debet, & si mane surgendi necessitas fuerit, redormire: qui non concoxit, ex toto conquirere, ac neque labori se, neque exercitationi, neque negotiis⁸⁸ credere. Qui crudum sine praecordiorum dolore ructat, is ex intervallo aquam frigidam bibere, & se nihilominus continere. Habitare vero aedificio lucido, perflatum aestivum, hibernum solem habente; cavere meridianum solem, matutinum & vespertinum frigus; itemque auras fluminum atque stagnorum: minimeque, nubilo coelo, soli aperiendi se committere, ne modo frigus, modo calor moveat; quae res maxime gravedines destillationesque concitat. Magis vero gravibus locis ista servanda sunt, in quibus etiam pestilentiam faciunt. Scire autem licet, integrum corpus esse, cum quotidie mane urina alba, dein rufa est: illud concoquere, hoc concoxisse significat. Vbi expectatus est aliquis, paulum intermittere: deinde, nisi hiems est, fovere os multa aqua frigida debet. Longis diebus meridiari potius ante cibum; sin minus, post eum: per hiemem potissimum totis noctibus conquirere. Sin lucubrandum est, non post cibum id facere, sed post concoctionem. Quem interdiu vel domestica, vel civilia officia tenuerunt, huic tempus aliquod servandum curationi corporis sui est. Prima autem ejus curatio, exercitatio est, quae semper antecedere cibum debet: in eo, qui minus laboravit, & bene concoxit, amplior; in eo, qui fatigatus est⁸⁹, & minus concoxit, remissior. Commode vero exercent, clara lectio, arma, pila, cursus, ambulatio; atque haec non utique plana, commodior est; siquidem melius ascensus quoque & descensus, cum quadam varietate corpus moveat⁹⁰, nisi tamen id perquam imbecillum est. Melior autem est sub divo, quam in porticu; mellior, si caput patitur, in sole, quam in umbra; mellior in umbra, quam parietes aut viridia⁹¹ efficiunt,

87. *Surget*] In III. aliisque quibusdam Mediceis MSS. *surgit*.

88. *Negotiis*] Ita ex Cod. Medic. I. Alii leg. *negotio*.

89. *Amplior; in eo, qui fatigatus est*] Hunc locum Lindenius ita mutat: *remissior; in eo, qui assuetus est, & minus concoxit, amplior; sed perperam, ut Morgagnus offendit cum ratione, tum veterum librorum testimonio. Libris, quibus Morgagnus usus est, adde Codices Mediceos & cum Editione principe antiquissimum an. 1493.*

90. *Moveat*] Malim legere *move*, quod malit Constantinus quoque.

91. *Viridia*] Sic restituo ex MSS. Porro Medicei, non modo, ut duo illi quos Morgagnus memorat, hanc lectionem confirmant, verum etiam vulgaris, *viridaria*, originem sperniunt; quam Vir iste Clarissimus conjectura attigerat. Nimirum in IV. supra extremas litteras vocis *viridia* posita est alia manu syllaba *ar*. In I. est, *paries aut viride*.

ciunt, quam quae recto subest; melior recta, quam flexuosa. Exercitationis autem plerumque finis esse debet sudor, aut certe lassitudo quae citra fatigationem sit: idque ipsum, modo minus, modo magis facendum est. Ac ne his quidem, athletarum exemplo, vel certa esse lex, vel immodicus labor⁹⁵ debet. Exercitationem recte sequitur, modo unctio, vel in sole, vel ad ignem; modo balneum, sed conclavi⁹⁶ quam maxime & alto & lucido & spatioso. Ex his vero neutrum semper⁹⁷ fieri oportet; sed saepius alterutrum, pro corporis natura. Post haec paulum conquiescere opus est. Vbi ad cibum ventum est, numquam utilis est nimia satietas⁹⁸; saepe inutilis nimia abstinentia: si qua intemperantia subest, tutior est⁹⁹ in potione, quam in esca. Cibus a falsamentis, oleribus, similibusque rebus melius incipit: tum caro assumenda est, quae assa optima, aut elixa est. Condita omnia duabus de causis inutilia sunt; quoniam & plus propter dulcedinem assumitur, & quod modo par est⁹⁷, tamen aegrius concoquitur. Secunda mensa bono stomacho nihil nocet, in imbecillo coacescit. Si quis itaque hoc parum valet, palmulas, pomaque, & similia melius primo cibo assumit. Post multas potiones, quae aliquantum sitim excesserunt, nihil edendum est: post satietatem, nihil agendum. Vbi expletus est aliquis, facilius concoquit, si quidquid assumpsit, potione aquae frigidae includit, tum paulisper invigilat, deinde bene dormit. Si quis interdum se implevit, post cibum neque frigori, neque aestui, neque labori se debet committere: neque enim tam facile haec inani corpore, quam repleto nocent. Si quibus de causis futura inedia est, labor omnis vitandus est.

III. Atque haec quidem pene perpetua sunt. Quasdam autem observationes desiderant & novae res, & corporum genera, & sexus⁹⁸, & acta-

95. Immodicus labor] Alii leg. immodicus esse labor. Sed esse redundat. Itaque sustulit ex fide Cod. Medic. 1.

96. Conclavi] Caesarius, in conclavi. Hunc Lindenius alique feculit sunt. Praepositio non est in MSS. Medicis, nisi in l. sed posita supra vocem conclavi, ut institutum esse credibile sit.

97. Semper] Sic reposuit Lindenius pro saepe. In MSS. quoque est saepe: sed in Medic. 1V. expunctis alia manu litteris m & r, factum est saepe; ut est in margine Vaticani III.

98. Numquam utilis est nimia satietas] Ruellius & Stephanus saepe inutilis nimia satietas.

99. Si qua intemperantia subest, tutior est] His

verbis alii omnes praemittunt saepe. Magis probanda videtur absolute posita sententia; quo modo est in Cod. Medic. 1. quem ego secutus sum. Pro tutior, quod MSS. habent, & item Edit. 1. quidam leg. durior; ut est in Edit. an. 1493. sed perperam. Nam Celsus videtur exprimere Aphor. Hippocr. 11. sect. 2.

97. Quod modo par est] Quod nimium non est. Moae adverbium non est, ut quidam existimant, sed sextus casus nominis substantivi. In Cod. Medic. 1. legitur: quod modo parum est; in margine Edit. Constantini: nec: quod modo parum est. Infra inani corpore habet alius Codex Medicus pro inani corpore.

98. Et sexus] De hac re nihil posset. Itaque

aetates, & tempora anni. Nam neque ex salubri loco in gravem, neque ex gravi in salubrem transitus satis tutus est. Ex salubri in gravem, prima hieme; ex gravi in eum, qui salubris est, prima aestate transire melius est. Neque vero ex multa fame nimia fatietas; neque ex nimia fatietate fames idonea est. Periclitaturque, & qui semel, & qui bis die cibum incontinenter, contra consuetudinem, assumit. Item, neque ex nimio labore subitum otium, neque ex nimio otio subitus labor, sine gravi noxa est. Ergo, cum quis mutare aliquid velit, paulatim debet assuescere. Omnem etiam laborem facilius vel puer vel senex, quam infuetus homo sustinet. Atque ideo quoque nimis otiosa vita ⁹⁹ utilis non est; quia potest incidere laboris necessitas. Si quando tamen infuetus aliquis laboravit, aut si multo plus, quam solet, etiam is qui assuevit, huic jejuno dormiendum est: multo magis, si etiam os amarum est, vel oculi caligant, aut venter perturbatur. Tum enim non dormiendum tantummodo jejuno est, sed etiam in posterum diem permanendum ¹; nisi cito id quies sustulit. Quod si factum est, surgere oportet, & lente paulum ambulare. At si somni necessitas non fuit, quia modice magis aliquis laboravit, tamen ingredi aliquid ² eodem modo debet. Communia deinde omnibus sunt post fatigationem cibum sumpturis, ubi paulum ambulaverunt, si balneum non est, calido loco, vel in sole, vel ad ignem ungi, atque sudare; si est, ante omnia in tepidario sedere ³; deinde, ubi paulum conqueverunt, intrare & descendere in solium; tum multo oleo ungi, leniterque perfricari; iterum in solium descendere: post haec, os aqua calida fovere, deinde frigida. Balneum his fervens idoneum non est ⁴. Ergo si nimium alicui fatigato pene febris est, huic, abunde est, loco tepido demittere se inguinibus tenus in aquam calidam, cui paulum olei sit adjectum: deinde totum quidem corpus, maxime tamen eas partes, quae

fulpicari licet, vel addititia haec duo verba esse, vel, ut Constantinus existiauit, desiderari infra quae his respondebant.

99. *Nimis otiosa vita*] In Edit. I. & in duabus verisimilibus ann. 1493. & 1497. & in Junta quoque, *minus otiosa*; sed perperam. Infra in MSS. legitur; *aut si multo plus quam solet, etiam si qui &c.* Editores veteres omiserunt particulam *si*, quae est post *aut*; Ruellius mutavit praeterea *si qui in ti qui*. Hunc omnes secuti sunt. Ego hactenus sequor, ut *si qui* cum eo legam; sed retineo *aut si multo*, ex veterum Codd. fide.

1. *Permanendum*] Lindenius, *ita permanendum*.

Ego particulam *ita* in nullo MS. Codice invenio.

2. *Aliquid*] Id est aliquantum. Imo istud ipsum adverbium est in Edit. Lindenii, fortasse ex margine Constantinianae in contextum receptum. Sed aliquid hac significatione Celsus saepe usurpat, velut lib. 3. cap. 16. Itaque hic quoque retinendum est ex fide Codicum Medicorum.

3. *Sedere*] Ita in Cod. Medic. I. In III. stilisque *resideret*; in libris impressis *resideret*, ut est in eodem Cod. I. a Palavicino. Infra quoque simpliciter verbo utitur; *epus est in balneo primum involuta sedere*.

4. *Iluenum non est*] In Cod. Medic. I. desunt duae voces *non est*.

quae in aqua fuerunt, leniter perfricare ex oleo, cui vinum & paulum contriti salis sit adjectum. Post haec, omnibus fatigatis aptum est cibum sumere, eoque humido uti; aqua, vel certe diluta potione. esse contentos; maximeque ea, quae moveat urinam. Illud quoque nosse oportet, quod ex labore sudanti frigida potio⁵ perniciosissima est; atque etiam, cum sudor se remittit, itinere fatigatis inutilis. A balneo quoque venientibus Aesclepiades inutilem eam iudicavit: quod in iis verum est, quibus alvus facile, nec tuto, resolvitur, quique facile inhorrescunt; perpetuum in omnibus non est, cum potius naturale sit, potione aestuantem stomachum refrigerari⁶. Quod ita praecipio, ut tamen fatear, ne ex hac quidem causa sudanti adhuc frigidum bibendum⁷ esse. Solet etiam prodesse, post varium cibum, frequentesque dilutas potiones, vomitus, & postero die longa quies, deinde modica exercitatio. Si assidua fatigatio⁸ urget, invicem modo aqua, modo vinum bibendum est, raroque balneo utendum. Levatque lassitudinem etiam laboris mutatio: eumque, quem novum genus ejusdem⁹ laboris pressit, id, quod in consuetudine est, reficit. Fatigato quotidianum cubile tutissimum est. Lassat enim¹⁰ quod contra consuetudinem seu molle, seu durum est. Proprie quaedam ad eum pertinent, qui ambulando fatigatur. Hunc reficit in ipso quoque itinere frequens frictio; post

5. *Frigida potio*] Cap. 8. *frigidis pituitibus*, deinde *frigida potione*; & alibi saepe *frigida* potionem habet. Pro *frigida*, Lindenius reposuit *frigidas*; hoc est aquae. Fortasse pravus codex eum fecerit. Vulgatam lectionem non solum Codices MSS. & Medicei & Vaticani, verum etiam ratio confirmat. Nam ut aquae, sic & vini & alia quaevis potio, si frigida sit, ex labore sudanti perniciosa est. Vidi ego, vino frigido a multa vehementer ambulatione statim epoto, quendam intestinorum inflammatione perire, alium, spiritu repente intercluso, pene suffocari. Verba, quae haec praecedunt, ita se habent in Cod. Medic. 1. *quod ex labore sudant; mense pro sudant*. Sed supra *quod ex veteri emendatione est huius*. id est *huius*; ut legitur *quod huius*.

6. *Aestuantem stomachum refrigerari*] Duo verba *frigidum calidum*, quae vulgo, ut in MSS. quoque fere omnibus, ad haec atqueuntur, ego expuli ex fide Medic. 1. Nequeunt hic locum habere, ubi de iis agitur, qui a balneo aestuant, ideoque frigidam potione concupiscunt.

7. *Frigidum bibendum*] Lindenius leg. *frigidam bibendam*; ut est in margine Edit. Constantinae.

8. *Fatigatio*] In Edit. Lindenii est *escitatio*. Omnino retinenda est vetus lectio. Habet notorum Codicum auctoritatem: confirmatur praeterea verbis illis periodi sequentis: *Levatque lassitudinem etiam laboris mutatio*; ut animadvertit Morgagnus.

9. *Ejusdem*] Hanc vocem inveni etiam in MSS. Supervacua est, & vix ferri potest. Lindenius habet *eiusdem*; ut mallet Constantinus.

10. *Tutissimum est. Lassat enim &c.*] Variant hoc loco antiqui Codices non uno modo. Ego secutus sum Medic. 1. Quae in aliis leguntur, ab explanatoribus addita videntur, ut ex varietate ipsa colligitur. Nam sic habetur: *tutissimum est; insalutem contra lassat. Et enim: sed in Medicis II. & VII. quod contra consuetudinem est seu molle; in III & VI. quod contra consuetudinem est, necesse seu molle; in IV. & V. quod contra consuetudinem nocet est seu molle. In IV. ex Et enim quod, ab Emendatore factum est quod enim. Hinc vulgaris lectio: *tutissimum est; insalutem contra lassat. Quod enim contra consuetudinem est, nocet seu molle &c.**

post iter, primum sedile, deinde unctio. tum calida aqua in balneo magis superiores partes, quam inferiores " foveat. Si quis vero exustus in sole est, huic in balneum protinus eundum, perfundendumque oleo corpus & caput; deinde in folium bene calidum descendendum est; tum multa aqua per caput infundenda, prius calida, deinde frigida. At ei, qui perfrixit, opus est in balneo " primum involuto sedere, donec infuset; tum ungi; deinde lavari: cibum modicum, potiones meracas assumere. Is vero qui navigavit, & nausea pressus est, si multam bilem evomuit, vel abstinere cibo debet, vel paulum aliquid assumere: si pituitam acidam effudit, utique sumere cibum, sed assueti leviores: si sine vomitu nausea fuit "3, vel abstinere, vel post cibum vomere. Qui vero toto die, vel in vehiculo, vel in spectaculis sedet, huic nihil currendum, sed lente ambulandum est: lenta quoque in balneo mora, dein coena exigua prodesse consueverunt. Si quis in balneo aestuat, reficit hunc ore exceptum, & in eo retentum acetum? si id non est, eodem modo frigida aqua assumpta.

Ante omnia autem norit quisque naturam sui corporis "4: quoniam alii graciles, alii obesi sunt; alii calidi, alii frigidiore; alii humidi, alii sicci "5; alios adstricta, alios resoluta alvus exerceat: raro quisquam non aliquam partem corporis imbecillam habet. Tenuis vero homo implere se debet, plenus extenuare, calidus refrigerare, frigidus calefacere, madens siccare, siccus madefacere: itemque alvum firmare is, cui fusa; solvere is, cui adstricta est: succurrendumque semper parti maxime laboranti est.

Im-

11. In balneo magis superiores partes, quam inferiores] Magnam superiore loco, at hic nullam in MSS. Codicibus varietatem deprehendimus. Pervera tamen haec verba Thriverio & Constantino videntur, & sic restituenda: magis inferiores partes, quam superiores. Immo sic a Lindenio restituta sunt. Verum si haec apud istos mendii suspicione non carcent, illud in balneo certe curare debet; siquidem recte legitur: saepe in balneo multa calida aqua frondum caput; in lib. 6. cap. 6. sed. 15. Quod eo dico, quia Lindenius leg. aut balneo; Constantinus, tum balneo, legendum putat.

12. In balneo] Lindenius reposuit in lacrimis; quam vocem si ille in Codice aliquo invenit, factum erit, quod saepe alibi, ut alicujus interpretationem librariorum in contextum receperit, Celsi verba expulsi. Codices Medicei habent in balneum; sed primus, in balneo; & postea ungi, ut scire ubique in eo scribitur, pro ungi.

13. Nausea fuit] Lindenius non sensit; neque aliter Celsum scripsisse Scaliger putat. Ego veterem lectionem non facile improbaverim; praesertim cum omnes nostri Codices eam confirmant, & infra, ubi de vomitu, haec legantur: proiest ei cui peius astat, & frequens saliva, vel natia est.

14. Norit quaeque naturam sui corporis] In Edit. Lindonii legitur: scire convenit naturam corporis; quasi haec non illis scriberentur finis hominibus, quos, quemadmodum ipsi se gerent, docendos sibi Celsus in hoc libro proposuit. Recte se habet locus hic in Edd. vetustis, & in MSS. & Medicis & Vaticanis; quos sequor. Cicero lib. 2. de Offic. c. 24. Pauculo sustinentur naturis sui corporis. Atque hunc Tullii locum citare debebat Almeloveenius, non alium quemdam ex lib. 2. de Orat. qui parum ad rem facit.

15. Sicci] Lindenius, siccioris.

Implet autem corpus modica exercitatio, frequentior quies, unctio, & si post prandium est, balneum, contracta alvus, modicum frigus hieme, fomnus & plenus & non nimis longus¹⁶, molle cubile, animi securitas, assumpta per cibos & potiones maxime dulcia & pingua, cibus & frequentior & quantus plenissimus potest concoqui¹⁷. Extenuat corpus¹⁸ aqua calida, si quis in eam descendit, magisque si falsa est; in jejuno balneum, inurens sol & omnis calor, cura, vigilia, fomnus nimium vel brevis vel longus; lectus, per aestatem, terra; hieme, durum cubile¹⁹: cursus, multa ambulatio, omnisque vehemens exercitatio, vomitus, dejectio, acidæ res & austerae, & semel die assumptæ²⁰, & vini non refrigerandi potio jejuno in consuetudinem adducta.

Cum vero inter extenuantia posuerim vomitum & dejectionem, de his quoque proprie quaedam dicenda sunt. Ejectum²¹ esse ab Asclepiade vomitum in eo volumine, quod de tuenda sanitate composuit, video: neque reprehendo, si offensus eorum est consuetudine, qui quotidie ejiciendo, vorandi facultatem moluntur. Paulo etiam longius processit: idem purgationes quoque eodem volumine expulit. Est sunt eae perniciosæ, si nimis valentibus medicamentis fiunt. Sed hæc tamen submovenda esse, non est perpetuum; quia corporum temporumque ratio potest ea facere necessaria, dum & modo, & non nisi cum opus est, adhibeantur. Ergo ille quoque ipse, si quid jam corruptum esset, expelli debere confessus est: ita non ex toto res condemnanda est. Sed esse ejus etiam plures causæ possunt; estque in ea quaedam paulo subtilior observatio adhibenda. Vomitus utilior est hieme, quam aestate: nam tum & pituitæ plus, & capitis gravitas major subest. Inutilis est gracilibus, & imbecillum stomachum habentibus: utilis plenis²² & biliosis omnibus, si vel nimium se repleverunt, vel parum coxe-

coxe-

16. *Non nimis longus*] Lindenius leg. *non multum nimis longus*; sed perperam, ut monet Facciolatus. Vid. Epist. III. Morgagni. Pro *non nimis*, in Codd. Medicis III. & VI. mendose est *nimis*.

17. *Et quantus plenissimus potest concoqui*] In I. item ut in ceteris Medicis Codd. est *quantus*; sed in eo librarius, expuncta *s*, reposuit litteram *m*. Hinc in quibusdam Vaticanis quantum pro *quantus*. Lindenius leg. *frequentior cibus, & quantum plenissime potest digerere*.

18. *Extenuat corpus*] Vox *corpus* fortasse ex glossæmate inserta est.

19. *Lectus, per aestatem, terra; hieme, durum cubile*] Modus dicendi durior, & Cod. Medic. I. a quo, absunt tres voces *lectus, terra, hieme*,

nihil suspicionem injiciunt, ne quaedam aliena huc inserta sint. Auctor libri de Solub. vid. rat. Inter extenuantia posuit *extenuantia*, nullo addito discrimine pro anni tempore. Si inde, ut cetera pleraque hujus loci, hoc item Celsus habet, ipsius ne illa quidem fortasse verba sunt, per *aestatem*.

20. *Assumptæ*] Adjunctum hoc refertur ad *res*; planissimaque constructio est. Sic autem lego ex fide ceterorum Codicum Medicorum. Primus fiat pro vulgari lectione, *assumptæ ejulæ*. Sed vox *ejulæ* adlata videtur ex glossæmate.

21. *Ejectum*] In Edit. Lindenii, *Rejctum*; ut est in margine Constantinianæ. Sed & in Edd. vetustis, & in MSS. Inveni *Ejctum*.

22. *Utiles plenis*] Alii legunt; *utilis est plenis*.
Ego

coxerunt. Nam, siue plus est, quam quod concoqui possit, periclitari ne corruptatur, non oportet: si vero corruptum est ²³, nihil commodius est, quam id, qua vi primum expelli potest, ejicere. Itaque, ubi amari ructus cum dolore & gravitate praecordiorum sunt, ad hunc protinus confugiendum est. Idem prodest ei, cui pectus aestuat, & frequens saliva, vel nausea est; aut sonant aures, aut madent oculi, aut os amarum est: similiterque ei, qui vel coelum, vel locum mutat; iisque, quibus, si per plures dies non vomuerunt, dolor praecordia infestat. Neque ignoro, inter haec praecipui quietem: quae non semper contingere potest agendi necessitatem habentibus; nec in omnibus idem facit. Itaque istud luxuriae causa fieri non oportere confiteor; interdum valetudinis causa recte fieri, experimentis credo: cum eo tamen, ne quis qui valere & fenescere volet, hoc quotidianum habeat. Qui vomere post cibum volet, si ex facili facit, aquam tantum tepidam ante debet assumere; si difficilior, aquae vel salis, vel mellis paulum adungere. At qui mane vomiturus est, ante bibere mulsum, vel hyssopum, aut esse radiculam ²⁴ debet; deinde aquam tepidam, ut supra scriptum est, bibere. Cetera quae antiqui medici praeceperunt, stomachum omnia infestant. Post vomitum, si stomachus infirmus est, paulum cibi, sed huius idonei, gustandum, & aquae frigidae cyathi tres bibendi sunt; nisi tamen vomitus fauces exasperavit ²⁵. Qui vomuit, si mane id fecit, ambulare debet, tum ungi, deinde coenare: si post coenam, postero die lavari, & in balneo sudare. Huic proximus cibus mediocrius utilior est; isque esse debet cum pane hesterno, vino auste-

ro

Ego sustuli verbum *ex* ex fide Medic. I. aliorumque MSS. Lommius leg. *utilis est vero plena*; Lindenius, *utilis vero plena*.

23. Si vero corruptum est? Lege: siue corruptum est. Mendum enim in antiquis libris rerum non cit vero pro re. Sic in lib. 8. cap. 3. Siue autem nigrities; quam terebra detexit, siue caries etc. Codex Medic. I. habet si vero caries. Itaque libenter Facciolo accedo conicienti, sic legendum esse locum illum Ciceronis: quidve miseris, aut acerbis asperire; pro Quinct. cap. 15. ubi communiter legitur, quid vero miseris. Pro si vero, Lindenius leg. siue jam. Infra Cod. Medic. I. conspiciunt (ex emendatione cui sonant, & ita plerique vulgo legunt) aures pro sonant aures, ut alii Codd. habent & Lindenii Editio. Libro 4. cap. 2. sect. 4. sonant aures; & lib. 6. cap. 7. sect. 8. ubi aures intra se hisse sonant.

24. Hyssopum, aut esse radiculam? Ita omnino legendum ex fide MSS. Codicum, non, ut

Lindenius mutavit: *hyssopum esse, aut radiculum*. Estur radícula, hyssopum bibitur; ut colligitur ex lib. 3. cap. 16. lib. 4. c. 2. sect. 3. c. 4. sect. 4. c. 5. & 7. Supra autem pro commento tamen, ut antea legebatur & habetur in Cod. Medic. I. ego ex aliis Codicibus reposui cum eo tamen; qui modus dicendi Celsi usitatus. Sic lib. 2. cap. 17. cum eo tamen, ne praecordia durasint.

25. Nisi tamen vomitus fauces exasperavit? Alii leg. Si (vel Sin) autem vomitus fauces exasperavit, qui vomuit etc. ut hinc incipiat proxima periculis. Sed in Edit. Lindenii recte incipit a verbis illis: Qui vomuit. In eadem Editione siquidem est pro si autem. Melius, ut mihi quidem videtur, in Cod. Medic. I. legitur nisi tamen: videlicet ne aqua frigida magis fauces exasperet. Ita igitur reposui. Deinde in alio Codice est: fauces vomitus exasperavit pro exasperavit, vel exasperavit.

ro meraco, & carne assa, cibisque omnibus quam siccissimis. Qui vomere bis in mense vult, melius consulet, si biduo continuerit, quam si post quintumdecimum diem vomuerit; nisi haec mora gravitatem pe-
fiori faciat. Dejectio autem medicamento quoque petenda est²⁶, ubi venter suppressus parum reddit, ex eoque inflationes²⁷, caligines, capitis dolores, aliaeque superioris partis mala increfcunt. Quid enim inter haec adjuvare possunt quies & inedia, per quae illa²⁸ maxime eveniunt? Qui deicere²⁹ volet, primum cibis vinisque utatur iis, quae hoc praestant; dein³⁰, si parum illa proficient, aloem sumat. Sed purgationes quoque, ut interdum necessariae sunt, sic, ubi frequentes sunt, periculum afferunt. Assuescit enim non ali corpus³¹; cum omnibus morbis obnoxia maxime infirmitas sit. Calefacit autem³² unctio, aqua falsa, magisque si calida est, omnia falsa, amara, carnosae, si post cibum est, balneum, vinum austerum. Refrigerat in jejuno, & balneum, & somnus, nisi nimis longus est, & omnia acida; aqua quam frigidissima; oleum, si aqua miscetur³³. Humidum autem corpus efficit³⁴ labor major³⁵, quam ex consuetudine, frequens balneum, cibus

26. *Medicamento quoque petenda est*] Construtio haec similis est illius, *salutem fuga petiviz*, apud Caesarem in lib. 2. de B. G. cap. 32. & Nepotem in Hannib. cap. 11. Lommius & Lindenius leg. a medicamento. Sed praeposito abest ab Edd. praeis, & a MSS. Medicis.

27. *Inflationes*] Al. inflammationes, sed perperam.

28. *Per quae illa*] Sic legendum cum Lindenio, non quae per illas. In Cod. Medic. 1. est quae petillit.

29. *Deicere*] Legebatur ejicere. Lindenius reposuit deicere, conjecturam Constantini, & fortasse Codicem aliquem secutus. Ita enim habet Medic. 1.

30. *Dein*] Ego sic reposui ex Cod. modo alio, pro dehinc.

31. *Non ali corpus*] Vulgo additur: *Et ob hoc infirmum erit*: quod membrum in MSS. quoque invenitur plerisque omnibus; videtur autem explicatio quaedam esse prioris membri, in contextum intrusa. Itaque ex fide Codicis Medic. 1. illud eieci.

32. *Calefacit autem*] In Edit. Lindenii: *Calefaciant vicia, aqua falsa, magisque si calida est; omnia falsa, vinum austerum. Contra refrigerant, in jejuno, amara, carnosae, si post cibum est, balneum &c.* sed minus bene. Vi omitam, magnam falsam esse mutationem contra veteres libros, fen-

tentia ista quomodo defendi potest? cum etiam Auctor lib. 2. de vict. rat. quam fere sequitur Celsus, doceat, amara, carnosae, post cibum balneum calefacere.

33. *Si aqua miscetur*] Ita in Edit. Lindenii; ita etiam in Cod. Medic. 1. Alii leg. si aquae miscetur. At duas voces *Et lotus*, quae in aucta Editione adduntur, neque Medic. 1. neque alius habet sive MS. sive impressus Codex.

34. *Humidum autem corpus efficit*] Lindenius edit: *Humidum autem corpus*. Inde *humidare* inter Latini verba h.eri coeptum est. Huic verbo, ut L. vii finibus deperiret, Facellatus fenuel atque sterum bellum intulit, quod bellum nunc confectum videri potest auxilio Codicum Medicorum Vaticanorumque, in quibus, ut in Edd. omnibus est: *Humidum autem corpus efficit*.

35. *Labor major*] Non labor magnus, sed major quam ex consuetudine; neque ipse per se, sed cum plenioris cibo, multaque portione. Sic fortasse sustineri potest vetus lectio, quam malui retinere ex fide MSS. omnium. Caesarius, atque hunc secuti Constantinus & Lindenius & in Enarratione Pantenus variare non dubitavit. Itaque pro *major*, leg. *minor*; haud animadvertentes adverteri verba illa, *ambulatio multa Et vehement*; quae postea sequuntur. Iidem infra quoque variant, legentes *immodica exercitatio* pro *modica exercitatio*; & *sol immodicus* pro *sol modicus*;

L. 2.

plenior, multa potio; post haec ambulatio, & vigilia³⁶: per se quoque ambulatio multa & vehemens, & matutinae exercitationi non protinus³⁷ cibus adjectus: ea genera escae, quae veniunt ex locis frigidis, & pluviis, & irriguis³⁸. Contra siccata modica exercitatio, fames, unctio sine aqua, calor³⁹, sol modicus, frigida aqua, cibus exercitationi statim subiectus, & is ipse ex siccis & aestuosis locis veniens.

Alvum adstringit labor, sedile, creta figularis⁴⁰ corpori illita, cibus imminutus, & is ipse semel die assumptus ab eo, qui bis solet; exigua potio, neque adhibita, nisi cum cibi quis quantum assumpturus est, cepit; post cibum quies. Contra solvit aucta ambulatio atque esca, motus qui post cibum est⁴¹, subinde potiones cibo immistae. Illud quoque scire oportet, quod ventrem vomitus solum comprimit, compressum solvit: itemque comprimit is vomitus, qui statim post cibum est; solvit is, qui tarde supervenit.

Quod ad aetates vero pertinet, inedia facillime sustinent mediae aetates, minus juvenes, minime pueri & senectute confecti. Quo minus fert facile quisque, eo saepius debet cibum assumere; maximeque eo eget, qui increfcit. Calida lavatio & pueris & senibus apta est. Vinum dilutius pueris, senibus meracius, neutri aetati, quae in stationes movent. Iuvenum minus, quae assumant, & quomodo curentur, interest. Quibus juvenibus fluxit alvus, plerumque in senectute contrahitur: quibus in adolescentia fuit adstricta, saepe in senectute solvitur. Melior est autem in juvene fusior, in sene adstrictior.

Tempus quoque anni considerare oportet. Hieme plus esse convenit;

Lindenius *sal pro sol*. Sed & exercitatio & sol videri possunt vel modica corpus ficcare, cum fames accedit: vehementiora, extenuant. Modicus autem hic non significat parvum, sed cum modo.

36. *Post haec ambulatio & vigilia*] Id est ambulatio & vigilia post cibum & potionem: ut declarat illud *per se*, quod consequitur. Aldina Edit. cum vetustioribus, prima excepta, habet *post haec*; Lindenius, ut Codices plerique Mss. non tamen Medicus l. *post hanc*.

37. *Et vehementi, & matutinae exercitationi non protinus*] Secutus sum Edit. Lindenii, ad quam proxime accedit Codex Medic. l. In quo est: *& matutina & vehemens* (ab emendatione *vehementi*) *exercitationi non protinus &c.* In aliis Mss. ut & in Edd. ceteris: *& vehemens & matutina exercitatio*

& protinus. Sed in Edd. *& non protinus*, ut in Cod. Medic. IV. ubi supra *protinus* alia manu posita est particula *non*.

38. *Et irriguis*] Lindenius, *& irriguis*. Cetera siccant &c.

39. *Nullo sine aqua, calor*] Lindenius, *nullo, sine aqua calor*.

40. *Creta figularis*] *Figularis* est in Edd. Ruellii, Caesarii an. 1538. Grypphill, Pantini, & Constantini, sed mendose; quavis ita legendum esse, non *figularis*, Scaliger contendit. De creta figulari meminerant etiam Plinius lib. 31. 11. N. c. 3. Columella lib. 6. R. R. c. 17. lib. 8. c. 2.

41. *Motus qui post cibum est*] Ante Lindenium legebatur: *post motus qui post cibum est*; quo modo est in MSS. Medicis.

nit; minus, sed meracius bibere; multo pane uti, carne potius elix^a, modice oleribus; semel die cibum capere, nisi si nimis ¹¹ venter adstrictus est. Si prandet aliquis, utilius est exiguum aliquid, & ipsum siccum sine carne, sine potione sumere. Eo tempore anni calidis omnibus potius utendum est, vel calorem moventibus. Venus tum non aequè perniciofa est. At vere paulum cibo demendum, adjiciendumque potioni, sed dilutius tamen bibendum est; magis carne utendum, magis oleribus; transeundum paulatim ad assa ab elixis. Venus eo tempore anni tutissima est. Aestate vero & potione & cibo saepius corpus eget; ideo prandere quoque commodum est. Eo tempore aptissima sunt & caro & olus; potio quam dilutissima, ut & sitim tollat, nec corpus incendat; frigida lavatio, caro assa, frigidi cibi, vel qui refrigerent. Vt saepius autem cibo utendum, sic exiguo est. Per autumnum vero, propter coeli varietatem, periculum maximum est. Itaque neque sine veste, neque sine calceamentis prodire oportet, praecipueque diebus frigidioribus, neque sub divo nocte ¹² dormire, aut certe bene operiri. Cibo vero jam paulo pleniore uti licet; minus, sed meracius bibere. Poma nocere quidam putant, quas immodice toto die plerumque sic assumuntur, ne quid ex densiore cibo remittatur: ita non haec, sed consummatio omnium nocet. Ex quibus in nullo tamen minus, quam in his noxae est ¹³. Sed his uti non saepius, quam alio cibo convenit. Denique aliquid densiori cibo, cum hic accedit, necessarium est demi. Neque aestate vero, neque autumnio utilis venus est: tolerabilior tamen per autumnum; aestate in totum ¹⁴, si fieri potest, abstinendum est.

IV. Proximum est, ut de iis dicam, qui partes aliquas corporis imbecillas habent. Cui caput infirmum est, is si bene concoxit, leniter perficere ¹⁵ id mane manibus suis debet; numquam id, si fieri potest, veste

42. *Elix*] Magna pars interpretum, ne Celsus cum Auctoribus pugnet, quos fere in his sequitur; Auctorem scilicet lib. de salub. vict. rat. eumque cuius est liber tertius de vict. rat. assa legendum putant, & infra ad *elix* ab assa pro ad assa ab elixis; deinde *caro elix*, pro *caro assa*. Sed nemo unus ausus est verba in textu movere. Ita se habet hic locus in MSS. quoque & Mediceis & Vaticanis. Lindenius infra leg. ab *elixis* ad assa; si quid ad rem pertinet id adnotare.

43. *Nisi si nimis*] Lommius leg. *nisi si minus*; sed perperam.

44. *Nidit*] Lindenius *noctis*; sed in MSS. est *noctis*, ut alii legunt.

45. *Nexas est*] Lindenius *nexus est*; & supra; ut ne quid.

46. *In totum*] In Aldina Ed. vero *est toto* pro vero ex *toto*, ut est in MSS. Mediceis, excepto primo. Mendum istud me admonuit, ex *toto*, vel *est ex toto* fortasse legendum esse apud Ciceronem Epist. 4. lib. 15. ad Famil. *est toto* ad iis qui nervi aliquid volebant; ubi Petrus Victorius legit *est omnino*; alii *est animo*. Sed de Cicerone alii viderint. Hic perique leg. in *totum*; & ita est in Cod. Medic. I. Panticus, Constantinus & Rossaeus praecipiunt vero.

47. *Leniter perficere*] *Leniter perficere habent* Codices Medicei, excepto primo.

veste velare; ad cutem tonderi ⁴⁸; utileque lunam vitare, maximeque ante ipsum lunae folisque concursum; sed nusquam post cibum ⁴⁹. Si cui capilli sunt, eos quotidie pectere; multum ambulare, sed, si licet, neque sub tecto, neque in sole; utique autem vitare solis ardorem, maximeque post cibum & vinum; potius ungi, quam lavari; numquam ad flammam ungi, interdum ad prunam. Si in balneum venit, sub veste primum paulum in tepidario infundere, ibi ungi, tum transire in calidarium; ubi sudarit, in folium non descendere, sed multa calida aqua per caput se totum perfundere, tum tepida ⁵⁰, deinde frigida; diutiusque ea caput, quam ceteras partes perfundere; deinde id aliquandiu perficere; novissime detergere & ungere. Capiti nihil aequae prodest atque aqua frigida: itaque is, cui hoc infirmum est, per aestatem id bene largo canali quotidie debet aliquandiu subjicere. Semper autem, etiamsi sine balneo unctus est, neque totum corpus refrigerare sustinet, caput tamen aqua frigida perfundere. Sed cum ceteras partes attingi nolit, demittere id, ne ad cervices aqua descendat; eamque, ne quid oculis, aliisve partibus noceat, defluentem subinde manibus ad hoc regere ⁵¹. Huic modicus cibus necessarius est, quem facile concoquat; isque, si jejuno caput laeditur, assumendus etiam medio die est; si non laeditur, semel potius. Bibere huic assidue vinum dilutum, lene ⁵², quam aquam magis expedit; ut, cum caput gravius esse coeperit, sit quo confugiat: eique ex toto neque vinum, neque aqua semper utilia sunt; medicamentum utrumque est, cum invicem

48. *Ad cutem tonderi*] Ita in I. in ceteris vero Medicis Codicibus; *aut cutem tonderi*. Vulgaris lectio; *aut ad cutem tonderi*; orta est ex eo, quod Palavicinus *aut* addidit in I. Quidam legunt cum Celsio *tendere pro tonderi*.

49. *Sed nunquam post cibum*] Deest aliquid; vel haec non sunt loco suo posita. Non enim oratio satis apte cohaeret cum praecedentibus, sive nunquam legatur, ut est in primo; sive nunquam, ut in ceteris Medicis Codd. sive etiam, ut in impressis libris, *sed nunquam post cibum progressi*. Vulgarem tamen lectionem ea potissimum de causa non probavi, quia cum *progressi* sit ex Codice Medic. I. Codex is non in contextu habet verbum istud, sed in versuum interpedinae supra vocem *cibum*. Alienum illud esse, cum ex hoc suspicari licet, tum ex eo apparet, quod non est in alio Medicorum MSS. nisi alia manu in IV. positum, ut in I. supra *cibum*. Sed quid sentiendum sit de aliquibus vocibus a librario ad-

scriptis in Codice primo, alio loco mihi dictum est.

50. *Tum tepida ut.* Supra alii leg. *sudabile*, al. *sudaris*, ut est in Cod. Medic. I. Lindenius reposuit *sudarit*; quem sequor; cum *sudaris* invenirim in Medic. III. aliisque nonnullis Codicibus.

51. *Ad hoc regere*] Pro *regere*, Editiones aliquae, & Codices MSS. Medicorum I. aliquae quidam habent *regere*; omnes autem *ad* ut pro *ad hoc*, quod Constantinus ex Codice quodam adscripsit margini suae Editionis, & caput interpretatus est; Lindenius vero in contextum recepit.

52. *Vinum dilutum, lene*] *Lene* reposuit Lindenius, ut est in margine Edit. Constantini, & exemplaris sui margini adscripsit Scalliger. Apud Catonem quoque de R. R. cap. 157. legitur: *vinum lene dilutum*. In Cod. Medic. I. aliusque est *lene*. Sed haec voces *lene* & *lene*, *lenius* & *lenius* facile variant in Codicibus MSS.

cem assumitur. Scribere, legere, voce contendere, huic opus non est, utique post coenam; post quam ne cogitatio quidem ei satis tuta est: maxime tamen vomitus alicuius est.

V. Neque vero his solis, quos capitis imbecillitas torquet, usus aquae frigidae prodest; sed iis etiam, quos assiduae lippitudines, gravedines, destillationes, tonsillaeque male habent. His autem non caput tantum quotidie perfundendum, sed os quoque multa frigida aqua fovendum est; praecipueque omnibus, quibus hoc utile auxilium est, eo utendum est, ubi gravius coelum Austri reddiderunt. Cumque omnibus inutilis sit post cibum aut contentio, aut agitatio⁵⁵ animi; tum iis praecipue, qui, vel capitis, vel arteriae dolores habere consueverunt, vel quoslibet alios oris affectus. Vitari etiam gravedines, destillationesque possunt, si quam minime, qui his opportunus est, loca⁵⁶ aquasque mutat; si caput in sole protegit, ne incendatur, neve subitum ex repentino nubilo frigus id moveat⁵⁷; si post concoctionem jejunos caput radit; si post cibum neque legit, neque scribit.

VI. Quem vero frequenter citâ alvas⁵⁸ excrcet, huic opus est pila similibusque superiores partes exercere; dum jejunos est, ambulare; vitare solem⁵⁹, continua balnea; ungi citra sudorem; non uti cibis variis, minimeque jurulentis, aut leguminibus, oleribusve iis, quae celeriter descendant; omnia denique sumere⁶⁰, quae tarde concoquuntur. Venatio, durique pisces, & ex domesticis animalibus assa caro maxime juvant. Numquam vinum salsum bibere expedit, ne tenue quidem, aut dulce; sed austerum, & plenius, neque idipsum pervetus.

Si:

55. *Agitatio*] Ita Morgagnus ex suo Codice legendum putat, & ita ego in Edit. 1. & in omnibus fere MSS. Inveni. In Medic. 1. est *acognatio*; in Vaticano VI. *cognitio*, ut plerique Edd. habent. Lindenius edidit *fatigatio*.

56. *Qui hic opportunus est, loco &c.*] Opportunus pro obnoxius, ut explicat Casaubonus in Schollis apud Ameloveenium, & exemplis confirmat ex Praefat. lib. 2. ex lib. 2. cap. 10. lib. 3. cap. 3. lib. 4. cap. 4. sect. 3. quibus alia addi possunt. Sic autem hunc locum restitui fide Cod. Medic. 1. Aili leg. *eum, qui hic opportunus est, aërem vel loca*; Lindenius pro *eum* reponit *is*. Numquam aërem mutare, semper coelum mutare apud Celsum invenias, ut in hoc ipso libro cap. 3. lib. 3. c. 22. lib. 4. c. 25. & alibi.

57. *Frigus id moveat*] Ne caput frigore tentetur, perturbetur. Lindenius leg. *frigus dimoveat*. Ego veterem lectionem retineo, MSS.

fide addita. Sic supra cap. 2. *ne malo calor, modo frigus moveat*; ubi etiam constructio advertenda est: subauditur enim corpus.

58. *Cita alvas*] Citata legit Egnatius, & qui hunc secuti sunt Gryphius, Constantinus, Stephanus, & Ronseus; cui lectiori suffragantur Codices Medicei plerique omnes. Primus habet *cita*.

59. *Vitare solem*] Ego ita reposui ex Cod. Medic. 1. Antea legebatur, ut est in aliis Codicibus, *vitare solis nimium ardorem*; quae videtur esse alicuius explicatio.

60. *Sumere*] Verba quae sequuntur: *venatio durique pisces &c.* declarant *sumere* perperam legi in antiquis libris, pro *sumere*, ut correxit Lindenius. Nam duri pisces difficulter concoquuntur, quod & ex lib. 2. cap. 28. lib. 4. c. 5. colligi potest.

Si muflo uti volet, id ex decocto melle faciendum est. Si frigidae potiones ventrem ejus non turbant, his utendum potissimum est. Si quid offensae in coena sensit, vomere debet; idque postero quoque die facere: tertio, modici ponderis panem ex vino effice, adjecta uva ex olla⁵⁹, vel ex defruto, similibusque aliis: deinde ad consuetudinem redire. Semper autem post cibum conquiescere, ac neque intendere animum, neque ambulatione quamvis leni dimoveri.

VII. At si laxius intestinum dolere consuevit, quod colum nominant⁶⁰, cum id nihil nisi genus inflationis sit, id agendum est, ut concoquat aliquis, ut lectione, aliisque⁶¹ generibus exerceatur, utatur balneo calido, cibis quoque & potionibus calidis; denique omni modo frigus vitet, item dulcia omnia, leguminaque, & quidquid inflare consuevit.

VIII. Si quis vero stomacho laborat, legere clare debet; post lectionem ambulare; tum pila, vel arnis, aliove quo genere, quo superior pars movetur, exerceri; non aquam, sed vinum calidum bibere jejuni; cibum bis die assumere⁶², sic tamen, ut facile concoquat; uti vino tenui & austero, & post cibum frigidis potionibus potius. Stomachum autem infirmum indicant pallor, macies, praecordiorum dolor, nausea, & nolentium vomitus, in jejunio dolor capitis. Quae in quo non sunt, is firmi stomachi est. Neque credendum utique nostris est, qui cum in adversa valetudine vinum aut frigidam aquam concupiverunt, deliciarum patrocinium in accusationem non merentis stomachi habent. At qui tarde concoquunt, & quorum ideo praecordia instantur, quive propter ardorem aliquem noctu sitire consueverunt, ante quam conquiescant,

59. *Adjecta uva ex olla*] Quae stomacho apta est, ex lib. 4. cap. 24. Plerique alii leg. *adjecta uva, vel olea*; ut est in margine Codicis Vatic. III. & ab recenti emendatione in Medic. IV. ubi antea erat *adjecta uva vel ex oleo*; quo modo habent quatuor alii Medici, & aliqui Vaticani. Horum alii: *adjecta uva vel ex oleo*. Lindenius leg. *est uva frida ex oleo*. Ego sic restitui ex Codice Mediceo vetustiori. Revera habet *ex oleo*, & expungitur altera *i*; sed & potius videtur expungenda. Ita legit & Rhodius, ut appareat ex quadam ejus annotatione ad Scribonium Largum Composit. 104. Neque tamen fortasse sanus locus est. Num legendum: *adjecta uva ex olla, vel olea* *esse*, ut *olea* perperam concreverit ex duobus vocibus *olla* & *olea*? Oleae certe in defruto servatae, stomacho aptae dicuntur in modo allato capite lib. 4. Vvas in sapa conditas neque Plinius, ne-

que Dioscorides stomacho utiles putant.

60. *Quod colum nominant*] Verba haec Celsi esse non puto; quavis in omnibus MSS. invenimus. Explicatio quaedam est olim margini adscripta. Nam major Plinius, Sammonicus, alique *colum* nominant intestinum hoc, quod Celsus hic laxioris, alibi majoris, aut crassioris, aut plenioris nomine appellat. Quidam Graecum verbum, quo intestinum hoc appellatur, hic repouunt pro *colum*, alique cum Aldo leg. *colica*, Lindenius *colica*. Sed frustra repetunt quod est in lib. 2. cap. 12.

61. *Aliisque*] Alii leg. *et aliis*; & infra citet. Ego utrobique secutus sum Cod. Medic. I.

62. *Cibum bis die assumere*] Alii habent: *tum cibum esse*. Particula *tum* non est in Cod. Medic. I. eamque Lindenius jure expulit.

quiescant, duos tresve cyathos per tenuem fistulam bibant. Prodest etiam adversus tardam concoctionem clare legere, deinde ambulare, tum vel ungi vel lavari, assidue vinum frigidum bibere, & post cibum, magnam potionem ⁶³, sed, ut supra dixi, per siphonem: deinde omnes potiones aqua frigida includere. Cui vero cibus accescit, is ante eum bibere aquam egelidam debet, & vomere: at si cui ⁶⁴ ex hoc frequens dejectio incidit, quoties alvus ei constiterit, frigida potione potissimum utatur.

IX. Si cui vero dolere nervi solent, quod in podagra chiragra esse consuevit ⁶⁵, huic, quantum fieri potest, exercendum id est, quod affectum est, objiciendumque labori & frigori; nisi cum dolor increvit; sub quo ⁶⁶ quies optima est. Venus semper inimica est; concoctio, sicut in omnibus corporis affectibus, necessaria. Cruditas enim id maxime laedit, & quoties offensum corpus est, vitiosa pars maxime sentit.

Vt concoctio autem omnibus vitiis occurrit, sic rursus aliis frigus, aliis calor: quae sequi quisque pro habitu corporis sui debet. Frigus inimicum est seni, tenui, vulneri, praecordiis, intestinis, vesicae, auribus, coxis, scapulis, naturalibus, ossibus, dentibus, nervis, vulvae, cerebro: idem summam cutem facit pallidam, aridam, duram, nigram; ex hoc horrores tremoresque nascuntur. At prodest juvenibus, & omnibus plenis: erectiorque mens est, & melius concoquitur, ubi frigus quidem est, sed cavetur. Aqua vero frigida insula, praeterquam capiti, etiam stomacho prodest: item articulis doloribusque, qui sunt sine ulceribus: item rubicundis nimis hominibus, si dolore vacant. Calor autem adjuvat omnia, quae frigus infestat: item lippientes, si nec dolor, nec lacrimae sunt; nervos quoque, qui contrahuntur; praecipueque ea ulcera, quae ex frigore sunt: idem corporis colorem bonum facit; urinam movet. Si nimius est, corpus effoeminat, nervos emollit, stomachum solvit. Minime vero aut frigus aut calor ⁶⁷ tuta sunt, ubi subita insuetis sunt. Nam frigus, lateris dolores, aliaeque vitia; frigida aqua, strumas excitat: calor concoctionem prohibet, somnum aufert, sudore digerit, obnoxium morbis pestilentibus corpus efficit.

X. Est

⁶³. *Et post cibum, magnam potionem*] Post haec verba Ruellius, Constantinus, & Saepehanus addunt *sumere*.

⁶⁴. *At si cui*] Al. *At si cui*.

⁶⁵. *Quod in podagra chiragra esse consuevit*] Hoc totum, quod etiam in MSS. extat, camen ex margine insertum suspicor. Si Celsi haec verba essent, inter nervorum & articularum dolo-

rem discrimen nullum esse videretur. Sed parum Celsus sibi constaret. Vid. animad. ad lib. 3. cap. 27. sect. 2.

⁶⁶. *Sub quo*] Ita in Edit. Lindenii, & in margine Constantinae: omnino recte. Aili leg. ut est in MSS. Mediceis, *sub divo vel dia*.

⁶⁷. *Aut frigus aut calor*] In Codice Mediceo vetustiore ita legitur: *frigus et calor*.

X. Est etiam observatio necessaria, qua quis in pestilentia utatur adhuc integer, cum tamen securus esse non possit. Tum igitur oportet peregrinari, navigare: ubi id non licet, gestari, ambulare sub divo, ante aestum, leniter; eodemque modo ungi: &, ut supra comprehensum est, vitare fatigationem, cruditatem, frigus, calorem, libidinem: multoque magis se continere, si qua gravitas⁶⁸ in corpore est. Tum neque mane surgendum, neque pedibus nudis ambulandum est, minimeque post cibum, aut balneum: neque jejuno, neque coenato vomendum est: neque movenda alvus; atque etiam, si per se mota est, comprimenda est: abstinendum potius, si plenius corpus est. Itemque vitandum balneum, sudor, meridianus somnus, utique si cibus quoque antecessit; qui tamen semel die tum commodius assumitur; insuper etiam modicus, ne cruditatem moveat. Alternis diebus invicem, modo aqua, modo vinum bibendum est. Quibus servatis, ex reliqua victus consuetudine quam-minimum mutari debet. Cum vero haec in omni pestilentia facienda sint, tum in ea maxime, quam Austru excitarint. Atque etiam peregrinantibus eadem necessaria sunt, ubi gravi tempore anni discesserunt ex suis sedibus, vel ubi in graves regiones venerunt. Ac si cetera res aliqua prohibebit, utique abstinere debebit: atque ita a vino ad aquam, ab hac ad vinum, eo, qui supra positus est, modo, transitus ei esse.

^{68.} *Multaque magis se continere, si qua gravitas*] Locus hic in plerisque MSS. & in Edit. Lindemii pravis interpunctionibus deformatus est: *multaque magis se continere. Si qua gravitas in corpore est, tam esse.* Postrema vero hujus capitis verba ita leguntur in Cod. Medic. I. utique retineri debet a vino ad aquam, ab hac ad vinum qui supra positus est transitus. Palavicinus corrigit: *utique abstinere debet, atque ita ab vino ad aquam, ab hac ad vinum eo qui supra positus est transitus.* Sed neque modo ante transitus addit, neque post, et

esse; quae verba omnino necessaria sunt, atque in aliis omnibus Medicis Codicibus habentur. Porro in iisdem Codicibus est, non *positus*, sed *propositus*; quae varietas cum frequens sit in MSS. maxime tamen occurrit, ubi particula *supra* praecedit. In eo quoque ceteri Medicei Codd. discrepant a vetustiore, quod habent *ab vino*; ut in antiquissimis ann. 1478. 1493. 1497. aliisque quibusdam Editionibus legitur. Pro ita vero, quartus, quintus, sextus mendose habent *itaque*; sed quae obliuiscuntur in quarto.

L I B E R S E C V N D V S.

Intantis autem adversae valetudinis ⁶⁹ signa complura sunt. In quibus explicandis non dubitabo auctoritate antiquorum virorum uti, maximeque Hippocratis; cum recentiores medici quamvis quaedam in curationibus mutarint ⁷⁰, tamen haec illum optime praefagisse fateantur. Sed antequam dico, quibus praecedentibus ⁷¹ morborum timor subit; non alienum videtur exponere, quae tempora anni, quae tempestatum genera, quae partes aetatis, qualia corpora maxime tuta vel periculis opportuna sint, quod genus adversae valetudinis in quoque timeri maxime possit. Non quod non omni tempore, in ⁷² omni tempestatum genere, omnis aetatis, omnis habitus homines, per omnia genera morborum & aegrotent & moriantur: sed quod frequentius tamen quaedam eveniant; ideoque utile sit ⁷³ scire unumquemque, quid, & quando maxime caveat.

I. Igitur saluberrimum ver est: proxime deinde ab hoc, hiems: periculiosior aestas ⁷⁴: autumnus longe periculosissimus. Ex tempestatibus vero optimae aequales sunt, sive frigidae, sive calidae: pessimae, quae maxime variant. Quo fit, ut autumnus plurimos opprimat. Nam fere meridianis temporibus calor; nocturnis atque matutinis, simulque etiam vespertinis, frigus est. Corpus ergo, & aestasque, & subinde meridianis caloribus relaxatum, subito frigore excipitur.

Sed

69. *Adversae valetudinis*] Caesarius & Lindenius omittunt *adversae*. Sed & lib. 3. c. 2. hunc locum significans Celsus dixit: *cum ab illis corporum, quae non quodam futurae adversae valetudinis exhibent signa*.

70. *Cum recentiores medici, quamvis quaedam in curationibus mutarint*] Ita in Cod. Medic. I. Alii leg. *cum recentiores quoque medici, quamvis quaedam in curationibus mutarint*; Lindenius *cum recentiores quoque medici, quamvis in curationibus mutarint*. Idem Cod. Medicus, pro *illum* *etiam* praefagisse, habet *has optime praefagisse*; quod minus placet.

71. *Quibus praecedentibus*] In Codic. Medic. I. additur *signis*; quod glossa esse eo facilius crediderim, quia positum est supra *praecedentibus*.

72. *Omni tempore, in &c.*] Tria haec verba in Edd. Junse, utraque Caesarii, & Lindenii omittuntur inigo sententiae damno; ut egregie monuit Morgagnus.

73. *Ideoque utile sit*] Sic reposui ex Codice Mediceo primo. Alii leg. *ideoque utile est*; Lindenius, *ideo utile est*.

74. *Periculiosior aestas*] Hoc membrum in Cod. Medic. I. ita legitur: *periculiosior quam prior aestas*; ex glossa nimirum, cujusmodi aliqua in Livio quoque invenias. In membro praecedenti *proxime*, & quidem recte, habent Edd. Lindenii, & Cod. Medic. I. sed in hoc Palavicinus correxit, *proxima*; & ita olim vulgo legebatur. Alii Codices MSS. habent *proxima*.

Sed ut eo tempore id maxime fit, sic quandocumque evenit, noxium est. Vbi aequalitas autem est, tamen saluberrimi ⁷⁵ sunt sereni dies; meliores pluvii, quam tantum nebulosi, nubilive: optimique hieme, qui omni vento vacant; aestate, quibus Favonii perflant. Si genus aliud ventorum est, salubriores Septemtrionales, quam Subsolani, vel Austri sunt: sic tamen haec, ut ⁷⁶ interdum regionum forte mutantur. Nam fere ventus ubique a mediterraneis regionibus veniens, salubris; a mari, gravis est. Neque solum in bono tempestatum habitu certior valetudo est; sed priores morbi quoque ⁷⁷, si qui inciderunt, leviores sunt, & promptius finiuntur. Pessimum aegro ⁷⁸ coelum est, quod aegrum fecit; adeo ut in id quoque genus, quod natura pejus est, in hoc statu salubris mutatio sit. At aetas media tutissima est, quae ⁷⁹ neque juvenatae calore, neque senectutis frigore infestatur. Longis morbis senectus, acutis adolescentia magis patet. Corpus autem habilissimum quadratum est, neque gracile, neque obesum. Nam longa statura, ut in juvenata decora est, sic matura senectute conficitur: gracile corpus infirmum, obesum hebes est. Vere tamen maxime, quaecumque humoris motu novantur, in metu esse consueverunt. Ergo tum lippitudines, pustulae, profusio sanguinis, abscessus corporis, quae *ἐπισηματα* Graeci nominant, bilis atra, quam *μελαγχολίαν* appellant, insania, morbus comitialis, angina, gravedines, destillationes oriri solent. Ii quoque morbi, qui in articulis nervisque modo urgent, modo quiescunt, cum maxime & inchoantur & repetunt. At aetas non quidem vacat plerisque his morbis; sed adjicit febres, vel continuas ⁸⁰, vel ardentess, vel tertianas, vomitus, alvi defectiones, auricularum dolores, ulcera oris, cancri, & in ceteris quidem partibus, sed maxime ⁸¹ obsoeonis; & quidquid sudore hominem resolvit. Vix quidquam ex his

75. Tamen saluberrimi] Particula tamen hoc modo adhibetur ab optimis Scriptoribus; nec a Lindenio expelli debuit. Extat in omnibus meis MSS.

76. Sic tamen haec, ut] Ita in Cod. Mediceo primo, & Editione Lindeniana. Alii leg. sic tamen; ut haec; & fortasse rectius; al. sic tamen, ut in haec.

77. Sed priores morbi quoque] Pro priores, Lindenius leg. pejores. Codex Mediceus 1. ita habet: sed prior. Morbi quoque. Mihi tollenda videtur vox priores. Nam sensus est, in bono tempestatum habitu leviores morbos esse, & promptius finiri; ex Hippocrate Sect. 3. Aphor. 8.

78. Pessimum aegro] Ita in Edit. Lindenii,

& in Codicibus Mediceis, excepto primo, & in alio Codice apud Constantinum. Alii leg. Pessimum ergo; quo modo est in Cod. Medic. I.

79. At aetas media tutissima est, quae] Constantin & Lindenius omittunt At; Lindenianaeque, pro quae, leg. quia.

80. Vel continuas] Hoc incertum deest in Edit. Lindenii. Habent non modo Editiones omnes ceterae, sed etiam Codices MSS. & Medicei & Vaticani. Et revera in Aphor. 21. sect. 3. unde reliqua omnia hujus periodi sumpta sunt, continuas quoque febres Hippocrates posuit.

81. Et in ceteris quidem partibus, sed maxime] Linden. cum in ceteris quidem partibus, tum maxime.

his in autumnum non incidit: sed oriuntur quoque eo tempore ⁸² febres incertae, lienis dolor, aqua inter cutem, tabes, quam Graeci *φθίσιν* nominant; urinae difficultas, quam *επαστυρίαν* appellant; tenuioris intestini morbus, quem *ελκὸν* nominant; laevis intestinorum ⁸³, quae *λευκέρηλα* vocatur; coxae dolores, morbi comitiales. Idemque tempus & diutinis malis fatigatos, & ab aestate tantum proxima pressos ⁸⁴ interimit; & alios ⁸⁵ novis morbis conficit; & quosdam longissimis implicat, maximeque quartanis, quae per hiemem quoque exercent. Neque aliud magis tempus pestilentiae patet, cuiuscumque ea generis est; quamvis variis rationibus nocet. Hiems autem capitis dolores, tussim, & quidquid in faucibus, in lateribus, in visceribus mali contrahitur, irritat. Ex tempestatibus, Aquilo tussim movet, fauces exasperat, ventrem adstringit, urinam suppressit, horrores excitat, item dolores lateris & pectoris: sanum tamen corpus spissat, & mobilius atque expeditius reddit. Auster aures hebetat, sensus tardat, capitis dolorem movet, alvum solvit, totum corpus efficit hebes, humidum, languidum. Ceteri venti, quo huic vel illi propiores sunt, eo magis vicinos his illisve affectus faciunt. Denique omnis calor ⁸⁶ & jecur & lienem inflammat, mentem hebetat, ut anima deficiat, ut sanguis prorumpat, efficit. Frigus modo nervorum distentionem, modo rigorem infert; illud *σπασμός*, hoc *τίτανος* Graece nominatur: nigritiem ⁸⁷ in ulceribus, horrores in febris ⁸⁸ excitat. In siccitatibus, acutae febres, lippitudines, tormina, urinae difficultas, articulorum dolores oriuntur. Per imbres, longae febres, alvi dejectiones, angina, canceri, morbi comitiales, resolutio nervorum; *παράληυσιν* ⁸⁹

Grac-

82. *Sed oriuntur quoque eo tempore*] In omnibus impressis libris particula quoque perperam posita est post vocem *ea*. Ego sic restitui ex quibusdam MSS.

83. *Laevis intestinorum*] Antea legobatur: *Fis item laevis, al. laetitas intestinorum*. Ego fustili dum voces *Fis item*, ex fide Cod. Medic. I.

84. *Et ab aestate tantum proxima pressis*] Et quos non diuturnus aliquis morbus, sed tantummodo aestas proxima pressit. Pro tantum, ut est in aliis Editionibus & in MSS. Medicis, Lindenius leg. etiam, ad eundem haec referens, quos nominavit, id est *diutinis malis fatigatos*. Caesarius habet *tum jam*; Constantinus in margine *aute*; atque adjicit, esse qui legant *tantum non*.

85. *Alii*] Al. leg. *alii*.

86. *Denique omnis calor*] Locum hunc Constantinus ita legendum putat: *Calor omnis & fe-*

cus & lienem inflammat, denique mentem &c. Lindenius edidit: *Calor omnis; omisso denique*. Pro *inflammat* Cod. Medic. I. & Ruellii Edit. *inflat*.

87. *Nigritiem*] Vox Celsiana, ut apparet maxime ex lib. 7. cap. 2. & 3. Lindenius reposuit *nigraem*, fortasse quia apud Constantinum inveniat non deesse qui sic legant. Codices Medici habent *nigritiem*.

88. *Horrores in febris*] Ita in Codicibus Medicis I. VII. aliisque. In III. deunt tria haec verba. Vulgo alii leg. *horrorem*, Linden. *& horrorem*.

89. *Παράληυσιν*] Vulgo, quem *παράληυσιν*. In Cod. Medic. I. reversa est quam, sed positum supra *παράληυσιν* extra ceterorum verborum seriem, ut adscripticia alia non pauca. In ceteris Medicis non est relativum istud, nisi in IV. & VII. alia manu adjectum.

Graeci nominant. Neque solum interest, quales dies sint, sed etiam quales ante praecesserint. Si hiems sicca Septemtrionales ventos habuit, ver autem Austros & pluvias exhibet, fere subeunt lippitudines, tormina, febres, maximeque in mollioribus corporibus, ideoque praecipue in muliebris ⁹⁰. Si vero Austri pluviaeque hiemem occuparunt, ver autem frigidum & siccum est, gravidæ quidem foeminae, quibus tum adest partus, abortu periclitantur; eae vero quae gignunt, imbecillos, vixque vitales edunt: ceteros lippitudo arida, & si seniores sunt, gravedines atque destillationes male habent. At si a prima hieme Austri ad ultimum ver continuarunt, laterum dolores, & infania febricitantium, quam *Φρίγνυς* ⁹¹ appellant, quam celerrime rapiunt. Vbi vero calor a primo vere orsus aestatem quoque similem exhibet, necesse est multum sudorem in febribus subsequi. At si sicca aestas Aquilones habuit, autumnus vero imbres Austrique sunt, tota hieme, quae proxima est, tussis, destillatio, raucitas, in quibusdam etiam tabes oritur. Sin autem autumnus quoque aequè siccus iisdem Aquilonibus persatur, omnibus quidem mollioribus corporibus, inter quae muliebria esse proposui, secunda valetudo contingit: durioribus vero instare possunt, & aridae lippitudines, & febres partim acutae, partim longae; & ii morbi, qui ex atra bile nascuntur. Quod ad aetates vero pertinet, pueri proximique his vere optime valent, & aestate prima tutissimi sunt; senes aestate & autumnus prima parte: juvenes hieme, quique inter juventam senectutemque sunt. Inimicius senibus hiems, aestas adolescentibus est. Tum si qua imbecillitas oritur, proximum est ut infantes, tenerosque adhuc pueros serpentina ulcera oris, quae *ἀφθᾶς* Graeci nominant, vomitus, nocturnae vigiliae, aurium humor, circa umbilicum inflammationes ⁹², exerceant. Propriae etiam dentientium ⁹³, gingivarum exulcerationes, distentiones nervorum,

90. Ideoque praecipue in muliebris] Lindenius omittit ideoque. In Cod. Medic. l. est muliebris sine praepositione, & expungitur littera b, ut legatur mulieribus. In aliis MSS. est in mulieribus, ut vulgo ante Lindonium legelatur.

91. Φρίγνυς] Egnatius, Caesarius, & posteriores Aetiores omnes, Ruellio excepto, habent *Φρίγνυς*. Ego non modo in Editionibus vetustioribus, verum etiam in MSS. Medicis *phryngis* vel *ΦΡΕΝΕCIN* inveni, tum hic, tum lib. 3. cap. 18. In Medic. l. est praefixa celerime raptum.

92. Inflammationes]. Codex Medic. l. inflammationes.

93. Propriae etiam dentientium] In aliis Codicibus MSS. habetur, ut in Edd. pterisque, *Propriae*; in aliis *Propriae*; in aliis *Propriae*. Aliqui Codices habent etiam *dentium* pro *dentientium*; quos inter duo vetustiores, id est Medici primus ac tertius; quibusum Editiones constantiunt Juntina & utraque Caesarii. Egnatius & Lindenius *Propriae*. Ego libenter legerem, *Propriae etiam dentientium*; infantes scilicet vel pueros; ut quartus hic casus regitur a verbo male habent, quod est in sing. period. Nihil tamen mutare ausim. Pro *gingivarum*, in Aldina Edit. est *gingivarumque*.

rum, febriculae ⁹⁴, alvi defectiones; maximeque ⁹⁵ caninis dentibus orientibus male habent. Quae pericula plenissimi cuiusque sunt, & cui maxime venter adstrictus est. At ubi aetas paulum processit, glandulae, & verrucarum, quae in spina sunt, aliquae ⁹⁶ inclinationes, strumae, verrucarum quaedam genera dolentia, *αιμαρροειδές* Graeci appellant, & plura alia tubercula oriuntur. Incipiente vero jam pube, ex iisdem multa ⁹⁷, & longae febres, & sanguinis ex naribus cursus. Maximeque omnis pueritia, primum circa quadragesimum diem, deinde septimo mense, tum septimo anno, postea circa pubertatem periclitatur. Si qua etiam genera morborum in infantem inciderunt, ac neque pubertate, neque primis coitibus, neque in foemina primis menstruis finita sunt, fere longa sunt: saepius tamen morbi pueriles ⁹⁸, qui diutius manserunt, terminantur. Adolescentia morbis acutis; item comitialibus, tabique maxime obiecta est: fereque iuvenes sunt, qui sanguinem expuunt. Post hanc aetatem laterum & pulmonis dolores, lethargus, cholera, insania, sanguinis per quaedam velut ora venarum ⁹⁹, *αιμαρροειδές* Graeci appellant, profusio. In senectute, spiritus & urinae difficultas, gravedo, articulorum & renum dolores, nervorum resolutiones, malus corporis habitus, *καχεξία* Graeci appellant, nocturnae vigiliae, vitia longiora aurium, oculorum, etiam narium, praecipueque soluta alvus, &, quae sequuntur hanc, tormina, vel laevis intestinorum, ceteraque ventris fusi mala. Praeter haec graciles, tabes, defectiones, destillationes; item viscerum & laterum dolores fatigant. Obesi plerumque acutis morbis, & difficultate spirandi strangulantur: subitoque saepe moriuntur; quod in corpore tenuiore vix evenit.

II. Ante adversam autem valetudinem, ut supra dixi, quaedam notae oriuntur, quarum omnium commune est, aliter se corpus habere, atque

94. *Febriculae*] Gryphus & recentiores Editores omnes ad *Lindensium* usque legunt cum Egnatio, *febriculae interdum*. *Lindensius* expulit *interdum*, quod neque in Ruellii, Caesarii, Juntae, vetustioribusque Editionibus, neque in MSS. Medicis habetur, praeterquam in primo, in quo hic locus ita legitur: *febriculae interdum nervorum distentiones*. Si Celsus consentire debet cum Hippocrate Aphor. 25. sect. 3. *interdum* lo cum hic habere non potest.

95. *Maximeque*] Aldina Editio, & Stephani perperam habent *maxillaeque*.

96. *Aliquae*] *Lindensius* leg. *aliquae*.

97. *Multa*] Sic legendum cum *Lindensio* ex

fide Medic. III. aliorumque MSS. Alii leg. *multae*, ut est in Medic. I. sed mendose.

98. *Saepeius tamen morbi pueriles*] *Lindensius* leg. *saepeius tamen his morbi pueriles &c.* Sed *his* neque in antiquis Editionibus, neque in MSS. nostris reperitur.

99. *Per quaedam velut ora venarum*] * *Voigo* legitur, *per quaedam etiam velut ora venarum*. Celsus respicit Aphor. 30. sect. 3. ubi non aliam sanguinis profusorem nominat Hippocrates, quam quae fit per *αιμαρροειδές*. Itaque libenter secutus sum Cod. Medic. I. qui etiam non habet: qua particula sententia pervertitur.

atque consuevit; neque in pejus tantum, sed etiam in melius. Ergo si plenior aliquis, & speciosior, & coloratior factus est, suspecta habere bona sua debet; quae, quia neque in eodem habitu subsistere, neque ultra progredi possunt, fere retro, quasi ruina quadam, revolvuntur. Pejus tamen signum est, ubi aliquis contra consuetudinem emacuit, & colorem decoremque amisit: quoniam in iis quae superant, est quod morbus demat; in iis quae desunt, non est quod ipsum morbum ferat. Praeter haec protinus timeri debet, si graviora membra sunt; si crebra ulcera oriuntur; si corpus supra consuetudinem incaluit; si gravior somnus pressit; si tumultuosa somnia fuerunt; si saepius expurgiscitur aliquis, quam assuevit, deinde iterum soporatur; si corpus dormientis circa partes aliquas contra consuetudinem insudat, maximeque si circa pectus, aut cervices, aut crura, vel genua, vel coxas. Item, si marcet animus; si loqui & moveri piget; si corpus torpet¹; si dolor praecordiorum est, aut totius pectoris, aut, qui in plurimis evenit, capitis²; si salivae plenum est os; si oculi cum dolore vertuntur; si tempora adstricta sunt; si membra inhorrescunt; si spiritus gravior est; si circa frontem intentae venae moventur; si frequentes oscitationes; si genua quasi fatigata sunt, totumve corpus lassitudinem sentit. Ex quibus saepe plura, numquam non aliqua febrem antecedunt. In primis tamen illud considerandum est, num cui saepius horum aliquid eveniat, neque ideo³ corporis ulla difficultas subsequatur. Sunt enim quaedam proprietates hominum, sine quarum notitia non facile quidquam in futurum praesagiri potest. Facile itaque securus est in iis aliquis, quae saepe sine periculo evasit: ille sollicitari debet, cui haec nova sunt; aut qui ista numquam sine custodia sui tuta⁴ habuit.

III. Vbi vero febris aliquem occupavit⁵, scire licet, non periclitari,

1. *Si corpus torpet*] Torquet mendose legabatur & in Edit. 1. & in duabus vetustissimis ann. 1493. 1497. & in Junctis quoque, Egnatius restituit torpet; ut ego in Mediceo 1. aliisque MSS. Inveni.

2. *Aut, qui in plurimis evenit, capitis*] Hic quoque locus restitutus est ab Egnatio; & valde miror, Stephanum, qui illum pluribus in locis securus est, hic Ruellii potius, aut Caesarii, aut Editionem sequi ex vetustioribus aliquam voluisse, in quibus verba haec ita leguntur: *aut in plurimis venit capitis*; quo modo habentur in Cod. Mediceo primo. Sed reversa in eo Codice est

venit; aliquis autem, littera *t* expuncta, *t* supra illum posuit, ut legatur *venit*.

3. *Num cui saepius horum aliquid eveniat, neque ideo*] Locus hic correctus est a Lindenlo, cui suffragatur Cod. Medic. 1. Antea sic legabatur: *numquid saepius horum aliquid eveniat, ac neque ideo* (al. ac ideo neque.)

4. *Tuta*] Linden. *tuto*; quo modo in Codice quodam se invenisse scribit Constantinus. In Mediceis est *tuta*.

5. *Occupavit*] Ita in MSS. Mediceis. Vtgo, *occupat*.

assumuntur. Pejor cita alvus est; sed ne hæc quidem terrere protinus debet, si matutinis temporibus coacta magis est, aut si procedente tempore paulatim contrahitur, & rufa est, neque foeditate odoris similem alvum sani hominis excedit. Ac lumbricos quoque aliquos¹⁶ sub fine morbi descendisse, nihil nocet. Si inflatio¹⁷ in superioribus partibus dolorem tumoremque fecit, bonum signum est sonus ventris¹⁸ inde ad inferiores partes evolutus; magisque etiam, si sine difficultate, cum stercore excessit.

IV. Contra gravis morbi periculum est, ubi supinus acger jacet, porrectis manibus & cruribus; ubi residere vult in ipso acuti morbi impetu, præcipueque pulmonibus laborantibus; ubi nocturna vigilia premitur, etiam si interdiu somnus accedit; ex quo tamen pejor est, qui inter quartam horam & noctem est, quam qui matutino tempore¹⁹ ad quartam. Pessimum tamen est, si somnus neque noctu, neque interdiu accedit: id enim fere sine continuo dolore²⁰ esse non potest. Aque vero signum malum est etiam²¹ somno ultra debitum urgeri; pejusque, quo magis se sopor interdiu, noctuque continuat. Mali etiam morbi testimonium est, vehementer & crebro spirare; a sexto die coepisse inhorrescere; pus exspuere; vix exscreare; dolorem habere

re

16. *Ac lumbrices quoque aliquos*] Pro aliquos Codex medic. III. aliquos, sed non primus, habent alibi.

17. *Si inflatio*] *Inflammatio* olim legebatur; quod ferri non potest propter ea, quæ in hanc sententiam scribit Hippocrates in Prognostico; ex quo Rubens *inflatio* legendum existimat. Et quidem hæc voces *inflatio* & *inflammatio* in MSS. sæpe variant. Hic *inflammatio* inveni in omnibus præter Vaticanum VII. quem secutus sum. Lindenius quoque leg. *inflatio*, sed addit *sine inflammatione*, quod non est necesse. Non desunt tamen Codices, qui ei suffragentur, ut ex annotationibus Constantini & Foesii intelligi potest. Sed eos Codices ego minus fideles puto.

18. *Sonus ventris*] Lindenius leg. *sonitus* pro *sonus*; & infra, *deventus* pro *evolutus*; quo modo se in Codice quodam invenisse notat Constantinus. Codici illi ego & Mediceus & Vaticanus omnes oppono.

19. *Matutino tempore*] Codex Medic. I. & Lindeniana Edit. a *matutino tempore*. Editiones ceteræ, ceterique Codices Medicei non habent præpositionem. Hos ego secutus sum. In verbis antecedentibus, *inter quartam horam* & *noctem*

est, ab aliis omittitur *est*; quod verbum & Edd. Ruellii ac Stephani & MSS. Codices habent.

20. *Sine continuo dolore*] Mali autem morbi testimonium est dolorem habere continuum; ut est paulo infra. Constantinus *dehinc* legendum putat, pro *dolore*, parum attendens quod Pantinus monuerat; reliquam sententiæ partem ex Prognost. in qua Hippocrates de delirio loquitur, huc non pertinere. Eam partem, scilicet de insaniis, quæ ex vigilia oritur, Celsus reddit cap. 7. *nullo dolore subsistente somnus erectus, continuatque nocte* & *die vigilia* &c. *insaniæ signa sunt*. Itaque unde unde sit lectio ista delirio, quam sequitur Lindenius, ego veterem sequi malui ex fide Codicum nostrorum omnium.

21. *Aque vero signum malum est, etiam* &c.] In Cod. Medic. I. & in Edit. Linden. *Aque vero signum bonum est, etiam* &c. Sed Lindenius, omittit etiam; & in altera parte periodi *se*; quod pronomen Constantinus quoque alienum censet. Latina tamen est hæc constructio; *se* *sopor continuatur*; ideoque *se* retinendum est ex fide MSS. Mediceorum; itemque etiam: extat enim hæc particula in omnibus. Sed primus recte habet *etiam* *sonus*; al. *etiam* *sonitum*, non item recte,

re continuum; difficulter ferre morbum: jactare brachia & crura; sine voluntate lacrimare; habere humorem glutinosum dentibus inhaerentem; cutem circa umbilicum & pubem macram; praecordia inflammata, dolentia, dura, tumida, intenta, magisque, si haec dextra parte quam sinistra sunt; periculosissimum tamen est, si venae quoque ibi vehementer agitantur. Mali etiam morbi signum est, nimis celeriter emacrescere; caput & pedes manusque frigidas habere, ventre & lateribus calentibus²²; aut frigidas extremas partes acuto morbo urgente; aut post sudorem inhorrescere; aut post vomitum singultum esse, vel rubere oculos; aut post cupiditatem cibi, postve longas febres hunc fastidire; aut multum sudare, maximeque frigido sudore; aut habere sudores non per totum corpus aequales, quique febrem non finiant; & eas febres²³, quae quotidie tempore eodem revertantur; quaeve semper pares accessiones habeant, neque tertio quoque die levantur; quaeve sic continentur, ut²⁴ per accessiones increpant, per decessiones tantum molliantur, nec umquam integrum corpus dimittant. Pessimum est, si ne levatur quidem febris, sed aequae concitata continuat. Periculosum est etiam, post arquatam morbum febrem oriri; utique si praecordia dextra parte dura manserunt. Ac dolentibus iis, nulla²⁵ acuta febris leviter terrere nos debet; neque umquam in acuta febre, aut a somno non est terribilis nervorum dissentio. Timere etiam ex somno, mali morbi est; itemque in prima febre protinus mentem esse turbatam, membrumve aliquod esse resolutum. Ex quo casu quamvis vita redditur, tamen id fere membrum debilitatur. Vomitus etiam periculosus est sinceræ pituitae, vel bilis²⁶; pejorque si viridis, aut niger est. At mala urina est, in qua subsidunt rubra & laevis²⁷: dete-

22. *Manusque frigidas habere, ventre & lateribus calentibus*] Bis hanc sententiam Hippocrates habet in Prognostico. Sic autem Lindenius edit. Alii omnes leg. manusque calidas habere, & lateribus frigidis; & ita revera est in MSS. & Medicis & Vaticanis.

23. *Et eas febres*] Pro eas Pantinus mallet esse, variata constructione. Sed in MSS. quodque eas inveni. Lindenius leg. Mala etiam febres.

24. *Quare sic continentur, ut &c.*] Ita igitur in Editione Lindenii, ad quam proximè accedunt Aldina & Codd. MSS. sed non habent sic, & pro decessiones habent discessiones: Medicus I. autem discessiones, & ex veteri correctione discessiones; idemque quare pro quare. Alii leg. quare continentur, vel (in Editione princeps &

aliis nonnullis est ve) per accessiones incrementum, per discessiones tantum molliantur.

25. *Ac dolentibus iis, nulla &c.*] Ego sic restitui ex Cod. Medic. I. Sententia est Hippocratis in Aphor. 65. sect. 4. Antea legebatur, ac (in Edit. Lindenii & in margine Constantinae aut.) dolentibus iis, laevis. Nulla &c.

26. *Sinceræ pituitae, vel bilis*] Haec est vulgata lectio. In Codice Medic. I. legitur, si sinceræ pituitae vel bilis est mixta, in aliis, sinceræ pituitae vel bilis.

27. *Subrubra & laevis*] Alii leg. subrubra aut livida; Egnatius, ut Codices MSS. habent plerique omnes, vel rubra, aut livida. Ego sic reposui ex Mediceo primo; atque ex eodem illo Prognostici loco haec sumpta existimo, unde & reliqua hujus periodi sumpta sunt.

deterior, in qua quasi folia quaedam²⁸ tenuia alba: pessima ex his, si tamquam ex surfuribus factas nubeculas repraesentat. Diluta quoque, atque alba, vitiosa est, sed in phreneticis²⁹ maxime. Alvus autem mala est, ex toto suppressa. Periculosa etiam, quae inter febres fluens conquiescere hominem in cubili non patitur; utique, si quod descendit, est perliquidum, aut albidum, aut pallidum, aut spumans. Praeter haec periculum ostendit id, quod excernitur, si est exiguum, glutinosum, laeve, album, idemque subpallidum: vel si est aut lividum, aut biliosum, aut cruentum, aut peioris odoris, quam ex consuetudine. Malum est etiam, quod post longas febres sincerum est.

V. Post haec indicia, votum est longum morbum fieri³⁰: sic enim necesse est, nisi occidit. Neque vitae alia spes in magnis malis est³¹, quam ut impetus morbi trahendo aliquis effugiat, porrigaturque in id tempus, quod curationi locum praestet. Protinus tamen signa quaedam sunt, ex quibus colligere possumus, morbum, etsi non interemerit, longius tamen tempus habiturum: ubi frigidus sudor inter febres non acutus circa caput tantum, & cervicis oritur; aut ubi febre non quiescente, corpus insudat; aut ubi corpus modo frigidum, modo calidum est, & color alius ex alio fit; aut ubi, quod inter febres aliqua parte abscessit, ad sanitatem non pervenit; aut ubi aeger pro spatio parum emacrescit: item, si urina modo liquida & pura est, modo habet quaedam subsidentia; si laevia atque alba rubrae sunt³², quae in ea subsidunt; aut si quasdam quasi miculas³³ repraesentat; aut si bullulas excitat.

VI. Sed

28. *Quasi folia quaedam*] Ita legitur in omnibus fere MSS. Et tunc Graecam Hippocratis vocem *παραλόβους*, quasi folia aliquanto melius exprimit, quam *quasi folia*, quod Codex Medic. I. & omnes impressi libri habent. Nobiscum facit etiam Codex a Constantino allatus.

29. *Phreneticis*] Idem illi qui supra cap. 1. leg. *Phrenes*, hic legunt *phreneticis*. Ego secutus sum Editiones vetustiores & Codd. Medicos.

30. *Item est longum morbum fieri*] Opandum est, ut longus morbus fiat &c. *Item est*, quod ex quibusdam Colicibus repositi, hac significatione duobus aliis locis reperitur; lib. 3. cap. 4. sub initium, & lib. 6. cap. 6. sect. 1. Antea legebatur *notum est*, ut est in Mediceo I. In his enim vocibus *notum* & *notum* MSS. Codices facie variant: itaque & lib. 3. cap. 4. aliqui habent *notum pro notum*. Sed *notum*, tum hic, tum ibi, ineptum est, nimisque frigidum. Infra, pro sic

enim, Codex Medicus I. habet *fit enim*; Codices Medicei ceteri *sed* &.

31. *Neque vitae alia spes in magnis malis est*] Ita in Cod. Mediceo I. & antiquis Editionibus. Alii Codices habent, *Neque ulla alia spes in malis magnis est*; Editio Lindeniana, *Neque ulla alia spes in magnis est*.

32. *Quaedam subsidentia; si laevis atque alba rubrae sunt*] In Codice Mediceo I. ita legitur: *quaedam subsidentia laevis atque alba rubrae*. Ceteri Medicei Codices, & Editiones vetustissimae adiunt verbum *sunt*; sed non habent particulam *si*. Habent hanc tamen Editio Aldina, & recentiores pleraeq.

33. *Miculae*] Sic restituit Lindenius ex Scaligeri conjectura. Antea legebatur *maculae*; quod est etiam in MSS. Mediceis. Apud Hippocratem, cuius est sententia haec, legitur *σπινθίδες* in Prognostico.

VI. Sed inter haec quidem, proposito metu, spes tamen superesse. Ad ultima vero jam ventum esse testantur, nares acutae, collapsa tempora, oculi concavi, frigidae languidaeque aures & imis partibus leniter versae ³⁴, cutis circa frontem dura & intenta, color aut niger aut per pallidus; multoque magis, si ita haec sunt, ut neque vigilia praecesserit, neque ventris resolutio, neque inedia. Ex quibus causis interdum haec species oritur, sed uno die finitur: itaque diutius durans, mortis index est. Si vero in morbo vetere jam triduo talis est, in propinquo mors est; magisque, si praeter haec oculi quoque lumen refugiunt, & illaerimant; quaeque in iis alba esse debent, rubescunt; atque in iisdem venulae pallent; pituitaque in iis innatans, novissime angulis inhaereseit; alterque ex his minor est; ique aut vehementer subsederunt, aut facti tumidiore sunt; perque somnum ³⁵ palpebrae non committuntur, sed inter has ex albo oculorum aliquid apparet, neque id fluens alvus expressit; eademque palpebrae pallent, & idem pallor labra & nares decolorat; eademque labra, & nares, oculique, & palpebrae, & supercilia, aliquave ex his pervertuntur; isque propter imbecillitatem jam non audit, aut non videt. Eadem mors denunciatur, ubi aeger supinus cubat, eique ³⁶ genua contracta sunt; ubi deorsum ad pedes subinde delabitur; ubi brachia & crura nudat, & inaequaliter dispergit, neque iis calor subest; ubi hiat; ubi assidue dormit; ubi is, qui mentis suae non est, neque id facere sanus solet, dentibus stridet; ubi ulcus, quod aut ante, aut in ipso morbo natum est, aridum, & aut pallidum, aut lividum factum est. Illa quoque mortis indicia sunt, ungues, digitique pallidi; frigidus spiritus; aut si manibus quis in febre, & acuto morbo, vel insaniam, pulmonisve dolore, vel capitis, in veste floecos legit, fimbriasve diducit, vel in adjuncto pariete, si qua minuta eminent, carpit ³⁷. Dolores etiam circa coxas & inferiores partes orti, si ad viscera transierunt, subitoque desierunt, mortem subesse testantur; magisque, si alia quoque signa accesserunt. Neque is servari potest, qui sine ullo tumore febricitans, subito strangulatur, aut devorare salivam suam non potest; cuive in eodem febris corporisque habitu cervix convertitur ³⁸, sic ut devorare aequè nihil pos-

34. *Leniter versae*] Cod. Medie. 1. habet *leniter aures*.

35. *Perque somnum*] Codex modo allatus habet *perque somnum*; & in supra vocem *somnum*, ut legitur *in somnum*.

36. *Aeger supinus cubat, eique* &c.] Ante Codicem legebatur, ut est in MSS. Medicis,

aeger supini cubant, hique &c.

37. *Si qua minuta eminent, carpit*] *Carpit* est in primo, non *carpit*: in ceteris Codicibus Medicis legitur *si quae minutae eminent carpit*.

38. *Convertitur*] Lenitius leg. *convertitur*. Sed nihil obstat quo minus legamus *convertitur*, ut est in antiquis Editionibus & in MSS. Medicis.

possit; aut cui simul & continua febris & ultima corporis infirmitas est; aut cui, febre non quiescente, exterior pars friget, interior sic calet, ut etiam sitim faciat; aut qui, febre aequae non quiescente ³⁹, simul & delirio & spirandi difficultate vexatur; aut qui, epoto veratro, exceptus distentione nervorum est; aut qui ebrius obmutuit. Is enim fere nervorum distentione ⁴⁰ consumitur, nisi aut febris accessit, aut eo tempore, quo ebrietas solvi debet, loqui coepit. Mulier quoque gravida acuto morbo facile consumitur; & is, cui somnus dolorem auget; & cui protinus, in recenti morbo, bilis atra vel infra vel supra se ostendit; cuive alterutro modo se prompsit, cum jam longo morbo corpus ejus esset extenuatum & affectum ⁴¹. Sputum etiam biliosum, & purulentum, sive separatim ista, sive mista proveniunt, interitus periculum ostendunt. Ac si circa septimum diem tale esse coepit, proximum ⁴² est, ut is circa quartumdecimum diem decedat, nisi alia signa meliora ⁴³ pejorave accesserint: quae, quo leviora graviorave subsecuta sunt, eo vel ferio rem mortem, vel maturiorem denuntiant. Sudor quoque frigidus in acuta febre pestiferus est: atque in omni morbo vomitus, qui varius, & multorum colorum est; praecipueque, si malus in hoc odor est. Ac sanguinem quoque in febre vomuisse, pestiferum est. Urina vero rubra ⁴⁴ & tenuis in magna cruditate esse consuevit; & saepe, antequam spatio maturescat, hominem rapit: itaque, si talis diutius permanet, periculum mortis ostendit. Pessima tamen est, praecipueque mortifera, nigra, crassa, mali odoris. Atque in viris quidem & mulieribus talis deterrima est: in pueris vero, quae tenuis & diluta est. Alvus quoque varia, pestife-

ra

dicis. Graeca Hippocratis vox haec est, *in-
ερεσις*, in sect. 4. Aphor. 35. in Coacis autem
Praenotio. 278. ubi tamen sententia aliquantum
diversa est, *inερεσις*.

39. *Febris aequae non quiescente*] Adverbium aequae non est in duobus MSS. vetustioribus, neque in aliis quibusdam; minimeque necessarium est.

40. *Fere nervorum distentione*] Ita ex conjectura Constantini & Rubel, & ex Edit. Lindenii. Alii leg. *febris adfecta nervorum distentione*; ut habetur in Manuscriptis Mediceo I. & Vaticano VI. & VII. Caesarius tollit duas voces *febris adfecta*. Et sane vox *febris* retineri non potest, quin cum Hippocrate, atque adeo ipse secum Cornelius pugnet. Nam deinde dicit; *nisi febris accessit*. Possem fortasse aliquid certi de hoc loco concludere, nisi deficientes hac parte ceteros

MSS. Codices invenissem; cum libris aut verbis illis praecedentibus, *exceptus distentione*, continuo transierit ad *consumitur*.

41. *Et affectum*] Linden. *Et confectum*.

42. *Proximum*] Codices Medicei habent in proximum.

43. *Meliora*] In Manuscriptis Mediceo I. & Vaticano VI. atque in Editione Lindenii & in margine Constantinianae legitur *mitiora*.

44. *Rubra*] Pro *rubra*, Pantinus & Constantinus putant, invictis libris, legendum esse *subra*; quod *subra* habet Hippocrates in Prognostico. Haec ratio non tanti apud me valet, ut possum Lindenio assentiri mutationem istam in textum inducenti. Vix enim puto, id eum fecisse cum librorum auctoritate.

ra est, quae strigmentum ⁴⁵, sanguinem, bilem, viride aliquid, modo diversis temporibus, modo simul, & in mistura quadam, discreta tamen repraesentat. Sed haec quidem potest paulo diutius trahere: in praecipiti vero jam esse denuntiat, quae liquida, eademque vel nigra, vel pallida, vel pinguis est; utique, si magna foeditas odoris accessit. Illud interrogari me posse ab aliquo scio: si certa futurae mortis indicia sunt, quomodo interdum deserti a medicis convalescant, quosdamque fama prodiderit in ipsis funeribus revixisse? Quin etiam vir jure magni nominis Democritus, ne finitae quidem vitae satis certas notas esse, proposuit, quibus medici credidissent: adeo illud non reliquit, ut certa aliqua signa futurae mortis essent. Adversus quos ⁴⁶ ne dicam illud quidem, quod in vicino saepe quaedam notae positaе, non bonos, sed impritos medicos decipiunt; quod Asclepiades funeri obvis intellexit, eum ⁴⁷ vivere, qui efferebatur: nec protinus crimen artis esse ⁴⁸, si quod professoris sit. Illa tamen moderatius subijciam: conjecturalem artem esse medicinam, rationemque conjecturae talem esse, ut cum saepius aliquando responderit, interdum tamen fallat. Non itaque, si quid ⁴⁹ vix in nullo corpore aliquando decipit, fidem non habet, cum per innumerabiles homines respondeat. Idque non in iis tantum, quae pestifera sunt, dico; sed in iis quoque, quae salutaria. Siquidem etiam spes interdum frustratur, & moritur aliquis, de quo medicus securus primo fuit: quaeque medendi causa reperta sunt, nonnumquam in pejus alicui convertunt ⁵⁰. Neque id evi-

45. *Quae strigmentum*] Linden. *Quae strigmentum*; sed recte edidit verba sequentia, *bilem, viride aliquid*, ex sola fortasse Pantini & Constantini conjectura. Sic autem habet Codex Medic. 1. Alii leg. *bilem viridem, aliquid*.

46. *Adversus quos* &c.] Linden. *Adversus quos ne dicam quidem dicam*.

47. *Quod Asclepiades funeri obvis intellexit, eum* &c.] Recte monet Morgagnus, aliena quaedam huc inserta esse in Editione Lindenii, in qua legitur: *quod Asclepiades sciens, funeri obvis innotuisset, eum vivere* &c. cum & in omnibus suis libris ipse non innotuisset, sed intellexit, neque in ullo scripto inveniret. Adde his libris Editionem 1. & vetustissimam an. 1493. & Codices MSS. tum Mediceos, tum Vaticanos. Pro eum Mediceus 1. & Vatican. VI. habent *quendam*, ut est in Edit. Ruellii.

48. *Nec protinus crimen artis esse*] Alii. *re protinus crimen artis esse*; quod ferri non potest.

Locus correxit Constantinus: quem Lindenius secutus est, Codice Medic. 1. minime invito. Neque tamen silentio praeteribo, in Codice illo post vocem *crimen esse fecerit*, non tamen in contextu.

49. *Non itaque, si quid*] Ita in Editione Lindenii; & nisi quod si quid transferretur ante *itaque* (vel *ita*, ut aliqui habent) in MSS. quoque Mediceis, primo exceptio. In illo enim, ut in vetustis Editionibus, legitur, *nam*. Si quid itaque; deinde, *id tamen non habet*, pro *scilicet non habet*, ut est in aliis Codicibus, & in Editione Lindenii; sed in hac, *id scilicet* &c. In verbis proximis vero variat haec Editio ab aliis libris omnibus, cum sic habeat: *vix nullo in corpore aliquem decipit*.

50. *Alicui convertunt*] Alii legunt, ut habet Cod. Medic. 1. *aliquis convertunt*; Lindenius, *aliquibus vertunt*. Ego sic reposui ex reliquis Mediceis MSS. Revera habent aliqui; sed quis nescit

evitare humana imbecillitas in tanta varietate corporum potest. Sed est tamen medicinae fides, quae multo saepius, perque multo plures aegros prodest. Neque tamen ignorare oportet, in acutis morbis fallaces magis notas esse & salutis, & mortis.

VII. Sed cum proposuerim signa, quae in omni adversa valetudine communia esse consueverunt; eo quoque transibo ¹¹, ut, quas aliquis in singulis morborum generibus habere possit notas, indicem. Quaedam autem sunt, quae ante febres, quaedam quae inter eas, quid aut intus sit, aut venturum sit, ostendunt. Ante febres, si caput grave est, aut ex somno oculi caligant, aut frequentia sternutamenta sunt, circa caput aliquis pituitae impetus timeri potest. Si sanguis, aut calor abundat, proximum est, ut aliqua parte profluvium sanguinis fiat. Si sine causa quis emacrescit, ne in malum habitum corpus ejus recidat ¹², metus est. Si praecordia dolent, aut inflatio ¹³ gravis est, aut toto die non concocta ¹⁴ fertur urina, cruditatem esse manifestum est. Quibus diu color sine morbo regio malus est, hi vel capitis doloribus conficiantur, vel terram edunt. Qui diu habent faciem pallidam & tumidam, aut capite, aut visceribus, aut alvo laborant. Si in continua febre puero venter nihil reddit, mutaturque ei color, neque somnus accedit, ploratque is assidue, metuenda nervorum distentio est. Frequens autem destillatio in corpore tenui longoque, tabem timendam esse testatur. Vbi pluribus diebus non descendit alvus, docet, aut subitam defectionem, aut febriculam instare. Vbi pedes turgent, longae defectiones sunt, ubi dolor ¹⁵ in imo ventre & coxis est, aqua inter cutem instat. Sed hoc morbi genus ab ilibus oriri solet. Idem propositum periculum est iis, quibus voluntas desidendi est ¹⁶, ven-

ter

in hoc saepe errasse librarios, ut qui describerent pro cui? Ceterum hoc modo locutus est etiam Cicero in Bruto cap. 38. *quid visum huic uni in bonum converteretur.* Sic enim legunt locum illum Victorius, Manutius, & Gruterus.

51. *Et quoque transibo*] Sic restitui ex Cod. Medic. I. Ita lib. 4. cap. ultimo: *et transire, ut arbitrio suo vivat.* Alii legunt, *ea quoque transibo*; & in Codice modo allato ex eo a Palavicino factum est *ea*. Lindenius habet *ad ea* &c. ut est in margine Editionis Constantini. In Codice quoque Vatic. VI. exstat particula *ad*, posita alia manu supra vocem *ea*. Sed quae constructionem istam probabit? *transibo ad ea signa, ut notas indicem* &c.

52. *Recidat*] Lindenius, *decidat*.

53. *Inflatio*] *Al. Inflammatio.*

54. *Aut toto die non concocta*] Lindenio ita restituenti locum hunc, suffragatur Cod. Medic. I. in quo tamen particula *non* punctis notata est, tamquam mendosa, sed perperam. Alii leg. *aut non toto die concocta*.

55. *Longae defectiones sunt, ubi dolor*] Locum hic ita legitur in omnibus fere impressis libris: *longae defectiones sunt. Vbi dolor.* In Editione Constantini habetur, *Et longae defectiones sunt, ubi dolor.* Sed rectius fortasse collatur ubi, quam *Et* addatur. Nam in MSS. reliquis Medicis est: *longae defectiones sunt. Dolor fit;* in primo: *longae defectiones. Vbi dolor.* Lindenius addit *Et*, ut Constantinus, sed ubi mutat in *aut*, & in incipio praecedenti turgent in tument.

56. *Quibus voluntas desidendi est*] Pantinus & *OLDENI*

ter nihil reddit, nisi & aegre & durum, tumor in pedibus est, idemque modo dextra, modo sinistra parte ventris, invicem oritur atque finitur. Sed a jecinore id malum proficisci videtur. Ejusdem morbi nota est, ubi circa umbilicum intestina torquentur, *ερίφως* Graeci nominant⁵⁷, coxaeque dolores manent; eaque⁵⁸ neque tempore, neque remediis solvuntur. Dolor⁵⁹ autem articulorum, prout in pedibus, manibusve aut alia qualibet parte sic est, ut eo loco nervi contrahantur; aut si id membrum, ex levi causâ fatigatum, aequae frigido, calidoque offenditur, *πιδάγρας χυδαγρᾶς*ve, vel ejus articuli, in quo id sentitur, morbum futurum esse denuntiat. Quibus in pueritia sanguis ex naribus fluxit, dein fluere desiit, hi vel capitis doloribus conflictentur necesse est, vel in articulis aliquas exulcerationes graves habeant, vel aliquo morbo etiam debilitentur. Quibus foeminis menstrua non proveniunt, necesse est capitis acerbissimi dolores sint, vel quaelibet alia pars morbo infestetur. Eademque iis pericula sunt, quibus articulorum vitia, dolores tumoresque⁶⁰, sine podagra similibusque morbis, oriuntur, & desinunt: utique, si saepe tempora iisdem dolent, noctu-

omnes fere interpretes contendant, Invitis tamen libris, quantum video, pro *desilendi* *tussendi* ponendum esse ex Hippocrate in Prognost. unde sumpta est sententia haec. *Ῥονίσις ἐπιπίπται* praeterea misset pro *voluntas*. Graeca Hippocratis verba haec sunt: *Ῥαγίς τε καὶ θυμὸς τὴν αἵματι ἀφύπναι*; ut in recentioribus Codicibus habetur. Sed ita fuisse in antiquis quoque, ex Galeni lectione apparet. Igitur etiam Foecius, pro *desilendi*, *tussendi* apud Celsum legendum putat. Attamen Lindenius retinet *desilendi*, atque hunc locum ita leg. *quibus, cum voluntas desilendi est, venter nihil reddit, nisi & aegre & durum. Cum tumor; &c.* deinde *finitur*, a *jecinore &c.* Porro *jecinoris*, *jecinori*, *jecinore*, Lindenius scribit Stephanum secutus: Stephanus tamen hoc loco habet *jecinare*. A Ruellio scribitur *jecturis*, *jecturi*, *jecture*; in Editionibus vetustioribus, & in Med. I. aliisque MSS. Codicibus *jecturis*, *jecturi*, *jecturae*.

57. *Ερίφως Graeci nominant*] *ΣΤΡΟΦΩΣ* habet Cod. Medic. I. quae vox, sicut sententia quoque loci huius, sumpta est ex Hippocrate Sectione 4. Aphor. 11. In Codice IV. quoque est *ερίφως*, interscriptum alia manu. In III. VII. aliisque habetur, *Aliae BACANICMON Graeci nominant*. Vulgo legebatur *ερίφως*. Sed hoc membrum fortasse explicatio quaedam est, varia pro interpretum varietate.

58. *Eaque*] Linden. *gul.*

59. *Dolor*] Scribit Constantinus se invenisse in Codice quodam MSS. *Celer* pro *Dolor*. Adde Codicem IIII Medicum I. & Vaticanum VI. & Ruellii Editionem.

60. *Vitia, dolores tumoresque*] Si Celsus scripsit *dolores tumoresque*, vox vitia supervacua est. Vitia enim articulo. um non alia, quam dolores ac tumores, memorat Auctor lib. 2. Praedicit quo Celsum respexisse Foecius animadvertit. Et sane haec vox, quae in omnibus est impressis libris, non est in MSS. Medicis, nisi in I. & ex hoc in IV. & VII. alia manu adscripta. Vix tamen credibile est, ex interpretatione aliqua huc pervenisse: res siquidem clara & aperta pro aliâ minus aperta non explicaretur. Celsus autem *articulorum vitia* alibi dixit ad eorum dolorem tumoremque significandum; in capite proximo bis, & in lib. 4. c. 24. Verisimilius igitur est, *dolores tumoresque* interpretationem esse, primum margini adscriptam ex loc. cit. Praedict. deinde in textum conjectam. Nihil autem mirum, si vox *vitia* deest in plerisque Codicibus, cum hoc saepe factum videamus, ut explicationes, extrusis illis quae explicantur, ipsorum locum occupent. Lindenius leg. *vitia, ut dolores &c.* ut in MS. quodam se invenisse testatur Constantinus. Ego ut nullo in Codice inveni.

noctuque corpora insudant. Si frons prurit ⁶¹, lippitudinis metus est. Si mulier a partu vehementes dolores habet, neque alia praeterea ⁶² signa mala sunt, circa vicesimum diem aut sanguis per nares erumpet, aut in inferioribus partibus aliquid abscedet. Quicumque etiam dolorem ingentem circa tempora & frontem habebit, is alterutra ratione eum finiet ⁶³; magisque, si juvenis erit, per sanguinis profusionem, si senior, per suppurationem ⁶⁴. Febris autem, quae subito sine ratione, sine bonis signis finita est, sere revertitur. Cui sauces sanguine & interdiu & noctu replentur, sic ut neque capitis dolores, neque praecordiorum, neque tussis, neque vomitus, neque febricula praecesserit, hujus aut in naribus, aut in faucibus ulcus reperietur. Si mulieri inguen & febricula ⁶⁵ orta est, neque causa apparet, ulcus in vulva est. Vrina autem crassa, ex qua quod defidit ⁶⁶, album est, significat circa articulos, aut circa viscera dolorem, metumque morbi esse. Eadem viridis, aut viscerum dolorem, tumoremque cum aliquo periculo subesse, aut certe corpus integrum non esse, testatur. At si sanguis aut pus in urina est, vel vesica vel renes exulcerati sunt. Si haec crassa, carunculas quasdam exiguas quasi capillos ⁶⁷ habet, aut si

61. Si frons prurit] Ita haec sententia a praecedenti dividitur in Medic. I. aliisque MSS. In impressis libris conjunctum membrum hoc cum superiori; neque absolvitur periodus, nisi post verba metus est; sed incipit ab *Prigue*. Quin etiam Caesarius, & post hunc alii iere omnes omittunt particulam si, atque hunc locum ita legunt: *Est defensus. Prigue si saepe tempora itidem dolent, noctuque corpora insudant, frons prurit, lippitudo metus est.* Recte Stephanus, *Est defensus: utique.*

62. Neque alia praeterea] Vocem *alia* ab Egnatio restitutam, & a me in MSS. inventam, omittunt Caeser us & Lindenius; qui partibus item tollunt in inciso ultimo. Ceterum cum hac perio'o exprimi videtur locus ille in Prognostico: *Capitis dolores vehementes Est continui cum febre Est.* sed verba praecedentia, *Si mulier a partu*, Hippocratis sententiae non respondeant, Pantinus ea mendosa putat, & sic corrigenda: *Similiter caput, si.* Eandem emendationem proponit Constantinus, sed duplicat, quod Codicem suum MS. repugnantem invenerit. Repugnant & Medicel.

63. Is alterutra ratione eum finiet] Constantinus vocem *eum* tollendam putat. Lindenius & hunc tollit, & is mutat in *et*. Ego veteres libros libentius sequor. Vaticanus I. deterioris notae

Codex, solus non habet *eum*. Medicem VI. pro *eum* habet *eum*. Ad sententiam quod attinet, quae est ex eodem Prognostici loco, unde superior. Pantinus & Constantinus recentem reponendum arbitrantur pro *ingentem*, quod Hippocrates sibi habet *viscera*. Sed veterum librorum fidem vindicat Foellius ex Coac. Praenot. 160. & ex quodam Hippocraticae sententiae interpretatione, quam Galenus affert.

64. Per suppurationem] Codices Medicel, *suppuratione*, primum excipio. In VI. *suppuratione*, mendois.

65. Inguen & febricula] Ita est, & quidem recte, in Edit. Lindenii, & in quodam Codice, quem Foellius inspexit; & ita alia manu adscribitur in Mediceo septimo; ex primo, ut videtur. Sed in I. cum esset *inguenes*, perperam literarum aliquis erasit, fortasse Palavicinus ipse, qui correxit ex *inguine*; quae lectio manavit in vulgus, & nescio quomodo, Almeloveen quoque placuit prae Lindeniana. In aliis MSS. Nalideis habetur *inguine pro inguen Est*.

66. Defidit] Ita in Edit. Lindenii. In aliis Edd. & in MSS. Medicis, *deficit*.

67. Quasi capillus] Linden. aut quasi capillus; fortasse ex conjectura Pantini, cui sic legendum videtur ex Hippocratis Aphorismo 75. sect. 4.

si bullæ, & male olet, & interdum quasi arenam, interdum quasi sanguinem trahit, dolent autem coxæ, quæque inter has superque pubem sunt, & accedunt frequentes ructus, interdum vomitus biliosus, extremæque partes frigescunt, urinae crebra cupiditas, sed magna difficultas est, & quod inde excretum est, aquae simile, vel rufum, vel pallidum est, paulum tamen in eo levamenti est, alvus vero cum multo spiritu redditur, utique in renibus vitium est. At si paulatim destillat, vel si sanguis per hanc editur, & in eo quædam cruenta concreta sunt, idque ipsum cum difficultate redditur, & circa pubem interiores ⁶⁸ partes dolent, in eadem vesica ⁶⁹ vitium est. Calculosi vero his indicibus cognoscuntur: difficulter urina redditur, paulatimque, interdum etiam sine voluntate, destillat; eadem arenosa est; nonnumquam aut sanguis ⁷⁰, aut cruentum, aut purulentum aliquid cum ea excernitur; eamque quidam promptius recti, quidam resupinati, maximeque ii, qui grandes calculos habent, quidam etiam inclinati reddunt, colemque extendendo, dolorem levant. Gravitatis quoque cujusdam in ea parte sensus est: atque ea cursu, omnique motu augentur ⁷¹. Quidam etiam, cum torquentur, pedes inter se, subinde mutatis vicibus, implicant. Foeminae vero oras naturalium suorum manibus admotis scabere crebro ⁷² coguntur: nonnumquam, si digitum admoveant, ubi vesicae cervicem is urget, calculum sentiunt. At qui spumantem sanguinem exscreant, his in pulmone vitium est. Mulieri gravidæ sine modo fusa alvus elidere ⁷³ partum potest. Eidem si lac ex mammis profluit, imbecillum est quod intus gerit: duræ mammæ, sanum illud esse, testantur. Frequens singultus, & præter consuetudinem continuus, jecur inflammatum esse, significat. Si tumores super ulcera ⁷⁴ subito esse desierunt, idque a tergo incidit, vel distendo ner-

VO-

Sed mihi, tum ex Aphorismo II°, ut in vetustis Codicibus Galenus quoque invenit, tum ex alio loco Hippocratis de Nat. Hom. contrarium apparere videtur. Adde huc veterem lectionem MSS. nostris confirmari. Duo enim hæc incisa: *Et male olet, Et interdum esse*. sic leguntur in Edit. Ald. aut si male olet: *Et interdum esse*. In margine Constantini ex quodam Cod. *Et si male olet, Et interdum esse*. in Lindeniana: aut male olet, aut interdum esse.

^{68. Interiores} Ita in Codice quodam MS. ut Constantinus affirmat, & in Editione Lindenii. Al. leg. inferiores.

^{69. In eadem vesica} Pantinus mallet in ipsa vesica, vel circa ipsam vesicam; Ronselet, in ea-

dem, aut vesica; Rubens, in eadem (id est pube) aut vesica. At sane in periodo præcedenti nihil est de vesica, quo vox eadem recte possit. Ad-dita ea fuit, ut ego suspicor, fortasse ab illo ipso, qui cap. 3. prioris libri a Iulio ejusdem in verbis illis: quem novum genus ejusdem lateris preestit.

^{70. Aut sanguis} Particula aut abiect a Cod. Mediceo primo.

^{71. Augentur} Ea mala augentur. Cæcilius, Pantinus, & Lindenius leg. augentur; id est gravitas. Codices Medicei habent augentur.

^{72. Scabere crebro} Adverbium crebro deest in primo; in Codicibus ceteris Mediceis & in Edit. Aldina est scabere pro scabere.

^{73. Elidere} Codex Medic. 1. excutere.

^{74. Viscera} In Codice modo allato, viscera.

vorum, vel rigor timeri potest: at si a priore parte id evenit, vel lateris acutus dolor, vel insania expectanda est; interdum etiam ejusmodi casum, quae tutissima inter haec est, profusio alvi sequitur. Si ora venarum, sanguinem solita fundere, subito suppressa sunt, aut aqua inter cutem, aut tabes sequitur. Eadem tabes subit, si in lateris dolore orta suppuration intra quadraginta dies purgari non potuit. At si longa tristitia cum longo timore & vigilia est, atrae bilis morbus subest. Quibus saepe ex naribus fluit sanguis, his aut lienis tumet, aut capitis dolores sunt; quos sequitur, ut quaedam ante oculos tamquam imagines obversentur. At quibus magni lienes sunt, his gingivae malae sunt, & os olet, aut sanguis aliqua parte prorumpit: quorum si nihil evenit, necesse est in cruribus mala ulcera, & ex his nigrae cicatrices fiant. Quibus causa doloris, neque sensus ejus est, his mens labat. Si in ventrem sanguis confluit, ibi in pus vertitur. Si a coxis, & ab inferioribus partibus dolor in pectus transit, neque ullum signum malum accessit, suppurationis eo loco periculum est. Quibus sine febre aliqua parte dolor; aut prurigo, cum rubore & calore ⁷⁵ est, ibi aliquid suppurat. Urina quoque, quae in homine sano parum liquida est ⁷⁶, circa aures futuram aliquam suppurationem esse denuntiat.

Haec vero, cum sine febre quoque vel latentium, vel futurarum rerum notas habeant, multa certiora sunt, ubi febris accessit; atque etiam aliorum morborum tum signa nascuntur. Ergo protinus insania timenda est, ubi expeditior alicujus, quam sani fuit, sermo est, subitaque loquacitas orta est, & haec ipsa solito audacior: aut ubi raro quis & vehementer spirat, venasque concitatas habet, praecordiis duris & tumetibus. Oculorum quoque frequens motus; & in capitis dolore offensae oculis tenebrae; vel, nullo dolore substante, somnus ereptus, continuataque nocte & die vigilia; vel prostratum contra consuetudinem corpus in ventrem, sic ut ipsius alvi dolor id non coegerit; item, robusto adhuc corpore, insolitus dentium stridor, insaniae signa sunt. Si quid etiam abcessit, & antequam suppuraret ⁷⁷, manente adhuc febre,

75 *Ex calore*] Ita in Cod. Medic. I. & in Edit. 1. Indent. Al. leg. *aut calore*. Supra autem pro *ibi in pus vertitur*, ut alii Codices habent, Medicus I. *ibi situr in pus vertitur*. Vox *itur* ex mendo est, quemadmodum infra, *dum it afflata itur versitur* pro *in pus vertitur*. Videtur igitur enervatio in *pus*, quae adscripta fuerat, in *taum* ita cupit esse, non subito mendo.

76. *Urina quoque, quae in homine sano parum*

liquida est] Codices Medicei, praeter I. ita habent: *Urina quoque in homine sano si parum liquida est*. Constantinus ex quodam MSS. *Urina quoque (quae in homine sano parum) si liquida est*. Indentius, *Urina quoque, quae in homine sano parum liquida est*.

77. *Et antequam suppuraret*] Cum apud Hippocratem in Prognost. ita sit: *si vero disparent abscel, ut & mira recurrant, situm non producat & deti-*

bre, subsedit, periculum affert primum furoris, deinde interitus. Auris quoque dolor acutus, cum febre continua vehementique, saepe mentem turbat; & ex eo casu juniores interdum intra septimum diem moriuntur; seniores tardius; quoniam neque aequae magnas febres experiuntur, neque aequae insaniunt: ita sustinent, dum is affectus in pus vertatur ⁷⁸. Suffusae quoque sanguine mulieris mammae, furorem venturum esse, testantur. Quibus autem longae febres sunt, his aut abscessus aliqui, aut articulorum dolores erunt. Quorum faucibus in febre illiditur ⁷⁹ spiritus, instat his nervorum distentio. Si angina subito finita est, in pulmonem id malum transit; idque saepe intra septimum diem occidit: quod nisi incidat, sequitur ut aliqua parte suppuret. Deinde ⁸⁰ post alvi longam resolutionem, tormina; post haec, intestinorum laevitas oritur; post nimias destillationes, tabes; post lateris dolorem, vitia pulmonum; post haec, infania; post magnos furores corporis, nervorum rigor, aut distentio; ubi caput vulneratum est, delirium; ubi vigilia torset, nervorum distentio; ubi vehementer venae super ulcera ⁸¹ moventur, sanguinis profluvium ⁸². Suppuratio vero pluribus morbis ⁸³ excitatur. Nam si longae febres sine dolore, sine manifesta causa remanent, in aliquam partem id malum incumbit; in junioribus tamen ⁸⁴: nam in senioribus ex ejusmodi morbo quartana fere nascitur. Eadem suppuratio fit, si praecordia dura, dolentia ⁸⁵ ante vicesimum diem hominem non sustulerunt, neque sanguis ex naribus fluxit, maximeque in adolescentibus; utique, si inter principia aut oculorum caligo, aut capitis dolores fuerunt: sed tum in

infe-

deiciente febre, gravis morbi periculum. Et delirii Et mortis aegro imminet; Pantinus & Constantinus arbitrat sunt apud Celsum quoque legendum esse spiritum prodire, pro suppuraret. Lindenius eorum conjecturam in textum recepit; sed in vitis libris, epitior; nostris quidem omnibus. Verba sequentia: manente adhuc febre; ita ego restitui ex Cod. Medico primo, & ex Vaticano item primo. Communiter legebatur: manente adhuc corpore in soluta (vel insoluta) febre.

78. In psi veritatur In libris antiquis: *intus versatur*; mendose. Pantinus opem his verbis attulit sua conjectura, quam probavit Constantinus, Lindenius in textum induxit. Haec quoque sententia sumpta est ex Hippocrate in Prognost.

79. Illiditur Ita in MSS. Mediceis, & in Editionibus principe Florentina & Lindeniana. Al. *eliditur*.

80. Deinde Linden. Denique; atque ita se in MSS. quodam invenisse Constantinus testatur. In

Medicis est *Deinde*.

81. Super ulcera Lindenius cum aliis quibundam, *super ulcera*. Sed in MSS. est *super*.

82. Sanguinis profluvium Supple *aritur*, ex superioribus. Vulgo & in MSS. fere omnibus additur *erit*; quod verbum ego omisi secutus Codicem Medic. I.

83. Morbis In Edit. Lindenii, ut in MSS. plerisque, *moris*. In Medic. I. est *morbus*, ut alii legunt.

84. In junioribus tamen Al. cum Caesario habent *tantum*, pro *tamen*; Lindenius leg. *sed in junioribus tantum*. In MSS. quibundam deest hic praepositio *in*; at in duobus vetustioribus Medicis aliisque deest in verbis sequentibus: nam *in senibus*.

85. Dura, dolentia Lindenius interjicit *Et*, fortasse recte. Attamen ea particula abest etiam a MSS. Medicis.

inferioribus⁸⁶ partibus aliquid abscedit. Aut si praecordia⁸⁷ tumorem mollem habent, neque habere intra sexaginta dies⁸⁸ desinunt, haereticque per omne id tempus febris: sed tum in superioribus partibus fit abscessus; ac si inter ipsa viscera non fit⁸⁹, circa aures erumpit. Cumque omnis longus tumor ad suppurationem fere spectet, magis eo tendit is, qui in praecordiis, quam is, qui in ventre est; is, qui supra umbilicum⁹⁰, quam is, qui infra est. Si lassitudinis etiam sensus in febre est, vel in maxillis, vel in articulis aliquid abscedit. Interdum quoque urina tenuis & cruda sic diu fertur, ut alia salutaria signa sint; exque eo casu plerumque infra transversum septum (quod *διαφραγμα* Graeci vocant⁹¹) fit abscessus. Dolor etiam pulmonis⁹², si neque per sputa⁹³, neque per sanguinis detractionem, neque per victus rationem finitus est, vomicas aliquas interdum excitat⁹⁴, aut circa vicesi-

86. Sed tum in inferioribus &c.] Hic vero praepositio in deest in omnibus MSS. Medicis; & in primo abscedit, in ceteris est abscessus; in IV. & V. cum, pro tum; unde vulgo. exceptis Editionibus Caesarii an. 1528. & Lindenianis, cum in inferioribus &c. al. cum inferioribus, & abscessus.

87. Aut si praecordia] Sensus pendet a verbis illis quae praecedunt: Eadem suppuratio fit, in Editione Casarii & recentioribus fere omnibus legitur: *At si praecordia*; & postea, tum in superioribus; sublatam particula sed.

88. Intra sexaginta dies] In multis MSS. intra X L dies.

89. Inter ipsa viscera non fit] Ita ex Pantilio & Morgagni conjectura, & ex manuscriptis pluribus, duobus in prunis vetustioribus: sed fit ex conjectura duxerunt. Nam Codices habent *fuit*; Vaticanus IV. littera l. alia manu inserta, *fuit*. Porro *fuit* legunt Gryphius, Pantinus, Constantinus, Stephanus, Ronseus, secuti non Casarius; nam prior Editio habet *fuit*; sed Editionem an. 1538. idemque cum Editionibus vetustioribus, pro *viscera*, habent *ulcera*, ut ego in aliquibus MSS. inveni. In Vaticanis III. & V. est: *viscera ulcera*; sed in III. expungitur *ulcera*. Constantinus initia in alio invenit. Lindenius leg. *Inter ipsa initia sanguis e naribus jam fuit*. Ceterum sententia loci hujus explicanda est ex duobus illis Hippocratis locis in Prognostico: *Molles autem tumores & doloris expertes &c.* Et postea: *Quibus ex morbis pulmonis ad aures abscessus oritur &c.*

90. Quam is, qui in ventre est; is, qui supra

umbilicum] Totum hoc deest in impressis libris omnibus, praeter Aldi, Ruellii, & Lindenii. Sed Aldus & Lindenius in secundo membro praemittunt &c.; quae particula non est in MSS. Medicis.

91. Quod διαφραγμα Graeci vocant] Suspicor haec verba addita esse ab aliquo interprete. Cur enim Celsus hic repetat quod semel dixit in Praefatione lib. primi? Auget suspicionem lectiois varietas: nam Codices Medicei III. V. VI. VII. ita habent: quod *CTΦEPAΓCIN* *ΔΙ* *ΔΙΑΦΑΓΜΑ* *græci* vocant.

92. Dolor etiam pulmonis] Ita ex MSS. Editiones antiquae habent, *Dolor autem pulmonis*: Lindenius leg. *Dolor pulmonis*.

93. Neque per sputa] Incisum illud, neque per cucurbitulas, quod huic vulgo adungebatur, ego sustuli tamquam adulterinum, & ex adnotatione ortum. Nam in Codice Medic. I. nihil est profus; in ceteris Medicis est *cucurbitulas*; quae vox contra verba illa, per *sanguinis detractionem*, quae statim consequuntur, ab aliquo adscripta fuisse videtur, posteaque ex margine in contextum translata. Vulgaris lectio manavit ex Cod. Mediceo IV. cujus in margine alia manu additum habetur *neque per*; quod tamen expunctum est. Repertur autem sententia haec, & in Coacis Praenot. 394. unde Celsus sumpsisse videtur; & in Prognostico, ubi Hippocrates etiam medicamenta nominat. Sed neutro loco mentio fit cucurbitularum.

94. Interdum excitat] Ita in Cod. Mediceo I. & plerisque Editionibus. Hippocrates I. c. th. solute loquitur; nec particula *interdum* cum eius

cesimum diem, aut circa tricesimum, aut circa quadragesimum⁹⁷, nonnumquam etiam circa sexagesimum. Numerabimus autem ab eo die, quo primum febricitavit aliquis, aut inhorruit, aut gravitatem ejus partis sensit. Sed hac vomicae modo a pulmone, modo a contraria parte⁹⁸ nascuntur. Quod suppurat, ab ea parte⁹⁹, quam afficit, dolorem inflammationemque⁹⁸ concitat; ipsum calidius est; & si in partem sanam aliquis decubuit, onerare eam ex pondere aliquo videtur. Omnis etiam suppuratio, quae nondum oculis patet, sic deprehendi potest: si febris non dimittit, eaque interdum levior est, noctu incrementum; multus sudor oritur; cupiditas tussendi est, & pene nihil in tussi exscreatur; oculi cavi sunt; malae rubent; venae sub lingua inalbescunt; in manibus fiunt adunci ungues; digiti, maximeque summi, calent⁹⁹; in pedibus tumores sunt; spiritus difficiliter trahitur; cibi fastidium est; pustulae toto corpore oriuntur. Quod si protinus initio dolor & tussis fuit, & spiritus difficultas, vomica vel ante vel circa vicesimum diem erumpet: si serius ista coeperint, necesse est quidem incrementum; sed quo minus cito affecerint, eo tardius solventur. Solent etiam in gravi morbo pedes cum digitis unguibusque nigrescere; quod si non est mors consecuta, & reliquum corpus invaluit, pedes tamen decidunt.

VIII. Sequitur, ut in quoque morbi genere proprias notas explicem, quae vel spem, vel periculum ostendant. Ex vesica dolenti, si purulen-

verbis congruere videtur. Itaque libentius fortasse alii cum Egnatio & Constantino legent, intus excitat; ut est in ceteris Codicibus Mediceis.

95. *Aut circa tricesimum, aut circa quadragesimum* Codices MSS. alii, ut Mediceus I. habent *aut circa quadragesimum*; alii *aut circa tricesimum*. Incertum est, utrum haec varietas orta sit ex notis numerorum perperam descriptis, an ex eo, quod de duobus incisus alterum vitio sit omisium; quod frequenter fieri a librariis solet. Sed illa quidem lectio, *aut circa quadragesimum*, a plerisque Editoribus probata, sustineri potest; ut sententia sumpta sit ex Coac. Praenot. 402. ubi diei tricesimi mentio non fit: haec vero, *aut circa tricesimum*, quam Egnatius secutus est, sustineri non potest, nisi alio addito incisio *aut circa quadragesimum*; ut est apud Lindenium. Nec alter scriptis Hippocrates in Prognostico.

96. *A contraria parte* Id est a costis, quae contra pulmonem sitae sunt. Non erat cur Pautinus & Constantinus lectionem hanc, omnibus antiquis libris confirmatam, improbarent; mul-

toque minus cur Lindenius in contextum induceret a *cellarum parte*, quod illi reponendum censebant.

97. *Ab ea parte* Lindenius tollit praepositionem *ab*; sed ego in omnibus MSS. inveni.

98. *Inflammat eamque* Codices Medicei, excepto primo, *inflationemque*.

99. *Calent* Ita reposuerunt Caesarius, Pautinus, & Lindenius. Et sane apud Hippocratem in Prognost. unde tota fere haec sententia est; itemque in Coac. Praenot. 402. legitur *hyperaemias*. In MSS. tamen & Mediceis & Vaticanis habetur *pallent*, ut alii eviderunt.

1. *Afferunt* Lindenius leg. *afferunt*.

2. *Invaluit* Verbo hanc Celsi auctoritatem plane detrudere tentavit Lindenius, qui & hic leg. *convulsus*, & lib. 4. cap. ultimo *convalescit*. Sed ibi quidem MSS. Codices variant: nam Mediceus I. habet, sicut impressi, *invaluit*; Medicei ceteri *convalescit*. Hic omnes habent *invaluit*.

3. *Dolenti* Ita in Codice Mediceo I. & in Edit. Lindenii. Al. *dolente*.

rutenta urina proceffit, inque ea laeve & album fufedit, metum de-
trahit. In pulmonis morbo, fi fputo ipfo⁴ levatur dolor, quamvis id
purulentum eft, tamen aeger facile fpirat, facile exfcreat, morbum
ipfum non difficulter fert, poteft ei fecunda valetudo contingere. Ne-
que inter initia terrii convenit, fi protinus fputum miftum eft rufo
quodam, & fanguine⁵, dummodo ftatim edatur⁶. Laterum dolores,
fuppuratione facta, deinde intra quadragefimum diem purgata, finium-
tur. Si in jecinore vomica eft, & ex ea fertur pus purum & album,
falus ei facilis⁷: id enim malum in tunica eft. Ex fuppurationibus
vero eae tolerabiles funt, quae in exteriorem partem feruntur, &
accuuntur: at⁸ ex iis quae intus procedunt, eae leviores, quae contra
fe cutem non afficiunt⁹, eamque & fine dolore & ejusdem coloris,
cujus reliquae partes funt, finunt effe. Pus quoque, quacumque par-
te erumpit, fi eft laeve, album, & unius coloris¹⁰, fine ullo metu
eft; & quo effufo, febris protinus conquievit, defieruntque urgere
cibi faftidium & potionis defiderium. Si quando etiam fuppuratio
defcendit in crura, fputumque ejusdem factum pro rufo purulentum
eft, periculi minus eft. At in tabe ejus, qui falvus futurus eft,
fputum effe debet album, aequale totum, ejusdemque coloris, fine
pituita: eique etiam fimile effe oportet, fi quid in nares a capite de-
ftillat. Longe optimum eft, febrem omnino non effe; fecundum eft,
tantulam¹¹ effe, ut neque cibum¹² impediatur, neque crebram fitim fa-
ciat.

4. *Ipfu*] In Cod. Mediceo I. fupra extre-
mam litteram hujus vocis pofta eft e, ut legatur
e⁴fe; ficut in aliis MSS. legitur, atque in libris
omnibus editis ante Lindenium.

5. *Rufo quodam, & fanguine*] Lege Hippo-
cratis Prognof. & Coac. Praenotio. 390. Con-
ftantinus exiftimat tollendam effe particulam &
neque sane extat in MSS. Medicis III. & VI.
Omittitur etiam a Lindenio; fed cum Hippo-
craticae fententiae & veri detrimento, ut nihil
quidem videtur.

6. *Edatur*] Lindenius leg. *fedetur*; ut eff in
quodam Constantini Codice, & in Medicis
omnibus, praeter primum, in quo *edatur*.

7. *Salus ei facilis*] Cod. Medic. I. habet fa-
litu *facilis* eff.

8. *At*] Al. &.

(9) *Quae contra fe cutem non afficiunt*] Hippo-
crates in Prognof. quae nihil cum externa fede com-
municant. Quod ad formam dicendi attinet, fa-
pe Celfus praepofitionem *contra* fimiliter ufur-
pat, modo cafu adjecto, modo fine illo. Lib. 4.

c. 8. *contra id fealpellu aperiunt*; & cap. 3. *animad-
vertere oportet quo loco malum fit: foles enim contra
id tumere*; lib. 8. cap. 8. *Si acuta fragmenta
funt, incidit contra cutis debet*. Quare locum
hunc fine caufa Critici percontant, exiftimantes
Celfum illam quoque Hippocraticae fententiae
partem attingiffe, in fele contrahuntur. Itaque Pan-
tinus & Constantinus *contra*ne legendum pu-
tant, pro *contra fe*; Lindenius leg. *conclufae*;
quod eff a Scaligero. MSS. noftri omnes habent
contra fe.

10. *Et unius coloris*] Exprefsit vocem *eadem*
22000; qua Hippocrates ufus eff in Prognofico.
Codices Medicei nihil variant, praeterquam
quod primus omittit particulam &. Lindenius
leg. & *unius* modi.

11. *Tantulam*] Ita in Mediceo I. nonnul-
tisque Vaticanis Codicibus, & in Edd. Caefarii
& Pantini. Al. leg. *tantulum*; Lindenius, ut
malebat Constantinus, *tantillum*.

12. *Neque cibum*] Lindenius interjicit *tan-
tulum*; fed praeter rem, ut notat Morgagnus.

ciat. Alvus in hac valetudine ea tuta est, quae quotidie coacta, eaque convenientia iis, quae assumuntur, reddit; corpus id, quod minime tenue, maximeque lati pectoris atque fetosi est, cuiusque cartilago exigua, & carnosâ est. Super tabem si mulieri suppressa quoque ¹³ menstrua fuerunt, & circa pectus atque scapulas dolor manfit, subitoque sanguis erupit, levari morbus solet: nam & tussis minuitur, & sitis atque febricula ¹⁴ desinunt. Sed iisdem fere, nisi redit sanguis, vomica erumpit; quae quo cruentior, eo melior est. Aqua autem inter cutem minime terribilis est, quae nullo antecedente morbo coepit; deinde, quae longo morbo supervenit: utique, si firma viscera sunt; si spiritus facilis; si nullus dolor; si sine calore corpus est, aequaliterque in extremis partibus macrum est; si venter mollis; si nulla tussis; nulla sitis; si lingua, ne per somnum quidem, inarescit; si cibi cupiditas est; si venter medicamentis movetur; si per se excernit mollia & figurata; si extenuatur ¹⁵; si urina, & vini mutatione, & epotis aliquibus medicamentis mutatur; si corpus sine lassitudine est, & morbum facile sustinet ¹⁶: siquidem in quo omnia haec sunt, is ex toto tutus est; in quo plura ex his sunt, is in bona spe est. Articulorum vero vitia, ut podagrae chiragraeque, si juvenes tentarunt, neque callum induxerunt, solvi possunt: maximeque torminibus leniuntur, & quocumque modo ¹⁷ venter fluit. Item morbus comitialis ante pubertatem ortus, non aegre finitur: & in quo ab una parte corporis venientis accessione sensus incipit, optimum est a manibus pedibusve initium fieri; deinde, a lateribus; pessimum inter haec, a capite. Atque in his quoque ea maxime profunt, quae per dejectiones excernuntur. Ipsa autem dejectio sine ulla noxa est, quae sine febre est; si celeriter desinit; si contrectato ¹⁸ ventre nullus

13. *Suppressa quoque*] Ita ex Cod. Medic. I. Codices alii MSS. habent quoque *oppressa*; libri omnes vulgati quoque *suppressa*.

14. *Febricula*] Alii omnes leg. *febriculae*. Ego ita reposui ex Cod. Medic. I.

15. *Si extenuatur*] Scilicet venter. De corpore quod altur, intelligere videtur Lindenius, qui leg. *si non extenuatur*: sed sequendus non est. Nam Codd. Medicei & Vaticanus non habent particulam *non*; atque haec sententia est, planeque idonea. *Id enim, quod extenuatur, medicum sentit*; ut est in lib. 3. cap. 21.

16. *Morbum facile sustinet*] Ex lib. 2. Praedicti. Non improbat Pantinus vulgaram lectionem; atamen dubitat, num *morbum* perperam

descriptum sit, pro *morum*; quod *valarum* habeat Græcus Auctor; id est *laborem, fatigationem*, ut Interpretes reddunt. Atque ista mensi suspicio, Constantino satis firma, Lindenio autem adeo certa visa est, ut *morum* in contextum induxerit. Ego *morbum*, quod etiam in MSS. & Mediceis & Vaticanis inventi, omnino retinendum puto. Nam qui facile morbum sustinet, laborem quoque videtur non difficulter sustinere posse.

17. *Et quocumque modo*] Ita in Edit. Constantini & in MSS. fere omnibus. Mediceus I. habet *ex quocumque modo*; ut al. legunt. Lindenius edidit, *ex si quocumque modo*.

18. *Contrectato*] In MSS. Mediceis & in Edit.

lus motus ejus sentitur; si extremam alvum spiritus sequitur. Ac ne tormina quidem¹⁹ periculosa sunt, si sanguis & strigmenta²⁰ descendunt, dum febris ceteraeque accessiones hujus morbi ab sint: adeo ut etiam gravis mulier, non solum reservari²¹ possit, sed etiam partum reservare. Prodestque in hoc morbo, si jam aetate aliquis profecit. Contra, intestinorum laevis a teneris aetatibus depellitur; utique, si ferri urina, & ali cibo corpus incipit. Eadem aetas prodest & in coxae dolore, & humerorum, & in omni resolutione nervorum. Ex quibus coxa, si sine torpore est, si leviter friget; quamvis magnos dolores habet, tamen & facile & mature sanatur: resolutumque membrum, si nihilo minus alitur, fieri sanum potest. Oris resolutio etiam alvo cito finitur. Omnisque dejectio lip-pienti prodest. At varix ortus, vel per ora venarum subita profusio sanguinis, vel tormina, insaniam tollunt. Humerorum dolores, qui ad scapulas vel manus tendunt, vomitu atrae bilis solvuntur: & quisquis dolor deorum tendit, sanabilior est. Singultus sternutamento²² finitur. Longas dejectiones supprimit vomitus. Mulier sanguinem vomens, profusus menstruis, liberatur. Quae menstruis non purgatur, si sanguinem ex naribus fudit, omni periculo vacat. Quae locis laborat, aut difficulter partum edit, sternutamento levatur. Aestiva quartana fere brevis est. Cui calor & tremor est, saluti delirium est. Lienosis bono tormina sunt. Denique ipsa febris, quod maxime mirum videri potest, saepe praesidio est. Nam & praecordiorum dolores, si sine inflammatione sunt, finit; & jecinoris dolori²³ succurrit; & nervorum distentionem rigoremque, si postea coepit, ex toto tollit; & ex difficultate urinae morbum tenuioris intestini ortum, si urinam

per

Editionibus antiquis *controlle*. Lindenius reposuit *controlle*; quemadmodum Pantinus & Constantinus corrigendum monuerant.

19. *Ac ne tormina quidem*] Locus hic egregie a Lindenio restitutus est. Nam antea sic legebatur: *Acria tormina quidem periculosa non sunt*. In MSS. Medicis ceteris habetur: *Acria tormina quidem periculosa sunt*; in primo autem non *Acria*, sed *Aegre*; scilicet *Ac ne*. Nam harum litterarum C & G. altera pro altera saepe invenitur in antiquis Codicibus, ut jampridem Critici animadvertierunt.

20. *Strigmenta*] Codices Medicei alii *Strigmenta*; alii *Strigmenta*; & deinde *dum febris*. Primus *Strigmenta*, & cum *febris*.

21. *Reservari*] Constantinus mallet *servari*; Lindenius leg. *conservari*. Ego veterum Codicum auctoritatem sequor.

cum auctoritatem sequor.

22. *Sternutamento*] Sternutamento tum hic, tum infra habet Codex Medic. I. in quo haec varietas alibi quoque reperitur, neque tamen ubique. Id semel adnotasse satis sit. Atque alicubi habet *sternutamentum*, sed syllaba *ta* expungitur. Quod illorum sententiae favet, qui *sternutamentum* rectius dici putant.

23. *Jecinoris dolori*] Lib. 2. cap. 11. *ne post vehementi malo, nisi deque vehementi auxilium succurrere*; lib. 4. c. 11. *neque tamen ulli morbo minori summento succurritur*. Et omnino Celsi familiaris est constructio haec. Al. omnes leg. *in jecinoris dolore*. Ego ita reposui ex Cod. Medic. I. in quo tamen supra extremam litteram vocis *dolori* ponitur littera *s*, ut legatur *doloris*.

per calorem mover, levat. At dolores capitis, quibus oculorum caligo, & rubor cum quadam frontis pruriginē accedunt, sanguinis profusione, vel fortuita, vel etiā petita, summoventur. Si capitis, ac frontis dolores ex vento, vel frigore; aut aestu sunt, gravedine & sternutamentis finiuntur. Febrem autem ardentem, quam Graeci *καυσάδα* ²⁴ vocant, subitus horror exsolvit. Si in febre aures obtusae sunt, si sanguis e naribus fluxit, aut venter resolutus est, illud malum definit ex toto. Nihil plus adversus surditatem, quam biliosa alvus potest. Quibus in fistula urinae minuti abscessus ²⁵, quos *φύματα* Graeci vocant, esse coeperunt, iis, ubi pus ea parte profluxit, sanitas redditur. Ex quibus cum pleraque per se proveniant, scire licet, inter ea quoque ²⁶, quae ars adhibet, naturam plurimum posse.

Contra, si caput febre continenti dolet ²⁷, neque quidquam reddit, malum atque mortiferum est; maximeque id periculum est pueris, a septimo anno ad quartumdecimum. In pulmonis morbo, si sputum primis diebus non fuit, deinde a septimo die coepit, & ultra septimum mansit, periculosum est; quantoque magis mistos, neque inter se

24. *Καυσάδα* Al. *καύρα*; al. *καύρα*. Editio I. & aliae vetustissimae *καυσάδα*. In Cod. Medic. I. *ΚΑΥΣΑΔΗ*; in aliis *ΚΑΥΣΑΔΗ*; in aliis *ΚΑΥΣΑΔΗ*. Ego secutus sum Ruellium, Stephanum, & Lindenium.

25. *Μοναί abscessus*. Ante Lindenium legabatur; uti *mona abscessus*; & ita est in Cod. Medic. I. Particula *mona* a Lindenio expulsa est, neque habetur in reliquis Medicis Codicibus. Sed in iis & in Aldina Edit. est *mona*, pro *abscessus*. Deinde Editiones vetustiores cum Codice Medic. I. habent *φύματα*, vel *θυματα*, pro *φύματα*; abest autem a Codice vox *θυμα*, quae consequitur. Verum haec explicatio, quae *φύματα* Graeci vocant, est inde petita, unde haec sententia sumpta est, id est ex Hippocrate Sect. 4. Aphor. 81. fortasse tamen Celsi non est. Nam ex iis, quae ad lib. 5. cap. 18. Sect. 19. & alibi adnotabo, facile erit intelligere, fuisse aliquem, qui pluribus in locis huiusmodi interpretationem margini adscripsit, ubi in textu latinam vocem *tuberculum* apud Celsum invenit.

26. *Inter ea quoque*. Lindenius omittit quae, quod extat in MSS. Codicibus.

27. *Si caput febre continenti dolet*. Verbum *reddat*, quod postea sequitur, ut habent omnes libri veteres, ostendit vitium aliquod hic sub-

esse. Lindenius pro *reddat* reponit *remittit*. Ego Pantino accedo, qui putat *vesica* reponendum esse pro *caput*. Conjecturam suam confirmat ex ordine, quo Celsus morbos digestit in priore capitis parte, quem ordinem fere servat etiam in posteriore, quae hic incipit: prior autem pars incipit his verbis: *Ex vesica dolet*. Deinde ex eo probat, quod & haec & quae in prima parte his respondent, manifeste deprehenduntur esse ex uno eodemque Hippocratis loco; videlicet ex illo Prognostici: *Vesicae tum duras, tum dolentes esse*, aut ex Coss. Praenot. 475. His ego tertium argumentum addo a MSS. petitum, in quibus omnibus est: *Contra si caput febre continenti dolet*. Vides syllabam *si* dumtaxat desisse, quae inter ultimam syllabam vocis *si*, & priorem vocis *caput* intercessit, vesica cum iis coniunct. Ea syllaba, cum dissimulante agramento, vel alia de causa, minus appareret, ex ea aliquis fecit *caput*. Omnino legendum: *Contra si vesica febre continenti dolet*, vel, quo modo Lindenius edidit: *in febre continenti dolet*. Vox etiam *neque*, quae continuo sequitur, corrupta fortasse videtur ex nec venter: ita enim exprimeretur illud ex Cossic. loc. cit. *ab his nihil admodum recedit*. Sustineri tamen potest communis lectio, MSS. nihil variantibus.

se diductos colores habet, tanto deterius. Et tamen nihil pejus est, quam sincerum id edi; sive rufum est, sive cruentum, sive album, sive glutinosum, sive pallidum, sive spumans: nigrum tamen pessimum est. In eodem morbo periculosa sunt tussis, destillatio; etiam, quod alias salutare habetur, sternutamentum: periculosissimumque est, si haec secuta subita dejectio est. Fere vero quae in pulmonis, eadem in lateris doloribus, & mitiora signa, & asperiora esse consueverunt. Ex jocinore si pus cruentum exit, mortiferum est. At ex suppurationibus eae pessimae sunt, quae intus tendunt, sic ut exteriorem quoque cutem decolorent: ex iis deinde, quae in exteriorem partem prorumpunt, quae maximae²⁸, quaeque planissimae sunt. Quod si, ne rupta quidem vomica, vel pure extrinsecus emisso, febris quievit, aut quamvis quieverit, tamen repetit; item si sitis est, si cibi fastidium, si venter liquidus, si pus est lividum & pallidum; si nihil aeger excreat nisi pituitam spumantem, periculum certum est. Atque ex iis quidem suppurationibus, quas pulmonum morbi concitarunt, fere senes moriuntur; ex ceteris juniores. At in tabe sputum mistum purulentum, febris assidua, quae & cibi tempora eripit, & siti affligit, in corpore tenui periculum subesse testantur²⁹. Si quis etiam in eo morbo diutius traxit, ubi capilli fluunt; ubi urina quaedam araneis filis subfidentia³⁰ ostendit, atque in his odor foedus est³¹; maximeque ubi post haec orta dejectio est, protinus moritur: utique si tempus autumnus est, quo fere, qui cetera parte anni traxerunt, resolvuntur. Item pus exspuissse in hoc morbo, deinde ex toto spure defuisse, mortiferum est. Solent etiam in adolescentibus³² ex eo morbo vomicae fistulaeque ori-

ri;

28. *Prorumpunt*, quae maximae] Editiones princeps Florentina, & duae vetustissimae ann. 1493. 1497. & Junta habent *prorumpit* pro *prorumpunt*: quibuscum utraque Caesarii facit, & Lindenius quoque. Sed in hac in erratis locus hic corrigitur inserta particula *tum*, ante quae; quam lectionem secutus est Almeloovenius. In MSS. Medicis & in quibusdam Vaticanis post *prorumpunt* additur ex glossante eae pessimae (in Medic. I. haec sepiissime.)

29. *Testantur*] Ita ex Cod. Medic. primo. Al. *testatur*.

30. *Subfidentia*] Celsus videtur legisse ut habent etiam vulgati libri, *subfidentia* apud Hippocratem in Prognost. ubi alii cum Galeno legunt *subfidentia*; & ideo, pro *subfidentia*, quidam malunt, ut scribit Constantinus, *infidentia*. Lindenius leg. *superfidentia*: sed contra veteres libros,

quos ego quidem viderim.

31. *Atque in his odor foedus est*] Hoc Pantinus non urinae, sed sputo congruere existimat, propter Aphorismum Hippocratis 11. Sect. 5. Itaque pro *in his* fortasse legendum *in sputis*, ut Constantinus malebat, & ut edidit Lindenius. Haec stabit tamen quicumque considerabit locum illum lib. 3. cap. 22. *quidquid excreatum est, si in ignem impositum, mali odoris est: itaque qui de morbo dubitant, hoc nota utuntur*. Videtur enim Celsus pro mortis indicio tale sputum non habere, cum id notari dicat, etiam cum adhuc de morbo dubitari potest: ideoque re nonnum desperata. Sed nimirum exitiale signum evadit, ubi alia, quae hic exponuntur, accedunt. Cum tamen his invenerim in omnibus MSS. non ausim verba la textu mutare.

32. *Solent etiam in adolescentibus &c.*] Lindenius

ri; quae non facile sanescunt, nisi si multa signa bonae valetudinis subsecuta sunt. Ex reliquis vero minime facile sanantur virgines, aut eae mulieres, quibus super tabem ¹¹ menstrua suppressa sunt. Cui vero sano subitus dolor capitis ortus est, dein somnus oppressit, sic ut sterat, neque expergiscatur, intra septimum diem pereundum est; magis, cum alvus cita non antecesserit, si palpebrae ¹² dormientes non coeunt, sed album ¹³ oculorum apparet. Quos tamen ita mors sequitur, si id malum non est febre discussum. At aqua inter cutem, si ex acuto morbo coepit, ad sanitatem raro perducitur: utique si contraria iis, quae supra posita sunt, subsequuntur. Aequè in ea quoque tussis spem tollit: item, si sanguis sursum deorsumque ¹⁴ erupit, & aqua medium corpus implevit. Quibusdam etiam in hoc morbo tumores oriuntur, deinde desinunt, deinde rursus assurgunt. Hi tutiores quidem sunt, quam qui supra comprehensi sunt, si attendunt ¹⁵; sed fere fiducia secundae valetudinis opprimuntur. Illud jure aliquis mirabitur, quomodo quaedam simul & affligant nostra corpora, & parte aliqua tueantur. Nam, si aqua inter cutem quem implevit, si in magno abscessu multum puris coit, simul id omne effudisse, aequè mortiferum est, ac si quis sani corporis vulnere factus exsanguis est. Articuli vero cui sic dolent ¹⁶, ut super eos ex callo quaedam tubercula innata sint, numquam liberantur: quaeque eorum vitia vel in senectute coeperunt, vel in senectutem ab adulescentia pervenerunt, ut aliquando leniri possunt, sic numquam ex toto finiuntur. Morbus quoque comitialis post annum quintum & vicesimum ortus aegre curatur; multoque acrius is, qui post quadragesimum annum coepit; adeo ut in ea aetate aliquid in natura spei, vix quidquam in medicina sit. In eodem morbo, si simul totum corpus afficitur, neque ante in partibus aliquis venientis mali sensus est, sed homo

nus leg. Solet etiam in adultis viribus is morbus, ex vomica, si fulere urvi: qui &c. fortasse rectius: certe in sententiam Auctoris lib. 2. Praedict. Nisiur Lindenii lectio conjectura Constantini: vellem probato aliquo codice. Nostri aliter habent.

33. *Quibus super tabem* Eodem modo loquitur in prima hujus capitis parte: *super tabem si in vii suppressa quoque menstrua fuerint*; ut animadvertit Komteus Lindenius leg. quibus supervenit aures. quod menstrua suppressa sint, cui non veteres libros favere video, sed Constantini conjecturam, ductam ex mo. lo citato Praedict. libro.

34. *Cum alvus cita non antecesserit, si palpebrae* Al. si cum alvus cita &c. ut legitur in Cod. Me-

dic. I. in quo tamen apparet primo fuisse eum; id postea mutatum in eum. Lindenius leg. si, cum alvus cita non antecesserit, palpebrae; quemadmodum Constantinus corrigendum putabat. Ego haec reposui ex reliquis Mosaicis Codicibus.

35. *Sed album* Sic in Edit. Lindenii. Antea legebatur si album.

36. *Deorsumque* Lindenius, *deorsumque*.

37. *Attentius* Edit. Constantinus *attenditur*; ut in margine ostenditur. Ita edidit Lindenius, & ego in multis MSS. Inveni. Alii legunt *attenduntur*, ut est in Medic. 1.

38. *Cui sic dolent* Ita ex Cod. Medic. 1. atque ex Edit. Lindenii. Alii leg. *qui sic dolent*.

mo ex improvise concidit, cujuscumque is aetatis est, vix sanescit: si vero aut mens laesa est, aut nervorum facta resolutio, medicinae locus non est. Dejectionibus quoque si febris accessit; si inflammatio jecinoris, aut praecordiorum, aut ventris; si immodica sitis; si longius tempus; si alvus varia; si cum dolore est, etiam mortis periculum subest: maximeque, si inter haec tormina vetera³⁹ esse coeperunt. Isque morbus maxime pueros absumit usque ad annum decimum: ceterae aetates facilius sustinent. Mulier quoque gravida ejusmodi casu rapi potest; atque etiam si ipsa convaluit, partum tamen perdit. Quin etiam tormina ab atra bile orta mortifera sunt; aut si sub his, extenuato jam corpore, subito nigra alvus profluxit. At intestinorum laevitas periculosior est, si frequens dejectio est; si venter omnibus horis & cum sono⁴⁰ & sine hoc profluit; si similiter noctu & interdiu; si quod excernitur, aut crudum est, aut nigrum, & praeter id, etiam laeve, & mali odoris; si sitis urget; si post potionem urina non redditur (quod evenit, quia tunc liquor omnis non in vesicam, sed in intestina descendit) si os exulceratur, rubet facies⁴¹, & quasi maculis quibusdam colorum omnium distinguitur; si venter est quasi fermentatus, pinguis atque rugosus; si & cibi cupiditas non est. Inter quae cum evidens mors fit, multo evidentior est, si jam longum⁴² quoque id vidium est; maxime etiam si⁴³ in corpore senili est. Si vero in tenuiore intestino morbus est, vomitus, singultus, nervorum distentio, delirium, mala sunt. At in morbo arquato, durum fieri jecur, perniciosissimum est. Quos lienis male habet, si tormina prehenderunt, deinde versa⁴⁴ sunt vel in aquam inter cutem, vel in intestinorum laevitatem, vix ulla medicina periculo subtrahit. Morbus intestini tenuioris nisi resolutus est⁴⁵, intra

39. *Petra*] Vox haec vacare videtur, & ab aliquo iodudum esse, qui sensum horum verborum non attingit. Mihi talis esse videtur: si cum ceteris malis tormina quoque dejectionibus accedant. Lib. 4. cap. 19. de dejectione: uno die fluere alvum saepe pro viciu sine est; atque etiam plurius, dum febris absit, & intra septimum diem id conquiescat &c. Verum spatium periculofum est: interdum enim tormina ac febriculae exsistunt. Huic autem dicendi formae, tormina esse coeperunt, similis est quae supra in hoc ipso capite habetur: in fistula urinae minuti alveoli esse coeperunt.

40. *Cum sono*] Olim legebatur cum sonno; mendose, ut ostendunt Graeca verba &c. &c. Auctoris lib. 2. Praedict. Locum restituit Lindenius, praecedentibus conjectura sua Pantino & Constantino.

41. *Rubet facies*] Vulgo si rubet facies. Sed particula si non est in MSS. Medicis, nisi alia manu in I. & IV.

42. *Longum*] Caesar. & Linden. in longinquum. 43. *Maxime etiam si*] Ego & Lindenius priores Editiones secuti sumus. Al. leg. maximeque si etiam, ut est in MSS. Medicis, praeterquam in primo, qui habet: id maxime etiam si.

44. *Versa*] Ita in Editione Aldina, & in Codicibus Manuscriptis, exceptis Medic. I. & Vatic. qui habent, ut alii leg. inversa. Lindenius leg. conversa, ut malebat Constantinus.

45. *Nisi resolutus est*] Hippocratis sententiam Aphor. 44. sect. 6. integram habebis, ut monet Foësius, si haec cum his conjungas, quae Celsus scribit in priore parte hujus capituli: ex difficultate urinae morbum tenuioris intestini ortum, si urinae

tra septimum diem occidit. Mulier ex partu, si cum febre vehementibus etiam & assiduis capitis doloribus premitur, in periculo mortis est. Si dolor atque inflammatio est in iis partibus, quibus viscera continentur, frequenter spirare, signum malum est. Si sine causa longus dolor capitis est, & in cervices ac scapulas transit, rursusque in caput revertitur, aut a capite ad cervices scapulasque pervenit, perniciosus est: nisi vomica aliquam excitavit, sic ut pus extulliretur⁴⁶; aut nisi sanguis ex aliqua parte prorupit; aut nisi in capite multa porrigo⁴⁷, totove corpore pustulae ortae sunt. Aequè magnum malum est, ubi torpor atque prurigo pervagantur, modo per totum caput⁴⁸, modo in parte; aut sensus alicujus ibi quasi frigoris est; eaque ad summam quoque linguam perveniunt. Et cum in iisdem abscessibus⁴⁹ auxilium sit, eo tamen difficilior sanitas est, quo minus saepe sub his malis illi subsequuntur. In coxae vero doloribus, si vehemens torpor est, frigescitque crus & coxa; alvus, nisi coacta non reddit, idque quod excernitur, mucosum est; jamque aetas ejus hominis quadagesimum annum⁵¹ excessit; is morbus erit longissimus, minimumque⁵² annuus; neque finiri poterit, nisi aut vèrè, aut autumnò. Difficilis aequè curatio est, in eadem aetate, ubi humerorum dolor vel ad manus pervenit, vel ad scapulas tendit, torporemque & dolorem creat, neque bilis vomitu levatur⁵³. Quacumque vero parte corporis membrum aliquod resolutum est, si neque movetur, & emacrescit, in pristinum habitum non revertitur; eoque minus, quo vetustius id vitium est, & quo magis in corpore senilis est. Omnique resolutioni nervorum ad medicinam non idonea tempora sunt hiems & autumnus: aliquid sperari potest vere & aestate. Isque morbus mediocris vix sanatur, vehemens sanari non potest. Omnis etiam dolor minus medicinae patet⁵⁴, qui sursum pro-

ce-

nam per calorem movet, levatur; scilicet febris. Lindenius multa hic inferit, pleraque ex conjectura Constantini: ex urinae difficultate, nisi febre resolutus est.

46. Sic ut pus extulliretur] Lindenius leg. sic ut pus extullitur; (supra autem excitat; infra prorumpit.

47. Porrigo] Sic legendum cum Lindenio ex Autore lib. 2. Praedict. & ex fide Cod. Medic. I. Alii leg. prurigo; quod ortum videtur ex mendo in quibusdam MSS. insidente, ut in Medic. III. qui habet prurigo.

48. Mòdo per totum caput] Totum hoc deest in Cod. Medic. I.

49. In iisdem abscessibus] Quibus & in longo

dolore capitis. Sic recte explicat Constantinus. Aliter Lindenius, qui leg. in iisdem ex abscessibus. 50. *Alvus*] Al. Aldinam Edit. sicuti, *alvus*que.

51. Quadagesimum annum] Cod. Medic. I. quadraginta annos.

52. Minimumque] Sic in Edit. Lindenii, & in margine Constantinianae, tum hic, tum lib. 3. cap. 4. minimum parti dimidia. Alii leg. minimumque, & minimum; ut in MSS. quoque Medicis inveni.

53. Levatur] Scilicet dolor. Lindenius levatus est; quod quidem in MSS. fere omnibus habetur; sed minus probandum est. In Medic. I. & Vatic. VI. levatur.

54. Patet] Lindenius, patet; & ita in quo-

cedit. Mulieri gravidæ si subito mammae emacuerunt, abortus periculum est. Quæ neque peperit, neque gravida est, si lac habet, a menstruis defecta est. Quartana autumnalis ⁵⁵ fere longa est; maximeque, quæ coepit hieme appropinquante. Si sanguis profluxit, deinde secuta est dementia cum distentione nervorum, periculum mortis est: itemque, si medicamenti purgatum, & adhuc inanem, nervorum distentio opprefsit; aut si in magno dolore, extremæ partes frigent. Neque is ad vitam redit, qui ex suspensio, spumante ore, detractus est. Alvus nigra, sanguini atro similis, repentina, sive etiam sine hac est ⁵⁶, perniciosa est.

IX. Cognitis indiciiis, quæ nos vel spe consolentur, vel metu terream, ad curationes morborum transeundum est. Ex quis quædam propriæ: communes, quæ pluribus morbis opitulantur; propriæ, quæ singulis. Ante de communibus dicam: ex quibus tamen quædam non aegros solum, sed sanos quoque sustinent; quædam in adversa tantum valetudine adhibentur. Omne vero auxilium corporis, aut demit aliquam materiam, aut adjicit, aut evocat, aut reprimat, aut refrigerat, aut calefacit, simulque aut durat, aut mollit. Quædam non uno modo tantum, sed etiam duobus inter se non contrariis adjuvant. Demitur materia, sanguinis detractio, cucurbitula, dejectione, vomitu, frictione, gestatione, omnique exercitatione corporis, abstinencia, sudore. De quibus protinus dicam.

X. Sanguinem, incisa vena, mitti novum non est: sed nullum pene morbum esse, in quo non mittatur, novum est. Item, mitti junioribus, & foeminis utero non gerentibus, vetus est: in pueris vero idem experiri, & in senioribus, & in gravidis quoque mulieribus, vetus non est: siquidem antiqui, primam ultimamque ætatem sustinere non posse hoc auxilii genus judicabant; persuaserantque sibi, mulierem gravidam, quæ ita curata esset, abortum esse facturam. Postea vero usus ostendit, nihil in his ⁵⁷ esse perpetuum, aliasque potius observatio-

dem Codice invenit Constantinus. Ego in Medicis inveni *patet*; ut alii omnes legunt. Etiam lib. 7. cap. 7. sect. 15. *Nota etiam casu vix medicinas potest*: Constantinus in margine habet *patet*, sed sine Codicis testimonio. Ubi notanda est Lindersii inconstancia: nam veterem lectionem etinet. Ceterum *patere medicinas* dictum est, ut *patere morbis* lib. 2. cap. 1.

55. *Quartana autumnalis*. Communiter legitur: *Quartana æstiva brevis, autumnalis longa*. Sed Lindensius tollit illud membrum, *Æstiva quartana*

fere brevis est, in priore hujus capituli parte: ne idem hic frustra repetatur. Ego duo verba *æstiva brevis* hinc sustuli ex fido Codicis Medic. 1. membrum vero a Lindensio ejectum, ex eodem Codice & Medicis ceteris retineo: ut Inter notæ, quæ bonam in morbis spem ostendant, ea quoque locum obtineant.

56. *Sine hac est*. Quidam cum Egnatio omittunt *est*.

57. *In his*. Al. *ex his*. Ego sic reposui ex Col. Medic. 1.

tiones adhibendas esse, ad quas dirigi curantis consilium debeat. Interest enim, non quae aetas sit, neque quid in corpore intus geratur, sed quae vires sint. Ergo si juvenis imbecillus est, aut si mulier, quae gravida non est, parum valet, male sanguis mittitur⁵¹: emoritur enim vis, si qua supererat, hoc modo erepta⁵². At firmus puer, & robustus senex, & gravida mulier valens, tuto curatur⁶⁰. Maxime tamen in his medicus imperitus falli potest: quia fere minus roboris illis aetatibus subest; mulierique praegnantis post curationem quoque viribus opus est, non tantum ad se, sed etiam ad partum sustinendum. Non quidquid autem⁶¹ intentionem animi & prudentiam exigit, protinus ejiciendum est; cum praecipua in hoc ars sit, quae non annos numeret, neque conceptionem solam videat, sed vires aestimet, & ex eo colligat, possit necne superesse, quod vel puerum, vel senem, vel in una muliere duo corpora simul sustineat. Interest etiam inter valens corpus, & obesum; inter tenue, & infirmum: tenuioribus magis sanguis, plenioribus magis caro abundat. Facilius itaque illi detractionem ejusmodi sustinent; celeriusque ea, si nimium est pinguis, aliquis⁶² affligitur. Ideoque vis corporis melius ex venis, quam ex ipsa specie aestimatur. Neque solum⁶³ haec consideranda sunt, sed etiam morbi genus quod sit: utrum superans, an deficiens materia laeserit; corruptum corpus sit, an integrum. Nam si materia vel deest, vel integra est, istud alienum est: at si vel copia sui male habet, vel corrupta est, nullo modo melius succurritur. Ergo vehemens febris, ubi rubet corpus, plenaeque venae tument, sanguinis detractionem requirit: item viscerum morbi, nervorumque resolutio, & rigor, & distentio: quidquid denique fauces difficultate spiritus strangulat: quidquid subito suppressit vocem; quisquis intolerabilis dolor est; & quacumque de causa ruptum aliquid intus atque collisum est: item malus corporis habitus, omnesque acuti morbi, qui modo, ut supra dixi, non infirmitate, sed onere

no-

51. *Mittitur*] *Emitur* omnes legunt praeter Lindenium.

52. *Si qua supererat, hoc modo erepta*] Ita in Cod. Medic. L. Pro si qua, Lindenius habet si quae. Al. si quae supererat hoc modo erepta est. Al. si quae his supererat & hoc modo erepta est.

60. *Curatur*] In libris impressis curatur. In Vedit. Lindenii sic curatur. Ego secutus sum Codices MSS. In Medico I. curatur est a Palavicino.

61. *Non quidquid autem &c.*] Sic restitui locum hunc ex Cod. Medic. L. Alii leg. *Non*

quidquid autem (quidam cum Caesario aut) *intentionem animi aut prudentiam exigit, protinus faciendum est*: Lindenius: *Non, quicquid aut intentionem animi, aut prudentiam exigit, protinus ejiciendum est.*

62. *Si nimium est pinguis, aliquis*] Al. omittunt aliquis: Equatius habet quis; Lindenius leg. qui nimium est pinguis, affligitur.

63. *Neque solum*] Ita in Cod. Medic. L. & in Editione Lindenii; & recte quidem. Al. *Neque enim solum.*

nocent. Fieri tamen potest, ut morbus quidem id desideret, corpus autem vix pati posse videatur: sed si nullum tamen appareat aliud auxilium, periturusque sit qui laborat, nisi temeraria quoque via fuerit ad-
 jutus; in hoc statu boni medici est ostendere, quam nulla spes sit ⁶⁴ sine sanguinis detractiōe, faterique, quantus in hac ipsa ⁶⁵ metus sit: & tum demum, si exigetur, sanguinem mittere. De quo dubitare in ejusmodi re non oportet: satius est enim anceps auxilium experiri, quam nullum. Idque maxime fieri debet, ubi nervi resoluti sunt; ubi subito aliquis obmutuit; ubi angina strangulatur; ubi prioris febris accessio pene confecit, paremque subsequi verisimile est, neque eam ⁶⁶ videntur sustinere aegri vires posse. Cum sit autem minime crudo sanguis mittendus, tamen ne id quidem perpetuum est: neque enim semper concoctionem res expectat. Ergo si ex superiore parte aliquis decidit, si contusus est, si ex aliquo subito casu sanguinem vomit; quamvis paulo ante sumpsit cibum; tamen protinus ei demenda materia est, ne, si subfederit, corpus affligat. Idemque etiam in aliis casibus repentinis, qui strangulabunt, dictum erit. At si morbi rario patiatur, cum demum nulla cruditatis suspitione remanente id fiet. Ideoque ei rei videtur aptissimus adversae valetudinis dies secundus, aut tertius. Sed ut aliquando etiam primo die sanguinem mittere necesse est, sic numquam utile post diem quartum est, cum jam spatio ipso materia & exhausta est, & corpus corrumpit ⁶⁷: ut detractio imbecillum id facere possit, non possit integrum. Quod si vehemens febris urget, in ipso impetu ejus sanguinem mittere, hominem jugulare est. Expectanda ergo remissio est ⁶⁸; si non decrevit, sed crescere desiit, neque speratur remissio, tum quoque, quamvis pejor, sola tamen occasio non o-mittenda est. Pere etiam ista medicina, ubi necessaria est, in biduum dividenda est: satius est enim, primum ⁶⁹ levare aegrum, deinde per-purgare, quam simul omni vi effusa fortasse praecipitare. Quod si in pure quoque aquaque ⁷⁰, quae inter cutem est, ita respondet ⁷¹, quan-
 to

64. *Nulla spes sit*] Vulgo verbum *si* transponitur post vocem *detractiōe*; non item in Cod. Medic. I.

65. *In hac ipsa*] Vulgo additur *re*; quam ego vocem sustuli ex fide Celsi modo allati.

66. *Eam*] Legitur *candem* in omnibus libris, praeterquam in Edit. Lindenii & in MSS. Medic. I. & Vatic. VI.

67. *Et exhausta est, & corpus corrumpit*] In Editione Lindenii & in Morgagni Constantinianae: *vel exhausta est, vel corpus corrumpit*. Al. omnes leg. *& exhausta est & corpus corrumpit*; ut Cod-

ices MSS. habent.

68. *Expectanda ergo remissio est*] Locus hic ita legitur in Edit. Lindenii: *expectanda ergo remissio est: si non decedit, cum crescere desiit: si neque remissio speratur, tunc quoque esse reclinatis* MSS. & Medice & Vaticanis, & Luone ipsa, ut Morgagnus ostendit.

69. *Primum*] Ante Caesarium legebatur *in primo*, ut & in Cod. bibus Mediceis legitur; sed in vetustiori in *primo*.

70. *Si pure quaque, aquaque*] Haec verba respiciunt locum illum cap. 8. *si aqua hinc cutem*.

to magis necesse est in sanguine respondeat? Mitti vero is debet, si totius corporis causa sit, ex brachio; si partis alicujus, ex ea ipsa parte, aut certe quam proxima: quia non ubique mitti potest, sed in temporibus, in brachiis, juxta talos. Neque ignoro, quosdam dicere, quam longissime sanguinem inde, ubi laedit, esse mittendum: sic enim averti materiae cursum; at illo modo in id ipsum, quod gravat⁷¹, evocari. Sed id falsum est⁷²: proximum enim locum primo exhaurit; ex ulterioribus autem eatenus sanguis sequitur, quatenus emittitur; ubi is suppressus est, quia non trahitur, ne venit quidem. Videtur tamen usus ipse docuisse, si caput fractum est, ex brachio potius sanguinem esse mittendum; si quod in humero vitium est, ex altero brachio: credo, quia si quid parum cesserit, opportuniore eae partes injuriae sunt, quae jam male habent⁷³. Avertitur quoque interdum sanguis, ubi alia parte prorumpens, alia emittitur: desinit enim fluere qua volumus⁷⁴, inde objectis quae prohibeant, alio dato itinere. Mittere autem sanguinem cum sit expeditissimum, usum habenti; tamen ignaro difficillimum est. Juncta enim est vena arteriis, his nervi: ita, si nervum scalpelli attingit, sequitur⁷⁵ nervorum distictio, eaque hominem crudeliter consumit. At arteria incisa neque coit, neque fanescit; interdum etiam, ut sanguis vehementer erumpat, efficit. Ipsi quoque venae, si forte praecisa est, capita comprimuntur, neque sanguinem emittunt. At si timide scalpelli demittitur, summam cutem lacerat, neque venam incidit. Nonnumquam etiam ea latet, neque facile reperitur. Ita multae res id difficile inscio faciunt, quod perito facillimum est. Incidenda ad medium vena est: ex qua cum sanguis erumpit, colorem ejus habitumque oportet attendere. Nam si is crassus & niger est, vitiosus est; ideoque utiliter effunditur: si rubet & pellu-

quem implevit, sine in magna abscessu multum parit exitu, simul id omne effudit, acque mortiferum est, ac si quis sani corporis videre factus ex sanguis est. Locum ego restitui ex Codice Medic. I. in quo est: in pure quae aqua quae. Inter. Et. Communitur legebatur: in cura quoque aquae. Itaque Rhodius alique advertendum censebant locum hunc, ubi Celsus curam, si Diis placet, adhibuisset pro curatione.

71. Ita respondeat] Al. ista respondeat.

72. Quid gravat] Ita omnes libri antiqui. Lindenius leg. quod gravatur.

73. Id falsum est] Al. id ipsum falsum est. Ego sic restitui ex MSS. Medicis & ex Edit. L.

74. Quae jam male habent] Sensus est: magis injuriam sentiunt eae partes, quae jam male habent. Sic enim, lego ex Codice Mediceo I. & Edit. vetustioribus, Alii, vi vocis opportuniore non intellecta, leg. quae quae jam male habent. In MSS. quibusdam habetur: quamquam jam male habent.

75. Nerven] Ita ex Medic. I. & aliquo alio MS. Codice; ut legit Lindenius quoque. Al. volumus.

76. Attingit, sequitur] Ex Cod. Medic. I. Alii vulgo leg. attingit; & pro sequitur, Lindenius, sequitur.

pellucet, integer est; eaque missio sanguinis adeo non prodest, ut etiam noceat; protinusque is suppressendus est. Sed id evenire non potest sub eo medico, qui scit ex quali corpore sanguis mittendus sit. Illud magis fieri solet, ut aequè niger assidue primo die 77 profluat: quod quamvis ita est; tamen si jam satis fluxit, suppressendus est; semperque ante finis faciendus est, quam anima deficiat. Deligandumque brachium superimposito expresso ex aqua frigida penicillo: & postero die adverso medio digito 78 vena ferienda 79, ut recens coitus ejus resolvatur, iterumque sanguinem fundat. Sive autem primo, sive secundo die sanguis, qui crassus & niger initio fluxerat, & rubere, & pellucere coepit, satis materiae detractum est, atque quod superest, sincerum est: ideoque protinus brachium deligandum, habendumque ita est, donec valens cicatricula sit; quae celerrime in vena confirmatur.

XI. Cucurbitularum vero duo genera sunt; aeneum, & corneum. Aenea, altera parte patet, altera, clausa est: cornea, altera parte aequè patens, altera, foramen habet exiguum. In aeneam linamentum ardens conjicitur, ac sic 80 os ejus corpori aptatur, imprimiturque, donec inhaereat. Cornea per se corpori imponitur; deinde, ubi ea parte, qua exiguum foramen est, ore spiritus adductus est, superque cera cavum id clausum est, aequè inhaerescit. Vtraque non ex his tantum materiae generibus, sed etiam ex quolibet alio recte fit. Ac si cetera defecerunt, calculus quoque aut pultarius 81, oris compressioris, ei recte commodè aptatur. Vbi inhaesit, si concisa ante scalpello cutis est, sanguinem extrahit; si integra est, spiritum. Ergo ubi materia, quae intus est, laedit, illo modo; ubi inflatio, hoc imponi solet. Vfus autem cucurbitulae praecipuus est, ubi non in toto corpore, sed in parte aliqua vitium est, quam exhauriri ad confirmandam valetudinem satis est. Idque ipsum testimonium est, etiam scalpello sanguinem, ubi membro succurritur, ab ea potissimum parte, quae jam laesa est, esse mittendum, quod nemo cucurbitulam diversae parti imponit, nisi cum profusionem sanguinis eo avertit; sed ei ipsi, quae dolet, quaeque liberanda est. Opus etiam esse 82 cucurbitula potest in morbis

77. *Primo die*] Ante Lindenium legebatur *et primo*: sed perperam.

78. *Adverso medio digito*] In Editionibus Aldi & Ruellii haec verba adduntur: non autem scalpello; quae explicatio Celsi non est. Pro *adverso*, quidam cum Editione Aldina, & plerisque MSS. ipsoque Medic. I. habent *averso*.

79. *Ferienda*] Lindenius, *ferienda*.

80. *Ac sic*] Almeloveeniana Editio & aliqui MSS. Codices mendose habent *ac si*.

81. *Aut pultarius*] Putat Scaliger vocem *pultarius* adjectam fuisse substantivae voci *calculus*, ideoque particulam *aut* tolli oportere. Ego, invidis MSS., nihil mutare aulam.

82. *Opus etiam esse*] Caesarius & Lindenius omittunt particulam *etiam*.

morbis longis, quamvis & iis jam ⁸³ spatium aliquod accessit; sive corrupta materia, sive spiritu male habente: in acutis quoque quibusdam, si & levare corpus debet, & ex vena sanguinem mitti vires non patiuntur. Idque auxilium ut minus vehemens, ita magis tutum; neque umquam periculosum est, etiamsi in medio febris impetu, etiamsi in cruditate adhibetur. Ideoque ubi sanguinem mitti opus est, si incisa vena praeceptum periculum est, aut si in parte corporis etiam vitium est ⁸⁴, huc potius confugiendum est: cum eo tamen, ut sciamus, hic ut nullum periculum, ita levius praesidium esse; nec posse vehementi malo, nisi aequae vehemens auxilium succurrere.

XII. 1. Dejectionem autem antiqui variis medicamentis, crebraque alvi ductione in omnibus pene ⁸⁵ morbis moliebantur: dabantque aut nigrum veratrum, aut filiculam, aut squamam aeris, quam *λίπινα χαλαρά* Graeci vocant; aut lactucae marinae lac, cujus gutta pani adjecta abunde purgat; aut lac vel asinum, vel bubulum, vel caprinum, eique salis paulum adjiciebant, decoquebantque id, & sublati iis, quae coierant, quod quasi serum supererat, bibere cogebant. Sed medicamenta stomachum fere laedunt ⁸⁶; alvus si vehementius fluit, aut saepius ducitur, hominem infirmat. Ergo numquam in adversa valetudine

mo-

^{83.} *Quamvis & iis jam &c.*] Ita in Editione Caesarii, quam postea omnes fere secuti sunt. Editiones antiquiores & Codices multi MSS. ita habent: *quamvis etiam &c.* Cod. Medic. I. & Ruell. Edit. *quamvis jam & his* (Ruell. iis). Fortasse legendum, *quamvis jam iis*, sublati particula &.

^{84.} *Aut si in parte corporis etiam vitium est*] Ita in antiquis libris; & quidem recte. Nam haec aut illa referuntur, quae paulo supra habentur; ubi non in toto corpore, sed in parte aliqua vitium est. Lindenius leg. *aut si in nobili parte corporis*, ut est in margine Edit. Constantinianae: deinde vero, *vitium est, etiam haec &c.*

^{85.} *Pene*] Libri omnes eadē habent *fere*. Ego *fere* reposui ex MSS.

^{86.} *Sed medicamenta stomachum fere laedunt*] Vulgo omnes addunt: *ideoque omnibus cathartici aloe misceantur* est: quae verba ego Celsi esse non arbitror. Nam primum id concludunt, quod ex praenotissis non oritur: nihil enim de aloe dictum fuit, unde inseri possit, stomachum a medicamentis, quibus ea mista fuerit, laesum non iri. Deinde sententiam turbant, quae hujusmodi esse videtur: medicamenta stomachum laedunt, alvumque vehementius purgando hominem infir-

mant: ergo ad ea veniendum non est, nisi &c. Monitum quoque ipsum ab ea modendi ratione abhorret, quam Celsus secutus videtur. Is enim non solum nigro veratro, sed ne scammonia quidem, quia omnium eorum, quae alvum purgant, stomacho inimicissimam esse antiqui medici existimant, aloe adiecit; ut ex 18. & 20. & 23. sequentis libri capite colligitur. Iluc accedit, quod *catharticum* Graeca vox est: Celsus autem Graecas voces, nisi ubi id necessitas poscit, quae certe hic nulla est, fere non adhibet. Itaque philosophiam ipsam, quo verbo constructa, ut ait Cicero, pro Latino jam utebatur, *studium sapientiae* vocavit, ut in Praefat. lib. 1. videre licet. Qui *alvum*, aut *ventrem*, *purgare*, *liquare*, *solvere*, *movere*, pluribus locis, alicubi, *purgationem* habet eadem significatione, poterat hoc loco dicere, *alvum purgatis*, aut, *quae alvum purgant*. Cur enim malit *cathartica*? quam vocem neque ipse alibi, nec ullus fortasse Latinus Scriptor usurpavit ante Tertullianum in lib. de Pallio. Haec fere momenta me impellebant, ut membrum istud adulterium esse suspicaret, formatumque ex Dioscoride lib. 3. cap. 25. ubi ait: *alvi cathartici admixta* (aloe) *praestant*, ut minus stomachum infensum, aut ex Avi-

cctba

medicamentum ejus rei causa recte datur, nisi ubi is morbus sine febre est; ut cum veratrum nigrum aut atra bile vexatis, aut cum tristitia infanientibus, aut iis, quorum nervi parte aliqua resoluti sunt, datur. At ubi febres sunt, satius est ejus rei causa cibos potionesque assumere, qui simul & alant, & ventrem molliant. Suntque valetudinis genera, quibus ex lacte purgatio convenit.

2. Plerumque vero alvus potius ducenda est⁸⁷; quod ab Asclepiade quoque sic temperatum⁸⁸, ut tamen servatum sit, video plerumque saeculo nostro praeteriri. Est autem ea moderatio, quam is secutus videtur, aptissima: ut neque saepe ea medicina⁸⁹ tentetur, & tamen semel, vel summum bis, non omittatur, si caput grave est; si oculi caligant; si morbus majoris intestini est, quod Graeci *κίλον* nominant; si in imo ventre, aut in coxa dolores sunt; si in stomachum quaedam biliosa concurrunt, vel etiam pituita eo se, humore aliquis aquae similis confert; si spiritus difficilius redditur; si nihil per se venter excernit; utique, si juxta quoque stercus est, & intus remanet; aut si stercoris odorem nihil dejiciens aeger ex spiritu suo sentit; aut si corruptum est, quod excernitur; aut si prima inedia febrem non suffulit; aut si sanguinem mitti, cum opus sit, vires non patiuntur, tempusve ejus rei praeterit; aut si multum ante morbum aliquis potavit; aut si is, qui saepe vel sponte, vel casu purgatus est, subito habet alvum superpressam. Servanda vero illa sunt: ne ante diem tertium ducatur; ne ulla cruditate substante; ne in corpore infirmo, diuque in adversa valetudine⁹⁰ exhausto; neve in eo, cui satis alvus quotidie reddit, quive eam liquidam habet; neve in ipso accessione impetu, quia, quod

tum

cenna lib. 2. tract. 2. cap. 66. ubi haec habet: Inter cetera: alio cum ponitur in medicinis solutivis, expellit necumerum eorum a stomacho. Quam ego suspicionem cum Viro doctissimo Angelo Mariae Bandinio Laurentinae Bibliothecae Praefecto aperulsem, Codice ullo nondum inspecto, mox compertis in vetustiore ea verba deesse. Itaque illa ex ipsius fide tollenda esse judicavi.

87. *Alvus potius ducenda est*] Quam medicamenti solvenda. Illa enim stomachum fere laedunt; quemadmodum supra dixi. Pro potius, Casarius & alii cum secuti leg. *potioribus*; Lindenius *salutibus*. Sed neutra mutatio admittenda est. Nam, ut Morgagnus animadvertit, praeterquam quod nulla veterum librorum auctoritate nituntur, altera sententiae officit, altera omnino non est necessaria. Quippe Celsus alvi

ductionem a purgatione, quae sit per medicamenta, non solum distinguit, sed etiam opponit; & haec verba: *alvus ducenda est, si laevitius addatur*, tantumdem significant.

88. *Temperatum*] Quidam leg. *viruperatum*; atque ita est in omnibus Codicibus Medicis, praeterquam in primo.

89. *Ea medicina*] Lindenius omittit ea. Omnes tamen Codices habent vocem hanc; atque in Mediceo I, quidem legitur, *ea medicina*; in aliis vero, *medicinas ea*.

90. *In adversa valetudine*] Egnatius tollit praepositionem *in*. Fortasse recte.

91. *Astineri*] Ita in MSS. Codicibus; nisi quod in Mediceo primo i mutatum fuit in e, ut legatur *abstinere*; quo modo Lindenius & alii quidam ediderunt.

tum infusum est, alvo continetur, regeſtumque in caput, multo gravius periculum efficit. Pridie vero abſtineri ⁹² debet aeger, ut aptus tali curationi ſit: eodem die ante aliquot horas aquam calidam bibere, ut ſuperiores ejus partes madefcant. Tum immittenda in alvum ⁹³ est, ſi levi medicina contenti ſumus, pura aqua; ſi paulo valentiori, mulſa; ſi leni, ea in qua ⁹⁴ foenum Graecum, vel piſana, vel malva decocta ſit; ſi reprimendi cauſa, ex verbenis. Acris autem eſt marina aqua, vel alia ſale adjecto: atque decocta commodior eſt. Acrior ſit, adjecto vel oleo, vel nitro, vel melle: quoque acrior eſt ⁹⁵, eo plus extrahit, ſed minus facile ſuſtinetur. Idque quod inſunditur, neque frigidum eſſe oportet, neque calidum; ne alterutro modo laedat. Cum infuſum eſt, quantum fieri poteſt, continere ſe in lectulo debet aeger, nec primae cupiditati dejectionis protinus cedere: ubi neceſſe eſt, tum demum deſidere. Fereque eo modo dempta materia, ſuperioribus partibus levatis, morbum ipſum mollit. Cum vero, quoties res coegit, deſidendo aliquis ſe exhauiſit, pauliſper debet conqueſcere; & ne vires deſiciant, utique eo die cibum aſſumere: qui plenior, an exiguus ſit dandus ⁹⁶, ex ratione ejus acceſſionis, quae exſpectabitur, aut in metu non erit, aeſtimari oportebit.

XIII. At vomitus, ut in ſecunda quoque valetudine ſaepe neceſſarius bilioſus eſt, ſic etiam in iis morbis, quos bilis concitavit. Ergo omnibus, qui cholera laborant; omnibus etiam cum quadam hilaritate inſanientibus; & comitiali quoque morbo oppreſſis neceſſarius eſt. Sed ſi acutus morbus eſt, ſicut in cholera; ſi febris eſt, ut inter horrores ⁹⁷, aſperioribus medicamentis opus non eſt; ſicut in dejectionibus quoque ſupra dictum eſt: ſatisque eſt, ea vomitus cauſa ſumi, quae ſanis quoque ſumenda eſſe propoſui. At ubi longi valentesque morbi ſine febre ſunt, ut comitialis aut inſania ⁹⁸, veratro quoque albo utendum eſt.

Id

⁹². *Immittenda in alvum &c.*] Alii leg. *inſiſtendo alvum*; alii ex Caſſario, *deſiſtendo alvum*: ſed perperam. Ego ſecutus ſum Codicem Medicum I. Editionesque Aldinam & Lindenianam. Ex hoc autem loco intelligitur, quid ſit alvum ducere.

⁹³. *Si leni, ea in qua &c.*] Lindenius leg. *ſi leni, aqua, in qua &c.* illi omnes, *ſi leni, ex aqua in qua &c.* Ego ita repoſui ex Cód. Medic. I. Pro *leni*, aliqui Codices habent *leni*; nullus, quem ego viderim, *leniendi cauſa*, quemadmodum in Foroliviſi Morgagnus ſupra vocem *leni* ſcriptum invenit.

⁹⁴. *Vel melle: quaque acrior eſt &c.*] Hunc

quoque locum ego reſtitui ex Codice Mediceo I. Nam antea ita legebatur: *vel melle quaque. Si acrior eſt &c.* Infra, pro *Idque quod*, Lindenius habet *Id quod*: & poſtea Cod. Medic. I. *ſediculo pro leſtulo*.

⁹⁵. *An exiguus ſit dandus*] Vox *dandus* docti in Codice Mediceo I.

⁹⁶. *Ut inter horrores*] Lindenius tollit particulam *ut*, & pro *horrores*, legit, ut eſt in margine Editionis Conſtantinianae, *rigores*. Ego ſecutus ſum Editiones antiquas & Codices MSS. quamvis ſuſpicer, tria haec verba Celi non eſſe.

⁹⁷. *Aut inſania*] In Codice Mediceo I. legitur, *ut inſania*.

Id neque hieme, neque aestate recte datur; optime vere; tolerabiliter autumno. Quisquis daturus erit, id agere ante debet, ut accepturi corpus humidius sit. Illud scire oportet, omne ejusmodi medicamentum, quod potui datur, non semper acgris prodesse, semper sanis nocere.

XIV. De frictione vero ⁹⁸ adeo multa Asclepiades, tamquam inventor ejus, posuit in eo volumine, quod communium auxiliorum inscripsit, ut, cum trium ⁹⁹ tantum faceret mentionem, hujus & aquae ¹ & gestationis, tamen maximam partem in hac ² consumpserit. Oportet autem neque recentiores viros in iis fraudare, quae vel reppererunt, vel recte secuti sunt; & tamen ea, quae apud antiquiores aliquos posita sunt, auctoribus suis reddere. Neque dubitari potest, quin latius quidem, & dilucidius, ubi & quomodo frictione utendum esset, Asclepiades praeceperit; nihil tamen repperit ³, quod non a vetustissimo auctore Hippocrate paucis verbis comprehensum sit: qui dixit, frictione, si vehemens sit, durari corpus; si lenis, molliri; si multa, minui; si modica, impleri. Sequitur ergo, ut tum utendum sit, cum aut adstringendum corpus sit, quod hebes ⁴ est; aut molliendum, quod induruit; aut digerendum in eo, quod copia nocet ⁵; aut alendum id, quod tenue & infirmum est. Quas tamen species si quis curiosius aestimet (quod jam ad medicum non pertinet) facile intelliget, omnes ex una causa pendere, quae demit. Nam & adstringitur aliquid, eo dempto, quod interpositum, ut id laxaretur, effecerat; & mollitur, eo detracto, quod duritiem creabat; & impletur, non ipsa frictione, sed eo cibo,

^{98. De frictione vero} Vulgo additur *et gestatione*; sed temere, ut Morgagnus docet, & Codex Medic. I. qui duo illa verba non habet.

^{99. Ut, cum trium} Ita ex Edit. Lindenii. Alii non habent ut, sed supra addunt quod ante verba illa, in eo volumine. In Codice Medic. I. non est neque quod, neque ut.

^{1. Hujus & aquae} Pro aquae alii legunt *aqui*; quam vocem in sex inventi Medicis Codd. & in Vaticanis III. V. VII. Sed ex aquae corrupta est vox illa; ut recte monet Morgagnus. Ego lego *aquae* ex Codicibus Mediceo I. Vaticanis II. V. VI. & ex Editione Aldina; quam lectionem videtur in quoque, quem modo nominavi, Praefantissimus Vir ex suo Codice magis probare. Lindenius habet *vini*: sic enim Constantinus legendum putat ex Plinio lib. 26. H. N. cap. 3. Sed ex Plinii verbis proferus contrarium colligitur. Nam vini abstinentiam inter quinque res communium auxiliorum Asclepiadem profectum scribit. In voce *hujus* quoque

ab aliquibus variatur. Aldina Edit. habet *vini*. ^{1.} hoc est *vini frictione*; quo modo Morgagnus invenit in suo Codice. In tribus Vaticanis est *viri frictione*. In Mediceo I. erat, quantum ex litura cognosci potest, *hujus*, littera s posita supra extremam vocis *hujus*. Postea ex *hujus* factum est *viri*, additumque *cibus* litterae r, ut sit *frictio*. Sed nisi legatur *hujus*, ut reliqui Codices habent, quomodo sententia constabit? Ex tribus enim auxiliis, frictio praecipuum est.

^{2. In hac} Ita ex Cod. Medic. I. Alii leg. *in hac*.

^{3. Repperit} Lindenius, *reperit*.

^{4. Hebes} Laxum. Ego sic repositi ex Codice modo citato, atque hac voce alibi Celsus videtur eadem significatione, ut postea appareat. Communiter legebatur *stenuis*.

^{5. Quod copia nocet} Materia, quae copia sui laedit. Lindenius pro *quod* legit *cui*, minus recte.

cibo, qui postea usque ad cutem, digestionem quadam relaxatam, penetrat. Diversarum vero rerum in modo causa est. Inter unctionem autem & frictionem multum interest. Vngi enim, leniterque pertractari corpus, etiam in acutis & recentibus morbis oportet; in remissione tamen, & ante cibum: longa vero frictione uti, neque in acutis morbis, neque incrementibus convenit; praeterquam cum phreneticis somnus ea quaeritur. Amat autem hoc auxilium valetudo longa, & jam a primo impetu inclinata. Neque ignoro, quosdam dicere, omne auxilium necessarium esse incrementibus morbis, non cum jam per se finiuntur. Quod non ita se habet. Potest enim morbus, etiam qui per se finem habiturus est, citius ⁶ tamen adhibito auxilio tolli: quod duabus de causis necessarium est; & ut quam primum bona valetudo contingat; & ne morbus, qui remanet, iterum, quamvis levi de causa, exasperetur. Potest morbus ⁷ minus gravis esse, quam fuerit, neque ideo tamen solvi, sed reliquiis ⁸ quibusdam inhaerere, quas admotum aliquod auxilium discutit ⁹. Sed ut, levata quoque adversa valetudine, recte frictio adhibetur; sic numquam adhibenda est febre incremente: verum, si fieri poterit, cum ex toto corpus ea vacabit; sin minus ¹⁰, certe cum ea remiserit. Eadem autem modo in totis corporibus ¹¹ esse debet, ut cum infirmus aliquis implendus; modo in partibus, aut quia ipsius ejus ¹² membri imbecillitas id requirit, aut quia alterius. Nam & capitis longos dolores ipsius frictio levat; non in impetu tamen doloris: & membrum aliquod resolutum ipsius frictione confirmatur. Longe tamen saepius aliud perfricandum est, cum aliud dolet; maximeque cum a summis, aut a mediis partibus corporis evocare materiam volumus; ideoque extremas partes perfricamus. Neque audiendi sunt, qui numero finiunt, quoties aliquis perfricandus sit. Id enim ex viribus hominis colligendum est: & si is ¹³ perinfimus est, potest satis esse quinquagies; si robustior, potest ducenties esse facien-

6. Citius] In Cod. Mediceo I. celerius, & postea *pell.* pro *talli*.

7. Potest morbus] Valgo interjicitur enim, quam particulam ego expuli ex MSS. *sic*.

8. Reliquiis] In Cod. Medic. I. & in Roelii Editione, itemque in Cominiana an. 1750. *reliquis*.

9. Discutit] Lindenius, *dissectat*.

10. Sin minus] Ita in Ed. Lindenii, ita in margine Constantinense, & in Cod. Medic. I. sed in habet *si minus*. In aliis Editionibus, itemque in MSS. Mediceis reliquit *deest fin*, vel *si*.

11. Eadem autem modo in totis corporibus] Legatur, ut in Codice Mediceo I. *Eadem autem modo in totis corporibus*; & infra, *modo est in partibus*. Codex tamen revera habet *talis*; quod a Palavino mutatum est in *talis*. In ceteris Codicibus Mediceis habetur: *Eadem autem modo in partibus*, priori membro ab errante librario omisso. Locus hic a Constantino jam antea ex MS. quodam restitutus, recte legitur in Editione Lindenii. Hanc ego secutus sum.

12. Ipsius ejus] Alii cum Aldo omittunt *ejus*;

Pantinus & Lindenius cum Caesario leg. *ipsa ejus*.

13. Et si u] Linden. *Et si quis*.

ciendum ¹⁴; inter utrumque deinde, prout vires sunt. Quo fit, ut etiam minus saepe in muliere, quam in viro; minus saepe in puero, vel senex, quam in juvene, manus dimovendae sint. Denique, si certa membra perscrutantur, multa valentique frictione opus est. Nam neque totum corpus infirmari cito per partem potest, & opus est quam plurimum materiae digerere, sive id ipsum membrum, sive per id aliud levamus. At ubi totius corporis imbecillitas hanc curationem per totum id exigit, brevior esse debet & lenior; ut tantummodo summam cutem emolliat, quo facilius capax ex recenti cibo novae materiae fiat. In malis jam aegrum esse ¹⁵, ubi exterior pars corporis frigit, interior cum siti calet, supra posui. Sed tunc quoque unicum in frictione praefidium est; quae si calorem in cutem evocavit ¹⁶, potest alicui medicinae locum facere.

XV. Gestatio quoque longis & jam inclinatis morbis aptissima est: utilisque est & iis corporibus, quae jam ex toto febre carent, sed adhuc exerceri per se non possunt; & iis, quibus lentae morborum reliquiae remanent, neque aliter eliduntur. Aesclepiades etiam in recenti vehementique, praecipueque ardente febre, ad discutendam causam, gestationem dixit utendum ¹⁷: sed id periculose fit; meliusque quiete ¹⁸ ejusmodi impetus sustinetur. Si quis tamen experiri volet, sic experietur, si lingua non erit aspera, si nullus tumor, nulla durities, nullus dolor visceribus, aut capiti, aut praecordiis suberit. Et ex toto ¹⁹ numquam gestari corpus dolens debet, sive id in toto, sive in parte est; nisi tamen solis nervis dolentibus; neque umquam crescente febre, sed in remissione ejus. Genera autem gestationis plura sunt; quae adhibenda sunt ²⁰ & pro viribus cujusque, & pro opibus; ne aut imbeci-

14. *Esse faciendum*] Hoc glossa esse puto. Nam his verbis depravatur constructio. Infra, pro *frictione*, Pantinus & Lindenius legunt, ut est in Editione Caesarii an. 1538. *frictione*. Alibi quoque, pro *frictione*, in Edit. Lindenii, & aliis quibusdam est *fricatio*; alicubi etiam in Cod. Medic. I.

15. *Aegrum esse*] Ego hunc locum fuisse fideliter restitui ex MSS. Medicis. Nam communiter legatur, *aegrum esse testatur*; & postea, ut supra posui. In Codice quidem primo legitur, ut supra posui; sed particula *ut* abest a reliquis. Verbum autem *testatur* nullus habet, nisi quod in margine alia manu, qui & particulam *ut* ante supra posui additam habet. Scilicet qui postea hunc locum ex Codice I. addidit, verbo *testatur*

constructio mederi voluit.

16. *In eam evocavit*] Lindenius omittit duas voces *in eam*; deceptus fortasse ab Editione Caesarii an. 1538. Sed habetur & in Caesarii prioribus & in aliorum Editionibus, & in MSS. nostris omnibus.

17. *Fiendum*] Al. *utendum esse*.

18. *Quiete*] Lindenius, *in quiete*.

19. *Ex toto*] In Edit. Lindenii & in margine Constantinianae; *At ex toto*.

20. *Plura sunt; quae adhibenda sunt*] Ita in Editione Lindenii. In aliis Editionibus & in MSS. Medicis sic: *plura sunt adhibenda; quae sunt*. Fortasse legendum; *plura sunt; adhibenda sunt*.

beeillum hominem nimis digerant, aut humili desint ²¹. Lenissima ²² est navi, vel in portu, vel in flumine; vehementior vel in alto mari nave ²³, vel leſtica; etiamnum acrior vehiculo. Atque haec ipsa & intendi & leniri poſſunt. Si nihil horum eſt; ſuſpendi lectus debet, & moveri: ſi ne id quidem eſt, at certe uni pedi ſubjiciendum fulmentum ²⁴ eſt, atque ita lectus hue & illuc manu impellendus. Eſt levia quidem genera exercitationis infirmis ²⁵ conveniunt: valentiora vero iis, qui jam pluribus diebus febre liberati ſunt; aut iis ²⁶, qui gravium morborum initia ſe ſentiunt, ut adhuc febre vacent (quod & in tabe, & in ſtomachi vitiis, & cum aqua cutem ſubiit, & interdum in morbo regio fit) aut ubi quidam morbi, qualis comitialis, qualis inſania eſt, ſine febre, quamvis diu, manent. In quibus affectibus ea quoque genera exercitationum neceſſaria ſunt, quae comprehendimus eo loco, quo, quemadmodum ſani, neque firmi homines ſe gererent ²⁷, praecepimus.

XVI. Abſtinentiae vero duo genera ſunt: alterum, ubi nihil aſſumit aeger; alterum, ubi non niſi quod oportet. Initia morborum primum famem, ſtimque deſiderant: ipſi deinde morbi, moderationem, ut neque aliud quam expedit, neque ejus ipſius nimium ſumatur. Neque enim convenit juxta incediam protinus ſatietatem eſſe. Quod ſi ſanis quoque corporibus inutile eſt, ubi aliqua neceſſitas famem fecit; quanto inutilius eſt in corpore etiam aegro ²⁸? Neque ulla res magis adjuvat laborantem, quam tempeſtiva abſtinentia. Intemperantes homines apud

21. *Humili desint*] Alii leg. *humili obſint*. Melius Lindenius, quem ego ſecutus ſum. Mendosa ſunt haec verba in Codice Medic. I. ſic tamen ut probam ſectionem oſtendant. Nam legitur *humilis ſine*.

22. *Lenissima*] Communiter praemittitur *Geſtationum*. Ego ſuſtuli tamquam gloſſema; & quidem ex ſide Codicis Medic. I.

23. *Vehementior vel in alto mari nave &c.*] Ita haec verba edidi ex modo citato vetuſto Codice. Alii leg. *vehementior in alto mari navi, vel leſtica, aut ſcavmo* (al. *ſcavmo*) *acrior vehiculo. Atque haec iſta*: Lindenius, vel *leſtica, aut ſcavmo*: acrior vehiculo: vehementior in alto mari navi. Atque haec iſtae. Almeloveenius vocem *navi*; Morgagnus & hanc, & alteram *navi* ex gloſſemate irrepiſſe putat. Quibus ego facile aſſentior.

24. *Uni pedi ſubjiciendum fulmentum*] Alii habent: *uni pedi lecti ſaniculus ſubjiciendus*; Lindenius, pro *ſaniculus ſubjiciendus*, poſuit *fulmentum ſubjiciendum*, ut & Scaliger in quo-

dum Codice, & ego, ſed tranſiſtis vocibus, in Medic. I. inveni. Almeloveenius Lindenium ſequitur, ſed habet *fulcimentum*, quod idem eſt. Ex ſide vero citati Medicei Codicis ego delevi vocem *lecti*, quae ex gloſſemate irrepiſerat.

25. *Exercitationis infirmis*] Vox *exercitationis* forteſſe ejicienda eſt, tamquam a malo interprete invecſta; ſed mutanda in *geſtationis*, de qua Ceſſius loquitur. Si *exercitationis* ſcripſiſſet, non addidiſſet, opinor, periodum illam, quae eſt in ſine capituli. Pro *infirmis*, ut habet Codex Medic. I. alii legunt *infirmiſſimis*.

26. *Qui jam pluribus diebus febre liberati ſunt; aut iis*] Verba haec, quae in prioribus Editionibus deſiderantur, reſtituta ſunt ab Egnatio. Habentur etiam in MSS. Mediceis.

27. *Gerere*] Lindenius leg. *gerere debeat*. 28. *In corpore etiam aegro*] Lindenius leg. *infirmis*, medium aegro? In Codice Medic. I. etiam in corpore aegro. Pro aegro Conſtantinus habet *aegrote*.

apud nos, ipsi cibi tempora curantibus dant²⁹. Rursus alii, tempora medicis pro dono remittunt, sibi ipsis modum vindicant. Liberaliter agere se credunt, qui cetera illorum arbitrio relinquunt³⁰, in genere cibi liberi sunt; quasi quaeratur, quid medico liceat, non quid aegro salutare sit. Cui vehementer nocet, quoties in ejus, quod assumitur, vel tempore, vel modo, vel genere peccatur.

XVII. Sudor etiam³¹ duobus modis elicitur: aut sicco calore, aut balneo. Siccus calor est, & arenae calidae, & laconici, & clibani, & quarundam naturalium sudationum, ubi terra³² profusus calidus vapor aedificio includitur, sicut super Bajas in myrtetis³³ habemus. Praeter haec, sole quoque, & exercitatione movetur³⁴. Vtiliaque haec genera sunt, quoties humor intus nocet, isque digerendus est. Ac nervorum quoque quaedam vitia sic optime curantur. Sed cetera infirmis possunt convenire: sol, & exercitatio tantum robustioribus; qui tamen sine febre, vel inter initia morborum³⁵, vel etiam gravibus morbis³⁶ tenentur. Cavendum autem est, ne quid horum vel in febre, vel in cruditate tentetur. At balnei duplex usus est. Nam modo, discussis febribus, initium cibi plenioris, vinique firmioris, valetudini facit; modo febrem ipsam tollit. Fereque adhibetur, ubi summam cutem relaxari, evocarique corruptum humorem, & habitum corporis mutari expedit. Antiqui timidius eo utebantur: Asclepiades audacius. Neque terrere autem ea res, si tempestiva est, debet: ante tempus³⁷, nocet. Quisquis febre liberatus est, simulatque ea uno die non

29. *Ipsi cibi tempora curantibus dant*] Praecipiant curantibus, quando sibi cibum dari velint. In quibusdam Codicibus MSS. deest vox *ipsi*; in Medic. 1. est *dantur pro dono*. In Editione Lindenii sic habetur: *sibi cibi tempora, modum curantibus dant*. Sed veterem Codicem requiro, qui lectionem istam confirmet. Infra, pro *sibi ipsi*, in multis MSS. est *sibi ipsi*.

30. *Qui cetera illorum arbitrio relinquunt*] In Cod. Medic. 1. qui cum cetera illorum arbitrio relinquunt.

31. *Etiam*] Non est otiosa haec particula, ut Caesarius & Lindenius existimant, sed respondet verbis illis initio capitis superioris, *etiam genera sunt*.

32. *Terra*] Alii *e terra*; Lindenius *a terra*. In Codice Medic. 1. legitur sine praepositione.

33. *Super Bajas in myrtetis*] Al. *myrtetis*; & ita scribitur in Cod. Medic. 1. In Editione Caesarii anni 1538. & in Lindeniana, pro *Bajas* est *Natas*; in MSS. praeterquam in Medic. 1. & Vatic. VI. *vias*. Etiam lib. 3. cap. 21. *quales*

super Bajas in myrtetis habemus; Codices Medicei praeter primum habent *vias*; Medicus primus & quinque Vaticani *Bajas*; Editio Lindenii *Bajas*.

34. *Movetur*] Alii omnes praemittunt *is*; quod pronomen ego omisi ex fide Codicis Medic. 1.

35. *Inter initia morborum*] Ab aliis legitur *initio morbi*; sed alterum, quod ego ex Codice Medic. 1. reposui, Celsi magis usitatum. In margine Editionis Constantini. *inter initia morbi*.

36. *Gravibus morbis*] Qualis aqua inter cutem est. Ex qua morbi sunt omnino graves, sed sine febre, in quibus Celsus exercitatione utendum dicit? Vide lib. 3. & 4. Cave igitur a Lindenio, qui edidit, non *gravibus morbis*; & a Constantino item, qui locum hunc ita legendum putat: vel *et jam cum non amplius gravibus morbis*.

37. *Ante tempus*] Al. *ante tempus*; Lindenius, *at ante tempus*. Ego secutus sum Cod. Medic. 1.

non accessit, eo qui proximus est, post tempus accessionis, tuto lavari potest. At si circuitum habere ea febris solita est, sic ut tertio, quartove die revertatur, quandocumque non accessit, balneum tutum est. Manentibus vero adhuc febribus, si hae sunt lentae, lenesque jamdiu male habent ³⁸, recte medicina ista tentatur: cum eo tamen, ne praecordia dura sint, neve ea tumeant, neve lingua aspera sit, neve aut in medio corpore, aut in capite dolor ullus sit, neve tum febris increseat. Et in iis quidem febribus, quae certum circuitum habent, duo balnei tempora sunt; alterum, ante horrorem; alterum, febre finita: in iis vero, qui lentis febriculis diu detinentur, cum aut ex toto recessit accessio; aut, si id non solet, certe lenita est, jamque corpus tam integrum est, quam maxime esse in eo genere valetudinis solet. Imbecillus homo, iturus in balneum, vitare debet, ne ante frigus aliquod experiatur: ubi in balneum venit, paulisper resistere ³⁹, experiri, num tempora adstringantur, & an sudor aliquis oriatur: illud si incidit, hoc non secutum est, inutile eo die balneum est; perungendusque is leniter, & auferendus est ⁴⁰, vitandumque omni modo frigus, & abstinencia utendum. At si temporibus integris, primum ibi, deinde alibi sudor incipit, fovendum os aqua calida; cum in folio desidendum est; atque ibi quoque videndum, num sub primo contactu aquae calidae summa cutis inhorrescat: quod vix tamen fieri potest ⁴¹, si priora recte cesserunt ⁴²; certum id autem signum inutilis balnei est. Ante vero, quam in aquam calidam ⁴³ se demittat, an postea aliquis per-

^{38.} *Lenesque jamdiu male habent*] Locus hic ita legitur in Codice Medic. 1. *si haec suntque lentae lenesque jamdiu male habent*; ex quo ego *lenesque* reposui. Nam *lenesque*, ut communiter legebatur, ferendum non videtur, cum illa subiiciantur: *cum eo tamen, ne praecordia dura sint, neve ea tumeant*. Enimvero & dura sunt & tument praecordia, ubi lenis affectus est; ut ex lib. 4. cap. 9. apparet. Adhuc tamen aliquid vitellii in his verbis inesse suspicor. Fortasse tolli potest delendo vocem *lenesque*, quae, quia praecedit *lentae*, redundare videtur; reponendoque particulam *et*. Nisi quis malit eam particulam addere post *lenesque*, & hanc vocem retinere, quod similiter Cicero ad Atticum scribens, *levius & lenius* conjunxit lib. 13. epist. 21. *De Attica optime, quod lenius ac levius, & quod fert videretur*. Sed ac *lenius*, Lambinus non sine causa tollendum putat.

^{39.} *Resistere*] *Resistere* quidam legunt, Cae-

sarium secuti. Sed stant contra Caesarium Editiones vetustiores & Codices MSS.

^{40.} *Perungendusque is leniter, & auferendus est*] Codex Medicus primus habet: *perungendusque his leniter referendus est*; reliqui, ut a plerisque vulgo legitur: *perungendus est is leniter & auferendus est*. Alii, ducit Caesario, pro *auferendus*, leg. *referendus*; Lindenius, & *perungendus est is leniter & referendus*. In Codice Medic. 1. *referendus* mendosum videtur pro *& auferendus*; quemadmodum infra quoque Celsus loquitur: *sed maturius is auferendus*.

^{41.} *Vix tamen fieri potest*] Particula *tamen* non est in Codice Mediceo vetustiori.

^{42.} *Recte cesserunt*] Ita ex Cod. (Medic. 1. atque ex Editionibus Aldina, aliisque quibusdam. Alii leg. *recte accesserunt*. Codex modo allatus non habet *id* in verbis proximis: *certum id autem*; sive, ut Lindenius leg. *certum autem id*.

^{43.} *Ante vero, quam in aquam calidam* &c.] Ita

perungi debeat, ex ratione valetudinis suae cognoscat. Fere tamen, nisi ubi nominatim, ut postea fiat, praecipietur ⁴⁴, moto sudore leniter corpus perungendum; deinde in aquam calidam demittendum est. Atque hic quoque habenda virium ratio est, neque committendum, ut per aestum anima deficiat; sed maturius is auferendus, curiosaeque vestimentis involvendus est, ut neque ad eum frigus aspiret, & ibi quoque, antequam aliquid assumat, insudet. Fomenta quoque calida sunt, milium, sal, arena; quodlibet eorum calefactum, & in linteum coniectum; si minore vi opus est, etiam solum linteum; ac si majore, extincti titiones, involutique panniculis ⁴⁵, & sic circumdati. Quin etiam calido oleo replentur utriculi; & in vasa fictilia, a similitudine quas lenticulas vocant ⁴⁶, aqua conijcitur; & sal sacco linteo ⁴⁷ excipitur, demittiturque in aquam bene calidam, cum super id membrum, quod fovendum est, collocatur. Juxtaque ignem, ferramenta duo ⁴⁸ sunt, capitibus paulo latioribus; alterumque ex his demittitur in eum salem ⁴⁹, & aqua super leviter aspergitur; ubi frigere coepit, ad ignem refertur, & idem in altero fit; deinde invicem in utroque: inter quas ⁵⁰ descendit falsus & calidus succus, qui contractis aliquo morbo nervis opitulatur. His omnibus commune est, digerere id, quod vel praecordia onerat, vel fauces strangulat, vel in aliquo membro nocet. Quando autem quoque utendum sit, in ipsis morborum generibus dicetur.

XVIII. Cum de iis dictum sit, quae detrahendo juvant; ad ea veni-

Ita in Edit. Lindenii & in margine Constantianae. Alii habent, ut Codex Medic. I. *Ante vero, an postea quam in aquam calidam se demittat*; reliqui Codices Medicei: *Ante vero, an posteaquam se in calidum demittit*. Verba, quae in aquam calidam se demittat, mihi suspecta sunt. Si tollantur, perspicuus nihilo minus sensus erit.

^{44. Praecipietur} Alii omnes praemittunt id, quod pronomen non est in Cod. Mediceo I. In aliis Codd. leg. id praecipitur.

^{45. Extincti titiones, involutique panniculis} In MSS. Medicis & Edd. praeficiunt *extincti titiones*; in Mediceo primo Palavicinus expungit litteram *s* in voce *panniculi*. Hinc vulgo ante Ruellium *panniculi*. Ruellius leg. *extincti involutique panniculi*; Egnatius, *extincti titiones involutique panniculi*. Recte demum Gryphius: *extincti titiones involutique panniculi*; quam lectionem recentiores Editores omnes probant.

^{46. A similitudine quas lenticulas vocant} Sic legitur locus hic in margine Editionis Constan-

tini, & in Codice Mediceo I. sed in Codice eadem littera quae absolvit vocem *fictilia*, etiam proximae praepositioni inservit, ut saepe fit in MSS. Lindenius leg. *quas a similitudine* &c. Alii, *ad similitudinem quas* &c. Relativum *quas* abest a Medic. III. aliisque MSS. recte fortasse.

^{47. Sacco linteo} Codices MSS. *luteo*; sed alii, ut Mediceus vetustior, *sacco*; alii *feco*. Vulgo plerique cum posterioribus faciunt; Lindenius cum prioribus, sed habet *luteo*.

^{48. Ferramenta duo} Lindenius addit *ignita*, quod est supervacaneum, & MSS. nostrorum testimonio refellitur.

^{49. In eum salem} In Editione Lindenii, *in secum salem*; quae lectio minime probanda est. Primum enim sicus esse non potest, qui in aquam bene calidam jam densius fuerit: deinde nihil refert secum esse, quia aqua super leviter aspergenda est.

^{50. Inter quas} Lindenius. *interque*; ut in libri margine habet Constantianus.

niendum est, quae alunt ⁵¹, id est cibum, & potionem. Haec autem non omnium tantum morborum, sed etiam secundae valetudinis communia praefidia sunt: pertinetque ad rem, omnium proprietates nosse; primum, ut sani sciant, quomodo his utantur; deinde, ut exsequentibus nobis morborum curationes, liceat species rerum, quae assumenda erunt ⁵², subicere, neque necesse sit subinde singulas eas nominare. Scire igitur oportet, omnia legumina, quaeque ex frumentis panificia sunt, generis valentissimi esse (valentissimum ⁵³ voco, in quo plurimum alimenti est) item omne animal quadrupes domi natum; omnem grandem feram, quales sunt caprea, cervus, aper, onager; omnem grandem avem, quales sunt anser, & pavo, & grus; omnes belluas marinas, ex quibus cetus est, quaeque his pares sunt: item mel, & caseum. Quo minus mirum est, opus pistorum valentissimum esse, quod ex frumento, adipe, melle, caseo constat. In media vero materia numerari ex oleribus debere ea, quorum radices, vel bulbos assumimus; ex quadrupedibus, leporem; aves omnes a minimis ad phoenicopterus; item pisces omnes, qui salem non patiuntur ⁵⁴, solide saliantur. Imbecillissimam vero materiam esse, omnem caulem oleris ⁵⁵, & quidquid in caule nascitur, qualis est cucurbita, & cucumis, & capparitis; omnia poma, oleas, cochleas, itemque conchyliia. Sed quamvis haec ita discreta sint, tamen etiam, quae sub eadem specie sunt, magna discrimina recipiunt; aliaeque res aqua vel valentior est, vel infirmior. Siquidem plus alimenti est in pane ⁵⁶, quam in ullo alio: firmitus est triticum, quam milium; id ipsum, quam hordeum; & ex triti-

51. *Quae alunt*] Antea legebatur, quae nos alunt. Melius in Codice Medic. h. quem ego secutus sum.

52. *Assumenda erunt*] Hunc quoque locum sic restitui ex Codice modo allato. Alii leg. *assidue necessariae erunt*. Lindenius, *assumenda necessaria erunt*, ut est in margine Edit. Constantini. Sed vox *necessaria* minime necessaria est.

53. *Valentissimum*] Al. *Id valentissimum*.

54. *Salem non patiuntur*] Vulgarem hanc lectionem Codex Medic. I. confirmat; in reliquis sex deest particula negativa non.

55. *Omnem caulem oleris*] Nam bulbi & radices in media materia sunt. Ex quo intelligitur, omne oler, ut communiter legebatur, retineri non posse. Ego sic reposui ex Cod. Medico I. ut & deinde in *caule*, cum antea legebatur in *cauliculis*.

56. *In pane, quam in ullo alio*] h. e. Quam

in ulla alia re. Hujus loquendi formae duo exempla occurrunt in uno capite 17. lib. 5. neque hujus ullus modus est, pro hujus rei: deinde aliter molliori, pro rei aliter molliori. Antea legebatur *carne*; & ita Codices habent Mediceus I. & Vaticanus II. & VII. Lindenius reposuit *pane*, quod ceteri Codices habent. Sed & ipse Lindenius, & alii omnes, praeter unum Stephanum, haec verba a sequentibus ita dividunt: *alio. Firmitus est triticum &c.* minus bene; nam Cellus sententiam continuit, explicans ex variis frumentis, ex quibus panis fit, quae firiora, quaeque infirmiora sint. Non potest igitur legi *carne*; quod cum superioribus proximalque nullo modo cohaereat. Discriminis enim proponuntur, non quae, exempli gratia, inter carnes & frumenta, inter frumenta & olera intercedunt; sed quae inter carnem & carnem, inter frumentum & frumentum, inter oleum & oleum.

tritico firmissima siligo, deinde simila, deinde cui nihil ademptum est, quod *αὐρίσπον* Graeci vocant; infirmior est, ex polline; infirmissimus, cibarior panis. Ex leguminibus vero valentior faba, vel lenticula, quam pisum. Ex oleribus valentior rapa, napique, & omnes bulbi (in quibus cepam quoque, & allium numero) quam pastinaca, vel quae specialiter ⁷ radícula appellatur: item firmior brassica, & beta, & porrum, quam lactuca, vel cucurbita, vel asparagus. At ex fructibus ⁸ surculorum valentiores uvae, ficus, nuces, palmulae, quam quae poma proprie nominantur ⁹: atque ex his ipsis firmiora, quae succosa, quam quae fragilia ⁶⁰ sunt. Item ex iis avibus, quae in media specie sunt, valentiores eae, quae pedibus ⁶¹, quam quae volatu magis nituntur; & ex iis, quae volatu fidunt, firmiores quae grandiores aves, quam ⁶² quae minutae sunt; ut ficedula & turdus. Atque eae quoque, quae in aqua degunt, leviores cibum praestant, quam quae natandi scientiam non habent. Inter domesticas vero quadrupedes, levissima suilla est; gravissima, bubula: itemque ex feris, quo majus quodque animal, eo robustior ex eo cibus est. Pisciumque eorum, qui ex media materia sunt, quibus maxime utimur, tamen gravissimi sunt ex quibus ⁶³ salsamenta quoque fieri possunt, qualis lacertus est; deinde qui ⁶⁴, quam-

57. *Quae specialiter*]. In Codice Medic. I. deest *quae*. Vox *specialiter* mihi suspecta est. Nam & recte legas, *quae radícula appellatur*, ut apud Plinium lib. 19. H. N. cap. 3. *At quae vocatur radícula*; & Celsus *propre* usurpare solet hac significatione; quod in ejus scriptis frequenter occurrit. *Specialiter* fortasse ab illo est, qui haec verba, & id quod *specialiter* sic vocatur, addidit in lib. 5. cap. 24. sect. 4. Adverte radiculum a Celfo appellari, quem alii radicem Syriacam, vel radicem simpliciter, alii mephimum nominant. Plinio vero l. c. radícula est radix lanaria; *εὐρίδης* Graeci vocant.

58. *Præstius*]. Codices Medicei, praeter primum, fragitur.

59. *Quoniam quae poma proprie nominantur*]. Poma modo commune nomen est, ut supra, *poma omnia*; ubi etiam uvae, ficus, nuces, palmulaeque Celsus intelligit: modo proprium, ut hoc loco. Atque hoc discrimen, ab Idoneis Auctoribus positum inter poma proprie dicta, atque uvae, ficus, nuces, Macrobius jam adnotavit lib. 2. Saturn. cap. 15. Pro *quoniam quae* Lindenius leg. *quaque*; sed perperam.

60. *Fragilia*]. Ita ex MSS. & ex Edd. Aldina & Lindeniana. Alii leg. *frigida*.

61. *Valentiores eae, quae pedibus*]. In MSS.

valentiores ea quae pedibus. In Mediceo I. *valentior ea* &c. deinde *nititur*; ex emendatione autem Palavicini *valentior*: unde & in Vatic. VI. & vulgo quoque legit. *valentior ea quae pedibus*, & *nititur*. Ego secutus sum Lindenii lectionem, cum in ceteris MSS. invenerim, non *nititur*, sed *nituntur*. Libentius tamen legerim, *valentiores, quae pedibus*. Nam in MSS. *valentior ea* videtur corruptum esse ex *valentiores*.

62. *Firmitates quae grandiores aves, quam &c.*] Vox *aves* glossena supit. Locus hic ita habetur in MSS. Mediceis, si primum excipias: & ex his quae volans media specie sunt valentiores.

Quae grandiores aves quoniam quae minutae sunt. Ex hoc librarii errore colligitur, *valentiores supra legendum esse*. In Lindeniana Edit. habetur: *firmiores sunt grandiores aves, quam minutae, ut &c.*

63. *Tamen gravissimi sunt ex quibus*] h. e. Gravissimi sunt illi, ex quibus &c. Male Lindenius: *tamen gravissimi sunt: tum ex quibus &c.* Idem supra leg. *quoniam maxime utimur*, pro quibus maxime utimur.

64. *Deinde qui*] Linden. *deinde hi*, qui. In Codice quoque primo est *hi*; sed a reliquis Mediceis abest pronomen.

quamvis teneriores, tamen duri sunt, ut aurata, corvus, sparus ⁶⁵, oculata; tum plani; post quos etiamnum ⁶⁶ leviores lupi, mulque, & post hos, omnes saxatiles. Neque vero in generibus rerum tantummodo discrimen est, sed etiam in ipsis: quod & aetate fit, & membro, & solo, & coelo, & habitu. Nam quadrupes omne animal, si lactens est ⁶⁷, minus alimenti praestat: itemque quo tenerior pullus cohortalis est: in piscibus quoque media aetas, quae nondum summam ⁶⁸ magnitudinem implevit. Deinde ex eodem suae, ungulae, rostrum, aures, cerebellum; ex agno, hoedove, cum petiolis totum caput aliquanto, quam cetera membra, leviora sunt: adeo ut in media materia poni possint. Ex avibus, colla, alae recte infirmis ⁶⁹ annumerantur. Quod ad solum vero pertinet, frumentum quoque ⁷⁰ valentius est collinum, quam campestre: levior piscis inter saxa editus, quam in arena; levior in arena, quam in limo: quo fit, ut ex stagno, vel lacu, vel flumine eadem genera graviora sint: leviorque, qui in alto, quam qui in vado vixit ⁷¹. Omne etiam ferum animal domestico levius; & quodcumque humido coelo, quam quod sicco natum est. Deinde eadem omnia ⁷² pingua, quam macra; recentia, quam falsa; nova, quam vetusta, plus alimenti habent. Tum res eadem magis alit iurulentia, quam asia; magis asia, quam elixa ⁷³. Ovum durum valentissimae materiae est; molle, vel forbile, imbecillissimae. Cumque panificia omnia firmissima sint, elota tamen quaedam genera frumenti, ut alica, oryza, ptisana, vel ex iisdem facta sorbitio, vel pulicula, & aqua quoque madens panis, imbecillissimis annumerari potest.

Ex potionibus vero, quaecumque ex frumento facta est, itemque lac, mulsus, defrutum, passum, vinum aut dulce, aut vehemens, aut mustum, aut magnae vetustatis, valentissimi generis est. At acetum, & id vinum quod paucorum annorum, vel austum, vel pingue

65. Sparus] Sic legendum cum Lindenio, suffragante Codice Mediceo vetustiori. Alii leg. scarus.

66. Etiamnum] Antea legebatur etiam: non male quidem: ego tamen ex Cod. Medic. I. resposui etiamnum, quod sic alibi a Nostro usurpatur; velut lib. 5. cap. 28. sect. 17. lib. 6. c. 6. sect. 1. lib. 7. c. 7. sect. 15. Lindenius leg. etiam leviores sunt.

67. Quadrupes omne animal, si lactens est] Lindenius sic mutavit: quadrupes vel omne animal, si lactens est. Ego praeter quadrupedia, non aliud brutorum genus novi, quod lactet. Alii leg. lactans.

68. Aetas, quae nondum summam] In Edit. Lindenii: aetas, quaeque nondum summam; in Cod. Medic. I. aetas quae non summam.

69. Infirmissimi] Alii leg. infirmi, ut est in Cod. Medic. I. & in Vatic. VI. in ceteris est infirmis, ut Lindenius edidit.

70. Frumentum quoque] Legendum opinor quodque, pro quoque.

71. Fixit] Lindenius vivit.

72. Eadem omnia] In Cod. Medic. I. etiam omnia.

73. Elixa] Ita in Manuscriptis Medic. I. & Vatic. VI. & in Editionibus Aldi & Ruclitii. Alii habent friza; quod non est probandum.

gue 74 est, in media materia est: ideoque infirmis numquam generis alterius dari debet 75. Aqua omnium imbecillissima est. Firmiorque ex frumento potio est, quo firmius fuit ipsum frumentum: firmior ex eo vino, quod bono solo, quam quod tenui; quodque temperato coelo, quam quod aut nimis humido, aut nimis sicco, nimiumque aut frigido, aut calido natum est. Mulfum, quo plus mellis habet; defrutum, quo magis incoctum 76; passum, quo ex sicciore uva est, eo valentius est. Aqua levissima pluvialis est; deinde fontana; tum ex flumine; tum ex puteo; posthaec ex nive, aut glacie; gravior his, ex lacu; gravissima, ex palude. Facilis etiam, & necessaria cognitio est naturam ejus requirere. Nam levis, pondere apparet; & ex iis, quae pondere pares sunt, eo melior quaeque est, quo celerius & calefit & frigescit, quoque celerius ex ea legumina percoquantur. Fere vero sequitur, ut, quo valentior quaeque materia est, eo minus facile concoquatur; sed si concocta est, plus alatur. Itaque utendum est materiae genere pro viribus; modusque omnium 77 pro genere sumendus. Ergo imbecillis hominibus, rebus infirmis opus est; mediocriter firmos, media materia optime sustinet; & robustis apta validissima est. Plus deinde aliquis assumere ex levioribus potest: magis in iis, quae valentissima sunt, temperare sibi debet.

XIX. Neque haec sola discrimina sunt; sed etiam aliae res boni succi, aliae mali sunt; quas *εὐχάλης* vel *κακὰχάλης* 78 Graeci vocant; aliae lenes, aliae acres; aliae crassiorem pituitam in nobis faciunt, aliae tenuiorem; aliae idoneae stomacho, aliae alienae sunt: itemque aliae instant, aliae ab hoc absunt, aliae calefaciunt, aliae refrigerant; aliae facile in stomacho acefcunt, aliae non facile intus corrumpuntur; aliae

MO-

74. *Pinguis*] Alii leg. *lene*; fortasse ab interpretatione. Ruellius & Lindenius, *pinguis*; & ita habent Codices MSS. Medic. 1. & Vatic. VI. *Pinguis* vini mentio fit lib. 3. cap. 6. & lib. 6. c. 6. sect. 15. Plinius quoque lib. 3. H. N. cap. 1. memorat vinum pingue, nigrum; & tenui, austro opponit. Attamen & vinum *lene* Celsus habet non uno loco; sed sine controversia lib. 4. cap. 5. & 6.

75. *Numquam generis alterius dari debet*] Lindenius leg. *numquam ejus generis dari debet*. Cuius igitur generis dabitur? valentissimi, opinor. Quasi Celsus sub finem capituli haec non addiderit: *imbecillius hominibus rebus infirmis opus est; mediocriter firmos media materia optime sustinet; robustis apta validissima est*. Itaque retinenda est

vetus lectio, MSS. omnibus confirmantibus. Sensus est: ubi vinum infirmis dandum est, non aliud dari debet, quam quod ex media materia est.

76. *Incoctum*] Lindenius leg. *decoctum*; Constantini Editio in margine *excoctum*. Sed Codices Medicei I. III. alique utique habent *incoctum*.

77. *Modusque omnium*] Rerum. Sic autem habetur in Cod. Medic. I. & in margine Edit. Constantini. Alii ad personas transferunt, & leg. *modusque omnibus*; sed minus probandi sunt.

78. *Εὐχάλης* vel *κακὰχάλης*] Ita in Codice Medic. 1. & in Editionibus Ruellii & Stephani. Fortasse adnotatio est sumpta ex margine, ut & ex varietate lectionis suspicari licet. Nam alii leg.

movent alvum, aliae supprimunt; aliae citant urinam, aliae tardant 79; quaedam somnum movent, quaedam sensus excitant. Quae omnia ideo noscenda sunt, quoniam alii alii, vel corpori, vel valetudini, convenit.

XX. Boni succi sunt, triticum, siligo, alica, oryza, amyllum 80, tragus, ptisana, lac, caseus mollis, omnis venatio, omnes aves, quae ex media materia sunt; ex majoribus quoque eae, quas supra nominavi 81: medii inter teneros durosque pisces, ut nullus, & lupus: verna lactuca 82, urtica, malva, cucumis, cucurbita, ovum forbile 83, portulaca, cochleae, palmulae: ex pomis quodcumque neque acerbum, neque acidum est: vinum dulce, vel lene, passum, defrutum, oleae, quae ex his duobus 84 in alterutro servatae sunt: vulvae, rostra, trunculique suum 85, omnis pinguis caro, omnis glutinosa, omne jecur.

XXI. Mali vero succi sunt, milium, panicum, hordeum, legumina, caro domestica permacra, omnisque caro falsa, omne salsamentum, garum, vetus caseus, siser, radícula, rapa, napi, bulbi, brassica, magisque etiam cyma ejus, asparagus, beta, cucumis, porrum, eruca, nasturtium, thymum, nepeta, satureia, hyssopum, ruta, anethum, faeniculum, cuminum, anisum, lapathum, sinapi, allium, cepa, lilies, renes, intestina, pomum quodcumque acidum vel acerbum est, acetum, omnia acra, acida, acerba, oleum, pisces quoque saxatiles, omnesque, qui ex tenerrimo genere sunt, aut qui rursus 86 nimium duri virosique sunt, ut fere quos stagna, lacus, limosique rivi ferunt, quique in nimiam magnitudinem excesserunt.

XX.

λεε, ὑψηλὰς vel καυχολὰς; Constantinus ὑψηλὰς & καυχολὰς: Lindenius quae ὑψηλὰς, & καυχολὰς. In MSS. Medicis tertio, septimo, aliisque: ἢ χυκοτροφὰς (in al. χυκοτροφὰς, fortasse καυχολοφὰς) vel κακοτροφὰς.

79. *Aliae tardant*] Non apparet ex sequentibus, quae res urinam tardent. Earum usus si unquam, maxime necessarius esset, cum urina supra potionum modum profusa periculum faciat. Sed lib. 4. cap. 20. sect. 2. nihil ejusmodi reperitur; vitanda dumtaxat dicuntur omnia, quae urinam movent consueverunt.

80. *Amylum*] Amylum hic & fere ubique scribitur in Codice Medic. I. Exceptis autem eo Codice, & Editione Lindenii, in aliis adduntur haec verba, huc temere translata, opinor, ex margine: item & levis sunt & stomacho aptae, & valdeciunt.

81. *Nominari*] Ita ex Codice Medic. I. Al. nominavit. In alato Codice infra: ut nullus, in lupus.

82. *Verna lactuca*] Alia vestiva est, somno aptior. Vid. cap. 32. Pro verna, Lindenius reposuit alera.

83. *Cucumis, cucurbita, ovum forbile*] Credibile est, in hoc & capitibus proximis multa peccata librariorum, ut in his rebus proclive multa alia omittendo, alia repetendo, alia loco movendo, quaedam ex margine sumendo. Cucumis & hic, & in capite sequenti habetur, ut vocat Constantinus. Alterutro ex loco tollenda est vox haec, & quidem hinc potius, si Galeni, aliorumque veterum Medicorum sententia sequenda est. Sed neque cucurbita ferenda esset, ut isti putant. *Ovum forbile* in Edit. Lindenii transferitur post jecur in siste capitis; in Codice Medic. I. non extat. Fortasse ab aliquo additum est ex Orisatio lib. 3. Coilest. cap. 15. vel ex Aetio Terrab. 1. ferm. a. cap. 52. vel ex aliquo alio Graeco disciplinae.

84. *Oleae, quae ex his duobus &c.*] Oleae ex passio defrutove servatae. Lindenius leg. oleae, quare ex his duobus &c.

XXII. Lenes autem sunt, forbitio ⁸⁷, pulticula, laganum, amyllum, ptisana, pinguis caro, & quaecumque glutinosa est: quod fere quidem in omni domestica fit ⁸⁸, praecipue tamen in ungulis, trunculisque suum, in petiolis capitulisque hoedorum & vitulorum & agnorum, omnibusque cerebellis: item qui proprie bulbi nominantur ⁸⁹, lac, defrutum, passum, nuclei pinei. Acria sunt, omnia nimis austera, omnia acida, omnia salia, & mel quidem, quo melius est, eo magis: item allium, cepa, eruca, ruta, nasturtium, cucumis, beta, brassica, asparagus, sinapi, radricula, intubus, ocimum, lactuca, maximaque olerum pars.

XXIII. Crassiores autem pituitam faciunt, ova forbitia, alica, oryza, amyllum, ptisana, lac, bulbi, omniaque fere glutinosa. Extenuant eandem, omnia salia, atque acria, atque acida ⁹⁰.

XXIV. Stomacho autem aptissima sunt, quaecumque austera sunt, etiam quae acida sunt ⁹¹, quaeque contacta sale modice sunt: item panis sine fermento, & elota alica, vel oryza, vel ptisana; omnis avis, omnis venatio, atque utraque vel assa, vel elixa: ex domesticis animalibus bubula: si quid ex ceteris sumitur, macrum potius, quam pingue: ex sue, ungulae, rostra, aures, vulvaeque steriles: ex oleribus, intubus ⁹², lactuca, pastinaca, cucurbita elixa, sifer: ex pomis, cerasum, morum, sorbum, pirum fragile, quale Crustuminum vel Naeavianum est: item pira, quae reponuntur, Tarentina atque Signina; malum orbiculatum, aut Scandianum, vel Amerinum, vel cotoneum, vel Punicum ⁹³, uvae ex olla, molle ovum, palmulae, nuclei pinei, oleae albae ex dura muria, eadem aceto intinctae, vel nigrae,

85. *Trunculisque suum*] Alii leg. *trunculisque*. In *summa*. Locum restituit Lindenius; pro cuius unctione testimonium assero Codicis Medicei vetustioris.

86. *Aut qui rursus*] Sic leguntur in alio Codice, tum haec, tum illa infra: *limosque rivi ferunt, quique &c.* Alii leg. *aut hi, qui rursus*; & *limosque rivi ferunt, quique &c.*

87. *Sorbitio*] Al. *forbitio*.

88. *In omni domestica fit*] Ita ex Codice Medic. I. Alii leg. *in omni quae domestica fit*; Ruellius & Constantinus fit.

89. *Item qui proprie bulbi nominantur*] Illic dicendi ratione allium & cepam excipit, quae cap. 18. bulbis adnumerat, postea capite 19. ab illis distinguit. Alii leg. *item si qui &c.* ut habent MSS. Codices, praeter Medicum I. Ego secutus sum Constantinum. Et particula quidem *si* absit etiam a Codice Mediceo modo memo-

rato, reliqua autem verba in eo sic se habent: *Item quod porro dulce nominatur*; supra extremam vero litteram vocis *porro* additur *i*, ut legatur *porri*. Sed ex littera apparet antea fuisse *proprie*. Lindenius similem Codicem fortasse nactus leg. *Item lac &c quae proprie dulcia nominantur*; defrutum.

90. *Aut acida*] Ita in Cod. Medic. I. Al. *& acida*.

91. *Etiam quae acida sunt*] Linden. *& quae acida*; & supra *apta*, pro *aptissima*. Postea, *contacta sale modice sunt*, ego lego ex MSS. *Mediceis*; *modice*, ut vulgo legitur, est in vetustioribus a Palavicino.

92. *Intubus*] Lindenius, *intuba*; & infra, *ponuntur*, pro *reponuntur*.

93. *Vel Punicum*] In Codice Medic. I. & in Ed. Ruellii & Lindenii haec adduntur: *subfructum, murice, purpureae, cochleae*; quae Co-

grae, quae in arbore bene permaturuerunt ⁹⁴, vel quae in passlo, defrutove servatae ⁹⁵ sunt: vinum austerum, licet etiam asperum sit, item resinaturn: duri ex media materia pisces, ostrea, peccines, murices, purpurae, cochleae ⁹⁶: cibi, potionesque frigidae, vel ferventes: absinthium ⁹⁷.

XXV. Aliena vero stomacho sunt, omnia tepida, omnia falsa, omnia jurulenta, omnia praedulcia ⁹⁸, omnia pingua, sorbitio, panis fermentatus, idemque vel ex milio, vel ex hordeco, oleum, radices olerum, & quodcumque olus ex oleo garove estur, mel, mullum, defrutum, passum, lac, omnis caseus, uva recens, ficus & viridis & arida ⁹⁹, legumina omnia, quaeque inflare consueverunt: item thymum, nepeta, satureia, hyssopum, nasturtium, lapathum, lapsana, juglandes ¹. Ex his autem intelligi potest, non, quidquid boni succi est, protinus stomacho convenire; neque quidquid stomacho convenit, protinus boni succi esse.

XXVI. Infant autem, omnia fere legumina, omnia pingua, omnia dulcia ², omnia jurulenta, mustum, atque etiam id vinum, cui nihil adhuc aetatis accessit: ex oleribus, allium, cepa, brassica, omnesque radi-

dices reliqui Medicei non habent. Videntur Instituta. De duobus, murices, purpurae, dubitari non potest. Vid. VI. Morgagni Epist. & quae ego infra sum adnotaturus.

^{94.} Bene permaturuerunt] Bene maturuerunt habet Codex Medic. I.

^{95.} Servatae] Almeloveenii Editio, versatae. Sed fortasse operarum error est. Legendum servatae, ut aliae Edd. habent, & Codices MSS. confirmant, & eadem loquendi forma jam usurpata cap. 20. Deinde, licet etiam asperum sit, lego ex Codice Medic. I. pro licet jam asperum sit, ut vulgo legebatur.

^{96.} Murices, purpurae, cochleae] Ita ab omnibus communiter legitur. Et duas quidem voces, murices, purpurae, omnes quoque Medicei Codices habent; vocem vero cochleae nullus habet, nisi quartus alia manu margini adscriptum. In primo vox haec, ut dixi, supra legitur. Ceterum si retinenda est, hoc, quam illo loco malim. Porro quemadmodum murices, purpurae; ita nuclei pinis bis ponitur in Cod. Medic. I. semel supra, ut in aliis; iterum hic post turpiter: sic enim is mendose habet, pro purpurae.

^{97.} Absinthium] In aliis Editionibus & in Codd. Mediceis ceteris huc transferitur vox haec; quam primus & Lindenii Editio habet post verba illa vel Punicum, quae supra sunt. Ruol-

III Editio habet utroque loco. Pro praecedenti voce ferventes, Lindenius reponit ferridas. Orribasius lib. 3. Collect. cap. 19. absinthium ponit inter ea, quae stomacho apta sunt, sed ad medicamenta refert cum aloë, non vero ad cibos. Attamen infra quoque cap. 31. cum aliis, quae urinam movent, habetur absinthium.

^{98.} Omnia praedulcia] Editores omnes, praeter Lindenium, omittunt omnia; neque ex Mediceis MSS. alius habet vocem hanc, praeter primum. Postea, pro omnia pingua, ut communiter legitur, Codices Medicei, excipe ibi quoque primum, habent omnia dulcia.

^{99.} Et viridis & arida] Codex Medic. I. & viridis & aridas.

^{1.} Lapathum, lapsana, juglandes] Duae voces posteriores desiderantur in Codicibus Mediceis, si primum excipias. Sed habet lapsanum, ut vulgo legebatur ante Caesarium: capite vero 31. lapsanum, ubi sex reliqui lapsanum. Lindenius utrobique lapsana. Apud Varonem & Columellam in Edit. Gesneri, & apud Plinium in Edit. Harduini scribitur lapsana. Pro lapathum, ut recentiores Editores legunt cum Caesario, alii cum Codice Medico I. habent lapathum. Codex Medic. III. lapatum.

^{2.} Dulcia] Lindenius, praedulcia.

radices, excepto sifere & pastinaca, bulbi, ficus etiam aridae, sed magis virides, uvae recentes, nuces omnes, exceptis nucleis pineis, lac, omnisque cafeus, quidquid deinde 3 subcrudum aliquis assumpfit. Minima inflatio fit ex venatione, aucupio, piscibus, pomis, oleis, conchiliis, ovis vel mollibus vel sorbilibus, vino vetere. Faeniculum vero, & anethum, inflationes etiam levant.

XXVII. At calefaciunt, piper, sal, caro omnis jurulenta, allium, cepa, ficus arida, falsamentum, vinum, & quo meracius est, eo magis. Refrigerant olera, quorum crudi caules assumuntur, ut intubus, & lactuca: item 4 coriandrum, cucumis, elixa cucurbita, beta, mora, cerasa, mala austeri, pira fragilia, caro elixa, praecipueque acetum, sive cibus ex eo, sive potio assumitur.

XXVIII. Facile autem intus corrumpuntur, panis fermentatus, & quisquis alius quam ex tritico est, lac, mel; ideoque etiam lactentia atque omne piscium opus 6; teneri pisces, ostrea, olera, cafeus & recens & vetus, crassa vel tenera caro, vinum dulce, mulsum, defrutum, passum; quidquid deinde vel jurulentum est, vel nimis dulce, vel nimis tenue. At minime intus vitiantur, panis sine fermento, aves, & eae potius duriores, duri pisces; neque solum aurata puta, aut scarus 7, sed etiam loligo, locusta, polypus: item bubula, omnisque dura caro; eademque aptior est, si macra, si salsa est; omniaque falsamenta; cochleae, murices, purpurae; vinum austerum, vel refinatum.

XXIX.

3. Deinde] Pro deinde, Lindenii Editio habet denique, tum hic, tum infra cap. 28.

4. Item] In Cod. Medic. I. & item; in Edit. Lindenii itemque.

5. Cerasa] Ante Edit. an. 1538. quam omnes postea secuti sunt, legebatur *cerasia*, ut ego in MSS. Medicis inveni, tum hic, tum infra cap. 29. ubi Editiones Constant. & Linden. soiae habent *cerasia*. Capite quoque 24. pro *cerasum* omnes fere scribunt *cerasium*.

6. Ideoque etiam lactentia, atque omne piscium opus] Quia mel adhibetur ad opus piscium, lac ad lactentia conficienda. Lactentia videtur a Celso vocari cibi ex lacte facti; eoque verbo fortasse animalia quoque lactentia significantur. Porro lactentia, ut Lindenius edidit, Codex habet Medic. primus; sex reliqui & Editiones praefere, *lactentia*. Capite autem proximo omnes, Medici Codices, *lactantia*. Lindenii Edit. *lactentia*. Caesarius, quem multi secuti sunt, utrobique leg. *lactaria*; neque aliter Casaubonus

legendum putat. Sed ego allatos veteres Codices non deferam, nisi aliquis ostendat, Caesarium, non ex ingenio, sed ex aliis probatis Codicibus illo modo emendasse. Nam quod apud Latinos quosdam Scriptores *lactaria* reperitur, itemque *lactarii*, h. e. qui ejusmodi cibos conficiunt; id non probat, lactentia eadem significatione dici non posse. Ego ideoque etiam lactentia restitui ex Cod. Medic. I. non alii non habent particulam etiam. Lindenius verba aliter collocat, & quaedam mutat: & omne piscium opus, lac, mel; itemque lactentia atque teneri pisces. Is animalia lactentia significari putat.

7. Aurata puta, aut scarus] Pro puta, quod est in Codicibus Medic. I. in Edit. Lindenii & in margine Constantinianae; valet autem exempli gratia; alii leg. *puta*, ut est in alio Codice a Palavicino. In Medicis ceteris est *ruta*. Sed, pro *scarus*, omnino legendum *sporus*, qui etiam cap. 18. cum aurata inter duros pisces refertur. Scarus est ex faxatilibus, quod genus omnium levissimum est, ut est in eodem cap. 18.

L 2

XXIX. At alvum movent, panis fermentatus, magisque si cibarius vel hordeaceus est; brassica, si subcruda est, lactuca, anethum, nasturtium, ocimum, urtica, portulaca, radícula, capparis, allium, cepa, malva, lapathum, beta, asparagus, cucurbita, cerasa, mora, poma omnia mitia ⁸, ficus etiam arida, sed magis viridis, uvae recentes, pingues minutae aves, cochleae, garum, falsamentum, ostrea, pelorides, echini, musculi, & omnes fere conchulae, maximeque jus earum; saxatiles, & omnes teneri pisces, sepiarum atramentum; si qua caro assumitur pinguis, eadem vel jurulenta, vel elixa; aves, quae nant; mel crudum, lac, lactentia omnia, mulsu, vinu dulce vel falsu, aqua, tenera omnia, tepida, dulcia ⁹, pingua, elixa, jurulenta, falsa, diluta.

XXX. Contra adstringunt, panis ex siligine, vel ex simila; magis, si sine fermento est; magis etiam si iustus ¹⁰ est; intenditurque vis ejus etiam, si bis coquitur: pulcica vel ex alica, vel ex panico, vel ex milio; itemque ex iisdem sorbitio; & magis, si haec ante fricta sunt: lenticula, cui vel beta, vel intubus, vel ambubeia, vel plantago adjecta est; magisque etiam, si illa ante fricta est: per se etiam intubus, vel ex plantagine, vel ambubeia fricta ¹¹: minuta olera, brassica bis decocta:

8. *Poma omnia mitia*] Ita in Edit. Lindenii. In MSS. non poma, sed uva inveni. Itaque alii leg. uva, omnia mitia; quos refellunt haec verba, *uvae recentes, pingues minutae aves*; quae postea sequuntur. (Sic interpungendum: *recentes, pingues minutae aves*; ex Morgagnio; ut est in Editione Constantini, & in Codicibus quibusdam MSS. cum alii habeant: *recentes pingues, minutae aves*.) Pro uva, Ronfiscus vina legendum putat.

9. *Aqua, tenera omnia, tepida, dulcia*] Alii, duce Caesario, haec verba ita distinguunt: *aqua tenera, omnia tepida, dulcia*; ut aqua tenera opponatur durae. Sed fortasse non est necesse; quia discrimen satis apparet ex ipsa aqua dura capitis proximi. Ita mulsu hic positus nullo expresse discrimine: quod nimirum exprimitur in capite sequenti his verbis: *mulsu quod inferiunt*; quo in capite legitur etiam *minutae aves*, sine exceptione; sed *pingues minutae aves* jam positum est in hoc capite. Igitur *tenera omnia*, vel, ut Lindenius edidit, *omnia tenera*, fortasse respondent his, *omnia dura capitis proximi*; quemadmodum *dulcia pingua*, respondent his, *matera, austera, aspera*. Sane in lib. 4. cap. 20. sect. 2. tracterorum ciborum mentionem facit,

ac cibo comprimenti eos opponit. Ceterum, si quidquam fidel Codicis MSS. habent in eiusmodi rebus, haec verba ita collocantur & distinguantur in Medic. 1. *aqua, tenera omnia, dulcia tepida*; in aliis, *aqua, tenera omnia, tepida dulcia*.

10. *Iustus*] Lindenius ex Constantini emendatione leg. *testus*. It fane in lib. 3. cap. 6. est *panis testus*. Ille tamen veteres Editiones omnes cum Codicibus MSS. habent *iustus*; quam lectionem, quamvis Lindenians ardeat, rejicere non ausim. Nam Plinius quoque usum panem dixit in lib. 37. cap. 1. ubi de aceto loquitur: *ciber quidem & saporis non alius magis succus commendatur: in quo usu mitigatur isto pane, aut cum vino; vel accenditur pipere ac lysiae: utique sale conficitur*. Nisi isto pane ipsius carbo significatur. Quod minus verisimile est, quia carbone saporis corrupti videntur; & aliquin aceti vehementia pane bene toito nonnihil mitigatur. Celsus autem ita panem usum fortasse dixit, quemadmodum papaveris lacrimam combutam, quae fricta l. e. tosta est, lib. 6. cap. 6. sect. 4. Galli dicunt *de pain brulé*.

11. *Vel ex plantagine, vel ambubeia fricta*] Constantinus arbitratu legendum *plantago*; in quo

cocta: dura ova, magisque si assa sunt: minutae aves, merula, palumbus¹², magisque si in posca decoctus est; grus, omnes aves¹³, quae magis currunt, quam volant; lepus, caprea; jecur ex iis, quae secvum habent, maximeque bubulum, ac secvum ipsum: caseus, qui vehementior vetustate fit, vel ea mutatione, quam in eo transmarino¹⁴ videmus, aut si recens est, ex melle, mulsove decoctus: item mel coctum, pira immatura, sorba, magisque ea, quae torminalia vocantur¹⁵, mala cotonea¹⁶, & Punica, oleae vel albae vel permaturae¹⁷, myrta, palmulae, purpurae, murices, vinum resinatum vel asperum, item meracum, acetum, mulfum quod inferbuit, item defrutum¹⁸, passum, aqua vel tepida vel praefrigida, dura, id est ea, quae tarde putrescit; idcoque pluvia¹⁹ potissimum: omnia dura, macra, austera, aspera, tosta, & in eadem²⁰ carne, assa potius, quam elixa.

XXXI. Vrinam autem movent, quaecumque in horto nascentia boni odoris sunt, ut apium, ruta, anethum, ocimum, mentha, hyssopum, anisum, coriandrum, nasturtium, eruca, foeniculum: praeter haec, asparagus, cappar, nepeta, thymum, satureia, lapsana, pastinaca, magisque agrestis, radícula, sifer, cepa; ex venatione, maxime lepus; vinum tencuc, piper & rotundum & longum, sinapi, absinthium, nucleae pineae²¹.

XXXII.

ego ei assentior. Vox *frilla* quoque mihi valde suspecta est. In MSS. est, non *frilla*, sed *fa-lla*, quod glossema puto. Itaque fortasse legendum: *vel plantago, vel ambulea*; ut sensus sit: lenticulam, cui vel intubus, vel ambulea, vel plantago adjecta est, alvum sistere, magisque si ante *frilla* est: sed intubum quoque & plantaginem & ambuleam per se sine lenticula, idem praestare.

12. *Palumbus*] Lindenius, *polumbus*; deinde, *decusa*.

13. *Grus, omnes aves*] Ita in MSS. Medicis, praeterquam in I. & in Editionibus vetustioribus; quibus utraque Caesuril accedit, & Lindeniana quoque; sed haec habet *omnesque pro omnes*. Aldina Editio, *graves quoque aves*. Alii leg. *graves omnes aves*, ut est in Codice Medic. I. & ut malebat Caesuril.

14. *Ita ex transmarino*] Ita Editio Lindenil cum primo; aliae cum ceteris MSS. Medicis, *in exso transmarino*. Ego sive *ex* sive *exso* ex glossemate inferunt reor.

15. *Pecantur*] Codex Medic. I. *neminantur*.

16. *Cotonea*] Al. *cydonia*, tum hic, tum ali-

bi; & ita habetur in quibusdam MSS. vel, quod idem est, *cydonia*. In aliis est *citonia*; in Medic. I. & Lindenil Edit. *cydonia*, ut supra quoque cap. 24. & infra cap. 33. Scaliger tamen vocem *cotoneum* barbaram & ex Syriaca *Ketov* ortam iudicat; ideoque melius dicit *cydonium*. Variat sane haec vox in antiquis libris; quod illata exempla significant: sed Latinos & *cotoneum* dixisse ex Plinii verbis apparet; ubi lectionis varietatem nemo, quod sciam, commentus est. Plinius igitur lib. 15. cap. 11. ita scribit: *mala, quae vocantur cotonea, & Graeci cydonia*.

17. *Permaturae*] Caesuril & Lindenius, *praematurae*. Vox autem proxima nota per a scribitur in Cod. Medic. I. Sic & infra cap. 33. *muti folia*, & alibi.

18. *Item defrutum*] Lindenius leg. *asferum item defrutum*; sed minime probandus videtur.

19. *Pluvia*] *Pluvialis* habet Lindenil Editio, neque alius praeterea impetrus aut monascripus liber, quem ego viderim.

20. *Et in eadem*] Tres haec voces desunt in Codice Medic. I.

21. *Nuclei pinei*] In Codice Medic. I. haec addun-

XXXII. Somno vero aptum est papaver, lactuca, maximeque aestiva, cujus cauliculus ²² jam lacte repletus est, morum, porrum ²³. Sensus excitant, nepeta, thymum, satureia, hyssopum, praecipueque pulegium, ruta, & cepa.

XXXIII. Evocare vero materiam multa admodum possunt: sed ea, cum ex peregrinis medicamentis maxime consent ²⁴, aliisque magis, quam quibus ratione victus succurritur, opitulentur, in praesentia differam: ponam vero ea, quae prompta, & iis morbis, de quibus protinus dicturus sum, apta, corpus erodunt, & sic eo ²⁵, quod mali est, extrahunt. Habent autem hanc facultatem, semina crucae, nasturtii, radicularae; praecipue tamen omnium, sinapi. Salis quoque & fici eadem vis est.

Leniter vero simul & reprimunt & molliunt, lana succida ex aceto vel vino, cui oleum ²⁶ adjectum est; contritae palmulae, fursures in falsa aqua vel aceto decocti ²⁷. At simul reprimunt & refrigerant, herba muralis, *παρθίνιον* vel *παιδίον* ²⁸ appellant, serpyllum ²⁹, pulegium, ocimum, herba sanguinalis, quam Graeci *πυλόνιον* vocant, portulaca, papaveris folia, capreolique vitium, coriandri folia, hyoscyamum ³⁰, mu-

adduntur: *Et quae tertio libro hydropi enumerantur titulo XV. quae nemo negabit, temere ex margine descripta esse. Medicei ceteri ista non habent.*

22. Cauliculus] Cod. Medic. I. *coliculus*; & cap. proximo *colibus*, pro *caulibus*.

23. Morum, porrum] Pro porrum Codex Medic. I. *porrus*. Ceterum locus hic non est sine suspitione vitii alicujus; ut alii ante me animadverterunt. Infra, pro *excitant*, modo allatus Codex habet *excitat*.

24. Cum ex peregrinis medicamentis maxime consent] Ita in Edit. Lindenii, & in Codice quoque Mediceo I. Alii leg. *quae ex peregrinis medicamentis maxime consent*; & deinde, *epitulae*. Isti non videntur intellexisse, distingui a Celso quae materiam evocant, ab illis quae corpus rodendo eandem extrahunt.

25. Et sic eo] Alii Caesarium sequuntur, & leg. *ex eo, quod Et*. Sed praepositio *ex* abest ab Editionibus vetustis, & a Codicibus MSS. Lindenius leg. *ex eo, quidquid mali est*. Ego veterem lectionem MSS. confirmatam rejicere non auiam.

26. Lana succida ex aceto vel vino, cui oleum] Ita legunt cum Caesario Lindenius aliique. In Editionibus vetustioribus habetur: *lana succida*

vel aceto vel vino, quo oleum; ut Palavicinus correxit in Codice Medic. I. cum esset: *lana succida quo cum aceto vel vino situm*. Codices ceteri Medicei habent: *lana succida vel aceto Et vino* (aliqui vel vino) oleum. Fortasse retinendum est quo: cum ita Celsus etiam alibi loquatur. Vid. Aduotat. 88. lib. 4. cap. 9.

27. Decocti] *Decoctas* habent cum Codicibus Mediceis Editio Aldina & vetustiores omnes.

28. *Παρθίνιον vel παιδίον*] His duabus vocibus Editores vulgo Latinitatem tribuerunt scribentes: *parthenium vel pedicium*; praeter unum Ruellium. ut animadvertit Morgagnus. Et ipse Morgagnus in suo & ego in Medicis Codicibus Graeco & scriptis & elatis invenimus.

29. *Serpyllum*] Cod. Medic. I. *serpyllum*; ut aliis plerisque in locis.

30. *Coriandri folia, hyoscyamum*] *Hyoscyamum* hoc loco est generis neutrius, ut quidem Editores communis consensu habent. Sed turbant MSS. Codices. Nam plerique habent *ΥΝCΚΥΑΜΙ*. In Mediceo I. est *hyoscyamum*; at non *coriandri folia*, sed *coriandrum folia*. Itaque non deerit fortasse qui legere malit: *coriandrum, folia hyoscyami*. Ceterum haec vox neutro genere saepius usurpatur a Plinio. En loca duo, de quibus dubitare non licet: lib. 25. cap. 9. *Hy-*

muscus, sifer, apium, solanum, quam *σπίχρον* Graeci vocant, brassicae folia, intubus, plantago, foeniculi semen, contrita pira vel mala, praecipueque cotonea, lenticula, aqua frigida, maximeque pluvialis, vinum, acetum, & horum aliquo madens³¹ vel panis, vel farina, vel spongia, vel cinis³², vel lana succida, vel etiam linteolum, creta Cimolia, gypsum, melinum, myrteum, rosa, acerbum oleum, verbenarum confusa cum teneris caulibus folia; cujus generis sunt olea, cupressus, myrtus, lentiscus, tamarix, ligustrum, rosa, rubus, laurus, hederia, Punicum malum. Sine frigore autem reprimunt, cocta mala cotonea³³, malicorium, aqua calida, in qua verbenae coctae sunt, quas supra posui³⁴, pulvis vel ex faece vini, vel ex myrti foliis, amarae nuces. Calefacit vero, ex qualibet farina cataplasma, sive ex tritici, sive ex faris, sive hordei, sive ervi, vel lolii, vel milii, vel panici, vel lenticulae, vel fabae, vel lupini, vel lini³⁵, vel foeni Graeci, ubi ea deferbuit, calidaque imposita est. Valentior tamen ad id omnis farina est ex mulso, quam ex aqua cocta. Praeterea cyprinum, irinum, medulla, adeps ex fele³⁶, oleum, magisque si vetus est, junctaque oleo sal³⁷, nitrum, gith, piper, quinquefolium. Fereque, quae

9. *Hyssycyamum confusum cum foliis ex vino datur* &c. lib. 28. cap. 10. *si hyssycyamum potum sit.* Immo generis masculini fortasse non invenitur apud illum Auctorem nisi in lib. 25. cap. 4. *apud Graecos vero hyssycyamum appellatur.* Sed ibi reponendum videtur *hyssycyamum*. Et sane in Edit. antiquissima an. 1469. est *hyssycyamum*; in pervertuto MS. Codice Florentinae apud Ricardos *hyssycyamum*.

31. *Ex horum aliquo madens*] Ego sic reposui ex Codice Medic. I. nisi quod aliquod habet mendose, pro *aliquo*. Ita Celsus solet construere verbum *madens*; supra cap. 18. *aqua madens panis*; lib. 5. c. 26. sect. 33. *linetulum frigida aqua madens*; lib. 8. c. 7. *linetulum duplex madens vino & oleo*. Alii omnes leg. cum praepositione, ut est in ceteris MSS. Medicis, *& ex horum aliquo magis madens*; sed Lindenius tollit *magis*. Fortasse tamen retinenda est haec particula, quam Codices plerique habent post vocem *madens*, sed, ut mihi videtur, loco non suo; transferendaque est ante *horum*, ut sensus sit; magis reprimat & refrigerat horum aliquo madens vel panis &c.

32. *Cinis*] Lindenius, *lacinia*. Cur non *cinis*? cum lib. 7. cap. 1. inter reprimenda ponatur *cinis*. *ex aceto vel etiam ex aqua*.

33. *Mala cotonea*] Vox *mala* omittitur in Editi-

tione Caesarii an. 1538. in Pantiniana & Lindenii.

34. *Posui*] Ita in Cod. Medic. I. Alii leg. *proposui*.

35. *Vel lini*] Haec duo verba desunt in Codice modo allato. In eodem infra est *sans ex mulso*, pro *ex mulso*; sed perperam.

36. *Adeps ex fele*] Calefacit & succus, ut cum Plinio lib. 15. H. N. cap. 9. antiqui medici sentiunt; immo non alio magis utebantur. De felis adipe nihil apud illos invenio, quamobrem credendum sit, solum cum a Celfo esse positum. Nisi tollendae sunt duae voces *ex fele*, ut ego suspicor, licet in MSS. Codicibus invenierim; malim legere *ex sale*: nam salis adeps impensius calefacit, ut est apud Plinium loc. cit. Legitur *ex fele*, & in Editione Lindenii, & in margine Constantinianae, & in Mediceo primo, multisque aliis MSS. Codicibus. In nonnullis est *ex felle*; atque ita veteres omnes Editiones habent. Sed neque id probandum videtur. Fel enim, quamvis calefaciat, ut est apud Dioscoridem lib. 2. cap. 96. & apud Galenum lib. 10. de simpl. medic. facult. cap. 2. miscere adipi, quo ad frictiones utebantur, moris non fuit antiquorum medicorum.

37. *Oleum, magisque si vetus est, junctaque oleo sal &c.*] Sic restitui locum hunc ex Codice Medici.

quae vehementer & reprimunt & refrigerant ³⁸, durant; quae calefaciunt ³⁹, digerunt & emolliunt ⁴⁰: praecipueque ad emolliendum potest cataplasma ex lini vel foeni Graeci semine. His autem omnibus, & simplicibus, & permistis, varie medici utuntur; ut magis, quid quisque persuasit sibi, appareat, quam quid evidenter compererit.

Mediceo vetustiori. Antea legebatur: *adeys ex sebo (vel sebo) iuncta oleo, magisque si vetus est, sal &c.* Oleum utique calefacit, & quo vetustius est, eo magis. Itaque de hoc convenit. Quanto autem melior lectio sit, iunctaque oleo sal &c. Il facile intelligunt, qui norunt, oleo ad frictions saepe adjici sal, nitrum, & alia calefacientia. Sic lib. 3. cap. 9. *frictio ex oleo & sale*: & cap. 11. *perfricandae partes manibus unctis ex vetere oleo, etque adjiciendum aliquid ex calefacientibus*: & cap. 16. *oleo ad frictions adjicere calefacientia*: & cap. 21. *quotidie ter quaterve opus est uti fritione vehementi, cum oleo & quibusdam calefacientibus*: & lib. 4. cap. 12. *perfricari ter una quater die sic, ut nitrum oleo adjiciatur*. Pro sal, nitrum, quidam leg. sal nitrum; Egnatius, sal nigrum.

38. Quae vehementer & reprimunt & refrige-

rant] Quae supra jam posita sunt. Codex Medicis I. non habet particulam & ante reprimunt.

39. Et refrigerant, durant; quae calefaciunt &c.] Alii leg. & refrigerant. Durant quae calefaciunt &c. & supra, quinquosolium, fereque quae vehementer &c. In primo sic habetur: & refrigerant, durantque calefaciunt &c. in Codicibus Medicis ceteris. & refrigerant dura quae (vel quae) calefaciunt &c. Verba recte interpunxit Lindenius, in quo et praeverat Rousséus in suis enarrationibus. Hos ego secutus sum. Sed Lindenius leg. & refrigerant, durant: quae autem calefaciunt &c.

40. Digerunt & emolliunt] Ita in primo; in aliis MSS. Medicis: ut plerique omnes vulgo leg. & digerunt & emolliunt (vel molliunt). Lindenius leg. & digerunt, ea emolliunt.

LIBER TERTIVS.

I. **P**rovisis ⁴¹ omnibus, quae pertinent ad universa genera morborum, ad singulorum curationes veniam. Hos autem in duas species Graeci dividerunt; aliosque ex his acutos, alios longos esse dixerunt: ideoque, quoniam non semper eodem modo respondebant, eosdem alii inter acutos, alii inter longos retulerunt. Ex quo, plura eorum genera esse, manifestum est. Quidam enim breves acutius ⁴² sunt, qui cito vel tollunt hominem, vel ipsi cito finiuntur: quidam longi, sub quibus neque sanitas in propinquo, neque exitium est: tertiumque genus eorum est, qui modo acuti, modo longi sunt; idque non in febribus tantummodo, in quibus frequentissimum est, sed in aliis quoque fit. Atque etiam, praeter hos, quartum est, quod neque acutum dici potest, quia non perimit; neque utique longum, quia, si occurritur, facile sanatur. Ego, cum de singulis dicam, cujus quisque generis sit, indicabo. Dividam autem omnes in eos, qui in totis corporibus consistere videntur, & eos, qui oriuntur in partibus. Incipiam a prioribus, pauca de omnibus praefatus. In nullo quidem morbo minus fortuna sibi vindicare, quam ars potest ⁴³; utpote cum, repugnante natura, nihil medicina proficiat. Magis tamen ignoscendum medico est parum proficienti in acutis morbis, quam in longis. Hic enim breve spatium est, intra quod, si auxilium ⁴⁴ non profuit, aeger extinguitur: ibi

41. *Provisi*] Editio Constantini in margine, *Prævisi*. Etiam lib. 5. cap. 27. sect. 2. *remedium* *est* nec *optimum* in *provisum* non autem *ei provisum* proficere; Constantinus vellet, *prævisum*. Lindenius, qui sibi retinet *provisum*, hic recipit *Prævisi*. Sed veterem lectionem Codices Medicei confirmant.

42. *Acutiusque*] Alii leg. *utique*, neque alter habent Codices Medicei. Mihi magis probatur lectio Lindenii, sive potius Constantini. Is enim acutiusque legendum esse, multo ante coniecerat.

43. *Minus fortuna sibi vindicare, quam ars potest*] *Quidem in morbis, cum multum fortuna conferat* &c. Inquit in Praefat. lib. 7. Lindenius, fortasse existimans, haec non cohaerere cum proximis verbis, *utpote cum repugnante natura nihil medicina proficiat*, quaedam addit, alia-

mutet, & sic legit *plus fortuna sibi vindicare quam ars, ars, quam natura potest*. Sed voci *fortuna* sitis respondet vox *natura*; ut ex aliato quoque loco l.b. 7. colligitur, ubi voci *fortuna* respondent haec verba, *corpore beneficium*. Est enim in fortuna positum, repugnet, nec de natura. Hic tamen, pro *repugnante natura*, *Egnatius* leg. *repugnante fortuna*, ut omnes, praeter primum, Medicei Codices habent. Mihi probatur *natura*. Ceterum duo verba, *sibi vindicare*, constructionem aliquanto duriores faciunt, & si tollantur, sentius idem remanet. Verumtamen sequemur libros antiquos. Pro *vindicare* Caesarius leg. *vendicare*: in qua constructione verbum *potest* melius omitteretur.

44. *Si auxilium*] Ita ex Cod. Medic. I. cum antea legeretur: *si quod auxilium; quod minus plect.*

ibi & deliberationi, & mutationi remediorum tempus patet; adeo ut raro, si inter initia medicus accedit, obsequens aeger sine illius vitio pereat. Longus tamen morbus cum penitus infedit, quod ad difficultatem pertinet, acuto par est. Et acutus quidem, quo vetustior est; longus autem, quo recentior, eo facilius curatur. Alterum illud ignorari non oportet, quod non omnibus ægris eadem auxilia conveniunt. Ex quo incidit, ut alia atque alia summi auctores, quasi sola, vindicaverint ⁴⁵, prout cuique cesserant. Oportet itaque, ubi aliquid non respondet ⁴⁶, non tanti putare auctorem, quanti ægrum, & experiri aliud atque aliud: sic tamen, ut in acutis morbis cito mutetur, quod nihil prodest; in longis, quos tempus, ut facit, sic etiam solvit, non statim condonetur, si quid non statim profuit; minus vero removeatur, si quid paulum saltem juvat; quia profectus tempore expletur.

II. Protinus autem inter initia scire facile est, quis acutus morbus, quis longus sit: non iis solum ⁴⁷, in quibus semper ita se habet; sed in iis quoque, in quibus variat. Nam ubi ne intermissionibus accessiones & dolores graves urgent ⁴⁸, acutus morbus est: ubi lenti dolores, lentæve febres sunt, & spatia inter accessiones porriguntur, acceduntque ea signa, quæ in priore volumine exposita sunt, longum hunc futurum esse, manifestum est. Videndum etiam est, morbus an increseat, an consistat, an minuatur: quia quaedam remedia incrementibus morbis, plura inclinatis conveniunt; eaque, quæ crescentibus ⁴⁹ apta sunt, ubi acutus incrementum urget, in remissionibus potius experienda sunt. Incrementum autem morbus, dum graviores dolores, accessionesque veniunt, hæcque & ante, quam proximæ, revertuntur, & postea desinunt. Atque in longis quoque morbis, etiam tales notas non habentibus, scire licet, incrementum, si somnus incertus est, si deterior concoctio, si foetidiores ⁵⁰ dejectiones, si tardior sensus, si pigrior mens, si percurrit cor-

45. *Vindicaverint*] Hoc sensu, endemque forte in re Plinius dixit: *Durabat tamen antiquitas firma, magnaque confesseæ rei vindicabat reliquis* lib. 26. cap. 3. Fortasse tamen legendum est *vindicaverint*, ut Lindenius edidit. Ego meo instituto utar, & veteres Codices tenere non desinam. Porro Codices MSS. alii habent *vindicaverint*, ut Editiones pleraque; alii *vindicarint*, ut Editio Aldina, vel *vindicavit*; Medicus I. & aliquis alius *vindicaverint*. Nonnulli apud Constantinum malebant, *vindicaverint*: quibus minime assentiendum.

46. *Respondet*] Al. *respondit*; Almelooven. *respondet*; ut & Ruellii Edit. & Cod. Medic. I.

habet.

47. *Solum*] Ita in Edit. Lindenii; in aliis Edd. & in MSS. Medicis, *solum*.

48. *Accessiones & dolores graves urgent*] Ruellii Edit. *accessionum dolores gravi urgentur*; ut aliqui MSS. Codices habent.

49. *Crescentibus*] in Edd. antiquis, ut & in MSS. Medicis, *decrecentibus*; sed perperam. In Edit. Lindenii, itemque in margine Constantianæ est *crescentibus*. Ego malim, *incrementibus*; quod Celsus hæc voce constanter utatur: ceterum etiam *crescentibus* recte dicitur.

50. *Fœtiores*] Lindenius reponit *foetidiores*, ut Latet in margine Constantinus. Sed in MSS. Medici-

corpus frigus aut calor, si id magis pallet. Ea vero; quae contraria his sunt, decedentis ejus notae sunt. Praeter haec, in acutis morbis serius aeger alendus est, nec nisi jam inclinatis; ut primo ⁵¹ dempta materia impetum frangat: in longis maturius, ut sustinere spatium affecturi ⁵² mali possit. Ac si quando is ⁵³ non in toto corpore, sed in parte est; magis tamen ad rem pertinet, vim totius corporis moliri ⁵⁴, quam proprie partes aegrae sanentur ⁵⁵. Multum etiam ⁵⁶ interest, ab initio quis recte curatus sit, an perperam: quia curatio minus iis prodest, in quibus assidue frustra fuit. Si quis temere habitus, adhuc integris viribus vivit, admota curatione momento restituitur.

Sed cum ab iis coeperim, quae notas quasdam futurae adversae valetudinis exhibent, curationum quoque principium ab animadversione ejusdem temporis faciam. Igitur, si quid ex iis, quae proposita sunt, incidit, omnium optima sunt, quies & abstinentia; si quid bibendum, aqua; idque interdum uno die fieri satis est; interdum, si terrentia manent, biduo: proximeque abstinentiam sumendus est cibus exiguus, bibenda aqua; postero die etiam vinum; deinde invicem alternis diebus, modo aqua, modo vinum, donec omnis causae metus finiatur ⁵⁷. Per haec enim saepe instans gravis morbus discutitur. Plurimique falluntur, dum se primo die protinus sublaturus languorem, aut exercitatione, aut balneo,

Medicis est *fordiores*; ut alii legunt. Vox tamen *foedus* pro *foetido* alibi non facile invenitur, nisi conjuncta cum voce *odor*; ut cap. 20. hujus libri; lib. 2. cap. 8. lib. 4. cap. 20.

51. *Ut primo*] Ita in ceteris Editionibus; in Lindeniana, ut *intra*. Cum prioribus faciunt Codices nostri MSS.

52. *Affecturi*] Editiones Aldin. & Henr. Steph. *adventuri*; ut Codices Medicei habent omnes, praeter primum.

53. *Ac si quando is &c.*] Haec mihi ex superioribus verbis, *maturus alendus est*, pendere videntur, eademque sententia continuari, Ideoque sic interpretandum: *possit, ac si quando is non in toto corpore, sed in parte est, magis tamen &c.* Lindenius, pro *Ac*, legit *At*, ut malebat Constantinus. Fortasse, pro *is*, legendum *id*, ut referatur ad malum.

54. *Moliri*] Ita legunt, & recte, Constantinus & Lindenius, Codicibus pene omnibus suffragantibus. Medicus I. habet, ut alii legunt, *moliri*.

55. *Quam proprie partes aegrae sanentur*] Haec verba mihi suspecta sunt, quod & constructio laboret, &, ibi sublati, sententia constet. Co-

terum constructioni opem tulit, qui addiderit particulam *ut* post *quam*: nisi legere malit, *partes aegras sanari*. Pro *proprie*, alii leg. *proprie*, ut est in Cod. Medic. I. qui & *paris* habet, pro *partes*, &, quo modo quidam legunt, *aegre*, pro *aegras*. Constantinus, per *quam proprie &c.* Lindenius, *quam partis*, cum per *eam partes aegras sanentur*.

56. *Multum etiam &c.*] Non facile intelligitur, quomodo haec cum antecedentibus cohaerent. Omnia plana erunt, si ad primum caput referantur, & caput alterum, non supra ab illis verbis *Protinus autem inter initia*, sed infra ab his inchoetur, *Sed cum ab his coeperim*. Totum autem hoc caput confiatum est ex monitiis quibusdam inter se distinctis; atque haec illi sunt, quae Celsus de omnibus morbis se praefaturum, paulo ante dixit.

57. *Omnis causae metus finiatur*] Caesarius & Lindenius leg. *omnis causa metus finiatur*. Sed MSS. Codices habent *causae*, non *causa*. Ita cip. proximo, *causam metuentibus*: ubi tamen Cod. Medicus I. cum *causa metuentibus*. Infra in Codd. Medicis & antiquis Edd. legitur, *non quo.... sed quo &c.* Lindenius reposuit, *non*

neo, aut coacta defectione, aut vomitu, aut sudationibus, aut vino sperant. Non quod non interdum id incidat, aut non decipiat ⁵⁸; sed quod saepius fallat, solaque abstinencia sine ullo periculo medeatur: cum praefertim etiam pro modo terroris moderari liceat; & si leviora indicia fuerint, satis sit a vino tantum abstinere, quod subtractum plus, quam si cibo quid dematur ⁵⁹, adjuvat: si paulo graviora, facile sit ⁶⁰ non aquam tantum bibere, sed etiam cibo carnem subtrahere; interdum panis quoque minus, quam pro consuetudine assumere, humidoque cibo esse contentum ⁶¹, & olere potissimum: satisque sit, tum ex toto a cibo, a vino, ab omni motu corporis abstinere, cum vehementes notae terruerunt. Neque dubium est, quin vix quisquam, qui non dissimulavit, sed per haec mature morbo occurrit, aegrotet.

III. Atque haec quidem sanis facienda sunt, tantum causam metuentibus. Sequitur vero curatio februm, quod & in toto corpore, & vulgare maxime morbi genus est. Ex his una quotidiana, altera tertiana, altera quartana ⁶² est: interdum etiam longiore circuitu quaedam redeunt; sed id raro fit. In prioribus, & morbi sunt, & medicinae. Et quartanae quidem simplices sunt. Incipiunt fere ab horrore; deinde calor erumpit; finitaque febre biduum integrum est: ita quarto die revertitur. Tertianarum vero duo genera sunt. Alterum eodem modo, quo quartana, & incipiens, & desinens; illo tantum interposito discrimine, quod unum diem praestat integrum, tertio redit. Alterum longe perniciosius, quod tertio quidem die revertitur, ex octavo autem & quadraginta horis fere sex & triginta per accessionem occupat, interdum etiam vel minus, vel plus; neque ex toto in remissione desinit, sed tantum levius est. Id genus plerique medici *quartanae* appellant. Quotidianae vero variae sunt, & multiplices. Aliae enim protinus a calore incipiunt, aliae a frigore, aliae ab horrore. Frigus voco, ubi extremae partes membrorum inalgescunt: horrorem, ubi totum cor-

quod.... sed quod *fit*. fortasse non sine aliquo Codicum testimonio. Constantinus autem in secundo membro legere volebat *quod*; in primo *quo* retinebat. Alii tamen ipse quoque Lindenius & Constantinus leg. *non quo.... sed quo*.

58. *Aut non decipiat*] Tres hae voces fortasse tollendae sunt. Nam quae tandem est locutio ista? Non quod non interdum id incidat, aut non decipiat; sed quod saepius fallat. Nisi quis putat legendum, aut omnino decipiat. Constantinus ita restituendum putat: aut non deinceps fiat. In Codice Mediceo I. legitur, aut non deciperet; & omittitur id ante incidat.

59. *Quid dematur*] Ita cum Mediceis I. III. aliisque MSS. habet Aldina Editio: ceterae Editiones aliquid dematur.

60. *Facile fit*] Ita in MSS & Edd. plerisque omnibus. Egnatius & Lindenius leg. *fatis fit*.

61. *Contentum*] Cod. Medic. I. *contentes*.

62. *Alter quartana*] Primum excipio, ceteri Codices Medicei habent, ut est in Edit. Rubellii, *tertia quartana*: infra vero, ut & vulgo legitur, *rare event*; ubi ego *rare fit* reposui ex primo. Deinde ex eodem Codice lego, *Et quartanae*. Al. *At quartanae*; Linden. *At quartanae*.

corpus intremis. Rursus aliae sic desinunt, ut ex toto sequatur integritas: aliae sic, ut aliquantum quidem minuat ex febre, nihilominus tamen quaedam reliquiae remaneant, donec altera accessio accedat: ac saepe aliae vix quidquam aut nihil remittant, sed ita ut continent ⁶³. Deinde, aliae fervorem ingentem habent, aliae tolerabilem: aliae quotidie parces sunt, aliae impares; atque invicem altero die leniores, altero vehementiores: aliae tempore eodem postridie revertuntur, aliae vel serius vel celerius: aliae diem noctemque accessione & decessione implent, aliae minus, aliae plus: aliae, cum decedunt, sudorem movent, aliae non movent; atque alias per sudorem ad integritatem veniunt, alias corpus tantum imbecillius redditur. Accessiones etiam, modo singulae singulis diebus fiunt, modo binae pluresve concurrunt: ex quo saepe evenit, ut quotidie plures accessiones remissionesque sint; sic tamen, ut unaquaeque alicui priori respondeat. Interdum vero accessiones quoque confunduntur, sic, ut notari neque tempora carum, neque spatia possint. Neque verum est, quod dicitur a quibusdam, nullam febrem inordinatam esse, nisi aut ex vomica, aut ex inflammatione, aut ex ulcere: facillior enim semper curatio foret, si hoc verum esset. Sed quod ⁶⁴ evidentes causae faciunt, facere etiam abditae possunt. Neque de re, sed de verbo controversiam movent, qui, cum aliter aliterque in eodem morbo febres accedunt, non eandem inordinatam redire, sed alias aliasque subinde oriri dicunt. Quod tamen ad curandi rationem nihil pertineret, etiamsi vere diceretur. Tempora quoque remissionum modo liberalia, modo vix ulla sunt.

IV. Et febrium quidem ratio maxime talis est. Curationum vero diversa genera sunt, prout auctores aliquos ⁶⁵ habent. Asclepiades officium esse medici dicit, ut tuto, ut celeriter, ut jucunde curet. Id votum ⁶⁶ est: sed fere periculosa esse nimia ⁶⁷ & festinatio & voluptas solet. Qua vero moderatione utendum sit, ut quantum fieri potest, omnia ista contingant, prima semper habita salute, in ipsis partibus curationum considerandum erit. Et ante omnia quaeritur, primis diebus aeger qua ratione continendus sit. Antiqui, medicamentis quibusdam datis,

⁶³. *Remittunt, sed ita ut continentur*] Legendum opinor, *remittunt*, cetero quo tollenda, tantum ex glossis inserta. Nisi cui forte, cum in Codice Medic. I. fit *remittunt, sed continentur*, non displicet *remittunt, sed continentur*. Palaeologus ita ut addit in alio Codice, & monet *sed in se*, ut ita legatur: *remittunt se; ita ut continentur*. Lindenius edidit, *remittunt, sed ita, ut coepere, continentur*.

⁶⁴. *Sed quid*] Linden. *Nam quid*.

⁶⁵. *Aliquis*] Alii cum Aldo leg. *aliqui*; contra quos stant Editiones vetustiores & Codices Medicei.

⁶⁶. *Idem*] Egnatius & alii quidem leg. *ut*; sed minus recte; quamvis non desint depravati Codices, qui illis assurgunt.

⁶⁷. *Nimiam*] Plerique leg. *abundantiam*.

datis, concoctionem moliebantur; eo quod cruditatem maxime horrebant: deinde eam materiam, quae laedere videbatur, ducendo facpius alvum subtrahebant. Aesclepiades medicamenta sustulit; alvum non toties, sed fere tamen in omni morbo, subduxit ⁶⁸; febre vero ipsa praecipue se ad remedium ⁶⁹ uti professus est. Convellendas enim ⁷⁰ vires aegri putavit, luce, vigilia, siti ingenti, sic, ut ne os quidem primis diebus elui sineret. Quo magis falluntur, qui per omnia jucundam ejus disciplinam esse concipiunt. Is enim ⁷¹ ulterioribus quidem diebus cubantis etiam luxuriae subseripit; primis vero tortoris vicem exhibuit. Ego autem, medicamentorum dari potiones, & alvum duci non nisi raro debere, concedo: & id non ideo tamen ⁷² agendum, ut aegri vires convellantur, existimo; quoniam ex imbecillitate summum periculum est. Minui ergo tantum materiam superantem oportet, quae naturaliter digeritur ⁷³, ubi nihil novi accedit. Itaque abstinendus a cibo primis diebus est, in luce ⁷⁴ habendus aeger, nisi infirmus; interdiu est, quoniam corpus ista quoque digerit; isque cubare quam maximo conclavi debet. Quod ad sitim vero somnumque pertinet, moderandum est, ut interdiu vigilet, noctu, si fieri potest ⁷⁵, conquescat: ac neque potet, neque nimium siti erucietur. Os etiam ejus elui potest, ubi & sicum est, & ipsi foetet; quamvis id tempus aptum potioni non est. Commodoque Erasistratus dixit, saepe, interiore parte humorem non requirente, os & fauces requirere; neque ad rem, male haberi aegrum, pertinere. Ac primo quidem sic tenendus est. Optimum vero medicamentum est, opportune cibis datus: qui quando primum dari debeat, quaeritur. Plerique ex antiquis tarde dabant, saepe quinto die, saepe sexto: & id fortasse vel in Asia, vel in Aegypto, coeli ratio patitur. Aesclepiades, ubi aegrum triduo per omnia fatigaverat, quarto die cibo destinabat ⁷⁶. At Themison nuper, non quando coepisset febris, sed quan-

68. Subduxit] In Codice quoque Medic. I. est subduxit; sed sub expungitur. Itaque duxit fortasse legendum est ex more loquendi Celsiano. Significatur enim proprie alvi ductio, de qua lib. 2. cap. 12. sect. 2. ubi etiam de hac Aesclepiadis consuetudine mentio fit.

69. Ad remedium] Ejus addunt alii Aldinum Editionem fecuti; quae vox in MSS. quoque reperitur, sed minime necessaria est. Sic intra his verbis: Optimum vero medicamentum; in Codice Medic. I. non bene additur ejus.

70. Enim] Linden. etiam.

71. It enim] In Edit. Aldina, & in MSS. plerisque, Et is enim; in Lindeniana, Et enim;

in aliis quibusdam, ut in Cod. Medic. I. Ita enim.

72. Et id non ideo tamen] In Cod. Medic. I. non ideo tamen id.

73. Digeritur] Ita lib. 2. cap. 14. ejus est quum plurimum materiae digerit. Alii leg. detrahatur, ut in MSS. omnibus inveni, praeterquam in Medic. I. & Vatic. VL

74. Primis diebus est, in luce &c.] Leger, primis diebus, & in luce. Lindenhus sic movit: primis diebus est, & in luce habendus aeger (nisi infirmus) interdiu, quoniam &c.

75. Si fieri potest] Quidam omittunt fieri.

76. Quarto die cibo destinabat] Scilicet aegrum. Hanc

quando defisset, aut certe levata esset, considerabat; & ab illo tempore expectato die tertio, si non accesserat febris, statim: si accesserat, ubi ea vel defierat, vel, si assidue inhaerebat, certe si se inclinaverat 77, cibum dabat. Nihil autem horum utique perpetuum est. Nam potest primo die primus cibus dandus esse, potest secundo, potest tertio, potest non nisi quarto, aut quinto; potest post unam accessionem, potest post duas, potest post plures. Refert enim, qualis morbus sit, quale corpus, quale coelum, quae aetas, quod tempus anni: minimeque, in rebus multum inter se differentibus 78, perpetuum esse praeceptum temporis potest. In morbo, qui plus virium aufert, celerius cibus dandus est: itemque eo coelo, quod magis digerit 79. Ob quam causam in Africa nullo die aeger abstinere recte videtur. Maturius etiam puero, quam juveni; aestate, quam hieme, dari debet. Vnum illud est, quod semper, quod ubique 80 servandum est, ut aegri vires subinde assidens medicus inspicat, & quamdiu supererunt, abstinentia pugnet; si imbecillitatem videri coeperit, cibo subveniat. Id enim ejus officium est, ut aegrum, neque supervacua materia oneret, neque imbecillitatem fame prodat 81. Idque apud Erasistratum quoque invenio: qui, quamvis parum docuit, quando venter, quando corpus ipsum exinaniretur, dicendo tamen, haec esse videnda, & tum cibum dandum, cum corpori deberetur, satis ostendit, dum vires superessent, dari non oportere; ne deficerent, consue-

Hanc lectionem MSS. omnes confirmant. Constantinus mallet, *quartum diem cibo destinabat*; & ita legit Lindenus; sed Operarum errore habet die, pro diem; quod mendum Aemelovcenius sustulit.

77. *Certe si se inclinaverat*]. Alii leg. *si certe se inclinaverat*. Ego sic reposui ex Cod. Medic. vetustiori; sed legendum, *certe sese inclinaverat*. Pendet enim hoc incilium ab antecedenti particula ubi.

78. *Inter se differentibus*]. Quidam cum Egnatio addunt, *quod intermittendum non est*; scilicet ex adnotatione.

79. *Quod magis digerit*]. Ita ex conjectura Constantini. Alii omnes, *quo magis digerit*; quod ferendum non est. Coelum enim est, quod aegrum digerit. Ita supra: *corpus ista quoque (lux) digerit*.

80. *Unum illud est, quod semper, quod ubique*]. *Unum illud est semper quod ubique*, legitur in Editionibus vetustissimis, & in MSS. Medicis reliquis. Ego sic restitui ex primo. Egnatius leg. *Unum illud est, quod semper ubique*, alii cum

Caesario, *Unum illud & semper & ubique*.

81. *Imbecillitatem fame prodat*]. Id est, hominem imbecillum fame prodat. Ita habent Codex Medicus I. atque Editiones vetustissimae 1478. 1493. 1497. & Junina quoque. Caesarius aliique reponunt *perdat*: Egnatius & Stephanus leg. *imbecillitatem fami prodat*; eadem loquendi forma, qua Sallustius de B. J. dixit: *antequam arcem perderent hysilius*. Sed neque prior lectio, neque aliae placent; atque imbecillitatem vix ferri potest, quia accusativus verbi *prodat* & verbi *oneret* unus idemque est, id est, aegrum. In Medico III. & quibusdam aliis Codicibus est: *imbecillitate fami prodat*. Fortasse legendum: *imbecillitas, fovea prodat*; quod omnem difficultatem tollit. Alii vocem *imbecillitatem* ejiciendam, & *fame prodat*, vel *fami prodat* legendum putabant; alii contra, *fame expodentes, imbecillitate perdat*, vel *imbecillitati prodat*; alii aliter. Sed conjecturae sunt, ex quibus nihil certi erui potest. Conjectura item est, ut opinor, & *imbecillum* apud Constantinum in libri margine, & *imbecillitatem fame prodat* in Editione Lindeni.

lendum esse. Ex his autem intelligi potest, ab uno medico multos non posse curari: eumque, si artifex est, idoneum esse, qui non multum ab aegro recedit. Sed qui quaestui serviunt, quoniam is major ex populo est, libenter amplectuntur ea praecepta, quae sedulitatem non exigunt; ut in hac ipsa re. Facile est enim dies vel accessiones numerare iis quoque, qui aegrum raro vident: ille assideat necesse est, qui, quod solum opus est, visurus est, quando nimis imbecillus futurus sit, nisi cibum acceperit. In pluribus tamen ad initium cibi dies quartus aptissimus esse consuevit.

Est autem alia etiam de diebus ipsis dubitatio; quoniam antiqui potissimum impares sequebantur, eosque, tamquam tunc de aegris judicaretur, ~~κεῖντος~~ nominabant. Hi erant dies tertius, quintus, septimus, nonus, undecimus, quartusdecimus, unus & vicesimus; ita ut summa potentia septimo, deinde quartodecimo, deinde uni & vicesimo daretur. Igitur sic aegros nutriebant, ut dierum imparium accessiones expectarent; deinde postea cibum, quasi levioribus accessionibus instantibus, darent: adeo ut Hippocrates ⁸², si alio die febris desisset, recidivam timere sit solitus. Id Asclepiades iure ut vanum repudiavit; neque in ullo die ⁸³, quia par imparve esset, iis ⁸⁴ vel majus vel minus periculum esse dixit. Interdum enim peiores dies pares fiunt; & opportunius post eorum ⁸⁵ accessiones cibum datur. Nonnumquam etiam in ipso morbo dierum ratio mutatur; sitque gravior, qui remissior esse consueverat. Atque ipse quartusdecimus par est, in quo esse magnam vim antiqui fatebantur. Qui cum octavum primi naturam habere contenderent, ut ab eo secundus septenarius ⁸⁶ inciperet, ipsi sibi repugnabant, non octavum, neque decimum, neque duodecimum diem fumendo, quasi potentiores: plus enim tribuebant nono, & undecimo. Quod cum fecissent sine ulla probabili ratione, ab undecimo, non ad tertiumdecimum, sed ad quartumdecimum transibant. Est etiam apud Hippocratem, ei, quem septimus dies liberaturus sit, quartum esse gravi-

vissi-

82. *Adeo ut Hippocrates*] Haec unque ad finem periodi ex margine addita videntur, & ex annotatione orta. Neque enim cum antecedentibus cohaerent. Qui haec verba retinere vult, transferet ante periodum superiorem. *Hi erant dies tertius &c.*

83. *Iis]* Linden, *aegris*.
84. *Eorum]* Dierum parium, ut recte explicat Morgagnus; qui neque eorum cum Plan-

tino, Stephano, & Ronfseo, neque cum Lindonio febrium legi posse docet. Ex quo etiam apparet, verba antecedentia perperam sic legi in Editione Stephani: *peiores dies impares fiunt*.

86. *Septenarius]* In MSS. Medicis, & in Editionibus ceteris additur vox substantiva numerus; sed melius subauditur, ut in Edit. Lindonii; quam sequor. Sic *versus* subauditur in verbis illis Ciceronis lib. 1. Tuscul. cap. 44. *cum tam bonus septenarius fursus ad cibum*.

vissimum. Ita, illo quoque auctore, in die pari & gravior febris esse potest, & certa futuri nota. Atque idem alio loco quartum quemque diem, ut in utrumque efficacissimum apprehendit; id est, quartum, sextimum, undecimum, quartumdecimum, decimumseptimum ⁸⁷. In quo & ab imparis ad paris rationem transit, & ne hoc ⁸⁸ quidem propositum conservavit; cum a septimo die undecimus, non quartus, sed quintus sit. Adeo apparet, quacumque ratione ad numerum respexerimus ⁸⁹, nihil rationis, sub illo quidem auctore, reperiri. Verum in his quidem antiquos tunc celebres admodum Pythagorici numeri fefellerunt: cum hic quoque medicus non numerare dies debeat, sed ipsas accessiones intueri; & ex his conjectare, quando dandus cibus sit. Illud autem magis ad rem pertinet, scire, tum ⁹⁰ oporteat dari, cum jam bene venae conquieverunt, an etiamnum manentibus reliquiis febris. Antiqui enim quam integerrimis corporibus alimentum offerebant: Asclepiades, inclinata quidem febre, sed adhuc ⁹¹ tamen inhaerente. In quo vanam rationem secutus est: non quod non sit interdum maturius cibus dandus, si mature timetur altera accessio; sed quod scilicet quam sanissimo ⁹² dari debeat: minus enim corrumpitur, quod integro corpori infertur. Neque tamen verum est ⁹³, quod Themisoni videbatur, si duabus horis integer futurus esset aeger, satius esse tum dare; ut ab integro corpore potissimum diduceretur. Nam si diduci tam celeriter posset, id esset optimum: sed cum hoc breve tempus non praestet, satius est, principia cibi a decedente febre, quam reliquias ab incipiente excipi. Ita, si longius tempus secundum ⁹⁴ est, quam integerrimo dandus est; si breve, etiam antequam ex toto integer fiat. Quo loco vero integritas est, eodem est remissio, quae maxima ⁹⁵ in febre continua potest esse. Atque

⁸⁷. *Quartumdecimum, decimumseptimum*] Haec desunt in Codice Medice. I. Verba autem proxima in illo ita leguntur: in quo *¶* ab imparis *¶* paris rationem. Itaque, pro impari, ut alii legunt, ego reposui *imparis*. Lindenius omittit particulam *et*, quae est ante *ab*.

⁸⁸. *Transit, ¶ ne hoc*] Linden. *transit. Es ne in hoc*.

⁸⁹. *Respexerimus*] Ita Lindenius. Al. *refleximus*, ut & in MSS. Inveni.

⁹⁰. *Tum*] Egnatius leg. *nam*; alii cum Caesario, *tum ne*; Lindenius, *cibus ne*; sed infra omnes, aut etiamnum. Codices Medicei habent *tum*: deinde alii aut etiamnum; primus, quem ego secutus sum, an etiamnum.

⁹¹. *Adhuc*] Cod. Med. *etiam nunc*.

⁹². *Quam sanissimo*] Sano, quam maxime esse potuit. Ita paulo ante: *quam integerrimis corporibus alimentum offerebatur*. Lindenius leg. *non nisi quam sanissimo*; quod minus probandum videtur, neque ego in ullo MS. Codice inveni.

⁹³. *Verum est*] *Vanum est* habet Egnatius; sed perperam.

⁹⁴. *Tempus secundum*] Integritatis tempus intelligit. Hunc locum ex Editionibus antiquis, & ex suo Codice, quocum Medice quoque Codd. consentiunt, restituit Morgagnus; cum Lindenius edidisset, *tempus securum*; & posita, ut mendose habent Junia & Caesarius, *si etiam breve*, pro *si breve, etiam*.

⁹⁵. *Quae maxima*] Sic reposui ex Editione prima. Editiones aliae habent *quae maxime*, ut

que hoc ⁹⁶ quoque quaeritur, utrum tot horae expectandae sint, quot febrem habuerunt; an satis sit, primam partem earum praeteriri, ut aegris jucundius insidat, quibus interdum non vacat ⁹⁷. Tutissimum est autem, ante totius accessions tempus praeterire: quamvis, ubi longa febris fuit, potest indulgeri aegro maturius, dum tamen ante minimum pars dimidia praetereatur. Idque non in ea sola febre, de qua proxime dictum est, sed in omnibus ita servandum est.

V. Haec magis per omnia genera febrium perpetua sunt: nunc ad singulas earum species descendam. Igitur si semel tantum accessit, deinde desinit, eaque vel ex inguine, vel ex lassitudine, vel ex aestu, alia-ve simili re fuit, sic, ut interior nulla causa metum fecerit, postero die, cum tempus accessionis ita transit, ut nihil moverit ⁹⁸, cibus dari potest. At si ex alto calor venit, & gravitas vel capitis vel praecordiorum secuta est, neque apparet, quid corpus confuderit; quamvis unam accessionem secuta integritas est; tamen, quia tertiana timeri potest, expectandus est dies tertius: & ubi accessionis tempus praeteriit, cibus dandus est, sed exiguus; quia quartana quoque timeri potest: & ⁹⁹ die quarto demum, si corpus integrum est, eo cum fiducia utendum. Si vero postero, tertiove, aut quarto die secuta febris est; scire licet, morbum esse. Sed tertianarum, quartanarumque, quarum & certus circuitus est, & finis integer, & liberaliter quieti tempora sunt, expeditior ratio est: de quibus suo loco dicam. Nunc vero eas explicabo, quae quotidie urgent. Igitur tertio quoque die cibus aegro commodissime datur: ut alter febrem minuatur, alter viribus subveniat. Sed is dari debet, si quotidiana febris est, quae ex toto desinat, simul atque corpus integrum factum est: si quamvis non accessiones, febres tamen junguntur, & quotidie quidem crescunt, sed sine integritate tamen remittunt, cum corpus ita se habet, ut major remissio non expectetur: si al-

est in Codice Mediceo primo; Aldina si qua morbus, ut in aliis Codicibus; Constantiana in margine quanta maxima.

⁹⁶. Atque hoc] Alii leg. Atque hic; al. A hic; Linden. A hoc. Ego sic reposui ex Cod. Mediceo vetustiore.

⁹⁷. Ut aegris jucundius insidat, quibus interdum non vacat] Aulus corpori insidere similiter dixit, aciem quam futura sit. lib. 5. cap. 26. sect. 23. Constantinus, pro insidat, accidas legendum putat. Sed eandem fere loquendi formam adhibuit Horatius lib. 2. Saepe. 2.

non variat res

I't uccant homini, credas, memores illius esse,

Quae simplex olim tibi federat.

In Codice Mediceo I. ita legitur: quod aegrius jucundius insidat, si interdum non vacat.

⁹⁸. Moverit] Ita ex Aldina aliisque Editionibus. Alii leg. moveret, quemadmodum & Codex Mediceus I. habet.

⁹⁹. Et] Linden. A.

1. Circuitus est, & finis integer] Post integer alii addunt est, quod quia Codex Mediceus I. non habet, ego omittere malui. Lindenius leg. circuitus, & finis integer. Deinde, pro & liberaliter, ut est in Cod. Medic. I. & in Edit. Lindeniana, alii perperam leg. & quia liberaliter.

altero die gravior, altero levior accessio est, post graviolem: Fere vero graviolem accessionem levior nox sequitur: quo fit, ut graviolem accessionem nox 2 quoque tristior antecedit. At si continuatur febris, neque levior umquam fit, & dari cibum necesse est, quando dari debeat, magna dissensio est. Quidam, quia fere remissius matutinum tempus aegris est, tum putant dandum. Quod si respondet, non quia mane est, sed quia remissio est aegris 3, dari debet. Si vero ne tunc quidem ulla requies aegris est, hoc ipso 4 pejus id tempus est, quod cum sua natura melius esse debeat, morbi vitio non est: simulque insequitur tempus meridianum, a quo cum omnis aeger fere pejor fiat, timeri potest, ne ille magis etiam, quam ex consuetudine, urgeatur. Igitur alii vespere tali aegro cibum dant. Sed cum eo tempore fere pessimi sint, qui aegrotant, verendum est, ne, si quid tunc moverimus, fiat aliquid asperius. Ob haec ad mediam noctem decurro 5; id est, finito jam gravissimo tempore, eodemque longissime distante: secuturis vero antelucanis horis, quibus omnes fere maxime dormiunt; deinde matutino tempore, quod natura sua levissimum est. Si vero febres vagae sunt, quia verendum est, ne cibum statim subsequantur, quandocumque quis ex accessione levatus est, tunc 6 debet assumere. At si plures accessiones eodem die veniunt, considerare oportet, pares ne per omnia sint, quod vix fieri potest, an impares. Si per omnia pares sunt, post eam potius accessionem cibum dari debet, quae non inter meridiem & vespere definit: si impares sunt, considerandum est, quo distent. Nam si altera gravior, altera levior est, post graviolem dari debet: si altera longior, altera brevior, post longiorem; si altera gravior, altera longior est, considerandum est, utra magis affligat, illa vi, an haec tempore, & post eam dandus est. Sed plane plurimum interest, quantae qua-

2. Nox] In Cod. Medic. I. deest vox haec; hincque duae voces, altera levior, quae supra habentur.

3. Remissio est aegris] Ita reposuit Caesarius, quem Lindenius aliquae plures secuti sunt. In Editionibus antiquioribus & in Codicibus MSS. tegitur, remissus est aeger. Ego haec Caesario assentior, ut remissio est Celsum scripsisse existimem; sed vocem aeger ab Interpretibus additum fuisse suspicor, cum Codices mendose haberent, remissus est.

4. Hoc ipso &c.] Haec ipsa de causa; scilicet quia ne tunc quidem ulla requies aegris est. Ita habent MSS. Codices & antiquae Editiones. Lindenius leg. quia hoc ipso: quia particula tota pe-

riodi huius constructio, atque adeo sententia ipsa turbatur.

5. Ob haec ad mediam noctem decurro &c.] Periodum hunc Morgagnus ex MS. Codice multisque antiquis Editionibus restituit, cum Lindenius perperam ita immutasset: Ob haec alii differunt ad mediam noctem, decurso jam gravissimo tempore, eodemque longissime distante. Secuturis vero antelucanis horis &c. Cum libris, quos Morgagnus adhibuit, tum Editiones ann. 1478. 1493. tum omnes nostri MSS. Codices consentiunt; nisi quod horum plerique mendose habent id pro id est, & securi pro secururi.

6. Tunc] Aldina Editio, & Codices Medicei omnes, praeter primum, habent hunc.

qualesque inter eas remissiones sint. Nam si post alteram febrem motio manet, post alteram integrum corpus est, integro corpore, cibo tempus aptius est: si semper febricula manet, sed alterum tamen longius tempus remissionis est, id potius eligendum est; adeo ut, ubi accessiones continuantur, protinus, inclinata priore, dandus cibus sit. Etenim perpetuum est, ad quod omne consilium dirigi potest; cibum quam maxime semper ab accessione futura reducere; & hoc salvo, dare quam integerrimo corpore. Quod non inter duas tantum, sed etiam inter plures accessiones servabitur. Sed cum sit aptissimum, tertio quoque die cibum dare; tamen, si corpus infirmum est, quotidie dandus est; multoque magis, si continentes febres sine remissione sunt, quanto magis corpus affligunt; aut si duae pluresve accessiones eodem die veniunt. Quae res efficit, ut & a primo die protinus cibus dari quotidie debeat, si protinus venae conciderunt; & saepius eodem die, si inter plures accessiones subinde vis corpori deest. Illud tamen in his servandum est, ut post eas febres minus cibi detur, post quas, si per corpus liceret, omnino non daretur. Cum vero febris instet, incipiat, augeatur, consistat, decedat, deinde in decessione consistat, aut finiatur; scire licet, optimum cibo tempus esse febre finita; deinde, cum decessio ejus consistit; tertium, si necesse est, quodcumque decessit; cetera omnia periculosa esse. Si tamen propter infirmitatem necessitas urget, satius esse, consistente jam incremento febris, aliquid offerre, quam incrementum; satius esse, instante, quam incipiente: cum eo tamen, ut nullo tempore is, qui deficit, non sit sustinendus. Neque hercule satis est, ipsas tantum febres medicum intueri, sed etiam totius corporis habitum, & ad eum dirigere curationem; seu superfluit vires, seu defunt, seu quidam alii affectus interveniunt⁷. Cum vero semper aegros securos agere conveniat, ut corpore tantum, non etiam animo laborent: tum praecipue, ubi cibum sumpserunt. Itaque, si qua sunt, quae exasperatura eorum animos sunt, optimum est, ea, dum aegrotant, eorum notitiae⁸ subtrahere: si id¹⁰ fieri non potest, sustinere tamen post cibum usque somni tempus¹¹, & cum exspectati sunt, tum exponere.

VI.

7. *Quanto magis*] Lindenius leg. *quantumque magis*; atque ita Palavicini manu scriptum est in Codice Mediceo I.

8. *Quidam alii affectus interveniunt*] Infra cap. 18. *Su't istae vero alii corporis affectus, qui hinc (id est, febris) superveniunt*. Ita ego reposui et Codice Mediceo I. Alii omnes leg. *quidam mali*

affectus interveniunt.

9. *Ea, dum aegrotant, eorum notitiae &c.*] Alii leg. *eodem aegrotantium notitiae &c.*

10. *Si id*] Vox *id* in Codice Mediceo I. expungitur.

11. *Post cibum usque somni tempus*] Constantinus in libri margine habet *ad usque*. Sed nihil

VI. Sed de cibo quidem facilius cum aegris ratio est; quorum ¹² saepe stomachus hunc respuit, etiam si mens concupiscit: de potione vero ingens pugna est; eoque magis, quo maior febris est. Haec enim sitim accendit, & tum maxime aquam exigit, cum illa periculosissima est. Sed docendus aeger est, ubi febris quieverit ¹³, protinus sitim quoque quieturam; longioremque accessionem fore, si quod ei datum fuerit alimentum: ita celerius eum desinere sitire, qui non bibit. Necesse est tamen, quanto facilius etiam sani famem, quam sitim sustinent, tanto magis aegris in potione, quam in cibo indulgere. Sed primo quidem die nullus humor dari debet; nisi subito sic venae conciderunt, ut cibus quoque dari debeat: secundo vero, ceterisque etiam, quibus cibus non dabitur, tamen, si magna sitis urgebit, potio dari potest. Ac ne illud quidem, ab Heraclide Tarentino dictum, ratione caret: ubi aut bilis aegrum, aut cruditas male habet, expedire quoque per modicas ¹⁴ portiones misceri novam materiam corruptae. Illud videndum est, ut qualia tempora cibo leguntur, talia potioni quoque, ubi sine illo datur, deligantur; aut cum aegrum dormire cupiemus ¹⁵; quod fere sitis prohibet. Satis autem convenit, cum omnibus febricitantibus nimis humor alienus sit, tum praecipue esse foeminis, quae ex partu in febres incidunt.

Sed cum tempora cibo potionique febris & remissionis ratio det, non est expeditissimum scire, quando aeger febricitet, quando melior sit, quando deficiat; sine quibus dispensari illa non possunt. Venis enim maxime credimus, fallacissimae rei; quia saepe istae leniores ¹⁶ celerioresve

hi est opus particula *ad*, cum Celsus praepositionem usque eodem modo alibi usurpet. Linderus leg. *post cibum, postque somni tempus*; veritas, opinor, ne, si usque retinueret, somni tempus excluderetur. Verumtamen illud quoque comprehendendi, satis declarat Celsus hisce verbis, *Et cum exierit sunt, cum exorere*. Ita lib. 8. cap. 4. *valens deligere, Et quiescit resolvere, si militerque curare usque ad diem quintum*: id est usque ad diem quinti finem. Sequitur enim, *A sexto die etiam vapore aquae calidae per spongiam fovere* &c.

12. *Sed de cibo quidem facilius.... quorum &c.*] Ita ex Cod. Medic. I. Alii leg. *Sed de cibo facilius quidem.... quorum &c.* Linder. *Sed de cibo facilius quidem.... quoniam &c.*

13. *Quieverit*] *Al. conquieverit.*

14. *Modicas*] *Al. medicas*: sed perperam.

15. *Aut cum aegrum dormire cupiemus*] *Vbi*

potio sine cibo datur, vel tale ei tempus deligendum est, quale cibo deligitur; vel tempus illud, quo aegrum dormire cupiemus. Ita fortasse sensus expeditus est. Nisi potius Morgagni sit accedendum, qui vel ut pro aut repouendum, vel his & proximis quatuor vocibus ante hanc periodum transitis, sententiam sic restituendam putat: *ubi aut bilis aegrum, aut cruditas male habet, expedire quoque per modicas portiones misceri novam materiam corruptae, aut cum aegrum dormire cupiemus; quod fere sitis prohibet. Illud videndum est &c.* Linderus tollit aut, Constantinum, opinor, secutus, cui particula haec visa est sententiae efficere.

16. *Leniores*] Linderus leg. *lentiores*, ut est in morgagni Edit. Constantinae. Sed cum omnes Codices habeant *leniores*, mutanda non puto. Similiter Iulianus lib. 44. cap. 3. *lenes animi curas torquentibus rapidique opposuit* &

resve sunt, & aetate, & sexu, & corporum natura: & plerumque satis sano corpore, si stomachus infirmus est, nonnumquam etiam incipiente febre, subeunt & quiescunt; ut imbecillus is videri possit, cui facile laturo gravis instat accessio. Contra saepe eas concitat & resolvit sol, & balneum ¹⁷, & exercitatio, & metus, & ira, & quilibet alius animi affectus: adeo ut, cum primum medicus venit, sollicitudo aegri dubitantis, quomodo illi se habere videatur, eas moveat. Ob quam causam, periti medici est, non protinus ut venit, apprehendere manu brachium: sed primum residere hilari vultu, percunctarique, quemadmodum se habeat; & si quis ejus metus est, eum probabili sermone lenire; tum deinde ejus corpori ¹⁸ manum admoveere. Quas venas autem conspectus medici movet, quam facile mille res turbant! Altera res est, cui credimus, calor, aequae fallax: nam hic quoque excitatur aestu, labore, somno, metu, sollicitudine. Igitur ¹⁹ intueri quidem etiam ista oportet; sed his non omnia credere. Ac protinus quidem scire ²⁰, non febricitare eum, cujus venae naturaliter ordinatae sunt, temporis talis est, qualis esse sanis solet: non protinus autem sub calore motuque febrem esse concipere ²¹; sed ita, si summa quoque arida inaequaliter cutis est; si calor & in fronte est, & ex imis ²² praecordiis oritur; si spiritus ex naribus cum fervore prorumpit; si color, aut rubore, aut pallore novo mutatus est; si oculi graves, & aut persicci, aut subhumidi sunt; si sudor cum fit ²³, inaequalis est; si venae non aequis intervallis moventur. Ob quam causam medicus neque in tenebris, ne-

& Caesar lib. 1. de B. G. cap. 12. dixit: *Flumen est Arar, quod per fines Aeduum & Sequanum in Rhodanum influit, incredibili lentitate, ita ut oculis, in terram partem sitam, judicari non possit.*

17. *Concitat & resolvit sol, & balneum* Resolvit idem est, quae explicat, id est, promptas ad motum atque expeditas reddit. Cohæret enim sensu verbum hoc cum verbo *concitat*; utrumque autem opponitur duobus praecedentibus *sublevari & quiescere*. Locus tamen suspitione non caret, quippe in Codice Mediceo I. ita legitur: *concitare solis balneum*. Fortasse corrigendum, *concitat & sol, & balneum*. Fieri enim potest, ut *concitat &* in *concitare* ab aliquo mutatum sit, qui existimaverit *solis*, quod pro *sol* et scriptum esset, tertium esse personam indicativi verbi *solis*. Porro cum hac varietas in Codice aliquo descripta fuisset, qui haberet *concitat & sol, & balneum*, posito re supra postremam litteram verbi *concitat*, *solis* supra *sol* et, pri-

mum *resolvit* ortum est, deinde *resolvit*, quod in ceteris Medicis Codicibus legitur.

18. *Corpori* Lindenius leg. *corpo*, ut est in margine Editionis Constantianae. Constantinus vero explanationis gratia vocem illam addiderat, ut Morgagnus monet.

19. *Igitur* Haec particula omittitur in Codice Mediceo I.

20. *Scire* In Codice Mediceo L. legitur *scire est*.

21. *Febrem esse concipere* Ita ex Codice Mediceo I. & Morgagni conjectura. Alii leg. *febrem seipsa concipere*. Supra vero Lindenius, *nos praeterea etiam sub calore manique, pro non protinus autem &c.*

22. *Ex imis* Alii *intimis*; alii *extimis*.

23. *Sudor cum fit* Medicus I. aliquae MSS. Codices & Editio I. *sudor cum fit*. Infra, pro *aquae intervallis*, Codex Medicus I. *aequalibus intervallis*.

neque a capite aegri debet rescidere; sed illustri loco adversus eum, ut omnes notas, ex vultu quoque cubantis perspiciat ²⁴. Vbi vero febris fuit, atque decrevit, expectare ²⁵ oportet, num tempora, partesve corporis aliae paulum madescant, quae sudorem esse testentur: ac si qua nota est ²⁶, tunc demum dare potui calidam aquam; cujus salubris effectus est, si sudorem per omnia membra diffundit. Hujus autem rei causa, continere aeger sub veste satis multa manus debet; eademque crura, pedesque contegere: qua mole plerique aegros in ipso febris impetu, potissimeque ²⁷ ubi ardens ea est, male habent. Si sudare corpus coepit, linteum tepescere oportet, paulatimque singula membra detergere. At ubi sudor omnis finitus est, aut si is non venit, ubi quam maxime potuit, idoneus esse cibo aeger videtur ²⁸, sub veste leniter unguendus est, tum detergendus, deinde ei cibus dandus. Is autem ²⁹ febricitantibus humidus est aptissimus, aut humori certe quam proximus: utique ex materia quam levissima, maximeque forbitio; eaque, si magnae febres fuerint ³⁰, quam tenuissima esse debet. Mel quoque despumatum huic recte adjicitur, quo corpus magis nutriatur: sed id, si stomachum offendit, supervacuum est; sicut ipsa quoque forbitio. Dari vero in vicem ejus potest, vel intrita ex aqua calida, vel alica elota; si firmus est stomachus, & compressa alvus, ex aqua mulsā; si vel ille languet, vel haec profluit, ex posca. Et primo quidem cibo id satis est ³¹. Secundo vero aliquid adjici potest, ex eodem tamen genere materiae, vel olus, vel conchylium, vel pomum.

Et

24. *Perspiciat*] In Codice Mediceo I. In Editione Ruelliana, & in margine Constantinianae legitur *percipias*: in quibusdam aliis Codicibus *prospiciat*.

25. *Expectare*] Ita in Codice Mediceo I. in Editione Stephani, & in margine Constantinianae, vel *expectare* in Editione Lindeniana *spellare*: & fortasse rectius. Alii leg. *expectari*.

26. *Ac si qua nota est*] Lindenius leg. *ac si qua ejus nota est*. Sed vox *ejus* abest ab omnibus MSS.

27. *Qua mole plerique aegros in ipso febris impetu, potissimeque &c.*] Ita ex Lindonio; nisi quod ego *febris impetu* reposui pro *impetu febris*. Fortasse etiam non *potissimeque*, sed *maximeque*, vel *praecipueque*, quorum utrumque Celsianum est, legendum. Editiones antiquae & Codices MSS. ita habent: *qua mole plerique aegri in ipso in etu febris*, (Codex Mediceus I. *febris impetu*) *potissimeque ubi ardens ea est*, (Codices plerique Vaticani, & Medicei omnes, praeter primum

ardens est) *male habent*. Pantinus autem, & hunc secutus Constantinus corrigendum putabant; *qua mole plerique aegri in ipso impetu febris, potissimeque ubi ardens ea est, habent*.

28. *Vbi quam maxime potuit, idoneus esse cibo aeger videtur*] Verbum *potuit* redundat; sed ita Latini eleganter loqui solent. Non erat igitur, cur Constantinus legere mallet, *quam maxime tepuit*; multoque minus, cur Lindenius Constantini conjecturam in textum induceret, ac legeret; ubi *quam maxime tepuit*, & *idoneus esse cibo aeger videtur*.

29. *Et autem*] Vulgo plerique omnes leg. *Cibus autem*; ut est in Codice Mediceo I. Alii Codices habent *Hic autem*; nec aliter Ruellii Editio. Ego reposui *Et autem*.

30. *Fuerint*] Ita ex Codice Mediceo I. Alii leg. *fuerunt*.

31. *Id satis est*] Ita Codex Mediceus I. & Aldina Editio. Alii. *id satis est*.

Et dum febres quidem increscunt, hic solus idoneus cibus est. Vbi vero aut desinunt, aut levantur, semper quidem incipiendum est ab aliquo ex materia levissima, adjiciendum vero aliquid ex media, ratione habita subinde & virium hominis, & morbi. Ponendi ³² vero aegro varii cibi, sicut Asclepiades praecepit, tum demum sunt, ubi fastidio urgetur, neque satis vires sufficiunt; ut paulum ex singulis degustando, famem vitet. At si neque vis, neque cupiditas deest, nulla varietate sollicitandus aeger est; ne plus assumat, quam concoquat. Neque verum est, quod ab eo dicitur, facilius concoqui cibos varios. Eduntur enim ³³ facilius: ad concoctionem autem materiae genus & modus pertinent. Neque inter magnos dolores, neque crescente morbo, tutum est, aegrum cibo impleri; sed ubi inclinata jam in melius valetudo est.

Sunt aliae quoque observationes in febribus necessariae. Atque id quoque ³⁴ videndum est, quod quidam solum praecipunt, adstrictum ³⁵ corpus sit, an profluat; quorum alterum strangulat, alterum digerit. Nam si adstrictum est, ducenda alvus est, movenda urina, eliciendus omni modo sudor. In hoc genere morborum sanguinem etiam misisse ³⁶, concussisse vehementibus gestationibus corpus, in lumine habuisse, impervasse famem, sitim, vigiliam prodest. Utile est etiam ducere in balneum, prius demittere in solium, tum ungere, iterum ³⁷ ad solium redire, multaque aqua fovere inguina; interdum etiam oleum in solio cum aqua calida miscere; uti cibo serius & rarius, tenui, simplici, molli, calido, exiguo; maximeque oleribus, qualia sunt, lapathum, urtica, malva; vel jure etiam concharum, muscutorumve, aut locustarum: neque danda caro, nisi elixa, est. At potio esse debet magis liberalis, & ante cibum, & post hunc, & cum hoc, ultra quam sitis coget: poteritque a balneo etiam pinguius ³⁸, aut dulcius dari vinum; pote-

32. *Ponendi*] In Editione Lindenii, & in margine Constantianae *Apponendi*. Sed in antiquis libris *Ponendi*. Sic apud Catonem R. R. cap. 79. & 82. *posita*, non *apposita*. Et apud Horatium lib. 2. Satyr. 6. v. 64.

Unda satis pingui penetrat elixcula lardo.

33. *Edim*] Linden. *quidem*.

34. *Quoque*] Ita in Codicibus MSS. & Editionibus antiquis. Lindenius leg. *quidem*, ut malebat Pantinus; sed minus recte.

35. *Adstrictum*] Antea legebatur, *an adstrictum*. Ego expuli *an*, ex fide Codicis Medicei 1. Videtur haec particula ex mendosis quibusdam Codicibus fluxisse, qui, pro *adstri-*

ctum, habent *an strilum*. Infra, post verbum *strigula*, alii addunt *quod continet*; quod ego omisi, eundem veterem Codicem & Lindenii Editionem secutus.

36. *Sanguinem etiam misisse*] In Cod. Medic. 1. *emisse sanguinem*: deinde, *concussisse vehementius gestationibus corpus*.

37. *Iterum*] Al. *iter*.

38. *Pinguis*] Ita cum Codicibus Medicis Veteranisque vetustiores Editiones habent: Lindeniana *pingue jus*: Constantiniana in margine *jus pingue*. Sed Celsus jus inter cibos refert; ut ex iis verbis colligi potest, quae supra habentur: *jure etiam concharum* &c. Hic vero de potio-

poterit semel, aut bis interponi Graccum falsum. Contra vero, si corpus profluet ³⁹, sudor coërcendus, quies adhibenda erit; tenebris, somnoque, quandocumque volet, utendum; non nisi leni gestatione corpus agitandum, & pro genere mali subveniendum. Nam si venter fluit, aut si stomachus non continet, ubi febris decrevit, liberaliter oportet aquam tepidam potui dare, & vomere cogere; nisi aut fauces, aut præcordia, aut latus dolet, aut vetus morbus est. Si vero sudor exercet, duranda cutis est nitro ⁴⁰, vel sale, quæ cum oleo misceantur: ac si levius id vitium est, oleo corpus ungendum; si vehementius, rosa, vel melino, vel myrteo, cui vinum austerum sit adjectum. Quisquis autem fluore aeger est, cum venit in balneum, prius ungendus, deinde in folium demittendus est. Si in cute vitium est, frigida quoque, quam calida aqua melius utetur. Vbi ad cibum ventum est, dari debet is valens, frigidus, siccus, simplex, qui quam minime corrumpi possit, panis tostus, caro assa, vinum austerum ⁴¹, vel certe sub-austerum; si venter profluit, calidum; si sudores nocent, vomitusve sunt, frigidum.

VII. i. Desiderat etiam propriam animadversionem in febris lentitæ casus. In hac minime utilis est, aut fame, aut medicamentis uti, aut ducere alvum. Si vires sinunt, sanguinem mittere optimum est; præcipueque, si cum dolore ⁴² febris est: si id parum tutum est, ubi febris levata est ⁴³, vomitu pectus purgare. Sed in hoc maturius, quam in aliis morbis, ducere in balneum opus est; vinum calidum, & meracius dare, & omnia glutinosa; inter quæ carnem quoque generis ejusdem. Nam quo celerius ejusmodi tempestates corripiunt, eo maturius auxilia, etiam cum quadam temeritate, rapienda sunt. Quod si

potione loquitur: & vinum pingue jam nominavit lib. 2. cap. 18. ut ipsemet Lindenius edidit.

39. *Profluet*] Ita in omnibus libris est. In Mediceo I. aliisque MSS. Codicibus *profuit*. Infra in eodem Codice Mediceo I. *requies habenda erit*.

40. *Nitro*] Alii leg. *vel nitro*. deinde, *At si levius: & postea, unguendum est*. Ego ita reposui ex Codice Mediceo I.

41. *Austerum*] Hic quoque secutus sum Codicem Medicum supra allatum, & cum eo Lindenii Editionem. Alii habent *asperum*. Sed Lindenius supra, pro *is valens*, leg. *his valens*, ut malebat Constantinus; infra addit particulam *est* ante *si venter*.

42. *Cum dolore*] Nam dolor ipse per se, si

magnus est, sanguinis detractionem requirit; ut est in lib. 2. cap. 10. *Pro dolore*, Codices Medicei III. & VI. habent *fulore*; Lindenii Edit. *ardore*.

43. *Vbi febris levata est*] Ita habent omnes Medicei Codices, præter primum: nec aliorum legendum est, quamvis vulgo aliter legatur; videlicet *vbi febris aut tenuata est, aut levata est*, ut est in Cod. Medic. I. Ruellius omittit *est* post *tenuata*, Constantinus & Lindenius, post *levata*. Significatio vocis *levata* apertissima est in his verbis cap. 4. *Theneion nuper, non quando coepisset febris, sed quando desisset, aut certe levata esset, considerabat*: ideoque nulla hic opus erat explanatione. Nam ad explanationem margini adscripta sunt vox *tenuata*; quæ postea in com-

si puer est, qui laborabat, neque tantum robur ejus est, ut sanguis ⁴⁴ mitti possit, cucurbitulis ei utendum est ⁴⁵; ducenda alvus vel aqua vel pitanae cremore; tum demum levibus ⁴⁶ cibis nutriendus. Et ex toto non sic pueri, ut viri, curari debent. Ergo, ut in alio quoque genere morborum, parcius in his agendum est: non facile sanguinem mittere, non facile ducere alvum, non cruciare vigiliam, fameve, aut nimia siti, non vino curare ⁴⁷. Vomitus post febrem eliciendus est; deinde dandus cibus ex levissimis; tum is dormiat; posteroque ⁴⁸ die, si febris manet, abstinence; tertio, ad similem cibum redeat. Dandaque opera est, quantum fieri potest, ut inter opportunam abstinence cibosque opportunos ⁴⁹, omisis ceteris, nutriatur.

2. Si vero ardens febris extorret ⁵⁰, nulla medicamenti danda potio est; sed in ipsis accessionibus oleo & aqua refrigerandus est, quae miscenda manu sunt, donec albescant; eo conclavi ⁵¹ tenendus, quo multum & purum aërem trahere possit; neque multis vestimentis strangulandus, sed admodum levibus tantum velandus est. Possunt etiam super stomachum imponi folia vitis in aqua frigida tineta. Ac ne siti quidem nimia vexandus est. Alendus maturius est, id est a die tertio; & ante cibum iisdem perungendus. Si pituita in stomacho coit, inclinata jam accessione, vomere cogendus est; tum dandum frigidum olus, aut potum, ex iis, quae stomacho conveniunt. Si siccus manet stomachus, cum protinus vel pitanae, vel alicae, vel oryzae cremor dandus est, cum quo

texam irrepsit. Celsus autem febrem levare saepe dixit, tenuari cumquam dixit, quod ego sciam.

44. *Pit sanguis*] In Cod. Medic. I. ut ei sanguis.

45. *Cucurbitulis ei utendum est*] Sic reposuit Lindenius, cum antea legeretur: *siti ei utendum est*; ut habent etiam Medicei Codices.

46. *Tum demum levibus*] Communiter post demum additur *is*. In Codic. Medic. I. habetur, *tum deinde*, & fortasse recte: ante levibus autem erat alia vocula, qua delata, Palavicinus reposuit *is*. In Codicibus Medicis reliquis legitur: *tum demum levibus*; sed IV. habet *is* insertum alia manu.

47. *Non vino curare*] Duae voces *satis* conveniunt, quae hic vulgo adhibebantur, Lindenius non sine ratione sustulit. Hunc ego secutus sum; sicut in MSS. Medicis voces illas invenerim. Videntur ex margine irrepsisse. Pro *curare*, Codices III., excepto primo, habent *cuari*. Egnatius sic mutavit; etiam amulo *conclavi*. Ego sequens sum Codices ceteros MSS.

48. *Posteroque*] Ita in Cod. Medic. I. Alii leg. *postera* quoque. Lindenius, *postera*; deinde, *abstinuit*.

49. *Cibosque opportunos*] *Cibo opportuno*, edidit Lindenius contra priores Editiones, atque adeo contra Codices Medicos. Sed longe a vero aberravit. Verbum enim *nutriatur*, quod consequitur, non significat *alere*, quemadmodum ipse existimasse videtur, sed *curare*, ut sibi quoque. Vid. adnotat. 74. ad Praefat. lib. 1.

50. *Extorret*] Caesarius leg. *extorret*; Pantinus *malet exeret*, quod placet etiam Scaligero, sed a Rosscio improbat. Ego, tamen, si non suppetunt exempla verbi *extorere* pro *torere*, tamen rejicere non ausim. Habet enim significationem maxime idoneam, ubi de febre ardenti sermo est; & omnium MSS. testimonio comprobatur. In Vaticano VI. mendum est *extollet*.

51. *Ea conclavi*] Medic. I. & Vatican. VI. *Et conclavi*; ut olim vulgo legebatur. Lindenius sic mutavit; etiam amulo *conclavi*. Ego sequens sum Codices ceteros MSS.

quo recens adeps cocta sit. Cum vero in summo incremento morbus est, utique non ante quartum diem, magna siti antecedente, frigida aqua copiose praestanda est, ut bibat etiam ultra satietatem; & cum jam venter & praecordia ultra modum repleta, satisque refrigerata sunt, vomere debet. Quidam ne vomitum quidem exigunt; sed ipsa aqua frigida tantum, ad latietatem data, pro medicamento utuntur. Vbi utrumlibet factum est, multa veste operiendus est, & collocandus, ut dormiat. Fereque post longam sitim & vigiliam, post multam satietatem, post infractum calorem, plenus somnus venit, per quem ingens sudor effunditur; idque praesentissimum auxilium est: sed in iis tamen ⁵², in quibus praeter ardorem, nulli dolores, nullus praecordiorum tumor; nihil prohibens, vel in thorace ⁵³, vel in pulmone, vel in faucibus; non ulcus, non dejectio, non profluvium alvi ⁵⁴ fuit. Si quis autem in ejusmodi febre leviter tussit, is neque vehementi siti conficiatur ⁵⁵, neque bibere aquam frigidam debet; sed eo modo curandus est, quo ⁵⁶ in ceteris febribus praecipitur.

VIII. At ubi id genus tertianae est, quod *μυτεραινας* medici appellant ⁵⁷, magna cura opus est, ne id fallat. Habet enim plerumque frequentiores accessiones decessionesque, ut alius morbi genus videri possit:

52. Tamen] In Edit. Lindenli, *tantum*.

53. *Vel in thorace*] Lindenius tollit tria haec verba. Ego in MSS. Medicis invenit; & congruit cum loco illo capitis superioris: *nisi aut fauces, aut praecordia, aut latus dolet*; ubi *latus* similiter ponitur, atque hic *thorax*.

54. *Non dejectio, non profluvium alvi*] Ita in MSS. fere omnibus, & in Editionibus, Aldina, Gryphiana, aliisque. Sed *profluvium alvi* explicatio quamdam videtur, ex margine inconspicuo descripta: nam idem est ac *dejectio*. *Dejectio* autem frequenter occurrit apud Celsum: *profluvium alvi* ne fuisse quidem; quamvis *alvus profluxit*, & *venter profuit* sit in lib. 2. cap. 8. Lindenius leg. *non dejectio, non profluvium alvi*, ut in veteri Cod. scriptum invenit Constantinus, qui primus lectionem istam probavit, *animi subaudiri existimans*. Sed addendum omnino esset *animae*: ita enim loquitur Celsus lib. 2. cap. 7. & 11. & 17. lib. 4. cap. 1. sect. 1. & cap. 11. lib. 5. cap. 28. sect. 2. lib. 7. cap. 3. & cap. ultimo. Ego potius crediderim, vocem *dejectio* quoque in contextum irrepisse ex alicuius conjectura, qui *dejectio* ferendum non putavit, quia proxime sequitur *profluvium alvi*. Quod etiam Cod. Medicus 1. & vetustiores Edd. indicare videntur, in

quibus est, *non dejectio, non dejectio, non profluvium alvi*.

55. *Neque vehementi siti conficiatur*] Non intelligo cur scribat Ronfiscus, cum Hippocrates sect. 4. Aphor. 45. prodiderit, in eo qui leviter tussit, magnam sitim non accendi, frustra Celsum monere, hunc nimia siti vexandum non esse. Neque enim talis est horum verborum sensus. Erit quidem, si, ut Lindenius, cum Celsus leges *conficiari*. Sed & alii, & ipse quoque Ronfiscus habet *conficiatur*. Itaque idem Celsus dicit quod Hippocrates; ut Morgagnus animadvertit. Ceterum, quando hanc periodum suspexam habebat Ronfiscus, omittere poterat ex fide, non modo Editionis Pinzianae, sed & Juninae, & vetustioris an. 1493. & principis Florentinae: nam ab his omnibus abest. Immo neque in Codice suo MS. Morgagnus cum invenit. Existat tamen in Medicis, & Vaticanis omnibus; & in aliis quidem recte legitur *conficiatur*; in aliis *conficitur*; in Vatic. VI. *est sitiatum*.

56. *Quo*] in multis MSS. Codicibus *quo*. Medicus tamen vetustior habet *quo*, ut vulgo legitur.

57. *Μυτεραινας* medici appellant] Vox medici videri potest inficta, Sed fortasse ita scripta

fit: porrigiturque ⁵⁸ febris inter horas ⁵⁹ viginti quatuor, & triginta fex; ut, quod idem est, non idem esse videatur. Et magnopere necessarium est, neque dari cibum, nisi in ea remissione, quae vera est; & ubi ea venit, protinus dari: plurimique sub alterutro curantis errore subito moriuntur. Ac, nisi magnopere aliqua res prohibet, inter initia sanguis mitti debet; tum dari cibum, qui neque incitet febrem, & tamen longum ejus spatium sustineat.

IX. Nonnumquam etiam lentae febres sine ulla remissione corpus tenent; ac neque cibo ⁶⁰, neque ulli remedio locus est. In hoc casu medici cura esse debet, ut morbum mutet: fortasse enim curationi opportunior fiet. Saepae igitur ex aqua frigida, cui oleum sit adjectum, corpus ejus pertractandum est, quoniam interdum sic evenit, ut horror oriatur, & fiat initium quoddam novi motus; exque eo, cum magis corpus incaluit, sequatur etiam remissio. In his frictio quoque ex oleo & sale salubris videtur. At si diu frigus est, & torpor, & jactatio corporis, non alienum est, in ipsa febre dare multum tres aut quatuor cyathos, vel cum cibo vinum bene dilutum. Intenditur enim saepe ex eo febris; & major ortus calor simul & priora mala tollit, & spem remissionis, inque ea curationis ostendit. Neque, hercules, ista curatio nova est, qua nunc quidam traditos sibi aegros, qui sub cautiorebus medicis trahebantur, interdum contrariis remediis fanant. Siquidem apud antiquos quoque ante Herophilum & Erasistratum, maximeque post Hippocratem fuit Petro ⁶¹ quidam, qui febricitantem hominem ubi acceperat, multis vestimentis operiebat, ut simul calorem ingentem, sitimque excitaret: deinde, ubi paulum remitti coeperat febris, aquam frigidam potui dabat; ac, si moverat sudorem, explicuisse se aegrum judicabat; si non moverat, plus etiam aquae frigidae ingerebat; & tum vomere coegbat. Si alterutro modo febre liberaverat, protinus suillam affam, & vinum homini dabat: si non liberaverat, decoquebat aquam sale

Cornelius: *inspirationes* quidam medici appellant. Cap. 3. hujus libri: *Id genus plerique medicis inspirationes appellant.*

^{58.} *Porrigiturque*] Ita in Editionibus Celsii, Pantini, & Lindenii. Alii leg. *porrigiturque*, ut est in Codicibus Medicis; nisi quod in primo *porrigiturque*, qui supra quoque cap. 2. habet, *spatis inter accensiones porrigunt*, pro *porriguntur*.

^{59.} *Inter horas*] Haec est antiqua lectio, eaque MSS. Codicibus confirmatur. Lindenius habet *in horas*, ut Pantinus legendum putabat.

^{60.} *Neque cibo*] Voces has duas omisit libra-

rius in Cod. Mediceo I. deceptus a subsequenti particula *neque*. Infra in eodem Codice legitur, *salubris videtur*; atque ita habent Editiones omnes, praeter Ruellianam, in qua est, ut in Codicibus aliis, *salus videtur*. Sed ante Ruellium Caesarius exhibuit lectionem istam in libri margine.

^{61.} *Petro*] Caesarius & Lindenius habent *Petronem*: sed hic Latinis, ille Graecis literis scribit. Ego secutus sum Codices MSS. & Editiones vettustiores. Ut enim Agamemno, Milo, Plao, Zeno recte dicitur, ita & *Petro*.

sale adjecto, eamque bibere cogebat, ut movendo ventrem purgaret ⁶². Et intra haec omnis ejus medicina erat: eaque non minus grata fuit iis, quos Hippocratis successores non refecerant; quam nunc est iis, quos Herophili vel Erasistrati aemuli diu tractos non expedierunt ⁶³. Neque ideo tamen non est temeraria ista medicina; quia plures, si protinus a principiis exceperit, interiunt. Sed cum eadem omnibus convenire non possint, fere, quos ratio non restituit, temeritas adjuvat. Ideoque ejusmodi medici melius alienos aegros, quam suos nutriunt. Sed est circumspecti quoque hominis, & novare interdum, & augere morbum, & febres accendere; quia curationem, ubi id, quod est, non recipit, potest recipere id, quod futurum est.

X. Considerandum est etiam, febres ne solae sint, an alia quoque his mala accedant; id est num caput doleat, num lingua aspera, num praecordia intenta sint. Si capitis dolores sunt, rosam cum aceto miscere oportet, & in id ⁶⁴ ingerere: deinde habere duo pitacia, quae frontis latitudinem, longitudinemque aequent; ex his invicem alterum in aceto & rosa habere, alterum in fronte; aut intinctam iisdem lanam succidam imponere. Si acutum offendit, pura rosa utendum est; si rosa ipsa laedit, oleo acerbo. Si ista parum juvant, teri potest vel iris arida, vel nuces amarae, vel quaelibet herba ex refrigerantibus: quorum quilibet ex aceto impositum, dolorem minuit; sed magis aliud in alio. Juvat etiam panis cum papavere injectus; vel cum rosa cerussa, spumave argenti. Olfacere quoque vel serpyllum, vel anethum, non alienum est. At si in praecordiis inflammatio & dolor est, primo superimponenda sunt cataplasmata reprimentia; ne, si calidiora fuerint, plus eo materiae concurrat: deinde, ubi prima inflammatio se remisit, tunc demum ad calida & humida veniendum est; ut ea, quae remanserunt, discutiant. Notae vero inflammationis sunt quatuor, rubor, & tumor, cum calore, & dolore. Quo magis erravit Erasistratus, qui febrem ⁶⁵ nullam sine hac esse dixit. Ergo si sine inflammatione dolor est, nihil imponendum est: hunc enim statim ipsa febris solvet ⁶⁶. At si neque

in-

62. *Movendo ventrem purgaret*] Editiones Constantini & Lindenii, *movendo ventrem purgaret*.

63. *Expedierunt*] Cod. Medic. I. *adjuverunt*: infra vero, *intererunt*, ut etiam vulgo legitur: pro *interiunt*. Sic autem & in Codice illo, & in aliis scribitur: ut supra cap. 1. *pererunt*; & lib. 2. cap. 1. *Et diutius mali fatigatos intererunt*; ubi libri editi *pererunt*, & *interiunt*. Itaque hic quoque sic reposui.

64. *In id*] In caput. Lindenius tollit *in*, ut id referatur ad rosam cum aceto mistam. Scali-

ger putat haec verba, *Et in id ingerere*, glossema esse ineptissimi hominis: ego non puto. Idem Celsus hic significat quod infra cap. 18. *rosa caput nareque implere*; & lib. 4. cap. 2. *scd. 1. caput vehementer perficere*; deinde *calido oleo implere*, *Et veste velare*. Sic lib. 8. cap. 10. *scd. 7. scd. 8. opus est: ingerendumque salubre in eam est calidum oleum Et venum*.

65. *Qui febrem*] Cod. Medicus I. habet *etiam febrem*.

66. *Solvat*] Al. *solvit*.

inflammatio, neque febris, sed tantum praecordiorum dolor est, protinus calidis & siccis fomentis uti licet. Si vero lingua secca & scabra est, detergenda primum penicillo est ex aqua calida: deinde ungenda mistis inter se rosa & melle. Mel purgat, rosa reprimat, simulque siccescere non sinit. At si scabra non est, sed arida, ubi penicillo detergenda est, ungi rosa debet, cui cerae paulum sit adjectum.

XI. Solet etiam ante febres esse frigus; idque vel molestissimum morbi genus est. Vbi id expectatur, omni potione prohibendus aeger est: haec enim paulo ante data, multum malo adjicit. Item maturius veste multa tegendus est: admovenda partibus iis, pro quibus metuemus, sicca & calida fomenta, sic, ne ⁶⁷ statim vehementissimi calores incipiant, sed paulatim incrementum: perfricandae quoque eae partes manibus unctis ex veteri oleo sunt, eique adjiciendum aliquid ex calefacientibus; contentique medici quidam una frictione, etiam ex quolibet oleo, sunt. In harum febrium remissionibus nonnulli tres, aut quatuor ⁶⁸ sortitionis cyathos, etiamnum ⁶⁹ manente febre, dant: deinde, ea bene finita, reficiunt stomachum cibo frigido & levi ⁷⁰. Ego tum hoc puto tentandum, cum parum cibis, semel & post febrem datus, prodest. Sed curiose prospiciendum est, ne tempus remissionis decipiat: saepe enim in hoc quoque genere valetudinis jam minui febris videtur, & rursus intenditur. Itaque ei remissioni credendum est, quae etiam immoratur ⁷¹, & jactationem, foetoremque quemdam oris, quem ⁷² Graeci vocant, minuit. Illud satis convenit, si quotidie parces accessiones sunt, quotidie parvum cibum dandum: si impares, post graviolem, cibum; post leviolem, aquam mulsam.

XII. Horror autem eas fere febres antecedit, quae certum habent circuitum, & ex toto remittuntur; ideoque tutissimae sunt, maximeque curationes admittunt. Nam ubi incerta tempora sunt, neque alvi ductio, neque balneum, neque vinum, neque medicamentum aliud recte datur. Incertum est enim, quando febris ventura sit: ita fieri potest, ut, si subito venerit, summa in eo perniciēs sit, quod auxilii causa sit inventum ⁷³. Nihilque aliud fieri potest, quam ut primis diebus

67. Sic, ne] Linden. sic, ut ne.

68. Tres, aut quatuor] Linden. tres quatuor.

69. Ationum] Ita in Cod. Mediceo I. & in Edit. I. & in Lindeniana. Perperam alii leg. etiamnum ultra; Ruellius, etiam nunc non.

70. Levi] Al. leni.

71. Immoratur] Cod. Medic. I. moratur.

72. Foetoremque quemdam oris, quem ⁷² Ita in suo Codice Morgagnus, nec aliter ego in

Medicis invenit; nisi quod plerique habent ⁷² pro quem; omnesque eorum litteris Latinis. De Codicum fide si quis hoc loco dubitat, cum ratione dubitat. Lindenius leg. ⁷² foetoremque corporis, quem ⁷² vero. Sed Morgagnus assensior: est non sine probabili specie Lindenii lectio; at veterum librorum testimonio caret. Nam Editiones ceterae cum aliis MSS. faciunt.

73. Sit inventum] Linden. fuit inventum.

bus bene abſtineatur ⁷⁴ aeger; deinde, ſub deceſſu febris ejus, quae graviffima eſt, cibum ſumat. At ubi certus circuitus eſt, facilius omnia illa tentantur; quia magis ⁷⁵ proponere nobis & acceſſionum & deceſſionum vices poſſumus. In his autem, cum inveteraverunt, utilis fames non eſt: primis tantummodo diebus ea pugnandum eſt; deinde dividenda curatio eſt, & ante horror, tum febris diſcutienda. Igitur cum primum aliquis inhorruit, & ex horrore incaluit, dare ei oportet potui tepidam aquam ſubſalfam, & vomere eum cogere: nam fere talis horror ab iis oritur, quae biliſa in ſtomacho reſederunt. Idem faciendum eſt, ſi proximo quoque circuitu aequae acceſſit: ſaepe enim ſic diſcutitur. Jamque, quod genus febris ſit, ſcire licet. Itaque ſub exſpectatione proximae acceſſionis, quae inſtare tertia poteſt, deducendus in balneum eſt; dandaque opera, ut per tempus horrois in ſolio ſit. Si ibi quoque ſenſerit, nihilominus idem ſub exſpectatione quartae acceſſionis faciat: ſiquidem eo quoque modo ſaepe is diſcutitur ⁷⁶. Si ne balneum quidem proſuit, ante acceſſionem allium edat, aut bibat calidam aquam cum pipere: ſiquidem ea quoque aſſumpta calorem movent, qui horrorem non admittit. Deinde eodem modo, quo in frigore praeceptum eſt, antequam inhorreſcere poſſit, operiatur: fomentisque, ſed protinus validioribus ⁷⁷, totum corpus circumdare convenit ⁷⁸, maximeque involutis extinctis teſtis & titionibus. Si nihilominus horror perſuperit, multo oleo calefacto inter ipſa veſtimenta perfundatur, cui aequae ex calefactientibus aliquid ſit adjectum; adhibeaturque frictio, quantum iſtineri poterit, maximeque in manibus & pedibus ⁷⁹; & ſpiritus ipſe contineat. Neque deſiſtendum eſt, etiamſi horror eſt: ſaepe enim pertinacia juvantis malum corporis vincit. Si quid evomuit, danda aqua tepida, iterumque vomere cogendus eſt; utendumque eiſdem eſt, donec horror finiatur. Sed praeter haec ducenda alvus eſt, ſi tardius

^{74. Abſtineatur} Al. cum Caefario abſtineat. ^{75. Magis} Ita in Codice Mediceo vetuſtiori; & infra, ut pridem annotavit Rhodius in Lexico Scriboniano, *inveteraverunt*. Vulgo *facilius*, & *vetaverunt*. Sed Rittershuſius quoque ex conjectura, quam laudat Almeloveenius, malebat *inveteraverunt*.

^{76. Is diſcutitur} Ante Lindenium legebatur non *is*, ſed *id*. Fortaſſe tollendum eſt. Supra, his verbis, *dandaque opera*, alii addunt eſt, quod ego omiſi ex ſide Codicis Medic. I.

^{77. Sed protinus validioribus} Particula adverſativa ſed, quam ego reſtitui ex Codice Mediceo vetuſtiori (in ceteris, ut in Edit. Ruellii, eſt

ſe) non vacat. Refertur ad locum illum capitis ſuperioris: *ſicca & calida ſumma, ſic, ne ſintia vehementiſſimi colores incipiant, ſed paulatim increſcant*. Pro validioribus, Lindenius reponit calidioribus; ſed non eſt neceſſe. Ita in lib. 4. cap. 14. *admove ſicca & calida ſumma oportet, ſi primo lenta, deinde validiora*.

^{78. Circumdare convenit} In Cod. Medic. I. *circumdet*. Fortaſſe *circumdetur*.

^{79. Pedibus} Codex Medic. I. *extribus*; & ita habet in margine Conſtantini Editio. Infra idem Codex, *horra*, pro *horror eſt*; Lindenius, *horror rediit*,

dius horror quiescet ⁸⁰: siquidem id quoque exonerato corpore prodest. Vltimaque post haec auxilia sunt ⁸¹ gestatio & frictio ⁸². Cibus autem in ejusmodi morbis maxime dandus est, qui mollem alvum praestet; caro ⁸³ glutinosa; vinum, cum dabitur, austerrum.

XIII. Haec ad omnes circuitus febrium pertinent: discernendae tamen singulae sunt, sicut rationem habent dissimilem. Si quotidiana est, triduo primo magnopere abstinere ⁸⁴ oportet; tum cibis altero quoque die uti. Si res inveteraverit, post febrem experiri balneum & vinum; magisque si, horrore sublato, haec superest.

XIV. Si vero tertiana, quae ex toto intermittit, aut quartana est, mediis diebus, & ambulationibus uti oportet, aliisque exercitationibus, & unctionibus. Quidam ex antiquioribus ⁸⁵ medicis Cleophrantus, in hoc genere morborum, multo ante accessionem, per caput aegrum ⁸⁶ multa calida aqua perfundebat, deinde vinum dabat. Quod, quamvis pleraque ejus viri praecepta secutus est Asclepiades, recte tamen praeteriit: est enim anceps. Ipse, si tertiana febris est, tertio die post accessionem dicit alvum duci oportere; quinto, post horrorem vomitum elicere; deinde post febrem, sicut illi mos erat, adhuc calidis dare cibum & vinum; sexto die, in lectulo detineri: sic enim fore, ne septimo die febris accedat. Id saepe fieri posse, verisimile est. Tutius tamen est, ut hoc ipso ordine utamur ⁸⁸; tria remedia, vomitus, alvi ductio, vini ⁸⁹, per triduum, id est, die tertio, & quinto, & septimo tentare: nec ⁹⁰ vinum, nisi post accessionem, die septimo bibat. Si vero

80. Quiescit] Aldina Edit. quiescit.

81. Vltimaque post haec auxilia sunt] Alii leg. Vltima quoque; Lindenius, Vltima. Ego sic reposui ex Cod. Medic. I. qui etiam auxilia habet, ut vulgo legitur. Nam reliqui sex habent auxilia.

82. Frictio] Constantinus, quod frictio posita jam sit, malit vestitus: quasi haec non comprehenditur sub voce antecedenti gestatio. Lindenius leg. amictus; ut & ab aliis legi, Constantinus scribit. In MSS. nostris est frictio, vel frictio.

83. Caro &c.] In Edit. Lindenii: ac caro glutinosa. Vinum cum dabitur, austerrum sit.

84. Abstinere] In Codice Mediceo primo abstinere. Cap. 15. quoque in eodem Codice: postera tertique die abstinere. Celsus adhibet utramque formam.

85. Antiquioribus] Codex Medic. I. antiquis.

86. Per caput aegrum &c.] Antea legebatur:

caput aegri &c. Quae lectio orta est ex quodam mendo, quod in aliquibus MSS. deprehendi: in IIL enim IV. V. VI. legitur, per caput aegri. Itaque per Editores fustulerunt. Ego locum restitui ex tribus reliquis Medicis Codicibus. Ita cap. 20. corpus &c. totum per caput perfundendum est (aqua frigida) & cap. 23. per caput multa aqua frigida perfundatur. Ita enim ibi legendum ex antiquis Codicibus; non, ut est in Edit. Lindenii, super caput multa &c.

87. Dare] In Cod. Medic. I. dari.

88. Vt hoc ipso ordine utamur] Lindenius tollit ut & utamur. Caesarius haec verba parentesi includit, & tollit hoc. Sed melius fortasse tollantur omnia; quamvis inveniuntur in MSS. Pro utamur, Vaticanus VI. habet nitamur, quod ita sit in Medic. I. a Palavicino.

89. Vini] Communiter legitur: vini potus; ex glossante, ut ego puto. Vox potus non est in Codice Mediceo vetustiore.

vero primis diebus discussus morbus non est, inciditque in vetustatem, quo die febris expectabitur, in lectulo se contineat; post febrem perficitur; tum, cibo assumpto, bibat aquam; postero die, qui vacat, ab exercitatione unctiōneque ⁹¹, aqua tantum contentus, conquiescat, Et id quidem optimum est. Si vero imbecillitas urget, & post febrem vinum, & medio die paulum cibi debebit assumere.

XV. Eadem in quartana facienda sunt. Sed cum haec tarde admodum finiatur, nisi primis diebus discussa est, diligentius ab initio praecipendum est, quid in ea fieri debeat. Igitur si cui cum horrore febris accessit, eaque defuit, eodem die & postero tertioque continere se debet, & aquam tantummodo calidam primo die post febrem sumere; biduo proximo, quantum fieri potest, ne hanc quidem. Si quarto die ⁹² cum horrore febris revertitur, vomere, sicut ante praecceptum est; deinde post febrem, modicum cibum sumere, vini quadrantem; postero tertioque die abstinere, aqua tantummodo calida, si sitis est ⁹³, assumpta. Septimo die balneo frigus praevenire; si febris redierit ⁹⁴, ducere alvum; ubi ex eo corpus conquieverit, in unctiōne ⁹⁵ vehementer perficari; eodem modo sumere cibum & vinum ⁹⁶; biduo proximo se abstinere, frictione servata. Decimo die rursus balneum experiri; & si postea febris accessit, aequè perficari, vinum copiosius bi-

90. Nre] Codex modo allatus ne; deinde, ut alii quoque, bibat, non, ut Lindenius mutavit, biberet.

91. Qui vacat, ab exercitatione unctiōneque] Postero die, qui dies febris vacat (vacuum tempus appellat cap. 16.) post exercitacionem & unctiōnem conquiescat, neque aliud assumat, praeter aquam. Ita hunc locum restitui ex fide Codicis Medicei 1. Alii leg. quo cibo (Lindenius, ut habet in margine Constantinus, quo a cibo) vacat, & ab exercitatione unctiōneque &c. Quae lectio falsum quid, & dissentaneum constituit.

92. Si quarto die] In Edit. Lindenil: quarto die, si.

93. Si sitis est] Ita Lindenius, cui MSS. Codices plerique omnes suffragantur. In Medici 1. tamen est sitis; ut alii legunt.

94. Septimo die balneo frigus praevenire; si febris redierit] Ita in Codice Mediceo primo legitur locus hic, qui in aliis corruptus est, cum quaedam librarii addiderint ex superioribus temere repetita. Cum Codice illo scilicet Vaticani duo, III. & V. nisi quod habent octava, pro

septimo. In Vaticano VI. quod Palavicinus sic reposuerit in Medici 1. legitur, Septimo die balneo frigus praevenire, abstinere, continere se debet, si febris redierit; & ita habent Editiones Caesarii, Juntae, & cum principe Florentina duae vetustissimae an. 1493. & 1497. Aliae, ut & Codices ceteri MSS. habent: Septimo (MSS. VIII. vel octava) die balneo frigus praevenire, abstinere, continere se debet, & aqua tantummodo calida si sitiet: (Linden. si sitis est, uti) ac tum ita septimo (Egnat. Stephan. & Linden. nono) die balneo frigus praevenire, si (Linden. & si) febris redierit. Plura lectione ista turbatur, sed in primis dierum ratio. Itaque potest, pro decimo die, Lindenius reponit decimo tertio die; sed perperam; ut ostendunt etiam verba illa, si tertio decimo die morbus remanebit, quae infra sunt.

95. In unctiōne] Alii inunctione, ut est in Cod. Medic. 1.

96. Eodem modo sumere cibum & vinum] Id est, modicum cibum sumere, vini quadrantem; quemadmodum quarto die. Lindenius leg. eodem modo sumere cibum, & vinum biduo proximo se abstinere; sed perperam.

P

bibere. Ac sic 97 proximum est, ut quies tot dierum, & abstinencia cum ceteris, quae praecipiantur, febrem tollant. Si vero nihilominus remanet, aliud ex toto sequendum est curationis genus; idque agendum, ut, quod diu sustinendum est, corpus facile sustineat. Quo minus etiam curatio probari Heraclidis Tarentini debet, qui primis diebus ducendam alvum, deinde abstinendum in septimum diem 98 dixit. Quod, ut sustinere aliquis possit, tamen, etiam febre liberatus, vix refectioni valebit: adeo, si febris saepius accesserit, concidet. Igitur si tertio decimo die morbus manebit 99, balneum neque ante febrem, neque post eam tentandum erit; nisi interdum jam horrore discusso: horror ipse per ea, quae supra scripta sunt 1, expugnandus. Deinde post febrem oportebit ungi, & vehementer perfricari; cibum & validum, & fortiter assumere; vino uti quantum 2 libebit: postero die, cum satis quieverit, ambulare, exerceri, ungi, perfricari fortiter, cibum capere 3 sine vino: tertio die abstinere. Quo die vero febrem expectabit, ante surgere, & exerceri, dareque operam 4, ut in ipsam exercitationem febris tempus incurrat: sic enim saepe illa discutitur. At si in opere occupavit, tum demum se recipere. In ejusmodi valetudine, medicamenta sunt, oleum, frictio, exercitatio, cibus, vinum. Si venter adstrictus est, solvendus est. Sed haec facile validiores faciunt: si imbecillitas occupavit, pro exercitatione gestatio est: si ne hanc quidem sustinet, adhibenda tamen frictio est: si haec quoque vehemens onerat, intra quietem & unctionem & cibum sistendum 5 est: dandaque opera est, ne qua cruditas in quotidianam id malum vertat. Nam quartana neminem jugulat: sed si ex ea facta quoti-

97. *Ac sic &c.*] Ita hic locus in margine Editionis Constantini ab eo restitutus legitur; itemque in Editione Lindenii. Alii leg. *ac si proximum est quies tot dierum, ut abstinencia*; quemadmodum a Palavicino correctum est in Codice Mediceo I. Is enim Codex ita habet: *Ac proximum est tot dierum ut abstinencia*. Codices alii: *Ac si proximum est quies tot dierum & abstinencia*.

98. *In septimum diem*] Ita ex Codice Mediceo I. & Editione Lindeniana. Alii leg. *uix in septimum diem*.

99. *Manebit*] Al. *remanebit*.

1. *Per ea, quae supra scripta sunt*] Ita ex Codice Mediceo I. Alii leg. *per eadem, quae supra praescripta sunt*.

2. *Quantum*] Linden. *quantum*.

3. *Capere*] Ita ex Codice Mediceo I. Al.

accipere. Lib. 2. cap. 3. *semel die cibum capere*; lib. 4. cap. 19. *paulum cibi capere*. Legitur & *accipere* cap. 19. hujus libri; sed alia significatio: *si cibum non accipit*; id est, si reipuit, fastidit, averatur; quemadmodum cap. 18. *idque (veracrum) si in potione non accipit, pauci assuecunt* est. Haud tamen contendo, *cibum accipere* pro *cibum capere* dici non posse.

4. *Dareque operam*] Alii addunt *non oportet*; & sententiam pervertunt. Lindenius leg. *dareque operam oportet*. Sed nihil opus est verbo *oportet*, cum supra sit *operabitur*. Ego secutus sum Codicem Mediceum I. atque iam Scaliger quoque legendum putabat.

5. *Sistendum*] Lindenius reponit *consistendum*. Ego veterem lectionem retineo, quae Codici Mediceo I. testimonio comprobatur. Fortasse tamen legendum est *subsistendum*, quia alii

tidiana est, in malis acger est: quod tamen, nisi culpa vel aegri ve curantis, numquam fit.

XVI. At si duae quartanae sunt, neque eae⁶, quas proposui, exercitationes adhiberi possunt; aut ex toto quiescere opus est, aut, si id difficile est, leniter ambulare; considerare⁷ diligenter involutis pedibus & capite; quoties febris accessit & desit, cibum modicum sumere, & vinum; reliquo tempore, nisi imbecillitas urget, abstinere. At si duae febres pene junguntur, post utramque cibum sumere: deinde vacuo tempore, & moveri aliquid, & post unctionem cibo uti. Cum vero vetus quartana raro, nisi vere, solvatur; utique eo tempore attendendum est, ne quid fiat, quod valetudinem impediatur. Prodestque in vetere quartana, mutare subinde victus genus; a vino ad aquam, ab aqua ad vinum, a lenibus cibis ad acres, ab acribus ad lenes transire; esse radicem, deinde vomere; jureve pulli gallinaei ventrem resolvere; oleo ad frictiones adjicere calefacientia; ante accessionem forbere, vel aceti cyathos duos, vel unum sinapis cum tribus Graeci vini falsi, vel mista pilula portionibus, & in aqua diluta, piper, castoreum, laser, myrrham. Per haec enim similiaque corpus agendum est, ut moveatur ex eo statu, quo desinetur. Si febris quievit, diu meminisse ejus diei convenit; eoque vitare frigus, calorem, cruditatem, lassitudinem. Facile enim revertitur, nisi a sano quoque aliquamdiu timeretur.

XVII. At si ex quartana, quotidiana facta est, cum id vitio⁸ inciderit, per biduum abstinere oportet, & frictione uti⁹; aquam tantummodo vespere potui dare¹⁰. Tertio die saepe fit, ne febris accedat: sed si sive fuit, sive non fuit, cibis post accessionis tempus est dandus; & si manet¹¹, per biduum abstinencia, quanta maxima imperari corpori potest, & frictione quotidie utendum est.

XVIII. Et febrium quidem curatio¹² exposita est. Superfunt vero alii

alii Codices habent *sustinendum*. Cap. 20. hujus libri: in *isdem* fortiteribus *sustinendum*.

6. *Neque eae*] Caesarius, & Lindanius omittunt eae.

7. *Considerare*] In Editione Lindenii, & in margine Constantianae legitur, *hinc considerare*; & paulo infra, pro *moveri aliquid*, *moveri aliquantum*.

8. *Vitio*] Culpa vel aegri, vel curantis; ut dixit cap. 15. Lindenius leg. *initio*, ut est in margine Editionis Constantianae: sed perperam. Codices nostri omnes habent *vitio*.

9. *Et frictione uti*] Ita in Codice Mediceo I.

Alii omittunt particulam *Et*. Lindenius leg. *vespere frictione uti*.

10. *Aquam tantummodo vespere potui dare*] In Codice Mediceo I. ita legitur: *vespere tantummodo aquam potui dare*: in Edit. Linden. *Et aquam tantummodo potui dare*.

11. *Et si manet*] Ita ex Lindenio. Cum tamen antiqui Codices habeant *at si manet*, fortasse legendum ac si manet. Nam *at* in *isdem* saepe scriptum est pro *ac*. Infra, pro *quanta maxima*: quidam leg. *quanta maxime*.

12. *Curatio*] Ita Constantinus ex conjectura, & Lindenius. Antiqui libri habent *ratio*; scilicet,

alii corporis affectus, qui huic superveniunt; ex quibus eos, qui certis partibus assignari non possunt ¹³, protinus jungam. Incipiam ab infania, primamque hujus ipsius partem aggrediar, quae & acuta, & in febre est: *Φρένις* ¹⁴ Graeci appellant. Illud ante omnia scire oportet, interdum in accessione agros desipere, & loqui aliena. Quod non quidem leve est; neque incidere potest, nisi in febre vehementi: non tamen aequè pestiferum est: nam plerumque breve esse consuevit, levatoque accessione impetu, protinus mens redit. Neque id genus morbi remedium aliud desiderat, quam quod in curanda febre praeceptum est. Phrenesis vero tum demum est, cum continua dementia esse incipit; aut cum aeger, quamvis adhuc sapiat, tamen quasdam vanas imagines accipit: perfecta est, ubi mens illis imaginibus addicta est. Ejus autem plura genera sunt: siquidem ex phreneticis alii hilares, alii tristes sunt; alii facilius continentur, & intra verba desipiunt, alii consurgunt ¹⁵, & violenter quaedam manu faciunt; atque ex his ipsis, alii nihil nisi impetu peccant, alii etiam artes adhibent, summamque speciem sanitatis in captandis malorum operum occasionebus praebent; sed exitu deprehenduntur. Ex his autem eos, qui intra verba desipiunt, aut leviter etiam manu peccant, onerare asperioribus coercitionibus supervacuum est: eos vero ¹⁶, qui violentius se gerunt, vincere convenit; ne vel sibi vel alteri noceant. Neque credendum est, si vincetus aliquis, dum levare vinculis cupit, quamvis ¹⁷ prudenter & miserabiliter loquitur; quoniam is dolus insanientis est. Fere vero antiqui tales agros in tenebris habebant; eo quod illis contrarium esset, exterreri, & ad quietem animi tenebras ipsas conferre aliquid judicabant. At Asclepiades, tamquam tenebris ipsis terrentibus, in lumine habendos eos dixit ¹⁸. Neutrum autem ¹⁹ perpetuum est: alium enim lux,

ut videtur, mendoze. Haec enim his respondere debent, quae sub initium 3. capitis leguntur: *Sequitur vero curatio febrium.*

13. *Non possunt*] Lindenius leg. *possunt*, sublata negatione; quod Constantino placebat. Verum Morgagnus, qui in omnibus suis libris, quibuscum & nostri consentiunt, eam partem invenit, ipsius Celsi testimonio retinendam esse ostendit, ita de his morbis initio libri proximi scribentis: *Haecenus reperitur ex genera morborum, quae in tota corporis ita sunt, ut ita certae fides assignari non possint.*

14. *Φρένις*] Ita ex antiquis libris. Al. *Φρενις*; & infra *Phrenitis*.

15. *Consurgunt*] Linden. *insurgunt*.

16. *Pero*] Codex Mediceus I. non habet particulam hanc.

17. *Dum levare vinculis cupit, quamvis* [Etc.] *Quamvis pro quantumvis.* In libris editis ita legitur: *dum levare vinculis cupit, sanum jam se fingit, quamvis* &c. Infra vero legitur. Ego, quoniam quatuor illa verba in plerisque MSS. inveni, malui tamen veritissimo Mediceo credere, qui ea omittit. Porro legitur Codex I. habet, non legitur.

18. *Eos dixit*] Ita ex Mediceo I. aliisque MSS. Codicibus, & Lindenii Editione. Aut leg. *esse dixit*, ut est in Mediceo IV. & in V.

19. *Autem*] Ita ex Cod. Medic. I. Al. *tamen*.

lux, alium tenebrae magis turbant; reperiunturque, in quibus nullum discrimen deprehendi, vel hoc, vel illo modo possit. Optimum itaque est, utrumque experiri; & habere eum, qui tenebras horret, in luce; eum, qui lucem, in tenebris. At ubi nullum tale discrimen est, aeger, si vires habet, loco lucido; si non habet, obscuro continendus est. Remedia vero adhibere, ubi maxime furor urget, super-vacuum est: simul enim febris quoque increvit. Itaque tum nihil nisi continendus aeger est: ubi vero res patitur, festinanter subveniendum est. Asclepiades perinde esse dixit, his sanguinem mitti, ac si trucidentur; rationem hanc secutus, quod neque infania esset, nisi febre²⁰ intenta; neque sanguis, nisi in remissione ejus, recte mitteretur. Sed ipse²¹ in his somnum multa frictione quaesivit; cum & intentio febris somnum impediatur, & frictio non nisi in remissione ejus utilis sit. Itaque hoc quoque auxilium debuit praeterire. Quid igitur est? Multa in praecipiti periculo recte fiunt, alias omittenda. Et continua²² quoque febris habet tempora, quibus, etsi non remittit, non tamen crescit: estque hoc, ut non optimum, sic tamen secundum²³ remediis tempus²⁴. Quod si vires aegri patiuntur, sanguis quoque mitti debet. Minus deliberari²⁵ potest, an alvus decudenda sit. Tum, interposito die, convenit caput ad cutem tondere; deinde aqua fovere, in qua verbenae aliquae decoctae sint ex reprimentibus²⁶; aut prius fovere, deinde tondere²⁷, & iterum fovere; ac novissime rosa

ca-

20. Febre] Lindenius leg. cum febre.

21. Sed ipse &c.] Lindenius ita leg. Ipse in his somnum multa frictione quaesivit. Sed cum & intentio febris somnum impediatur; & frictio non, nisi in remissione ejus, utilis sit: hoc quoque auxilium debuit praeterire.

22. Continua] Continua legitur in MSS. & in Editionibus omnibus, praeter Lindenianam.

23. Et non optimum. sic tamen secundum &c.] Hoc tempus, quavis non optimum, tamen idoneum remediis est. Illustrant hunc locum, quae de sanguinis missione Celsus scripsit lib. 2. cap. 10. Quod si vehementis febris urget, in ipso impetu ejus sanguinem mittere, hominem jugulare est. Expectanda ergo remissio est; si non accersit, sed crescere desistit, neque iteratur remissio, tum quoque, quavis pejor, sola tamen occasio non omittenda est. Ceterum, cum ut hoc loco sit pro quavis, ei-que tamen respondeat, particula sic vacare videtur. Neque tamen tollere aulim; nam eadem constructio occurrit in lib. 8. cap. 14. Ex ejusmodi casibus, ut tardius, quam ex capite, sic ta-

men intra triduum hunc moritur. Lindenius leg. ut non optimum, sic satis tamen secundum &c. Sed adverbium satis, neque inveni in Codicibus MSS. neque necessarium puto.

24. Remediis tempus] Al. remedii tempus; quidam, remedii genus.

25. Minus deliberari] Sic restitui ex MSS. Vulgo praemittitur Nec, ut habet Vaticanus VI. quod nempe Palavicinus particulam istam addiderit in Mediceo I. ex quo aliquis eandem in IV. posuit supra minus. Pro deliberari, Lindenius leg. dubitari.

26. Ex reprimentibus] Olim legebatur: vel ex reprimentibus; ut est in MSS. Lindenius sustulit vel; Constantinus, vel alius ex reprimentibus, legendum existimavit. Ego a Lindenio standum puto. Nam & lib. 4. cap. 24. legitur: aqua egrissa, in qua lentiscus, aliave ex reprimentibus verbenae decocta sit.

27. tondere] Radere est in Cod. Mediceo I. & in margine Edit. Constantini.

caput naresque implere: offerre etiam naribus rutam, ex aceto contritam; movere sternutamenta medicamentis in id²⁸ efficacibus. Quae tamen facienda sunt in iis, quibus vires non desunt. Si vero imbecillitas est, rosa tantum caput, adjecto serpyllo, similive aliquo, madefaciendum est. Vtiles etiam in quibuscumque viribus herbae duae sunt, solanum & muralis; si simul²⁹ ex utraque succo expresso caput impletur³⁰. Cum se febris remiserit, frictione utendum est; parcius tamen in iis, qui nimis hilares, quam in iis, qui nimis tristes sunt. Adversus omnium autem sic infanientium animos gerere se pro cuiusque natura necessarium est. Quorundam enim vani metus levandi sunt; sicut in homine praedivite famem timente incidit³¹, cui subinde falsae haeceditates nuntiabantur: quorundam audacia coercenda est; sicut in iis fit, in quibus continendis plagae quoque adhibentur: quorundam etiam intempestivus risus objurgatione & minis finiendus³²: quorundam discutiendae tristes cogitationes; ad quod symphoniae, & cymbala, strepitusque proficiunt. Saepius tamen assentiendum, quam repugnandum est; paulatimque, & non evidenter, ab iis, quae stulte dicuntur, ad meliora mens adducenda³³. Interdum etiam elicienda ipsius intentio; ut fit in hominibus studiosis litterarum, quibus liber legitur, aut recte, si delectantur, aut perperam, si id ipsum eos offendit: emendando enim convertere animum³⁴ incipiunt. Quin etiam recitare, si qua meminerunt, cogendi sunt. Ad cibum quoque quosdam non desiderantes reduxerunt ii, qui inter epulantes eos collocarunt. Omnibus vero sic affectis somnus & difficilis, & praecipue necessarius est: sub hoc enim plerique sanescunt. Prodest ad id, atque etiam ad mentem ipsam componendam, crocinum unguentum cum irino in caput datum³⁵. Si nihilominus vigilant, quidam³⁶ somnum moliantur po-

28. In 4d] Constantinus mallet ad id, immo ita edidit Lindenius. Attamen Editiones vetustae, & Codex Medic. l. alique habent in id. Ita Columella lib. 7. R. R. cap. 8. *cratibus in hoc factis*, id est, ad hoc.

29. Si simul] Particula si, quae in Edd. vetustis & in Medic. l. aliisque Codicibus deest, additur in Lindeniana; & recte quidem.

30. Papietur] Ita in Cod. Medic. l. Alii leg. impletur.

31. Incidit] Quidam cum Caesario leg. accidit.

32. Finitendus] Antea legebatur: prohibendus est. Mihi magis placet finiendus, quo modo legitur in Cod. Medic. vetustiori: in quo est ad-

dicat in versuum intercedendae; ideoque alienum iudico.

33. Mens adducenda] Adducenda legendum ex Codice Mediceo modo citato, non abducenda, ut omnes vulgo. Alii interijciunt ejus: quum vocem habent etiam Codices Medicei; sed Lindenius recte omittit, ut & est, quod alii addunt.

34. Convertere animum] In Editione Linden. advertere, pro convertere, quod est in Editionibus vetustis & in MSS. Medicis.

35. Datum] Codex Medic. l. additum.

36. Vigilans, quidam] Ita Lindenius. Alii leg. vigilans si (vel hi) quidem. In Codice modo citato est: vigilat quidam.

potui dando aquam, in qua papaver, aut hyoscyamus decocta sit 37: alii mandragorae mala pulvino subjiciunt: alii vel amomum, vel sycamini lacrimam fronti inducunt. Hoc nomen apud Medicos reperio: sed cum Graeci morum *συνάμυνον* 38 appellant, mori nulla lacrima est. Sic vero significatur lacrima arboris in Aegypto nascentis, quam ibi *μαρσόνιον* 39 appellant. Plurimi decoctis papaveris corticibus, ex ea aqua spongia 40 os & caput subinde foveat. Asclepiades ea supervacua esse dixit: quoniam in lethargum saepe converterent 41. Praecepit 42 autem, ut primo die, a cibo, potione, somno abstinere; vespere ei daretur potui aqua; tum frictio admoventur lenis, ut ne manum quidem, qui perficeret 43, vehementer imprimeret; postero deinde die, iisdem omnibus factis, vespere ei daretur sorbitio & aqua 44, rursusque frictio adhiberetur: per hanc enim nos consecuturos, ut somnus accedat. Id interdum fit, & quidem adeo, ut, illo confistente, nimia frictio etiam lethargi periculum afferat. Sed si sic somnus non accessit.

tum

37. *Hyoscyamus decocta sit*] Alii leg. *hyoscyamus* Graeca terminatione, ut est in MSS. Medicis reliquis. In primo est *hyoscyamus*; sed in omnibus *decocta sit*. Ab Egnatio *συνάμυνον* Graecis literis scribitur. In lib. 2. cap. 33. legitur *hyoscyamus* neutro genere & Latina terminatione; sed locus omnino certus non est. Latine effertur sine controversia lib. 5. cap. 27. sect. 14. sed in quarto casu, ut cuius generis sit, non apparent. Sexies praeterea haec vox occurrit apud Celsum, sed ubique in secundo casu; ut de genere aequae nihil conficit. Lindenius ex Constantini emendatione hic leg. *hyoscyamus decocta sint*. Sed sit retinere quid vetat? Vt enim pluribus in locis *hyoscyamus* neutro invenitur, sed tamen & *hyoscyamus cista* invenitur in lib. 4. cap. 4. sect. 2. sic fortasse & *hyoscyamus* neutro genere dicitur, & *hyoscyamus* fœminino.

38. *συνάμυνον*] Haec vox Latinis literis scribitur in Codice Medic. 1. & in Edd. prisca: in Edit. Caesarii est *Sycaminum*. In Lindeniana hic locus ita legitur: *Sed cum Graeci morum συνάμυνον appellant, cum mori nulla lacrima sit? Sic vero &c.* Ego antiquis Codicibus standum puto: nullum tamen legere, *appellat*.

39. *μαρσόνιον*] Graecis literis scripsi vocem hanc, secutus Editionem Aldinam; in qua tamen est *μαρσόνιον*. Editiones priscae atque plures habent literis Latinis: ut & Codices MSS. atque alii quidem cum vetustiori, *marfeyem*, alii *manduse*, *marfeyem*. Stephanus & Lindenius

leg. *συνάμυνον*: quod est etiam, sed Latinis literis, in margine Editionis Constantinianae. Hi Ruellium secuti sunt. Videndum est, quid secutus sit Ruellius ipse: quia, si ex conjectura sic reposuit, ea non ita certa videtur, ut optimorum Codicum auctoritati anteferenda sit. Nam Dioscorides quidem, & Galenus hanc arborem *συνάμυνον* appellant, nomine ex *συνάμυνον* consilio (quamvis quidam *συνάμυνον* apud Dioscoridem scribendum putant) hinc tamen non sequitur, alios *μαρσόνιον* Inversis vocibus appellare non potuisse. Fortasse Ruellii lectionem comprobarent verba illa lib. 5. cap. 18. sect. 7. *sycamini, quam alias sycorum vocant, lacrimas &c.* nisi suspectus locus esset.

40. *Spongia*] Linden. cum *spongia*.

41. *Converterent*] Linden. *convertunt*. Sed in Medic. 1. & Vatic. V.1. est *converterent*; in MSS. ceteris, ut & quaedam Editiones habent, *compellerent*. Neque imperfectum hoc prolixum improbandum est; non deest fortasse tamen, qui suspicatur corruptum esse ex praeterito *converterent* vel *converteris*.

42. *Praecepit*] In multis MSS. *praecipit*.

43. *Perficeret*] Ita ut ne manum quidem, qui fricaret. Ego sic reposui ex Codice Medic. vultuarii.

44. *Sorbitio & aqua*] *Sorbitio* ex aqua nonnulli legunt cum Caesario: sed sequendi non sunt.

tum demum illis medicamentis arcessendus est: habita scilicet eadem moderatione, quae hic quoque necessaria est, ne, quem obdormire volumus, excitare postea non possimus. Confert etiam aliquid ad somnum silanus ⁴⁵ iuxta cadens; vel gestatio post cibum, & noctu; maximeque suspensi lecti motus. Neque alienum est, si neque sanguis ante missus est, neque mens constat, neque somnus accedit, occipitio inciso cucurbitulam admove; quae quia levat morbum, potest etiam somnum ⁴⁶ facere. Moderatio autem in cibo quoque adhibenda est: nam neque implendus aeger est, ne infaniat; neque jejuni utique vexandus, ne imbecillitate in cardiacum incidat. Opus est ⁴⁷ cibo infirmo, maximeque forbitione, potione aquae mullae, cujus ternos cyathos bis hieme, quater aestate ⁴⁸ dedisse satis est.

Alterum infaniae genus est, quod spatium longius recipit; quia fere sine febre incipit, leves deinde febriculas excitat. Consistit ⁴⁹ in tristicia, quam videtur bilis atra contrahere. In hac utilis detractio sanguinis est: si quid hanc prohibet, prima est abstinentia; secunda, per album veratrum vomitumque purgatio. Post utrumlibet, adhibenda bis die frictio est; si magis valet, frequens etiam exercitatio; in jejuno vomitus; cibus, sine vino, dandus ex media materia est. Quam quoties posuero, scire licet, etiam ex infirmissima dari posse; dum ne ea sola quis utatur: valentissima ⁵⁰ tantummodo esse removenda. Praeter haec, servanda alvus est quam tenerrima; removendi terrores, & potius bona spes afferenda; quaerenda delectatio ex fabulis, ludisque, quibus maxime capi sanus assueverat; laudanda, si qua sunt, ipsius ope-

^{45.} *Silanus*] Corrupta est vox haec in Codicibus multis. *Silanus* recte legitur in Meliceo I. & aliis nonnullis. De hac voce Morgagnus, pro sua multiplici traditione, pluribus scripsit Epist. I. in Celsum; quam omnino video. Ceterum vocabuli origo non est fortasse ex Arabo *silan*, ut Erpenius & Vossius existimaverunt; sed ex Graeco *κυλιν*, quod canalem sive tubum significat: mutato a Latinis *cy* in *i*, &, quod in aliis quoque vocibus, Doricorum more, factitantur, *cy* in *a*.

^{46.} *Etiom somnum*] Lindenius non recte omittit etiam, quod ego in MSS. omnibus invenit. Idem infra legit: *non neque aeger est implendus ne infaniat; neque jejuni utique vexandus est*. Sed & alii omnes addunt *est*, post *vexandus*. Ego illud expuli, fidem secutus Codicis Medicei I.

^{47.} *Opus est*] Ita in Cod. Medic. I. Al.

addunt autem. Deinde lego *potione*, ut alii omnes, praeter Lindenium, qui habet *est potione*.

^{48.} *Ternos cyathos bis hieme, quater aestate*] Terni cyathi dandi sunt, quotiescunque potio dari debet; bis autem hieme, quater aestate dedisse satis est. Lindenius contra Editiones vetustas, a quibus nihil variant Medici Codices, sic invenit: *ternos cyathos hieme, aestate vero quater* &c.

^{49.} *Conficta*] Antea legebatur: *est conficta*. Ego *est* omisi ex fide Codicis Medici I.

^{50.} *Valentissima*] Haec lectio proba est, & MSS. Medicis confirmatur. Sic lib. 2. cap. 18. sub finem; *quae valentissima sunt*. Lindenius legit, *valentissimum*, deinde, *removendam*; ut est in margine Edit. Constantinianae. Supra, *pro seire licet*, in Codice Mediceo I. legitur *seire licet*.

opera, & ante oculos ejus ponenda; leviter objurganda vana tristitia; subinde admonendus, in iis ipsis rebus, quae sollicitant, cur non potius ⁵¹ laetitia, quam sollicitudinis causa sit. Si febris quoque accessit, sicut aliae febres curanda est.

Tertium genus insaniae est ex his longissimum; adeo ut vitam ipsam non impediat: quod robusti corporis esse consuevit. Hujus autem ipsius ⁵² species duae sunt. Nam quidam imaginibus, non mente falluntur ⁵³; quales insanientem Ajacem vel Orestem percepisse poetae ferunt ⁵⁴: quidam animo desipiunt. Si imagines fallunt, ante omnia videndum est, tristes, an hilares sint. In tristitia, nigrum veratrum dejectionis causa; in hilaritate, album, ad vomitum excitandum, dari debet: idque, si in potione non accipit, pani adjiciendum est, quo facilius fallat. Nam si bene se purgaverit, ex magna parte morbum levabit. Ergo etiam si semel datum veratrum parum profecerit, interposito tempore iterum dari debet. Neque ignorare oportet, levorem esse morbum cum risu, quam serio insanientium. Illud quoque perpetuum est in omnibus morbis; ubi ab inferiore parte purgandus aliquis est, ventrem ejus ante solvendum esse; ubi a superiore, comprimendum. Si vero consilium insanientem fallit, tormentis quibusdam optime curatur. Vbi perperam aliquid dixit, aut fecit, fame, vinculis, plagis coercendus est. Cogendus est & attendere, & ediscere aliquid, & meminisse: sic enim fiet, ut paulatim metu cogatur considerare, quid faciat. Subito etiam terreri, & expavescere, in hoc morbo prodest; & fere quidquid animum vehementer perturbat ⁵⁵. Potest enim quaedam fieri mutatio, cum ab eo statu mens, in quo fuerat, abducta est. Interest etiam, is ipse ⁵⁶ sine causa subinde rideat, an moestus demissusque sit: nam demens hilaritas ⁵⁷ terroribus iis, de quibus supra dixi, melius curatur; si nimia tristitia est, prodest lenis, sed multa bis die frictio; item per caput ⁵⁸ aqua frigi-

51. *Cur non potius*] In Codice Medic. I. omittitur non, sine sententiae detrimento; & supra, pro quibus maxime, translati verbis, habetur, maxime quibus.

52. *Ipsi*] Vox haec deest in Edit. Lindenii, & in quibusdam MSS.

53. *Falluntur*] Lindenius, *fallunt*; sed perperam, ut & verba ostendunt; *si imagines fallunt*; quae mox sequuntur.

54. *Quales insanientem Ajacem vel Orestem percepisse poetae ferunt*] Sic restitui ex Codice Mediceo vetustiori. Communiter legebatur: qualem insanientem Ajacem vel Orestem poetarum fabu-

las ferunt; ut est in ceteris Codicibus Mediceis.

55. *Perturbat*] *Turbat* est in Cod. Medic. I.

56. *Is ipse*] Antea legebatur: *si ipse*; ut est in Cod. modo allato. Ego sic reposui ex aliis Codicibus.

57. *Demens hilaritas*] Lindenius alique, Caesarium secuti, reponunt *demensis*, pro *demens*. Sed non est necesse mutare, antiquis Codicibus invitis.

58. *Per caput*] Ita in omnibus MSS. & in Edd. vetustis; ut Lindenii lectio, *super caput*, minus probanda sit.

frigida infusa, demissumque corpus in aquam & oleum. Illa communia sunt: insanientes vehementer exerceri debere; multa frictione uti; neque pinguem carnem, neque vinum assumere; cibis uti post purgationem, ex media materia, quam levissimis; non oportere esse vel solos, vel inter ignotos, vel inter eos, quos aut contemnant, aut negligant; mutare debere regiones, & si mens redit, annua peregrinatione esse iactandos.

Raro, sed aliquando tamen, ex metu delirium nascitur. Quod genus insanientium, specie simile, similique 59 victus genere curandum est: praeterquam quod in hoc insaniae genere solo recte vinum datur.

XII. His morbis 60 praecipue contrarium est id genus, quod *νεφθικόν* a Graecis nominatur; quamvis saepe ad eum phrenetici transeunt: siquidem mens in illis labat 61, in hoc constat. Id autem nihil aliud est, quam nimia imbecillitas corporis, quod, stomacho languente, immodico sudore digeritur. Licetque protinus scire id esse, ubi venarum exigui imbecillique pulsus sunt; sudor autem supra consuetudinem, & modo, & tempore, ex toto thorace, & cervicibus, atque etiam capite prorumpit, pedibus tantummodo, & erubus siccioribus, atque frigentibus 62. Acutique 63 morbi genus est. Curatio prima est, supra praecordia imponere, quae reprimant 64, cataplasmata: secunda, sudorem prohibere. Id praestat acerbum oleum, vel rosa, vel melinum, aut myrteum: quorum aliquo corpus leniter perungendum, ceratumque ex aliquo horum tum imponendum est. Si sudor vincit, delinendus homo est vel gypso, vel argenti spuma, vel Cimolia creta, vel etiam 65 subinde horum pulvere respergendus. Idem praestat pulvis ex contritis aridi 66 myrti vel rubi foliis, aut ex aulteri & boni vini arida saepe: pluraque similia sunt, quae si defunt, satis utilis est quilibet ex via pulvis injectus. Super haec vero, quo minus cor-

cor-

59. *Specie simile, similique*] Locum hunc, qui in Edd. vetustis & in MSS. Medicis ita legitur: *specie similique*; Constantinus, vocem *simile* interijciendo, in integrum restituere conatus est, ejusque conjecturam Lindenius in contextum recepit. Sed locus fortasse adhuc integer non est.

60. *His morbis*] Al. *Huic morbo*.

61. *Labat*] Huic verbo respondet *cessat*, quod sequitur. Igitur *labat* legendum, tum hic, tum lib. 2. cap. 7. *his mens labat*; ex fide omnium nostrorum Codicum; non *laboret*, ut utrobique habet Lindenii Editio. Neque particula *vero*, quam hic praemittit Lindenius, inven-

tur in iis Codicibus.

62. *Frigentibus*] Linden. *frigidis*.

63. *Acutique*] Ego sic reposui ex Codice Mediceo vetustiori, pro *Acuti id*, ut est in Edit. Lindenii. Alii leg. *At ubi id morbi genus est, curatio &c.* sed male.

64. *Reprimant*] Lindenius leg. *reprimunt*; postea, *colibere*, pro *prohibere*.

65. *Vel etiam*] Lindenius omittit etiam.

66. *Aridi*] Lindenius leg. *aridae*. Ego *aridi* inveni in MSS. sed videtur legendum *aridae*. S. e. lib. 5. cap. 23. sect. 3. *aridorum rosae foliorum*; lib. 6. cap. 18. sect. 9. *malicorium cum aridi rosae foliis contritum*.

corpus infudet, levi veste debet esse contactus, loco ⁶⁷ non calido, fenestris patentibus, sic, ut perflatus quoque aliquis accedat. Tertium auxilium est, imbecillitati jacentis cibo vinoque succurrere. Cibus non multus quidem, sed saepe tamen nocte ac die dandus est; ut nutriat, neque oneret. Is esse debet ex infirmissima materia, & stomacho aptus. Nisi si necesse est ⁶⁸, ad vinum festinare non oportet: si verendum est, ne deficiat, tum & intrita ex hoc, & hoc ipsum austerum quidem, sed tamen tenue, meraculum ⁶⁹, egelidum subinde & liberaliter dandum est; adjecta polenta, si modo is aeger parum cibi assumit: idque vinum esse debet, neque nullarum virium, neque ingentium; recteque tota die ac nocte, vel tres ⁷⁰ heminas aeger bibet; si vastius corpus est, plus etiam. Si cibum non accipit, perunctum ante perfundere aqua frigida convenit, & tum dare. Quod si stomachus resolutus parum continet, & ante cibum, & post eum sponte vomere oportet; rursusque post vomitum cibum sumere. Si ne id quidem ⁷¹ manserit, forbere vini cyathum, interpositaque hora, sumere alterum ⁷². Si id quoque stomachus reddiderit, totum corpus bulbis contritis superillinendum est; qui, ubi inaruerunt, efficiunt, ut vinum in stomacho contineatur, exque eo toti corpori calor, venisque vis redeat. Vltimum auxilium est, in alvum pitanae vel alicae cremorem ex inferioribus partibus indere ⁷³: siquidem id quoque vires tuetur. Neque alienum est, naribus quoque aestuantis admovere, quod reficiat; id est, rosam ⁷⁴ & vinum: & si qua in extremis partibus frigit, unctis & calidis manibus fovere. Per quae si consequi potuimus, ut & sudoris impetus minuatur, & vita prorogetur, incipit jam tempus ipsum esse praesidio. Vbi in tuto esse videtur, verendum tamen est, ne ⁷⁵ in eandem imbecillitatem cito recidat; itaque, vino tantum ⁷⁶ remoto, quotidie validiorem cibum debet assumere, donec fatis virium corpori redeat. XX.

67. *Loco*] In Edit. Linden. *pestisque locis*. Sed Lindenium fortasse minus fidei Codex fessit. Nostri non habent *pestisque*.

68. *Nisi si necesse est*] Ita ex Cod. Medic. I. Alii leg. *Nisi autem necesse est*.

69. *Meraculum*] Ita in Edit. Lindenii & in Codice modo allato. Al. *meracum*.

70. *Vel tres*] Scilicet etiam tres. Hanc lectionem Cod. Medici confirmant. In Edit. Lindenii & in margine Constantinianae, *duas vel tres*.

71. *Ne id quidem*] Ita in Editionibus vetustis, & in Codicibus MSS. Lindenius leg. *ne id quidem*. Sed non est opus mutatione ista.

72. *Alterum*] Cyathum. Lindenius reponit *iterum*; quod minus probandum est, neque in ullo Codice invenit.

73. *Indere*] Codices Medicei, praeter primum, *intereat*, ut habent Aldina, & Ruellii Editio: neque est in Codicibus illis vox antecedens, *partibus*.

74. *Id est, rosam*] In Edit. Lindenii, & in margine Constantinianae, *ut est rosa*; in Cod. Medic. I. *id est rosa*; in quo deinde omittitur *et ante* si qua.

75. *Ne*] Linden. *ut ne*.

76. *Tantum*] Codex Medic. I. *tantummodo*.

XX. Alter quoque morbus est, aliter phrenetico contrarius. In eo difficilior somnus, prompta ad omnem audaciam mens est: in hoc 77 marcor, & inexpugnabilis pene dormiendi necessitas. *Λιθαργον* Graeci nominant. Atque id 78 quoque genus acutum est, & nisi succurritur, celeriter jugulat. Hos aegros quidam subinde excitare nituntur, ad motis iis, per quae 79 sternutamenta evocantur, & iis, quae odore foedo movent; qualis est pix cruda, lana succida, piper, veratrum, castoreum, acetum, allium, cepa. Juxta etiam 80 galbanum incendunt, aut pilos, aut cornu cervinum; si id non est 81, quodlibet aliud. Haec enim cum comburuntur, odorem foedum movent 82. Tharrias vero quidam, accessionis id malum esse dixit, levatique, cum ea decessit: itaque eos, qui subinde excitant, sine usu male habere. Interest autem, in decessione expurgiscatur aeger, an, cum febris non levetur 83 aut levata quoque ea somnus urgeat. Nam si expurgiscitur, adhibere ei, ut sopito, supervacuum est: neque enim vigilando melior fit; sed per se, si melior est, vigilat. Si vero continens ei somnus est, utique excitandus est; sed iis temporibus, quibus febris levissima est, ut & excernat aliquid, & sumat. Excitat autem validissime repente aqua frigida infusa. Post remissionem itaque 84, perunctum oleo multo corpus 85, tribus aut quatuor amphoris totum per caput perfundendum est. Sed hoc utemur, si aequalis aegro spiritus erit, si mollia praecordia: sin aliter haec erunt, ea potiora, quae supra comprehensa sunt. Et, quod ad somnum quidem pertinet, commodissima haec ratio est. Medendi autem causa, caput radendum; deinde posca fovendum est, in qua 86 laurus, aut
ruta

77. In hac] Alii praemittunt *as*; quam particulam Cod. Medic. 1. non habet, & omittit Lindenius. Is supra cum eodem Codice habet *In eo*, pro *In illo*, ut alii legunt.

78. Nominant. Atque id] Nominant. 11; deinde, *Proinde ex eo aegro quidam excitare*, pro *aegros quidem subinde excitare*. Codices nostri utroque loco faciunt contra Lindenium, ut & infra, ubi ille habet *pix ussa*, pro *pix cruda*, & ubi omittit *aut jure*.

79. Per quae] Al. quae per; sed perperam; quod nemo non videt.

80. Allium, cepa. Juxta etiam] Quatuor haec verba non sunt in Cod. Medic. 1.

81. Si id non est] Alii omittunt id.

82. Haec enim cum comburuntur, odorem foedum movent] Hoc membrum mihi videtur insititum, atque explicatio quaedam membri antecedentis.

Constantinus ex verbis illis: *odore foedo movent*; quae supra sunt, hic quoque *odore foedo movent*, legendum conjecit; atque ita Lindenius edidit.

83. cum febris non levetur] Cum febris continuatur, neque levior unquam fiat. Lindenius contra priores Editiones, cum quibus MSS. Codices consentientes inveni, leg. *cum febris levetur*.

84. Infusa. Post remissionem itaque] Al. infusa post remissionem. Itaque; Lindenius, *superinfusa*. Post &c. Sed Codices MSS. *infusa*, non *superinfusa*.

85. Corpus] Linden. *totum corpus*, minus recte; cum *totum*, quod postea sequitur, & ipse retinet, & omnino retinendum sit ex fide Codicum MSS.

86. Deinde posca fovendum est, in qua] Ita Lindenius. Alii leg. *deinde posca fovendum est*
apua.

ruta ⁸⁷ decocta sit: altero die ⁸⁸ imponendum castoreum, aut ruta ex aceto contrita, aut lauri baccae, aut hedera cum rosa & aceto. Praecipueque proficit, & ad excitandum hominem, naribus admotum, & ad morbum ipsum depellendum, capiti frontive impositum sinapi. Gestatio etiam in hoc morbo prodest; maximeque opportune cibis datus, id est, in remissione, quanta maxima inveniri poterit. Apertissima autem sorbitio est, donec morbus decrefcere incipiat: sic, ut si quotidie ⁸⁹ gravis accessio est, haec quotidie detur; si alternis, post graviorem, sorbitio, post leviozem, multa aqua. Vinum quoque cum tempestivo cibo datum non mediocriter adjuvat. Quod si post longas febres ejusmodi torpor accessit ⁹⁰, cetera eadem servanda sunt: ante accessionem autem, tribus quatuorve horis, castoreum, si venter ⁹¹ adstrictus est, mistum cum scammonia; si non est, per se ipsum cum aqua dandum est. Si praecordia mollia sunt, cibis utendum est plenioribus; si dura, in iisdem sorbitionibus subsistendum; imponendumque praecordiis, quod simul & reprimat & emolliat.

XXI. Sed hic quidem acutus est morbus. Longus vero fieri potest eorum, quos aqua inter cutem male habet; nisi primis dichus discussus est: *idpura* Graeci vocant. Atque ejus ⁹² tres species sunt.

Nam

aqua, in qua *℥*ss. Nec facile est statuer, isti sequendi sint, an ille. Nam vetus lectio Codicem pene omnium testimonio comprobatur; & deinde postea alibi reperitur apud Celsum (cap. 4. hujus libri, lib. 5. cap. 28. sect. 1.) verique similis est, vocem aqua librællæ errore omisissim esse in aliquo Codice, quam additam in aliis. At Lindenius suffragatur Codex Medicus vetustior; in quo ita scriptum fuit: deinde per ea *℥*ss. quamvis, s. infero, veroque c. in e, factum sit postea; Palatinico sic mutante, eodemque vocem aqua addente, ut legatur, *servendum est aqua, in qua ℥ss.* Pro Lindenio illud quoque afferri potest, Heracidem Tarentinum, quem multis in locis Celsus sequitur, postquam ad id ipsum adhibuisse, non aquam. Ita de illo Caelius Aurelianus refert in lib. 2. Acut. Morb. cap. 9. capus postea foveat, in qua laurus fuerit decocta *℥*ss. ruta: rursus quoque capillis ungi castoreo, vel spondyliis *℥*ss. aceto.

^{87.} *Aut ruta*] Ex alio Caelii Aureliani loco aliquis fortasse legere malit, *℥*ss. ruta, ut habent MSS. Codices; exceptis Mediceo I. & Vatic. VI. in quibus est *aut ruta*, ut vulgo legitur.

^{88.} *Altero die*] Lindenius, *Altero vero die.*

^{89.} *Sic, ut si quotidie*] Hac ratione, ut si quotidie &c. Sic legitur in MSS. quoque. Lindenius leg. *Si autem quotidie.* Verba, *gravis accessio est, haec quotidie*, quae continuo sequuntur, in multis MSS. desiderantur.

^{90.} *Torpor accessu*] Alii interjiciunt *corperi*; quam vocem non habent neque Lindenii Editio, neque Codex Medicus vetustior.

^{91.} *Castoreum, si venter ℥ss.*] Locus hic ita legitur in Edit. Lindenii: *si venter adstrictus est, dandum est castoreum cum scammonia; si non est, per se ipsum castoreum cum aqua dandum est.* Minus recte, & MSS. nostris repugnantibus.

^{92.} *Aqua ejus*] Lindenius omittit *Aqua*; Idemque periodum superiorem, quae in Editionibus vetustis & in MSS. nostris recte habet, verba quaedam addendo ita depravat, ut inde idonea sententia elici nequeat. Nam sic legit: *Longus vero fieri potest eorum, quos aqua inter cutem male habet, nisi enim primis diebus succurritur, in idpura quam Graeci vocant, incidunt.* Dic sodes, Lindenii, inter morbum, quem Celsus aquam inter cutem nominat, atque eum, quem *idpura* Graeci appellant, quidam interesse putat? Vt mihi quidem videtur, nihil interesse. Nam quae Celsus de aqua inter cutem scribit in lib. 2.

Nam modo, ventre vehementer intento, creber intus ex motu spiritus sonus est: modo corpus inaequale est, tumoribus aliter aliterque per totum id orientibus: modo intus in uterum⁹³ aqua contrahitur, & moto corpore ita movetur, ut impetus ejus conspici possit. Primum, *τυμπαίνην*; secundum, *λευκοφλεγματίαν*, vel *ὑπὸ σάρα*⁹⁴; tertium, *δοκίην* Graeci nominarunt⁹⁵. Communis tamen omnium est humoris nimia abundantia; ob quam ne ulcera quidem in his aegris facile sanescunt. Saepe vero hoc malum per se incipit; saepe alteri vetusto morbo, maximeque quartanae, supervenit. Facilius in fervis, quam in liberis tollitur: quia, cum desideret famem, sitim, mille alia⁹⁶ taedia, longamque patientiam, promptius iis succurritur, qui facile coguntur, quam quibus inutilis libertas est. Sed ne ii quidem, qui sub alio sunt, si ex toto sibi temperare non possunt, ad salutem perducuntur. Ideoque non ignobilis medicus, Chryssippi discipulus, apud Antigonom regem, amicum quemdam ejus, notae intemperantiae, mediocriter eo morbo implicitum, negavit posse sanari. Cumque alter medicus Epirotes Philippus se sanaturum polliceretur; respondit, illum ad morbum aegri respicere; se, ad animum. Neque eum res fessit. Ille enim cum summa diligentia non medici tantummodo, sed etiam regis custodiretur, tamen malagmata sua devorando, bibendoque suam urinam, in exitium sese praecipitavit. Inter initia tamen, non difficillima⁹⁷ curatio est, si imperata sunt corpori quies, sitis, inedia: at si malum inveteravit, non nisi magna mole⁹⁸ discutitur. Metrodorum tamen, Epicuri discipulum, ferunt, cum hoc morbo tentaretur, neque aequo animo necessariam sitim sustineret⁹⁹, ubi diu abstinuerat, bibere solitum, deinde evomere. Quod si redditur, quidquid receptum est, multum taedio demit; si a stomacho retentum est, morbum auget: ideoque in quolibet

lib. 2. cap. 7. & 8. prorsus conveniunt cum iis, quae de hydropse habent Hippocrates & Auctor libri secundae Praedict.

93. *In uterum*] Sic infra; *in uterum multa aqua contrahitur*. Porro in *uterum* Lindenius edidit, & Constantinus invenit in veteri Codice. Alii leg. *in urum*, ut est in Medicis.

94. *ὑπὸ σάρα*] Ita in Editione Stephani, & in Aldina quoque (in hac *ὑπὸ σάρα*) & Ita Rhodius legendum putat etiam apud Scribonium Compof. 134. Alii & hic & apud Scribonium leg. *ὑπὸ σάρα*. In Cod. Medic. I. est *ΥΠΟ ΣΑΡΑ*; in aliis *hypofarea*, ut priscæ Editiones habent. Lindeniana *ὑπὸ σάρα*. Sed hæc verba, vel *ὑπὸ σάρα*, fortasse ex adnota-

tione aliqui inserta sunt.

95. *Nominatus*] Al. *nominat*.

96. *Mille alia*] Lindenius, *ἑπ' mille alia*. Vox alia abest a multis MSS. sed est in Medic. I.

97. *Non difficillima*] Codex Medic. I. *non difficil*; deinde, *requies*, pro *quies*.

98. *Non nisi magna mole*] Ita ex Codice modo allato. Lindenius leg. *non sine magna mole*; al. *non sine magna molestia*. Infra, *pro servat*, ut ego ex eodem Codice reposui, alii omnes leg. *servant*.

99. *Necessariam sitim sustineret*] Vulgo omnes leg. *serret necessariam sitim*, practer Lindenium, cujus ego lectionem secutus sum ex fide Cod. Medic. I.

bet tentandum non est. Sed si febris quoque est, haec in primis submovenda est per eas rationes, per quas huic succurri posse propositum est: si sine febre aeger est, tum demum ad ea veniendum est, quae ipsi morbo mederi solent. Atque hic quoque quaecumque species est, si nondum nimis occupavit, iisdem auxiliis opus est: multum ambulandum, currendum aliquid est¹; superiores maxime partes sic perficiendae, ut spiritum² ipse contineat; evocandus est sudor, non per exercitationem tantum³, sed etiam in arena calida, vel laconico, vel clibano, similibusque aliis; maximeque utiles naturales, & siccae sudationes sunt, quales super Bajas in myrtetis habemus. Balneum, atque omnis humor alienus est. Jejuno recte catapotia dantur, sacra ex absinthii duabus, myrrhae tertia parte. Cibus esse debet ex media quidem materia, sed tamen generis durioris: potio non ultra danda est, quam ut vitam sustineat; optimaque est, quae urinam movet. Sed id ipsum tamen moliri⁴ cibo, quam medicamento melius est. Si tamen res coget, ex iis aliquid, quae id praestant, erit decoquendum, eaque aqua potui danda. Videntur autem hanc facultatem habere iris, nardum, crocum, cinnamum, amomum⁵, casia, myrrha, balsamum, galbanum, ladanum, oenanthe, panaces⁶, cardamomum, hebenus, cupressi semen, uva taminia, *σαφίδας ἀγίας*⁷ Graeci nominant, abrotonum, rosae folia, acorum, amarae nuces, tragoriganum, styrax, costum, junci quadrati & rotundi semen⁸; illum *κνύστιον*, hunc *σζαίον* Grae-

1. *Aliquid est*] Alii cum Caesario leg. *aliquando est*. Lindenius, *aliquando*, Ep. In MSS. habetur, *aliquid est*; id est, aliquantum.

2. *Ut spiritum*] Linden. ut calorem in eadem voces: inter quae spiritum Ep. quorum verborum primum dumatat atque ultimum inveni in Codicibus MSS.

3. *Per exercitationem tantum*] Ita in Edit. Lindenii & in Manuscriptis Mediceo 1. & Vatic. VI. Alii leg. *exercitatione tantummodo*. Et sane constructio cum sexto casu sine praepositione Celsi familiaris est. Ita cap. 26. huius libri: *super primum laborem ipsius corporis, deinde etiam fecit iulationibus evocantur*. cap. 26. sect. 2. *non medicamentis urinam movere, non exercitatione suaverem*. Ex verbis autem sequentibus, *sed etiam in arena calida*, fortasse tollenda est praepositio in.

4. *Sed id ipsum tamen moliri*] Plerique vulgo leg. *moliri*; ut est in Codice vetustiori, sed mendose. Codices ceteri Medicei habent: *sed id tamen moliri*. Lindenius leg. *Abom moliri*

(*fortasse moliri*) cibo melius est, quam medicamentis. Sed, ut animalverit Morgagnus, apparet ex sequentibus, de urina movenda Celsum loqui; ideoque legendum esse, *sed id ipsum*, non *Abom*.

5. *Cinnamum amomum*] Amomum quoque inter aromata affertur, & urinam movet. Vult Galen. lib. 6. de simpl. medic. facult. cap. 1. Itaque vetustis Editiones sequor, & Codices ceteros Mediceos. Nam in vetustiori hae duae voces cohaesive videntur in unam *cinnamomum*; & ita habet etiam Lindenii Editio.

6. *Panaces*] Ita edidit Lindenius ex Rhodii emendatione. & fortasse ex aliquo Codice. Neque enim verum est, quod Rhodius affirmat, in omnibus libris & manuscriptis & impressis esse *panacr*. Nam in Medic. I. ut ipse videre poterat, est *panaces*.

7. *Σαφίδα ἀγία*] Vulgo praemittitur *quam*. Ego omisi ex fide Codicis Medicei I.

8. *S-men*] Lindenius leg. *flus*, fortasse quod Constantinus monerit, alterius junci radicem, alite.

Graeci vocant: quae quoties posuero, non quae hic nascuntur, sed, quae inter aromata asseruntur, significabo. Primo tamen, quae levissima⁹ ex his sunt, id est, rosae folia, vel nardi spica, tentanda sunt. Vinum quoque utile est austerum, sed quam tenuissimum. Commodum est etiam, lino quotidie ventrem metiri, & quae comprehendit alvum, notam imponere; posteroque¹⁰ die videre, plenius corpus sit, an¹¹ extenuetur: id enim, quod extenuatur¹², medicinam sentit. Neque alienum est, metiri & potionem ejus, & urinam: nam si plus humoris excernitur, quam assumitur, ita demum secundae valetudinis spes est. Asclepiades in eo, qui ex quartana in hydropa deciderat, se abstinencia bidui, & frictione usum; tertio die, jam & febre & aqua liberato, cibum & vinum dedisse, memoriae prodidit.

Hactenus communiter de omni specie praecipi potest¹³: si vehementius malum est, diducenda ratio curandi est. Ergo si inflatio¹⁴, & ex ea dolor creber est, utilis quotidianus, aut altero quoque die post cibum, vomitus est: fomentis¹⁵ siccis calidisque utendum est. Si per haec dolor non finitur, necessariae sunt sine ferro cucurbitulae: si ne per has quidem tormentum tollitur, incidenda cutis est, & tum his utendum. Vltimum auxilium est, si cucurbitulae nihil profuerunt, per alvum infundere copiosam aquam calidam, eamque recipere. Quin etiam quotidie ter quaterve opus est uti frictione vehementi, cum oleo & quibusdam calefacientibus: sed in hac frictione a ventre abstinendum est. Imponendum vero in eum crebrius sinapi, donec cutem erodat: ferramentisque candentibus pluribus locis venter exulcerandus est, & servanda ulcera diutius. Vtiliter etiam scilla cocta delin-

altius flosrem & poleis, neutrius autem semen in usu esse. Ad vivum tamen & foeminarum mentes sistendos, junci quadrati semen adhibere video apud Plinium lib. 21. II. N. cap. 13. A Lindenio autem queri posset, num quemadmodum rotundi, ita quadrati quoque junci flos in usu sit? Omnino semen est in MSS. Medicis; deinde in I. illud cyperon hoc coinum; in aliis illud κΥΠΕΡΟΝ: exoion (exonium, vel coinum mendose scribitur) hunc (in III. & IV. hunc). In Edd. antiquioribus legitur: illud cyperon, coinum hoc; in Aldina, illud cyperon, coinum hoc; in aliis cyperon, in aliis coinum; in Lindeniana, illud cyperon, hunc exoion.

9. Levissima] Linden. levissima; ut est in margine Edd. Constantinianae.

10. Posteroque] Al. postero, ut habetur in MSS. plerisque; Lindenius, postero quoque. Ego

secutus sum Codicem Medic. I.

11. Plenius corpus sit, an &c.] Alii leg. si plenius corpus sit, an &c. Sed particula si abest a Codice Medic. I. & recte omisa est a Lindenio. Omnino apparet, in ejusmodi constructione, in qua utrum in primo membro eleganter omittitur, Interdum particulam si ab indotis Grammaticis additam fuisse. Vid. adnot. 36. ad praefat. lib. 1.

12. Extenuatur] Al. trunatur.

13. Praecipi potest] Olim legebatur, dici potest. Sed magis placet Lindenio lectio, praecipi potest, quam Cod. Medic. I. confirmare videtur, quoniam verba mendosa sunt. Habet enim, decipi potest; verus autem Emendator apponit quae, ut legatur, quae decipi potest.

14. Inflatio] Al. inflammatio, sed perperam.

15. Fomentis] Linden. Fumentis deinde.

delingitur ¹⁶. Sed diu post has inflationes abstinendum est ab omnibus instantibus.

At si id vitium est, cui *λευκοπλεγματία* nomen est, eas partes, quae tument, subjicere soli oportet; sed non nimium, ne febriculum incendat ¹⁷: si is vehementior est, caput velandum est: utendumque frictione, madefactis tantum manibus aqua; cui sal & nitrum ¹⁸ & olei paulum sit adjectum; sic, ut aut pueriles aut muliebres manus adhibeantur, quo mollior earum tactus sit: idque si vires patiuntur, ante meridiem, tota hora, post meridiem, semihora fieri oportet. Vtilia etiam sunt cataplasmata, quae reprimunt; maximeque si corpora teneriora sunt. Incidendum quoque est super talum, quatuor fere digitis, ex parte interiore, qua ¹⁹ per aliquot dies frequens humor feratur; atque ipsos tumores incidere altis plagis oportet: concutendumque multa gestatione corpus est: atque, ubi inductae vulneribus cicatrices sunt, adjiciendum & exercitationibus & cibis, donec corpus ad pristinum habitum ²⁰ revertatur. Cibus valens esse debet, & glutinosus, maximeque caro: vinum, si per stomachum licet, dulcius; sed ita, ut invicem biduo triduoque, modo aqua, modo id bibatur. Prodest etiam lactucae marinae, quae grandis juxta mare nascitur, semen, cum aqua potui datum. Si valens ²¹ est, qui id accipit, & scilla cocta, sicut supra dixi, delingitur ²². Auctoresque multi sunt, inflatis vesicis pulsandos tumores esse.

Si vero id morbi genus est, quo in uterum multa aqua contrahitur, ambulare, sed magis modice oportet; malagma, quod digerat, impositum habere; idque ipsum superimpositum triplici panno, fascia, non nimium tamen vehementer, astringere: quod a Tharrla profectum, servatum esse a pluribus video. Si jecur, aut lienem affectum esse, manifestum est, sicum pinguem contusam, adjecto melle, superponere.

Si

16. *Scilla cocta delingitur*] Sic restitui ex Cod. Mediceo vetustiori. Lib. 4. cap. 4. sect. 4. *scillam delingere*. Lindenius reponit, *scilla cocta delingatur super cutem*; cum antea legeretur; *scilla cocta delinatur cutis*; ut in ceteris MSS. invenit.

17. *Ne febriculum incendat*] Lindenii lectionem magis probō, eoque retineo, quia in Codice Medic. I. invenit, *ne frigidum incendat*. Alii leg. *ne febricula incidat*.

18. *Et nitrum*] Lib. 8. cap. 18. sect. 7. *perfricanda est ex oleo & sale & nitro*. In multis Codicibus est vel *nitrum*; quae varietas non est de nihilo.

19. *Qua*] Ex qua parte. Lindenius leg. *qua*.

20. *Habitus*] Lindenius habet *statum*; ut ego in MSS. inveni Medic. I. & Vaticanis IIII. V. VI. sed ut puto ex interpretatione. Itaque ceteros Codices sequor. Lib. 4. cap. 4. sect. 1. *donescunt ad pristinum habitum revertantur*. Lib. 2. cap. 8. *membrum resolutum, si neque movetur, & emacrescit, in pristinum habitum non revertitur*.

21. *Si valens*] Linden. *Quid si valens*. Sed quod nostri Codices non habent.

22. *Et scilla cocta, sicut supra dixi, delingitur*] Paulo supra: *valiter etiam scilla cocta delingitur*. Atque hunc quoque locum ego restitui ex fide Codicis Medicei I. quocum facit Vaten-

Si per talia auxilia venter non siccatur, sed humor nihilominus abundat, celeriori via succurrere, ut is per ventrem ipsum emittatur. Neque ignoro, Erasistrato displicuisse hanc curandi viam: morbum enim hunc jecinoris putavit: ita ²³ illud esse sanandum; frustra quæ aquam emitti, quæ, viciato illo, subinde nascatur ²⁴. Sed primum, non hujus visceris unius hoc vitium est: nam & liene ²⁵ affecto, & in totius corporis malo habitu fit. Deinde, ut inde coeperit, tamen aqua nisi emittitur, quæ contra naturam ibi substitit, & jecinori, & ceteris interioribus partibus nocet. Convenitque, corpus nihilo minus esse curandum. Neque enim sanat emissus humor, sed medicinae locum facit, quam intus inclusus impedit. Ac ne illud quidem in controversiam venit, quin non omnes in hoc morbo sic curari possint; sed juvenes robusti, qui vel ex toto carent febre, vel certe satis liberales intermissiones habent. Nam quorum stomachus corruptus est, quive ex atra bile huc deciderunt, quive malum corporis habitum habent, idonei huic curationi non sunt. Cibus autem, quo die primum humor emissus est, supervacuum est, nisi si vires desunt: insequentibus diebus, & is, & vinum ²⁶ meracius quidem, sed non ita multum dari debet, paulatimque evocandus ²⁷ aeger est ad exercitationes, frictions, solem, sudationes, fatigationes ²⁸, & idoneos cibos, donec ex toto

con-

nus VL Rhodius ex eodem Cod. Mediceo, & ex emendatione Joannis Call & Pauli Alcardi, ut ipse scribit, ad Scribonium Compof. 126. legit, & *scilla cocta delingitur*, omiffis tribus vocibus, *sicut supra dixi*. Sed in illo quidem Codice eæ voces extant. Lindenius scg. ei *scilla cocta simul super ventrem deligatur*. Ante ipsum legebatur, non *simul super ventrem deligatur*, sed *sicut supra dixi, delinitur*, ut Palavi- cianus mutavit in aliano Mediceo Codice, & ut in IV. quoque mutatum est, in quo erat, sicut in reliquis quisque & in multis Vaticanis: *delingitur* (in Vaticanis quibusdam *delinguntur*) *sicut supra delinitur sicut dixi*.

23. Ita] Lindenius, ideoque; al. ideoque ita. Ego sic reposui ex Codice Mediceo 1.

24. Nyscatur] Resuscatur in alio libro non inventi, præterquam in Editione Lindenil.

25. Nam & liene] Ita in Cod. Medic. I. Lindenius leg. Nam & splene; al. Nam splene, ut ceteri Medicei Codices habent.

26. Et is, & vinum] Ex cibus, & vinum. Ego sic reposui ex primo, pro & his vinum, ut est in reliquis Codicibus Mediceis, & ut vul-

go legitur. Revera tamen primus quoque habet his, pro is; quod mendum & in illo & in aliis Codicibus passim occurrit.

27. Evocandus] Lindenius, revocandus. Qui sequuntur veterem lectionem, evocandus, Mediceorum Codicum testimonio uti possunt.

28. Fatigationes] Labores. Sed suspensa mihi est vox hæc; primum, quia redundare videtur, cum exercitationes præcedat; deinde, quia Celsus ea alibi usus non est, hæc quidem significatione. Quid ipse intelligat per fatigationem, appret ex his verbis lib. 1. cap. 2. *Exercitationis autem plerumque finis esse debet sudor, aut certe lassitudo, quæ cura fatigationem sit*. Itaque etiam si aliam, effectum pro causa positum esse, tamen vox fatigationes vix hoc loco convenire videtur, quia nequit aegris utilis esse fatigatio. Hippocrates de vehementi hydropicorum, aliorumque quorundam ægrorum exercitatione scribens, vocem *valanunon* scilicet usurpat; interpretes autem reddunt laborem, de fatigationem; ut alio loco dixi. Hinc fortasse aliquis apud Celsum fatigationem, sive adnotando, sive vocem exercitationem explicando addidit.

convalescat. Balneum rarum res amat; frequentiore in jejuno vomitum. Si aestas est, in mari natate commodum est. Vbi convaleuit aliquis, diu tamen alienus ei veneris usus est ²⁹.

XXII. Diutius saepe & periculosus tabes eos male habet, quos invastit. Atque huius quoque plures species sunt. Vna est, qua corpus non alitur, & naturaliter semper aliquibus decedentibus, nullis vero in eorum locum subeuntibus, summa macies oritur; &, nisi occurratur, tollit. *Ἀσποφίαν* hanc Graeci vocant. Ea duabus fere de causis incidere consuevit. Aut enim nimio timore aliquis minus, aut aviditate nimia plus, quam debet, assumit: ita vel, quod deest, infirmat, vel, quod superat, corrumpitur. Altera species est, quam Graeci *ναρξίαν* appellant: ubi malus corporis habitus est; ideoque omnia alimenta corrumpuntur. Quod fere fit, cum longo morbo vitata corpora, etiam si illo vacent, refectionem tamen non accipiunt; aut cum malis medicamentis corpus affectum est; aut cum diu necessaria defuerunt; aut cum inusitatos & inutiles cibos aliquis assumpsit, aliquidve simile incidit. Huic, praeter tabem, illud quoque nonnumquam accidere solet, ut per assiduas pustulas, aut ulcera, summa cutis exasperetur, vel aliquae corporis partes intumescant. Tertia est, longeque periculosissima species, quam Graeci *Φθίσην* nominarunt. Oritur fere a capite; inde in pulmonem destillat; huic exulceratio accedit; ex hac febricula levis ³⁰ fit, quae etiam, cum quievit, tamen repetit; frequens tussis est; pus ³¹ ex-

scra-

dit. Porro dum voces *exercitationem* & *laborem* alteram pro altera sumi, manifestum est ex duobus locis, quae continuo afferam. Lib. 2. cap. 17. *Sudor etiam duobus modis elicitur: aut febris calore, aut habet. Sicut calor est & arenae calidae, & leonici, & elidant, & quarundam naturalium sudatorum &c. Praeter haec sole quoque & exercitatio movetur.* Cap. 25. huius libri; *intendum est exercitatio, praecipueque cursus; sudor primum labore ipsius corporis, deinde etiam siculis sudatoribus vocandus.* Pluribus exemplis opus non est. Cicero tamen defatigationem pro labore, ex quo defatigatio oritur, usurpasse videtur de Seneca 11. *Et corpora quidem defatigatione, & exercitatio ingravescunt: animi autem exercendo levantur.* Sed Pauciolus duas voces, *defatigationes*, &, tollendis censet. Cuius viri iudicio ita moveor, ut in Celsianis Codices quoque hanc vocem ex margine irreperisse suspicer. Nisi quis pro *fatigationes*, quod est in Cod. Medic. I. & in Vatic. VI. & in Editione Lindenii, & in margine Constantianae, *navigationes*, ut est in aliis & MSS.

& impressis libris, legendam putat. Nam & Celsus in nonnullis morbis utilem navigationem esse dixit, ut cap. 5. libri proximi; & Caelius Aurelianus lib. 3. Chron. cap. 8. de hydropse ita scribit: *locorum & aquarum mutatio adhibenda, & peregrinatio; magis maritima; deinde, per se ipsa humeris detractione* (hoc est post paracentesim, quam ipsa vocat) *aggravantes praeterea navicula exerceri hortamur, & paulatim recuperationis subjicimus curationi.* Verum utralibet luctu videtur: vix haec varietas ex mendo orta esse videtur: sed forsitan aliquis, cui *fatigationes* ineptum visum est, in *navigationes* mutavit.

²⁹ *Pus est]* Linden. *usus fit.*

³⁰ *Huic exulceratio accedit; ex hac febricula levis]* Lindenius leg. *Ex hac exulceratio accedit, & febricula levis.* In qua mutatione nihil est, quod non sit contra Codices nostros, praeter levis, quod in aliquibus inventi, pro levis.

³¹ *Frequens tussis est; pus]* Linden. *In ea quoque frequens tussis est, & pus.* Huic quoque mutationi & Medicei & Vaticani Codices repugnant.

screatur; interdum cruentum aliquid. Quidquid excreatum est, si in ignem impositum est, mali odoris est: itaque, qui de morbo dubitant, hac nota utuntur.

Cum haec genera tabis sint, animadvertere primum oportet, quid sit, quo laboretur ³². Deinde, si tantum non ali corpus apparet, causam ejus attendere; & si cibi minus aliquis, quam debet, assumpsit, adjicere ³³, sed paulatim; ne si corpus infuetum subita multitudo oneraverit, concoctionem impediat ³⁴. Si vero plus justo quis assumere solitus est, abstinere uno die; deinde ab exiguo cibo incipere; quoti-die adjicere, donec ad justum modum perveniat. Praeter haec convenit ambulare locis quam minime ³⁵ frigidis, sole vitato; per manus quoque exerceri: si infirmior est, gestari, ungi, perfricari, si potest, maxime per seipsum, saepius eodem die, & ante cibum, & post eum, sic, ut interdum oleo quaedam adjiciantur calefacientia, donec insudet. Prodestque jejunio prehendere per multas partes cutem, & attrahere, ut relaxetur; aut, imposita resina & abducta, subinde idem facere. Vitale est etiam interdum balneum, sed post cibum exiguum. Atque in ipso folio recte cibi aliquid assumitur; aut, si sine hoc frictio fuit, post eam protinus. Cibi vero esse debent ex iis, qui facile concoquuntur, qui maxime ³⁶ alunt. Ergo vini quoque, sed austeri, necessarius usus est. Movenda urina ³⁷.

At si malus corporis habitus est, primum abstinendum est; deinde alvus ducenda; tum paulatim cibi dandi, adjectis exercitationibus, unctionibus, frictionibus. Vtilius his frequens balneum est, sed jejunis; etiam usque sudorem ³⁸. Cibis vero opus est copiosis, variis, boni succi,

³². Quo laboretur] Ita ex Codice Medic. I. Communiter legebatur, in quo laboratur.

³³. Aliquis, quom debet, assumpsit, adjicere] Pro assumpsit, alii habent assumit. Ego sic reposui ex Codice Mediceo modo allato. Lindenius leg. assumpsit aliquis quam debuit, adjicere oportet. Sed infinitum adjicere pendet a verbo oportet, quod ante positum est.

³⁴. Concoctionem impediat] Quae his praemittit Lindenius, videlicet stomachus gravetur, & omnium meorum Codicum indicio damnatur, ut adulterina.

³⁵. Quom minime] Non videtur additus fuisse Celsus, sole vitato, si scripsisset quam maxime, ut cum Caesario Lindenius legit. Ambulandum est loco calido, sed non in sole. Negant ratio nostrique Codices mutandum esse.

³⁶. Qui maxime] Linden. maximeque. Ve-

tus lectio proba est, & MSS. confirmatur.

³⁷. Usus est. Movenda urina] In Edit. Lindenii sic legitur: usus est, movendae urinae. Sed vini austeri usus non ad movendam urinam, sed ad corpus alendum necessarius est; ut particula Ergo significat. Quae vero urinam movent, minimum alunt; immo corpus extenuant: ut ideo in hoc tabis genere urinam moventibus uti non expediat. Omnino duae voces movenda urina mihi suspectae sunt.

³⁸. Usque sudorem] Alii post usque addunt ad, Caesarium secuti; sed abest ea particula a MSS. atque Edd. praefixa. Sic lib. 5. cap. 26. sect. 34. quidquid aridum est, & interitum quoddam proximum quoque locum mole habes, usque sanum corpus concidere; lib. 4. cap. 19. idque usque quintum diem facere. Quidam haec quoque duo loca pervertunt.

facci, quique etiam minus facile corrumpantur, vino austero. Si nihil reliqua proficiunt, sanguis mittendus est; sed paulatim, quotidieque pluribus diebus, cum eo, ut cetera quoque eodem modo servantur.

Quod si mali plus est, & vera phthisis est, inter initia protinus occurrere necessarium est: neque enim facile is morbus, cum inveteraverit ³⁹, evincitur. Opus est, si vires patiuntur, longa navigatione, coeli mutatione, sic ut densius quam id est, ex quo discedit aeger, petatur: ideoque aptissime Alexandriam ex Italia itur. Fereque id posse inter principia corpus pati debet, cum hic morbus aetate firmissima maxime oriatur, id est, ab anno duodevicesimo ⁴⁰ ad annum quintum & tricesimum. Si id imbecillitas non finit, nave tamen non longe gestari ⁴¹ commodissimum est: si navigationem aliqua res prohibet, lectica, vel alio modo corpus movendum ⁴² est. Tum a negotiis abstinendum est, omnibusque rebus, quae sollicitare animum possunt; somno indulgendum; cavendae destillationes, ne, si quid cura levarit, exasperent; & ob id vitanda cruditas, simulque sol, & frigus; os obtegendum, fauces velandae, tussicula suis remediis finienda: &, quamdiu quidem febricula incurrat, huic interdum abstinencia, interdum etiam tempestivis cibis mendandum; eoque tempore bibenda aqua. Lac quoque, quod in capitis doloribus, & in acutis febribus, & per eas facta nimia siti, ac, sive praecordia tument, sive biliosa urina est, sive sanguis fluxit, pro veneno est; in phthisi tamen, sicut in omnibus longis difficilibusque febriculis ⁴³, recte dari potest. Quod si febris aut nondum incurrat, aut jam remisit, decurrendum est ad modicas exercitationes, maximeque ambulationes; item lenes frictiones. Balneum alienum est. Cibus esse debet primo acer, ut allium, porrum, idque ipsum ex aceto, vel ex eodem intubus, ocimum, lactuca: deinde lenis, ut sorbitio ⁴⁴ ex ptisana, vel ex alica, vel ex amylo, lacte adjecto. Idem oryza quoque, &, si nihil aliud est, far praestat. Tum invicem modo his cibis,

^{39.} *Inveteravit*] In Codice Mediceo I. legitur, *inveteravit*.

^{40.} *Duodevicesime*] Sic reposuit Lindenius, atque ita in veteri Codice Constantinus invenit, pro *duodecimo*, ut alii legunt ex Codice Mediceo I. In Codicibus Mediceis reliquis est *XXII*. fortasse mendose, pro *XXIX*. Cum sit ab Hippocrate sententia haec, Sect. 5. Aphor. 9. omnino retinenda videtur Lindenii lectio. Sed minime retinenda particula *usque*, quam ille praemittit verbis proximis. *ad annum lxx*. cum in vetustis Editionibus, & in aliis MSS. non extor.

^{41.} *Non longe gestari*] Lindenius leg. *sed non longe, vestari*. Nos vero, qui eam quoque, quae navi sit, gestationem appellari videmus in lib. 2. cap. 15. antiquum lectionem MSS. omnium testimonio comprobata retinere non dubitabimus.

^{42.} *Movendum*] Ita in Edit. Lindenii & in Codice Mediceo I. & in Vaticano VI. In aliis & MSS. & impressis libris, *movendum*; quod verbum alioquin Celso familiare est.

^{43.} *Febriculi*] Quidam leg. *febribus*.

^{44.} *Pr. sorbitio*] Lindenius omittit *us*; sed perperam.

cibis, modo illis utendum est; adjiciendaque quaedam ex media materia, praecipueque vel ex prima cerebellum ⁴⁵, vel pisciculus, & his similia. Farina etiam cum sevo ovillo caprinove mixta, deinde incocta, pro medicamento est. Vinum assumi debet leve, austerum. Haecenus non magna mole pugnatur: si vehementior noxa est, ac neque febricula, neque tussis quiescit, tenuarique corpus apparet, validioribus auxiliis opus est. Exulcerandum ⁴⁶ est ferro candenti, uno loco sub mento, altero in gutture, duobus ad mammam utramque; item sub imis ossibus scapularum, quas *ἀμοπλάτας* ⁴⁷ Graeci vocant, sic, ne sanescere ulcera sinamus, nisi tussis finita ⁴⁸: cui per se quoque medendum esse, manifestum est. Tunc ter quaterve die vehementer extremae partes perfricandae, thorax levi manu pertractandus, post cibum intermittenda hora, & perfricanda crura, brachiaque: interpositis denis diebus, demittendus est aeger in solium, in quo sit aqua calida & oleum: ceteris diebus bibenda aqua; tum vinum ⁴⁹, si tussis non est, potui frigidum dandum, si est, egelidum ⁵⁰. Utile est etiam in remissionibus quotidianis cibis dari: frictiones gestationesque similiter adhiberi: eadem acria ⁵¹ quarto, aut quinto die sumere: interdum herbam sanguinalem ex aceto, vel plantaginem esse. Medicamentum est etiam vel plantaginis succus per se, vel marrubii cum melle incoctus ⁵²; ita ut illius cyathus for-

45. *Praecipueque vel ex prima cerebellum*] Ita in Codicibus Vaticanis I. & III. Pro *prima*, Vaticanus I. habet *aprima*; Vaticanus IV. V. VI. & Medicei I. & II. *pruna*; Vaticanus VII. & Medicei III. IV. V. I. *aprima*; Mediceus V. & VII. a *pruna*. Vulgo alii leg. *aprima*; alii, Gryphii Editionem secuti, *aprima*; Lindenius, *praecipue vero ex prima cerebellum*. Locus est corruptus, ut Morgagnus jam pridem monuit. Liceat, quid ego suspicer, exponere. Tres voces vel ex *prima* (*pruna* librarii error esse videtur, in MSS. valde frequens, ubi litterae *i*, *u* concurrunt) his igitur tres voces olim margini adscriptas fuisse suspicor contra illas, ex *media materia*; siue quod suam aliquis sententiam adnotarit, siue quod deesse illas, siue quod ex *prima*, pro ex *media*, legendum putarit. Lege, *praecipueque cerebellum*, plana sententia erit, omniaque recte habebunt. Frustra vero Celsus addidisset, quodnam cerebellum esse deberet, quod iam praemisisset, ex *media materia*; in qua, ut egregie animadvertit Morgagnus, suis & agnati haedive cerebellum esse dixit lib. 2. cap. 18.

46. *Exulcerandum*] Antea legebatur, *Exulcerandum*. Ego sic reposui ex Cod. Medic. I.

47. *ἀμοπλάτας*] Ruellii Edit. *ἀμοπλάτας* Junctina cum vetustioribus 1478. 1493. 1497. *ἀμοπλάτας* litteris Latinis, ut est in Codice Mediceo IV. In I. *ΜΟΜΠΑΛΑΤΣ*; in reliquis Mediceis, *ΜΟΜΠΑΛΑΤΣ*. Hoc totum, quod *ἀμοπλάτας* Graeci vocant, fortasse Celsi non est; sumptum tamen est ex Celsi lib. 8. cap. 1.

48. *Ulcera sinamus, nisi tussis finita*] Ita in vetustis libris, nisi quod Codex Medic. I. *finas* habet, pro *sinamus*. Lindenius leg. *finas ulcera, nisi tussis finita fuerit*.

49. *Tum vinum*] Al. *tum & vinum*. Particula *&* omittitur a Lindenio, neque est in Cod. Medic. I.

50. *Si est, egelidum*] Alii leg. *si aestas est, egelidum*; male omnino; Lindenius, *si vero est, egelidum*. Ego hic quoque secutus sum Codicem Medicum modo citatum.

51. *Eadem acria*] Videlicet quae supra posita sunt; id est, ullium, porrum &c. Lindenius omittit has duas voces, ut *sumere* referatur ad *herbam sanguinalem*; in quo minime sequendus videtur. Extant autem haec duae voces in omnibus MSS.

52. *Vel marrubii cum melle incoctus*] In Editione.

forbeatur 53, hujus cochleare plenum paulatim delingatur; vel inter se mista, & incocta resinae terebinthinae pars dimidia, butyri & mellis pars altera. Praecipua tamen ex his omnibus sunt victus, vehiculum 54, & navis, & forbitio. Alvus cito utique vitanda est. Vomitus in hoc morbo frequens 55, perniciosus est, maximeque sanguinis. Qui meliusculus esse coepit, adjicere debet exercitationes, frictiones, cibos: deinde ipse se, suppresso spiritu, perficere: diu abstinere a vino, balneo, venere.

XXIII. Inter notissimos morbos est etiam is, qui comitialis, vel major nominatur. Homo subito concidit; ex ore spumae moventur; deinde interposito tempore ad se redit, & per se ipse 56 confurgit. Id genus saepius viros, quam foeminas occupat. Ac solet quidem etiam longum esse, usque ad mortis diem, & vitae non periculosum; interdum tamen cum recens est, hominem consumit: & saepe eam, si remedia non sustulerunt, in pueris veneris, in puellis menstruorum initium tollit. Modo cum distentione nervorum 57 prolabitur aliquis, modo sine illa. Quidam hos 58 quoque iisdem, quibus lethargicos, excitare conantur: quemadmodum supervacuum est; & quia ne lethargicus quidem his sanatur; & quia, cum possit ille numquam expurgisci, atque ita fame interire, hic ad se utique revertitur. Vbi concidit aliquis, si nulla nervorum distentio accessit, utique sanguis mitti debet 59: si accessit,

non

tionibus vetustis & in Codd. ceteris Medicis: *vel morrubium ex melle concitum*. Ego sic reposui ex Codice vetustiori. Lindenius leg.: *vel morrubit, si cum melle fit incultus*.

53. *Sorbeatur*] Aldina Edit. *forbitio sumatur*; ut in quibusdam Codicibus legitur, sine dubio ab interprete.

54. *Vehiculum*] Vox haec, quam omnes habent libri impressi, non est in MSS. Medicis, praeterquam in primo: neque id gestationis genus supra nominatum positum est. Sed tria periodus mihi suspecta est, ut supervacua & cum superiori oratione minime congruens, neque ad Celsi ingenium expressa. Vox *victus* fere cetera quoque comprehendit. Si hoc loco ad cibos potionesque duntaxat refertur, *forbitio* vacat; quin etiam quodammodo pugnat cum prioribus. Nam victus si propositus est, in quo modo laetis cibis, modo acres sumendi sunt; nec forbitio aliter supra memoratur, quam ut unus de lenibus.

55. *Frequens*] Al. *si frequens est*.

56. *Per se ipse*] Al. *per seipsum*. Ego sic reposui ex Cod. Medic. I.

57. *Cum distentione nervorum*] Sic restitui ex

fide ceterorum Medicorum Codicum. Nam primus habet, ut vulgo legitur, *cum distentione membrorum aut nervorum*; ex aliqua adnotatione. Quid enim membrorum distentio aliud significat, nisi quod *εναρξια* Graeci nominant? *Εναρξια* autem distentio nervorum a Celso appellatur. Exempla passim occurrunt, ut cuilibet facile sit multa invenire. In lib. 4. cap. 2. sect. 2. habetur *distentio aris*. Ecce membri distentionem. Sed cave crudas, a nervorum distentione differre: nam idem est ac si dixisset, *distentio nervorum aris*; quia & os, & omne aliud membrum per nervos distenditur. Quare duae voces *membrorum* aut locum hic habere nequeunt; praeterea cum infra, ubi traditur hujus morbi curatio, ita sit: *Vbi comit is aliquis, si nulla nervorum distentio accessit, utique sanguis mitti debet: si accessit, non utique mittendus est*; neque de distentione membrorum mentio fiat.

58. *Sine illa*. *Quidam aut*] Secutus sum Codicem Medic. I. itaque Editionem Lindenii. Ita est etiam in margine Constantianae. Alii leg. *sine illa quidem*. *Hoc est*.

59. *Sanguis mitti debet*] Non aliter legi posse, ex

non utique mittendus est, nisi alia quoque hortantur. Necessarium autem est, ducere alvum, vel nigro veratro purgare, vel utrumque facere, si vires patiuntur: tunc caput tondere, oleoque & aceto perungere: cibum post diem tertium, simul ⁶⁰ transit hora, qua concidit, dare. Neque sorbitiones autem his, alique ⁶¹ molles, & faciles cibi, neque caro, minimeque suilla convenit; sed mediae materiae: nam & viribus opus est, & cruditates cavendae sunt. Cum quibus fugere oportet solem, balneum, ignem, omniaque calefacientia; item frigus, vinum, venerem, loci praecipitis conspectum, omniumque terrentium, vomitum, lassitudinem, sollicitudines, negotia omnia. Vbi tertio die cibus datus est, intermittere quartum, & invicem alterum quemque, eadem hora cibi servata, donec quatuordecim dies transeant. Quos ubi morbus excessit, acuti vim deposuit: ac ⁶², si manet, curandus jam ut longus est. Quod si, non quo die primum id ⁶³ incidit, medicus accessit, sed is, qui cadere consuevit, ei traditus est; protinus eo genere victus habito, qui supra comprehensus est, expectandus est dies, quo probabatur; utendumque tum vel sanguinis missione, vel ductione alvi, vel nigro veratro, sicut praeceptum est: insequentibus deinde diebus, per eos cibos, quos proposui, vitatis omnibus, quae cavenda dixi, nutriendus. Si per haec morbus finitus non fuerit, confugiendum erit ad album veratrum; ac ter quoque aut quater eo utendum, non ita multis interpositis diebus; sic tamen; ne iterum umquam sumat, nisi conciderit. Mediis autem diebus vires ejus erunt nutriendae; quibusdam, praeter ea, quae supra scripta sunt, adjectis. Vbi mane expectatus

ex ipso verborum contextu apparet. Suspicionem aliquam mihi iniecerat Codex Medicus I. in quo ita est: *surguis mitti non debet*; quod & apud Caelium Aurelium lib. 1. Chronic. cap. 4. haec legisset: *Asclepiades eos qui corporis raptu efficiuntur, solum imperat phlebotomari; & alioquin Asclepiades multarum rerum, quas ipsi quoque secuti sumus, auctor bonus dicitur a Caelio lib. 4. cap. 4. sect. 3. Ceterum ab Aureliano quoque ponuntur haec duae species; eorum, qui cum raptu, ut ipse loquitur, l. e. nervorum distentione; atque eorum, qui sine illo probantur.*

60. *Sini*] Ita ex Cod. Medic. I. In Editionibus vetustis est *sinui cum*; ut reliqui Codices Medici habent, prociui dubio ab aliquo barbare, qui ignoravit hunc usum adverbii *sinui*, Caelio aliusque item probatis Latinitatis Auctoribus familiarem. Lindenius reposuit *sinui ac*.

61. *Neque sorbitiones autem his, alique*] *Neque cum autem* conjunctum rarum est; invenitur tamen apud Ciceronem quoque: itaque nihil mutandum. Lindenius leg. *Neque sorbitiones his aut alioque*. Idem infra habet, *¶ ubi tertio die*, ut est in margine Edit. Constantini; cum alii particulam *¶* non habeant.

62. *Ac*] Ita ex quibusdam Codicibus. Antea legebatur *at*, ut Palavicinus corrigi in Med. I. in quo est *ad*.

63. *Id*] Lindenius leg. *is*. Deinde verbis illis, *ei traditus est*, praenitit post, secutus Constantinus, qui ita habet in margine suae Editionis. Sed Constantinus & Lindenius vim verbi *conversus* cepisse non videntur. *Is*, qui *cadere consuevit*, *ei traditus est* hoc significat; is, qui saepe jam cecidit, ei traditus est. Porro autem Constantino & Lindenio Codices nostri adjuvantur.

rectus est, corpus ejus leniter ex oleo vetere ⁶⁴, cum capite excepto ventre, permulceatur: tum ambulatione quam maxime longa & recta utatur: post ambulationem loco tepido vehementer & diu, ac non minus ducenties, nisi infirmus erit, perfricetur: deinde per caput ⁶⁵ multa aqua frigida perfundatur; paulum cibi assumat; conqueſcat: rursus ante noctem ambulatione utatur: iterum vehementer perfricetur, sic ut neque venter, neque caput contingatur: post haec coenet; interpositisque tribus aut quatuor diebus, uno aut altero acria assumat. Si ne per haec quidem fuerit liberatus, caput radat ⁶⁶; ungatur oleo vetere, adjecto aceto & nitro; perfundatur aqua salsa; bibat jejunos ex aqua castoreum; nulla aqua, nisi decocta, potionis causa utatur. Quidam jugulati gladiatoris calido sanguine epoto tali morbo se liberarunt: apud quos miserum auxilium tolerabile miserius malum fecit. Quod ad medicum ⁶⁷ vero pertinet, ultimum est, juxta talum, ex utroque crure paulum sanguinis mittere; occipitium incidere, & cucurbitulas. admove; ferro candenti in occipitio quoque & infra, qua summa vertebra cum capite committitur, adurere duobus locis, ut per ea perniciosus humor evadat. Quibus si finitum malum non fuerit; prope est, ut perpetuum sit. Ad levandum id, tantummodo utendum erit exercitatione multa, frictione ⁶⁸, cibisque iis, qui supra comprehensi sunt: praecipueque vitanda omnia, quae ne fierent, ex cepimus.

XXIV. Aequè notus est morbus, quem interdum arquatium, interdum regium nominant. Quem Hippocrates ait, si post septimum diem fabricante aegro supervenit, tutum esse, mollibus tantummodo praecordiis substantibus: Diocles, ex toto, si post febrem oritur, etiam prodesse; si post hunc febris, occidere. Color autem eum morbum detegit, maxime oculorum, in quibus, quod album esse debet, fit luteum. Soletque accedere & sitis, & dolor capitis ⁶⁹, & frequens singultus, & praecordiorum dextra parte durities, &, ubi corporis vehemens motus est, spiritus difficultas, membrorumque resolutio: atque, ubi diutius manet morbus, totum corpus cum pallore quodam inalbescit. Primo die

64. *Petere*] Vox haec non est in Codice Medic. I.

65. *Per caput*] Linden. *super caput*; MSS. nostris abnuentibus. In Vaticanis III. & V. hae duae voces desunt.

66. *Radat*] Ita legebatur ante Caesarium; atque ita in MSS. inventi. Alii cum Caesario leg. *radatur*.

67. *Ad medicum*] *Ad medicum* edidit Lin-

denius contra priores Editiones. Sed cum his conveniunt Codices Medici; ideoque veterem lectionem retinendam puto.

68. *Multa, frillione*] Lindenius omittit has duas voces, quas ego in omnibus MSS. invenni. In Codice Medic. I. non est pronomen *is* post proximum vocem *cibique*.

69. *Dolor capitis*] In Codice Medic. I. est *scilicet*, pro *capitis*; & infra omittitur vox *difficultas*.

die abstinere ægrum oportet; secundo ducere alvum: tum, si febris est, cum victus genere discutere; si non est, scammoniam potui dare, vel cum aqua betam albam contritam, vel cum aqua multa nuces amaras, absinthium, anisum, sic ut pars hujus minima sit. Asclepiades aquam quoque falsam, & quidem per biduum, purgationis causa bibere cogebat, iis, quæ urinam movent, rejectis. Quidam, superioribus omisiss, per hæc, & per eos cibos, qui extenuant, idem se consequi dicunt. Ego utique 70, si satis virum est, validiora; si parum, imbecilliora 71 auxilia præfero. Si purgatio fuit, post eam triduo primo modice cibum oportet assumere ex media materia, & vinum bibere Græcum falsum, ut resolutio ventris maneat 72: tum altero triduo validiores cibos, & carnis quoque aliquid esse, intraque aquam manere: deinde ad superius genus victus reverti, cum eo, ut magis satietur; omisso Græco vino bibere integrum 73, austerum; atque ita per hæc variare, ut interdum acres quoque cibos interponat 74, interdum ad falsum vinum redeat. Per omne vero tempus utendum esse exercitatione, frictione; si hiems est, balneo, si æstas, frigidis natationibus; lectio etiam, & conclavi cultiore, lusu, joco, ludis 75, lascivia 76, per quæ mens exilaretur: ob quæ regius morbus dictus videtur. Malagma quoque, quod digerat, super præcordia datum prodest; vel arida ibi ficus imposita 77, si jecur aut lienis affectus est.

XXV. Ignotus autem pene in Italia, frequentissimus in quibusdam regionibus is morbus est, quem *ισχυρία* 78 Græci vocant; isque longis

70. *Pique*] In Edd. vetustis & in MSS. Medicis, *ubiqne*. Lindenius reponit *utique*; quæm sententiam.

71. *Imbecilliora*] Plerique cum Edit. an. 1493. habent *imbecilla*. In Edit. 1. & in Lindeniana est *imbecilliora*, ut & in Mediceo 1. alique MSS.

72. *Resolutio ventris maneat*] Lindenius leg. *solutio ventris remaneat*; & postea, *intraque*, pro *sutra*. Sed *ventris resolutio* habetur etiam in lib. 2. cap. 6. Præterea vetus lectio confirmatur Codicibus Medicis.

73. *Integrum*] Hæc quoque lectio MSS. Codicibus comprobatur. Vinum integrum autem hoc loco opponitur vino Græco falso, quod velut corruptum est marina aqua, vel sale. Vide Ciconem R. R. cap. 24. & Columel. lib. 12. cap. 37. Lindenius leg. *vigum*.

74. *Interdum acres quoque cibos interponat*] Desunt hæc verba in Codice Medic. 1.

75. *Lusu, joco, ludis*] Hæc verba in MSS.

Medicis corrupta sunt. Sic, parva usus licentia, restituo ex vetustiori, in quo est *lusu, ludis*. Fortasse aliqui ex tribus hiis vocibus supervacua videbitur; cum satis sit *lusu, joco, vel joco, ludis*, dicere. Attamen differunt eae inter se; estque sua unicuique earum, peculiaris, & propria significatio: proindeque omnes retinendae. In Codicibus reliquis, & in Editionibus vetustis sic habetur: *clausa loco uti, ludis*; quod ferri non potest. Apparet, nisi fallor, *clausa* ex *lusu* corruptum esse. *loco*, ex *joco*. Lindenius leg. *usu, loco, ludis*; sed quis unquam sic locutus est, & quid hoc significat, *utendum est usu*? Constantinus, *clausa loco, ut & ludis*, legendum putabat.

76. *Lascivia*] Lindenius addit, *alii*; quæ vox non est in MSS. Medicis.

77. *Imposita*] Codex Medic. 1. *super imposita*.

78. *Ισχυρία*] Ita legitur in Editionibus Stephani, Ronseti, & Lindenii, inque Medicis

gis annumeratur. Totum ⁷⁹ corpus afficitur ita, ut ossa quoque viciari dicantur. Summa pars corporis crebras maculas crebrosque tumores habet; rubor earum paulatim in atrum colorem convertitur; summa cutis inaequaliter crassa, tenuis, dura, mollisque, quasi squamis quibusdam exasperatur; corpus emacrescit, os, surae, pedes intumescunt: ubi vetus morbus est, digiti in manibus pedibusque sub tumore conduntur, febricula oritur, quae facile tot malis obrutum hominem consumit. Protinus ergo inter initia sanguis per biduum ⁸⁰ mitti debet, aut nigro veratro venter solvi: adhibenda tum ⁸¹, quanta sustineri potest, inedia est: paulum deinde vires rescindendae, & ducenda alvus: post haec, ubi corpus levatum est, utendum est exercitatione, praecipueque cursu: sudor primum labore ipsius corporis, deinde etiam siccis sudationibus evocandus: frictio adhibenda: moderandumque inter haec, ut vires conserventur. Balneum rarum esse debet; cibis sine pinguibus, sine glutinosis, sine instantibus: vinum, praeterquam primis diebus, recte datur. Corpus contrita plantago & illita optime tueri videtur.

XXVI. Attonitos quoque raro videmus, quorum & corpus & mens stupet. Fit interdum ⁸² ictu fulminis, interdum morbo: ἀπρωληξίαν ⁸³ hunc Graeci appellant. His sanguis mittendus est: veratro quoque albo, vel alvi ductione utendum. Tum adhibendae frictiones, & ex media materia minime pingues cibi; quidam etiam acres; & a vino ⁴ abstinendum.

XXVII. 1. At resolutio nervorum frequens ubique morbus est: sed in-

dicels MSS. omnibus, praeter quantum; in quo ab alia manu (deest enim Graecum vocabulum) est ελκυστον; & ita alii vulgo legunt, vel elephantian.

79. Tatum] Linden. Quo totum.

80. Per biduum] Constantinus scribit, triduum se invenisse in Codice quodam. Medicel & Vaticanus habent biduum, ut vulgo legitur.

81. Adhibenda tum] Lindenius reponit, Adhibenda triduum. Sed neque hoc loco Codices modo allati variant ab Editionibus vetustis.

82. Stupet. Fit interdum] In Cod. Medic. 1. stupescit. Interdum.

83. Ἀπρωληξίαν] Hanc vocem inveni in MSS. quoque. Verisimile tamen est, non alium morbum significari, quam quem ἀπρωληξία recentiores medici nominarunt, ut recte coniiciunt Viri gravissimi Morgagnus Epist. Anatomico-Medica II. & Swietenius Comment. in Aphor. Boerhav. §. 1007. Alii putant signifi-

cari quam nunc apoplexiam vocant. Sed de illo morbo Celsus loquitur capite proximo, eundemque nervorum resolutionem appellat. Neque enim dubitari potest, quin non modo ἀπρωληξία, sed etiam ipsam ἀπρωληξίαν ibi significet, si diligenter attendimus, quemadmodum Aphroditum Hippocratis 42. Sect. 2. & alium quemdam locum ex lib. 2. Praedicit. Ipse expressit in lib. 2. cap. 8. sub finem: Οἷοντις resolutioni nervorum ad medicinam non idonea tempora sunt hiems & autumnus: aliquid sperari potest vere & aestate. Ique morbus medicis vix sanatur, vehementer sanari non potest. Loquitur autem Hippocrates in Aphorismo illo de apoplexia, & quidem vehementer, id est, ut Celsi verbis ex proximo cap. 27. utar, de nervorum resolutione, quae tota corpora infestat, sive de his, qui per omnia membra vehementer resoluti sunt.

84. Et a vino] Particula & neque est in Codice Mediceo vetustiori, neque necessaria est.

interdum tota corpora ⁸⁵, interdum partes infestat. Veteres auctores illud ἀπαλῆξαν, hoc παράλυσιν nominaverunt: nunc utrumque παράλυσιν appellari video. Solent autem, qui per omnia membra vehementer ⁸⁶ resoluti sunt, celeriter rapti: ac si correpti non sunt ⁸⁷, diutius quidem vivunt; sed raro tamen ad sanitatem perveniunt, & plerumque ⁸⁸ miserum spiritum trahunt, memoria quoque amissa. In partibus vero numquam acutus, saepe longus ⁸⁹, fere sanabilis ⁹⁰ morbus est. Si omnia membra vehementer resoluta sunt, sanguinis detractio vel occidit, vel liberat: aliud curationis genus vix umquam sanitatem restituit, saepe mortem tantum differt, vitam interim infestat. Post sanguinis missionem, si non redit & motus & mens, nihil spei superest; si redit, sanitas quoque prospicitur. At ubi pars resoluta est, pro vi & malo corporis ⁹¹, vel sanguis mittendus, vel alvus ducenda. Cetera eadem in utroque casu facienda sunt: siquidem vitare praecipue convenit frigus; paulatimque ad exercitationes revertendum est, sic, ut ingrediat-ur ipse protinus, si potest: si id crurum imbecillitas prohibet, vel gestetur, vel motu lecti concutiat: tum id membrum, quod deficit ⁹², si potest, per se, sin minus, per alium moveatur, & vi quadam ad consuetudinem suam redeat ⁹³. Prodest etiam torpentis ⁹⁴ membri sum-
mam

85. *Si interdum tota corpora*] Hoc totum deest in Codice modo citato.

86. *Vehementer*] Neque hoc adverbium habet Codex Ille.

87. *Si correpti non sunt*] Rapti, morte sublati. Sic autem lego cum Lindenio; & ita est in MSS. Medicis III. VI. VII. & in Vaticanis II. III. VII. In vetustis Editionibus legitur, *correpti*; ut Medicus I. alique MSS. Codices habent.

88. *Et plerumque*] Et fortasse recte omittitur in Cod. Mediceo I.

89. *Numquam acutus, saepe longus*] Potest esse non longus, sic tamen, ut numquam acutus sit; sed saepe longus est: Id est, interdum ad quantum, saepe ad secundum pertinet morborum genus ex quatuor illis, quae cap. 1. hujus libri proposuit. Pro *numquam*, Lindenius leg. *numquam*; a quo ego dissentio, tum MSS. Medicorum auctoritate, tum ratione fretus. Numquam enim homo celeriter moritur, ubi pars tantum, bichium puta, aut crus, per se sine alio morbo resoluta est; de quo casu loquitur Celsus.

90. *Fere sanabilis*] Ita omnino legendum ex Codicum Medicorum & Editionum vetustarum fide, non, ut Constantinus Waller, & Linde-

nus edidit, *fere insanabilis*; quidquid pro nova lectione alii afferant ex Bartholinio de Paralyt. Nov. Testamen. Res ipsa clamat. Multi enim ad sanitatem perveniunt. Et cum in periodo antecedenti dixerit, eos, qui per omnia membra vehementer resoluti sunt, raro ad sanitatem pervenire; hic usupaverit conjunctionem adversativam vero; vox *sanabilis* cum ceteris melius cohaeret. Pro veteri lectione pugnant etiam quae sunt in lib. 2. cap. 8. *Resolutumque membrum, si nihil minus altius, fieri sanum potest. Oris resolutio etiam alvo cito finitur.*

91. *Pro vi & malo corporis* &c.] Ita habet in libri margine Constantinus, quem Lindenius secutus est. Recte. Ita est in Codice Mediceo quoque, illum dico vetustissimum; nisi quod, pro *malo*, habet *malis*, unde aliquis fortasse suspicari posset legendum esse, *pro vi & malis & corporis*. Ego lectionem jam receptam probor. Lindenius addit est post mittendus. Alii leg. *providet male corporis, vel sanguis missus, vel alvus ducta*; alii cum Caesario, *proderit*, pro *providet*.

92. *Deficit*] Ante Lindenium legebatur, *deficiet*, quod & in MSS. Inveni.

93. *Ad consuetudinem suam redeat*] Vox *sum-* non est in Codice Mediceo vetustiore; neque necessaria est.

mam cutem exasperasse, vel urticis caesam, vel imposito sinapi, sic ut, ubi rubere coeperit corpus, haec removeantur. Scilla quoque contrita, bulbique contriti cum thure recte imponuntur. Neque alienum est, resina cutem tertio quoque die diutius vellere, pluribus etiam locis; aliquando sine ferro cucurbitulas admove. Vnctioni vero aptissimum est vetus oleum, vel nitrum aceto & oleo admixtum. Quin etiam fovere aqua calida marina, vel, si ea non est, tamen salsa, magnopere necessarium est. Ac si quo loco vel naturales, vel etiam manu factae tales natationes sunt, iis potissimum utendum est; praecipueque in his agitanda membra, quae maxima deficiunt: si id non est, balneum tamen prodest. Cibus esse debet ex media materia, maximeque ex venatione; potio sine vino, aquae calidae: si tamen vetus morbus est, interponi quarto vel quinto die purgationis causa vinum Graecum salsum potest. Post coenam utilis vomitus est.

2. Interdum vero etiam nervorum dolor oriri solet. In hoc casu non vomere ⁹⁵, non medicamentis urinam movere, non exercitatione sudorem ⁹⁶, ut quidam praecipiunt, expedit. Bibenda aqua est bis die: in lectulo leniter satis diu corpus perfricandum est, deinde retento spiritu: ab ipsa ⁹⁷ exercitatione potius superiores partes movendae: balneo raro utendum: mutandum subinde peregrinationibus coelum. Si dolor est, ea ipsa pars sine oleo, nitro ex aqua perungenda est; deinde involven-

da

94. *Torpentis &c.*] In Codice modo allato ita habetur: *torpentibus membris summam cutem exasperare.* Infra vero alii verba sic dividunt: *vellere: pluribus etiam locis, aliquando sine ferro cucurbitulas admove.* Propius ad veram rationem accessisse videntur Ruellius, Gryphius, Constantius, & Stephanus: *vellere, pluribus etiam locis, aliquando sine ferro cucurbitulas admove.* Quod ad sententiam attinet, Celsus similiter scripsit cap. 23. huius libri: *Prodestque jejuno prehendere per multas partes cutem, & attrahere, ut relaxetur; aut, impoſita resina, & ablutita, subinde idem facere.*

95. *Non vomere*] *Non oportet vomere*, olim legebatur, ut est in omnibus fere MSS. Lindenius recte omittit *oportet*; quod ego quoque omisi ex fide Cod. Medicel I

96. *Non exercitatione sudorem*] Alii leg. *non sine exercitatione sudores*; neque aliter habent Codices Medicel. Sed omnino a Lindenio standum est, qui sussult *sine*, ut Constantinus praeciperat. Ego, pro *suaves*, reposui *sudorem*, ut est in Codice vetustiori. Potro ex hoc loco

colligitur, dolorem nervorum a podagra chiragraque, ideoque ab articularum dolore differre; quam meam conjecturam proposui lib. 1. cap. 9. Nam in podagra & chiragra, neque vomitus, neque quae urinam movent, inimica esse, apparet ex lib. 4. cap. 24. Et cum a vicissim secundo ad ultimum ejus libri caput, de articularum dolore in coxis, genibus, humeris, manibus, pedibus, aliis partibus dicat, ibi prope de arthritide, hic de morbo ab illo diverso loqui videtur. Qui igitur Celfo morbus est nervorum dolor? Ille, nisi plurimum fallor, quem nunc Rheumatismum appellant; in quo musculos tendinesque, vel horum tunicae dolere concipiunt. Notum est autem tendines a Celfo nervos nominari. At enim Rheumatismus idem pene morbus est, qui arthritis. Sit sane: sed recentiores quoque Medici inter utrumque distinguunt. Pinius quoque multis locis. H. N. loquitur de dolore nervorum, & alium morbum ab articularum dolore intelligere videtur. Plura adderem, si locus pateretur.

97. *Perfricandum est, deinde retento spiritu: ab*
S 3 *ipſa*]

da⁹⁸, & subjicienda pruna lenis, & sulphur, atque ita id suffumigandum; idque aliquamdiu faciendum, sed jejuno, cum bene jam concoxerit. Cucurbitulae quoque saepe dolenti parti admovendae sunt, pulsandusque leniter inflatis vesicis bubulis is locus est. Utile est etiam sevm miscere cum hyoscyami⁹⁹ & urticae contritis seminibus, sic, ut omnium par modus sit, idque imponere: fovere aqua, in qua sulphur decoctum sit. Vtriculi quoque recte imponuntur aqua calida repleti, aut bitumen cum hordeacea farina mistum¹. Atque in ipso potissimum dolore, utendum gestatione vehementi est: quod in aliis doloribus pessimum est.

3. Tremor autem nervorum aequae vomitu medicamentisque urinam moventibus intenditur². Inimica etiam habet balnea, affasque sudationes. Bibenda aqua est: acri ambulatione utendum; item unctionibus, frictionibusque, maxime per seipsum: pila, similibusque superiores partes dimovendae: cibo quolibet utendum, dummodo³ concoctioni utique studeatur: secundum cibum, curis abstinendum: rarissima venere utendum est. Si quando quis in eam prolapsus est, tum oleo leniter diuque in lectulo perfricari manibus puerilibus potius, quam virilibus⁴, debet.

4. Suppurationes autem, quae in aliqua interiori parte oriuntur, ubi notae fuerint⁵, primum id agere oportet per ea cataplasmata, quae reprimunt, ne coitus inutilis materiae fiat; deinde, si haec victa sunt, per

hysa] Ita locum interpunxi ex Faciolato & Morgagno. Alii sic distinguunt: *perfricandum est: deinde retento spiritu ab hysa &c.* tria verba, deinde *retento spiritu*, ad exercitationem referentes. Quo referantur a Caelio, Constantino, & Ronfio, ad frictionem ne, an ad exercitationem; incertum est, ut Morgagnus notat. Illi enim sic distinguunt: *perfricandum est, deinde retento spiritu, ab hysa &c.* Pro ab *hysa*, ut est in MSS. quoque, Lindanius leg. in *hysa*. Sed veterem lectionem retinendam censet aptissimus harum rerum iudex Faciolatus, subscribente Morgagno.

98. *Perungenda est; deinde involvenda*] Codex Medicus vetustior non habet tres voces, *est; deinde involvenda*. Posses, pro *lenis*, habet, *lenis*, & ita dicit, pro ita id.

99. *Hyoscyami*] In MSS. Medicis II. & IV. itemque in Vaticanis, I. II. III. V. lacuna est huius vocis loco. In aliis MSS. habetur, *IOYCKYAMOL*. In Vaticano VI. in Medic. I. & alia manu in IV. *hyoscyami*; ut

omnes vulgo habent, praeter Egnatium & Lindanum. Nam Egnatius Graecis literis scribit; Lindanius variat, cum habeat, *examini*. Eo veterem lectionem cur rejiciam non video. Nam hyoscyami semen & assumptum & extrinsecus impositum dolorem levat, ut est apud Dioscoridem lib. 4. cap. 69.

1. *Mistum*] Cod. Medic. I. *insum*.

2. *Intenditur*] Aldina Editio & multi MSS. Codices, *impeditur*; male omnino.

3. *Dummodo*] Cod. Medic. I. *nam*.

4. *Potius, quam virilibus*] - A Codice Mediceo modo allato abest, *scilicet*; & fortasse recte. Nam in ejusmodi constructionibus adverbis *potius* & *magis* interdum ab idoneis Scriptoribus omittuntur. Plautus Menech. Act. 5. Sc. 1. *Quia vidua vivam, quam tuum mori perferam*; Livius lib. 2. *Claudii oratio fuit precibus, quam jurgio similis*; Gellius Noct. Attic. lib. 2. cap. 2. *Declinanda sensim, quam respuenda*.

5. *Vbi vaue fuerint*] Vbi cognite sunt. Nam internum ita latent, ut vix deprehendi possint.

Sed

per ea malagmata, quae digerunt, ut dissipetur ⁶. Quod si consecuti non fumus, sequitur, ut evocetur: deinde, ut maturefcat. Omnis tum vomicae finis est, ut rumpatur: indiciumque est, pus vel alvo vel ore redditum. Sed nihil facere oportet, quominus, quidquid est puris, excedat ⁷. Utendum maxime sorbitionibus est, & aqua calida. Vbi pus ferri ⁸ desit, transeundum ad faciles quidem, sed tamen validiores & frigidiores cibos, frigidamque aquam, sic ut ab egelidis tamen initium fiat. Primoque cum melle quaedam edenda, ut nuclei pinei, vel Graecae nuces, vel Avellanae ⁹: postea submovendum id ipsum, quo maturius induci cicatrix possit. Medicamentum eo tempore ulceri est, succus assumptus vel porri vel marrubii, & omni cibo porrum ipsum adjectum. Oportebit autem uti in iis partibus, quae non afficiuntur ¹⁰, frictionibus; item ambulationibus lenibus: vitandumque erit, ne vel luctando, vel currendo, vel alia ratione sanescientia ulcera exasperentur. In hoc enim morbo perniciosus, ideoque omni modo cavendus sanguinis vomitus est.

Sed mendum fortasse subest, ut Lindenius existimavit. Verum illic, *ortae*, ego, una mutata littera, malim, *notae*, pro *notae*, quod in MSS. inveni. Ab hac dicendi forma, *quae oriuntur*, ubi *notae fuerint*, non abluunt illae: *Carbunculus autem ibi natus, ut primum apparet*, lib. 6. cap. 18. sect. 5. *Cordyloma autem est tuberculum, quod ex quadam inflammatione nasci solet. Id ubi oritur est Ufe.* sect. 8. Caput autem hoc ad supurationes attinens, si quidem Celsi volumina in capita dividenda sint, a superiori prorsus disjungi debet; ut recte monent Casaubonus & Morgagnus.

6. *Ita dissipetur*] Particulam *ut* reposui ex quibusdam MSS. in quibus legitur: *ut dissipetur*. Ea particula deest in Medic. I. & in omnibus impressis libris, ubi item legitur, *dissipetur*. Excipienda est Lindenii Editio, quae habet, *dissipetur*, videlicet materia; & quidem

recte, ut mihi videtur. Neque deest in ea Editione particula *ut*; sed ponitur ante illa verba, *per ea malagmata*; quo modo vulgarem lectionem corrigendum Constantinus indicaverat.

7. *Excedat*] Linden. *exeat*; quod neque in suis Morgagnus, neque ego in meis Codicibus inveni; sed in omnibus, *excedat*. Non solum autem in Editione Caesarii an. 1538. quam Morgagnus inspexit, verum etiam in Editione ejusdem Caesarii an. 1528. est, *excidat*.

8. *Ferri*] Qui cum Gryphio leg. *feri*, minus probandi videntur.

9. *Avellanae*] Codex Medicus I. *avellanae* per *b*; ut alibi quoque.

10. *Afficiuntur*] Ante Lindenium legebatur, *afficiuntur*; ut ego inveni in Codicibus MSS. Vide similem lectionis varietatem sect. 1. hujus capituli adnotat. 92.

LIBER QVARTVS.

I. **H**actenus reperiuntur ea genera morborum, quae in totis corporibus ita sunt, ut iis certae sedes assignari non possint: nunc de iis dicam, quae sunt in partibus. Facilius autem omnium interiorum morbi curationesque in notitiam venient, si prius eorum sedes breviter ostendero. Caput igitur, eaque, quae in ore sunt, non lingua tantummodo palatoque terminantur ¹¹; sed etiam, quatenus oculis nostris exposita sunt. In dextra sinistraque circa guttur venae grandes, quae *σφαγίτιδες* nominantur; itemque arteriae, quas *καρτιδας* ¹² vocant, sursum procedentes ultra aures feruntur. At ¹³ in ipsis cervicibus glandulae positaе sunt, quae interdum dolore intumescunt. Deinde duo itinera incipiunt: alterum, asperam arteriam nominant; alterum, stomachum. Arteria exterior ad pulmonem; stomachus interior ad ventriculum fertur: illa spiritum; hic cibum recipit ¹⁴. Quibus cum diversae viae sint, quae coeunt, exigua in arteria sub ipsis faucibus lingua ¹⁵ est; quae, cum spiramus, attollitur, cum cibum potionemque assumimus, arteriam claudit. Ipsa autem arteria, dura & cartilaginosa, in gutture asurgit, ceteris partibus residit ¹⁶. Constat ex circulis quibusdam, compositis ad imaginem earum vertebrarum, quae in spina sunt: ita tamen, ut ex parte exteriori aspera, ex interiore, stomachi modo laevis sit: eaque descendens ad praecordia cum pulmone committitur. Is spongiosus, ideoque spiritus capax, & a tergo spinæ ipsi iunctus, in duas fibras, ungulae bubulae modo, dividitur. Huic cor annexum est, natura musculosum, in pectore sub sinistro mamma situm; duosque quasi ventriculos habet. At sub corde atque pulmone, transversum ex valida membrana septum est, quod a praecordiis utrum diducit; idque nervosum ¹⁷, multis etiam venis per id discurrentibus, a superiore parte,

11. Terminantur] Hoc verbum non est in Cod. Medic. I.

12. Καρτιδας] Editiones omnes, praeter Ruellii & Lindenii, habent, ut Codex Medic. I. *paritidas*. In reliquis Medicis Codicibus est, *cartioides*.

13. At] Ita ex Cod. Mediceo vetustiori. Antea legebatur, *Atque*.

14. Recipit] Medicus I. consentit cum libris impressis. Alii MSS. habent, *accipit*.

15. Lingua] Linden. *lingula*; sed in Edd. vetustis & in MSS. Medicis est, *lingua*.

16. Residit] Al. *residet*; ut est in Cod. Medic. I. Non desunt tamen alii Codices, qui hanc Lindenii, sive potius Constantini lectionem confirmant.

17. *Idque nervosum*] Sic restitui ex Cod. Mediceo I. pro *neque nervosum*, ut communiter legitur, sed minus recte; quandoquidem atque ad cor referendum est; cor autem, non nervosum,

te, non solum intestina, sed jecur quoque lienemque discernit. Haec viscera proxime¹⁸, sed infra tamen posita, dextra sinistraque sunt. Jecur a dextra parte sub praecordiis ab ipso septo orsum¹⁹, intrinsecus cavum, extrinsecus gibbum²⁰ est: quod prominens leviter ventriculo infidet, & in quatuor fibras dividitur. Ex inferiore vero parte ei sel²¹ inhaeret. At lienis sinistra²², non eidem septo, sed intestino innexus est, natura mollis & rarus, longitudinis crassitudinisque modicae; isque paulum a costarum regione in uterum excedens, ex maxima parte sub his conditur. Atque haec quidem juncta sunt. Renes vero diversi²³; qui lumbis sub imis²⁴ costis inhaerent, a parte eorum rotundi, ab altera resimi²⁵; qui & venosi sunt, & ventriculos habent²⁶, & tunicis super conteguntur²⁷. Ac viscerum quidem hae sedes sunt. Stomachus vero, qui intestinorum principium est, nervosus a septima spinae vertebra incipit; circa²⁸ praecordia cum ventriculo committitur. Ventriculus autem, qui receptaculum cibis est, constat ex duobus tergoribus; isque inter lienem & jecur positus est, utro-

rum, sed musculosum esse, Celsus dixit. Quid autem per vocem *nervosum*, quid per *musculosum* significet, illa satis declarant, quae infra habet: *vesica autem in ipso sinu nervosa & duplex, cervicis plena atque cariosa &c.* Videtur autem ideo septum hoc nervosum dicere, quod nervosa sit illa ejus pars, quam centrum appellant. Ceterum, ut nunc omnes norunt, natura musculosum est, sicut cor.

18. Proxime] Ante Lindenium legebatur, *proxima*.

19. Orsum] Al. ortum.

20. Gibbum] Lindenius leg. *gibberum*, & addit *est*. Editiones veteres cum MSS. Mediceis habent, *gibbum*. Ita lib. 8. cap. 1. *extrinsecus gibba*, de calvaria.

21. *Et sel*] Vtrique haec vox deest in Cod. Mediceo I. at in IV. itemque in Editionibus Jurtina & vetustissimis ann. 1478. 1493. 1497. prior tantum; quam Egnatius demum restituit. Mediceus III. & alii Codices habent utramque vocem.

22. *Lienis sinistra*] Lindenius leg. *lien in sinistra*, & infra, *annexus*, pro *innexus*. Vetus lectio, quam ego utroque loco secutus sum, Codicibus Mediceis confirmatur.

23. *Diversi*] Hanc lectionem ex vetustis libris Morgagnus sibi probari non obscure significat. Probatur mihi vel magis, quod ita invenimus etiam in Mediceis MSS. Revera omnes,

praeter primum, habent, *diversi*; sed hoc nihil ad id quod quaerimus, utram lectionem sequamur; hanc, an Lindenii, *divisi*.

24. *Sub imis costis*] Ita ex Egnatio & Morgagni. Alii leg. *sub imis costis*, ut habet Codex vetustior. In reliquis Mediceis Codicibus est, *summis costis*.

25. *A parte eorum rotundi, ab altera resimi*] Sic legendum ex Morgagni emendatione, quamvis veteres Codices repugnent; ne, dum facili erroris librorum absolvimus, Celsum gravissimum damnemus. Libri omnes tum manuscripti, tum impressi, duobus vocibus altera in alterius locum translatis, habent, *a parte eorum resimi, ab altera rotundi*; contra veram rationem.

26. *Et ventriculos habent*] Morgagnus notat, haec tria verba perperam omisa esse a Lindenio. Habentur in MSS. omnibus.

27. *Conteguntur*] In aliquibus MSS. *teguntur*; immo in Mediceis omnibus, praeterequam in primo.

28. *Circa*] Non arbitror necesse esse praemittere particulam *ae*, quam omnes quidem impressi libri habent, Medicei vero MSS. non habent. Invenitur in primo & in quarto; in illo addita a Palavicino, in hoc ab alio, qui ex Palavicino eam sumpsit. Si conjunctio addenda sit, malim addere *et*; quae fortasse cohaeret cum extrema syllaba vocis praecedentis, *incipit*.

utroque ex his paulum super eum ingrediente. Suntque etiam membranulae tenues, per quas inter se tria ²⁹ ista connectuntur, jungunturque ei septo, quod transversum esse, supra posui. Inde ima ventriculi pars paulum in dexteriores partes conversa, in summum intestinum coarctatur. Hanc juncturam *πυλῶν* Graeci vocant, quoniam portae modo in inferiores partes ea, quae excreturi sumus, emittit. Ab ea jejunum intestinum incipit, non ita implicitum: cui tale vocabulum est, quia numquam, quod accipit ³⁰, continet; sed protinus in inferiores partes transmittit. Inde tenuius intestinum est, in sinus vehementer implicitum: orbes vero ejus per membranulas singuli cum interioribus ³¹ connectuntur; qui in dexteriores partes conversi, & e regione dexterius coxae finiti, superiores tamen partes magis complent. Deinde id intestinum cum crassiore altero transverso committitur, quod a dextra parte incipiens, in sinistriorem pervium & longum est, in dexteriore non est; ideoque caecum nominatur. At id, quod pervium est, late fusum atque sinuatum, minusque quam superiora intestina nervosum, ab utraque parte huc atque illuc volut, magis tamen sinistiores inferioresque partes tenens ³², cunctis jecur atque ventriculum: deinde cum quibusdam membranulis a sinistro rene venientibus jungitur; atque hinc dextra ³³ recurvatum in imo dirigitur ³⁴, qua excernit; ideoque id ibi rectum intestinum nominatur. Contegit vero universa haec omentum, ex inferiore ³⁵ parte laeve & strictum, ex superiore mollius; cui adest quoque innascitur; quae sensu, sicut cerebrum quoque & medulla, caret. At a renibus singulae venae, colore albae, ad vesicam feruntur: *ὀφρηται* Graeci vocant, quod per eas inde descendente urinam in vesicam destil-

29. Tris] In Edd. Ald. Ruell. & Steeph.

omnia.

30. Accipit] Linden. acceptit.

31. Interioribus] Ita legit Lindenius, & rectius; quamvis in MSS. sit, *inferioribus*, ut alii legunt.

32. Tenens] Communis hujus lectionis testimonium in libris MSS. non aliud inveni, praeterquam Palavicini, a quo adscripta vox haec reperitur in Mediceo primo, ubi nulla erat. Ceteri Medicei Codices habent, non *tenens*, sed *tenet*; quod tamen minus placet.

33. *Aque hinc dextra*] Legendum opinor, *aque in dextra vel detraxi*; quo modo loquitur lib. 8. cap. 1. *rectus in viris, recurvatus magis in exteriora in foemina*. Lindenius leg. *aque hinc*

ad dextra.

34. *In imo dirigitur*] In infima sui parte rectum fit. Sic lib. 8. cap. 1. *in imo cartilaginea*; cui opponit *in summo*. Pro *imo*, Lindenius ponit, *ima*, ut habet in margine Constantinus. Sed Codices Medicei habent, *imo*; neque tantum est.

35. *Inferiore*] Ita est in Editionibus Lindenii & Constantini, & in margine Gryphianae. Alii habent, *interiore*, ut etiam vetustior Codex. Deinde in vetustis Editionibus est, *et fridum*; neque variant Medicei Codices; nisi quod haec duo vocis desunt in III & VI. Variat vetus quidam, ut Constantinus scribit, *habetque, ad fridum*; atque ita Lindenius edidit.

destillare concipiunt. Vesica autem in ipso sinu nervosa & duplex, cervicis plena atque carnosa³⁶, jungitur per venas cum intestino, eoque ossis, quod pubi subest: ipsa soluta atque liberior est: aliter in viris atque in foeminis posita. Nam in viris juxta rectum intestinum est, potius in sinistram partem inclinata; in foeminis super genitale earum sita est, supraque lapsa³⁷, ab ipsa vulva sustinetur. Tum in masculis iter urinæ spatiosius & compressius a cervice hujus descendit ad colem: in foeminis brevius & plenius, super vulvae cervicem se ostendit. Vulva autem in virginibus quidem admodum exigua est: in mulieribus vero, nisi ubi gravidæ sunt, non multo major, quam ut manu comprehendatur. Ea, recta tenuataque³⁸ cervicis, quem canalem vocant, contra mediam alvum orsa, inde paulum ad dexteriores coxam convertitur; deinde super rectum intestinum progressa, illis foeminae latera sua innectit. Ipsa autem ilia inter coxas & pubem imo ventre posita sunt. A quibus ac pube abdomen sursum versus ad præcordia pervenit; ab exteriori parte, evidenti cutis; ab interiori levi membrana inclusum, quae omento jungitur; περιτόναι³⁹ autem a Græcis nominatur.

II. 1. Illis veluti in conspectum quemdam, quatenus scire curanti necessarium est, adductis, remedia singularum laborantium partium exsequar, orsus a capite: sub quo nomine nunc significo eam partem, quae capillo³⁹ tegitur: nam oculorum, aurium, dentium dolor, & si quis similis est, alias erit explicandus. In capite autem interdum acutus & pestifer morbus est, quam κεφαλαία⁴⁰ Graeci vocant: cujus notae sunt, horror validus, nervorum resolutio, oculorum caligo, mentis alienatio, vomitus, sic, ut vox supprimatur; vel sanguinis ex nari-

36. *Carnosa*] In Codice vetustiore legitur, nervosa. Sed retinenda est communis lectio, tum ex fide Codicum reliquorum, tum etiam ratione. Nam revera carnosa, id est, musculosa vesicæ cervix est.

37. *Sita est, supraque lapsa*] Vulgo leg. posita, ut habetur in Codice aliquo MS. In plerisque tamen, ut in duobus vetustioribus, est, sita. Ac supraque invenit in omnibus Medicis; & in Edit. 1. non superque, ut alii legunt, neque, ut Lindenius, & superne. At lapsa, quod Lindenius reposuit pro elapsa, mihi magis probatur. In margine Editionis Constantini est, tilapsa.

38. *Tenuataque*] Velient Viri docti hanc Lindenii lectionem Codice aliquo confirmari; cum in vetustis Editionibus, & in MSS. plerique legatur, *continuatque*. Habeo ego unde illis satisfaciam, Codicem scilicet Medicæum vetustiores. In eo est, *tenuataque*.

39. *Capillis*] Lindenius habet, *capillis*; Codex Medicæus I. & quidam alius a Constantino citatus, *capillis*. In vetustis autem Editionibus, & in Codicibus Medicis reliquis, & in eo quo Morgagnus usus est, habetur, *capillis*. Atque hos libros ego sequor, quod Celsus vere singulari numero hanc vocem utitur; ut in lib. 6. cap. 2. ac ter in cap. 1. lib. 8.

40. *Κεφαλαία*] Ita plerique cum Caesario. In Editionibus vetustioribus est κεφαλαία (vel cephalum) ut in MSS. Medicis; sed primus habet, κεφαλαίον, ex κεφαλαία corruptum, an ex κεφαλαία?

T 2

naribus curfus, fic, ut corpus frigefcat, anima deficiat: praeter haec, dolor intolerabilis, maxime circa tempora, vel occipitium. Interdum autem in capite longa imbecillitas, fed neque gravis, neque periculofa, per hominis aetatem eft: interdum gravior dolor, fed brevis, neque tamen mortiferus; qui vel vino, vel cruditate, vel frigore, vel igne, aut fole contrahitur. Hique omnes dolores modo in febre, modo fine hac funt; modo in toto capite, modo in parte; interdum fic, ut oris quoque proximam partem excrucient. Praeter haec etiamnum invenitur genus, quod potest longum efle; ubi humor cutem inflat, eaque intumefcit, & prementi digito cedit: ὑδροίφαλον ⁴¹ Gracci appellant. Ex his id, quod fecundo loco pofitum eft, dum leve eft, quae fit ratione curandum, dixi, cum perfoquerer ea, quae fani homines in imbecillitate partis alicujus facere debent. Quae vero auxilia fint capitis, ubi cum febre dolor eft, eo loco explicatum eft, quo febrium curatio exposita eft. Nunc de ceteris dicendum eft. Ex quibus id, quod acutum eft, & id, quod fupra confuetudinem intenditur, idque, quod ex fubita caufa, etfi non peftiferum, tamen vehemens eft, primam curationem habet, qua fanguis mittatur. Sed id, nifi intolerabilis dolor eft, fupervacuum eft: fatiusque eft abftinere a cibo; fi fieri potest, etiam a potione; fi non potest, aquam bibere. Si poftero die dolor remanet, alvum ducere, fternutamenta evocare, nihil assumere, nifi aquam. Saepe enim dies unus aut alter totum dolorem hac ratione difcutit; utique fi ex vino vel cruditate origo eft. Si vero in his auxilii parum eft, tonderi ⁴² oportet ad cutem: deinde confiderandum eft, quae caufa dolorem excitavit. Si calor, aqua frigida multa perfundere caput expedit: fpongiam concavam imponere, fubinde in aqua ⁴³ frigida expreffam ungere rofa & aceto, vel potius his tinctam lanam fucidam imponere, aliave refrigerantia cataplafmata. At fi frigus nocuit, caput oportet perfundere aqua calida marina, vel certe falſa, aut in qua

lau-

41. ὑδροίφαλον] Haec eft communis lectio, quae comprobatur teftimonio ſex Codicum Medicorum. Horum tamen fidem dubiam reddit vetuftior Codex, in quo eft ὑδροκεφαλιαν; ut fortaffe legendum fit, ὑδροίφαλιαν. Verba autem illa: etiamnum invenitur genus, quae ego ita edidi ex ſide Codicum plerorumque, nonnulli Aldinam Edit. fecuti ita legunt: etiamnum invenitur genus; alii ſic, etiam invenitur genus; ut Codex Medic. I. habet.

42. Tonderi] Linſenius leg. tondere, ut eft in Edit. an. 1578. Sed in MSS. noſtris atque in aliis Editionibus eft, tonderi. Poſtea vero,

pro deinde, Codex Medicus vetuſtior habet, deia.

43. In aqua] Praepoſitio in omittitur a Linſenio; ſed ego in MSS. omnibus invenit. Mor- gagnus ſuſpicatur, ex aqua fortaffe legendum efle; quod Celfus ita ſolet conſtruere verbum exprimo. Exemplis habentur in cap. 24. huius libri, in lib. 3. cap. 26. ſect. 21. & 23. in lib. 6. cap. 6. ſect. 1. in lib. 7. cap. 2. & cap. 7. ſect. 8. & cap. 16. praeter alia multa. Ad confirmandam conſtructionem cum praepoſitione in exempla nondum invenit.

laurus decocta sit: tum caput vehementer perfricare: deinde calido oleo implere & veste velare. Quidam etiam id devinciunt; alii cervicalibus vestimentis quae onerant, & sic levantur; alios calida cataplasmata adjuvant. Ergo etiam, ubi causa incognita est, videre oportet, refrigerantia magis, an calefacientia leniant, & iis uti, quae experimentum approbavit. At si parum causa discernitur, perfundere caput, primum aqua calida, sicut supra praeceptum est, vel salsa, vel ex lauro decocta; tum frigida posca. Illa in omni vetusto capitis dolore communia sunt: sternutamenta excitare, inferiores partes vehementer perfricare, gargarizare iis, quae salivam movent, cucurbitulas temporibus & occipitio admove, sanguinem ex naribus detrahare ⁴⁴, resina subinde tempora pervellere, & imposito sinapi exulcerare ea, quae male habent, ante linteolo subiecto, ne vehementer arroat ⁴⁵, candentibus serratmentis, ubi dolor est, ulcera excitare, cibum permodicum ⁴⁶ cum aqua sumere: ubi levatus est dolor, in balneum ire, ibi multa aqua prius calida, deinde frigida per caput ⁴⁷ perfundi: si discussus ex toto dolor est, etiam ad vinum reverti; sed postea semper, antequam quidquam aliud, aquam bibere. Dissimile est id genus, quod humorem in caput contrahit. In hoc tonderi ad cutem necessarium est; deinde imponere sinapi, sic, ut exulceret: si id parum profuit, scalpello utendum est. Illa cum hydropicis communia sunt, ut exerceatur ⁴⁸, infudet, vehementer perfricetur, cibus potionibusque utatur urinam praecipue moventibus.

2. Circa faciem vero morbus innascitur, quem Graeci *κρικὴν σπασμὸν* nominant. Is cum acuta fere febre oritur ⁴⁹; os cum motu quodam so pervertitur; ideoque nihil aliud est, quam distentio oris. Accedit crebra

44. *Detrahare*] In Codice Mediceo I. *extra-* *here*; & postea, *revellere*, pro *pervellere*.

45. *Arroat*] Tum hic, cum in foet. sequenti Codices Medicei & veteres Editiones habent, *arrodat*; quod ego retinebo, donec sciam, ex quo Codice Lindenius utrobique reposuerit, *erelat*. Nam ita quidem Editionis suae margini adscripsit Constantinus, sed nullo allato veteris Codicis testimonio.

46. *Permodicum*] Inveni ego quoque in Codicibus MSS. & quidem in plerisque, *semper modicum*; ut ediderunt Ruellius, Lindenius, & in libri margine Constantinus; sed non probavi. Secutus sum Cod. Medicum I. cum quo Vailcan. II. & VI. & aliae Editiones consentiunt.

47. *Per caput*] Lindenius tollit *per*; MSS. tamen nostris reclamantibus.

48. *Exerceatur*] Non habet Cod. Medic. I. conjunctionem ut.

49. *Li. cum acuta fere febre oritur*] Monet Morgagnus, si onuitur *fere*, ut Lindenius fecit, sententiam minus veram esse. Et hinc *ras-* *pus caninus etiam tarda passio est*, ut est apud Coetium Aurelium lib. 2. Chronic. cap. 2. Onuitur hoc adverbium in Cod. Medic. VII. sed additur in margine. Pro *Li.*, Cod. I. habet, *Ique*.

50. *Cum motu quodam*] Vox *motu* cohaeret scilicet cum sequentibus, *distentio oris*; ut & *ideoque* ostendit. Nam in nervorum distensione motus quidam est, quo distinguitur a nervorum rigore. MSS. Codices nihil variant; variat Lindenii Editio, quae, pro *motu*, habet, *ritu*; & *disorso*, pro *distentio*.

bra coloris in facie totoque corpore mutatio; somnus in promptu est. In hoc sanguinem mittere optimum est: si finitum eo malum non est, ducere alvum: si ne sic quidem discussum est, albo veratro vomitum movere. Praeter haec necessarium est vitare solem, lassitudinem, vinum. Si discussum his non est ⁵¹, utendum est cursu; frictione in eo, quod laesum est, leni & multa; in reliquis partibus breviori, sed vehementi. Prodest etiam movere sternutamenta; caput radere; idque perfundere aqua calida, vel marina, vel certe salsa, sic ut ei sulphur quoque adjiciatur; post perfusionem iterum perfricari; sinapi manducare; eodemque tempore affectis oris partibus ceratum, integris idem ⁵² sinapi, donec arrodat, imponere. Cibus aptissimus ex media materia est.

3. At si lingua resoluta est, quod interdum per se, interdum ex morbo aliquo fit, sic, ut sermo hominis non explicetur; oportet gargari-
zare ex aqua, in qua vel thymum, vel hyslopum, vel nepeta decocta sit; aquam bibere; caput, & os, & ea, quae sub mento sunt, & cervicem vehementer perfricare; laesae linguam ipsam linere ⁵³; manducare, quae sunt acerrima, id est, sinapi, allium, cepam; magna vi luctari, ut verba exprimantur; exerceri retento spiritu; caput saepe aqua frigida perfundere; nonnumquam multam esse radiculam, deinde vomere.

4. Destillat autem humor de capite interdum in nares, quod leve ⁵⁴ est; interdum in fauces, quod pejus est; interdum etiam in pulmonem, quod pessimum est. Si in nares destillavit ⁵⁵, tenuis per has pituita profluit, caput leviter ⁵⁶ dolet, gravitas ejus sentitur, frequentia sternutamenta sunt. Si in fauces, has exasperat, tussiculam movet. Si in pulmonem, praeter sternutamenta, & tussim, est etiam capitis gravitas, lassitudo, sitis, aestus, biliosa urina. Aliud autem, quamvis non multum distans, malum, gravedo est. Haec nares claudit, vocem obtundit, tussim siccam movet: sub eadem salsa ⁵⁷ est saliva, sonant aures,

51. Si discussum his non est] Aliqui cum Egnatio praemittunt Sed, quod est in multis MSS. non tamen in Medic. I. Alii pro his, legunt, sed; quidam, id his.

52. Item] Lindenius & in margine Constatinus, item.

53. Linere] Ita cum Aldina Editiones recentiores omnes. Vetustius, linire, ut & Codex Medic. I. habet, & hic, & fere ubique. In quibusdam Codd. est, lenire, quod ex linere corruptum videtur.

54. Leve] Al. len.

55. Destillavit] Lindenii Edit. distillaverit; vetustiores, distillat, ut aliquis Codex habet, & Palaeotinus mutat in Medic. I. in quo est, ut in reliquis sex, destillavit. Fortasse legendum, distillavit.

56. Leviter] Al. leniter. Postea, pro gravitas ejus, Lindenius leg. gravitas in eo.

57. Sub eadem salsa] Linden. Sub eadem vero salsa.

aures, venae moventur in capite, turbida urina est. Haec omnia *καρσι-*
ζα Hippocrates nominat: nunc video apud Graecos in gravedine hoc
 nomen servari; destillationem ⁵⁸, *καταρραγμην* appellari. Haec autem
 & brevia ⁵⁹, & si neglecta sunt, longa esse consueverunt. Nihil pesti-
 ferum est, nisi quod pulmonem exulceravit ⁶⁰. Vbi aliquid ejusmodi
 sensimus, protinus abstinere a sole, balneo, vino ⁶¹, venere debemus:
 inter quae unctione, & assueto cibo nihilominus uti licet. Ambula-
 tione tantum acri, sed testa ⁶² utendum est, & post eam caput atque os
 supra quinquagies perfricandum. Raroque fit, ut si biduo, vel certe
 triduo nobis temperavimus, id vitium non levetur. Quo levato, si in
 destillatione crassa facta pituita est, vel in gravedine nares magis pa-
 tent ⁶³, balneo utendum est, multaque aqua prius calida, post egelida,
 fovendum os, caputque; deinde cum cibo pleniore vinum bibendum.
 At si aequae tenuis quarto die pituita est, vel nares aequae clausae viden-
 tur, assumendum est vinum Aminaeum austerum; deinde ⁶⁴ rursus bi-
 duo aqua; post quae ad balneum, & ad consuetudinem revertendum
 est. Neque tamen illis ipsis diebus ⁶⁵, quibus aliqua omittenda sunt,
 expe-

^{58. Destillationem} Alii Caesarium secuti leg.
destillationes in plurali, quod sequitur *καταρ-
 ραγμην*; ut quidem vulgo habetur. Ego *καταρραγ-
 μιν* reposui ex Mediceo primo; *destillationem*, &
 ex hoc & ex reliquis MSS. & ex Editionibus
 praefecit.

^{59. Haec autem & brevia} Si adhibeatur
 curatio. Codices MSS. nihil variant. Con-
 stantinus & delendum censet, sed sine causa;
 nam servit distributioni, quemadmodum neque
 in his verbis cap. 4. sect. 3. *Hoc genus neque
 acutum est, & potest esse non longum.* Lindenius
 recte.

^{60. Exulceravit} Lindenius legit, *exulcerat.*
 Idem infra habet, *sensimus*, pro *sensimus*.

^{61. Vino} Morgagnus hanc vocem a Linde-
 nio perperam omitti notat; & sane eam ego in-
 veni in omnibus MSS.

^{62. Tantum acri, sed testa} Hic quoque
 Morgagnus animadvertit in mutationem a Ruellio
 partim, partim a Lindenio inductam. Ruellius
 enim, cui Stephanus & Lindenius assensu
 sunt, reposuit *testa*, pro *testa*; Lindenius, *tan-
 tum non acri*, pro *tantum acri*. Ruellii lectio
 Codice aliquo se tuetur; siquidem *testa* habetur
 in Medic. V. I. Fortasse is Codex corruptus est,
 cum in III. ex quo descriptus videtur, sit, ut
 in aliis quatuor, *testa*: varietas tamen est ejus-

modi, ut nullo modo contemni debeat. Nam,
 ut idem Morgagnus notat, de ambulatione in
 univrsam ita Celsus scribit lib. 2. cap. 2. *Me-
 lior autem est sub divo, quam in porticu, & testa,
 quam flexuosa*; deinde cap. 4. docet, eum, cui
 caput infirmum est, multum ambulare debere,
sed, si licet, neque sub testis, neque in sole. Ne-
 que tamen idcirco veteri lectioni lectionem illam
 anteferendam Morgagnus censet; quin etiam mul-
 tum videtur rationi tribuere, ob quam Rubicus
 putat praecepisse hic Celsum, *testa* ambulatione
 utendum esse. Codex quoque Medicus vetus-
 tior, quamvis corrupta verba sint, hanc lectio-
 nem confirmat; nam habet, *tantum acriis dete-
 sta*. Minus dubia lectio esse debet, *tantum acri*;
 neque enim Codicem ullum inveni, qui habeat,
tantum non, ac Lindenio suffragetur. Sensus
 est: abstinendum esse a sole &c. vehementi dum-
 taxat, sed testa ambulatione utendum &c.

^{63. Nares magis patent} Ex his verbis perio-
 di proximae, *nares aequae clausae videntur*, mani-
 festum est, ut Morgagnus monet, hic legendum
 esse, *patenti*: atque ita sane & plerique legunt,
 & Codex Medicus I. habet. Caesarius deceptus
 pravus aliquibus Codicibus, in quibus est,
patenti, ipse deinde nonnullos decepit.

^{64. Deinde} V. I. Medic. I. *dein*.

^{65. Illis ipsis diebus} Lindenius omittit *illis*.

expedit tamquam aegros agere; sed cetera omnia quasi sanis facienda sunt, praeterquam si diutius aliquem, & vehementer ista sollicitare consueverunt: huic enim quaedam curiosior observatio necessaria est. Igitur huic, si in nares vel in fauces destillavit, praeter ea, quae supra retuli, protinus primis diebus multum ambulandum est; perscrilandae vehementer inferiores partes; levior frictio adhibenda thoraci erit; levior capiti⁶⁶; demenda assueto cibo pars dimidia; sumenda ova, amyllum, similiaque, quae pituitam faciunt crassiores; siti contra, quanta maxima⁶⁷ sustineri potest, pugnandum⁶⁸. Vbi per haec idoneus aliquis balneo factus, eoque usus est, adjiciendus est cibo pisciculus, aut caro, sic tamen, ne protinus iustus modus cibi sumatur: vino meraco copiosius utendum est. At si in pulmonem quoque destillat, multo magis & ambulatione & frictione opus est; eademque⁶⁹ adhibita ratione in cibis, si non satis illi proficiunt, acrioribus utendum est; magis somno indulgendum, abstinendumque a negotiis omnibus; aliquando, sed ferius, balneum tentandum⁷⁰. In gravedine autem, primo die quiescere, neque esse, neque bibere, caput velare, fauces lana circumdare: postero die surgere, abstinere⁷¹ a potione, aut, si res coegerit, non ultra heminam aquae assumere: tertio die panis non ita multum⁷² ex parte interiore cum pisciculo, vel levi carne sumere, aquam bibere: si quis sibi temperare non potuerit, quo minus pleniore victu utatur, vomere: ubi in balneum ventum est, multa calida aqua caput & os fovere usque ad sudorem: tum ad vinum redire. Post quae

vix

66. *Adhibenda thoraci erit; levior capiti*] Verbum erit fortasse tollendum, ut cuncta haec particula pendat ab *est*, quod antecedit. Locum illi dedisse suspicor mentum quorundam Codicum, uti legitur, *adhibenda thoracis capiti*. Ita in Mediceo I. habetur. Fortasse aliquis ex *thoracis* scilicet *thoraci* erit; indeque erit pervenit in eos quoque Codices, qui recte habent, *thoraci, levior*.

67. *Siti contra, quanta maxima*] Adverbium contra, quod non est in ullo impresso libro, ego restitui ex Codice MS. vetustiori. Ita cap. 19. *contra sitim, fauce, vomitu nunc*. In alio Codice est, *quantum*, pro *quanta*; in reliquis sex, *maxime*, ut in plerisque Editionibus, pro *maxima*.

68. *Pugnandum*] Antea legebatur, *pugnandum est*; Codex Medic. I. non habet *est*; quem sequor.

69. *Frictio opus est; eademque &c.*] Locum hunc sic interpungit Lindenius, ut ex correctio-

nibus, quae in fine libri addidit, apparet: *frictio opus est, eademque adhibita ratione in cibis. Si non satis &c.* Ita fere Constantinus quoque. Verum quae minus recte.

70. *Balneum tentandum*] Vox *balneum*, quae deest in prioribus Editionibus, restituta est in Aldina, aliisque, sed praemissa *&*; ut in multis MSS. habetur. Lindeniana non habet eam particulam. In Codice Mediceo I. est: *balneo temperandum*.

71. *Abstinerere*] Communiter legitur, *diu abstinere*. Sed considerandi facile apparet, *diu* locum hic non habere. Sensus est; secundo die quoque abstinendum esse a potione: nam sequitur, *tertio die . . . aquam bibere*. Itaque ejeci adverbium istud ex fide Codicis Medicei vetustioris.

72. *Non ita multum*] Pro *ita* Editio I. & aliae quaedam pervetustae habent, *tam*, ut Codex Medic. I. habet. Postquam, pro *levi carne*, alii leg. *levi carne*.

vix fieri potest, ut idem incommodum maneat: sed si manserit, utendum erit cibis frigidis, aridis, levibus, humore quam minimo, servatis frigidioribus exercitationibusque, quae in omni tali genere valetudinibus necessariae sunt.

III. A capite transitus ad cervicem est; quae gravibus admodum morbis obnoxia est. Neque tamen alius importunior acutiorque morbus est, quam is, qui quodam rigore nervorum, modo caput scapulis, modo mentum pectori adnectit, modo rectam & immobilem cervicem intendit. Priorem Graeci *inierbiteron*, insequentem ⁷³ *iniparabiteron*, ultimum *triteron* appellant: quamvis minus subtiliter quidam indiseretis his nominibus utuntur. Ea saepe intra quartum diem tollunt; si hunc evaserunt, sine periculo sunt. Eadem omnia ratione curantur; idque convenit. Sed Asclepiades ⁷⁴ utique mittendum sanguinem credidit: quod quidam utique ⁷⁵ vitandum esse dixerunt, eo quod maxime tum corpus calore egeret; isque esset in sanguine. Verum hoc quidem ⁷⁶ falsum est. Neque enim natura sanguinis est, ut utique ⁷⁷ caleat; sed ex iis, quae in homine sunt, hic ⁷⁸ celerrime vel calefcit, vel refrigescit. Mitti vero nec ne debeat, ex iis intelligi potest, quae de sanguinis missione praecepta sunt. Vtique autem recte datur castoreum, & cum hoc piper, vel lafer: deinde opus est fomento humido & calido: itaque plerique aqua calida multas cervices subinde perfundunt. Id in praesentia levat ⁷⁹; sed opportuniore nervos frigori reddat: quod utique vitandum est. Vtilius igitur est, cerato liquido primum cervicem perungere; deinde admoveve vesicas bubulas vel utriculos oleo calido repletos, vel ex farina calidum cataplasma ⁸⁰ cum ficu contusum. Vtilissimum tamen est, humido sale fovere: quod quomodo

73. Priorem . . . insequentem] Cap. 13. huius libri: *Prior acutus est, insequens esse languis potest.* In Cod. Medic. I. & in Edit. Lindenil est, *Primum . . . insequentem.*

74. Sed Asclepiades] Lindenius omittit *Sed* quae particula etiam in Cod. Medic. VI. omittitur, sed liberrati errore: est enim in III. ex quo ille, ut saepe dixi, descriptus est.

75. Quod quidam utique] In Cod. Medic. I. deest *quod*; in ceteris, & in vultus Editionibus habetur *quod*, sed non *utique*. Lindenius edidit: *id quidam utique*. Adverbium *utique*, hac ratione repetitum, sententiae vim addit; ut in verbis illis lib. 3. cap. 23. *si nullis nervorum distensio accessit, utique sanguis mitti debet; si accessit, non utique mittendus est.*

76. In sanguine. Verum hoc quidem &c.] Si-

millem formam habet in lib. 7. cap. 2. *Verum hoc quidem promptum est.* Lindenius legit, ut est in Cod. Medic. I. *in sanguine venarum.* Hoc quidem; quod fortasse ex mendo ortum est. Omnino mihi non probatur; & vetustis Editiones sequor, cum quibus reliqui Medici Codices omnesque Vaticani consentiunt.

77. *Utiq[ue]*] In Cod. Medic. I. non est *ut*,

78. *Illic]* Al. *ita*.

79. *Levis]* Variat Lindenil Editio, in qua est, *allevat*; sed non variant Codices MSS.

80. *Rotundum]* Hanc vocem omittit Lindenius; quam ab interprete aliquo non esse quis praestet? Invenitur tamen in MSS. nostris omnibus, & Celsus alibi hac adiectione usus est: cum aliquin & longi piperis mentionem faciat.

do fieret ⁸¹, jam ostendi. Vbi eorum aliquid factum est, admove-
re ad ignem, vel si aestas est, in sole aegrum oportet; maximeque oleo
vetere; si id non est, Syriaco; si ne id quidem est, adipe quam vetu-
stissima cervicem, & scapulas, & spinam perfricare. Frictio cum omni-
bus in homine vertebrae utilis sit, tum iis praecipue, quae in collo sunt.
Ergo die nocteque, interpositis tamen quibusdam temporibus, hoc re-
medium utendum est; dum intermittitur ⁸², imponendum malagma ali-
quod ex calefacientibus. Cavendum vero praecipue ⁸³ frigus; ideoque
in eo conclavi, quo cubabit ager, ignis continuus esse debebit, maxi-
meque tempore antelucano, quo praecipue frigus intenditur. Neque
inutile erit, caput attonsum habere, idque irino vel cyprino calido ma-
desacere, & superimposito pileo velare; nonnumquam etiam in calidum
oleum totum descendere, vel in aquam calidam, in qua foenum Grae-
cum decoctum sit, & adjecta olei pars tertia. Alvus quoque ducta saepe
superiores partes resolvit. Si vero etiam vehementius dolor crevit,
admovendae cervicibus cucurbitulae sunt, sic, ut cutis incidatur: eam-
dem aut ferramentis, aut sinapi adurenda. Vbi levatus est dolor, mo-
verique cervix coepit, scire licet, cedere remediis morbum. Sed diu
vitandus cibus, quisquis mandendus est. Sorbitionibus utendum, item-
que ovis forbilibus, aut mollibus; jus ⁸⁴ aliquod assumendum. Id ⁸⁵ si
bene processerit, jamque ex toto recte se habere cervicem videbuntur,
incipiendum erit a pulicula, vel intrita bene madida. Celerius tamen
etiam panis mandendus, quam vinum gustandum: siquidem hujus usus
praecipue periculosus; ideoque in longius tempus differendus est.

IV. 1. Ut hoc autem ⁸⁶ morbi genus circa totam cervicem; sic alte-
rum,

81. *Fieret*] Lindenius leg. *fieri debet*; & in-
fra, *omnibus vertebrae hominum*, pro *omnibus in*
homine vertebrae: nullo tamen nostrorum Codicum
suffragante.

82. *Dum intermittitur*] Alii interjiciunt *id*,
quod pronomen non est in Edit. Lindenii, ne-
que in Cod. Medic. 1.

83. *Praecipue*] Lindenius leg. *Et praecipue*;
deinde, *curatur*, pro *cubabit*, & *debet*, pro *de-
bit*. In primo loco atque in ultimo Codicem
nullum variantem inveni: in secundo variant
Mediceus 1. & Vatican. V. 1. & favent Linde-
nio. Mihi tamen magis placet *cubabit*, quod
alii Codices habent. Ita lib. 5. cap. 26. *Locus*
in quo cubabit, tepidus esse debet.

84. *Aut mollibus; jus &c.*] Ita hunc locum
restitui ex Cod. Medic. vetustiori, & Victorii
conjectura lib. 29. Variaz. lect. cap. 3. Reliqui

vero sex Codices Medicei habent; aut *apalis*
mollibus, *jus &c.* Vulgata lectio, aut *a pulis*
mollibus *jus*; non plus fidei habere debet, quam
quod Palavicinus tribuere potest, qui in Medico
1. supra vocem *mollibus* posuit *a pulis*, cum
in suo illo vetusto Codice, quo ad hunc emen-
dandum usus est, *apalis*, ut videtur, invenisset,
neque intellexisset, Graecam vocem esse, addi-
tum ab aliquo ad explanationem Latinae, *mollibus*,
inde in Vaticanum V. 1. & delecta voce *apalis*,
in Medic. 1. V. & in vulgus quoque manavit, *a*
pulis. Lindenius leg. *aut a pulis mollibus* *jus &c.*

85. *Id*] Ante Aldinum Edit. legebatur, *At*,
ut est in Cod. Medic. 1. Alii Codices habent,
Id, ut multi ediderunt, altam Editionem fecu-
t.

86. *Et hoc autem*] Lindenius omittit *hoc*: in
quo cum Almeloveenius non sequitur.

rum, æque pestiferum acutumque, in faucibus esse consuevit. Nostri anginam vocant: apud Graecos nomen, prout species est. Interdum enim neque rubor, neque tumor ullus apparet; sed corpus aridum est, vix spiritus trahitur, membra solvuntur: id *συνάχυν* vocant. Interdum lingua faucesque cum rubore intumescunt, vox nihil significat, oculi vertuntur, facies pallet, singultusque est: id *συνάχυν* ⁸⁷ vocatur. Illa communia sunt; aeger non cibum devorare, non potionem potest; spiritus ejus intercluditur ⁸⁸. Levius est, ubi tumor tantummodo & rubor est, cetera non sequuntur: id *παρὰσυνάχυν* appellant. Quidquid est, si vires patiuntur, sanguis mittendus est, si non abundat ⁸⁹, secundum est, ducere alvum. Cucurbitula quoque recte sub mento, & circa fauces admovetur; ut id, quod strangulat, evocet. Opus est deinde fomentis humidis: nam sicca spiritum elidunt. Ergo admovere spongas oportet; quae melius in calidum oleum, quam in calidam aquam subinde demittuntur: efficacissimusque est hic quoque, salis

^{87.} Id *συνάχυν*] Editio I. & duae verustissimae 1493. 1497. & Junina, uti *franche*; Aldina, id *συνάχυν*. Caesarius, vim magis veteris lectionis uti, quam Codicum fidem spoſtans, suppoſuit *σιν*, atque edidit *σιν συνάχυν*. Hunc alii poſtea ſecuti ſunt; ſed omnes, præter Lindenium, præmiſerunt pronomen *id*. In Cod. Medic. I. habetur, uti *CYNANXHN*; ſed uti corruptum videtur ex *id*, quod eſt in aliis Codicibus. In IV. eſt *franchin*; in reliquis, *CYNANXHN* per *s*, non per *σ*. Legendum igitur puto, id *συνάχυν*. Nam veteres Medici, ut notum eſt, inter *συνάχυν* & *συνάχυν*, diſcrimen, licet non omnes idem, ſtatuunt. Speciem hanc Valentem quoque quendam phyſicum uti appellat ſcribit Caelius Aurelianus lib. 3. Acut. cap. 1.

^{88.} Intercluditur.] Ante Lindenium legabatur, ut eſt in MSS. Medicis, includitur; ſed perperam.

^{89.} Si non abundat.] Pro abundat in Codd. Medicis, præterquam in I. eſt, habundant. Locus autem, unde horum verborum explicatio poti poſſit, non alius eſt apud Celſum, præter illum de ſanguinis miſſione lib. 2. cap. 10. Interſt alium inter vaſes corporis, & obſeſum; venter, & iſſimus: venteribus magis ſanguis, pectoribus magis caro abundat. Facilius itaque illi dementiam eſſe ſuadendi ſuſtinent; ceterisque ea, ſi nimium eſt pinguis, aliquis aſſignatur. Ideoque viſ corporis melius ex venis, quam ex liſa ſpecie aſſi-

mat. Deinde: Neque ſolum hæc conſideranda ſunt, ſed etiam morbi ſitus quod ſi: utrum ſupervens, an deſiciens materia leſerit; corruptum corpus ſi, an integrum. Nam ſi materia vel deſit, vel integra eſt, ſitum alium eſt: at ſi vel copia ſit male habet, vel corrupta eſt, nullo modo melius ſuccurritur. Igitur hæc verba, ſi non abundat, duplicem ex alio loco explicationem habere poſſunt. Nam ex ſanguinis abundantia vel corporis viſ, vel materie lædentiſ copla ſeſſimanda eſt: itaque vel illud ſignificant, ſi corpus infirmum eſt; vel id, ſi materia non ſupereſt. In priori ſenſu forma loquendi obſcura eſt planeque inſolens; neque hoc inciliſum neceſſarium eſt. Celſus enim ita loqui ſolet: lib. 3. cap. 7. ſi vires ſint, ſanguinem mittere optimum eſt &c. ſi id parum tutum eſt &c. cap. 18. ſi vires æqui patiuntur, ſanguis quoque mitti debet; lib. 4. cap. 7. oportet, ſi ſatis validæ vires ſint, ſanguinem mittere: ſi minores, cucurbitula &c. cap. 20. ſi ſatis virium eſt, ſanguis veſiſis adſervat; ſi parum eſt, cucurbitula &c. lib. 5. cap. 26. ſect. 33. oportet, ſi vires patiuntur, ſanguinem mittere: deinde &c. lib. 6. cap. 6. ſanguis mittendus eſt; utique ſi in fronte venæ tumet, ſi firmo corpore materia ſupereſt; lib. 8. cap. 9. ſi vires patiuntur, ab eo brachio, quod ſuper eam eſſem eſt, ſanguis mittendus eſt: ſi non patiuntur, alius tamen ſine ulla acie ducenda eſt. Altera autem explicatio ponit quod eſſe non poſſet, ut materia non ſuperſeſt: cum in lib. 2. cap. 10. aſſeritur, ſu-

salis calidus succus ⁹⁰. Tum commodum est, hyssopum, vel nepetam; vel thymum, vel absinthium, vel etiam furfures, aut ficus aridas, cum mulla aqua ⁹¹ decoquere, eaque gargarizare: post haec palatum ungere vel felle taurino, vel eo medicamento, quod ex moris est. Polline etiam piperis id recte respergitur ⁹². Si per haec parum proficitur, ultimum est, incidere satis altis plagis sub ipsis maxillis supra collum, & in palato circa uvam ⁹³, vel eas venas, quae sub lingua sunt; ut per ea vulnera morbus erumpat. Quibus si non fuerit aeger adjuvus, scire licet, malo ⁹⁴ victum esse. Si vero his morbus levatus est, jamque fauces & cibum & spiritum ⁹⁵ capiunt, facilis ad bonam valetudinem recursus est. Atque interdum natura quoque adjuvat, si ex angustiore sede vitium transit in latiorē: itaque rubore & tumore in praecordiis orto, scire licet fauces liberari. Quidquid autem eas levarit, incipiendum est ab humidis, maximeque aqua mulla decocta ⁹⁶: deinde assumendi mol-

perantem materiam utique inodere in angina, eoque nomine hunc morbum sanguinis detractionem semper requirere. Obstant praeterea huic explicationi verba praecedentia, si vires patiuntur; quod Celsus non dixisset, si sanguinem, tamen vires paterentur, tamen nisi abundaret, miti noluisse. Neutra igitur explicatio admitenda est. Lindenius, mutatis verbis & sententia, leg. *est non abundat*; sed ex his angustis se expedire nequit, utrius ex altis explicationibus utatur. Nam si explicat hoc modo: est materia non superest; eadem difficultas est atque in veteri lectione: si illo modo: est corpus infirmum est; haec aperte pugnant cum praecedentibus, si vires patiuntur. Quaecumque alia huius loci interpretatio offeratur, a ratione, quam Celsus constantissime secutus est, aliena invenitur. Sed fortasse, si non abundat, adnotatio quaedam est olim margini adscripta. Totus certe hic locus melius legitur, tribus illis verbis subiectis.

^{90.} *Salis calidus succus*] *Salsus & calidus succus*, dixit de eodem loquens lib. 2. cap. 17. Alii leg. *salis calidi succus*, ut omnes fere habent MSS. Codices: ego reposui *calidus* ex Medic. I. Lindenius totum locum ita mutat: *Efficacissimumque est hic quoque, salis calidi cum sacculis superponere*. Qua in lectione duo minus probanda videntur; alterum, quod Celsus tribuitur vox *sacculis*, qua alibi non utitur; alterum, quod hic ficus sal significari videtur, cum supra siccaimenta damnantur.

^{91.} *Cum mulla aqua*] Ita in Editione Lindenii, sed omittitur *aqua*. Aliae Edd. ut omnes MSS. Codices, habent, *aut mullam aquam*.

^{92.} *Id recte respergitur*] Lindenius omittit *id*.

^{93.} *In palato circa uvam*] Pro *circa*, in vetustis Editionibus, itemque in Codicibus Medicis est, *circa*. Sed cum uva in extrema palati ora posita sit, quaecumque parte in palato plagae sint, necessario consequitur, fieri circa uvam. Videtur igitur *circa* mendum esse, & rectius in Edit. Lindenii, ut in margine Constantianae, legi, *circa*; quemadmodum paulo antea dixit; *encurbitulis quoque recte sub mento*, & *circa fauces admittuntur*. Codex quoque Medic. V. I. habet *circa uvam*: qui, si ad lectionem Lindenii comprobandum non sufficit, quia in III. unde ille descriptus est, habetur, *circa*; sufficit tamen ad ostendendum, in his particulis, *circa & circa*, e libris facile variari. Variatur porro & lib. 8. cap. 10. sect. 1.

^{94.} *Malo*] Linden. a malo. Sed sine propositione legitur etiam in MSS. Medicis.

^{95.} *Et spiritum*] Haec verba referuntur ad superiora, *spiritus ejus intercluditur*; & ita in omnibus MSS. habentur. Lindenius leg. *& parum*.

^{96.} *Aqua mulla decocta*] Lindenius expellit vocem *decocta*; sed ego eam retineo, quod in Codicibus Medicis invenimus. A tertio & sexto abest vox *aqua*. Porro mulla aqua & cruda, & decocta veteres Medicos usos, manifestum est ex Dioscoride lib. 5. cap. 17.

molles & non acres cibi sunt, donec fauces ad pristinum habitum revertantur. Vulgo audio, si quis pullum hirundinis 97 ederit, angina toto anno non periclitari; servatumque eum ex sale, cum is morbus urget, comburi, carbonemque ejus contritum in aquam mulsam, quae potui datur, infriari 98, & prodesse. Id cum idoneos auctores ex populo habeat, neque habere quidquam periculi possit, quamvis in monumentis medicorum non legerim, tamen inferendum huic operi meo credidi.

2. Est etiam circa fauces malum, quod apud Graecos aliud aliudque 99 nomen habet, prout se intendit. Omne in difficultate spirandi consistit: sed haec dum modica est, neque ex toto strangulat, *dysspnœa* appellatur: cum vehementior est, ut spirare aeger sine sono & anhelatione non possit, *œdyma* cum accedit id quoque, ne nisi recta cervicis spiritus trahatur, *ispnœia*. Ex quibus id, quod primum est, potest diutius trahi 1; duo insequentia acuta esse consueverunt. His communia sunt: quod propter angustias, per quas spiritus evadit, sibilum edit 2, dolor in pectore praecordiisque est, interdum etiam in scapulis, isque modo decedit, modo revertitur; ad haec tussicula accedit. Auxilium est 3, nisi aliquid prohibet, in sanguinis detractio. Neque id satis est, sed lacte quoque 4 venter solvendus est. Liquanda alvus, interdum etiam ducenda; quibus extenuatum corpus incipit spiritum trahere commodius. Caput autem in lecto sublimè habendum est:

97. *Pullum hirundinis*] In Editione Lindenii, & in Cod. Medic. I. *pullum hirundinum*; quod fortasse corruptum est ex *hirundinis*.

98. *Infriari*] Olli vulgo legebatur, *infriari*. Sed cum Lindenio legendum, *infriari*, ut & Codex Medicus I. habet.

99. *Aliud aliudque*] Sic lib. 3. cap. 21. *aliter aliterque*; lib. 5. cap. 26. sect. 31. *aliter aliterque*. Hic tamen variatur. Nam excepti Lindenii & Codicibus Medic. I. & Vatic. VI. alii Codd. & Ed. habent, *aliud atque aliud*.

1. *Potest diutius trahi*] Lindenius leg. *potest diu aliquem trahere*. Veterem tamen lectionem Codices MSS. confirmant; nisi quod in Medic. I. est *diu*, pro *diutius*. Ac trahi eadem forma usurpatur in lib. 7. cap. 26. sect. 2. *si tantum mali subest*, ut neque medicamentis vinci possit, neque etiam trahi posse videatur, quominus interposito aliquo spatio intermit. Acliva positione & significatione verbum trahi adhibetur cap. 16. huius libri. Saeptus tamen neutrorum more construitur; ac tum rei, tum personae accommodatur: lib. 2. cap. 6. & cap. 8.

2. *Sibilum edit*] Ita ex Morpagii conjectura: cui non parum favent Codices Medical. I. & II. Nec in his quoque corrupta haec verba sint. Pro *edit*, primus habet *exit*; secundus, *editus*; alii, ut communiter legebatur, *elidit*.

3. *Auxilium est*] Lindenius leg. *Auxilium vero est*.

4. *Sed lacte quoque &c.*] Veteres Ed. & MSS. Codices nihil variant; praeterquam quod in Medic. I. quoque iteratur hoc modo; *sed lacte quoque venter quoque &c.* In Edit. Stephani est, *resolvendus pro solvendus*. Sed tria verba, *venter solvendus est*, mihi videntur margini adscripta fuisse ad interpretationem duorum proximorum, *si quando alvus*. Nam alvum liquare, idem est atque ventrem solvere, purgare. Porro dicitur, *lacte alvum seu ventrem liquare*, purgare. Cap. 12. huius libri, *ventrem ipsum liquare data lacte*, *Et vino sasso frigida*; & cap. 20. sect. 2. *alvus quoque vel ducenda, vel lacte purganda est*; & cap. 24. *vel alvi ductione vel, vel lacte purgari*. Itaque hunc locum sic legendum opinor: *sed lacte quoque liquanda alvus; interdum etiam ducenda*. Lindenius

est: thorax fomentis, cataplasmaticisque calidis, aut siccis, aut etiam humidis adjuvandum est; & postea vel malagma superimponendum, vel certe ceratum 5 ex cyprino, vel irino unguento. Sumenda deinde jejuno potui nulla aqua, cum qua vel hyssopus cocta 6, vel contrita capparis radix sit. Delingitur 7 etiam utiliter, aut nitrum, aut nasturtium album frictum 8, deinde contritum & cum melle mistum: simulque coquantur mel, galbanum, resina terebinthina, & ubi 9 coferunt, ex his, quod fabae magnitudinem habet, quotidie sub lingua liquatur: aut sulphuris ignem non experti p. x. =. 10 abrotoni p. x. in vini cyathotho teruntur, idque tepesfactum sorbetur. Est etiam non vana opinio, vulpinum jecur, ubi siccum & aridum factum est, contundi oportere, po-

nium leg. sed hoc cyprinum calidum jejuno dandum; *E*st, si non febrili, venter solvendum est. Liquanda alvus *E*st. Qui vitium auxilii potius mihi videtur, quam suffulcile.

5. *P*rius ceratum] Lindenius tollit cerat. Recite fortasse; invenitur tamen in MSS. Mediceis.

6. *P*otui nulla aqua, cum qua vel hyssopus cocta] Lindenius leg. in potum nulla vel aqua *E*st. In MSS. est, potui nulla aqua, ut alii legunt; quae constructio improbanda non est, cum etiam lib. 6. cap. 6. habeatur: ut nihil salum, nihil acre, nihil ex tir, quae extenuata, sumatur, nihil potui propter aquam. Notanda potius vox hyssopus foemineo genere; neque enim alia exempla apud hunc Auctorem occurrunt. Vtupatur passim neutro genere. Tres voces, sumenda deinde jejuno, quae hasce antecedunt, desunt in MSS. Mediceis omnibus, excepto primo. Rursus in hoc desunt proximae duae, cum qua; in reliquis est, cum aqua, pro cum qua.

7. *D*elingitur] In Editione Lindenii & in Codice Medic. 1. & in Vatic. VI. *deligitur*. Ego unius litterulae additione, mihi videor Celsi verba restituisse. Frequenter autem verbum *delingo* apud eum occurrit, ut adnotavi ad lib. 3. cap. 21. Ignoscant autem mihi, ut spero, vel severiores Critici, quod in re clara parvam mutationem in textum induxerim ex conjectura. Alii leg. *Datur*.

8. *A*ut nasturtium album frictum] Ita in Codice Medic. 1. & in Edd. ann. 1478. 1493. 197. Juntina, & Ruellii. Egnatius leg. *aut nasturtium, frictum; alium; alii*, Caesario duce, *aut nasturtium album frictum*; Constantinus aut addendum potest & legendum, *aut alium frictum*. Lindenius respondit, *aliumve frictum*. Et quidem alium crudum

aut coctum suspiriosis tritum dicit Plinius scribit lib. 20. cap. 6. Sed varietatis causa in MSS. Codicibus videretur fuisse, quod aliquis non intellexerit, quid valeret hoc loco vox *album*: itaque ex ea *album* sect, & transtulit post vocem proximam, ut cum deinde cohereret, aliamque sententiam inchoaret. Id mihi videntur indicare Codices Medic. II. III. VI. VII. in quibus hic locus ita legitur: *aut nasturtium frictum. Alium deinde E*st. In IV. & V. duae voces, *Alium deinde*, cum aliquot ex sequentibus desunt. Porro nasturtii duae species sunt, album & nigrum, ut colligitur ex his Plinii verbis lib. cit. cap. 12. *Duo ejus genera: Album purgat, detrahitis bilium potum in aqua X. pendere. Cum tomento strumis illitum, aperiturque braccia, praeculare nectitur. Alterum est nigrum E*st. Vbi Hermolaus Barbarus *Album* legendum putat, pro *Album*. Quod si quis miratur, hic nasturtii a/bi mentionem fieri a Celso, qui antea nasturtium saepe nominans, nihil de duplici illius genere significaverit, non magis mirari debet, quam cum idem in *leta alba* factum videt lib. 3. cap. 24.

9. *E*t ubi] Lindenius, ubi autem.

10. *P*. x. =.] Id est, pondo denarii sextens. Vide quae adnotantur ad lib. 5. cap. 17. sect. 1. & cap. 18. sect. 10. Sic autem habetur in Cod. Medic. 1. In Codicibus reliquis sex, p. x. quadrans. Vulgo legitur p. x. & quadrans. Sed is sulphuris modus, pro illorum temporum consuetudine, nimis est. Quis igitur serat, pondo & quadrans, ut quidam cum Egnatio legunt? id est, libra cum quadrante. Ceterum Scribonius Largus Composit. 78. sulphuri & abrotono nitrum adjicit, ac non ex vino, sed ex aceto dat suspiriosis.

potentamque ¹¹ ex eo potioni aspergi: vel ejusdem pulmonem quam recentissimum assum, sed sine ferro coctum, edendum esse. Praeter haec, forbitionibus & lenibus cibis utendum est; interdum vino tenui austerio; nonnumquam vomitu. Profunt etiam, quaecumque urinam movent ¹²: sed nihil magis, quam ambulatio lenta pene usque ad lassitudinem; frictio multa, praecipue inferiorum partium, vel in sole, vel ad ignem, & per se ipsum, & per alios, usque ad sudorem.

3. In interiore vero saucium parte interdum exulceratio esse consuevit. In hac plerique extrinsecus cataplasmatibus calidis, fomentisque humidis utuntur: volunt etiam vaporem calidum ore recipi: per quae ¹³ molliores alii partes eas fieri dicunt, opportunioreque vitio jam haerenti. Sed, si bene vitari frigus potest ¹⁴, tuta illa praesidia; si metus ejus est, supervacua sunt. Vtique autem perficere fauces periculosum est: exulcerat enim. Neque utilia sunt, quae urinae movendae sunt ¹⁵; quia possunt, dum transeunt, ibi quoque pituitam extenuare, quam suppressi melius est. Asclepiades multarum rerum, quas ipsi quoque secuti sumus, auctor bonus, acetum ait quam acerrimum esse forbendum: hoc enim sine ulla noxa comprimi ulcera. Sed id suppressere sanguinem potest ¹⁶, ulcera ipsa sanare non potest. Melius huic rei lycium est; quod idem quoque aequae probat: vel porri, vel marubii succus, vel nuces Graecae cum tragacantho contritae & cum passo mistae ¹⁷, vel lini semen contritum & cum dulci vino mistum. Exercitatio quoque ambulandi currendique necessaria est: frictio a pectore vehemens toti inferiori parti adhibenda. Cibi vero esse debent, neque nimium acres, neque asperi; mel, lenticula, tragus, lac, ptisana, pinguis caro ¹⁸, praecipueque porrum, & quidquid cum hoc mistum est. Potionis quam minimum esse convenit. Aqua dari potest, vel pura,

11. *Potentamque*] *Potentamque*, aut *potentamque* habent Codices Medicei. Lindenius reponit *potentamque*, ut est in margine Edit. Constantini. Sed nihil mutandum.

12. *Quaecumque urinam movent*] Ita edidit Lindenius; & ita quidem Celsus loqui solet. Veteres tamen Editiones cum Codicibus MSS. habent, non movent, sed *augeat*. Constantinus agunt legendum putat; alii, ut ipse scribit, leg. *urgent*.

13. *Per quae*] Lindenius, *per quae*.

14. *Frigus frigus potest*] Sic hunc locum restituit ex Codice Mediceo vetustiori. Antea legebatur, sic vitari morbus potest; sed minus recte. Non enim agitur, quomodo admodum aliquis ab hoc morbo cavere, sed quomodo ab illo jam haerente se liberare possit.

15. *Quae urinae movendae sunt*] Vulgo additur *apta*; ex glossamata, ut ego opinor. Itaque cum vocem sustuli ex fide Codicis Medicei modo alibi. Ita Celsus locutus est cap. 9. hujus libri, *omnibusque in cibis & potantibus, quae urinae movendae sunt*; & alibi quoque.

16. *Suppressere sanguinem potest*] In Cod. Mediceo 1. non est verbum *potest*; neque deinde adverbium *aeque*.

17. *Et cum passo mistae*] Hoc totum deest in alio Codice.

18. *Pinguis caro*] Quidam cum Egnatio legunt, ut est in multis MSS. *pinguis quoque caro*. In Codicibus Medic. 1. & Vnic. VI non est *pinguis*; in Medicis III. & VI. legitur, *pinguis caro*.

ra, vel in qua malum cotoneum, palmulaeve decoctae sunt. Gargarizationes quoque lenes; sin hae parum proficiunt, reprimentes utiles sunt. Hoc genus neque acutum est, & potest esse non longum: curationem tamen maturam, ne vehementer & diu laedat, desiderat.

4. Tussis vero fere propter faucium exulcerationem molesta¹⁹ est; quae multis modis contrahitur²⁰. Itaque, illis restitutus, ipsa finitur. Solet tamen interdum per se quoque male habere; & vix, cum vetus facta est, eliditur. Ac modo arida est, modo pituitam citat²¹. Oportet²² hyssopum altero quoque die bibere; spiritu retento currere, sed minime in pulvere; ac lectione uti vehementi, quae primo impeditur a tussi, post eam vincit: tum ambulare: deinde per manus quoque exerceri, & pectus diu perfricare: post haec quam pinguis-
mae ficus uncias tres, super prunam incoctas, esse. Praeter haec, si humida est, profunt frictiones validae, cum quibusdam calefacientibus, sic, ut caput quoque simul²³ vehementer perfricetur: item cucurbitulae pectori admotae; sinapi ex parte exteriori faucibus imposi-
tum, donec leviter exulceret; potio ex mentha, nucibusque Graecis & amylo; primoque assumptus panis aridus, deinde aliquis cibus lenis. At si sicca tussis est, cum ea²⁴ vehementissime urget, adjuvat vini austri cyathus assumptus, dum ne amplius id, interposito tempore aliquo, quam ter aut quater fiat: item laseris quam optimi paulum devorare opus est; porri vel marrubii succum assumere; scillam delingere; acetum ex ea, vel certe acre²⁵ sorbere, aut cum spica allii contriti duos vini cyathos. Utiles etiam in omni tussi est peregrinatio,
navi-

19. *Molesta*] Haec vox deest in Cod. Medic. 1.

20. *Quae multis modis contrahitur*] Haec verba Celsi esse non videntur. Neque enim cohaeret oratio, & sententia quantum vera sit, tamen huc non facit; cum Celsus de ea tussi loquitur, quae fit propter faucium exulcerationem; ideoque membrum proximum, *id est*, cum antecedentibus verbis, *molesta est*, coniungendum est, ne sententia abruptatur. Deinde quinam sunt multi isti modi, quibus tussis contrahitur? cur non expli-
cantur, si quidem ad rem pertinebat id commemorare?

21. *Pituitam citat*] Movet; quemadmodum Caesalpinus explicat ex his verbis cap. 6. huius libri: *pejus id genus esse tussis quod nihil, quam quod pituitam moveret*: recteque monet, Celsum eodem modo dicere *pat cito* lib. 5. cap. 26. scilicet.

27. Lindanius loc. *pituitam facit vel citat*; ex glo-

semite procul dubio, si ita in Codice aliquo invenit. Codices nostri ab antiquis Edd. non variant.

22. *Oportet*] In Elic. Lindanii: *Oportet autem*.

23. *Caput quoque simul*] Ante Lindanium legabatur: *caput quoque sicum*; ut est in Mss. Medicis. Sed vox *sicum* fortasse orta est ex duobus praecedentibus, *sic ut*, perperam repetitis. Nisi eam retinere volumus, atque ita locum explicare: caput, non calefacientibus inunctum, sed sicum vehementer perfricetur.

24. *Ea*] Absit haec vox a Cod. Medic. 1. a ceteris non absit.

25. *Acre*] Contra vox haec absit a Codicibus Medicis ceteris; non absit a primo. Est autem ita necessaria, ut duae praecedentes, vel *acris*, sine hac stare non possint. Sciosus est: vel acutum ex scilla, quod acerrimum est, sorbendum esse, vel aliud quod acre sit.

navigatio longa, loca maritima, natationes: cibus interdum mollis, ut malva, ut urtica; interdum acer, ut lac cum alio coctum: forbitio- nes, quibus laser sit adjectum, aut in quibus porrum incoctum tabue- rit: ovum forbile ²⁶, sulphure adjecto: potui primum aqua calida, de- inde invicem aliis diebus haec, aliis vinum.

5. Magis terri potest aliquis, cum sanguinem exspuit: sed id mo- do minus, modo plus periculi habet. Exit modo ²⁷ ex gingivis, modo ex ore: & quidem ex hoc interdum etiam copiose, sed sine tussi, sine ulcere, sine gingivarum ullo vitio; ita ut nihil excreetur: verum ut ex naribus aliquando, sic ex ore ²⁸ prorumpit. Atque interdum san- guis profluit, interdum simile aquae quiddam, in qua caro recens lota est. Nonnumquam autem is a summis faucibus fertur, modo exulcera- ta ea parte, modo non exulcerata; sed aut ore venae alicujus adaperto, aut tuberculis quibusdam natis, exque his ²⁹ sanguine erumpente. Quod ubi incidit, neque laedit potio aut cibus, neque quidquam, ut ex ulcere, excreatur. Aliquando vero, gutture & arteriis exulcera- tis, frequens tussis sanguinem quoque extundit: interdum etiam fieri solet, ut aut ex pulmone, aut ex pectore, aut ex latere, aut ex jo- cinore feratur: saepe foeminae, quibus sanguis per menstrua non re- spondet, hunc exspuunt. Auctoresque medici sunt ³⁰, vel exesa ³¹ parte aliqua sanguinem exire, vel rupta, vel ore alicujus venae pate- facto. Primam *διὰ γαστρίης*, secundam *πρὸς* ³², tertiam *διὰ στήθους* appel- lant.

²⁶. *Ovum forbile* [E.] Lindenius leg. *Ovum quoque forbile, sulphure adjecto, forbeatur. In po- tum vero primum aqua calida, deinde invicem aliis diebus haec, aliis vero vinum.* Vetus testio com- probatur testimonio tum Medicorum, tum Vati- canorum Codicum. Si testio Lindenii Codicem aliquem auctorem habet, facile quisque intelligit, hanc margini faciendum esse Codicem illum.

²⁷. *Periculi habet. Exit modo* [Post Exit vulgo additur, enim; quod non est in Mss. Medicis, nisi in primo a Palavicino. & inde in quarto. Sed in primo haec verba recte habent; non item in aliis, in quibus est, *periculi habuit exitu. Et modo.*

²⁸. *Ut ex naribus aliquando, sic ex ore* [Alii leg. *ut ex naribus, sic aliquando ex ore.* Ego secu- tus sum Codicem Medicum primum.

²⁹. *Exque his* [Ita emendavi, cum in Cod. Medic. I. invenierim, *ex quibus his.* Alii leg. *ex his.* Lindenius, *ex hisque*, ut est in margine Edit. Constantini-nae.

³⁰. *Auctoresque medici sunt* [Alii leg. *Aucto-*

resque medici fuerunt; Lindenius, fuerunt; ut ma- lebat Constantinus, qui etiam veteresque, pro au- thoribus, legendum putabat. Codices Medici ceteri habent, hi sunt; Codex primus & Editio prima, sunt, & quidem recte. Ita lib. 3. cap. 21. Auctoresque multi sunt, testis vestis passandus tu- mores esse; l. c. proponunt.

³¹. *Exesa* [In MSS. Medicis, & in Ed. Caesariana, *justina*, & tribus vetustissimis 1378. 1493. 1497. legitur, *ex ea.* Sed recte alii ex Al- dina leg. *exesa.*

³². *Figō* [Sic reposui ex MSS. Medicis; quorum quinque habent, PHZIN, primus & quartus, PHZINCXOCMON; sed quartus ab alia mutus. Vocem autem CXOCMON additum ex margine existimo, ubi aliquis eam adscripserat, & fortasse non contra *figō*, sed contra proximam vocem *diastimam*. In Editionibus praefcis est, *rheinochasmus*. Alii cum Egnatio & Caesario leg. *hypomachus*: unde haec vox in Stephani & Scapulae Lexica recepta est. Sed certiore auctoritate indiget.

lant. Vltima minime nocet; prima gravissime. Ac saepe quidem evenit, uti sanguinem pus sequatur. Interdum autem, qui sanguinem ipsum suppressit, satis ad valetudinem profuit. Sed si secuta ulcera sunt, si pus, si tussis est, prout sedes ipsa est, ita varia & periculosa genera morborum sunt ³³. Si vero sanguis tantum fluit, expeditius & remedium & finis est. Neque ignorari oportet, eis, quibus fluere sanguis solet, aut quibus spina dolet, coxaeve, aut post cursum vehementem vel ambulationem, dum febris absit, non esse inutile sanguinis medicare profluvium: idque per urinam redditum ipsam quoque lassitudinem solvere: ac ne in eo quidem terribile esse, qui ex superiore loco decidit; si tamen in ejus urina nihil novavit ³⁴: neque vomitum hujus asferre periculum, etiam cum repetit, si ante confirmare & implere corpus licuit: & ex toto nullum nocere, qui in corpore robusto, neque nimius est, neque tussim aut calorem movet. Haec pertinent ad universum: nunc ad ea loca, quae proposui, veniam. Si ex gingivis exit, portulacam manducasse satis est. Si ex ore, continuasse eo merum vinum: si id parum proficit, acetum. Si inter haec quoque graviter erumpit, quia consumere hominem potest, commodissimum est, impetum ejus, admota occipitio cucurbitula, sic, ut cutis quoque incidatur, avertere. Si id mulieri, cui menstrua non feruntur, evenit, eandem cucurbitulam, incisam inguinibus ejus, admove. At si ex faucibus, interioribusve partibus processit, & metus major est, & cura major adhibenda. Sanguis mittendus est; & si nihilominus ex ore processit, iterum tertioque, & quotidie paulum aliquid: protinus autem debet sorbere vel acetum, vel cum thure ³⁵ plantaginis aut porri succum; imponendaque extrinsecus supra id, quod dolet, lana succida ex aceto est, & id spongia subinde refrigerandum. Erasistratus horum crura quoque & femora brachiaque pluribus locis deligabat. Id Asclepiades, adeo non prodesse, etiam inimicum esse proposuit. Sed id saepe commode respondere experimenta testantur. Neque tamen pluribus locis deligari necesse est: sed sat est infra inguina, & super talos, summosque humeros, etiam brachia. Tum, si febris urget, danda est sorbitio, & potui aqua, in qua aliquid ex iis, quae alvum adstringunt, decoctum sit: at si abest febris, vel elota alica, vel panis ex aqua frigida, & mol-

³³. Sunt] Lindenius, sunt.

³⁴. Nihil novavit] Ita in Cod. Medic. I. Alii leg. nihil novavit; Petrus & Lindenius, nihil aliud novavit, ut est in Edit. an. 1538.

³⁵. Vel cum thure] Alii omnes leg. vel etiam

cum thure. Ego secutus sum Codicem Medicum primum & hic, & infra in his verbis, etiam inimicum esse, quae communiter sic leguntur: ut etiam inimicum esset.

& molle quoque ovum dari potest; potui, vel idem, quod supra scriptum est, vel vinum dulce, vel aqua frigida. Sed sic bibendum erit, ut sciamus, huic morbo sitim prodesse. Praeter haec necessaria sunt quies, securitas, silentium. Caput hujus quoque cubantis sublime esse debet; recteque tondetur. Facies saepe aqua frigida fovenda est. At inimica sunt vinum, balneum, venus, in cibo oleum, acria³⁶ omnia, item calida fomenta, conclave calidum & inclusum, multa vestimenta corpori injecta, etiam frictions. Vbi bene sanguis conquevit, tum vero³⁷ incipiendum est a brachiis, cruribusque; a thorace abstinendum. In hoc casu per hiemem, locis maritimis; per aetatem, mediterraneis opus est.

V. Faucibus subest stomachus; in quo plura longa vitia incidere confuerunt. Nam modo ingens calor, modo inflatio hunc, modo inflammatio³⁸, modo exulceratio afficit: interdum pituita, interdum bilis oritur³⁹: frequentissimumque ejus malum est, quo resolvitur; neque ulla re magis aut afficitur, aut corpus afficit. Diverfa autem, ut vitia ejus, sic etiam remedia sunt. Vbi exaestuat, aceto cum rosa extrinsecus subinde fovendus est; imponendusque pulvis cum oleo; & ea cataplasmata, quae simul & reprimunt, & emolliunt⁴⁰. Potui, nisi quid obstat, gelida aqua praestanda. Si inflatio est, profunt admotae cucurbitulae; neque incidere cutem necesse est: profunt sicca & calida fomenta, sed non vehementissima. Interponenda abstinencia est. Vtilis in jejuno potio est absinthii, aut hyssopi, aut rutae. Exercitatio primo lenis, deinde major adhibenda est; maximeque, quae superiores partes moveat: quod genus in omnibus stomachi vitiis aptissimum est. Post exercitationem opus est unctione, frictione; balneo quoque nonnumquam, sed rarius; interdum alvi ductione; cibis deinde calidis, neque

36. *Acria*] *Aqua* habet Cod. Medic. I. pro acria, quod alii Codices habent. Aliqui cum Caesario leg. *aeriosa*.

37. *Etiam frictions. Vbi bene sanguis conquevit, tum vero*] Sic locum hunc mutata interpunctione restitui. Nam illi ita verba distinguunt: *etiam frictions ubi bene etiam sanguis conquevit. Tum vero.* Quod ad ipsa verba attinet, Codices Medicei III. & VI. habent, *ubi vero sanguis conquevit*; II. IV. V. VII. *ubi bene sanguis conquevit*; quae lectio satis proba est. Sed cum in Codice vetustiori sit, *ubi bene etiam sanguis conquevit*, si particula *etiam* perperam repetita non est ex verbis antecedentibus, forsasse legendum est, *Vbi bene jam sanguis conquevit*; quemadmo-

dum cap. 13. hujus libri: *facile id malum.... nisi bene jam confirmatis intestinis, revertitur*. Lindenius leg. *etiam frictions*, nisi ubi bene sanguis conquevit. Tum vero.

38. *Hunc, modo inflammatio*] Haec tres voces defusae in nonnullis MSS.

39. *Oritur*] Lindenius leg. *admitur*. Sed *oritur* recte habent Editiones vetustae, & Codices MSS. Infra vero Codex Medic. I. *Diverfa autem, ut vitia ejus, melius quam, ut alii Codices & omnes Editiones, P. diversa autem vitia ejus.*

40. *Emolliunt*] Ita in Cod. Medic. I. ut & paulo infra. Alii utrobique, *molliunt*. Celsus modo *molle* adhibet, modo *emolli*, ut apparet ex cap. 23. lib. 2.

que inflantibus; eodemque modo calidis potionibus, primo aquae, post, ubi resedit inflatio, vini austeri. Illud quoque in omnibus stomachi vitiis praecipendum est, ut, quo modo se quisque aeger refecerit, eo ⁴¹ sanus utatur: nam redit huic imbecillitas sua, nisi iisdem defenditur bona valetudo, quibus reddita est. At si inflammatio aliqua est, quam fere tumor & dolor sequitur, prima sunt quies & abstinencia ⁴², lana sulphurata circumdata, in jejuno absinthium. Si ardor stomachum urget, aceto cum rosa subinde fovendus est: deinde cibus quidem utendum est modicis; imponenda vero extrinsecus quae simul & reprimunt & emolliunt: deinde, his detractis, utendum calidis ex farina-cataplas-matis, quae reliquias digerant: interdum alvus ducenda: adhibenda exercitatio, & cibus plenior. At si exulceratio stomachum infestat ⁴³, eadem fere facienda sunt, quae in faucibus exulceratis praecepta sunt. Exercitatio, frictio inferiorum partium adhibenda; adhibendi lenes & glutinosi cibi, sed citra satietatem; omnia acria: atque acida removen-da; vino, si febris non est, dulci, aut, si id inflat, certe leni uten-dum; sed neque perfrigido, neque nimis calido. Si vero pituita sto-machus impletur, necessarius modo in jejuno, modo post cibum vomitus est: utilis exercitatio, gestatio, navigatio, frictio: nihil edendum, bibendumque, nisi calidum; vitatis tantum iis, quae pituitam contra-herere consueverunt. Molestius est, si stomachus bile vitiosus est. Solent autem ii, qui sic teneantur, interpositis quibusdam diebus, hanc, & quidem, quod pessimum est, atram vomere. His recte alvus ducitur: potiones ex absinthio dantur: necessaria gestatio, navigatio est; si fieri potest ⁴⁴, ex nausea vomitus: vitanda cruditas: sumendi cibi faciles & stomacho non alieni, vinum austerum. Vulgatissimum vero pessimum-que stomachi vitium est resolutio, id est, cum cibi non tenax est, solet-que desinere ali corpus, ac sic tabe consumi. Huic generi inutilissi-mum balneum est; lectiones, exercitationesque superioris partis neces-sariae; item unctiones, frictionesque. His ⁴⁵ perfundi frigida, atque in eadem natare; canalibus ejusdem subicere etiam stomachum ipsum, & magis etiam a scapulis id quod contra stomachum est; consistere in frigi-

41. *Es*] In vetustis Edd. & in Cod. Mediceo I. est, *es* ut; mendose. Lindenius reponit, *eo-dem*; ego, *eo*, ut in multis MSS. Inveni. Nisi quis putat, se corruptum esse ex *Es* vel etiam; legendumque, *se* etiam sanus utatur.

42. *Et abstinencia*] Particula *Et* abest a Cod. Mediceo I.

43. *Si exulceratio stomachum infestat*] In Cod.

Mediceo I. legitur: *si ulcera stomachum infestant*; & fortasse rectius.

44. *Navigatio est; si fieri potest*] Al. *navigatio, Et si fieri potest*.

45. *Hu*] Editio Caesaris an. 1528. habet, *hinc vel ab istis*; Ruellii, aliaeque, *hinc*. Sed Editiones vetustissimae & omnes Codices MSS. *hu*, vel *hi*.

frigidis, medicatisque fontibus, quales Cutiliarum Sumbruarumque ⁴⁶ sunt, salutare est. Cibi quoque assumendi sunt frigidi, qui potius difficulter coquuntur, quam facile vitiantur. Ergo plerique, qui nihil aliud concoquere possunt, bubulam coquunt. Ex quo colligi potest, neque avem, neque venationem, neque piscem dari debere, nisi generis durioris. Potui quidem aptissimum est vinum frigidum, vel certe bene calidum, meracum, potissimum Reticum, vel Allobrogicum, aliudve, quod & austerum & resina conditum est; si id non est, quam asperissimum, maximeque Signinum. Si cibus non continetur, danda aqua, & eliciendus plenior vomitus est, iterumque dandus cibus; & tum admovendae duobus infra stomachum digitis cucurbitulae, ibique duabus aut tribus horis continendae sunt. Si simul & vomitus, & dolor est, imponenda supra stomachum est lana succida, vel spongia ex aceto, vel cataplasma, quod refrigeret: perfricanda vero non diu, sed vehementer brachia & crura, & calefacienda. Si plus doloris est, infra praecordia quatuor digitis cucurbitula utendum est; & protinus ⁴⁷ dandus panis ex posca frigida: si non continui, post vomitum leve aliquid ex iis, quae non aliena stomacho sint: si ne id quidem tenuit, singuli cyathi vini, singulis interpositis horis, donec stomachus consistat. Valens etiam medicamentum est, radicae succus: valentius, acidi Punici mali, cum pari modo succi, qui ex dulci Punico malo est, adjecto etiam intubi succo, & menthae, sed huius minima parte; quibus tantumdem, quantum in his omnibus est, aquae frigidae quam optime miscetur. Id enim plus quam vinum ad comprimendum stomachum potest ⁴⁸. Supprimendus autem vomitus est, qui per se venit, etsi nausea est ⁴⁹. Sed si coacuit intus cibus, aut computruit, quo-

46. *Sumbruarumque*] Quidam Caesarium fecerunt leg. *Subcutiliarumque*. Lindenius restituit, *Sumbruarumque*, ut habent cum Codicibus Medicis Editio prima & aliis perverstitae.

47. *Et protinus*] Particulam & restitui ex Cod. Medic. 1.

48. *Id enim plus quam vinum ad comprimendum stomachum potest*] Non video, quorsum haec adducitur, & quomodo cum praecedentibus cohaereant. Fortasse inusitata sunt.

49. *Etsi nausea est*] Editiones vetustae & Codices MSS. habent: *sic si nausea est*. Num igitur, si nausea non est, supprimendus vomitus non erit? Quis absurdius dici potest? Pro *sic si*, Lindenius accedens Constantino, qui *sic est* legendum conieceret, reposuit, *est*; ac sententia

videtur talis esse: vomitus, qui per se venit (*valentius vomitus dicitur in lib. 1. cap. 8.*) medicamentis supprimendus est, etiam si cibus, qui per illa continetur, naufragum parit: sed si coacuit intus cibus, aut computruit, ejiciendus est. Attamen est in hac quoque sententia, quod non omnino probemus: &, ut libere dicam quod sentio, ne sic quidem Celsi verba restituta existimo. Ita fortasse legendus est hic locus: *Supprimendus autem vomitus est, qui per se venit* [id est sine nausea, ut sere evenit in hoc morbi genere]; *sed si nausea est, & si coacuit intus cibus aut computruit, quorum utrumvisc ratiis ejiciendus est*. Sed sine Codicum auctoritate nihil affirmare audeo.

quorum utrumlibet ructus ostendit, ejiciendus est; protinusque, cibis assumptis iisdem, quos proxime posui, stomachus restituendus. Vbi sublatus est praefens metus, ad ea redeundum est, quae supra praecpta sunt.

VI. Stomachus lateribus cingitur; atque in his quoque vehementes dolores esse consuevit. Et initium⁵⁰ vel ex frigore, vel ex ictu, vel ex nimio cursu, vel ex morbo est: sed interdum id malum intra dolorem est, isque modo tarde, modo celeriter solvitur; interdum ad perniciem quoque procedit, oriturque acutus morbus, qui *πλευριτικός* a Graecis nominatur. Huic dolori lateris, febris & tussis accedit: & per hanc excreatur, si tolerabilis morbus est, pituita; si gravis, sanguis. Interdum etiam sicca tussis est, quae nihil emolitur: idque primo vitio gravius, secundo tolerabilius est. Remedium vero est magni & recentis doloris, sanguis missus. At, si levior, si vetustior casus est, vel supervacuum, vel serum id auxilium est; confugiendumque ad cucurbitulas est, ante summa cute incisa. Recte etiam sinapi ex aceto super pectus imponitur, donec ulcera pustulasque excitet; & tum medicamentum, quod humorem illic ciet. Praeter haec, circumdare primum oportet latus hapso lanae sulphuratae⁵¹: deinde, cum paulum inflammatio se remisit, siccis & calidis fomentis uti. Ab his transitus ad malagmata est. Si vetustior dolor remanet, novissime resina imposita discutitur. Vtendum cibis potionibusque calidis; vitandum frigus: inter haec tamen non alienum est extremas partes oleo & sulphure perfricare. Si levata tussis est, leni lectione uti; jamque & acres cibos, & vinum meracius assumere. Quae a medicis praeciuntur, ut tamen⁵² sine his rusticos nostros epota

⁵⁰. *Et initium*] Fortasse tollenda est particula *Et*; sed tamen ferri potest, atque invenitur in Edl. vetustis & in MSS. Medicis. Pro *Et*, Lindenius reponit, *Etiam*.

⁵¹. *Latus hapsu lanae sulphuratae*] Aliqui cum Caesario leg. *latus ipsius lana sulphurata*. Sed retinenda est vetus lectio, a Lindenio jam revocata; quam & quidam Constantini Codex & Medicei omnes confirmant. Medicei hoc quidem loco habent, *alysa*: libro autem 7. cap. 26. sect. 4. recte *hapsus* cum aspiratione; ad quem locum vide animadversionem Casauboni apud Almelo-venium.

⁵². *Quae a medicis praeciuntur, ut tamen &c.*] Haec constructio videtur displicuisse Lindenio, qui sic mutavit: *Quae ita a Medicis praeciuntur.*

Altamen &c. sed libris antiquis repugnantibus. Hoc loco ut valet ita ut. Idem Lindenius reliqua hujus periodi verba ita edidit: *sine his rusticos nostros epota ex aqua trixago satis adjuvare dicitur*. Alii habent, *herba trixago, & adjuvet*; ut ego in MSS. inveni. In aliquibus scribitur, *trixago*, ut in Mediceo primo, in aliis, *trixago*; in aliis, quos inter est Mediceus tertius, *trixago*; sed omnes habent vocem *herba*. Sic lib. 6. cap. 9. *agrestium experimente cognitum est, cum deus dolet, herbam mentastrium cum suis radicibus evellere debere &c.* Neque tamen negaverim, *herba* posuisse irreperere ab interpretatione. Fortasse legendum: *Quae a medicis praeciuntur. Altamen.... ex aqua trixago satis adjuvat.*

epota ex aqua herba trixago satis adjuvet. Haec in omni lateris dolore communia sunt: plus negotii est, si acutus quoque morbus is factus est. In hoc, praeter ea, quae supra posita sunt, haec animadvertenda sunt: ut cibus sit quam maxime tenuis & lenis, praecipueque sorbitio, eaque ex ptisana potissimum, aut jus in quo porrus cum pullo gallinaceo coctus sit; idque non nisi tertio quoque die detur 53, si tamen per vires licebit: potui vero aqua mulsa, in qua hyssopum, aut ruta decocta sit. Quae quibus temporibus danda sint, ex ratione vel adaequatae, vel levatae febris apparebit, sic, ut in remissione quam maxima dentur: cum eo tamen, ut sciamus, non esse ejus generis tussis aridas fauces committendas: saepe enim, ubi nihil est, quod excrescat, continuatur, & strangulat. Ob quam causam dixi etiam pejus id genus esse tussis, quod nihil, quam quod pituitam moveret. Sed hic 54 vinum sorbere, ut supra praecipimus, morbus ipse non patitur: in vicem ejus, cremor ptisanæ sumendus est. Ut his autem in ipso morbi fervore sustinendus aeger est, sic, ubi paulum is se remisit, alimenta pleniora, & vini quoque aliquid dari potest; dum nihil detur, quod aut refrigeret corpus, aut fauces asperet 55. Si in refectione quoque 56 manserit tussis, intermittere oportebit uno die; posteroque, cum cibo vini paulo plus assumere. Atque incipiente quoque tussi 57, tum non erit alienum, ut supra quoque positum est, vini

53. *Non nisi tertio quoque die detur* J Cap. proximo: haec autem altero quoque die, increpente morbo, dari satis est. Lindenius leg. non nisi tertio die detur; deceptus fortasse aliquo deteriore Codice: quandoquidem & Vaticanus I. habet, non nisi tertio die detur.

54. *Hic* In hoc morbo. *hic* in Edit. Almeloveen. mendum librarium est, ut opinor.

55. *Fauces asperet* Fortasse legendum, *exasperet*; hujusque verbi prima syllaba latet sub simili extrema vocis antecedentis *fauces*; quemadmodum in his vocibus capitis superioris, *potiones* ex *abstinis* dantur (ut ego aliquo quidam legunt cum Caesario) praeposito ex, quae in MSS. Medicis & in Editionibus antiquissimis non extat, latere videtur sub ultima syllaba vocis, *pones*. Profecto verbum *asperare* alibi non invenitur apud Celsum; quamvis adjectivum *asperatus* sit in lib. 6. cap. 6. sect. 26. At *exasperare* passim occurrit: ac fauces *exasperare*, utique & vomitum dixit lib. 1. cap. 3. & Aquilonem lib. 2. cap. 1. & humorem de capite destillantem lib. 4. cap. 2. sect. 4.

56. *Quoque* Lindenius, *vero*.

57. *Atque incipiente quoque tussi* Non solum cum cibo assumendum vinum, verum etiam hujus cyathi sorbendi, cum urget. Tussis enim non continetur, sed identidem urget & molesta fit. Ita explicandus hic locus videtur ex verbis sequentibus, ut supra quoque positum est; quibus indicatur locus quidam hujus libri cap. 4. sect. 4. ubi Celsus ita scribit: *si sicca tussis est, cum ea vehementissime urget, adjungat vini asperius cyathus asperius, dum ne amplius id, interposito tempore alique, quam ter aut quater fiat.* Atque cum locum indicari, illud etiam aperte significat, quod cum ibi vinum austerum sumendum praecipitur, hic subjicitur: *sed in hoc genere valetudinis dulces, vel certe lenes commodius est.* Eundem locum Celsus respexit, cum paulo supra in hoc capitulo scripsit: *Sed hic vinum sorbere, ut supra praecipimus, morbus ipse non patitur &c.* Igitur incipiente hic significare videtur, non morbi initium, sed tussis velut accessionem. Lindenius vero mendosa verba putat, & sic corrigenda: *At, invalescente quoque tussi.* Sed Codices MSS. pro veteri lectione stare video.

vini cyathos forbere: sed in hoc genere valetudinis, dulce, vel certe lenē commodum est. Si malum inveteravit, athletico victu corpus firmandum est.

VII. A compagine corporis ad viscera transeundum est, & in primis ad pulmonem veniendum; ex quo vehemens & acutus morbus oritur, quem *πνευμονία* ⁵⁸ Graeci vocant. Ejus haec conditio est: pulmo totus afficitur: hunc casum ejus subsequitur tussis, bilem vel pus trahens, praecordiorum totiusque pectoris gravitas, spiritus difficultas, magnae febres, continua vigilia, cibi fastidium, tabes. Id genus morbi plus periculi quam doloris habet. Oportet, si satis validae vires sunt, sanguinem mittere: sin minores, cucurbitulas sine ferro praecordiis admove. Tum, si ⁵⁹ satis valet, gestando aegrum, digerere: si parum, intra domum tamen dimovere. Potionem autem hyssopi dare, cum quo ⁶⁰ ficus arida sit incocta; aut aquam mulsam, in qua vel hyssopum vel ruta decocta sit: frictione uti diutissime in scapulis, proxime ab his in brachiis & pedibus & cruribus, leniter contra pulmonem; idque bis quotidie facere. Quod ad cibum vero pertinet, huic nec falsis opus est, neque acribus, neque amaris, neque alvum astringentibus, sed paulo lenioribus. Ergo primis diebus danda est forbitio ptisanæ, vel alicæ, vel oryzæ, cum qua recens adeps cocta sit: cum hac, forbile ovum, nuclei pinei ex melle, panis ⁶¹ vel clota alica ex aqua mulsâ: potui deinde ⁶² non so-

[⁵⁸ *Πνευμονία*] Secutus sunt Editiones Aldum & Henrici Stephani, quibuscum plerique MSS. Codices consentiunt. Sic capite superiori, *πνευμονία* a Graecis nominatur; & capite proximo, *πνευμονία* Graeci vocant. Quidam hunc vocem Latinis litteris scribunt; alii leg. *pneumaticam*, ut est in Cod. Medic. I. vel *pneumatica*; Lindenius, *πνευμονία*, ut habent in margine Cæsius & Constantinus.

⁵⁹ Tum, si] Lindenius leg. Quod si; & infra cum Cæsar, totum dimovere, pro tamen dimovere, ut ego in MSS. inventi. In Vaticanis II. & VII. deest tamen.

⁶⁰ Potiorem autem hyssopi dare, cum quo &c.] Locus dubie fidei. Verbum dare adest a Medic. I. & plerisque aliis MSS. invenitur tamen in Medicis II. III. & VI. & in omnibus impressis libris. Deinde alii leg. cui: Lindenius vero, cum quo; itaque erat in Medic. I. nunc est in littera, legerique, ut in aliis Codicibus, cui. In eo omnes veteres libri consentiunt, quod habent, potiorem autem hyssopi, non, ut

Lindenius edidit, in potiorem autem hyssopum. Fortasse ille haec mutavit, ne in membro sequenti mutandum esset aquam mulsam in aquae mulsæ. Sed neque necesse est legere, aquae mulsæ, & his duas voces ad potiorem referre, sicut vox hyssopi refertur; neque aquam mulsam lectio est omnino certa. Nam aliqui Codices habent, aqua mulsâ, fortasse pro aquae mulsæ. Ceterum si stillic in jejuno potio est abstulisti aut hyssopi, si potiones ex abstulisti dantur Celsus dixit cap. 5. hujus libri, potiorem hyssopi dare eadem ratione dicere potuit.

⁶¹ Nuclei pinei ex melle, panis] Lindenius verba sic distinguit: nuclei pinei: ex melle, panis; sed minus recte. Lib. 3. cap. 27. sect. 4. primoque cum melle quædam edenda, ut nuclei pinei.

⁶² Potui deinde] Lindenius leg. Potui danda deinde. Sed vox danda, si ille in libro aliquo invenit (nam ego in uicis non inveni) ex glossante est.

solum pura aqua, sed etiam mulsa egelida, aut, si aestas est, etiam frigida; nisi quid obstat. Haec autem altero quoque die, incresecente morbo, dare satis est: ubi in incremento constitit ⁶³, quantum res patitur, ab omnibus abstinendum est, praeterquam aqua egelida. Si vires desunt, adjuvandae sunt aqua mulsa. Profuntque adversus dolores imposita calida fomenta, vel ea, quae simul & reprimunt & emolliunt: prodest ⁶⁴ impositus super pectus sal bene contritus, cum cerato mixtus; quia leviter cutem erodit, eoque impetum materiae, quo ⁶⁵ pulmo vexatur, evocat. Utile etiam aliquod malagma est ex iis, quae materiam trahunt. Neque alienum est, dum premit morbus, clausis fenestris aegrum continere: ubi paulum levatus est, ter aut quater die, fenestris aliquantum ⁶⁶ apertis, parvum aërem ⁶⁷ recipere. Deinde in refectioe pluribus diebus a vino abstinere; gestatione, fricatione uti; sorbitionibus & prioribus cibis adicere, ex oleribus porrum, ex carne ungulas & summa trunculorum atque pisciculos, sic, ut diu nihil nisi molle ⁶⁸ & lene fumatur.

VIII. Alterius quoque visceris morbus, id est, jecinoris, aequo modo longus, modo acutus esse consuevit: *ἥπαρις* Graeci vocant. Dextra parte sub praecordiis vehemens dolor est; idemque ad latus dextrum, & ad jugulum, humerumque partis ejusdem pervenit: nonnumquam manus quoque dextra torquetur ⁶⁹: horror validus est: ubi male est, bilis evomitur: interdum singultus prope strangulat. Et haec quidem acuti morbi sunt ⁷⁰. Longioris vero, ubi suppuratio in jecinore est; dolorque modo finitur, modo intenditur; dextra parte praecordia dura sunt, & tument; post cibum major spiritus difficultas ⁷¹ est; accedit

63. *Fit in incremento constitit*] Caesarius addit particulam *in*, quae desit in Editionibus antiquioribus. Desit etiam in Cod. Medic. I. Lindenius leg. *ubi incrementum constitit*.

64. *Prodest*] Lindenius addit etiam.

65. *Quo*] Idem leg. *qui*.

66. *Aliquantum*] Ita est in Editione Lindenii; in aliis, *aliquant*; ut in MSS. Codicibus, sed in Medic. I. *aliquis*.

67. *Porrum aërem*] Lindenius leg. *porum aërem*; ut in margine, sed sine ullo Codicum testimonio, habet Constantini Editio. Omnino legendum, *porrum aërem*, ex fide Codicum Medicorum; nisi quod in V. est *parum*, & expungitur u, ut legatur *parum*. Ita lib. 3. cap. 11. *porrum cibum dandum*. Scaliger quoque, &, ut Almelovencius jam adnotavit, Rhodius leg. *porum aërem*.

68. *Nihil nisi molle*] Sive ex sola Pentali cen-

jectura, quum & Constantinus assert, sive etiam ex aliquo Codico particulam *nisi* Lindenius addiderit, recte certe addidit; cum vetus lectio *nihil male ferenda* non sit; quumvis ita habeant Codd. & Medici & Vaticani.

69. *Nonnumquam manus quoque dextra torquetur*] Cum re vera in jecinoris morbo interdum ad manum quoque dextram dolor perveniat; tum ratione, tum ex MSS. nostrorum fide retinendum torquetur; nec temere alienandum Lindenio, qui legit, *torpet*.

70. *Et haec quidem acuti morbi sunt*] Alii cum Caesario leg. *signa sunt*; sed vox *signa* glossata est, neque in MSS. reperitur.

71. *Spiritus difficultas*] Vox *spiritus* non est in MSS. neque in antiquis Editionibus. Eam Lindenius addidit: & sane necessaria videtur. Nisi forte gravius vitium subest in vetustis Codicibus.

cedit maxillarum quaedam resolutio. Vbi inveteravit malum, venter & crura pedesque intumescunt; pectus atque humeri, circaque jugulum utrumque extenuatur. Initio 72 sanguinem mittere optimum est: tum venter solvendus est, si non potest aliter, per nigrum veratrum: imponenda extrinsecus cataplasmata, primum quae reprimant, deinde calida, quae diducant; quibus recte iris vel absinthium adjicitur: post haec, malagma. Dandae vero sorbitiones sunt, omnesque cibi, & calidi, & qui non multum alunt, & fere qui pulmonis quoque dolori conveniunt; praeterque eos, qui urinam movent, potionesque ad id efficaces. Vitulia in hoc morbo sunt thymum, satureia, hyssopum, nepeta, amyllum 73, sesamum, lauri baccae, pini flos 74, herba sanguinalis, mentha, ex malo cotoneo medium, columbae jecur recens & crudum: ex quibus quaedam per se esse, quaedam adjicere vel sorbitioni vel potioni licet; sic tamen, ut parce assumantur. Neque alienum est, absinthium contritum ex melle & pipere, ejusque catapotium quotidie devorare. Abstinentium utique est ab omnibus frigidis: neque enim res ulla magis jecur laedit. Præictionibus utendum in extremis partibus: vitandis omnis labor, omnis vehementior motus: ne spiritus quidem diutius continendus est. Ira, trepidatio, pondus, ictus 75, cursus, inimica sunt 76. Perfusio corporis multa prodest ex aqua, si hiems est, calida; si aestas, tepida: item liberalis unctio, & in balneo sudor. Si vero jecur vomica laborat, eadem facienda sunt, quae in ceteris interioribus suppuracionibus. Quidam etiam contra id scalpello aperiunt 77, & ipsam vomicam adurunt.

IX.

72. *Initis*] Quibus Codices MSS. cum Medic. I. habent, *Initium*. Lindenius leg. *In initis*.

73. *Amyllum*] Mendum esse suspicio in Edd. antiquis & in Codd. MSS. *amyllum*, vel, ut alii habent cum Medic. I. *amylum*. Sensit hoc Jampesium Lindenius, & reposuit *amureum*; quod si est ex aliquo veteri Codice, improbandum non est. At si conjectura ducimur, rectius fortasse legatur *anisum* vel *anatum*; & quod levior mutatio sit, & quod inter ea, quae urinam movent, sint *anisum* quoque & *anatum* in lib. 2. cap. 31.

74. *Pini flos*] Vide VIII. Morgagni Epistolam. Codices Medicei nihil variant ab impressis libris; & omnes habent, *pini flos*.

75. *Ictus*] Ictus nullo in morbo non est inimicus; ac ne sano quidem homini utilis creditur. Accipiendum videtur de ictu quantumvis levi, & qui alioquin nocere vix possit, qui ta-

men in hoc morbo maxime inimicus est. Nisi forte *ictus* hoc loco ponitur pro incendi *ictu*: quo sensu idem valeret ac *jastrus*, quod reponit Lindenius. Nam significatur contentio illa corporis, quam adhibet, tum qui igit, tum qui jactat. Si quis *jastrus* magis probat, veterem quidem Codicem apud Constantinum habebit auctoritatem lectionis hujus; sed fortasse unicum. Medici certe & Vaticani omnes sive antiques, *ictus*.

76. *Inimica sunt*] Lindenius leg. *in hoc inimica sunt*. Sed duae primae voces non sunt in antiquis libris; nec video cur esse debeant.

77. *Contra id scalpello aperiunt*] Pronomen *id* non pertinet ad verbum *aperiunt*, sed ad praepositionem *contra*, i. e. ex adversum: quem usum hujus particulae cum in adnot. ad cap. 8. lib. 2. exemplis confirmare vellem a Celso petitis, hoc ipso loco usus sum. Sed quia aliter ab aliis legitur, certum exemplum assero ex lib. 8. cap. 4.

IX. At hienis ubi affectus est, intumescit, simulque cum eo pars sinistra; eaque dura est ⁷⁸, & prementi renitur: venter intentus est: aliquis etiam cruribus tumor est: ulcera aut omnino non sanescunt, aut certe cicatricem vix recipiunt: in intenta ambulatione cursuque dolor & quaedam difficultas ⁷⁹ est. Hoc vitium quies auget: itaque exercitatione & labore opus est; habita tamen ratione, ne febrem ista ⁸⁰, si nimium processerint, excitent ⁸¹. Vnctiones, frictionesque, & sudores necessarii sunt. Dulcia omnia inimica sunt; item lac & caseus: acida autem maxime conveniunt. Ergo acetum acre per se sorbere, & magis etiam, quod scilla conditum est, expedit. Edenda sunt fassamenta, vel oleae ex muria dura ⁸²; tinctae in aceto lactucae, intubique ex eodem, betae ex sinapi ⁸³, asparagus, armoracia, pastinaca, ungulae, rostra, aves macrae, ejusdem generis venatio. Potui vero jejuno dari debet absinthium incoctum ⁸⁴: at post cibum aqua a ferrario fabro, in qua

8. cap. 4. *contra id dicitur esse*; praeter alia jam aliata. Igitur in Codd. Vaticanis II. & VII. deest *contra*; Lindenius leg. *ultra id*; quod quavis Constantinus reperit in quodam Codice, minus tamen probandum est. Idem Constantinus scribit, reliqua hujus capituli verba ita legi in Codice illo: *scilicet aperius istam vomitum, vel aduruit*. Quae varietas orta ex eo videtur, quod in quibusdam MSS. ut in Mediceo III. omittitur *et* post *aperius*. Ac vulgo quoque multi cum Egnatio eam particulam omittunt; sed perperam.

78. *Eaque dura est*] Lindenius leg. *quae et dura est*; & infra, *venterque intentus est*; deinde, *vel curia*.

79. *Quaedam difficultas*] Num legendum *quaedam spiritus difficultas*? Sane vox *spiritus* etiam cap. praecedenti deest in vetustis Codicibus. Caellus Aurelianus lib. 3. Chronic. cap. 4. *quaedam communia jecoris atque renis, quaedam specialiter propria: sed communia, gravida, spiritibus difficultas, et magis in itinere et ambulacionibus citius etc.* Sed hoc loco *difficultas* apud Celsum, fortasse idem significat atque *gravis* apud Aureliandum; gravitatem videlicet quendam membrorum, propter quam minus promptus ad ambulationem cunctisque seger est.

80. *Ne febrem ista*] Ante Lindenium legebatur, *ne febre mixta vel mista*; mendose.

81. *Si nimium processerint, excitent*] *Processerint* omnino legendum est, ut quinque videt, non, ut antea legebatur, *processerit*. Alii leg. *excitentur*; sed & in Editione Lindenii & in Co-

dicibus Medicis I. & VII. & in Vaticano I. est *excitent*.

82. *Oleae ex muria dura*] Aimeleovenii Editio habet: *oleae ex muria durae*; sed perperam, ut Morgagnus animadvertit. Cominiana altera ad Aimeleovenianam expressa est: prior autem habet, *dura*, ut Lindeniana ceteraque omnes & MSS. Codices habent.

83. *Tinctae in aceto lactucae, intubique ex eodem, betae ex sinapi etc.*] Ita hunc locum restitui ex multis Codicibus, inter quos est etiam Medicus vetustior; nisi quod in eo ita interpungitur: *tinctae in aceto lactucae, intubique ex eodem betae, ex sinapi asparagorum etc.* Pinus lib. 39. cap. 8. scribit, usum betae praecipuum eum esse, ut *linitus excitetur acrimonia sinapis*; & Aetius Tetrab. 1. ferm. 1. betam in linitis morbo & ex aceto, & ex sinapi utiliter edi. Codices Vaticani secundus & septimus habent, non ex sinapi, sed *et sinapi*, primus, *sinapi*. Vulgo ante Lindenium legebatur, ut est in MSS. Mediceis II. III. VI. *tinctae in aceto lactucae, intubique et betae ex eodem; ex sinapi asparagorum*. Lindenius ita mutavit: *lactucae intubique in aceto, intubi quoque et betae ex eodem; et sinapi asparagorum*, *et pastinacae*; de carnibus vero ungulae, rostra, aves macrae, ejusdem generis venatio.

84. *Absinthium incoctum*] Vox *incoctum* necessaria non est. Supra Cap. 5. hujus lib. *Potui in jejuno potio est absinthii; aut hyssopi, aut rume*. Si tamen retinenda est vox haec, quae etiam in MSS. Mediceis, necessarium certe non est praemittere *aqua*; quod Lindenius fecit.

qua candens ferrum subinde tinctum sit⁸⁵: haec enim vel praecipue lienem coërcet. Quod animadversum est in iis animalibus, quae apud hos fabros educata exiguos lienes habent. Potest etiam dari vinum tenue, austerum; omniaque in cibis & potionibus, quae urinae movendae sunt. Praecipueque ad id valet vel trifolii semen, vel cuminum, vel apium, vel serpyllum, vel cythis, vel portulaca, vel nepeta⁸⁶, vel thymum, vel hyssopum, vel saturcia: haec enim inde commodissime videntur humorem educere. Lienis quoque bubulus utiliter esui datur; praecipueque eruca & nasturtium lienem extenuant. Imponenda quoque extrinsecus sunt, quae levant. Fit ex unguento & palmulis, quod *μυρεβάλλων*⁸⁷ Graeci vocant: fit ex lini & nasturtii semine, quo⁸⁸ vinum & oleum adjicitur: fit ex cupressi viridi, & arida ficu: fit ex sinapi, cui fevi

fecit. Nam eodem fere modo legitur: *idemque alium decussat lentius fragilis*, cap. 20. hujus libri.

85. *Trifolium sit*] Lindenius leg. *extinctum sit*. In MSS. Mediceis est *tinctum*; ut alii legunt, & ut Celsus loquitur lib. 5. cap. 28. sect. 2. *pulsis ex coctis testa, ex qua fides ferrarius tingere candens ferrum solitus est*.

86. *Vel portulaca vel nepeta*] Hac quatuor voces, quas ego in MSS. omnibus inveni, omittuntur in Edit. Lindenii.

87. *Fit ex unguento & palmulis, quod μυρεβάλλων*] Locus & mihi suspectus, & item alius. Sed Lindenio, Pantini conjecturam in textum inducenti, nullo modo assentior; quamvis eam conjecturam Constantinus quoque approbavit. Legunt, *fit ex unguentarii glandibus* (Lindenius, *glandulis*) *quasi μυρεβάλλων* &c. Sed ostendunt, veteres medicos ad lienis morbum palmulas non imposuisse, ostendunt *unguentariam glandem* alicubi Celsum dixisse pro myrobolano; tortasse eorum conjectura minus probabilis videbitur. Nam quod libro proximo cap. 18. sect. 4. habetur: *glandis quoniam βάλανος μυρεβάνης Graeci vocant*; id ad Latinum linguam non pertinet. Quod autem cap. 26. sect. 36. ejusdem libri in Edit. Lindenii legitur: *glandis unguentariae rando 17. ** ibi quoque veteres Codices contra Lindenium faciunt, atque adeo contra Constantinum, cuius ille conjecturam recepit. In ceteris Editionibus, ut & in MSS. Codicibus, est: *unguenti p. M. 1111*. Dubitari quidem potest, num aliquod adjunctum vocis *unguenti*, tum ibi, tum hic desit in iis libris. Attamen, quemadmodum ceratum simpliciter & absolute alicubi

Celsus dixit, quamvis cerati plures species sint, ita fortasse utroque hoc loco unguentum. Jam vero de *palmulis*, quam vocem in omnibus Codicibus inveni, dubitari non potest, quin esse lienis dolentis olim imponeretur, cum apud Galenum lib. 8. de C. M. S. L. cap. 8. proponatur cataplasma ex palmulis mistis cum cerato ex rosa facto & cum rosa ipsa, quod & ad oculi morbum adhibebatur, & ut colligitur ex eodem Galeno lib. 9. cap. 2. ad lienis quoque. Suspicio igitur nostra casti, non tam in haec verba, *fit ex unguento & palmulis*, quam in illa, *quod μυρεβάλλων Graeci vocant*. Nam mihi ulnatio esse videtur ex margine trahebatur. Nisi quis putet ita corrigendum: *quasi Constantinus &c.* ut Celsus intellexerit Aegyptiam palmulam, quae cum maturat *Constantiniana* appellatur. Vid. Plinium lib. 12. cap. 22. Dioscoridem lib. 1. cap. 148. Haec palmula etiam myrobolanus vocata fuisse videtur; siquidem Plinius lib. 23. cap. 5. de ea ita scribit: *Peonia quae fert myrobolanum*; quamvis nonnulli illum errasse existiment. Plinius Valerianus quoque, Historicum secutus, haec prodidit lib. 2. cap. 23. *Myrobolanus genus caryotae nascens in Aegypto*. Itaque non deerit fortasse, qui apud Celsum sit legere malit: *quasi μυρεβάλλων Graeci vocant*. Sed ego quidem insititia facilius crederem haec esse, quam corrupta. Si quis retinenda censuit, ita, opinor, explicabit: medicamentum, quod levat, fit ex unguento & palmulis, idque *μυρεβάλλων* Graeci vocant.

88. *Qua*] Ruellius & Stephanus leg. *cui*. Ego in MSS. inveni *quo*; ut plerique legunt, & ut alii quoque probati Scriptores locuti sunt.

sevi hircini a renibus quarta pars ponderis adjicitur, teriturque in sole ⁸⁹, & protinus imponitur. Multisque modis huic rei capparum aptum est: nam & ipsum cum cibo assumere, & muriam ejus cum aceto forbere commodum est. Quin etiam extrinsecus radicem contritam, vel corticem ejus cum surfuribus, aut ipsum cappari cum melle contritum imponere expedit. Malagmata quoque huic rei aptantur.

X. At renes ubi affecti sunt, diu male habent. Pejus est ⁹⁰, si frequens biliosus vomitus accedit. Oportet conquiescere: cubare molliter: solvere alvum; si aliter non respondet, etiam ducere: saepe desidere in aqua calida: neque cibum, neque potionem frigidam assumere: abstinere ab omnibus falsis, acerbis, acidis, pomis ⁹¹: bibere liberaliter: adjicere modo cibo, modo potioni piper, porrum, sculam, album papaver, quae maxime inde urinam movere consueverunt. Auxilium quoque his exulceratis sunt, si adhuc ulcera purganda sunt, cucumeris femina detractis corticibus sexaginta, nuclei ex pinu silvestri duodecim ⁹², anisi quod tribus digitis sumi possit, croci paulum, contrita & in duas mulsas potiones divisa. Si vero dolor tantum levandus est, ejusdem cucumeris femina triginta, iidem nuclei viginti, nuces Graecae quinque, croci paululum, contrita & cum lacte potui data. Ac super ⁹³ quoque recte quaedam malagmata injiciuntur; maximeque ea, quae humori extrahendo sunt.

XI. A visceribus ad intestina veniendum est, quae sunt & acutis & longis morbis obnoxia. Primoque facienda mentio est cholerae; quia commune id stomachi atque intestinorum vitium videri potest. Nam simul & dejectio & vomitus est: praeterque haec inflatio est, intestina torquentur, bilis supra infraque erumpit, primum aquae similis, deinde ut in ea recens caro lota esse videatur, interdum alba, nonnumquam nigra, vel varia. Ergo eo nomine morbum hunc *χολέραν* Graeci nominarunt. Praeter ea vero, quae supra comprehensa sunt, saepe etiam crura manusque contrahuntur, urget sitis, anima deficit: quibus concurrentibus non mirum est, si subito quis moritur. Neque tamen ulli morbo minori momento succurritur. Protinus ergo, ubi ista coeperunt, aquae tepidae quam plurimum bibere oportet, & vomere. Vix

um-

89. Sole] Ante Lindenium legebatur, *sale*; sed Constantinus jam monuerat legendam, *sole*.

90. Pejus est] Lindenius, *Pejus vero est*.

91. Acribus, acidis, pomis] Al. acerbis, acidis pomis. Cod. Medic. I. transpositis vocibus, *acidis, acerbis, pomis*; quocum & quatuor & sup-

erius consentiunt.

92. Duodecim] Lindenius, *quinddecim*.

93. Ac super] Super *vellogusta* injicere potest utinam pro *superiosiore* *magnum*. Al. *Ac super*, ut est in MSS. Alii cum Cæsario, *ac in super*. Ego secutus sum Editionem Constantini.

umquam sic non vomitus sequitur ⁹⁴; sed etiam si non incidit ⁹⁵, miscuisse tamen novam materiam corruptae prodest; parsque sanitatis est, vomitum esse suppressum. Si id incidit, protinus ab omni potione abstinentum est. Si vero tormina sunt, oportet frigidis & humidis fomentis stomachum fovere; vel, si venter dolet, iisdem egelidis, sic, ut venter ipse mediocriter calentibus juvetur. Quod si vehementer & vomitus, & dejectio, & sitis vexant, & adhuc subcruda sunt, quae vomuntur, nondum vino maturum tempus est: aqua, neque ea ipsa frigida, sed potius egelida danda est: admovendumque naribus est pulegium ex aceto, vel polenta vino aspersa, vel mentha secundum naturam est ⁹⁶. At cum discussa cruditas est, tum magis verendum est, ne anima deficiat. Ergo tum confugiendum est ad vinum. Id esse oportet tenue, odoratum, cum aqua ⁹⁷ frigida mistum; vel polenta adjecta, vel melle quoque assumere expedit ⁹⁸: quotiesque aliquid aut stomachus, aut venter effudit, toties per haec vires restituere. Erasistratus primo tribus vini guttis, aut quinis aspergendam potionem esse dixit; deinde paulatim merum adjiciendum. Is, si & ab initio ⁹⁹ vinum dedit, & metum cruditatis secutus est, non sine causa fecit: si vehementem infirmitatem adjuvari posse tribus guttis putavit, erravit. At si inanis est ho-

94. *Sic non vomitus sequitur*] Necessitate coactus hanc mutationem in textum induxi ex conjectura; cum locus hic in antiquis libris manifeste vitio laboret, & remedium a Lindenio adhibitum minus idoneum videatur. In Editionibus antiquis habetur, *sive vomitus sequitur*; ut Palavicinus emendat in Codice Medic. I. in quo, sicut in aliis quibusdam, est, *sive vomitus sequitur*. In II. III. VI. *sive vomitus sequitur*. In V. *sive vomitus sequitur*; sed expungitur: in vomitus, & a in sequitur, ut legatur *sive vomitus sequitur*. Lindenius ita reponit: *ea sive vomitus sequitur*.

95. *Non incidit*] In Medic. I. & aliquo alio MS. Codice deest non. Verba proxima ita leguntur in Edit. Lindenii: *tamen corruptae miscuisse novam materiam prodest*.

96. *Secundum naturam est*] Id est, non ex aceto, neque ex vino, sed per se. Ita hic locus legitur in MSS. & in Editionibus vetustioribus; ita eum Morgagnus interpretatur; & recte quidem. Sed est vacat. Et cum Celsus suo more non dixit per se? Mihi suspecta haec verba sunt, & fortasse aliquis margini adscripsit, *secundum naturam*, ut merneret aliud sibi convenire, pro varia corporis natura. Hac scire sententia Lin-

denius leg. vel quod secundum naturam est. Quidam vero ex Caesarii Editione leg. *sive secundum naturam est*; h. e. materia, ut explicat Constantinus. Sed Morgagnus animadvertit, hanc ipsam esse sententiam verborum praecedentium, *sive est. adhuc subcruda sunt, quae vomuntur*; ejusdemque repetendae nullam causam fuisse.

97. *Cum aqua*] Lindenius, & cum aqua.

98. *Melle quoque assumere expedit*] Fortasse legendum, & polenta adjecta, vel melle quoque &c. In Codicibus Vaticanis II. & VII. & in Medic. VII. non est vox melle, sed parva lacuna: quum cum aliquis in suo Codice invenisset, reposuit *infrastrato pane*: ita enim legitur in Vaticano I. Simili Codice, & nova conjectura usus Lindenius reposuit, vel *infrastrato pane*; quum ipsum quoque assumere expedit.

99. *Et ab initio*] Lindenius tollit &, ut malebat Constantinus: quae tamen particula habetur in MSS.

1. *Et metum cruditatis secutus est*] Et ob metum cruditatis cum parca dolet. Lindenius leg. metum, ut habet in litera margine Constantinus; sed & minus recte, ut facie est intelligere; & MSS. nostris repugnantibus.

homo, & crura ejus contrahuntur, interponenda potio absinthii est. Si extremæ partes corporis frigent, ungendæ sunt calido oleo, cui ceræ paulum sit adjectum, calidisque fomentis nutriendæ. Si ne sub his quidem quies facta est, extrinsecus contra ventriculum ipsum cucurbitula admovenda est, aut sinapi superimponendum. Vbi is constitit, dormire oportet: postero die utique a potione abstinere: die tertio in balneum ire: paulatim se cibo reficere; somno quisquis facile adquiescit²; itemque lassitudine & frigore. Si post suppressam cholera manet, alvum duci necessarium est: tum cibis, vinoque utendum est.

XII. Sed hic quidem morbus & acutus est, & inter intestina stomachumque versatur sic, ut, cujus potissimum partis sit, non facile dici possit. In ipsius vero ventriculi porta constitit is, qui & longus esse consuevit: *καλιακός* 4 a Graecis nominatur. Sub hoc venter indurescit, dolorque ejus est: alvus nihil reddit, ac ne spiritum quidem transmittit: extremæ partes frigescunt: difficulter spiritus redditur. Commodissimum est inter initia calida cataplasmata toti ventri imponere, ut dolorem leniant: post cibum vomere, atque ita ventrem exaninare: proximis deinde diebus cucurbitulas sine ferro ventri & coxis admove: ventrem ipsum liquare dato lacte, & vino falso, frigido; si tempus anni patitur, etiam viridibus ficis: sic tamen, ne quis aut cibus, aut humor universus detur, sed paulatim. Ergo per intervalla temporis sat est cyathos binos ternosve sumere 5, & cibum pro portione hujus: commodeque facit cyathos lactis cyathos aquae mistus, & sic datus: cibique instantes & acres 6 utiliores sunt; adeo ut lacti quoque recte contritum allium adjiciatur. Procedente vero tempore, opus est gestari; maximeque navigare; perfricari ter aut quater die, sic, ut nitrum oleo adjiciatur 7; perfundi aqua calida post cibum; deinde sinapi im-
impo-

2. Somno quisquis facile adquiescit] Mibi videtur deesse aliquid. Constantinus ita legendum putat: *somnoque qui facilius acquiescit: vitæque lassitudine & frigore.* Lindenius leg. *somnoque quisquis facile adquiescit: vitæque lassitudinem & frigore.* In Cod. Vatic. l. est *quisque*, pro *quisquis*.

3. In ipsius] Antea hinc inchoabatur caput.

4. *καλιακός*] In Codicibus Medicis VI. & VII. *ΚΑΛΙΑΚΟΤΥ*; in Edit. Lindenii, & *καλιακός*.

5. Sumere] Lindenius, *effumere*.

6. Instantes & acres] Mirum fortasse alicui videbitur, instantes cibos utiles his aegris esse; iisque cum Lindenio mendum subesse suspicabitur.

Lindenius igitur leg. *calentes & acres*. Sed inconsiderandum est, instantia & acris re vera esse, quæ mox proponuntur, videlicet allium contritum lacti adjectum; ut colligitur ex lib. 2. cap. 22. & 26. & lib. 4. cap. 4. sect. 4. Ex eodem lib. 2. cap. 26. apparet, etiam virides fici quibus venter liquandus est, instare. Quare, nisi meliores Codices aliter jubeant, *instantes* retinendum ex nostrorum omnium fide.

7. Adjiciatur] Alii leg. *mixtatur*; ut habent aliqui Vaticanæ Codices & omnes Mediceæ, excepto primo. Is & Vatic. VI. & Lindenii Edit. *adjiciatur*. Vaticanæ II. & VII. *permixtatur*, & *vinum*, pro *nitrum*.

imponere per omnia membra, excepto capite, donec arrodatur & ru-
beat; maximeque si corpus durum & virile est: paulatim deinde fa-
ciendus est transitus ad ea, quae ventrem comprimunt. Assa earo dan-
da, valens, & quae non facile corrumpatur: potui vero, pluvialis ⁹ a-
qua decocta, sed quae per binos ternosve cyathos bibatur. Si vetus vi-
tium est, oportet lafer quam optimum ad piperis magnitudinem devo-
rare: altero quoque die vinum vel aquam bibere: interdum interposito
eibo, singulos vini cyathos forbere: ex inferiori parte infundere plu-
viatilem egelidam aquam, maximeque si dolor in imis partibus rema-
net.

XIII. Intrā ipsā vero intestina consistunt duo morbi; quorum al-
ter ¹⁰ in tenuiore, alter in pleniore ¹¹ est. Prior acutus est; infe-
quens esse longus potest. Dioecles Carystius tenuioris intestini mor-
bum $\chi\epsilon\gamma\delta\alpha\psi\epsilon\upsilon$ ¹², plenioris $\epsilon\iota\lambda\epsilon\upsilon\varsigma$ nominavit. A plerisque video nunc
illum priorem $\epsilon\iota\lambda\epsilon\upsilon\varsigma$, hunc $\chi\epsilon\lambda\iota\kappa\epsilon\upsilon\varsigma$ ¹³ nominari. Sed prior modo su-
pra umbilicum ¹⁴, modo sub umbilico dolorem movet. Fit alterutro
loco ¹⁵ inflammatio: nec alvus, nec spiritus infra transmittitur: si su-
perior pars affecta est, cibus, si inferior, stercus per os redditur; si
utrumlibet vetus est ¹⁶. Adjicit periculo vomitus biliosus, mali odo-
ris, aut varius, aut niger. Remedium est, sanguinem mittere; vel
eueurbitulas pluribus locis admovec, non ubique cute incisa: id enim
duo-

8. *Arrodatur & rubeat*] Subauli corpus ex
sequentibus. Lindenius leg. *arrodatur & ru-*
beat; ut travult Constantinus. Ceterum, cum
verbum *arrosor* uterque hic retineat; poterant
etiam op. 2. sect. 1. & 2. hujus libri, ubi re-
posuerunt *ecet*, retinere *arrodas*, ut est in vet-
ustis Editionibus, &, quantum ego video, in
MSS.

9. *Potui vero, pluvialis*] Linden. in *potum*
vero, *pluvialis*.

10. *Quoniam alter*] Idem, *quoniam uras*.

11. *In pleniore*] Ed. Ald. Gryph. Pantin.
& Ronfl. addunt *intestino*; ut est in MSS. ple-
risque. Immo vero hic locus ita legitur in MSS.
excepto Medic. 1. & aliqui alios *alter est in*
tenuiore intestino, alter in pleniore intestino. Prior
&c.

12. $\chi\epsilon\gamma\delta\alpha\psi\epsilon\upsilon$] $\chi\epsilon\lambda\iota\kappa\epsilon\upsilon\varsigma$ habent Codices Me-
dicel omnes, praeter vetustiorum.

13. $\chi\epsilon\lambda\iota\kappa\epsilon\upsilon\varsigma$] Cod. Medic. 1. $\chi\epsilon\lambda\iota\kappa\epsilon\upsilon\varsigma$;
libri le pressi, al. *chordien*, al. *uegden*, al. *ue-*
gden. Aldinum & Constantianum Editionem
excripio, itaque Siephani & Lindenii, quae

habent $\chi\epsilon\lambda\iota\kappa\epsilon\upsilon\varsigma$.

14. *Mofo supra umbilicum*] Hoc incisum
deest in Cod. Medic. 1.

15. *Fit alterutro loco &c.*] In Medic. 1. le-
gitur: *fit alterutra inflammatione, pro fit alterutro*
loco inflammatione; nec ex cujus Codicis fide in-
stans praepositionem ex. Nam alii legunt, ut est
in reliquis Codicibus Medicis, *fit ex alterutra*
loco inflammatione; nec &c. Lindenius, *fit in alter-*
utro loco inflammatione; nec &c. ut est in margine
Editionis Constantinianae.

16. *Si utrumlibet vetus est &c.*] Si, utrali-
bet parte affecta, res inveteravit; ut recte ex-
plicat Morgagnus. Alii hoc verba ad sequen-
tia referunt, & ita leg. *si utrumlibet vetus est,*
affectus periculo vomitus &c. In MSS. Medicis
ceteris est *aditus*; in vetustiori, *accidit*;
unde *aditus* legendum existimavi. In III. &
VI. omittitur verbum *est*. Morgagnus hoc mem-
brum *Afficit*, ante *si superior* transcendendum pu-
tat. Ludovici leg. *si utralbet, vetus est. Ad-*
icitur periculo, si vomitus biliosus, mali odoris, aut
varius, aut niger est.

duobus aut tribus locis satis est: ex ceteris spiritum evocare abunde est. Tum animadvertere oportet, quo loco malum sit: solet enim contra id tumere ¹⁷. Et si supra umbilicum est, alvi ductio utilis non est: si infra est, alvum ducere, ut Erasistrato placuit ¹⁸, optimum est; & saepe id auxilii satis est. Ducitur autem percolato ptisanæ cremore, cum oleo & melle, sic, ut praeterea nihil adjiciatur. Si nihil tumet, duas manus imponere ¹⁹ oportet supra summum ventrem, paulatimque deducere: invenitur enim mali locus, qui necesse est renitatur; & ex eo deliberari ²⁰ poterit, ducenda, nec ne, alvus sit. Illa communia sunt: calida cataplasmata admove, eaque imponere a mamillis usque ad inguina & spinam, ac saepe mutare: brachia cruraque perficere demittere totum hominem in calidum oleum ²¹: si dolor non quiescit, etiam in alvum ex parte inferiore tres aut quatuor cyathos calidi olei dare. Vbi per haec consecuti sumus, ut jam ²² ex inferiore parte spiritus transmittatur, offerre potui multum tepidum non multum: nam ante magna cura vitandum est, ne quid bibat. Si id commode cessit, adjicere sorbitionem. Vbi dolor & febricula quierunt, tum deum uti cibo pleniori; sed neque inflante, neque duro ²³, neque valido, ne intestina adhuc imbecilla laedantur. Potui vero nihil, praeterquam puram

17. *Contra id tumere*] Edit. Stephani, *contra id tumere*.

18. *Alvum ducere, ut Erasistrato placuit*] Ita plerique omnes vulgo legunt; atque ita est in Codice Mediceo vetustiori, & in quibusdam Vaticanis: & quidem recte. In aliis Codicibus sic habetur: *alvum ducere*.

Erasistrato (in aliquibus, *Erasistratus*) *placuit* *Ec.* in nonnullis Vaticanis: *alvum ducere interdum*.

Erasistrato placuit Ec. Ex quo intelligi potest, Lindenio Codicem non defuisse, unde legitur, *alvum ducere interdum, ut Erasistrato placuit*. Fortasse neque infra desuit, ubi leg. *id auxilii in his partibus magnum remedium est*. In Medic. I. est *id auxilii parat est*; sed *auxilii parat* corruptum videtur ex *auxilii satis*, ut plerique Codices habent, atque olim communiter legebatur.

19. *Duas manus imponere*] Post haec verba in Cod. Mediceo vetustiori continuo sequuntur illa: *colonia. Id faciens Ec.* capitis 20. Quae deerant, addita postea fuerunt saeculo XV. praeter illa, quae in ceteris quoque Codicibus defuerunt. Hoc meminerit lector, quoties eum cum Codicem citabo, tum in his, tum in illis, quae

eandem manu in eo restituta sunt lib. 5. a cap. 27. sect. 11. ad cap. 28. sect. 12. ut ibi adnotabo.

20. *Ex eo deliberari*] Alii leg. *ex eodem deliberari*; ut est in Codice Mediceo I. Ego sic reposui, cum in reliquis Medicis Codicibus invenirem: *ex eodem libetari*. Lindenius leg. *ex eo deum deliberari*.

21. *In calidum oleum*] Ita multi legunt ex Editione Caesaris. In Editionibus praefata & in Codicibus Medicis est, *in calido oleo*: quin etiam in margine Codicis primi haec adnotantur: *in calido oleo pro in calidum oleum*. Neque verò ejusmodi constructio latina non est: si quidem vera docent Critici, scribentes, praepositionem in interdum ablativum habere, quavis cum verbis motus conjuncta sit. Celsus tamen praepositionem hanc cum accusativo adhibet, quoties cum verbo *deimitte* eam conjungit: quam rationem ipse aliis in locis ita constanter servat, ut omnino vitandum sit, ne veteres Codices hic mendam contineant.

22. *Jam*] Caesaris & Lindenius omittunt particulam hanc.

23. *Neque duro*] Duae hic voces defunt in Edit. Lindenii.

Z

ram aquam ²⁴. Nam siue quid vinolentum siue acidum est, id huic morbo alienum est. Ac postea quoque vitare oportet balneum, ambulationem, gestationem, ceterosque corporis motus. Nam facile id malum redire consuevit; & siue cum frigus subit ²⁵, siue aliqua iactatio, nisi bene jam confirmatis intestinis, reuertitur.

XIV. Is autem morbus, qui in intestino plenior est, in ea maxime parte est, quam caecam ²⁶ esse proposui. Vehemens sit ²⁷ inflatio, vehementes dolores, dextra magis parte: intestinum, quod verti videtur, prope ²⁸ spiritum elidit. In plerisque post frigora cruditaesque oritur, deinde quiescit; & per aeratem faepe repetens sic cruciat, ut vitae spatium nihil demat. Vbi is dolor coepit, admoveere sicca & calida fomenta oportet; sed primo lenta ²⁹, deinde validiora; simulque frictione ad extremas partes, id est, crura brachiaque materiam evocare: si discussus non est, qua dolet, cucurbitulas sine ferro defigere. Est etiam medicamentum ejus rei causa comparatum, quod καλικόν nominatur. Id se reperisse Cassius gloriabatur. Magis prodest potui datum: sed impositum quoque extrinsecus, digerendo spiritum, dolorem levat. Nisi finito vero tormento, recte neque cibis neque potio assumitur. Quo victu sit utendum iis, qui hoc genere tentantur, jam mihi dictum est. Confectio medicamenti ³⁰, quod καλικόν nominatur, ex his constat. Costi, anisi, castorei, singulorum p. x. iiii. petroseli-

ni

²⁴. Potui vero nihil, praeterquam puram aquam] Subaudi siue, vel potius, quod supra habetur, a ferre. Id verbum Constantinus deesse putat.

²⁵. Et siue cum frigus subit] Lindenius omittit siue.

²⁶. Quam caecam] Ante Caesarium legebatur, quam certam; Lindenius leg. quam caecam.

²⁷. Fit] Dicit verbum hoc in Editionibus plerisque. Habet id Lindenii Editio, habet Editio prima, habent Codices Medicei.

²⁸. Intestinum, quod verti videtur, prope] Lindenius leg. intestinum verti videtur, quod prope Epe.

²⁹. Lenta] Linden. leuia; quam sectionem veterum Codicum testimonio nondum confirmare potui. Inter ea dum aliquis testimonium istud inveniat, ego leuia retinebo ex fide meorum Codicum; quamvis non dissitet, ex leuia facile corrumpi potuisse. Attamen si lentus ignis, lentus calor a probatis Scriptoris dicitur, etiam leuia calida fomenta a Celso recte dici videtur.

³⁰. Confectio medicamenti Epe.] Hae usque ad finem capituli confata sunt, multis cum erroribus, ex iis, quae habentur in lib. 5. cap. 25.

sect. 12. & ab aliquo huc inserta. Lindenius ea corrigere conatur ex alio loco libri 5. quod ego tanto minus expedire puto, quanto magis evidens est, haec Celsi non esse; ne corrigendo commendari videantur, quae prorsus repudianda sunt. Nam primum Celsus nunquam adhibuit vocem *confectio*, sed ubique *compositio*; deinde haud scio, an alicui probari possit huc dicendi forma, *confectio medicamenti constat ex his*; quinvis recte dicitur, *esset Confecti* (vel medicamentum, vel maligna, vel aliquod simile) *ex his constat*. Verum alienum hoc totum esse, Celsus ipse indicat in lib. 5. cap. 17. his verbis: *in hoc autem volumine eas (compositiones) explicabo, quae vel desiderari in prioribus potuerunt, vel ad eas curationis pertinent, quae praeterea hic comprehenduntur*. Non igitur hanc compositionem rursus ibi explicaret, si hic explicasset. Nisi quis contra putat, descriptum esse ex hoc loco, atque ibi intrusum. Quod mihi quidem, ea, quae modo dixi, & alia quaedam consideranti, non sit verisimile.

ni p. den. iii. 31 piperis longi, & rotundi, singulorum p. x. ii. 32 papaveris lacrimae, junci rotundi, myrrhae, nardi, singulorum p. x. vi. quae melle excipiuntur. Id autem & devorari potest, & ex aqua calida sumi 33.

XV. Proxima his inter intestinorum mala tormina esse consueverunt: *diarrhoea* Graece vocatur 34. Intus intestina exulcerantur: ex his cruor manat; isque modo cum stercore aliquo semper liquido, modo cum quibusdam quasi mucosis excernitur: interdum simul quaedam carnosae descendunt: frequens dejectiendi cupiditas, dolorque in ano est: cum eodem dolore exiguum aliquid emittitur: atque eo quoque tormentum intenditur; idque post tempus aliquod levatur; exiguaeque requies est: somnus interpellatur: febricula oritur: longoque tempore id malum, cum inveteravit, aut tollit hominem, aut, etiamsi finitur, excruciat. Oportet in primis conquirere; siquidem omnis agitatio exulcerat: deinde jejunum forbere vini cyathum, cui contrita radix quinquifolii sit adjecta: imponere cataplasmata super ventrem, quae reprimunt; quod in superioribus ventris morbis non expedit: quotiesque desedit 35, sublucere aqua calida, in qua decoctae verbenae sint: portulacae vel coctam, vel ex dura muria edisse; cibos potionesque eas, quae adstringunt alvum 36. Si vetustior morbus est, ex inferioribus partibus tepidum infundere vel ptisanam cremorem, vel lac, vel adipem liquatam, vel medullam cervinam, vel oleum, vel cum rosa butyrum, vel cum eadem album crudum ex ovis, vel aquam, in qua lini semen decoctum sit; vel, si somnus non accedit, vitellos cum aqua, in qua rosae floris folia cocta sint. Levant enim dolorem haec, & mitiora ulcera efficiunt; maximeque utilia sunt, si cibi quoque secutum fastidium est. Themi-

son

31. Petreslini p. den. iii. In Edit. Lindo-
nii, petreslini p. v. 17.

32. Singulorum p. x. ii. In Edit. modo al-
tera, singulorum p. v. Haec & verba sequentia,
papaveris lacrimae, junci rotundi, desunt in Edd.
Rucllii, & Caesarii an. 1538.

33. Id autem & devorari potest, & ex aqua
calida sumi. Eadem haec verba habentur in lib.
5. loco citato. Hic vero quodammodo redun-
dant; cum illa antecederent: magis prodest potui da-
tum &c. Omnino si Celsus medicamenti com-
positionem hic adscribere voluisset, videtur verba
constat ex his &c. additurus fuisse post illa,
quod acrius nominatur, aut post illa, dolorem le-
vat; quae supra sunt.

34. Vocatur In Cod. Medic. I. vocatur.

35. Desedit Lindenius leg. desedit; & cepi-
te proximo, desiderat. ut & cap. 17. Sed veteres
Codices habent, desedit, & postea utroque loco,
desedit. Haec igitur significatione sedendi ad ven-
trem exonerandum, adhibet Celsus, non desideo,
sed desido. Si verum est, quod plerique docent,
verbum hoc praeteritum sumere ex desideo, hic
desedit erit temporis praesentis.

36. Cibus potionesque eas, quae adstringunt al-
vum. Haec mihi suspecta sunt. Nam infra quo-
que habetur, Cui vero esse debent, qui leviter ven-
trem adstringunt; delinunt, sicut, si fuscida est,
aqua pura calida, vel ea, quae ipsa quoque adstrin-
git. Constantinus omittit vocem eas.

son muria dura quam asperissima ³⁷ sic utendum memoriae prodidit. Cibi vero esse debent, qui leniter ventrem adstringant. At ea, quae urinam movent, si id ³⁸ confecta sunt, in aliam partem humorem avertendo, profunt; si non sunt confecta, noxam augment: itaque nisi in quibus prompte id facere consuevit, non sunt adhibenda. Potui, si febricula est, aqua pura calida, vel ea, quae ipsa quoque adstringat, dari debet: si non est, vinum leve ³⁹, austerum. Si pluribus diebus nihil remedia alia ⁴⁰ iuverunt, vetusque jam vitium est, aquae bene frigidae potio assumpta ulcera adstringit, & initium secundae valetudinis facit. Sed ubi venter suppressus est, protinus ad calidam potionem revertendum est. Solet autem interdum etiam putris sanies, pessimi-que odoris descendere: solet ⁴¹ purus sanguis profluere. Si superius vitium est, alvus aqua mulsa duci ⁴² debet; tum deinde eadem infundi, quae supra comprehensa sunt. Valensque est etiam adversus cancerem ⁴³ intestinorum, minii gleba cum salis hemina contrita, si mista
his

37. *Quam asperissima*] Hoc Scaliger explodendum putat, quod vox *dura* idem significet. Habetur tamen in MSS. & retineri potest; ut mihi videtur.

38. *Adstringant.* At ea, quae urinam movent, si id *est*.] Ita ex Constantini emendatione, quom Lindenus jam recepit: sed is habet, *moveant*. Alii legunt, ut est in MSS. *Medicis, adstringant* (vel *adstringant*) & ea quae urinam movent (Caecilius & alii quidam, *moveant*). Si ea *est*.

39. *Leve*] Alii *lene*; quam vocem Scaliger conjungit cum sequenti, ut *leuoausterum* sit, quod lene simul & austerum gustu sentitur. Ego, si lene retinendum esset, potius ad vini vires referrem, neque intelligerem, non quod auctore contrarium est, sed quod vehementi. Celsus tamen vinum leno austero opponit cap. 5. huius libri, & manifestus cap. 6. ut eo loco demonstravi. Rectius igitur leve hoc loco Lindenus legit, ut quidam Codices habent: in qua voce siue variari, & ego, & alii antea adnotarunt. Sic lib. 6. cap. 6. sect. 2. Codices alii, *vinum leve, subausterum*, alii *lene* habent; & lib. 3. cap. 22. nonnulli Aldinae Editionem secuti leg. *Vinum assuim debet leve, austerum*; alii cum Edd. *priscis, leve, austerum*; & ita est in Cod. Med. uic. 1. Capite autem 18. huius libri Constantini margini adscripsit *lene*, cum *leve* & (Stephanus, *ous*) *austerum vinum* communiter legatur. Apud Ciceroem quoque lib. 5. Tuscul.

cap. 5. *leve quaedam vino nihil valet in aqua*; alii leg. *lena*. Ceterum *leve* de vino eadem significatione dici videtur, quae de cibo & potu, & in universum dicitur lib. 2. cap. 18. id est, infirmum & facile ad concoquendum. Hac notatione adhibet & Plinius lib. 23. cap. 1. *Levissimum* (vinum) est, quod *celerius innotescit*. Nos ita quoque dicimus *vina leggiera*.

40. *Alia*] Lindenus leg. *illa*, ut est in margine Edit. Constantinianae. Sed in MSS. *notis* est *alia*.

41. *Sole*] Lindenus addit, & *interdum*: Constantini vero Editio ita habet in margine: *solet & purus sanguis interdum profluere*.

42. *Duci*] Lindenus leg. *duci*. In Cod. Vaticanus 11. est *dulci* mendose: itaque littera *i* expungitur. Infra vero omnes Codices habent, *eadem infundi*, non, ut Editio an. 1538. & Lindenus, *etiam infundi*; neque, ut Pantinus, Stephanus, & Ronficus, *eodem infundi*.

43. *Cancerem*] Ita ediderunt Ruellius & Lindenus; & ita in uno MS. Codice Constantini, in uno Scaliger, in tribus Rhodius, in Medicis, excepto primo, & in Vaticanis ego inveni. Vaticanus 11. & VII. mendose habent *cancerem*, Medicus VI. *cancerem*. Significatur ulcus putridum ac serpens, quod interdum in intestinis fieri, cum aliquem tormina prehenderant, Galenus quoque & alii prodicere. Neque dubium est, quin illud Celsus ratione quadam cancerum appellare poterit; ut Scribonius Lar-

gus

his aqua 44 in alvum datur. At si sanguis profluit, cibi potionesque esse debent, quae adstringant.

XVI. Ex torminibus interdum intestinorum laevis oritur; quae 45 continere nihil possunt, & quidquid assumptum est, imperfectum 46 protinus reddunt. Id interdum aegros trahit, interdum praecipitat. In hoc utique adhibere oportet comprimentia; quo facilius tenendi aliquid intestinis vis sit. Ergo & super pectus ponatur 47 sinapi; exulcerataque cute, malagma, quod humorem evocet: & ex verbenis decocta in aqua 48 desiccat: & cibos potionesque assumat, quae alvum adstringunt: & frigidis utatur perfusionibus. Oportet tamen prospicere, ne, simul his omnibus admotis, vitium contrarium per immodicas inflationes oriatur. Paulatim ergo firmari intestina debebunt, aliquibus quotidie adjectis. Et cum in omni fluore ventris, tum in hoc praecipue necessarium est, non quoties libet desiderare, sed quoties necesse est; ut haec ipsa mora 49 in consuetudinem ferendi oneris intestina deducat. Alterum quoque, quod aequae ad omnes similes affectus pertinet, in hoc maxime servandum est; ut, cum pleraque utilia insuavia sint, qualis est plantago, & rubi, & quidquid maliciorum mistum est, ea potissimum ex his dentur, quae maxime aeger volet: deinde, si omnia ista fastidiet, ad excitandam cibi cupiditatem, interponatur aliquid minus utile, sed magis gratum. Exercitationes & fri-

gus item appellat Cap. 28. n. 114. Illud dubium, num *cancerem* dixerit: solet enim *cancerem*. Nam quod Scallger scribit: *mibi conjungit cancerem cum intestinorum gangraena: unde defaecatio saepe cancerem intestinorum ab eo nuncupatur*; non puto locum esse invenire posse, nisi ipse ostenderit. Quare, cum alibi semper *cancer, canceri*, non *canceris*, Celsus esset, hic essetne modus haud facile ex hoc uno loco ite tribui potest: praefertim cum lectio variet. Quod nisi & Medici 1. in hac parte, qua suspectus est, & 1 V. qui ad illius fidem hic quoque castigatus est, parum firma esset auctoritas, minus dubitarem *ultra* ex his Codicibus retinere, ut alii legunt. Generalis enim vox est, quae cunctum quoque, ut speciem, comprehendit.

44. *Si missa sit aqua*] Antea legebatur: *si* (in Edit. Lindenii & in margine Constantinae, *si*) *misur*, *missa sit aqua*: ut est in Codice Medic. J. Ego sic reposui ex aliis Codicibus; neque aliter legendum videtur.

45. *Qua*] Haec Lindenii emendatio mihi valde probatur. Antea legebatur, *quae*.

46. *Imperfectum*] Lindenius leg. *incompositum*. Sed si vox *incompositus* Faciolato dubia est, quod neque alibi occurrit, ut ipse affirmat, & hic quinque Editiones apud eum, ut aliae item & duo MSS. Codices apud Morgagnum, aliter habent; eo magis mihi dubia esse debet, qui *imperfectum* invenerim etiam in Codicibus Medicis & in Editione princeps & in vetustissima an. 1493.

47. *Ponatur* omnes legunt, praeter Lindenium; & infra, praeter eundem Lindenium & Constantinum, *utetur*.

48. *Ex verbenis decocta in aqua*] Sic Lindenius ex emendatione Constantini, qui suam conjecturam confirmat ex loco illo cap. 27. *fervere i serenas partes aqua decocta ex verbenis comprimentibus*. Confirmare poterat aliis duobus similibus locis lib. 6. cap. 18. sect. 8. & 9. Antea legebatur, ut habent Codices Medici, *ex verbenis decoctis aqua*.

49. *Haec ipsa mora*] Stephanus leg. *haec ipsa mora*.

frictiones huic quoque morbo necessariae sunt; & cum his sol, ignis, balneum, vomitus, ut Hippocrati visum est, etiam albo veratro, si cetera parum proficiant, evocati.

XVII. Nonnumquam autem lumbrici quoque occupant alvum; hinc modo ex inferioribus partibus, modo foedius⁵⁰ ore redduntur: atque interdum latos eos, qui pejores sunt, interdum teretes videmus. Si lati sunt, aqua potui dari debet, in qua lupinum, aut cortex mori decoctus sit; aut cui adjectum sit contritum vel hyssopum, vel piperis acetabulum, vel scammoniae⁵¹ paulum. Vel etiam pridie, cum multum allium ederit, vomat. posteroque die mali Punici tenues radículas colligat, quantum manu comprehendet; eas contusas⁵² in aquae tribus sextariis decoquat, donec tertia pars supersit; huc adiciat⁵³ nitri paulum, & jejunus bibat. Interpositis deinde tribus horis, duas portionesumat, aut aquae, vel muriæ duræ sit adjecta⁵⁴: tum desidat subjecta calida aqua in pelve. Si vero teretes sunt, qui pueros maxime exercent, & eadem dari possunt, & quaedam leviora; ut contritum semen urticae, aut brassicae, aut cumini cum aqua, vel mentha cum eadem⁵⁵, vel absinthium decoctum, vel hyssopum ex aqua mulsa, vel nasturtii semen cum aceto contritum. Edisse etiam & lupinum, & allium prodest; vel in alvum oleum⁵⁶ subter dedisse.

XVIII. Est autem aliud levius omnibus proximis, de quibus supra dictum

^{50.} *Modo foedius*] Lindenius leg. *modo*, quod fecit.

^{51.} *Vel scammoniae*] Caesarius, Ruellius, & Lindenius omittunt *vel*; quam particulam, cum in prisca quoque Editionibus deesset, restituit Egnatius, & ego inveni in Cod. Medic. I. Hic locus ita legitur in aliis MSS. *vel hyssopum, vel piperis acetabulum, vel hyssopum scammoniae &c.* Hinc error. Quidam enim duas voces, *vel hyssopum*, ante *scammoniae*, tollendas putarunt, cum *hyssopum* duntaxat tollenda sit.

^{52.} *Eas contusas*] Ita ex MSS. In Medic. I. additur *que alia manu*; unde vulgo, easque contusas.

^{53.} *Huc adjecta*] Forma loquendi similis illius, quo vinum & aleum adjectum, cap. 9. huius libri. Lindenius leg. *huic*, ut malebat Constantinus.

^{54.} *Das potionesumat, aut aquae, vel muriæ duræ sit adjecta*] Locus hic multis modis depravatus est. In Codice Medic. I. & in Editionibus prisca ita legitur: *das potionesumat, aut aquae vel muriæ duræ sit adjecta*. Linde-

nus reponit *talis*, pro *aut*, & *huic*, ut placebat Constantino, pro *sic*. Sed Constantinus ut legendum putabat, pro *aut*. Alii Medici Codices ita habent: *duas potionesumat. At aquae (III. & VI. eque) vel muriæ duræ sit adjecta, ut ego existimo; cetera non item.* Omnino videtur quidpiam deesse, vel post vocem *duræ*, vel ante *aquae*. Atque ut fortasse ortum est ex geminatione postremæ syllabæ verbi *sumas*, exque ut postea factum est *aut*. Itaque fortasse legendum: *duas potionesumat aquae vel muriæ duræ, cui res quaedam sit adjecta*. Sed sine meliorum Codicum auxilio nihil certi constitui potest.

^{55.} *Cum eadem*] Has duas voces alii omittunt.

^{56.} *In alvum oleum &c.*] Alii leg. *malvas oleum*, ut habet Codex Medicus I. In Codicibus reliquis sex est, *malvum*, manifeste mendo, pro *in alvum*, ut correxit Egnatius; quem Constantinus, Stephanus, & Lindenius secuti sunt.

dictum est, quod *τενερμὸν* 57 Graeci vocant. Id neque acutis neque longis morbis adnumerari debet, cum & facile tollatur, neque unquam per se jugulet. In hoc aequae atque in torminibus frequens descendendi cupiditas est; aequae dolor, ubi aliquid excernitur. Descendunt autem pituitae mucisque similia, interdum etiam leviter subcruenta: sed his interponuntur nonnumquam ex cibo quoque recte coacta 59. Desidere oportet in aqua calida; saepiusque ipsum anum 60 nutrire; cui plura medicamenta idonea sunt: butyrum cum rosa; acacia ex aceto liquata; emplastrum id, quod *τετραφάρμακον* Graeci vocant, rosa liquatum; alumen lana 61 circumdatum, & ita appositum; eademque ex inferiore parte indita, quae torminum auxilia sunt; caedem verbenae decoctae, ut inferiores partes foveantur. Alternis vero diebus aqua, alternis leve & austerum vinum bibendum est. Potio esse debet egelida & frigidae propior; ratio 62 victus talis, qualem ad tormina 63 supra praecepimus.

XIX. Levior etiam, dum recens, dejectio est 64; ubi & liquida alvus, & saepius quam ex consuetudine fertur: atque interdum tolerabilis dolor est, interdum gravissimus; idque pejor est. Sed uno die fluere alvum saepe pro valetudine est: atque etiam pluribus, dum febris absit, & intra septimum diem id conquiescat. Purgatur enim corpus, & quod intus laesum erat, utiliter effunditur. Verum spatium periculosum est: interdum enim tormina ac febriculas excitat,

57. *Τενερμὸν*] In Edd. praeficitur est, *τενερμον*. Quidam cum Caesario scribunt *τενερμὸν*. In Cod. Medic. I. *TENECMON*.

58. *Cum & facile*] In Edit. an. 1538. & in Lindeniana deest &c.

59. *Coacta*] Lindenius, *cocta*, ut Constantinus legendum putat. Ego retineo *coacta*, quod in MSS. Inveni: nam eadem significatione usurpatur in lib. 2. cap. 8. *Alvus in hac valetudine ea tuta est, quae quotidie coacta, eoque convenientia sit, quae effluuntur, reddit.* Vide Morgagnum ad locum illum lib. 2. cap. 3. *Pejor cito alvus est &c.*

60. *Ipsum anum*] Alii leg. *ipsum manū*, ut est in MSS. Medicis. Ita hunc locum Constantinus correxit, atque ita Lindenius edidit. Idem Lindenius postea leg. *eui rei plura &c.* Sed vox rei non est in antiquis libris, neque necessaria est; quamloquidem Celsus alibi sic loquitur. Vide adnot. 56. ad lib. 2. cap. 18.

61. *Lana*] Lindenius leg. *lanæ*.

62. *Egelida & frigidae propior*] *magis &c.*] Antae Lindenium legebatur: *egelida & frigida*. Pro-

prior ratio &c. ut est in Medic. I. aliisque MSS.

63. *Ad tormina*] Ita Lindenius cum Caesario. Alii legunt, ut Codices Medici habent, *in tormina*; id est, contra tormina. Constantinus ex conjectura, *in torminibus*. Sic cap. 5. hujus libri: *eadem fere facienda sunt, quae in faecibus exulceratis praecepta sunt*; lib. 5. cap. 28. sect. 11. *convenit quae in vulneribus exposta sunt*; lib. 7. cap. 33. *Cetera postea fere facienda, ut in vulneribus, in quibus pus moveri debet, praecipuum est*; lib. 8. cap. 6. *vepere, ut in naribus posui, fovenda*. Itaque Constantino magis accedendum videtur. Nisi forte duae voces, *in tormina*, interpretis alicujus sunt, & Celsus scripsit, *quales supra praecipimus*; caput decimum quintum non magis, quam decimum sextum, respiciens; cum utrobique eandem viam rationem proponit; eibus videlicet *potiusque, quae alvum adstringunt*.

64. *Dejectio est*] Lindenius omisit *est*, & postea leg. *In qua interdum, pro atque interdum, ut & alii legunt, & legendum est ex MSS. Medicis.*

tat, viresque consumit. Primo die quiescere satis est; neque impetum ventris prohibere. Si per se desit, balneo uti, paulum cibi capere: si mansit, abstinere non solum a cibo, sed etiam a potione. Postero die, si nihilominus liquida alvus est, acque conquirere; paulum adstringentis cibi sumere. Tercio die in balneo ire: vehementer omnia praeter ventrem perfricare: ad ignem lumbos, scapulasque admove: cibi uti, sed ventrem contrahentibus; vino non multo, meraco. Si postero quoque die fluct, plus edisse, fed vomere etiam. Ex toto ⁶⁵, donec conquiescat, contra siti, fame, vomitu niti. Vix enim fieri potest, ut, post hanc animadversionem, alvus non contrahatur. Alia via est, ubi velis suppressere: cocnare, deinde vomere: postero die in lecto ⁶⁶ conquiescere; vespere ungi, sed leniter: deinde panis circa scilibrum ex vino Aminaco mero sumere; tum assum aliquid, maximeque avem; & postea vinum idem bibere aqua pluviali mistum: idque usque quintum diem ⁶⁷ facere, iterumque vomere. Frigidam autem assidue potionem esse debere, contra priores auctores Asclepiades affirmavit, & quidem quam frigidissimam. Ego experimentis quemque in se credere debere existimo, calida potius, an frigida utatur. Interdum autem evenit, ut id ⁶⁸ pluribus diebus neglectum, curari difficiliter possit. A vomitu oportet incipere: deinde postero die vespere tepido loco ⁶⁹ ungi; cibum modicum assumere, vinum meracum quam asperissimum; impostam super ventrem habere cum cerato rutam. In hoc autem affectu corporis neque ambulatione, neque frictione opus est: vehiculo sedisse, vel magis etiam equo, prodest: neque enim ulla res magis intestina confirmat. Si vero etiam medicamentis utendum est, aptissimum est id, quod ⁷⁰ ex pomis fit. Vindemiae tempore in grande vas congienda sunt pira atque mala silvestria: si ea non sunt, pira Tarentina viridia, vel Signina, mala Scandiana vel Amerina, myrapia ⁷¹; hisque adjicienda sunt cotonea, & cum

65. Sed vomere etiam. Ex toto &c.] Locum hic olim sic interpungebatur: sed vomere etiam ex toto, donec conquiescat. Contra siti &c. Et, quia error errorem parit, Contra sitim est in Editione an. 1493. quam plerique secuti sunt. Lindenius, recte interpungendo, ita locum restituit. Fortasse tamen legendum: sed vomere. Et ex toto, donec conquiescat, contra siti &c. sicut lib. 2. cap. 15. Et ex toto nunquam cessari corpus dolens debet; lib. 3. cap. 7. sect. 1. Et ex toto, non sic pueri, ut viri, curari debent. Nisi ejicienda sit particula etiam; quae porro omitti-

tur in Editione Constantini. Invenitur tamen in Codicibus Medicis.

66. In lecto] Praepositionem in non habet Lindenius; ut neque Editio an. 1538.

67. Vique quintum diem] Quidam cum Caesario leg. usque ad quintum diem.

68. Id] Linden. id malum.

69. Loco] Egnatius, Constantinus, & Stephanus leg. oleo.

70. Id, quod] Lindenius tollit id.

71. Myrapia] Al. cum Caesario scribunt myrrhopia. Nisi vox haec posita est loco non suo,

cum ipsis corticibus suis Punica, forba, &, quibus magis utimur, etiam terminalia, sic, ut haec tertiam ollae partem teneant: tum deinde ea musto implenda est; coquendumque id, donec omnia, quae indita sunt, liquata, in unitatem quamdam coeant. Id gustui non insuave est; &, quandocumque opus est, assumptum leniter, sine ulla stomachi noxa, ventrem tenet. Duo aut tria cochlearia uno die sumpsisse, satis est. Alterum valentius genus: myrti ⁷² baccas legere, ex his vinum exprimere, id decoquere, ut decima pars remaneat, ejusque cyathum forbere. Tertium, quod quandocumque fieri potest: malum Punicum excavare, exemptisque omnibus seminibus, membranas, quae inter ea fuerunt, iterum conicere: tum infundere cruda ova, rudiculaque ⁷³ miscere: deinde malum ipsum super prunam imponere; quod, dum humor intus est, non adurit: ubi siccum esse coepit, removere oportet, extractumque cochleari, quod intus est, edisse. Aliquibus ⁷⁴ adjectis, majus momentum habet: itaque etiam in piperatum conicitur, misceturque cum sale & pipere, est quid ex his edendum est. Pulicula ⁷⁵ etiam, cum qua paulum ex favo vetere coctum sit, & lenticula cum malicorio cocta, rubique cacumina in aqua decocta, & ex oleo atque aceto assumpta, efficacia sunt: atque ea aqua ⁷⁶, in qua vel palmulac, vel malum cotoneum, vel arida forba, vel rubi decocti sunt, potata ⁷⁷: quod genus significo, quoties potionem dandam esse dico, quae adstringat. Tritici quoque hemina in vino Aminaeo austero decoquitur; idque triticum jejuno ac sitienti datur; superque id vinum id forbetur: quod jure valentissimis medicamentis ⁷⁸ adnumerari potest. Atque etiam potui datur vinum Signinum, vel resinatibus austurum, vel quodlibet austurum. Contunditurque cum corticibus, seminibusque suis Punicum malum, vinoque tali miscetur: idque vel merum for-

suo, praeter pira myrtila, de quibus apud Plinium & Columellam mentio est, malorum quod genus fuisse dicendum est, quod veteres eodem nomine appellabant.

72. Myrti] In Cod. Medic. I. & in aliis quoque, murto.

73. Rudiculae] Ante Egnatium legebatur rudiculaeque, ut est in MSS. Medicis. Lib. 6. cap. 19. rudicula miscere. Sed ibi quoque plerique Codices depravati sunt.

74. Aliquibus] Lindenius leg. Hoc aliquibus.

75. Est quid ex his edendum est. Pulicula &c.] Locus vitiosus, & fortasse mutilus. Mihi neque Lindenii lectio, estque ex his. Edenda est pulicula &c. satis placet; neque, quod ab

his edendum est: pulicula &c. ut habet in libri margine Constantinus; neque, atque ex his edendum est. Pulicula &c. vel, estque ex his edendum. Pulicula &c. ut alicui foretisse legendum videbitur. In eo Constantino assentior, quod post edendum est, distinctionis notam ponit. Alii haec verba sic distinguunt: est quid ex his edendum, est pulicula &c. In Codice Medic. I. habetur, est quid ex his edendum est puliculae. Pro quid, in Vatic. I. est quis, in V. quod.

76. Atque ea aqua] Linden. ut & ea aqua.

77. Potata] Glossema est, ut ego puto.

78. Medicamentis] Non est vox haec in Cod. Medic. I.

A a

forbet aliquis, vel bibit mistum. Sed medicamentis uti, nisi in vehementibus malis, supervacuum est.

XX. 1. Ex vulva quoque foeminis vehemens malum nascitur: proximaeque ab stomacho, vel afficitur haec, vel corpus afficit. Interdum etiam sic exanimat, ut tamquam comitiali morbo prosterнат. Distat tamen hic casus, eo quod neque oculi vertuntur, nec spumae profiunt, nec nervi distenduntur: sopor tantum est. Idque 79 quibusdam foeminis crebro revertens perpetuum est. Vbi incidit, si satis virium est, sanguis missus adjuvat: si parum est, cucurbitulae tamen defigendae sunt in inguinibus. Si diutius aut jacet aut aliqui jacere consuevit, admove oportet naribus extinctum ex lucerna linamentum, vel aliud ex iis, quae foedioris esse odoris retuli, quod mulierem excitet. Idemque aquae quoque frigidae 80 perfusio efficit. Adjuvatque ruta contrita cum melle, vel ex cyprino ceratum, vel quodlibet calidum & humidum cataplasma, naturalibus pube tenus impositum. Inter haec etiam perfricare coxas, & poplites oportet. Deinde, ubi ad se rediit, circumcidendum vinum est in totum annum 81, etiamsi casus idem non revertitur: frictione quotidie utendum totius quidem corporis, praecipue vero ventris, & poplitum: cibus ex media materia dandus: sinapi super imum ventrem tertio quoque aut quarto die imponendum, donec corpus rubeat. Si durities manet 82, mollire commode videtur solanum in lac demissum, deinde contritum; & cera alba atque medulla cervina cum irino, aut sebum taurinum vel caprinum cum rosa mistum. Dandum etiam potui vel castoreum est, vel gith, vel anethum. Si parum pura est, purgetur junco quadrato. Si vero vulva exulcerata est, ceratum ex rosa fiat, & 83 recens suilla adeps, & ex ovis album misceatur, idque apponatur; vel album ex ovo cum rosa mistum, adjecto, quo facilius consistat, contritae rosae pulvere. Dolens

79. Idque] Lindenius leg. *Id virium*; deinde, *perpetuum evadit*, pro *perpetuum est*.

80. Aquae quoque frigidae] Quaeque vulgo ab omnibus omittitur, praeterquam a Ruellio & Stephano; sed habetur in MSS.

81. In totum annum] Per integrum annum. Infra cap. 24. Quidam, cum toto anno a vino, melle, vixit sibi temperasset, securitatem totius vitae consecrati sunt. Rittershusius ad Placodrum lib. 4. lib. 20. ut notat Almeloveenius, vocem annum delendam putat, ut legatur in totum, id est, omnino; velut lib. 6. cap. 9. vinum ex toto circumcidendum est. Extat tamen vox illa in MSS. omnibus.

82. Si durities manet] Non apparet, de qua duritie loquitur. Aliqua fortasse defuit ad alios vulvae morbos abstinentia, praesertim ad ejus inflammationem, de qua mentio est in lib. 5. cap. 21. sect. 4. & cap. 25. sect. 3.

83. Fiat. &c.] Lindenius leg. *fiat*: etiam: supra vero, *purgetur*; cum *fiat*; & antea legetur, & *purgetur*, ut est in MSS. Medicis. Si verbum *fiat* retinendum est, omnino lego, *fiat*; sed fortasse tollendum est, legendumque, *ceratum ex rosa, & recens &c.* Sive autem id verbum tollatur, sive non tollatur, sensus est: ceratum ex rosa, suillam adipem, & album ex ovis simul miscenda esse, atque apponenda.

lens vero ea ⁸⁴ sulphure suffumigari debet. At si purgatio nimia mulieri nocet, remedio sunt cucurbitulae, cute incisa, inguinibus vel etiam sub mammis admotae. Si maligna purgatio est, subijcienda sunt ⁸⁵

• • • • •

coëunt ⁸⁶. Id faciunt etiam albae olivae, & nigrum ⁸⁷ papaver cum melle assumptum, & gummi cum trito semine apii liquatum, & cum cyatho passi datum. Praeter haec, in omnibus vesicae ⁸⁸ doloribus idoneae potiones sunt, quae ex odoribus sunt, id est, spica nardi, croco, cinnamo ⁸⁹, casia, similibusque: idemque etiam decocta lentiscus praestat. Si tamen intolerabilis dolor est, & sanguis profluit, etiam sanguinis detractio apta est; aut certe coxis admotae cucurbitulae cute incisa.

2. At cum urina super ⁹⁰ potionum modum etiam sine dolore proficiens ⁹¹ maciem & periculum facit, si tenuis est, opus est exercitatione

84. Ea] Invenitur pronomen hoc in omnibus MSS. sed fortasse ex glossae. Lindenius reponit *vulva*.

85. Subijcienda sunt] Multa hic desiderari Morgagnus ostendit: quae vero ea sint, ex capium titulis colligit, quorum index cuilibet libro praemittitur in duobus MSS. Codicibus, quibus usus est. Ejusmodi indices habentur etiam in Medicis II. III. IV. V. VI. & VII. titulique ad hunc locum pertinentes ita se habent in illis Codicibus:

Vulva (al. Foiva) exulcerata est.

De vesica.

De calculis in vesica.

In omni dolore vesicae.

Atque in IV. & V. numerus quoque capitulum adscribitur; in quarto *CII. CIII. CIV. CV.* in quinto *CVI. CVII. CVIII.* In Codice autem vetustiori argumentum huius lib. ita proponitur: *De capitis doloribus, de distensione uris, linguae resolutione, distillatione, gravedine, rigore cervicis, angina, difficultate spirandi, faucium exulceratione, sanguinis ore redditus, de adhaerentibus stomachi, laterum, pulmonis, jecineris, lienis, renum; choleræ, coeliacæ, ileo, colo, torminibus, dysenteria, lumbricis, tenesmo, dejectione, vulvae & vesicae vitio, profusione seminis, cæcis, genibus, uteris, pedibus, moribus dolentibus.* Porro lacunam hoc loco plerique Codd. habent,

alii magnam, alii parvam. In aliquibus, praeter ea, quae dixi, defuit, cum parte reliqua huius capituli, etiam duo proxima *XXI. & XXII.*

86. *Coëuntia*] Ita in MSS. omnibus. Quidam cum Caesario leg. *coëcrentia*; in his Lindenius.

87. *Olivæ, & nigrum &c.*] Hic quoque Caesariana, & aliae quaedam Editiones ab antiquis Codicibus, nonnihil variant, quod non habent particulam *&*. Lindeniana neque *&* habet, &, ut notat Morgagnus, habet *vulvae*, pro *olivæ*.

88. *Vesicae*] Lindenius leg. *vulvae*: quae fuit Constantini conjectura, huius perspicacis, quomodo a vulvae morbis ad morbos vesicae sermo conversus sit. Neque enim noverat, quam multa supra desiderarentur.

89. *Cinnamo*] Al. cum Egnatio, *cinnamomo*. *Super*] In MSS. Codicibus *super* & *super* saepe variant. Fortasse hic legendum, *super*.

91. *Etiam sine dolore proficiens*] Etiam si dolor non est &c. Haec autem verba respiciunt locum superiorem, ubi agitur de urina cum dolore reddita; ut significant verba illa, *in omni dolore proficiens*. Lindenius hunc locum ita leg. *urina super potionum modum mingitur, & jam sine dolore proficiens &c.* sed reclamant MSS. Codices & Medicei & Vaticani. Editio an. 1497. habet *super*, pro *dolore*; sed mendose.

tione & frictione, maximeque in sole, vel ad ignem: balneum rarum esse debet, neque longa in eo mora: cibis comprimens: vinum austerrum meracum, per aestatem, frigidum, per hiemem, egelidum; sed tantum, quantum minimum sit. Infima alvus quoque vel ducenda ⁹², vel lacte purganda est. Si crassa urina est, vehementior esse debet & exercitatio, & frictio: longior in balneo mora: cibis opus est teneris ⁹³: vinum idem. In utroque morbo vitanda omnia sunt, quae urinam movere consueverunt.

XXI. Est etiam circa naturalia vitium, nimia profusio seminis, quod sine venere, sine nocturnis imaginibus sic fertur, ut, interposito spatio, tabe hominem consumat. In hoc affectu salutare sunt vehementes frictiones, perfusiones, natationesque quam frigidissimae: neque cibi, nec potio, nisi frigida assumpta. Vitare autem oportet ⁹⁴ cruditates, & omnia instantia: nihil ex iis assumere, quae contrahere semen videntur; qualia sunt, filigo, similia, ova, alica, amyllum, omnis caro glutinosa, piper, eruca, bulbi, nuclei pinei. Neque alienum est, fovere inferiores partes aqua decocta ex verbenis comprimentibus: ex iisdem aliqua cataplasmata imo ventri inguinibusque circumdare; praecipueque ex aceto rutam: vitare & ne ⁹⁵ supinus obdormiat ⁹⁶.

XXII. Superest, ut ad extremas partes corporis veniam, quae artibus inter se conferuntur. Initium a coxis faciam. Harum ingens dolor esse consuevit: isque hominem saepe debilitat, & quosdam non dimittit. Eoque id genus difficillime curatur, quod fere post longos morbos vis pestifera ⁹⁷ huc se inclinat: quae ut alias partes ⁹⁸ liberat, sic hanc ipsam ⁹⁹ quoque affectamprehendit. Parendum primum aqua calida

⁹². Infima alvus quoque vel ducenda] Alii leg. In finis, vel Ischia, ut est in Cod. Medic. I. In III. aliusque habetur, Ischia; & ita restituit Egnatius; cui cum aliis multis adhibetur etiam Lindenius. Sed vox haec, ut mihi videtur, addita est ab interprete. Neque enim Ita loquitur Celsus. Lib. 2. cap. 12. sect. 2: Purgantur vero alvus totius ducenda est; lib. 3. cap. 7. ducenda alvus vel aqua vel trifurcae cremore, & cap. 12. praeter haec ducenda alvus est; & cap. 14. dicit (Asclepiades) alvum duci oportere; & cap. 15. ducere alvum. Plura similia loca sunt, quae declarant vocem infima redundare, aique alienam esse.

⁹³. Teneris] Constantinus mallet, tenuibus. In Cod. Mediceo vetustiori est, teneribus.

⁹⁴. Vitare autem oportet] Lindenius leg. Opor-

et autem vitare; deinde, nihilque, pro nihil.

⁹⁵. Praecipueque ex aceto rutam: vitare & ne] Pro & ne, ut habent etiam Codices Medici, quidam, Pantinum secuti, leg. etiam ne. Sic autem interpungendus est hic locus cum Constantino, Ronfio, & Morgagnio. At praecipueque ex aceto rutam vitare, & ne] Lindenius leg. praecipueque ex aceto. Vitare autem oportet rutam & ne] &c.

⁹⁶. Obdormias] Lindenius, dormias.

⁹⁷. Vis pestifera] Idem, vi pestifera; deinde, quod ut, pro quae ut.

⁹⁸. Alias partes] Ita in Edit. Lindenii, in margine Constantinae, & in Cod. Vatic. I. Alii habent, illas partes.

⁹⁹. Ipsam] In Cod. Medic. I. jam ipsam.

illa est: deinde utendum calidis cataplasmatibus¹. Maxime prodesse videtur, aut cum hordacea farina, aut cum ficu ex aqua decocta mistus capparum cortex concisus; vel lolii farina ex vino diluto cocta, & mista cum arida² faece: quae quia refrigescunt, imponere noctu malagmata commodius est. Innulae quoque radix contusa, & postea ex vino austero cocta, & late super coxam imposita, inter valentissima auxilia est. Si ista non solverunt, sale calido & humido utendum est. Si ne sic quidem finitus dolor est, aut tumor ei accedit, incisa cute admoveendae sunt cucurbitulae; movenda urina; alvus, si compressa est, ducenda. Ultimum est, & in veteribus quoque morbis³ efficacissimum, tribus aut quatuor locis super coxam, cutem candentibus ferramentis exulcerare. Frictione quoque utendum est, maxime in sole, & eodem die saepius: quo facilius ea, quae coeundo nocuerunt, digerantur⁴: caque, si nulla exulceratio est, etiam ipsis coxis; si est, ceteris⁵ partibus adhibenda est. Cum vero saepe aliquid exulcerandum candenti ferramento sit, ut materia inutilis evocetur, illud perpetuum est, non, ut primum fieri potest, hujus generis ulcera sanare; sed ea trahere, donec id vitium, cui per haec opitulamur⁶, conquiescat.

XXIII. Coxis proxima genera sunt; in quibus ipsis nonnumquam dolor esse consuevit. In iisdem autem cataplasmatibus cucurbitulisque praefidium est: sicut etiam, cum in humeris, aliisve commissuris dolor aliquis exortus est. Equitare ei, cui genera dolent, inimicissimum omnium est. Omnes autem ejusmodi dolores, ubi inveteraverunt, vix citra usionem finiuntur.

XXIV. In manibus pedibusque articularum vitia frequentiora longioraque sunt; quae in podagris chiragrisve esse consueverunt. Ea raro vel castratos, vel pueros ante foeminae coitum, vel mulieres, nisi qui- bus menstrua suppressa sunt, tentant. Vbi sentiri coeperunt, sanguis mittent-

1. Cataplasmatibus] Cod. Medic. L. & hic & cap. sequenti, cataplasmatibus.

2. Arida] Acidu legebatur ante Lindenium, & infra, & ex vino austero potius cocta: ut est in Cod. Medic. L. atque in aliis quoque.

3. In veteribus quoque morbis] Pro veteribus, Editiones Pinzii, Juntae, Casaril, & Lindenii habent inter; ut jam adnotavit Morgagnus. Ortus est error ex eo, quod in Editione principe Florentina, & in Veneta an. 1493. mon- dole est veteribus. Sed omnes Medicei Codices plane habent veteribus.

4. Digerantur] In MSS. & Medicis & Vaticanis, atque Editionibus praecis, diriguntur.

Ego cum Fantino & Lindenio secutus sum Editionem Casaril. Constantinus quoque in margine habet digerantur ex veteri quodam libro.

5. Si est, ceteris &c.] Alii leg. sicut & ceteris. In Cod. Medic. L. est, sic & ceteris: quod non longe abest a Lindenii lectione, quam ego probavi.

6. Opitulamur] Plerique cum Editione an. 1493. habent opulatur. Sed in Edit. L. & in Lindeniana, & in MSS. legitur opulatur.

7. Sunt; quae in podagris chiragrisve esse consueverunt. Ea &c.] Haec verba ita legit & distinguit Lindenius: sunt. Quae in podagris chiragrisve esse consueverunt, ea &c. Sed perpetuum est.

mittendus est: id enim inter initia statim factum, saepe annuam, nonnumquam perpetuam valetudinem bonam praestat ⁸. Quidam etiam, cum asinino lacte epoto sese cluissent ⁹, in perpetuum hoc malum evaserunt. Quidam, cum toto anno a vino, mulso, venere sibi temperassent, securitatem totius vitae consecuti sunt. Idque utique post primum dolorem servandum est, etiamsi quievit. Quod si jam consuetudo ejus facta est, potest quidem aliquis esse securior iis temporibus, quibus dolor se remisit: majorem vero curam adhibere debet iis ¹⁰, quibus id revertitur; quod fere vere autumnove fieri solet. Cum vero dolor urget ¹¹, mane gestari debet; deinde ferri, inambulatione leni se dimovere ¹², &, si podagra est, interpositis temporibus exiguus, invi-

ram: quia Celsus hoc loco non loquitur, nisi de podagra chiraquae. Ego valde dubito, ne hoc toxum, quae in podagra chiraquae esse consuevit, ex margine sit assumptum. Videtur enim esse explicatio quaedam membri praecedentis, ab eodem adscripta, a quo illa, quod in podagra chiraquae esse consuevit, in lib. 1. cap. 19.

8. Perpetuam valetudinem bonam praestat] Editiones priscae vocem bonam non habent; ut neque Cod. Medicus I. Sed cum Egnatius aliique nonnulli legerent, perpetuam valetudinem totam praestat; Constantinus bonam pro totam reponendum existimavit; itaque Lindenius reposuit. Hanc lectionem illud maxime firmat, quod eadem loquendi forma occurrit lib. 6. cap. 19. annuam valetudinem bonam praestat; ut communiter legitur, & legendum est; quamvis quidam MSS. Codices aliter habeant. Cum igitur vox totam sit in multis MSS. quum mendosum esse nemo non videt, emendationem a Celfo ipso habemus. Adjunctum autem bonam, non solum allato in loco adhibet, sed & in aliis multis. Lib. 2. cap. 14. ut quamprimum bona valetudo contingat; lib. 4. cap. 4. scilicet. 1. facilius ad bonam valetudinem recurritur est; & cap. 5. reddit huiusmodi valetudinem, nisi eundem defenditur bona valetudo, quibus reddita est. Etiam in praefatione lib. 1. praefatione valetudinem dixit, & secundam, id est, bonam, adjunxit: Nam quae deinceps consuevit, Lindenius, asinino lacte epoto ex toto se cluissent. Ego secutus sum Editiones priscae &

Codicem Medicum I. aliosque ex Vaticanis; sed libri MSS. habent sese, impressi, se.

10. Debet tunc] Antea legebatur, debet tunc, vel hi; nec aliter in MSS. inventi. Sed tunc, id est, temporibus, legendum esse Morgagnus ostendit: Ita igitur restitui: praeterea, ut omne vitium tolleretur, pro debet reposui debet; quod verbum regitur ab aliquo. Facile autem perspicitur, quae fuerit erroris causa: debet constare non poterat, cum esset tunc; ideo debet legendum putarunt.

11. Cum vero dolor urget] Aldinum & vetustiores Editiones sequor, cum quibus consentit Cod. Medic. I. Haec autem verba opponuntur praecedentibus, tunc temporibus, quibus dolor se remisit; ac tempus significant, quae neget laborat ex dolore: ut & illa ostendunt, quae infra sunt: Pro dolor & inflammatio se remiserunt. Caesarius, & post eum omnes leg. non urget; & ita Medicus III. alique Codices habent. Verum ex ista lectione illud sequitur, ut Celsus, quae vitium ratio in ipso dolore servanda sit, explicare omiserit. Atqui id praecipuum erat, quod explicare debebat. Nam hoc vitium ex his est, quibus vitium ratio maxime subvenit; ut dicitur initio libri proximi.

12. Mane gestari debet; deinde ferri, inambulatione leni se dimovere] Omnia recte habebunt, si tollatur ferri; quod idem significat atque gestari. Cum autem in plerisque MSS. sit non mane gestari, sed manu gestari, fortasse aliquis interpres margini adscripsit ferri: nam, ut est apud Cajum JCum l. 235. ff. de V. S. ferri praevis dicimus, quae quis suis corpore bajulet. In Codice Mediceo I. est maggestari, &, supra hanc vocem, ne, ut legitur mane gestari. Palaeologus vero ne in ea verit, secitque manu gestari. Co-

tuta

invicem modo federe, modo ingredi ¹³; tum, antequam cibum capiat, sine balneo, loco calido leniter perfricari, fudare, perfundi aqua egelida; deinde cibum sumere ex media materia, interpositis rebus urinam moventibus; quotiesque plenior est, evomere. Vbi dolor vehemens urget, interest, sine tumore is sit, an tumor cum calore, an tumor jam etiam obcalluerit ¹⁴. Nam si tumor nullus est, calidis fomentis opus est. Aquam marinam, vel muriam duram fervefacere oportet, deinde in pelvem conjicere, & cum jam homo potest ¹⁵, pedes demittere, superque pallam dare, & vestimento tegere; paulatim deinde juxta labrum ipsum ex eadem aqua leniter infundere; ne calor intus destituat; ac deinde noctu cataplasmata calefacientia imponere, maximeque hibisci radicem ex vino coctam. Si vero tumor calorque est, utiliora sunt ¹⁶ refrigerantia, recteque in aqua quam frigidissima articuli continentur; sed neque quotidie, neque diu ¹⁷, ne nervi laedantur ¹⁸. Imponendum vero est cataplasma, quod refrigeret: neque tamen in hoc ipso diu ¹⁹ permanendum; sed ad ea transeundum, quae sic reprimunt, ut emolliant. Si major est dolor, papaveris cortices in vino coquendi, miscendique cum cerato sunt, quod ex rosa factum sit: vel cerae & adipis suillae tantundem una liquandum, deinde his vinum miscendum, atque ubi, quod ex eo impositum est, incaluit, detrahendum, & subinde aliud imponendum est. Si vero tumores etiam obcalluerunt, & dolent, levat spongia imposita, quae subinde

vera ita leguntur in Codice illo: *debet deinde ferri in ambulationem ibi se dimovere*. Codices alii habent, *manu gestari debes, deinde ferri in ambulatione levi se dimovere* (al. *movere*): atque ita pene ab omnibus vulgo legitur; nisi quod plerique, duobus vocibus in unam contractis, habent *inambulatione*. Lindenius leg. *aut in ambulatione levi*. In Editione prima, & in duobus perventis ann. 1493. 1497. & in Juntina, pro *ferri*, mendose est *fieri*.

13. *Ingressi*] In multis MSS. Codicibus, *ambulare*.

14. *An tumor jam etiam obcalluerit*] Libri MSS. habent *obcaluerit*; vulgati *obcalluerit*. Ego *repositi obcalluerit*. Fortasse tamen legendum, *an tumores jam etiam obcalluerint*. Nam in Cod. Mediceo 1. est *an tumore sint etiam obcalluerint*. Ita paulo infra; *Si vero tumores etiam obcalluerint*.

15. *Et, cum jam homo tati potest*] In quibusdam Codicibus MSS. deest particula *Et*.

16. *Paviores sunt*] Lindenius leg. *utilioresque*

sunt; quo modo est in Editione Caesarii an. 1538. sed, ut videtur, mendose; cum in Editione ejusdem Caesarii an. 1528. non extet que.

17. *Neque diu*] Alii omnes addunt *se*; Lindenius, *sint*: quod verbum ego sultali ex fide Codicis Medicei 1.

18. *Laedantur*] Editiones priscae & Lindeniana cum Codice modo allato, *indurant*. Sed, ut ego opinor, explanatio quaedam est verbi *laedantur*, quod ceteri Medicei Codices, atque Aldina & multae aliae Editiones habent. Post proxima verba, *Imponendum vero est*; Ruellius addit, *eruca plantago*, ex depravato Codice. In pluribus enim legitur, *imponendum eruca plantago*, ut *refrigeret*, pro *imponendum vero est cataplasma, quod refrigeret*, ut est in Mediceo 1.

19. *In hoc ipso diu*] Quidam, secuti Edit. an. 1538. omittunt *diu*. Egnatius leg. *in hoc cotidie*; ut habent aliqui Codices: Ruellius, in *hoc cotidie diu*.

inde ex oleo, & aceto ²⁰, vel aqua frigida exprimitur; aut pari portione inter se mista pix, cera, alumen. Sunt etiam plura idonea manibus pedibusque malagmata. Quod si nihil superimponi dolor patitur ²¹, id, quod sine tumore est, fovere oportet spongia, quae in aquam calidam demittatur, in qua vel papaveris cortices ²², vel cucumeris silvestris radix decocta sit: tum inducere articulis crocum cum succo papaveris & ovillo lacte. At si tumor est, foveri quidem debet aqua egelida ²³, in qua lentiscus, aliave verberna ex reprimentibus decocta sit: induci vero medicamentum ex nucibus amaris cum aceto tritis; aut ex cerussa, cui contritae herbae muralis succus sit adjectus. Lapis etiam, qui carnem exedit ²⁴, quem *σάκχαρος* Graeci vocant, excisus, sic, ut pedes capiat, demissos eos, cum dolent, retentosque ibi levare consuevit. Ex quo in Asia lapidi Asio gratia est ²⁵. Vbi dolor & inflammatio se remisit (quod intra dies quadraginta ²⁶ fit, nisi vitium hominis accessit) modicis exercitationibus, abstinentia, unctionibus lenibus utendum est, sic, ut etiam acopo ²⁷, vel liquido cerato cyprino

ar-

20. *Ex aceto*] Antea communiter legebatur, vel *aceto*, ut habet Cod. Medic. I. Ego sic respondui ex aliis Codicibus; nec aliter legendum videtur. Nam mista oleum & acetum, aut oleum & frigida aqua leniter simul & reprimunt & molliunt, ut est in lib. 2. cap. 33. ideoque hic utilia sunt: siquidem proximum quoque medicamentum ex pice, cera, alumine, facultatem habet simul reprimendi & molliendi. Quod si legatur vel *aceto*, pugnans Celsius scripserit. Nam si acetum & aqua frigida, quae reprimunt & refrigerant, apta sunt; oleum, quod calefacit & emollit, aptum esse non potest. Ceterum in lib. 5. quoque cap. 26. sect. 23. legitur, *circumdare luvum succidam ex aceto & oleo*.

21. *Dolor patitur*] Vox *dolor* omittitur in Editionibus ann. 1493. 1497. sed, ut opinor, librorum culpa; cum extet in Editione prima. Hoc mendum tamen Constantinum quoque cum aliis multis decepit. Porro Constantinus subaudit *argere*. Lindenius tandem restituit *dolor*; quod & in Codicibus Medicis habetur.

22. *Cortices*] Ita ex Cod. Medic. I. Alii leg. *cortex*; Egnatius *corticis*, ut plures MSS. Codices habent.

23. *Egelida*] Quidam cum Caesario leg. *ca-fida*. Sed in Medico I. aliisque MSS. Codicibus est *egelida*. Quod vel ideo notandum fuit, ut omnes intelligerent, *congelida*, quod habet Ruellii Editio, mendum esse; nec vocem *con-*

gelidus ex lectione illa referendam esse inter Latinas; ut recte monet Pacciolatus in Animadversionibus Criticis in Danetti Lexicon.

24. *Excisus*] Lindenii Edit. & Cod. Medic. I. edit.

25. *Ex quo in Asia lapidi Asio gratia est*] Nascitur lapis hic in Asio Troadis; hinc Galenus lib. 9. de S. M. F. cap. 2. *Asios* nominat. Attamen apud eundem Galenum *σάκχαρος* *Asios* *σάκχαρος* legitur l. e. & apud Dioscoridem lib. 5. cap. 14. *Asios* *σάκχαρος* per simplex *σάκχαρος* Saracenus edidit. In Celsi quoque Codicibus scribitur *Asios* tum hic, tum alibi. Ita est in Medicis, excepto primo, & in aliquibus Vaticanis: *Ex quo in Asia lapidi Asio gratia est ad juvandum*. Sed *ad juvandum* glossa est. *Ret* alicui gratiam esse, loquendi forma est Latina, & majori Plinio familiaris. Codex alius apud Constantinum ita habet: *Ex quo in Asia sepulchra factura. Et lapidi Asio gratia est ad juvandum*; quam lectionem Lindenius probavit. Ego secutus sum Editiones antiquas, & Codicem Medicum I. Sed Editio I. & aliae omnes ad Aldinum usque habent *Asio* pro *Asio*.

26. *Quadraginta*] Lindenius leg. *triginta*. Sed *quadraginta* legendum cum aliis, tum ex fide Codicum Medicorum, cum ratione. Nam sententia sumpta est ex Hippocrate Sect. 6. Aphor. 49.

27. *Acopo*] Cod. Medic. I. cum *acopo*, quocum notum Valli consentiant, & Lindenii Editio.

articuli perficientur. Equitare podagricis quoque alienum est. Quibus vero articulorum dolor certis temporibus revertitur, hos ante & curioso victu cavere oportet, ne inutilis materia corpori supersit, & crebriore vomitu; &, si quis ex corpore metus est, vel alvi ductione uti, vel lacte purgari. Quod Erasistratus in podagricis expulit, ne in inferiores partes factus cursus pedes replet: cum evidens sit, omni purgatione non superiora tantummodo, sed etiam inferiora exinaniri.

XXV. Ex quocumque autem morbo quis convalescit, si tarde confirmatur, vigilare prima luce debet; nihilominus in lecto conquiescere: circa tertiam horam leniter unctis manibus corpus permulcere: deinde, delectationis causa, quantum juvat, ambulare, circumcisa omni negotiosa actione ²⁸: tum gestari diu: multa frictione uti: loca, coelum, cibos saepe mutare: ubi triduo quadriduove vinum bibit, uno aut etiam altero die interponere aquam. Per haec enim fiet, ne in vitia tabem inferentia incidat, & ut mature vires ²⁹ suas recipiat. Cum vero ex toto convalescit, periculose vitae genus subito mutabit, & inordinate agat. Paulatim ergo debebit, omisiss his legibus, eo transire, ut arbitrio suo vivat.

¹ 28. *Negotiosa actio*] Alibi leg. *negotiosa cogitatione vel actio*. Sed recte Lindenius, *negotiosa actio*; quem ego secutus sum, ex fide Co-

dicis Medicis vetustioris.

²⁹ *Vires*] Cod. Medicus modo alius, *vires*; sed perperam.

LIBER QVINTVS.

Dixi de iis malis corporis, quibus victus ratio maxime subvenit: nunc transeundum est ad eam medicinae partem, quae magis medicamentis pugnat³⁰. His multum antiqui auctores tribuerunt, & Erasistratus, & ii qui se *ipsum* nominaverunt; praecipue tamen Herophilus, deductique ab illo viri; adeo ut nullum morbi genus sine his curarent. Multaque etiam de facultatibus medicamentorum memoriae prodiderunt, qualia sunt vel Zenonis, vel Andreae, vel Apollonii, qui Mys¹³ cognominatus est. Horum autem usum ex magna parte Asclepiades non sine causa sustulit; & cum omnia fere medicamenta stomachum laedant, malique succi sint, ad ipsius victus rationem potius omnem curam suam transtulit. Verum, ut illud in plerisque morbis utilius est, sic multa admodum corporibus nostris incidere consueverunt, quae sine medicamentis ad sanitatem pervenire non possunt. Illud ante omnia scire convenit³², quod omnes medicinae partes ita innexae³³ sunt, ut ex toto separari non possint; sed ab eo nomen trahant, a quo plurimum petunt. Ergo & illa, quae victu curat, aliquando medicamentum adhibet, & illa³⁴, quae praecipue medicamentis pugnat, adhibere etiam rationem victus debet; quae multum admodum in omnibus malis corporis proficit. Sed cum omnia medicamenta proprias facultates habeant, ac saepe simplicia opitulentur, saepe mista; non alienum videtur ante proponere & nomina, & vires, & misturas eorum; quo minor ipsas curationes exsequentibus³⁵ mora sit.

I. San-

30. *Medicamentis pugnat*] Pro pugnat, quidem cum Caesario habent *pugnat*, tum hic, tum infra.

31. *Myr*] Lindenii Edit. *Mur*. Sed in Codicibus Medicis scribitur *Myr* per *y* (in 11. *Mur*) ut apud Caelium Aurelium lib. 2. *Acut. Morb.* cap. 13.

32. *Convenit*] Aliqui Codices, *oportet*; Medicus 1. *convenit*, ut vulgo legitur.

33. *Innexae*] Ita in MSS. & in Editionibus vetustis. Lindeniana habet *connexae*, ut est in margine Constantianae: quam vocem Scribonius adhibuit in eadem sententia cap. 68. *Implicatas* Medicinae partes inter se & ita *connexae* esse censet, ut nullo modo diduci sine totius professionis

derimento possint.

34. *Ergo* & illa & illa &c.] Ita in Cod. Mediceo primo. Alii Codices habent *Ergo* ut illa ita & illa &c. alii *Ergo* ut illa ita illa &c. Editiones antiquae *Ergo* ut illa & illa &c. Lindeniana *Ergo* ut illa sic illa &c.

35. *Ipsas curationes exsequentibus*] Alii leg. *ipsas curationes ex sequentibus*; Lindenius, *ipsam curationem exsequentibus*. *Ergo* sic restitui ex Codice Mediceo vetustiori. Re vera habet, *ipsas curationes*, & in voce *curationes* expungitur littera *i* supraque ponitur, *us*, ut sit, *curationem*. Sed nemo non videt, *ipsas* ex *ipsas* corruptum esse, & omnino retinendum, *curationes*.

I. Sanguinem supprimunt, atramentum futorium, quod Graeci χαλκίτης appellant, chalcitis, acacia, & ex aqua lycium, thus, aloë, gummi, plumbum combustum, porrum, herba sanguinalis, creta vel Cimolia vel figuralis 36, misy 37, frigida aqua, vinum, acetum, alumen, melinum, squama & ferri 38 & aeris; atque hujus quoque duae species sunt, alia tantum aeris, alia rubri aeris.

II. Glutinant vulnus, myrrha 39, thus, gummi, praecipueque acanthinum, psyllium, tragacantha, cardamomum, bulbi, lini semen, nasturtium, ovi album, gluten, ichthyocolia, vitis alba, contusae cum testis suis cochleae, mel coctum, spongia vel ex aqua frigida, vel ex vino; vel ex aceto expressa; ex iisdem lana succida; si levis plaga est, etiam aranea.

Reprimunt, alumen 40 & scisfile, quod σκισσίς vocatur, & liquidum, melinum, auripigmentum, aerugo, chalcitis, atramentum futorium.

III. Concoquunt & movent pus, nardum, myrrha, costum 41, balsamum, galbanum, propolis, styrax, thuris 42 & fuligo & cortex, bitumen, pix, sulphur, resina, sebum, adeps, oleum.

IV. Aperiant tamquam ora in corporibus 43, quod κύμα Graeco dicitur 44, cinnamomum, balsamum, panaces, juncus quadratus, pulegium,

36. Figuralis] Quaedam Edd. habent, figuralis.

37. Misy] In antiquis Codicibus scribitur cum misy, tum mysy, tum misy; quae postrema scribendi ratio recta est. Nam Graeca vox est, eaque ita scribitur: *μίσυ*.

38. Ferri] Rubens affirmat, se utriusque ferri scriptum invenisse in Codicibus Vaticanis. Vbi latent Codices illi, ignoro. [Septem certe, quos videre mihi datum est in Vaticana Bibliotheca, vocem utriusque non habent: cum quibus Medici consentiant.]

39. Myrrha] In Cod. Medic. I. fere ubique scribitur myrra sine aspiratione.

40. Reprimunt, alumen] Verbum *reprimunt*, quod est in Cod. Medic. I. & in nonnullis Vaticanis, restituit Egnatius: sed legit, *arantem reprimunt, alumen*. Eum Stephanus secutus est. Ego sequor Lindenium, & aliquos alios, verba haec rectius distinguentes. Roellius & Cœsius omittunt *reprimunt*, quod neque in praeiis Editionibus, neque in reliquis sex Medicis Codicibus habetur: itaque *alumen* & reliqua addunt post *aranea*, neque haec quoque ad illa referant, quae glutinandi vim habent.

41. Costum] Vulgo, *cyssus*, ut est in Cod. Medic. I. Ego *cyssum* reposui ex aliis Codicibus: & ita habetur, & cap. 6. hujus libri, & cap. 27. sect. 7. & lib. 3. cap. 21.

42. Styrax, thuris] In Cod. Medic. I. *styrax thuris* delendo, *sebum* per b, ut multis aliis in locis. *Tur* fere ubique sine aspiratione scribitur in eo Codice.

43. Aperiant tamquam ora in corporibus] Alii leg. *Vulnora aperiant* &c. Ego ex fide Cod. Medic. vetustioris expulsi vocem *Vulnora*, quam ex prava interpretatione intrusam esse apparet. Galenus quoque lib. 5. de simplic. medic. facit cap. 5. scribit de medicamentis, quae aperienti vim habent; *ἀνοισματικά* appellat.

44. Quod κύμα Graeco dicitur] Ita in omnibus antiquis Codicibus; nisi quod aliqui cum Mediceo I. habent, *σέμα* litteris Latinis. Constantinus ita legendum putat: quae *ἀνοισματικά* Graeco dicuntur. Lindenius leg. *quod ἀνοισματικά Graeco dicitur*. Quo leviori mutatio sit, qui Constantino assensuerunt, legunt, *σέματικά*; qui Lindenio, *σέμα*. Mihi haec verba Celsi esse non videntur, sed alicujus interpretis; ideoque explodenda.

gium, flos albae violae, bdellium ⁴⁵, galbanum, resina terebinthina & pinea, propolis, oleum vetus, piper, pyrethrum, chamaecypitys, uva taminia ⁴⁶, sulphur, alumen, rutae semen.

V. Purgant, aerugo; auripigmentum, quod *ἀσπρινδόν* a Graecis nominatur; (huic autem & sandarachae in omnia eadem vis, sed validior est); squama aeris ⁴⁷, pumex, iris, balsamum, styrax, thus, thuris cortex, resina, & pinea, & terebinthina liquida, oenanthe, lacerti sterces, sanguis columbae, & palumbi, & hirundinis, ammoniacum, bdellium; (quod in omnia idem, quod ammoniacum, potest; sed valentius est ⁴⁸); abrotonum; ficus arida, coccum Gnidium, scobis eboris, omphacium, radícula, coagulum, sed maxime leporinum; (cui eadem, quae ceteris coagulis, facultas, sed utrique validior est ⁴⁹); fel, vitellus crudus, cornu cervinum, gluten taurinum ⁵⁰, mel crudum, misy, chalcitis, crocum, uva taminia ⁵¹, spuma argenti, galla, squa-

ma

^{45. Bdellium} Cod. Medic. I. *bdella*, ut in aliquibus aliis locis: sed capite proximo & cap. 32. habet, *bdellum*; cap. 35. *bdellum*. Hoc loco item addi videtur, quia duabus particulis, *bdella*: primus Caesarius *bdellum* reposuit. Porro *vidella*, quod pro *bdellum* Gesnerus invenit in quodam M6. Vegetii Codice, corruptum videtur ex *bdella*.

^{46. Taminia} Aldina Edit. *aminia*: Editiones vetustiores, *taminia*, ut & hic & alibi Codex Medic. I.

^{47. Validior est}; *squama aeris*] Arsenici scilicet vis major est, quam sandarachae. Lindenius leg. *validius est* *squama aeris*; Editiones vetustiores habent, *validior est squama aeris*; Constantina vero in margine, *validior est sandarachae, squama aeris*, sententia minus probanda. In quibusdam MSS. ita legitur: *validior est, quam aeris spuma ex iris, balsamum &c.* Sed hoc membrum: hinc autem *& sandarachae in omnia eadem vis, sed validior est*, fortasse Celsi non est, & consilium est ex illis, quae de arsenico habet Plinius lib. 34. cap. 56. *vis eadem, ut supra* (& c. eadem quae sandarachae) *sed acrior*.

^{48. Quod in omnia idem, quod ammoniacum, potest; sed valentius est}] Adnotatio similis praecedenti. Adverte dicendi formam, in *aminia*; quod, ab eodem auctore utrasque esse, declarat. Haec forma alibi non reparitur in Celso. Pro *sed valentius est*, Lindenius legit, *sed hoc valentius est*, ut est in margine Editionis Constantinae.

^{49. Cui eadem, quae ceteris coagulis facultas,}

sed utique validior est] Alii habent, *ubique*; Lindenius, *utique*, ut in veteri Codice se invenisse Constantinus scribit. Mihi hoc membrum praeter rem addi videtur, quia duabus particulis, *sed maxime*, sententiam suam Celsus satis expressit. Nec aliter ipse loqui solet. Cap. 2. huius lib. *gummi, praecipueque acanthinum*; lib. 2. cap. 31. *passinaca, magisque agrestis*; & cap. 32. *leuca, maximeque aestiva*. Igitur haec quoque videtur adnotatio, ex margine inconflato descripta, sicut superiores duae. Nequaquam sunt moris Celsiani; nec simile quidquam invenitur in capitibus superioribus, nec in proximis, in quibus res eadem tractatur.

^{50. Gluten taurinum}] Abstergendi facultatem habere, Paulus quoque Aegineta scribit lib. 7. cap. 3. Lindenius *taurinum* hinc tollit, & addit vocem *fel*; ut habet vetus Codex a Constantino allatus. Alii Codices Medici, ex quorum fide veterem lectionem retinere malui. Ac Plinius quoque Major pluribus locis, & Scribonius Largus Composit. 254. adhibet *gluten*, vel *glutinum* cum hoc adjuncto. Celsus tamen cap. 2. huius libri, ut observat Rhodius in Lexico Scriboniano, habet sine adjuncto: quem locum illustrant haec Plinii verba in lib. 28. cap. 18. *Recentes vero plagas ferro illitas sanat glutinum taurinum &c.* In proximo Culi capite habetur, *fel taurinum*; ut cap. 7. & 12. absoluta, *fel*.

^{51. Pra taminia}] In libris antiquis additur, *abrotonum*, sive, ut in aliis scribitur, *abratrum*; (vulgo *abrotonum* scribitur a Stephano & Lindenio, neque tamen ubique; ab aliis, *abratrum*); quod

ma aeris, lapis haematites, minium, costum, sulphur, pix cruda, fenum, adeps, oleum, ruta, porrum, lenticula, ervum.

VI. Rodunt, alumen liquidum, sed magis rotundum, aerugo, chalcitis, misy, squama aeris, sed magis rubri, aes combustum, sandarach, minium Sinopicum, galla 52, balsamum, myrrha, thus 53, thuris cortex, galbanum, resina terebinthina humida 54, piper utrumque, sed rotundum magis, cardamomum, auripigmentum, calx, nitrum, & spuma ejus, apii semen, narcissi radix, omphacium, alcyonium, oleum ex emaris nucibus, allium, mel crudum, vinum, lentiscus, squama ferri, fel taurinum, scammonia, uva taminia, cinnamomum, styrax, cicutae semen 55, resina 56, narcissi semen, fel, nuges amarac, oleumque

quod cum semel positum sit, Cactarius, quem Pantius & Lindenius secuti sunt, hoc loco dedit. *Squama aeris* quoque infra delenda est, quod perperam his legatur in hoc capite. Et sane omittitur in quibusdam MSS. in quibus tamen & illa omittuntur: *spuma argenti, galla, lapis haematites, minium.*

52. Gallae] Lindenius leg. *causa*. Ex sane in ceteris Codicibus Medicis est, *causa*. Primus tamen habet, *galla*, ut alii legunt.

53. Thus] Alii omnes omittunt hanc vocem, quae deest, in MSS. plerisque. Eam ego addidi ex Medicis. I.

54. Resina terebinthina humida] In MSS. est, *humida*, vel *viscosa*. Si quis non probat, Equidem reponat ex Editione Lindenii & ex margine Constantianae: quod saepius a Caelio usurpatur. Attamen cap. 28. hujus libri fest. 16. Constantino & Lindenio consentientibus, legitur, *resinae humidior*.

55. Cicutae semen] In MSS. Codicibus additur, *omphacium, apii semen*. Illoc, ex superioribus perperam repetitum, omisit ille quicumque fuit, qui duos priores voces, *cicutae semen*, atque alios multos ex praecedentibus, quae decessant in Cod. Medic. IV. ejus marginali adscripsit. Itaque neque in principe Florentina, neque in Editionibus aliis sunt tres illae voces, *omphacium, apii semen*. Ceterum negant fere Interpretes cicutae semen rodendi facultatem habere; sed aliqui, veterem lesionem retinentes, myrridem significari putant, quam quidam ex recentioribus Medicis *cicutarium* appellaverunt. Ego neque hanc interpretationem probo, neque contra meos Codices accedere ausum Lindenio, qui verba mutat & leg. *rutae* pro *cicutae*. Pro veteri lectione facere videtur locus Plinii in lib.

30. cap. 13. *Posteriorum sanguis pishetel vinum habet: sed multis paucorum illius non satis proficit, nisi aerugo vel cicutae semen postea inducatur*. Nam si *aerugo* cum Hardulno, siue cum aliis *erucas* legas, vides profecto, cicutae semen facultatem habere ei similem, quam habet siue *erucae* semen, siue *erugo*: quae sine dubio rodunt. Illud quoque animadvertendum est, cum multa ex his, quae tamquam rodentia in hoc capite proponuntur, in cap. 15. tamquam mollientia proponuntur, inter alia etiam *cicutae semen* ibi occurrere.

56. Resina] Quae? plures enim ejus species sunt. Num omnes sub generali nomine comprehendere voluit? Frustra igitur supra posuit, *resinam terebinthinam humidam*. Idem dicendum de voce *fel*, quae mox sequitur, cum praecedat *fel taurinum*. Celsus scripsisset, opinor, suo more: *fel, maximeque taurinum*. Si non, ut alia multa, *fel* quoque, vel librarii culpa iteratum, vel ab aliquo insertum fuit, rectius fortasse legatur, *fel*; ut, cum ita a quibusdam legi monuisset Constantinus, Lindenius edidit. Dicam tamen quae res eo ab hac mutatione dehortetur. Non solet Celsus petere quod semel dixit. Hanc causam fuisse puto, quomobrem in hoc capite non *erucae* & *nasurtii* & *radiculae feminum*, non *sinapis*, non *fici* mentionem fecerit; quod nimirum de his, tamquam erodentibus, dixerit in lib. 2. cap. 53. Cum ibi faciat quoque posuerit, videri potest eadem de causa hoc loco omisit. Si quis hoc argumentum parvi facit, huic videndum est, num etiam *resina* corruptum sit ex *sinapi*, & *cicutae semen*, ex *erucae* semen. Atque hoc postremum suspiciosius edet, si *rutae* semen, ut edidit, Lindenius invenit in aliquo Codice satis fideli. Nam

que earum 57, atramentum futorium, chryfocola, veratrum, cinis 58.

VII. Exedunt corpus, acaciae succus, hebenus, aerugo, squama aeris, chryfocola, cinis Cyprius 59, nitrum, cadmia, spuma argenti, hypocistis, diphryges, sal, auripigmentum, sulphur, cicuta 60, sandaracha, salamandra, alcyonium, aeris flos, chalcitis, atramentum futorium, ochra, calx, acetum 61, galla, alumen, lac caprifici, vel lactucae marinae, quae *tribus* a Graecis nominatur 62, fel, churis fuligo, spodium, lenticula, mel, oleae folia, marrubium 63, lapis haematites, & Phrygius, & Afius, & scissilis, misy, vinum, acetum.

VIII. Adurunt, auripigmentum, atramentum futorium, chalcitis, misy, aerugo, calx, charta combusta, sal, squama aeris, faex combusta, myrrha, stercus & lacerti, & columbae, & palumbi, & hirundinis, piper, coccum Gnidium, allium, diphryges, lac utrumque, quod proximo capite supra comprehensum est, veratrum & album & nigrum, cancharides, corallium, pyrethrum, thus 64, salamandra, eruca, sandaracha, uva taminia, chryfocola, ochra, alumen scissile, ovillum stercus, oenanthe.

IX. Eadem fere crustas ulceribus 65 tamquam igne adustis inducunt; sed praecipue chalcitis, utique si cocta est, flos aeris, aerugo, auripigmentum, misy, & id quoque magis coctum 66.

X. Cru-

crustae fortasse ortum est ex *crustae*, quod erat mendose, pro *eruca*; quemadmodum *crusta*, pro *eruca*, habet Cod. Medic. VI. paulo infra.

57. *Oleumque earum*] En oleum quoque ex amaris nucibus bis possum in eodem capite; quod ante alios Pantinus adnotavit. Quidam, teste Constantino, non ineptam hanc repetitionem putant, si hic legatur: ut *oleumque earum*; quibus adspulator Lindenius, sed reponit: ut *oleum earum*. Mihi haec verba explenda videntur, & retinenda superiora, *oleum ex amaris nucibus*; quia constructio cum sexto casu & praepositione ex Celsi magis familiaris est, quam cum secundo casu.

58. *Veratrum, cinis*] Lindenius leg. *concharum cinis*; sed rectius alii, ut est in Codicibus Medicis, *veratrum, cinis*. Nam Aëris quoque Tetrab. 1. serm. 2. cap. 219. nigrum veratrum rodentibus annuerat.

59. *Cinis Cyprius*] Qui sit cinis Cyprius, mihi quidem non constat. Neque enim *arabes* Constantini interpretatio, qui cinerem esse dicit ex Cypria arundine, de qua Plineus in lib. 24. cap. 17. Fortasse inter has duas voces interruptendum est, ut in antiquis quibusdam li-

bris factum video; & in voce Cyprius mendam subest. Num reponendum *cyprius*, ut in capite undecimo? Amplius videndum.

60. *Cicuta*] Refrigerat & reprimat, sicut lenticula, quae similiter refertur inter rodentia, ut Pantinus animadvertit. Lindenius mutat in *eruca*; sed mei Codices adversantur.

61. *Actum*] Tolle hinc, quod iterum sit in fine capitis; ut est ab aliis animadversum.

62. *Nominatur*] Post hoc verbum in antiquis libris sequitur *alcyonium*; quod Lindenius recte sustulit: est enim supra. Pro *nominatur*, Cod. Med. 1. habet, *appellatur*.

63. *Marrubium*] Codex modo allatus, *marrubium*, & cap. 16. *marrube* per v.

64. *Thus*] Idem Codex omittit vocem hanc. Infra habet, non *eruca*, sed *arucha*. In VI. est, *crusta*.

65. *Ulcibus*] Quidam Codices MSS. habent, *vulneribus*.

66. *Id quoque magis coctum*] Ita in Editionibus Ruellii, Stephani, Lindenii, & in marginibus Constantinae; necnon in Cod. Medicis III. & VI. Codex secundus atque habent, *id quoque* *etc.* *primum*, *id quoque* *etc.* in olim vulgo

X. Crustas vero has resolvit farina triticea cum ruta, vel porro, aut lenticula, cui mellis aliquid adjectum est.

XI. Ad discutienda vero ea, quae in corporis parte aliqua coierunt, maxime possunt, abrotonum, helenium, amaracus, alba viola, mel, lilium, samfucus Cyprius ⁶⁷, lac, fertula Campana, serpyllum ⁶⁸, cupressus, cedrus, iris, viola purpurea, narcissus, rosa, crocum, pas-
sum ⁶⁹, juncus quadratus, nardum, cinnamomum, casta, ammoniacum, cera, resina, uva taminia, spuma argenti, styrax, ficus arida, tragori-
ganus, lini & narcissi semen, bitumen, fordes ex gymnasio, pyrites la-
pis, aut molaris, crudus vitellus, amarae nuces, sulphur.

XII. Evocat & educit ladanum, alumen rotundum, hebenus, lini se-
men, omphacium, fel, chalcitis, bdellium, resina terebinthina & pi-
nea, propolis, ficus arida decocta, stercus columbae, pumex, farina
lolii, grossi in aqua cocti, elaterium, lauri baccae, nitrum, fal.

XIII. Laevat ⁷⁰ id, quod exasperatum est, spodium, hebenus, gum-
mi, ovi album, lac, tragacanthum.

XIV. Carnem alit & ulcus implet resina pinea, ochra Attice ⁷¹, vel
afterae ⁷², cera, butyrum. XV.

go legebatur. Sed adverbium quae sententia non
fert; quoque respondet verbis praecedentibus,
chalcitis, utique si colla est.

67. *Samfucus Cyprius*] Caesarius, Gryphus,
& Lindenius scribunt *sansucus*, ut est in Codic-
ibus pterisque. In Mediceo I. est, *sansucus*;
in IV. *sansucus*, sed corrigitur, *sansucus*; &
ita habent Editiones ceterae. Sed videtur scri-
bendum *sansucus* per *ch*; quia Graeca vox
est, quae a Dioscoride & Galeno ita scribitur:
σανσυχος. Ceterum *sansucus* sequiori genere
invenitur apud Plinium in lib. 13. H. N. cap.
1. *Opelimum hoc* (unguentum *sansuchinum*) in
Cypro & Mythis, ubi plurimum *sansucus*; &
neutro genere *sansuchum* in lib. 21. cap. 22.
Sansuchum fere amaracum in Cypro lentatissimum
& odoratissimum, scorpionibus adversatur &c. *Sansu-*
cus vero genere masculino, ut habet Celsus,
non facile apud alium Auctorem invenitur.
Sed ipsius Celsi auctoritas dubia est; non lectio
variat. In Editione Ruellii *Cyprius* est ad-
jectum vocis *sansucus*; quam lectionem sequi,
nulli mihi visum est. In Editionibus praefata,
& in MSS. quoque fere omnibus inter dum haec
voces interponitur. Caesarius, haud intelli-
gens quid significaret vox substantiva *cyprius*,
repositus *cyprius*. Caesario adscriptus est Lin-
denius cum pterisque Editoribus; quatenus Ro-
maeus monuerat, ferendam non esse mutationem

istam, quod infra sit, *juncus quadratus*, qui
idem est ac *sanicula*; ut apparet ex lib. 3. cap.
21. Ego & in hoc plane assentior Ronfeco, &
propemodum in illo quoque, quod *cyprius* re-
ponendum putat. Est autem *cyprius* arbor, cujus
folia & surculos discutiendi facultatem habere
scribit Galenus lib. 7. de Simplic. Medic. fa-
cul. cap. 10. Paul. Aegin. lib. 7. cap. 3. Aet-
lius Tetrab. 1. Serm. 1. *Cyprius* legitur cap. 24.
sect. 3. huius libri; sed ibi *cyprium* significat.
Ceterum manifestum est, Celsum cum iis face-
re, qui *sansuchum* ab *amaraco* distinguunt.
Nam *amaracum* joni posuit. Nisi forte qui
suspicatur, *amaracus* interpretationem esse vocis
sansucus, ex margine tenere descriptam.

68. *Sertula Campana, serpyllum*] Cod. Me-
dic. I. *serpula campana, serpyllum*. Ac *serpulum*
per s alia quoque in locis scribitur in hoc Co-
dice.

69. *Passum*] Lindenius leg. *prassum*; sed si
intelligit marrubium, hoc ipso nomine id Cel-
sus appellat & supra cap. 7. & alibi.

70. *Laevat*] Al. *Levat*; al. cum Caesario,
Levant; Lindenius, *Laevant*. Etiam in capite
proximo Caesarius, quem omnes postea secuti
sunt, leg. *alut* & *implet*, pro *ali* & *implet*, ut
habent Editiones vetustiores & Cod. Medicei.

71. *Attice*] Alii leg. *attice*, al. *attica*. Qui-
dam ante hanc vocem interponunt. Cap. 18.
hujus.

XV. Molliunt, aes combustum, terra Eretria, nitrum, papaveris lacrima, ammoniacum, bdellium, cera, sebum, adeps, oleum, ficus arida, sesamum, fertula Campana, narcissi & radix & semen, rosae folia, coagulum, vitellus crudus, amarae nuces, medulla omnis 74, sibi 74, pix, cochlea cocta 75, cicutae semen, plumbi recrementum 76; (*σκαρίαν μελιωδὴν* Graeci vocant); panaces, cardamomum, galbanum, resina, uva taminia, styrax, iris, balsamum, sordes ex gymnasio, sulphur 77, butyrum, ruta.

XVI. Cutem purgat mel, sed magis, si est cum galla, vel ervo, vel lenticula, vel marrubio, vel iride, vel ruta, vel nitro, vel acrugine.

XVII.

hujus lib. sect. 19. *achra*, quae *Astice* nominatur: ubi fortasse *Ἀστὶς* Graecis litteris scribendum est.

72. *Vel asferace*] Qui monstrabit, quid sit *asferace*, ut habent Editiones vetustiores, vel, ut Aldina, *asterica*, vel, ut Stephanus legit, *asfariaca*, vel, ut Lindenius aliquae cum Caesario, *asferiae*: erit mihi magnus Apollo. Constantinus non probat quod dicit, *asferiacen* esse asferem Samium. Nam Celsus, non *asferiacen*, sed *terram Samiam* appellat lib. 6. cap. 6. sect. 12. *terram Samiam*, quae *ἀριε* vocatur. In Cod. Medic. I. est vel *asfyrice*. In III. & IV. vel *asfraz*. In reliquis, vel *asfrazce*. Pro vel Caesarius reposuit *mel*, addita distinctionis nota: quem omnes postea secuti sunt. Quidam, ut Constantinus affirmat, legendum putant, *achra*, *Asticum mel*, aut *ericaeum*. Ego magis seror ad suspicandum, has voces, vel *asferace*, ex varianti lectione ortas esse. Aliquis enim, qui non bene intellexit quid esset *achra Astice*, supra vocem *Astice* posuit vel *asferace*, aut *asferice*, aut *asfariace*; aut potius *asfara*, sic, ut huius vocis syllaba *ee* postea adhaeserit ex duplicatione primae syllabae vocis sequentis. Significavit autem ille, quicumque fuit, terram, quae *ἀριε* vocatur. Nisi forte *asfer* positum fuit supra vocem *achra*, ad significandum *asferem Asticum*, id est, herbam, quae etiam *bubonium* appellatur, ut est apud Plinium lib. 25. cap. 5.

73. *Medulla omnis*] Cod. Medic. I. *medullae omnes*.

74. *Sibi*] Ita legit Egnatius, quem ceteri Editores secuti sunt usque ad Lindenium. Is reposuit *simum* a *σιμν* ac *simum*, vel *sibium*, Constantinus quoque legendum putat. In Cod. Medic. I. vox haec coadit cum proxima *pix*, & formavit *simpix*: Palaeologus correxit, *simum*

pix. In Codicibus aliis legitur, *sibi* *pix*. MSS. igitur Codices videntur favere Lindenianae lectioni, *simum*; cum omnes habeant litteram *m*. Autamen verisimile non est, Celsum, qui postea medicamenti hujus mentionem saepe facturum esset, aliter hic extulisse atque sibi extulit: praesertim cum varietas ejusmodi sit, ut negotium facilius possit minus gnaris. Adhibet enim deinde vocem hanc in genitivo, ac non *simum* vel *simumis* vel *simumis*, sed *sibi* constantem offert, quod est *sibi*. Quare Egnatio magis accedendum videtur. Nisi quis malit *sibi* etiam recto casu; ut est in Edit. I. & in duobus vetustissimis ann. 1493. 1497. & in Juntina. Sic & *sinapi* & *sinapis* dicitur. Celsus *sinapi* secundo casu, *sinapi* primo & quarto ubique usurpat. Eadem fortasse ratione *sibi* usurpare maluit primo casu, *sibi* secundo. Plinius habet ablativum *sibi* in lib. 29. cap. 6. Obiter moneo *sibi*, *sibi* apud Celsum non esse faciemine genere, ut in quibusdam Lexicis traditur: nam lib. 6. cap. 6. sect. 12. legitur, *sibi* *caeli*; & sect. 13. *sibi* *combusti* & *alii*.

75. *Cochlea cocta*] In Cod. Mediceo I. non est vox, *cochlea*: qua ratione *pix cocta* dicti esset ad *crustae* differentiam, de qua Celsus non semel.

76. *Recrementum*] Lindenius aliquae, Caesarium secuti, reponunt, *recrementum*; & ita habent Codd. Medicei omnes, praeter primum; ex cuius fide ego retineo, *recrementum*; quod bis habetur cap. 19. id est, sect. 26. & 28. ceteris quoque Codicibus & veteribus Editionibus consentientibus. Lindenius ibi quoque reposuit, *recrementum*. Idem tamen cum aliis omnibus habet, *recrementum*, lib. 6. cap. 8.

77. *Sulphur*] Codex Medic. I. *sulphur*; quam tamen scribendi rationem ubique non servat.

XVII. 1. Expositis simplicibus facultatibus, dicendum est, quemadmodum misceantur, quaeque ⁷⁸ ex his fiant. Misceantur autem varie, neque hujus ullus modus est ⁷⁹; cum ex simplicibus ⁸⁰ alia demantur, alia adjiciantur; iisdemque servatis, ponderum ratio mutetur. Itaque ⁸¹, cum facultatum materia non ita multiplex sit, innumerabilia misturarum genera sunt; quae comprehendere si possent, tamen esset supervacuum. Nam & iisdem effectus intra ⁸² paucas compositiones sunt, & mutare eas cuilibet, cognitis facultatibus, facile est. Itaque contentus iis ero, quas accepi velut nobilissimas. In hoc autem volumine eas explicabo, quae vel desiderari in prioribus potuerunt; vel ad eas curationes pertinent, quas protinus hic comprehendam, sic, ut tamen, quae magis communia sunt, simul jungam. Si qua singulis, vel etiam paucis accommodata ⁸³ sunt, in ipsarum ⁸⁴ locum differam. Sed & ante sciri volo, in uncia pondus denariorum ⁸⁵ septem esse: unius deinde denarii pondus dividi a me in sex partes, id est, sextantes; ut idem in sextante ⁸⁶ denarii habeam, quod Graeci habent in eo, quem ἀνάλων appellat. Id ad nostra pondera relatum ⁸⁷ paulo plus dimidio scripulo facit ⁸⁸.

2. Ma-

78. Quaeque] Plerique alii, quae.

79. Neque hujus ullus modus est] Hujus pro hujus rei. Hoc loco alibi usus sum pro exemplo. En hujus locutionis exempla alia. Lib. 4. cap. 18. Desidere oportet in aqua calida; superiusque ipsum acium nutrire: cui plura medicamenta idonea sunt; lib. 7. cap. 26. sect. 3. Si quando autem is (calculus) major non videtur, nisi rupta eorruere, extrahi posse, suspensus est: cuius resector Ammonius, ob id *ἀνάλων* cognominatus est. Pro ulius, Constantinus mislet, unus.

80. Simplicibus] Lindenius leg. *similibus*; ut habent Codd. Medicei, excepto primo, & Constantini Editio in margine.

81. Itaque] Al. *ita*. Deinde, pro facultatum, Cod. Medic. I. *facultatium*.

82. Intra] Nonnulli, secuti Editionem Caesarii an. 1538. legunt, inter: quod ex mendo est. Nam Editio ejusdem Caesarii an. 1528. habet, *extra*.

83. Paucis accommodata] Pantinus & Lindenius leg. *commoatas*; decepti a modo alita Editione an. 1538. quae habet, *parvis commoatas*. Editiones aliae & Codices MSS habent, *parvis accommodatas*. Sed iidem Pantinus & Lindenius rectius leg. *paucis*; ut Morgagnus animadvertit: atque hanc mutationem Lindenius in contextum jam induxit.

84. Ipsorum] Videlicet curationum. Sic reposui ex Morgagno. Alii leg. *isforum*, ut habent MSS. Codices.

85. Denariorum] In Cod. Medic. I. est, *denario*, & supra extremam hujus vocis litteram ponitur *rum*, ut sit, *denariorum*. In ceteris sex, *denarii*; & deinde, *dividam*, pro *dividi a me*, quod primus habet.

86. Sextantes; ut idem in sextante &c.] Ita eliderunt Caesarius & Lindenius, nec aliter legi posse Ronseus, Rubens, alique Critici contendunt. In aliis Editionibus, ut & in MSS. Mediceis, habetur: *sex uncias; ut idem in uncia &c.* Error fortasse ortus est ex non bene intellecta nota, per quam vox *sextantes* scripta fuerat. Rhodius (de Ponderibus & mensur. &c.) hunc locum ita corrigendum putabat: 6. *sextantes*, ut idem in uncia &c. Sed sequentia repugnant. Nam in denario pondus plus sex scripulorum esset. Cumque in uncia pondus sit denariorum septem; ut supra positum est; sequeretur, in eadem pondus esse plus duorum & quadraginta scripulorum. Atqui uncia quatuor & viginti scripulis compleitur. Vide Volaf. Maecian. & Balbum de Alie.

87. Id ad nostra pondera relatum] Lindenius leg. *Id ad nostra pondera relatus*.

88. Paulo plus dimidio scripulo facit] Nam

2. Malagmata vero, atque emplastra, pastillique, quos *τροχισκός* Graeci vocant, cum plurima eadem habeant; differunt eo, quod malagmata maxime ex odoribus ⁸⁹ eorumque etiam surculis, emplastra pastillique magis ex quibusdam metallicis fiunt. Deinde malagmata confusa abunde mollescunt: nam super integram cutem injiciuntur: laboriose vero conteruntur ea, ex quibus emplastra pastillique fiunt; ne laedant vulnera, cum imposita sunt. Inter emplastrum autem & pastillum hoc interest, quod emplastrum utique liquati aliquid accipit: in pastillo tantum arida medicamenta aliquo humore junguntur. Tum emplastrum hoc modo fit: arida medicamenta per se teruntur; deinde mistis his intillatur aut acetum, aut si quis alius non pinguis ⁹⁰ humor accessurus est, & ea rursus ex eo teruntur: ea vero, quae liquari possunt, ad ignem simul liquantur; & si quid olei misceri debet, cum infunditur: interdum etiam aridum aliquod ex oleo prius coquitur. Vbi facta sunt, quae separatim fieri debuerunt, in unum omnia miscentur. At pastilli haec ratio est: arida medicamenta contrita humore non pingui, ut vino ⁹¹ vel aceto, coguntur, & rursus coacta, inarescunt, atque, ubi utendum est, ejusdem generis humore diluuntur. Tum emplastrum imponitur, pastillus illinitur, aut alicui molliori, ut cerato ⁹², miscetur.

XVIII. 1. His cognitis, primum malagmata subijciam ⁹³, quae fere non sunt refrigerandi, sed calefaciendi causa reperta. Est tamen, quod refrigerare possit ⁹⁴, ad calidas podagras aptum. Habet gallae & immaturae & alterius, coriandri feminis, cicutae, lacrimae aridae ⁹⁵, gummi, singulorum plenum acetabulum, cerati cloti, quod *πικρὸν* Graeci vocant, selibram. Reliqua fere ⁹⁶ calefaciunt: sed quaedam dige-

scripula XXIV. in uncia continentur; ut paulo supra dictum est. Alii leg. *feruntur*, ut habent Codices Medici II. III. & VI.

^{89.} *Quoribus*] Aromatibus. In lib. 4. c. p. 20. *pinguis fuit, quae ex odoribus fiunt, id est, species nardus, crocus &c.* Sic autem lego ex Codice Mediceo I. & Editionibus quatuor vetustioribus. Alii cum Egnatio leg. *fiuntur*; ut habent Codices reliqui Medicei & omnes fere Vatican.

^{90.} *Alius non pinguis*] Codex Medicus I. *alius pinguis.*

^{91.} *Vi vino*] Ita in Editione Lindenli & in Codice Mediceo I. Alii leg. *aut vino.* Deinde, *coguntur*, & *rursus coacta*, lego ex iisdem libris. Alii habent; *coguntur*, & *rursus coacta*. Constant. *decolla.*

^{92.} *Vi cerato*] Al. *aut cerato.* Ego repo-
ni ut ex Medic. I. aliisque MSS. Codicibus;

atque ex Csauboni conjectura, ut est in Scholiis apud Amseloveonium.

^{93.} *Primum malagmata subijciam*] Nonnulla tamen medicamenta sunt in hoc capite, quae malagmata vocari vix possunt; ut suo loco adnotabo. Itaque videndum est, sintne a Celso medicamenta illa, an ab alio.

^{94.} *Pessis*] Al. *passis.*

^{95.} *Lacrimae aridae*] Quae lacrima? Quid-
piam deesse puto. Fortasse *papaveris* praemittit
debet; vel *leguendum, resinas aridas.* Facile autem
in ejusmodi rebus errare librarii solent, &
vocem aliquam omittere: idque cum in prima
hujus libri parte, quae simplicia medicamenta
tunc vero in hac, quae eorum mixturae compre-
hendit, saepe contigisse existimo.

^{96.} *Reliqua fere*] In aliquibus Codicibus le-
gitur, *Reliqua vero.*

digerunt materiam, quaedam extrahunt, quae *ιριονασις* vocantur; ple-
raque certis magis partibus 97 membrorum accommodata sunt.

2. Si materia extrahenda est, ut in hydropico, in lateris dolore, in
incipiente abscessu, in suppuratione quoque mediocri, aptum est id,
quod habet resinae aridae 98, nitri, ammoniaci, galbani, singulorum
pondo, cerae pondo 99. Aut in quo haec sunt: aeruginis raseae, thu-
ris, singulorum p. X. 11. 1 ammoniaci salis p. X. vi. squamae aeris, ce-
rae, singulorum p. X. viii. resinae aridae, p. X. xii. 2 aceti cyathus.
Idem praestat cumini farina cum struthio, & melle 3.

3. Si jecur dolet, id in quo est balsami lacrimae p. X. xii. costi, cin-
namomi, casiae corticis, myrrhae, croci, junci rotundi, balsami se-
minis, iridis Illyricae, cardamomi, amomi, nardi, singulorum p. X. xvi.
qui-

97. *Certis magis partibus*] Lindenius omittit
magis.

98. *Aridae*] Haec vox non est in Cod. Me-
dic. 1. & expungitur in IV.

99. *Pondo, cerae pondo*] Ita in Cod. Medi-
ceo 1. & in Editionibus praeiis. In aliis Codici-
bus est, *part, cerae part*; ex notis videlicet
p. *cerae p.* perperam explicatis. Caesarius, quem
omnes postea secuti sunt, utrobique addidit no-
tam denarii X. ut *pondo* significet *pondus*. Nam
ubi nihil additur, ut hoc ipso loco, libram sig-
nificat. Ac saepe & apud Celsum, & apud Scri-
bonium Largum invenitur p. *i.* pro *pondo libra*,
vel *librae*. Nisi quis forte contendat, deesse
denarii notam; vel p. *i.* corruptum esse ex p. *l.*
h. e. pondo libra. Illud quoque animadverten-
dum est, in hac compositione, quae simplicium
singulorum libram habet, *cerae pondo*, quod Cel-
sus, sicut brevisitas & elegantiae causa solet,
cum ceteris conjungere, & ante vocem *singulo-
rum* collocare poterat, separatim positum esse.
Idem & in Apolloniophis compositione fecit. 6.
& in aliis nonnullis notari potest. Quae forma
in veterum Auctorum scriptis, Galeni in pri-
mis, frequentissima, cum rarius apud Celsum
occurrat, ejusque ingenio minus apta videatur,
suspiciari licet, ejusmodi in locis ponderum no-
tas mendosus esse. Nimirum in hac parte, in
qua medicamentorum compositiones explicantur,
inagnas varietates, & menda plurima inveni-
untur vetustis. Sed quia emendatio difficilis,
ne dicam impossibilis, tum etiam prope inutilis
futura erat, quod nostra aetate haec composi-
tiones pene omnes in usu esse desierint; reliquum

fuit, ut in ipsis varietatibus notandis diligentem
me praeberem.

1. P. X. 11.] Aldina Editio, p. X. Editiones
vetustiores, p. X. 11. quia in his ubique,
pro X. est X: itaque, ubi X duo vel plura
sunt, prius denarium denotat, reliqua, denario-
rum numerum; ut alii pridem monuerunt. In
Editione Aldina, ut & in MSS. Codicibus, de-
narii nota est haec, X. Editores alii istam ad-
hibent; *: alique ante numeri notam collocant;
alii vero post; in his Lindenius.

2. P. X. viii. resinae aridae p. X. xii.]
Aldina Edit. p. viii. resinae aridae p. X. xii. In-
fra quoque usque ad foet. p. denarii nota in Edi-
tione illa omittitur.

3. Et melle.] Ita in MSS. Medicis & in
Edit. 1. Sed cum in Editione illa post duas vo-
ces, & melle, quae sunt in extrema pagina, se-
quatur nota p. ii. quae ex his est, quibus ad pa-
ginarum ordinem indicandum Typographi uti so-
lent; (& sane pagina praecedens notatur per
p. i. proxima per p. iii.); notam illam paginas
alii pro ponderis nota acceperunt, & ita elide-
runt: & melle p. 11. Quin etiam denarii nota
addita est a Caesario, absque. Ceterum famili-
aris quidem Celsi est hic modus, idem praestat
&c. hic tamen, confessionem variando, ora-
tionem non parum turbat; cum verba sequen-
tia, Si jecur dolet, id in quo est, cohaerere cum
superioribus. Si materia extrahenda est &c. ap-
tum est id, quod habet &c. itaque, si cui forte
hoc incusum in suspicionem venit, non est id
sine causa.

humorem educit, pus maturat, ubi id maturum est, cutem rumpit, & ad cicatricem perducit. Prodest impositum minutis majoribusque abfcessibus: item articulis, ideoque & coxis ¹³, & pedibus dolentibus: item ¹⁴, si quid in corpore collisum est, reficit; praecordia quoque dura & inflata emollit: ossa extrahit: ad omnia denique valet, quae adjuvare calor potest. Id habet cerae p. X. xi. ¹⁵ visci, sycamini, quam alias sycomororum vocant ¹⁶, lacrimae, singulorum p. X. i. ¹⁷ piperis & rotundi, & longi, ammoniaci thymiamatis, bdellii, iridis Illyricae, cardamomi, amomi ¹⁸, xylobalsami, thuris masculi, myrrhae, resinae aridae, singulorum p. X. x. pyrethri, cocci Gnidii, spumae nitri, salis Ammoniaci, aristolochiae ¹⁹ Creticae, radices ex cucumere agresti ²⁰, resinae terebinthinae liquidae, singulorum p. X. xx. quibus adjicitur unguenti irini, quantum satis est ad ea mollienda, atque cogenda.

8. Praecipuum vero est ad resolvenda, quae coeunt, id, quod ad Polyarchum auctorem refertur. Habet junci quadrati, cardamomi, thuris fuliginis, amomi, cerae, resinae liquidae pares portiones.

9. Aliud ad eadem Nilei: crocomagmatis ²¹, quod quasi recremen-

tum

¹³. Ideoque & coxis] Lindenius omittit ideoque.

¹⁴. Item] Fortasse, idem.

¹⁵. P. X. xi.] Ita Lindenius alique, Editionem Caesarii secuti. In Editionibus vetustioribus, & in MSS. Medicis est p. X. i. quod mendosum videtur. Fortasse tollenda est densarii nota, & legendum p. i.

¹⁶. Quam alias sycomororum vocant] Haec explicatio fortasse Celsi non est, qui rem satis jam declaravit in lib. 3. cap. 18. In Codicibus Medicis scribitur sycomororum per a.

¹⁷. P. X. i.] Aldina Edit. p. X. i.

¹⁸. Cardamoni, amomi] Lindenius omittit amomi quae vox habetur in cunctis Medicis Codicibus. Duo Andreae malignata ex Asclepiade describit Galenus lib. 10. de C. M. S. L. cap. 2. Virumque amomum habet; alterum, quod magis convenit cum hoc, quod Celsus proponit, & cardamomum. Variantes tamen Asclepiadis Codices item Galenus reperit; in aliis enim & cardamomum & amomum & xylobalsamum omissa fuerant.

¹⁹. Aristolochiae] Lindenius habet, radices aristolochiae. Sed radices abest ab omnibus nostris Codicibus, neque legitur apud Galenum l. c.

²⁰. Radices ex cucumere agresti] Linden. cucumeris agrestis radices.

²¹. Crocomagmatis] Anto Egnatius legebat, croci magmatis. Et sane in Mediceo l. est, crocomagmatis. Codices tamen plerique Egnatii lectionem comprobare videntur, quamvis nunc non careant: siquidem habent, croco malignat. Sed rursus & scd. 16. hujus capituli, & lib. 6. cap. 6. scd. 25. Codex Medicus primus habet, crocomagmatis, ceteri sex, ut olim vulgo legebatur, croci magmatis. Eodemque lib. 6. cap. 6. scd. 32. primus, crocomagmatis; Codices alii, croci magmate: ut omnino croci magna scribendum esse per voces duas, alicui videri possit; quemadmodum myrobalsani magna habetur lib. 6. cap. 5. Nec desunt exempla istius scripturae; siquidem Marcellus Empiricus, qualiscunque ejus auctoritas sit, cap. 8. dixit: magmatis croci X. i. Vox crocomagma occurrit in Plinio lib. 21. cap. 20. Fere quoque expressi (croci) argumta croci, quod crocomagma afficiant &c. nisi forte Graecis litteris scribenda est. In Scribenio autem invenitur secundo & tertio Esu: Composit. 5. crocomagmatis pond. sext. m. Composit. 259. admixto crocomagmate. Atque ego ab his libenter ito, qui apud Celsum quoque leg. crocomagma. Credibile enim est, Latinos & medicamentum & vocabulum a Graecis sumpsisse.

tum ejus est ²², p. X. iv. ammoniaci thymiamatis, cerae, singulorum p. X. xx. ex quibus ²³ duo priora ex aceto teruntur, cera cum rosa liquatur, & tum omnia junguntur.

10. Proprie etiam dura emollit ²⁴ id, quod Moschi esse dicitur. Habet galbani unciam, thuris fuliginis p. =. ²⁵ cerae, ammoniaci thymiamatis trientes, picis aridae p. ii. ²⁶ aceti heminas tres.

11. Fertur etiam ad dirigenda, quae coeunt, sub auctore Medio ²⁷, quod habet cerae p. =. ²⁸ panacis p. X. s. ²⁹ squamae aeris, aluminis rotundi, item scissilis, singulorum p. X. i. ³⁰ plumbi combusti p. X. i. s.

12. Ad eadem Panthemus utebatur, calcis p. s. ³¹ sinapis contriti, item foeni Graeci, aluminis, singulorum p. i. fevi bubuli p. ii. s. ³²

13. 14. Ad strumam multa malagmata invenio. Credo autem, quo pejus id malum est, minusque facile discutitur, eo plura esse tentata; quae in perfonis varie responderunt. Andreas auctor est, ut haec misceantur: urticae seminis p. X. i. piperis rotundi, bdellii, galbani, ammoniaci thymiamatis, resinae aridae, singulorum p. X. iv. resinae liquidae, cerae, pyrethri, piperis longi, lactucae marinae seminis, sulphuris ignem non experti, quod *ἀστυον* vocatur ³³, faecis aridae aceti, spumae nitri, salis Ammoniaci, sinapis, cardamomi, radicis ex cucu-

22. Quod quæsi recurrentum ejus est] Hanc interpretationem Rhodius ex margine irreplevisse existimat; nec falli videtur. Erit fortasse tamen, qui censet, haec verba, quae in omnibus MSS. reperiuntur, commodius retineri posse, si supra legatur, eroci magnatis.

23. P. X. xx. ex quibus.] In Edit. Lindenii, p. X. xxx. ex quibus. In Cod. Mediceo I. p. X. xxx. quibus.

24. Emollit] Ita ex Cod. Mediceo I. Al. molle.

25. P. =.] Pondo sextantem; id est, duas uncias. Sic interpretanda est ex Volusio Maeciano & Rhodio de Ponderibus & Mens. &c. nota haec, = quae multis locis occurrit, ut in Cod. Mediceo I. exaratur, vel Z. ut in aliis Codicibus & in Editionibus praeclis. Huic notae saepe praemittitur densius nota, ut postea apparebit; & significatur densius sextans, de quo in capite superiori. Caesarii autem Editio, ubi in vetustioribus est, p. Z. habet alias, p. 3. (quod a Ruellio, quem fere Lindenius aliquo sequuntur, redditur per p. X. iii.) alias vero, p. X. ii. alias, p. 2. Quod cum ad multa loca pertineat, semel hic discrete adscribendum fuit.

26. P. ii.] Lindenius alique, Aldinum Editionem secuti, addunt denarii notam.

27. Medio] Ita ex MSS. atque ita Almeloveenius legendum coniecerat in Scholiis. Vulgo, Medo.

28. P. =.] Caesarius, p. 3. Lindenius, alique quidam, p. X. iii.

29. P. X. s.] Al. p. s.

30. P. X. i.] Al. p. i. deinde, p. i. s. pro p. X. i. s. Sed utrovis modo legatur, aliquid in hoc malagmate desiderari videtur, vel solum, vel oleum, vel alius non pinguis humor.

31. P. s.] Al. p. X. semis; deinde, p. X. i. pro p. i.

32. P. ii. s.] Alii leg. p. X. ii. & semela. In Codicibus Medicis est: p. ii. s. In alio semel. Sed tres voces, in alio semel, quibus significatur, pro s. in alio exemplari esse, semel, in Cod. IV. expunguntur.

33. Quod *ἀστυον* vocatur] Lindenius addit, pares portiones; & ea, quae sequuntur, in compositionem aliam confert hoc modo: 14. Hae autem Micenis est: faecis aridae, aceti &c.

cucumere silvestri ³⁴, resinae, singulorum p. X. viii. ³⁵ quae ex leni vino contunduntur.

15. Expeditus ad idem sit, quod habet visci feminis, stercoris ³⁶, resinae, sulphuris ignem non experti pares portiones. Et in quo est sulphuris p. X. i. lapidis, quem *πυρίτην* vocant, p. X. iv. cumini acetabulum. Item in quo est lapidis ejusdem pars una, sulphuris duae partes, resinae terebinthinae partes tres.

16. Arabis autem cujusdam est ad strumam, & orientia tubercula ³⁷, quae *Φύματα* vocantur, quod haec digerit. Habet myrrhae, salis Ammoniacy, thuris, resinae & liquidiae & aridae, crocomagmatis, cerae, singulorum p. X. i. lapidis ejus, quem *πυρίτην* vocant, p. X. iv. quibus quidam adjiciunt sulphuris p. X. ii. ³⁸

17. Est etiam proficiens in struma, & in iis tuberculis, quae difficiliter ³⁹ concoquuntur, & in iis, quae *καρκινώδη* vocantur, quod ex his constat; sulphuris p. X. ii. nitri p. X. iv. myrrhae p. X. vi. fuliginis thuris p. s. salis ⁴⁰ Ammoniacy p. =. ⁴¹ cerae p. i.

18. Protarchus autem ad *παρωιδας*, eaque ⁴² tubercula, quae *μελικρία* ⁴³, id est, favi, vel *Φύματα* nominantur, item mala ulcera, pu-
micis,

34. Ex cucumere silvestri] Lindenius & alii quidam, cucumers *silvestris*.

35. Resinae, singulorum p. X. v. 112.] Cum in hac compositione jam sit *resina arida*, & *resina liquida*, vox *resinae* videtur hic stare non posse, nisi fortasse cum aliquo adjuncto. Pro p. X. v. 112. Aldina Edit. habet, p. X. v. Stephan. p. X. v. 112. Linden. p. X. 17.

36. Visci feminis, stercoris.] Ita Constantinus invenit in quodam Codice, a quo minimum obest Medicus I. in quo, pro *feminis*, est, *femini*. Reliqui sex habent, *femina*. In Ed. I. & in duabus vetustissimis ann. 1293. 1297. & in Junctina a quo Aldina quoque est, *femini*. Videtur sub corrupta hac voce latere adjunctum vocis proximae, *stercoris*; fortasse, *columbini*. Nam *femini*, quod, pro *feminis*, Caesariana & Editiones omnes Caesariana posteriores habent, mihi non probatur; cum ob alias rationes, tum etiam quia Facioliatus in Animalversionibus in Danetil Lexicon scribit, alium Latinum Scriptorem non succurrere, qui vocem istam usurpaverit. Caesarius ipse, quavis ita edidit, probare non videtur cum adnotet, fortasse legendum esse, *castrini*, vel *bovili*. Celsus exprimi quidam stercoris meminit cap. 27. sect. 8. hujus libri; la-

certi stercoris, inter ea, quae purgant, cap. 5. ejusdem *lactis*, & *columbae*, & *palumbi*, & *hirundinis*, & *ovilli*, inter ea, quae adurunt, cap. 8. *columbae* inter ea, quae evocant, & educunt, cap. 12. stercoris *felini*, aut *bovili*, nunquam meminit.

37. Orientia tubercula, quae *Φύματα* vocantur.] Orientia tubercula ea, quae *Φύματα* vocantur. Sed fortasse de omni tuberculorum genere Celsus loquitur; & tres voces, quae *Φύματα* vocantur, sunt ab aliquo interprete. Vide infra adnotat. 55.

38. P. X. 11.] Al. p. 11.

39. Difficiliter.] Linden. *difficiliter*.

40. P. s. *salis*] Ita in Editionibus praefata. Al. leg. p. X. *femis*, *salis*. In Codice Medice.

41. P. =.] Caesarius, p. 3. Al. p. X. 112.

Deinde, pro p. i. alii cum Caesario, p. X. 12.

42. *Eqae*] Lindenius leg. *atque*.

43. *Μελικρία*] In MSS. Melicis atque in Editionibus vetustioribus est, *melicra*. Ego Aldinum sequor. Caelarius, Gryphius, Perminus, Constantinus, & Ronseus leg. *melicrae*; Stephorus, & Lindenius, *μελικριόνη*. Celsus utrum illud intelligit, quod *αίμα* a Graecis appellatur scribit cap. 28. sect. 13. hujus libri; ubi
eum

micis, resinae pineae liquidae, thuris fuliginis, spumae nitri, iridis, singulorum p. X. vii i i. cum ceræ p. X. ix. miscebat, hisque olei cya-
thum & dimidium adiciebat.

19. At adversus panem 44, tum primum orientem, quod *φύμαλον* Graeci vocant, & omne tuberculum, quod *φύμα* nominatur 45, misce-
tur ochra, quae Attice nominatur, cum duabus partibus similae, his-
que, dum contunduntur 46, subinde mel instillatur, donec malagmatis
crassitudo sit.

20. Discutit etiam omne tuberculum, quod *φύμα* vocatur, id, quod
habet calcis, nitri spumae, piperis rotundi, singulorum p. X. i. galba-
ni p. X. ii. salis p. X. iv. quae excipiuntur cerato ex rosa facto.

21. Supprimitque 47 omne, quod abscedit, id, in quo est galbani,
fabae fressae, singulorum p. X. i. myrrhae, thuris, ex radice capparidis
corticis, singulorum p. X. iv. Satisque 48 omnia abscedentia digerit
murex combustus, & bene contritus, aceto subinde adjecto.

22. At si satis sanguis subit 49, recte imponitur, quod adversus
phy-

etiam hunc, de quo loquimur, locum indicat
his verbis: *emplastra ac malagmata mysterium estu-
centia, aut quae proprie huc pertinentia supra posui.*
Si igitur hoc malagma proprie eo pertinet, ex
loco illo fortasse hic, pro *malagmatis*, legendum
est, *veris*. Ita haec ulcera appellant Dioscori-
des & Plinius multis in locis. Aëtius tamen
Tetrab. 2. ferm. 2. cap. 68. & ferm. 4. cap. 15.
etiam *malagmatis* nominari tradit. Verba autem,
id est fovi, quae proxime sequuntur, fortasse ad-
dita sunt ab interprete aliquo. In eandem suspi-
cionem cadunt illa quoque, vel *φύματα*. Nisi
forte legendum est, *eaque, quae φύματα*.

44. Panem] Ita in Codicibus Medicis I.
II. III. & VII. In tribus reliquis, ut in libris
impressis, est, *panem*. Vide annotationem 98.
ad cap. 28. sect. 10. huius libri.

45. Omne tuberculum, quod φύμα nominatur]
φύμα apud Celsum tuberculum omne signi-
ficat: apud Celsum vero, quoddam genus dumi-
taxat; ut est in cap. 28. sect. 9. huius libri.
Sensus igitur est: omne tuberculum ex his, quae
φύματα nominantur. Ego tamen per eas voces,
omne tuberculum, omnia in universum tubercula
Celsum significasse existimo; neque ejus esse
voces illas, quod φύμα nominatur, ut neque il-
las, quod φύμα vocatur, sequenti sectione. Ma-
ximum argumentum pto ex cap. 28. sect. 8. hu-
jus libri, ubi loquitur de surunculo, quem tu-
berculum &c. esse docet: *Propterea*, inquit, *ejus*

*medicamentum galbanum est: sed alia quoque supra
comprehensa sunt*; hoc scilicet capite, atque haec
medicamenta, quae ad omne tuberculum propo-
nuntur. Nam nec ullibi medicamenta habet
surunculi propria; neque communia omnium
tuberculorum alibi, quam hoc capite. Cum igitur
φύμα non possit apud Celsum de toto gene-
re, aut hic de specie tantum intelligi; apparet,
quid judicandum sit de his vocibus, quod φύμα
nominatur.

46. Hicque, dum contunduntur] Ita Linden-
sius. Alii leg. *hicque contunduntur*. In margini
Editionis Constantinianae ita habetur: *hicque
cum tunduntur*. In Editione Stephani, *hicque
contunduntur*, ut in Codice quoque Mediceo I.
sed in hoc, *hicque*. Ego sto a Lindensio, quod
etiam in malagmate ultimo habetur: *quibus dum
contunduntur &c.* Si quis tamen, pro *dum*, le-
gere velit, *cum*, non repugnabo.

47. Supprimitque] Lindensius, *Supprimit quoque*.

48. Satisque] Hoc medicamentum malagmatis
speciem vix habet.

49. Si satis sanguis subit] Huic compositioni
in Editione Lindenii praemittitur titulus, *Ad
sanguinem supprimentum*; in aliis libris, *Ad san-
guinem supprimentum, & phlymata*. Si haec est
sententia loci huius, *subit* est pro *subile*, anti-
quo scribendi more; neque necessaria est Con-
stantini emendatio, quam Lindensius recepit: *si
plur satis sanguis subit*. Sic in lib. 2. cap. 15.
cum

phymata quoque potest. Constat ex his: bdellii, styracis, ammoniaci, galbani, resinae & aridae & liquidae pineae, item ex lentisco so, thuris, iridis, singulorum p. X. 11.

23. *καρυάδην* vero phymata 51 commodè his leniuntur: galbani, visci, ammoniaci, resinae terebinthinae, singulorum p. X. 1. fevi taurini p. s. 52 faecis combustae quam maxima portione, dum id siccius non faciat, quam esse malagma oportet.

24. Quod si facie contusa livor suberuentus est, haec compositio nocte & die imposita tollit. Aristolochiae, thapsiae, singulorum p. X. 11. bdellii, styracis, ammoniaci thymiamatis, galbani, resinae aridae, & ex lentisco liquidae, thuris niasculi, iridis Illyricae, cerae, singulorum p. X. 1v. Idem 53 faba quoque imposita proficit.

25. Sunt etiam quaedam malagmata, quae *σπομρινά* 54 Graeci vocant, quo-

rum aqua cutem subit habet Cod. Medic. I. ubi alii, subit. Verum subit pro effluxit, durum, atque, ut opinor, sine exemplo est. Neque vero intelligere fatis queo, cur sanguinis profusionis mentio fiat inter ea, quae ad tubercula atque omnes abscessus digerendos proponuntur; nec, quomodo, quae ad digerendum valent, ad sanguinem suppressendum item valere possint; praesertim cum in hac compositione, praeter thur, aliud non sit ex his, quae sanguinem suppressere dicta sunt cap. 1. Rossius existimat, Celsum loqui de sanguine, qui in fugillatione sub cute coit; quod aptius certe hic caderet, eaque ratione verbum *subit* a propria significatione non discederet. Ita loco supra citato dicitur: aqua cutem subit. Hic tamen, nisi aliis quibusdam vocibus circumscribatur verbum hoc, quamvis *fatis*, circum sensui officit, vel expellatur, ut in Edit. Caesarii an. 1538. vel mutetur in *cutem*; tamen forma loquendi coacta nimis & obscura est. Celsus infra sect. 24. hac forma utitur: *Si facie contusa livor suberuentus est. Ommino locus hic recte se habere non videtur. Ad verbum *fatis* errore consilium puto in allata Caesarii Editione, cum sit in Editione ejusdem Caesarii an. 1528.*

50. *Et liquidae pineae, item ex lentisco* I. e. liquidae & pineae & ex lentisco. Sic autem legendum ex MSS. mutata interpunctione. Ita habent: *Et liquidae pineae. Item ex lentisco &c.* In Medic. I. pro *ex lentisco thuris*, est, *ex lentis ceturis*. Vulgo legitur: *Et liquidae pineae; item ex lentici*: sed perperam. Resina liquida ex lentisco memoratur etiam infra, sectione 24.

51. *καρυάδην* vero phymata] Ita ex Codicibus Medicis: sed in his est *Carcinade*, litteris Latinis. In IV. supra vocem *phymata* ponitur particula *et*, scribiturque, ut in I. & V. non *Carcinade*, sed *Carcinadae* cum diphthongo. Unde vulgo, *Carcinadae* (Ald. Edit. *καρυάδην*) vero *Et phymata* (eadem Edit. *φύματα*). Pro *Carcinadae*, Lindenius reposuit, *Carcinomata*. Sed *καρυάδην* vox adjectiva est, ut supra sect. 17. in iis (tuberibus) quae *καρυάδην* vocantur. Hic vero tubercula ex praecedentibus succinidif videtur; & *phymata* fortasse irrepsit ex glossemate. Suspicio igitur, Celsum ita scripsisse: *καρυάδην* vero commodè his leniuntur. Qui vero inter *καρυάδην* & *phymata*, particulam *Et* posuerunt, vim verbi *leniuntur* intellexisse non videntur. Consideranti verba illa cap. 28. sect. 2. hujus lib. *lenis medicamenta, quae quasi blandiantur*, facile apparebit, *καρυάδην* leniuntur recte dici; *phymata* leniuntur, non item.

52. P. s.] Al. p. X. s.

53. *Idem &c.*] Alii cum Caesario leg. *Item*; quod adverbium sequens particula quaeque non patitur: Lindenius, *Eidem*. In MSS. Medicis & in Codd. vetustioribus est, *Idem*. Aliquis fortasse mailt, *Ad idem*. Mihi hoc incertum suspensum est, cum propter duriores dicendi modum, tum quia, non malagma, sed ne compositum quidem medicamentum exhibet.

54. *σπομρινά*] Alii leg. *σπονχιας*, ut est in Medic. I. & aliis quibusdam Codicibus; alii, *σπομρινά*, ut est, sed litteris Latinis, in 111. & VI. In 11. legitur, *thomacia*. Apparet legendum esse, *σπομρινά*; & sic ego reposui.

D d

quoniam aperiendi vim habent. Quale est, quod ex his constat: piperis longi, spumae nitri, singulorum p. X. ii. eryfini p. X. iv. quae cum melle miscentur. Idoneaeque etiam strumae aperiendae sunt. Ejus generis, vehementiusque ex his est id, quod ss habet calcis p. X. iv. piperis grana sex, nitri, cerae, singulorum p. X. x. mellis p. =. s^o olei heminani.

26. Miconis 57 quoque est, quod resolvit, aperit, purgat. Habet alcyonium, sulphur, nitrum, pumicem, paribus portionibus 59; quibus tantum picis, & cerae adjicitur, ut fiat cerati crassitudo.

27. Ad ossa autem Aristogenis, fit ex his: sulphuris p. X. i. resinae terebinthinae, nitri spumae, & ex scilla partis interioris, plumbi eloti, singulorum p. X. ii. thuris fuliginis p. X. viii. ficus aridae 59 quam pinguisimae, sevi taurini, singulorum p. X. viii. cerae p. X. vi. sesami fricti acetabulum.

28. Maximeque nervis 61 & articulis malagma convenit. Igitur Euthylei est, & ad articulos, & ad omnem dolorem, & ad vesicae 62; & ad recenti cicatrice contractos articulos, quas ἀγκύλας Graeci nominant, quod habet fuliginis thuris acetabulum, resinae tantundem, galbani sine furculis fescunciam, ammoniaci, bdellii, singulorum p. =. cerae p. s. 63 Ad eosdem digitos: iridis 64, ammoniaci, galbani, nitri,

Lindenius habet, ἀσπερσεν; secutus est autem Constantinus, qui ita reponendum adnotaverat, pro ἀσπερσεν.

55. Id, quod] Lindenius omittit id. Infra, pro p. X. x. in aliquibus Codicibus est, p. X. xii.

56. P. =.] Caesarius, p. 3. al. p. X. iiii. 57. Miconis] Aldina & vetustiores Edd. Nicotius; ut est in quibusdam MSS. Caesarius suspicatur legendum, Mydonis, ex Plinio. Sed Pitsli quoque Codices aliqui lib. 20. cap. 23. habent, Micon, alii, Mycon; ut adnotat Haradinus; qui tamen legit, Midon.

58. Paribus portionibus] Hic modus adeo familiaris est Celfo, ut niter, Lindenium contra priores Editiones, cum quibus consentiunt Codd. Medicei, maluisse, pari pondere; & scilicet 29. pari pondus, pro paribus portionibus, ut iidem veteres libri habent.

59. Ficus aridae] Ante haec verba Codices Medicei habent, in alio exemplari frans: quae verba in IV. expunguntur; in I. sic a Palatino mutatur, ut legatur, in alio exemplari stat; sed supra scribitur, glia est.

60. P. X. xii.] Ita Lindenii Edit. & Co-

lices Medicei reliqui. Primus habet, ut Editiones vetustae, p. X. xi.

61. Maximeque nervis &c.] Maxime autem nervis & articulis utilis malagma sunt. Alii omnes periodo superiori addunt membrum hoc, ut sententia sit: Aristogenis malagma maxime convenit nervis & articulis. Quin etiam Lindenius ad sensum expediendum voci malagma addit hoc; & alia item mutat. Totum hunc locum ita legit: maximeque nervis & articulis malagma hoc convenit.

Euthylei quod est, & ad articulos &c. Graeci nominant, conveniens, habet &c. Alii quoque legunt, & ad articulos. Cod. Medic. I. non habet particulam &.

62. Et ad vesicae] Fortasse legendum, etiam vesicae, vel & ad vesicam. Mihi tamen haec tria verba suspecta sunt; neque alia quoque fortasse ex margine irrepserunt. Restius, ut arbitror, legeretur: Igitur Euthylei est ad omnem dolorem (subaudi ex membro praecedenti, nervorum & articularum) & ad recenti cicatrice contractos articulos &c.

63. Singulorum p. =. cerae p. s.] In MSS. Medici-

tri, singulorum p. X. xiv. resinae liquidae p. X. vii. ceræ p. X. xvi.

29. Ad dolores articulorum ⁶⁵ Sofagoræ: plumbi combusti, papaveris lacrimae, corticis hyoscyami, styracis, peucedani, sevi, resinae, ceræ pares portiones.

30. Chryssippi ⁶⁶: resinae liquidae, sandarachae, piperis, singulorum p. X. xii. quibus ceræ paululum adjicitur.

31. Ctesiphontis: ceræ Creticae, resinae terebinthinae, nitri quam ruberrimi, singulorum p. s. ⁶⁷ olei cyathi tres. Sed id nitrum ante per triduum, instillata aqua, teritur, & cum sextario ejus incoquitur, donec omnis humor consumatur. Potest ⁶⁸ vero ea compositio etiam ad parotidas, phymata, strumam, omnemque coitum humoris emolliendum.

32. Ad articulos, fici quoque aridi ⁶⁹ partem nepetae mistam; vel uvam taminiam sine feminibus cum pulegio recte aliquis imponit.

33. Eadem podagrae praesidio sunt ⁷⁰. Sed ad eam fit Aristonis quoque, quod habet nardi, cinnamomi, casiae, chamaeleontis, junci rotundi, singulorum p. X. viii. sevi caprini ex irino liquati p. X. xx. iridis p. X. i. quae in aceto quam acerrimo jacere per xx. dies debet. Idem autem etiam recentia phymata doloresque omnes discurit.

34. At Theoxenus ad pedum dolores, sevi a renibus partem tertiam, salis partes duas miscebat, hisque membrulam illitam imponebat; tum superinjiciebat ammoniacum thymiama in aceto liquatum.

35. At Numenius podagram, ceterosque articulos induratos hoc mol-

lie-

Medicels habetur, p. X. 111. sing. p. z. (in i. p. —) ceræ (in al. cera) p. s. Sed p. X. 111. expungitur in IV. In Editionibus vetustioribus, singulorum p. z. ceræ p. feminis; in Aldina, singulorum p. X. 111. ceræ p. feminis; in Casariana, singulorum p. 3. ceræ p. X. feminis; in aliis, singulorum p. X. 3. (vel 111.) ceræ p. X. feminis; in Linden. singulorum p. X. ceræ p. X. feminis.

64. Ad coracem digitus: iridis &c.] Lego, At eadem: iridis; & subaudito, articulus. Nam digitus irrepsit, opinor, in contextum a malo interprete. Nisi forte haec vox sub mendo nomen continet auctoris, cujus haec compositio est. In MSS. Medicels, excepto primo, in quo, ut alio loco dixi, sine ejusmodi sectionibus continens scriptura est, ex tribus verbis, Ad eadem digitus, titulus constituitur hoc modo:

Ad eadem digitus.

Hyrius &c. Vulgo legitur: Aliud item fit, quod

habet iridis; quae videntur additæ ex ingenio.

65. Ad dolores articulorum] Verba haec fortasse margini anscripta fuerant, unde in contextum immiserunt.

66. Chryssippi] Lindenius, Est & Chryssippi.

67. P. s.] Al. p. X. feminis; male.

68. Potest] Sic lib. 6. cap. 6. sect. 28. collyrium, quod Hieracis nominatur, ad asperitudinem potest; & alibi quoque. Lindenius leg. Prodest.

69. Ad articulus; fici quoque aridi &c.] Constructio haec, imponere ad articulus mihi non probatur. Itaque suspicor duas voces, Ad articulus, ex glossenatae additis esse. Quid si tota periodus insititia est? Certe duo haec medicamenta vix pertinere videntur ad id genus compositionum, quod hic Celsus persequitur. Lindenius leg. aridae. In Codicibus tamen Medicels est, aridi.

70. Praesidio sunt] In MSS. Medicels, praesidia sunt; quod nitius placet. Palavicinus correxit, praesidia; & ita legitur in libris vulgatis.

Dd 2

liebat: abrotoni, rosae aridae, papaveris lacrimae, singulorum p. X. iiii. resinae terebinthinae p. X. iv. thuris, spumae nitri, singulorum p. X. vii. iridis, aristolochiae, singulorum p. X. xii. cerae p. iiii. quibus adjicitur cedri² cyathus unus, olei laurei cyathi tres, olei acerbi sextarius.

36. Si quando autem in articulis callus increvit, Dexius docuit imponere, calcis p. X. iv. cerussae p. X. vii. resinae pineae p. X. xx. piperis grana xxx. cerae p. =. 73 quibus, dum contunduntur, hemina vini lenis instillatur.

XIX. Ex emplastris autem nulla majorem usum praestant, quam quae cruentis protinus vulneribus injiciuntur: *ἰσχυρά* Graeci vocant. Haec enim reprimunt inflammationem, nisi magna vis eam cogit, atque illius⁷⁴ quoque impetum minuunt: tum glutinant vulnera, quae id patiuntur⁷⁵, cicatricem iisdem inducunt. Constant autem ex medicamentis non pinguibus; ideoque *ἀλίστα*⁷⁶ nominantur.

1. Optimum ex his est, quod Barbarum vocatur. Habet⁷⁷ aeruginis rosae p. X. xii. spumae argenti p. X. xx. aluminis, picis aridae, resinae pineae aridae, singulorum p. X. i. quibus adjiciuntur olei & aceti singulae heminae⁷⁸.

2. Alterum ad idem, quod Coacon⁷⁹ vocant, habet spumae argenti p. X. c. 80 resinae aridae tantundem: sed spuma prius ex tribus olei heminis coquitur. His duobus emplastris color niger est, qui fere talis

71. P. iiii.] Alii apponunt denarii notam.

72. Cedri] Pro cedria; ut rosa pro oleo rosaceo, cyprus pro cyprino. Lindenius leg. *cedriae*, quemadmodum Constantinus habet in margine: deinde, ut Caesarius alique, *laureis*, pro laurei, quod est in Editionibus vetustioribus & in MSS. Medicis, exceptis III. & VI. in quibus, *lauri*. Laureum oleum saepius habetur lib. 6. cap. 7. & apud Plinium lib. 20. cap. 13.

73. P. =.] Al. cum Caesario, p. X. ii.

74. Atque illius] Lindenius, atque tum illius: deinde, & glutinant, pro tum glutinant.

75. Quae id patiuntur] Non omnia enim vulnera glutinari possunt; ut ex cap. 26. sect. 23. & 27. intelligitur. Ex quo apparet, Lindenium perperam legere: quae id non patiuntur. Idem Lindenius proximae voci, cicatricem, praemittit &.

76. *Ἀλίστα*] In Codicibus MSS. & in Editionibus antiquis habetur, *αλίστα*; in quibusdam, *αλίστα*. Ego hanc vocem Graecis litteris scripsi,

Egnatium secutus: sed ille, *ἀλίστα* per i; ego, *αλίστα* per ai, ut sit a *αλίστα*. Constantinus mallet, *αλίστα*. Stephanus leg. *αλίστα*; Lindenius ex Pantini conjectura, *αλίστα*, & addit, a Graecis. Caesarius habet, *αλίστα*; in margine autem, *αλίστα*.

77. Barbarum vocatur. Habet [P.] Lindenius leg. *Barbarum nominatur*. Habet enim [P.]

78. Heminae] Post hanc vocem in MSS. additur littera K; quae apud Graecos heminae nota est; sed hic vacat.

79. Coacon] Ita in MSS. quibusdam; quod & Caesario probatur. Sed Graecis litteris scribendum videtur. Dictum est *αλίστα*, ut & *αλίστα* *αλίστα*, fortasse a Coa insula; quemadmodum infra Ephesium emplastrum ab Epheso urbe, Alexandrinum ab Alexandria. Alii leg. *αλίστα*, vel *cheacon*. Constantinus mallet, *αλίστα*.

80. P. X. c.] Lindenius, p. X. X.

his fit ex pice atque resina: at ⁸¹ ex bitumine nigerrimus; ex aerugine, aut aeris squama, viridis; ex minio ruber; ex cerussa albus.

3. Paucae admodum compositiones sunt, in quibus aliquid misturae varietas novat. Ergo id quoque nigrum est, quod βασιλικὸν nominatur. Habet panacis ⁸² p. X. i. galbani p. X. ii. picis, & resinae, singulorum p. X. x. olei dimidium cyathum.

4. At quod ⁸³ perviride est, smaragdinum appellatur: in quo sunt resinae pineae p. X. iii. cerae p. X. i. ⁸⁴. aeruginis p. s. thuris fuliginis ⁸⁵ p. =. olei tantumdem, aceti, quo ⁸⁶ fuligo & aerugo in unum cogantur.

5. Est etiam coloris fere rufi, quod celeriter ad cicatricem vulnera perducere videtur. Habet thuris p. X. i. resinae p. X. ii. squamae aeris p. X. iv. ⁸⁷ spumae argenti p. X. xx. cerae p. X. c. olei heminam.

6. Praeterea est, quam παρακαλλητικὴν ⁸⁸ a glutinando vocant. Constat ex his: bituminis, aluminis scissilis, p. X. iv. spumae argenti p. X. xl. olei ⁸⁹ veteris hemina.

7. Praeterea sunt quaedam generis ejusdem, quae, quia capitibus fractis maxime conveniunt, κεφαλικά a Graecis nominantur. Philotae compositio habet terrae Eretriae, chalcitidis, singulorum p. X. iv. myrrhae, aeris combusti, singulorum p. X. x. ichthyocollae p. X. vi. ⁹⁰

81. A] Lindenius, ut.

82. Panacis] Idem, opopanax.

83. A quod] Ita in vulgatis. In Mediceo I. aliisque MSS. At quia.

84. Cerae p. X. i.] Videtur legendum, cerae p. i., si quidem sequentes ponderum notae recte habent.

85. Thuris fuliginis] Pro fuliginis, Lindenius legit, pollen; & deinde, pollen, pro fuligo: ut malebat Constantinus, negans smaragdinum fore, in quo esset thuris fuligo. Attamen advertendum, aeruginis, unde viridis color, multo majorem modum, quam fuliginis adhiberi. Omnia contra veteres Codices nihil mutare ausim. Apud Constantinum autem, ut & apud Caesarium aliosque, variatur in ponderum notis. Habetur enim, p. X. ii. pro p. =. & aeruginis p. X. s. pro p. aeruginis p. s.

86. Aceti, quo] Aceti tantum, quo &c. Lindenius & alii cum Caesario leg. & aceti, quo.

87. P. X. iv.] Ille quoque alii Caesarium sequuntur, qui legit, p. X. iii.

88. Quam παρακαλλητικὴν] Ita Aldina: Edi-

tiones autem vetustiores, παρακαλλητικὴν, Latinis litteris ac terminatione. Alii cum Caesario leg. quod παρακαλλητικὴν; quia subauditur emplastrum. Sed vide annotat. 34. scilicet 25. hujus cap. Ceterum haec vox formata ab aliquo videtur ex titulo, qui huic compositioni praemittitur in quibusdam libris: Collicem (vel Collicem) ad glutinandum. Nam in textu Codices Medicei habent, ΠΑΡΙΤΟΥΤΑΜ; primus, παρῳγῶν; quartus, παρῳγῶν. Videndum aliis relinquere, num forte Celsus scripserit, quam παρῳγῶν, a verbo παρῳγῶν.

89. P. X. xl. olei &c.] In MSS. Mediceis legitur: p. X. xl. olei veteris hemina (in I. emision). Sed in IV. supra notam numeralem XL posita est particula &, correctumque, hemina. Hinc in Editione I. & in aliis pervertitis: p. X. & olei hemina: recepta videlicet in textum particula &, ejectione nota XL. Egnatius reposuit, p. X. XL. sed particulam & retinuit. Lindenius alique leg. p. X. iii. & olei hemina, cum Caesario.

v. 1. 9^a aeruginis rosae, aluminis rotundi, misy 9^a crudi, aristolochiae, singulorum p. X. viii. squamae aeris p. X. x. 9^a thuris masculi p. X. ii. ceræ p. i. rosae, & olei acerbi, ternos cyathos, aceti quantum satis est, dum ar dea ex eo conteruntur.

8. Aliud ad idem viride: aeris 13 combusti, squamae aeris, myrrhae, ichthyocollae, singulorum p. X. vi. misy crudi, aeruginis rosae, aristolochiae, aluminis rotundi, singulorum p. X. viii. ceræ p. X. i. 9^a olei hemina, aceti quod satis sit.

9. Puri autem movendo non aliud melius, quam quod expeditissimum est: τετραφάρμακον 9^a a Graecis nominatur. Habet pares portiones ceræ, picis, resinae, sevi taurini; si id non est, vitulini.

10. Alterum ad idem, ινναφάρμακον 9^a nominatur; quod magis purgat. Constat ex novem rebus, cera, melle, sevo, resina, myrrha, rosa, medulla vel cervina vel vitulina vel bubula, oesypo 9^a, butyro: quorum ipsorum quoque pondera paria miscentur.

11. Sunt autem quaedam emplastra, quibus utriusque rei facultas est: quae, si singula habenda sunt, meliora sunt 9^a; sed in copia rejicienda

90. Singulorum p. X. X. ichthyocollae p. X. vii. Plerique omnes omittunt, *Singulorum*; sed libri vulgati ante Caesarium, itemque Codices MSS. habent eam vocem post *ichthyocollae*. Hinc suspicio oritur, tollendum esse p. X. X. quod fortasse ex varia lectione sequentis notae, p. X. vii. huc insertum fuit; ut legatur: aeris combusti, ichthyocollae singulorum p. X. vii. Porro Codices alii, sicut Medice I. habent, p. X. vii. alii, p. X. X. vii.

91. Misy] Hoc nomen apud Celsum inclinabile est: si quidem an ipsis Codicibus standum est. Cur autem standum non sit? Attamen Caesarius alique quidam *misy* effecerunt generandi casu: quod semel monuisse sufficiat.

92. P. X. X.] Caesarius & alii, p. X. XX & postea, ceræ p. X. i. pro ceræ p. i.

93. Aeris] Lindenius praemittit, Habet; & in fine leg. hemina, pro hemina.

94. P. X. i.] In multis MSS. numeri nota magis ad L. quam ad I. accedere videtur: ideoque fortasse legendum, p. X. L. Nisi quis denarii notam tollere velit, & legere p. i. Alii cum Caesario leg. p. X. vii. alii cum Pantino. p. X. vii.

95. Τετραφάρμακον] Lindenius praemittit par-

ticulum ΕΡ.

96. Ενναφάρμακον] Al. εννεαφάρμακον litteris Latinis; Cod. Medic. I. encepharmacum.

97. Oesypo] Ita Lindenius ex Pantini conjectura; quam & ego probavi. Alii leg. *hyssopo*. In Cod. Medic. I. est, *yso*. In verbis proximis Lindenius omittit, *ispyrum*.

98. Quae, si singula habenda sunt, meliora sunt ΕΡ.] Huius loci, in quo Codices MSS. nihil variant, haec sententia est: si copia deest, atque unum duntaxat emplastrum habere licet, expedit ex hoc genere habere, quod simul & glutinandi & pus movendi facultatem habet: si copia est, hoc rejiciendum est, & prout opus est, vel illud adhibendum, quod glutinat tantum, vel illud, quod tantum pus movet. *Singula* significat *unica*; ut cap. 17. huius libri sect. 1. si quo *singulis* vel etiam paucis accommodata sunt: & cap. 27. sect. 10. *Atherias* quos satis proficit herba *Petionica*, vel *Contabrica*, vel *centaurium* . . . *singulae* *binariae* *tritae*, ΕΡ. cum vino potui datur. Sic Cicero lib. 2. de Divin. cap. 2. *Id enim ipsum a Platone, philosophoque dilectum, naturales esse quasdam conversiones rerum publicarum, ut eae tum a principibus tenerentur, tum a bonis, aliquando a singulis*. Constantinus & Lindenius Celsi sententiam affectu non sunt. Nam Constantinus ita habet in libri margine: cui, si *singula*

cienda sunt; iis potius adhibitis, quae proprie id, quod eo tempore opus est, consequuntur. Exempli causa duo proponam. Est igitur ad vulnera Attalum; quod habet squamae aeris p. X. xvi. 99 thuris fuliginis 1 p. X. xv. ammoniaci tantumdem, resinae terebinthinae liquidae p. X. xxv. sevi taurini tantumdem, aceti heminas tres, olei sextarium. At inter ea, quae fracto capiti accommodantur, habent quidam id, quod ad auctorem Judaeum refertur. Constat ex his: salis p. X. iv. squamae aeris rubri, aeris 2 combusti, singulorum p. X. xii. ammoniaci thymiamatis, thuris fuliginis, resinae aridae, singulorum p. X. xvi. 3 resinae Colophoniaceae, cerae, sevi vitulini curati, singulorum p. X. xx. aceti sesquicyathos 4, olei minus cyathos. τριβερανωμία Graeci appellant, quae curata vocant 5; cum ex sevo³ puta omnes membranulae diligenter exemptae sunt, ex alio medicamento 6.

12. Sunt etiam quaedam emplastra nobilia ad extrahendum; quae ipsa quoque ικτισπαστικά nominantur: quale est, quod, quia lauri baccas habet, διὰ δαφνιδίων appellatur. In eo est, resinae terebinthinae p. X. x. nitri, cerae, picis aridae, baccarum lauri, singulorum p. X. xx. olei pau-

singula addenda sunt, meliora sunt; alias deteriora, nec nisi cum utraque opus est, aut in singulis singulorum inopia, utenda venit. Sed in copia &c. Vnde multa sumpsi Lindenius, & ita edidit: quae, nisi singula habenda sit, meliora sunt; alias deteriora, nec nisi cum utraque opus est, aut in singulis singulorum inopia, utenda veniunt: sed in copia &c. Quae quantum a Celsi sententia, & a Latinae linguae consuetudine abhorreant, dici vix potest. Vide etiam Morgagn. Epil. VII. in Celsum.

99. P. X. xxi. Egnatius & alii, p. X. vi. 1. Thuris fuliginis. Vocem thuris, quae deest in antiquis libris, & MSS. & impressis, quot quot ego vidi, restituit Lindenius; sed fortasse ex sola Constantini conjectura.

2. Rubri, aeris. Hae duae voces desunt in Cod. Medic. I.

3. P. X. xxi. Ita in MSS. Libri impressi habent, p. X. vi. Postea, pro Colophoniaceae, Lindenius leg. Colophoniae, ut in margine habet Casarii Editio. Colophoniaceae habetur iterum sect. 17. huius epistolis; sed Lindenius ibi quoque leg. Colophoniae.

4. Aceti sesquicyathos. Sic reposui, poscente constructione. Nisi forte Lindenius est sequendus, qui legit: additur aceti sesquicyathus. In Codd. MSS. & in Edd. vetustis habetur: aceti

sesquicyathum, vel sesquicyathum. Deinde, minus cyathos recte edidit Lindenius, pro minus cyathum, quod solum illi habent veteres libri. Sic infra cap. 21. sect. 4. recte legitur: rursus minus cyathos; ut annotavit Rhodius de Ponderib. & Mensur.

5. Τριβερανωμία Graeci appellant, quae curata vocant. In Codicibus Medicis est, ΘΕΡΑΠΕΙΑ. Pro vocant, Constantinus mallet, vocamus, vel vocantur. Lindenius sic reposuit: Quae τριβερανωμία Graeci appellant; nec curata vocamus. Mihi vox nostri deesse videtur post quae. Nisi dicere malimus, haec verba, τριβερανωμία Graeci appellant, esse ab interprete aliquo; quibus temere a librario in textum traditis, interpolatores addiderint relativum quae ad omnia connectenda.

6. Ex alio medicamento. Haec quoque ex margine immigrasse suspicor. Qui illa addidit, non videtur intellexisse vim verbi puta, quod cum adverbialiter adhibetur, rem aliquam determinatam ad exemplum postulat, ut sebum, ut adipem. At medicamentum indeterminata res est. Ceterum haec non coherent cum praecedentibus, nisi aut praemittatur; ut in Aldina Editione, quam multi secuti sunt. Sed particula ita non reperitur in MSS.

paulum. Quoties aut 7 baccam, aut nucem, aut simile aliquid posuerit, seire oportebit, antequam expendatur, ei summam pelliculam esse demendam.

13. Aliud eodem nomine ⁸, quod puri quoque movendo est. Sevi vitulini, ammoniaci thymiamatis, picis, cerae, nitri, baccarum lauri, resinae aridae, aristolochiae, pyrethri pares portiones.

14. Praeter haec ⁹, est Philocratis; quod habet salis Ammoniaci p. X. vii. aristolochiae p. X. viii. cerae, resinae terebinthinae, fuliginis thuris, singulorum p. X. xv. spumae argenti p. X. xxxii. ¹⁰ Quibus, ut pus quoque moveant, iridis p. X. iv. & galbani ¹¹ p. X. vi. adjiciuntur.

15. Optimum tamen ad extrahendum est id, quod a similitudine foridum ¹² Graeci appellant. Habet myrrhae, croci, iridis, propolis, bdellii, capitulorum Punici mali, aluminis & scissilis & rotundi, misy, chalcitidis ¹³, atramenti sutorii cocti, panacis ¹⁴, salis Ammoniaci, visci, singulorum p. X. iv. aristolochiae p. X. viii. squamae aeris p. X. xvi. resinae terebinthinae p. X. lxxv. cerae, & fevi vel taurini vel hircini, singulorum p. X. c.

16. Hecateo quoque auctore emplastrum generis ejusdem fit ex his: galbani p. X. ii. fuliginis thuris p. X. iv. picis p. X. vi. cerae, & resinae terebinthinae, singulorum p. X. viii. quibus paulum irini unguenti miscetur.

17. Valensque ad idem emplastrum viride Alexandrinum est. Habet aluminis scissilis p. X. viii. salis Ammoniaci p. X. viii. =. ¹⁴ squama aeris p. X. xvi. myrrhae, thuris, singulorum p. X. xviii. cerae p. X. cl. resinae Colophoniaceae aut pineae p. X. cc. ¹⁵ olei heminam, aceti sextarium.

18. Quaedam autem sunt emplastra exedentia, quae ¹⁶ Graeci vocant: quale est id, quod habet resinae terebinthinae, fuliginis thuris,

7. Quoties aut] Lindenius leg. Quoties autem.
8. Eodem nomine] Ante Lindenium legebatur. ex nomine. Codex Medicus I. habet, ex nomine; & ex Palaeicini emendatione, eodem nomine appellatur.

9. Praeter haec] Ita Lindenius; cum antea legeretur, Praeter has; quod ferri non potest.

10. P. X. xxxii] Quidam secuti Caesarium, p. X. lxx.

11. P. X. iv. & galbani] Lindenius, p. X. lxx.

12. Chalcitidis] Chalcitis vel calcitis secundo casti hic & multis aliis in locis habent MSS. Codices atque Editiones praefcae; sed mendum videtur. Alibi recte, chalcitidis.

13. Panacis] Lindenius leg. opopanax.

14. P. X. viii. =.] Al. p. X. viii. 3. Ruell. p. X. viii. iiii. Linden. p. X. viii.

15. P. X. cc.] Caesarius, & alii, p. X. c. xcc.

16. Exedentia] In Codicibus Medicis atque Editionibus antiquioribus vox haec Latinis litteris scribitur, in Aldina & Ruelliana, Graecis, Cacia.

ris, singulorum p. = 17 squamae aeris p. x. i. ladani p. x. ii. aluminis tantundem, spumae argenti p. x. iv.

19. Exest etiam¹⁸ vehementer corpus, atque ossa quoque resolvit, & superrescens carnem coërcet, id quod habet spumae argenti, squamae aeris, uncias singulas, nitri ignem non experti, lapidis Aëlii, aristolochiae p. sextantes, cerae, resinae terebinthinae, thuris, olei veteris, atramenti sutorii, falis Ammoniacy p. s. aeruginis rasae p. bessem, aceti scillitici heminam, vini Aminaei tantundem.

20. Sunt etiam adversus morsus quaedam accommodata; quale est Diogeni nigrum¹⁹, quod habet bituminis, cerae, resinae pineae aridae, singulorum p. x. xx. spumae argenti p. x. c. olei sextarium. Aut in quo sunt squamae aeris p. x. iv. cerussae, & aeruginis rasae, singulorum p. x. viii. ammoniaci p. x. xii. cerae, resinae pineae, singulorum p. x. xxv. spumae argenti p. x. c. olei sextarium. Aut in quo sunt²⁰ squamae aeris p. x. xiv. galbani p. x. vi. cerussae, & aeruginis rasae, singulorum p. x. viii. ammoniaci p. x. xii. cerae, resinae pineae, singulorum p. x. xxxv. 21 spuma argenti concoquitur²².

21. Rubrum quoque emplastrum, quod Ephesium²³ vocatur, huc aptum

Caesarius, quem ceteri postea secuti sunt, reposuit, ~~correcta~~. Sed antiqua lectio & ipsa proba est.

17. P. =] Caesarius, p. 3. Al. p. x. 3. ut est in Edit. an. 1538. Ruell. p. x. iii. Linden. p. x. 12.

18. Exest etiam] Particula etiam non est in Cod. Medic. I. Alii quidam Codices habent, Est etiam, alii, Et est etiam.

19. Diogeni nigrum] Ita in Codd. MSS. & in Edit. I. aliosque nonnullis, vetusto more, pro Diogeni; quemadmodum Aristoteli, pro Aristoteli, apud Ciceronem lib. 13. ad Atticum epist. 28. & Themistocli, pro Themistocli lib. 5. ad famul. epist. 12. Vide ibi Victorii adnot. Alii cum Egnatio legunt, Diogenis; & fortasse rectius. Codex Medic. I. habet, Diogenigrum. Idem Codex habet, Dioge etiam cap. 27. sect. 1. ubi alii Codices & quaedam Editiones, Diogenis; Editiones priscae, Diogeni.

20. Aut in quo sunt] Vehementer dubito, num haec compositio eadem sit ac superior, utriusque in variis Codicibus lectio descriptionis geminandae causam dederit. Certe ab ea parum differt.

21. P. x. xxxv.] Ita in Codicibus Me-

dicis & in alio Codice apud Constantinum. Vulgo alii, p. x. lxx. alii, p. x. xlv.

22. Spuma argenti concoquitur] Caesarius, ut manifeste vitio mederetur, leg. ex quibus spuma esse. & ita deinceps Editores ceteri. Sed id auxilii sitis non est. Primum spuma argenti, quae hic nominatur, non est in ipsa compositio: deinde, quo refertur illud ex quibus? Ad ceram puto & resina. At spuma argenti ex his non coquitur, sed ex oleo fere, vel ex aqua, ut apparet ex sect. 24. huius capituli. Itaque videntur aliqua deesse. Pro concoquitur, malim, coquitur; ut infra sect. 23. Si divinae licet, fortasse, cum ad hunc modum esset: spumae argenti p. x. c. olei sextarium; ex quo spuma argenti coquitur; libratius in describendo, a spumae argenti transit ad spuma argenti. Nisi potius, quia cerussa quoque, ubi oleum adjicitur, ex eo coquenda est, ut mox docebitur, Cellus ita scripsit: spumae argenti p. x. c. olei sextarium; ex quo cerussa, & spuma argenti coquitur. Sed fortasse haec verba, ex quo cerussa, & spuma argenti coquitur, addenda sunt post illa, olei sextarium, quae supra sunt, & cetera tollenda. Vid. adnotat. 20.

23. Ephesium] Ethesium habent Editiones vetustae.

aptum est. Habet resinae terebinthinae p. x. ii. galbani p. x. iv. minii Sinopici p. x. vi. thuris fuliginis p. x. vi. ceræ p. x. viii. spumæ argenti p. x. xxxvi. 24 olei veteris heminam.

22. Item id, quod ex his constat: squamæ aeris, thuris fuliginis, singulorum p. x. iv. galbani p. x. vi. salis Ammoniaci 25 p. x. xii. —, 26 ceræ p. x. xxv. olei tribus heminis. Haec autem aliis quoque recentioribus vulneribus recte imponuntur.

23. Sunt etiam alba lenia (λευκά Graeci vocant) fere non gravibus vulneribus accommodata, præcipueque senilibus: quale est quod habet cerussæ p. x. xxxii. 27 sevi vitulini curati, & ceræ, singulorum p. x. xlviii. 28 olei heminas tres, ex quibus cerussæ 29 coquitur.

24. Aliud, quod habet cerussæ p. x. xx. 30 ceræ p. x. xxxv. 31 olei heminam, aquae sextarium. Quae quoties adjiciuntur cerussæ vel spumæ argenti, scire licet, illa ex his coquenda esse. Est autem ea percaudida compositio, quae supra posita est 32, ideoque *καταρτή* 33 nominatur.

25. Lenia quoque quaedam emplastra sunt, quas *λεπασαί* 34 fere Graeci nominant; ut id quod habet minii p. x. iv. spumæ argenti p. x. xxv. ceræ, & adipis suillae, singulorum p. x. xxxviii. 35 vitellos quatuor.

26. Alia compositio generis ejusdem: ceræ, resinae terebinthinae, singulorum p. x. vi. 36 cerussæ p. x. viii. spumæ argenti, plumbi recre-

nustiores cum Cod. Medic. I. In Aldina est, *καταρτή*; in quibusdam MSS. *ἑρπητιον*. Cæsarius reposuit, *Ephesum*; ut, omnibus antiquis libris consentientibus, legitur cap. 27. hujus libri sect. 3.

24. P. x. XXXVI.] In libris vulgatis, p. x. LXXVI. Ego MSS. sequor.

25. P. x. xvi. salis Ammoniaci] Hoc totum deest in MSS. Medic. omnibus præterquam in primo. In quarto & septimo margini adscriptum est alia manu.

26. P. x. xii. —.] Al. p. x. xii. 3. Ruell. p. x. xii. iii.

27. P. x. XXXII.] Al. cum Cæsario, p. x. LII. Stephan. p. x. LII.

28. P. x. XLVIII.] Ita in MSS. Vulgo legitur, p. x. LVIII.

29. Cerussæ] Legebatur, ex cerussa, ut est in Codice I. Ego pronomen sustuli ex fide ceterorum Codicum Medicorum.

30. P. x. XX.] Al. p. x. Constantia. p. x. x.

31. P. x. XXXV.] Al. p. x. LV.

32. Quae supra posita est] Haec verba redum-dant, & ab explanatore aliquo addita videntur.

33. *Καταρτή*] In Codice Medic. I. *elephantinae*; in aliis, *elephantine*, inveni. Ego Graecis litteris scripsi. Vulgo legebatur, *elephantina*.

34. Quas *λεπασαί*] Lindenius leg. *quae λεπασαί*, quia praecedit *emplastra*. Sed Celsus Graecam vocem retinuit, sicut esp. 26. sect. 35. Graeci autem efferunt, *λεπασαί ιερολασμοί*, foemineo genere.

35. P. x. XXXVIII.] Ita in MSS. Sed vera in plerisque est, non *ii*, sed *ii*; quae tamen littera alibi quoque invenitur pro, *ii*. Vulgo alii leg. p. x. XXXVII. Linden. p. x. XXXV. Idemque, post *vitellos*, addit, *ovorum*; quae vox neque necessaria est, neque invenitur in meis MSS.

36. P. x. vi.] Linden. p. x. vi.

recrementi, *σκαρίαν μολύβδα* Graeci vocant 37, singulorum p. κ. xx. 38 cicini olei, & myrtei, singulorum heminae 39.

27. Tertia, quae ad auctorem Archagathum refertur: misy cocti, aeris combusti, singulorum p. κ. iv. cerussae coctae p. κ. viii. resinae terebinthinae p. κ. x. spumae argenti p. κ. vi.

28. Etiamnum generis ejusdem: spumae argenti, cerae, adipis suillae, singulorum p. κ. xxvii. vitelli cocti quatuor 40, rosae hemina. Aut, cerati ex oleo myrteo facti partes tres, adipis suillae pars quarta, paulum ex plumbi recremento. Aut, spumae argenti selibra, ex olei hemina, & aquae marinae altera, cocta, donec bullire desierit, cui paulum cerae sit adjectum. Aut, pares portiones cerae, sevi, stibis 41, spumae argenti, cerussae.

XX. 1. Pastilli quoque facultates diversas habent. Sunt enim ad recentia vulnera glutinanda sanandaeque apti: qualis est, qui habet chalciditis, misy, spumae nitri, floris aeris, gallae, aluminis scissilis modice cocti, singulorum p. κ. i. aeris combusti, capitulorum mali Punici, singulorum p. κ. iiii. Hunc oportet diluere aceto, ac sic, ubi 42 vulnus glutinandum est, illinere. At, si nervosus aut musculosus is locus est, commodius est cerato miscere, sic, ut illius octo partes, nona humi sit.

Alius ad idem constat ex his: bituminis, aluminis scissilis, singulorum p. κ. i. aeris combusti p. κ. iv. spumae argenti p. κ. xi. olei sextario.

2. Sed

37. *Σκαρίαν μολύβδα* Graeci vocant] Verba haec inserta videntur ex Interpretatione sumpta ex c.p. 15.

38. P. κ. xx. x.] Multi omittunt denarii notam, secuti Edit. an. 1538. Lindenius leg. p. κ. x. Deinde alii leg. *myrti*. Ego sequor Lindenium, qui reposuit, *myrtel*. In MSS. Medicis est, *myrtis*; in III. *myrti*; in VI. *medicis*, *myrti*.

39. *Singulorum heminae*] Legendum puto *singulae heminae*; ut supra scilicet 7. *olei & acetis singulae heminae*. Sic scilicet 19. *spumae argenti, spumae aeris unciae singulae*. Porcillo *singul.* vel *singl.* compendio scriptum erat, quemadmodum *singul.* vel *singl.* pro *singulorum* passim invenitur in vetustis Codicibus. Hinc error. Nisi fortasse quis legere malit, *singulorum hemina*. Minus recte Lindenius, *singulorum heminae tertia*; sumpta videlicet voce *tertia* ex periodo proxima, itaque *Alia* ei sufflata. Nam deinde leg. *Alia*,

quae ad auctorem Archagathum &c.

40. *Pastilli octi quatuor*] Gryphius, Pantinus, & Lindenius secuti Edit. an. 1538. omittunt, *quatuor*; sed perperam. Deinde, pro *Aut, cerati*, Lindenius leg. *Aut compositio haec; cerati*; itaque infra, *Aut haec compositio: spumae*, pro *Aut, spumae*; & in fine capituli, *Aut haec: pares portiones*, pro *Aut, pares portiones*.

41. *Stibi*] Lindenius tum hic, tum alibi reposuit *stibi* a *stibium*; quemadmodum Constantinus malebat. Cod. Medicus I. semel habet, *stibi* lib. 6. cap. 6. scilicet 16. *stibi* scilicet 8. ejusdem capituli: alii tamen Codices utrobique, *stibi*. Contra scilicet 12. ubi alii Codices habent, *stibi*, ille, *stibi*. Verum tot loca sunt, in quibus, *stibi*, sine ulla Codicum varietate legitur, ut is modus efferendi vocem hanc, extra omnem dubitationem poni debeat.

42. *Ac sic, ubi &c.*] Ita in Edit. Lindenii. Sed particulam *ac* ego, neque in MSS. necq.

E c 2

2. Sed longe Polybi 43 celeberrimus est; σφραγίς autem nominatur: qui habet aluminis scissilis p. x. 1. =. 44 atramenti sutorii p. x. 11. myrrhæ p. x. v. aloës tantumdem, capitulorum Punici mali, fellis taurini, singulorum p. x. vi. quæ contrita vino austero excipiuntur.

3. Ad ulcera sordida, & nigritiem in auribus, naribus, obfcoenis partibus, inflammationesque eorum: chryfocollæ p. x. 1. atramenti sutorii, aluminis scissilis, singulorum p. x. 11. halicacabi corticis p. x. iv. minii p. x. vi. spumæ argenti p. x. xii. cerussæ p. x. xvi. quæ ex aceto, & coguntur 45, &, ubi urendum est, diluuntur.

4. Andronis vero est ad uvam inflammatam, ad naturalia sordida, etiam cancro laborantia: gallæ, atramenti sutorii, myrrhæ, singulorum p. x. 1. 46 aristolochiæ, aluminis scissilis, singulorum p. x. 11. capitulorum 47 Punici mali p. x. xxv. ex passo coacta, & cum ufus exigit, aceto vel vino diluta, prout valentius aut levius vitium est, cui medendum est.

5. Proprie autem ad ani fissâ, vel ora venarum fundentia sanguinem, vel cancrum 48: aeruginis p. x. 11. myrrhæ p. x. xii. 49 stibis, lacrimæ papaveris, acaciæ, singulorum p. x. xvi. quæ ex vino & teruntur, & in ipso usu deliquantur.

6. Ex-

neque in ceteris Editionibus Inveni. In margine Constantiniæ duxat est, ac ubi. Postea, pro *illineri*, ut Lindenius aliique legunt cum Egnatio, in MSS. est, *indineri*, vel *illineri*; quod capite proximo fest. 1. Lindenius retinet, quamvis Egnatius, & Ruellius ibi quoque reposituerint *illineri*.

43. Polybi] Pantinus, cui alii quoque Interpretes ascriptulantur, legendum putavit, Polyidæ ex Galeno lib. 5. de C. M. S. G. cap. 12 & ex Paulo Aegineta lib. 7. cap. 12. Constantinus adnotavit, Polyidæ sphragidem ab Aëlio quoque memorari Tetrab. 3. Serm. 1. cap. 49. (mihi 48.) Sed de alia compositione ibi loquitur Aëlius. Pastillus hic, seu sphragis Polyidæ apud eum habetur Tetrab. 4. Serm. 2. cap. 50. His addi potest & Caelius Aurelianus lib. 3. Acut. morb. cap. 3. & 4. & Nicolaus Myrepsus fest. 41. cap. 44. qui hanc compositionem ipsi quoque ad Polyidam referunt. Igitur Lindenius, Polyidæ, hic reposuit. Cujus quidem iudicium aliqui fortasse probant; Inconstantiam nemo probare poterit. Nam idem cap. 26. hujus libri fest. 23. & lib. 6. cap. 7. fest. 3. retnuit, Polybi. Ego & hic Polybi, vel Pauli Inveni in MSS. & infra sup. 26. fest. 23. Pe-

lybi sphragidem in Medic. I. & nonnullis aliis: nam in plerisque multis eo loco desiderantur. Itemque lib. 6. cap. 7. fest. 3. Polybi sphragis, legitur in quibusdam, ut in Medic. I. In aliis vero, Polybi (vel Pauli) phagis. Videndum est apud utrum error sit, Celsum, an Galenum; ac sine error Auctoris, an librariorum. Caesarius & alii quidam leg. Polybi.

44. P. x. 1. =.] Alii cum Caesario, p. x. 1. 3. Ruell. p. x. 1. 111. Linden. p. x. 11.

45. Et coguntur] Lindenius omittit &.

46. P. x. 1.] In Aldina Edit. p. x. ij.

47. Capitulum &c.] Sic legendum cum Caesario & aliis multis. Nisi quis, capitula, ut est in Eld. vetustioribus & in MSS. retinere malit, & legere: capitula Punici mali XXX. Sed in Editionibus omnibus, omnibusque MSS. habetur p. x. XXX. Postea in MSS. & in Editionibus præfatis, causta, & diluta. Alii cum eodem Caesario leg. coactum & dilutum.

48. Vel cancrum] Lindenius addit, vakt.

49. Aeruginis p. x. 11. myrrhæ p. x. xii.] p. x. 11. myrrhæ, non est in MSS. Medicis, nisi in primo. Lindenius ita habet: aeruginis p. x. 11. myrrhæ p. x. 11. gummi p. x. 111. thuris p. x. 111.

6. Expellere autem ex vesica cum urina calculum videtur haec compositio: casiae, croci, myrrhae, costi, nardi, cinnamomi, dulcis radicis, balsami, hyperici pares portiones conteruntur; deinde vinum lenne instillatur, & pastilli fiunt, qui singuli habeant p. x. =. 50 hique singuli quotidie mane jejuno dantur.

XXI. 1. Haec tria compositionum genera, id est, quae in malagmatis, emplastris, pastillisque sunt, maximum praecipueque varium usum praestant. Sed alia quoque utilia sunt; ut ea quae foeminis subjiunguntur 51: *παιδὸς* Graeci vocant. Eorum haec proprietas est: medicamenta composita molli lana excipiuntur, eaque lana naturalibus conditur.

Ad sanguinem autem evocandum, cauneis duabus adjicitur nitri p. x. 1. 52 aut alii semen conteritur, adjicitur myrrhae paululum, & unguento fusino miscetur: aut cucumeris silvestris pars interior ex lacte muliebri diluitur.

2. Ad vulvam molliendam, ovi vitellus, & foenum Graecum, & rosa, & crocum temperantur. Aut elaterii p. x. =. 53 falis tantumdem, uvae taminiae p. x. vi. melle excipiuntur.

3. Aut Boetho auctore 54: croci, resinae terebinthinae, singulorum p. x. iv. myrrhae p. x. =. 55 rosae p. x. i. sevi vitulini p. x. i. =. 56 Cerae p. x. ii. miscentur.

4. Optima autem adversus inflammationes vulvae Numenii compositio est, quae habet croci p. x. =. 57 cerae p. x. i. butyri p. x. vii. adipis asferinae 58 p. x. xii. vitellos coctos duos, rosae minus cyatho.

5. Si vero infans intus 59 decessit, quo facilius ejiciatur, malicorium 60 ex aqua terendum, eoque utendum est.

6. Si

50. P. x. =.] Al. p. x. 3. Ruell. p. x. 111. Linden. p. x. i.

51. Subjiciuntur] Lindenius leg. *subjiciunt*, ut est in Edit. an. 1558. sed, ut opinor, ex mendo.

52. P. x. i.] Ita plerique ediderunt, omniumque primus Caesarius. In Editione Aldina habetur, p. x. 11. in Cod. Medic. I. p. x. in reliquis sex, p. x. 7. quae nota occurrit etiam capite proximo sect. 8. in omnibus Codicibus, sed in primo paulo aliter expressa. De qua mihi facile non est judicare, num vitio careat, quidve significet. In Editionibus praefatis repraesentatur per litteram r.

53. P. x. =.] Al. p. x. 3. Lindenius alii-que quidam cum Ruellio, p. x. 111.

54. Aut Boetho auctore] Lindenius leg. *Aliud*

Boetho auctore: quod habet.

55. P. x. = =.] Alii ex Caesario, p. x.

5. Alii ex Ruellio, p. x. 111.

56. P. x. i. =.] Alii, p. x. 3. Alii, p. x. 111. quibus Almeloveenii assensus est. Nam Lindenius denarii notam omittit, & leg. p. 111. In Codice Medic. I. desunt illa: p. x. i. *sevi vitulini* p. x. i. =. *cerae*.

57. P. x. =.] Al. p. x. 3. Al. p. x. 111.

58. *Asferinae*] Al. *anserini*, ut est in MSS. Sed cum paulo post sequatur, *adepti levina*, ego Almeloveenio accedo, qui leg. *anserinae*.

59. *Intus*] Codex Medicus V. in *intus*; quod Rhodius, qui ita in duobus Codicibus reperit, recte censet, ex interpretatione *intum* esse. Ita erat etiam in Medico IV. sed correctum est, *intus*, ut ceteri habent.

6. Si concidere vitio locorum mulier solet, cochleae cum testis suis comburendae, conterendaeque, deinde his mel adiciendum est ⁶¹.

7. Si non comprehendit, adeps leonina ex rosa mollienda est.

XXII. 1. Quaedam autem ⁶² misturae medicamentorum sunt, quibus aridis neque coactis utimur, sic, ut inspergamus, aut cum aliquo liquido mista illinamus: quale est, ad carnem supercrescentem exedendam, quod habet squamae aeris ⁶³, fuliginis thuris, singulorum p. x. 1. aeruginis p. x. 11. Haec autem eadem cum melle purgant ulcera; cum cera ⁶⁴, implent. Misy quoque & galla, si paribus portionibus miscantur, corpus consumunt: eaque vel arida inspergere licet, vel accepta cadmia illinere.

2. Putrem vero carnem continet, neque ultra serpere patitur, & leniter exest, mel vel cum lenticula, vel cum marrubio, vel cum oleae foliis, ante ex vino decoctis: item sertula Campana in mulso cocta, deinde contrita: aut calx cum cerato: aut amarae nuces cum alio, sic, ut huius pars tertia sit, paulumque his croci adiciatur: aut quod habet spuma argenti p. x. vi. cornu bubuli combusti p. x. xii. olei myrtei, & vini cyathos ternos: aut quod ex his constat: floris Punici mali, atramenti futorii, aloës, singulorum p. x. 11. aluminis scissilis, thuris, singulorum ⁶⁵ p. x. 1v. gallae p. x. viii. aristolochiae p. x. x. Vehementius idem facit, etiam adurendo, auripigmentum cum chalcitide, & aut nitro, aut calce, aut charta combusta: item sal cum aceto: vel ea compositio, quae habet chalcitidis, capitulorum Punici mali, aloës, singulorum p. x. 11. aluminis scissilis, thuris, singulorum p. x. 1v. gallae p. viii. aristolochiae p. x. x. mellis quantum satis sit ad ea cogenda: vel cantharides x. 1. ⁶⁶ sulphuris p. x. 1. lolii p. x. 111. quibus adjicitur picis liquidae quantum satis est ad jungendum: vel chalcitis

^{60.} *Malicorium*] *Malacorium* habent Edd. vettiores; & ita plerumque, & in Medic. 1. & in aliis Codicibus scribitur.

^{61.} *Adiciendum est*] *Almeloveenius* non habet *est*.

^{62.} *Quaedam autem*] *Nonnulli* cum *Caesario* omittunt *autem*.

^{63.} *Squamae aeris*] Ita ex *Lindeno*. Vox *aeris* non est in veteribus libris; necessaria tamen videtur.

^{64.} *Cum cera*] *Lindenius* leg. *Et cum cera*.

^{65.} *P. x. 11. aluminis scissilis, thuris, singulorum*] Hoc totum dicitur in Codice Medico 1.

^{66.} *Cantharides x. 1.*] Ita in MSS. Medicis omnibus, praeter VI. in quo est, *cantha-*

rides p. x. 1, ut cum *Egnatio* plerique legunt. *Lindenius*, *cantharidum*, *sulphuris*, *singulorum p. x. 1*, aptius ille quidem, sed, ut opinor, ex conjectura. Videtur omnino mendum hic fuisse. Fortasse x. est pro X. legendumque, *cantharides X. 1*. vel potius, *cantharides X. sub-* lata unitatis nota, quam suspicari licet, postea ab aliquo additam fuisse notae denarii x. Sic apud *Scribonium* in compositione 231, quae facultate huic similis est, *cantharides* sunt, non pondere, sed numero: *Alii candidi species capit- tis tritae cum cantharidibus viginti Alexandrinis* (sunt autem variae *Et oblongae*) *sulphuris vivi x. p. 1. Et vitrioli Et.*

tis quoque cum resina & ruta mista: aut cum eadem resina diphryges: aut uva taminia cum pice liquida. Idem vero possunt & faeces vini combustae, & calcis & nitri pares portiones: vel aluminis scissilis p. x. =. 67 thuris, sandarachae, nitri, singulorum p. x. 1. 68 gallae p. x. viii. aristolochiae p. x. x. mellis quantum satis est.

3. Est etiam Herae 69 compositio, quae habet myrrhae, chalcitidis, singulorum p. x. 11. aloës, thuris, aluminis scissilis, singulorum p. x. 1v. aristolochiae, gallae immaturae, singulorum p. x. viii. malicorii contriti p. x. x. 70

4. Est Judaei 71, in qua sunt calcis partes duae, nitri quam ruberimi pars tertia: quae urina impuberis pueri coguntur, donec strigimenti crassitudo sit. Sed subinde is locus, cui id illinitur, madefaciendus est.

5. At Jollas, chartae combustae, sandarachae, singulorum p. x. 1. calcis p. x. 11. 72 auripigmenti tantumdem miscebat.

6. Si vero ex membrana, quae super cerebrum est, profluit sanguis, vitellus combustus & contritus inspergi debet: si alio loco 73 sanguinis profluvium est, auripigmenti, squamae aeris, singulorum p. x. 1. sandarachae p. x. 11. marmoris cocti p. x. 1v. inspergi debet 74. Eadem cancro quoque obfistunt. Ad inducendam cicatricem, squamae aeris, thuris fuliginis, singulorum p. x. 11. calcis p. x. 1111. 75 Eadem incrementem quoque carnem coërent.

7. Ti-

67. P. x. =.] Al. p. x. 33. Al. p. x. XXXIII. Linden. p. 1. Constantin. in margine, p. x. 3.

68. P. x. 1.] Al. p. x.

69. Herae.] Alii leg. Herae. In Codice Mediceo l. est, Serae. Multas compositiones ex hoc Auctore describit Galenus, qui cum Herae nominat; ut Rossicis animadvertit; cuius fortasse conjecturam secutus Lindenius reposuit Herae.

70. P. x. x.] Al. p. x. xx.

71. Est Judaei.] Ita in MSS. & in Edit. 1. & in Aldina. Cum alii legerent, Est si Judaei, ut est in Edit. anni 1493. Caesarius correxit, Est est Judaei; Ruellius, quem multi secuti sunt, Est et Judaei.

72. P. x. 11.] Quidam cum Grypho, p. 11. Linden. p. 11. p.

73. Si alio loco.] Lindenius leg. si ex alio loco.

74. Inspergi debet.] Pro debet, Caesarius reposuit debent. Hunc multi secuti sunt. Sed fortasse haec duo verba in contextum irrepsere

ex glossamat; cum sint ex superioribus intelligenda.

75. P. 1111.] Ita Caesarius alique non pauci. Egnatius, p. p. 1111. ut Codices aliqui habent. Sed Codices alii cum Medic. l. p. p. 111. alii, p. p. 111. alii, notis p. p. haud intellectis, prep. 111. vel pro p. 111. Porro & in reliqua huius capituli parte & in capitulis proximis 23. 24. & 25. haec nota p. p. saepius occurrit in Codicibus MSS. & in Edit. Aldina. Non raro autem, ubi Codex Medic. l. habet, p. p. alii habent, p. p. Sed si p. & p. idem significant, id est, pondo; ut docet Rhodius; ex duabus hisce notis, p. p. aut p. p. altera redundat; satiusque est scribere, ex. gr. p. 1111. ut & ipse Celsus alibi scribit, & ratio poscit, ut scribatur. Nam quid hoc constructionis est, pondo pondo quatuor? Satis est, pondo quatuor; nec aliter Latini loqui solent. Accedit huc, quod in multis compositionibus, ubi est, p. p. non potest accipi pro pondo libra; quia ponderis istius ratio pro ceterorum ratione nimia esset; ut hoc ipso, de quo loqui-

7. Timaeus autem ad ignem sacrum, & ad cancrum ⁷⁶ his utebatur: myrrhæ p. x. 11. thuris, atramenti iutorii, singulorum p. x. 111. sandarachæ, auripigmenti, squamæ aeris, singulorum p. p. 1v. gallæ p. x. vi. cerussæ combustæ p. x. viii. Ea ⁷⁷ vel arida inspersa, vel melle excepta idem præstant.

8. Sternutamenta vero vel albo veratro ⁷⁸, vel struthio coniecto in nares excitantur, vel his mistis: piperis, veratri albi, singulorum p. x. =. ⁷⁹ castorei p. x. i. ⁸⁰ spumæ nitri p. x. i. struthii p. x. 1111. ⁸¹

9. Gargarizationes autem aut laevandi causa fiunt, aut reprimendi, aut evocandi. Laevant, lac, cremor vel ptisanæ, vel fursurum: reprimunt aqua, in qua vel lenticula, vel rosâ, vel rubus, vel cotoneum malum, vel palmulæ decoctæ sunt: evocant, sinapi, piper.

XXIII. 1. Antidota raro, sed præcipue interdum necessaria sunt, quia gravissimis casibus opitulantur. Ea recte quidem dantur collisis corporibus vel per ictus, vel ubi ex alto deciderunt, vel in viscerum, laterum, faucium, interiorumque partium doloribus: maxime autem desideranda sunt adversus venena, vel per morsus, vel per cibos, aut potiones nostris corporibus inserta.

Vnum

loquimur, loco. Nam certe pondus librarum quatuor immane est, cum squamæ aeris & thuris fuliginis singulorum pondus sit duum tantum denariorum. Igitur vel p. p. vitio aliquo laborat, vel ex duabus his notis altera *ponde* non significat. Num forte p. vel p. mendose scriptum est pro d vel d? Cum esset nimis, *ponde denarii*; (neque enim semper per notam scribebatur); & librarii fecissent p. d. vel p. d: vel potius, cum esset, p. x. & aliquis interpretationis causa supra x. posuisset d. vel d. Idque in textum receptum esset. Utcumque res se habeat, multis in locis, vel ex ipsa ponderum ratione, apparet, p. p. esse pro p. x. æque id ipsum alicubi habent ceteri Codd. Medicei, pro p. p. quod est in primo. Sic cap. 24. sect. 1. in hoc Codice est, *xylobalsami sing. p. p. XXXVIIII* in aliis, p. x. XXXVIIII cap. 25. sect. 3. in eodem, *rusæ sive struthii feminis sing. p. p. i.* in aliis, p. x. i. Vbi autem MSS. Codices habent, p. p. in Edit. 1. & in duabus ana. 1493. 1497. & in Iustina omittunt, p. x. quod non semel scilicet est; ut cum in MSS. esset ex. gr. p. p. x. 1111. in aliis vero Editionibus, p. x. 1111. Id alii, x. pro x. esse rati, sic expresserint, p. x. 1111. ut cap. 24. sect. 1. & 4. videre licet. Ego vulgarem denarii notam cum plerisque retinebo; &

alicubi, prout res feret, quam in vetustis Codicibus invenerim, significabo

76. *Et ad cancrum*] In MSS. Mediceis deest particula *Et*. In L. est vel, addita a Palavicino; unde olim vulgo legebatur, *vel ad cancrum*. Lindenius vel in *Et* mutavit.

77. *Ea*] Ita ex MSS. Vulgo legitur, *Eadem*.

78. *Vel albo veratro*] Lindenius leg. *Et albo veratro*.

79. *P. x. =.*] In Cod. Medic. I. p. x. in II. V. & VII. p. x. 2. in 111. IV. & VI. p. x. 2. Videtur igitur nota 2. quæ alibi quoque occurrit, non aliud esse, quam 2. minus bene expressa. Alii cum Casario leg. p. x. 3. Al. p. x. 114

80. *P. x. i.*] Edd. Aldina & Constantina, p. x. sed Constantinus in margine addit *p.* In Editionibus vetustioribus habetur, *ponde x. r.* in MSS. Mediceis, p. x. r. exceptis I. & IV. In hoc, p. x. x. in illo est, p. x. 7. Casarius hic quoque, sicut supra cap. 21. sect. 1. reposuit, p. x. 7. deinde, *spumæ nitri p. x. 11.* pro *spumæ nitri p. x. i.* quem multi secuti sunt; in his Lindenius.

81. *P. x. 1111.*] Vulgo, p. x. 111. ab omnibus legitur, præterquam a Ruellio, qui habet p. x. p. 1111. In MSS. est, p. p. 1111. Sed tione

Vnum est, quod habet lacrimae papaveris p. x. = = .⁸² acori, ma-
lobathri, p. x. v. iridis Illyricae, gummi, singulorum p. x. .11. anisi
p. x. .111. nardi Gallici, foliorum rosae aridorum, cardamomi, singu-
lorum, p. x. .1v.⁸³ petroselinii p. x. .1111. = = . trifolii p. x. v.⁸⁴
caesiae nigrae, filis, bdellii, balsami seminis, piperis albi⁸⁵, singulo-
rum p. x. v. = = . styracis p. x. v. = = .⁸⁶ myrrhae, opopanaxis,
nardi

atione proxima, pro *reprimis*, Lindenius habet,
Reprimis autem.

82. P. x. = = .] Sic *reposit* ex Codice
Mediceo l. Nam, p. x. = = . ut alii Codices
habent, & ut quidam vulgo legunt, nimis exi-
guum est. In aliquibus Codicibus est, p. x. 2.
Alii cum Caesario leg. p. x. 3. qui, si intelli-
gunt pondo denarii trientem, nobiscum faciunt.
Ruell. p. x. .111. Deinde, pro *malobathri*, ut
est in veteribus Codicibus, tum hic, tum in
Mithridatis antidoto, Constantinus & Lindenius
utrobique scribunt; *malobathri*. In Cod. Me-
diceo l. re vera est, *malobathri*, & ex Palavicini
emendatione, *malobathri*; sed infra in Mithri-
datis antidoto plane, *malobathri*.

83. P. x. .1v.] In Codice Medic. l. p. p.
.1111. in aliis, p. x. p. .1111. Infra alii leg.
petroselinii p. x. .1111. Z. ut plerique Codices
habent; alii, p. x. .1111. 3. Ruellius, p. x.
.1111. .111. Lindenius, p. x. .111. Z. fortasse
quod, p. x. .111. 3. invenerit in Edit. an. 1538.
Ego sequor Cod. Medic. l. in quo est, p. p.
.1111. = = .

84. Trifolii p. x. .V.] Ita plerique legunt ex
Caesarii emendatione. In Editionibus vetustio-
ribus habetur, p. folii p. V. In Codicibus Medi-
ceis, *per folii* p. p. V. In l. vel folii p. x. V. Mo-
minit quidem trifolii Celsus cap. 27. huius li-
bri, scilicet 7. adversus cerasi ichum; multaque
apud Galenum antidota accipiunt trifolii vel se-
men vel radicem: sed cum pene omnia possum
habere, videndum est, num potius *posui* hic
legendum sit, pro *trifolii*. Nam in aliis MSS,
fili, in aliis *posui*, videtur olim fuisse; atque
ad lectionis varietatem indicandam, in illis supra
primam litteram vocis *folia* positam esse p; in
his autem, vel *folii*, supra *posui*. Hinc fortasse
& *perfolii* & *vel folii*. Sed *folii* h. e. *malobathri*,
legi non potest, quia *malobathri* supra habetur.
Igitur vel retinenda Caesarii lectio, vel repo-
nendum, *folii*.

85. Balsami seminis, piperis albi] Cum haec
verba sic interpungerentur: *balsami, seminis pi-*

peris albi; Constantinus, pro *piperis*, *papaveris*
legendum putavit; quae conjectura eo probabi-
lior videri potest, quod infra iterum sit *piperis*
albi. Lindenius, a quo conjectura ista in tex-
tum recepta est, mutavit etiam *balsami* in *carpa-*
balsami. Ego nihil mutavi, praeter interpun-
ctionem: eamque repositi, quum in MSS. qui-
busdam invenit. Verba in nullo variant. Porro
balsami seminis nominis etiam cap. 18. huius
libri, scilicet 3. Quod autem *piperis albi* bis ponatur,
mendum id quidem est, sed alia ratione
corrigendum. Fortasse *longi* altero loco legen-
dum est, pro *albi*. Nam ex multis illis variis-
que compositionibus apud Galenum lib. 2. de
Antidotis, paucae admodum non utrumque pi-
per habent. Contra vero, quae papaveris se-
men habeat, aliam invenire non potui, praeter
quamdam Democriti cap. 5. ad singulem sursum
deorsumque erumpentem: sed albi papaveris,
an nigri, Democritus non explicat. Quid
si *piperis albi* alterutro loco vacat? Ejusmodi sane
geminationibus librarii frequenter peccant. Ani-
madverti apud Galenum lib. cit. loca duo hac
ratione contaminata, huius, quae de agimus, fa-
ctis similia. Alter est cap. 5. composit. 5. ubi
cum *piper* & *album* & *longum* semel positum
sit, *longum* iterum ponitur: alter cap. p. in
Mithridatis theriacae descriptione, in qua *piper*
tum *album*, tum *longum* bis occurrit. Sed in
Celsi quoque Codicibus huiusmodi plura vitia
& a me & ab aliis deprehensa sunt; quorum al-
qua supra notavi.

86. P. x. V. = = . styracis p. x. V. = = .] Alii leg.
p. V. Z. styracis p. V. Z. alii, p. x. Z. styracis p. V. Z. alii, p. x. 3. styracis p. x. V. 3. alii, p. x. .111. styracis p. x. V. .111. alii, p. x. Z. styracis p. x. V. Z. In Codice Medic. l. est, p. p. V. = = . styracis p. p. V. = = . in ceteris, p. p. V. Z. styracis p. p. V. Z. Sed si hos
Codices, sive istum sequaris, styracis eum-
dem invenies modum atque simplicium proximae
antecedentium. Fortasse igitur corruptae ponderum
notae sunt; atque altero loco, p. x. V. = = .
F f legen-

nardi Syri, thuris masculi, hypocistidis succi, singulorum p. x. vi. castorei p. x. vii. costi, piperis albi, galbani, resinae terebinthinae, croci, floris junci rotundi, singulorum p. x. vii. =. ⁸⁷ dulcis radicis p. x. viii. =. quae vel melle ⁸⁸ vel passo excipiuntur.

2. Alterum, quod Zopyrus regi Ptolemaeo dicitur composuisse, atque Ambrosiam nominasse, ex his constat: costi, thuris masculi, singulorum p. x. v. ⁸⁹ piperis albi p. x. =. ⁹⁰ floris junci rotundi p. x. i. cinnamomi p. x. iiii. casiae nigrae p. x. iv. croci Cilicii ⁹¹ p. x. iiii. =. ⁹² myrrhae, quam ~~κακην~~ nominant, p. x. v. nardi Indici p. x. v. =. ⁹³ quae singula contrita melle cocto excipiuntur; deinde, ubi utendum est, id, quod Aegyptiae fabae magnitudinem impleat, in portione vini diluitur.

3. Nobilissimum autem est Mithridatis, quod quotidie sumendo rex ille dicitur adversus venenorum pericula tutum corpus suum reddidisse: in quo haec sunt: costi p. x. i. =. ⁹⁴ acori p. x. v. hyperici, gummi

legendum ex Codicibus Medicis ceteris, altero, p. x. v. =. ex primo. Nisi potius *styracis* conjugendum cum *myrrhae*, quod postea sequitur; ac mediae inter has voces pondera notae tollendae sunt. Quam in suspicionem alia quoque mihi similia loca veniunt.

87. P. x. vii. =.] In aliis Cod. habetur p. p. vii. z. unde vulgo, p. vii. z. vel p. x. vii. z. vel p. x. vii. 3. vel p. x. vii. iiii. At in Codice Mediceo l. quem sequor, p. p. vii. =. Postea in eodem Codice, *dulcis radicis* p. p. viii. =. in aliis vero, *dulcis radicis* p. p. vii. z. cum quibus Aldina Editio facit. Aliae Editiones habent. p. viii. z. aliae, p. x. viii. z. aliae, p. x. viii. 3. aliae, p. x. viii. iiii.

88. *Vel melle*] Quidam cum Caesario omittunt vel.

89. P. x. v.] Vulgaris haec lectio nititur auctoritate Codicis Medici primi, in quo est, p. p. v. In secundo, quinto, & septimo est, p. p. 22. In tertio, p. p. ~ ~. In sexto, p. p. v. v. Videtur igitur ~ & 2. una esse atque eadem nota, eaque fortasse corrupta ex Z; ut super indicavi. Quod si ita est, pro x. v. legendum videtur, p. x. =. quod magis accedit ad ponderis rationem a Galeno propositam in Zopyrio antidoto lib. 2. de Antid. cap. 27 & a Paulo Aegineta lib. 7. cap. 11. Quamvis de ponderum ratione no inter eos quidem convenit. Nam Galenus ita habet: *Myrrhae*

drach. v. Syriacae nardi drach. v. S. croci drach. iiii. S. schaezanati drach. i. S. casiae drach. iiii. cinnamomi drach. iiii. piperis albi drach. i. S. thuris drach. i. & obolum i. costi drach. i. melle Attica excipe &c. Paulus vero sic: *myrrhae drach. v. croci, casiae, singulorum drach. iiii. cinnamomi drach. iiii. spicae nardi drach. ii. junci odorati floris tantundem, piperis albi /singulorum drachma, thuris drachma, costi drachma, mollis quod satis est.* Paulus igitur & Celsus in eo consentiunt, quod costum & thus paribus portionibus habere: sed ille, singulorum drachman; hic fortasse denarii sextantes duos. Nam denarios quinque, vix credibile est.

90. P. x. =.] Fortasse reponendum, p. x. i. =. Nisi quis mallet, p. x. i. S. quod ita habeant Galenus & Paulus. Sed advertendum est, etiam in reliqua parte hujus compositionis, ubi Galenus habet i. Celsum habere =.

91. Cilicii] Edd. Aldina vetustiores habent, Cilici, ut & MSS. Codices, pro Cilicii. In Medico l. supra extremas litteras vocis Cilici additur mi, ut legatur, Cilicini.

92. P. x. iiii. =.] Al. p. x. iv. 3. Ruell. p. x. iiii. iiii. Deinde alii *flabris* scribunt Latinis litteris: ego Graecis scribo, ut est in Codice Mediceo l.

93. P. x. v. =.] Al. p. x. v. 3. Ruell. p. x. viii.

94. P. x. 2. =.] In MSS. quibusdam est, p. p. 2. z. in Medicis iiii. & vii. p. p. i. z. in

mi 95, sagapeni, acaciae succi, Iridis Illyricae, cardamomi, singulorum p. x. ii. anisi p. x. iii. nardi Gallici, gentianae radices, aridorum rosae foliorum, singulorum p. x. iv. papaveris lacrimae, petroselinum, singulorum p. x. iiii. =. casiae, silis 96, polii 97, piperis longi, singulorum p. x. vi. styracis p. x. v. =. castorei, thuris, hypocistidis succi, myrrhae, opopanax, singulorum p. x. vi. malobathri folii p. x. vi. floris junci rotundi, resinae terebinthinae, galbani, dauci Creatici seminis, singulorum p. x. vi. = 98. nardi, opobalsami, singulorum p. x. vi. =. thlaspis p. x. v. = 99. radices Ponticae p. x. vii. croci, zingiberis 1, cinnamomi, singulorum p. x. viii. 2. Haec contrita melle excipiuntur, & adversus venenum, quod magnitudinem nucis Graecae impleat, ex vino datur: in ceteris autem affectibus corporis pro modo eorum, vel quod Aegyptiae fabae, vel quod ervi 3 magnitudinem impleat, satis est.

XXIV. 1. Acopa quoque utilia nervis sunt: quale est, quod habet floris junci rotundi p. x. ii. =. costi, junci quadrati, lauri baccarum, ammoniaci, cardamomi, singulorum p. x. iiii. =. myrrhae, aeris combusti, singulorum p. x. vii. Iridis Illyricae, cerae, singulorum p. x.

in vetustiore, p. p. & a Palavicino additur, 2. Z. Hanc notam, sive, quod idem est, p. x. 2. =. ego retineo; quid autem de ea suspicer, antea significavi. Editio L. atque ex vetustioribus habent, p. 2. Z. utraque Casaril. p. 3. Alii cum Grypho leg. p. x. 2. 3. Ruell. p. x. 3. Linden. p. x. Z.

95. Gummi] Sic restitui ex Medic. I. aliisque MSS. atque ita Rhodius legendum reboit ex alio quodam Codice. Vide Lexic. Scribon. in *Cumini*. In libris vulgaris legitur, *cumini*, ut est in Mediceo III. & in VI. sed perperam. Nam & apud Scribonium & apud Scriptores alios Mithridatis compositio habet, non cuminum, sed gummi. Errorum peperit vetus scriptio *cumini*, quae & hic & alibi invenitur in vetustis Codicibus, aequae in *cumini* facile mutatur. Sic infra quoque cap. 28. sect. 12. duo alii Medicej Codices, III. scilicet & VI. habent, *cumini*; ubi *cumini* est in aliis, *cumini* in vetustiore: & lib. 6. cap. 6. sect. 4. & 5. alii habent *cumini*, primus *gummi*, sextus *cumini*.

96. Silii] Sic & in antidoto primo, & cap. 25. sect. 3. antiquis Codicibus consentientibus: nisi quod *silii* hic scribitur in Medic. I. ut & priscæ Editiones habent. Lindenius leg. *floris*,

quemadmodum Rhodio placebat. Vid. III. Morgagni Epistolam in Auctores Rei Rusticae sect. 37. 97. Polii] Vulgo legitur, *polii*: nec aliter in MSS. Codicibus; nisi quod multi habent, *polii* duplici l. Sed plane legendum, *polii*, ut Constantinus & Ronseus contendunt; & ut omnes hujus antidoti descriptiones, quae apud alios Auctores habentur, declarant; quamvis in aliis rebus variant.

98. P. x. VI. =.] In Codicibus Medicis & in Edit. Aldina habetur, p. x. VI. Z. In Editionibus vetustioribus, p. VI. Z. Alii cum Casario leg. p. x. P. 3. Linden. p. x. P. Z.

99. P. x. P. =.] Ita MSS. & Editiones antiquiores. Casarius, & alii quidam habent, p. x. P. 33. Ruell. p. x. P. XXXIII. Linden. p. x. P. I.

1. Zingiberis] Vulgo, *zingiberis*; sed in Medic. I. & Codd. aliis scribitur *zingiberis* per g.

2. P. x. VIII.] Al. p. x. VIII. r. al. p. x. VII. r. al. p. x. VIII. 3. al. p. x. VIII. III.

3. Vel quod ervi] Alii cum Casario leg. vel ervi; & ita habent duo ex Medicis Codicibus, IV. scilicet & V.

p. x. xiiii. 4 Alexandrini calami, junci rotundi, aspalathi 5, xylobal-
sami, singulorum p. x. xxviii. 6 sevi p. i. unguenti irini cyathum.

2. Alterum, quod *ωαδης* 7 vocant, hoc modo fit: ceræ p. =. 8
olei tantumdem, resinae terebinthinae ad nucis juglandis magnitudi-
nem, simul incoquantur; deinde in mortario teruntur 9, instillaturque
subinde quam optimi mellis acetabulum, tum irini unguenti, & rosæ
terni cyathi.

3. *ΕΥΧΡΙΣΤΑ* autem Graeci vocant liquida, quæ illinuntur: quale est,
quod fit ad ulcera purganda & implenda, maxime inter nervos, paribus
portionibus inter se mistis, butyri, medullæ vitulinae, sevi vitulini,
adipis anserinae, ceræ, mellis, resinae terebinthinae, rosæ, olei ci-
cini 10: quæ separatim omnia liquantur, deinde liquida miscentur, &
tum simul teruntur. Et hoc quidem magis purgat: magis vero emol-
lit, si pro rosâ cyprus infunditur.

4. Ad sacrum ignem: spumæ argenti p. x. vi. cornu bubuli combu-
sti p. x. x. 11 conteruntur, adjiciturque invicem vinum, & id, quod
specialiter sic vocatur, & myrteum 12, donec utriusque terni cyathi
conficiantur 13.

XXV.

4. P. x. XIII.] Al. p. x. VIII.

5. *Aspalathi*] Ita plerique legunt ex Edit.
Aldina. Al. *asphaltis*, ut in MSS. inveni. In
Medic. I. est, *asphaltis*.

6. P. x. XXVIII.] Ita in MSS. Sed cum in
quibusdam, ut in Mediceo I. sit p. x. XXVIII.
antiquiores Editiones, p. omisso, habent, p.
XXVIII. Casariana, aliaque, p. x. XXVIII.
Aldina, p. x. VIII. Postea, pro sevi p. i. alii
Caesario duce leg. sevi p. x. i. sed perperam;
si quidem MSS. fides habenda est.

7. *ωαδης*] Ita dictum a gravi odore (nam
id interdum *ωαδης* significat, ut observat Sa-
racenus in Dioscorid. lib. 1. cap. 13. & lib. 2.
cap. 10.); & ita ex fide Cod. Medic. I. legen-
dum censet Rhodius, ad Scribon. Composit. 26.
Porro hanc lectionem sequuntur Egnatius, Gry-
phius, Pandinus, & Ronseus. Alii leg. *ωαδ-
ης*, ut est in Edit. I. & in duabus vetustissimis
ann. 1497. 1497. & in Junina: quorum Editio-
num aliquam significasse videtur Constantinus,
cum scripsit ita haberi in veteri exemplari. In
Cod. Medic. I. in III. & in aliis multis le-
gitur, *ωαδης*; quod Palavicinus mutavit in *enodis*.

8. P. =.] Editio Caesarii an. 1528. p. 2.
Edit. ejusdem Caesarii an. 1538. p. x. 2. Al.
p. x. 3. Ruell. p. x. II. Linden. p. x. Z.

9. *In mortario teruntur*] Antea legebatur:
infusa in mortario teruntur. Sed vox *infusa* non
est in Cod. Medic. I. cuius ego fidem sequor.
Fortasse duas quoque voces in *mortario* alienas
esse aliquis putabit, qui Celsi morem attenderit.
Supra cap. 17. sect. 2. *arida medicamenta per se
teruntur, deinde mistis his instillatur aut acetum*
Ec. & ea rursus ex eo teruntur; cap. 18. sect.
31. *nerium ante per triduum instillata aqua teritur*;
lib. 6. cap. 6. sect. 31. *choleicidis aliquid & ead-
em diluio plus ex aceto simul conteruntur, idque
in vas fictile additum, & contextum sterculi solis,
sub terra repositum, sublatumque post dies viginti
rursus teritur*. Neque in his locis, neque alibi
de mortario mentio fit.

10. *Cicini*] Al. *cicini*; quod ex mutatione
ortum est facta in Cod. Medic. I. Cum enim
esset, ut in aliis, *cycini*, supra hanc vocem
posita fuit syllaba *li*, ut legeretur *cyclini*. Sed
recte cum Egnatio alii leg. *cicini*; ut est in cap.
19. sect. 26.

11. P. x. XII.] Sic MSS. Codices: sed
Mediceus I. p. p. XII. Editiones vetustiores
haberent, p. XII. unde alii leg. p. x. II.

12. *Pianum*, & id, quod specialiter sic vocatur,
& myrteum] Ante Lindenium, pro sic, lege-
batur, ut est in Cod. Medic. I. *sil*; & Confici-
untur

XXV. 1. Catapotia quoque multa sunt, variisque de causis fiunt. *Avastura* vocant, quae somno dolorem levant: quibus uti, nisi nimia necessitas urget, alienum est. Sunt enim ex vehementibus medicamentis, & stomacho alienis. Prodest ¹⁴ tamen etiam ad concoquendum, quod habet papaveris lacrimae, galbani, singulorum p. x. 1. myrrhae, castorei, piperis, singulorum p. x. 11. ¹⁵ ex quibus, quod erui magnitudinem habet, satis est devorasse.

2. Alterum, stomacho pejus, ad somnum valentius, ex his fit: mandragorae p. x. =. ¹⁶ apii feminis, item hyoscyami feminis, singulorum p. x. 1v. quae ex vino teruntur. Vnum autem ejusdem magnitudinis, quae supra posita est, abunde est sumpsisse.

3. Sive autem capitis dolores, sive ulcera, sive lippitudo, sive dentes

tinus Rhodiusque putabant ochrae genus significari, de quo Plinius in lib. 33. cap. 12. & 13. At lectio ista cum aliis de causis mihi non probatur, cum maxime quia non apparet, quorū additur *specialiter*, & cur *fil*, quod difficillime teritur, ut est apud Plinium l. c. supra non sit cum iis positum, quae coterenda sunt. Nam hic, qui humor contritis sicca medicamentis adiciendus sit, docetur. Adde huc, si *fil* res est à vino & myrteo diversa, vocem utriusque, quae consequitur, stare non posse. Num igitur his verbis, *vinum id quod specialiter fil vocatur*, significatur vinum *fil* conditum? *Silatum* id veteres nominasse, ex Festo colligitur: *fil* pro *fiato* nemo dixit, quod ego sciam. Omnino *fil* corruptum videtur ex *fic*, quod habent reliqui Medicei Codices, & Lindenii Editio, hoc sensu: & vinum proprie appellatum, & vinum myrteum. Sed ego aliter Celsum scripsisse, atque aliam suspicio ipsius esse sententiam. Nam myrteum vini numquam mentionem fecit, nisi in lib. 4. cap. 19. his verbis: *myrti bacca legere, ex his vinum exprimere, id decoquere, ut decima pars remaneat* &c. Sunt quidem, qui lib. 6. cap. 2. legant, *ladanum cum myrteo vino*, ut est in multis Codicibus: sed depravati sunt Codices illi; legendumque ex hie Medic. 1. cum *myrteo* & *vino*, ut edidit Lindenius; ac myrteum oleum intelligendum. Sic lib. 2. cap. 33. *medinum, myrteum, rosa, acerbum oleum*; lib. 3. cap. 6. *rosa, vel medino, vel myrteo, cui vinum austrium sit adjectum*; lib. 6. cap. 18. sect. 11. *ceratum ex myrteo sadum*; & cap. 19. *cerato miscetur ex myrteo sadum*. Atque haec duo postrema loca explicanda sunt ex illo cap. 19. huius libri, sect.

28. *cerati ex alio myrteo sadum*. Ex his colligitur, & myrteum absolute pro oleo myrteo Celsum usurpasse, & ad medicamenta, quae imponebantur, vel illinebantur, frequenter hoc oleum adhibuit fuisse, interdum vino adjecto; ut etiam super cap. 22. sect. 2. *olei myrti & vini ternis cyathis*; lib. 6. cap. 8. *illinenda ulcera aut plumbi recemento, aut cerussa, aut argenti spuma: cum horum quodlibet aliquis ceteris, eique, dum teritur, invicem vinum & oleum myrteum adijciat*. Capere autem 28. sect. 8. *rosa utitur: thuris p. x. k aluminis &c. quibus, dum teruntur, invicem rosa & vinum infillatur*. Atque oleum vino misceri, ut in aliis compositionibus non raram, sic in acopis frequentissimum est. Illud autem fere perpetuum, ut vel oleum, vel pingue aliquid acopa accipiant: quod & apud Galenum lib. 7. de composit. medic. t. g. cap. 11. & seq. & apud alios Auctores videre licet. Haec autem compositio, de qua loquimur, non oleum, non unguentum, non serum, non adipem, non medullam, non butyrum habet: immo nec ceram, nec picem, nec resinum. Quid ergo est? Ita legendum arbitror: *adijciaturque invicem vinum & myrteum, h. e. oleum, non vinum, ut potuit interpret, cujus verba; & id quod specialiter sic vocatur*; explicacionis causa in margine addita, postea in textum irrepserat ad sententiam turbandam.

23. *Conficiantur*] Ita plerique legunt ex Celsii emendatione. In antiquis Codicibus est, *coiciantur*; id est, ut Egnatius leg. *conficiantur*.

14. *Prodest*] Al. *Potest*.

15. *P. x. 11.*] Lindenius, p. 11.

16. *P. x. =.*] Al. p. 3. Al. p. x. 3. Ræll. p. x. 111.

Ff 3

tes ¹⁷, five spiritus difficultas, five intestinorum tormenta, five inflammatio vulvae est, five coxa ¹⁸, five jecur, aut lienis, aut latus torquet, five vitio locorum aliqua prolabitur & obmutescit, occurrit dolori per quietem ejusmodi catapotium. Silis, acori, rutae silvestris feminis, singulorum p. x. i. ¹⁹ castorei, cinnamomi, singulorum p. x. i. i. papaveris lacrimae, panacis radices, mandragorae, malorum aridorum ²⁰, juncti rotundi floris, singulorum p. x. i. i. ²¹ piperis grana lvi. Haec per se contrita, rursus instillato subinde passo simul omnia teruntur, donec crassitudo fordium fiat. Ex eo paulum aut devoratur, aut aqua diluitur, & potui datur.

4. Quin etiam silvestri papaveris, cum jam ad excipiendam lacrimam maturum est, manipulus, qui manu comprehendi potest ²², in vas demittitur, & superinfunditur aqua, quae id contegat, atque ita coquitur. Vbi jam bene manipulus is coctus est, ibidem expressus projicitur ²³, & cum eo humore passum pari mensura ²⁴ miscetur, infervetque, donec crassitudinem fordium habeat. Cum infixit, catapotia ex eo fiunt, ad nostrae fabae magnitudinem, habentque usum multiplicem. Nam & somnum faciunt, vel per se assumpta, vel ex aqua data: & aurium dolores levant, adjectis exiguo modo rutae succo, ac passo ²⁵: & tormina supprimunt ex vino liquata: & inflammationem vulvae coërcent, mista cerato ex rosa facto, cum paulum his croci quoque accessit: & ex aqua fronti inducta, pituitam in oculis decurrentem tenent.

5. Item, si vulva dolens somnum prohibet: croci p. x. = anisi, myr-

17. Sive dentes] Quid significat, five dentes fur? Si dute hae voces sunt Celsi, ab ipso post verbum si posita fuisse existimo, ut cum torquet cohererent.

18. Inflammatio vulvae est, five coxa &c.] Lindenius leg. inflammationem vulvae, five coxae est &c. sed minus recte.

19. P. x. i.] Lindenius, p. x. ii.

20. Panacis radices, mandragorae malorum aridorum] Ita interpungit Lindenius, ita & Ronsseus malebat. Al. panacis, radices mandragorae, malorum aridorum.

21. P. x. iii.] Ita in multis MSS. Alii leg. p. x. ii. ut est in Mediceo I.

22. Qui manu comprehendi potest] Afferunt Morgagni, qui putat haec verba praecedentis vocis manipulus explicationem esse, huc ex margine traductum. Legi etiam potest, quantum (vel quod) manu comprehendi potest, si expellatur vox manipulus. Sed retinenda est ea vox, quod etiam infra habeatur, ut idem Morgagnus observat: ac potius haec verba tollenda. In

Codice Mediceo I. tum hic, tum infra est, manipulus, pro manipulus.

23. Projicitur] Lindenius, projicitur; deinde, miscetur, infervetque.

24. Passum pari mensura] Ita correxit Lindenius. In Editionibus antiquis, & in libris MSS. legitur, passi pari mensura. Itaque, ut a veteri lectione minus recedamus, malim, passi par mensura.

25. Rutae succo, ac passo.] Haec quoque lectio ex Lindenio est. Alii leg. rutae succi, ac passi; ut habent Codd. MSS. quae verba fortasse recte habent; sed supra, pro adjectis, respondendum, adjectis. Nisi potius sit legendum: adjectis exiguo modo rutae succo, ac passo. Caesarius & alii leg. rutae succo ac passi. In Cod. Medic. I. est, rutae succi haec passi, & supra succi ponitur s, ut legatur succi.

26. P. x. = =.] Al. leg. p. x. ii. ut est in plerisque MSS. Ego Medic. I. sequor, in quo est, p. p. = =

myrrhae, singulorum p. x. i. papaveris lacrimae p. x. III. 27 cicutaefeminis p. x. VIII. miscentur, excipiunturque vino vetere, &, quod lupini magnitudinem habet, in tribus cyathis aquae diluitur. Id tamen in febre periculose datur.

6. Ad sanandum jecur: nitri p. x. =. 28 croci, myrrhae, nardi Gallici, singulorum p. x. i. melle 29 excipiuntur, daturque, quod Aegyptiae fabae magnitudinem habeat.

7. Ad lateris dolores finiendos: piperis, aristolochiae, nardi, myrrhae pares portiones.

8. Ad thoracis: nardi p. x. i. thuris, casiae, singulorum p. x. III. myrrhae, cinnamomi, singulorum p. x. VI. croci p. x. VIII. resinae terebinthinae quadrans 30, mellis heminae tres.

9. Ad tussim, Athenionis: myrrhae, piperis, singulorum p. x. i. castorei, papaveris lacrimae, singulorum p. x. i. quae separatim confusa postea junguntur, & ad magnitudinem fabae nostrae, bina catapotia mane, bina noctu dormituro dantur.

10. Si tussis 31 somnum prohibet, ad utrumque Heraclidis Tarentini: croci p. x. =. 32 myrrhae, piperis longi, costi galbani, singulorum p. x. =. cinnamomi, castorei, papaveris lacrimae, singulorum p. x. i.

11. Quod si purganda ulcera in faucibus tussientibus sunt, panacis, myrrhae, resinae terebinthinae, singulorum p. uncia 33, galbani p. x. =. 34 hyssopi p. x. =. 35 conterenda sunt, hisque hemina mellis adjicienda, & quod digito excipi potest, devorandum est.

12. Colice vero Cassii ex his constat: croci 36, anisi, castorei, singulo-

27. P. x. III.] Aldina Editio, p. p. IIII. unde aliae quoque habent IIII pro III. quod est in vetustioribus & in MSS.

28. P. x. =.] Al. p. x. 3. Ruell. p. x. III.

29. P. x. i. melle.] In Cod. Medic. I. p. p. i. melle; in reliquis fex. p. x. i. libra melle. In IV. tamen vox libra expuncta est; & nota x mutata, ut in VII. in p.

30. Quadrans.] In Cod. Medic. I. p. p. =. Sed fortasse legendum, p. = ut sit, non denarii, sed librae sextans.

31. Si tussis.] Lindenius leg. At si tussis.

32. P. x. =. [Etc.] Ita ex Cod. Medic. I. in quo est: p. p. =. muriae, piperis longi, costi, galbani sing. p. p. =. cinnamomi, castorei, papaveris lacrimae sing. p. p. i. In Codicibus aliis: p. x. i. cinnamomi, castorei, papaveris lacrimae sing. p. x. i. muriae, piperis longi, costi, galbani sing. p. x. i. atque ita habetur etiam in li-

bris vulgatis; nisi quod in his est, galbani singulorum p. Z. In aliis, p. x. 3. in uno, p. x. III.

33. P. uncia.] Ita in Cod. Medic. I. In aliis Codicibus, p. x. unde in libris impressis, p. x. quod alii, Caesarium fecuti, mutant in p. x. P.

34. P. x. =.] Haec nota non videtur esse sine modo. In MSS. Medicis, excepto primo, habetur, p. x. p. Z. sed in IV. correctum est, p. p. Z. ut est in primo: unde in Editionibus vetustioribus p. Z. Caesarius leg. p. 3. al. p. x. 3. Linden. p. x. Z.

35. Hyssopi p. x. =.] Fortasse neque haec nota vitio caret: si quidem supra recte legitur, p. uncia. Nimis enim exiguum videtur esse hyssopi modus, itemque galbani, pro ceterarum rerum modo. In aliquibus MSS. est, hyssopi p. x. i.

36. Croci.] Ad hunc locum ita scribit Almagrorenus: Forte colli uti h. 4. cap. 14. sed molli

gulorum p. x. 111. petroselini p. x. iv. piperis & longi & rotundi, singulorum 37 p. x. v. papaveris lacrimae, junci rotundi, myrrhae, nardi, singulorum p. x. vi. quae melle excipiuntur. Id autem & devorari potest, & ex aqua calida sumi.

13. Infantem vero mortuum, aut secundas expellit aquae potio, cui falis Ammoniaci p. x. i. aut cui dictami Cretici p. x. i. adjectum est.

14. Ex partu laboranti 38 erysimum ex vino tepido jejunaë dari debet.

15. Vocem adjuvat thuris p. x. i. in duobus cyathis vini datum.

16. Adversus urinæ difficultatem: piperis longi, castorei, myrrhae, galbani, papaveris lacrimae, croci, costi, unciae singulae, styracis, resinae terebinthinae, pondo sextantes, mellis, absinthii, cyathi singuli 39: ex quibus ad magnitudinem fabae Aegyptiae & mane 40 & coenato dari debet.

17. Arteriace vero hoc modo fit: casiae, iridis, cinnamomi, nardi, myrrhae, thuris, singulorum p. x. i. croci p. x. i. =. 41 piperis grana xxx. ex passi tribus sextariis decoquuntur, donec mellis crassitudo his fiat: aut croci, myrrhae, thuris, singulorum p. x. i. conjiciuntur in passi eundem modum, eodemque modo decoquuntur: aut ejusdem passi heminae tres usque eo coquuntur, donec extracta inde gutta indurescat; eo adjicitur 42 tritae casiae p. x. i.

XXVI. 1. Cum facultates medicamentorum proposuerim, genera, in quibus noxa corpori est, proponam. Ea quinque sunt: cum quid extrinsecus lacsit, ut in vulneribus; cum quid intra seipsum corruptum est, ut in cancro; cum quid innatum est, ut in vesica calculus; cum quid increvit, ut vena, quae intumescens in varicem convertitur, cum quid deest, ut cum curta 43 pars aliqua est. Ex his alia sunt, in quibus
medi-

lib legere croci; ita Scribon. Larg. cap. 29. cuius descriptio in aliis variat. Neque vero Codices desunt, in quibus hic quoque sit, costis: Mediceus tamen I. habet, croci, ut vulgo legitur. Quod attinet ad locum lib. 4. ab Almeloveenio citatum, vide quae ego ibi adnotavi.

37. Singulorum] Haec vox abest a Cod. Mediceo I.

38. Laboranti] Ita in MSS. Codicibus, & in Editione I. In Editione an. 1493. & in ceteris legitur, laborantibus: sed perperam; quia sequitur, jejunaë: cui vitio medentur Constantinus & Lindenius reponendo, jejunit.

39. Mellis, absinthii, cyathi singuli] Sic reposui partim ex Lindeni Editione, partim ex Co-

dicibus MSS. Fortasse tamen Celsi verba nondum plane restituta sunt. Ante Lindenum legebatur, mel absinthii cyathus: Lindenus vero correxit, mellis absinthii cyathus. In Codice Mediceo I. legitur, mel absinthii cyathus; in ceteris sex, mel absinthii (in IV. absinthii) cyathi singuli. scilicet singuli, h. e. singulorum cyathus unus.

40. Et mane] Lindenus omittit &.

41. P. x. I. =.] Antea legebatur, p. x. I. ut habent plerique Codices. In Medic. I. habetur, p. p. I. =. ex quo ego sic restitui.

42. Eo adjicitur] Ita & modo alitatus & alii MSS. Codices. Omnes impressi libri & adjicitur.

43. Ut cum curta] Lindenus leg. aut cum curta;

medicamenta 44, alia in quibus plus manus proficit. Ergo 45, dilatis iis, quae praecipue scalpellum & manum postulant, nunc de iis 46 dicam, quae maxime medicamentis egent. Dividam autem hanc quoque curandi partem, sicut priorem; & ante dicam de iis, quae in quamlibet partem corporis incidunt; tum de iis, quae certas partes infestant. Incipiam a vulneribus.

In his autem ante omnia scire medicus debet, quae insenabilia sint, quae difficilem 47 curationem habeant, quae promptiorem. Est enim prudentis hominis, primum eum, qui servari non potest, non attingere, nec subire speciem ejus, ut occisi, quem fors ipsius interemit: deinde, ubi gravis metus sine certa tamen desperatione est, indicare necessariis periclitantis, in difficili rem esse 48; ne, si victa ars malo fuerit, vel ignorasse, vel sefellisse videatur. Sed ut haec prudenti viro conveniunt; sic rursus histriionis est, parvam rem attollere, quo plus praestitisse videatur. Obligari aequum est confessione promptae rei, quo curiosius etiam circumspiciat, ne, quod per se exiguum est, majus curantis negligentia fiat.

2. Servari non potest, cui basis cerebri, cui cor, cui stomachus, cui jocinoris portae, cui in spina medulla percussa est; cuique aut pulmo medius, aut jejunum, aut tenuius intestinum, aut ventriculus, aut renes vulnerati sunt; cuive circa fauces grandes venae, vel arteriae praecisae sunt.

3. Vix autem ad sanitatem perveniunt, quibus ulla parte pulmo 49, aut jocinoris crassum, aut membrana, quae continet cerebrum, aut lienis, aut vulva, aut vesica, aut ullum intestinum, aut septum transversum vulneratum est. Ii quoque in praecipiti sunt, in quibus usque ad grandes intusque conditas venas in alis vel poplitibus mucro defecit 50. Periculosa etiam vulnera sunt, ubicumque venae majores sunt, quoniam exhaurire hominem profusione sanguinis possunt: idque evenit non in alis tantum, atque poplitibus; sed etiam in iis venis, quae ad anum

curta; sed perperam. Pro curta, Edd. Aldina & Stephan. & Codices MSS. omnes, praeter Medic. 1. mendose habent, curata.

44. Medicamenta] Al. plus medicamenta.

45. Ergo] Codex Medicus 1. atque Editiones Lindenii & Almeloveenii habent, Ego. Sed recte Vulpus reposuit Ergo ex Editionibus vetustis. Ita legitur etiam in Codicibus ceteris Medicis.

46. De iis] Egnatius restituit duas hae voces, quae desunt in Editionibus praefatis. Desunt

etiam in Cod. Medic. 1. sed habentur in reliquis.

47. Quae difficilem] Linden. Et quae difficilem.

48. In difficili rem esse] Pro rem, nonnulli cum Caesario leg. sem. Sic cap. 27. sect. 2. huius libri: in angusto spes est; ubi veteres Codices nihil discrepant. Hoc loco primus quidem habet, sem: ceteri vero Medici, rem; neque aliter legendum videtur.

49. Pulmo] Linden. aut pulmo.

50. Defecit] Edd. Aldina & Ruell. descendit.

G g

anum testiculosque perveniunt. Praeter haec malum vulnus est, quodcumque in alis vel feminibus, vel inanibus locis, vel in articulis s¹, vel inter digitos est: item quodcumque musculum, aut nervum, aut arteriam, aut membranam, aut os, aut cartilaginem laesit. Tutissimum omnium, quod in carne est.

4. Et haec quidem loco vel peiora, vel meliora sunt. Modo vero periculum facit, quodcumque magnum est.

5. Aliquid etiam in vulneris genere figuraque est. Nam pejus est, quod etiam collisum, quam quod tantum discissum est: adeo ut acuto quoque, quam retuso telo, vulnerari commodius sit. Pejus etiam vulnus est, ex quo aliquid excisum est, ex quoque caro alia dependet. Pessimaque s² plaga in orbem est s³; tutissima, quae lineae modo recta est s⁴. Quo deinde propius huic illive figurae vulnus est, eo vel deteriorius vel tolerabilius est.

6. Quin etiam confert aliquid & aetas, & corpus, & vitae propositum, & anni tempus: quia facilius sanescit puer vel adolescens, quam senior; valens, quam infirmus; neque nimis tenuis, neque nimis plenus, quam si alterum ex his est; integri habitus, quam corrupti; exercitatus, quam iners; sobrius & temperans, quam vino venerique deditus. Opportunissimumque curationi tempus, vernum est, aut certe neque fervens, neque frigidum: siquidem vulnera & nimis calor & nimium frigus infestant; maxime tamen horum varietas: ideoque perniciosissimum autumnus est.

7. Sed pleraque ex vulneribus oculis subiecta sunt: quorundam ipsae fedes indices sunt; quas alio loco demonstravimus, cum positus interiorum partium ostendimus. Veruntamen, quia quaedam vicina sunt, interestque s⁵, vulnus in summa parte sit, an penitus s⁶ penetraverit, necessarium est notas subicere, per quas quid intus ictum s⁷ sit, scire possimus; & ex quibus vel spes, vel desperatio oriatur.

8. Igi-

s¹. *Vel in articulis*] Hoc incisum perperam omittitur in Edit. Lindenii; ut Morgagnus animadvertit.

s². *Pessimaque*] Al. *Pessima quae*; al. *Pessima quaeque*, ut plerique MSS. Codices habent. Ego secutus sum Medic. 1. & Vatic. item I. atque Editiones Casparii, Ruellii, & alias nonnullas.

s³. *Plaga in orbem est*] Pro *in orbem*, Lindenius leg. *curva*. Ita sane habet Cod. Medic. 1. sed explicatio quaedam est, ut mihi videtur. Itaque *in orbem* retineo, ut reliqui omnes Codices, praeter Vatic. VI. & cum his

veteres Editiones habent.

s⁴. *Lineae modo recta est*] *Linea facta est* mendose est in Codicibus Medicis, excepto I. ex quo, *lineae modo recta est*, alia manu in margine adscriptum habent IV. & VI.

s⁵. *Interesseque*] Ita in Cod. Medic. I. & in Edit. Lindenii. Alii leg. *interesse quaeque*.

s⁶. *Penititur*] In Edit. Lindenii & in margine Constantinae, *penititur*.

s⁷. *Ictum*] Ita emendavit Lindenius, cum antea legeretur, *ictum*.

8. Igitur, corde percussio, sanguis multus fertur, venae languescunt⁵⁸, color pallidissimus, sudores frigidi, malique odoris tamquam irrorato⁵⁹ corpore oriuntur: extremisque partibus frigidis matura mors sequitur.

9. Pulmone vero⁶⁰ ictio, spirandi difficultas est; sanguis ex ore spumans, ex plaga rubens⁶¹, simulque etiam spiritus cum sono fertur; in vulnus inclinari juvat: quidam sine ratione confurgunt: multi si in ipsum vulnus inclinati sunt, loquuntur; si in aliam partem, obmutescunt.

10. Jocinoris autem vulnerati notae sunt: multus sub dextra parte praecordiorum profusus sanguis; ad spinam reducta praecordia; in ventrem cubandi dulcedo; punctiones, doloresque usque ad jugulum, junctumque ei latum scapularum os, intenti⁶²: quibus nonnumquam etiam biliosus vomitus⁶³ accedit.

11. Renibus vero percussis, dolor ad inguina testiculosque descendit; difficulter urina redditur; eaque aut est cruenta, aut cruor fertur.

12. At liene ictio, sanguis niger a sinistra parte prorumpit; praecordia cum ventriculo ab eadem parte indurefcunt; fitis ingens oritur, dolor ad jugulum, sicut jocinore vulnerato, venit.

13. At cum vulva percussa est, dolor in inguinibus, & coxes, & feminibus est; sanguinis pars per vulnus, pars per naturale⁶⁴ descendit; vomitus bilis insequitur; quaedam obtumescunt⁶⁵; quaedam mentem

58. *Languescunt*] In quibusdam Codd. MSS. *elanguescunt*. Sic infra sect. 15. *venarum macul elanguescunt*. Hic vulgo legitur *languescunt*, ut habet Cod. Medic. I. fortasse quod prima littera verbi *elanguescunt* coalescit cum extrema vocis praecedentis *venae*.

59. *Irrorato*] Hanc Egnatii & Stephani lectionem probat Morgagnus, & Codicis sui MS. testimonio confirmat. Plerique etiam ex Medicis Codicibus habent, *irrorato*; tertius, *in irrorato*, ut legitur in Editionibus praefatis. In Codice vetustiore est, *in irrorato*; in Editione utraque Caesarii, *in irrorato*; in Lindeniana, *in aegrotato*, ut in margine Constantianae; quae tamen lectio ipsi Constantino minus arridet. Maillet, *irritato*, quod in veteri Cod. invenerit, *irrorato*.

60. *Pulmone vero*] Particulam *vero* ego inveni in MSS. Medicis omnibus, praeter primam: quia tamen in IV. est expuncta, Fontius & veteres quidam alii Editores cum omiserunt. Codex I. habet *Pulmone*, & syllabam *ne* supra positam, ut legatur *Pulmonene*, an potius *Pulmone*?

61. *Rubens*] Cod. Medic. I. *ruber*.

62. *Latum scapularum os, intenti*] Ante Lin-

denium legebatur, *latus scapularum os intentum*. Codex Medicus I. habet *latum* non recto; sed recte, *intensi*, non *intenti*.

63. *Biliosus vomitus*] Cod. Medic. I. *bilis vomitus*. Celsus adhibet utramque formam. Sect. 13. hujus capitis, *vomitum bilis insequitur*; itemque sect. 14. & 15. At lib. 4. cap. 10. *si frequens biliosus vomitus accedat*; & cap. 13. *Adjicit periculum vomitus biliosus* &c. Etiam sect. 26. hujus capitis Codices MSS. variant. Medicus I. habet, *Pomitus autem biliosus*, ut vulgo legitur.

64. *Naturale*] *Naturale*, vel *naturalis*, vel *naturaliter* partes Celsus appellat in faeminis genitalia earum, nonnumquam etiam in viris; ut Morgagnus observat. Sed *naturale* singulari numero de folis faeminis usurpat. Lindenius leg. *naturam*; quae vox bona est, utpote cum Cicero quoque illi utatur hac significatione; ut in Scholiis ad hunc locum adnotat Almeloveenus: utamen Celsiana non est. MSS. Codices, quotquot vidi, habent, *naturale*.

65. *Obmutescunt*] Quidam leg. *obumescunt*, ut est in Edit. an. 1538. sed perperam.

te labuntur; quaedam, sui compotes, nervorum oculorumque dolore urgeri se consentunt; morientesque eadem ⁶⁶, quae corde vulnerato, patiuntur.

14. Sin cerebrum membranave ejus vulnus accepit, sanguis per nares, quibusdam etiam per aures exit; fereque bilis vomitus insequitur; quorundam sensus obtunduntur, appellatique ignorant; quorundam trux vultus est; quorundam oculi, quasi resoluti, huc atque illuc ⁶⁷ moventur; fereque tertio, vel quinto die delirium accedit; multorum etiam nervi distenduntur: ante mortem autem plerique fascias, quibus caput deligatum est, lacerant, ac nudum vulnus frigori obijciunt.

15. Vbi stomachus autem percussus est, singultus, & bilis vomitus insequitur; si quid cibi vel potionis assumptum est, id redditur cito ⁶⁸; venarum motus elanguescent; sudores tenues oriuntur, per quos extremae partes frigescent.

16. Communes vero jejuni intestini & ventriculi vulnerati notae sunt: nam cibus & potio per vulnus exeunt; praecordia indurescent; nonnumquam bilis per os redditur: intestino tantum sedes inferior est. Cetera intestina icta vel sterces, vel odorem ejus exhibent.

17. Medulla vero, quae in spina est, percussa ⁶⁹, nervi resolvuntur, aut distenduntur; sensus intercidit; interposito tempore aliquo sine voluntate inferiores partes vel semen, vel urinam, vel etiam sterces excernunt.

18. At si septum transversum percussus est, praecordia sursum contrahuntur; spina dolet; spiritus rarus est; sanguis spumans fertur.

19. Vesica vero vulnerata, dolent inguina; quod super pubem est, intenditur; pro urina, sanguis; at ex ipso vulnere urina descendit; stomachus afficitur; itaque aut bilem vomunt, aut singultiunt; frigus, & ex eo mors sequitur.

20. His cognitis, etiamnum quaedam alia noscenda sunt, ad omnia vulnera ulceraque, de quibus dicturi sumus, pertinentia. Ex his autem exit sanguis, sanies, pus. Sanguis omnibus notus est; sanies est

te-

66. Eadem] Alii, tandem; al. tandem eadem. Ego secutus sum Edit. Lindenii & Cod. Medic. I.

67. Huc atque illuc] Lindenius leg. huc illucque. Constantinus ita scriptum invenit in Codice quodam: huc illuc commoveretur.

68. Id redditur cito] Ita multi legunt ex Cæsarii emendatione. Editiones vetustiores & Codices MSS. habent, non id, sed es; quod nomen fortasse additum est.

69. Percussa] In MSS. & Editionibus anti-

quis legitur, discussa. Item ibi. 7. cap. 21. discussa vestre, & ibi. 8. cap. 4. cuius discussa, habent item veteres libri: quibus duobus in locis Constantinus & Lindenius leg. discussa & discussa. Lindenius hic quoque reponit, discussa, quo modo nonnullos legere misuissu, scribit Constantinus. Ipse tamen Constantinus percussa invenit in veteri libro; ex quo ego sic reposui. Nam & supra scilicet. 2. legitur: Servari non possunt cui in spina medulla percussa est.

tenuior hoc, varie crassa, & glutinosa, & colorata; pus crassissimum albidissimumque, glutinosius & sanguine & sanie. Exit autem sanguis ex vulnere recenti, aut jam sanescente; sanies est inter utrumque tempus 70; pus ex ulcere jam ad sanitatem spectante. Rursus & sanies & pus quasdam species Graecis nominibus distinctas habent. Est enim quaedam sanies, quae vel ὑδαρῶν 71, vel μελίχροα 72 nominatur: est pus, quod ἰλακιδες appellatur. Ὑδαρῶν tenuis, subalbidus, ex malo ulcere exit, maximeque ubi, nervo laeso, inflammatio secuta est. Μελίχροα crassior est, glutinosior, subalbida, mellique albo subfimalis. Fertur haec quoque ex malis ulceribus, ubi nervi circa articulos laesi sunt; & inter haec loca, maxime ex genibus. Ἰλακιδες tenue, subalbidum, quasi unctum 73, coloré, atque pinguitudine oleo albo non dissimile apparet in magnis ulceribus sanescentibus. Malus autem est sanguis, nimium aut tenuis, aut crassus, colore vel lividus, vel niger, aut pituita mistus, aut varius: optimus calidus, rubens 74, modice crassus, non glutinosus. Itaque protinus ejus vulneris expedita magis curatio est, ex quo sanguis bonus fluxit; itemque postea spes in iis major est, ex quibus melioris generis quaeque proveniunt. Sanies igitur mala est, multa, nimis tenuis, livida, aut pallida, aut nigra, aut glutinosa, aut mali odoris, aut quae, & ipsum ulcus, & junctam ei cutem erodit: melior est non multa, modice crassa, subrubicunda, aut subalbida. Ὑδαρῶν autem pejor est multus, crassus, sublividus aut subpallidus, glutinosus, ater 75, calidus, mali odoris: tolerabilior est subalbidus, qui cete-

70. Sanies est inter utrumque tempus] Cum proximum membrum regatur a verbo exit membrum superioris, etiam membrum hoc ab eodem verbo regi videtur. Itaque verbum substantivum est fortasse tollendum est.

71. Ὑδαρῶν] Vox haec iterum tertioque occurrit in hac sectione. Editiones praefatae & Codices ceteri Medicei ubique habent, ὑδαρῶν: Codex I. hic, ὑδαρῶν; infra utrobique, ὑδαρῶν. Ego ὑδαρῶν Graecis litteris scripsi. In libris Hippocraticis significat humorem illum corporis, qui aquae similis est serum vocant a similitudine ejus, quod est in lacte. Hac notione & ὑδαρῶν & ἰλακιδες reperitur in libris illis, ut animadvertit Foësius Oecon. Hippocr. Est igitur ὑδαρῶν apud Celsum, sanies aquosa. Alii leg. ἰλακιδες, ut Egnatius & Caesarius mutant. Sed videndum est, an jure mutatum fuerit.

72. Μελίχροα] In MSS. Mediceis & in Editionibus praefatis legitur, μελίχροα, tum hic, tum in-

fra. In Cod. VI. tamen hic, μελίχροα; ut & in alio quodam Constantinus invenit. Lindenius μελίχροα Graecis litteris scribit; quem sequor. Aldina Editio habet, μελίχροα; Caesariana sinuata, μελίχροα.

73. Unctum] Lindenius leg. unguisum; ut est in margine Edit. Constantinianae, nullo tamen citato veteris Codicis testimonio. Idem Lindenius infra, in his verbis, aut quae est ipsum ulcus, omittit &. Ex sane deest in particula in Codice Mediceo I. & in Vaticano VI. habetur tamen in ceteris omnibus.

74. Rubens] Constantinus margini adscripsit, ruber; & ita est in Codice Mediceo I.

75. ater] Aliqui Codices habent, acer. Fortasse rectius; quis de colore supra dictum est; & praecedens vox glutinosus significat transitum esse factum ad alios mali hydropis qualitates. Attamen communiter legitur, ater, ut est in Cod. Mediceo I.

cetera ⁷⁶ omnia contraria prioribus habet. *Μελίχμα* autem mala est, multa, & percassā: melior, quae & tenuior, & minus copiosa est. Pus inter haec optimum est. Sed id quoque pejus est, multum, tenue, dilutum; magisque, si ab initio tale est: itemque, si colore ferro simile, si pallidum, si lividum, si faeculentum est: praeter haec, si male olet; nisi tamen locus hunc odorem excitat. Melius est, quo minus est, quo crassius, quo albidius: itemque, si laeve est, si nihil olet, si aequale est. Modo tamen convenire & magnitudini vulneris, & tempori debet: nam plus ex majore, plus nondum solutis inflammationibus naturaliter fertur. *Ελαϊώδης* quoque pejus est multum, & parum pingue: quo minus ejus ⁷⁷, quoque id ipsum pinguius, eo melius est.

21. Quibus exploratis, ubi aliquis ictus est, qui servari potest, protinus prospicienda duo sunt: ne sanguinis profusio ⁷⁸, neve inflammatio interimat. Si profusionem timemus (quod ex sede vulneris, & ex impetu ruentis sanguinis intelligi potest) siccis linamentis ⁷⁹ vulnus implendum est, supraque imponenda spongia ex aqua frigida expressa, ac manu super comprimenda. Si parum sic sanguis conquiescit, facpius linamenta mutanda sunt; &, si sicca parum valent, aceto madefacienda sunt. Id vehemens ad sanguinem suppressendum est: ideoque quidam id vulnere infundunt. Sed alius rursus metus subest; ne nimis valenter ibi retenta materia, magnam inflammationem postea moveat. Quae res efficit, ut neque rodentibus medicamentis, neque adurentibus, & ob id ipsum inducentibus crustam, sit utendum; quamvis pleraque ex his sanguinem suppressunt: sed, si semel ad ea decurritur, iis potius, quae mitius idem efficiunt. Quod si illa quoque profluvio vincuntur, venae, quae sanguinem fundunt, apprehendendae, circaque ⁸⁰ id, quod ictum est, duobus locis deligandae, intercidendaeque sunt, ut & in se ipsae coeant ⁸¹, & nihilominus ora praeclusa habeant. Vbi
ne

76. Qui cetera] Linden quique caetera.

77. Quo minus ejus] Pro ejus, ut habet in margine Constantini Editio, atque ut ego restitui ex aliquibus MSS. alii leg. etiam, ut est in Mediceo primo; Lindenius, autem.

78. Ne sanguinis profusio] Alii cum Egnatio leg. ne sanguis sit profusio. Ex quidem sit invenitur in multis MSS. sed ex glossamata; ut mihi videtur. Codex Mediceus vetustior verbum illud non habet.

79. Linamentis] In Cod. Medic. I. non linamentum, sed linamentum sere ubique legitur; ut hic, linamentis. In aliis quoque Codicibus

saepo est, linamentum.

80. Circaque] In quibusdam MSS. & in margine Edit. Constantinae legitur, intraque.

81. Ut & in se ipsae coeant] In Editione Aldina omittitur particula &. In plerisque MSS. ita legitur: ut in se ipsae coeant (in Vatic. VII. n. 10) coeant. In Mediceo I. ut et in se ipsae coeant. Notanda locutio, coeant in se. Id enim, opinor, Celsus sibi vult, venae praesae capita, non alterum cum altero, sed utramque per se coire. Lucem huic loco afferre possunt, quae scribit Aëtius Tetrab. 4. Serm. 2. cap. 51. Si vero neque sic sanguis sistatur, si quidem

ne id quidem res patitur, possunt ferro candenti aduri. Sed etiam ⁸² satis multo sanguine effuso ex eo loco, quo neque nervus, neque musculus est, ut puta in fronte, vel superiore capitis parte, commodissimum tamen est, cucurbitulam admoveere a diversa parte ⁸³, ut illuc sanguinis cursus revocetur.

22. Et adversus profusionem quidem in his auxilium est: adversus inflammationem autem, in ipso sanguinis cursu. Ea timeri potest, ubi laesum est vel os, vel nervus, vel cartilago, vel musculus; aut ubi parum sanguinis pro modo vulneris fluxit. Ergo quoties quid tale erit, sanguinem mature suppressere non oportebit; sed pati fluere, dum tutum erit, adeo ut, si parum fluxisse videbitur, mitti quoque ex brachio debeat; utique, si corpus juvenile, & robustum, & exercitatum est: multoque magis; si id vulnus ebrietas praecessit. Quod si musculus laesus videbitur, praecidendus erit: nam percussus, mortiferus est; praecisus, sanitatem recipit.

23. Sanguine autem vel suppressio, si nimius erumpit; vel exhaustio; si per se parum fluxit; longe optimum est, vulnus glutinari. Potest autem id, quod vel in cute, vel etiam in carne est, si nihil ei praeterea mali accedit: potest caro, alia parte dependens alia inhaerens; si tamen etiamnum integra est ⁸⁴, & conjunctione corporis fovetur. In iis vero, quae glutinantur, duplex curatio est. Nam si plaga in molli parte est, sui debet; maximeque, si discissa auris ima est, vel imus nasus, vel frons, vel bucca, vel palpebra, vel labrum, vel circa guttur cutis, vel venter. Si vero in carne vulnus est, hiatque, neque in unum orae facile attrahuntur, futura quidem aliena est; imponendae vero fibulae sunt (*ἀντήρας* Graeci nominant) quae ortas, paulum tamen, contrahant ⁸⁵, quo minus lata postea cicatrix sit. Ex his

au-

dem vena fuerit, comandum est, ut extra vinculum sanguinem supprimas per aliquod sanguinem silens medicamentum &c. Si vero arteria fuerit, ex duobus alterum faciens, aut vinculum circumdans, aut totum vas praecidens ac dissecans, sanguinem fistet. Cogimur tamen aliquando etiam magnis vasculum obligare, atque etiam aliquando totas istas dissecare, transverfas videlicet: quae necessitas incumbet in his, quae rectae ex alto sursum feruntur, & praefertim per angustiam aliquam aut principales partes. Sic enim utraque pars utrimque retrahitur, & ab incumbenibus corporibus vulnus tegitur & occultatur. Eadem habet Paulus Aegineta lib. 4. cap. 53.

82. Sed etiam] Lindenius leg. Sic etiam: & postea omittit tamen.

83. A diversa parte] Huius loci sententiam declarant haec verba lib. 2. cap. 11. nemo cucurbitulam diversae parti imponit, nisi cum profusionem sanguinis eo averit. Lindenius leg. adversa parte; ut habent Codices Medicei, excepto primo.

84. Etiamnum integra est] Hoc & quae sequuntur usque ad extrema illa huius sectionis verba; & oleo; vel cataplasma &c. habentur in Codice Medic. l. in aliis fere omniibus vel desunt, vel post inserta sunt, quam cetera scripta fuerant; ut manifestum sit, ea desuisse in Codice illo, unde li omnes descripti sunt.

85. Paulum tamen, contraham] Ante Lindenium legebatur, non contrahans, sed contrahens. Pro paulum, Lindenius habet paululum.

autem colligi potest, id quoque⁸⁶, quod alia parte dependens, alia inhaerebit, si alienatum adhuc non est, futuram, an fibulam postulet. Ex quibus neutra ante debet imponi, quam intus vulnus purgatum est; ne quid ibi concreti sanguinis relinquatur. Id enim & in pus verditur, & inflammationem movet, & glutinari vulnus prohibet. Ne linamentum quidem, quod suppressendi sanguinis causa inditum est, inibi⁸⁷ relinquendum est: nam id quoque inflammat. Comprehendi vero futura, vel fibula, non cutem tantum, sed etiam aliquid ex carne, ubi suberit haec, oportebit; quo valentius haereat, neque cutem abrumpat. Vtraque optima est ex acia⁸⁸ molli, non nimis torta, quo mitius corpori insidat⁸⁹. Vtraque neque nimis rara, neque nimis crebra injicienda est. Si nimis rara est, non continet: si nimis crebra est, vehementer afficit, quia, quo saepius acus corpus tranfuit⁹⁰, quoque plura loca injectum vinculum mordet, eo majores inflammationes oriuntur; magisque aestate. Neutra etiam vim ullam desiderat; sed eatenus utilis est, qua⁹¹ cutis ducentem quasi sua sponte subsequitur. Fere tamen⁹² fibulae latius vulnus esse patiuntur: futura oras jungit, quae ne ipsae quidem inter se contingere ex toto debent; ut si quid intus humoris concreverit, sit qua emanet. Si quod vulnus neutrum horum recipit, id tamen purgari debet. Deinde omni vulnere primo imponenda est spongia ex aceto expressa: si sustinere aliquis aceti vim non potest, vino utendum est. Levis plaga juvatur etiam, si ex aqua frigida expressa spongia imponitur. Sed ea, quocumque modo imposita est, dum mader, prodest: itaque, ut inarescat, non est committendum. Licetque sine peregrinis, & conquisitis, & compositis medicamentis vulnus curare. Sed si quis huic parum confidit, imponere medicamentum debet, quod sine sevo compositum sit ex iis, quae cruentis vulneribus apta esse proposui; maximeque si caro est, Barbarum, si nervi, vel

86. *Id quoque*] Caesarius, Pantinus, & Lindenius praemittunt utrum; quod ego in nullo MS. inveni.

87. *Inibi*] In Codice Medic. I. & in aliis quibusdam, *ibi* *id*. Palavicinus correxit, *inibi*; quae vulgaris lectio est; & ita habetur in Cod. Vadic. VI. & in Medic. IV. In illo quidem post Palavicini emendationem; fortasse & in hoc.

88. *Acia*] Caesarius margini adscripsit, *acus*; & Pantinus quoque sic legendum conjecit. Sed retinendum *acia* cum vetustis Codicibus; ut probat Joannes Rhodius in libro, quem ab ipsa inscripsit, ubi totus hic locus de futura & fibula illustratur.

89. *Insidat*] Lindenius, *insideat*.

90. *Tranfuit*] Al. *transivit*; Egnatius, *transit*. Sed Editiones antiquiores, & Codices Medicei I. IV. & VII. *transit*. Quoniam sectionem & Rhodius probat, & J. F. Gronovius, qui eam exemplis confirmat ex Ovidio & Seneca, in epistola ad eundem Rhodium, quae addita est illius libro, *De acia* &c.

91. *Eatenus utilis est, quae* &c.] Pro *eatenus*, Lindenius leg. *ea haftenus*; pro *quae*, Constantinus mallet, *quatenus*. Nihil mutandum.

92. *tamen*] Editio an. 1538. & Lindeniana, *etiam*.

vel cartilago, vel aliquid ex eminentibus, quales aures, vel labra sunt, Polybi sphragidem. Alexandrinum quoque viride nervis idoneum est: eminentibusque partibus ea, quam Graeci *πανθεν* 93 vocant. Solet etiam, collo corpore, exigua parte findi cutis. Quod ubi incidit, non alienum est, scalpello latius aperire; nisi muscoli, nervique juxta sunt, quos incidi non expedit: ubi satis diductum est, medicamentum imponendum est. At si id, quod collisum est, quamvis parum diductum est, latius tamen aperiri propter nervos aut musculos non licet, adhibenda sunt ea, quae humorem leniter extrahant; praecipueque ex his id, quod *πανθεν* vocari proposui. Non alienum est etiam, ubicumque vulnus grave est, imposito quo id juvetur 94, insuper circumdare lanam succidam ex aceto & oleo; vel cataplasma, si mollis is locus est, quod leniter reprimat; si nervosus, aut musculosus, quod emolliat.

24. Fascia vero ad vulnus deligandum lintea 95 aptissima est; eaque lata esse debet, ut semel injecta non vulnus tantum, sed paulum utrimque etiam oras ejus comprehendat 96. Si ab altera parte caro magis recessit, ab ea melius attrahitur: si aequae ab utraque, transversa 97 comprehendere oras debet; aut si id vulneris ratio non patitur, media primum injicienda est, ut tum in utramque partem ducatur. Sic autem deliganda est, ut & contineat, nec adstringat: quod non continetur, elabitur; quod nimis adstrictum est, cancro periclitatur. Hieme saepius fascia circuire 98 debet: aestate, quoties necesse est. Tum extrema pars ejus inferioribus acu affluenda est: nam nodus vulnus 99 laedit, nisi

93. *πανθεν*] Compositio hoc nomine supra nulla est. Itaque vel deest, vel hoc membrum, eminentibusque partibus ea, quam Graeci *πανθεν* vocant, institutum est. Nisi forte significatur compositio illa, quae describitur sect. 6. cap. 19. & vel ibi *πανθεν*, vel hic *ωκυθεν* legendum est. Constantinus, quem Lindenius sequitur, reponit *πανθεν*; & intelligit passillum, quod habetur cap. 20. sect. 4. ad ulcera sordida & nigritiem in auribus &c. Verum, ut alia argumenta praeteream, verba praecedentia, imponere medicamenta debet &c. ex his, quae cruciati vulneribus acta esse proposui, mutationi isti resistunt. Nam passillum ad ulcera sordida ex hoc genere non est.

94. *Imposito quo id juvetur*] Ita ex Cod. Medic. 1. Antea legebatur: *impositum, quo id juvetur*; ut est in aliis Codicibus: sed profecto mendose: quod & Constantinus vidit, qui sic repo-

nendum putavit: *imposito, quo adjuvetur.*

95. *Lintea*] Lindenius leg. *linta*; atque ita alios quosdam legere, Constantinus scribit. Utroque modo legi potest, ut omnibus est notum. Qui tamen vetustis Codicibus standum putant, *lintea* hoc loco retineant; quia ita est in Mediceo I. atque in aliis probe notae. In aliquibus mendose, *lente*. Vide annotat. 47. lib. 2. cap. 17.

96. *Etiā oras ejus comprehendat*] Lindenius duas priores voces omittit, & sententiam depravat. Idem supra, pro *passillum*, habet *passulium*, ut saepe alibi.

97. *Transversa*] Lindenius aliquo, secuti Edit. an. 1538. habent, *transverse*.

98. *Circuire*] *circuire* scribitur in Cod. Mediceo I. qui tamen hanc scribendi rationem constanter non servat. Nam alibi habet *circuire*, quemadmodum hoc loco alii.

99. *Pulsus*] Al. *ulcus*.

nisi tamen longe est. Illo neminem decipi decet, ut 1. propriam viscerum curationem requirat, de quibus supra posui. Nam plaga ipsa curanda extrinsecus, vel sutura, vel alio medicinae genere est. In visceribus nihil movendum est; nisi, si quid aut 2. ex jecinore, aut liene, aut pulmone dumtaxat extremo dependet, id praecidatur 3. Alioquin vulnus interius ea victus ratio eaque medicamenta sanabunt, quae cuique visceri convenire superiore libro proposui.

25. His ita primo die ordinatis, homo in lecto collocandus est; isque si grave vulnus est, abstinere, quantum vires patiuntur, ante inflammationem, cibo 4. debet; bibere, donec sitim finiat, aquam calidam, vel, si aestas est, ac neque febris, neque dolor est, etiam frigidam. Adeo tamen nihil perpetuum est, sed semper pro vi 5. corporis aestimandum, ut imbecillitas etiam cibum protinus facere necessarium possit; tenuem scilicet, & exiguum, qui tantum sustineat. Multique etiam ex profluvio sanguinis intermorientes ante ullam curationem vino rescindi sunt; quod alioqui inimicissimum vulneri est.

26. Nimis vero intumescere vulnus, periculosum; nihil intumescere, periculosissimum est: illud indicium est magnae inflammationis; hoc, emortui corporis. Protinusque, si mens homini consistit, si nulla febris accessit, scire licet, mature vulnus sanum fore. Ac 6. ne febris quidem terdebet, si in magno vulnere, dum inflammatio est, permanet. Illa pererrone niciofa est, quae vel levi vulnere supervenit, vel ultra tempus inflammationis durat, vel delirium movet: vel si nervorum rigorem aut distentionem, quae ex vulnere orta est, ea non finit 7. Vomitus quoque

1. *Illo neminem decipi decet, ut Ep.* Hae forma loquendi videtur etiam infra, cap. 28. sect. 11. hujus libri: *Illo neminem decipi decet, ut cerato utatur.* Pro *Illo*, Lindenius leg. *Porro*; ut volebat Constantinus: deinde, *viscerum curationem requirat.* Sed *viscerum* refert inter Typographi errata, corrigique, *viscera*; quam lectionem Almeloveennius secutus est. Constantinus legit ex conjectura, *requirat ab illis, de quibus Ep.* Ego veterem lectionem retineo & probam Julico.

2. *Nisi, si quid aut Ep.* Sic reposui ex Lindenio, cum in Editionibus antiquis, & in Cod. Mediceo L. sit; *nisi aut si quid.* Codices ceteri Medicei ita habent *nisi: ut si quid*; quae lectio omnino improbanda non est.

3. *Dependet, id praecidatur* Alii omittunt *id.* Pro *deperdet*, quod ego ex Cod. Medic. L. reposui, alii leg. *deperdet*.

4. *Cibo* Al. a cibo.

5. *Vi* Ita Lindenii Editio, quaecum facit Codex Mediceus vetustior. Alii habent, *virtutis*.

6. *Ac* AL. *At*; ut mendose est in Edit. an. 1538.

7. *Vel si nervorum rigorem aut distentionem..... ea non finit* Ita ex Hippocrate Sect. 2. Aphor.

26. Sect. 4. Aphor. 57. hunc locum Constantinus correxit; quem Lindenius secutus est. Sed cum veteres Codices ad unum omnes ita habeant: *vel si nervorum rigor aut distentio, quae ex vulnere orta est, cum non finit*; fortasse verba ad hunc modum potius restituenda sunt: *vel si nervorum rigor aut distentio, quae ex vulnere orta est, ea non finitur.* Nam sic ulnorum mutatione sanatur sententia: quam porro ea confirmant, quae Celsus scripsit in lib. 2. cap. 8. *Denique ipsa febris, quod maxime mirum videri potest, saepe praesidio est.*

Nam

que biliosus non voluntarius, vel protinus, ut percussus est aliquis, vel dum inflammatio manet, malum signum est in iis dumtaxat, quorum vel nervi, vel etiam nervosi loci vulnerati sunt. Sponte tamen vomere, non alienum est; praecipue iis, quibus in consuetudine fuit: sed neque protinus post cibum, neque jam inflammatione orta, neque cum in superioribus partibus plaga est.

27. Biduo sic vulnerare habito, tertio die id aperiendum, detergendaque sanies a ex aqua frigida est, eademque rursus injicienda sunt. Quinto jam die, quanta inflammatio futura est, se ostendit. Quo die, rursus detecto vulnere, considerandus color est: qui 9 si lividus, aut pallidus, aut varius, aut niger est, scire licet, malum vulnus esse; idque, quandocumque animadversum est, terrere nos potest. Album, aut rubicundum esse ulcus ¹⁰, commodissimum est. Item cutis dura, crassa, dolens, periculum ostendit: bona signa sunt, ubi haec sine dolore, tenuis, & mollis est. Sed si glutinatur vulnus, aut leve intumuit, eadem sunt imponenda, quae primo fuerunt: si gravis inflammatio est, neque glutinandi spes est, ea quae pus moveant. Jamque ¹¹ aquae quoque calidae necessarius usus est ¹², ut & ¹³ materiam digerat, & duritiam emolliat, & pus citet. Ea sic temperanda est, ut manu contingenti jucunda sit; & usque ¹⁴ eo adhibenda, donec aliquid minuisse

Nam & praecordiorum dolores, si sine inflammatione sunt, finiti; & jecinis dolori succurrit; & nervorum distensionem rigoremque, si juxta coepit, ex toto tollit.

8. Aperiendum, detergendaque sanies] Cod. Medicus l. aperiendum tergendaque sanies.

9. Color est: qui &c.] In vulgatis, color est. Quod &c. Ego reposui qui ex MS. modo allato.

10. Ulcus] Ulcus pro vulnere saepe invenitur & apud Celsum & apud alios idoneos Scriptores; ut quidem antiqui libri habent: in quibus tamen interdum variatur. Sic supra sect. 24. nam nodum vulnus laesit; in aliis legitur ulcus. Hic ulcus in omnibus. Lindenius reposuit vulnus; quod libenter retinissimè, nisi paulo infra libri omnino omnes haberent ulceri; & sect. 29. Inflammatione facta, vulnus purgandum est &c. Tum demum vero purum ulcus est &c.

11. Ea, quae pus moveant, Jamque &c.] Ita ex quibusdam MSS. quos inter est Medicus l. In aliis legitur: eaque, vel eaque p. post parva lacuna est; deinde sequitur, aquae &c. In Editionibus Stephani, Ruellii, Juntae, & tribus percurtis ann. 1478. 1493. 1497. sic ha-

betur: eaque pus moveant: aquae; in Aldina, ea, quae pus moveant: aquae; in utraque Caesarii & in Lindeniana, neque moveant, aquae; in Gryphana, Pantiniana, & aliis nonnullis, eaque pus moveant, aquae. In omnibus igitur vulgatis libris omittitur Jamque. In liisem verba praecedentia sic interpunguntur: quae primo fuerunt. Si gravis inflammatio est &c. Sensus est: si vulnus glutinatur, eadem glutinantis rursus imponenda sunt; si glutinandi spes non est, imponenda sunt, quae pus moveant.

12. Aquae quoque calidae necessarius usus est] In multis MSS. aqua quoque calida necessaria est. Sic sect. 30. hujus cap. Jamque calida aqua externus necessaria est &c. Medicus tamen vetustior & quidam ex Vaticanis consentiunt cum libris vulgatis; quos ego secutus sum.

13. Et] Et in Medic. l. & in Vaticano VI. & in Editione Lindenii omittitur haec particula. Atamen retinenda videtur ex aliorum Consensu fide.

14. Ut manus contingenti jucunda sit; & usque &c.] Cum antea legeretur, ut & manus contingenti jucunda sit; usque &c. Lindenius particulam & transitu post sit; nec aliter legendum.

Ih 2

nuisse ex tumore, coloremque ¹⁵ ulceri magis naturalem reddidisse videatur. Post id fomentum ¹⁶, si late plaga non patet, imponi protinus emplastrum debet; maximeque, si grande vulnus est, tetrapharmacum; si in articulis, digitis, locis cartilagineis, rhypodes: at si latius hiat, idem illud emplastrum liquari ex irino unguento oportet, eoque illita linamenta disponi per plagam; deinde emplastrum supra dari, & super id succidam lanam; minusque etiam, quam primo, fasciæ adstringendae sunt.

28. Proprie ¹⁷ quaedam in articulis visenda sunt. In quibus si praecisi nervi sunt, qui continebant, debilitas ejus partis sequitur. Si id dubium est, & ex acuto telo plaga est, ea transversa ¹⁸ commodior est: si ex retuso & gravi ¹⁹, nullum in figura discrimen est; sed videndum ²⁰ est; pus supra articulum, an infra nascatur. Si sub eo nascitur, al bumque & crassum diu fertur, nervum praecisum esse credibile est; magisque, quo ²¹ majores dolores inflammationesque, & quo maturius excitatae sunt. Quamvis autem non abscissus nervus est; tamen, si circa tumor durus diu permanet, necesse est, & diuturnum ulcus esse, &, sano ²² quoque eo, tumorem permanere: futurumque est, ut tarde membrum id vel extendatur, vel contrahatur. Major tamen in extendendo mora est, ubi recurvato articulo curatio adhibita est; quam in recurvando eo, quod rectum continuerimus. Collocari quoque membrum, quod ictum est, ratione certa debet: si glutinandum est, ut superius sit; si in inflammatione est, ut in neutram partem inclinatum sit; si jam

15. Coloremque] Lindenius leg. coloremque. Multi sine Codices ita habent; sed depravati sunt. Mediceus quoque primus corruptus est, sic tamen, ut quae vera lectio sit, ostendat: nam habet, coloremque.

16. Post id fomentum &c.] Ita legitur hic locus in Editione Lindenii, & in margine Constantinianae; nec aliter legi potest. Editiones antiquae & Mediceus l. alii MSS. Codices ita habent: maximeque si grande vulnus est tetrapharmacum: si in articulis, digitis, locis cartilagineis rhypodes. post id fomentum si lata plaga non patet imponi protinus emplastrum debet. Et si latius hiat &c. Fortasse legendum: debet: si latius hiat; sublata particula &c., quae videtur geminatio syllabae praecedentis. Plures alii Codices: maximeque si grande vulnus est tetrapharmacum: si in articulis, digitis, locis cartilagineis rhypodes. post id fomentum si lata plaga non patet imponi protinus emplastrum. Si potest liquari ex irino unguento oportet &c.

17. Proprie] Aldina Editio, Propriae; Lindeniana, Sed propria.

18. Ea transversa] Lindenius praemittit &, ut est in margine Editionis Constantinianae, &, excepto primo, in MSS. Mediceis: sed perperam.

19. Si ex retuso & gravi] Al. si retuso & gravi est; Lindenius, si ex retuso & gravi est. Ego praepositionem ex retinui, quamvis in MSS. Codicibus non invenierim: verbum autem est exclusi ex fide Medic. l.

20. Sed videndum] Ita ex Codice Mediceo l. Lindenius leg. at videndum; al. at visendum.

21. Magisque quo] Al. magis quoque. Sed recte Constantinus & Lindenius, magisque, quo; Codice Medic. l. comprobante. Infra vero non is modo Codex, sed & alii confirmant Constantinii, & Lindenii lectionem, & quo maturius; ubi alii Editores conitunt &.

22. Sano] Lindenius leg. sano.

si jam pus profluit, ut devexum sit. Optimum etiam medicamentum, quies est: moveri, & ambulare, nisi sanis, alienum est. Minus tamen iis periculosum²³, qui in capite vel brachiis, quam qui in inferioribus partibus vulnerati sunt. Minimeque ambulatio convenit, femine, aut pede laborante. Locus, in quo cubabit²⁴, tepidus esse debet. Balneum quoque, dum parum vulnus purum est, inter res infestissimas est: nam id & humidum²⁵ & sordidum reddit: ex quibus ad cancerum transitus esse consuevit. Levis²⁶ frictio recte adhibetur; sed iis partibus, quae longius absunt²⁷ a vulnere.

29. Inflammatione finita, vulnus purgandum est. Id optime faciunt tincta in melle linamenta; supraque idem emplastrum, vel encepharmacum²⁸ dandum est. Tum demum vero purum ulcus est, cum rubet, ac nimium neque siccum, neque humidum est. At quodcumque sensu caret, quod non naturaliter sentit, quod nimium aut aridum aut humidum est, quod aut albidum, aut pallidum²⁹, aut lividum, aut nigrum est, id purum non est.

30. Purgato³⁰, sequitur ut impleatur. Jamque calida aqua eatenus necessaria est, ut sanies removeatur. Lanae succidae supervacuus usus est: lota melius circumdatur. Ad implendum autem vulnus proficiunt quidem etiam medicamenta aliqua: itaque ea adhiberi non alienum est; ut butyrum cum rosa, & exigua mellis parte³¹; aut cum eadem rosa tetrapharmacum; aut ex rosa linamenta. Plus tamen proficit balneum rarum, cibi boni succi, vitatis omnibus acribus; sed jam pleniores.

Nam

23. *Iis periculosum*] Alii leg. *his* (vel *is*) est periculosum; Lindenius, *periculosum his* est. Ego omisi verbum *est*, secutus auctoritatem Codicis Medicei I.

24. *Cubabit*] Lindenius leg. *cubat*; deinde, *debet*.

25. *Humidum*] Ita legitur in plerisque libris, tum excusis, tum manuscriptis: & quidem rectius, ut mihi videtur, quam *tumidum*, ut est in Codice Medicei I. & in Edit. Lindenii. Nam fecit. 34. hujus capitis in curatione gangraenae ita habetur: *Balneum nisi jam certa fiducia redditae sanitatis est, alienum est: siquidem emollium in eo vulnus cito rursus eodem malo afficitur.*

26. *Levis*] Constantin. & Linden. *Lenis*.

27. *Longius*] Linden. *longe*.

28. *Supraque idem emplastrum, vel encepharmacum*] Superque linamenta idem emplastrum dandum est, quod supra positum est, vel encepharmacum. Sic reposui ex MSS. Vulgo, pro

idem, legitur *id*. Itaque Lindenius locum ita interpolavit ex Constantini conjectura: *supraque id emplastrum vel tetrapharmacum vel encepharmacum.*

29. *Aut albidum, aut pallidum*] Alii translatis vocibus legunt: *aut pallidum, aut albidum*; ut habent Codices Medicei omnes, praeter primum. Lindenius omittit *aut pallidum*, vel quod in aliquo Codice non invenit, vel quod redundare existimaverit, credideritque *albidum* idem significare. Discrimen tamen aliquod inter *albidum* & *pallidum* Celsus statuit etiam in lib. 2. cap. 4. *si, quod descendit, est periculum aut albidum, aut pallidum, aut spumans.*

30. *Purgato*] Lindenius addit, *vulnere*; sed non est necesse.

31. *Mellis parte*] In omnibus libris impressis additur; aut cum eadem parte; in Edit. Lindenii, aut cum eadem parte mellis. Id ego sustuli ex fide Codicum MSS.

Nam & avis ³², & venatio, & suilla elixa dari potest. Vinum omnibus, dum febris, dum inflammatio est, alienum est: itemque usque ad cicatricem, si nervi, musculive vulnerati sunt; etiam, si alte caro. At ³³ si plaga in summa cute, generis tutioris est, potest non perverius, modice tamen datum, ad implendum quoque proficere. Si quid molliendum est, quod in nervosis locis, musculosisque necessarium est, cerato quoque super vulnus utendum est. At si caro supercrevit, modice reprimat siccum linamentum; vehementius squama aeris. Si plus est, quod tolli opus est, adhibenda sunt etiamnum vehementiora, quae corpus exedunt ³⁴. Cicatricem, post omnia haec, commode inducit lycium ex passio aut lacte dilutum; vel etiam per se impositum siccum linamentum ³⁵.

³¹. Hic ordo felicitis curationis est: sed quaedam tamen pericula ³⁶ incidere consueverunt. Interdum enim vetustas ulcus occupat, induciturque ei callus, & circum orae crassae livent: post quae, quidquid medicamentorum ingeritur, parum proficit: quod fere negligenter curato ulceri supervenit. Interdum ³⁷ vel ex nimia inflammatione, vel ob aestus immodicos, vel ob nimia frigora, vel quia nimis vulnus adstrictum est, vel quia corpus senile, aut mali habitus est, cancer occupat. Id genus a Graecis diductum in species est; nostris vocabulis non est. Omnis autem cancer non solum id corrumpit, quod occupavit; sed etiam serpit: deinde aliis aliisque signis discernitur. Nam modo super inflammationem rubor ulcus ambit, isque cum dolore procedit; *ἰρυσίνελας* Graeci nominant. Modo ulcus nigrum est, quia caro ejus corrupta est: idque vehementius etiam putrescendo intenditur ³⁸, ubi vulnus humidum

³². Sed jam pleniores. Nam & avis &c.] Totus hic locus in Editionibus antiquis ita legitur: *Plas tamen proficit balneum rarum. Cibi boni fuerit, vitatis amittitur acerbis, sed jam plenioribus. Nam & avis &c.* In Editione Lindenii: *Plas tamen proficit balneum rarum. Cibi boni fuerit, vitatis amittitur acerbis. Sed jam plenioribus, avis &c.* Constantinus margini adscripsit; sed etiam pleniores; & ita habent Codices Medicei, excepto primo, in quo est: *sed iam plenioribus.* Ego reposui, sed jam pleniores. Cum citius adhuc exiguus datus sit, nunc ad vulnus implendum plenior est dandus.

³³. At] Al. aut. Constantinus in libri margine, & Lindenius *At*, Cod. Mediceo *I. suffragante*.

³⁴. Exedunt] Alii cum Caesario leg. *exedunt*.

³⁵. Linamentum] Lindenius addit, *vehementius*; quod adverbium & in Medic. I. & in aliis quibusdam MSS. invenitur. Deceptus librarius videtur a superioribus verbis, *modice reprimat siccum linamentum; vehementius squama aeris*.

³⁶. Quedam tamen pericula &c.] Vulgo legitur, *periculosa*, ut habet Codex Medic. I. Ego reposui *pericula*, ex aliis Codicibus. Ita scilicet proxima: *Ac pericula quidem vulnus hanc sunt.* Ex lib. 7. cap. 26. sect. 5. si felix curatio non fuit, varia pericula oritur.

³⁷. Negligenter curato ulceri supervenit. Interdum &c.] Pleraque ex his verbis desunt in Cod. Medic. I. in quo ita legitur: *negligenter dum vel ex nimia inflammatione, vel ob nimia frigora &c.* Medicei reliqui sex, pro *aestu*, ut recte legitur in libris impressis, habent *aestus*.

³⁸. Itaque vehementius etiam putrescendo intenditur

dum est, & ex nigro ulcere humor pallidus fertur, malique odoris est; carunculaeque corruptae, interdum etiam nervi ac membranae resolvuntur; specillumque demissum descendit aut in latus, aut deorsum: eoque vicio nonnumquam os quoque³⁹ afficitur. Modo oritur ea, quam Graeci *γαστρικὰς* appellant. Priora in qualibet parte corporis fiunt: hoc⁴⁰ in prominentibus membris, id est, inter ungues, & alas, vel inguina; fereque in senibus, vel in iis, quorum corpus mali habitus est. Caro in ulcere⁴¹ vel nigra, vel livida est, sed sicca & arida; proximaque cutis plerumque subnigris pustulis impletur: deinde ei proxima, vel pallida, vel livida, fereque rugosa⁴² & sine sensu est; ulterior in inflammatione est: omniaque ea simul serpunt: ulcus, in locum pustulosum; pustulae, in eum, qui pallidus aut livet; pallor aut livor, in id, quod inflammatum est; inflammatio, in id, quod integrum est, transit. Inter haec deinde febris acuta oritur, ingensque sitis: quibusdam etiam delirium accedit⁴³: alii, quamvis mentis suae compotes sunt, balbutiendo tamen⁴⁴ vix sensus suos explicant: incipit affici stomachus: fit foedi spiritus ipse odoris. Atque initium quidem ejus mali recipit curationem: ubi vero penitus infedit, insanabile est; plurimique sub frigido sudore moriuntur.

32. Ac pericula quidem vulnere haec sunt. Vetus autem ulcus scalpello concidendum⁴⁵ est, excidendaeque ejus orae, & quicquid super eas livet aequae incidendum. Si varicula intus est, quae id sanari prohibet, ea quoque excidenda. Deinde, ubi sanguis emissus, novatumque vulnus est, eadem curatio adhibenda, quae in recentibus vulneribus exposita est. Si scalpello aliquis uti non vult, potest sanare id emplastrum, quod ex ladano fit: &, cum ulcus sub eo exesum est, id, quo cicatrix inducitur.

33.

tur [Sc.] Lindenius & aliter interpungit, &

aliter legit: corrupta est, itaque vehementius; etiam in putrescendo intenditur, ubi rubus humilis est, & ex nigro ulcere humor pallidus fertur, malique odoris est. Caro intus corrupta: interdum etiam nervi [Sc.] Quod ad interpunctionem attinet, alii quoque variant: omnes tamen habent, non in putrescendo, sed putrescendo; neque Caro intus corrupta, sed carunculaeque (al. ex Edit. an. 1293. carunculae) corruptae. Vide Morgagn. Epist. VII. in Celsum.

39. Os quoque] Lindenius omittit quosue.

40. Haec] Omnes MSS. Codices habent. haec: sed supra, al. Priores; Medici I. Priores. In Editionibus praefatis legitur, Priores. & haec. Alii cum Caelio repouunt, haec; etiam Lindenius,

sed habet Priores, non Priores.

41. In ulcere] Lindenius leg. illi ulcere.

42. Rugosa] Idem, corrugata; deinde, de-terius pro ulterior: sed minus bene; ut a Morgagnio animadvertum est.

43. Accedit] Absit hoc verbum a Cod. Med. I. & fortasse recte. Nam hoc incipit regi potest a verbo oritur, quod praecedat.

44. Balbutiendo tamen] tamen deest in Edit. Lindenii.

45. Concidendum] Alii cum Caelio leg. incidendum; Lindenius, circuncidendum. In Edit. Aldina mendose est, concidendum, pro excidendum, ut Editiones vetustiores & omnes Medici Codices habent.

33. Id autem, quod *ἰσχυράς* vocari dixi, non solum vulnere supervenire, sed sine hoc quoque oriri consuevit: atque interdum periculum majus ⁴⁶ affert; utique, si circa cervices aut caput constitit. Oportet, si vires patiuntur, sanguinem mittere: deinde imponere simul reprimentia & refrigerantia; maximeque cerussam solani succo, aut Cimoliam cretam aqua pluviali exceptam, aut ex eadem aqua subactam farinam ⁴⁷, cupresso adjecta, aut, si tenerius corpus est, lenticula ⁴⁸. Quidquid impositum est, betae folio contegendum est, & super lintheolum frigida aqua madens imponendum. Si per se refrigerantia parum proderunt, miscenda erunt hoc modo: sulphuris p. x. ¹. ⁴⁹ cerussae & croci ⁵⁰, singulorum p. x. ¹¹. s. ⁵¹, eaque cum vino conterenda sunt ⁵², & id his illinendum: aut, si durior locus est, solani folia contrita suillae adipi miscenda sunt, & illita ⁵³ lintheolo superinjicienda.

At si nigrities est, nequedum ⁵⁴ serpit, imponenda sunt, quae carnem putrem lenius exedunt: repurgatumque ulcus, sic, ut cetera, nutriendum est. Si magis putre est, jamque procedit ac serpit ⁵⁵, opus est vehementius erodentibus. Si ne haec quidem evincunt, aduri locus debet, donec ex eo nullus humor feratur: nam quod sanum est, siccum est, cum aduritur. Post unctionem putris ulceris, superponenda sunt, quae crustas a vivo resolvant; eas *ἰσχυράς* Graeci nominant ⁵⁶.

Vbi

46. Periculum majus] Lindenius magnam legit, pro majus; deinde, cervicem, ut habet in margine Constantini Editio, pro cervicet.

47. Farinam] Constanctinus habet, hordet farinam.

48. Lenticula] Ita Lindenius edidit ex Constantini emendatione. Ili hanc vocem referunt ad adjecta; & quidem rectius, ut ego puto. At tamen MSS. Codices habent, lenticulum; neque, qui sic legunt, omni ratione carent.

49. P. x. I.] Olim legebatur, p. x. ut habet Codex Medicus I. & cum Caesariensis an. 1528. etiam Roellii Editio. In ceteris Codicibus Medicis habetur, p. x. I. quemadmodum alii ediderunt, Egnatium fecuti: sed numeri nota, I. deletur in IV.

50. Et croci] Lindenius omittit &.

51. P. x. XII. 2.] Ita in MSS. Medicis, primo excepto. Fortasse legendum, p. x. II. 2. In IV. hic quoque deletur II. 2. quod in I. sit p. x. X. quemadmodum & praeae Editiones habent, & Lindenians. In Aldina est, p. x. XII. Caesarius & alii leg. p. x. XX.

52. Conterenda sunt] Fortasse tollendum ver-

bum sunt; ut conterenda & illinendum pendeant ab erunt, quod supra est.

53. Illita] Lindenius leg. illinita.

54. Nequedum] Idem leg. quae nequedum. Sed vetus lectio retineri potest. Nam nequedum idem est atque & nondum: & sic adhibetur lib. 7. cap. 29. Pertinet etiam ad rem, quam calidissimum esse inum ventrem, & extrema corporis: nequedum inflammationem coepisse; sed recusat re prius adhiberi medicinam. Et a Cicerone lib. 14. ad Attic. Epist. 10. ille autem quid agat, si scit, nequedum Rema es profectus, scribas ad me velim.

55. Ac serpit] Haec duo verba Cod. Medic. I. non habet.

56. Eas *ἰσχυράς* Graeci nominant] Haec verba videntur huc ex margine irrepsisse. Nam Celsus has crustas alibi jam nominavit (cap. 9. & 10. hujus libri); ut nunc explanatio ista praeter rem addatur. Constantinus, pro eas *ἰσχυράς*, legendum putat, *ἰσχυρίαι*; sed fallitur. Non enim quae crustas a vivo resolvunt, sed quae crustas ulceribus inducunt, *ἰσχυρίαι* nominantur. Igitur Lindenius leg. *ἀνίσχυρίαι*; sed invitus MSS.

Vbi cae 57 exciderunt, purgandum ulcus, maxime melle & resina est: sed aliis 58 quoque purgari potest, quibus purulenta curantur, eodemque modo ad sanitatem perducendum est.

34. Gangraenam vero, si nondum plane tenet, sed adhuc incipit, curare non difficillimum est; utique in corpore juvenili: & magis etiam, si muscoli integri sunt; si nervi vel laesi non sunt, vel leviter affecti sunt; neque ullus magnus articulus nudatus est; aut carnis in eo loco paulum est, ideoque non multum, quod putresceret, fuit; consistitque eo loco 59 vitium; quod maxime fieri in digito potest. In ejusmodi casu primum est, si vires patiuntur, sanguinem mittere: deinde, quidquid aridum est, & intentione quadam proximum quoque locum male habet, usque sanum corpus 60 concidere. Medicamenta vero, dum malum serpit, adhibenda nulla sunt, quae pus movere consuerunt; ideoque ne aqua quidem calida. Gravia quoque, quamvis reprimantia, aliena sunt; sed his quam levissimis opus est: superque ea, quae inflammata sunt, utendum est refrigerantibus. Si nihilo magis malum constitit, uri id, quod est inter integrum ac vitiatum locum, debet. Praecipueque in hoc casu petendum, non a medicamentis solum, sed etiam a victus ratione praesidium est: neque enim id malum, nisi corrupti vitiosique corporis est. Ergo primo, nisi imbecillitas prohibet, abstinentia utendum: deinde danda, quae per cibum potionemque 61 alvum, ideoque etiam corpus adstringant; sed ea levia. Postea, si vitium constitit, imponi super vulnus eadem debent, quae in putri ulcere praescripta sunt. Ac tum quoque plenioribus 62 cibis uti licebit ex media materia; sed tamen 63 non nisi alvum, corpusque siccantibus: aqua vero pluviali frigida. Balneum, nisi jam certa fiducia redditae sanitatis est, alienum est: siquidem emollitum in eo vulnus 64 cito rursus eodem malo afficitur. Solent vero nonnumquam

7. *Vbi est*] Sic reposui ex Codice Mediceo I. Alii non habent, *cae*.

58. *Sed aliis*] Lindenius leg. *sed sit*.

59. *Ex loco*] Idem leg. *uno loco*.

60. *Ubi sanum corpus*] Ita habetur in MSS. Medicis omnibus, praeter primum, in quo, *utque eo sanum corpus*; ut olim legebatur. Caesarius & alii, pro *eo*, reposuerunt *ad*.

61. *Per cibum potionemque*] Haec fortasse margini adhaerita fuerant ad explicationem vocis praecedentis, *danda*; unde in orationis contextum immigraverunt. Verbum *dare* hac ratione alibi usurpatur. Lib. 6, cap. 6. *scit. i. dari debet id, quod levissimum videtur potest ex illi, quae pituitum*

faciunt crassiores. Si haec verba extrudenda non sunt; ut certe ante relativum *quae* sunt collocanda, & legendum: *danda per cibum potionemque, quae alvum est*.

62. *Tum quoque plenioribus*] Fortasse, *tum plenioribus quoque*. In Codice Mediceo I. ante *plenioribus* vocula aliqua erat; qua deleta, Palavicinus reposuit, ut; itaque legitur: *tum quoque ut plenioribus*.

63. *Sed tamen*] Ita ex Constantino & Lindenio. Alii leg. *sic tamen*, ut est in MSS. In Medic. I. *tamen* a Palavicino mutatum fuit in *tantum*.

64. *Vulnus*] Lindenius leg. *ulcus*, u. est in margine Editionis Constantinianae.

quam nihil omnia auxilia proficere, ac nihilominus serpere is cancer ⁶⁵: inter quae miserum, sed unicum auxilium est, ut cetera pars corporis tuta sit, membrum, quod paulatim emoritur, abscindere.

35. Hae gravissimorum vulnerum curationes sunt. Sed ne illa quidem negligenda, ubi integra cute ⁶⁶ interior pars collisa est; aut ubi derafum, attritumve ⁶⁷ aliquid est; aut ubi furculus corpori infixus est; aut ubi tenue, sed altum vulnus infedit. In primo casu commodissimum est malicorium ex vino coquere, interioremq; ejus partem contere, & cerato miscere ex rosa facto, idque superponere: deinde, ubi cutis ipsa exasperata est, inducere lene medicamentum, qualis ⁶⁸ lipara est. Derafo vero, detrictoq; imponendum est emplastrum tetrapharmacum, minuendusque eibus, & vinum subtrahendum. Neque id, quia non habebit altiores ictus, contemnendum erit: siquidem ex ejusmodi casibus saepe caneri fiunt. Quod si levius id erit, & in parte exigua, contenti esse poterimus eodem leni medicamento. Surculum vero, si fieri potest, oportet vel manu, vel etiam ferramento ejicere ⁶⁹. Si vel praefractus est, vel altius descendit, quam ut id ita fieri possit ⁷⁰, medicamento evocandus est. Optime autem educit superimposita arundinis radix, si tenera est, protinus contrita, si jam durior, ante in mullis decocta; cui semper mel adjiendum est: aut aristolochia cum eodem melle. Pessima ex furculis, arundo est; quia aspera est: eademque offensa etiam in filice est ⁷¹. Sed

ut

65. *Is cancer*] Secutus sum Constantini consilium; quia nulla fere vis adhibetur veteribus libris. Habent enim, *hic cancer*: & frequenter, ut alius dixi, *hic pro se in isdem* reperitur. *hic* certe sciendum non est. Lindanius leg. *sub his cancer*: quod valde placet; nam hic modus Celsi similitudo est. Cap. 28. hujus libri sect. 2. *Sequitur enim sub medicamentis erodentibus crusta, usque a vino cerat dicta, quae trahit secum quicquid corruptum erat*; & sect. 3. *imponenda, quae repraesent, coagulata*. Si *sub his nihil proficitur, fero lecus aduri debet*; & lib. 6. cap. 19. *Sub quo medicamento vasisque inguine cadunt*; & lib. 7. cap. 27. *Sub quibus perverari ad sanitatem patet*.

66. *Integra cute*] Lindanius omisit has duas voces, quae, ut Morgagnus ostendit, sine totius sententiae depravatione omitti nequeunt.

67. *Attritumve*] Cum infra sit detrictusq; Lindanius detrictum pro attritumve reponere se rursus accedendum, nisi & veterem lectionem MSS. confirmarent, & hac voce Plinius quoque usus esset in lib. 23. cap. 4. *Attrita sunt oleum myrrum*; lib. 30. cap. 28. *Attrita medetur cinis ma-*

ris silvatici cum melle. Haec verba, aut ubi *derasum*, *attritumve* aliquid est, desunt in Cod. Medic. 1.

68. *Qualis*] Al. *quales* ut est in Cod. Medic. 1. Lindanius reposuit, *qualis*; Codicibus Medicis reliquis suffragantibus. Idem Lindanius cum aliis multis *anag.* Graecis litteris scribit: sed non est necesse. In Codicibus Medicis quidem Latinis scribitur. De hoc medicamento genere dixit cap. 19. sect. 25. hujus libri.

69. *Ejicere*] Lib. 7. cap. 5. *Tela quoque, quae illata corporibus intus haeserunt, magno negotio saepe rejiciuntur*. Lindanius leg. *educere*.

70. *Quam ut id ita fieri possit*] Ita in MSS. Medicis & in Editionibus antiquioribus. Egnatius & Caesarius id expulerunt: quos ceteri Editores secuti sunt. Sed Celsus eodem modo loquitur capite proximo sect. 2. *Ilque cum ita periculum saluum est esse*. Constantinus, veli, scriptum reperit in quodam Codice. Ego tamen, fieri, in omnibus inventi.

71. *Etiam in filice est*] Codices Medici, excepto primo, habent, *in filice hyssula est*, omnia

usu cognitum est, utramque adversus alteram medicamentum esse, si contrita &c superimposita ⁷² est. Facit autem idem in omnibus furculis, quodcumque medicamentum extrahendi vim habet. Idem altis tenuibusque vulneribus aptissimum est. Priori rei Philocratis; huic Illecataci emplastrum maxime convenit.

36. Vbi vero in quolibet vulnere ventum ad inducendam ⁷³ cicatricem est; (quod perpurgatis jam, repletisque ulceribus necessarium est); primum ex aqua frigida linamentum, dum caro alitur; deinde, cum jam continenda est, siccum imponendum est ⁷⁴, donec cicatrix inducatur: tum deligari super album plumbum oportet, quo & reprimatur cicatrix, & colorem maxime sano corpori similem accipit. Idem radix silvestris cucumeris praestat: idem compositio, quae habet elaterii p. *. 1. spumae argenti p. *. 111. unguenti ⁷⁵ p. *. 1v. quae excipiuntur resina terebinthina, donec emplastri crassitudo ex omnibus fiat. At ⁷⁶ nigrae quoque cicatrices leniter purgant, paribus portionibus mista, aerugo & plumbum ⁷⁷ elotum, eademque resina coacta ⁷⁸; sive ungitur ⁷⁹ cicatrix, quod in facie fieri potest; sive id ut emplastrum imponitur, quod in aliis partibus commodius est. At si vel excrevit cicatrix, vel concava est, stultum est, decoris causa, rursus & dolorem & medicinam sustinere: alioquin res utrique ⁸⁰ succurri patitur. Siquidem utraque cicatrix exulcerari scalpello potest: si medicamentum aliquis mavult, idem efficiunt compositiones eae, quae corpus exedunt. Cute exulcerata, super eminentem carnem exedentia medicamenta conjicienda sunt; super concavam, implentia; donec utrumque ulcus sanae cuncti aequetur; & tum cicatrix inducatur.

XXVII. 1. Dixi de iis vulneribus, quae maxime per tela inferuntur: sequi-

omissa particula *etiam*. Aldina Edit. *etiam in filicis hostia est*; quam lectionem Casaubonus magis probat. Mihi orta videtur ex interpretatione. Certe, si arundinem Celsus dixit, pro ejus furculo, etiam filicem eodem modo dicere potuit. Constantinus margini adscripsit, *filicis affusa*.

72. *Cicatrix ac superimposita*] Particulam ac Lindenius restituit. In Cod. Mediceo I. pro ac est *hac*. Alii leg. *cicatrix superimposita*.

73. *Inducendam*] Alii *inducendam*. Codex tamen Medic. I. iis favet, qui leg. *inducendam*.

74. *Siccum imponendum est*] Haec verba desunt in Cod. Mediceo I.

75. *Unguenti*] Quidam, ut scribit Constantinus, legendum putant, *unguenti sustini*, de quo Dioscorides lib. 1. cap. 62. Ipse Constantinus margini adscripsit, *glandis unguentariae*; atque ita

edidit Lindenius. In omnibus tamen MSS. habetur, *unguenti*. Vld. lib. 4. cap. 9. animad. 87.

76. *At*] *Al. Ac*.

77. *Aerugo & plumbum*] Particula & non habetur nisi in Editione Lindenii.

78. *Eademque resina coacta*] Pro *resina coacta*, ut communiter legebatur, Lindenius reposuit, *resina coacta*; cui ego magis accedo. In Codice Mediceo I. scriptum est, *eademque resina coacta*; correctumque, *coacta*. In Codicibus aliis, *eandem resina coacta*. Almeloveenius *resina quidem* habet cum Lindenio, sed legit, *coacta*, non *coacta*.

79. *Sive ungitur*] Lindenius interjicit *et*; quod pronomen ego in MSS. non inveni; necque necessarium puto.

80. *Utrique*] Cod. Medicus I. *utrique*.

sequitur, ut de iis dicam, quae morfu fiunt, interdum hominis, interdum simiae, saepe canis, nonnumquam ferorum animalium⁸¹, aut serpentium. Omnis autem fere morsus habet⁸² quoddam virus. Itaque si vehemens vulnus est, cucurbitula admovenda est: si levius, protinus emplastrum injiciendum, praecipueque Diogenis; si id non est, quodlibet ex iis, quae adversus moriū proposui; si ea non sunt, viride Alexandriū; si ne id quidem est, quodlibet non pingue ex iis, quae recentibus vulneribus accommodantur. Sal quoque his, praecipueque ei, quod canis fecit, medicamentum est, si manus⁸³ vulnere imponitur, superque id duobus digitis verberatur: exsaniat enim. Ac falsamentum quoque recte super id vulnus deligatur.

2. Vtique autem, si rabiosus canis fuit, cucurbitula virus ejus extrahendum est. Deinde, si locus neque nervosus, neque musculosus est, vulnus id adurendum est: si uri non potest, sanguinem homini mitti non alienum est. Tum usto quidem vulnere superimponenda, quae ceteris ustis sunt: ei vero, quod expertum ignem non est, ea medicamenta, quae vehementer exedunt. Post quae nullo novo magisterio, sed jam supra posito uleus erit implendum, & ad sanitatem perducendum. Quidam post rabiosi canis morsum protinus in balneum mittunt; ibique⁸⁴ patiuntur desudare, dum vires corporis sinunt, vulnere adaptato, quo magis ex eo quoque virus destillet: deinde multo meracoque vino excipiunt⁸⁵, quod omnibus venenis contrarium est. Idque cum ita per triduum factum est, tutus esse homo a periculo videtur. Solet autem ex eo vulnere, ubi parum occursum est, aquae timor⁸⁶ nasci: ὕδρφοβία⁸⁷ Graeci appellant. Miserrimum genus morbi; in quo

81. Ferorum animalium] Lindenius leg. *ferarum*, aut aliorum animalium.

82. Omnis autem fere morsus habet &c.] Alii leg. *ferae* cum Caesario; & ita est in Codicibus Medicis I. II. & VII. Sed legendum, *ferae*, ut Morgagnus animadvertit. Lindenii Editio habet, Omnis autem *ferae* morsus habet &c.

83. Si manus] Codices Medicei omnes, praeter primum, habent, *sin* manus. Nonnulli apud Constantinum contendunt, vocem *manus* transferendum esse post *digitis*. Mihi, siue ita fiat, siue pro *manus* legatur *manu*, haec vox videtur aliena. Lindenius leg. *si aridus*.

84. Ibiq[ue] Lindenius leg. *ex quoque ibi*; & postea, *aperit*, & *sanatur*, pro *adaptato*, & *videtur*.

85. Excipiunt] Cod. Medic. I. *accipiunt*.

86. Timor] In Cod. Medic. I. *tim* timor;

scilicet ex varianti lectione. Nam tum videtur supra tres primas litteras vocis *timor* positum fuisse ab aliquo, qui in alio Codice invenerat *tumor*, ut est in Medicis III. IV. V. VI. & in Editione I. & dualibus pervetustis ann. 1493. 1497. & Juntina.

87. Ὑδρφοβία] Haec vox, quam primus reposuit Caesarius, apissima est. Haud tamen scio, an non ὕδρφοβία sit legendum; cum ὕδρφοβία, vel *hydrophobas* Latinis litteris, habeant MSS. Codices; Aldina vero Editio, ὕδρφοβία. Constructio paulo videtur durior; fortasse tamen exemplis non caret. Modum quidem istum agros pro morbo appellandi, Celsus adhibet etiam lib. 7. cap. 7. sect. 6. & sect. 9. In Editionibus vetustioribus legitur *hydrophobas*, quemadmodum alia manu putatum est in Cod. Mediceo IV.

quo simul aeger & siti & aquae metu cruciatur: quo oppressis in angusto spes est. Sed unicum tamen remedium est, nec opinantem in piscinam non ante ei provisam projicere, &, si natandi scientiam non habet, modo merum bibere pati, modo attollere; si habet, interdum deprimere, ut invitus quoque aqua satietur: sic enim simul & sitis, & aquae metus tollitur. Sed aliud periculum excipit, ne infirmum corpus in aqua frigida vexatum, nervorum distentio absumat. Id ne incidat, a piscina protinus in oleum calidum demittendus est. Antidotum autem, praecipue id, quod primo loco posui; ubi id non est, aliud, si nondum aeger aquam horret, potui ex aqua dandum est; & si amaritudine offenditur, mel adjiciendum est: si jam⁸⁸ is morbus occupavit, per catapota sumi potest.

3. Serpentium quoque morsus non nimium distantem curationem desiderant: quamvis in ea multum antiqui variarunt; adeo ut in singula genera anguim singula medendi genera⁸⁹ praeciperent; alique alia⁹⁰. Sed in omnibus eadem maxime proficiunt. Igitur in primis super⁹¹ vulnus id membrum deligandum est; non tamen nimium vehementer, ne torpeat: dein⁹² venenum extrahendum est. Id cucurbitula optime facit: neque alienum est, ante scalpello circa vulnus incidere, quo plus vitii sanguinis extrahatur. Si cucurbitula non est; quod tamen vix incidere potest; tum quod idem possit: si ne id quidem est, homo adhibendus est, qui vulnus exfugat. Neque hercules scientiam praecipuam habent, ii, qui Psylli nominantur; sed audaciam usu ipso confirmatam. Nam venenum serpentis, ut quaedam etiam venatoria venena, quibus Galli praecipue utuntur, non gustu, sed in vulnere nocent. Ideoque colubra ipsa tuto estur: ictus ejus occidit. Et si stupente ea; quod per quaedam medicamenta circulatores faciunt; in os digitem quis indidit, neque percussus est, nulla in ea⁹³ saliva noxa est. Ergo quisquis, exemplum Psylli secutus, id vulnus exfixerit, & ipse tutus erit, & tutum hominem praestabit. Illud interea⁹⁴ ante debet attendere, ne quod in gingivis, palatove⁹⁵, aliave parte oris ulcus

^{88.} Si jam] Ita ex Cod. Mediceo I. Alii leg. *cap. 27. Incidendum quoque super salum, quantum fere digitis, ex parte interiore.*

^{89.} Singula medendi genera] Lindenius contulit vocem genera.

^{90.} Alique alia] Ita ex Cod. Mediceo I. & Lindenii Editione. Alii leg. *aque aliis alia.*

^{91.} Super] Lindenius habet, *supra*, ut est in margine Edit. Constantinianae. Fortasse relictur: in antiquis tamen Codicibus legitur, *super*; quae particula pro *super* est etiam in lib. 3.

^{92.} Dein] Cod. Medic. I. *deinde*.

^{93.} Ea] Linden. *ejus*.

^{94.} Illud interea] Ita ex Lindenio. In Editionibus antiquis & in MSS. legitur, *Illud ne intreat*. In Cod. Medic. III. & in VI. desit periculosus haec tota, itemque superior.

^{95.} Palatove] Cod. Mediceus I. *palate*.

cus habet. Post haec is homo loco calido collocandus est, sic, ut id, quod percussum erit, in inferiorem partem inclinetur. Si neque qui exfugat, neque cucurbitula est, forbere oportet jus anserinum, vel ovillum⁹⁶, vel vitulinum, & vomere: vivum autem gallinaceum pullum per medium dividere, & protinus calidum super vulnus imponere, sic, ut pars interior corpori jungatur. Facit id etiam hoedus agnusve discretissus, & calida ejus caro statim super vulnus imposita: emplastra quoque, quae supra comprehensa sunt; aptissimumque est, vel Epheesium, vel id quod ei subiectum est. Praefensque in aliquo antidoto praefidium est. Sin id non est, necessarium est exforbere potionem⁹⁷ meri vini cum pipere, vel quidlibet aliud, quod calori movendo est⁹⁸, nec humorem intus coire patitur⁹⁹: nam maxima pars venenorum frigore interimit. Omnia etiam urinam moventia, quia materiam extenuant, utilia sunt.

4. Haec adversus omnes ictus communia sunt¹: usus tamen ipse docuit, eum, quem aspis percussit, acetum potius bibere debere². Quod demonstrat dicitur casus cujusdam pueri, qui, cum ab hac ictus esset, & partim ob ipsum vulnus, partim ob immodicos aestus siti premere, ac locis siccis alium humorem non reperiret, acetum, quod forte secum habebat, ebibit, & liberatus est. Credo quoniam id, quamvis refrigerandi vim habet, tamen habet etiam dissipandi³. Quo fit, ut terraasperia eo spumet. Eadem ergo vi verisimile est spissescentem quoque intus humorem hominis ab eo discuti, & sic dari sanitatem.

5. In quibusdam etiam aliis serpentibus certa quaedam auxilia satis nota sunt. Nam scorpio ipse sibi pulcherrimum medicamentum est. Quidam contritum cum vino bibunt: quidam eodem modo contritum super

96. *Vel ovillum*] Lindenius omittit duas has voces. Ego eas in omnibus MSS. Inveni.

97. *Potionem*] Pautinus & Lindenius leg. *portionem*, ut et in Edit. an. 1538.

98. *Quod calori movendo est*] Sic alibi; *quod pari movendo est*; quae *urinae movendo sunt*. Atque hanc Lindenii lectionem confirmat Cod. Medicus I. quamvis non careat mendo. Nam ita habet: *quod calori movendum est*. Ante Lindenium legebatur: *quo calor movendus est*.

99. *Nec humorem intus coire patitur*] Ita legit Lindenius; nec aliter legendum videtur. Veteres libri ita habent: *ne humorem intus coire patitur*. Scilicet *ne* & *nec* facile variant. Cum igitur *ne* mendose esset in aliquo Codice, *patitur* mutatum fuit in *patitur*: eadem, opinor, ratio-

no, qua ex *nec protinus crimen artis esse*, a quibusdam, *ne protinus crimen artis esset*, factum est in lib. 2. cap. 6.

1. *Communia sunt*] Idem Lindenius leg. *utilia sunt*, *communis*que.

2. *Debere*] Verbum hoc deest in Cod. Mediceo I.

3. *Refrigerandi vim habet, tamen habet etiam dissipandi*] Lindenius leg. *refrigerandi vim habet, habet tamen & dissipandi*. In Codice Mediceo I. ita habetur: *refrigerandi vim habet tamen dissipandi*. In III. & IV. *Refrigerandi vim habet, tamen* (fortasse *habet, attamen*) *habet etiam dissipandi*. Multi tamen Codices confirmant veterem lectionem, quam ego sequor.

super vulnus imponunt: quidam super prunam 4 eo imposito, vulnus suffumigant, undique veste circumdata, ne is fumus dilabatur; tum carbonem ejus super vulnus deligant. Bibere autem oportet herbae solaris, quam *ἡλιορόπιον* Graeci vocant, semen, vel certe folia ex vino. Super vulnus vero etiam fursures ex aceto, vel ruta silvatica recte imponitur, vel cum melle sal tostus. Cognovi tamen medicos, qui ab scorpione ictis nihil aliud, quam ex brachio sanguinem miscrunt.

6. Et ad scorpionis autem 5 & ad aranei 6 ictum, allium cum ruta recte miscetur, ex oleoque contritum superimponitur.

7. At si cerasus, aut dipsas, aut haemorrhoids percussit, aphodeli, quod Aegyptiae 7 fabae magnitudinem aequat, arefactum 8, in duas portiones dividendum est, sic, ut ei rutae paulum adjiciatur. Trifolium quoque & mentastrum, & cum aceto panaces acque proficiunt. Costumque, & casia, & cinnamomum recte per potionem assumuntur.

8. Adversus chersydri vero ictum, panaces 9, aut laser, quod sit scripulatorum III. s. x. 1. 10 vel porri succus cum hemina vini sumendus est,

4. Prunam] Linden. *prunaz*.

5. Et ad scorpionis autem] Lindentus leg. *Ad scorpionis etiam*; fortasse quod non tulit et conjunctum cum autem. Sic tamen habent veteres Codices. In Mediceo III. & in IV. pro autem, est aut.

6. Et ad aranei] Codex Mediceus I. & aranei.

7. Aphodeli, quod Aegyptiae &c.] Pro *spelti*, quod cum Cod. Medic. I. Junina & vetustiores Editiones habent, Egnatius reposuit, *catastorum*; Caesarius, *aphodeli*. Hunc ceteri Editores secuti sunt; Constantinus & hunc & Egnatium: nam edidit, *aphosteli catastorium*. Sed Egnatius *catastorium* habuit ex MS. Codice: siquidem ego quoque in plerisque inveni, *catastorium quod sit a Aegyptiae &c.* Videndum est, unde Caesarius habuerit *aphodeli*. Nam aptum quidem huc est aphodelum: utamen *spelti*, versutius est ex *spelti*, quam ex *aphodeli*, vel ex *catastorium*, corruptum esse. Porro positum ad serpentium ictus duri, ex Nicandro, Dioscoride, & Plinio notum est; & quoniam cum ruta silvestri mistum, ut est apud eundem Plinium lib. 21. cap. 20.

8. Aequat arefactum] Ita vulgo legitur. In Codicibus MSS. incertum est. In Mediceo I. & quaevis *arefactum*. P. de Vico corripit, *aequat arefactum*; atque ita in IV. quoque correctum est, cum elicit, ut habent alii quoque, *aequa arefactum*.

9. Panaces] Al. panacis.

10. Quod sit scripulatorum III. S. x. I.] Ita in Edit. Aldina (sed in illa *scripulatorum*) & in omnibus fere MSS. Codicibus. In Mediceo I. habetur: *quod sit q I r*. Hinc in IV. deletis hisce notis, III. S. x. I. repositum est q I r. ut legatur, *quod sit scrip.* q I r. Si igitur nota illa q, pro r accipienda est, quae nota ad eam accedit, quam scripuli exhibet Volusus Maecianus, scripulum significabit. Mihi tamen posita videtur pro p, id est, ut ego explicio, pro denarii nota. Alii notam r, quae est in Cod. IV. pro X, & I r. pro II. acceperunt: itaque in Edit. I. atque in aliis pervertit legitur, *quod sit scripulatorum XII*. Alii vero cum Caesario leg. *quod sit scripulatorum p. x. II.* quod ferri non potest, nisi vel voce *scripulum* sublata, vel denarii nota. Ego totum hoc institutum esse suspicor. Nam neque sect. praecedenti panacis, aut costi, aut casiae, aut cinnamomi modus exprimitur, neque myrrhae & uvae taminiae sect. proxima, neque galbani sect. 12. neque ipsius laseris sect. 13. & 16. Deinde haec forma dicendi, *quod sit scripulatorum III. S. x. I.* Celsi esse haudquaquam videtur. *Laser*, vel potius *laseris p. scripulum &c.* suo more scripsisset. Immo nec scripulum scripsisset, sed denarii sextantem. Denarium enim, non in scripula, sed, ad Graecorum *δραχμῶν*, sequundos, in sextantes divisit sex; ut est in cap. 17. hujus libri. Et cum in uncia pondus sit scripulum XXIV. ratione initia repo-

est, & edenda multa satureia. Imponendum autem super vulnus stercus caprinum ex aceto coctum; aut ex eodem hordeacea farina; aut ruta, vel nepeta, cum sale contrita, melle adjecto. Quod in eo quoque vulnere, quod cerasites fecit, aequae valet.

9. Vbi vero phalangium nocuit, praeter eam curationem, quae manu redditur¹¹, saepe homo demittendus in solum est, dandusque ei myrrhae & uvae taminiae par modus ex passii hemina; vel radiculae semen, aut lolli¹² radix ex vino; & super vulnus furfures ex aceto cocti¹³, imperandumque, ut is conquiescat¹⁴.

10. Verum haec genera serpentium & peregrina, & aliquanto magis pestifera sunt; maximeque aestuosis locis gignuntur¹⁵. Italia frigidioresque regiones hac quoque parte salubritatem habent, quod minus terribiles angues edunt. Adversus quos satis proficit herba Vertonica¹⁶, vel Cantabrica, vel centaurion¹⁷, vel argemonia¹⁸, vel trixago, vel perfonina¹⁹ vel marina pastinaca²⁰, singulae²¹ binaeve tritae, &²² cum

ricinus, p. x. I. scripturam hoc loco Celsum fuisse; quippe cum scrupula tria & tres septimae scrupuli partes, id est, scrupula circiter tria cum semissi denarium constiant, ut observat Rhodius de Ponder. & Mensur. Ex quo illud etiam intelligi potest, in his verbis, *scrip. III. S. x. I.* vel *x. I.* Interpretationem esse *scrip. III. S.* vel *scrip. III. S.* Interpretationem *x. II.*

11. *Quae manu redditur*] Lindenius leg. *editur*; ut est in margine Editionis Constantinianae, sed sine veteris Codicis testimonio.

12. *Lolli*] Legendum videtur, *polii*.

13. *Cocti*] Alii *coctae*.

14. *Ut is conquiescat*] Haec verba, & quae subsequantur, *Verum haec genera serpentium*, desunt in Cod. Mediceo I.

15. *Maximeque aestuosis locis gignuntur*] Lindenius leg. *maxime*, quae *aestuosis gignuntur locis*.

16. *Veronica*] Ita ex Cod. Mediceo I. Alii leg. *betonica*.

17. *Centaurion*] Codex modo alitius, *centauria*. Vtroque modo legi potest. Nam apud Graecos est *κένταυρον*, & *κένταριον*.

18. *Argemonia*] Ita scribitur vox haec a Caesario, Ruellio, aliis; quod *ἀργεμόνη* a Graecis scribitur. Quare & apud Plinium lib. 25. cap. 9. *argemone*. Attamen in MSS. Celsi Codicibus & in Editionibus vetustioribus habetur *argemonia* per i. Alii cum Egnatio leg. *agrimonia*.

19. *Perfonina*] Lindenius leg. *personata*, ut Constantinus malebat. Fortasse recte: sic enim nominatur a Columella lib. 6. cap. 17. Ego ta-

men *personas* invenit in MSS. In utraque Caesarii Editione legitur, *personata*.

20. *Marina pastinaca*] In Cod. Mediceo I. *marinae pastinae*, ut vulgo legitur. Ego sic respondi ex aliis Codicibus. Nulla vero ratione ostendi potest, Celsi marinam pastinacam, eandem esse atque herba illa, quae nunc sic vocatur a quibusdam; ab aliis, *Grænum secundum*, vel *springium*; a Turnesortio, *Aster maritimus folio tecti*, *crasso*, *tridentato*; olim autem a Plinio lib. 19. cap. 5. *Erygium foliis aspi* nominata est, ut Caesalpinus contendit. Quid igitur Celsus intelligat, obscurum est. Pantinus putat, agrestem pastinacam denotari, quae adversus serpentium ictus utique valet, ut scribit Dioscorides lib. 3. cap. 59. Marinam autem eadem ratione nominari dicit, quia lactuca quaedam sic appellatur lib. 2. cap. 12. non quod scilicet in locis maritimis nascatur, sed quia sine humano situ provenit. Immo vero, quia *juxta mare nascitur*, ut est in lib. 3. cap. 12. marina lactuca est. Pastinaca autem ea, quae sua sponte provenit, agrestis a Celso vocatur in lib. 2. cap. 31. Neque ideo negarim, eandem fortasse hic significari, cognominis ratione aliunde ducta; sed id probatione indigere affirmo. Omnino herba significatur, non pilcis; inquit Pantinus. Ita sano videtur. Fortasse tamen, cum *pastinaca* Celsus scripsisset, plicem quis intellexit, & *marina* addidi ad explicationem; quia *τρυγὴν θαλασσίαν* a Graecis dicitur.

cum vino potui datae ²³, & super vulnus impositae. Illud ignorari ²⁴ non oportet, omnis serpentis ictum & jejuni & jejuno magis nocere: ideoque perniciosissimi sunt, cum incubant; utilissimumque est, ubi ex anguibus metus est, non ante progredi ²⁵, quam quis aliquid assumpsit.

11. Non tam facile iis opitulari est, qui venenum, vel in cibo, vel in potione sumperunt: primum, quia non protinus sentiunt, ut ab angue icti; ita ²⁶ ne succurrere quidem statim sibi possunt: deinde, quia noxa non a cute, sed ab interioribus partibus incipit. Commodissimum est tamen, ubi primum sensit aliquis, protinus oleo multo epoto vomere: deinde, ubi praecordia exhaust, bibere antidotum; si id non est, vel merum vinum.

12. Sunt tamen quaedam remedia propria adversus quaedam venena, maximeque leviora. Nam si cantharidas aliquis ebit, panaces cum lacte contusa ²⁷, vel galbanum vino adjecto dari, vel lac per se debet.

13. Si cicutam, vinum merum calidum cum ruta quampulimum ingerendum est; deinde is vomere cogendus; posteaque laser ex vino dandum: isque, si febre vacat, in calidum balneum mittendus; si non vacat, ungendus ex calefacientibus est: post quae quies ei necessaria est.

14. Si hyoscyamum, fervens mulsum bibendum est, aut quodlibet lac, maxime tamen afininum.

15. Si cerussam, jus malvae, vel juglandis ²⁸ ex vino contritae, maxime profunt.

16. Si sanguisuga epota est, acetum cum sale bibendum est. Si lac intus coit, aut passum, aut coagulum ²⁹, aut cum aceto laser.

17.

21. *Singulae*] In Cod. Mediceo I. vel *singulae*. Lindenius leg. *si vel singulae*.

22. *Tritae*, &] Ita communiter legitur; atque ita in duobus MSS. invenio, in Mediceo I. scilicet & in Vaticano VI. Hae duae voces desunt in ceteris; in aliquibus tamen adduntur alia manu.

23. *Cum vino potui datae*] In MSS. omnibus, praeter Vaticanum VI. datae sunt. Verbum fuit in Mediceo I. obliteratum fuit a Palavicino. Obliteratum est etiam in IV. ideoque primus Editor Fontius, & cum secuti Editores ceteri id omiserunt. Lindenius retinere voluit, addita particula *si*. Totum hunc locum ita legit: *si vel singulae binariae tritae, & sic potui datae sunt cum vino*.

24. *Ignorari*] Linden. ignorare.

25. *Progredi*] Cod. Medic. I. *procedi*.

26. *Ut ab angue icti; ita*] Quae sequuntur usque ad verba illa, *insanabiles reperiuntur*, cap. 28. fess. 12. desunt in Cod. Mediceo vetustiore, qui

tamen ex alio Codice suppletus ab eodem fuit, qui & libro quarto supplevit. Pro *ita*, Lindenius leg. *ideo*.

27. *Cum lacte contrita*] Vox *lacte*, quam omnes habent vulgari libri, desit in Mediceis MSS. Hinc apparet, cur *galbana* sit in liis MSS. Quod mendum, etiam vulgo receptum, Lindenius demum sustulit, reposuitque *galbanum*.

28. *Juglandis*] Ita edidit Lindenius, Constantino emendationem praemonstrante. Nam in Editionibus vetustis & in Codicibus MSS. legitur, *jus glandis*. Ego malim, *juglandis*; quod hae ratione cum sententiae, tum constructioni melius consulatur.

29. *Aut coagulum*] Lindenius duas has voces omittit; sed perperam. Inveniuntur enim in Codicibus MSS. & hanc coaguli facultatem Plinius quoque, Dioscorides, Galenus, Scribonius, aliique veteres Auctores praedicant.

K k

17. Si fungos inutiles quis assumpsit, radícula aut e posca ³⁰, aut cum sale & aceto edenda est. Ipsi vero hi & specie quidem discerni possunt ab utilibus, & cocturae genere idonei fieri. Nam si ex oleo inferbuerunt, sive piri furculus cum his inferbuit, omni noxa vacant.

18. Aduftis quoque locis extrinsecus vis infertur: itaque sequi videtur, ut de his dicam. Haec autem optime curantur foliis aut lilii, aut linguae caninae, aut betae in vetere vino ³¹ oleoque decoctis: quorum quidlibet protinus impositum ad sanitatem perducit. Sed dividi quoque curatio potest in ea, quae mediocriter exedentia reprimunturque, primo & pustulas prohibeant, & summam pelliculam exasperent: deinde ea, quae lenia ad sanitatem perducant. Ex prioribus est lenticulae cum melle farina, vel myrrha cum vino, vel creta ³² Cimolia cum thuris cortice contrita, & aqua coacta, atque ubi usus necessitas incidit, aceto diluta: ex insequentibus, quaelibet lipara; sed idonea maxime est, quae vel plumbi recrementum ³³, vel vitellos habet. Est etiam illa aduflorum curatio, dum inflammatio est, impositam habere cum melle lenticulam: ubi ea declinavit, farinam cum ruta, vel porro, vel marubio, donec crustae cadant: tum ervum cum melle, aut irim, aut resnam te-rebinthinam, donec ulcus purum sit: novissime siccum linamentum.

XXVIII. 1. Ab his, quae extrinsecus incidunt, ad ea veniendum est, quae interius, corrupta aliqua corporum parte, nascuntur. Ex quibus non aliud carbunculo pejus. Ejus hae notae sunt: rubor est, superque eum non nimium pustulae eminent, maxime nigrae, interdum sublividae, aut pallidae; in his sanies esse videtur; infra color niger est; ipsum corpus aridum, & durius, quam naturaliter oportet; circaque quasi crusta est; eaque inflammatione cingitur; neque in eo loco levare cutis potest, sed inferiori carni quasi affixa est; somnus urget; nonnumquam horror, aut febris oritur, aut utrumque. Idque vitium subteractis quasi quibusdam radicibus serpit, interdum celerius, interdum tardius: supra quoque, procedens inalbescit; dein

30. *Esca*] Ita Lindenius Scaligeri conjecturam secutus. In Editionibus vetustis & in Codice Mediceo 1. est, *eseta*; in Codicibus aliis, *posca*: quod ferendum non est. Constantinus corrigit, *potanda*. Fortasse Celsus scripsit, *per se*. Scribonius Largus Composit. 197. *Adjiciuntur* (qui venenatos fungos assumpserunt) *radice esca, quam ros edunt, acri quamprimum per se, vel cum sale mundicata*. Aliquis autem mutavit *per se* in *eseta* vel *esca*, quod legitur apud Dioscoridum

lib. 2. cap. 137. *Est Esca auxilio, tam cibo, quam puru sit, qui a fungis strangulatur*.

31. *Vetere vino*] In Editione an. 1528. & in Lindeniana omittitur, *vetere*; quam ego vocem reperi in omnibus antiquis Codicibus.

32. *Myrrha cum vino, vel creta*] Ita ex Lindenio. Alii leg. *myrrha vel vino, creta*. In MSS. est, *myrra* (vel *murra*) *cum vino creta*.

33. *Recrementum*] Linden. *retrimentum*.

dein lividum fit, circumque exiguae pustulae oriuntur: & si circa stomachum faucibus incidit, subito spiritum saepe elidit. Nihil melius est, quam protinus adurere. Neque id grave est: nam non sentit; quoniam ea caro mortua est. Finisque adurendi est, dum ex omni parte sensus doloris est. Tum deinde vulnus ³⁴, sicut cetera adusta, curandum est. Sequitur enim sub medicamentis erodentibus crusta, undique a viva carne diducta, quae trahit ³⁵ secum, quidquid corruptum erat; purusque jam sinus curari potest implentibus. At si in summa cute vitium est, possunt succurrere quaedam vel exedentia tantum, vel etiam adurentia: vis pro magnitudine adhibenda est. Quodcumque vero medicamentum impositum ³⁶ est, si facis proficiet, protinus a viva corruptam partem resolvit; certaue ³⁷ esse fiducia potest fere, ut ³⁸ undique vitiosa caro excedat ³⁹, qua huiusce rei medicamen exest ⁴⁰. Si id non fit, medicamentumque ⁴¹ malo vincitur, utique ad usionem properandum est. Sed in ejusmodi casu abstinendum a cibo, a vino est: aquam liberaliter bibere expedit: magisque ea servanda sunt, si febricula quoque accessit.

2. Non idem periculum *καρκίνωμα* ⁴² affert, nisi imprudentia curantis agitata est. Id vitium fit maxime in superioribus partibus, circa faciem, nares, aures, labra, mammas foeminarum. Et in jecore autem, aut splene hoc nascitur ⁴³. Circa locum aliqua quasi puncta senti-

34. *Pustula*] In Edit. Lindenii & in margine Constantinianae ulcus.

35. *Undique a viva carne diducta, quae trahit &c.*] Lindenius leg. quae undique a viva carne diducta, trahit &c.

36. *Impositum*] Ante Lindenium legebatur, *positum*.

37. *Resolvit; certaue &c.*] Nihil mutavi, praeter interpunctionem. Nam antea sic interpretabatur: *resolvit. Certaue &c.* Lindenius leg. *resolvit*, ut est in margine Editionis Constantinianae.

38. *Fere, ut*] MSS. Codices nihil variant. Lindenius legit, *fere, si*.

39. *Excedat*] Idem Lindenius legit, *excidat*, ut est in margine Editionis Constantinianae: & fortasse rectius. In MSS. tamen omnibus ego *invani excedat*.

40. *Qua huiusce rei medicamen exest*] Haec verba mihi suspecta sunt: & sine sententiae detrimento omitti possunt. Fortasse in contextum irrepsero, cum margini adita fuissent ad explanandum. Pro *huiusce rei*, Lindenius leg. *huiusce*

medi. Levis res est, haud tamen silentio praetereunda; huiusmodi nusquam inveniri apud Celsum, sed huiusmodi, aut ejusmodi.

41. *Medicamentumque*] Ita multi legunt cum Ruellio. Editiones vetustiores & Codices MSS. habent, *medicamentum*.

42. *Καρκίνωμα*] In Editionibus praefici & in Codicibus MSS. *carcinoma*, Latinis litteris.

43. *Et in jecore autem, aut splene hoc nascitur*] Recta constructionis ratio poscebat etiam vel quare, non autem: ideoque Caesarius, Pantinus, & Lindenius hanc particulam omiserunt. Mihi totum membrum videtur institutum. Nam curationem huius vitii, quam deinde Celsus proponit, manifestum est, ad eas partes pertinere, quas supra nominavit, faciem scilicet, nares, aures, labra, mammas: si in jecinore aut liene vitium sit, ea curatio adhiberi non potest. Quod si ipsa haec verba posuisset, explicuisset profecto, quid in tam gravi casu fieri deberet. Nec *jecore*, opinor, & *splene* dixisset, sed *jecinore* & *liene*: his enim his voces constanter effert. Constantinus reponit, *e jecore*; Lindenius, *e jecore*: gula

tiuntur; isque immobilis, inaequalis ⁴⁴ tumet; interdum etiam torpet. Circa eum inflatae venae quasi recurvantur, haecque pallent, aut livent; nonnumquam etiam in quibusdam delitescunt: tactusque is locus, aliis dolorem affert, in aliis eum non habet: & nonnumquam sine ulcere durior aut mollior est, quam esse naturaliter debet; nonnumquam iisdem omnibus ulcus accedit: interdumque nullam habet proprietatem; interdum simile iis est, quae vocant Graeci *καρδουλόμελα*, aspredine quadam & magnitudine sua: colorque ejus ruber est, aut lenticulae similis; neque tuto feritur ⁴⁵: nam protinus aut resolutio nervorum, aut distentio insequitur. Saepe homo ictus obmutescit, atque ejus anima deficit. Quibusdam etiam, si id ipsum pressum est, quae circa sunt, intenduntur & intumescunt. Ob quae ⁴⁶ pessimum id genus est. Fereque primum id fit, quod *κακόνθηξ* a Graecis nominatur: deinde ex eo id carcinoma quod sine ulcere est: deinde ulcus: ex eo thymium ⁴⁷. Tolle nihil, nisi cacoethes potest: reliqua curationibus irritantur; & quo major ⁴⁸ vis adhibita est, eo magis. Quidam usi sunt medicamentis adurentibus; quidam ferro adusserunt; quidam scalpello exciderunt: neque ulla ⁴⁹ unquam medicina profecit ⁵⁰: sed adusta, protinus concitata sunt, & increverunt, donec occiderent; excisa, etiam post induritam cicatricem, tamen reverterunt, & causam mortis attulerunt: cum interim plerique nullam vim adhibendo, qua tollere id malum tentent, sed imponendo tantum lenia medicamenta, quae quasi blandiantur, quomi-

nia veteres Medici carcinomae ex atra bile fieri existimant. Quo fortasse respexit etiam qui haec verba addidit, quicumque illic fuerit.

44. *Inaequalis*] Constantinus censet, addendam esse conjunctionem &: Lindenius leg. *inaequaliter*.

45. *Feritur*] in MSS. & in Editionibus vetustis est, *feritur*. Ego reposui *feritur*, ex conjectura; cui verbo respondet *ictus*, quod infra est. Constantini Editio in margine habet, *ausertur*; Lindenius leg. *fecitur*.

46. *Ob quae &c.*] Ita in MSS. atque in Edit. 1. Alii leg. *Namque pessimum id genus est, fereque &c.*

47. *Ex eo thymium*] Parum refert, utrum praemittas & cum Lindenio, an omittas ex Codicum MSS. fide. At valde refert scire, quid sit hoc thymium. Nam apud alios veteres Scriptores ejus thymii dumtaxat mentio fit, de quo Celsus loquitur sect. 14. hujus capitis; quod verrucae simile est, ideoque ab hoc differt; quamvis interdum ad carcinomatis naturam accedat. Verum il-

lad non supervenit carcinomati exulcerato, sed per se nascitur. Si igitur Celsi sunt haec verba, videntur significare vicus supercrescens, thymioque simile: atque huc fortasse trahenda sunt verba illa sub finem sectionis: *Si id minimum supercrescit &c.* Alii ulcus a thymio non distinguunt, itaque leg. *Deinde ulcus ex eo thymium*. Porro in antiquis Codicibus scribitur & thymium, & tymium, & tinium, & thimum.

48. *Irritantur; & quo major &c.*] Alii sic interponunt: *irritantur. Ex quo major vis adhibita est, eo magis quidam usi sunt*. Constantinus mutata interpunctione locum restituit. Hanc ego & Morgagnum sequor.

49. *Usa*] Vulgo legitur, *usui*, ut est in Cod. Mediceo 1. Ego sic reposui ex aliis Codicibus.

50. *Profecit*] Alii leg. *profecit*; nec aliter in MSS. invenit. Sed jampridem Constantinus animadvertit legendum esse, *profecit*. Is tamen in quodam Codice invenit, *profuit*; atque ita edidit Lindenius.

minus ad ultimam senectutem perveniant, non prohibeantur ⁵¹. Discernere autem cacoethes, quod curationem recipit, a carcinomate, quod non recipit, nemo scire potest, nisi tempore & experimento ⁵². Ergo ubi primum id vitium notatum est, imponi debent medicamenta adurentia. Si levatur malum, minuunturque ejus indicia, procedere curatio potest & ad scalpellum, & ad ultionem: si protinus irritatum est, scire licet, jam carcinoma esse; removendaque sunt omnia acria, omnia vehementia. Sed si sine ulcere is locus durus est ⁵³, imponi sicum quam pinguisimam, aut rhyodes emplastrum satis est. Si ulcus aequale est, ceratum ex rosa injiciendum est, adjiciendusque ei pulvis ex contrita testa, ex qua ⁵⁴ faber ferrarius tingere candens ferrum solitus est. Si id nimium supercrevit, tentanda squama aeris est, quae lenissima ex adurentibus est; eatenus, ne quid eminere patiatur: sed ita, si nihil exacerbavit: sin minus, eodem cerato contenti esse debemus.

3. Est etiam ulcus, quod *Συγνώμα* Graeci vocant. Id & per se nascitur, & interdum ulceri ex alia causa facto supervenit. Color est vel lividus, vel niger; odor foedus; multus, & mucosus similis humor: ipsum ⁵⁵ ulcus neque tactum, neque medicamentum sentit; prurigne tantum movetur: at circa ⁵⁶ dolor est, & inflammatio: interdum etiam febris oritur: nonnumquam ex ulcere sanguis erumpit: atque ⁵⁷ id quoque malum serpit. Quae omnia ⁵⁸ saepe intenduntur; sitque ex his ulcus, quod *Φαγιδαναι* ⁵⁹ Graeci vocant; quia celeriter serpendo, penetrandoque usque ossa ⁶⁰, corpus vorat. Id ulcus inaequale est, coeno simile ⁶¹; inestque multus humor glutinosus, odor intolerabilis, majorque, quam pro modo ulceris, inflammatio. Vtrumque, sicut omnis can-

51. *Prohibeantur*] Ante Lindenum legebatur, prohibentur.

52. *Nemo scire potest, nisi tempore & experimento*] Corruptus hic locus est in antiquis Codicibus. Nam ita legitur: *nemo scire potest, sed tempore & experientia*. Pro *sed*, Caesarius reposuit *nisi*; quem alii postea secuti sunt.

53. *Is locus durus est*] Egnatius restituit *vocem durus*; quae deest quidem in Editionibus vultionibus, sed habetur in Codicibus MSS.

54. *Ex contrita testa, ex qua &c.*] Lindenius leg. *ex contrita testa, ex aqua quo &c.* sed minus recte. Neque sane vox *aqua* a me aut a Morgagni inventa est in ullo veteri libro.

55. *Ipsum*] Quidam, Caesarium secuti, leg. *Id ipsum*.

56. *At circa*] Lindenius omittit *at*. In Cod. Mediceo l. est, *ac circa*.

57. *Atque*] Editio I. A. Al. *Ad*. Lindenius reposuit; atque; & ita est in MSS.

58. *Quae omnia*] Lindenius leg. *quo omnia*.

59. *Φαγιδαναι*] Antea legebatur, *ἰσχυρά ἰσχυρῶς*; in quo nonnulli Celsum accusarunt, contententes id ulceris genus *Φαγιδαναι* a Graecis appellari. Et sane hanc ipsam vocem ego inveni in Codicibus MSS. ex hisque eam reposui. In Mediceo II. haecna est. Similis lacuna erat in IV. quoque, ubi nunc *hereta esthioncon* scriptum est alia manu: unde vulgaris lectio. Infra quoque legebatur, *hereta*, ut est alia manu in eodem Cod. IV. Ego ex Codicibus aliis restitui, *φαγιδαναι*.

60. *Usque ossa*] Lindenius leg. *usque ad ossa*.

61. *Caeno simile*] Constantinus in libri marginis habet, *ecce*, tanquam variantem lectionem; & ex quodam Codice, *ovm*. Ego in MSS. omni-
Kk 3 bus

cancer, sit maxime in senibus, vel iis, quorum corpora mali habitus sunt. Curatio utriusque eadem est: sed in maiore malo maior vis necessaria ⁶². Ac primum a victus ratione ordinandum ⁶³ est: ut quiescat in lectulo: ut primis diebus a cibo abstineat, aquam quamplurimam assumat: alvus quoque ei ducatur: dein, post inflammationem, cibum boni succi capiat, vitatis omnibus acribus; potionis quantum volet, sic, ut interdii quidem aqua contentus sit; in coena vero ⁶⁴ etiam vini austeri aliquid bibat. Non aequae tamen fame in iis, quos *Φρυδαν* urget, atque iis ⁶⁵, qui *Σνγνικα* adhuc habebunt, utendum erit. Et victus quidem talis necessarius est. Super ulcus vero inspergenda arida aloë oenanthe est ⁶⁶, &, si parum proficiet, chalcitis. Ac ⁶⁷ si quis nervus exesa carne nudatus est, contegendis ante linteolo est, ne sub eo medicamento aduratur. Si validioribus etiamnum ⁶⁸ remediis adurunt. Quidquid autem inspergitur, averso specillo infundi debet. Superdanda cum melle sunt vel linamenta, vel olcae folia ex vino decocta, vel marrubium: eaque linteolo contegenda in aqua frigida madefacto, dein bene expresso: circaque, qua tumor ex inflammatione est, imponenda, quae reprimant, cataplasmata. Si sub his nihil proficitur, ferro locus aduri debet; diligenter nervis, si qui ⁶⁹ apparent, ante contextis. Adustum vel medicamentis vel ferro corpus, primum purgandum, deinde implendum effo, apparere cuilibet ex prioribus potest.

4. Sacer quoque ignis malis ulceribus adnumerari debet. Ejus duae spe-

nibus invenit, *ceno*, vel *ceno*; ut vulgo legitur. Almeloveenius autem scribit, doctum quemdam virum fuisse, qui locum hunc ita legere malebat: *Id ulcus inaequale est, inaeque multus humer glutinosus, ceno finit*.

62. *In maiore malo major vis necessaria*] Ita ex Lindenio. Virumque iisdem remediis curatur; sed modo levioribus, modo vehementioribus utendum est, prout levius aut vehementius malum est. *Ita pro magnitudine adhibenda est*, dixit fest. 1. hujus capitis. Veteres libri habent; in *maiori* male magis necessaria; quod vix ferri potest.

63. *Ordinandum*] Alii leg. *ordinandus*; Nardius mollet, *ordinandum*.

64. *In coena vero*] Plerique omittunt vero; quae tamen particula reperitur in MSS.

65. *Argue ita*] Caesarius & alii leg. *argue in ita*. Sed Codices MSS. atque Editiones praecae non habent praepositionem *in*. Ita lib. 2. cap. 1. *ajicit caveret, & in ceteris quidem partibus, sed maxime obsecantis; pro in obsecantis*.

66. *Arida aloë oenanthe est*] Secutus sum Editionem Aldianam & Junianam & veratissimam tres ann. 1478. 493. 1497. quod a MSS. Codicibus minus receclant, non quod problem lectionem hanc. In MSS. Codicibus ita habetur: *arida alernanthe* (in aliis, *alernante*, in aliis, *alernanthus*) *est*. Igitur ex *alernanthus* factum est *aloe oenanthe*; quod nisi particula *vel* interjecta, ferri non potest. Fortasse tamen legendum ex MSS. *arida oenanthe est*, syllaba *al* deleta. Cum enim de adurentibus medicamentis sermo sit, *aloe* locum hic habere vix potest; quod cap. 8. huius libri iisdem non adnumeretur. Alii eum Caesario leg. *est arida aloë, oenanthe*; Lindenius, *est arida aloë coarata*.

67. *Ac*] Linden. *At*.

68. *Etiannum*] In Codice Mediceo III. & in VI. legitur, *etiam tum*; in Editionibus Stephan. Ronfl. & Linden. *etiam*.

69. *Si qui*] Linden. *qui*.

species sunt. Alterum est subrubicundum, aut mistum rubore atque pallore, exasperatumque per pustulas continuas, quarum nulla altera major est, sed plurimae perexiguæ. In his semper fere pus, & sæpe rubor cum calore est: serpitque id nonnumquam sanescente eo, quod primum vitiatum est: nonnumquam etiam exulcerato, ubi ruptis pustulis ulcus continuatur, humorque exit, qui esse inter saniem & pus videri potest. Fit maxime in pectore, aut lateribus, præcipueque in plantis. Alterum autem est in summae cutis exulceratione, sed sine altitudine, latum, sublividum, inæqualiter tamen; mediumque sanescit, extremis procedentibus: ac sæpe id, quod jam sanum videbatur ⁷⁰, iterum exulceratur: at circa, proxima cutis, quæ vitium receptura est, tumidior & durior est, coloremque habet ex rubro subnigrum. Atque hoc quoque malo ⁷¹ fere corpora seniores tentantur, aut quæ mali habitus sunt; sed in curibus maxime. Omnis autem sacer ignis, ut minimum periculum habet ex iis, quæ serpunt; sic prope dissiillime tollitur. Medicamentum ejus fortuitum ⁷² est, uno die febris, quæ humorem noxium absumat. Pus ⁷³, quo crassius & albidius est, eo periculi minus est. Prodest etiam infra os ulcerum laedi ⁷⁴, quo plus puris exeat; & id, quo ⁷⁵ ibi corruptum corpus est, extrahatur. Sed tamen, si febricula accessit, abstinencia, lectulo, alvi ductione opus est. In omni vero sacro igni, neque lenibus & glutinosis cibis, neque salis & acri-

70. Videbatur] Al. videbatur.

71. Malo] Al. malo.

72. Fortuitum] Fortunæ enim est, non artis. Linderius leg. fortissimum, ut est in Editionibus ann. 1497. 1497. & in Junina, & in Rueliana; & ut in Codice quodam se invenisse, Constantinus affirmat. Ego & in Medicis aliisque MSS. & in Ed. I. inveni, fortuitum.

73. Pus] Ita ex Linderio. Sed Linderio præiit Fossius in adnotat. ad lib. 2. Prædictæ utrique vero Constantinus, qui margini ascripserat, Cuius pus. Alii leg. Cuius, ut est in MSS.

74. Infra os ulcerum laedi] Codices MSS. multi habent, vulnerum; omnes, laedi. Videtur hic sensus esse: locellendum est infra ulcera. Sed verba corrupta sunt. Constantinus ex conjectura legit, caeli; quod Linderius in contextum recepit. Atamen cadere hac significatione non invenitur apud Celsum: incidere multis in locis occurrit. Lib. 3. cap. 12. Incidendum quoque super salum quatuor fere digitis a porte introitus, quo per aliquot dies sæpeque humus feratur;

lib. 4. cap. 4. scd. 1. utimum est, incidere suis autis plaris sub ipsis maxillis supra collum &c. ut per ea vulnera morbus erumpat. Quod ad os ulcerum pertinet, quamvis Virgilius lib. 3. Georgic. ubi loquitur de ovium scabie, dixit;

Si quis summum potius rescindere ferro
Ulcus ut;

Celsum tamen hoc loco dixisse vix credo. Os fistulae sæpe nominat; sed id nihil ad rem. Nam fistula ulcus altum est, quod sinum, ideoque & os habet: sacer ignis autem summae dumtaxat cutis exulceratio est sine altitudine, Linderius ita edidit: Infra ulcera locum caedi. Ego libenter legerim, infra (vel circa) ulcera incidere; ut alibi Celsus loquitur. Lib. 5. cap. 27. scd. 3. Neque alentem est, ante scutello circa vulnus incidere, quo plus vitiatum jam frigus extrahatur. Sed, in iis Codicibus, nihil in textu mutare auiam.

75. Qua] Quidam leg. quæ: omnes vero, præter Linderium, extrahat. In Cod. Mediceo I. est, quæ, & extrahatur.

acribus utendum est; sed his, quae inter utrumque sunt: qualis est panis sine fermento, piscis, hoedus, aves ⁷⁶, exceptoque apro, omnis fere venatio. Si non est sebricula, & gestatio utilis est, & ambulatio, & vinum austrium, & balneum. Atque in hoc quoque genere potio magis liberalis esse, quam cibus, debet. Ipsa autem ulcera, si mediocriter serpunt, aqua calida; si vehementius, vino calido fovenda sunt: deinde acu pustulae, quaecumque sunt, aperiendae: tum imponenda ea, quae putrem carnem exedunt ⁷⁷. Vbi inflammatio sublata, ulcusque purgatum est, imponi lene medicamentum debet. In altero autem genere, possunt proficere mala cotonea in vino cocta, atque contrita: potest emplastrum vel Herac ⁷⁸, vel tetrapharmacum, cui quinta pars thuris adjecta sit: potest nigra hedera ex vino austro cocta; ac, si celeriter malum serpit, non aliud magis proficit. Purgato ulcere, quod in summa cute esse proposui, satis ad sanitatem eadem lenia medicamenta proficiunt.

5. Chironium autem ulcus appellatur, quod & magnum est, & habet oras duras, callosas, tumentes. Exit sanies non multa, sed tenuis; odor malus, neque in ulcere, neque in ejus humore est; nulla ⁷⁹ inflammatio, dolor modicus est; nihil serpit: ideoque nullum periculum adfert; sed non facile sanescit. Interdum tenuis cicatrix inducitur, deinde iterum rumpitur, ulcusque renovatur. Fit maxime in pedibus & cruribus. Super id imponi debet, quod & lene aliquid, & vehemens, & reprimens habent; quale ejus rei causa sit ex his: squamae aeris, plumbi cloti combusti, singulorum p. x. ⁸⁰ iiii. ⁸⁰ cadmiac, cerae, singulorum p. x. viii. rosae quantum satis est ⁸¹ ad ceram simul cum eis molliendam.

6. Fiunt etiam ex frigore hiberno ulcera, maxime in pueris, & praecipue pedibus, digitisque eorum, nonnumquam etiam in manibus.

Rubor

^{76. Aves}] Fortasse legendum, *avis*. Sic lib. 4. cap. 5. *Ex quo colligi potest, neque avem, neque venationem, neque piscem dari debere, nisi generis durioris*; lib. 5. cap. 26. *sect. 30. nam & avis & venatio dari potest*.

^{77. Exedunt}] *Exedunt* alii legunt ex Caesario.

^{78. Herac}] Neque *Herac*, ut Lindenius legit, neque, ut alii habent cum MSS. *Hierac* emplastrum Celsius supra posuit. *Herac* conpositio est in cap. 22. hujus libri, sed aridum medicamentum est. Igitur Constantinus censet reponendum esse *Hecataei*, cujus emplastrum describitur cap. 5. *sect. 16*. Alii, ut idem Constantinus refert, legendum putant, vel *Hera*, vel

emplastrum tetrapharmacum.

^{79. Odor malus, neque in ulcere, neque in ejus humore est; nulla &c.}] Alii leg. *tumore*. Ego repositi *humore* ex duobus Codicibus Medicis, III. & VI. & Editione Aldina. Nam re vera in his ulceribus, quia non serpunt, neque puria sunt, odor malus non est. Pro *nullo*, in Cod. Mediceo I. est *nullo*. Cujusmodi Codicem nactus Constantinus, ita hunc locum restitutum censuit: *odor malus. Neque in ulcere, neque in ejus tumore nullo est inflammatio: atque in Lindenius legit*.

^{80. P. x. IIII.}] Linden. p. x. VI.

^{81. Satis est}] Cod. Medicus I. *satis fa*.

Rubor cum inflammatione mediocri est: interdum pustulae oriuntur, deinde exulceratio: dolor autem modicus; prurigo maior est: nonnumquam humor exit, sed non multus, qui refertur vel pus, vel saniem videtur. In primis multa calida aqua fovendum est, in qua rapa decocta; aut si ea non sunt, aliquae verbenae ex reprimenibus. Si nondum adaperitum ulcus est, aes, quam maxime calidum quis pati potest, admovendum est. Si jam exulceratio est ⁸², imponi debet alumen aequa portione cum thure contritum, vino adjecto ⁸³, aut malicorium in aqua coctum, deinde contritum. Si summa detracta pellicula est, hic quoque melius lenia medicamenta proficiunt.

7. Struma quoque est tumor, in quo subter concreta quaedam ex pure & sanguine quasi glandulae oriuntur: quae vel praecipue fatigare medicos solent; quoniam & febres movent, nec umquam facile maturescunt; & sive ferro, sive medicamentis curantur, plerumque iterum juxta cicatrices ipsas resurgunt; multoque post medicamenta saepius ⁸⁴: quibus id quoque accedit, quod longo spatio detinent. Nascuntur maxime in cervice; sed etiam in alis, & inguinibus, & in lateribus ⁸⁵. In mammis quoque foeminarum se reperisse, Meges ⁸⁶ auctor est. Propter haec & album veratrum recte datur, atque etiam saepius, donec ea digerantur: & medicamenta imponuntur, quae humorem vel educant, vel dissipent; quorum supra mentio facta est. Adurentibus quoque quidam utuntur, quae exedant ⁸⁷, crustaeque eum locum adstringant: tum vero ut ulcus curant. Quaecumque autem ratio curandi est, corpus, puro

ulce-

82. *Exulceratio est*] Idem Codex, *exulceratio facta est*.

83. *Puro adjecto*] Al. *cum vino adjecto*. Ego ex his Col. Medicei I. & Constantini conjectura expoli eum. Lindenius leg. *tum vino adjecto*.

84. *Multaque post medicamenta saepius*] Ita hunc locum Lindenius restituit; cui MSS. plerique omnes suffragantur. Ante Lindenium legabatur: *multaque post medicamentis est quis; ut est in Mediceo I.*

85. *Et inguinibus, & in lateribus*] Galenus, Aetius, Paulus, alique ex antiquis Medicis dixerunt, strumas in cervice, in alis, in inguinibus nasci: in lateribus easdem fieri, unus dixit Celsus, si modo dixit. Suspicionem enim mihi afferunt MSS. Codices, in quibus ita legitur: *& inguinibus lateribus*. Vox *lateribus* fortasse inserta est ex annotatione aliqua; quemadmodum vox *talis* fecit 14. hujus capituli, ubi vid. annotat. 68. Neque hanc mihi suspicionem eximere valet, quod scribit M. Aurelius Severinus lib. 4.

de Reconditis Abscess Natur. cap. 5. se in lateribus invenisse quiddam, quod ad strumarum naturam accederet. Nam ibi raro admodum strumae oriuntur: Celsus vero loca indicat, in quibus frequentius fiunt; caput. 1. 1. sunt alae & inguina. At enim in mammis quoque foeminarum strumas repertas esse notavit, quoniam id frequenter non evenit. Nimirum sic notavit, ut singularem quandam rem a classico professore animadversum. Ceterum, si vox *lateribus* retinenda est, malus prepositionem in ei deest, vel addi etiam *inguinibus*.

86. *Meges*] Lindenius leg. *chirurgus Meges*, quod in antiquis Editionibus & in aliquibus MSS. ut in Mediceo I. fit, *chirurgus Meges*; scilicet ex annotatione. Alii Codices vocem illam non habent; quam ego ex eorum fide eeci.

87. *Exedant*] Vulgo legitur, *exedant*; deinde, *adstringunt*. In MSS. est, *adstringant*: in aliis autem, *exedant*, quos sequor; in aliis, *exdunt*.

L I

ulcere, exercendum atque alendum est, donec ad cicatricem perveniat. Quae cum medici doceant, quorundam ⁸⁸ rusticorum experimento congnitum, quem struma male habet, cum, si anguem edit, liberari.

8. Furunculus vero, est tuberculum acutum cum inflammatione ⁸⁹, & dolore; maximeque ubi jam in pus vertitur ⁹⁰. Qui ubi adaperitus est, & exiit pus, subter apparet ⁹¹ pars carnis in pus versa, pars corrupta subalbida, subrubra; quem ⁹² ventriculum quidam furunculi nominant. In eo nullum periculum est, etiam si nulla curatio adhibeatur: maturescit enim per se, atque erumpit. Sed dolor efficit, ut potius medicina sit, quae maturius liberet. Proprium ejus medicamentum galbanum est: sed alia quoque supra comprehensa sunt ⁹³. Si cetera desunt, imponi debet, primum non pingue emplastrum, ut id reprimat: deinde, si non repressit, quodlibet puri movendo accommodatum: si ne id quidem est, vel resina, vel fermentum. Expressio pure, nulla ultra curatio necessaria est.

9. ⁸⁹ *furunculus* vero nominatur tuberculum furunculo simile, sed rotundius & planius, saepe etiam majus. Nam furunculus ovi dimidii magnitudinem raro explet, nunquam excedit: phyma etiam latius patere consuevit; sed inflammatio dolorque sub eo minores sunt. Vbi divisum ⁹⁴ est, pus eodem modo apparet: ventriculus, qui in furunculo, non invenitur ⁹⁵: verum omnis corrupta caro in pus vertitur. Id autem in pueris & saepius nascitur & facilius tollitur: in juvenibus rarius oritur, & difficiliter curatur: ubi aetas induravit, ne nascitur quidem. Quibus vero medicamentis discuteretur, supra propositum est.

10.

⁸⁸ Quae cum medici doceant, quorundam *[Ec.]* Lindenius leg. Quae cum medici doceant, ab his requirenda. Quamquam *[Ec.]* vetus lectio optima est; neque contra Medicorum Vaticanorumque Codicum auctoritatem, quibus non addendum.

⁸⁹ *[Inflammatus]* *[Ec.]* At. *[Inflammatus]*.

⁹⁰ *[Furunculus]* In MSS. & in Editionibus vetustioribus legitur, *verit*. Re vera hoc verbum neutrorum more interdum usurpatum fuit ab optimis Scriptoribus: Celsus tamen passivum *veritur* adhibere solet. Itaque Caelsius alique multi *veritur* hoc quoque loco reposuerunt. Nec aliud sane frequentius mendum in MSS. quod scilicet postrema syllaba terciae personae passivorum per Lindenium quendam scriberetur, eamque librarii minus diligentes facile omittent. Lindenius leg. *vergit*.

⁹¹ *[Et exiit pus, subter apparet Ec.]* Ita reposuit Lindenius, cum antea legeretur, ut ego inveni in MSS. *[Et exiit, super apparet Ec.]* For-

tosse Celsus scripsit, *[Et exiit pus, apparet Ec.]* atque ex *pus*, inversis litteris, *sup*, ex *sup*, *se*, id est, *super*, ortum est.

⁹² *[Quem]* In Cod. Medic. I. *quam*.

⁹³ *[Sed alia quoque supra comprehensa sunt]* Scilicet cap. 18. hujus libri. Vide quae notavi ad l.c. 16. & 19. illius capituli. In Cod. Medic. I. legitur: *[Et alia quoque quae supra comprehensa sunt]*.

⁹⁴ *[Divisum]* Ferro apertum. Sect. 13. hujus cap. *[Si div. un est Ec.]* Lib. 7. cap. 7. sect. 2. *[Si pus se ostendit, scalpelo dividi (tuberculum) debet]*. Alii leg. *evulsam*; ut est in Medic. I. Lindenius, *divisum*; ut habet Colex quidam apud Constantinum. Ego sic reposui ex aliis Codicibus. Sic autem hunc locum interperungunt Constantinus & Lindenius, quos ego secutus sum. Alii, *[Pus evulsam est pus, eodem modo apparet ventriculus, Ec.]* sed perperam.

⁹⁵ *[Apparet ventriculus, qui in furunculo, non invenitur]*.

10. *φύσιον* autem est tumor, non, altus, latus ⁹⁶, in quo quiddam pustulae simile est. Dolor distentioque vehemens est, & major quam pro magnitudine tumoris; interdum etiam febricula: idque tarde maturarescit, neque magnopere in pus convertitur. Fit maxime aut in cervice ⁹⁷, aut in alis, aut in inguinibus. Panem ⁹⁸, ad similitudinem figurae, nostri vocant. Atque id ipsum quo medicamento tolleretur, supra demonstravi.

11. Sed cum omnes hi nihil nisi minuti abscessus sint, generale nomen trahit latius vitium ad suppurationem spectans ⁹⁹. Idque fere fit aut post febres, aut post dolores partis alicujus, maximeque eos, qui ventrem infestant. Saepiusque oculis expositum est; siquidem laevis aliquid intumescit ad similitudinem ejus, quod *φύμα* vocari proposui, rubetque cum calore, & paulo post etiam cum duritia, magisque nocenter indolescit ², & sitim vigiliamque exprimit. Interdum tamen nihil horum in cute deprehendi potest; maximeque, ubi altius pus movetur: sed cum siti vigiliaque sentiuntur intus aliquae punctiones. Et quod

invenitur] Ita legit Constantinus ex suo Codice, & Lindenius: & quidem optime. Alii; *appareat ventriculus, quod in furunculo non invenitur*; ut habet Colex Medicus primus. Codices alii; *appareat ventriculus ut in furunculo, non invenitur*. Phyma non habet ventriculum illum, de quo in sect. superiore.

96. *Latus*] Quidam leg. *sed latus*.

97. *Cervix*] Alii leg. *vertice*; sed perperam.

98. *Panem*] Nonnulli Caesarium sequuntur, qui habet, *Panum*. Ita porro hunc tumorem appellat Plinius mulsis in locis, Scribonius Largus Composcit. 263. Afranius & Naevius apud Nonium. Attamen dicitur etiam *Panx*; ut Critici contendunt. Ex sane Mediceis, immo omnes fere MSS. Codices hoc loco habent, *Panem*; multi, & quidem meliores, habent etiam cap. 18. hujus libri sect. 19. Quam unctionem Rhodius confirmari ait auctoritate Juvenalis Satyra 6.

Facies afflicta, videndae multo

Pone tunc facies.

Sed Juvenalem non recte interpretatur. Loquitur enim Poëta de quodam faciei medicamento, non de tumore. Verum tamen aliorum Scriptorum auctoritates fortasse non suppetant ad hanc significationem hujus vocis comprobendam, ea tamen tot & tam bonis Codicibus se tutetur apud Celsum, ut in Lexica referri mereatur.

99. *Ad suppurationem spectans*] Constantinus vocem *tatum* deesse putat. Lindenius igitur leg.

tatum ad suppurationem spectans. Sed nihil addendum. Nam sensus est: cum furunculus, phyma, & phygethon nihil sint, nisi minuti abscessus, generale nomen *abscessus* comprehendit etiam latius vitium, quodcumque ad suppurationem spectat: de quo scilicet continuò dicitur. Huc spectant verba illa lib. 7. cap. 2. *In his autem negativum majus est, quae per se, vitio intus orto, invadunt, & ad suppurationem spectant. Ea omnia genera abscessuum esse alias proposui &c.*

1. *Aliquid*] Linden. *aliquando*.

2. *Nocenter indolescit*] Hic locus in antiquis libris corruptus est. Legitur enim in aliis, *innocenter indolescit*; in Mediceo 1. *inde venter indolescit*. Constantinus vocem utramque mendosam judicavit, & ita correxit: *nocenter indolescit*. Quasi vero doloris mentio extra rem sit: quae tamen in primis necessaria est, & infra quoque habetur: *Crustum est autem, in quo major quasi venarum motus est, & gravitas, & ardor, & distentio, & dolor, & rubor, & durities*. Itaque *indolescit* retinendum videtur; quod verbum Celsus usurpat etiam lib. 8. cap. 9. sect. 1. Sed *innocenter* profecto mendosum est. Fortasse nec exacta prima syllaba recte habet. Attamen *nocenter*, quia sensum satis idoneum reddit, & jam a Lindenio receptum est, rejiciendum non putavi. Nec vero quidquam habebam, quod petus sequeretur. Si tamen *nocenter* recte habet, ego malim, *id nocenter*; quod *innocenter* ex eo factum videatur. Sensus

quod de subito durius non est, melius est 3: & quamvis non rubet, coloris tamen aliter mutati est 4. Quae signa jam pure oriente nascuntur: tumor 5 ruborque multo ante incipiunt. Sed si locus mollis est 6, avertendus materia aditus est per cataplasmata, quae simul & reprimunt, & refrigerant: qualia & alias & paulo ante in erysipellate proposui. Si jam durior est, ad ea veniendum est, quae digerant, & resolvant: qualis est ficus arida contusa; aut faex mista cum cerato, quod ex adipe suilla coactum sit; aut cucumeris 7 radix, cui ex farina duae partes adjectae sint, ante ex mulso decoctae. Licet etiam miscere aequis portionibus ammoniacum, galbanum, propolim, viscum; pondusque adjicere myrrhae dimidio minus, quam in prioribus singulis erit. Atque emplastra quoque & malagmata idem efficiunt, quae supra explicui. Quod per haec discussum non est, necesse est, maturescat. Idque quo celerius fiat, imponenda est farina hordeacea, ex aqua cocta *** recte miscetur 8. Eadem autem 9 haec in minoribus quoque abscessibus, quorum nomina proprietatesque supra reddidi 10, recte fiunt. Eademque omnium curatio: tantum modo 11 distat. Crudum est autem, in quo major quasi venarum motus est, & gravitas, & ardor, & distentio,

sus est, id perniciosius indolescere, quam phyma, sub quo, ut supra dictum est, *inflammatio dolorque minores sunt*. Lindenius non modo nomen, verum etiam *adolescentis* recepit.

3. *Melius est*] Aliqui Codices habent, *melius est*.

4. *Et quamvis non rubet, coloris tamen aliter mutati est.*] Si verba recte habent, sententia haec esse videtur: si de subito cum duritie rubor quoque se remittit, non tamen in colorem naturalem, sed in alium, sublividum scilicet, aut subalbidum, mutatur, bene est: maturescentis enim suppurations indicium est. Constantinus ita legit ex conjectura: *Et quod, quamvis rubet, coloris tamen in album mutati est*. Quam lectionem secutus Lindenius verba in textu mutavit.

5. *Tumor*] Lindenius leg. *tumor enim*.

6. *Si locus mollis est*] Lindenius leg. *nobilis*. Sed *mollis* legendum esse, ut MSS. Codices habent, prima proximae periodi verba significant. Si jam durior est. Verba autem, quae sequuntur, *avertendus materia &c.* ita habentur in Codicibus quibusdam, & in Editione Lindenii. Alii leg. *avertendus is materia &c.*

7. *Cucumeris*] Fortasse deest vox *silvestris*, ut Constantinus suspicatus est: non tamen autem cum Lindenio reponeat vocem istam, cum ab omni-

bis MSS. abesse videam. Et quamquam ad resolvenda discutiendaque ea, quae coeunt, silvestris potissimum cucumeris radice uti consueverint, ut ex Dioscoride, Galeno, & Celso ipso cap. 18. sect. 7. & 13. huius libri colligitur: quaedam tamen Plinii verba faciunt, ut ne sativus quidem cucumis ea facultate careat videatur. Expositis enim, quae silvestres cucumeres praestant, haec addit lib. 20. cap. 2. *Multis eadem omnia sativis attribuantur*.

8. *Farina hordeacea ex aqua cocta *** recte miscetur*] Pro ex aqua alii leg. ex qua, al. *Ex aqua*. In Cod. Mediceo I. & in Vaticano VI. est, *quae ex aqua*. Post *cocta* deest aliquid ex iis, quae pus movent, quod cum farina hordeacea miscendum est: resina, an sebum, an adeps, an oleum, quis dixerit? Lindenius ita edidit: *farina hordeacea, ex aqua cocta, cui & oleum aliquid recte miscetur*; quae olim fuerat Constantini conjectura, nullo tamen Codicum testimonio confirmata.

9. *Autem*] Linden. aut.

10. *Reddidi*] Ita in antiquis libris. Lindenius leg. *edidi*.

11. *Tantum modo*] Alii ex Juntina Editione leg. *santummodo*; atque ita est etiam in Codicibus Medicis; sed perperam. Editionibus a Morgagno jam allatis, quae habent *santum modo*, per vocem

tio, & dolor, & rubor, & durities; &, si major abscessus est, horror, aut etiam febricula¹² permanet: penitusque condita suppuratione, si pro his, quae alibi¹³ cutis ostendit, punctiones sunt. Vbi ista se remiserunt, jamque is locus¹⁴ prurit, & aut sublividus, aut subalbidus est, matura suppuratione est: eaque¹⁵, ubi vel per ipsa medicamenta¹⁶, vel etiam ferro aperta est, pus debet emitti. Tum si qua in alis, vel inguinibus sunt, sine linamento nutrienda sunt. In ceteris quoque partibus, si una plaga exigua est¹⁷, si mediocris suppuratione fuit, si non alte penetravit, si febris non est, si valet corpus, aequae linamenta supervacua sunt: in reliquis, parce tamen, nec, nisi magna plaga est¹⁸, imponi debent. Commode vero vel super linamenta, vel sine his imponitur lenticula ex melle, aut malicorium ex vino coctum: quae & per se & mista idonea sunt. Si qua circa duriora sunt, ad ea mollienda, vel malva contrita, vel foeni Graeci linive semen ex passo coctum super-

voces duas, adde principem Florentinam, & per- vetustam an. 1493.

12. *Aut etiam febricula*] Pro aut, quam particulam non modo in vulgatis libris, verum etiam in MSS. inveni, Lindenius reponit, atque.

13. *Penitusque condita suppuratione, si pro his, quae alibi etc.*] Vbi suppuratione condita est, si pro his, quae in alia suppurationibus cutis ostendit, punctiones sunt, nondum maturam esse cognoscimus. Haec ad illa refert, quae supra scripsit: Interdum tamen nihil horum in cute deprehendi potest; maximeque ubi altius pus movetur: sed cum sit vigiliatque sentiatur intrus aliquae punctiones. Lectio tamen hujus loci variis est. Ego sic reposui ex multis MSS. sed in his perperam verba ita distinguuntur: *penitusque condita suppuratione. Si pro his quae alibi etc.* Lindenius leg. *penitusque condita suppuratione, pro his, quae aliqui etc.* Ante Lindenium legebatur, ut est in Cod. Mediceo 1. *penitusque condita suppuratione. Si pro his, quae alibi etc.* Sed Constantinus ita scripserat in libri margine: leg. *Si pro his, quae alibi (ut supra lin. 12.) satis ostendi. Alii nihil reponunt quam pro alibi, aliqui.* Idem Constantinus infra, pro ubi ista, reponit, ubi istae.

14. *Ir locus*] Al. *entis*.

15. *Eaque*] Linden. *Ex qua*.

16. *Vel per ipsa medicamenta*] Lindenius leg. *vel per se, vel per medicamenta*; fortasse quod in aliquo Codice inveniret, *vel per se ipsa medicamenta*. Neque enim Codices desunt, in quibus ita scriptum sit. Sed alterutrum incertum videtur re-

ducere in lectione illa. Nam suppuratione, quae per medicamenta aperitur, ipsa per se, scilicet sine ferro, aperitur; ut colligitur ex his verbis lib. 7. cap. 2. *satisque est cataplasmatibus efficiere, ut per se pus aperiatur*. In eodem illo capite, huc respiciens Celsus, cetera eadem, inquit, incisa suppuratione faciunda sunt, quae, ubi per medicamenta rupta est, faciunda esse praesui; verbaque illa, *per medicamenta rupta est*, respondent his, *per ipsa medicamenta aperta est*. Nisi quis forte legere malit, *vel per se ipsa*; rejecta voce medicamenta, tanquam inserta ab aliis, qui vel per ipsa in suis Codicibus habuerint, quod se libenter omisissent.

17. *Si una plaga exigua est*] Si simplex & exigua plaga est. Nam majores sinus, inquit lib. 7. cap. 2. *latius; interdum etiam duobus, aut tribus lineis incidendi sunt*. Nardius leg. *si una plaga, eaque exigua est*: Lindenius, *si una plaga exigua est*, ut Constantinus invenit in quodam Codice. Sed imo & in Codicibus MSS. facile variant, ut alio loco dixi. Medicei habent, una.

18. *Nec, nisi magna plaga est*] Ita, post Constantini conjecturam, Lindenius addidit. Vox magna deest in antiquis Codicibus; sed qui sensus est? An haec verba aliena sunt? videntur sine abesse posse, cum illa praecedunt; *si una plaga exigua est*..... *linamenta supervacua sunt*. Nisi quod significatur; etiam si cetera additi, quae linamenta requirunt, scilicet corporis infirmitas, febris &c. tamen, nisi magna plaga est, linamenta imponenda non esse.

perdandum est. Quidquid deinde impositum est, non adstringi, sed modice deligari debet. Illo neminem decipi decet, ut in hoc genere cecato utatur. Cetera, quæ pertinent ad purgandum ulcus, ad implendum, ad cicatricem inducendam, conveniunt quæ in vulneribus exposta sunt ¹⁹.

12. Nonnumquam autem ex ejusmodi abscessibus, & ex aliis ulcerum generibus, fistulae oriuntur. Id nomen est ulceri alto, angusto, calloso. Fit in omni fere parte corporis: habetque quaedam in singulis locis propria ²⁰. Prius de communibus dicam. Genera igitur fistularum plura sunt: siquidem aliae breves sunt, aliae altius penetrant; aliae rectæ ²¹ intus seruntur, aliae multoque plures transversæ; aliae simplices sunt, aliae duplices triplicesve, ab uno ore intus orsæ quæ sunt, aut etiam ²² in plures sinus dividuntur: aliae rectæ, aliae flexæ, & tortuosæ sunt; aliae intra carnem desinunt, aliae ad ossa aut cartilaginem penetrant, aut, ubi neutrum horum subest, ad interiora perveniunt: aliae deinde facile, aliae cum difficultate curantur, atque etiam quaedam insanabiles reperiuntur. Expedita curatio est in fistula simplici, recenti ²³, intra carnem: adjuvatque ipsam corpus, si juvenile, si firmum est. Inimica contraria his sunt: itemque, si fistula os, vel cartilaginem, vel nervum, vel musculos læsit; si articulum occupavit; si vel ad vesicam, vel ad pulmonem, vel ad vulvam, vel ad grandes venas arteriasve, vel ad inania, ut guttur ²⁴, stomachum, thoracem pene-

¹⁹. *Conveniunt quæ in vulneribus exposta sunt*]

Id est, eadem conveniunt, quæ &c. atque ita fortasse Celsus scripsit; sed librarii vocem eadem omiserunt, decepti similitudine extremarum litterarum præcedentis vocis inducendam. Dixit autem in *vulneribus*, pro in eo loco, in quo de vulneribus dictum est. Ita cap. 26. sect. 22. *hujus lib. eadem curatio adhibenda, quæ in recentibus vulneribus exposta est*; lib. 7. cap. 12. sect. 6. *postea facienda eadem sunt, quæ in auribus adultis exposta sunt*. Hunc dicendi modum cum Cælianus non soria advertisset, variare constus est, conveniuntque reponens pro *conveniunt quæ*. Hunc multi sunt secuti; inter ceteros Constantinus quoque & Lindenius; sed hi duo tollunt præceptio-

nem in.

²⁰. *Quaedam in singulis locis propria*] Fortasse legendum: *quædam communia in omnibus, quædam in singulis locis propria*. Sic lib. 2. cap. 9. *Ex his (curationibus) quædam communes sunt, quædam propriae*; lib. 7. cap. 18. *Signa autem quædam communia sunt, quædam propria*; lib. 8. cap. 11. *Suntque quædam communia omnium signa,*

quædam propria cujusque.

²¹. *Rectæ*] Al. *reile*; Lindenius, *reila*, ut est in margine Editionis Constantinianæ.

²². *Ab uno ore intus orsæ quæ sunt, aut etiam &c.*] Ita in Codicibus Medicis; sed mendose. Vulgo alii aliter correxerunt. In Editionibus vetustis vox *tres* inserta est inter *quæ*, & *sunt*. Constantinus existimabat verba ita collocanda esse: *ab uno ore orsæ, quæ intus tres sunt, aut etiam &c.* Eodem fere modo Lindenius edidit, *quæ ab uno ore orsæ, intus tres sunt, aut etiam &c.* Mihi detrahenda potius quædam videntur, quam quidquam addendum. Fortasse legendum est, *ab uno ore orsæ, aut etiam &c.* Cetera sunt ab explanatoribus.

²³. *Recenti*] Constantinus legendum censet, *reila*, tum hic, tum infra, ubi communiter legitur: *Sed si in carne & recens & simplex est*. Sed ratio, & veteres Codices ei adversantur.

²⁴. *Ad inania, ut guttur*] Lindenius leg. *ad maxillas, guttur*. Sed nihil mutandum. In Cod. Mediceo I. mendose est *aut*, pro *ut*.

penetravit. Ad intestina quoque eam tendere, semper periculosum, saepe pestiferum est. Quibus multum mali accedit, si corpus vel ægrum, vel senile, vel mali habitus est. Ante omnia autem demitti specillum in fistulam convenit, ut, quo tendat, & quam alte perveniat, scire possimus; simul etiam protinus²⁵ humida, an siccior sit: quod extracto specillo patet. Si vero os in vicino est, id quoque disci potest²⁶, si jam, nec ne, eo fistula penetravit, quatenus nocuerit. Nam si mole est quod ultimo specillo contingitur, intra carnem adhuc vitium est: si magis id renicitur, ad os ventum est. Ibi deinde si labitur²⁷ specillum, nondum caries est: si non labitur, sed aequali innititur²⁸, caries quidem, verum adhuc levis est: si inaequale quoque & asperum subest, vehementius os exesum est. At cartilago ubi subsit, ipsa sedes docet; perventumque esse ad eam, ex renifu patet. Et ex his quidem²⁹ colliguntur fistularum sedes, spatia, noxae. Simples vero eae sint, an in plures partes diducantur, cognosci potest ex modo puris: cuius si plus fertur, quam quod simplici spatio convenit, plures sinus esse manifestum est. Cumque fere juxta sint caro, & nervus, & aliqua nervosa, quales fere tunicae membranaeque sunt, genus quoque puris docebit, num plures sinus intus diversa corporis genera perferant. Si quidem ex carne pus laeve, album, copiosius fertur: at ex nervoso loco, coloris quidem eiusdem, sed tenuius & minus³⁰: ex nervo, pingue & oleo non dissimile. Denique etiam corporis inclinatio docet, num in plures partes fistulae penetrarint; quia saepe, cum quis aliter decu-

25. Simul etiam protinus] Lindenius leg. simul etiam, pressus.

26. Si vero os in vicino est, id quoque disci potest &c.] Pro quoque, quod ego ex multis MSS. reposui, olim legebatur, quod, ut est in Medico I. Verba sequentia, si jam, nec ne, eo fistula penetravit, quatenus nocuerit, ita leguntur in plerisque Codicibus, atque in Editionibus Ald. Gryph. Pantin. Steph. & Ronflet. In aliis vero Editionibus & in aliquibus Codicibus, pro si, est, sic. In Medico I. ita habetur: Jam hinc est eo quo fistula pervenerit penetravit quatenus nocuerit. Omnino depravatus locus est; & voces quaedam ab explinatoribus additae videntur. Verisimile est, ita Celsum scripsisse: Jamne eo fistula pervenerit, & quatenus nocuerit; vel Jamne eo fistula penetraverit, & si penetravit, quatenus nocuerit. Constantinus & Lindenius totum periodum mutant. Primus suspicatur legendum: Si jam in esse vitium est, necne, id quoque disci potest; & si jam eo fistula penetravit, quatenus nocuerit. Secundus

leg. Id quoque disci potest, in esse vitium sit, necne: & si jam eo fistula penetravit, quatenus nocuerit.

27. Labitur] Nonnulli leg. elabitur, ut est in Edit. an. 1538. Lindenius, dilabitur.

28. Si non labitur, sed aequali innititur] His verbis illa mox opponit: si inaequale quoque & asperum subest; ex quibus argumentum Morgagnus firmissimum ducit, quo probat, haec recte se habere, neque coniecturis ullis vexanda esse. Nam Constantinus, pro sed aequali, sede qua legendum putabat: fortasse quod sede in aliquo Codice reperisset. Scaliger molebat, sede quod Lindenius leg. si non dilabatur sede, qua innititur. Haud difficile sed haberi in Codice Medico I. sed idem mendum esse affirmo. Nec in verbis ceteris variatur.

29. Et ex his quidem] Ita ex Cod. Medico I. Alii leg. Sed ex his quidem; Lindenius, Ex his quidem.

30. Et minus] Hae duae voces abunt a Cod. Medico I. neque sunt necessariae.

decubuit, aliterque membrum collocavit, pus ferri, quod jam defierat, iterum incipit ³¹; testaturque, non solum alium sinum esse, ex quo descendat, sed etiam in aliam corporis partem eum tendere. Sed si & in carne ³² & recens & simplex est, ac neque rugosa ³³ neque cava fede, neque in articulo, sed in eo membro, quod per se immobile, non nisi cum toto corpore movetur; satis proficiet emplastrum, quod recentibus vulneribus imponitur, dum habeat vel salem, vel alumen, vel squamam aeris, vel aeruginem, vel ex metallicis aliquid: exque eo collyrium fieri debet altera parte tenuius, altera paulo plenius, idque ea parte, qua tenuius est, antecedente ³⁴ demitti oportet in fistulam, donec purus sanguis se ostendat: quae in omnibus fistularum collyriis perpetua sunt. Idem deinde emplastrum in linteolo superimponendum, supraque injiciens spongia est, in acetum ante demissa: solvique quinto die fatis est. Genus victus adhibendum est, quo carnem ali docui. Ac ³⁵ si longius a praecordiis fistula est, ex intervallo ³⁶ jejunum radículas esse ³⁷, deinde vomere, necessarium est. Vetustate callosa fit ³⁸ fistula. Callus autem neminem fallit, quia durus est, & aut albus, aut pallidus. Sed tum validioribus medicamentis opus est: quale est, quod habet papaveris lacrimae p. x. i. ³⁹ gummi p. x. iiii. =. ⁴⁰ cadmiae p. x. iiii. atramenti sutorii p. x. viii. ex quibus aqua coactis collyrium fit: aut in quo sunt gallae p. x. =. ⁴¹ aeruginis, sandarachae, aluminis Aegyptii, singulorum p. x. i. ⁴² atramenti sutorii combusti p. x. ii. aut quod constat ex chalcitide, & saxo calcis ⁴³; quibus auripigmenti dimidio minus, quam in singulis prioribus est, adjicitur, eaque melle cocto

31. iterum incipit] Plerique vulgo omittunt iterum.

32. Sed si & in carne] Lindenius leg. Si in carne

33. Rugosa] Ita in omnibus antiquis libris. Lindenius leg. sinuosa.

34. Ea parte, qua tenuius est, antecedente] Ita ex Editione Lindenii, & Cod. Mediceo I. Alii eg. ex parte, qua tenuius est, altera (Constantinus corrigit, alteram) antecedente.

35. Ac] Ruellius, Constantinus, & Lindenius, At

36. Ex intervallo] Al. intervallo.

37. E[st] Edisse legunt plerique omnes. Ego secutus sum Editionem Lindenii & Cod. Medicum I.

38. Vetustate callosa fit &c] Nulla est in antiquis libris varietas. Lindenius ita legit: Quam vetustate callosa fit fistula (callus autem ne-

minem fallit, quia durus est, & aut albus, aut pallidus) tum validioribus &c.

39 p. x. i.] In Codice Mediceo I pro x. nota quaedam est, cuius figura accedit ad figuram huius litterae, a. In Editionibus 1478. 1493. 1497. & in Junina legitur, p. i.

40. Gummi p. x. iiii. =.] In Cod. Mediceo l. cummi p. p. iiii. =. in aliis, cummi (in III. & VI. cumini) p. x. iiii. Vulgo alii leg. gummi p. iiii. alii, gummi p. x. iiii.

41. p. x. =.] In Cod. Mediceo I p. p. =. & ita correctum est in IV. cum antea esset, p. x. i. ut ceteri Codices habent; & ut Egnatius, Stephanus, & Lindenius ediderunt. Alii leg. p. x. alii, p. x.

42. p. x. i.] Cod. Medic. I. p. q. i.

43. Saxo calcis] In quibusdam MSS. pro calcis, mendose est alchis. Lindenius leg. e saxo calcis.

cocto excipiuntur. Expeditissimum autem est ex praecepto Megetis, aeruginis raseae p. x. ii. conterere, deinde ammoniaci thymiamatis p. x. ii. aceto liquare, eoque infuso aeruginem cogere 44: idque ex primis medicamentis est. Sed ut haec maximi effectus sunt, si cui ista non adfuerint, facile tamen est callum quibuslibet adurentibus medicamentis erodere: satisque est 45 vel papyrum intortum, vel aliquid ex penicillo in modum collyrii adstrictum eo illinere. Scilla quoque cocta & mista cum calce, callum exest. Si quando vero longior & transversa fistula est, demisso specillo, contra principium huius incidi commodissimum est, & collyrium utrumque demitti 46. At si duplicem esse fistulam vel multiplicem existimamus, sic tamen, ut brevis, intraque carnem sit, collyrio uti non debemus; quod unam partem curet, reliquas omittat; sed eadem medicamenta arida in calamum scriptorium congienda sunt, itaque ori fistulae aptandus, inspirandumque, ut ea medicamenta intus compellantur: aut eadem ex vino liquanda sunt; vel si sordidior fistula est, ex mulso; si callosior, ex aceto; idque intus infundendum. Quidquid 47 inditum est, superponenda sunt, quae refrigerent & reprimant: nam fere, quae circa fistulam sunt, habent aliquid inflammationis. Neque alienum est, ubi quis resolverit, antequam rursus alia medicamenta conjiciat, per oricularium clysterem fistulam eluere, si plus puris feratur, vino; si callus durior est, aceto; si jam purgatur, mulso, vel aqua, in qua ervum coctum sit, sic, ut huic quoque mellis paulum adjiciatur. Fere vero fit, ut ea tunica, quae inter foramen & integram car-

44. *Aeruginem cogere*] Ita Lindenius legit. Ante ipsum legobatur: *ex aerugine colligere*. Com tamen praeposito *ex* absc. a Cod. Mediceo I. facile intelligitur, *aeruginem ex aeruginem corruptum esse*. Neque *colligere* videri carere videtur. Celsum hoc sensu *cogere* usurpare solet: itaque Lindenio accedo. Paulo supra, *ex quibus aqua coactis collyrium fit*; cap. 17. sect. 2. huius lib. *arida medicamenta contrita humore non pingui, ut vino, vel aceto, coquantur*; cap. 19. sect. 4. *aceti, quo fuligo & aerugo in urinum coquantur*; cap. 20. sect. 3. *quae ex aceto, & coquantur, & ubi utendum est diluuntur*; sect. 4. *ex passo coacta*. Multo alia exempla, quod passim occurrant.

45. *Adurentibus medicamentis erodere* & satisque est &c.] Locus hic egregie a Lindenio restitutus est. Ita legitur etiam in Cod. Mediceo I. nisi quod, pro *erodere*, est *radere*. Alii leg. *adurentibus medicamentis erodere*, aut quibus haec maxime in effectu sunt erodere: satisque est &c. Sed nemo non videt, annotationem aliquam in textum irrepositam.

In plerisque MSS. omittitur *est*; in quibusdam, pro *effectus*, legitur, *effusa*. Constantinus ita corrigendum putabat: *adurentibus medicamentis perdere, aut quibus ad hoc maximi effectus sunt, erodere. Satisque est &c.*

46. *Collyrium utrumque demitti*] Scilicet & ab ore fistulae, & qua incisum est. Eodem sensu lib. 7. cap. 5. dixit: *utrumque medicamentum foveatur*. Ita cum Mediceo III. habent Codices alii multi, & Pantini, & Constantini, & Gryphii Editio; sed haec ultima in margine. In contextu habet, ut aliae plures & Cod. Medic. 1. *collyrium utrumque demitti*. Lindenius leg. *collyrium, quod volueris, demitti*. Nec desunt qui loquantur, utique; ut scribit Constantinus.

47. *Idque intus infundendum. Quidquid &c.*] Ego idque repositi ex Cod. Mediceo I. interpretationem praeterca mutavi. Antea communiter legebatur: *atque intus infundendum, quicquid inditum est. Superponenda &c. laesa, pro conjiciat. Lindenius leg. injiciat.*

M m

carne est, viscra medicamentis tota exeat ⁴⁸, infraque ulcus purum sit. Quod ubi contigit, imponenda glutinantia sunt; praecipueque spongia melle cocto illita. Neque ignoro multis placuisse, linamentum in modum collyrii compositum tinctum melle demitti ⁴⁹: sed celerius id glutinatur, quam impletur ⁵⁰. Neque verendum est, ne purum corpus puro corpori junctum non coeat; adjectis quoque medicamentis ad id efficacibus; cum saepe exulceratio digitorum, nisi magna cura prospeximus, fanesendo in unum eos jungat.

13. Est etiam ulceris genus, quod a favi similitudine *κρίβιον* ⁵¹ a Graecis nominatur: idque duas species habet. Alterum est subalbidum, furunculo simile ⁵²; sed majus, & cum dolore majore: quod ubi maturascit, habet foramina, per quae fertur humor glutinosus & purulentus; nec tamen ad justam maturitatem pervenit. Si divisum est, multo plus intus corrupti, quam in furunculo, apparet, altiusque descendit. Raro fit nisi in capillis ⁵³. Alterum est minus, super corpus eminens ⁵⁴, durum, latum, subviride, subpallidum, magis exulceratum: siquidem ad singulorum pilorum radices foramina sunt, per quae fertur humor glutinosus, subpallidus, crassitudinem mellis, aut visci referens, interdum olei: si inciditur ⁵⁵, viridis intra caro apparet. Dolor autem, & inflammatio ingens est, adeo ut acutam quoque febrem movere consue-

48. *Vista medicamentis tota exeat*] Lindenius leg. *visita tot medicamentis exeat*; ut se in quodam MSS. reperisse, Constantinus adnotaverat. Sed mendum videtur esse in Codice illo, *tot pro tota*. Haec vox in aliquibus Codicibus posita est ante *medicamentis*. Codices alii habent, *visita tota medicamentis tota exeat*. Medicus I. stat pro veteri lectione, quam ego secutus sum.

49. *Tinctum melle demitti*] Lindenius leg. *et vinum melle, implendi causa demitti*. Ego particulam *et*, & duas voces, *implendi causa*, nullo in Codice inveni. Si aliquis Lindenii Codex em habet, videtur ex glossa habere.

50. *Si celerius id glutinatur, quam impletur*] Non igitur adhibendum linamentum, quod ulcus glutinari non sinit. Celsi sententiam minime assecutus est Lindenius, qui leg. *sed celerius sic glutinatur, quam impletur*. Pro *id glutinatur*, Codices Medici III. & VI. habent, *vel glutinatur*.

51. *κρίβιον*] Sc. reposuit Lindenius, cum antea legent, alii *medicaria*, alii *medicaria*, alii *medicaria*. Lindenio suffragantur Codices Medici: nisi quod primus habet, *ΗΡΙΟΝ*, & *fragilitudinem* pro *similitudine*, ut littora = vocis *ναψιν* praecedenti voci adhaesisse &

in m mutata fuisse videatur. In Codice IV. pro Graeca voce lacuna est: ex quo fortasse factum est, ut Fontius ex ingenio reposuerit, *mellearia*, quod habet Editio princeps ab eo procurata. Ceterum id ulceris genus & Galenus, & Aëtius & Graeci alii *ναψιν* appellant. Lindenius in vocibus proximis, a Graecis nominatur, omittit praepositionem α.

52. *Furunculo simile* &c.] Lindenius leg. *et furunculo simile; sed majus, et cum magno dolore*.

53. *In capillis*] Ita Lindenius in textu habet; Constantinus in libri margine. Sed ante utrumque Pantanus vidit, ita scribendum esse, *pro in scapulis*, quod est in MSS.

54. *Minus, super corpus eminens*] Sic lectione proxima: *super corpus quosque verrucula eminet*. Quem locum si attendisset Constantinus, quid *super corpus* significet, facilius intellexisset; nec, pro *corpus*, *caput* hic legendum putasset. Lindenius Constantinum sequitur; sed leg. *minus, et super caput eminens*, inserta particula *et*. Aliqui ita habent: *minus super corpus eminens*; adverbium *minus* ad *eminens* referentes.

55. *Si inciditur*] Lindenius leg. *et, si inciditur*.

fuerint 55. Super id, quod minus crebris foraminibus exasperatum est, recte imponitur & ficus arida, & lini semen in mulso coctum 57, & emplastra ac malagmata materiam educentia, aut quae proprie huc pertinentia supra posui 58. Super alterum, & eadem medicamenta, & farina ex mulso cocta, sic, ut ei dimidium resinae terebinthinae misceatur; & ficus in mulso decocta, cui paulum hyssopi contriti sit adjectum; & uvae taminiae pars quarta fico adjecta. Quod si parum in utrolibet genere medicamenta proficiunt, totum ulcus usque ad sanam carnem excidi oportet. Ulcere ablato 59, super plagam medicamenta danda sunt, primum, quae pus citent; deinde, quae purgent; tum, quae impleant.

14. Sunt vero quaedam verrucis similia; quorum diversa nomina, ut vitia sunt. Ἀκροχορδῶνα Graeci vocant 60, ubi sub cute coit aliquid durius, & interdum paulo asperius, coloris ejusdem; infra tenue, ad cutem latius 61: idque modicum est, quia raro fabae magnitudinem excedit. Vix unum tantum eodem tempore nascitur; sed fere 62 plura, maximeque in pueris 63; eaque nonnumquam subito desinunt, nonnumquam mediocrem inflammationem excitant; sub qua etiam in pus convertuntur 64. At Θύμιον 65 nominatur, quod super corpus quasi verrucula eminet, ad cutem tenue, supra latius 66, subdurem, & in summo per-

56. *Conferuntur*] *Al. confuerit.*

57. *In mulso coctum*] Aliqui MSS. Codices habent; quod in mulso coctum est: Aldina Edit. quod in vino coctum.

58. *Quae proprie huc pertinentia supra posui*] Cap. scilicet 18. hujus libri scilicet 18. Haec verba videntur firmare, quod a me propositum est, ut *πῶς* tibi fortasse legendum esse, non *πῶς*.

59. *Oportet. Ulcere ablato* &c.] Ita in Editione Lindenii. In Codice Mediceo I. *oportet. Ulcere ablato* &c. In aliis & MSS. & impressis libris; *oportet, & ulcere ablato* &c.

60. *Graeci vocant*] Vox Graeci abest a Codice Mediceo I.

61. *Infra tenue, ad cutem latius*] Contra thymium, de quo paulo post factum est: *ad cutem tenue, supra latius*. Nimirum acrochordon ac thymium tubercula quaedam sunt ad turbinis figuram accedentia, quorum alterum sub cute increcit, alterum cuti innascitur, & supra corpus eminet. Ita autem sunt composita, ut prius ad cutem basim habeat, posterius mucronem. Quidam variare conati sunt. Lindenius leg. *infra ad cutem tenue, supra latius*; ut est in MSS. Constantini. Viderint alii quantum Codicē. Nisi sit tribuendum. Ego quidem, cum Vaticani Medice-

que a vetustis Editionibus nihil discrepent, antiquam lectionem conservandam putavi.

62. *Fere*] In Codice Mediceo I. deest adverbium hoc.

63. *In pueris*] Lindenius omittit praepositionem in.

64. *Sub qua etiam in pus convertuntur*] Ita in Cod. Mediceo I. In aliis, *sunt quae etiam in pus convertuntur*; neque ita habent libri editi omnes.

65. *Θύμιον*] Alii thymium Latinis litteris scribunt. Lindenius tollit particulam *est*, legitque Ἀκροθύμιον, & infra acrothymium, cum acrothymis. Constantinus hic quidem adnotavit, in suo exemplari esse *Acrothymium*; infra vero nihil adscriptum. Ego in omnibus antiquis libris *est thymium* scriptum reperi; infraque thymium (vel timium) & postea thymis.

66. *Ad cutem tenue, supra latius*] Lindenius leg. *ad cutem latius, supra tenue*; ut habet la margine Constantini Editio, nullius tamen veteris Codicis testimonio allato. Medicei quidem Vaticanique veterem lectionem, quam ego secutus sum, confirmant. Ac thymium sub hac forma plerumque conspicietur. Verum facile apparet, quoniam causa ad hunc locum immutandum Constantinum ac Lindenium impulerit. Cum enim

perasperum: idque summum ⁶⁷ colorem floris thymi repraesentat, unde ei nomen est; ibique facile finditur, & cruentatur; nonnumquam aliquantum sanguinis fundit: fereque citra magnitudinem fabae Aegyptiacae est, raro majus, interdum perexiguum. Modo autem unum, modo plura nascuntur, vel in palmis, vel in inferioribus ⁶⁸ pedum partibus: pessima tamen in obscoenis sunt; maximeque ibi sanguinem fundunt. *Mymecia* autem vocantur humiliora thymio durioraque: quae radices altius exigunt ⁶⁹, majoremque dolorem movent; infra lata, supra autem tenuia; minus sanguinis mittunt; magnitudine vix umquam lupini modum excedunt. Nascuntur ea quoque aut in palmis, aut in inferioribus partibus pedum. Clavus autem nonnumquam quidem etiam alibi ⁷⁰, sed in pedibus tamen maxime nascitur, praecipue ex contuso ⁷¹; quamvis interdum aliter: doloremque ⁷², etiamsi non alias, tamen ingredienti movet. Ex his acrochordon & ⁷³ thymium saepe etiam per se finiuntur; & quo minora sunt, eo magis: myrmecia & clavi sine curatione vix umquam desinunt. Acrochordon, si excisa ⁷⁴ est, nullam radiculam relinquit, ideoque ne renascitur quidem: thymio clavoque excisis, subter rotunda radícula nascitur ⁷⁵, quae penitus descendit ad carnem; eaque relicta idem rursus exigit: myrmecia latissimis radicibus inhaerent; ideoque ne excidi quidem sine magna exulceratione possunt. Clavum subinde radere, commodissimum est: nam sine ulla vi
sic

verba illa, *infra tenue, ad cutem latius*. Ipsi ita legerent: *infra ad cutem tenue, supra latius*; hic ad cutem latius, supra tenue reposuerunt, quo thymium ab acrochordone differret.

67. *Idque summum*] In Codice Mediceo 1. *aeque summum*: in Editione Lindenii, *Id, quae summum*.

68. *Vel in palmis, vel in inferioribus &c.*] Ita ex Lindenio; quam lectionem Codex Mediceus 1. confirmat, in quo est, *vel in palmis, vel inferioribus &c.* Alii Codices ita habent: *vel in talis palmis vel in inferioribus* (al. *vel inferioribus*) &c. Editiones antiquae: *vel in talis vel palmis, vel inferioribus &c.* Sed vocem *talis* Institiam esse, vel ex eo colligi potest, quod infra, ubi haec de myrmeciis scribuntur: *Nascuntur ea quoque aut in palmis, aut in inferioribus partibus pedum*; quae verba locum hunc procul dubio respiciunt; nihil de talis occurrit.

69. *Exigunt*] Constantinus legere mallet *adigunt*; *Amelovecnus aequat*, vel *exseruat*. Sed omnes antiqui libri habent *exigunt*: & quidem recte. Infra quoque antiqui libri, *eaeque relicta*

idem rursus exigit, non exit, ut Constantinus & Lindenius ediderunt. Vide quae Morgagnus scripsit ad locum illum lib. 8. cap. 1. *Nam malus cum toto esse, quod superiores dentes exigit &c.*

70. *Etiam alibi*] Particulam etiam Codex Mediceus 1. non habet.

71. *Praecipue ac contuso*] Al. *praecipue tamen ex contuso*. Linden. *praecipue autem ex contuso*. Ego ita reposui ex Codice Mediceo 1.

72. *Doloremque*] Codex Mediceus 1. habet *dolorem*.

73. *Et*] Codex Mediceus 1. habet *aut*: alii Codices & omnes antiquae Editiones sine, quod Constantinus in sic & mutandum putabat. Ego reposui &, ut est in Edit. Lindenii.

74. *Excisa*] In multis MSS. Codicibus legitur *excisum*.

75. *Subter rotunda radícula nascitur*] Subter eodem modo adverbialiter adhibetur lib. 5. cap. 28. sect. 7. *Syringa quoque est isomer, in qua subter concreta quaedam ex pure & sanguine quasi glandulae oriuntur*. Erisidenius leg. *subterrotunda radícula nascitur*. Et sane in Codice Mediceo 1. scriptum est *sub-*

fic mollescit; ac ⁷⁶ si sanguinis quoque aliquid emissum est, saepe emoritur. Tollitur etiam, si quis eum circumpurgat, deinde imponit resinam, cui miscuit pulveris paulum, quem ex lapide molari contrito fecit. Cetera vero genera medicamentis adurenda sunt: aliisque id, quod ex faece vini; myrmecis id, quod ex alumine & sandaracha fit, aptissimum est. Sed ea, quae circa sunt, foliis contegi debent, ne ipsa quoque exulcerentur: deinde postea lenticula imponi. Tollit thymium ⁷⁷ etiam ficus in aqua cocta ⁷⁸.

15. At pustulae ⁷⁹ maxime vernis temporibus oriuntur. Earum plura genera sunt. Nam modo circa totum corpus partemve asprutudo ⁸⁰ quaedam fit, similis iis pustulis, quae ex urtica, vel ex sudore ⁸¹ nascuntur: *ἰζαυθήματα* Graeci vocant. Eaeque modo rubent, modo colorem cutis non excedunt. Nonnumquam plures, similes varis oriuntur; nonnumquam majores: pustulae lividae ⁸², aut pallidae, aut nigrae, aut aliter naturali colore mutato; subestque his ⁸³ humor: ubi eae ruptae sunt, infra quasi exulcerata caro apparet: *φλύδαραι* Graece nominantur ⁸⁴. Fiunt vel ex frigore, vel ex igni, vel ex medicamentis. *φλυζάκων* ⁸⁵ autem paulo durior pustula est, subalbida, acuta; ex qua ipsa

subrutunda, non *subter rutunda*: sed fortasse mendose. Itaque Codices ceteros & antiquas Editiones sequi malui.

76. *Sine ulla vi sic mollescit; ac &c.* Pro mollescit, alii leg. *emollescit*. Codex Medicus I. habet mollescit, ut Lindenius edidit: sed, pro vi sic, iacendose *vis hic*; & hoc pro ac.

77. *Lenticula imponi. Tollit thymium &c.* Olim legebatur; lenticula imponi solet. Tollit thymium &c. Verbum *foles* Lindenius iure expulit; idque Codex Medicus I. non habet. Sed idem, pro thymium, hic quoque repositus *acanthium*. In Codice modo allato ita legitur: *lenticulam poni tollit thymium &c.*

78. *Cocta*] Linden. *decocta*.

79. *Pustulae*] Codex Medicus I. hac sectione pustulas constanter scriptum habet: alii non item. Nam hic *pustulae*, & paulo infra *similis iis pustulis*: sed mox *pustulas lividas*, & *pustulorum genus*: postea rursus ad eas *pustulas*, & *ungi ex cerussa pustulae debent*. Ac ne idem saepius dicendum sit, alicubi *pustulae*, alibi vero *pustulas*, magna Codicum Inconstantia, in Celfo legitur.

80. *Asprutudo*] Ita in Codice Medico I. Itemque in Codice Scaligeri, ut est in Lexico Scriboniano a Rhodio annotatum; & in alio Constantini. Alii leg. *asprea*.

81. *Pel ex sudore*] In Codice Medico I. vel *sudore*.

82. *Nonnumquam majores: pustulae lividae &c.*] Distinctionis notum, quae est post vocem *majores*, alii omittunt. Lindenius ita leg. *nonnumquam majores. Pustulae, lividae sunt &c.* Sed verbum *sunt* abest ab omnibus antiquis libris.

83. *Hic*] Linden. *illuc*.

84. *Φλύδαραι Graece nominantur*] Codex Medicus I. ita habet *ΦΙΑΚΤΕΝΑΙ* *Greci nominantur*: II. III. V. VI. VII. *ΦΑΥΚΤΑΙΝΑΙ* *Graece nominantur*. In IV. loco Graecae vocis *ΦΑΥΚΤΑΙΝΑΙ*, a librario omisae, alia manu scriptum est *helcoides*, itaque legitur: *helcoides Graece nominantur*: quo cum Codice princeps Florentina aliaeque per vetustas Editiones consentiunt. Caesariana, Rucliana, & aliae habent *ἰλαυδῆς*, Graecis litteris. Egnatius leg. *φλυδαίναι* *Graece nominantur*: Constantinus, *ἰλαυδῆς* *Graece nominantur*: Stephanus, *φλύδαίναι* *Graece nominantur*: Lindenius, *φλύδαίναι* *ἰλαυδῆς* *Graece nominantur*.

85. *Φλυζάκων*] Alii cum Egnatio & Caesario leg. *Physicorum*: (nam quod habet Aldina Editio *Physicorum*, id manifestum est mendum) Et sine in Codicibus Medicis, primo & quarto exceptis, est vel *ΥΔΡΑΡΙΟΝ*. Sed in primo *Physicorum*: atque ita prorsus habent Editiones antiquae.

ipsa quod exprimitur, humidum est. Ex pustulis vero nonnumquam etiam ulcuscula fiunt, aut aridiora, aut humidiora, & modo tantum cum prurigine, modo etiam cum inflammatione ac dolore; exitque aut pus, aut sanies, aut utrumque. Maximeque id evenit in aetate puerili; raro in medio corpore; saepe in eminentibus partibus. Pessima pustula est, quae *πυκνὴ* vocatur. Ea colore vel sublivida, vel subnigra ⁸⁶, vel alba esse consuevit: circa hanc autem vehemens inflammatio est; & cum adapertha ⁸⁷ est, reperitur intus exulceratio mucosa, colore ⁸⁸ humori suo similis. Dolor ex ea supra magnitudinem ejus est: neque enim ea faba major est. Atque haec quoque oritur in eminentibus partibus, & fere noctu; unde nomen quoque a Graecis ei est impositum ⁸⁹. In omni vero pustularum curatione primum est, multum ambulare atque exerceri; si quid ista prohibet, gestari: secundum est, cibum minuere; abstinere ab omnibus acribus & extenuantibus: eademque nutrices facere oportet, si lactens puer ita affectus est. Praeter haec is, qui jam ⁹⁰ robustus est, si pustulae minutae sunt, desudare in balneo debet; simulque super eas nitrum inspergere, oleoque vinum miscere, & sic ungi; tum descendere in solium. Si nihil sic proficitur, aut si majus ⁹¹ pustularum genus occupavit, imponenda lenticula est; detractaque summa pellicula, ad medicamenta lenia transeundum. Epinyctis post lenticulam, recte herba quoque sanguinali, vel viridi coriandro curatur. Ulcera vero ⁹² ex pustulis facta tollit spuma argenti cum semine foeni Graeci mista, sic, ut his invicem rosa atque intubi succus adjiciatur, donec mellis crassitudo ei fiat ⁹³. Proprie ad eas pustulas,

quiores. Lindeniana, & Henrici Stephani *φλυζακτος*. Apud Auctorem quoque Cosciturum Praenotionum sect. 114. Foellius in quibusdam Codicibus, pro *φλυζακτος*, *φλυζακτος* invenit. Ceterum Hieronymus Rubcus veterem lectionem sustineri posse negat, quod *φλυζακτος* idem sit ac *φλυζακτος*, ut scribit Galenus ad loc. cit. Coac. Praenot. *φλυζακτος* autem a Celfo supra descriptae sint. Sed argumentum hoc nullius est momenti; nec plus valet, si *φλυζακτος*, quam si, ut ipsi Rubeo placet, *ψυδζακτος* legatur. Nam idem Galenus ad lib. 2. Epidem. *φλυζακτιδης* exponit *ψυδζακτος*; atque Hippocrates quoque, ut observat Foellius, indiscretis his nominibus usus est.

⁸⁶. Subnigra] In Codice Mediceo I. legitur nigra.

⁸⁷. Adapertha] Lindenius leg. *aperta*.

⁸⁸. Colore] Al. color est.

⁸⁹. Nomen quoque a Graecis ei est impositum]

Alii omnes leg. nomen quoque a Graecis ei *impositum* est. Ego vocem *impositum*, quam credibile est ab explanatore aliquo additam fuisse, omisi ex fide Codicis Medicei I.

⁹⁰. Jam] Pantinus & Lindenius, tam; quos Caesarii Editio an. 1532. deceptit. Editio prima ejusdem Caesarii habet jam, ut est in MSS. & ut alii legunt.

⁹¹. Majus] MSS. Codices alii, malum; alii, ut Medicus I. majus, alii habent utraque vocem. Vulgati omnes, majus.

⁹². Ulcera vero] Particula vero non est in Cod. Mediceo I.

⁹³. Crassitudo ei fiat] Ita in Codice modo alato & Lindenii Editione. In Editionibus vetustis & Codicibus aliis omittitur ei: quo modo est sect. proxima, dum mellis crassitudo fiat; & cap. 25. hujus libri sect. 3. sine ulla Codicum varietate, donec crassitudo sordium fiat. Autamen sect. 17. ejus.

stulas, quae infantes male habent, lapidis, quem *πυρίτην* 94 vocant, p. x. viii. cum quinquaginta amaris nucibus miscetur, adjiciunturque olei cyathi tres. Sed prius ungi ex cerussa pustulae debent, tum 95 hoc illini.

16. Scabies vero est durior cutis, rubicunda 96, ex qua pustulae oriuntur, quaedam humidiores, quaedam sicciores. Exit ex quibusdam sanies, sitque ex his continuata exulceratio pruriens, serpitque in quibusdam cito. Atque in aliis quidem ex toto desinit, in aliis vero certo tempore anni revertitur. Quo asperior est, quoque prurit magis, eo difficilius tollitur. Itaque cam, quae talis est, *δυσίαν*, id est, feram 97, Graeci appellant. In hac quoque victus ratio eadem, quae supra, necessaria est. Medicamentum autem ad incipientem hanc idoneum est quod fit ex spodii, croci, aeruginis, singulorum p. x. =. 98 piperis albi, omphacii, singulorum p. x. i. cadmia p. x. viii. At ubi jam exulceratio est, id, quod fit ex sulphuris p. x. i. cerae p. x. iv. picis liquidae hemina, olei sextariis duobus: quae simul incoquantur, dum crassitudo mellis fiat 99. Est etiam, quod ad Protarchum auctorem refertur. Habet i farinae lupinorum sextarium, nitri cyathos quatuor, picis liquidae heminam, resinae humidae selibram, aceti cyathos tres. Crocum quoque, lycium, aerugo, myrrha, cinis, aequis portionibus recte mis-

cen-

eiusdem cap. habetur; donec mellis crassitudo hinc fiat.

94. *Πυρίτην* vocant] Alii plures habent *pyriten* Iainis litteris. Lindenius leg. *πυρίτην* Graeci vocant.

95. Tum] Linden. *Et tum*.

96. *Durior cutis, rubicunda*] Ita in Cod. Mediceo I. & in Vaticano VI. Modus tamen dicendi durior est; neque Celsum sic locutum existimo. Quod vero in aliis est Codicibus & in Editionibus antiquioribus, *durior cutis rubicundus*, manifeste mendosum est. Aldina Editio & Cod. Vaticanus VII. habent, *humor cutis rubicundus*; Ruellius, Pantinus, alique, Caesario duce, leg. *durior cutis rubicundior*: Constantinus ex conjectura, *tumor durior cutis rubicundior*; alii, ut idem Constantinus adnotat, *durities cutis rubicundior*; atque ita edidit Lindenius. At Morgagnus suspicatur, non durior, nec durities Celsum scripsisse, sed fortasse *aspritudo*; quemadmodum in superiore sect. circa totum corpus partemve aspritudo quoad fit. Atque hanc suam conjecturam eo probabiliorē credit, quod paulo post sequatur, *Quo asperior est &c.* Adde & Paulum Aeginetam lib. 4. cap. 2. ubi agit de scabie, sic habere: cu-

stis aspritudo est cum pruritu; & Columellam lib. 7. cap. 5. de ovibus hoc malo affectis: *subest aspera cutis, & velut quaedam prurigo*; (al. *porrigo*, & quidem rectius). Ego tamen vocem *durior*, sive quis malit *durities*, summovere non ausim; quia eandem Celsus adhibet sectione proxima, de similitudine loquens, quam impetigo & scabies habent inter se. *Minime*, inquit, male est, quae similitudine scabiem repraesentat: nam *est rubet & durior est &c.*

97. *Id est, feram*] Alii voces has tres parenthesis includunt; Lindenius transfert post duas proximas Graeci appellant. Sed fortasse explodendae sunt. Eandem interpretationem veteres Codices habent sect. 18. huius capituli.

98. *P. x. =.]* Reposui sextantis notam, cum in Codice Mediceo I. sit, p. 9. =. Antea legabatur, p. x. i.

99. *Incoquantur, dum crassitudo mellis fiat*] Pro fiat, Codex Mediceus I. habet sit. Lindenius leg. *sique ad crassitudinem mellis incoquantur*; quae explicatio quaedam est.

1. *Habet*] Ita in Codice Mediceo I. Palvincinus addidit *huc*; unde in vulgatis legitur, *Habere huc*. In aliis MSS. *Habet huc*.

centur, & ex passo coquuntur: idque omnem pituitam utique sustinet. Ac si nihil aliud est, amurca ad tertiam partem decocta, vel sulphur pici liquidæ mistum, sicut in pecoribus 3 propofui, hominibus quoque scabie laborantibus opitulatur.

17. Impetiginis vero species sunt quatuor. Minime mala est, quæ similitudine scabiei repræsentat: nam & rubet, & durior est, & exulcerata est 4, & rodit 5. Distat autem ab ea, quod 6 magis exulcerata est, & variis similes pustulas habet; videnturque esse in ea quasi bullulæ quaedam, ex quibus interposito tempore squamulæ resolvuntur 7; certioribusque hæc 8 temporibus revertitur. Alterum genus pejus est, simile 9 papulæ fere, sed asperius rubicundiusque, figuras varias habens 10: squamulæ ex summa cute discedunt 11, rosio major est, celerius & latius procedit, certioribusque etiamnum, quam prior 12, temporibus & fit, & desinit. Rubra cognominatur 13. Tertia etiamnum deterior est: nam & crassior est, & durior, & magis tumet; in summa cute finditur, & vehementius rodit; ipsa quoque squamosa, sed nigra; proceditque & late, nec tarde; & minus errat in temporibus, quibus 14

aut

1. *Pituitam utique sustinet*] Reprimit, compescit; ut recte explicat Constantinus. Cap. 25. sect.

2. huius lib. *pituitam in oculis decurrentem tenent*. Sed & Constantinus & alii quoque leg. ubique; nec aliter habent MSS. Codices. Lindenius reposuit utique; in quo sequendus videtur: non item in ceteris, quæ mutavit. Sic enim legit: *utique scabiem sanat*. Sed Celsus humorem intelligit, qui pustulas excitat: quo sensu *eruptioes pituitæ* Plinius dixit lib. 23. cap. 2. & 9. lib. 26. cap. 11. lib. 28. cap. 9. & alibi quoque.

3. *In pecoribus*] Id est, in libris Rei Rusticæ: quæ Constantii explanationem Critici omnes probant. Quod autem ad modum dicendi, vid. adnot. 63. lib. 4. cap. 18. Lindenius leg. *de pecoribus*.

4. *Exulcerata est*] Viletur impetiginem Celsus vocare, quam Græci *σιρπις* appellant. Lindenius omittit est.

5. *Rodit*] Ita Lindenius. Constantinus quoque margini adscripsit *erodit*, pro *roditur*; ut alii legunt, & ego inveni in MSS. Sed & infra Medicus vetustior habet *vehementius roditur*: ubi alii MSS. & omnes vulgati libri rectius, *vehementius rodit*.

6. *Ab ea, quod* &c.] In Editionibus antiquioribus, *ab ea, quia* &c. Lindenius leg. *ab ea, quæ* &c. Ego secutus sum Codicem Medicum 1. Alii Codices habent, *ab ea quæ ubi* &c.

7. *Squamulæ resolvuntur*] Lindenius leg. *quæ squamulæ solvantur*.

8. *Hæc*] Antæ Lindenium legebatur *hoc*; ut est in MSS.

9. *Genus pejus est, simile* &c.] In aliis Codicibus MSS. legitur, *genus est ei simile*; in aliis, *genus est ei simile*; in aliis, *genus est enim ei simile*. Medicus 1. consentit cum libris impressis, qui & ipsi inter se consentiunt; nisi quod Lindenius edidit, *genus est pejus & simile* &c. cum alii habeant, *genus pejus est, simile* &c.

10. *Habens*] In Codice Mediceo 1. habet. 11. *Discedunt*] *Discedere*, quemadmodum lib. 8. cap. 3. *abscedere* & *recedere*. Neque tamen hæc lætio est omnino certa: nam Cod. Medicus 1. habet *descendunt*; fortasse pro *decidunt*: Lindenii Editio *decidunt*.

12. *Etiamnum, quam prior*] Alii leg. *novumquam prior*; sed perperam. Lindenius, etiam, *quam prior*. Ego ex Cod. Mediceo vetustiore, *etiamnum, quam prior*.

13. *Rubra cognominatur*] In Editionibus antiquis, & in Codicibus MSS. *Rubrica*; quod fortasse ortum est ex proxima syllaba perperam duplicata. Lindenius reposuit *Rubra*. Sic infra, *Nigræ cognomen est*.

14. *Sed nigra; proceditque & late, nec tarde; & minus errat in temporibus, quibus* &c.] Corruptus est hic locus in omnibus libris. Ita lexi-

tur

aut oritur, aut definit; neque ex toto tollitur. Nigrae cognomen est. Quartum genus est, quod curationem omnino non recipit, distans colore: nam subalbium est, & recenti cicatrici simile; squamulasque habet pallidas, quasdam subalbidas ¹⁵, quasdam lenticulae similes; quibus demptis, nonnumquam profuit sanguis. Alioquin vero humor ejus albidus est, cutis dura atque fissi est; proceditque latius. Haec vero omnia genera maxime oritur in pedibus, & manibus; atque ungues quoque infestant. Medicamentum non aliud valentius est, quam quod ad scabiem quoque pertinere sub auctore Protarcho retuli. Serapion autem, nitri p. x. ii. sulphuris p. x. iv. excipiebat resina copiosa, eo-
que utebatur.

18. Papularum vero duo genera sunt. Alterum, in quo ¹⁶ per minimas pustulas cutis exasperatur, & rubet, leviterque roditur; medium habet pauxillo laevius; tarde serpit: idque vitium maxime rotundum incipit, eademque ratione in orbem procedit. Altera autem est, quam *αγρία* ¹⁷ Graeci appellant: in qua similiter quidem, sed magis cutis exasperatur, exulceraturque, ac vehementius & roditur ¹⁸, & rubet, & interdum ¹⁹ etiam pilos remittit. Quae minus rotunda est, difficilius sanescit: nisi sublata est, in impetiginem vertitur. Sed levis papula etiam, si jejuna saliva quotidie defricatur, sanescit: major, commodissime murali herba tollitur, si super eadem trita est ²⁰. Vt vero ad com-

tur in Codice Mediceo primo. In aliis; *sed nigra procedit, & late, & tarde minus serpit, in temporibus quibus*: neque ab his veteres Editiones discrepant; nisi quod aliter interpungunt, & omittunt vocem *quibus*, quae deest etiam in MSS. Medicis IV. & V. & in Vaticano I. Fortasse locus ita restituendus est: *sed nigra; proceditque & minus late & tarde; errat in temporibus, quibus &c.* Dixit paulo ante, secundum genus impetiginis celerius & latius procedere, quam primum; certioribusque temporibus & fieri & desinere; quamvis primum quoque genus certis temporibus revertatur. Nunc dicit, tertium genus in hoc a secundo differre, quod tarde & minus late procedit, incertisque temporibus aut oritur aut desinit. Constantinus sic legendum putat: *sed nigra procedit: & late, & tarde, & minus serpit, neque in certis temporibus aut oritur, aut desinit.* Lindenius addidit: *sed nigra est; proceditque & late, nec tardas: minus vero errat in temporibus, quibus &c.*

15. *Pallidas, quasdam subalbidas*] Tria haec verba non habet Codex Mediceus I.

16. *Alterum, in quo &c.*] Ita in Cod. Medi-

ceo I. Alii leg. *Alter est, in quo &c.* fortasse quia infra quoque est *Alter*. Lindenius, *Alterum est, in quo*; infra vero, *Alterum est*, omissa particula *autem*. Vitrumque genus Graeci *αγρία* vocant.

17. *Quam αγρία*] In MSS. & in omnibus fere Editionibus additur, *id est, feram*. Ego secutus sum Egnatium & Linderium, qui putilum interpretationem omiserunt. In Codice Mediceo I. *αγρία* Latinis litteris scribitur; in aliis, *αγρίων* per m.

18. *Vehementius & roditur*] Omnes Medicei Codices, praeter primum, habent, *vehementius eroditur*.

19. *Et interdum*] Alii omittunt *&c.* Adhuc est haec particula a Lindenio, & habetur in Cod. Mediceo I.

20. *Si super eadem trita est*] Ita edidit Lindenius; cum antea legeretur, *si sub ea trita est*. In Cod. Mediceo I. *si sub eadem trita est*. Quorum nihil placet. Sensus esse videtur; si haec trita super illam sit imposita. Sed verba, opinor, depravata sunt.

N n

composita medicamenta veniamus, idem illud Protarchi tanto valentius in his est, quanto minus in his vitii ²¹ est. Alterum ad idem Myronis ²²: nitri rubri, thuris, singulorum p. x. i. cantharidum purgatarum p. x. ii, sulphuris ignem non experti tantundem, resinae terebinthinæ liquidæ p. x. xx. farinae lolii sext. iiii. ²³ gith ²⁴ cyathi tres ²⁵, picis crudæ sextarius ²⁶.

19. Vitiligo quoque, quamvis per se nullum periculum adfert; tamen & foeda est, & ex malo corporis habitu fit. Ejus tres species sunt. $\Lambda\lambda\phi\theta$ vocatur, ubi color albus est, fere subasper & non continuus, ut quaedam quasi guttae dispersæ esse videantur; interdum etiam latus, & cum quibusdam intermissionibus serpit. $\mu\acute{\alpha}\lambda\alpha\varsigma$ colore ab hoc differt, quia niger est, & umbræ similis: cetera eadem sunt. $\Delta\epsilon\upsilon\kappa\eta$ habet quiddam simile alphi, sed magis albida est, & altius descendit; in eaque albi pili sunt, & lanugini similes. Omnia hæc serpunt: sed in aliis celerius, in aliis tardius. Alphos & Melas in quibusdam variis temporibus & oriuntur ²⁷ & desinunt: Leuce, quem occupavit, non facile dimittit. Priora curationem non difficillimam recipiunt: ultimum vix umquam faneſcit; ac, si quid ei vitio deemptum est, tamen non ex toto sanus color redditur. Vtrum autem aliquod horum sanabile sit, an non sit ²⁸; experimento facile colligitur. Incidi enim cutis debet, aut acu pungi: si sanguis exit, quod fere fit in duobus prioribus, remedio locus est; si humor albidus, sanari non potest. Itaque ab hoc quidem abstinendum est. Super id vero, quod curationem recipit, imponenda lenticula mista cum sulphure & thure, sic, ut ea contrita ex aceto sit ²⁹. Aliud ad idem, quod ad Irenæum auctorem

rem

21. *Psil*] In MSS. multis, vitium.

22. *Myronis*] Lindenii Editio, *Alicone*, & seſt. proxima, *Alicone*. Et sane Miconem Celsus supra nominavit cap. 18. hujus libri seſt. 26. Hic tamen omnes veteres Codices habent *Myronis*, & infra, *Myrene*.

23. *Sext. III.*] Alii leg. *semit*, ut est in Editione 1. Error ortus est ex non intellecta sextarii nota, quam habent MSS. Codices; scilicet *S. III*.

24. *Gith*] Quidam scribunt *git* sine aspiratione. In Cod. Mediceo I. est *githi*.

25. *Cyathi tres*] Alii leg. *cyathos tres*; ut est in Codicibus MSS. Sed recta constructio primum casum postulat: itaque reſolui *cyathi* cum Lindenio.

26. *Sextarius*] Aldina Edit. *Sext.* Cod. Cod. Medicei, excepto primo, *fixtorium*. Sed legendum

sextarius. In Codice Mediceo primo habetur, *ſeſtis crudæ I.* scilicet *cyathus*. Hinc Editiones præſe, *picis crudæ unum*. Continiana unum habet in textu, *sext.* In margine, Lindenius utrumque ſumpſit, & edidit, *sext. unum*; oblitus se *cyathi*, pro *cyathus*, supra reſpoſiſſe, ideoque & *sext. unum* legi oportere. Ceterum in Cod. Mediceo I. ex Palavicini emendatione est, *sext. I.* Et sine picis crudæ *cyathus ſais* esse non videtur ad arida medicamenta, quæ in hac compositione ſunt, cogenda.

27. *Et oriuntur*] Lindenius omittit *Et*.

28. *Au non fit*] Lindenius tollit verbum *fit*.

Eadem tamen hæc forma reperitur in lib. 7. cip.

2. *conſiderari debet, nervoſumne li locus fit, an non fit*. Nec ipſe Lindenius aliter ibi legit.

29. *Sic*] Scilicet lenticula, Codex tamen Mediceus I. habet *ſus*.

rem refertur. Alcyonium, nitrum, cuminum³⁰, fici folia arida paribus portionibus contunduntur, adjecto aceto. His in sole vitiligo³¹ perungitur; deinde non ita multo post, ne nimis erodatur, eluitur. Proprie quidam³², Myrone auctore, eos, quos Alphos vocari dixi, hoc medicamento perungunt: sulphuris p. x. =. aluminis scissilis p. x. =. nitri p. x. =. ³³ myrti aridae contritae³⁴ acetabulum miscent, deinde in balneo super vitiliginem inspergunt farinam ex faba, tum haec inducunt. Ii vero, quos Melanas vocari dixi, curantur, cum simul contrita sunt alcyonium, thus, hordeum, faba, eaque sine oleo³⁵ in balneo ante sudorem insperguntur; tum³⁶ genus id vitiliginis defricatur.

30. Cuminum] In Codice modo allato deest vox haec.

31. Vitiligo] In multis MSS. Codicibus, vitium; in Mediceo III. vitiligo: in I. tum hic, tum supra, vitiligo; infra vero, vitiliginem & vitiliginis.

32. Quidam] Ita ex Cod. Mediceo I. & Constantini conjectura. Alii leg. quidem.

33. Sulphuris p. x. =. aluminis scissilis p. x. =. nitri p. x. =.] In Cod. Mediceo I. sulphuris p. p. =. aluminis scissilis p. p. =. nitri p. p. =. Ego x. pro p hic quoque, ut alibi, reposui: quod ad cetera attinet, Codicem illum secutus sum. In Codicibus aliis, sulphuris p. x. IIII. reliqua desiderantur. Sed in IV. illa, p. x. IIII. oblitterata sunt, & haec alia manu marginali adscripta: p. p. =. nitri p. p. =. =. Editiones omnes habent; sulphuris p. x. II. nitri p. x. IIII. praeter Aldinum, in qua est, sulphuris p. p. Z. aluminis scissilis p. p. Z. nitri p. x. IIII.

34. Myrti aridae contritae] Alii leg. myrrhae aridae contritae; nec veterum Codicum testimonio carent. Nam Medici IV. & V. habent myrras. Alii tamen, myrrae. Murta autem, vel myrtina athena invenitur in Celsi Codicibus; ut ex meis annotationibus cognosci potest; idemque est ac

myrtus. In Mediceo vetustiori habetur myrti; in Edit. Aldina myrti: In utroque radice contrita, pro aridae contritae. Ego, pro myrrhae, reposui myrti; sed aridae contritae ex aliorum Codicum fide retinui, quod adjectum aridae magis myrto conveniat, quam myrrhae. Porro alia quoque compositio adversus Althum apud Paulum Aeginetam lib. 4. cap. 6. habet myrtum; decoctumque ex myrti foliis aquam idem vitium proponit Dioscorides lib. 1. cap. 155. Ceterum idem mendum Gesnerus animadvertit in quodam Vegetii Codice, in quo, pro myrtam quoque aridam conterer, ut vulgo legitur, est, myrrham quoque &c.

35. Faba, eaque sine oleo] Alii leg. faba sine oleo. Sed Lindenii lectionem, quam sequor, Mediceus primus, alique optimae notae Codices confirmant. In aliquibus est, fabae (vel fabae) eaque &c. quod mendum unde ortum sit, facile apparet. Prima scilicet littera vocis eaque in diphthongum coacta cum extrema vocis praecedentis.

36. Tum] Lindenius leg. ac tum. Videtur sumptissio ex margine Editionis Constantianae, ubi hic locus ita legitur: cum simul contrita alcyonium, thus, hordeum, fabae, sine oleo in balneo insperguntur, ac tum &c.

L I B E R S E X T V S.

I. **D**ixi de iis vitiis, quae per totum corpus orientia, medicamentorum auxilia desiderant: nunc ad ea veniam, quae non nisi in singulis partibus incidere consueverunt, orsus a capite. In hoc igitur capillis fluentibus maxime quidem saepe radendo succurritur. Adjicit autem 37 vim quamdam ad continendum ladanum cum oleo mistum. Nunc de iis capillis loquor, qui post morbum fere fluunt. Nam, quo minus caput quibusdam aetate nudetur, succurri nullo modo potest.

II. Porrigo autem est, ubi inter pilos quaedam quasi squamulae surgunt, caeque a cute resolvuntur; & interdum madent, multo saepius ficcae sunt. Idque evenit modo sine ulcere, modo exulcerato loco: huic quoque modo malo odore, modo nullo accedente. Fereque id in capillo fit 38, rarius in barba, aliquando etiam in supercilio: ac neque sine aliquo vitio corporis nascitur, neque ex toto inutile est. Nam bene integro capite, non exit: ubi aliquod in eo vitium est, non incommodum est, summam cutem potius subinde corrumpi, quam, id, quod nocet, in aliam partem magis necessariam verti. Commodius est ergo subinde peccando repurgare, quam id ex toto prohibere. Si tamen ea res nimium 39 offendit (quod humore sequente fieri potest; magisque si is etiam mali odoris est) caput saepe radendum est; dein id super adjuvandum aliquibus ex leviter reprimentibus; quale est nitrum cum aceto, vel ladanum cum myrteo & vino 40, vel myrobalanum cum vino. Si parum per haec proficitur, vehementioribus uti licet; cum eo, ut sciamus, utique in recenti vitio id inutile esse.

III. Est etiam ulcerus, quod a fici similitudine *σύνσκις* a Graecis nominatur. Caro exrescit 41: & id quidem generale est. Sub eo vero duae spe-

37. *Autem*] Ita in MSS. quibusdam. Mediceus I. habet enim, ut est in vulgatis. Lindenius leg. *etiam*, quemadmodum Constantino legendum videbatur.

38. *In capillo fit*] Id est, in ea capitis parte, quae capillo tegitur. Eodem modo loquitur in cap. 3. & in 4. Codex Medicus I. addit *in capite*; quae est interpretatio quaedam in contextum temere illata.

39. *Nimium*] Lindenius leg. *magis*; deinde, *quod nimium humore sequente*.

40. *Cum myrteo & vino*] H. e. cum oleo myr-

teo & vino. Sic autem Lindenius edidit; cui suffragatur Codex Medicus vetustior. Porro oleo myrteo antiquos Medicos ad porriginem uti solitos, apparet ex Dioscoride lib. 1. cap. 49. & ex Galeno lib. 1. de composit. medic. s. I. cap. 8. ubi etiam Damocritus compositio describitur, ex ladanis, cerussa, & sulphure ignem non experto, quibus vinum & oleum myrteum adiciebatur. Alii leg. *cum myrteo vino*.

41. *Caro exrescit*] Lindenius leg. *quia caro in eo exrescit*.

species sunt. Alterum ⁴² ulcus durum & rotundum est: alterum humidum & inaequale. Ex duro exiguum quiddam & glutinosum exit: ex humido plus, & mali odoris. Fit utrique ⁴³ in iis partibus, quae pilis conteguntur: sed id quidem ⁴⁴, quod callosum & rotundum est, maxime in barba; id vero, quod humidum, praecipue in capillo. Super utrumque oportet imponere elaterium, aut lini semen contritum & aqua coactum, aut ficum in aqua decoctam, aut emplastrum tetrapharmacum ex aceto subactum. Terra quoque Eretria ex aceto liquata recte illinitur.

IV. Arearum quoque duo genera sunt. Commune utrique est, quod emortua summa pellicula pili primum extenuantur, deinde excidunt: ac, si ictus is locus est, sanguis exit liquidus, & mali odoris: increscitque utrumque in aliis celeriter, in aliis tarde. Pejus est, quod densam cutem, & subpinguem, & ex toto glabram fecit. Sed ea, quae *ἀλωπεκία* nominatur, sub qualibet figura dilatatur. Fit & in capillo, & in barba. Id vero, quod a serpentis similitudine *ἰφίανος* appellatur ⁴⁵, incipit ab occipitio; duorum digitorum latitudinem non excedit; ad aures duobus capitibus serpit; quibusdam etiam ad frontem, donec se duo capita in priorem partem committant. Illud vitium in qualibet aetate est; hoc fere in infantibus: illud vix umquam sine curatione, hoc per se saepe finitur. Quidam haec genera arearum scalpello exasperant: quidam illi-nunt adurentia ex oleo; maximeque chartam combustam: quidam resinam terebinthinam cum thapsia inducunt. Sed nihil melius est, quam novacula quotidie radere: quia ⁴⁶, cum paulatim summa pellicula excisa est, adaperiuntur pilorum radiculae. Neque ante oportet desistere, quam frequentem pilum nasci apparuerit. Id autem, quod subinde raditur, illini atramento scriptorio ⁴⁷ satis est.

V. Pene ineptiae sunt, curare varos, & lenticulas, & ephelidas: sed eripi tamen foeminis cura cultus sui non potest. Ex his autem, quae supra proposui ⁴⁸, vari lenticulaeque vulgo notae sunt; quamvis rarior ea

⁴². Alterum] Lindenius leg. Altera, tum hic, cum infra.

⁴³. Fit utrumque] Ita in Cod. Mediceo I. & Editione Lindenii. At ille interijciunt particulam vero.

⁴⁴. Id quidem] Lindenius omittit quidem.

⁴⁵. A serpentis similitudine ἰφίανος appellatur] Omnes MSS. Codices habent ἰφίαν; Editiones ἰφίανος, vel ἰφίανος, Graecis literis. Pollux lib. 8. cap. 25. sect. 192. ἰφίαν, ἰφίανος τρυχάν. Sed illi quoque ἰφίανος legendum, Critici conten-

dunt: quae vox certissima est; siquidem reperitur apud Galenum, Orisiasium, Paulum Aeginetam, Aëtium, Actuarium. In Cod. Mediceo I. deest vox serpentis.

⁴⁶. Quia] Al. quia. In Editione Lindenii & in Cod. Mediceo I. legitur quia.

⁴⁷. Scriptorio] Quod secundi vim habet, ut est apud Galenum lib. 9. de x. m. f. cap. 3. Scriphani & Lindenius leg. faterio; sed ego scriptorio repeti in omnibus MSS.

⁴⁸. Quae supra proposui] Codex Medicus 1.

species est, quam semion⁴⁹ Graeci vocant; cum sit ea lenticula rubi-
cundior, & inaequalior. Ephelis⁵⁰ vero a plerisque ignoratur: quae
nihil est, nisi asperitas quaedam & durities mali coloris. Cetera non
nisi in facie: lenticula⁵¹ etiam in alia parte nonnumquam nasci solet;
de qua per se scribere alio loco, visum operae pretium non est. Sed
vari commodissime tolluntur imposita resina, cui non minus⁵² quam
ipsa est, aluminis scissilis, & paulum mellis adjectum est. Lenticulam
tollunt galbanum & nitrum, cum pares portiones habent, contritaque
ex aceto sunt, donec ad mellis crassitudinem venerint. His corpus illi-
nendum, & interpositis pluribus horis, mane eluendum est, oleoque
leviter ungendum. Ephelidem tollit resina, cui tertia pars salis fossilis
& paulum mellis adjectum est. Ad omnia vero ista, atque etiam ad
colorandas cicatrices, potest⁵³ ea compositio, quae ad Tryphonem pa-
trem auctorem refertur. In ea pares portiones sunt myrobalani magma-
tis⁵⁴, cretae Cimoliae subcaeruleae, nucum amararum, farinae hordei
atque ervi, struthii albi, fertulae Campanae seminis: quae omnia con-
trita, melle quam amarissimo coguntur, illitumque a vespere usque ma-
ne eluitur⁵⁵.

VI. 1. Sed haec quidem mediocria sunt. Ingentibus vero & variis
casibus oculi nostri parent: qui cum magnam partem ad vitae simul &
usum & dulcedinem conferant, summa cura tuendi sunt. Protinus au-
tem orta lippitudine, quaedam notae sunt, ex quibus, quid eventurum
sit, colligere possumus. Nam si simul & lacrima⁵⁶ & tumor & crassia
pitui-

quas supra psyl. Tria haec verba mihi suspecta
sunt. Simile aliquid adnotavi in libro superiore
cap. 19. sect. 24.

49. Semion] Ita in MSS. Codicibus; quod
quid sit, plane ignoro. Fortasse scripsit *semion*;
& signum, ac velut impressam quendam notam
significavit. Editiones antiquiores habent *xen-*
on. Egnatius legit, *gion*; Caesarius, *phion*;
Lindenius, *phion*; Ronsseus in adnotationibus
habet *gion*; *deductio*, inquit, vocabuli etymo *ἀν-*
τὴν γῆν, quod percutere significat.

50. Ephelis] Quidam habent *Ephelis*, Gracilis
litteris, idem tamen supra scribunt *ephetidas*,
per litteras Latinas.

51. Lenticula] Ita in Cod. Mediceo L. Alii
leg. *lenticulae*; & deinde, *solent*.

52. Cui non minus] Codex modo allatus habet,
cui minus.

53. Petel] Lindenius leg. *prodest*.

54. Myrobalani magmatis] Contuli & presu-
my-

robalani recrementi; de quo Dioscorides lib. 4.
cap. 160. ut notat Paninus. Egnatius & alii leg.
myrobalani, *creomagmatis*: quod fortasse proba-
rem, si in MSS. aliquo reperissem.

55. Illitumque a vespere usque mane eluitur] In
Cod. Mediceo L. ita habetur: *illitumque aver*
per usque mane; & deest *eluitur*. Sed prima littera
vocis usque est ab alia manu; a Palavicino scilicet,
qui cum loco posuit alius litterae a se dele-
tae: ab eodemque additum est *oluitur*. In aliis
Codicibus: *illitumque advespere mane eluitur*. In
IV. tamen correctum est, *illitumque a vespere*
usque mane; & ita est in vulgatis omnibus, qui
verbum *eluitur*, quod in illo perperam expun-
ctum est, retinent.

56. Si simul [P lacrima] Particula *si* deest in
Editionibus antiquioribus & in Cod. Mediceo L.
sed habetur in Codicibus multis, & in Caesaria-
na, Lindeniana, aliisque Editionibus. Nonnul-
li cum Ruellio leg. *simul ac lacryma*.

pituita coeperint; si ea pituita lacrimae mista est; neque lacrima calida est 57, pituita vero alba & mollis, tumor non durus, longae valetudinis metus non est. At si lacrima multa & calida, pituitae paulum, tumor modicus est, idque in uno oculo est; longum id, sed sine periculo, futurum est. Idque lippitudinis genus minime cum dolore est; sed vix ante vicesimum diem tollitur: nonnumquam per duos menses durat. Quandoque finitur, pituita alba & mollis esse incipit, lacrimaeque miscetur. At si simul ea 58 utrumque oculum invaserunt, potest esse brevior, sed periculum ulcerum est. Pituita autem sicca & arida dolorem quidem movet, sed maturius desinit; nisi quid exulceravit. Tumor magnus, si sine dolore est, & siccus, sine ullo periculo est: si siccus quidem, sed cum dolore est, fere exulcerat; & nonnumquam ex eo casu fit, ut palpebra cum oculo glutinetur. Ejusdem exulcerationis timor in palpebris pupillisve est, ubi super magnum dolorem lacrimae falsae calidaeque sunt 59; aut etiam si, tumore jam finito 60, diu lacrima cum pituita profluit. Pejus etiamnum est, ubi pituita pallida 61 aut livi-

57. *Neque lacrima calida est*] Ita edidit Lindenius. Sed ante eum Foësius, veterem lectionem, *Et ea lacrima calida est*, depravatam esse, & sic corrigendam censuit: neque ea &c. Auctor enim libri 2. Praedicit. unde haec sumpta sunt, ita scribit: *si lacrima gravior permixta, neque vehementer calida fuerit*. Sed fortasse legendum est, nec ea lacrima calida non est, vel, quod malim, *Et ea lacrima calida non est*. Codex Medicus I. habet si ea, non & ea.

58. *Quandoque finitur, pituita alba & mollis esse incipit, lacrimaeque miscetur. At si simul ea &c.*] *Quandoque pro Quandoqueque*; nisi forte id ipsum rependendum est. Ita ego restitui ex Cod. Mediceo I. qui tamen habet *ea*. Ego malui *ea*, ut est in aliis MSS. Ita porro legendum esse apparet ex illo Praedicti loco: *At si lacrima multa & calida cum paucissima gravior & exiguus tumor, idque ex altero oculo profluit, valde disturnum id quidem, sed sine periculo sit; idque lippitudinis genus deboris expertus est*. Et in his praecipue judicatio consideranda est, quae prima videtur fieri circa vigesimum diem: quod tempus si fuerit, quadragesimus dies expectamus est, aut si accipi in his desinit, in sexaginta diebus solvitur. At tunc tempore ad praeonium eventum esse oportet, nam in digito miscetur (in G acco Codex est, *et in eo duntaxat te miror*); sed Foësius duntaxat legendum contendit] *Et alba ac mollis fiet, idque praecipue sub judicationis tempore, tunc tempus noli finitur, id eventus solet*.

Quod si haec utrumque oculum invaserint, mejus est ulcerum periculum, sed brevi solvitur. Cum olim legeretur, ut est in multis MSS. sed quandoque finitur. Si pituita alba & mollis esse incipit, lacrimaeque miscetur; aut si simul haec (in MSS. & in margine Edit. Constantina. simul ea); M. Arelus Severinus vitium cognovit, satique idoneum remedium adhibuit. Sic enim ille rependendum censuit; *quandoque finitur, si pituita alba & mollis esse incipit, lacrimaeque miscetur. At si simul haec &c.* At Lindenius ivit in alia omnia: nam ita edidit: *quandoque brevius finitur, si pituita alba & mollis esse incipit, lacrimaeque miscetur, aut, si simul haec &c.* Eodem fere sensu, sed quandoque ante finitur, legendum putavit Ronsseus.

59. *Sunt*] Ita ex quibusdam MSS. Alii leg. *eius*, ut est in Mediceo I.

60. *Tumore jam finito*] Ita Lindenius. Alii leg. *tumore infinito*; atque ita in MSS. Codicibus inventi; sed in Mediceo I. expunctum est in; quo modo veterem lectionem Constantinus castigandum censuit.

61. *Pallida*] Alii leg. *calida*, ut est in MSS. Constantinus tamen veterem librum assat, in quo est *canidida*. Ego malui *pallida*, ex Fœsto & Lindenio; quod & ad antiquam lectionem proprius accedit, & ad id, quod scripsit Auctor lib. 2. Praedict. quem Celsus sequi videtur. Græca verba haec sunt: *ἢ ἢ ὑγρὴν χλωρὰν ἢ πηλοῖνι τὴν, ἢ ἰσχυρὰν πύλον ἢ*. Signum &c.

livida est, lacrima calida & multa ⁶² profluit, caput calet, a temporibus ad oculos dolor pervenit, nocturna vigilia urget: siquidem sub his oculis plerumque rumpitur; votumque est, ut tantum exulceretur. Insuper ruptum oculum febricula juvat: si foras jam ruptus procedit, sine auxilio est. Si de nigro aliquid albidum factum est, diu manet. At si asperum, & crassum est, etiam post curationem vestigium aliquod relinquit. Curari vero oculos sanguinis detractio, medicamento, balneo ⁶³, vino, vetustissimus auctor Hippocrates memoriae prodidit. Sed eorum tempora & causas parum explicuit: in quibus medicinae summa est. Neque minus in abstinentia & alvi ductione saepe auxilium est. Hos igitur interdum inflammatio occupat: ubi cum tumore in his dolor est; sequiturque pituitae cursus, nonnumquam copiosior vel acrior, nonnumquam utraque parte moderatior. In ejusmodi casu prima omnium sunt quies & abstinentia. Ergo primo die, loco obscuro cubare debet, sic, ut a sermone quoque absteat; nullum cibum assumere; si fieri potest, ne aquam quidem; sin minus, certe quam minimum ejus. Quod si graves dolores sunt, commodius secundo die; si tamen res urget, etiam primo sanguis mittendus est; utique si in fronte venae tument, si firmo corpore ⁶⁴ materia superest. Si vero minor impetus minus acrem curationem requirit, alvum, sed non nisi ⁶⁵ secundo tertiove die duci oportet. At modica ⁶⁶ inflammatio neutrum ex his auxilium desiderat; satisque est, uti quiete & abstinentia. Neque tamen in lippientibus ⁶⁷ longum jejunium necessarium est, ne pituita tenuior atque acrior fiat: sed secundo die dari debet id, quod levissimum videri potest ex iis, quae pituitam faciunt crassiores; qualia sunt ova sorbilia: si minor vis urget, pulicula quoque, aut panis ex lacte. Insequentibusque ⁶⁸ diebus, quantum inflammationi detrahatur, tantum adjici cibis poterit; sed generis ejusdem: utique ut nihil falsum, nihil acre, nihil ex iis, quae extenuant, sumatur; nihil potui praeter aquam. Et victus quidem ratio talis maxime necessaria est. Protinus autem primo die, croci p. x. i. & farinae candidae quam tenuissimae p. x. i i. excipere

^{62.} *Et multa*] Ex septem MSS. Medicis sex ita habent. Vnus omnino, id est, vetustior, aut multa; quae est vulgaris lectio. *alvum*, in multis MSS. est *alvus*. Lindenius leg. *requirit*. *alvum non nisi* &c.

^{63.} *Balneo*] Lindenius leg. *balneis*, *foetu*; fortasse quia Constantinus haec adnotaverat: lib. 6. *Ather*. 31. ubi est *πρωιν*, id est, fomentum, quod Celsus omisit. Ego *foetu* nullo in Codice inveni; nec *foetu*, opinor, Celsus scripsisset, sed *fomentum*.

^{64.} *Corpore*] Al. *corpore*.

^{65.} *Requirat*, *alvum*, sed non nisi &c.] Pro

^{66.} *At modica*] At omittitur in Cod. Medic. ceo 1.

^{67.} *In lippientibus*] Particula in abest a Codice modo citato.

^{68.} *Insequentibusque*] Lindenius leg. *Insequentibus*; ut habent Codices aliqui. Medicus I. & veteres Editiones, *Insequentibusque*.

perē oportet ovi albo, donec mellis crassitudinem habeat: idque in linteolum illincere, & fronti agglutinare, ut, compressis venis, pituitae impetum cohibeat. Si crocum non est, thus idem facit. Linteolo an lana excipiat, nihil interest. Superinungi vero oculi debent, sic, ut croci quantum tribus digitis comprehendi potest, sumatur, myrrhae ad fabae, papaveris lacrimae ad lenticulae ⁶⁹ magnitudinem, eaque cum passo conterantur, & specillo super oculum ⁷⁰ inducantur. Aliud ad idem: myrrhae p. x. i. ⁷¹ mandragorae succi p. x. i. ⁷² papaveris lacrimae p. x. ii. foliorum rosae, cicutae seminis, singulorum p. x. iii. scaeciae p. x. iiii. gummi ⁷³ p. x. viii. Et haec quidem interdū: noctū ⁷⁴ vero, quo commodior quies veniat, non alienum est, superimponere candidi panis interiorē partem ex vino subactam: nam & pituitam reprimat, &, si quid lacrimae processit, absorbet, & oculum glutinari non patitur. Si grave id & durum, propter magnum oculorum dolorem, videtur, ovi & album & vitellus in vas defundendum est, adiiciendumque eo mulsi paulum, idque digito permiscendum: ubi facta unitas est, demitti debet lana mollis bene carpta, quae id excipiat, superque oculis imponi. Ea res & levis est, & refrigerando pituitam coëret, & non exarescit, & glutinari oculum non patitur. Farina quoque hordeacea cocta, & cum malo cotoneo cocto mista, commode imponitur. Neque ab ratione abhorret, etiā penicillo potissimum uti expresso, si levior impetus est, ex aqua; si major, ex posca. Priora fascia deliganda sunt, ne per somnum cadant: at hoc superimponi satis est, quia & reponi ab ipso ⁷⁵ commode potest; &, cum inaruit ⁷⁶, iterum madefaciendum est. Si tantum mali est, ut somnum diu prohibeat, eorum aliquid dandum est, quae *dracura* Graeci appellant: satisque est puero, quod ervi; viro, quod fabae magnitudinem impleat. In ipsum vero oculum primo die, nisi modica ⁷⁷ inflammatio est, nihil recte

69. *Lenticulae*] Lindenius, *lentic.*

70. *Super oculum*] Ita in antiquis libris. Lindenius h. g. *super oculos.*

71. *P. x. i.*] Codex Medicus I. p. x. Fortasse reponendum p. =. vel p. = =. velp. x. s.

72. *P. x. i.]* Ita in MSS. & in Editione prima. Sed in Editione illa post vocem *i.* quaedam est typorum macula, quā alii alterum *i.* esse putarunt, ideoque eliderunt p. x. ii. Vox succi, quae praecedat, desit in utraque Caesarii Editione.

73. *P. x. iiii. Alcaeae p. x. iiii. gummi*] Haec non habet Codex Medicus I. In reliquis sex, pro p. x. iiii. habetur p. x. iiii. ut omnes vul-

go legunt, praeter Lindenium: & *gummi*, non *gummi*.

74. *Noctu*] Codex Medicus I. *nocte.*

75. *Ab ipso*] Lindenius addit *aegre*; quae vox non erat in antiquis libris, neque necessaria est. Constantinus enim margini subscript; sed fortasse ad explanationem. Eodem modo Celsus loquitur lib. 7. cap. 7. sect. 15. *Valentior tamen medicina est, ubi tenues conditaeque vires sunt, adeoque legi non possunt, eadem modo cervicē deligata, retentique ab ipso sibi* &c.

76. *Et, cum inaruit*] Lindenius leg. *Et quia,* cum inaruit.

77. *Modica*] Quidam cum Caesario leg. *modi-*

recte conicitur: saepe enim potius concitatur eo pituita, quam minuitur. A secundo die ⁷⁸, gravi quoque lippitudini per indita medicamenta recte succurritur, ubi vel jam sanguis missus, vel alvus ducta est, aut neutrum ⁷⁹ necessarium esse manifestum est.

2. Multa autem multorumque auctorum ⁸⁰ collyria ad id apta sunt; novisque etiamnum ⁸¹ misturis temperari possunt; cum lenia medicamenta, & modice reprimentia, facile & varie misceantur. Ego nobilissima ⁸² exsequar.

3. Est igitur Philonis, quod habet cerussae elotae, spodii, gummi, singulorum p. x. 1. papaveris lacrimae combustae p. x. ii. ⁸³ Illud scire oportet, hic ⁸⁴ quoque omnia medicamenta, singula primum per se terri, deinde mista iterum, adjecta paulatim vel aqua, vel alio humore: gummi ⁸⁵ cum quasdam alias facultates habeat, hoc maxime praestare ⁸⁶, ut, ubi collyria diu ⁸⁷ facta inaruerunt, glutinata sint, neque frientur.

4. Dionysii vero collyrium est: papaveris ⁸⁸ lacrimae combustae, donec tenerescat ⁸⁹, p. x. 1. ⁹⁰ thuris combusti, gummi, singulorum p. x. i. i. ⁹¹ spodii p. x. i. i. i.

5. Cleo-

medica: cul mutationi & Codices MSS. repugnant, &, ut Morgagnus animadvertit, verba, quae statim sequuntur, saepe enim potius conicitur ~~et~~ pituita, quam minuitur. Verba quoque illa periodi proximae, gravi quoque lippitudini, de leviore Celsus hic loqui significans.

78. *A secundo die*] Lindenii Editio, *A secunda die*: sed veteres Codices, *A secunda die*; quemadmodum lib. 8. cap. 5. a tertio die fovendum id aqua calida est; & cap. 9. *Ab uno vero & vicefimo die*, quo utique ~~et~~ esse debet glutinatum, id agendum citius acrioribus est, ut corpus quam plenissimum fiat.

79. *Aut neutrum*] Ita in Codice Mediceo I. & in Editione Lindenii. Alii leg. *aut ubi neutrum*.

80. *Multorumque auctorum*] Lindenius omittit vocem auctorum.

81. *Etiamnum*] Codex Mediceus I. *etiam*.

82. *Ego nobilissima*] Lindenius Interjicit autem, *Pro Ego*, quidam leg. *Ergo*. *Pro nobilissima*, Codices Medicei, excepto primo, habent nobilissimum; quod Constantinus quoque reperit in alio Codice. Celsus tamen hoc modo dixit nobilissimas compositiones lib. 5. cap. 17. sect. 1.

83. *P. x. ii.*] Sic repositi ex multis MSS. Antea legebatur p. x. i. ut est in Mediceo primo.

84. *Itic*] Id est, in collyriis. Respicit ad ea, quae supra de emplastris scripsit lib. 5. cap. 17. sect. 2. & propterea addit quoque. Alii leg. *hacc*.

85. *Gummi*] In multis MSS. additur mixtum; scilicet ex glossemate. Mediceus I. non habet vocem illam.

86. *Praestare*] Hoc infinitum regitur a verbis praecedentibus scire oportet: neque est necesse sententiam abrupte post vocem *invenire*, & repone praestas, ut legunt Constantinus, & Lindenius.

87. *Diu*] Plerique omittunt adverbium hoc.

88. *Dionysii vero collyrium est: papaveris &c.*] Lindenius, secutus Editionem an. 1538. omittit secundam vocem. Fortasse & duae sequentes tollendae, legendumque, *Dionysii: papaveris; ut haec, & proxima periodus, Ciceronis nobile auctorium, & illa quoque, Aliud ejusdem valentius*, quae postea sequitur, sensum continent cum periodo superiore, *Est igitur Philonis*.

89. *Tenerescat*] Constantinus purat legendum, *inareseat*. Sed nihil mutandum. Dioscorides lib. 4. cap. 65. ad oculorum medicamenta fideli novo torrens (papaveris lacrima) dum mollior fulviorque apparat.

90. *P. x. i.*] Codex Mediceus primus, p. x. ii.

5. Cleonis nobile admodum: papaveris lacrimae frictae p. x. i. croci p. x. =. 92 gummi p. x. i. 93 quibus, cum teruntur, adjicitur rosae succus. Aliud ejusdem valentius: squamae aeris, quod *σκάμμα* appellant 94, p. x. i. croci p. x. i. 11. spodii p. x. i. 11. plumbi eloti, & combusti 95 p. x. vi. gummi tantundem. Attalium quoque 96 ad idem est, maxime ubi multa pituita profluit: castorei p. x. —. 97 aloës p. x. =. 98 croci p. x. i. 99 myrrhae p. x. i. lycii p. x. i. 11. cadmiae curatae p. x. vii. stibis tantundem, acaciae succi p. x. xii. Quod gummi hoc non habet, liquidum in pixidicula servatur 1. Theodorus vero huic com-

91. P. x. II.] Ita in vulgatis libris. In Codice MS. modo allato, p. x. i. in Medicis ceteris, p. x. I. Z.

92. P. =.] Ita ex Codice Mediceo I. Al. p. x. I.

93. P. x. I.] Lindenius leg. p. x. P.

94. Squamae aeris, quod *σκάμμα* appellant.] Pro aeris, quod habent MSS. omnes, Criticis quibusdam videtur legendum *ferri*; atque ita edidit Lindenius. Videndum tamen, ut alii moment, num forte Celsus in eadem fuerit sententia, in qua Plinius, qui lib. 34. cap. 11. ita scribit: Squamae (seris) est alterum genus subtilius, ex summa felices lanugine decussum, quod vocant stomoma. Et quamvis Celsus lib. 5. cap. 1. duas posuerit duarum aeris squamae species, alteram aeris tantum, alteram rubri aeris; neque de hac tertia specie quidquam addiderit; tamen, quoniam ex Plinii verbis colligitur, eam nihil esse aliud, quam subtiliorem quandam rubri aeris squamam, videri potest, cum illam nominavit, hanc quoque intellexisse. Ceterum hoc Cleonis collirium, penderum tantum ratione diversum, habetur etiam apud Aëtium Tetrab. 2. Serm. 3. cap. 107. & apud Paulum lib. 7. cap. 16. sed vocem *σκάμμα* —, quam illi adhibuerunt, alii aliter interpretantur. Cornarius *ferri stomomati* vertit ex Aëtio; Guinterius ex Paulo, *aeris, quod stomoma dicitur*. Mihl & Aëtius & Paulus ex his videntur explicandi, quae ipsi de stomomati squama scribunt, alter Tetrab. 1. Serm. 2. cap. 59. alter lib. 7. cap. 3. ubi eam ab aeris squama omnino distinguunt; sicut Galenus quoque lib. 9. de simpli. medic. facult. cap. 3. & Dioscorides lib. 5. cap. 90. &, qui hunc sequitur, Orbasius lib. 13. Collect. quem frustra Harduinus in Plinii sententiam trahere conatur.

95. Eloti & combusti.] In Codice Mediceo I. & lae &c. ex quo Codice particula & ante vocem eloti additur alia manu in quarto. Sine in vulgatis libris, & eloti & combusti. Sed in MSS.

ceteris, eloti & combusti. Fortasse tamen legendum, combusti & eloti: nam prius comburebatur, tum lavabatur. Vide Dioscoridem lib. 5. cap. 96. & Plinium lib. 34. cap. 18. Attamen etiam lib. 5. cap. 28. sect. 5. habetur, plumbi eloti combusti. Postea repesol p. x. VI. ex Editionibus Aldina, Pantiniana, & aliis, ex multis etiam MSS. pro p. x. I. ut alii legunt ex Mediceo I.

96. Attalium quoque.] Antea legebatur; Eius aliud quoque; quod probari non potest. Nam sic Cleonis collirya tria essent; cum tamen duo tantum a se posita Celsus affirmet sect. 8. huius capituli; Cleonis collirya quidam, quod ex duobus ante positum est, usatur. Quare Attalium repesol ex fide Codicis Medicei I.

97. P. x. —.] Significat unciam denarii, five dimidium sextantis denarii; atque hac ratione Romanorum pondera ad Graecorum pondera accomodat. Nam ut denarii sextans, & ἡμιστοῦλον respondet; sic denarii uncia, & ἡμιστοῦλον. Sic autem repesol ex Codice Mediceo primo. Codices alii & Editiones antiquiores habent p. x. Z. Quidam leg. p. x. 3. ex Casfario, Lindenius, p. x. I.

98. P. x. =.] Hic quoque secutus fuit Codicem Mediceum I. Alii leg. p. x. I. ut est in plerisque Codicibus; alii cum Casfario vetustioribusque Editionibus omnibus, praeter principem Florentinam, p. x. I.

99. Croci p. x. I.] Haec omittit Lindenius, huiusque illa, lycii p. x. III. quae postea sequuntur. Quidam hic quoque leg. croci p. x. I. ut est in Edit. an. 1493.

1. Quod gummi hoc non habet, liquidum in pixidicula servatur.] Nam si inaruerit, cum gummi, quo glutinetur, non habet, friabitur. Vide sect. 3. huius capituli. Sic repesol, cum in Codice Mediceo primo legatur, quod commisit hoc non habet &c. in ceteris, quod cum commiscui id hoc non habet. Liquidum in pixidicula servatur; nisi quod tertius, & sextus non habent eum. Videtur

compositioni adiecit papaveris lacrimae combustae p. v. 1. a aeris combusti & eloti p. x. 11. nucleos palmarum combustos numero xx. 3 gummi p. v. x11.

6. At ipsius Theodoti, quod a quibusdam *αχάσιον* & nominatur, ejusmodi est: castorei, nardi Indici, singulorum p. x. 1. lycii p. x. 3. 5 papaveris lacrimae tantundem, myrrhae p. x. 11. croci, cerussae elotae, aloës, singulorum p. x. 111. cadmiae botrytidis 6 elotae, aeris combusti, singulorum p. x. v111. gummi p. x. xv111. acaciae succi p. x. xx. stibis tantundem; quibus aqua pluvialis adiecitur.

7. Praeter haec, ex frequentissimis collyriis est id, quod quidam *κρόνον*, quidam a cinereo colore *κρόνον* 8 appellant. Amyli 9, tragacanthae, acaciae succi, gummi, singulorum p. v. 1. papaveris lacrimae p. x. 11. cerussae elotae p. x. 1v. spumae argenti elotae p. x. v111. 10 quae aeque ex aqua pluviali conteruntur.

8. Euel-

autem eummiensis ortum esse ex *eummi*, quod frequenter occurrit in MSS. pro *gummi*. Vulgo alii legunt, ut est in Editione I. quod cum *mucos* 2: *liquidum* in *pidicula* servatur; Egnatius, quod cum *gummi* miscuit id quod *habet liquidum* in *pidicula* servatur. Constantinus & Stephanus, quod cum *gummi* miscuit, *liquidum* in *pidicula* servatur. Sed Constantinus adnotat, haec verba *liquidum* in non esse in antiquo exemplari; ac *mucos* in illo legi, & servetur. Hinc Lindenius, quod, cum *mucos*, in *pidicula* servetur.

2. P. x. I.] ita ex Stephano & Lindento. MSS. alii habent x. alii, ut Medicus I p. x. atque ita multi quoque ex vulgatis.

3. *Nucleos palmarum combustos numero XX*] Non improbo hanc dicendi formam, numero XX. cuius multa exempla vel in antiquis libris habentur. Hic tamen vox *numero* fortasse est ex glossante; non enim folius Celsus ita loqui; ut apparet praefectum ex lib. 4. cap. 10. Ipsa quoque v. ri. in Colicum mendii suspensionem adest. Ita enim habet in margine Eulotus in Constantinae & in Codicibus Medicis ceteris. At in Codice primo & in Editione prima, & in duabus vetustissimis an. 1493. 1497. & in aliis nonnullis, p. x. X. Cum igitur esset XX pro varia interpretandi ratione, alii addiderunt numero, alii *poulo*, cui etiam prius X in x mutatur. 4. Caesarius constructioni operi attulit hac ratione: *nucleorum palmarum combustorum* p. x. X. quem multi sequuntur. In Editione Aldina legitur: *nucleos palmarum combustos numero x* in margine Gryphinae; *nucleos palmarum combustos numero X*.

4. *Αχάσιον*] Al. *achasilium*; nec aliter Codices Medici.

5. P. x. 3.] Al. p. x. Al. p. x. 11. ut est in Codicibus Medicis, excepto primo, in quo p. 3. Ex hoc Codice rursus sextantis notum.

6. *Botrytis*] Al. *botrytis*; Lindenius, *botrytis*; cui suffragatur Codex Medicus I. qui habet *botrytis*. In Codicibus aliis habetur *botrytis*. Hinc potest quis intelligere, quam verum sit, quod ait Rhodius, in omnibus & scriptis & impressis libris esse *botrytis*.

7. *κρόνον*] Cithon Latinis litteris omnes scribunt praeter Egnatium. In Cod. Mediceo I. est *cronon*.

8. *Tetrah*] Haec quoque vox a plerisque Latinis litteris scribitur. Sed cum MSS. Codices alii habent *tephron*, alii *tephron*, respondentium videtur *tephron*, ut est correctum in Mediceo VII. & in aliis nonnullis, vel *tephron*. Ita porro nominatur ab Aëlio Tetrab. 2. Serm. 3. cap. 106. *Tephros*, ut vulgo legitur, habetur in Cod. Mediceo IV. ab emendatore, cum esset a librario *tephron*.

9. *Amyli*] Lindenius leg. *Halet amyli*.

10. *Spumae argenti elotae* p. x. VIII.] In Cod. Mediceo I. & in Editionibus antiquioribus, *spumae elotae* p. X'VIII. Pro p. X'VIII. Caesarius rēsoluit p. VIII. Hunc Lindenius inter alios secutus, vocem *argenti* praeterea addidit, ut est in margine Editionis Constantinae. In Codicibus ceteris Medicis desunt tres voces *spumae argenti elotae*, ut & notae praecedentes, p. 10. Ita in illis legitur: *cerussae elotae* p. x. VIII. In Edit.

8. Euelpides autem, qui aerate nostrā maximus fuit ocularius medicus, utebatur eo, quod ipse composuerat: *εὐελπίδης* nominabat. Castorei p. x. = =. 11 lycii, nardi, papaveris lacrimae, singulorum p. x. 1; troci, myrrhae, aloës, singulorum p. x. 1v; acris combusti p. x. viii. 12 cadinae, & stibis, singulorum p. x. xii. acaciae succi p. x. xxvi. 13 gummi tantundem.

Quo gravior vero quaeque inflammatio est, eo magis leniri medicamentum debet 14, adjecto vel albo ovi, vel muliebri lacte. At si neque medicus, neque medicamentum praesto est, facpius utrumlibet horum in oculis penicillo ad id ipsum facto infusum, id malum lenit. Vbi vero aliquis relevatus est, jamque cursus pituitae constitit, reliquias fortasse leviores futuras discutiant balneum & vinum. Igitur lavari debet, leviter ante 15 ex oleo perfricatus, diutiusque in cruribus & feminibus; multaque calida aqua fovere oculos; deinde per caput prius calida, tum egelida perfundi: a balneo cavere ne quo frigore afflatu laedatur: post haec cibo paulo pleniore, quam ex eorum dierum consuetudine 16, uti, vitatis tamen omnibus pituitam extenuantibus; vinum bibere leve 17, subausterum, modice vetus, neque effuse, neque timide; ut neque cruditas ex eo, & tamen fomus fiat, lenianturque intus latentia acia. Sed si quis in balneo sensit maiorem oculorum perturbationem, quam attulerat; quod incidere iis solet, qui manente adhuc pituitae cursu festinarunt; quamprimum discedere debet; nihil eo die vini assumere, cibi minus etiam, quam pridie: deinde cum primum satis pituita substitit, iterum ad usum balnei redire. Solet tamen evenire nonnumquam, siue tempestatum 18 vitio, siue corporis, ut pluribus diebus neque dolor, neque inflammatio, & minime pituitae curius finiatur. Quod ubi incidit, jamque ipsa vetustate res matura est, ab his eisdem auxilium petendum est, id est, balneo ac vino. Haec enim

Fortiore Ald. *erruſae* classe p. x. VIII. *ſpumae* aīae p. x. XIII.

11. *Coſtorei* p. x. = =.] Linderius leg. *Ha-*
bit *item* *huc* *caſtorei* p. x. II.; al. *Coſtorei* p. x. II.

12. *P. x. VIII.*] Cod. x Medicus I. p. x. XXXVI.

13. *P. x. XXVI.*] Idem Codex. p. x. XXXVI.

14. *Et magis leniri medicamentum debet* etc.]

Medicamentum si fueras exposita lenia quidem sunt; sed quo gravior inflammatio est, eo magis leniri debet, adjecto vel albo ovi vel muliebri lacte. Linderius h. p. *medicamentum*, ut in Codice Constanti. Codices Medici & Vasciani habent *medicamentum*.

15. *Lavari debet. leviter ante etc.*] Linderius & alii multa verba sic distinguunt *lavari debet leviter, ante ex oleo perfricatus*; sed perperam; nam *leviter* refertur ad *perfricatus*.

16. *Ex eorum dierum consuetudine*] Linderius leg. *ex operum consuetudine*; quod merito Morgagnus improbat.

17. *Leve*] Ita ex aliquibus MSS. In aliis est *lene*, ut antea vulgo legebatur. Vide annot. 39. lib. 5. cap. 15. Haec vox uesti a Medico l. i. tenque pertinet Sed in periodo sequenti.

18. *Tempestatum*] Idem Codex Medicus habet *tem. ejusdem*.

enim ut in recentibus malis aliena sunt, quia concitare ea possunt, & accendere; sic in veteribus, quae nullis aliis ¹⁹ auxiliis cesserunt, admodum efficacia esse consueverunt: videlicet hic quoque, ut alibi, cum secunda vana fuerint, contrariis adjuvantibus. Sed ante tonderi ad cutem convenit: deinde in balneo aqua calida quamplurima caput atque oculos fovere: tum utrumque penicillo detergere, & ungere caput irino unguento; continereque in lectulo se, donec omnis calor, qui conceptus est, finiatur, desinatque sudor, qui necessario in capite collectus est: tum ad idem cibi vinique genus veniendum, sic, uti ²⁰ potiones meracae sint; obtegendumque caput, & quiescendum. Saepae enim post haec gravis somnus, saepe sudor, saepe alvi dejectio pituitae cursum finit. Si levatum malum est; quod aliquanto saepius ²¹ fit; per plures dies idem fieri oportet, donec ex toto sanitas restituatur. Si diebus iisdem alvus nihil reddit, ducenda est; quo magis superiores partes levantur. Nonnumquam autem ingens inflammatio tanto impetu erumpit, ut oculos sua sede ²² propellat: *πρόσθωρον* id ²³, quoniam oculi prociidunt, Graeci appellant. His utique, si vires pauciores, sanguinem mitti; si id fieri non potest, alvum duci, longioremque inedia indici ²⁴, necessarium est. Opus autem lenissimis medicamentis est: ideoque Cleonis collyrio quidam, quod ex duobus ante positum est, utuntur. Sed optimum est Nilei; neque de ullo magis inter omnes auctores convenit.

9. Id habet nardi Indici, papaveris lacrimae, singulorum p. x. —. ²⁵ gummi p. x. i. croci p. x. ii. foliorum rosae recentium p. x. iv. quae vel aqua pluviali, vel vino levi, subaustro ²⁶ coguntur. Neque alienum est, malicorium, vel fertulam Campanam ex vino coquere, deinde conterere; aut myrrham nigram ²⁷ cum rosae foliis miscere; aut hyoscyami folia cum ovi cocti vitello ²⁸; aut farinam cum acaciae succo,

19. *Alii* Codex modo allatus non habet vocem hanc.

20. *Sic, uti* Cod. Medicus I. habet sic ut; Lindenius leg. est, sic uti.

21. *Aliquanto saepius* Ita in Mediceo I. nonnullisque aliis MSS. & in Editionibus antiquis plerisque omnibus: Constantinus & Ronficus habent, sicut Medicus III. & alii Codices, *aliquando saepius*; Lindenius, *aliquando saepius*.

22. *Sua sede* Lindenius, & sua sede.

23. *Πρόσθωρον* id est *locus* hic ita legitur in MSS. Medicis, excepto primo; *propterea enim malum id quo oculi prociidunt Graeci appellant propterea*. In Editione Ald. *propterea enim πρόσθωρον* id,

quoniam oculi [sic].

24. *I. i. c.* Lindenius leg. *infect*; minus recte, ut Morgagnus animadvertit; non tamen sine Collicum testimonio; siquidem ita habent Medici III. & VI.

25. *P. x. —.* Ita in Codice Mediceo I. Alii leg. p. x. quidam cum Egnatio, p. x. i. ut est in Collicibus ceteris.

26. *Levi, subaustro* Ita ex Lindenio. Aldi subaustro.

27. *Myrrham nigram* Murram vel myrram, quod est in MSS. fortasse corruptum est, ut alibi, ex murram vel myrram. Hanc mihi suspensionem iniecit adiunctum nigram, quod myrrhae apud non vi.

co, vel passo, aut mulso: quibus si folia quoque papaveris adjiciuntur, aliquanto valentiora sunt. Horum aliquo praeparato, penicillo fovere oculos oportet, ex aqua calida expresso, in qua ante vel myrti vel rosae folia decocta sint: deinde, ex illis aliquid imponi. Praeter haec ab occipitio, incisa cute, cucurbitula admovenda²⁹ est. Quod si per haec restitutus oculus in sedem suam non est, eodemque modo prolapsus permanet, scire oportet, lumen esse amissum; deinde futurum, ut aut indurescat³⁰ is, aut in pus vertatur. Si suppuratio se ostendit, ab eo angulo, qui tempori propior est, incidi oculus debet; ut effuso pure, inflammatio ac dolor finiatur, & intus tunicae residant, quo minus foeda postea facies sit: utendum deinde vel iisdem collyriis est ex lacte aut ovo; vel croco, cui album ovi misceatur. At si induruit³¹, & sic emortuus est, ne³² in pus verteretur, quatenus foede prominebit, excidendum erit, sic, ut hamo summa tunica apprehendatur³³, infra id deinde scalpellus³⁴ incidat: tum eadem medicamenta erunt conjicienda³⁵, donec omnis dolor finiatur. Iisdem medicamentis in eo quoque oculo utendum est, qui primum procidit, deinde per plura loca fissus est.

10. Solent etiam carbunculi ex inflammatione nasci, nonnumquam in ipsis oculis, nonnumquam in palpebris: & in his ipsis³⁶, modo ab interiore, modo ab exteriori parte³⁷. In hoc casu alvus ducenda est; cibis minuendus; lac potui dandum, ut acria, quae laeserunt, leniantur. Quod ad cataplasmata & medicamenta pertinet, iis utendum, quae adversus inflammationes proposita sunt: atque hic quoque Nilei collyrium optimum est. Si tamen carbunculus in exteriori palpebrae parte est,

videtur. Myrtus alia candida, alia est nigra, quae etiam valentior. Porro cum myrti baccam ad oculorum inflammationem recte imponi doceat Plinius lib. 23. cap. 9. & Dioscorides lib. 1. cap. 155. Illud quoque suspicari licet, baccam ipsam a Caelso significari; quo sensu etiam Cato *myrtum nigram* habet cap. 125. R. R.

28. *Aut hyssyram folia cum ovi codi vitello*] In Cod. Mediceo l. deest vox *folia*. Lindenius leg. *aut hyssyram folia cum ovi vitello cocta*.

29. *Admovenda*] Lindenius leg. *adhibenda*. Ita sine Codex Mediceus l. habet, & Vaticanus VI. sed alii omnes, *admove*; & quidem rectius, ut mihi videtur. Sic lib. 5. cap. 26. sect. 21. *cucurbitulam admove* a diversa parte.

30. *It aut indurescat*] Ita in Cod. Mediceo l. Lindenius omittit *aut*: quam particulam etiam nonnulli eorum omittunt, qui, pro *indurescat*,

legunt, ut est in aliis Codicibus, *inareseat*.

31. *At si induruit*] In MSS. Mediceis: *At si eduruit*; excepto primo, in quo est; *At si induruit*, ut habet Lindenius. Alii vulgo leg. *At si induruit*.

32. *Ne*] Linden. ut ne.

33. *Hamo summa tunica apprehendatur*] Pro *homo*, Codices Medicei omnes, praeter primum, habent *oculi*.

34. *Infra id deinde scalpellus &c.*] Lindenius leg. *atque infra id scalpellus &c.*

35. *Conjicienda*] Idem, *injicienda*.

36. *In his ipsis*] In nonnullis Editionibus, & in Codicibus Mediceis, excepto primo, additur *oculis*; quod est a malo interprete.

37. *Parte*] Non habent vocem hanc libri MSS. immo neque impressi ante Lindenium. Ego malim collocare post *interiore*.

est, ad cataplasmata aptissimum est lini semen ex mulso coctum; aut, si id non est, tritici farina eodem modo cocta.

11. Pustulae quoque ex inflammatione³⁸ interdum oriuntur. Quod si nter initia protinus incidit, magis etiam servanda sunt, quae de sanguine & quiete supra proposui: sin serius, quam ut sanguis mitti possit, alvus tamen ducenda est: si id quoque aliqua res inhibet³⁹, utique victus ratio servanda est. Medicamentis autem hic quoque lenibus opus est, quale Nilei, quale Cleonis est.

12. Id quoque, quod Philalethes⁴⁰ vocatur, huic aptum est⁴¹. Myrrhae⁴², papaveris lacrimae, singulorum p. x. i. plumbi eloti, terrae Samiae, quae *ἀσπ*⁴³ vocatur, tragacanthae⁴⁴, singulorum p. x. iv. stibis cocti, amyli, singulorum p. x. vi. spodii eloti, cerussae elotae, singulorum p. x. vii. quae aqua pluviali excipiuntur. Vfus collyrii, vel ex ovo, vel ex lacte est.

13. Ex pustulis ulcera interdum fiunt; eaque⁴⁵ recentia aeque lenibus medicamentis nutrienda sunt, & iisdem fere, quae supra in pustulis posui. Fit quoque proprie ad haec, quod *διὰ λιγαν*⁴⁶ vocatur. Habet aeris combusti & eloti, papaveris lacrimae frictae, singulorum p. x. i. spodii eloti, thuris, stibis combusti & eloti⁴⁷, myrrhae, gummi, singulorum p. x. ii.

14. Evenit etiam, ut oculi, vel ambo, vel singuli, minores fiant, quam esse naturaliter debeant: idque & acer pituitae cursus in lippitudine efficit, & continuati fletus, & ictus parum bene curati. In his quoque iisdem lenibus medicamentis ex muliebri lacte utendum est: cibis vero iis, qui maxime corpus alere, & implere consueverunt: vitandaque

38. Inflammatione] Ita in Cod. Medic. I. Alii leg. inflammationem.

39. Inhibet] Haec est vulvaris lesio; eamque Codex prius confirmat. Medicei tamen ceteri habent prohibet.

40. Philalethes] Tum hic, tum sect. 23. huius capt. alii leg. Phyletor, vel Phyletor; ut habent multi Codices; alii Phyletor, ex Caesarii emendatione: Egnatius *φιλανθής*. In Cod. Mediceo I. hic legitur *Philalethes*. Pro tamen repositum *Philalethes*, quod ita sit infra in eodem Codice. Nisi forte, cum in sect. 23. quidam Codices habent *philalethos*, huius, movit quis legere utrobique *philalethos*; quod *φιλανθής* *αλλανθής* nominatur a Galeno in lib. 5. de C. M. S. L. cap. 8.

41. Huic aptum est] Subaudiendum vitio; quemadmodum in his verbis lib. 4. cap. 16. In hoc utique adhibere oportet complementa. Nisi forte le-

gendum, huic aptum est; ut lib. 5. cap. 19. sect. 21.

42. Myrrhae] Lindenius leg. *Haec enim myrrhae*.

43. *Ἀσπ*] Perperam alii, *ασπ*, ut habent Codices Medicei omnes, praeter primum, in quo est *hysp*.

44. *Τραγανθῆς*] Cod. Mediceus I. *trachanthi*; & sect. 2. huius cap. *tragante*.

45. Eaque] Codex modo allatus, *ea*; & postea, *ferae pustulae pustulae*, pro *fre*. quae sunt in *pustulae pustulae*, vel, ut legit Lindenius, *propagulae*.

46. *διὰ λιγαν*] Ita in Editione Lindenii & in margine Constantianarum. In Aldina *διὰ λιγαν*; in ceteris *διαλυσαν*, ut in Codice Mediceo I. & in aliis quoque. Tertius & sextus habent, *diabolatus*; secundus, *diabolatus*.

47. *Thuris, stibis combusti & eloti*] Haec verba desunt in Codice Mediceo I.

daque omni modo causa, quae lacrimas excitet, euraque ⁴⁸ domestico-
rum: quorum etiam si quid tale incidit ⁴⁹, ejus notitiae subtrahendum.
Atque acria quoque medicamenta, & aeres cibi non alio magis nomine
his noceant, quam quod lacrimas movent.

15. Genus quoque vitii est, qui inter pilos ⁵⁰ palpebrarum pediculi ⁵¹
nascuntur: *Phlegmaria* ⁵² Graeci nominant. Quod cum ex malo corporis
habitu fiat, raro non ultra procedit: sed fere tempore interposito pitui-
tae cursus acerrimus sequitur; exulceratisque vehementer oculis, acriem
quoque ipsam corrumpit. His alvus ducenda est; caput ad cutem ton-
dendum, diuque quotidie jejunis perfricandum: his ambulationibus aliis-
que exercitationibus diligenter utendum; gargarizandum ⁵³ ex mulso,
in quo nepeta & pinguis ficus decocta sit; saepe in balneo multa calida
aqua fovendum caput; vitandi acres cibi; lacte vinoque pingui ⁵⁴ uten-
dum; bibendumque liberalius, quam edendum est. Medicamenta ve-
ro intus quidem lenia danda sunt; ne quid acrioris pituitae ⁵⁵ concen-
tent: super ipsos vero pediculos alia, quae necare eos, & prohibere,
ne similes nascantur, possint. Ad id ipsum spumae nitri p. x. i. sanda-
rachae p. x. i. ⁵⁶ uvae taminiae p. x. i. simul teruntur, adjiciturque
vetus oleum pari portione, atque acetum, donec mellis ei ⁵⁷ crassitu-
do sit.

16. Haftenus oculorum morbi lenibus ⁵⁸ medicamentis nutriuntur.
Genera deinde alia sunt, quae diversam curationem desiderant; fereque
ex inflammationibus nata, sed finitis quoque his manentia. Atque in-
primis in quibusdam perseverat tenuis pituitae cursus. Quibus alvus ab
inferiore parte evocanda est ⁵⁹, demendumque aliquid ex cibo. Neque
alie-

48. *Curatur*] Linden. *Et cura*.

49. *Quorum etiam si quid tale incidit*] Lindenius pro *tale*, ut habent MSS. reposuit *forte*; quod non displiceret, nisi a veteri scriptura nimis recederet. Vox ista fortasse omnino tollenda est.

50. *Qui inter pilos* &c.] Vulgaris haec lectio nititur auctoritate Codicis Medicei I. Palavicinus correxit, quo: atque ita Constantinus legere mallet, vel *quum*. Construendo videtur talis esse: genus quoque vitii est, pediculi, qui inter pilos palpebrarum nascuntur. Codices alii habent *quod*.

51. *Pediculi*] *Peduncul* legitur in Codice Mediceo I. & infra, *pedunculus*: fortasse pro *pedunculi*.

52. *Phlegmaria*] Antea legebatur: id *Phlegmaria*. Ego omisi id ex fide Codicis Medicei primi. Sed in Codice illo est *thirijain*.

53. *Gargarizandum*] Al. *gargarizandumque*.

54. *Lacte vinoque pingui*] Lindenius leg. *lacte pingui vinoque*.

55. *Ne quid acrioris pituitae*] Ita in Mediceo I. & in Codice alio Constantini, & in Editione Lindenii. Alii leg. *ne acriorem pituitam*.

56. *Spumae nitri p. x. i. sandarachae p. x. i.*] Codex Mediceus I. ita habet: *spumae nitri p. x. sandarachae p. x. —*. quae lectio & ipsa depravata videtur, & vulgarem, quam secuti sumus, quamvis multi Codices eam confirmant, suspexam reddidit.

57. *Mellis ei*] Vulgo ei ponitur ante *mellis*. Lindenius leg. *eis mellis*.

58. *Morbi lenibus*] Lindenius leg. *morbi, qui lenibus*: & infra: *fere ex inflammationibus nata*.

59. *Alvus ab inferiore parte evocanda est*] Vnus hic locus est, ubi formam illam dicendi sibi familia-

alienum est, illini frontem compositione ⁶⁰ Andreae: quae habet gummi p. x. i. cerussae, stibis, singulorum p. x. ii. spumae argenti coctae & elotae p. x. iv. Sed & ea spuma ⁶¹ ex aqua pluviatili coquitur, & arida haec medicamenta ex succo myrti conteruntur. His illita fronte, cataplasma quoque superinijciendum est ⁶² ex farina, quae frigida aqua coacta sit, cuique aut acaciae succus, aut cupressus adjecta sit. Cucurbitula ⁶³ quoque, incisio vertice, recte accommodatur; aut ex temporibus sanguis emittitur. Inungi vero eo debet, quod habet squamae aeris, papaveris lacrimae, singulorum p. x. i. ⁶⁴ cervini cornu ⁶⁵ combusti & eloti, plumbi eloti, gummi, singulorum p. x. iv. thuris p. x. xii. Hoc ⁶⁶ collyrium quia cornu habet, *διὰ κέρατος* nominant. Quotiescumque non adjicio, quod genus humoris adjiciendum sit, aquam intelligi volo.

17. Ad idem Euelpidis, quod *μυμυμίνον* nominabat. In eo papaveris lacrimae, & albi piperis ⁶⁷, singulae unciae sunt, gummi libra, aeris combusti p. x. i. s. ⁶⁸ Inter has autem curationes, post intermissionem aliquam, prosunt balneum & vinum. Cumque omnibus lippientibus vitandi cibi sint, qui extenuant; tum praecipue, quibus tenuis humor diu fertur. Quod si jam fastidium est eorum, quae pituitam crassiores reddunt, sicut in hoc genere materiae maxime promptum est; confugiendum est ad ea, quae, quia ventrem, corpus quoque adstringunt.

18. At ulcera, si cum inflammatione finita non sunt, aut supercrescentia, aut fordida, aut cava ⁶⁹, aut certe vetera esse consueverunt. Ex his supercrescentia collyrio, quod *μυμυμίνον* vocatur, optime reprimuntur. Sordida purgantur & eodem, & eo, quod *σμύλιν* ⁷⁰ nominatur.

19. Habet aeruginis p. x. iiii. ⁷¹ gummi tantundem, ammoniaci, mi-

millarem, *elrus ducenda est*, non adhibuit Celsus. Nisi forte ab inferiore parte evocanda explicatio quaedam est vocis ducenda.

60. Compositione] Linden. ex compositione.

61. Sed & ea spuma] Quidam cum Caesario omittunt particulam *et*; & sane abest a Codice Mediceo I. Habetur in reliquis sex.

62. Superinijciendum est] Aliqui omittunt *est*, fecuti Editionem an. 1538.

63. Cucurbitula] Codex Mediceus I. *cucurbitulae*; postea, *recte id accommodatur*.

64. P. x. i.] Ita Editio Aldina & Codices Medicei omnes, praeter primum, in quo est p. x. ut alii legunt.

65. Cornu] Codices Medicei & Editiones praecae, *cornus*; & infra, *cornum*.

66. Hoc] Linden. *Hoc vero*.

67. Et albi piperis] Tria haec verba desunt in Codice Mediceo I.

68. P. x. i. s.] Alii p. x. i. Ego p. x. i. s. Ita enim habent omnes Medicei Codices; nisi quod denarii nota omittitur in primo.

69. Aut cava] Hae duae voces a Lindenio Almeloveenioque perperam omisae, ut Morgagnus jam admonuit, habentur in omnibus Mediceis Codicibus.

70. Σμύλιν] Secutus sum Editionem Aldinam. Aliae habent *smilivis* litteris Latinis. In MSS. Mediceis est *smilivis* per s, tum hic, tum infra fecit. 25. & 28.

71. P. x. iiii.] Stephan. p. x. iiii. Linden. p. x. lvi.

nii Sinopici, singulorum p. x. xvi. quae quidam ex aqua, quidam, quo vehementiora sint, ex aceto terunt.

20. Id quoque Euelpidis, quod Phynona 72 appellabat, huic 73 utile est. Croci p. x. i. papaveris lacrimae, gummi, singulorum p. x. ii. aeris combusti & eloti, myrrhae, singulorum p. x. iv. Sed ante lenitum hoc inungendum est 74.

21. Id quoque ejusdem, quod Sphaerion 75 nominabat, eodem valet. Lapidis haematitis eloti p. x. i. =. 76 piperis grana sex, cadmiaae elotae, myrrhae, papaveris lacrimae, singulorum p. x. ii. 77 croci p. x. iv. gummi p. x. viii. quae cum vino Aminaeo conteruntur.

22. Liquidum quoque medicamentum ad idem componebat, in quo erant haec: aeruginis p. x. =. 78 misy combusti 79, atramenti futorii, cinnamomi, singulorum p. x. i. 80 croci, nardi, papaveris lacrimae, singu-

72. Phynona] Codicem MS. qui communi huic lectioni suffragetur, nullum ego inveni. Medicus I. habet *Pyrrona*; alii *Pyrrhona*. Itaque non deerunt, qui *Pyrrhona*, vel *Pyrrhona* legendum suspicentur. Fortasse tamen reponendum est *Xenophona*; quod in multis MSS. addatur hic titulus, *Chiron Euelpidis*.

73. Huic] Ita in antiquis libris. Lindenius leg. *hic*: fortasse rectius; quemadmodum cap. 28. sect. 9. *hic idem sunt*; ubi Cod. Medicus I. perperam habet, *huic idem sunt*. Vide tamen adnot. 41. ad sect. 12. & adnot. 38. ad sect. 34. hujus capituli.

74. Sed ante lenitum hoc inungendum est] Alii leg. *lenitum* & *inungendum*; ut est in MSS. plerisque omnibus. Caesarii Editio in margine habet *lenitum*; quod a Lindenio in contextum inductum sententiam nihilo meliorem reddit. Nam *lenitum* idem valet ac *lenitum*, sive substantivum sit, sive adjectivum. Constantinus legere volebat, *fungendum*, pro *inungendum*, ineptissima sententia. Ego reposui *lenitum*, & *inungendum* ex Codice Medicorum I. Intelligendum autem vitium, vel, quod malim, collyrium; qua ratione dixit sect. 8. *leniri medicamentum debet, adhibere vel albo evi, vel muliebri laeve*. Nisi forte legendum est, *leni tum*, per voces duas, hoc modo: *Sed ante leni, tum hoc est*. Id est, ante leni aliquo collyrio, tum hoc acri inungendum est. Eodem fere modo loquitur lib. 7. cap. 7. sect. 3. *si intus plaga est, inungendum primo lenibus, deinde acrioribus*; & lib. 5. cap. 28. sect. 15. *Sed prius ungi ex ceru, a pusillae debeat, tum hoc leni*. Illud aliquis fortasse putabit huic mutationi obviare, quod

a Celso dictum est supra sect. 16. hujus capituli: *Haftenus oculorum morbi lenibus medicamentis nutriendum*; quasi numquam essent deinde lenia collyria adhibenda. Sed locum illum considerand facile apparebit, aliud Celsum non significare, nisi quaedam esse oculorum vitia, quae acris medicamentis curanda sunt. Hinc tamen non sequitur, cum acris lenia quoque interdum adhiberi non posse.

75. Sphaerion] In Codice Mediceo I. *Spherion*, tum hic, tum infra sect. 13. *perien* sect. 25. *sphaerion* sect. 28. Ceterum Graecis litteris scribendum videtur.

76. P. x. I. =.] Ita in Codice Mediceo I. Reliqui sex habent, p. x. I. S. sed in quarto correctum est, p. x. II. atque ita legitur in vulgatis.

77. P. x. II.] Antea legebatur, p. x. III. quemadmodum alia manu mutatum est in Codice Mediceo IV. cum in eo esset, ut in aliis quinque, p. x. IIII. Ego reposui p. x. II. ex Codice primo.

78. P. x. =.] Hic quoque secutus sum Codicem Medicum I. Reliqui habent p. x. 1. Vulgo legitur p. x.

79. Misy combusti] Alii leg. *mini*, ut est in Codice Mediceo I. Ego reposui *misy* ex Codicibus aliis: nam *misy* coquebatur, sive comburebatur, ut discimus ex Celso ipso lib. 5. cap. 9. & ex Dioscoride lib. 5. cap. 117. Constantinus quoque *misy* invenit in quodam Codice; sed *misy* legendum putat, tum hic, tum alibi.

80. P. x. I.] Ita in Codice Mediceo I. Alii leg. p. x. III.

singulorum p. x. i. =. ⁸¹ myrrhæ p. x. ii. aeris combusti p. x. iiii. cineris ex odoribus p. x. iv. piperis grana xv. Haec ex vino austero teruntur; deinde cum passi tribus heminis decoquantur, donec corpus unum sit: idque medicamentum vetustate efficacius fit.

23. Cava vero ulcera commodissime implent ex iis, quae supra posita sunt, Sphaerion, & id, quod Philalethes vocatur. Idem Sphaerion vetustis ulceribus, & vix ad cicatricem venientibus optime succurrit.

24. Est etiam collyrium, quod cum ad plura valeat, plurimum tamen proficere in his ulceribus videtur: refertur ad Hermonem auctorem. Habet ⁸² piperis longi p. x. i. =. albi p. x. ⁸³ cinnamomi, costi, singulorum p. x. i. atramenti sutorii, nardi, casiae, castorei, singulorum p. x. ii. gallae p. x. v. myrrhæ, croci, thuris, lycii, cerusfac, singulorum p. x. viii. papaveris lacrimae p. x. xii. aloës, aeris combusti, cadmiae, singulorum p. x. xvi. acaciae, stibis, gummi, singulorum p. x. xxv.

25. Factae vero ex ulceribus cicatrices duobus vitiis periclitantur; ne aut cavae, aut crassae sint. Si cavae sunt, potest eas implere id, quod Sphaerion vocari dixi; vel id, quod Afclepius ⁸⁴ nominatur. Habet ⁸⁵ papaveris lacrimae p. x. ii. sagapeni, opopanax, singulorum p. x. iiii. aeruginis p. x. iv. gummi ⁸⁶ p. x. viii. piperis p. x. xii. cadmiae elotae, cerussae, singulorum p. x. xvi. At si crassae cicatrices sunt, extenuat vel Smilion, vel Canopite collyrium ⁸⁷; quod habet cinnamomi, acaciae ⁸⁸, singulorum p. x. i. cadmiae elotae, croci, myrrhæ, papaveris lacrimae ⁸⁹, gummi, singulorum p. x. ii. piperis albi, thuris, singulorum p. x. iiii. aeris combusti p. x. viii. ⁹⁰ Vel Euelpidis Pyxinum, quod ex his constat: salis fossilis p. x. iv. ammoniaci.

81. P. x. I. =.] Ita in eodem MS. In Medicis ceteris. p. x. II. In vulgatis, p. x. I.

82. Habet.] Lindenius, quod habet.

83. P. x.] Ita MSS. Codices, & omnes fere vulgati libri. Egnatius leg. p. x. P.

84. Afclepius.] Alii leg. Aflepius, tum hic, tum sect. 32. huius capituli. Ego reposui Aflepius ex Codice Mediceo L. Apud Galenum lib. 4. de compos. medic. 2. l. cap. 8. est collyrium, quod *Αεκληπιος* nominatur, sed ab hoc diversum. Haec vox videtur Graecis litteris scribenda.

85. Habet.] Lindenius addit hoc; Codices Medicei sex, ea: Codex primus neutrum habet.

86. Gummi.] Olim legebatur *cumini*. Lindenius reposuit *gummi*; quod sane Medicus L. & nonnulli alii Codices habent.

87. Canopite collyrium.] Quidam leg. Canopitae collyrium. Vox collyrium fortasse est interpretis alicujus, qui eam marginali adscripsit.

88. Acaciae.] Cassiae habent omnes Codices Medicei, praeter vetustiores, in quo, ut in vulgatis, legitur acaciae.

89. Papaveris lacrimae.] Duae hae voces desunt in Codice Mediceo L.

90. P. x. PIII.] In plerisque Codicibus additur, *aqua pluvialis*; quas ego duas voces omisi ex fide Medicei I. Qui illas addidit, oblitus videtur quid Celsus monuerit sect. 16. huius c. p. *Quotiescumque non adfuerit, quod genus humoris adjuvandum sit, aquam huiusmodi volo.* In libris vulgatis legitur, p. x. PIII. cum *aqua pluviali*. Pro PIII. Cod. Medicus L. habet. VIII.

niaci thymiamatis p. x. viii. papaveris lacrimae p. x. xii. cerussae p. x. xv. piperis albi, croci Siculi⁹¹, singulorum p. x. xxxii.⁹² gummi p. x. xiiii. cadmia elotae p. x. viiii.⁹³ Maxime tamen tollere cicatricem videtur id, quod habet gummi p. x. =. ⁹⁴ acruginis p. x. i. crocomagmatis p. x. iv.

26. Est etiam genus inflammationis, in qua, si cui tument ac distenduntur cum dolore oculi, sanguinem ex fronte mitti necessarium est; multaque aqua calida caput atque oculos fovere; gargarizare ex lentiscula, vel ex fici cremore⁹⁵; inungi acribus medicamentis, quae supra comprehensa sunt; maximeque eo, quod Sphaerion nominatur, quod lapidem haematiten habet⁹⁶. Atque alia quoque utilia sunt, quae ad extenuandam aspritudinem fiunt; de qua protinus dicam.

27. Haec autem inflammationem⁹⁷ oculorum fere sequitur; interdum major, interdum levior. Nonnumquam etiam ex aspritudine lip-pitudo fit; ipsam deinde aspritudinem auget⁹⁸, fitque ea in aliis brevis, in aliis longa, & quae vix umquam finiatur. In hoc genere valetudi-

nis;

91. Croci Siculi] Lindenius leg. croci Cilicij; quemadmodum habetur lib. 5. cap. 23. sect. 1. Apud Scribonium quoque Composit. 29. Cilicij, pro Siculi, Rhodius legendum suspicabatur. Sed iterum in Composit. ejusdem Scribonij 30. legitur, croci Siculi. Ceterum, si apud Celsum & Largum Siculi mendum est, ne Marcelli Empirici quidem, & Gaeni Codices hac suspicione careant. Nam Marcellus Empiricus habet, croci Siculi x. iii. cap. 8. in collyrio, quod perichy-starion a Graecis vocari ait; (ut Rhodius legendum putat); quod idem est atque illa, quam secundo loco citavi, Scribonij Compositio. Apud Galenum autem est aspru Siculi in collyrio, quod Maxima Ardenia inferibitur, lib. 4. de composit. medic. s. i. cap. 8. Ad Celsum quod attinet, Codex Medicus I. non habet vocem Siculi; quia tamen postea, pro singulorum, habet singuli, suspicari possumus, librarium similitudine vocum Siculi & singuli deceptum, priorem omisisse. Nisi dicere malimus, Siculi, quod est in aliis Codicibus, ex illo ipso mendo singuli ortum esse.

92. P. x. xxxii.] Ita in Codice Mediceo I. & in Editionibus antiquioribus. Alii habent, p. x. xxxi. ut reliqui Codices Medicei; alii, ut Caesarius, p. x. lii.

93. P. x. viiii.] Codex Medicus I. p. x. viii.

94. P. x. =.] Antea legebatur, p. x. iii. Ego sic restitui ex Codice Mediceo I. In Coll-

cibus aliis est, p. x. Z. iii.

95. Ex fici cremore] Codex Medicus I. non habet ex.

96. Quod lapidem haematiten habet] Lindenius leg. quodque Epe. Ceterum non apparet, quorsum haec verba adduntur; cum illa, quae praecedunt, idem significant. Nam ex scribis medicamentis, quae supra comprehensa sunt, nullum est, praeter Sphaerion, quod lapidem haematiten habeat. Nisi forte quod valet quia; vel id ipsum reponendum est, ut legitur in Cod. Mediceo I. Sed tum rationem Celsus reddere debuisse, cur praecipue lapis haematites hic utilis sit. Haec igitur fortasse adnotatio aliqua est, ex origine descripta. Si quis contra existimat, haec verba esse Celsi; illa vero, quod Sphaerion nominatur, interpretis alicujus; ha non videtur animadvertisse, solere Celsum Sphaerion istud & alia hujusmodi collyria propriis nominibus appellare. Lege sectiones hujus capituli 23. 25. & 28.

97. Haec autem inflammationem] Aspritudo sequitur inflammationem. Ita ex Cod. Mediceo I. & Lindenio. Alii leg. Haec autem inflammatione Epe. sed perperam.

98. Ipsam deinde aspritudinem auget] Legendum puto ipse, scilicet lipitudo; quavis omnes Codices habent ipsam; atque illi quidem, ut Medicus I. ante deinde, alii post aspritudinem. Lindenius leg. atque ipsam Epe.

nis quidam crassas, durasque palpebras, & ficulneo folio, & asperato specillo, & interdum scalpello eradunt; vcrfasque quotidie medicamentis suffricant. Quae neque nisi in magna vetustaque aspritudine, neque saepe facienda sunt: nam melius eodem ratione victus & idoneis medicamentis pervenitur. Ergo exercitationibus utemur, & balneo frequentiore; multaue oculos ⁹⁹ aqua calida fovebimus: cibos autem sumemus ¹ acres & extenuantes; at medicamentum id, quod Caesarianum vocatur. Habet ² atramenti sutorii p. x. ¹ 3 misy p. x. =. piperis albi p. x. =. ⁴ papaveris lacrimae, gummi, singulorum p. x. ¹¹ 1. cadmia lotae p. x. ¹¹¹ 1. stibis p. x. ^{VI} 1. Satisque constat, hoc collyrium adversus omne genus oculorum valetudinis idoneum esse; exceptis iis, quae lenibus nutriuntur.

²⁸ Id quoque, quod Hieracis nominatur, ad aspritudinem potest. Habet myrrhae p. x. ¹ 1. ammoniaci thymiamatis p. x. ¹¹ 1. aeruginis r. sae p. x. ^{IV} 1. Ad idem idoneum est etiam id, quod Canopite, & id ⁶ quod Smilhon vocatur, & id quod Pyxinum, & id quod Sphaerion. Si ⁷ composita medicamenta non adsunt, felle caprino, vel quam optimo melle satis commode aspritudo curatur.

²⁹ Est etiam genus aridae lippitudinis: *Ξηροφθαλμία* & Graeci appellant. Neque tument, neque fluunt oculi, sed rubent tantum ⁹, & cum dolore quodam graves sunt, & noctu ¹⁰ prae gravi ¹¹ pituita inhaeres-

res-

⁹⁹. Oculis] Sic restitui ex multis MSS. Alii leg. oculorum palpebras, ut est in Mediceo l.

¹. Cilos autem sumemus] Lindenius leg. cibi autem sumendi sunt.

². Extenuantes; at medicamentum id, quod Caesarianum vocatur. Habet &c.] Sic inurpungendum putavi, ut apte cohaereret oratio. Alii omnes, extenuantes.

At medicamentum id, quod Caesarianum vocatur, habet &c.] Codex Medicus l. non habet particulam at: neque sine est necessaria.

³. P. x. l.] In Codice Mediceo l. p. x. l. —. Fortasse legendum, p. x. —. ut est in margine Editionis Constantinianae.

⁴. P. x. =. piperis albi p. =. =.] Ita ex Codice modo allato. In Codicibus aliis est, p. x. l. piperis albi p. x. l. sed in margine Editionis Constantinianae, p. x. —, pro p. x.

⁵. Aeruginis r. sae p. x. l.] Vulgo additur, cum aqua pluviali, vel pluviali; quod adventitium est, nec legitur in Codice Mediceo l. In Codicibus ceteris habetur, aqua pluviali; parti-

cula vero in IV. dantur; & quidem alia manu ex Palavicini emendatione. Vide adnot. 90. sed.

²⁵. huius cap.

⁶ Quod Canopite, & id &c.] Ita ex Lindenio. Al. quod Canopites est, & id &c. al. quod Canopite est, & id &c. Constantinus mallet Canopite. In Codice Mediceo l. legitur: quod canopite est id &c.

⁷. Si] Lindenius, Si autem.

⁸. Ξηροφθαλμία] Idem leg. quod Ξηροφθαλμία: & infra, Sub hoc neque tument, neque &c.

⁹. Tamentum] Codex Medicus l. tamentum.

¹⁰. Cum dolore quodam graves sunt, & noctu &c.] Ita in Codice modo allato: in aliis, pro graves sunt, graviter, ut olim legebatur. Codicem unum offert Constantinus, in quo habetur: cum dolore quodam fere lvi, & pruriginе gravevnt, & palpebrae circa durissimam noctu &c. atque ita Lindenius edidit, non aliud mutans, quam gravevnt in gravi sunt. Sed quaedam videntur addita ex Aëtio, qui Tetrab. 2. Serm. 3. cap. 75. ita scribit: Lippitudo sicca est, quum subaridius factus fuerit oculus, & leniter dolens, circa durissimam

rescunt ¹²; quantoque minor generi huic ¹³ impetus, tanto finis minus expeditus ¹⁴ est. In hoc vitio multum ambulare, multum exerceri, lavari saepe, ibique defudare, multaque frictione uti necessarium est. Cibi neque qui ¹⁵ implent, neque nimium acres, apti sunt, sed inter hos medii. Mane, ubi concoxisse manifestum est, non est alienum ex sinapi gargazare; tum deinde caput atque os diutius defricare ¹⁶.

30. Collyrium vero aptissimum ¹⁷ est, quod Rhinion ¹⁸ vocatur. Habet myrrhae p. x. =. ¹⁹ papaveris lacrimae, acaciae succi, piperis, gummi, singulorum p. x. i. lapidis haematitis, lapidis Phrygii, lycii ²⁰, lapidis seissilis, singulorum p. x. ii. aeris combusti p. x. iv. Ac Pyxinum quoque eodem accommodatum est ²¹.

31. Si vero scabri oculi sunt, quod maxime in angulis esse consuevit, potest prodesse Rhinion, id quod supra positum est ²²; potest similiter id ²³, quod habet aeruginis rase, piperis longi, papaveris lacrimae, singulorum p. x. ii. piperis albi, gummi, singulorum p. x. iv. cadmia elotae ²⁴, cerussae, singulorum p. x. vi. ²⁵ Nullum tamen melius

tiam palpebrarum. Verba autem illa, *sepe levi*, huc traducta fuerunt ex variorum lectione, de qua infra; ut locus totus ad alia Aëtii verba conformatetur.

11. *Proe gravi*] Alii leg. *progravi*, ut est in Codice Mediceo primo. Stephanus & Lindenius, *proe gravi*, per voces dunt; & quidem rectius. Codices reliqui Medicei habent, *sepe levi*.

12. *Inhaerescunt*] Quidam cum Celsario leg. *inherescunt*; & sane in Codice Mediceo I. est *inherescunt*. Sed retinendum *inhaerescunt*, quod alii Codices habent. Ex descriptione *επισπασμους & ομαλοφθαλμους*, quae est apud Aëtium l. c. apparet, Celsum utrumque vitium conjunxisse.

13. *Generi huic*] Al. *generis hujus*.

14. *Minus expeditus*] Lindenius leg. *minus expeditus*; sed perperam. Nam, ut Morgagnus animadvertit, comparativa non ferunt adverbium minus.

15. *Neque qui*] Ita nonnulli cum Ruellio. Al. *neque*, ut est in MSS. plerisque. In Mediceo I. neque *hi* qui.

16. *Defricare*] Alii leg. *sefricare*, ut est in Edit. an. 1493. Fortasse recte; siquidem Celsus saepius adhibet verbum hoc. Atamen in Editione prima & in MSS. est *defricare*; quod occurrit etiam lib. 5. cap. 28. sect. 18. & sect. 19.

17. *Aptissimum*] Linden. *hoc aptissimum*.

18. *Rhinion*] Graecis, opinor, litteris scribendum est, sicut infra *ρηνιον* scribitur ab E-

gentio & Lindenio. Codex Mediceus I. habet *rhinion*.

19. *P. x. =.*] Ita ex Codice Mediceo I. Alii leg. *p. x. i.* Codicibus Mediceis ceteris suffragantibus.

20. *Lapis haematitis, lapis Phrygii, lycii*] Haec verba desunt in omnibus Codicibus Mediceis, praeterquam in primo. In quarto & septimo margini adscripta sunt alia manu.

21. *Eodem accommodatum est*] Sect. 27. hujus cap. eodem valet. Lindenius ibi retinet eadem; hic eadem reponit.

22. *Id quod supra positum est*] Haec fortasse librarii ex margine addiderunt.

23. *Potest similiter id &c.*] Antea legebatur; *potest similiter prodesse id &c.* Ego omisi *prodesse* ex fide Codicis Medicei I. quod verbum, cum proximo antecodit, facile hic intelligitur. Reiiqua tamen verba depravata sunt in Codice illo: sic enim habetur: *potest similiter id &c.* Pakivicius correxit, *similiter*, atque addidit, *prodesse*; unde vulgaris lectio. Sed nec ceteri Medicei Codices vitio carent. Nam in aliis legitur, *potest prodesse militare id*; in septimo, *potest esse militare id*; in sexto deest verbum *potest*.

24. *Elotae*] Al. *lutae*: ego *elotae* ex Codice Mediceo I.

25. *P. x. VI.*] Ita in libris vulgariis; quos sequor. Nam in MSS. mendum inesse suspicor. Mediceus I. habet, *p. x. XVI.* ceteri sex, *p. x. IIII.*

melius est, quam Euelpidis, quod βασιλικὸν nominabat. Habet papaveris lacrimae, cerussae, lapidis Asii, singulorum p. x. 11. gummi p. x. 111. piperis albi p. x. 1v. 26 croci p. x. vi. pforici p. x. x111. Nulla autem per se materia est, quae pforicum nominetur; sed chalcitidis aliquid, & cadmia dimidio plus ex aceto simul conteruntur, idque in vas fictile additum 27, & contextum ficulneis foliis, sub terra reponitur, sublatumque post dies viginti rursus teritur 28, & sic appellatur 29. Verum in basilico 30 quoque collyrio convenit, ad omnes affectus oculorum id esse idoneum, qui non lenibus medicamentis curantur. Ubi non sunt autem medicamenta 31 composita, scabros angulos laevant & mel & vinum: succurritque & his & aridae lippitudini, si quis panem ex vino subactum super oculum imponit. Nam, cum fere sit humor aliquis, qui modo ipsum oculum, modo angulos, aut palpebras exasperat, sic, & si quid prodit humoris, extrahitur, & si quid juxta est, repellitur.

32. Caligare vero oculi nonnunquam ex lippitudine, nonnunquam etiam sine hac, propter senectutem, imbecillitatemve aliam, consueverunt. Si ex reliquiis 32 lippitudinis id vitium est, adjuvat collyrium, quod Asclepios nominatur; adjuvat id 33, quod ex crocomagmate fit.

33. Proprie etiam ad id componitur, quod διὰ κρέμας 34 vocant. Habet piperis p. x. 1. 35 croci Cilicii 36, papaveris lacrimae, cerussae, singulorum p. x. 11. pforici, gummi, singulorum p. x. 1v.

34-

26. P. x. 111. piperis albi p. x. 1v.] Al. leg. p. x. 1111. (Constant. p. x. 1111.) piperis albi p. x. 1v. Ego secutus sum Editiones antiquiores, quod Codices Medicei plerique, si leve mendum sustuleris, cum his consentiant. Codices habent, p. 1111 pro p. x. 111. immo in secundo est, p. x. 111. & perperam reponitur, p. 1111. In sexto, p. x. 1111. sed postrema unitatis nota exomittitur. In quarto vero corrigitur, p. p. 1111 & verba proxima, piperis albi p. x. 1v. notatur, tanquam aliena, quia non sunt in primo. Is enim ita habet: cuminum p. p. 1111. croci &c.

27. In vas fictile additum] Addere pro indere a Varrone quoque Plinioque adhibetur. Varro lib. 1. R. R. cap. 154. in stular addatur uva. Plinius lib. 20. H. N. cap. 22. In ovum inane succum (marrubii) addit; & lib. 23. cap. 7. Dentium quoque doli hic succus (caprifici) afficitur in lana prodest, aut in cava eorum additur. Celsus ipse cap. 8. huius libri sect. 2. dixit, addita in naurem per linamentum aut penicillum in compositis est &c. Lindenius ibi veteres Codices sequitur: hic vero Con-

stantinum sequi maluit, qui inditum margini adscripserat.

28. Reponitur, sublatumque post dies viginti rursus teritur] In Codice Mediceo 1. reponitur, sublatum est post &c. Lindenius leg. reponitur diebus viginti, & rursus sublatum teritur.

29. Sic appellatur] Lindenius addit pforicum; quod non est in aliis Editionibus, nec in meis MSS.

30. In Basilico] Lindenius leg. de basilico.

31. Ubi non sunt autem medicamenta] Idem Lindenius leg. At, ubi non sunt medicamenta.

32. Reliquiis] Codex Medicus 1. & aliqui alii, reliquiis.

33. Adjuvat id] Lindenius leg. Adjuvat & id; quemadmodum habet in margine Constantini Editio.

34. Διὰ κρέμας] Editiones Aldina vetustiores habent diacreu, Latinis linteris; & ita est in Codice Mediceo 1. In Codicibus ceteris, diacrecen.

35. P. x. 1.] Codex Medicus 1. p. p. 1. reliqui sex, grana p. x. 1.

34. At si ex senectute, aliave imbecillitate id est, recte inungi potest, & melle quam optimo, & cyprino, & oleo veteri. Commodissimum tamen est, balsami partem unam, & olei veteris, aut cyprini 37 partes duas, mellis quam acerrimi partes tres miscere. Utilia huic quoque 38 medicamenta sunt, quae ad caliginem proxime 39, quaeque ad extenuandas cicatrices supra comprehensa sunt. Cuicumque vero oculi caligabunt, huic opus erit multa ambulatione, atque exercitatione; frequenti balneo; ubi totum quidem corpus perfricandum est, praecipue tamen caput, & quidem irino 40, donec infudet; velandumque postea, nec detegendum, antequam sudor & calor domi conquierint. Tum cibis utendum acribus, & extenuantibus; interpositisque aliquibus diebus, ex sinapi gargarizandum.

35. Suffusio quoque, quam Graeci *ὀρέχυν* nominant, interdum oculi potentiae, qua cernit 41, se opponit. Quod, si inveteravit 42, manu curandum est: inter initia nonnumquam certis observationibus discutitur. Sanguinem ex fronte vel naribus mittere; in temporibus venas adurere; gargarizando pituitam evocare; suffumigare; oculos acribus medicamentis inungere, expedit. Victus optimus est, qui pituitam extenuat.

36. Ac 43 ne resolutio quidem oculorum, quam *παράλυσιν* Graeci nominant, alio victus modo, vel aliis medicamentis curanda est. Expofuisse tantum genus vitii satis est. Igitur interdum evenit, modo in altero 44 oculo, modo in utroque, aut ex ictu aliquo, aut ex morbo comitia-

36. *Cilicis*] Ita Editiones Caesarii, Ruelli, Pantini & Lindenii; nec discrepare videtur Codex Medicus vetustior, in quo *cilici*. Alii legunt, ut habent multi Codices, *cilicis*.

37. *Cyprini*] In Codice Mediceo I. *cyprini*; sed fortasse mendose, sicut paulo supra in eodem Codice *cyprini*, pro *cyprino*. Palavicinus correxit, *cyprini*; atque ita legitur in vulgatis libris. Alii Codices MSS. habent *cyprini*. Ceterum *cyprus* hac significatione usurpatum est in lib. 5. cap. 24. sect. 3.

38. *Huic quoque*] Codex Medicus I. *huc quoque*; Lindenius, quoque *huc*. Vide adnotat. 41. sect. 12. huius capituli, & adnotat. 73. sect. 20.

39. *Quae ad caliginem proxime*] Verba haec, itemque illa, atque exercitatione, quae infra sunt, in Cod. Mediceo I. cum deessent, a Palavicino fuerunt adscripta. In Codicibus Medicis reliquis legitur: *quaeque ad caliginem proxime* &c.

40. *Cypus*, & quidem *irino*] Lindenius leg. *caput ex irino*.

41. *Potentiae, qua cernit*] Lindenius leg. *pu-*

pillae: Pantinus *pituitae*, ut est in Editione, an. 1538. non tamen a Caesario; nam prima ejus Editio, ut pleraeque omnes, habet *potentiae*, MSS. Codicibus fuisse corruptis. Excipiendus mihi est Medicus I. in quo, loco *potentiae*, *hippientumque* fuisse apparet. Nihil praeterea sciri potest: nam Palavicinus veterem scripturam obliteravit, ut hanc ipsam, *potentiae*, qua cernit, reponeret. De cujus integritate vix dubitare licet. Nam, ut Morgagnus animadvertit, vox *potentia* eodem modo adhibetur lib. 7. cap. 7. sect. 14. Igitur vel ex morbo vel ex ictu concretus humor sub duabus tunicis; isque paulatim indurascens interiori potentiae se opponit.

42. *Inveteravit*] Al. *inveteraverit*, ut est in Editione an. 1493. Editio I. cum Mediceo I. & aliis MSS. habet *inveteravit*.

43. *Ac*] Codex Vaticanus VII. & Editiones Caesarii, Pantini & Lindenii, *Ac*.

44. *In altero*] Lindenius leg. in uno; & infra, *convulsus*, pro *convulsus*.

initiali, aut ex diffensione nervorum, qua vehementer ipse oculus confusus est, ut is neque quoquam intendi possit, neque omnino consistat; sed huc illucve sine ratione moveatur, ideoque ne conspectum quidem rerum praestet 45.

37. Non multum ab hoc malo distat id, quod *μυδριασιν* Graeci vocant. Pupilla funditur 46 & dilaturatur, aciesque ejus hebetescit 47; ac pene difficillime 48 genus id imbecillitatis eliditur. In utraque vero, id est, & paralyti & mydriasi 49, pugnandum est per eadem omnia, quae in caligine oculorum praecepta sunt, paucis tantum mutatis: siquidem ad caput irino interdum acetum, interdum nitrum adjiciendum est; melle inungi 10 satis est. Quidam in posteriore vicio calidis aquis usi, relevatque: factis sine ulla manifesta causa subito obaerati sunt. Ex quibus nonnulli, cum aliquandiu nihil vidissent, repentina profusione alvi, lumen receperunt. Quo minus alienum videtur, & recenti re 51, & interposito tempore, medicamentis quoque moliri 52 dejectiones, quae omnem noxiam materiam in inferiora depellant.

38. Praeter haec imbecillitas oculorum est, ex qua quidam 53 interdiu satis, noctu nihil cernunt: quod in foeminam bene respondentibus menstruis non cadit. Sed sic laborantes inungi oportet sanie 54 jocinoris,

45. *Præstat*] Codex Medicus I. *praestat*.

46. *Funditur*] Ita in Codice modo allato. Al. *leg. effunditur*; Linden. *diffunditur*.

47. *Hebetescit*] Al. *hebetuit*. In Codice Mediceo vetustiori, quem ego secutus sum, legitur *hebetescit*; quod est jam a Rhodio notatum.

48. *Ac pene difficillime*] Videtur devisis verbum aliquid post *pene*, quod cohaereat sensui cum *hebetescit*, & ante *difficillime* sententiam absolvat: quo modo Lindenius edidit, ac *pene caligat* *Difficillime* &c. Lindenius autem, opinor, non veterem aliquem Codicem secutus est, sed Constantini conjecturam, qui legentiam arbitratur: ac *pene* eligitur. *Difficillime* &c.

49. *In utraque vero, id est, & paralyti & mydriasi*] Lindenius omittit particulam &, quae est ante *paralyti*. Codex Medicus I. ita habet: *In utraque parte vero id est & paralyti & mydriasi*; & cum supra *paralyti*, ut legatur, cum *paralyti*.

50. *Melle inungi*] Lindenius leg. *oculis vero melle inungi*; ut et in margine Editionis Constantinae. Sed vocis illas duas *oculis* vero, quae in veteribus Codicibus non habentur, nullo modo necessariis esse apparet ex simili loco scilicet 16. hujus cap. *Inungi vero eis debet, quod habet* &c.

51. *Videtur, & recenti re*] Ante Lindenium

legebatur; videtur ex recenti re; ex Codice feliciter Mediceo IV. In quo: cum esset, ut in aliis quinque. *videretur recenti re*; alia manu correctum est *videtur*, & addita particula *ex*. Porro haec additio facta est ex Codice I. In quo est: *videtur ex recenti re*. Palavicinus reposuit & pro *ex*, & *recenti re* mutavit in *recenti re*. Sic autem legitur & in Codice Vaticano VI. & in Codice alio Constantini, & in Editione Lindeniana.

52. *Moliri*] Codex Medicus I. *moliri*. Etiam lib. 3. cap. 18. *Se id id ipsum tamen moliri cibo, quam medicamento, melius est*; Codex ille habet *moliri*. Sed utrobique mendose.

53. *Quidam*] Priscas Editiones sequor, cum quibus MSS. Codices consentiunt plerique omnes. Gryphus & alii nonnulli leg. *quidem*, ut est in Mediceo I.

54. *Sanie*] Locus incertissime lectionis; ut vel ex his intelligi poterit. quae Morgagnus de eo scripsit in Epist. V. Codex Medicus I. habet *sanis*; & infra, *excepta aqua*, pro *excepta*; atque. Palavicinus corrigit, *sanie*. Itaque *sanie*, & *excepta aqua* in Codice est Vaticano VI. In Mediceo IV. quoque *sanie* est repositum alia manu, cum esset, sicut in ceteris quinque, *humore*: infra vero, pro *excepta atque*, quod alii item habent,

ris, maxime hircini; sin minus, caprini, ubi id assum coquitur, excepta: atque edi quoque ipsum jecur debet. Licet tamen etiam iisdem medicamentis non inutiliter uti, quae vel cicatrices, vel aspritudinem extenuant. Quidam contrito semine portulacae mel adjiciunt eatenus, ne id ex specillo destillet, eoque inungunt. Exercitationibus, balneo 55, frictionibus, gargarizationibus iisdem his quoque utendum est.

39. Et haec quidem in ipsis corporibus oriuntur. Extrinsecus vero interdum sic 56 ictus oculum laedit, ut sanguis in eo suffundatur. Nihil 57 commodius est, quam sanguine vel columbae, vel palumbi 58, vel hirundinis inungere. Neque id sine causa fit; cum horum 59 acies extrinsecus laesa, interposito tempore in antiquum statum redeat, celerimeque 60 hirundinis. Vnde etiam locus fabulae factus est, per parentes id herba 61 restitui, quod per se sanescit. Eorum ergo sanguis nostros quoque oculos ab externo casu commodissime tuctur, hoc ordine; ut sit hirundinis optimus, deinde palumbi, minime 62 efficax columbae, & illi ipsi, & nobis. Supra percussum vero oculum, ad inflammationem leniendam, non est alienum imponere etiam cataplasmata. Sal Ammoniacus 63, vel quilibet alius quam optime 64 teri debet, sic, ut

bent, margini adscriptum, excepta aqua, habet vetus exemplar. Vulgo Egnatius leg. humore: ceteri, sanguine, ut est in Editione I. Caesarius tamen sanie habet in libri margine; itemque Constantinus, loque ex veteri Codice. Sed neuter monet, pro excepta (ita enim communiter legitur) excepta reponendum esse. Ac mihi quidem haec lectio maxime probatur; tum quia sanie, quod est in Codice Mediceo, ad sanie proxime accedit; tum quia vox haec apertè hinc loco videtur, quam aut humore, aut sanguine, quas alii supposuerunt. Neque id affirmo Graecos Auditores dumtaxat respiciens, Dioscoridem scilicet, & Trullianum, qui, ut alii jam adnotarunt, de hoc pusilli genere scribentes, alter lib. 2. cap. 47. alter lib. 1. de singul. corp. part. vitis &c. cap. 23. vocem *ἰχθυή* adhibuerunt: sed quia sanie hanc significationem Plinium quoque saepe usurpasse animadverti. Nam & lib. 28. cap. 11. hanc ipsam rem explicans, dixit: *Quidam inaffati foecurrit sanie marum;* qui locus & a Pansino & ab aliis notatus est; & cap. 18. eiusdem libri, *Hircini vero foecurrit dissicati fientes effector;* & lib. 20. cap. 8. *Perendurum fornicationibus verrucisque medicur arietis pumonis inaffati sanies.*

55. *Exercitationibus, balneo, &c.* Non vidit Lindenius, referri periodum hanc ad illam se-

ditionis 34. partem, Cuiusque vero oculi caligant &c. Id si vidisset, haec verba, gargarizationibus iisdem his quoque, profecto non expulisset. Nunc ita edidit: *Vendum vero est exercitationibus, balneo, & frictionibus.*

56. Sic] Al. si; hique sententiam non absolvunt, nisi post inungere. Ego secutus sum Lindenium, & Codicem Medicum I.

57. Nihil] Lindenius leg. Huius nihil.

58. Palumbi] Idem habet palumbos, ut infra quoque.

59. Horum] Lindenius reponit harum, ut Constantinus habet in libri margine. Sed huius mutationis uterque oblitus, infra retinet Eorum.

60. Celerimeque] Ita prorsus legendum ex Constantino & Lindenio. Nam celerissimeque, quod habent MSS. & antiquae Editiones, mendum est.

61. Per parentes id herba &c.] Perperam in multis MSS. legitur: aut per parentes, aut id herba &c. Egnatius, qui lectionem istam primus vulgavit, addidit *chelonis*; al. *chelonis*.

62. Alamine] Lindenius leg. aluminum; & postea, *sibi ipsi*, pro *sibi ipsi*.

63. Sal Ammoniacum.] Ita in multis MSS. & Editione I. Alii leg. *sed Ammoniacus*; ut est in Editione an. 1493. & in aliquo depravato Codice, quem ego Medicum VI. Invent. Medicus I.

ut ei paulatim oleum adjiciatur, donec crassitudo strigenti fiat; id deinde miscendum est cum hordeacea farina, quae ex multo decocta sit. Facile autem, recognitis omnibus, quae medici prodiderunt ⁶⁵, apparere cuilibet potest, vix ullum ex iis, quae supra comprehensa sunt, oculi vitium esse, quod non simplicibus quoque, & promptis remediis submoveri ⁶⁶ possit.

VII. 1. Haecenus in oculis ea reperiuntur, in quibus medicamenta plurimum possunt: ideoque ad aures transeundum est, quarum usum proximum a luminibus natura nobis dedit. Sed in his aliquanto majus periculum est: nam vitia oculorum intra ipsos nocent; aurium inflammationes doloresque, interdum etiam ad dementiae mortemque praecipitant. Quo magis inter initia protinus succurrendum est, ne majori periculo locus sit. Ergo ubi primum dolorem aliquis sensit, abstinere & continere se debet. Postero die, si vehementius malum est, caput tundere, idque irino unguento calido perungere, & operire. At magnus cum febre vigiliae dolor exigit, ut sanguis quoque mittatur. Si id aliquae causae prohibent, alvus solvenda est. Cataplasmata quoque calida, subinde mutata, proficiunt; sive foeni Graeci, sive lini, sive alia farina ex multo decocta ⁶⁷. Recte etiam subinde admovetur spongiae, ex aqua calida expressae. Tum, levato dolore, ceratum circumdari debet ex irino, aut cyprino factum: in quibusdam tamen melius, quod ex rosa est ⁶⁸, proficit. Si vehemens inflammatio somnum ex toto prohibet, adici cataplasmati debent papaveris cortices ⁶⁹ fricti atque contriti, sic, ut ex his pars dimidia sit; eaque tum simul ex passo misto ⁷⁰ decoquantur. In aurem vero infundere aliquid medicamentum oportet; quod semper ante tepesceri convenit: commodissimeque per strigilem instillatur. Vbi auris repleta est, super lana mollis addenda.

quoque mendo lahorre: nam habet *ommentarum*, omiſſa voce *Sal. Caſſarius* ita edidit: *Sed Armenicus*, ut ſubadiatur *lapis*: minus recte, quavis id *Pontius* probat. *Lindeni*us vero habet, *Sed ſal Armenicus*.

64. *Optine*] *Al. optimus*. Omnino legendum optine, ut eſt in *Codice Mediceo* I. & in Editione *Lindenii*.

65. *Quae medici prodiderunt*] *Communiter* legitur; quae *medici* quoque *prodiderunt*; ſed perperam; ut animadvertit *Morgagnus*. Ipſe legere mallet, *quique*. Sed ſi noviſſet, particulam *quae* abeſſe a *Codice Mediceo* I. non dubito, quin prorsus abſciendam judicaviſſet. Itaque ſecutus ſum *Codicis illius auctoritatem*. In eodem *Codi-*

ce legitur *providenda*: ſed id quidem mendum eſt.

66. *Submoveri*] ita in MSS. & in Editionibus ſignat. *Ruelli*. *Pantini*. & *Ronſſi*. In Editione prima & nonnullis aliis, *ſubremoveri*. *Lindenius* legit, *ſubinde removeri*.

67. *Decocta*] *Lindenius* ſuſtulit verbum eſt, eum legeretur *decocta eſt*.

68. *Quod ex roſa eſt*] *Al. quod ex roſa factum eſt*. Vocem *factum* neque *Lindenius* habet, neque *Cod. Mediceus* I.

69. *Adjici cataplasmato debent papaveris cortices*.

70. *Simul ex paſſo miſto &c.*] Paſſum miſtum dictum videtur, ut vinum miſtum cap. 9. hujus libri. In *Codice Mediceo* I. eſt, *ſimul ex paſſo miſto*. *Palaviſſinus* corrigit, *ex paſſo ſimul mi-*

na.

ea est, quae humorem intus contineat. Et haec quidem communia sunt. Medicamentum vero est & rosa ⁷¹, & radicum arundinis ⁷² succus, & oleum, in quo lumbrici cocti sunt, & humor ex amaris nucibus, aut ex nucleo mali Perfici expressus. Composita vero ad inflammationem doloremque leniendum haec fere sunt: castorei, papaveris lacrimae pares portiones conteruntur, deinde adjicitur his passum: vel papaveris lacrimae, croci, myrrhae par modus sic teritur, ut invicem modo rosa, modo passum instilletur: vel id, quod amarum in Aegyptia faba est, conteritur, rosa adjecta; quibus myrrhae quoque paulum a quibusdam miscetur, vel papaveris lacrimae, aut ⁷³ thus cum muliebri lacte: vel amararum nucum cum rosa succus ⁷⁴: vel castorei, myrrhae, papaveris lacrimae pares portiones cum passo: vel croci p. x. = ⁷⁵ myrrhae, aluminis scissilis, singulorum p. x. =. ⁷⁶ quibus, dum ⁷⁷ teruntur, paulatim miscentur passi cyathi tres, mellis minus cyatho; idque ex primis medicamentis est: vel papaveris lacrima ex aceto. Licet etiam compositione uti Themisonis; quae habet castorei, opopanax, papaveris lacrimae ⁷⁸, singulorum p. x. 11. spumae lycii ⁷⁹ p. x. 1v. quae contrita passo excipiuntur, donec cerati crassitudinem habeant, atque ita reponuntur. Vbi usus requirit ⁸⁰, rursus id medicamentum, adje-

71. Lindenius leg. *simul ex passo vel melle*. Idem postea, *decoquantur*. In antiquis libris legitur, *decoquatur*; in margine Editionis Constantinianae, *decoquantur*.

72. *Et rosa*] In Codice Mediceo I. *ei rosa*. Ex hoc Codice ego, pro rosa, ut antea legebatur, reposui *cyathos*, id est, oleum rosaceum; quod rosam deinde saepe nominet. Sed neque *rosae*, contemnenda lectio est. Nam rosae floris succum in aurium dolore prodesse scribit Archigenes, apud Galenum lib. 3. de composit. medic. s. i. cap. i.

73. *Arundinis*] Ita ex MSS. Vulgo legitur, *arundinum*.

74. *Miscetur, vel papaveris lacrimae, aut &c.*] Ex ipso orationis contextu apparet, nisi fallor, rectius legendum esse; *miscetur: vel papaveris lacrimae, aut &c.* Scribit porro Galenus l. c. in aurium doloribus inflammatoribusque papaveris lacrimam cum lacte utiliter adhiberi, idque ex frequentissimis medicamentis esse.

75. *Cum rosa succus*] Al. leg. *cum rosae succus*; sed perperam.

76. *P. x. =.*] In Mediceo I. p. p. =. In aliis MSS. & in omnibus vulgatis libris, p. x. I. 76. p. x. =.] Ita in Codice Mediceo I. sed in illo deest vox *singulorum*. Codices ceteri Me-

dicei habent, p. x. I. Vulgo alii leg. p. x. X. alii cum Caesario, p. x. 3. Ruellius & Lindenius, p. x. III.

77. *Dum*] Al. *tum*, mendose. Al. *rum*. Ego malui *dum*, quod est in Editione I. & in MSS. Medicis.

78. *papaveris lacrimae*] Vulgo ab omnibus additur, *ex aceto*. Has duas voces Codex Mediceus I. non habet; & qui habent Codices, perperam habere videntur. Deceptus librarius est, quia voces illas paulo ante descripserat.

79. *Spumae lycii*] Si niri Lindenius non invenit, nisi apud Constantinum ex quadam conjectura, haud facile probatur mutationem ab eo in textum indutam. Omnes Medicei Codices habent *lyci*. Lycii autem spuma & a Dioscoride describitur in lib. 1. cap. 132. & nominatur a Plinio in lib. 24. cap. 14. & ab Andronicho adhibetur in medicamentis ad aurium vitia compositis, rursus Galenum lib. 3. de composit. medic. s. i. cap. 1. ubi est etiam compositio quaedam Laodici regis, ab hac Themisonis non discrepans, nisi ponderum ratione, ut Partinus animadvertit. Constantinus legere solebat; *argenti spumae, lycii*. Alii omnes leg. *spumae lycii*.

80. *Ubi requiritur*] Ante Lindenium legebatur; *usus requiritur*; sed minus recte.

adjecto passo, specillo teritur ⁸¹. Illud perpetuum est, quotiescumque crassius medicamentum est, quam ut in aurem instillari possit, adjiciendum eum esse humorem, ex quo id componi debet, donec satis liquidum sit.

2. Si vero pus quoque aures habent, recte lycium per se infunditur, aut irinum unguentum; aut porri succus cum melle; aut centaurei ⁸² succus cum passo; aut dulcis mali Punici succus ⁸³ in ipsius cortice tepfactus, adjecta myrrhae exigua parte. Recte etiam miscentur myrrhae, quam *σαλ* cognominant, p. x. i. croci tantumdem, nuces amarae xxv. ⁸⁴ mellis fcsquicyathus: quae contrita, cum utendum est, in cortice mali Punici tepfiunt ⁸⁵. Ea quoque medicamenta, quae oris exulcerati causa componuntur, acque ulcera aurium sanant. Quae si vetustiora sunt, & multa sanies fluit, apta compositio est, quae ad auctorem Erasistratum refertur: piperis p. x. =. croci p. x. =. ⁸⁶ myrrhae, misy cocti, singulorum p. x. i. ⁸⁷ acris combusti p. x. ii. Haec ex vino terentur: deinde ubi inaruerunt, adjiciuntur passi heminae tres, & simul incoquantur: cum ⁸⁸ utendum est, adjicitur hi mel & vinum. Est etiam Ptolemaei chirurgi medicamentum, quod habet lentisci p. x. =. gallae p. x. =. ⁸⁹ omphacii p. x. i. succum Punici mali. Est Menophili ⁹⁰ validum admodum, quod ex his constat: piperis longi p. x. i. castorei p. x. ii. myrrhae, croci, papaveris lacrimae, nardi Syriaci, thuris, malicorii, ex Aegyptia faba partis interioris, nucum amararum, mellis quam optimi, singulorum p. x. iv. quibus, dum teruntur ⁹¹, adjicitur

81. *Specillo teritur*] Vocem *specillo* quidam Critici explodendam censent. Lindenius leg. *pillillo*; quod a me non in ullo MS. sed in margine tantum Editionis Constantinianae inventum est.

82. *Centaurei*] In pierlici MSS. *centauriae*: in Mediceo I. *centauri*; pro *centauria*, quod reposui. Sic paulo supra *lyci*, pro *lycii*. Antea legebatur, *centaureae*. Lib. 5. cap. 27. sect. 10. dicitur *centauria*; ut alii legunt, *centaurium*.

83. *Dulcis mali Punici succus*] Cap. 10. hujus lib. *Ex malo Punice dulci succus exprimitur*. Lindenius leg. *succus mali punici*.

84. *XXV.*] Editiones Almana & Casariana an. 1528. x. *XP*. Ruelliana & nonnullae aliae, *XP*.

85. *Tepfiunt*] Ita in Codice Mediceo I. Alii omnes leg. *tephant*.

86. *Piperis p. x. =. croci p. x. =.*] Ita ex Codice modo alitto. Sex reliqui Medicei Codices & Editiones praefae habent, *piperis p. x. i.* Quidam leg. *piperis p. x. i. croci p. x. i. 3.* ut est

in Editione Gryphiana; Lindenius, *habet piperis, croci, singulorum p. x. i.*

87. *P. x. i.*] Antea legebatur, *p. x. ii.* quod est in multis Codicibus. Mediceus primus habet *p. p. i.* & quidem rectus: nam postea sequitur, *eris combusti p. x. ii.* In Codice tamen illo mendose, *aeris combusti p. p. xii.*

88. *Cum*] Linden. *cum vero*.

89. *Lentisci p. x. =. gallae p. x. =.*] Sic reposui, quod in Mediceo I. sit; *lentisci p. p. =. gallae p. =.* In aliis Codicibus legitur; *lentisci p. x. i. gallae p. x. i.* (in aliquibus, *gallae x. i.*): atque ita habent Editiones omnes, praeter Lindenianam, in qua, *lentisci, gallae, singulorum p. x. i.* In margine autem Constantinianae adnotatum est, *Al. p. x. =.*

90. *Et Menophili*] Linden. *Est & Menophili*.

91. *Dum teruntur*] Idem, *dum contruntur*. Al. *cum teruntur*, ut est in Codice I. Ego reposui, *dum teruntur* ex Codicibus Medicis ceteris.

jicitur acetum quam acerrimum, donec crassitudo in his passi fiat. Est Cratonis ⁹²: cinnamomi, casiae, singulorum p. x. =. ⁹³ lycii, nardi, myrrhae, singulorum p. x. i. aloës p. x. ii. mellis cyathi tres, vini sextarius: ex quibus lycium cum vino decoquitur, deinde his alia miscentur. At si multum puris, malusque odor est, aeruginis raseae, thuris, singulorum p. x. ii. mellis cyathi duo, aceti quatuor simul incoquantur: ubi utendum est, dulce vinum miscetur. Aut aluminis scissilis, papaveris lacrimae, acaciae succi par pondus miscetur, hisque adjicitur hyoscyami succi dimidio minor, quam unius ex superioribus, portio; eaque trita ex vino diluuntur. Per se quoque hyoscyami succus fatis proficit.

3. Commune vero auxilium adversus omnes aurium casus, jamque usu comprobatum Asclepiades composuit. In eo sunt cinnamomi, casiae, singulorum p. x. i. floris junci rotundi, castorei, albi piperis, longi ⁹⁴, amomi, myrobalani, singulorum p. x. ii. ⁹⁵ thuris masculi, nardi Syriaci, myrrhae pinguis, croci, spumae nitri, singulorum p. x. ii. ⁹⁶ quae separatim contrita, rursus mista, ex aceto conteruntur; atque ita condita, ubi utendum est, aceto diluuntur. Eodem modo commune auxilium auribus laborantibus est Polybi sphragis ex dulci vino liquata: quae compositio priori libro 97 continetur. Quod si & fañies profluit, & tumor est, non alienum est, misto vino per oricularium clysterem eluere; & tum infundere vinum austerum cum rosa mistum, cui spodii paulum sit adjectum, aut lycium cum lacte, aut herbae sanguinalis succum cum rosa, aut mali Punici succum cum exigua myrrhae parte.

4. Si fordida quoque ulcera sunt, melius mulsio eluuntur; & tum aliud ex iis, quae supra scripta sunt, quod mel habeat, infunditur. Si magis pus profluit, & caput utique tendendum, & multa calida aqua perfundendum, & gargarizandum ⁹⁸, & usque ad lassitudinem ambulandum, & cibo modico utendum est. Si cruor quoque ex ulceribus ap-

92. *Est Cratonis*] Constant. & Linden. *Est & Cratonis*.

93. *P. x. =.*] Ita in Codice Mediceo primo; in ceteris. *p. x. i.* ut vulgo legitur; in margine Editionis Constantinianae, *p. x. i.* —.

94. *Albi piperis, longi*] Fortasse legendum est, *piperis longi*: siquidem vox *albi* abest a Codicibus multis. Habetur tamen in Mediceo I. Constantinus particulam *&* addendum censet post *piperis*. Lindenius leg. *piperis albi & longi*.

95. *p. x. ii.*] Vulgo legebatur, *scripsi duo*;

ut est in MSS. fere omnibus. Ego sic reposui ex Mediceo I. qui habet *p. x. ii.* Cur autem vulgatam lectionem rejecerim, ex iis intelligi potest, quae scripti ad sect. 8. cap. 27. lib. 5.

96. *P. x. iii.*] Ita in Editione I. & in MSS. Alii leg. *p. x. ii.* ex editione an. 1493.

97. *Libro*] Codex Mediceus I. & Lindenii Editio libro. Alii leg. *libris*.

98. *Et gargarizandum*] Haec duo verba Codex Mediceus modo alius non habet.

paruit 99, lycium cum lacte debet infundi; vel aqua, in qua rosa decocta sit, succo aut herbae sanguinalis, aut acaciae adjecto. Quod si super ulcera caro increvit, eaque mali odoris saniem 1 fundit, aqua tepida elui debet; tum infundi id, quod ex thure & aerugine incoctum. Squama quoque aeris cum sandaracha contrita per fistulam recte instillatur.

5. Vbi vero vermes orti sunt, si juxta sunt, protrahendi oriculario specillo sunt: si longius, medicamentis enecandi; cavendumque, ne postea nascentur. Ad utrumque proficit album veratrum cum aceto contritum. Elui quoque aurem oportet vino, in quo marrubium decoctum sit. Emortui vermes 3 in primam auris partem prolabantur 4, unde facillime educi possunt.

6. Sin 5 foramen auris compressum est, & intus crassa sanies subest, mel quam optimum addendum 6 est. Si id parum proficit, mellis cyatho & dimidio, aeruginis rasae p. x. 11. adjiciendum est, incoquendumque, & eo utendum. Iris quoque cum melle idem proficit. 7. Item galbani p. x. 11. myrrhae & fellis 8 taurini, singulorum p. x. ==, vini quantum satis est ad myrrham diluendam.

7. Vbi

99. Apparuit] Linden. appare.

1. Saniem] Libri vulgati habent, sanguinem: at MSS. saniem; a quibus cur discederem causa nulla fuit: Lindenius hunc locum ita legit: eaque mali odoris, & sanguinem fundit. Ceterum Aëtius, cum & ipse, ut Ainelovevinius notat, carnem in auribus super ulcers increfcere scripserit Tetrab. 2. Sermon. 2. cap. 84. nihil addidit de sanis sanguineus est illis excreante.

2. Ex aceto] Hae duae voces desunt in Codice Mediceo 1.

3. Emortui vermes] Antea legebatur, Sic emortui vermes. Ego particulam sic in MSS. non inveni. In Mediceo 1. legitur, Emortui vermes. In aliis, Sive mortui sub his vermibus; & supra, decoctum est, pro decoctum sit; ut Sive mortui ex sit. Emortui corruptum; est autem additum videtur. Legendum opinor; Emortui sub his vermibus; scilicet sub medicamentis. Ita loquitur cap. proximo sub his enim crassae resolvuntur; & alibi.

4. Prolabantur] Al. provocantur; ut habet Codex Medicus 1. Lindenius recte, prolabantur, & ita est in Mediceo VII. & in Codice alio Constantin. In plerisque legitur, convolvuntur, prolabantur, vel convolvuntur, prolabantur.

5. Sin] Lindenius, Si. In Codice Mediceo 1. est, Sin, ut alii legunt: In ceteris mendose, Si in.

6. Adendum] Ita in antiquis libris. Lindenius leg. indendum.

7. Iris quoque cum melle idem proficit] Vulgo additur, Item mellis & rasae scrupuli duo. Codex Medicus. quem ego secutus sum, non habet verba illa: ceteri habent tantummodo, mellis rosae scrip. II. quae instituta videntur. Vox quoque idem hujus incisus mihi suspecta est; quamvis in omnibus Codicibus eam invenirem. Ad confirmandam constructionem hanc, afferri possunt verba ex lib. 5. cap. 18. sect. 24. Idem saba quoque imposita proficit. Sed neque locus ille suspensione caret; & ab aliis aliter legitur. Lindenius habet ad idem proficit; meliori constructione, sed fortasse non meliori fide.

8. Myrrhae & fellis] In libris vulgatis; myrrhae cum melle, & fellis; ut in multis MSS. Ego ex fide Mediceae vetustioris sustuli duas voces, cum melle; quas Ibrarius, cum supra essent positae, temere iteravit, quemadmodum illas, ex aceto, in sect. 1. hujus capituli. Pro fellis in alio Mediceo Codice legitur mellis: sed prima ejus vocis littera videtur ex his tribus rre constata.

9. P. x. ==.] In Codicibus Mediceis ceteris, p. p. ZZ. x. II. in primo, quem secutus sum, p. p. ==. Vulgo legitur, p. x. II.

7. Vbi vero gravius aliquis audire coepit (quod maxime post longos capitis dolores evenire consuevit) in primis aurem ipsam considerare oportet: apparebit enim aut crusta, qualis super ulcera innascitur, aut fordium coitus. Si crusta est, infundendum est aut oleum calidum ¹⁰, aut cum melle aerugo, vel porri succus, aut cum mulsio nitri paulum: atque ubi crusta a corpore jam recedit, eluenda auris aqua tepida est ¹¹, quo facilius ea per se diducta oriculario specillo protrahatur. Si sordes, eaeque molles ¹² sunt, eodem specillo eximendae sunt: at si durae sunt, acetum & cum eo nitri paulum coniiciendum ¹³ est; cumque emollitae sunt, eodem modo elui aurem, purgarique oportet. Quod si capitis gravitas manet, attondendum idem, & leniter, sed diu perfricandum est, adjecto vel irino vel laureo ¹⁴ oleo, sic, ut utrilibet paulum aceti misceatur; tum diu ambulandum, leniterque post unctionem aqua calida caput fovendum; cibisque utendum ex imbecillissima & media materia; magisque assumendae dilutae potiones; nonnumquam gargarizandum est. Infundendum autem in aurem castoreum cum aceto & laureo oleo & succo radiculae corticis; aut cucumeris agrestis succus, adjectis contritis rosae foliis ¹⁵. Immaturae quoque uvae succus cum rosa instillatus, adversus surditatem satis proficit.

8. Aliud vitii genus est, ubi aures intra se ipsae ¹⁶ sonant. Atque hoc quoque fit, ne externum sonum accipiant. Levissimum est, ubi id ex gravedine est: pejus, ubi ex morbo ¹⁷, capitisve longis doloribus incidit: pessimum, ubi, magnis morbis venientibus, maximeque comitiali, provenit. Si ex gravedine est, purgae aurem oportet, & spiritum continere, donec inde humor aliquis expumet. Si ex morbo vel capitis dolore, quod ad exercitationem, frictionem, perfusionem, gar-

10. *Aut oleum calidum*] Particula aut absit a Codice Mediceo I.

11. *A corpore jam recedit, eluenda auris aqua tepida est*] Lindenius leg. *ex auricula prociōis, eluenda est aqua tepida*. Quandoquidem causa nulla erat, ut recte censet Morgagnus, cur vetus lectio non probaretur; corruptus Codex videtur Lindenium fecisse. Et sane, pro *a corpore jam recedit*, Codex Mediceus I. habet, *aut corpore jam procedit*. In reliquis tamen verbis, *eluenda auris aqua tepida est*, non variat ab aliis Codicibus; ut neque in verbo *protrahatur*, pro quo Lindenius habet *protrahat*. Sed id quidem, si in aliquo Codice invenit, facile poterat intelligere, mendum esse.

12. *Eaeque molles*] Ita ex Lindenio. Alii omnes

leg. *aeque molles*.

13. *Coniiciendum*] Al. ex Caesarii Editione, *injiciendum*.

14. *Laureo*] Codex Mediceus I. *laurae*: alii, *laurino*. Hi etiam paulo infra, *laurino*; ille, *lauro*.

15. *Adjectis contritis rosae foliis*] Codices multi, *contritis* pro *contritis*. Mediceus I. *adjectis contritis* &c. sed correctum est, *adjectis &c. contritis*. Lindenius vocem *contritis* post *foliis* transiecit.

16. *Aura se ipsae*] Plerique leg. *intra se ipsas*; atque ita est in Codice Mediceo I. Lindenius, *intra se ipsas*, Codicibus aliis suffragantibus.

17. *Morbo*] Hic quoque multi Codices Lindenio favent, qui *morbo* reposuit. Alii leg. *morbis*, ut habet Codex Mediceus I.

gargarizationemque pertinet, eadem facienda sunt: cibus non utendum nisi extenuantibus: in aurem dandus radiculæ succus cum rosâ, vel cum succo radicis ex cucumere agresti; vel castoreum cum aceto¹⁸, & laureo oleo. Veratrum quoque ex aceto conteritur¹⁹, deinde melle cocto excipitur, & inde collyrium factum in aurem demittitur. Si sine his coepit, ideoque novo metu terret, in aurem dari debet castoreum cum aceto, vel irino, aut laureo²⁰ oleo; aut huic mistum castoreum cum succo nucum amararum; aut myrrha & nitrum cum rosâ & aceto. Plus tamen in hoc quoque proficit victus ratio: eademque facienda sunt, quæ supra comprehendendi, cum majore quoque diligentia; & præterea, donec is sonus finiatur, a vino abstinendum. Quod si simul & sonus est, & inflammatio, laureum oleum coniecisse abunde est, aut id, quod ex amaris nucibus exprimitur; quibus quidam vel castoreum, vel myrrham miscent.

9. Solet etiam interdum in aurem aliquid incidere, ut calculus, aliquodve animal. Si pulex intus est, compellendum eo lanæ paululum est; quo²¹ ipse is subit²², & simul extrahitur. Si non est secutus, aliudve animal est, specillum lana involutum in resina quam glutinosissimam, maximeque terebinthinam demittendum, idque in aurem conijciendum²³, ibique vertendum est: utique enim comprehendet & eximet. Sin aliquid exanime est, specillo oriculario protrahendum est, aut hamulo rectuso paulum recurvato: si ista nihil proficiunt, potest eodem modo resina protrahi. Sternutamenta quoque admota id commodè elidunt, aut oriculario clystere aqua vehementer intus compulsâ. Tabula quoque collocatur media inhaerens, capitibus utrimque penditibus, superque eam homo deligatur in id latus versus, cujus auris eodem modo laborat, sic, ut extra tabulam non emineat²⁴: tum malleo caput tabulae, quod a pedibus est, feritur; atque ita concussa aure, id quod inest, excidit.

VIII.

18. Cum aceto] Ita ex Codice Mediceo modo allato. Antea legebatur, ex aceto.

19. Ex aceto conteritur] Hic vero idem Codex habet, ex aceto: quod mihi magis probatur. Alii leg. cum aceto: quia constructione hæud negarim Celsum interdum usum esse; siquidem fecit. 5. hujus cap. Ita habet: *alium veratrum cum aceto conteritur*: sed particulam ex frequentius adhibuisse iniquadvertit. Ceterum hic locus, qui aliquoties integer videri potest, ita legitur in allato Codice: *Veratrum quoque & id ex aceto conteritur &c.*

20. Aut laureo] Ita in Codice Mediceo I. In aliis, aut ex laureo. Vulgo legitur, vel laureo.

21. Quo] Codices multi MSS. habent *quæ*; Medicos vetustior, *quæ*; atque ita est in omnibus impressis libris. Constantinus tamen mallet, *quæ*.

22. Ipse is subit] Lindenius leg. *ipse is subit*.

23. Conijciendum] *Inijciendum* quidam habent ex Cæsario.

24. Non emineat] Ita legit Lindenius; & ita omnino legendum est; quamvis libri veteres non habent particulam *non*. Idem fere remedium a Galeno proponitur lib. 3. de compositis medicament. s. l. cap. 1. & ab Aëtio Ietrab. 2. Scrim. 2. cap. 87.

VIII. 1. Nares vero exulceratas ²⁵ fovere oportet vapore aquae calidae. Id & ²⁶ spongia expressa atque admota sit, & subiecto vase oris angusta, calida aqua repleto. Post id fomentum, illinenda ulcera sunt, aut plumbi cremento, aut cerussa, aut argenti spuma; cum quodlibet horum aliquis conterit, eique, dum teritur ²⁷, invicem vinum & oleum myrteum adjicit, donec mellis crassitudinem fecerit ²⁸. Sin autem ea ulcera circa os ²⁹ sunt, pluresque crustas & odorem foedum habent; quod genus Graeci *ἑλκυσμα* appellant; sciri quidem debet, vix ei malo posse succurri: nihilominus tamen haec tentari possunt; ut caput ad cutem tondeatur, albidueque vehementer perfricetur; multa ³⁰ calida aqua perfundatur; multa eidem ³¹ ambulatio sit; cibis modicus, neque acer, neque valentissimus. Tum in narem ipsam mel cum exiguo modo resinae terebinthinacae conciaciatur (quod specillo quoque involuto lana sit) attrahaturque spiritus is succus, donec in ore gustus ejus sentiantur: sub his enim crustae resolvuntur, quae tum per sternutamenta elidi debent. Puris ulceribus vapor aquae calidae subijciendus est: deinde adhibendum ³² aut lycium ex vino dilutum, aut amurca, aut omphacium, aut menthae, aut marrubii succus; aut atramentum sutorium, quod candelactum, deinde contritum sit; aut interior scillae pars contrita; sic, ut horum cuilibet mel adjiciatur: cujus in ceteris admodum exigua pars esse debet; in atramento sutorio tanta, ut ea mistura liquida sit ³³; cum scilla utique pars major. Involvendumque lana specillum est, & in eo medi-

25. *Nares vero exulceratas*] Alii leg. *Nares vero intus exulceratas*. Particula *intus* abest a Codice Mediceo I. & ab Editionibus Gryphil, Constantini, & Lindenii: potestque facile intelligi. Manifestum est enim, loqui Celsum de his ulceribus, quae in parte narium interiore nascuntur. Nam quae in exteriori parte sunt, nihil differunt ab illis, quae in aliis exterioribus partibus oriuntur: ideoque non ad nares proprie, sed ad cutem pertinent universim.

26. *Id est*] Cum antea legeretur, *id est*, ut habent Codices Medicei; infra vero, *admotum*; sit; Lindenius reposuit, *Id est*.... *admotum sit*: nec aliter legendum videtur.

27. *Eique, dum teritur*] Lindenius leg. *ei, dum teritur*; deinde, *a siccitas*. Verba autem, quae a tercedunt, ita distinguit: *spuma, cum quodlibet horum aliquis conterit*.

28. *Fecerit*] In aliquibus Codicibus legitur, *faciat*; quod & Constantinus notavit.

29. *Circa os*] l. lib. 8. cap. 1. *a fovecillitis, angulique oculorum esse incitantur (nares) ad tertiam*

fere partem. Eam partem hic significat; ut lib. 7. cap. 11. de hoc ulcere iterum scribens; *eodem scriptorium caluum in narem esse concidendum, donec sursum ad os perveniat*: tum per id tenuis ferramentum candens dandum esse ad ipsum os &c. *Per narem incidendam esse ab ima parte ad os &c*. Qui ut, non de offe, sed de ore acceperunt, mandum subesse suspicantes, reposuerunt, *circa nares*; quod omnes fere MSS. Codices habent. Non deesse etiam, qui habeant, *intus nares*, ex Constantini annotationibus apparet. In Mediceo I. omnium longe optimo legitur, *circa os*, ut edidit Lindenius.

30. *Multa*] Linden. *multaque*.

31. *Multa eidem*] Ita Lindenius & Codices MSS. Alii leg. *multa ei*; & postea, *deambulatio*.

32. *Delute adhibendus*] In Codice Mediceo I. deluit haec duae voces.

33. *Sic*] Ita in Editione Lindenii & multis MSS. Codicibus. Alii leg. *sic*, ut est in Cod. Mediceo I.

R r 2

medicamento tingendum ³⁴, eoque ulcera implenda sunt: rursusque linamentum involutum & oblongum eodem medicamento illinendum, demittendumque in nares, & ab inferiore parte leniter deligandum. Idque per hiemem & vere bis die; per aestatem & autumnum, ter fieri debet.

2. Interdum vero in naribus etiam carunculae ³⁵ quaedam similes muliebribus mammis nascuntur, eaque imis partibus, quae carnosissimae ³⁶ sunt, inhaerent. Has curare oportet medicamentis adurentibus, sub quibus ex toto consumuntur. Polypus ³⁷ vero est caruncula, modo alba, modo subrubra, quae narium ossibus inhaeret; ac modo ad labra tendens ³⁸ nares implet, narium retro per id foramen, quo spiritus a naribus ad fauces descendit, adeo increscit, ut post uvam conspici possit; strangulatque hominem, maxime Austro aut Euro flante: fereque mollis est, raro dura; eaque magis spiritum impedit, & nares dilatat; quae fere ³⁹ καρκινώδης est; itaque attingi non debet. Illud aliud genus fere quidem ferro curatur; interdum tamen inarescit, si addita in nares per linamentum aut penicillum ea compositio est, quae habet minni Sinopici, chalcitidis, calcis, sandarachae, singulorum p. x. i. atramenti futorii p. x. i.

IX. In dentium autem dolore, qui ipse quoque maximis tormentis annumerari potest, vinum ex toto circumcidendum est: cibo quoque primo abstinendum, deinde eo modico mollique utendum, ne mandentes dentes irriter: tum extrinsecus admovendus per spongiam vapor aquae calidae, imponendumque ceratum ex cyprino aut irino factum, lanamque id comprehendendum, caputque velandum est. Quod si gravior dolor est ⁴⁰, utiliter & alvus ducitur, & calida cataplasmata super maxillam

³⁴. In eo medicamento tingendum] Editio Casp. an. 1528. medicamentum] Editio ejusdem Casp. an. 1538. quoniam Lindenius est secutus, medicamentum. Perperam: nam specillum lana involutum in medicamento tingitur. Sic cap. 15. linamentum in rosa tingere; & cap. 18. sect. 7. eodem medicamento tinctum linamentum suadendum est; & lib. 5. cap. 26. sect. 9. tincta in melle linamenta.

³⁵. In naribus etiam carunculae] Sic reposui ex MSS. In vulgatis legitur: etiam in naribus carunculae. Lindenius tollit etiam.

³⁶. Carnosissimae] Lin senius leg. cartilagineae, secutus, op. not. MS. Colicem a Constantino aliatum. Exo Codices Medicos sequor, & veteres Editiones; in quibus omnibus habetur, car-

nosissimae. Explicationis autem loco assero ipsius Celsi verba ex lib. 8. cap. 1. primum a supercilii angulisque oculorum, esse inchoantur (nares) ad tertiam fere partem; deinde in cartilagineam versae, quo propius ori descendunt, eo magis carunculae quoque molliuntur.

³⁷. Polypus] Lindenius habet, πάλυρος, Graecis literis. Sed haec vox Latinitate donata fuerat ante Celsi aetatem a Catone R. R. cap. 157.

³⁸. Tendens] Alii. pendens.

³⁹. Quae fere] Lindenius leg. fereque, ut est in margine Editionis Constantinianae.

⁴⁰. Dolor est] Ita in Collice Mediceo I. & in Editione Lindenii. In aliis Collicibus hic dolor est. In Editionibus antiquis id dolor est.

lam⁴¹ injiciuntur, & ore humor calidus cum medicamentis aliquibus continetur, saepiusque mutatur. Cujus rei causa & quinquefolii radix in vino misto coquitur; & hyoscyami radix vel in posca, vel in vino misto coquitur⁴², sic, ut paulum his salis adjiciatur; & papaveris non nimium aridi cortices, & mandragorae radix, eodem modo. Sed in his tribus utique vitandum est, ne, quod haustum crit, devoretur. Ex populo quoque alba cortex radicis in hunc usum in vino misto recte coquitur; & in aceto⁴³ cornu cervini ramentum⁴⁴; & nepeta cum teda pingui⁴⁵, ac sicu item pingui⁴⁶ vel in mulso, vel in aceto & melle, ex quibus cum ficus decocta⁴⁷ est, is humor percolatur. Specillum quoque lana involutum in calidum oleum demittitur, coque ipse⁴⁸ dens fovetur. Quin etiam quaedam quasi cataplasmata in dentem ipsum illuntur⁴⁹: ad quem usum⁵⁰ ex malo Punico acido atque arido malicorii pars interior cum pari portione & gallae & pinei corticis conteritur, misceturque his minimum; eaque contrita aqua pluviali coquitur⁵¹: aut panacis, papaveris lacrimae, peucedani, uvae taminiae sine feminibus partes portiones conteruntur: aut galbani partes tres, papaveris lacrimae pars quarta. Quidquid dentibus admotum est, nihilominus supra maxillam ceratum, quale supra posui, effici debet, lana obtectum. Quidam etiam myrrhae, cardamomi, singulorum p.^x 1. croei, pyrethri, licorum partes⁵², fin-

41. *Super maxillam*] Ita habent omnes fere MSS. Codices & Lindenli Editio. Alii leg. *super maxillas*; ut est in Codice Mediceo I. qui deinde, pro *injiciuntur*, habet *inponitur*. Infra vero, ubi in omnibus editis libris legitur *super maxillam*, non solum Mediceus I. sed alii quoque MSS. Codices habent *super maxillas*.

42. *Vel in vino misto coquitur*] Duo verba, *misto coquitur*, quae in Mediceo I. utique habentur, absunt a quibusdam MSS. Primum tamen fortassis retinendum est; alterum proflus redundat.

43. *Et in aceto*] Lindenius leg. *aut in aceto*.

44. *Cornu cervini ramentum*] Ita legitur & in Mediceo I. & in alio Constantini Codice, & in Editione Lindenii, & in margine Caesarianae: sed in Mediceo *cornu*, non *cornu*. Alii Codices & Editiones habent, *cornu cervinum rasum*.

45. *Cum teda pingui*] Lindenius leg. *cum teda ac sicu pingui*. Archigenes apud Galenum de compositione medicament. secund. loc. cap. 5. & Marcellus Empiricus cap. 12. tedam pinguem per se ex aceto coquunt: Aëlius vero Tetrab. 2. Serin. 4. cap. 28. sicum tedae addicit, & coquit in vino.

46. *Ac sicu item pingui*] Ita in Codice Mediceo I. & in margine Editionis Constantinianae.

In eodem Mediceo Codice manu Palavicini scriptum est, *ac sicus item pinguis*; atque ita omnes antiquae Editiones habent. Caesarius margini descripsit, *cum sicu item pingui*. Lindenius leg. *item sicus pinguis*. Quidam manuscripti Codices ita habent, *ac sicus pinguis*; alii, *ac sicus pinguis*.

47. *Decocta*] Lindenius leg. *discocta*. Ita sane habent Codices plerique MSS. Mediceus tamen vetustior *decocta*, ut alii vulgo legunt.

48. *Ipsi*] Al. *ipsi*.

49. *In dentem ipsum illuntur*] Contractio verbi *illuntur* cum quarto casu & praepositione in non est Celso inusitata: siquidem 6. quoque huius libri capite, sectione 1. ita habetur: *idque in linamentum illere*. Lindenius leg. *induntur*. Sed MSS. mei omnes habent *illuntur*, vel *induntur*.

50. *Ad quem usum*] Codex Mediceus I. habet, *ut quem usum*; reliqui *sex*, *ad quem usum*. Itacap. 19. huius lib. *Quidam ad eumdem usum decoquere simul volunt* &c. Pro *ad*, in Cod. Mediceo IV. alia manu repositum est *in*; atque ita in omnibus libris editis legitur.

51. *Coquuntur*] Al. *coquantur*. Lindenius recte *coquuntur*; ut habet Cod. Mediceus I.

52. *Ficorum partes*] Infra quoque legitur *fico-*

singulorum p. x. iv. *sinapis* p. x. viii. *contrita* linteolo illinunt, imponuntque in humero partis ejus, qua dens dolet; si is superior est, a scapulis; si inferior, a pectore: idque dolorem levat; & cum levavit, protinus submovendum est. Si vero excelsus est dens, festinare ad eximendum eum, nisi res coëgit, non est necesse: sed tum 53 omnibus fomentis, quae supra posita sunt, adjiciendae quaedam valentiores compositiones sunt, quae dolorem levant; qualis fere est. Habet autem 54 papaveris lacrimae p. x. i. piperis p. x. ii. foreos p. x. x. quae contrita galbano excipiuntur, idque circumdatur. Aut Menemachi, maxime ad maxillares dentes; in qua sunt croci p. x. i. 55 cardamomi, thuris fuliginis, sicorum partes, pyrethri, singulorum p. x. iv. *sinapis* p. x. viii. Quidam autem miscent 56 pyrethri, piperis, elaterii, singulorum p. x. i. aluminis scissilis, papaveris lacrimae, uvae taminiae, sulphuris ignem non experti, bituminis, lauri baccarum, sinapis, singulorum p. x. ii. Quod si dolor eximi eum cogit, & piperis 57 semen cortice liberatum, & eodem modo bacca hederæ conjecta in ejus foramen, dentem findit, isque per testas 58 excidet: & plani piscis 59, quam pastinacam nostri,

tfp-

rum partes: sed corruptus est uterque locus, ut alii ante nos animalvercunt. Quod ad vocem *fiscum* attinet, quamquam Celsus genitivum singularem *fiscus*, vel *fisci* adhibere soleat; nihil tamen obstat, nisi fortasse aurium fastidium, quominus hic genitivo plurali uti potuerit. At vox *partes* praevis aliena est, ut mihi quidem videtur. Fortasse orta est ex prava interpretatione proximae notae, p. Præter exemplum erroris huius in annotat. 99. lib. 5. cap. 18. sed. 2. propositum, multa alia MSS. Codices suppeditant: inter quae illud luculentissimum, quod paulo infra occurrit: *Quidam autem miscent pyrethri, piperis, elateris, singulorum partes p. p. i.*, vel, ut alii Codices habent, *p. x. i.* Celsus legendum putat, *fiscorum pinguium*, vel *parvarum*: alii, *ferme uti putris*: Constantinus, *capsicorum pulveris*. Idem Constantinus adnotavit, In Codice quodam scriptum esse, *fiscum, piperis*: quod Lindenius placuit.

53. *Sed cum*] Vulgo ante Lindenium legebatur, *sed cum*: nec aliter est in MSS. Sed quis mendum non videt?

54. *Qualis fere est. Habet autem &c.*] Locis hic in omnibus antiquis libris corruptus est; sed aliter in aliis. Ita legitur in plurisque; & quidem, ut ego opinor, proxime ad verum. Fortasse enim a Celso scriptum fuit *Hææ*, cuius alia compositio describitur in lib. 5. cap. 12. sed. 3. Codex Medicus I. habet, *qualis hææ f.*

habet autem. Nam qui *Hææ* auctoris nomen esse haud intellexerunt, alii in *eae*, vel *hæ* mutant; (quibus illud quoque necesse fuit, *fuit*, *habere* reponere pro *est*, *habet*) alii vero in *se-re*. Quamquam tres voces *qualis hææ fuit* in Medic. I. sunt expunctae. Jam si legatur, *qualis Hææ est. Habet autem*; ea quoque, quae sequuntur, *Aut Menemachi* &c. recte cohaerebunt. Exposita divinatione nostra, aliorum conjecturas exponende sunt, ut eam quisque sequi possit, quam maxime probabit. Constantinus igitur, pro *qualis hææ fuit. Habet autem*, quod in antiquis Editionibus legitur, Codicem MS. ut videtur, nactus is similem, quos ego secutus sum, ita respondendum existimabat: *qualis fere est, quae habet* &c. Lindenius vero ita edidit: *qualis hææ fuit, quae habent* &c. Veteris autem lectionis, *qualis hææ fuit*, Palavicinus est auctor.

55. *Croc p. x. i.*] Codex Medicus I. *croc p. p. =*. Sed ea croci portio, pro ceterarum rerum portione, videtur nimis parva.

56. *Miscet*] Ita ex Codice Mediceo I. & Editione Lindeniana. Alii leg. *imiscet*.

57. *Et piperis*] Lindenius omittit particulam *Et*.

58. *Per testas*] Com ita ex veteri Codice legendum, Constantinus adnotaverit; itaque jam sit a Lindenio editum; reliquum est, ut explicem, unde ortum sit, *forte flans*, quod in antiquis Editionibus habetur. In Codice Mediceo I. cum scri-

πρυῶνα Graeci vocant, aculeus torretur, deinde conteritur, resinaque excipitur, quae denti circumdata hunc solvit: & alumen scissile in id foramen ⁶⁰ coniectum dentem citat. Sed id tamen involutum lanula demitti commodius est ⁶¹, quia sic, dente servato, dolorem levat ⁶². Haec a medicis ⁶³ accepta sunt. Sed agrestium experimento cognitum est, cum dens dolet ⁶⁴, herbam mentastrum cum suis radicibus evelli ⁶⁵ debere, & in pelvem mitti, supraque aquam infundi, collocarique juxta sedentem hominem undique veste contextum; tum in pelvem candentes filices demitti, sic, ut aqua tegantur, hominemque eum hiant ore vaporem excipere, ut supra dictum est, undique inclusum. Nam & sudor plurimus sequitur, & per os continens pituita defluit; idque saepe longiorem, semper annuam ⁶⁶ valetudinem bonam praestat ⁶⁷.

X. Si vero tonsillae sine exulceratione per inflammationem intumescunt, caput velandum est; extrinsecus is ⁶⁸ locus vapore calido fovendus; multa ambulatione utendum; caput in lecto sublime habendum; gargarizandumque reprimentibus ⁶⁹. Radix quoque ea, quam dulcem

scriptum esset *fortestas*, supra ultimas ejus vocis litteras posita fuit n, ut legeretur *fortestas*; atque ita in Codice IP. margini est adscriptum. Is & Medicei ceteri habent *per testas*, vel *testas*. Deinde, pro *excidit*, IV. V. VII. exciditur. Legendum videtur *excidit*.

59. Et plani piscis &c.] Lindenius leg. *Plani quoque piscis* (quam nos *postinacem*, Graeci *πρυῶνα* vocant) aculeus &c. & infra, *solvit*. Alumen quoque scissile &c.

60. In id foramen.] Lindenius tollit id. In Cod. Mediceo I. legitur, & id foramen.

61. Coniectum dentem citat. Sed id tamen involutum lanula demitti commodius est.] Ita in Codicibus MSS. & Editionibus antiquioribus; nisi quod Editiones & Codex Mediceus I. habent, involutum in lanula; Codices alii, quos ego secutus sum, rectius, involutum lanula. In Editione an. 1538. desunt voces multae: ita enim legitur: contextum dentis commodius est. Editio ista & Gryphum, & Pantinum, & Constantinum, & Ronsseum in errorem impulit; qui omnes locum hunc eodem modo mendose scripserunt. Constantinum tamen margini adscripsit, coniectum: sed id tum in canna involutum demitti commodius est. Ronsseus autem, coniectum: sed id tum canna involutum demitti commodius est.

62. Dente servato, dolorem levat.] Lindenius leg. & dentem servat, & dolorem levat.

63. A Mediceis.] In Codice Mediceo I. omnia praepositione legitur *mediceis*.

64. Dolet.] Lindenius leg. *doletur*.

65. Evelli.] Al. vellit.

66. Idque saepe longiorem, semper annuam &c.]

Adverbium *semper*, quod habent MSS. Codices, Editoribus difficultatem peperit, quia plus hunc remedio tribui videbatur, quam omnino ab eodem, aut ab ullo alio sperari possit. Itaque locum hunc omnes ad Lindenium usque ita ediderunt: idque saepe longiorem, saepe annuam &c. Lindenius vero: idque longiorem, saepe annuam &c. Scilicet non animadverterunt, Celsum similiter scripsisse lib. 4. cap. 4. sect. 1. *Valgo audis, si quis pulum hirundinis ederit, angina toto anno non periclitari*. Apud Columellam quoque locus est, qui hunc mire confirmat. Ita enim ille habet lib. 7. cap. 4. *hoc modo curatum pecus anno scabrum fieri non posse Celsus affirmat*.

67. Valetudinem bonam praestat.] Ita in Codice Mediceo I. & omnibus editis libris. Alii MSS. Codices habent, valetudinem repraesentat.

68. Intumuerunt, caput velandum est; extrinsecus is &c.] Alii verba sic dividunt: *intumuerunt, caput velandum est extrinsecus, is &c.* sed perperam. Lindenius leg. *intumescunt, caput quoque velandum est, & extrinsecus is &c.*

69. Gargarizandumque reprimentibus.] Ita in Cod. Mediceo I. Lindenius addit *medicamentis*, quibus

cgo.

appellant, confusa & in passo mulsove decocta, idem praestat. Leniterque 70 quibusdam medicamentis eas illini non alienum est; quae hoc modo sunt. Ex malo Punico dulci succus exprimitur, & ejus sextarius in leni igne coquitur 71, donec ei mellis crassitudo sit; tum croci, myrrhæ, aluminis scissilis, singulorum p. x. 11. per se conteruntur, paulatimque his adjiciuntur vini lenis cyathi duo, mellis unus; deinde priori succo ista misceantur, & rursus leniter incoquantur: aut ejusdem succi sextarius eodem modo coquitur, atque eadem ratione trita haec adjiciuntur; nardi p. x. — 72 omphacii p. x. 1. cinnamomi, myrrhæ, cassiae, singulorum p. x. 1. 73 Eadem autem haec & auribus & naribus purulentis accommodata sunt. Cibus in hac quoque valetudine lenis esse debet, ne exasperet. Quod si tanta inflammatio est, ut spiritum impediatur, in lecto conquiescendum; cibo abstinendum, neque assumendum quidquam praeter aquam calidam est; alvus quoque ducenda est, gargarizandum 74 ex fico & mulso; illinendum mel cum omphacio; extrinsecus admovendus 75, sed aliquanto diutius, vapor calidus 76, donec ea suppurent, & per se aperiantur. Si pure subsistente non rum-puntur hi tumores, incidendi sunt: deinde ex mulso calido gargarizandum 77. At si modicus quidem tumor, sed exulceratio est, fursurum cremori ad gargarizandum 78 paulum mellis adjiciendum est, illinendaque ulcera hoc medicamento: passi quam dulcissimi tres heminae ad unam

ego vocem in veteribus libris non video. Alii leg. gargarizandumque est ex reprimentibus. Verbum gargarizare Celsus cum sexto casu construit, modo addita praepositione ex, modo dempta. Paulo infra, gargarizandum ex fico & mulso; deinde, fursurum cremore, vel lacte gargarizandum.

70. Leniterque. In margine Editionis Constantinae *Lenitissime*.

71. In leni igne coquitur. Ita in vetustis libris, tum MSS. tum impressis. Constantinus praepositionem in tollendam censuit: quo sane modo apud Plinium lib. 21. cap. 19. habetur, lenique ignis succus coquitur; apud Varonem lib. 1. R. R. cap. 63. decoquit in alienda leri (al. leri) igni; apud Ciceronem R. R. cap. 95. postea igni leni coquo. Lindenius leg. ad leum ignem decoquitur.

72. P. x. —] In Editione Aldina, p. x. P. In aliis, p. x. ut habent Codices Medicei III. & V. Ego sic reposui ex Codicibus ceteris.

73. Singulorum p. x. I.] Cod. Medicus I. sing. p. x. —

74. Gargarizandum] Lindenius, gargarizan-

dumque; & postea, illinendumque.

75. Extrinsecus admovendus] Alii leg. intrinsecus; nec aliter habent Codices Medicei. Ego Lindanium sequor, qui reposuit extrinsecus. Nam etiam sub capitis initium legitur, extrinsecus ita loqui, vapore calido fovendus; quo spectant verba proxima, sed aliquando diutius.

76. Vapor calidus] Ita Codex Medicus I. & Lindenii Editio. Alii leg. vapor aquae calidae.

77. Ex mulso calido gargarizandum] Olim, cum legeretur, ex mulso calido gargarizandum ex fico, Constantinus praepositionem ex, quae est ante mulso, ejiciendam existimavit. Lindenius & hanc sustulit, & duas voces, ex fico; quas quidem Codex Medicus I. non habet. Particula ex, & in hoc, & in ceteris est Codicibus.

78. Ad gargarizandum] Illic quoque in multis MSS. additur, ex fico, quod in impressis libris recte constituitur, nec habetur in Cod. Mediceo I. Supra, pro sed exulceratio, ut Lindenius existit, Codices MSS. & Editiones antiquae habent, & exulceratio.

upam coquuntur; tum adjicitur thuris p. x. i. croci, myrrhae, singulorum p. x. v. 79 leniterque omnia rursus fervereunt⁸⁰. Vbi pura⁸¹ ulcera sunt, eodem furfurum cremore, vel lacte gargarizandum est. Atque hic quoque cibis lenibus opus est; quibus adjici dulce vinum potest.

XI. Ulcera autem oris, si cum inflammatione sunt, & parum pura ac rubicunda sunt, optime iis medicamentis curantur, quae supra posita ex malis Punicis sunt: continendusque saepe ore reprimens cremor est, cui paulum mellis sit adjectum. Utendum⁸² ambulationibus, & non acri cibo. Simul atque vero⁸³ pura ulcera esse coeperunt, lenis humor, interdum etiam quam optima aqua ore continenda est: prodestque assumptum purum vinum⁸⁴, pleniorque cibus, dum acribus vacet⁸⁵: inspergique ulcera debent alumine scissili, cui diuindio plus gallae immaturae sit adjectum. Si jam crustas habent, quales in adustis esse consueverunt, adhibendae sunt eae compositiones⁸⁶, quas Graeci *ἀνθράς* nominant. Junci⁸⁷ quadrati, myrrhae, sandarachae, aluminis, pares portiones⁸⁸: aut croci, myrrhae, singulorum p. x. ii. iridis⁸⁹, aluminis scissilis, sandarachae, singulorum p. x. i. aluminis scissilis⁹⁰ p. x. viii. aut gallae, myrrhae, singulorum p. x. i. aluminis scissilis⁹¹ p. x. i. rosae foliorum p. x. iv. Quidam autem croci p. x. v. aluminis scissilis, myrrhae, singulorum p. x. i. sandarachae p. x. i. junci quadrati p. x. iv.

79. P. x. v.] Haec nota v. quam reposul ex Codice Mediceo l. idem videtur significare: quae illa =. quae tam saepe occurrit in eodem Codice; id est, sextantem. Sic triens, cuius haec ferre nota est =. per hanc si. scribitur in veteri Cottonis Codice R. R. cap. 139. ut a Victorio est adnotatum.

80. *Leniterque omnia rursus fervereunt*] In Cod. Mediceo l. & in margine Edit. Constant. *leniterque* Sc. Lindenius leg. *iterumque omnia fervereunt*.

81. *Vbi pura*] Aliqui leg. *Vbi plurima*; sed perperam.

82. *Utendum* [Sc.] Lindenius leg. *adjectum*; utendumque Sc.

83. *Simul atque vero*] Idem Lindenius, Cum vero.

84. *Purum vinum*] In Codice Mediceo l. & in aliis multis, *pirum mitium*. Palavicinus correxit, *purum vinum*; & ita est in Cod. Vaticano VI. & in Editionibus omnibus, praeter Aldinam, in qua, *pyrum mitium*. Aliqui Codices habent, *purum mitium*.

85. *Dum acribus vacet*] Cod. Mediceus l. cum acri vacet.

86. *Eae compositiones*] Lindenius omittit eae.

87. *Junci*] Idem Lindenius leg. *Habent hoc junci*.

88. *Sandarachae, aluminis, pares portiones*] Alii leg. *sandarachae, singulorum p. x. iiii. aluminis pares portiones*. Deceptus librarius est ab illis vocibus, *sandarachae, singulorum p. x. iiii.* quo infra sunt. In Codice Mediceo l. & in Editione Lindenii non est, *singulorum p. x. iiii*.

89. *Myrrhae, singulorum p. x. ii. iridis*] Ita communiter legitur, & ita legendum est ex fide Cod. Medicei vetustioris. Alii Codices habent, *myrrae, junci quadrati p. x. viii. iridis*. Scilicet hic quoque voces illae, *junci quadrati p. x. viii.* quae infra posita sunt, librarios aliquos deceperunt.

90. *P. x. i. aluminis scissilis*] Totum hoc deest in Codice Mediceo l. in quo proxima notae, p. x. ii. addite sunt post superiorem vocem, *singulorum*: Palavicinus vero haec adscripsit, *aluminis scissilis p. x. ii. Hinc vulgaris lectio, singulorum p. x. ii. aluminis scissilis p. x. ii.* Ego secutus sum Codices ceteros Mediceos.

91. *Croci p. x. v.*] In libris vulgatis legitur, *croci p. x. in multis MSS. croci p. x. i. in Mediceo l. quem sequor, croci p. p. v.*

iv. miscent. Priora arida insperguntur; hoc cum melle illinitur; neque ulceribus tantum, sed etiam tonsillis.

Verum ea longe periculosissima sunt ulcera, quas *æchæ* Graeci appellant; sed in pueris: hos enim sæpe consumunt. In viris & mulieribus idem periculum non est. Haec ulcera a gingivis incipiunt: deinde palatum, totumque os occupant: tum ad uvam faucesque descendunt; quibus obfessis, non facile fit, ut puer convalescat. Ac miserius etiam est, si lactens ⁹² adhuc infans est; quo minus imperari remedium aliquod potest. Sed in primis nutrix cogenda est exerceeri & ambulationibus ⁹³, & iis operibus, quae superiores partes movent: mittenda in balneum, jubendaque ibi calida aqua mammas perfundere: tum alenda cibus lenibus, & iis qui non facile corrumpuntur; potione, si febricitat puer, aquae; si sine febre est, vini diluti: ac si alvus nutrici substitit, ducenda est. Si pituita in os ejus coit, vomere debet. Tum ipsa ulcera perungenda sunt melle, cui rhus, quem Syriacum vocant, aut amaræ nuces adjectæ sunt: vel mistis inter se rosæ foliis aridis ⁹⁴, pineis nucleis ⁹⁵, menthae coliculo, melle ⁹⁶: vel eo medicamento, quod ex moris fit; quorum succus eodem modo, quo Punici mali, ad mellis crassitudinem coquitur, eademque ratione ei crocum, myrrha, alumen, vinum, mel ⁹⁷ miscetur. Neque quidquam dandum, a quo ⁹⁸ humor evocari possit. Si vero jam firmior puer est, gargarizare debet iis fere, quae supra comprehensa sunt. Ac, si lenia ⁹⁹ medicamenta in eo parum proficiunt, adhibenda sunt ea, quae adurendo crustas ulceribus inducant, quale est: scissile alumen, vel chalcitis, vel atramentum futorium. Prodest etiam fames & abstinencia, quan-

92. *Lactens*] Olim legobatur, *lactans*; & ita est in Mediceo I. & MSS. aliis. *Lactens*, ut nunc legitur, primus reposuit Ruellius.

93. *Et ambulationibus*] Particulam *Et* omnes vulgo omittunt: infra vero alii legunt, *hincque operibus*, ut est in Codicibus aliis; Lindenius, *Et hic operibus*, ut in Mediceo I. Sed & Codex hic, & alii omnes habent *Et ante ambulationibus*.

94. *Aridis*] Haec vox deest in Cod. Mediceo I.

95. *Pinis nucleis*] Lindenius leg. *nucleis pinis*.

96. *Menthae coliculo, melle*] Veterem lesionem restitui, ut habent etiam MSS. Codices; nisi quod in Medic. I. pro *menthae*, est *menta*. Lindenius sic mutaverat: *mentha, collectis cum melle*: quod si certum esset, illum loquendi mo-

dum confirmaret, *infuso* (aceto) *acrogem colligere*, a Criticis expulsum. Vide annot. 44. lib. 5. cap. 28. sect. 12.

97. *Mel*] Lindenius, *Et mel*.

98. *A quo*] Ita in Editione Lindenii, & in margine Constantinianæ. In Codice Mediceo I. a quod. Alii leg. *ad quod*.

99. *Ac, si lenia*] Lindenius leg. *leniora*; & ita est in multis Codicibus; in aliis, *leniora*; in Mediceo I. & in Editionibus antiquis, *lenia*. Pro *Ac*, quod habent Cod. Mediceus I. & Lindenii Editio, alii leg. *Ac*.

1. *Quale est*] Lindenius leg. *Falens quovis est*; quod minus probandum. Nam scissile alumen, chalcitis, atramentum futorium habentur & ipsa inter ea, quae adurendo crustas ulceribus inducunt.

quanta maxima imperari potest. Cibus esse debet lenis: ad purganda tamen ulcera, interdum caseus ex melle recte datur.

XII. Linguae quoque ulcera non aliis medicamentis egent, quam quae prima parte superioris capitis exposita sunt. Sed quae in latere ejus nascuntur, diutissime durant. Videndumque est, num contra dens aliquis acutior sit, qui sanescere saepe ulcus eo loco non finit; ideoque limandus est.

XIII. Solent etiam interdum juxta dentes in gingivis tubercula quaedam oriri dolentia: *παρυλίδας* & Graeci appellant. Haec initio leniter sale contrito perfricare oportet; aut inter se mistis sale fossili combusto, cupresso s, nepeta; deinde eluere os cremore lenticulae, & inter haec o hiare, donec pituitae satis profluat. In majore vero inflammatione iisdem medicamentis utendum est, quae ad ulcera oris supra posita sunt: & mollis linamenti paulum involvendum aliqua compositione ex iis, quas *ἀνθράς* vocari dixi; demittendumque id inter dentem & gingivam. Quod si durior erit, & id prohibebit, extrinsecus admoventus erit spongia vapor calidus, imponendumque ceratum. Si suppuratio se ostendat, diutius eo vapore utendum erit; & continendum ore calidum mulsum, in quo ficus decocta sit: idque s subcrudum incidendum, ne, si diutius ibi pus permanserit, os laedat. Quod si major is tumor est, commodius totus exciditur, sic, ut ex utraque parte dens liberetur. Pure exempto, si levis plaga est, satis est ore calidam aquam continere, & extrinsecus fovere eodem vapore; si major est, lenticulae cremore uti, iisdemque medicamentis, quibus cetera ulcera oris curantur.

2. *Linguae*] Alina Editio, & multi MSS. habent *Gingivae*; sed perperam. Medicus I. *Linguae*, ut alii legant.

3. *Lemulus*] In Codicibus Medicis est, *levius*, id est, levigandus. In primo tamen veteri manu correctum est, *limandus*; quam lectionem omnes vulgo secuti sunt. Lib. 8. cap. 10. si quod parvulum fragmentum esse eminet, id, si rectius est, in suam formam dandum: si acutum, aut acutum esse, si longius est, praecidendum si brevius, limandum; & utrumque scilicet levandum.

4. *παρυλίδας*] Quidam legerunt, *parulidas*, ut est in Codice Mediceo I. Alii cum Egnatio *παρυλιδας*; quam lectionem Rossius, & Severinus de novis observat. abscissit. cap. 16. tueri comel sunt contra Manardum, Pautinum, & Constantinum, qui *παρυλιδας* reponendum contulerant. Sed novum illud vocabulum, ex corrupta lectione, *parulidas*, formatum ab aliquo

videtur ex ingenio; nec ullo, quod sciam, MSS. Codicum testimonio comprobatur. Ego in multis inveni *parulidas*. Quin etiam Medicus I. qui hoc loco causam attulit variandi, infra habet, non *paritis*; nec *pariditis*, sed *parulis*. Probandum igitur Lindenius, qui *παρυλιδας* Gracis litteris reposuit. Sic autem legendum ante alios Caesarius divinando conjecerat.

5. *Sale fossili combusto, cupresso*] Haec verba plerique ita dividunt: *sale fossili, combusto cupressi*; sed perperam.

6. *Et inter haec*] In Cod. Mediceo I, omititur *Et*.

7. *Spongia*] Ita ex MSS. Antea legebatur, *spongiae*, ut Palavicinus correxit in Mediceo I.

8. *Idque*] Olim legebatur, *Itaque*. Lindenius habet, *Idemque*. Ego reposui *idque* ex Cod. Mediceo I.

S s. 2

tur. Alia quoque ulcera in gingivis plerumque oriuntur; quibus eadem, quae in reliquo ore, succurrunt: maxime tamen mandere ligustrum oportet, succumque eum ore continere. Fit etiam interdum, ut ex gingivae ulcere, sive *παρυλῖς* fuit 9, sive non fuit, diutius pus feratur: quod aut corrupto dente 10, aut fracto, vel aliter vitiato osse, maximeque id per fistulam evenire 11 consuevit. Vbi incidit, locus aperiendus; dens eximendus; testa ossis, si qua abscessit, recipienda 12 est; si quid vitiosum est, radendum. Post quae, quid fieri debeat, supra in aliorum ulcerum curatione comprehensum est. Si vero a dentibus gingivae recedunt, eadem antherae succurrunt. Vitale est etiam pira aut mala non permatura mandere, & ore cum humorem continere. Idemque praestare non acre acetum in ore retentum potest.

XIV. Vvae vehemens inflammatio terrere quoque debet. Itaque in hac & abstinencia 13 necessaria est; & sanguis recte mittitur; &, si id aliqua res prohibet, alvus utiliter ducitur: caputque super haec velandum, & sublimius habendum est: tum aqua gargarizandum, in qua simul rubus & lenticula decocta sit. Illinenda autem 14 ipsa uva vel omphacio, vel galla, vel alumine scissili, sic, ut cuilibet eorum mel adiciatur. Est etiam medicamentum huic aptum, quod Andronium appellatur. Constat ex his; alumine scissili, squama aeris rubri, atramento sutorio, galla, myrrha, misy: quae per se contrita, mistaeque, rursus,

9. *παρυλῖς* fuit.] Alii leg. *parulides* fuit, ut est in Codice Mediceo I. ex emendatione Palavicini. Nam Codex habet *parvulis* fuit. Quidam, Aldinum Editionem secuti, *parvulus* fuit; Caesarius, *parodontides* fuit, & deinde, sive non finit; aliqui, ut habetur in Editione ejusdem Caesarii an. 1538. *parulides* fuit, sive non finit. Omnino legendum, *παρυλῖς* (vel *parulis*) fuit &c. quemadmodum Lindenius edidit. In Codice Mediceo II. & in VII. est, *parulides* fuit; in III. V. & VI. *parulides* finit.

10. *Quod aut corrupto dente &c.*] Antiquam lectionem Lindenius ita mutavit, *Constantiani conjecturam fere secutus: dente aut* (Constant. *aut dente*) *corrupto, aut fracto, vel aliter vitiato osse: maximeque id..... Quod ubi incidit.* Ego pronomen id tollendum; ad reliqua verba quod attinet, veteribus Codicibus standum puto.

11. *Evenire*] Ita ex Lindenio, qui & lib. 7. cap. 6. ita legit: *Haec evenire in quolibet parte corporis possunt.* Veteres Codices utrobique habent, *venire*; quod nonnulli idem significare exi-

stimant. Vix tamen aliquid certi statui potest; quia MSS. Codices in hoc verbo frequenter variant. Nam & lib. 2. cap. 2. qui in *piurimis* evenit &c. Cod. Mediceus I. habet *venit*, & lib. 7. cap. 27. *Volens vero sub ejusmodi vitio venire &c.* Codices multi, *venire*.

12. *Si qua abscessit, recipienda*] Eodem sero modo loquitur I. 7. cap. 12. sect. 1. de ossis gingivarum fracto: *specillo conquiendae est testa, quae recepta, & vulsellis protrahenda est: si non sequitur, lucida gingiva debet, donec labors esset testa recipitur.* Alii legunt, in Cod. Mediceo I. *si qua excessit, recidenda.* Sed recidenda ferendum non est; excessu retineri potest. Ego tamen secutus sum Codices alios, qui habent *abscissa, & recipienda.* Porro verbum *abscissa* hac significatione adhibetur etiam lib. 8. cap. 3. Constantinus quoque in libri margine habet *abscissit*; sed retinet *recidenda.* Lindenius leg. *si qua excessit, recipienda.*

13. *Et abstinencia*] Quidam omittunt &, secuti Editionem an. 1538.

14. *Autem*] Cod. Mediceus I. *quoque.*

sus, paulatim adjecto vino austero, teruntur, donec his mellis crassitudo sit. Chelidoniae quoque succo per cochlear illita uva maxime prod-
est ¹⁵. Vbi horum aliquo illita uva est, fere multa pituita decurrit:
cumque ea quieuit, ex vino calido gargarizandum. Quod si minor in-
flammatio est ¹⁶, lafer tercre, eique adjicere frigidam aquam satis est,
eamque aquam cochleari exceptam ipsi uvae subjicere. Ac mediocriter
eam tumentem aqua quoque frigida, eodem modo subiecta, reprimit.
Ex eadem autem aqua gargarizandum quoque est, quae vel cum lafe-
re ¹⁷, vel sine eo hac ratione uvae subiecta est.

XV. Si quando autem ulcera oris cancer invasit, primum ¹⁸ conside-
randum est, num malus corporis habitus sit, eique occurrendum: dein-
de ipsa ulcera curanda. Quod si in summa parte id vitium est, satis
proficit anthera, humido ulceri arida insperfa; sicciore, cum exigua par-
te mellis illita: si paulo altius, chartae combustae partes duae, auripig-
menti pars una: si penitus ¹⁹ malum descendit, chartae combustae par-
tes tres, auripigmenti pars quarta; aut pares portiones salis fricti, & iri-
dis frictae; aut item pares portiones chalcitidis, calcis, auripigmenti.
Necessarium autem est linamentum in rosa tingere, & super adurentia
medicamenta imponere; ne vicinum & sanum locum laedant. Quidam
etiam in acris aceti heminam frictum salem conjiciunt, donec tabescere
desinat; deinde id acetum coquunt, donec exsicceetur; eumque salem
contritum inspergunt. Quoties autem medicamentum injicitur, & ante

15. *Chelidoniae quoque succo per cochlear illita uva maxime prod-est*] Hoc membrum in Editionibus anti-
quioribus & in MSS. positum est post verba illa,
Vbi horum aliquo illita uva est, quae statim sequun-
tur; legimusque in MSS. pro maxime, maximeque.
Lindenius hoc transiit, ut omnia recte cohae-
rent: atque ita in suo quodam Codice haberi
Constantinus testatur est; legitur in illo, non
facere, sed succus, quod, ut Morgagnus animad-
vertit, constructio postulat. Habes, lector, Co-
dicem, unde haec verba, si tibi videntur reti-
nenda, restituit. Nam ego ex annotatione eli-
qua inserta a libraribus puto. Argumenta hujus
rei plura sunt, nec levia; sed illud gravissimum,
quod Codex Vaticanus VI. atque alio Mediceus I.
ea non habet; Codices ceteri eo loco habent, ut
remere illuc conjecta fuisse appareat. Itaque in
Vaticano IV. tamquam aliena expuncta sunt.

16. *Si minor inflammatio est*] Sic reposuit ex
multis Codicibus. Antea legebatur, *si minor in ea
inflammatio*; & in Editione Constantini, *si minor*

in ea inflammatio est. Codex Medicus I. habet;
si minor ea inflammatio est: ex emendatione vero
Palavicini, in ea.

17. *Quae vel cum lafare*] Haec & reliqua hujus
capitis verba immixta sunt, ut opinor, in contex-
tum, cum margini apposita fuissent ad explican-
dum. In Codice porro Mediceo I. ita legitur:
*quae vel cum lafare, vel sine eo. At ratione uvae
subiecta est*. In Codicibus aliis, & in Editioni-
bus praefata: quae vel cum lafare vel sine eo hac ra-
tione uvae subiecta est. Gryphius, Pantinus,
Constantinus, & alii quidam, secuti Editionem
an. 1538. omittunt quae. Lindenius quoque eam
vocem omittit; sed alias addit, itaque legit: *vel
cum lafare, vel sine eo. At curatiois uvae prod-est
per maxime, ratio subiecta est*. Haec autem sumpsit
ex margine Editionis Constantinae, ubi tamen
habetur, non *At curatiois*, sed *At de curatiois*.

18. *Primum*] Quidam leg. *primo*; ut est in E-
ditione an. 1538.

19. *Penitus*] Lindenius, posuit; & inf. 7,
pro item, etiam.

& post os diluendum est vel cremore lenticulae, vel aqua, in qua aut ervum, aut olcae, aut verbenae decoctae sint, sic, ut cuilibet eorum paulum mellis miscatur. Acetum quoque ex scilla, retentum ore, satis adversus haec ulcera proficit: & ex aceto ²⁰ cocto sali, sicut supra demonstratum est, rursus mistum acetum. Sed & diu continere utrumlibet, & id bis aut ter die facere, prout vehemens malum est, necessarium est. Quod si puer est, cui id incidit, specillum lana involutum in medicamentum demittendum est, & super ulcus tenendum; ne per imprudentiam adurentia devoret. Si dolor in gingivis est ²¹, moveturque aliqui dentes, refigi ²² eos oportet: nam curationem ²³ vehementer impediunt. Si nihil medicamenta proficient, ulcera erunt adurenda. Quod tamen in labris ideo non est necessarium, quoniam excidere commodius est. Et id quidem, aeque adustum, atque excisum, sine ea curatione, quae corpori manu adhibetur, impleri non potest. Gingivarum vero ossa, quae hebetia sunt, in perpetuum ustione nudantur: neque enim postea caro increscit. Imponenda tamen adustis lenticula est, donec sanitatem, qualis esse potest, recipiant.

XVI. Haec in capite fere medicamentis egent. Sub ipsis vero auri- bus oriri *paratidis* solent; modo in secunda valetudine, ibi inflammatione orta; modo post longas febres, illuc impetu morbi converso. Id abscessus genus est: itaque nullam novam curationem desiderat. Animadversionem tantummodo hanc habet necessariam; quia ²⁴ si sine morbo id intumuit, primum reprimendum experimentum est ²⁵; si ex adversa valetudine, illud inimicum est, maturarique & quam primum aperiri commodius est.

XVII. Ad umbilicos vero prominentes, ne manu ferroque utendum sit, ante tentandum est, ut abstineant; alvus hic ducatur ²⁶; imponatur,

20. *Et ex aceto*] In MSS. & in multis vulgaribus libris omittitur particula *Et*.

21. *Si dolor in gingivis est*] Alii leg. *Et si dolor Est*. Lindenius, *At si dolor Est*. Sed ortum videtur ex geminatione syllabae praecedentis, neque est in Cod. Medico I. Vox quoque *dolor* mendosae suspitione laborat; cum praefectim Codices plerique eam non habeant. Dentes certe, qui moventur, curationem non videntur impedire, nisi cancer in ipsis sit gingivis. In allato Medico Codice vox *dolor* simul cum proxima particula in, fuscescit est in ebrasie nescio cuius vocis locum. Fortasse legendum: *Si id in gingivis est*; scilicet ulcus.

22. *Refigi*] Evelli. Ita in Editione Lindenii, & in margine Constantinae. Alii leg. *refici*; ut

est in MSS. sed mendose.

23. *Curationem*] Alii. *curationes*; & ita habent MSS. Ego secutus sum Editionem Lindenii.

24. *Quia*] Lindenius leg. *ut*.

25. *Primum reprimendum experimentum est*] Idem Lindenius leg. *primum reprimendum experimentum fiat*; fortasse quod in multis MSS. sit, *primum reprimendum experimentibus est*; unde nonnulli, ut Constantinus scribit, ita legendum putant: *primum reprimendum experimentum est*. Ego veterem lectionem retinui, quae confirmatur a Cod. Medico I.

26. *Ut abstineant; alvus hic ducatur*] Ita Caesarius, & alii eum secuti. Lindenius, ut *abstineant*, *alvus hic ducatur*. In Editionibus vetustioribus

tur super umbilicum id, quod ex his constat; cicutae & fuliginis, singulorum p. x. 1. cerullae elotae p. x. iv. 27 plumbi eloti p. x. viii. ovīs duobus; quibus etiam solani succus adjicitur. Hoc diutius 28 impositum esse oportet; & interim 29 conquiescere hominem; cibo modico uti, sic, ut vitentur omnia infantia.

XXVIII. 1. Proxima sunt ea, quae ad partes obscenas pertinent: quarum apud Graecos vocabula & tolerabilius se habent, & accepta jam usu sunt; cum in omni fere medicorum volumine atque sermone jaçtentur: apud nos foediora verba, ne consuetudine quidem aliqua verecundius loquentium commendata 30 sunt: ut difficilis 31 haec explanatio sit, simul & pudorem, & artis praecepta servantibus. Neque tamen ea res a scribendo deterrire me debuit: primum, ut omnia, quae salutaria accepi, comprehenderem: dein, quia in vulgus eorum curatio etiam praecipue cognoscenda est, quae invicissimum quisque alteri ostendit.

2. Igitur si ex inflammatione coles intumuit, reducere summa cutis, aut rursus induci non potest, multa calida aqua fovendus locus est: ubi vero glans 32 contacta est, oriculario quoque clystere inter eam cutemque aqua calida inferenda est. Si mollita sic & extenuata cutis ducenti 33 paruit, expeditior reliqua curatio est: si tumor vicit, imponenda est vel lenticula, vel marrubium, vel oleae folia ex vino cocta, sic, ut cuilibet eorum, dum teritur, mellis paulum adjiciatur: sursumque coles ad ventrem deligandus est, quod in omni curatione ejus necessarium est: isque homo continere se, & abstinere a cibo debet, & potione aquae tantum a siti vindicari. Postero die rursus adhibendum isdem rationibus aquae fomentum est, & cum vi 34 quoque experiendum 35, an cutis sequatur: eaque, si non parebit, leviter summa scalpello con-

ribus & in Codicibus MSS. habetur: ut *abstineat*, *abhis* (in aliquibus MSS. *is*) *ducatur*. Fortasse legendum, ut *abstineat*; *abhis* ducatur, vel *ei* ducatur. Palavicinus, pro *his*, reposuit etiam.

27. P. x. IV.] Cod. Medicus l. p. p. VI.

28. *Diutius*] Plerique leg. *dilutus*, ex Editione l. sed perperam. In Codice Mediceo l. habetur, etiam *dilutus*.

29. *Et interim*] Cod. Medicus modo allatus, sed interim; & postea, cibo modico ut vitentur, omisissis duobus vocibus, uti sic.

30. *Commendata*] Quidam leg. *accommodata*, ut adnotat Almeloveenius: quod minus probandum, quamvis sit in Codice Mediceo l. Cod. Mediceo seliqui habent, *commendata*.

31. *Difficilis*] Cod. Medicus l. *difficilis*.

32. *Fovendus locus est: ubi vero glans*] Ita Palavicinus & vulgati libri. Codex Medicus primus, *fovendus est locus*, & ubi glans; ceteri sex, *fovendus locus*, & ubi vero glans.

33. *Ducenti*] Lindenius leg. *reducanti*, ut est in margine Editionis Constantinianae: sed perperam; quia Celsus loquitur, tum de reducenda cute, tum etiam de inducenda. Itaque infra quoque dicit, *cutis ducatur*.

34. *Et cum vi*] Lindenius leg. & tum vi. Ita sane aliqui Codices habent, sed quis illos sequatur? In Mediceo l. legitur, & cum vi; in II. & tum vi; in VI. & tum in; in II. IV. & VII.

35. *Experiendum*] Cod. Medicus l. *experiendum*.

concidenda ³⁶ erit: nam, cum sanies profluxerit, extenuabitur is locus, & facilius cutis ducetur. Sive autem hoc modo victa erit, sive numquam repugnaverit ³⁷; ulcera vel in cutis ulteriore parte, vel in glande, ultrave eam in cole reperientur: quae necesse est, aut pura siiccaque sint, aut humida & purulenta. Si sicca sunt, primum aqua calida fovenda sunt: deinde imponendum lyeium ex vino est ³⁸, aut amurea cocta cum eodem, aut cum rosa butyrum. Si levis iis humor ineft ³⁹, vino eluenda sunt: tum butyro & rosae mellis paulum ⁴⁰, & resinae terebinthinae pars quarta adjicienda est, eoque utendum. At si pus ex iis profluit, ante omnia elui mullio calido debent: tum imponi piperis p. x. i. myrrhae p. x. v. ⁴¹ croci, mify cocti, singulorum p. x. ii. quae ex vino austero coquuntur, donec mellis crassitudinem habeant. Eadem autem compositio tonsillis, uvae madenti, oris nariumque ulceribus accommodata est. Aliud ad eadem ⁴²; piperis p. x. v. ⁴³ myrrhae p. x. v. croci p. x. v. mify cocti ⁴⁴ p. x. i. aeris combusti p. x. ii. quae primum ex vino austero conteruntur; deinde, ubi inaruerunt, iterum teruntur ex passi tribus cyathis, & incoquuntur, donec visci crassitudinem habeant. Aerugo quoque cum cocto melle, & ea, quae ad oris ulcera supra comprehensa sunt, curant. Aut ⁴⁵ Erasistrati compositio, aut Cratonis, recte super purulenta naturalia imponitur. Folia quoque oleae ⁴⁶ ex novem cyathis vini ⁴⁷ coquuntur; his adiecitur aluminis scissilis p. x. iv. lycii p. x. viii. mellis fescui-cyathus: ac, si plus puris est, id medicamentum ex melle; si minus,

ex

36. *Summa scilicet concidenda*] Quia cum Caesario leg. *summa scilicet concidenda*.

37. *Sive numquam repugnaverit*] Codices MSS. & Editiones multae habent *numquam*. Fortasse tamen legendum *unquam*, ut est in Edit. an. 1493. & in aliis quibusdam. Vide Morgagn. Epist. V.

38. *Ex vino est*] In Codice Mediceo I. omittitur est.

39. *Si levis iis humor ineft*] In Codice modo allato, *is*, pro *is*, vel *his*. In Medicis ceteris, *Si levis humor est*. Lindenius leg. *Si tenuis iis humor ineft*; alii, ut est in Editione I. *Si levis iis humor est*.

40. *Butyro & rosae mellis paulum*] Ita in MSS. nisi quod in plerisque *mellis*, pro *arlis*. In Mediceo I. recte, *mellis*; sed, pro *butyro*, videtur fuisse *buturi*, quod Palavicinus venit in *buturo*, deinde rursus in *buturi*. Vulgo alii leg. *butyri & rosae mellis paulum*: Constantinus ex conjectura, *butyri, rosae, & mellis paulum*: Lindenius, *butyro rosae & mellis paulum*.

41. *P. x. v.*] Sic ego reposui, cum in Cod. Mediceo I. sit, p. p. v. Alii omnes leg. p. x. ii.

42. *Ad eadem*] Alii, *ad eam*; Lindenius, *ad eam*. Ego secutus sum Codicem Mediceum modo allatum.

43. *P. x. v. &c.*] In eodem Mediceo Codice, p. p. v. *murice p. p. v. croci p. p. v.* In aliis, p. x. i. *murrae p. x. i. croci p. x. ii.* ut vulgo legitur.

44. *Mify cocti*] Aliqui omittunt *cocti*; quae vox non extat in Editione Caesarii; habetur tamen in Editionibus vetustioribus & in Codicibus MSS.

45. *Comprehensa sunt, curant. Aut &c.*] Verbum *curant* fortasse in contextum irrepit; legendumque est; *comprehensa sunt; aut &c.* Pro *Aut* Constantinus misit *Ac*; Lindenius leg. *Ac*.

46. *Oleae*] Perperam in Cod. Mediceo I. *oleae* p. Quod tamen adnotandum fuit; quia ex simili modo orta videtur lectio illa, *ficorum partes cap.* 19. hujus libri.

ex vino diluitur. Illud perpetuum est; post curationem, dum inflammatio manet, quale supra positum est, cataplasma super dare, & quotidie ulcera eadem ratione curare. Quod si pus & multum, & cum malo odore coepit profluere, elui cremore lenticulae debet, sic, ut ei mellis paulum adjiciatur: aut oleae, vel lentisci ⁴⁸ folia, vel marrubium decoquendum est, eoque humore eodem modo cum melle utendum: imponendaque eadem; aut etiam omphacium cum melle; aut id, quod ex aerugine & melle ad aures fit; aut compositio Andronis; aut anthera, sic, ut ei paulum mellis adjiciatur. Quidam ulcera omnia, de quibus adhuc dictum est, lycii ex vino curant. Si vero ulcus latius atque altius serpit, eodem modo elui debet: imponi vero, aut aerugo aut omphacium cum melle; aut Andronis compositio; aut marrubii, myrrhae, croci ⁴⁹, aluminis scissilis cocti, rosae foliorum aridorum, gallae, singulorum $\text{p. } \times. \text{ i.}$ minii Sinopici $\text{p. } \times. \text{ ii.}$ quae per se singula primum teruntur, deinde juncta iterum, melle adjecto, donec liquidi cerati crassitudinem habeant; tum in aeneo vase leniter coquuntur, ne supersuant; cum jam guttae indurescunt, vas ab igne removetur: idque medicamentum ⁵⁰, prout opus est, aut ex melle aut ex vino liquatur. Idem autem per se etiam ad fistulas utile est. Solet etiam interdum ad nervos ulcus descendere; profluitque pituita multa, sanies tenuis malique odoris, non coacta, at aquae ⁵¹ similis, in qua caro recens lota est; doloresque is locus, & punctiones habet. Id genus quamvis inter purulenta est, tamen lenibus medicamentis curandum est; quale est emplastrum τατραφαγακων ex rosa liquatum, sic, ut thuris quoque paulum ei miscetur; aut id, quod ex butyro, rosa, resina, melle fit; supra vero a me positum est. Praecipueque id ulcus multa calida aqua fovendum est, velandumque, neque frigori committendum. Interdum autem per ipsa ulcera coles sub cute exesus est, sic, ut glans excidat. Sub quo casu cutis ipsa circumcidenda est. Perpetuumque est, quoties glans, aut ex cole aliquid, vel excidit, vel abscinditur, hanc

47. *Ex novem cystitis vini*] Vox vini deest in Editione an. 1538. & in Lindeniana: sed, ut Morgagnus animadvertit, omnino est necessaria.

48. *Vel lentisci*] Alii leg. aut lentisci, ut est in Editione an. 1493.

49. *Croci*] Olim legebatur, aut croci, ut & in Mediceo I. & in aliis Codicibus habetur. Lindenius eiecit particulam aut, quam pridem Constantinus vacare animadvertit.

50. *Idque medicamentum*] Et in Editione I. &

in aliis multis legitur, *Idque medicamentum tum*. Sed tum non est in MSS. nisi forte in aliquo deterioris notae, ex praecedentis syllabae geminatione.

51. *Non coacta, at aquae &c.*] Ita in Editione ne Lindenii, & in margine Constantinianae. In Editionibus aliis & in MSS. non coacta, aut aquae &c. Coacta alibi quoque mendose habent aut ut Codices, pro coacta, velut lib. 5. cap. 26. fecit, 36. itaque aut, pro at.

hanc non esse servandam ⁵², ne confidat, ulcerique agglutinetur, ac neque reduci possit postea, & fortasse fistulam quoque urinae claudat ⁵³.

Tubercula etiam, quae *Φύμαλα* Graeci vocant ⁵⁴, circa glandem oriuntur: quae vel medicamentis, vel ferro aduruntur; & cum crustae exciderunt, squama acris inspergitur, ne quid ibi rursus increseat.

3. Haec citra cancerum sunt; qui cum in reliquis partibus, tum in his quoque vel praecipue ulcera infestat. Incipit a nigritie: quae si cutem occupavit, protinus specillum subjiciendum, eaque incidenda est; deinde orae vullella prehendendae, tum, quidquid corruptum est, excidendum, sic, ut ex integro quoque paulum dematur, idque adurendum. Quoties quidustum est, id quoque sequitur, ut imponenda lentacula sit; deinde, ubi crustae exciderunt, ulcera sicut alia curentur. At si cancer ipsum colem occupavit, inspergenda aliqua sunt ex adurentibus, maximeque id, quod ex calce, chalcitide, auripigmento componitur. Si medicamenta vincuntur, hic quoque scalpello, quidquid corruptum est, sic, ut aliquid etiam integri trahat ⁵⁵, praecidi debet. Illud quoque acque perpetuum est; exciso cancro, vulnus esse adurendum. Sed si ex medicamentis, siue ex ferro crustae occalluerunt ⁵⁶, magnum periculum est, ne his decidentibus ⁵⁷, ex cole profusio sanguinis insequatur. Ergo longa quiete & immobili pene corpore opus est, donec ex ipso crustae purae leniter resolvantur ⁵⁸. At si vel volens aliquis, vel imprudens, dum ingreditur immature, crustas diduxit, & fluit sanguis, frigida aqua adhibenda est: si haec parum valet, decurrendum est ad medicamenta, quae sanguinem supprimunt: si ne haec quidem succurrunt, aduri diligenter & timide debet: neque ullo postea motu dandus eidem periculo locus est.

4. N nunquam etiam id genus ibi canceri, quod *Φαγιδανα* a Graecis nominatur, oriri solet ⁵⁹. In quo minime differendum, sed protinus

^{52.} *Haec non esse servandam*] Lindenius leg. *illam esse servandam*: sed invitis veteribus libris, & Celso ipso, qui, ut observat Morgagnus, continuo docet, cur non sit servanda cutis; scilicet ne confidat, ulcerique agglutinetur.

^{53.} *Claudat*] Aliqui, Gryphil Editionem secuti, leg. *includat*; Lindenius, *intercludat*; alii rectius ex MSS. *claudat*, vetusto more. In Mediceo I. est *claudat*, sicut ego reposui. Sect. 4. hujus cap. Si id in summa glande circa fistulam urinae est, prius in eam tenus specillum demittendum est, ne claudatur.

^{54.} *Quae Φύμαλα Graeci vocant*] Haec verba mihi suspensa sunt. Vide quae annotavi ad lib. 2.

cap. 8. & ad lib. 5. cap. 18. sect. 16. & sect. 19.

^{55.} *Aliquid etiam integri trahat*] Lindenius leg. *aliquid secum integri trahat*.

^{56.} *Occalluerunt*] Idem, *ocalluerunt*.

^{57.} *Decidentibus*] Cod. Medic. I. habet *decidentibus*.

^{58.} *Crustae purae leniter resolvantur*] Lindenius leg. *crustae macrae* &c. Cum in Cod. Mediceo I. pro *crustae purae*, quod est in Medicis ceteris, sit *pure esse*, suspicor vocem *pure* ex illo Codice ad alios permanisse, legendumque esse, *crustae leniter resolvantur*.

^{59.} *Oriri solet*] Constantinus particulam *isthuc* transcendendam casae, & legendum, *ibi oriri solet*.

nus iisdem medicamentis ⁶⁰, &, si parum valent, ferro adurendum. Quaedam etiam nigrities est, quae non sentitur, sed serpit, ac, si sustinuimus, usque ad vesicam tendit; neque succurri postea potest. Si id ⁶¹ in summa glande circa fistulam urinae est, prius in eam tene: ⁶² specillum demittendum est, ne claudatur; deinde id ferro adurendum: si vero alte penetravit, quidquid occupatum est, praecidendum est. Cetera eadem, quae in aliis canceris, facienda sunt.

5. Occalescit etiam in cole interdum aliquid; idque omni pene sensu caret: quod ipsum quoque excidi debet. Carbunculus autem ibi natus, ut primum apparet, per oricularium clysterem ⁶³ eluendus est: deinde ipse quoque medicamentis urendus, maximeque chalcitide cum melle, aut aerugine cum cocto melle, aut ovillo stercore fricto & contrito cum eodem melle ⁶⁴. Vbi is excidit, liquidis medicamentis utendum est, quae ad oris ulcera ⁶⁵ componuntur.

6. In testiculis vero, si qua inflammatio sine ictu orta est, sanguis ex talo mittendus ⁶⁶ est: a cibo abstinendum: imponenda ex faba farina ⁶⁷ ex mulso cocta cum cumino contrito ⁶⁸ & ex melle cocto ⁶⁹; aut con-

^{60. Iisdem medicamentis} Scilicet adurentibus, de quibus paulo supra. Verbum *adurendum*, quod statim sequitur, tum ad ferrum refertur, tum ad medicamenta. Antea legebatur, *iisdem medicamentis occurrendum est*. Ego sustuli duo illa verba *occurrere* est, quod absint a Codicibus Medicis. Habentur sine in I. & in IV. sed addita ex Palavicini correctione.

^{61. Si id} Lindenius leg. *Sed, si id*.

^{62. Tene} Codex Medicus I. non habet vocem hanc.

^{63. Ibi natus, ut primum apparet, per oricularium clysterem} &c.] Communiter legebatur, *ibi natus, ut primum apparet, oriculario clystere* &c. Ego reposui per *oricularium clysterem*, ex Codicibus Medicis, nullo discrepante, praeter primum, in quo haec verba corrupta sunt. Ita enim in illo habetur: *ibi natus primum ac pauper oriculario clystere* &c. ex Palavicini vero emendatione: *ubi primum natus apparet, per oricularium clysterem* &c. In III. & VI. legitur: *ubi natus primum apparet per oricularium clysterem* &c. In II. IV. V. & VII. *ibi natus primum ac paret per oricularium clysterem*, vel *clysterem*; sed in IV. alia manu correctum est, *apparet oriculario clystere*.

^{64. Aut ovillo stercore fricto} & *contrito cum eodem melle*] Ad colles carbunculos Idem medicamentum habet Paulus Aegin. lib. 4. cap. 25. Porro ovillum stercore a Caelio adurentibus annunera-

tur in lib. 5. cap. 8. Egnatius & Stephanus vocem *fricto* duntaxat; alii quidam omnia haec verba omittunt, decepti ab Editione an. 1493. in qua ea desunt. Habentur tamen in Editione I. & in Codicibus MSS.

^{65. Ad oris ulcera}] Cum omnes vulgo legent, *ad ora ulceris* (nec vero aliter ego reperit in MSS.) Lindenius reposuit, *oras*; quod Constantinus Editionis suae margini adscripserat ex veteris Codicis fide. Sed facile apparet legendum esse, *ad oris ulcera*.

^{66. Ex talo mittendus}] Cod. Medicus I. a talo demittendus.

^{67. Imponenda ex faba farina}] I. e. fabae farina; atque ita fortasse reponendum est. In Cod. Medic. I. habetur, *imponenda ex faba farina*; ex quo ego sumpsi *imponenda*. Alii leg. *imponendum ex faba farina*, ut est aliis Codicibus: Constantinus ex conjectura, *imponendum cataplasma ex fabae farina*: Lindenius, *imponendum, quod est ex fabae farina*.

^{68. Cum cumino contrito}] Lindenius praemittit particulam & Pro contrito, Cod. Medicus I. habet *contrita*.

^{69. Ex ex melle cocta}] Lindenius leg. *ex melle cocta*, scilicet farina; idemque sicut Editores quoque ceteri, omittit particulam & quam ego restitui ex fide Codicum multorum, & Constantini conjectura. Videtur etiam, pro *cocta*, leg-

contritum cuminum cum cerato ex rosa factum; aut lini semen frictum, contritum, & in mulso coctum; aut tritici farina ex mulso 70 cocta cum cupresso; aut lilii radix contrita. At si iidem induruerunt 71, imponi debet lini vel foeni Graeci semen ex mulso coctum; aut ex cyprino ceratum; aut similia ex vino contrita, cui paulum croci sit adjectum. Si vetustior jam durities est, maxime proficit cucumeris agrestis radix ex mulso 72 cocta, deinde contrita. Si ex ictu tument, sanguinem mitti necessarium est; magisque, si etiam livent. Imponendum vero utrumlibet ex iis, quae cum cumino componuntur, supraque posita sunt; aut ea compositio, quae habet nitri cocti p. *. i. resinae pineae, cumini, singulorum p. *. ii. uvae taminiae sine seminibus p. *. iv. mellis quantum satis sit ad ea cogenda. Quod si ex ictu testiculis aliquid desit 73, fere pus quoque increscit 74; neque aliter succurri potest, quam si, inciso scroto, & pus emissum, & ipse testiculus excisus est.

7. Anus quoque multa taedique plena mala recipit, nec inter se 75 multum abhorrentes curationes habet. Ac primum in eo saepe, & quidem pluribus locis, cutis scinditur 76; *paradii* Graeci vocant. Id si recens est, quiescere homo debet, & in aqua calida 77 desidere. Columbina quoque ova coquenda sunt, &, ubi induruerunt, purganda; deinde alterum jacere 78 in aqua bene calida debet, altero calido foveri locus, sic, ut invicem utroque aliquis uratur 79. Tum tetrapharmacum,

gendum *caute*, quemadmodum eidem Constantino placebat.

70. *Cestum; aut tritici farina ex mulso*] Hoc totum desit in Cod. Mediceo I. In III. atque in VI. desunt sane tantum voces *ex mulso* cum proxima voce *cocta*.

71. *At si iidem induruerunt*] Alii plerique leg. *Aut si scroto*. Codex Medicus I. ita habet: *At si idem induruit*.

72. *Ex mulso*] Codex modo allatus, in *mal. sc.*

73. *Testiculis aliquid desit*] Ita in Editionibus vetustis. MSS. Codices variant modis multis. Alii cum Mediceo I. habent, *testiculus*; alii, *testiculi*; in Vaticanis II. & VII. haec vox desit; in VI. legitur, *testiculi*, ut Palaeologus correxit in Mediceo I. Deinde in multis est, *aliquid*; in Vaticanis II. & VII. alii; in I. *aliquis*; in V. *aliquod*; in VI. *salus*, ex Mediceo I. in quo sic reposuit Palaeologus pro voce alia a se oblitterata, cujus primae litterae videntur fuisse *ai*.... Postea in plerisque, *desit*; in Mediceo I. & aliquo alio, *desit*. Constantinus ita legit ex con-

jectura: *testiculis aliquid haesit*; Lindenius, *testiculus alii quidem desit*. Morgagnus de hoc loco nihil statuit; nec vero statui potest.

74. *Fere pus quoque increscit*] In Editione an. 1538. desit vox *pus*; etque Editio multos in errorem traxit, qui itidem hanc vocem omiserunt. Lindenius eam ponit post *queque*.

75. *Nec inter se scroto*] Ita Morgagnus ex conjectura, & ex veteri Codice, cum quo & Mediceus I. consentit, & Vaticanus II. IV. VI. VII. Recte. Alii leg. *nec in se scroto*. Constantinus corrigit, necen *in se* multum abhorrendas *scroto*.

76. *Cutis scinditur*] Alii leg. *cutis exciditur*. In Cod. Mediceo I. est, *saecus exciditur*; in ceteris, *cutis scinditur*, ut edidit Lindenius.

77. *Et in aqua calida scroto*] Egnatius rellituit particulam *scroto*, quae in antiquis Codicibus videtur cum praecedenti syllaba coaluisse.

78. *Jacere*] Codex Mediceus I. *deponere*; deinde, *alterum calidum loco subicere*, pro *altera calido foveri locus*.

79. *Aliquis uratur*] Lindenius leg. *aliquandiu uratur*.

cum, aut rhyodes rosa diluendum est; aut oesypum ⁸⁰ recens miscendum cum cerato liquido ex rosa facto; aut eidem cerato liquido ⁸¹ plumbum elotum adjiciendum; aut resinae terebinthinae myrrha; aut spumae argenti vetus oleum; & quolibet ex his id perungendum. Si quidquid laesum est, extra est, neque intus reconditum, eodem medicamento tinctum linamentum superdandum est, & quidquid ante adhibuimus, cerato contegendum. In hoc autem casu ⁸², neque acribus cibis utendum, neque asperis, nec alvum comprimentibus: ne aridum quidem quidquam fatis utile est, nisi admodum paulum. Liquida, lenia, pingua, glutinosa, meliora sunt. Vino leni uti nihil prohibet.

8. Condyloma ⁸³ autem est tuberculum, quod ex quadam inflammatione nasci solet. Id ubi orum est, quod ad quietem, cibos, potionesque pertinet ⁸⁴, eadem servari debent, quae proxime scripta sunt. Iisdem etiam ovis recte tuberculum id fovetur: sed desidere ante homo in aqua debet, in qua verbenae decoctae sunt ex reprimentibus. Tum recte imponitur & lenticula cum exigua mellis parte; & fertula Campana ex vino cocta; & rubi folia contrita cum cerato ex rosa facto; & cum eodem cerato contritum vel cotoneum malum, vel malicorii ex vino cocti pars interior; & chalcitis cocta atque contrita, deinde oesypo ac rosa excepta; & ex ea compositione, quae habet thuris p. x. i. aluminis scissilis p. x. ii. cerussae p. x. iii. spumae argenti p. x. v. quibus, dum teruntur, invicem rosa & vinum instillatur. Vinculum autem ei loco linteolum aut panniculus quadratus est, qui ad duo capita duas ansas, ad altera duo ⁸⁵ totidem fascias habet; cumque subiectus est, ansis ad ventrem datis, a posteriore ⁸⁶ parte in eas adductae fasciae conjunguntur, atque, ubi arctatae sunt, dexterio sinistra, sinisterior dextra procedit ⁸⁷, circumdataeque circa alvum inter se novissime deligantur ⁸⁸. Sed si vetus condyloma jam induruit, neque sub his cu-

ratio-

80. Oesypum] In aliquibus MSS. est *esypum*, & sect. proxima *esio*: quod confirmat Constantinus. Lindenianae lectionem, *esypum*, & *oesypa*. Antea legebatur, *hyssipum*, & *hyssopa*. Codex Medicus I. hic habet, *ysophum*; infra, *hysofa*. Vide lib. 5. cap. 19. sect. 20. & ibi adnotata.

81. Aut eidem cerato liquida] Cod. Medicus I. non habet vocem *liquida*.

82. In hoc autem casu] Hoc quoque verba desunt in alio Mediceo Codice.

83. Condyloma] Stephanus *Κονδύλωμα* Graecis literis habet.

84. Nasci solet. Id ubi orum est, quod ad quietem, cibos, potionesque pertinet] In Codice Mediceo I. non est, nisi, *nascibus pertinet*.

85. Ad altera duo] Sic legendum esse, collatis MSS. apparet. Medicus I. habet, *ad latera duo*; ceteri, *ab altera duo*. Antea legebatur, *ab altera vera parte*; quemadmodum alia manu correctum est in Codice IV.

86. A posteriore] Codex Medicus I. non habet praepositionem *a*. In ceteris legitur, *a superiore*.

87. Dexterio sinistra, sinisterior dextra procedit] quae dextra est, procedendo sit sinistra: quae sinistra, dextra. Sic autem legendum ex Editione Lindeniana & Codice Mediceo I. Alii leg. *dexterio sinistra, sinisterior dextra procedit*.

88. Inter se novissime deligantur] Antea legebatur, *inter se novissime novo deligantur*. Ego ex

T t 3

libro

rationibus desidit ⁸⁹, aduri medicamento potest, quod ex his constat; aeruginis p. x. ii. ⁹⁰, myrrhae p. x. iv. gummi p. x. viii. thuris p. x. xii. stibis, papaveris lacrimae, acaciae, singulorum p. x. xvi. Quo medicamento quidam etiam ulcera, de quibus proxime dixi, renovant. Si hoc parum ⁹¹ in condylomate proficit, adhiberi possunt etiam vehementius audentia. Vbi consumptus est tumor ⁹², ad medicamenta lenia transeundum est.

1. 9. Tertium vitium est ⁹³, ora ⁹⁴ venarum tamquam capitulis quibusdam surgentia ⁹⁵, quae saepe sanguinem fundunt: *αιμορροιδας* Graeci vocant. Idque etiam in ore vulvae foeminarum incidere consuevit. Atque in quibusdam parum tuto supprimitur; qui sanguinis profluvio imbecilliores non fiunt: habent enim purgationem hanc, non morbum. Ideoque curati quidam, cum sanguis exitum non haberet ⁹⁶, inclinata in praecordia ac viscera materia ⁹⁷, subitis & gravissimis morbis correpti sunt. Si cui vero id nocet, is desidere in aqua ex verbenis debet: imponere maxime malicorium, cum aridis rosae foliis contritum; aut ex iis aliqua, quae sanguinem supprimunt. Solet autem oriri inflammatio, maxime ubi dura alvus ⁹⁸ cum locum laesit. Tum in aqua dulci desidendum est, & id fovendum ⁹⁹ ovis: imponendi vitelli cum rosae foliis ex passio subactis; idque, si intus est, digito illinendum; si extra, superillitum panniculo imponendum ¹ est. Ea quoque medicamenta, quae recentibus scissuris posita sunt, hic idonea ² sunt. Cibus vero in hoc

fide Codicis Medicei vetustioris expuli vocem *modo*; quae fuerat ex glossamata, ut videtur, inserta. *Ejusque filii capita inter se delinunt*, dixit in lib. 7. cap. 25. sect. 2. nec addidit *modo*.

89. *Desidit*] Lindenius leg. *desit*. Sed nihil mutandum. Nam hoc verbum eadem significatione Cellus usurpat lib. 7. cap. 14. *de laeso intestino, ipse (tumor) desit*; & cap. 18. *tumor in sine inflammatione modo minuitur, modo increvit* &c. *interdum ex toto desidit*. Idem valet *subscire* in lib. 2. cap. 7. *Si quis etiam abscessit, & antequam suppuraret, mox ante febre, subscit* &c. ⁹⁰. *Aeruginis p. x. ii.*] Cod. Medicus I. *aeruginis p. x. i.*

91. *Si hoc parum* &c.] In plerisque Codicibus legitur, *Si id tantum* &c. atque ita Lindenius edidit. Vetus lectio, *Si hoc parum* &c. quam ego servavi, comprobatur testimonio Codicis Medicei I.

92. *Consumptus est tumor*] In Codice Medico modo alio modo legitur, *consumptus est humor*; sed, perperam.

93. *Tertium vitium est*] Ita in plerisque MSS. In Medico I. *Tertium autem vitium*; quam lectionem omnes vulgo secuti sunt, addito verbo *est*. Lindenius aut praeterea addidit *post eum*.

94. *Ora*] Codex Medicus III. VI. habent, *circa ora*.

95. *Capitulis quibusdam surgentia*] Alii leg. *ex capitulis quibusdam, surgentia*. Extat sine praeposito in MSS. roe tamen a Constantino & Lindenio videtur expulsa; siue legatur *surgentia* cum eodem Lindenio, siue, ut est in Cod. Medico I. *surgentia*. Codices alii habent *urgentia*, vel *urquentia*.

96. *Cum sanguis exitum non haberet*] Alii leg. *cum sanguinis exitum non haberet*.

97. *Inclinata in praecordia ac viscera materia*] Codex Medicus I. ita habet, *inclinata ad praecordia* & *ad viscera matris*.

98. *Dura alvus*] Idem Codex, *major dura alvus*. ⁹⁹. *Et id fovendum*] A Codice Medico I. abest & ab aliis, id.

1. *Superillitum panniculo imponendum*] Ita ex Lin.

hoc casu iisdem, quibus in prioribus, utendum est. Si ista parum juvant, solent imposita medicamenta adurentia ea capitula absumere. Ac si jam vetustiora sunt, sub auctore Dionysio inspergenda sandaracha est: deinde imponendum, quod ex his constat: squamæ aeris, auripigmenti, singulorum p. x. v. saxi calcis p. x. viii. postero die acu compungendum. Aduſtis capitulis fit cicatrix, quæ sanguinem fundi prohibet. Sed quoties is suppressus est, ne quid periculi afferat, multa exercitatione digerenda materia est: prætereaque & viris, & foeminis, quibus menstrua non proveniunt, interdum ex brachio sanguis mittendus est.

10. At si anus ipse, vel os vulvæ procidit (nam id quoque interdum fit) considerari debet, purum ne id sit, quod provolutum est, an humore mucoſo circumdatum s. Si purum est, in aqua desidere homo debet, aut salsa, aut cum verbenis vel malicorio incocta: si humidum, vino austro subluendum est, illinendumque sæce vini combusta. Vbi utrolibet modo curatum est, intus reponendum est; imponendaque plantago contrita, vel folia salicis in aceto cocta; tum lintecolum & super lana; eaque deliganda sunt 7, cruribus inter se devinctis.

11. Fungo quoque simile ulcus in eadem sede nasci solet. Id, si hiems est, egelida; si aliud tempus, frigida aqua fovendum est: dein squama aeris inspergenda, supraque ceratum ex myrteo factum, cui paulum squamæ, fuliginis 8, calcis sit adjectum. Si hac ratione non tollitur, vel medicamentis vehementioribus 9, vel ferro adurendum est.

XIX. Digitorum autem vetera ulcera commodissime curantur, aut lycio, aut amurca 10 cocta, cum utrilibet vinum adjectum est. In iisdem recedere ab ungue caruncula 11 cum magno dolore consuevit: *πλεγμα* Graeci appellant. Oportet alumen Melinum 12 rotundum in aqua liquare, donec mellis crassitudinem habeat: tum, quantum ejus aridi

Lindenlo. Alii leg. *super illius panniculum imponendum*. In Codice Mediceo I. habetur, *super illius panniculum ponendum*; in aliis, *super talio panniculo imponendum*.

2. *Hic idonea*] Cod. Mediceus I. *huic idonea*.

3. *Ac*] Lindenlus, *At*.

4. *Imponendum, quod*] In aliquibus Codicibus legitur, *ponendum quod*; in Mediceo I. *imponenda id quod*.

5. *Circumdandum*] Aliqui Codices, *circumvolvendum*.

6. *Si humidum*] Lindenlus leg. *Si autem humidum*: deinde, *subluendum*, pro *subluendum*.

7. *Et super lana; eaque deliganda sunt*] Et super lintecolum imponenda lana; eaque &c. Sic reposita ex Codice Mediceo I. Alii leg. *Et super lana eaque deliganda*; Lindenlus, & *lana*,

eaque super deliganda sunt.

8. *Squamæ fuliginis*] Suspectæ mihi hæc due voces sunt. Constantinus ita legendum potest: *aeris squamæ, thuris fuliginis, & calcis &c.*

9. *Vel medicamentis vehementioribus &c.*] Quæ scilicet vehementius adurant, quæ aeris squamæ. Lindenlus leg. *vel aliis medicamentis similibus, vel vehementioribus, ferro adurendum est*. Inapte. Vico Morgagni. Epist. VI. in Celsum.

10. *Amurca*] Olim legebatur, *myrrha*. In multis sane Codicibus est, *murra*: sed Mediceus I. habet, *amurca*, ut Lindenlus edidit: nec aliter legendum videtur.

11. *Ab ungue caruncula*] Lindenlus leg. *caruncula ab ungibus*.

12. *Melinum*] Ita habent veteres Codices. Lindenlus leg. *Melium*. Sed ut *Ephesium* & *Ephesum*.

aridi fuit, tantundem mellis infundere, & rudicula¹³ miscere, donec similis croco color fiat, coque illinere. Quidam ad eundem usum decoquere simul malunt¹⁴, cum paria pondera aluminis aridi & mellis miscuerunt. Si hac ratione ea non exciderunt, excidenda sunt: deinde digiti fovendi aqua ex verbenis, imponendumque super medicamentum ita factum: chalcitis, mallicorium, squama aeris excipiuntur sico pingui leniter cocta¹⁵ ex melle; aut chartae combustae, auripigmenti, sulphuris ignem non experti par modus cerato miscetur ex myrteo facto: aut aeruginis rasae p. x. i. squamae aeris¹⁶ p. x. ii. mellis cyatho coguntur: aut pares portiones miscentur, saxi calcis, chalcitidis, auripigmenti. Quidquid horum impositum est, tegendum linteo aqua madefacto est. Tertio die digitus resolvendus, & si quid aridi est, iterum excidendum, similisque adhibenda curatio est. Si non vincitur, purgandum est¹⁷ scalpello; tenuibusque ferramentis adurendum, & sicut¹⁸ reliqua usta, curandum est¹⁹. At ubi scabii ungues sunt, circum aperiri debent, qua corpus contingunt: tum super eos ex hac compositione aequae imponi²⁰: sandarachae, sulphuris, singulorum p. x. ii. nitri, auripigmenti, singulorum p. x. iv.²¹ resinae liquidae p. x. viii. tertioque id die resolvendum est. Sub quo medicamento vitiosi ungues cadunt, & in eorum locum meliores renascuntur.

finem dicitur; sic Melinum & Melinum. Etiam Melinum, pigmenti genus, a Melo insula, ubi optimam nascitur, dictum videtur.

13. *Rudicula*] Quidam cum Egnatio leg. *radicula*. Deceptus porro Egnatius fuit a depravatis Codicibus, in quibus est, *radicula*.

14. *Decoquere simul maluit*] Hic quoque corrupti quidam Codices Egnatio imposuerunt; in quibus, pro *maluit*, legitur *maluit*. Ita enim edidit: *decoquere simul maluit* *soleat*; nec defuerunt, qui eum sequerentur. In Codice Mediceo I. in quo recte legebatur, ut habent ceteri fex, *decoquere simul maluit*, verum fuit *maluit* in *maluit* a vetere Emendatore, *decoquere* in *decoctam* a Palavicino, qui etiam *paria pondera* in *pari pondere* mutavit.

15. *Leniter cocta*] Ita Collex Medicus I. Lindenius, *leniter cocta*; Al. *leniter cocta*. Deinde, pro *ex melle*, Lindenii Editio habet, *ex melle*: quod quamvis sit etiam in alio Mediceo Codice, haud tamen probandum videtur; cum praefertim hac dunc particulae facile inter se commutentur. Vide Morgagn. Epist. VI.

16. *Squamae aeris*] Ita legitur in Editione Lindenii, & in margine Constantinae; nec fane aliter legendum videtur. Vox tamen *aeris*

abest ab omnibus antiquis Codicibus.

17. *Purgandum est*] Alii leg. *purgandus*, scilicet digitus; idemque omittunt verbum *est*. In Cod. Mediceo I. legitur, sicut edidit Lindenius, *purgandum est*; quod refertur ad verba praecedentia, *Si non vincitur*; ubi ulcus vel vitium intelligitur.

18. *Adurendum, & sicut &c.*] Secutus sum Editionem Lindenii. In Collex Mediceo I. habetur, *adurendum est sicut*; sed *est* ex *et* corruptum videtur. Alii leg. *adurendus est*, & *sicut &c.*

19. *Curandum est*] Lindenius tollit *est*; quod ego in omnibus MSS. inveni; sed alii habent, ut est in Editionibus antiquis, *curandus*; Mediceus I. *curandum*, ut in Lindeniana.

20. *Aequae imponi*] Lindenius leg. *aliqua imponi*; quemadmodum in plerisque Codicibus habetur. In Mediceo I. & in Editionibus antiquis, *aeque imponi*. Aequae hic significat *similiter*, & refertur ad id quod supra est: *imponendumque supra medicamentum ita factum &c.* Hunc dicendi modum, *imponere ex compositione*, usurpavit etiam in cap. superiore sect. 8. *Tum recte imponitur.... ex ea compositione, quae habet &c.*

21. *P. x. iv.*] Coelarius & alii quidam p. x. ii.

L I

LIBER SEPTIMVS.

Tertiam esse medicinae partem, quae manu curet, & vulgo notum, & a me propositum est. Ea non quidem medicamenta atque victus rationem omittit; sed manu tamen plurimum praestat: effectus ejus effectus inter omnes medicinae partes evidentissimus. Siquidem in morbis cum multum fortuna conferat, eademque saepe salutaria, saepe vana sint; potest dubitari, secunda valetudo medicinae, an corporis beneficio contigerit. In iis quoque, in quibus medicamentis maxime nitimur ²², quamvis profectus evidentior est, tamen sanitatem & per haec frustra quaeri, & sine his reddi saepe, manifestum est: sicut in oculis quoque deprehendi potest; qui a medicis diu vexati, sine his interdum sanescunt. At in ea parte, quae manu curat, evidens est, omnem profectum, ut aliquid ab aliis adjuvetur, hinc tamen plurimum trahere. Haec autem pars, cum sit vetustissima, magis tamen ab illo parente omnis medicinae Hippocrate, quam a prioribus exculta est: deinde, posteaquam diducta ab aliis habere professores suos coepit, in Aegypto quoque increvit, Philoxeno maxime auctore, qui pluribus voluminibus hanc partem diligentissime comprehendit. Gorgias quoque & Softratus, & Heron ²³, & Apollonii duo, & Ammonius Alexandrinus, multique alii celebres viri, singuli quaedam repperunt. Ac ²⁴ Romae quoque non mediocres professores, maximeque nuper Tryphon pater, & Euelpistus ²⁵, & ut ex scriptis ejus intelligi potest, horum eruditissimus Meges, quibusdam in melius mutatis, aliquantum ei disciplinae adjece-
runt. Esse autem Chirurgus debet adolescens, aut certe adolescentiae propior; manu strenua, stabili, nec umquam intremiscente, eaque non minus sinistra, quam dextra promptus; acie oculorum acri, claraque; animo intrepidus, misericors sic, ut ²⁶ sanari velit eum, quem acce-
pit-

22. Nitimur] Egnatius, Ruellius, Stephanus, & Almelveenius leg. *utimur*. MSS. Codices facile variant in his verbis: hic tamen omnes habent *utimur*. *Nitimur* fortasse ortum est ex *utimur*, quod mendose est in Edit. an. 1493.

23. *Heron*] Alii leg. *Hieron*, ut est in Cod. Medic. I. qui tamen cap. 14. hujus lib. habet *Heron*. Lindenius, *Herwei*, ut in Codice Constantini. Ego quoque ita scriptum reperi in multis

Codicibus; sed mendose: nam in iisdem deest proxima particula *Est*. Itaque *Heron* nihil est aliud, quam *Heron Est*.

24. *Ac*] Haec particula abest a Cod. Mediceo I. In III. & VI. est *Ac*.

25. *Euelpistus*] Lindenius addit *Philegetis filius*; ut est in Codice Constantini; sed, ut opinor, ex adnotatione aliqui insertum. Duo illa verba nostri Codices non habent.

26. *Misericors sic, ut Est.*] Estenon misericors,

pit 27, non ut clamore ejus motus, vel magis, quam res desiderat, properet, vel minus, quam necesse est, secet; sed perinde faciat 28 omnia, ac si nullus ex vagitibus alterius affectus oriatur. Potest autem requiri, quid 29 huic parti proprie vindicandum sit: quia vulnere quoque ulcerumque multorum curationes, quas alibi exsecutus sum, Chirurgi sibi vindicant. Ego eundem quidem hominem posse omnia ista praestare concipio: atque, ubi se diviserunt, eum laudo, qui quamplurimum percipit. Ipse autem huic parti ea reliqui, in quibus vulnus facit medicus, non accipit; & in quibus vulneribus ulceribusve 30 plus profici 31 manu, quam medicamento, credo: tum, quidquid ad ossa pertinet. Quae deinceps exsequi aggrediar; dilatisque in aliud volumen offibus, in hoc cetera explicabo; praepositisque iis, quae in qualibet parte corporis fiunt, ad ea, quae proprias sedes habent, transibo.

I. Luxata 32 igitur in quacumque parte corporis sunt 33, quamprimum sic curari debent, ut, qua dolor est, ea scalpello cutis crebro incidatur, detergeaturque eodem averso 34 profluens sanguis. Quod si paulo tardius subvenitur, jamque etiam rubor est, qua rubet corpus; si

tu-

cors, ut &c. Ita reposui ex Cod. Mediceo I. Alii leg. *humiliter* sic, ut &c.

27. *Accipit*] Alii. *accipit*.

28. *Faciat*] Quidam cum Caesario leg. *facies*; quos inter Lindenius, qui infra habet *erretur*, pro *eriatur*.

29. *Quid*] Linden. *quod*.

30. *Proficere*] In Cod. Mediceo I. *ulceribusque*.

31. *Profici*] Alii leg. *perfici*.

32. *Luxata*] Omnes Interpretes contendunt, loqui Celsum de collis, seu contusis; ideoque quidam vocem *luxata*, quas ossa suis sedibus mota significant, hoc loco non ferunt. Constantinus *contusa*, aut *verata* scripsum reperit in aliquibus libris: quorum emendationum posterior Lindenio placuit. Ego retineo *luxata* ex veterum Editionum, & Medicorum Vaticanorumque Codicum fide: sed interpretationem aliam adhibeo. Nam de collis egit Celsus lib. 5. cap. 26. sect. 35. Puto igitur hic significare *epi-mu-na* Graece dicta; id est, ut explicat Galenus in Comment. 3. ad Hippocr. lib. de Medie. Officin. cum articulo illaeso, quae circa istum sunt acervus partes disloquantur. Etrusci vocant *strocillati*. Porro non est credibile, hanc partem *επιμύνη* a Caelo fuisse praeremissam, cum propter frequentes casus sit in primis necessaria, ideoque & a Paulo Aegineta in lib. 4. cap. 29. & ab aliis antiquis Medicis explicata. Hujusmodi autem significationem non

Celsus modo, sed etiam Plinius vocē *luxata* tribuisse videtur. Nam, ut animadvertit Foësius, cum Plinius & Dioscorides de quorundam medicamentorum facultate eadem utrique memoriae proderent, vitiaque nominarent, in quibus illa prodessent, quae Dioscorides *επιμύνη*, ea Plinius *luxata* appellavit. Plinius lib. 22. cap. 13. *Luxata* sanas urtica; lib. 24. cap. 11. *Medetur & luxatis & spinos doloribus radix* (arundinis) *in aceto illita*; lib. 31. cap. 9. *Luxatis inponitur* (sal) *cum farina & melle*. Confer cum his ea, quae habet Dioscorides in lib. 4. cap. 94. lib. 1. cap. 114. lib. 5. cap. 126. Nam intelliges *luxata* & *επιμύνη* sibi respondere. Sed est apud eundem Plinium quod interpretationem Celsi nostram magis confirmet. Cum enim Celsus haec habent infra: *posuit, etiam sine scalpello, inposita eadem mederi*; &c., si nihil aliud est, cuius quoque; maxime ex *farmentis*; si is non est, quilibet alius ex aceto, vel etiam ex aqua castus: Plinius itidem in Proem. lib. 23. Cuius, inquit, *farmentorum vitiumque & vinaceorum, consylium est* &c. sedis vitium *medetur ex aceto*; item *luxatis & amblyis*. Similia scribit Dioscorides in lib. 5. cap. 1. & ibi quoque *επιμύνη* usurpat.

33. *Sunt*] Linden. *sint*.

34. *Averso*] Ita reposui ex quinque Medicis Codicibus. In IV. & VI. est *averso*, ut in vulgatis libris.

tumor quoque accessit, quacumque is est, idem ³⁵ optimum auxilium est. Tum superdanda reprimentia sunt; maximeque lana succida ex aceto & oleo. Quod si levior is casus est, possunt, etiam sine scalpello, imposita eadem mederi: &, si nihil aliud est, cinis quoque, maxime ex sarmentis; si is non est, quilibet alius ex aceto, vel etiam ex aqua coactus.

II. Verum hoc quidem promptum est. In iis autem negotiis majus est, quae per se, vitio intus orto, intumescunt, & ad suppurationem spectant. Ea omnia genera abscessuum esse alias proposui, medicamentaque his idonea executus sum: nunc superest, ut dicam, in iisdem quae manu fieri debeant ³⁶. Ergo, priusquam indurescant, cutem incidere, & cucurbitulam accommodare oportet, quae quidquid illuc ³⁷ malae corruptaeque materiae coit, extrahat: idque iterum, tertioque recte fit, donec omne indicium inflammationis excedat. Neque tamen fas non est, nihil cucurbitulam agere ³⁸. Interdum enim ³⁹ fit, sed raro, ut ⁴⁰ quidquid abscedit, velamento suo includatur. Id antiqui tunicam nominabant. Meges, quia tunica omnis nervosa est, dixit, non nasci sub eo vitio nervum, quo caro consumeratur, sed, subiecto jam vetustiore pure, callum circumdari. Quod ad curationis rationem nullo loco ⁴¹ pertinet; quia quidquid ⁴², si tunica est, idem, si callus est, fieri debet. Neque ulla res prohibet, etiamsi callus est, tamen, quia cingit, tunicam nominari. Tum pure quoque maturius ⁴³ haec interdum esse consuevit: ideoque, quod sub ea est, extrahi per cucurbitulam non potest. Sed facile id intelligitur, ubi nihil admota illa mutavit. Ergo, sive id incidit, sive jam durities est, in hac auxilii nihil est;

35. Idem] Codex Constantini & Lindenii Editio, id idem. Ego nullo in Codice ita scriptum inveni; sed in multis idem; in Mediceo I. id, ut in Editionibus antiquis; ex qua varietate constatum fortasse fuit id idem.

36. In iisdem quae manu fieri debeant] Linden. quae in iisdem &c.

37. Quae quidquid illuc &c.] Pro illuc, in multis MSS. mendose est illud. Lindenius leg. quod quicquid illud &c. sed perperam.

38. Neque tamen fas non est, nihil cucurbitulam agere.] Fieri tamen potest, ut cucurbitula nihil proficiat. Alii habent cucurbitula. Ego reposui cucurbitulam, ut est in Cod. Mediceo I. & in margine Editionis Constantiniensis. Lindenius leg. Neque tamen fas est, nihil cucurbitula agere; quam lectionem jure damnat Morgagnus.

39. Interdum enim] Linden. Interdum etiam.

40. Sit, sed raro, ut &c.] Alii leg. sed raro, quidquid abscedit velamento suo includitur. Ego Lindenium sequor, & Cod. Medicum I.

41. Nullo loco] Ita habent veteres Codices; sed fortasse mendosi sunt; legendumque est cum Lindenio, nullo modo.

42. Quidquid] Vulgo omnes, praeter unum Lindenium, leg. quidquid dixi. Sed manifestum glossam est; neque reperitur in Codice Mediceo I. Pro quidquid, Codex is habet quid.

43. Pure quoque maturius &c.] Inardum tunica prius est, quam pus. Pro maturius, quod ego reposui ex multis MSS. alii leg. maturior, ut est in Mediceo I. sed mendose; alii, maturior, ut in Editione I.

44. Nihil est; sed, ut &c.] Olim legebatur, nihil est; & ut &c. nec aliter habet Codex Mediceus primus. Codices alii, nihil est; ut: unde Lin-

est; sed, ut 44 alias scripsi, vel avertenda concurrens eo materia, vel digerenda, vel ad maturitatem perducenda est. Si priora contigerunt, nihil praeterca necessarium est. Si pus maturuit, in alis quidem & inguinibus raro secandum est; item ubicumque mediocris abscessus est; item quoties in summa cute, vel etiam carne vitium est: nisi festinare cubantis 45 imbecillitas cogit: satisque est cataplasmatibus 46 efficere, ut per se pus aperiatur. Nam fere sine cicatrice potest esse is locus, qui expertus ferrum non est. Si autem altius malum est, considerari debet, nervosusne is locus sit, an non sit. Nam, si sine nervis est, candenti ferramento aperiari debet: cuius haec gratia 47 est, quod exigua plaga diutius ad pus evocandum patet, parvaque postea cicatrix fit 48. At si nervi juxta sunt, ignis alienus est 49; ne vel distendantur, vel membrum debilitent 50: necessaria vero opera scalpelli est. Sed cetera etiam subcruda aperiari possunt: inter nervos 51 ultima expectanda maturitas est, quae cures extenuet, eique pus jungat, quo propius reperiatur. Jamque 52 alia rectam plagam desiderant: in pane 53, quia

Lindenius videtur formasse, nihil est: sed ut *He.* quod tunc mihi probatur.

45. *Cubantis*] In MSS. & Editionibus antiquis; *curantis*. Constantinus reponit, *cubantis*. Lindenius leg. *curandi*. Ego Constantino assentior. Nam & lib. 3. cap. 4. legitur, *cubantis etiam luxuriae suscipi*; ubi aliqui mendosi Codices habent *curantis*.

46. *Cataplasmatibus*] Al. *cataplasmatice*. Editio 1493. & aliae multae cataplasmata: mendose.

47. *Gratia*] beneficium. Lindenius leg. *ratio*; quod est contra meos Codices.

48. *Fit*] Lindenius & alii nonnulli, *fit*: sed paulo supra, omnes, *patet*, praeter Lindenium; qui leg. *patet*.

49. *Ignis alienus est*] Cum legeretur, *ignis alienum est*, ut habent multi Codices, Caesarius reposuit, *in his periculum est*. Hunc omnes secuti sunt ad Lindenium usque: nisi quod Constantinus legere volebat, *in hoc periculum est*. Omnino, *ignis alienus est*, cum Lindenio legendum ex fide Cod. Medicei I.

50. *Ne vel distendantur, vel membrum debilitent*] Lindenius leg. *ne distendantur, & membrum debilitent*. Sed minus recte; quia, ut egregie animadvertit Morgagnus, *potest horum alterutrum ita fieri, ut alterum non sequatur*. Autem Lindenium ita legebatur: *ne vel distendantur hi, vel membrum*

debilitent. Ego veterem lectionem retinui; sed cum Lindenio omisi vocem, *hi*, quam neque Cod. Mediceus I. habet.

51. *Inter nervos*] Plerique addunt particulam *vero*: Lindenius omittit; cui suffragatur Codex Mediceus vespertinus.

52. *Jamque*] Ita Lindenius edidit: eodemque modo est in Cod. Mediceo I. Alii leg. *Itemque*; quemadmodum multi alii Codices habent. In aliquibus Codicibus legitur, *Item*.

53. *In pane* *He.*] Tumorem intelligit, de quo in lib. 5. cap. 28. fest. 10. Hic locus, cum ita legeretur: *desiderant in carne, quia fere* *He.* multis Criticorum conjecturis jactatus est; sed mendum erat hujusmodi, ut id quale esset, nemo divinando assequi posset. Nec sine gravi ratione Morgagnus putabat, alia hic a Celso posita fuisse, quae ad subcrudos abscessus, in quibus non cutis modo, verum etiam caro incidenda esset, pertinerent; pro his vero repetita ab indiligenti librario ea fuisse, quae supra de externa cute haberentur. Ego sic restitui ex Cod. Mediceo I. neque hanc lectionem Constantini & Lindenii conjecturis inferendam iudico. Attamen illas quoque meo more adscribam, ut statueret quisvis pro ingenio possit. Constantinus igitur locum hunc ita legendum putat: *Itemque alia rectam solum plagam desiderant in cute: alia quia fere vehementer cutem ex-*
tenuant.

quia fere vehementer cutem extenuat, tota ⁵⁴ ea super pus excidenda est. Semper autem, ubi scalpellus admovetur, id agendum est, ut & quam minimae ⁵⁵ & quam paucissimae ⁵⁶ plagae sint: cum eo tamen, ut necessitati succurramus, & in modo, & in numero. Nam majores sinus, latius; interdum etiam duabus, aut tribus ⁵⁷ lineis incidendi sunt. Dandaque opera, ut imus sinus exitum habeat; ne quis humor intus subsidat, qui proxima & adhuc sana rodendo sinuet. Est etiam in rerum natura, ut cutis latius excidenda sit. Nam, ubi post longos morbos totius ⁵⁸ corporis habitus vitiatus est, lateque se sinus suffudit ⁵⁹, & in eo jam cutis ⁶⁰ pallet; scire licet, eam jam emortuam esse, & inutilem futuram: ideoque excidere commodius est; maxime, si circa articulos majores id evenit, cubantemque aegrum ⁶¹ fluens alvus exhaurit ⁶², neque per alimenta ⁶³ quidquam corpori accedit. Sed excidi ita debet, ut plaga ad similitudinem myrtei folii fiat, quo facilius sanescat: idque perpetuum est, ubicumque medicus & quacumque de causa ⁶⁴ cutem excidit. Pure effuso, in alis vel inguinibus linamento opus non est: men-

tenuant, tota &c. Lindenius ita habet: *Yanque alia rellum plagam desiderant, ut in carne: alia vere vehementer cutem extenuant, in quibus tota &c.* Ceterum, quod Celsus in pane faciendum docet, idem Galenus & Paulus Aegineta in omnibus abscissibus fieri volunt, in quibus cutis super pus extenuata sit, corruptaque. Neque illud omitant, quod Celsus infra addit; *Est etiam in rerum natura, ut cutis latius excidenda sit &c.* Ita Paulus scribit in lib. 6. cap. 34. *Illis sane abscissus, qui plurimum fastigiantur, crusti, trines, & emortui sunt, praecipuus trianguli, aut myrtacei folii, aut alterius anguli figura, cum circularis ad cicatricem recipiendam sit idonea. Qui vero non in fastigium astellatur, sed simplici dumtaxat linea dissecamus. At ubi magnum sinum invenimus, si cutis super injecta cariosa sit, & quae conglutinari, diffusione levi ea dumtaxat utatur, quae humoris effusui conveniat; sin tenuis admodumque excarnis, totam in longitudinem simpliciter dissecabimus, & post simplicem divisionem, si corpora utrinque sita graevia valde, & non cariosa videantur, ipsa tollemus.*

54. *Tota*] Morgagni suto repetit in suo quodam M.S. quod & ego in aliquibus inveni. Videtur ictio ista mansisse a Mediceo I. in quo scriptum est *tota*, & antiqua manu correctum, *tota*. In ceteris Medicis habetur *tota*, quomodo modum est in vulgatis libris.

55. *Ut & quam minimae*] Aldina Editio habet, *ut quam minimae*.

56. *Quam paucissimae*] In Cod. Mediceo I. omittitur *quam*.

57. *Tribus*] Al. *pluribus*. In Cod. Mediceo I. legitur, *tribus*, ut edidit Lindenius. Lib. 8. cap. 9. sect. 1. *Si latius aliquid abscidet, duobus aut tribus locis erit perforandum.*

58. *Totius*] Codex Mediceus I. habet *totus*.

59. *Suffudit*] Al. *Diffudit*.

60. *Yam cutis*] Ita legit Lindenius, cum quo Cod. Mediceus I. consentit. Al. *pari cutis*.

61. *Cubantemque aegrum*] Vox aegrum fortasse in contextum irrepit ex glossamata. Nam cubantem pro aegro Celsus saepe posuit. Vide quae paulo supra adnotavi ad hoc ipsum caput. Adde etiam lib. 3. cap. 6. lib. 8. cap. ultim.

62. *Exhaurit*] Inanem reddit; quemadmodum, medicamentis purgatum & adhuc inanem, dixit in lib. 2. cap. 8. & exhaurit hominem profusione sanguinis, in lib. 5. cap. 26. sect. 3. Legendum igitur, *exhaurit*, ex MSS. & Edit. Aldina. Alii cum Ruellio leg. *exhaust*. Al. cum Caesario, *exeruit*; quod minus probandum est.

63. *Per alimenta*] In Cod. Mediceo I. *per ad-jumenta*.

64. *Et quacumque de causa*] Olim legebatur, *ex quacumque causa*; quemadmodum Palavicinus correxit, cum & quacumque causa reperisset in Cod. Mediceo I. Lindenius reposuit, & quacumque de causa, ut est in margine Edit. Constantinae, & in multis MSS.

spongia⁶⁵ ex vino imponenda est. In ceteris partibus, si aequae linamenta⁶⁶ supervacua sunt, purgationis causa paulum mellis infundendum; dein⁶⁷ glutinantia superdanda: si illa necessaria sunt, super ea quoque similiter dari spongia eodem modo ex vino expressa debet. Quando autem linamentis opus sit, quando non sit, alias dictum est. Cetera eadem, incisa suppuratione, facienda sunt, quae, ubi per medicamenta rupta est, facienda esse proposui.

III. Protinus autem, quantum curatio efficiat, quantumque aut sperari aut timeri debeat, ex quibusdam signis intelligi potest; fereque iisdem, quae in vulneribus exposita sunt⁶⁸. Nam bona signa sunt, somnum capere; facile spirare; siti non confici; cibum non fastidire; si febricula fuit, ea vacare: itemque habere pus album, laeve, non foedi odoris. Mala sunt, vigilia, spiritus gravitas, sitis, cibi fastidium, febris, pus nigrum, aut foeculentum, & foedi odoris; item procedente curatione eruptio sanguinis; aut si, antequam sinus carne impleatur, orae carnosae⁶⁹ fiunt, illa quoque ipsa carne hebetere, nec firma. Deficere tamen animam, vel in ipsa curatione⁷⁰, vel postea, pessimum omnium est. Quin etiam morbus ipse, sive subito solutus est, dein suppuratio exorta est; sive effuso pure permanet, non iniuste terret. Estque inter causas timoris, si sensus in vulnere rodentium non est. Sed ut haec ipsa fortuna huc illucve discernit⁷¹; sic medici partium est, eniti ad reperendam sanitatem. Ergo, quoties ulcus resolverit, eluere id, si reprimendus humor videbitur, vino ex aqua⁷² pluviatili misto, vel aqua, in qua lenticula cocta sit, debeat: si purgandum erit, mulso; rursusque imponere eadem. Vbi jam repressus videbitur humor, ulcusque purum erit, produci carnem conveniet, & foveri vulnus⁷³ pari

65. *Opus non est: spongia &c.* Lindenius leg. *opus non est: sed spongia &c.* Particulam *sed* veteres Editiones & MSS. non habent: Codex tamen Medicus I. pro *est*, habet *esse*, unde *est* *ses* facile oriri potuit.

66. *Si aequae linamenta*] Antea legebatur, *si aequae caliamenta*. Ego (sustuli vocem *ea*, secutus MSS. fidem. In Mediceo quidem I. legitur, *si ea linamenta*: sed ea videtur mendose esse pro *aeq.* id est, *aeque*.

67. *Dein*] Cod. Medicus I. *deinde*. Eandem varietatem exhibet cap. proximo.

68. *Quae in vulneribus exposita sunt*] Particula *in*, & duae voces *exposita sunt*, in Codice modo alio desunt.

69. *Carnosae*] Sic legendum esse, verba ostendunt,

quae continuo sequuntur, *illa ipsa carne*; ut recte animadvertit Morgagnus. Hinc apparet, quam faciendus sit Codex a Constantino altius, in quo est *colligae*: quam tamen lectionem probavit Lindenius. In MSS. Mediceis & in Vaticanis habetur, *carosae*.

70. *In ipsa curatione*] Codices MSS. & Editiones veteres non habent particulam *in*. Habet Lindenius, & in libri margine Constantinus.

71. *Differunt*] Constantinus & Casaubonus leg. *decerunt*; sed contra veterum Codicum fidem.

72. *Vino ex aqua*] Ita in MSS. & Editionibus antiquis. Particula tamen *ex* videtur redundare. Lindenius reponit, *vino & aqua*. Recte, si deinde, pro *misto*, esset *mistr*.

73. *Fulsum*] Linden. *ulcus*.

pāri portione vini ac mellis, superque imponi spongiam ex vino & rosa tinctam. Per quae cum caro producat, plus 74 tamen, ut alias quoque dixi, victus ratio eo confert; id est, solutis jam febribus & cibi cupiditate reddita, balneum rarum; quotidiana, sed lenis gestatio; cibi potionesque corpori faciendo 75 aptae. Quae omnia, per medicamenta quoque suppuratione rupta, sequuntur: sed, quia magno malo vix sine ferro mederi licet, in hunc locum reservata sunt.

IV. 1. Adversus fistulas quoque, si altius penetrant, ut ad ultimas demitti collyrium non possit, si tortuosae sunt, si multiplices, majus in manu, quam in medicamentis praesidium est: minusque operae est, si sub cute transversae feruntur, quam si rectae 67 intus tendunt. Igitur, si sub cute transversa fistula est, demitti specillum debet, supraque id ea incidi. Si flexus reperiuntur, hi quoque simul specillo & ferro persequendi sunt 77: idemque faciendum, si plures se quasi ramuli 78 ostendunt. Vbi ad fines fistulae ventum est, excidendus ex ea totus calus 79 est, superque fibulae dandae, & medicamentum, quo glutinetur. At si recta subter tendit, ubi, quo maxime ferat, specillo exploratum est, excidi is sinus 80 debet: dein fibula oris cutis injicienda est, & aequae 81 glutinantia medicamenta superdanda sunt; aut, si corruptius ulcus 82 est (quod interdum osse vitiato fit) ubi id quoque curatum est, pus moventia.

2. Solent autem inter costas fistulae subter exire 83. Quod ubi incidit, eo loco costa ab utraque parte praescidenda & eximenda est, ne quid intus corruptum relinquatur. Solent 84, ubi costas transierunt, septum id, quod transversum a superioribus visceribus intestina discernit, violare. Quod intelligi & ex loco, & ex magnitudine doloris, potest;

74. *Per quae cum caro producat, plus &c.* Idem Lindenius leg. *per quae caro producat, Plus &c.* & infra; victus ratio eo confert. Ea est, solutis &c.

75. *Corpori faciendo* Carni producendae. Ita ex Editione Lindenii, & Codicibus Medicis. In I. est *faciundo*: manu vero Palavicini, *reficiundo*; quod & in IV. adscribitur. Hinc in Editione I. & in antiquis omnibus, *reficiendo*.

76. *Rectae* Alii leg. *recte*, ut est in Cod. Mediceo I. Lindenius, *recta*.

77. *Persequendi sunt* Verbum sunt omittitur in Cod. Mediceo I.

78. *Ramuli* Lindenius habet, *ramuli*. Ego in MSS. invenio *ramuli*, ut alii legunt.

79. *Excidendus ex ea totus calus* Ita in Cod. Mediceo I. & Lindenii Editione. Alii leg. *excir-*

dendum (vel *excidendus*) ex toto calus.

80. *Is sinus* Cod. Mediceus I. non habet vocem *is*.

81. *Et aequae* Et similiter &c. Nam supra quoque dixerat; *superque fibulae dandae, & medicamentum, quo glutinetur*. In Cod. Mediceo I. legitur, *& aequae*; in Edit. Lindenii, *eique*.

82. *Corruptius ulcus* Fortasse legendum, *corruptum ulcus*, ut est in Mediceo I. & aliis MSS.

83. *Subter exire* Id est, tendere, ut est paulo supra. Ita in veteribus libris. Sed, pro *exire*, fortasse legendum *ire*, quemadmodum olim placuerat Constantino, & a Lindenio editum est.

84. *Solent* Lindenius leg. *Solent quoque*; ut est in margine Editionis Constantinianae. MSS. Codices non habent quoque. Mediceus I. habet *etiam*, sed additum a Palavicino.

aliam ejus partem, ob id ipsum perforatam, conjectum sit. Ibi linum prehendum vincendumque ⁹⁴ cum altero capite est, ut laxe cutem, quae super fistulam est, teneat: idque linum debet esse crudum, & duplex triplexve, sic tortum, ut unitas facta sit ⁹⁵. Interim autem licet negotia agere ⁹⁶, ambulare, lavari ⁹⁷, cibum capere, perinde atque famissimo. Tantummodo id linum bis die ⁹⁸, salvo nodo ⁹⁹, ducendum est, sic, ut subeat fistulam pars, quae superior fuit. Neque committendum est, ut id linum putrescat: sed tertio quoque die nodus resolvendus est, & ad caput alterum recens linum alligandum, eductoque vetere, id in fistula cum simili nodo relinquendum. Sic enim id paulatim cutem, quae supra fistulam est, incidit: simulque & id fanescit, quod a lino relicum est; & id, quod ab eo mordeatur, inciditur. Haec ratio curationis longa, sed sine dolore est. Qui festinant, adstringere cutem lino debent, quo celerius fecerint; nocturne ex penicillo tenuia quaedam intus demittere, ut cutis hoc ipso ³ extenuetur, quo ⁴ extenditur. Sed haec dolorem movent. Adjicitur celeritati, sicut tormento quoque, si & linum, & id, quod ex penicillo est, aliquo medicamento illinitur ex iis, quibus callum exedi posui ⁵. Potest tamen fieri, ut ad scalpelli curationem etiam illo loco veniendum sit ⁶, si intus fistula fert, si multiplex est. Igitur in haec genera demisso specillo, duabus lineis incidenda cutis est; ut media inter eas habenua tenuis admodum ejiciatur ⁷, ne protinus orae ⁸ coeant; sitque locus aliquis

lina-

ene; quemadmodum legendum Constantino visum fuerat.

⁹⁴. Prehendum vincendumque] Lindenius leg. apprehendum ligandumque.

⁹⁵. Ficta sit] Idem Lindenius praemittit in eo: quas ego duas voces non inveni in MSS.

⁹⁶. Agere] In Cod. Mediceo I. gerere.

⁹⁷. Lavari] Ita in MSS. & in Edl. antiquis. Lindenius leg. lavare.

⁹⁸. Bis die] Idem Lindenius leg. bis in die.

⁹⁹. Salvo nodo] Recte animadvertit Morgagnus, utique salvo nodo linum duci posse, quod laxa cutem, quae supra fistulam est, teneat; ut supra positum est. Porro ex eo, quod postea consequitur, tertio quoque die nodus resolvendus est, Idem Morgagnus evincit, salvo, quod est in Editionibus antiquis; cum quibus Codices Medicei & Vaticani consentiunt; perperam a Lindenio mutatum esse in saluto. In Editionibus 1493. 1497. & in Junina, pro nodo, est modo; nendose, sicut infra in Codicibus Mediceis I. III. & VI. cum simili modo, pro cum simili nodo.

¹. Festinant] Alii leg. festinat; deinde, debet, & fecit. Ego secutus sum Cod. Medicum I. Lindenius quoque habet festinans, & debet; sed, pro fecit, fecetur.

². Ex penicillo] Plerique omittunt ex; sed perperam.

³. Hoc ipso] In Cod. Mediceo I. deest vox ipso.

⁴. Quo] In Codice modo allato, aliisque, & in Edl. Aldina legitur quod.

⁵. Posui] Linden. praefuit.

⁶. Illo loco veniendum sit] Pro loco, ut edidit Lindenius, & multi Codices habent, alii leg. loci. In Cod. Mediceo I. ita habetur: illo loci inveniendum sit.

⁷. Ut media inter eas habenua tenuis admodum ejiciatur] Ita omnes fere vulgo legunt; & ita est in multis MSS. Pro ejiciatur, in Mediceo I. & in Vaticanis II. VI. & VII. legitur, afficiatur. In Vaticano I. glossam infero, ut media inter eas habenua cutis tenuis &c. Lindenius reponit injiciatur; sed horum verborum sensum affectus

X x

noa

linamentis, quae quam paucissima superinjicienda sunt: omniaque eodem modo facienda, quae in abscessibus posita sunt ⁹. Si vero ab uno ore plures sinus erunt, recta fistula scalpello erit incidenda: ab eo ceterae, quae jam patebunt, lino excipiendae. Si intus aliqua procedet, quo ferrum tuto pervenire non poterit, collyrium demittendum erit. Cibus autem in omnibus ejusmodi casibus, sive manu, sive medicamentis agetur ¹⁰, dari debet humidus; potio liberalis, diuque aqua. Vbi jam caro increscit, tum demum & balneis raris utendum erit, & cibis corpus implentibus.

V. r. Tela quoque, quae illata corporibus intus haeserunt, magno negotio saepe ejiciuntur. Suntque quaedam ¹¹ difficultates ex generibus eorum; quaedam ex iis sedibus, in quas illa penetrarunt. Omne autem telum extrahitur, aut ab ea parte, qua venit, aut ab ea, in quam tendit ¹²: illic viam, qua redeat, ipsum sibi fecit; hic, a scalpello accipit. Nam contra mucronem caro inciditur. Sed si non alte telum infedit, & in summa carne est, aut certe magnas venas & loca nervosa non transiit; nihil melius est, quam, qua venit, id evellere ¹³. Si vero plus est, per quod telo revertendum, quam quod perumpendum est; jamque venas nervosque id transiit, commodius est aperire quod superest, eaque ¹⁴ extrahere. Nam & propius petitur, & tutius evellitur ¹⁵: & in majore membro, si medium mucro transiit, facilius fa-
nescit, quod pervium est; quia utrimque medicamento fovetur. Sed, si retro telum recipiendum, amplianda scalpello ¹⁶ plaga est; quo facilius id sequatur, quoque minor oriatur inflammatio: quae major fit, si ab illo ipso telo, dum redit, corpus laniatur. Item, si ex alia parte vulnus aperitur, laxius esse debet, quam ut telo postea transeunte am-
plie-

non videtur. Fortasse legendum excidatur. Vult enim Celsus, quod inter duas lineas est, exciden-
dum esse, ut loquitur cap. 17. sect. 1. inmittendae
scalpello duas lineas sunt, ut, exciso medio, inter-
rior membrana utrimque recentem plagam habeat; cap.
24. si tumor medicus est, semel incidi; si major,
duobus lineis debet, ut medium excidatur. Tenuis
& oblongum cutis segmentum habenam, vel habe-
nulam a similitudine appellat. Cap. 7. sect. 8. te-
nuis habenula ab ulteriore ora excidenda; cap. 17.
sect. 1. tenuis excidenda habena est; cap. 20. ab
ora quoque ejus vulnere, quod in inguine est, demen-
da habenula paulo longior est; cap. 28. ab ora
tamquam habenulam excidere.

8. Ora] Al. ora. Lindenius orae, ut est in
margine Editionis Constantianae. Recte. In
Cod. Mediceo I. era.

9. Quae in abscessibus posita sunt] Ita Lindenius
& Cod. Mediceus L. Al. qui in abscessibus pos-
iti est.

10. Agitur] Cod. Mediceus L. agitur.

11. Suntque quaedam] Codex modo allatus;
sunt quaedam: Lindenii Edit. Sunt enim quaedam.

12. Tendit] Cod. Mediceus I. habet ten-
dit.

13. Evellere] Lindenius leg. revellere. Ego ve-
terem lectionem ex MSS. fide retineo; cum prae-
sertim etiam sect. proxima habetur, ubi ab ea
parte, qua venit, evelli magis placuit.

14. Hoc] Quidam cum Celsio leg. itaque.

15. Et tutius evellitur] Haec tria verba desunt
in Cod. Mediceo I.

16. Scalpello] Lindenius omittit vocem hanc,
quam Cod. MSS. habent ad unum omnes.

plietur. Summa autem utraque parte habenda cura est ¹⁷; ne nervus, ne vena major, ne arteria incidatur. Quorum ubi aliquid defectum est, excipiendum hamo retuso est, abducendumque a scalpello ¹⁸. Vbi autem satis incisum est, telum eximendum est: tunc quoque eodem modo, & eadem cura habita, ne sub eo, quod eximitur, aliquid eorum laedatur, quae tuenda esse proposui.

2. Haec communia. Sunt propria quaedam ¹⁹ in singulis telorum generibus, quae protinus subijciam. Nihil tam facile in corpus, quam sagitta, conditur, eademque altissime insidit ²⁰. Haec autem eveniunt, & quia magna vi fertur illa, & quia ipsa in angusto est ²¹. Saepius itaque ab altera parte, quam ex qua venit, recipienda est; praecipueque ²², quia fere spiculis cingitur; quae magis laniant, si retro, quam si contra trahuntur. Sed inde aperta via, caro diduci debet ferramento facto ad similitudinem Graecae litterae ²³: deinde, ubi apparuit mucro, si arundo inhaeret ²⁴, propellenda est, donec ab altera parte apprehendi & extrahi possit: si jam illa decidit, solumque intus ferrum est, mucro vel digitis apprehendi, vel forcice ²⁵, atque ita educi debet. Neque

17. *Summa autem utroque parte habenda cura est*] ita ex Cod. Mediceo I. Olim legebatur, ut est in aliis Codd. *Summa autem utroque parte ita habenda cura est*. Constantinus tamen particulam ita tollendam, vel in ista mutandam censebat. Lindenius ita leg. *In summa autem utroque parte ista habenda cura est*.

18. *Abducendumque a scalpello*] Al. *abducendumque scalpello*.

19. *Haec communia. Sunt propria quaedam &c.*] Secutus fere sum Cod. Mediceum I. in quo ita habetur: *Haec communia sunt; propria quaedam in singulis telorum generibusque protinus subijciam*. Neque enim quidquam addere ex conjectura volui. Fortasse tamen Celsus scripsit: *Haec communia: sed sunt propria quaedam &c.* Nisi quis malit alios Codices sequi; sed depreta voce subijcienda. Ita in illis legitur, itaque in Edd. antiquis: *Haec communia sunt. Propria quaedam in singulis telorum generibus subijcienda sunt, quae protinus subijciam*. Lindenius & vocem subijcienda sustulit, & alias de suo inferuit, itaque edidit: *Haec communia sunt; praeter quae propria quaedam in singulis telorum generibus sunt, quae protinus subijciam*.

20. *Insidit*] Alii leg. *incedit*. Ita sane est in MSS. sed mendose. Legendum igitur *insidit*, ut Ruellius, Stephanus, Lindenius habent. Constantinus in libri margine, *incedit*, vel *insidit*.

21. *Ipsa in angusto est*] Lindenius leg. *ipsa angusta est*; quae fuit olim Constantini conjectura. Ego, invitis MSS. nihil mutandum puto. Nam etiam in lib. 8. cap. 3. eodem sensu legitur, *Si vitium in angusto est*. Advertendum porro, ut ibi illis verbis illa opponuntur, *si latius vitium est*; sic his verbis hoc loco ea, quae infra sunt, latius vero telum, opponi.

22. *Praecipueque*] In Cod. Mediceo I. *praecipue*; deinde, *retroque pro retro, & eximatur pro trahuntur*.

23. *Graecae litterae*] In Editionibus antiquis, *Graecae litterae* ♀. Scilicet in Cod. Mediceo IV. alia manu adscripta fuit ♀, quemadmodum in I. a Palavicino; cum Graeca littera desit, quae in ceteris item Mediceis Codicibus desit. Lindenius reposuit ♀, quae ejus litterae figura veteres Graecos usos fuisse non constat. Ego malui A.

24. *Vbi apparuit mucro, si arundo inhaeret*] Lindenius leg. *ubi apparuit mucro, si ei arundo inhaeret*. Hunc ego secutus sum; nisi quod vocem *ei* omisi, quod illam MSS. non habent, nec necessariam existimem. Alii leg. *ubi apparuit, si mucro, si arundo (vel horunda) inhaeret*; Ruellius & Stephanus, *ubi apparuit, si mucroni harundo inhaeret*.

25. *Forcice*] *Forceps*, non *forfex*, utriusque de re aliqua capienda agitur, legendum esse con-

que alia ratio extrahendi est, ubi ab ea parte, qua venit, evelli magis plaetuit. Nam, ampliatio magis vulnere ²⁶, aut arundo, si inest, evellenda est; aut, si ea non est, ferrum ipsum. Quod si spicula apparuerunt, eaque brevia & tenuia sunt, forfice ²⁷ ibi comminui debent, vacuumque ab his telum educi: si ea maiora valentioraque sunt, filis scriptorii ealamis contegenda, ac, ne quid laerent ²⁸, sic evellenda sunt. Et in sagittis quidem haec observatio est.

3. Latum vero telum, si conditum est ²⁹, ab altera parte eduei non expedit; ne ingenti vulnere ipsi quoque ingens vulnus adiciamus. Evellendum est ergo genere quodam ferramenti, quod *Διακλῆον κυνήσιον* Graeci vocant ³⁰; quoniam auctorem Dioelem habet: quem inter prifcos maximosque medicos fuisse, jam posui. Lamina vel ferrea ³¹, vel etiam aenea, ab altero capite duos utrumque deorsum converfos uncus habet; ab altero duplicata lateribus, leviterque extrema in eam partem inelinata, quae sinuata est, insuper ibi etiam perforata est ³². Haec juxta telum transversa demittitur: deinde, ubi ad imum mucronem ³³ ventum est, paulum torquetur, ut telum foramine suo excipiat: cum in cavo mucro est ³⁴, duo digiti ³⁵, subjecti partis alterius uncis, simul & ferramentum ³⁶ id extrahunt, & telum.

4. Ter-

tendunt Constantinus, Caius, referent Rhodio, Rhodiusque ipse in adnotationibus ad Scribonii Compositi 51. Sed invitis MSS. nihil efficiunt. Tanta porro constantia *forficem* hac significatione habent Codices Medicei Vaticanique, ut ab his discedendum non putarim, quamvis Lindenius *forficem* ubique reposuerit.

26. Nam, ampliatio magis vulnere] Ita in Cod. Mediceo I. & in Editione Lindenii. Alii omittunt *magis*. In Cod. Vaticano II. & in VII. deest etiam particula *Nam*.

27. Forfice] Constantinus & Lindenius sine causa hic reponunt *forfice*: nam spicula comminui debent, h. e. praecidi; quo sensu *forficem* usurpari nemo dubitat.

28. Laerent] Lindenius, *dilaerent*.

29. Si conditum est] Idem Lindenius leg. *si aliquis intus in carne habuerit*. Scilicet ex glorieato aliquo, ut recte censet Morgagnus.

30. *Διακλῆον κυνήσιον* Graeci vocant] Sic reposui ex Cod. Mediceo I. in quo est, *Διακλῆον κυνήσιον* &c. Ex sequenti porro descriptione apparet, ferramentum hoc formam cyathi cuiusdam referre. Alii Codices habent, *Διακλῆον κυνήσιον*; Lindenius, *Διακλῆον κυνήσιον*. Editio an. 1538. *Διακλῆον* Graeci vocant. Editio I. & aliae pervetustae, *Διακλῆον* (al. *Διακλῆον*) Graeci be-

lulum vocant. *Κυνήσιον* sine Paulus Aegineta ferramentum nominat, quo tela extrahuntur: sed vox ista nimis recedit a *κυνήσιον*, vel *εραψήσιον*, quod est in MSS.

31. *Vel ferrea*] Lindenius leg. *est ferrea*: iuxta vero, *habetur*.

32. Insuper ibi etiam perforata est] Ita ex Cod. Mediceo I. In Codicibus ceteris & in Editionibus antiquis habetur; *insuper ibi etiam parte inclinata, quae perforata est*; iteratis a librario pro incuriam tribus vocibus, quae supra sunt. Huic vitio sic medetur Lindenius: *insuper etiam ea parte inclinata, quae &c.* Sed remedium minime idoneum videtur.

33. *Ad imum mucronem*] In Cod. Mediceo I. omittitur vox *imum*: pro qua III. & VI. habent *utrum*.

34. Cum in cavo mucro est] Codex Mediceus I. ha habet: *cum cavum vero est*.

35. *Duo digiti*] Codices Medicei, primo excepto, habent, *ulico digiti*; mendose, ut videtur, pro *duo digiti*, quod est in primo, cuius ego autoritatem secutus sum. Vulgo ex Cod. IV. in quo alia manu apposta est vox *duo*, legitur; *ulico duo digiti*. Palavicinus, qui *ulico* addidit in Cod. I. ex *ulico* fecit *ulico*.

36. *Et ferramentum*] Lindenius omisit particulam *Et*.

4. Tertium genus telorum est ³⁷, quod interdum evelli debet, plumbæ glans, aut lapis, aut simile aliquid, quod, perrupta cute, integrum intus infedit. In omnibus his latius vulnus aperiendum, idque, quod inest, ea, qua venit, forcice extrahendum est. Accedit vero aliquid difficultati ³⁸ sub omni ictu, si telum vel ossi inhaesit, vel in articulo se inter duo ossa demersit. In osse usque eo movendum est, donec laxetur is locus, qui mucronem momordit; & tunc vel manu vel forcice telum extrahendum est: quæ ratio in dentibus quoque ejiciendis est. Vix ³⁹ unquam ita telum non sequitur: sed, si morabitur, excuti quoque, ictum aliquo ferramento ⁴⁰, poterit. Ultimum est, ubi non evellitur, terebra juxta forare, ab eoque ⁴¹ foramine, ad speciem litteræ V ⁴², contra telum os excidere, sic, ut lineæ, quæ diducuntur, ad telum spectent: eo facto, id necesse est labet, & facile aufertur. Inter duo vero ossa si per ipsum articulum perruperit, circa vulnus duo membra fasciis habenisve deliganda, & per has in diversas partes diducenda sunt, ut nervos distendat: quibus extensis, laxius ⁴³ inter ossa spatium est, ut sine difficultate telum recipiatur. Illud videndum est, sicut in aliis locis posui, ne quis nervus, aut vena, aut arteria a telo laedatur, dum id extrahitur: eadem scilicet ratione, quæ supra posita est.

5. At si venenato quoque telo quis ictus est, iisdem omnibus, si fieri potest, etiam festinantius actis, adjicienda curatio est, quæ vel epoto veneno, vel a serpente ictis adhibetur. Vulneris autem ipsius, extracto telo, medicina non alia est, quam quæ esset, si corpore icto nihil inhaesisset: de qua satis alio loco dictum est.

VI. Haec evenire in qualibet parte corporis possunt: reliqua certas sedes habent. De quibus dicam, orsus a capite. In hoc multa variaque

37. *Telorum est Ep.*] Lindenius transfert verbum *est* post debet, atque ita legit: *telorum, quod interdum evelli debet, est plumbæ glans.*

38. *Accedit vero aliquid difficultati.*] Sic reposui ex aliis MSS. Antea legebatur *difficultatis*, ut est in Mediceo I.

39. *Ejiciendis est. Vix Ep.*] Alii omnes leg. *ejiciendis est. Et vix Ep.* Ego ex fide Cod. Medicei I. suffulsi particulam *Ep.*; quæ a mendosis quibusdam Codicibus fluxisse videtur, in quibus, pro *ejiciendis est. Vix*, legitur, *ejiciendis Ep. vix.* Palavicinus ita mutavit: *ejiciendis est. Et vix unquam ita fieri potest, quin telum non sequatur.*

40. *Etum aliquo ferramento.*] Ferramento aliquo percussum, quassatum. Pro istum, Codex Mediceus II. habet *istum*; Constantinus marginali adfer-

psit *istum*; Lindenius leg. *cum.*

41. *Ab eoque.*] Ita ex Cod. Mediceo I. Alii leg. *ab eo quoque*; Lindenius, *Ep. ab eo.*

42. *Litteræ V.*] In MSS. deest littera *V*; quam ego reposui ex conjectura, cum in Mediceo I. vel reperissem. Nam vel ex *V* ab imperito aliquo factum puto. Palavicinus, expulso vel, reposuit *V*; quæ littera etiam in Codice IV. habetur, addita alia manu. Hinc in Edd. antiquis, litteræ *V*. At Lindenius habet, *litteræ y*. Cum tamen *Græcæ litteræ* Celsus non dixerit, & Romanus *V*, huic rei sit aptissima, non video, cur necesse sit Græcæ reponere. De *y* vide quæ adnotavi ad scēt. 2. hujus corp.

43. *Laxius.*] Duo ex Vaticanis MSS. III. scilicet & V. habent *laxius*.

que tubercula oriuntur; γαστήρια, μελικεριδας 44, αθηρωματα 45 nominant; aliisque etiamnum vocabulis quaedam alii discernunt: quibus ego στατωματα quoque adjiciam. Quae quamvis & in cervice, & in alis, & in lateribus oriri solent; per se tamen non posui; cum omnia ista mediores differentias habeant, ac neque periculo terreant, neque diverso genere curentur. Omnia autem 46 ista & ex parvulo incipiunt, & diu paulatimque crescunt, & tunica sua includuntur. Quaedam ex his dura ac renitentia, quaedam mollia cedentiaque sunt: quaedam spatio nudantur, quaedam tecta capillo suo permanent: fereque sine dolore sunt. Quid intus habeant, ut conjectura praefagiri potest; sic ex toto cognosci, nisi cum ejecta sunt, non potest. Maxime tamen in iis, quae renitentur, aut lapillis 47 quaedam similia, aut concreti confertique 48 piluli reperiuntur: in iis vero, quae cedunt, aut melli aliquid, aut tenui pulcritudine, aut quasi rase cartilagini 49, aut carni hebeti & cruentae; quibus alii alique 50 colores esse consueverunt 51. Fereque ganglia renitentur: atheromati subest quasi tenuis pulcritudo: meliceridi liquidior humor; ideoque pressus circumfluit 52: steatomati pingue quiddam; idque latissime patere consuevit, resolvitque totam cutem superpositam, sic, ut ea labet; cum in ceteris sit adstrictior. Omnia, derafa ante, si capillis conteguntur, per medium oportet incidere 53. Sed steatomatis tunica quoque secunda est, ut effundatur quidquid intus coit 54; quia non facile a cute & subiecta carne 55 ea separatur: in ceteris 56 ipsa tunica

44. Γάγγλια, μελικεριδας] Quidam duos has voces, itemque proximam Latinis litteris scribunt. In Cod. Mediceo I. legitur, *ganglion meliceridas*; in aliis, *ganglia, meliceridas*.

45. Ἀθηρώματα] Alii praemittunt particulam & quam a MSS. abesse video. Ortam ex eo puto, quod in Cod. Mediceo I. pro *atheromata*, quod alii habent, est *etheromata*; unde alia manu in IV. itemque in Editionibus 1478. 1493. 1497. 1524. & *heromata*. Alii igitur correxerunt, & *atheromata*.

46. Autem] Cod. Mediceus I. vera.

47. Λαπίλλης] Stephanus Edit. *lapidis*; quod minus probandum.

48. Confertique] Cod. Mediceus I. habet *confertque*.

49. Rase cartilagini] In Cod. Mediceo I. *marfar cartilaginis*; mendose.

50. Alii alique] Ita ex Lindenio & Scallegero. In MSS. desest vox *alii*. Pro *alique*, quod est in Medicis ceteris, primus habet *alique*; ex emendatione vero Palaeicini, *aliquid*, ut

est in Editionibus antiquis.

51. Consueverunt] Linden. *consueverunt*.

52. Pressus circumfluit] Cap. 14. hujus lib. Humor autem, si premittit, *circumfluit*. In MSS. & in Editionibus vetustis est *pressum*; Lindenius leg. *pressu*; ego cum Caesario, Ruellio, Pantino, aliisque nonnullis, *pressus*.

53. Incidere] Cod. Mediceus I. *incidi*.

54. Ut effundatur quidquid intus coit] Lindenius transfert haec verba ante illa, *Sed steatomatis*, & sententiam totamque locum corrumpit. Numquam enim, nisi ubi tunica difficeret a cute & subiecta carne separatur, ut in steatomate, id, quod intus coit, effundendum est; sed, quemadmodum infra dicitur, *ipsa tunica inuoluta servanda est*, *effunditque cum eo, quod intus coit*.

55. Et subiecta carne] In omnibus fere impressis libris, & in multis MSS. omittitur particula & sed perperam.

56. In ceteris] Lindenius leg. *Ac in ceteris*; deinde, *Præterea autem cum ipsa alba & intacta se ostendit, tum &c.*

nica inviolata servanda est. Protinus autem alba & intenta se ostendit. Tum scalpelli manubriolo diducenda a cute & carne est, ejiciendaque cum eo, quod intus tenet. Si quando tamen ab inferiore parte tunicae musculus inhaesit, ne is laedatur, superior pars illius decidenda, alia ibidem s7 relinquenda est. Vbi tota exempta est, committendae orae, fibulaeque his injicienda, & super medicamentum glutinans dandum est. Vbi vel tota tunica, vel aliquid ex ea relictum est, pus moventia adhibenda sunt.

VII. 1. Sed ut haec neque genere vitii, neque ratione curationis inter se multum distant; sic in oculis, quae manum postulant, & ipsa diversa sunt, & aliter aliterque curantur. Igitur in superioribus palpebris vesicae nasci solent, pingues gravesque; quae vix attollere oculos sinunt, levesque pituitae cursus, sed assiduos, in oculis movent s8. Fere vero in pueris nascuntur. Oportet, compresso digitis duobus oculo, atque ita cute intenta, scalpello transversam lineam incidere s9, suspensam leviter manu, ne vesica ipsa vulneretur: &, ut locus ei patefactus est, ipsa prorumpit. Tum 60 digitis eam apprehendere 61, & evellere. Facile autem 62 sequitur. Dein superinungi 63 collyrio debet ex iis aliquo, quo lippientes oculi superinunguntur: paucissimisque 64 diebus cicatricula inducitur. Molestius est, ubi incisa vesica est: effundit enim humorem; neque postea, quia tenuis admodum est, potest colligi. Si forte id incidit, eorum aliquid imponendum est, quae puri movendo sunt.

2. In eadem palpebra super 65 pilorum locum tuberculum parvulum nascitur, quod a similitudine hordei, a Graecis *κριθή* nominatur. Tunica

57. *Alia ibidem*] Ita communiter legitur; itaque Palaeologus scripsit in Cod. Mediceo 1. veteri scriptura obliterata, quae fortasse ab aliorum Codicum scriptura diversa non erat. Ita autem in aliis habetur: *ad solum ibi*. Videtur igitur legendum, *alia ibi*: nam ad ea est pro alia, in ibi pro ibi.

58. *In oculis movent*] Quidam MSS. Codices habent, *in oculis movent*.

59. *Transversam lineam incidere*] In Editione Constantini ita habetur: *transversam lineam incidere*: in margine vero, *transversa*: quod placuit Lindenio. Sed retinenda vetus lectio, *transversam lineam incidere*, ex veterum MSS. atque Editionum fide; cum hanc dicens formam aius in locis Celsus usurparet. Vid. cap. 13. & ibi annotata.

60. *Et, ut locus ei patefactus est, ipsa prorumpit. Tum &c.*] Oculi legebatur *prorumpit*; sed,

cum laboraret constructio, ad eam sanandam Constantinus addebat quae post ut. Lindenius autem ita mutavit: *Et ut, loco ei patefacto, ipsa prorumpit; tum &c.* Putabant nimirum, ut esse conjunctionem, quae conjunctionum postulare. Sed est adverbium temporis, & significat *postquam*. Recte igitur Codex Mediceus 1. habet *prorumpit*; quod ego reposui.

61. *Apprehendere*] Plerique addunt *aperire*; sed, cum id verbum supra habeatur, non est necesse.

62. *Facile autem*] Lindenius leg. *facile enim*.

63. *Superinungi*] Ita Lindenius. Et sane in Cod. Mediceo 1. habetur *superinungui*. Alii leg. *superungi*; al. *super ungi*. Vide Animadv. VII. Facioliati, & ad eam Morgagni additamentum, in III. ejusdem Morgagni. Epist.

64. *Paucissimisque*] Lindenius leg. *quoniam paucissimis*.

65. *Super*] In Cod. Mediceo 1. *super*.

re; atque eam quoque palpebram tradere alteri: ipse, hamulo apprehenso, levare unguem, eumque acu trajicere linum trahente: deinde acum ponere, lini duo capita apprehendere, & per ea erecto ungue, si qua parte oculo inhaeret, manubriolo scalpelli diducere, donec ad angulum veniat: deinde invicem modo remittere, modo attrahere, ut sic & initium ejus, & finis anguli reperiat. Duplex enim periculum est; ne vel ex ungue aliquid relinquatur, quod exulceratum vix ullam recipiat curationem; vel ex angulo quoque caruncula abscindatur ⁷⁵, quae, si vehementius unguis ducitur, sequitur; ideoque decipit ⁷⁶. Abscissa, patet foramen ⁷⁷, per quod postea semper humor descendit: *juvada* ⁷⁸ Graeci vocant. Verus ergo anguli finis utique noscendus est; qui ubi satis constitit, non nimium adducto ungue, scalpellus adhibendus est; deinde sic excidenda ea membranula, ne quid ⁷⁹ ex angulo laedatur. Eo ⁸⁰ deinde ex melle linamentum superdandum est, supraque linteolum, & aut spongia aut lana succida: proximisque diebus diducendus quotidie oculus est, ne cicatrice inter se palpebrae glutinentur; siquidem id quoque tertium periculum accedit: eodemque modo linamentum imponendum, ac novissime inungendum collyrio, quo ulcera ad cicatricem perducuntur. Sed ea curatio vere ⁸¹ esse debet, aut certe ante hiemem: de qua re, ad plura loca pertinente, semel dixisse satis erit. Nam duo genera curationum sunt: alia, in quibus eligere tempus non licet, sed utendum est eo, quod incidit; sicut in vulneribus, & in fistulis ⁸²: alia, in quibus nullus dies urget, & expectare tutissimum & facile est; sicut evenit in iis, quae & tarde crescunt ⁸³, & dolore non cruciant. In his ver expectandum est: aut, si quid magis pres-

fit,

75. *Abscidatur*] Codd. Medicei, *abscidatur*; quae scribendi ratio in illis fere perpetua est.

76. *Sequitur; ideoque decipit*] Facile sequendo medicum decipit, qui cum unguis partem esse credit. Lindenius leg. *sequitur quoque ac decipit*: Almeloveenius, *sequitur quoque ac decidit*; quod a Morgagni merito improbat. Sed *decidit* fortasse mendum librarium est.

77. *Abscissa, patet foramen*] Ita in Cod. Mediceo 1. nisi quod in illo scribitur *abscissa* per simplex f. Codices ceteri Medicei ita habent: *Ac si abscissa est, patet foramen*. Vulgo alii leg. *ac si abscissa est, patet foramen*; Lindenius, *Si abscissa est, patet foramen*.

78. *Ψαδα*] Ita plerique legunt ex Caesario; nec aliter legendum videtur. In MSS habetur *rhysada*, vel *ryhada*. In Mediceo IV. *rhysa-*

da, sed alterum h expunctum est. Nunc in Editione 1. & aliis perventuris, *rhysada*; in Aldina, *juvada*. Graecis litteris.

79. *Sic excidenda ea membranula, ne quid &c.*] In MSS. & in Edd. antiquis deest particula *sic*. Hanc ego sumpsi ex Editione Lindenii, in qua legitur, *sic excidenda membranula, ne quid &c.* Vix enim abesse potest.

80. *Eo*] Lindenius leg. *Ei*. Vide quae adnotavi ad lib. 5. cap. 18. sect. 3.

81. *Pere*] Egnatius & Stephanus leg. *verna*.

82. *Et in fistulis*] In multis MSS. omittitur particula *et*. Lindenius omittit in.

83. *Tarde crescunt*] In Cod. Mediceo 1. legitur, *tarde decrescunt*; fortasse pro *tarde crescunt*. Alii tamen Codices habent *increscunt*, ut est in vulgata, non *crecunt*.

Y y

fit, melior tamen autumnus est, quam aestas, vel hiems⁸⁴; atque is ipse medius, jam fractis aestibus, nondum⁸⁵ ortis frigoribus. Quo magis autem necessaria pars erit, quae tractabitur, hoc quoque majori periculo subiecta est: & saepe, quo major plaga facienda, eo magis haec temporis ratio servabitur.

5. Ex curatione vero unguis, ut dixi, vitia nascuntur, quae ipsa aliis quoque de causis oriri solent. Interdum enim fit in angulo, parum ungue exciso, vel aliter, tuberculum, quod palpebras parum diduci patitur: *ἰγκανθίς* Graece nominatur. Excipi⁸⁶ hamulo, & circumcidi debet; hic quoque diligenter temperata manu, ne quid ex ipso angulo⁸⁷ abscindatur⁸⁸. Tum exiguum linamentum respergendum est vel cadmia, vel atramento sutorio; inque eum angulum, diductis palpebris, inferendum, supraque eodem modo deligandum: proximisque diebus similiter nutriendum; tantum ut primis⁸⁹ aqua egelida, vel etiam frigida foveatur.

6. Interdum inter se palpebrae coalescunt, aperiri non potest oculus. Cui malo solet etiam illud accedere, ut palpebra⁹⁰ cum albo oculi cohaereat; scilicet, cum in utrovis⁹¹ fuit ulcus negligenter curatum. Sanescendo enim, quod diduci potuit & debuit, glutinavit⁹². *Ἀγκυλοβλεφάρης* sub utroque vitio Graeci vocant⁹³. Palpebrae

84. Quom aestas, vel hiems] Sic legendum; non, ut est in Editionibus antiquis, *vel aestas, quam hiems*. Ex sane in Cod. Mediceo I. habetur, *quam aestas aut hiems*. Vel repositum cum Lindenio, *quam hiems, vel aestas*. In aliquibus Codicibus legitur, *vel aestas, vel hiems*.

85. Aestibus, nondum] Lindenius interijcit particulam *et*; quae in MSS. non invenitur. Porro aestibus idem Lindenius legit; & ita est in Cod. Mediceo I. Al. *aestibus*; sed non recte.

86. Excipi] Ita ex Constantino & Lindenio. Alii leg. *excidi*; ut est, sed mendose, in antiquis Codicibus.

87. Ex ipso angulo] Vox *angulo* deest in libris fere omnibus vetustis. Habetur in Mediceo I. & in Editione Lindenii; etique prorsus necessaria.

88. Abscindatur] Ita Lindenius; nec aliter legendum Constantinus putavit. Attamen vetus lectio *abscindat* (in MSS. *abscidat*) sustineri potest.

89. Similiter nutriendum; tantum ut primis *et* c.] Tantum ut, quemadmodum tantum ne lib. 8. cap. ultimo, *membrum ... sic iacta convalescit*, ut maxime cubantem furas; tantum ne moveatur, neve de-

pendeat. Lindenius leg. *similiter nutriendam, ut primo; tantum et*. Ego veterem lectionem ex MSS. fide retinui.

90. Palpebra] Sic reposit ex Cod. Mediceo I. Nam & infra habetur, *ubi albe fissus oculi palpebra inhaesit*; & lib. 6. cap. 6. sect. 1. *nonnunquam ex eo casu fit, ut palpebra cum oculo glutinetur*. Alii leg. *palpebrae*; postea vero, *cohaerescant*.

91. Scilicet, cum in utrovis] Illic Lindenium secutus sum, qui *utrovis* reposit. Alii habent *utroque*. In Cod. Mediceo I. legitur, *sicet cum utroque*.

92. Glutinavit] Vlcus sanescendo glutinavit id, quod diduci &c. Porro *glutinavit* habetur in Cod. Mediceo I. & in margine Editionis Constantinianae. Alii leg. *glutinavit*; Lindenius, *glutinabitur*.

93. Ἀγκυλοβλεφάρης sub utroque vitio Graeci vocant] H. c. in utroque vitio; ut recte explicat Constantinus. In Cod. Mediceo I. *ankyloblepharus Graecis utroque vitio vocant*; sed littera *s* in Graecis expuncta est, & utroque in utrumque mutatum; a Palvicino vero correctum, sub utroque. In ceteris Codicibus; *ankylo blepharus sub utroque vitio*

brae tantum inter se cohaerentes, non difficulter diducuntur; sed interdum frustra: nam rursus glutinantur. Experiri tamen oportet; quia bene res saepius cedit. Igitur averfum ⁹⁴. specillum inferendum, diducendaeque eo ⁹⁵ palpebrae sunt: deinde exigua penicilla interponenda, donec exulceratio ejus loci finiatur. At ubi albo ipsius oculi palpebra inhaesit, Heraclides Tarentinus auctor est, adverso scalpello ⁹⁶ subsecare, magna cum moderatione, ut neque ex oculo, neque ex palpebra quidquam abscindatur; ac, si necesse est, ex palpebra potius. Post haec, inungatur oculus medicamentis, quibus alpritudo curatur: quotidieque palpebra vertatur, non solum ut ulceri medicamentum inducatur, sed etiam ne rursus inhaereat ⁹⁷: ipsique etiam ⁹⁸ praecipiat, ut saepe eam duobus digitis attollat. Ego sic restitutum esse neminem memini. Meges se quoque multa tentasse, neque umquam profuisse, quia semper iterum oculo palpebra inhaeserit ⁹⁹, memoriae prodidit.

7. Etiamnum in angulo, qui naribus propior est, ex aliquo vitio quasi parva fistula aperitur, per quam pituita assidue destillat: *αγγύλις* Graeci vocant. Idque assidue male habet oculum: nonnumquam etiam exeso offic, usque ad nares penetrat. Atque, interdum naturam carcinomatis habet; ubi intentae venae & recurvatae sunt, color pallet, cutis dura est, & levi tactu irritatur, inflammationemque in eas partes, quae conjunctae sunt, evocat. Ex his eos, qui quasi carcinoma habent, curare periculosum est: nam mortem quoque ea res maturat. Eos vero, quibus ad nares tendit, supervacuum: neque enim faneſcunt. At, quibus id in angulo est, potest adhiberi curatio; cum eo, ne

vizio Graeci vocant. In VII. margini adscriptum est *αγγύλις*. In IV. quoque correctum est, *αγγύλις*; atque ita habent Editiones antiquiores. Aldina, *αγγύλις*. Alii cum Caesario reposuerunt *αγγύλις*; ego *αγγύλις*. Lindenius leg. *αγγύλις* sub utroque vitium Graeci vocant.

⁹⁴. *Averſum*] Ita in Editione Constantini, & in Codicibus Medicis II. III. V. VII. & ita legendum contendit Fabricius ab Aquapendente, non *adverſum*, ut est in aliis & MSS. & impressis libris. Confirmatur haec lectio simili loco hujus libri cap. 27. ſi, antequam vesica purgata est, eras se glutinarunt, dolorque & inflammatio redierunt, vniuersi digitis vel adverso specillo inducendum est: ubi tamen, pro specillo, quidam Codices habent scalpello. Nec desunt qui ibi quoque habeant *adverso*.

⁹⁵. *Eo*] Hanc vocem Cod. Medicus I. non habet.

⁹⁶. *Adverso scalpello*] Quatuor Codices Medicei supra allati, *adverso scalpello*. Illic tamen legendum videtur, *adverso*, ut alii habent.

⁹⁷. *Ne rursus inducatur*] Lindenius omittit *rursus*, deceptus, ut opinor, ab Editione an. 1538. In qua hoc adverbium deest. In Codice Mediceo I. desunt haec verba omnia.

⁹⁸. *Ipsique etiam*] Neque haec verba habet Codex modo allatus. Lindenius leg. *ipsique etiam aegro*, ut est in margine Editionis Constantianae. Sed vox *aegro* absit ab omnibus MSS.

⁹⁹. *Palpebra inhaeserit*] Cod. Medicus I. *palpebrae inhaeserit*.

1. *Usque ad nares*] Idem Codex, *usque nares*.

2. *Aque*] Ita in allato Mediceo Codice. Alii leg. *Idque*.

Y y 2

ne ignotum sit 3, esse difficilem: quantoque angulo propius id foramen est, tanto difficilior est 4; quoniam perangustum est, in quo versari manus possit. Recenti tamen re mederi facilius est. Sed hamulo summum ejus foraminis 5 excipiendum; deinde totum id cavum, sicut in fistulis dixi, usque ad os excidendum; oculoque & ceteris junctis partibus bene obtectis, os ferramento adurendum est; vehementiusque 6, si jam carie vexatum est, quo crassior squama abscedat. Quidam adurentia imponunt, ut atramentum sutorium, vel chalcitidem, vel aeruginem rasam: quod & tardius & non idem facit. Osse adusto, curatio sequitur eadem, quae in ceteris uestis.

8. Pili vero, qui in palpebris sunt, duabus de causis oculum irritare confuerunt 7. Nam modo palpebrae 8 summa cutis relaxatur, & procidit; quo fit, ut ejus pili ad ipsum oculum convertantur, quia non simul cartilago quoque se remittit: modo sub ordine naturali pilorum alius ordo subcrevit, qui protinus intus ad oculum tendit. Curationes 9 hae sunt. Si pili nati sunt, qui non debuerunt, tenuis acus ferrea ad similitudinem spathae lata 10, in ignem conjicienda est: deinde candens, sublata palpebra, sic, ut ejus perniciosi pili in conspectum curantis veniant, sub ipsis pilorum radicibus ab angulo 11 immitenda est, ut ea tertiam partem palpebrae transeat 12; deinde iterum, tertioque usque ad

3. Cum eo, ne ignotum sit] Alii leg. cum eam non ignotum sit. Ego secutus sum Egnatium & Lindenium, cum quibus consentit Codex Medicus vetustior. Nam licet eum eam ne in illo segetur; attamen ex litura apparet, eo scriptum fuisse, Idque in eam mutatum a veteri Emendatore.

4. Tanto difficilior est] Cod. Medicus I. tanto difficiliorum. Viraque lectio recte se habet. Varietas videtur ex eo orta, quod ita scriptum fuisset, difficilior ē. Per ē autem, tum eam, tum est significatur.

5. Sed hamulo summum ejus foraminis] Ita in Editionibus antiquis, & scire omnibus MSS. In Mediceo I. Et hamulo summam ejus foramen. Lindenius leg. Hamulo autem summum &c. Vide adnotata ad lib. 8. cap. 9. sect. 2.

6. Adurendum est; vehementiusque &c.] Hic locus olim ita legebatur: adurendum est vehementius. Quod si jam carie vexatum est, quo crassior huius squama accedat, quidam adurentia &c. Lindenius, post Constantini conjecturam, reposuit, huius squama abscidat: hac tamen ratione vitium omne hinc sublatum non fuit. Ego, pro vehementius. Quod, ut est in Cod. Mediceo L. re-

posui ex Codicibus ceteris, vehementiusque; & post abscidat (ita enim legendum videtur, etiam in omnibus MSS. sit accedat) sententiam absolvi. Porro, cum vox his ferri nequeat, nec sit in Mediceo I. ex ipsis fide sustuli. Ita enim habet: *grassior quam accedat.*

7. Confuerunt] Lindenius, *confuerunt.*

8. Palpebrae] Codices omnes MSS. & Editiones pleraque *superioris*; quod Celsi non est manifestum est ex his, quae infra habentur: *operat oculo coniecto medium palpebrae cutem, sive ea superior, sive inferior est, apprehendere*, Recte igitur Caesarius, Ruellius, & Lindenius, quos ego secutus sum, vocem illam omiserunt.

9. Curantur] Alii leg. *Curantes vero*, ut est in Editione an. 1538.

10. Ad similitudinem spathae lata] Alii leg. *hastae*; Lindenius, *spathae*; & quidem rectius, ut mihi videtur. In Cod. Mediceo I. ita habetur: *ad similitudinem adscitulae.*

11. Ab angulo] Lindenius leg. *anguli.*

12. Transeat] Ita in Editionibus Gryphii, Pantini, Constantini, & Ronfesi. Alii leg. *transeat*, ut est in MSS. plerisque; quod ex *tra* *seat* ortum videtur, cum e supra u, quomodo.

ad alterum angulum ¹³: quo fit, ut omnes pilorum radices adustae emoliantur. Tum superimponendum medicamentum est, quod inflammationem prohibeat: atque ubi crustae exciderunt, ad cicatricem perducendum. Facillime autem id genus sanescit. Quidam ajunt, acu transi ¹⁴ juxta pilos exteriorem partem ¹⁵ palpebrae oportere, eamque transmitti duplicem capillum muliebrem ducentem; atque ubi acus transit, in ipsius capilli sinum, qua duplicatur, pilum esse conjiciendum ¹⁶, & per eum in superiorem palpebrae partem atrahendum, ibique corpori adglutinandum, & imponendum medicamentum, quo foramen glutinetur ¹⁷: sic enim fore, ut is pilus in exteriorem partem postea spectet. Id primum fieri non potest, nisi in pilo longiore; cum fere breves eo loco ¹⁸ nascantur. Deinde, si plures pili sunt, necesse est longum tormentum, toties acu trajecta, magnam inflammationem moveat ¹⁹. Novissime, cum humor aliquis ibi subsit, oculo & ante per pilos & tum per palpebrae foramina affecto, vix fieri potest, ut glutin, quo vinctus est pilus, non resolvatur: eoque fit, ut is eo, unde vi abductus est, redeat. Ea vero curatio, quae palpebrae laxioris ab omnibus frequentatur, nihil habet dubii. Siquidem oportet confecto oculo mediam palpebrae cutem, sive ea superior, sive inferior est, apprehendere digitis, ac levare ²⁰: tum considerare, quantulo detracto futu-

modum saepe factum videmus, positum fuisset, quod in alio Codice esset, ut in Mediceo I. *transfert*. Ex *transfert* porro *transvehat* factum est, quod habent Codices Vaticani II. & VII. Mediceus VI. & Lindenii Editio. Vide quae ad hunc locum scripserunt Facciolatus & Morgagnus in Epistola III. & quae ego adduxi ad lib. 5. cap. 26. sect. 23.

13. *Ubi ad alterum angulum*] Pantinus & Lindenius omittunt utque; quod docet etiam in Editione an. 1538.

14. *Transi*] In Cod. Mediceo I. *transfert*: In ceteris, *transiit*; ut ab omnibus vulgo legitur. Aldina tamen Editio non habet, nisi parent hujus vocis, quae cum proxima coarctat, & format *transfuxa*. Sect. 11. hujus cop. *ad istas radices per medium transire acu*, duo linea ducentes: cap. 25. sect. 3. *cutis acui sum ducente transfuitur*.

15. *Exteriorem partem*] Olim legabatur, *in exteriorem partem*: & ita in MSS. Inveni. Lindenium tamen sequor, qui sustulit particulam *in*.

16. *conclendum*] Lindenius alique cum Caesario leg. *includendum*.

17. *Quo foramen glutinetur*] Alii leg. *quo foramen quare glutinetur*. Sed quaeque additum vide-

tur ab aliquo, qui *glutinetur* eadem sententia adhibitum existimavit, ac supra *adglutinandum*. Et tamen a Cod. Mediceo I. & a Vaticanis I. & VI. abesse adverti. Itaque Lindenio accessi, qui illud omisit.

18. *Ex loco*] Lindenius leg. *ex loco*.

19. *Longum tormentum, toties acu trajecta, magnam inflammationem moveat*] Locus variis lectionibus instructus. Editiones antiquae ita habent: *longum tormentum, cum toties acus transfuit, magnam inflammationem moveat*: Constantinus leg. *longum tormentum, cum quater acus transiit, magnam inflammationem moveat*: Lindenius, *longum tormentum fit, & toties acus transfuit magnam* &c. Ego *magnam* retinui, cetera castigavi ad hunc Cod. Mediceo I. in quo legitur; *longum tormentum; totiens acu trajecta magnamque* &c. ex Palavicini vero emendatione; *longum tormentum; cum toties acus trajecta magnam* &c. In aliis MSS. *longum tormentum, cum totiens acus transiit* (In Mediceis III. & VI. Vaticanis II. & VII. *transfert*; in Vaticano I. *transiit*; in III. & V. & Mediceo II. *transiit*) *magnamque* &c. sed in Mediceo IV. *expundum* est, & factum *serenum*.

20. *Ac levare*] Cod. Mediceus I. habet *ac sic levare*.

Y y 3

futurum sit, ut naturaliter se habeat. Siquidem hic quoque duo pericula circumstant: si nimium fuerit excisum, ne contegi oculus non possit; si parum, ne nihil actum sit, & frustra sectus aliquis sit. Qua²¹ deinde incidendum videbitur, per duas lineas atramento notandum est, sic, ut inter oram, quae pilos continet, & propiorcm ci lineam²², aliquid relinquatur, quod apprehendere acus postea possit. His constitutis, scalpellus adhibendus est: & si superior palpebra est, ante; si inferior, postea propius ipsis pilis incidendum: initiumque faciendum in sinistro oculo, ab eo angulo, qui tempori; in dextro, ab eo, qui naribus propior: idque, quod inter duas lineas est, excidendum. Deinde orae vulneris inter se simplici futura committendae, opcriendusque oculus est; & si²³ parum palpebra descendet, laxanda sutura²⁴; si nimium, aut adstringenda, aut etiam rursus tenuis habenula ab ulteriore ora excidenda: ubi secta est, aliae suturae adjiaciendae, quae supra tres esse non debent. Praeter haec, in superiore palpebra sub pilis ipsis incidenda linca est, ut ab inferiore parte diducti pili sursum spectent: idque, si levis inclinatio est, etiam solum satis tuetur. Inferior palpebra eo non eget. His factis, spongia, ex aqua frigida expressa, super deliganda est; postero die glutinans emplastrum injiciendum: quarto futurae tollendae, & collyrio²⁵, quod inflammationes reprimat, superinungendum.

9. Nonnumquam autem, nimium sub hac curatione excisa cute, evenit, ut oculus non contegatur²⁶: idque interdum etiam alia de causa fit. *Λαγυφθάλμιος*²⁷ Graeci appellant. In quo si nimium palpebrae defest, nulla id restituere curatio potest: si exiguum, mederi licet. Paulum infra supercilium cutis incidenda est lunata figura, cornibus ejus deorsum spectantibus. Altitudo esse plagae usque ad cartilaginem debet, ipsa illa nihil laesa: nam, si ea incisa est, palpebra concidit, neque attolli postea potest. Cute igitur tantum diducta fit, ut paulum in ima

21. Qua] Lindenius leg. Quod, ut est in margine Edit. Constantinianae; sed minus recte.

22. Inter oram, quae pilos continet, & propiorcm ci lineam] Ita legendum cum Lindenio, consentiente Codice Mediceo vetustiore; nisi quod Lindenius propiorcm, Codex perperam habet propiorcm. Al. de inferiore, quae pilos continet, & propiorcm ci lineae.

23. Oculus est; & si &c.] Ita in vulgatis omnibus. In Codice I. omittitur & additur autem a Palavicino: in Mediceis ceteris omittitur est; sed in IV. alia manu apponitur.

24. Laxanda sutura] Antea legebatur, laxanda utique; quod est a Palavicino. Ego reposui ex conjectura, cum in Cod. Mediceo I. sit, laxandas utraque; In aliis, laxandas utraque. Capite quoque 16. mendosi quidam Codices habent utraque, pro futura. Vide ibi adnotat. 7.

25. Suturae tollendae, & collyrio &c.] Alii omnes leg. futura tollenda est, & collyrio &c. Ego secutus sum Codicem Medicum I.

26. Contegatur] Cod. Mediceus I. tegatur.

27. *Λαγυφθάλμιος*] Quemadmodum supra, sect. 6. hujus cap. ex *ανυβλεψανος*, vel *ανυβλεψανος*.

ima oculi ora descendat ²⁸; hiantē scilicet super plagā; in quam lina-
mentum conjiciendum ²⁹ est, quod & conjungi ductam cutem prohi-
beat, & in medio carunculam citet ³⁰; quae ubi eum locum implevit,
postea recte oculus operitur.

10. Ut superioris autem palpebrae vitium est, quo parum descen-
dit ³¹, ideoque oculum non contegit; sic inferioris, quo parum sursum
attollitur, sed pendet & hiat, neque potest eum superiore committi.
Atque id quoque evenit interdum ex simili vitio curationis, interdum
etiam senectute. *Ἐκτρόπιον* Graeci vocant ³². Si ex mala curatione est,
eadem ratio medicinae est, quae supra posita est: plagae tantum cornua
ad maxillas; non ad oculum convertenda sunt. Si ex senectute est, te-
nui ferramento id totum ³³ extrinsecus adurendum est, deinde melle
inungendum: a quarto die ³⁴ vapore aquae calidae fovendum, inungen-
dumque medicamentis ad cicatricem perducentibus.

11. Haec fere circa oculum in angulis palpebrisque incidere consue-
runt ³⁵. In ipso autem oculo nonnumquam summa attollitur tunica, si-
ve ruptis membranis aliquibus, sive laxatis; & similis figura acino sit:
unde id *σαφύλωμα* Graeci vocant. Curatio duplex est: altera, ad ipsas
radices per medium transuere acu, duo lina ducente; deinde alterius
lini duo capita ex superiore parte, alterius ex inferiore adstringere inter
se; quae paulatim secando id excidunt ³⁶: altera, in summa parte ejus
ad lenticulae magnitudinem excidere; deinde spodium aut cadmiam in-
frua-

Μεμφύριον, quod est in MSS. Mediceis, sed
Ἀγυαθὸν Μάρμαρον; ita hic *Ἀγυαθὸν Μάρμαρον* ex *λαγυ-
θαίριον*, quod habent iidem MSS. excepto primo,
in quo *λαγυθαίριον*. In IV. alia manu correctum
est, *λαγυθαίριον*; & ita legitur in Editionibus
antiquioribus. Alii legunt ex Caesario *λαγυ-
θαίριον*.

23. In ima oculi ora descendat] In hac constru-
tione ima videtur esse quartus casus pluralis;
ut sensus sit: ora palpebrae descendat ad imam
oculi partem. In Cod. Mediceo I. non est parti-
cula in. Forasse igitur Celsus scripsit, *ima ora
descendat*; quae loquendi ratio magis naturalis est:
voxque oculi inferius fuit ex glossamata aliquo.
Constantinus leg. in imam oculi oram descendat.

29. Conjiciendum] Caesarius aliquo quidam,
i. conjiciendum.

30. Citet] Lindenius leg. *erret*; sed, ut opi-
nor, ex interpretatione aliqua. Nam in Editio-
nibus antiquis, minusque omnibus MSS. legitur *citet*.

31. Quo parum descendit] Olim legebatur, quod

parum descendit; & infra, *quod parum sursum attol-
litur*. Lindenius utrobique reposuit *quae*; & ita est
in Cod. Mediceo I.

32. *Picant*] Cod. Mediceus I. nominant.

33. Ferramento id totum] Idem Codex, *ferra-
mento ipso tum*.

34. A quarto die] Ita in Cod. Mediceo I. &
in Editione Lindenii: sed Lindenius ad *inungen-
dum* refert verba haec, & sic Interpungit: *inun-
gendum a quarto die, vapore &c.* Alii leg. *intungen-
dum*: at quarto die vapore &c. Quidam pro *as*
habent *et*, ut est in Edit. an. 1538. Ceterum
hanc formam Celsus saepe adhibet. Lib. 8. cap. 2.
*A sexto die etiam vapore aquae calidae per singulum fo-
vere*; & cap. 7. *a tertio die fovendum id aqua calida
est*; & cap. 8. *a tertio die vapore, ut in naribus pos-
sint, fovenda*. Vide etiam adnot. 78. ad cap. 6.
sect. 1. libri superioris.

35. *Conferunt*] Constant. & Linden. *confu-
verunt*.

36. *Excidunt*] Linden. *Excident*.

friare 37. Vtrolibet autem facto, album ovi lana excipiendum & imponendum; posteaque vapore aquae calidae fovendus oculus, & lenibus medicamentis inungendus 38 est.

12. Clavi autem vocantur callosa in albo oculi 39 tubercula; quibus nomen a figurae similitudine est. Hos ad imam radicem perforare acu commodissimum est, infraque eam excidere, deinde lenibus medicamentis inungere.

13. Suffusionis jam alias feci mentionem; quia cum recens incidit, medicamentis quoque saepe discutitur: sed, ubi vetustior facta est, manus curationem desiderat: quae inter subtilissimas haberi potest. De qua antequam dico, paucis ipsius oculi natura indicanda est: cujus cognitio, cum ad plura loca pertineat, tum vel praecipue ad hunc pertinet. Is igitur summas habet duas tunicas: ex quibus superior a Graecis *περατονίς* vocatur. Ea 40, qua parte alba est, satis crassa, pupillae loco extenuatur. Huic interior 41 adjuncta est, media parte, qua pupilla est, modico foramine concava, circa tenuis, ulterioribus partibus ipsa quoque plenior: quae *χαρσιονίς* 42 a Graecis nominatur. Hae duae tunicae, cum interiora oculi cingant, rursus sub his coeunt 43; extenuataeque & in unum coactae per foramen 44, quod inter ossa est, ad membranam cerebri perveniunt, eique inhaerescunt. Sub his autem, qua parte pupilla est, locus vacuus est: deinde infra rursus tenuissima tunica, quam Herophilus *ἀραχνοειδής* 45 nominavit. Ea media subsidit; eoque cavo continet quiddam, quod a vitri similitudine *ὕαλονίς* Graeci vocant. Id neque liquidum, neque aridum est, sed quasi concretus humor: ex cu-
jus

37. *Infricare*] Alii omnes leg. *infricare*; quod improbare non audeo. Mihi tamen magis placet *infricare*, quod reposui ex fide Cod. Medicei I. In Codice illo ex *infricare* vetus Emendator fecit *infricare* Palavicinus vero supra eam vocem posuit *care*. Porro *infricare* cum *infricare* commutari saepe adverti in MSS. velut lib. 4. cap. 4. in *aquam majorem, quae potius datur, infricare*, aliqui Codices habent *infricare*; & lib. 6. cap. 6. sect. 3. *fricentur, pro fricentur*, quod est in Mediceo I. & in Editione Lindenii.

38. *Inungendus*] Secutus sum Cod. Medicum I. Alii leg. *ungendus*.

39. *In albo oculi*] In Codice modo allato legitur, *in oculis*.

40. *Ea*] Lindenius leg. *Eaque*, ut habet Constantini Codex.

41. *Interior*] Al. *inferior*.

42. *Χαρσιονίς*] Ita ex Lindenio. In Cod. Me-

diceo VII. est *chiriodides*, sed primum i expunctum est, illius manu, ut opinor, qui Codicem hunc multis in locis ad Medicum vetustioris fidem exegit. Porro in Codice vetustiore, ut in Editionibus 1478. 1493. 1497. & in Juntina, habetur *chiriodides*. In Editione vero Aldina *χαρσιονίς*. Alii Codices habent, *chiriodides*. Vulgo quidam leg. *infricare*, ex Caesario.

43. *Cingunt, rursus sub his coeunt*] In Cod. Mediceo I. ita legitur: *cinguntur, rursus sub coeunt*.

44. *Per foramen*] In eodem Codice deest *particula per*; & infra duae illae voces, neque liquidum.

45. *Ἀραχνοειδής*] Ita legunt Egnatius, Constantinus, Stephanus, Rossaeus, Lindenius; & quidem recte. Al. *aracoides*, vel *aracoides* Graeci litteris scribunt. Codex Medicus I. habet *aracoides*; Codices alii *aracoides*.

jus colore pupillae color vel niger est, vel caecius; cum summa tunica tota alba sit. Id autem superveniens ab interiore parte membranula includit. Sub his gutta humoris est, ovi albo similis; a qua videndi facultas proficiscitur: *κρυσαλλιδής* a Graecis nominatur.

14. Igitur vel ex morbo, vel ex ictu concrescit humor sub duabus tunicis, qua locum vacuum esse proposui; isque paulatim indurescens, interiori potentiae se opponit. Vitiique ⁴⁶ ejus plures species sunt; quaedam sanabiles, quaedam quae curationem non admittunt. Nam si exigua suffusio est, si immobilis, colorem vero habet marinae aquae, vel ferri nitentis, & a latere sensum aliquem fulgoris relinquit, spes superest. Si magna est, si nigra pars oculi, amissa naturali figura, in aliam vertit ⁴⁷; si suffusioni color coeruleus est, aut auro similis ⁴⁸, si labat, & hac atque illac movetur, vix umquam succurritur. Fere vero pejor est, quo ex graviore morbo, majoribusve capitis doloribus, vel ictu vehementiore orta est. Neque idonea curationi senilis aetas ⁴⁹ est; quae sine novo vitio, tamen aciem hebetem habet ⁵⁰; ac ne ⁵¹ puerilis quidem; sed inter has media ⁵². Oculus quoque curationi neque exiguus, neque concavus, satis opportunus est. Atque ipsius ⁵³ suffusionis quaedam maturitas est. Expectandum igitur est, donec jam non fluere, sed duritie quadam ⁵⁴ concrevisse videatur. Ante curationem autem modico cibo uti, bibere aquam triduo debet; pridie, ab omnibus abstinere. Post haec in adverso sedili ⁵⁵ collocandus est loco lucido, lumine adverso, sic, ut contra medicus paulo altius sedeat: a posteriore autem parte caput

^{46.} *Vitiique*] Lindenius leg. *Vitil*, ut habet in libri margine Constantinus.

^{47.} *In aliam vertit*] Ita in omnibus antiquis libris, tum impressis, tum MSS. Vide lib. 5. cap. 28. sect. 8. adnotat. 90. Hic tamen vertitur, ut Constantinus legere malebat, mihi non ardet; quia tempus praesens minus convenit. Lindenius leg. *se vertit*.

^{48.} *Auro similis*] In Cod. Mediceo I. *auro*; sed nota antiqua correctum est, *auro*, quod Pajevicinus rursus in *auro* mutavit. Ruellius quoque & Constantinus leg. *auro*. Sed *similis* a Cello fere cum tertio casu constructur.

^{49.} *Neque idonea curationi senilis aetas*] Alii leg. *Neque idonea curatio, si senilis aetas*. In Cod. Mediceo I. ita habetur: *Nequis idonea curatio senilis aetas*. Ego secutus sum lectionem Lindenii, seu Constantini potius, qui ante illum legendum censuerat, *curationi*.

^{50.} *Hebetem habet*] In Cod. Mediceo I. deest vox *hebetem*, & legitur *habeat*.

^{51.} *Ac ne*] Ita ex Lindenio. Alii leg. *at ne*. In Cod. Mediceo I. est *ad ne*.

^{52.} *Sed inter has media*] Alii addunt *artus*: scilicet ex glossamete; quod ego sustuli ex fide Cod. Medicei I.

^{53.} *Aque ipsius*] Lindenius leg. *Aque ipsius* quaque; quod minus probandum; praesertim cum particula *quaque* absit a MSS.

^{54.} *Duritie quadam*] Ita in Editione Lindenii, & in margine Constantini: & quidem recte. Alii leg. *duritiae quadam*. In Cod. Mediceo I. habetur, *duritiae quadam*: postea vero, *videtur*.

^{55.} *Sedili*] Haec vox, itemque verbum *sedet*, & particula *autem* quae infra sunt, desunt in Cod. Mediceo I.

put ejus, qui curabitur, minister contingat, ut immobile id praestet 56; nam levi motu eripi acies in perpetuum potest. Quin etiam ipse oculus, qui curabitur 57, immobilior faciendus est, super alteram lana imposita & deligata. Curari vero sinister oculus dextra manu, dexter sinistra debet. Tum acus admovenda est, aut acuta, aut forte non nimium tenuis 58, eaque demittenda, sed recta, est per summas duas tunicas medio loco inter oculi nigrum & angulum temporis propiorem, e regione mediae suffusionis, sic, ne qua vena laedatur. Neque tamen timide demittenda est, quia inani loco excipitur. Ad quem cum ventum est, ne mediocriter quidem peritus falli potest; quia prementi nihil renititur. Vbi eo ventum est, inclinanda acus ad ipsam suffusionem est, leniterque 59 ibi verti, & paulatim eam deducere infra regionem pupillae debet; ubi deinde eam transiit, vehementius imprimi, ut inferiori parti insidat 60. Si haesit, curatio expleta est: si subinde redit, eadem acu concidenda 61, & in plures partes dissipanda est; quae singulae & facilius conduntur, & minus late officiunt. Post haec 62 educenda acus recta est, imponendumque 63 lana molli exceptum ovi album, & supra, quod inflammationem coërceat, atque ita devinciendum. Post haec opus est quiete, abstinentia, lenium medicamentorum inunctionibus, cibo (qui postero die satis mature datur) primum liquido, ne

maxil-

56. *Præ immobile id praestet*] In vulgatis, & immobile &c. Ego ut reposui, quia sic reperi in Mediceo I. aliisque MSS.

57. *Oculus, qui curabitur*] Duo verba, qui curabitur, mihi suspecta sunt, quod necessaria non sint, & paulo supra habeantur.

58. *Aut acuta, aut forte non nimium tenuis*] Locus depravatus lectionis; quem neque Constantinus conjectura sua, neque ego veterum MSS. opo omnino sanare potui. Ita legitur in Editionibus antiquis: in margine autem Constantinianae, acuta, aut certe non nimium tenuis; in Linduniana, aut acuta, aut certa &c. In MSS. Mediceis, excepto primo, aut acuta aut forte nimium tenuis; sed in IV. alia manu addita est particula non, & supra aut acuta aut forte, positum est, ac sic ut quae foret non. In I. ita habetur: sic ut aut forte non nimium tenuis; sed aut scriptum est manu Palavicini, priori scriptura oblitterata. Idem Palavicinus expunxit sic ut, & reposuit acuta, mutavitque foret in forte. Videtur legendum, acuta, ut foret, non nimium tenuis; neque aliam Celsi sententiam esse existimo. Morgagni tamen assentior, qui, Praevii enim essent anno superiore, atque huius loci rationem a me poposcisset, eique

ego haec exposuissem, mihi dixit, suspicari se, duas voces, ut forte, ex glossis inserat esse. Quem cum interrogassem, annon particula sed, quae infra est, ante non nimium transferenda videretur? respondit, sibi videri. Hunc igitur locum vir ille doctissimus atque ego ita libenter iegeremus: Tum acus admovenda est acuta, sed non nimium tenuis; eaque demittenda recta est &c.

59. *Leniterque*] Al. leviterque; & ita est in Cod. Mediceo I.

60. *Insidat*] In eodem Mediceo Codice, insidat.

61. *Eadem acu concidenda*] In vulgatis omnibus, eadem acu magis concidenda. Sed magis valet. Itaque id eieci ex fide sex MSS. Mediceorum. Primus ita habet: eadem magis concidenda; ubi magis videtur mendose esse pro acu. In eo Codice a Palavicino addita fuit vox acu; in IV. vero, magis, alia manu. Hinc vulgaris lectio.

62. *Post haec*] Cod. Mediceus I. Postea.

63. *Imponendumque*] Alii addunt est, quod ego omisi ex fide Cod. Medicei I. Sed in isto legitur, & imponendumque in Codicibus aliis, imponendum est.

maxillae laborent; deinde, inflammatione finita, tali, qualis in vulneribus propositus est ⁶⁴. Quibus, ut aqua quoque ⁶⁵ diutius bibatur, necessario accedit.

15. De pituitae quoque tenuis cursu, qui oculos infestat, quatenus medicamentis agendum est, jam explicui. Nunc ad ea veniam, quae curationem manus postulant ⁶⁶. Animadvertimus autem quibusdam numquam siccescere oculos, sed semper humore tenui madere: quae res aspritudinem continuat, & ex levibus momentis inflammationes & lippitudines excitat, totam denique vitam hominis infestat. Idque in quibusdam nulla ope adjuvari potest, in quibusdam sanabile est. Quod primum discrimen nosse oportet, ut alteris succurratur, alteris manus non iniiciatur. Ac primum supervacua curatio est in iis, qui ab infantibus id vitium habent; quia necessario mansurum est usque mortis diem ⁶⁷. Deinde non necessaria ⁶⁸ etiam in iis, quibus non multa, sed acris pituita est: siquidem manu nihil adjuvantur; medicamentis, & victus ratione, quae crassiores pituitam reddit, ad sanitatem perveniunt. Lata etiam capita vix medicinae patent. Tum interest, venae pituitam emitant ⁶⁹, quae inter calvariam & cutem sunt, an quae inter membranam cerebri & calvariam. Superiores fere ⁷⁰ per tempora oculos rigant; inferiores, per eas membranas, quae ab oculis ad cerebrum tendunt. Potest autem adhiberi remedium iis, quae supra os fluunt; non potest iis, quae sub ossē ⁷¹. Ac ne iis quidem succurritur, quibus pituita utrimque descendit: quia levata altera parte, nihilominus altera infestat. Quid sit autem, hac ratione cognoscitur. Raso capite ea medicamenta, quibus in lippitudine pituita suspenditur, a superciliis usque ad verticem illini debent: si sicci oculi esse coeperunt, apparet per eas venas, quae sub cute sunt, irrigari: si nihilominus madent, manifestum est sub ossē descendere: si est humor

64. *Propositus est*] Lindenius tollit est.

65. *Quoque*] Haec particula abest a Cod. Mediceo vetustiore.

66. *Curatiōnem manus postulant*] Antea legabatur ex manu. Ego sic reposui, cum in Cod. Mediceo l. sit manu. Nam simili modo Celsus dixit, oculi multiplicem curationem, etiam manus exigua, initio cap. proximi: &, ubi vetustitas facta (suffusio) est, manus curationem desiderat, sect. 13. huius cap.

67. *Pique mortis diem*] Egnatius & Stephanus leg. usque ad mortis diem.

68. *Non necessaria*] Plorique leg. non neces-

sario: sed perperam.

69. *Venae pituitam emitant*] Cod. Medicus l. habet, venae pituitam mitant; Lindenius, pituitam emitant venae.

70. *Fere*] Aliqui Codices habent vero; Lindenius enim.

71. *Sub esse*] Lindenius leg. ab esse. Sed legendum, sub esse: ut habent omnes mei Codices. Nam infra quoque, quemadmodum animadvertit Morgagnus, habetur, sub ossē descendere: id est, per eas venas, quae sunt inter membranam cerebri & calvariam.

inor ⁷², sed levior, duplex vitium est. Plurimi tamen ex laborantibus reperiuntur, quos superiores venae exerceant; ideoque pluribus etiam opitulari licet. Idque non in Graccia tantummodo, sed in aliis quoque gentibus celebre est: adeoque ut nulla medicinae pars magis per nationes quasque ⁷³ exposita sit. Reperti in Graccia sunt, qui novem lineis cutem capitis inciderent: duabus in occipitio rectis, una super eas transversa: dein duabus super aures ⁷⁴, una inter eas item transversa: tribus ⁷⁵ inter verticem & frontem rectis. Reperti sunt, qui a vertice ⁷⁶ rectas lineas ⁷⁷ ad tempora deducerent; cognitisque, ex motu maxillarum, musculorum initiis, leviter super eos cutem inciderent, diductisque ⁷⁸ per retusos hamos oris, infererent linamenta, ut ⁷⁹ neque inter se cutis antiqui fines committerent, & in medio caro cresceret, quae venas, ex quibus humor ⁸⁰ ad oculos transiret, adstringeret. Quidam etiam atramento duas lineas duxerunt, a media aure ad mediam alteram aurem, deinde a naribus ad verticem: tum ubi lineae committebantur, scalpello inciderunt; & post, sanguine effuso ⁸¹, os ibidem adusserunt. Nihilominus autem & in temporibus, & inter frontem atque verticem ⁸² eminentibus venis idem candens ferrum admovent. Frequens curatio est, venas in temporibus adurere: quae fere quidem in ejusmodi malo tument; sed tamen, ut inflentur magisque se ostendant, cervix ante modice deliganda est: tenui-

72. *Humor*] Pituita. Lindenius leg. *humor*: sed non recte; quamvis ita sit in Cod. Mediceo I. Vid. Morgagn. Epit. VI. in Celsum.

73. *Quasque*] Ita in Editione Lindenii, & in margine Constantianae. Alii leg. *quasque*; nec aliter ego reperi in MSS.

74. *Dein duabus super aures*] Pro *dein*, Codices Medicei I. III. & VI. habent *deinde*: sed in I. deest vox *duabus*.

75. *Tribus*] Lindenius addit *denique*; quod mei Codices non habent.

76. *A vertice*] Ita ex Lindenio. MSS. habent a *capite*, ut alii legunt: sed mendosi videntur.

77. *Rectas lineas*] Sic reposui ex multis Codicibus. Olim legebatur, *recte eas lineas*, ut est in Mediceo I. Constantinus malebat, *rectas eas lineas*, vel *rectas eas lineas*; quod ultimum placuit Lindenio.

78. *Diductisque*] In Editionibus antiquis & in MSS. Mediceis, *inductisque*. Lindenius reposuit *diductisque*, ut habet vetus Constantini

Codex; nec aliter legendum est.

79. *Ita*] Linden. sic, ut.

80. *Humor*] Vox haec deest in Editione Casarii an. 1538. typothetae culpa: nam extitit in Editione Casarii prima. Omittitur a Lindenio quoque: sed prorsus necessaria est, ut Morgagnus ostendit; atque habetur in ceteris Editionibus & in MSS.

81. *Post, sanguine effuso*] Lindenius leg. *post sanguinem effusum*, ut est in omnibus Codicibus Mediceis, praeterquam in primo. Ego malui, *post, sanguine effuso*. Nam Codex prius, & antiquae Editiones habent, *post sanguine fuso*. Idem Codex mendose, tum *sibi*dem adjungit, pro *os* ibidem adusserunt.

82. *Inter frontem atque verticem*] Alii leg. *inter frontem atque calvarium*, ut est in MSS. Sed quomodo frontem a calvaria distinguunt, cum frons sit calvariae pars? Lindenius reposuit *verticem*; atque ita prorsus legendum videtur. Nam & paulo infra, *inter verticem ac frontem*; itemque, *inter frontem vero & verticem*.

nuibusque ⁸³ ferramentis, & retusis venae adurendae; donec in oculis ⁸⁴ pituitae cursus conquiescat. Id enim signum est quasi excaecatorum iterum, per quae humor ferebatur. Valentior tamen medicina est, ubi tenues conditaeque venae sunt, ideoque legi non possunt, eodem modo cervicē deligata, retentoque ab ipso spiritu, quo magis venae prodeant, atramento notare eas contra tempora, & inter verticem ⁸⁵ ac frontem: deinde cervicē resoluta, qua notae sunt, venas incidere, & sanguinem mittere: ubi satis fluxit, tenuibus ferramentis adurere: contra tempora quidem, timide; ne subjecti muscoli, qui maxillas tenent, sentiant: inter frontem vero & verticem, vehementer, ut squama ⁸⁶ ab ossē secedat ⁸⁷. Efficacior tamen etiamnum est Astro-rum curatio, qui verticem usque ad os adurunt, sic, ut squamam remittat. Sed nihil melius est, quam quod in Gallia quoque Comata sit, ubi venas in temporibus & in superiore capitis parte legunt. Adusta quomodo curanda sint, jam explicui. Nunc illud adjicio; neque ut ulcus impleatur, adustis venis, esse properandum; ne vel sanguis erumpat, vel cito pus supprimatur: cum per hoc siccescere eas partes opus sit; per illud exhauriri opus non sit. Si quando tamen sanguis eruperit, infrianda ⁸⁸ medicamenta esse, quae sic sanguinem supprimant, ne ⁸⁹ adurant. Quemadmodum autem venae deligendae ⁹⁰ sint, quidque lectis his faciendum sit, cum venero ad crurum varices, dicam.

VIII. Verum ut oculi multiplicem curationem, etiam manus exi-gunt; sic in auribus admodum pauca sunt, quae in hac medicinae parte tractentur. Solet tamen evenire vel a primo natali die ⁹¹ protinus, vel postea

83. *Tenuibusque* Lindenius leg. *Tenuibus* autem.

84. *In oculis* Lindenius leg. *in oculor*. Sed idem constructionem hanc servavit scilicet 1. hujus cap. ubi aliqui tamen Codices habent *in oculis*. Hic vero omnes *in oculis*.

85. *Inter verticem* Pro *verticem*, ut est in MSS. & Editionibus antiquioribus, Editio an. 1538. habet *cervicem*; caque multos, non tamen Lindenium decepta.

86. *Per squama* Ita in multis MSS. in Mediceo IV & V. *usquama*; sed in IV. supra primum litteram, *cu*que expuncta fuit, positum est alia manu, *ut sic*. Particula autem *sic* manavit ex Codice I. in quo est, *ut sic aqua*, mendose, pro *ut squama*. Palevicinus, pro *aqua*, reposuit *sed res*; sed particulam *sic* retinuit. Illic in Editionibus antiquis, *ut sic squama*. Lindenius

leg. *sic*, *ut squama*.

87. *Secundus* Ita in Cod. Mediceo I. Hoc verbo utitur Celsus in re simili in lib. 8. cap. 2. Alii leg. *credat*.

88. *Infrianda* Alii leg. *infrianda*, ut est in MSS. Ego secutus sum Editionem Lindenii. Vide quae adnotavi ad sect. 11. hujus cap.

89. *Ne* Linden. *ut ne*.

90. *Deligendae* In Coll. Mediceis I. II. III. VII. *deligendae*; in IV. & V. *deligenda*; sed in IV. alia manu correctum est, *deligenda*, ut est in VI. In I. deest vox praecedens, *venae*.

91. *A primo natali die* Aliqui habent, *a primo natali die*, genere foemilino. Ego retinere melius, *a primo*; nam ita habetur etiam cap. 12. sect. 4. & Cicero quoque multis in locis *natalis diem* genere masculino usurpavit. In Cod. Mediceo I. deest vox *natali*.

postea facta exulceratione, deinde ⁹² per cicatricem aure repleta, ut foramen in ea nullum sit, ideoque audiendi usu careat. Quod ubi incidit, specillo tentandum est, alte ne id repletum, an in summo tantum glutinatum sit. Nam si alte est, prementi non cedit: si in summo, specillum protinus recipit. Illud attingi non oportet; ne sine effectus spe dissentio oriatur nervorum, & ex ea mortis periculum sit: hoc facile curatur. Nam qua cavum esse debet, vel medicamentum aliquod imponendum est ex adurentibus, vel candente ferro aperendum, vel etiam scalpello incidendum. Cumque id patefactum, & jam ulcus purum est, conjicienda ⁹³ eo pinna est, illita medicamento cicatricem inducente; circaque idem ⁹⁴ medicamentum dandum, ut cutis circa pinnam sanescat: quo fit, ut ea remota, postea facultas audiendi sit. At ubi aures, in viro puta, perforatae sunt, & offendant ⁹⁵, trajicere id cavum celeriter candente acu satis est, ut leviter ⁹⁶ ejus orae exulcerentur ⁹⁷; aut etiam adurente medicamento idem exulcerare: postea deinde imponere id quod purget; tum quod eum locum repleat, & cicatricem inducat ⁹⁸. Quod si magnum id foramen est, sicut solet esse in iis, qui majora pondera auribus gesserunt, incidere, quod superest, ad extremum oportet: supra deinde oras scalpello exulcerare, & postea fuere, ac medicamentum, quo id glutinetur, imponere. Tertium est, si quid ibi curti est, sarcire: quae res cum in labris quoque & naribus fieri possit, eandem etiam rationem habeat ⁹⁹, simul explicanda est.

IX. Curta igitur in his tribus, ac si qua parva paria sunt ¹, curari pos-

92. *Deinde*] Cod. Mediceus I. *dein*.

93. *Conjicienda*] Alii, Caesarium secuti, leg. *inspicenda*.

94. *Circaque idem &c.*] Cod. Mediceus I. & Lindenii Editio habent, *circaque id &c.*

95. *At ubi aures, in viro puta, perforatae sunt, & offendant*] Pinus lib. 11. H. N. cap. 37. de auribus loquens: *In Orisne quidem & viris, aurum gestare eo loci, decus existimatur*. Mos iste a Romanis receptus non fuit: itaque aures in viro perforatae offendeant, quod advenam, & libertinum offenderent. Sic interpretandos cum veteri Scholiaste locus ille Juvenalis Satyr. 1. v. 104.

Natus ad Euphratem, molles quidam aure fenestras. Arguerint, licet tunc negem.

Lindenius omittit haec tria verba *in viro puta*, quae Editiones antiquae omnes, omnesque Medicei & Vaticani Codices habent, nisi quod unus

atque alter, *in imo puta*, ut a Palaeovino mutatum est in Mediceo I.

96. *Leviter*] Alii. *leniter*.

97. *Orae exulcerentur*] Ita ex Lindenio. In Cod. Mediceo I. *ore ulcerentur*. Alii leg. *ora exulcerentur*; sed perperam.

98. *Et cicatricem inducat*] Hic quoque Lindenium secutus sum; cuius lectionem Cod. Mediceus I. confirmat. Alii leg. *& sic cicatricem inducat*.

99. *Eandem etiam rationem habeat*] Simili loquendi forma usus est in lib. 3. cap. 13. *rationem habent dissimilem*. Codices MSS. nihil variant Aldina Editio habet, *autem*, pro *etiam*. Lindenius leg. *eandem autem curationem habeat*.

1. *Ac si qua parva paria sunt*] Si qua parva his similia in aliis partibus existunt. Lindenius locum corruptum putavit, itaque reposuit: *ac si qua parva paria sunt*. Mihi quoque videtur men-

possunt: si qua maiora sunt, aut non recipiunt a curationem, aut ita per hanc ipsam deformantur, ut minus indecora ante fuerint. Atque in aure quidem & naribus deformitas sola timeri potest: in labris vero, si nimium contracta sunt, usus quoque necessario iactura sit 4; quia minus facile & cibis assumitur, & sermo explicatur. Neque enim creatur ibi corpus, sed ex vicino adducitur: quod 5 in levi mutatione 6, & nihil eripere, & fallere oculum potest; in magna, non potest. Neque senile autem corpus, neque quod mali habitus est, neque in quo difficulter ulcera sanescunt, huic medicinae idoneum est; quia nusquam celerius 7 cancer occupat, aut difficiliter tollitur. Ratio curationis ejusmodi est: id quod curtum 8 est, in quadratum redigere 9; ab interioribus ejus angulis lineas transversas incidere, quae citiorem partem ab ulteriore ex toto diducant; deinde ea, quae sic resolvimus 10, in unum adducere. Si non satis junguntur, ultra lineas, quas ante fecimus, alias duas lunatas, & ad plagam converfas immittere, quibus summa tantum cutis diducatur: sic enim fit, ut facilius quod adducitur, sequi possit. Quod non vi cogendum est 11; sed ita adducendum, ut ex facili subsequatur, & dimissum non multum recedat. Interdum tamen 12 ab altera parte cutis haud omnino adducta deformem, quem reliquit locum, reddit. Hujusmodi 13 loci altera pars incidenda, altera intacta habenda est. Ergo neque ex imis auribus, neque ex medio naso

dum subesse, sed aliter tollendum. Ita legendum arbitror: si qua parva sunt; extrusis duobus vocibus ac, & paria. Ex una paria non est in Cod. Mediceo vetustiore. Manifestum autem est ex his, quae sequuntur, de illis curtis duntaxat, quae sunt in auribus, naribus, & labris, Celsum loqui.

2. *Recipiunt*] Caesarius, Ruellius, & Lindenius leg. *accipiunt*. Sed *recipere curationem* Celsus dixit etiam lib. 3. cap. 9. *curationem, ubi id, quod est, non recipit, potest recipere id, quod futurum est*.

3. *Ipsam*] Cod. Mediceus I. non habet hanc vocem.

4. *Usus quoque necessario iactura sit*] Aili leg. *necessarii*. Cod. Mediceus I. habet *necessario*; sed, pro *usui*, *usui*. Ego secutus sum Lindenii lectionem.

5. *Quod*] Lindenius leg. *quod est*.

6. *Mutatione*] Ita in MSS. & Editionibus antiquis. In margine Constantinianae est *mutatione*; quod Lindenius in contextum induxit. Sed vide Facciolatum apud Morgagnum, & Morgagnum ipsum Epist. III. in Celsum.

7. *Nusquam celerius*] Lindenius leg. *nusquam aut celerius*. Sed particula *aut* abest a veteribus libris.

8. *Cursum*] In MSS. Mediceis & in Editionibus antiquis est *curatum*. Constantinus haec marginali adscripsit: *curtum, curatum reperi: curandum Aili*. Lindenius reposituit *curatum*; ego *cursum*. Nam & initio capitis habetur *curta*; & sub finem cap. superioris, *curti*. Adde, *curta* legi in melioribus Codicibus lib. 5. cap. 26. scilicet. 1. ubi alii habent *curata*. Itaque infra quoque correxi, *duobus locis curta*, ut est in margine Editionis Constantinianae; cum veteres Codices habeant *curata*. Lindenius leg. *curtata*.

9. *Redigere*] In Cod. Mediceo I. *dirigere*.

10. *Resolvimus*] Caesarius alique nonnulli leg. *repositimus*; atque ita est in Codice vetustiore. Ceteri omnes Medicei Codices habent *resolvimus*.

11. *Non vi cogendum est*] In Cod. Mediceo I. non est *cogendum*; & infra, *ut facilius subsequatur*.

12. *Timen*] Aili. autem.

13. *Hujusmodi*] Cod. Mediceus I. habet *ejusmodi*.

naſo imiſſe narium partibus ¹⁴, neque ex angulis labrorum quidquam attrahere tentabimus. Vtrumque autem petemus, ſi quid ſummis auribus, ſi quid imis, ſi quid aut medio naſo ¹⁵, aut mediis naribus, aut mediis labris deerit. Quae tamen interdum etiam duobus locis curta eſſe conſuerunt: ſed eadem ratio curandi eſt. Si cartilago in eo, quod iuſum eſt, eminet, excidenda eſt: neque enim aut glutinatur, aut acu tuto traiecitur. Neque longe tamen excidi debet, ne inter duas oras liberae cutis utrimque coitus puris fieri poſſit. Tum junctae orae inter ſe ſuendae ſunt, utrimque cute apprehenſa; & quae priores lineae ſunt, ea quoque futurae injiciendae ſunt. Siccis locis, uti naribus, illita ſpuma argenti, ſatis proſicit. In ultiores vero ¹⁶, lunatasque plagas, linamentum dandum eſt; ut caro increſcens vulnus impleat. Summaque cura, quod ita ſutum eſt, tuendum eſſe, apparere ex eo poteſt, quod de cancro ſupra poſui. Ergo etiam ¹⁷ tertio quoque die fovendum erit vapore aquae calidae; rurfusque idem medicamentum injiciendum: fereque ¹⁸ ſeptimo die glutinatum eſt. Tum futurae eximi, & ulcus ad ſanitatem perduci debet.

X. Polypum vero, qui in naribus naſcitur, ferro praecipue curari jam alias poſui. Ergo etiam hunc ferramenta acuto, in modum ſpathae facti, reſolvere ab oſſe oportet: adhibita diligentia, ne infra cartilago laedatur; in qua difficilis curatio eſt. Vbi abſciſſus eſt, unco ferramenta extrahendus eſt. Tum implicitum linamentum, vel aliquid ex penicillo reſpergendum eſt medicamento, quo ſanguis ſupprimitur, eo-que naris leviter implenda ¹⁹. Sanguine ſuppreſſo, linamento ulcus ²⁰ purgandum eſt. Vbi purum eſt, eo pinna, eodem modo, quo in aure

14. *Imiſſe narium*] In antiquis libris, tum MSS. tum impreſſis legitur, *imis venarum*. Medicus tamen I. habet *imiſſe narium*; quod magis accedit ad ſinceram lectionem, *imiſſe narium*; quum, veteri Codice apud Conſtantinum confirmatum, Lindenius reſtituit.

15. *Si quid aut medio naſo*] Lindenius tollit verba haec, quae Conſtantino quoque inſcripta viſa ſunt: forteſſe quia, cum ſequatur *aut mediis naribus*, idem bis dicti exiſtimaverint. Sed ea exant in omnibus melis Codicibus: atque aliud his verbis, aliud illis ſignificari videtur. Niſi forte, pro *mediis naribus*, legendum eſt *imis naribus*: quo fere modo paulo ſupra habetur, *ex medio naſo imiſſe narium partibus*.

16. *In ultiores vero*] Eas ſcilicet, de quibus ſupra; ultra lineas, quas ante ſciimus, alias duas lunatas, & ad plagam converſas immittere &c. Lin-

denius non recte leg. *In interiores &c.* In Editionibus antiquis omnibus, omnibusque MSS. habetur, *In ultiores*: ſed in Mediceo II. & in Vaticanis III. V. & VII. deſt. particula vero.

17. *Ergo etiam*] Ita cap. proximo; *Ergo etiam hunc ferramenta acuto &c.* Cod. Mediceus I. neutro loco habet *etiam*. Haec tamen forma a Celſo ſaepe adhibetur. In Praefat. lib. I. *Ergo etiam poſt eos, de quibus retuli, nulli clari viri medicinam exercuerunt: deinde, Ergo etiam ingenuiſſimus ſaeculi noſtri medicus &c.*

18. *Fereque*] Lindenius leg. *quo fere*.

19. *Naris leviter implenda*] Ita in Mediceo I. In aliis MSS. *nares leviter implendae*, ut in vulgatis libris. Verum non utraque naris linamento implenda eſt, ſed ea tantum, ex qua abſciſſus polypus eſt.

20. *Picus*] Al. *vulnus*.

re supra positum est, medicamento illita, quo cicatrix inducitur, in-
tus demittenda, donec ex toto id sanescat.

XI. Id autem vitium, quod *ζέφυρα* a Graecis vocatur, si medicamen-
tis non cederet, quemadmodum manu curandum esset, apud magnos
Chirurgos non reperi; credo, quia res raro ad sanitatem satis proficit,
cum aliquod in ipsa curatione tormentum habeat. Apud quosdam ta-
men positum est, vel sutilem ²¹ fistulam, vel enodem scriptorium ca-
lamum in narem esse conjiciendum, donec sursum ad os perveniat:
tum per id tenue ferramentum candens dandum esse ad ipsum os: dein-
de adustum locum purgandum esse aerugine & melle: ubi purus est,
lycio ad sanitatem perducendum. Vel narem incidendam esse ab ima ²²
parte ad os, ut & conspici locus possit, & facilius candens ferramen-
tum admoveri. Tum sui narem debere; & adustum quidem ulcus ea-
dem ratione curari: futuram vero illini vel spuma argenti, vel alio
glutinante ²³.

XII. 1. In ore quoque quaedam manu curantur. Vbi in primis den-
tes nonnumquam moventur, modo propter radicum imbecillitatem,
modo propter gingivarum arefcentium ²⁴ vitium. Oportet in utrolibet
candens ferramentum gingivis admovere, ut attingat leviter, non infi-
dat ²⁵. Adustrae gingivae melle illinendae, & mulso eluendae ²⁶ sunt.
Vt pura ulcera esse coeperunt, arida medicamenta infrienda ²⁷ sunt ex
iis, quae reprimunt. Si vero dens dolores movet, eximique eum,
quia medicamenta nihil adjuvant, placuit ²⁸, circumradi debet, ut
gingiva ab eo resolvatur ²⁹; tum is concutiendus est: eaque facien-
da ³⁰, donec bene moveatur: nam dens haerens cum summo periculo
even-

²¹ *Sutilem*] Ita in Cod. Mediceo I. & in Editionibus vetustis. In Codicibus Medicis ceteris, *facilem*. Lindenius leg. *subtilem*, ut est in margine Editionis Constantinianae. H. F. ab Aquapendente, ut notat Almeloveenius, legendum contendit, *subtilem*: cui potius assentior.

²² *Ab ima*] In Editione I. & in duabus per-
vettustis 1493. 1497. & in Juntina, ab ima:
mendose.

²³ *Glutinante*] Cod. Mediceus I. *glutina-
mento*.

²⁴ *Arefcentium*] Ita in MSS. & antiquis Edi-
tionibus. Gingivae, si all desinant, extenuantur,
ac veluti arefcent, quod fit maxime in senibus.
Galenus, non gingivas, sed dentes ipsos aridos
& macroes dixit in lib. 5. de c. m. s. l. cap. 4.
Et cap. 5. ab *senilem*, inquit, *aetatem aliqui dentes
efficiant, multies sunt*. Alii, ut Constantinus scri-

bit, exponunt, *ulcere putri corrofarum*. Ipse
Constantinus legendum putat, *medescentium*, id
est, humore nimio distenturum, quas Scribonius
Largus cap. 12. *praegruantes* vocari ait. Lindenius
leg. *marescentium*.

²⁵ *Ps attingat leviter, non infadat*] Ita in
Cod. Mediceo I. Alii leg. *ut leviter attingat*,
non ut infadat: quidam *perperam incidat*, pro
infadat.

²⁶ *Et mulso eluenda*] Tris haec verba de-
sunt in Cod. Mediceo I.

²⁷ *Infrienda*] Ita Lindenius. Alii leg. *infri-
canda*. In Cod. Mediceo I. est *inferenda*.

²⁸ *Placuit*] Cod. Mediceus I. habet *placuerit*.

²⁹ *Gingiva ab eo resolvatur*] Codex modo
allatus, *gingivae ab eo resolvatur*.

³⁰ *Eaque facienda*] Palavicinus leg. *idque
facie idem*; Lindenius, *eademque facienda*.

evellitur, ac nonnunquam maxilla loco movetur. Idque etiam majore periculo in superioribus dentibus fit; quia potest tempora oculosve ³¹ concutere. Tum, si fieri potest, manu; si minus, forfice dens excipiendus est: ac ³², si exesus est, ante id foramen vel linamento, vel bene accommodato plumbo replendum est, ne sub forfice confringatur. Recta vero forfex ducenda ³³ est, ne inflexis radicibus os rari ³⁴, cui dens inhaeret, parte aliqua frangatur. Neque ideo nullum ejus rei periculum est; utique in dentibus brevibus, qui fere longiores radices habent: saepe enim forfex, cum dentem comprehendere non possit, aut frustra comprehendat, os gingivae prehendit & frangit. Protinus autem, ubi plus sanguinis profluit, scire licet, aliquid ex osse fractum esse. Ergo specillo conquirenda est testa, quae recessit, & vulsella protrahenda est ³⁵: si non sequitur, incidi gingiva debet, donec labens ossis testa recipiatur. Quod si factum statim non est ³⁶, indurefcit extrinsecus maxilla, ut is hiare non possit. Sed imponendum ³⁷ calidum ³⁸ ex farina & sico cataplasma est, donec sibi pus moveatur: tum incidi gingiva debet. Pus quoque multum profluens, ossis fracti nota est. Itaque etiam tum id extrahi convenit. Nonnumquam etiam, eo laeso, fistula ³⁹ fit: quae eradi debet. Dens autem scaber, cui parte niger est, radendus est, illinendusque rosae flore contrito, qui gallae quarta pars & altera myrrhae sit adjecta: continendumque ore crebro vinum meracum. Atque in eo casu velandum caput, ambulatione multa, frictione capitis, cibo non acri utendum est. At si ex ictu vel alio casu aliqui labant dentes, auro cum iis, qui bene haerent, vinciendi sunt; continendaque ore reprimentia; ut vinum, in quo malicorium decoctum, aut in quod galla candens conjecta sit. Si quando etiam in pueris ante alter dens nascitur ⁴⁰, quam prior excidat, is, qui cadere de-

31. *Oculove*] Cod. Mediceo I. habet *oculique*.

32. *Ac*] Linden. *Ac*.

33. *Recta vero forfex ducenda*] Lindenius leg. *Recta vero forfex ducendus*.

34. *Os rari*] Ita in MSS. & in Editione Lindenii & in margine Constantinianae; nec aliter legendum. Olim legebatur *os rari*, quo modo Palavicinus mutavit in Cod. Mediceo I.

35. *Conquirenda est testa, quae recessit, & vulsella protrahenda est*] Fortasse legendum, *conquirenda testa, quae recessit* &c. detracto verbo *est*. Nam in Cod. Mediceo I. ita habetur: *conquirenda est aqua recessit & vulsella protrahenda est*.

36. *Si factum statim non est*] H. e. si fracti ossis particula statim edocta non est; ut explicat Mor-

gagnus. Aliqui leg. *fractum*; quemadmodum est in Editione Aldina: sed perperam. MSS. nostri omnes habent *factum*.

37. *Indurefcit extrinsecus maxilla, ut is hiare non possit. Sed imponendum &c.*] Particula *Sed* non extat in Cod. Mediceo I. Pro *indurefcit*, Constantinus marginali adscripsit, *indurefcit*. Lindenius totum hunc locum ita legit: *Quod si fractum statim non est, sed indurefcit extrinsecus maxilla, ut is hiare non possit, foris imponendum &c.*

38. *Calidum*] In Cod. Mediceo I. deest vox haec.

39. *Fistula*] Ita in MSS. & in Editionibus antiquis. Lindenius leg. *fistula*.

40. *Ante alter dens nascitur*] Ita ex MSS. Mediceis

debuīt, circumpurgandus 41 & evellendus est; is, qui natus est, in locum prioris quotidie digito adurgendus, donec ad justam magnitudinem perveniat. Quotiescumque dente exempto radix relicta est, protinus ea quoque ad id facta forfice 42, quam *ῥιζότομος* 43 Graeci vocant, eximenda est.

2. Tonfillas autem, quae post inflammationes induruerunt, *αμυγδαλές* 44 autem a Graecis appellantur, cum sub levi tunica sint, oportet digito circumradere & evellere: si ne sic quidem resolvuntur, hamulo excipere, & scalpello excidere: tum ulcus 45 aceto eluere, & illinere vulnus medicamento, quo sanguis supprimitur 46.

3. Vva, si cum inflammatione descendit, dolorique est, & subrubicundi coloris, praecidi sine periculo 47 non potest: solet enim multum sanguinem effundere: itaque 48 melius est iis uti, quae alias proposita sunt. Si vero inflammatio quidem nulla est, nihilominus autem ea ultra justum modum a pituita deducta est, & tenuis, acuta, alba est 49, praecidi debet: itemque, si ima, livida 50 & crassa; summa, tenuis est. Neque quidquam commodius est, quam vulsella prehendere 47, sub eaque, quod volumus, excidere. Neque enim ullum 52 periculum est, ne plus minusve praecidatur: cum liceat tantum infra vulsellam relinquere, quantum inutile esse manifestum est; idque praecidere, quo longior uva est, quam esse naturaliter debet. Post curationem eadem facienda sunt, quae in tonfillis proxime posui.

4. Lingua vero quibusdam cum subiecta parte a primo natali die juncta

dicis I. II. III. VI. VII. & Constantini Editione.

Alii omittunt ante, quod deest etiam in MSS. Medicis IV. & V. Lindenius leg. ante dens nascitur.

41. Circumpurgandus] Lindenius leg. circumradendus. Ego veterem lectionem ex MSS. fide retineo. Nam etiam in lib. 5. cap. 28. sect. 14. ita est: *Tollitur (clavus) etiam, si quis eum circumpurgat.*

42. *Falso forfice*] Lindenius leg. *falso forficep.* Cod. Medicus I. habet *falso forfice.*

43. *ῥιζότομος*] Editiones antiquae *ῥιζάν*; ali- quae *ῥιζας*, per Graecas litteras; Cod. Medicus I. *ria*; ceteri *riza*. Lindenius reposuit *ῥιζότομος*, ut est in margine Editionis Constantinianae: nec aliter legendum est. Syllaba *gras* deest in MSS. quia coalescit cum proxima voce *Graeci*. Vide X. Facciolati Animad. apud Morgagnum Epist. III.

44. *Αμυγδαλές*] *Amυγδαλές*, quod mendum in Editionibus 1478. 1493. 1497. 1524. inest, a Cod. Mediceo I. mansit. In aliis Codicibus est,

αμυγδαλές.

45. *Tum ulcus*] In Cod. Mediceo I. *tumulus*. Vix dubito, quin sit legendum, *tum* est.

46. *Supprimitur*] Al. *supprimatur*.

47. *Sine periculo*] In Cod. Mediceo I. supra duas haec voces posita est vox *doloris*; scilicet ex interpretatione, & quidem prava.

48. *Itaque*] In eodem Codice legitur *ita*; infraquo, nihilominus autem ultra justum modum, omnino pronomine ea.

49. *Deducta est, & tenuis . . . alba est*] Alii leg. *deducta* (quidam *disiuncta*) est, *& est tenuis* *alba*; Lindenius, *disiuncta est, & tenuis* *alba est*. Cod. Mediceo I. ita habet: *deducta sit & est tenuis* *alba*.

50. *Si ima, livida*] In Cod. Mediceo I. *si jam livida*; sed perperam.

51. *Prehendere*] Lindenius leg. *apprehendere*.

52. *Vivum*] In Cod. Mediceo I. *multum*; in III. & in VI. *multum*; *manducare*.

A a a 2

sta est; qui ob id ne loqui quidem possunt. Horum extrema lingua vulsella prehendenda s3 est; sub eaque membrana incidenda: magna cura habita, ne venae, quae juxta sunt, violentur, & profusione sanguinis noceant. Reliqua curatio vulneris in prioribus posita est. Et plerique quidem, ubi consanuerunt, loquuntur. Ego autem cognovi, qui, succisa lingua, cum abunde super dentes eam promeret, non tamen loquendi facultatem consecutus est. Adeo in medicina, etiam ubi perpetuum est, quod fieri debet, non tamen perpetuum est id, quod se-qui s4 convenit.

5. Sub lingua quoque interdum aliquid abscedit; quod fere consistit in tunica, doloresque magnos movet. Quod, si exiguum est, incidi semel satis est: si majus, summa cutis usque ad tunicam excidenda est, deinde utrimque orae hamulis excipiendae, & tunica, undique circumdata, liberanda est: magna diligentia per hanc curationem. s5 habita, ne qua major vena incidatur.

6. Labra autem saepe finduntur; eaque res habet cum dolore etiam hanc molestiam, quod sermo prohibetur; qui subinde eas rimas cum dolore diducendo sanguinem citat. Sed has, si in summo sunt, medicamentis curare commodius est, quae ad ulcera oris fiunt: si vero altius descenderunt, necessarium est tenui ferramento adurere, quod spatulae simile, quasi transcurrere, non imprimi debet. Postea facienda eadem sunt, quae in auribus adustis exposita sunt. s6.

XIII. At in cervice, inter cutem & asperam arteriam, tumor increscit (*βρογχίτις* Graeci vocant) quo, modo caro hebes, modo humor aliquis, melli aquaeve similis, includitur; interdum etiam minutis ossibus pili immisti. Ex quibus quidquid est, tunica continetur. Potest autem s7 adurentibus medicamentis curari: quibus summa cutis cum sub-jecta.

s3. *Prehendenda*] Linden. *apprehendenda*; Cod. Medicus 1. *comprehendenda*.

s4. *Sequi*] Linden. *consequi*.

s5. *Per omnem curationem*] Idem, *per hanc curationem*. In Cod. Medico I. habetur, *per curationem*: in ceteris, *per omnem curationem*, ut in Editionibus antiquis.

s6. *In auribus adustis exposita sunt*] Capite scilicet 8. hujus libri. Lindenius leg. *veribus*, ut significetur cap. 11. Sed in vetustis libris, tum impressis, tum MSS. est *auribus*.

s7. *Ex quibus quidquid est, tunica continetur*. *Potest autem etc.*] Haec addit ad significandum, id tumoris genus ex his esse, quae tunica sua includuntur; de quibus dixi cap. 6. Ego sic

repositi ex Cod. Medico I. Antea legebatur: *Ex quibus quidquid est, quod tunica continetur, potest adurentibus medicamentis curari*.

s8. *Exceditur*] Lindenius leg. *exuritur*; ut Constantino placuerit, vel quod in Editionibus plerisque esset *exuritur*, vel quod *exceditur*, quo modo Egnatius quoque & Stephanus ediderunt, de adurentibus minus proprie dici existimavit. Itidem tamen locutus est Celsus lib. 5. cap. 28. sect.

7. *Adurentibus quoque quidam utuntur, quae excedunt, crustaeque eum locum adstringunt*. Porro in MSS. fere omnibus est *exceditur*, vel *exceditur*. In Medico 1. *exuritur*; supraque id verbum posita est littera *r*, ut legatur *exsurit*. Palavicinus correxit, *exuritur*.

jecta tunica exeditur ⁵⁸. Quo facto, siue humor est, profluit; siue quid densius, digitis educitur: tum ulcus sub linamentis sanescit. Sed scilicet curatio brevior est. Medio tumore una linea inciditur ⁵⁹ usque ad tunicam: deinde vitiosus sinus ab integro corpore digito separatur, totusque cum velamento suo eximitur: tum aceto, cui vel salem vel nitrum aliquis adjecit, eluitur; oraeque una futura junguntur; ceteraque eadem, quae in aliis futuris, superinjiuntur: leniter deinde, ne fauces urgeat, deligatur. Si quando autem tunica eximi non potuerit ⁶⁰, intus inspergenda adurentia, linamentisque id eurandum est, & ceteris ⁶¹ pus moventibus.

XIV. Sunt etiam circa umbilicum plura vitia; de quibus, propter raritatem, inter auctores parum constat. Verisimile est autem, id a quoque praetermissum, quod ipse non cognoverat: a nullo id, quod non viderat, fictum. Commune omnibus est, umbilicum indecore promittere: causae requiruntur. Meges tres has posuit: modo intestinum eo irrumperet, modo omentum, modo humorem. Softratus nihil de omento dixit: duobus iisdem adjecit, carnem ibi interdum increscere; eamque modo integram esse, modo carcinomati ⁶² similem. Gorgias ipse quoque omenti mentionem omisit: sed eadem tria causatus, spiritum quoque interdum eo dixit irrumperet. Heron ⁶³ omnibus his quatuor positis, & omenti mentionem habuit, & ejus, quod simul & omentum & intestinum habuerit. Quid ⁶⁴ autem horum sit, his indicis cognoscitur. Vbi intestinum prolapsum est, tumor neque durus, neque molliis est; omni frigore minuitur ⁶⁵; non solum sub omni calore, sed etiam retento spiritu crescit; sonat interdum; atque, ubi resupinatus est aliquis, delapso ⁶⁶ intestino, ipse desidit. Vbi vero omentum est, cetera:

59. Medio tumore una linea inciditur] Hujus loci fidem tuetur Morgagnus, atque hunc dicendi modum Celfo adserit ex simili loco cap. 9. hujus lib. ab interioribus ejus angulis lineas transversas incidere. Adde cap. 7. sect. 8: in superiori palpebra sub pilis istis incidenda linea est: & sect. 1. ejusdem cap. ubi vide adnotationem 8a. Lindenius leg. Medio tumor &c. ut est in Editione an. 1497. Sed & in Edit. an. 1493: & in principe Florentina, & in MSS. Medicis habetur; Medio tumor &c. nisi quod in primo legitur; Medio tum amor, & pro inciditur, videtur.

60. Potuerit] Cod. Medicus I. potuit.

61. Eurandum est, & ceteris] Ita ex Codice modo allato. Alii leg. curandum est ceteris; Lindenius, curandum & ceteris.

62. Carcinomati] In Cod. Mediceo I. carcinomat.

63. Heron] Plerique alii leg. Hieron.

64. Quid] Linden. Quod.

65. Minuitur] Quis frigore contrahitur &c. qui est in intestino. In hernia quoque, si intestinum descendit, tumor frigore omni contrahitur, calore diffunditur; ut est in cap. 18. Tum ratione igitur, tum etiam ex fide Cod. Medici 1. minuitur legendum cum Lindenio. Alii leg. cruminitur; ut est in eodem Mediceo Codice a Palaeologo. Codices ceteri Medici habent non minuitur; Codex alius a Constantino citatus non immittitur.

66. Delapso] Ita habent Editiones antiquae & MSS. Codices, quotquot ego vidi; infraque A a a 3' delo-

tera similia sunt; tumor mollior, & ab ima parte latus, extenuatus in verticem est 67; si quis apprehendit, elabitur. Vbi utrumque est, indicia quoque mista sunt, & inter utrumque mollities. At caro durior est, semperque etiam resupinato corpore tumet, prementique non cedit, prioribus facile cedentibus. Si vitiosa est 68, easdem notas habet, quas in carcinomate exposui. Humor autem, si premitur, circumfluit. At spiritus pressus cedit, sed protinus redit: resupinato quoque corpore tumorem in eadem figura tenet. Ex his id, quod ex spiritu vitium est, medicinam non admittit. Caro quoque, carcinomati similis, cum periculo tractatur: itaque omittenda est. Sana excidi debet; idque vulnus linamentis curari. Humorem quidam vel inciso summo tumore effundunt, & vulnus iisdem linamentis curant. In reliquis variae sententiae sunt. Ac resupinandum quidem corpus esse, res ipsa testatur; ut in utero, sive intestinum, sive omentum est, delabatur. Sinus vero umbilici, tum vacuus, a quibusdam duabus regulis exceptus est 69, vehementerque earum capitibus deligatis, ibi emoritur 70: a quibusdam, ad imum 71 acu trajecta 72, duo lina ducente, deinde utriusque lini duobus capitibus diversae partes adstrictae 73; quod in ura quoque oculi fit: nam sic id, quod supra vinculum est, moritur 74. Adjecerunt quidam, ut, antequam vincirent, summum una linea incidere 75; quo facilius digito demisso, quod illuc irrupisset, depellerent: tum deinde vinxerunt 76. Sed abunde est, jubere spiritum continere, ut tumor, quan-

delabatur & delapsum. Lindenius leg. relapsus; deinde, relabatur, & relapsum.

67. Mollior. & ab ima parte latus, extenuatus in verticem est.] Locos hic ita legitur in Editione Aldina: mollior & ab una parte latus extenuatus in ventrem est; in Gryphiana & aliis nonnullis: mollior ab ima parte latus (vel parte, latus) extenuatus in ventrem est. Sed perperam. Caesarius quoque & Lindenius, cum reliqua verba recte ediderint, non item recte omiserunt alter particulam &, alter vocem latus, quae tamen in antiquis libris reperitur.

68. Si vitiosa est.] In Cod. Mediceo I. Si vitiosa caro est.

69. Exceptus est.] Ita in Codicibus MSS. & in Editionibus vetustis. Lindenius leg. excipitur, ut est in margine Editionis Constantinianae.

70. Ibi emoritur.] In Cod. Mediceo I. ibi emoritur.

71. Ad imum.] In Editione Aldina legitur, id vitium; quod habetur in Cod. Mediceo I. postum a Palavicino supra ad imum.

72. Acu trajecta.] Antea communiter legebatur, acu trajectus; quae lectio MSS. testimonio non caret. Hinc verbum trajecta in Latium receptum est. Mihi erit inter dubia, donec certiore auctoritate firmetur. Nam Codex Mediceus I. quem sequi malui, habet, acu trajecta.

73. Adstrictae.] Continetur eadem constructio, ut supra exceptus est. Ita porro habent MSS. Codices, tum qui supra trajectus tum qui trajecta. Palavicinus correxit, adstringens; & ita legitur in vulgatis libris.

74. Moritur.] Fortasse legendum, emoritur: nam hoc verbum Celsus adhibere solet.

75. Inciderent.] Alii addunt exciderentque, ut est in MSS. Ego secutus sum Lindenium, a quo verbum illud expulsum fuit. Nulla enim causa est scalpello excidendi; cum duo lina totum id secando excident; atque, ut in sinum diviti digitus possit, satis sit, summum tumorem incidere.

76. Vinxerunt.] Constantinus marginali adscripsit, vincirent; & ita edidit Lindenius.

quantus maximus esse potest, se ostendat: tum imam basim ejus atramento notare; resupinatoque homine, digitis tumorem ⁷⁷ eum premere, ut, si quid delapsum non est, manu cogatur: post haec, umbilicum adtrahere, &, qua nota atramenti est, lino vehementer adstringere: deinde partem superiorem aut medicamentis, aut ferro adurere, donec emoriatur: atque, ut cetera usta, ulcus nutrire. Idque non solum ubi intestinum, vel omentum, vel utrumque est; sed etiam, ubi humor est, optime proficit. Sed ante quaedam visenda sunt, ne quod ex vinculo periculum sit. Nam curationi neque infans, neque aut robustus annis, aut senex aptus est; sed a septimo fere anno ad quartumdecimum. Deinde ei corpus idoneum est id, quod integrum est: at quod mali habitus est, quodque papulas, impetigines, similiaque habet, idoneum non est. Levibus quoque tumoribus facile subvenitur: at in eorum, qui nimis magni sunt, curatione periculum est. Tempus autem anni ⁷⁸ & autumnale, & hibernum vitandum est: ver idoneum maxime est: ac prima aestas non aliena est. Praeter haec, abstinere prae die debet. Neque id satis est: sed alvus quoque ei ducenda est; quo facilius omnia quae excesserunt, intra uterum ⁷⁹ confidant.

XV. Aquam iis, qui hydropici sunt, emitti oportere, alias dixi. Nunc, quemadmodum id ⁸⁰ fiat, dicendum est ⁸¹. Quidam autem sub umbilico, fere quatuor interpositis digitis a sinistra parte ⁸²: quidam, ipso umbilico perforato, id facere consueverunt ⁸³: quidam, cute primum adusta, deinde interiore abdomine inciso; quia, quod per ignem divisum est, minus celeriter coit. Ferramentum autem demittitur magna cura habita, ne qua vena incidatur. Id tale esse debet, ut fere tertiam digiti partem latitudo mucronis impleat; demittendumque ita est, ut membranam quoque transeat, qua caro ab interiore parte finitur: eo tum plumbea aut aenea fistula conjicienda ⁸⁴ est, vel recurvatis in anteriorem partem labris, vel in media circumfurgente quadam mora ⁸⁵; ne

77. *Tumorem*] In Cod. Mediceo I. *humorem*: infra vero, pro *humor*, *tumor*. Vtrobique mendum.

78. *Tempus autem anni &c.*] Locus hic ita legitur in Cod. Mediceo I. *Tempus autem anni autumnale &c. hibernum vitandum, ver est idoneum maxime.*

79. *Intra uterum*] Al. *intra alvum*.

80. *Id*] Vox haec deest in Cod. Mediceo I.

81. *Dicendum est*] Caesarius, & alii alii o-mittunt est.

82. *A sinistra parte*] Cod. Mediceus I. habet,

in sinistra parte.

83. *Id facere consueverunt*] In Editionibus omnibus, praeter Lindenianam, deest *id*. In Lindeniana, pro *consueverunt*, est *consueverunt*.

84. *Conjicienda*] Al. *injicienda*.

85. *Vel in media circumfurgente quadam mora*] H. e. impedimento quodam mediae fistulae circumposito. Codex Mediceus I. perperam habet *circumfurgentem*; quod ad cetera verba attinet, nihil variet ab aliis Codicibus. Pantinus alique, Caesario duce, pro *mora* leg. *nodo*. Lindenius ita edidit: *vel eadem circumfurgente quadam remora*.

ne tota intus delabi possit. Hujus ea pars, quae intra ⁸⁶, paulo longior esse debet, quam quae extra; ut ultra interiorē ⁸⁷ membranā procedat. Per hanc effundendus humor est: atque ubi major pars ejus evocata est, claudenda ⁸⁸ demisso linteolo fistula est; & in vulnere, si id ustum non est ⁸⁹, relinquenda. Deinde per insequentes dies circa singulas heminas emittendum, donec nullum aquae vestigium appareat. Quidam tamen etiam non usta cute, protinus fistulam recipiunt, & super vulnus spongiam expressam ⁹⁰ deligant: deinde postero die rursus fistulam demittunt (quod recens vulnus paulum diductum patitur) ut, si quid humoris superest, emittatur: idque bis ita fecisse contenti sunt.

XVI. Nonnumquam autem venter ictu aliquo perforatur; sequiturque, ut intestina evolvantur. Quod ubi ⁹¹ incidit, protinus considerandum est, an integra ea sint; deinde, an iis color suus maneat. Si tenuius intestinum perforatum est, nihil profici posse, jam retuli. Latius intestinum sui potest: non quod ⁹² certa fiducia sit; sed quod dubia spes, certa desperatione sit potior: interdum enim glutinatur. Tum, si utrumlibet intestinum lividum, aut pallidum, aut nigrum est, quibus illud quoque necessario accedit, ut sensu careat, medicina omnis inanis est. Si vero adhuc ea sui coloris sunt, cum magna festinatione succurrendum est: momento enim alienantur externo & insueto spiritu circumdata. Refupinandus autem homo est, coxis erectioribus; &, si angustius vulnus est, quam ut intestina commode refundantur, incidendum est, donec satis pateat: ac, si jam sicciora intestina sunt, perluenda aqua sunt, cui paulum admodum olei sit adjectum. Tum minister oras vulneris leniter diducere ⁹³ manibus suis, vel etiam duobus hamis, interiori membranā injectis, debet: medicus priora semper intestina, quae posteriora prolapsa sunt, condere, sic, ut orbium singulorum locum servet. Repositis omnibus, leniter ⁹⁴ homo concutiendus est: quo fit, ut

86. *Intra*] In Cod. Mediceo I. legitur *intus*; & infra omittuntur duae voces, quae ex-
tra.

87. *Interiorē*] Ita in Editione Lindenii, & in margine Constantinae. Alii leg. *ulteriorē*, ut est in MSS.

88. *Claudenda*] Al. *claudenda*; & ita est in MSS.

89. *In vulnere, si id ustum non est*] In Cod. Mediceo I. deest *id*. Nam ita habetur: *in vulnere* *ustum non est*.

90. *Spongiam expressam*] Ex aqua frigida: quas tres voces, post *spongiam* positas, librarius fortasse omisit, deceptus a prima syllaba consequentis vocis *expressam*. Lindenius post *expressam* ad-

dit *ex aqua frigida vel ex aceto*. Ego tamen, in vitis MSS. nihil in textum intrudere ausus sum. *Spongiam expressam* absolute posita reperitur in lib. 6. cap. 8. loc. 1. sed ibi facile intelligitur ex aqua calida; quia haec verba praecedunt, *fervere oportet vaporem aquae calidae*.

91. *Pbi*] In Codice Mediceo I. ut.

92. *Nam quod*] In eodem Codice, *nam quod*; & infra, *insueto spiritu circumdato*.

93. *Oras vulneris leniter diducere*] Pro *vulneris*, in Cod. Mediceo I. est *ulceris*; pro *leniter*, *leviter*, ut omnes vulgo legunt, praeter Lindenium.

94. *Leniter*] Hic quoque in Cod. Mediceo I. est *leviter*: in aliis vero, ut in vulgari libris, *leni*.

ut per se singula intestina in suas sedes diducantur⁹⁵, & in his⁹⁶ confidant. His conditis, omentum quoque considerandum est: ex quo, si quid jam nigri & emortui est, forfice excidi debet: si quid integrum est, leniter super intestina deduci⁹⁷. Sutura autem, neque summae cutis, neque interioris membranae per se, satis proficit; sed utriusque: & quidem duobus linis⁹⁸ injicienda⁹⁹ est, spissior¹ quam alibi; quia & rumpi facilius motu ventris potest; & non aequè magnis inflammationibus pars ea² exposita est. Igitur in duas acus fila conjicienda³, eaeque duabus manibus tenendae⁴; & prius interiori membranae sutura injicienda est, sic, ut sinistra manus in dexteriore ora, dextra in sinistiore a principio vulneris orsa, ab interiore parte in exteriorem acum immittat⁵: quo fit, ut ab intestinis ea pars semper acum sit, quae reclusa est⁶. Semel utraque parte trajecta, permutandae acus inter manus sunt, ut ea sit in dextra, quae fuit in sinistra, ea veniat in sinistram, quam dextra continuit: iterumque eodem modo per oras immittendae sunt: atque ita tertio & quarto, deincepsque permutatis inter manus acubus plaga includenda. Post haec, eadem fila, eademque acus ad cutem transferendae, similique ratione ei quoque parti sutura⁷ injicienda; semper ab interiore parte acubus venientibus, semper inter manus trajectis: dein glutinantia injicienda. Quibus aut spongiam, aut succidam lanam ex aceto expressam⁸ accedere debere, manifeste-

leniter. Eandem varietatem & paulo infra animadverti, & in fine capitis.

95. *Diducantur*] Distribuantur. Cod. Medicus I. habet *deducantur*; Lindenius reducantur.

96. *In his*] Ita in Cod. Mediceo I. & in Edit. Lindenil. Alii leg. *inibi*.

97. *Deduci*] Explicari. Ita reposui ex Cod. Mediceo I. Alii leg. *diduci*; Lindenius *reduci*.

98. *duobus linis*] Lindenius, & *duobus linis*.

99. *Injicienda*] Olim, cum legeretur *vincienda*, Constantinus Editionis suae margini apposuerat, *facienda*, vel *injicienda*. Lindenius *facienda* probavit: ego *injicienda*, quod est in MSS. Palavicinus autem in *vincienda* mutavit.

1. *Spissior*] Lindenius leg. & *spissior*.

2. *Pars ea*] Voces hae duae desunt in Cod. Mediceo I.

3. *In duas acus fila conjicienda*] In Editionibus 1478. 1493. 1497. & Juntina, in *duabus acus* &c. mendose. Aliqui cum Caelio leg. in *duabus acubus filo trajecti*.

4. *Eaeque duobus manibus tenendae*] Acus scilicet. Alii leg. *eaeque duobus manibus tenendo*. Ego

secutus sum Lindenium. Nec variant haec verba in Cod. Mediceo I. nisi quod legitur *aeque pro eaeque*.

5. *Immittat*] Cod. Medicus I. *mittat*.

6. *Ut ab intestinis ea pars semper acum sit, quae reclusa est*] Ita ex MSS. In Mediceo I. cum verbum sit deesset, Palavicinus apposuit *longe sit*. Illuc olim vulgo legebatur; ut ab intestinis ea pars semper acum longe sit, quae reclusa est. Sed perperam: nam Celsus vult prorsus contrarium. Itaque Constantinus ita legit ex conjectura: ut ab intestinis ea pars semper acum longe sit, quae acuta; propinqua, quae reclusa est. Quam mutationem Lindenius in textum induxit.

7. *Sutura*] Antea legebatur, *utraque sutura*; quae lectio unde orta sit, mihi explicandum est; ut omnes intelligant, cur vocem *utraque* sustulerim: In Cod. Mediceo I. est *sutura*; in ceteris, hujus vocis loco, *utraque*. Quia vero Palavicinus *utraque* addidit in Codice illo, & *sutura* adscriptum est alia manu in quarto, vulgati libri habent *utraque sutura*.

8. *Expressam*] *Al. impressam*: male omnino.

B b b

nifestius est, quam ut semper dicendum sit. Impositis his leniter deligari venter debet.

XVII. r. Interdum tamen vel ex ictu aliquo, vel retento diutius spiritu, vel sub gravi faece, interior abdominis membrana, superiore cute integra, rumpitur. Quod foeminis quoque ex utero saepe evenire consuevit: fitque praecipue circa ilia. Sequitur autem, cum superior caro mollis sit, ut non satis intestina contineat, hisque intenta cutis indecore ⁹ intumescat. Atque id quoque aliter ab aliis ¹⁰ curatur. Quidam enim per acum duobus lineis ad imam basim immisiss sic utrimque devinciunt, quemadmodum & in umbilico, & in uva positum est, ut, quidquid super vinculum est, emoriatur. Quidam medium tumorem excidunt, ad similitudinem myrtacei folii; quod semper eodem modo servandum esse jam posui; & tum oras futura jungunt. Commodissimum est autem, resupinato corpore, experiri manu, qua parte is tumor ¹¹ maxime cedat, quia necesse est, ea parte rupta membrana sit; quaque integra est ¹², ea magis obnitatur: tum, qua rupta videbitur, immit-tendae scalpello duae lineae sunt ¹³, ut, exciso medio, interior mem-brana utrimque recentem plagam habeat; quia, quod vetus est, futura non coit. Loco patefacto, si qua parte membrana non novam plagam, sed veterem habet, tenuis excidenda habena est, quae tantum oras ejus exulceret. Cetera, quae ad futuram, reliquamque curationem perti-nent ¹⁴, supra comprehensa sunt.

2. Praeter haec evenit, ut in quorundam ventribus varices sint, quarum ¹⁵ quia nulla alia curatio est, quam quae in cruribus esse consue-vit, tum eam partem explanaturus, hanc quoque eo differo.

XVIII. Venio autem ad ea, quae in naturalibus partibus circa testi-culos oriri solent: quae quo facilius explicem, prius ipsius loci natu-ra paucis proponenda est. Igitur testiculi simile quiddam medullis ha-bent

9. *Indecore*] Ita in Aldina, nonnullisque aliis Editionibus. Alii leg. *indecora*, ut est in MSS.

10. *Aliter ab aliis*] Lindenius leg. *aliter atque aliter*.

11. *Is tumor*] Codex Medicus primus non habet *is*.

12. *Patefacta est*] Codex modo allatus habet *in-tegrata sit*.

13. *Immittendae scalpello duae lineae sunt*] Eo-dem modo locutus est cap. 9. *ultra lineas*, quas ante fecimus, alias duas lineas &c. ad plagam con-versas immittit. Sensus vero item est: neque cap. 24. *brevis* (tumor) duabus lineis debet, ut medium excidatur. Pro *lineae*, Editiones 1494.

1497. 1524. habent *suridae*: atque ita legunt, sed perperam. Caebarius, Gryphius, Pantinus, Ronsseus, Lindenius; horumque ultimus, pro *immittendae*, *trahendae*, ut est in margine Editionis Constantinae ad interpretationem, an emenda-tionem? In Cod. Mediceo l. *admittendae*; in ceteris, *immittendae*: in omnibus vero, *lineae*, vel *lineae*.

14. *Ad futuram, reliquamque curationem perti-nent*] Cod. Medicus l. hoc loco non discre-pat ab Editione Lindenii, nisi quod habet *perti-nent*. Alii leg. *ad futurae reliquam curationem pertinent*.

15. *Varices sint, quarum &c.*] In cap. 30. *hujus*

bent ¹⁶: nam sanguinem non emittunt, & omni sensu carent: dolent autem in ictibus & inflammationibus tunicae ¹⁷, quibus ii continentur. Dependent vero ab inguinibus per singulos nervos, quos *κρημαστῆρας* Graeci nominant ¹⁸: cum quorum utroque binae descendunt & venae & arteriae. Haec ¹⁹ autem tunica conteguntur tenui, nervosa, sine sanguine, alba, quae *ἐντερωνδῆς* ²⁰ a Graecis nominatur. Super eam valentior tunica est, quae interiori vehementer ima parte inhaeret: *δασύτην* Graeci vocant. Multae deinde membranulae venas & arterias, eosque nervos comprehendunt; atque inter duas quoque tunicas superioribus partibus leves parvulaeque ²¹ sunt. Haecenus propria utrique testiculo & velamenta & auxilia sunt. Communis deinde utrique, omnibusque interioribus sinus est, qui etiam ²² conspicitur a nobis: *ὄρχιδον* Graeci, serotum ²³ nostri vocant. Isque ab ima parte ²⁴ mediis tunicis leviter innexus, a superiore tantum circumdatus est. Sub hoc igitur plura vitia esse consueverunt: quae modo ruptis tunicis, quas ab inguinibus incipere proposui, modo his integris sunt. Siquidem interdum vel ex morbo primum inflammatur, deinde postea pondere abrumpiuntur; vel ex ictu aliquo protinus rumpitur tunica, quae diducere ab inferioribus partibus intestina debuit: tum pondere eo devolvitur, aut omentum, aut etiam intestinum: idque ²⁵ ibi reperta via, paulatim ab inguinibus in inferiores quoque partes nissum ²⁶, subinde nervosas tunicas,

hujus lib. vox *varices* est genere masculino. Hic eandem habes foeminino, nisi, ut suspicor, corrupti sunt MSS.

16. *Simile quiddam medullis habent*] Constantinus haec adnotavit: a *Galeno* 3. *Alimentorum glandulis testes accrescuntur*. Ex quo intelligi potest, quid eum moverit, ut, pro *medulla*, legere mallet, *glandulas*; quod Lindenius in contextum induxit. Sed probandum illi est, non potuisse Celsum scribere *medullis*, ut habent omnes Codices: quod facile non erit. Vide Morgagn. Epist. V.

17. *Dolent autem in ictibus & inflammationibus tunicae*] Lindenius leg. *tunicarum*, ut *dolent* referatur ad testiculos. Sed praeterquam quod veteres Codices, tum Morgagni, tum nostri magno consensu habent *tunicae*, ratio quoque mutationi istae repugnat. Nam, ut observat Morgagnus, testiculos Celsus omni sensu carere dixit. Nunc docet, unde in eorum ictibus & inflammationibus dolor oritur.

18. *Nominant*] Cod. Mediceus I. & VI. *vicant*.

19. *Haec*] Alii leg. *Haec*, ut est in Edit. I.

Constantinus in libri margine habet *Huius*; scilicet testiculorum. Recte Lindenius *Haec*; atque ita est in MSS. nisi quod *Haec* in *Haec* mutatum fuit a Palavicino in Mediceo I.

20. *ἐντερωνδῆς*] Ita edidit Lindenius: & quidem optime. Cod. Mediceus I. habet *ἐγπινδῆς*; Codices III. IV. V. VI. *εγπινδῆς*; II. & VII. *αγγειδῆς*, ut Editiones 1478. 1493. 1497. 1524. Egnatius leg. *ἐντερωνδῆς*; al. *ἐγπινδῆς*; al. *ἐγπινδῆς*.

21. *Leves parvulaeque*] Lindenius leg. *tenues parvulaeque*. Contra eum stant vetores libri, & quos Morgagnus, & quos ego vidi. Nam in his omnibus legitur, *leves parvulaeque*.

22. *Qui etiam*] Cod. Mediceus I. *qui iam*.

23. *Serotum*] Idem Codex hic habet *serotum*: alibi vero *serotum*, vel *serotum*: alicubi *serotum*, vel *serotum*.

24. *Ab ima parte*] Cod. Mediceus I. habet *ad imam partem*.

25. *Idque*] Alii leg. *atque*; Ruellius, ut. Ego idque reposui ex Cod. Mediceo I.

26. *Nissum*] Ita in Editionibus Aldina &

B b b 2

Lin-

cas, & ob id ejus rei patientes ²⁷, diducit. Ἐντερομήλην & ἐπιπλοκήλην Graeci vocant: apud nos intestorum, sed commune his, herniae nomen est. Deinde si descendit omentum, numquam in scroto tumor tollitur, sive inedia fuit, sive corpus huc illucque conversum, aut aliquo modo ²⁸ collocatum: itaque, si retentus est spiritus, non magnopere increvit, tactu vero inaequalis est, & molliis, & lubricus. At si intestinum quoque descendit, tumor is sine inflammatione modo minuitur, modo increvit; estque sere sine dolore, &, cum conquiescit ²⁹ aliquis aut jacer, interdum ex toto desinit ³⁰, interdum sic dividitur, ut in scroto exiguae reliquiae maneat ³¹: at clamore ³², & satietate, & si sub aliquo pondere is homo nifus ³³ est, crescit: frigore omni contrahitur, calore diffunditur; estque tum scroto et rotundum, & tactu laeve: idque, quod subest, lubricum est; si pressum est, ad inguen ³⁴ revertitur; dimissumque, iterum cum quodam quasi murmure devolvitur. Et id quidem in levioribus malis evenit. Nonnumquam autem stercore accepto vastius tumet, retroque compelli non potest: adfertque tum dolorem & scroto, & inguinibus, & abdomini: nonnumquam stomachus quoque affectus primum rufam bilem per os reddit, deinde viridem, quibusdam etiam nigram. Integris vero membranis interdum eam partem humor distringit ³⁵. Atque ejus quoque species duae sunt. Nam vel inter tunicas is increvit ³⁶, vel in membranis, quae ibi circa venas & arterias sunt, ubi eae gravatae oc-

cal-

Lindeniana, & in Codd. Medicis, excepto primo, qui habet *missum*, quod & in Edit. 1. & in duabus pervetustis an. 1493. 1495. & in Junina habetur. Caesarius leg. *dimissum*: quem multi fecuti sunt.

27. *Et ob id ejus rei patientes*] Duae voces ob id referuntur ad *nervos*. Et sane nervosae tunicae diduci possunt, nec valde resistunt. Constantinus vim harum vocum non intellexit, ideoque eas post *diduci* transferre malebat, ut legatur; *Et ejus rei patientes diduci*, ob id *ἐντερομήλην* &c. Lindenius ita edidit: *Et ob id, quod dixi, patientes*. Sed si respexit ad superiorem vocem pariterque, ipse *patulaeque* scripsit, non *Ceifus*. Vide Morgegn. Epist. V.

28. *Aliquo modo*] Ita in MSS. & antiquis Editionibus. Lindenius leg. *alio quovis modo*, ut est in margine Editionis Constantinianae. Ego malui, *alio quo modo*.

29. *Cum conquiescit*] In Cod. Mediceo I. habetur, *cum malitiae conquiescit*: ex Palavicini vero emendatione, *cum nullum est conquiescit*.

30. *Desinit*] In eodem Codice, *desidet*. In margine Edit. Constantinianae, *desinit*.

31. *Sic dividitur, ut in scroto exiguae reliquiae maneat*] Partim in ventrem se recipit, partim in scroto manet. Pro *dividitur*, quod est in MSS. & Editionibus antiquis, Constantinus maluit, *dissolvitur*; Lindenius habet, *minuitur*. Sed fortasse hoc verbum adscriptum est, & subauditur *desinit*.

32. *At clamore*] Ita ex Constantini conjectura, & ex MSS. nisi quod Mediceus I. habet, *Et clamore*. Alii leg. *At si clamore*; Lindenius, *at sub clamore*.

33. *Nifus*] Ita in Cod. Mediceo I. Alii leg. *nixus*.

34. *Ad inguen*] Codex modo allatus habet, *at inguina*: Palavicinus corrigit, *ad inguina*.

35. *Distringit*] Distrabit, distendit. Lindenius leg. *dislensit*, ut olim Constantino placuerat. Constantinus tamen non proisus reject *distringit*.

36. *Is intertunicas*] Pronomen *is* abest a Cod. Mediceo I.

calluerunt. Ac ne ei quidem humori, qui inter tunicas est, una sedes est. Nam modo inter summam & mediam, modo inter mediam & imam consistit. Graeci communi nomine, quidquid est, *ὑποκλῆν* appellant: nostri, ut scilicet 37 nullis discriminibus latis cognitis, haec 38 quoque sub eodem nomine, quo priora, habent. Signa autem quaedam communia si ne, quaedam propria: communia, quibus humor deprehenditur; propria, quibus locus. Humorem subesse discimus 39, si tumor est, nunquam ex toto se remittens, sed interdum levior, aut propter famem, aut propter febriculam, maximeque in pueris: isque mollis est, si non nimius humor subest; at si is vehementer increvit, renititur sicut uter repletus & arcte adstrictus: venae quoque in scroto instantur; & si digito pressimus 40, cedit humor, circumfluensque id, quod non premitur, attollit, & tamquam in vitro cornuve per scrotum apparet; isque, quantum in ipso est, sine dolore est. Sedes autem ejus sic deprehenditur. Si inter summam mediamque tunica est, cum digitis duobus pressimus, paulatim humor inter eos revertens subit: scrotum ipsius albidus est 41; si ducitur, aut nihil, aut parvulum 42 intenditur: testiculus ea parte neque visu, neque tactu sentitur. At si sub media tunica est, intentum scrotum magis se attollit, adeo ut superior coles sub tumore eo delitescat. Praeter haec acque integris tunicis ramex innascitur: *κισσουλῆν* Graeci appellant. Vcnæ intumescent; caecae 43 intortae, conglomerataeque a superiore parte 44, vel ipsum scrotum implent, vel mediam tunicam, vel imam: interdum etiam sub ima tunica, circa ipsum testiculum nervumque ejus, crescunt. Ex his eae, quae in ipso scroto sunt, oculis patent: eae vero, quae mediae

imae-

37. Nostri, ut scilicet &c.] Lindenius leg. *no-*
stri vero, scilicet &c.

38. Haec] Linden. *hoc.*

39. Quibus locus. Humorem subesse discimus &c.] Ita Lindenius; & quidem recte. Alii leg. quibus locis humor subesse dicimus; ut est in MSS. Medicis tamen primus habet, non dicimus, sed dicimus. Codex vero quidam apud Constantinum; quibus locis humorem subesse dicimus; humor sic deprehenditur &c.

40. Pressimus] Pro pressimus, Lindenius tum hic, tunc infra leg. premimus; Ruellius, pressus.

41. Scrotum ipsius albidus est] Ita in antiquis libris & impressis, & MSS. nisi quod in Editione Aldica additur & post *ipsius*. Nihil vox *ipsius* suspecta est. Lindenius variorum conatus est: nam ita edidit: *scrotum remissius & albidius est*. For-

tasse legendum, *scrotum ipsum albidius est*; vel, quandoquidem verbum est Cod. Medicus 1. non habet, *scrotum ipsum albidius, si intenditur &c.*

42. Parvulum] Ita in iisdem antiquis libris. Lindenius reponit *sauculum*; quod idem nonnulli, contempta optimorum Codicum auctoritate, tentarunt in Plinio minore, qui ter habet adverbium hoc; scilicet epist. 14. lib. 8. epist. 17. ejusdem lib. & epist. ultima lib. 9.

43. *Κισσουλῆν* Graeci appellant. Venae intumescent; caecae &c.] Ita ex Codicibus MSS. In Editionibus priscis. pro *caecae*, habetur *hae* quoque. Alii cum Caesario leg. *κισσουλῆν* Graeci appellant, cum venae intumescent. Haec quoque &c. Lindenius, quod ad cetera atinet. Haec Caesarius secutus, pro quoque, reposuit *quandoque*.

44. *A superiore parte*] Ita in Cod. Mediceo L. Alii leg. *ad superiorem partem*.

imaeve tunicae insident, ut magis conditae non aequè quidem cernuntur, sed tamen etiam visui subiectae sunt: praeterquam quod & tumoris aliquid est, pro venarum magnitudine & modo ⁴⁵, & id prementi magis renititur, ac per ipsos venarum toros inaequale est; &, qua parte id est, testiculus magis iusto dependet. Cum vero etiam super ipsum testiculum nervumque ejus id malum increvit, aliquanto longius testiculus ipse descendit, minorque altero sit, utpote alimento amisso. Raro, sed aliquando caro quoque inter tunicas increvit: *σπερμακίλην* Graeci vocant. Interdum etiam ex inflammatione tumet ipse testiculus, ac febres quoque affert; &, nisi celeriter ea inflammatio conquievit, dolor ad inguina atque ilia pervenit, partesque eae intumescunt; nervus ⁴⁶, ex quo testiculus dependet, plenior fit, simulque indurefcit. Super haec, inguen quoque ⁴⁷ nonnumquam ramices implent ⁴⁸: *βυδωρεκίλην* appellant.

XIX. His cognitis, de curatione dicendum est: in qua quaedam communia omnium sunt, quaedam propria singulorum. Prius de communibus dicam. Loquar autem nunc de iis, quae scalpellum desiderant: nam quae vel sanari non possint, vel aliter nutriri debeant, dicendum erit, simul ⁴⁹ ad species singulas venero. Inciditur autem interdum inguen ⁵⁰, interdum scrotum. In utraque curatione homo ante triduum ⁵¹ bibere aquam; pridie abstinere etiam a cibo debet: ipso autem die collocari supinus; deinde, si inguen incidendum est, idque jam pube contegitur, ante radendum est; & tum ⁵², extento scroto, ut cutis inguinis intenta sit, id incidendum sub imo ventre, qua cum abdomine tunicae inferiores committuntur. Aperiendum autem audacter est, donec summa tunica, quae ipsius scroti est, incidatur, perveniaturque ad eam, quae media est. Plaga facta, foramen deorsum versus subest. In id de-

^{45.} *Et modo*] Codex modo allatus habet ac male.

^{46.} *Nervus*] Lindenius leg. *ſ nervus*.

^{47.} *Super haec, inguen quoque &c.*] Cod. Medicus I. ita habet: *Super inguen quæq.* Sed cum q. superinductum sit a Palavicino, videtur aliter scriptum fuisse. In aliis Codicibus additur *eum* post *inguen*.

^{48.} *Ramices implent*] Ita Constantinus ex conjectura, & Lindenius. Olim legebatur, *varices implent*. In MSS. tamen est, non *varices*, sed *varicæ*; in aliis *varicæ*, in aliis *varicæ*, in aliis *varicæ*. Medicus I. habet, *varicæ*, in aliis *varicæ*. Medicus I. habet, *varicæ implentur*. Furtally igitur legendum, *ramices implentur*.

^{49.} *Simul*] Egnatius leg. *simul cum*: & ita est in multis MSS. Ego secutus sum Medicum I. & Editiones priuscas. Alii cum Ruellio leg. *simul ac*.

^{50.} *Interdum inguen*] In Cod. Mediceo I. deest utraque harum vocum: in III. & VI. prior tantum.

^{51.} *Ante triduum*] *Ante* non est praepositio, sed adverbium: *triduum* autem valet *triduo*, quod ipsam habent Codices plerique MSS. sed Medicus vetustior *triduum*, ut est in antiquis Editionibus. Lindenius leg. *ante per triduum*.

^{52.} *Et tum*] In Editione an. 1538. & in Lindeniana omittitur *ſ*. Cod. Medicus I. habet *ſ tunc*.

demittendus est sinistrae manus digitus index, ut diductis intervenientibus membranulis, sinum laxet ⁵³. Minister autem, sinistra manu comprehenso scroto, sursum versus ⁵⁴ eum debet extendere ⁵⁵, & quam maxime ab inguinibus abducere; primum cum ipso testiculo, dum medicus omnes membranas, quae super mediam tunicam sunt, si digito diducere non potest, scalpello abscindat: deinde sine eo, ut is delapsus ipsi plagae jungatur, digitoque inde promatur, & super ⁵⁶ ventrem dum duabus suis tunicis collocetur. Inde, si qua vitiosa sunt, circumcidenda sunt. In quibus cum multae venae discurrant, tenuiores quicquam praecidi protinus possunt: majores vero ante longiore lino deligandae sunt; ne periculose sanguinem fundant. Sin media tunica vexata erit, aut sub ea malum increverit, excidenda erit, sic, ut alte ad ipsum inguen praecidatur. Infra tamen non tota demenda est: nam quod ad basim testiculi vehementer cum ima tunica connexum est, excidi sine summo periculo non potest: itaque ibi relinquendum est. Idem in ima quoque tunica, si laesa est, faciendum est. Sed non a summa inguinis plaga, verum infra paulum ea abscindenda; ne laesa abdominis membrana inflammationes moveat. Neque tamen nimium ex ea sursum ⁵⁷ relinquendum est; ne postea sinuetur, & sedem eidem malo praestet. Purgatus ita testiculus per ipsam plagam cum venis, & arteriis, & nervo suo leniter demittendus est; videndumque, ne sanguis in scrotum descendat; neve concretus aliquo loco maneat. Quae ita fiunt, si venis vinciendo medicus prospexerit. Lina, quibus capita earum continebuntur, extra plagam dependere debebunt: quae, pure orto, sine ullo dolore excident. Ipsi autem plagae injiciendae duae fibulae sunt; & insuper medicamentum, quo glutinetur ⁵⁸. Solet autem ⁵⁹ interdum ab altera ora necessarium esse aliquid excidi, ut cicatrix major & latior fiat. Quod ubi incidit, linamenta super, non fulcienda ⁶⁰, sed leviter ⁶¹ tantum ponenda ⁶² sunt; supraque ea, quae inflammationem repel-

53. *Sinum laxet*] Ita in Editione Lindenii, & in margine Constantiensis; nec aliter legi potest. In Cod. Mediceo I. *sinulaxet*. Alii leg. *sinulaxet*.

54. *Sursum versus*] Codices Medicei vetustiores duo, id est, I. & III. habent *sursum versus*; al. *sursum versus*; al. *sursum versus*.

55. *Eum debet extendere*] Pro eum, videtur legendum id, scilicet scrotum, ut Constantinus & Morgagnus adnotarunt. Nisi quis malit tollere vocem hanc, quae omnino non est necessaria. 56. *Super*] Cod. Mediceus I. *supra*.

57. *Rursum*] Ita in Editione Lindenii. Alii leg. *sursum*; & ita habent Codices MSS. vel *sursum*.

58. *Glutinetur*] Scilicet plaga. Alii leg. *glutinetur*; sed perperam.

59. *Solet autem*] Sic repōsi ex Cod. Mediceo I. Alii omittunt autem.

60. *Non fulcienda*] In Cod. Mediceo I. *fulcienda*; mendose.

61. *Leviter*] Aliqui Codices, *leniter*.

62. *Ponenda*] *Imponenda* Rhodius invenit in Codice quodam MS. Codices Medicei habent po-

pellant, id est, ex aceto vel lana succida, vel spongia: cetera eadem, quae, ubi pus moveri debet, adhibenda sunt. At cum infra incidere oportet, resupinato homine, subjicienda sub scroto sinistra manus est; deinde id vehementer apprehendendum, & incidendum; si parvulum est, quod nocet, modice, ut tertia pars integra, ad sustinendum testiculum, infra relinquantur: si majus est, etiam amplius, ut paulum tantummodo ad imum, cui testiculus insidere possit, integrum maneat. Sed primo rectus scalpellus quam levissima manu teneri debet, donec scrotum ipsum diducat: tum inclinandus mucro est, ut transversas membranas fecer, quae inter summam mediamque tunicam sunt. Ac ⁶³, si vitium in proximo est, mediam tunicam attingi non oportet: si sub illa quoque conditur, etiam illa incidenda est; sicut tertia quoque, si illa vitium tegit. Vbicumque autem ⁶⁴ repertum malum est, ministrum ab inferiore parte exprimere moderate scrotum oportet: medicum, digito manubriolove scalpelli ⁶⁵ diductam inferiore parte tunicam ⁶⁶ extra collocare; deinde eam ferramento, quod a similitudine corvum ⁶⁷ vocant, incidere, sic, ut intrare ⁶⁸ duo digiti, index & medius possint: his deinde coniectis ⁶⁹, excipienda ⁷⁰ reliqua pars tunicae, & inter digitos scalpellus immittendus est, eximendumque aut effundendum quidquid est noxium. Quamcumque autem tunicam quis violavit, illam quoque debet excidere; ac mediam quidem, ut supra dixi, quam altissime ad inguen ⁷¹; imam autem, paulo infra. Ceterum antequam exci-

penenda, sicut vulgati. Celsus porro & *super, ponere* usurpat, & *super imponere*.

63. *Ac*] Antea legebatur *At*. Ego reposui *Ac* ex Cod. Mediceo I.

64. *Vbicumque autem*] Particula autem a ple-riusque omittitur.

65. *Manubriolove scalpelli*] Alii leg. *manubriolove scalpello*. In Cod. Mediceo I. habetur, *manubriolove scalpelli*; atque ita Constantinus & Lindenius recte legunt.

66. *Diductam inferiore parte tunicam*] Olim legebatur; *diductam inferiorem partem tunicae*; ut est in MSS. plerisque omnibus; sed profero mendose. Constantinus *tunicae* reponendum censuit. Lindenius plura mutavit. Ita enim edidit: *diducta inferiore parte tunicae*. Ego, quod attinet ad verba illa, *inferiore parte tunicam*, Lindenium secutus sum: sed malui *diductam* retinere, ut ad tunicam referatur. Cod. Mediceus I. habet, *diducta inferiorem tunicam*: Palaevicinus vero addidit *partem*, &, pro *tunicam*, *tunicae* reposuit.

67. *Corvum*] Ita Constantinus legendum con-

jecit; ita edidit Lindenius. Alii leg. *curvum*; quemadmodum ego inveni in MSS.

68. *Ut intrare*] Aliqui cum Egnatio leg. *ut in eandem intrare*; al. *ut in eadem intrare*: nimirum ex glossamata.

69. *Coniectis*] Ex Codex a Constantino alius, in quo est *confectis*, & si quis alius ita habet, corruptus est; nec debuit lectionem istam probare Lindenius. In Codicibus Vaticanis Meliceisque est, *conjectis*. Conji- cendi autem intus digiti sunt, ut scalpellus inter eos immitti possit. Vide Morgagn. Epist. VI.

70. *Excipienda*] Ita in omnibus antiquis Editionibus & MSS. Lindenius leg. *incidenda*.

71. *Ut supra dixi, quam altissime ad inguen*] Ex verbis illis, quae supra sunt: *ex istenda erit, sic, ut alte ad inguen istum praecidatur*; quem locum designat Celsus ipse per ea verba, *ut supra dixi*; Constantinus hic quoque reponit *ad inguen*, pro *ad inguen*, ut alii legunt, & omnes habent MSS. Codices. Lindenius Constantinum sequitur; ego utrumque.

cidantur, hae quoque vinciri lino summae debent 72; & ejus lini capita extra plagam relinquenda sunt, sicut in aliis quoque venis, quae id requirerint. Eo facto, testiculus intus reponendus est: oraque scroti futuris inter se committendae; neque paucis, ne parum glutinentur, & longior fiat curatio; neque multis, ne inflammationem augeant. Atque hic quoque videndum est, ne quid in scroto sanguinis maneat: tum imponenda glutinantia sunt. Si quando autem in scrotum sanguis defluxit, aliquidve concretum ex eo decidit, incidi subter 73 id debet; purgatoque eo, spongia, acri aceto madens, circumdari. Deligatum 74 autem vulnus omne, quod ex his causis factum est, si dolor nullus est, quinque primis diebus non est resolvendum, sed bis die tantum aceto irroranda lana vel spongia 75: si dolor est, tertio die 76 resolvendum; & ubi fibulae sunt, hae incidendae; ubi linamentum, id immutantandum 77 est; rosaeque & vino madefaciendum id, quod imponitur. Si inflammatio increfcit, adjiciendum prioribus cataplasma ex lenticula & melle; vel ex malicorio, quod in austero vino coctum sit; vel ex his mistis. Si sub his inflammatio non conquirit 78, post diem quintum multa calida aqua vulnus fovendum, donec scrotum ipsum & extenuetur, & rugosius fiat: tum imponendum cataplasma ex triticea farina, cui resina pinea adjecta sit: quae ipsa, si robustus curatur, ex aceto; si tener, ex melle coquenda sunt. Neque dubium est, quodcumque vitium fuit 79, si magna inflammatio est, quin ea, quae pus movent, imponenda sint. Quod si pus in ipso scroto ortum est, paulum id incidi debet, ut exitus detur; linamentumque eatenus imponendum est, ut foramen tegat. Inflammatione finita, propter nervos propiore

re

72. *Vinciri lino summae debent*] Alii leg. *summe*, ut est in MSS. Medicis I. II. IV. V. VII. (in III. enim & VI. desit vox haec); Palavicinus, in *summa*; Lindenius, *summa cura*. Ego *summae* reposui ex Constantino; id est, *summa parte*, ad inuen. *Summum* autem eodem modo usurpatur in lib. 8. cap. 9. sect. 1. *linamentum*, aut ali-
quid ex pericillo, quod *summum lino fit devindum*.

73. *Subter*] Cod. Mediceus I. *super*.

74. *Deligatum*] Ita in MSS. & in Editione Lindenii. Alii leg. *deligatur*; idemque verbis illis, *scissum est*, sententiam concludunt.

75. *Aceto irroranda lana vel spongia*] Deligantur omnia huiusmodi vulnera, spongia aut succida lana ex aceto expressa prius imposita; ut colligitur ex cap. 16. Lana igitur vel spongia, quae imposita est, quibus diebus vulnus non resolvatur, bis

die aceto irroranda. Nam *ex dum madet, praefecti*, inquit lib. 5. cap. 26. sect. 23. *itaque, ut inorsus, non est committendum*. Constantinus Codicem addidit, qui, pro *irroranda*, habet *irrorandum*. Lindenius leg. *aceto irroranda, lana vel spongia imposita*. Ego contra meos Codices nihil addo, nihilque muto.

76. *Tertio die*] Al. *tertia die*. Ego reposui *tertio die*, ut est in Cod. Mediceo I. Nam dies fere masculino genere apud Celsum reperitur.

77. *Immutandum*] Ita in MSS. & in Edit. I. Alii leg. *mutandum*.

78. *Conquiritur*] Cod. Mediceus I. *conquiritur*, 79. *Vitium fuit*] Olim legebatur, *vitium fuit*, ut habet Codex Mediceus I. Lindenius reposuit *vitium fuit*. In multis Codicibus legitur, *vitium est*.

re ⁸⁰ cataplasmate, dein cerato utendum est ⁸¹. Haec proprie ad ejusmodi vulnera pertinent: cetera, & in curatione, & in victu, similia iis esse debent, quae in alio quoque vulnerum genere praecepimus.

XX. Iiis propositis ad singulas species veniendum est. Ac si cui parvulo puero intestinum descendit, ante scalpellum experienda vinctura ⁸² est. Fascia ejus rei causa fit, cui imo ⁸³ loco pila assuta est ex panniculis facta, quae ad repellendum intestinum ipsi illi subjicitur: deinde reliqua fasciae pars arte circumdatur. Sub quo faepe & intus compellitur intestinum, & inter se tunicae glutinantur. Rursus, si aeras proccesit, multumque intestini descendisse ex tumore magno patet, adjiciunturque dolor & vomitus ⁸⁴; quae ex stercore, ex cruditate ⁸⁵ co delapso, fere accidunt; scalpellum adhiberi sine perniciem non posse, manifestum est: levandum tantummodo malum, & per alias curationes extrahendum est. Sanguis mitti ex brachio debet: deinde, si vires patiuntur, imperanda tridui abstinentia est; si minus, certe pro vi corporis quam longissima. Eodem ⁸⁶ vero tempore superhabendum cataplasma ex lini semine, quod ante aliquis ex mulso decoxerit. Post haec, & farina hordeacea cum resina injicienda; & is demittendus ⁸⁷ in solum aquae calidae, cui oleum quoque adiectum sit; dandumque aliquid cibi levis, calidi ⁸⁸. Quidam etiam alvum ducunt. Id deducere ⁸⁹ aliquid in ferotum potest, educere ex eo non potest. Per ea vero, quae supra scripta sunt, levato malo, si quando alias dolor reverterit, eadem erunt facienda ⁹⁰. Sine dolore quoque si multa intestina prolapsa sunt, sec-

⁸⁰ *Proxiore*] Alii leg. *priore*; & ita est in Cod. Mediceo I. Codex VI. habet *proprie*; ceteri, *proxiore*, ut edidit Lindenius. Posterius certe cataplasma emollit, ideoque nervis idoneum est: primum vero reprimat. Vide Morgagni. Epist. V.

⁸¹ *Utendum est*] Verbum *est* omititur in Cod. Mediceo I.

⁸² *Vinctura*] Alii leg. *junctura*, ex frequentia illa syllabarum *in* & *ui* commutatione.

⁸³ *Imo*] AL. *una*.

⁸⁴ *Dolor & vomitus*] Lindenius leg. *dolores & vomitus*. In Codicibus sine multis habetur *dolores*; cum tamen particula *&* desit in iisdem, *dolores* videtur men-lose scriptum esse pro *dolor &*, ut est in Mediceo I. & in Editionibus antiquis.

⁸⁵ *Ex cruditate*] Alii leg. *& ex cruditate*, ut habet Codex Mediceus I. Alii cum Caesario, *per cruditatem*. Ego sic reposui ex Codicibus II. IV. V. VII. In III. & VI. legitur, *& cruditate*.

⁸⁶ *Eodem*] Cod. Mediceus vetustior habet *Et*. ⁸⁷ *Is demittendus*] Lindenius leg. *ipse demittendus*.

⁸⁸ *Levis, calidi*] In Editionibus antiquis, & in Mediceo I. aliisque MSS. legitur, *levis calidi*. Constantinus malebat *levis*; quod & ego probavi. Lindenius vero ita edidit: *levis & calidi*.

⁸⁹ *Deducere*] Plerique Egnatium sequuntur, qui edidit, *ducere*. Ego *deducere* retinui, quod sit in MSS. Hanc autem vim hoc loco habere videtur, ut motum ex superioribus ad inferiora significet. Ceterum etiam pro simpliciter *ducere* sumi potest.

⁹⁰ *Eadem erunt facienda*] In Cod. Mediceo I.

ita habetur: *eodem modum valere qm erunt facienda*: ubi videtur aliquid ex margine in contextum irrepsisse. Pro *modum valere qm*, Palavicinus reposuit *omnia*.

secari supervacuum est: non quo non excludi a seroto possint ⁹¹; nisi tamen id inflammatio prohibuit; sed quo repulsa inguinibus immorentur, ibique tumore excitent, atque ita fiat mali non finis, sed mutatio. At in eo ⁹², quem scalpello curari oportebit, simul atque ad mediam tunicam, vulnus in inguine factum pervenerit, duobus hamulis ea juxta ipsas oras apprehendi debebit, dum ductis ⁹³ omnibus membranulis medicus eam liberet ⁹⁴. Neque enim cum periculo laeditur ⁹⁵, quae excidenda ⁹⁶ est; cum intestinum esse, nisi sub ea, non possit. Vbi ducta autem erit, ab inguine usque ad testiculum incidi debebit, sic, ne is ipse ⁹⁷ laedatur; tum excidi. Fere tamen hanc curationem puerilis aetas, & modicum malum recipit. Si ⁹⁸ vir robustus est, majusque id vitium est, extrahi testiculus non debet, sed in sua sede permanere. Id hoc modo fit. Inguen eadem ratione usque ad mediam tunicam scalpello aperitur; eaque tunica eodem modo duobus hamis excipitur, sic, ut a ministro ⁹⁹ testiculus eatenus contineatur, ne per vulnus exeat: tum ea tunica deorsum versus scalpello inciditur; sub eaque index digitus sinistrae manus ad imum testiculum demittitur, eumque ad plagam compellit: deinde dextrae manus duo digiti, pollex atque index, venam & arteriam & nervum tunicamque eorum a superiore tunica diducunt. Quod si aliquae membranulae prohibent, scalpello resolvuntur, donec ante oculos tota jam tunica sit. Excisis, quae excidenda sunt, repositoque testiculo, ab ora quoque ejus vulneris, quod in inguine est, demenda habenula paulo latior est; quo major plaga sit, & plus creare carnis possit.

XXI. 1. At si omentum descendit, eodem quidem modo, quo supra scriptum est, aperiendum inguen, diducendaeque tunicae sunt: consideran-

91. Non excludi a seroto possint] Caesarius habet, non claudi seroto possint; Egnatius alique multi, excludi a seroto non possint.

92. At in eo] In Cod. Mediceo I. deest At; infraque, pro dum, est cum.

93. Diuidit] In vulgatis legitur eductis; in MSS. deductis. Ego reposui diuidit.

94. Liberos] Al. liberat.

95. Neque enim cum periculo laeditur] Ab hamis tunicam laedentibus nullum periculum est, quia tunica illa excidenda est. Lindenius leg. Neque enim nisi cum periculo laeditur; & ante cum Constantinus non nisi inferendum putaverat. Quibus nullo modo assentendum est.

96. Excidenda] Aliqui variare conati sunt, ut Constantinus scribit, legentes incidenda; sed sine causa. Nam si incidenda tunica est, illud quo-

que sequitur, ut excidenda sit, ex cap. praecedenti. Quumcumque autem tunicam quis violaverit, illam quoque debet excidere. Itaque hic quoque incidendi debetis; tum excidi, ut est paulo infra. Lindenius tamen incidenda recipere non dubitavit; quod ullone in Codice inveniit, nescio. Mei quidem omnes habent excidenda.

97. Is ipse] Alii cum Caesario omittunt vocem is; alii leg. his ipse, ut est in Cod. Mediceo I. Sed legendum is ipse; & ita Editio I. multique Codices habent.

98. Si] Linden. Siu.

99. A ministro] Lindenius leg. a sinistra; scilicet hamo. Sed perperam. Tunica hamis excipienda, non testiculus, qui nullo modo laedi debet. Vide Morgagn. Epist. VI.

derandum autem est, majorne is modus¹, an exiguus sit. Nam quod parvulum est, super inguen² in alvum³ vel digito vel averso specillo⁴ repellendum est: si plus est, sinere oportet dependere, quantum ex utero prolapsum est; idque adurentibus medicamentis illinere, donec emoriatur & excidat. Quidam hic quoque duo lina acu trajiciunt, binisque singulorum capitibus diversas partes adstringunt; sub quo aequae, sed tardius emoriatur⁵. Adjicitur tamen hic quoque celeritati, si omentum super vinculum illinitur medicamentis, quae sic exedunt, ne erodant⁶: *ενηλα* Graeci vocant⁶. Fuerunt etiam, qui omentum forfice praeciderent: quod in parvulo non est necessarium: si majus est, potest profusione sanguinis facere; siquidem omentum quoque venis quibusdam, etiam majoribus illigatum est. Neque vero, si discisso⁷ ventre id prolapsum⁸ forfice praeciditur, cum & emortuum sit, & aliter tutius avelli non possit, inde huc exemplum transferendum est. Vulnus autem curari, si relictum⁹ omentum est, futura debet: si id amplius fuit, & extra emortuum est¹⁰, excisis oris, sicut supra propositum¹¹ est.

2. Si vero humor intus est, incidendum est, in pueris quidem, inguen; nisi in his quoque id¹² liquoris ejus major modus prohibet: in viris vero, & ubicunque multus humor subest, scrotum. Deinde, si inguen.

1. *Si major*] Lindenius leg. *ejus modus*.

2. *In alvum*] Idem leg. in *uterum*. Sane & paulo infra, & saepe alibi *uterum* Celsus pro *alvum* usurpavit. Alicubi MSS. variant, ut cap. 14. ubi vide adnotat. 79. Hic vero ad unum omnes habent in *alvum*.

3. *Averso specillo*] Pro *averso*, Stephanus & Lindenius leg. *adverso*: quae duae voces, ut alias dixi, saepe inter se commutantur in MSS. Mediceus I. alique melioris notae Codd. hoc loco habent *averso*; nec aliter legendum est. Etiam cap. proximo Stephanus *averso specillo* habet cum plerisque, ubi *adverso* recte edidit Lindenius, Mediceo I. aliisque MSS. multis suffragantibus.

4. *Emoriatur*] Ita in omnibus antiquis libris. Lindenius leg. *emolitur*.

5. *Quae sic exedunt, ne erodant*] In Cod. Mediceo I. *quae sic excedunt, ne erodant*: mendose. Lindenius leg. *quae exedunt, nec erodunt*.

6. *Ενηλα* Graeci vocant] Cod. Mediceus I. & Editiones antiquiores, *ενηλα*; Codices ceteri Medicei, *ενηλα*; Editio Aldina *ενηλα*, Graecis litteris. Lindenius alique, praedante Caesario, leg. *ενηλα*. Vide lib. 5. cap. 19. sect. 18. & quae ibi adnotavi. Bortallie tamen tres hae voces ad-

ditae sunt ex interpretatione, olim marginal adscriptae.

7. *Discisso*] Codices MSS. & Editiones veteres habent *discisso*. Lindenius, Constantinus secutus, correxit, *discisso*. Sed fortasse legendam, *percusso*. Vido adnotat. 69. lib. 5. cap. 16. sect. 17.

8. *Id prolapsum*] Scilicet omentum. Lindenius leg. *id, quod prolapsum est*.

9. *Relictum*] Capite idem 19. *Neque tamen nimium ex ea (membrana) rursus relinquendum est*. Alii, referente Constantino, leg. *relictum*: atque ita edidit Lindenius. Sed in antiquis Editionibus legitur, ut in Cod. Mediceo I. *relictum*. Aliqui Codices habent *rejektum*.

10. *Si id amplius fuit, & extra emortuum est*] Pro *fuit*, multi MSS. habent *fuit*. In Mediceo I. ita legitur: *si amplius fuit, & extra ortum est*.

11. *Propositum*] Cod. Mediceus I. *positum*.

12. *Id*] Hanc vocem, quam alii omittunt, sed Constantinus reperit in suo Codice, ego ex omnium fere MSS. fide restitui. Mediceus I. pro: *id* habet *et*.

inguen incisum est, eo ¹³ protractis tunicis, humor effundi debet: si scrotum, & sub hoc protinus vitium est, nihil aliud quam humor effundendus ¹⁴, abscindendaque membranæ ¹⁵ sunt, si quæ eum continuerunt; deinde eluendum id ex aqua, quæ vel salem adjectum, vel nigrum habeat: si sub media, imæve tunica, totæ eae extra scrotum collocandæ, excidendæque sunt.

XXII. Ramex autem, si super ipsum scrotum est, adurendus est tenuibus & acutis ferramentis, quæ ipsis venis insiguntur; cum eo, ne amplius quam has urant; maximeque, ubi inter se implicatæ glomerantur, eo ferrum id admovendum est; tum super farina ex aqua frigida subacta injicienda est; utendumque ¹⁶ eo vinculo, quod idoneum esse ani curationibus posui; tertio die lenticula cum melle imponenda est: post, ejectis crustis, ulcera melle purganda, rosa implenda, ad cicatricem ¹⁷ aridis linamentis perducenda sunt. Quibus vero super mediam tunicam venæ tument, incidendum inguen est, atque tunica promenda ¹⁸, ab eaque venæ digito vel manubriolo scalpelli separandæ. Qua parte vero inhaerebunt, & ab superiore & ab inferiore parte lino vinciendæ, tum sub ipsis vinculis præcidendæ, reponendusque testiculus est. At ubi supra tertiam tunicam ramex insedit, mediam excidi necesse est. Deinde, si duæ tresve venæ tument, & ita pars aliqua obsidetur, ut major eo vitio vacet ¹⁹, idem faciendum, quod supra scriptum est; ut & ab inguine ²⁰, & a testiculo deligatæ venæ præciantur, isque condatur. Sin totum id ramex obsederit, per plagam demittendus digitus index erit, subjiendusque venis, sic, ut paulatim eas protrahat ²¹; eaque adducendæ ²², donec is testiculus par alteri fiat: tum fibulæ oris sic injiciendæ ²³, ut simul eas quoque venas comprehendant. Id hoc modo fit. Acus ab exteriori parte oram vulneris perforat: tum non per ipsam venam, sed per membranam ejus immittitur,

13. Ea] In multis MSS. ea.

14. Effundendus] Ita ex Cod. Mediceo I. Codices alii habent *effundendus*; ex quorum aliquo verbum est Palavicinus addidit in l. Hinc in vulgatis libris, *est effundendus*.

15. Membranæ] Stephani Editio habet *membranulæ*.

16. Tejienda est, utendumque &c.] Cod. Mediceus I. *incienda, utendumque*.

17. Ad cicatricem] Linden, & ad cicatricem.

18. Promenda] Alii ex depravatis Codicibus leg. *promovenda*. Sub fine quoque hujus capituli habetur *media tunica promenda*.

19. Ut major eo vitio vacet] Haec Linden! le-

sio confirmatur testimonio Codicis Medicei I. Alii leg. *ut majore vitio vacet*; sed nonnulli, ut testatur Constantius, reponunt *major*.

20. Ut & ab inguine] Ita legitur in Cod. Mediceo I. In aliis MSS. & in omnibus vulgatis libris omittitur particula &.

21. Eas protrahat] Alii omittunt vocem *eas*, quæ est in MSS. & in Editione I.

22. Eaque adducendæ] Antea legebatur, *neque adducendæ*; quod est a Palavicino. Ego sic reposui. Nam in Cod. Mediceo I. habetur, *eaeque adducendæque*; in ceteris, *eaeque adducendæ*.

23. Injiciendæ] Alii leg. *inciendæ*; alii *vinciendæ*; sed perperam.

tur, per eamque in alteram oram compellitur. Venae vulnerari non debent ²⁴, ne sanguinem fundant. Membrana semper inter has venas est, ac neque periculum affert, & filo comprehensa ²⁵ illas abunde tenet. Itaque etiam satis est, duas fibulas esse. Tum venae, quaecumque protractae sunt, in ipsum inguen averso specillo compelli debent ²⁶. Solvendi fibulas tempus, inflammatione finita, & purgato vulnere, est; ut una simul & oras & venas cicatrix devinciat. Vbi vero inter imam tunicam & ipsum testiculum nervumque ejus ramex ortus est, una curatio est, quae totum testiculum abscindit. Nam neque ad generationem quidquam is confert, & omnibus indecore, quibusdam etiam cum dolore dependet. Sed tum quoque inguen incidendum; media tunica promenda, atque excidenda ²⁷ est; idem in ima faciendum; nervusque, ex quo testiculus dependet, praecidendus ²⁸: post id venae & arteriae ad inguen lino deligandae, & infra vinculum abscindendae sunt.

XXIII. Caro quoque, si quando inter tunicas increvit ²⁹, nihil dubii est, quin eximenda sit: sed id, ipso scroto inciso, fieri commodius est. At si nervus induruit, curari res neque manu ³⁰, neque medicamento potest. Vrgent enim febres ardentes, & aut virides, aut nigri vomitus; praeter haec, ingens sitis, & linguae aspritudo; fereque a die tertio spumans bilis alvo cum rosione redditur: ac neque ³¹ assumi facile cibus, neque contineri potest: neque multo post extremae partes frigescent, tremor oritur, manus sine ratione extenduntur; deinde in fronte frigidus sudor, eumque mors sequitur.

XXIV. Vbi vero in ipso inguine ramex est, si tumor modicus est, femel incidi; si major, duabus lineis debet, ut medium excidatur: deinde, non extracto testiculo, sicut intestinis quoque prolapsis interdum fieri,

²⁴. Venae vulnerari non debent] Codex Medicus I. vena vulnerari non debet: deinde vero, fundat.

²⁵. Comprehen[s]a] Membrana videlicet. In Cod. Mediceo I. est *comprehen[s]o*: Palavicinus vero corrigit, *comprehen[s]as*; & ita legitur in vulgatis libris. Ego *comprehen[s]a* reposui ex aliis MSS.

²⁶. Aver[s]o specillo compelli debent] Aver[s]o, legendum esse, non, ut veteres Editiones habent, *aver[s]o*, supra a nobis propositum est. Nunc addo, *comprehen[s]i* mendose item esse in iisdem Editionibus; & *compelli* legi debere ex MSS. & Lindenii Editione. Nequa tamen hic locus omnino recte se habet in Editione illa; sed, sicut in Caesariana quoque & in aliis pluribus, prava interpretatione laborat. Nam verba ita dividuntur:

quaecumque protractae sunt in ipsum inguen, aver[s]o specillo &c.

²⁷. Excidenda] Codex Medicus I. habet incidenda.

²⁸. Praecidendus] Idem Codex addit est.

²⁹. Increvit] Ita Lindenius. Alii leg. *increvit*, ut est in Cod. Mediceo I. Codices alii habent *crevit*. Cap. 18. sine ulla Codicum varietate legitur; aliquando *caro* quoque inter tunicas increvit.

³⁰. Neque manu] Hae duae voces desunt in Cod. Mediceo I.

³¹. At neque] Sic reposui, cum in aliis MSS. sit, *at neque*; in aliis, *ad neque*. Vulgati habent, *Atque neque*.

fieri docui, colligendae venae, vinciendaque, ubi tunicis inhaerebunt, & sub his nodis praeacidendae ³² sunt. Neque quidquam novi curatio vulneris ejus requirit.

XXV. 1. Ab his ad ea transeundum est, quae in cole ipso fiunt. In quo si glans nuda est, vultque aliquis eam decoris causa tegere, fieri potest: sed expeditius in puero, quam in viro; in eo, cui id naturale est, quam in eo, qui quarundam gentium more circumciscus est; in eo, cui glans parva juxtaque eam cutis spatiosior, brevis ipse coles est ³³, quam in quo contraria his sunt. Curatio autem eorum, quibus id naturale est, ejusmodi est. Cutis circa glandemprehenditur & extenditur, donec illam ipsam condatur; ibique deligatur: deinde, juxta pubem, in orbem tergo inciditur, donec coles nudetur; magnaque cura caveatur, ne vel urinae iter, vel venae, quae ibi sunt, incidantur. Eo facto, cutis ad vinculum inelinatur, nudaturque circa pubem velut circumciscus; eoque linamenta dantur ³⁴, ut caro increseat, & id impleat: fatisque velamenti supra latitudo plagae praestat ³⁵. Sed, donec cicatrix sit, vincitum esse id debet; in medio tantum relicto exiguo urinae itinere. At in eo, qui circumciscus est, sub circulo glandis scalpello diducenda cutis ab interiore cole est. Non ita dolet, quia, summo soluto, diduci deorsum usque ad pubem manu potest; neque ideo sanguis profuit. Resoluta autem cutis rursus extenditur ultra glandem: tum multa frigida aqua fovetur; emplastrumque circa datur ³⁶, quod valenter inflammationem reprimat; proximisque diebus, & prope a fame victus est ³⁷, ne forte eam partem satietas excitet. Vbi jam sine inflammatione est, deligari debet a pube usque circum: super glandem autem

32. Sub his nodis praeacidendae] Cod. Medicus non habet vocem nodis.

33. Juxtaque eam cutis spatiosior. brevis ipse coles est] Ita Lindenius restituit locum hunc, qui in prioribus Editionibus & in MSS. corruptus est. Nam legebatur: juxtaque eam cutis, spatiosior vero ipse coles est. Lindenii lectio probabilis videri potest: fortasse tamen particulam vero aliquis retinendam censuit, hoc modo, brevis vero &c. vel brevior ex ea faciendum, non brevis.

34. Haec linamenta dantur] Ita magno consensu libri veteres habent, tum vulgati, tum etiam MSS. neque video quid sit in hac lectione, cur eam non probemus. Atamen Constantinus legere malebat, sed, ex eoque linamenta dantur. Lindenius vero ita voluit: tum suae linamenta dantur.

35. Praestat] Cod. Justinus & Lindenius et legunt hunc locum: & id impleat, juxtaque velamen-

ti supra latitudo plagae praestat. Ego, mutata interpolatione, praestat, quod est in MSS. & in Editionibus antiquis, retineri posse existimaui.

36. Emplastrumque circa datur] Lindenius leg. emplastrumque circumdatur, ut in Codicibus Constantinianis. Codices Medicei & Vaticani cum vetustis Editionibus habent, emplastrumque circa datur.

37. Proximisque diebus abstineret, donec prope a fame victus esset] Ita in MSS. in quibus verba aliqua deesse videntur post diebus. Lindenius sic reposuit: proximisque diebus abstineret, donec prope a fame victus esset. Haec sane videtur esse Celsi sententia; sed, quantum ex antiqua scriptura colligitur, alii ille verbis eam expressit. In Cod. Mediceo I. Palavirius & in ut mutavit (unde & veteres Editiones habent us prope) atque abstineret addidit post victus est. Ego Celsi verba desiderari malui, quam aliena ei tribuere.

autem, aduerso ³⁸ emplastro imposito, induci. Sic enim fit, ut inferior pars glutinetur; superior ita sanescat, ne inhaereat.

2. Contra, si glans ita contexta est, ut nudari non possit (quod vi-
tium Graeci *φισσωρι* appellant) aperienda est: quod hoc modo fit. Sub-
ter a summa ora, cutis inciditur recta linea usque ad frenum; atque ita
superius tergus relaxatum, cedere retro potest. Quod si parum sic pro-
fectum est, aut propter angustias, aut propter duritiem tergoris, pro-
tinus triangula forma cutis ab inferiore parte excidenda est, sic, ut ver-
tex ejus ad frenum, basis in tergo extremo sit. Tum superdanda lina-
menta sunt, aliaque medicamenta quae ad sanitatem perducant. Neces-
sarium autem est, donec cicatrix sit, conquiescere: nam ambulatio, at-
terendo ulcus sordidum reddit.

3. Infibulare quoque adolescentulos interdum vocis ³⁹, interdum va-
letudinis causa quidam consueverunt ⁴⁰: ejusque haec ratio est. Cutis,
quae super glandem est, extenditur, notaturque utrimque a latribus
atramento, qua perforetur ⁴¹; deinde remittitur. Si super glandem
notae reuertuntur, nimis apprehensum est, ultra notari debet: si glans
ab his libera est, is locus idoneus fibulae est. Tum, quae notae sunt,
cutis acu filum ducente transiit ⁴², ejusque fili capita inter se deli-
gantur, quotidieque id movetur, donec circa foramina cicatriculae
fiant. Vbi eae confirmatae sunt, exempto filo fibula additur ⁴³, quae,
quo levior ⁴⁴, eo melior est. Sed hoc quidem saepius inter superua-
cua, quam inter necessaria est.

XXVI. 1. Res vero interdum cogit emoliri manu urinam, cum illa
non redditur, aut quia senectute iter ejus collapsum est, aut quia cal-
culus, vel concretum aliquid ex sanguine intus se opposuit: ac medio-
cris quoque inflammatio saepe eam reddi naturaliter prohibet. Idque ⁴⁵
non in viris tantummodo, sed in foeminis quoque interdum necessarium
est.

38. *Aduerso*] Codex Medicus I. & alii mul-
ti habent *averso*.

39. *Interdum vocis*] Aliqui his duas voces
omittunt. Et sane Medicus I. nonnullique alii
Codices eas non habent. Errandi libraris causa
hoc loco eadem fuit, quae saepe alibi: proxi-
mum scilicet incisum, quod per eandem vocem
inchoatur.

40. *Consueverunt*] Codex Medicus I. *consue-
verunt*; deinde, *ejus*, pro *ejuque*.

41. *Perforetur*] Al. *perforatur*.

42. *Transiit*] Cod. Medicus I. *transfertur*.

43. *Additur*] Lindenius leg. *inditur*, ut ha-

bet Codex quidam apud Constantinum. Cod-
ices Medicei habent *additur*, itemque Vaticanus;
supra vero *exempto*, non, ut edidit Lindenius,
exempto. Vide quae adnotavi ad lib. 6. cap. 6.
sect. 31.

44. *Leuior*] Rhodius de Acla cap. 6. inter-
pretatur, *lacrivata*.

45. *Idque*] H. e. emoliri manu urinam. Sea-
liger refert ad ea, quae proxime antecedunt,
eam reddi naturaliter prohibet; & in fine periodi
tolli duo illa verba *necessarium est*; quae, ut
ipse putat, ex glossamata inserta sunt. Sed ni-
hil movendum videtur.

Ergo aeneae fistulae sunt 46; quae 47, ut omni corpori, ampliori minorque sufficiant, ad mares, tres; ad foeminas, duae medico habendae sunt: ex virilibus 48 maxima, decem & quinque digitorum; media, duodecim; minima, novem: ex muliebribus 49 major, novem; minor, sex. Incurvas vero esse eas paulum, sed magis viriles oportet, laevesque admodum; ac neque nimis plenas, neque nimis tenues. Homo tum resupinus eo modo, quo in curatione ani figuratur 50, super subsellium aut lectum collocandus est. Medicus autem a dextro latere, sinistra quidem manu colem masculi continere, dextra vero fistulam demittere in iter urinae debet: atque ubi ad cervicem vesicae ventum est, simul cum cole fistulam inclinatam in ipsam vesicam compellere, eamque, urina reddita, recipere. Foemina brevius urinae iter, simul & rectius habet 51; quod mammulae 52 simile, inter imas oras super naturale positum, non minus saepe auxilio eget, aliquanto minus difficultatis exigit 53. Nonnumquam etiam prolapsus in ipsam fistulam calculus, quia 54 subinde ea extenuatur, non longe ab exitu inhaerescit. Eum, si fieri potest, oportet evellere 55, vel oriculario specillo, vel eo ferramento, quo in sectione calculus protrahitur. Si id fieri non

46. *Aeneae fistulae sunt*] Aliqui leg. *abeneae* &c. In Codicibus Mediceis, excepto primo, ita habetur: *abeneae* (in III. & VI. *enes*) *tenues fistulae sunt*.

47. *Quae*] Lindenius leg. *caequae*.

48. *Ex virilibus*] Vulgo hinc alia sententia inchoatur: infra vero legitur, *decem & quinque est digitorum*. In Codice sane Mediceo I. ita habetur: *X. & V. i digitorum*: sed est mollius omititur in III. & aliis multis; ut haec quoque pendeat a verbo *habendae*.

49. *Ex muliebribus*] In aliquibus Codicibus & in Edit. an. 1493. aliaque nonnullis, *ex muliebribus*: quod ego non adnotassem, nisi idem hoc mendum rursus apparuisset in Editione Almoeveniana, quumvis Lindenius recte ediderit, *ex muliebribus*.

50. *Eo modo, quo in curatione ani figuratur*] Modus iste neque propositus a Caelo usquam est, neque huc aptus esset; ut egregie animadvertit Morgagnus. Atque ego quidem varietatem in MSS. aliam non inveni, praeterquam *curationem*, pro *curatione*, in Mediceo I. Quid in suis MSS. habuerit Lindenius, mihi compertum non est: sed ita edidit: *eo modo, quo in curatione calculi figuratur*. Verum Morgagnus non videtur verisimile, voluisse Caelum gravi illa, ac molesta,

minimeque hic necessaria ratione segrum componi, quae sectione proxima describitur. Itaque suspicatur, vel alterius curationis nomen ab ipso fuisse positum, vel haec verba ex annotatione aliquas in contextum irrepsisse.

51. *Brevius urinae iter, simul & rectius habet*] Sic emendavit Lindenius corruptam aliorum lectionem, *brevius urinae similiter, & rectius iter habet*; ejusque emendationem Codex Medicus I. non parum confirmat, in quo ita est: *brevius urinae similiter & rectius habet*. Codices Medicei ceteri habent; *brevius urinae similiter rectius* (III. & VI. *erectus*) *iter habet*.

52. *Mammulae*] Lindenius leg. *cornuculae*. Sed omnes mei Codices habent *mammulae*, ut alii legunt. Vide Morgagn. Epist. V.

53. *Aliquanto minus difficultatis exigit*] Postulat. Ita in Editionibus antiquis, & in Vaticanis Mediceisque Codicibus. Lindenius leg. *sed aliquanto minus difficultatis exhibet*; ut est in margine Editionis Constantinae.

54. *Quia*] Vulgo legitur, *qui*. Morgagnus ex conjectura malebat *quia*, vel *quae*; quorum primum a veteri Codice comprobatum invenit. Codex quoque Medicus I. habet *quia*. Itaque sic reposui.

55. *Evellere*] Al. *vellere*.

D d d

non potuit, cutis extrema quamplurimum attrahenda, &, condita glande, lino vincienda est: deinde a latere recta plaga coles incidendus, & calculus eximendus est: tum cutis remittenda. Sic enim fit, ut incisum colem integrā pars cutis contegat, & urina naturaliter profluat.

2. Cum vesicae vero, calculique facta mentio sit; locus ipse exigere videtur, ut subjiciam, quae curatio calculosis, cum aliter succurri non potest, adhibeatur. Ad quam festinare, cum praeceptum sit, nullo modo convenit. Ac neque omni tempore, neque in omni aetate, neque in omni vicio id experiendum est: sed solo vere; in eo corpore, quod jam novem annos, nondum quatuordecim excessit; & si tantum mali subest ⁵⁶, ut neque medicamentis vinci possit, neque etiam trahi posse videatur ⁵⁷, quominus interposito aliquo spatio interimat. Non quo non interdum etiam temeraria medicina proficiat; sed quo saepius utique in hoc fallat, in quo plura & genera & tempora periculi sunt. Quae simul cum ipsa curatione proponam. Igitur, ubi ultima experiri statutum est, ante aliquot diebus victu corpus praeparandum est: ut modicos, ut salubres cibos, ut minime glutinosos assumat, ut aquam bibat. Ambulandi vero inter haec exercitatione utatur ⁵⁸, quo magis calculus ad vesicae cervicem descendat. Quod an inciderit, digitis quoque, sicut in curatione docebo, demissis cognoscitur. Vbi ejus rei fides est, pridie is puer in jejuniis continendus est; & tum loco calido curatio adhibenda, quae hoc modo ordinatur. Homo praevalens & peritus in sedili alto confidit, supinumque eum & aversum ⁵⁹, super genua sua coxis ejus collocatis, comprehendit; reductisque ejus cruribus, ipsum quoque jubet, manibus ad suos poplites datis, eos, quam maxime possit, attrahere; simulque ipse sic eos continet. Quod si robustius corpus ejus est, qui curatur, duobus sedilibus junctis, duo valentes insidunt; quorum ⁶⁰ & sedilia & interiora crura inter se deligantur, ne diduci possint: tum is super duorum genua eodem modo collocatur; atque alter, prout confedit, sinistrum crus ejus, alter dextrum, simulque ipse poplites suos attrahit. Sive autem unus, sive duo continent, super humeros ejus suis pectoribus incumbunt. Ex quibus evenit, ut

inter

⁵⁶. *Tantum mali subest*] In Cod. Mediceo L. legitur, *tantum mali est*.

⁵⁷. *Neque etiam trahi posse videtur*] Ita in vulgatis libris. Codex Mediceus I. habet, *neque eum trahi* &c. reliqui sex, *neque eum cum trahi* &c.

⁵⁸. *Ambulandi vero inter haec exercitatione utatur*] Eadem forma lib. 4. cap. 4. sect. 3. dicit, *Exercitatio quoque ambulandi currendique necessarium*:

ubi omnes veteres Codices consentiunt. At hic Mediceus I. ita habet: *ambulatione utatur*.

⁵⁹. *Aversum*] Plerique leg. *adversum*: sed perperam; ut quis intelligere potest.

⁶⁰. *Quorum*] Et in Cod. Mediceo I. & in Editione Lindenii, & in margine Constantinae legitur *quorum*. Alii leg. *que*; sed non recte.

inter ilia sinus super pubem sine ullis rugis sit extensus, &, in angustum compulsa vesica, facilius calculus capi possit. Praeter haec, etiamnum a lateribus duo valentes obijciuntur, qui circumstantes, labare ⁶¹ vel unum vel duos, qui puerum continent, non sinunt. Medicus deinde, diligenter unguibus circumcisis, atque sinistra manu, duos ejus digitos ⁶², indicem & medium, leniter prius unum, deinde alterum in anum ejus demittit; dextraeque digitos super anum abdomen leniter imponit; ne, si utrimque digiti circa calculum vehementer concurrerint, vesicam laedant ⁶³. Neque vero festinanter in hac re, ut in plerisque, agendum est; sed ita, ut quam maxime id tuto fiat: nam laesa vesica nervorum distentiones cum periculo mortis excitat. Ac primum circa cervicem quaeritur calculus: ubi repertus ⁶⁴, minore negotio expellitur. Et ideo dixi, ne curandum quidem, nisi cum hoc indicis suis cognitum est. Si vero aut ibi non fuit, aut recessit retro, digiti ad ultimam vesicam dantur; paulatimque dextra quoque manus ejus ultra translata subsequitur. Atque ubi repertus est calculus; qui necesse est in manus incidat; eo curiosius deducitur, quo minor laeviorque est; ne effugiat, id est, ne saepius agitanda vesica sit. Ergo ultra calculum dextra semper manus ejus opponitur ⁶⁵; sinistrae digiti deorsum eum compellunt ⁶⁶, donec ad cervicem pervenitur. In quam, si oblongus est,

61. *Labare*] Alii leg. *levare*; alii, *levare*, ut est in multis MSS. Medicus I. habet *labare*, quod proxime accedit ad *labare*, quod est in Editione Lindenii & in margine Constantinensi.

62. *Aque sinistra manu, duos ejus digitos*] Loco huic manifeste corrupto nondum medicina inventa est, ut mihi quidem videtur. Palavicinus tollit vocem *ejus*, & *sinistra manu* in *sinistrae manus* vertit. Sed remedium minus idoneum est, quia pericula atque in constructione ista redundat. Lindenius tollit etiam particulam hanc, & leg. *sinistrae manus duos digitos*: quae lectio nihil habet offensivis; sed fortasse nimia mutatio est, neque ullo MS. Codice confirmatur. Remedium aliud Constantinus adest ex Codice nescio quo, ut legatur; *sedes, atque sinistrae manus duos digitos*. Sed Codicis illius fides nobis suspecta est, quod in Vaticani Mediceique verbi *sedes* vestigium nullum apparet: contra vox *ejus* utique in illis habetur. Quoniam igitur emendationes istae videntur esse ex conjectura, juxta me quoque divinare. Fortasse legendum est, *unamque* (vel *aque una*) *sinistra manu, duos ejus digitos* &c. quemadmodum cap. 29. dixit; *Hoc occidere usus Medicus, unamque manus indicem digi-*

tum primum debet inferere &c. Porro digitos, qui in hac curatione in anum demittendi sunt, oleo ungi debere, Paulus quoque Aegineta scribit in lib. 6. cap. 60. idque adeo necessarium visum est Lindenio, ut, cum a Caelso praetermissum non crederet, verba quae statim sequuntur, ita immutavit: *indicem & medium, leniter prius unctis oleo, in anum ejus demittere*. Sed illa quidem verba suae fidei Morgagnus restituit ex multis antiquis libris, cum quibus omnes Medici Vaticani-que consentiunt.

63. *Laedans*] Lindenius, *laedat*.

64. *Ubi repertus*] Al. *ibi repertus*.

65. *Ejus opponitur*] Ita in Cod. Mediceo I. & antiquis Editionibus. In alia Codicibus, *eius opponit*. Lindenius leg. *ei se opponit*.

66. *Sinistrae digiti deorsum eum compellunt*] Pro compellunt, in Edit. 1. est compellunt; unde in Editionibus 1493. 1497. 1524. & Aldina factum est, *compellit*. Lindenius leg. *sinistra eum compellit deorsum digitis*; quod minus probandum. Vetus quidem Codex a Constantino allatus habet, *sinistrae digiti eum compellit*: at nostri omnes, *sinistrae digiti deorsum eum compellunt*.

est, sic compellendus est, ut pronus exeat ⁶⁷; si planus, sic, ut transversus sit; si quadratus, ut duobus angulis fideat; si altera parte plenior, sic, ut prius ea, qua tenuior sit, evadat. In rotundo nihil interesse, ex ipsa figura patet; nisi, si laevior altera parte est, ut ea antecedeat. Cum jam eo venit, incidi super vesicae cervicem juxta anum cutis plaga lunata usque ad cervicem vesicae debet ⁶⁸, cornibus ad coxas spectantibus paulum: deinde ea parte, qua refima plaga est ⁶⁹, etiamnum sub cute altera transversa plaga facienda est, qua cervix aperiat; donec urinae iter pateat, sic, ut plaga paulo major, quam calculus sit. Nam, qui metu fistulae ⁷⁰ (quam illo loco *καρπυδα* Graeci vocant ⁷¹) parum patrefaciunt, cum majore periculo eodem revolvuntur: quia calculus

67. Ut pronus exeat] Quia minorem plagam requirit, quam si erectus exiret. Male Constantinus, contra veteres Codices, ut ne pronus exeat; quam lectionem Lindenius esse secutus. Vide Morgagni. Epist. V. Verba quoque illa ut duobus angulis fideat, quae sequuntur, Constantinus recte explicuisse non videtur. Tota haec res exposita est in Epistola viri doctissimi mihi quae amissimam Iosephi Torelli, quae habetur in huius Operis calce.

68. Incidi super vesicae cervicem juxta anum cutis plaga lunata usque ad cervicem vesicae debet] Sic reposui ex Constantini emendatione. Nam vetus lectio, ut incidi.....debeat, nullo modo sustineri potest. Nec vero MSS. Codices habent *debeat*, sed debet; quamvis in illis sit, ut incidi. In Mediceo III. & in VI. deest verbum debet: in I. a Palavicino mutatum est in *debeat*; idque in Codice IV. postea receptum, ab eo ad primam, omnesque vetustas Editiones permansit. Fortasse tamen neque Constantinus, particulam ut ejicendo, frustrat vitium omne. Nam, ut animadvertit Morgagni, verba illa, super vesicae cervicem, supervacua videri possunt; quia, quo loco incidenda cutis sit, apparet ex sequentibus, juxta anum.... usque ad cervicem vesicae: aut, si tres illae voces retineantur, vox certe vesicae altero loco redundat. Haec vox ut ferri posset, Palavicinus in Cod. Mediceo I. ipsius addidit de suo, itaque leg. usque ad cervicem ipsius vesicae. Lindenius vero ita edidit: ut super vesicae cervicem sit, juxta anum incidi cutis plaga lunata usque ad cervicem vesicae debet. Sed hanc lectionem Morgagni non probat, quod idem bis dicatur: Cum jam eo venis, & ut super vesicae cervicem sit. Ego libenter legerim; incidi juxta anum cutis plaga lunata usque ad cervicem vesicae

debet. Nam, super vesicae cervicem, aliud fortasse non est, quam explanatio voculae praecedentis eo, ex margine adscita.

69. Qua refima plaga est] Quia lunatae plagae sinus est. Ita hunc locum restitui ex Cod. Mediceo I. praecedente Cocchio in additamentis ad dissectionem de Anatome. Vide etiam Morgagni. Epist. VII. In vulgatis libris legitur, qua strigissima plaga est; ut est in eodem Codice a Palavicino. Alii Codices habent, qua stragissima plaga est.

70. Metu fistulae] Vicus intelligit, non, ut cum Caesario multi opinati sunt, urinae iter. Quare perperam Pantinus & Constantinus meatum fistulae ex eodem Caesario reposuerunt.

71. Quam ille loco *καρπυδα* Graeci vocant] Locum incertissimae lectionis. Qui vocem *fistulae* pro urinae itinere acceperunt, ut supra dixi, *αποθυς* legunt cum Caesario; *καρπυδα*, Ruellius, Lindenius, *αποθυδα*. In Cod. Mediceo I. & Editionibus antiquioribus est *corhyada*; in Codd. II. III. IV. & VII. *choriada*; in V. *coriada*; in VI. *choryada*; in Editione Aldina *carpyada*, per Graecae litteras. Ego *carpyada* legendum suspicor; vocemque *rhya* librarius syllaba eo auxisse, quod eadem syllaba proxime antecedit. Ita lib. 2. cap. 1. Graeci *κλυστρος* habet Cod. Mediceus I. pro Graeci *κλυστρος*. *καρπυδα* autem nominatur, quia per eam humor, urina scilicet effluit. Itaque hoc vocabulum usurpatum in quodam oculi vitio, cap. 7. sect. 5. *πατεσις foramen*, per quod postea semper humor descendit; *carpyada* Graeci vocant. Quoniam iter humoris, qui ex fistula effluit urinae iter occupante, urina est, hinc vox *αποθυδα* videtur a quibusdam formata. Quid autem vox *corhyada* significet, negat vir eruditus Caesarius, se ab idoneis Scriptoris discere potuisse.

culus iter, cum vi promitur, facit, nisi accipit: idque etiam perniciosus est, si figura quoque calculi, vel asperitudo aliquid eo contulit. Ex quo & sanguinis profusio, & distentio nervorum fieri potest: quae si quis evasit, multo tamen patientiorem fistulam habiturus est rupta cer-vice, quam habuisset, incisa. Cum vero ea patefacta est ⁷³, in conspectum calculus venit: in cuius colore nullum discrimen est ⁷³. Ipse, si exiguus est, digitis ab altera parte propelli, ab altera protrahi potest: si major, injiciendus a superiore ei parte uncus est ⁷⁴, ejus rei causa factus. Is est ad extremum tenuis, in semicirculi speciem retusae latitudinis; ab exteriori parte ⁷⁵ laevis, qua corpori jungitur; ab interiori asper, qua calculum attingit. Isque longior potius esse debet: nam brevis extrahendi vim non habet ⁷⁶. Vbi injectus est, in utrumque latus inclinandus est, ut appareat, an calculus teneatur ⁷⁷; quia, si apprehensus est, ille simul inclinatur. Idque eo nomine opus est ⁷⁸, ne, cum adduci uncus coeperit, calculus intus effugiat, hic in oram vulneris incidat, eamque convulneret. In qua re, quod periculum esset, jam supra posui ⁷⁹. Vbi satis teneri calculum patet, eodem pene

73. Cum vero ea patefacta est] Cervix scilicet. Ex MSS. Mediceis nullus, praeter primum, habet vocem *ea*, quae item in vulgatis libris omititur. Lindenius leg. Cum via patefacta est; Almetovenius, Cum via perfecta est. Vide Morgagni. Epist. I. in Celsum.

73. In cuius colore nullum discrimen est] Omnes vulgati libri & plerique ex MSS. habent, in cuius corpore nullum discrimen est. Sed sententia falsa est. Itaque Lindenius ita mutavit: in cuius corpore multum discrimen est; & quo magis conjecturam suam lectori probaret, aliam infra mutationem induxit, rescriptisque *Idea*, pro *Ipse*. Ego ex Mediceis primo & tertio, & ex nonnullis aliis Codicibus reposui *colore*; quod Constantinus quoque in suo Codice reperit, nec improbabili. Non dicit Celsus, omnes calculos ejusdem esse coloris; sed nihil interesse, cuius coloris calculus sit. Eadem loquendi forma usus est in lib. 5. cap. 26. sect. 28. Si id dubium est, & ex acuto telo plaga est, ea transversa commodior est: si ex retuso & gravi, nullum in figura discrimen est.

74. Injiciendus a superiori ei parte uncus est] Codex Mediceus I. ita habet: injiciendus a superiore parte uncus est. Alii tamen Codices habent: injiciendus a superiori ei parte &c. ut vulgo legitur.

75. Ab exteriori parte] Lindenius habet interiori. Sed legendum exteriori, ut Almetovenius

animadvertit; nec aliter est in antiquis Editionibus, inque MSS. nisi quod Mediceus I. habet exteriori; quod magis probavi, quis & in eodem MS. Codice, & in aliis quoque infra habetur interiori, non, ut in vulgatis libris, interiori.

76. Brevis extrahendi vim non habet] Ita in MSS. Veteres Editiones non habent particulam *non*. Quibus deceptus Constantinus legendum putavit: brevior extrahendi vim habet. Duos enim uncos fuisse: majorem alterum, quo calculus atrahebatur; alterum minorem, quo extraheretur. Lindenius leg. brevior extrahendi vim non habet.

77. Ut appareat, an calculus teneatur] Antea legebatur, ut appareat calculus, & teneatur; ut est in MSS. plerisque omnibus. Sed, ut appareat calculus, quid opus est, uncum in utrumque latus inclinare? cum praesertim calculus jam in conspectu sit, ut supra dictum est. Quid porro facit inclinatio ista ad eum tenendum? In Cod. Mediceo I. ita habetur: ut appareat calculus teneatur. Ego particulam *an* addidi ex conjectura; quae particula coaluisse cum praecedenti syllaba videtur. Hanc autem esse Celsi sententiam, manifestum est ex iis quae sequuntur, maximeque ex verbis aliis; Vbi satis teneri calculum patet.

78. Idque eo nomine opus est] Ita in Editione Lindenii, & in Mediceo I. aliisque MSS. Perperam sibi leg. Idque eo ultimo opus est.

79. Posui] Al. proposui.

pene momento triplex motus adhibendus est: in utrumque latus; deinde extra, sic tamen, ut leniter id fiat ⁸⁰, paulumque primo calculus attrahatur: quo facto, attollendus uncus extremus est, uti intus magis maneat, faciliusque illum producat. Quod si quando ⁸¹ a superiore parte calculus parum commode comprehendetur ⁸², a latere erit apprehendendus. Haec est simplicissima curatio. Sed varietas rerum quasdam etiamnum animadversiones desiderat. Sunt enim quidam non asperi tantummodo, sed spinosi quoque calculi, qui per se quidem delapsi in cervicem, sine ullo periculo eximuntur: in vesica vero, non tuto vel hi conquiruntur, vel attrahuntur; quoniam, ubi illam convulnerunt, ex distentione nervorum mortem maturant; multoque magis, si spina aliqua vesicae inhaeret, eamque, cum duceretur ⁸³, duplicavit. Colligitur autem eo, quod difficilius urina redditur, in cervice calculum esse; eo, quod cruenta destillat, illum ⁸⁴ esse spinosum: maximeque id sub digitis ⁸⁵ quoque experiendum ⁸⁶ est, neque adhibenda manus, nisi id constitit ⁸⁷. Ac tum quoque leniter intus digiti obiciendi, ne violenter promovendo convulnerent ⁸⁸: tum incidendum. Multi hic quoque scalpello usi sunt. Meges (quoniam is infirmior est, potestque in aliqua prominentia incidere, incisioque super illam ⁸⁹ corpore, qua cavum subest, non secare, sed relinquere, quod iterum incidi necesse sit) ferramentum fecit rectum, in summa parte labrosum, in ima semicirculatum acutumque. Id receptum inter duos digitos, indicem ac medium, super pollice imposito sic deprimebat, ut simul cum carne, si quid ex calculo prominebat, incideret: quo consequebatur, ut

80. *Pl. leniter id fiat*] In Cod. Mediceo I. id leniter ut fiat.

81. *Quod si quando*] Ita ex Codice modo allato. In aliis MSS. legitur, *Quod aliquando*: in vulgatis libris, *Quod si aliquando*, ex Palavicini emendatione.

82. *Comprehendetur*] Al. *comprehendatur*; Lindenius *comprehenditur*. Ego secutus sum Codicem MSS. & priscos Editiones.

83. *Ducitur*] Lindenius, *deducitur*.

84. *Illum*] Cod. Mediceus I. habet *eum*.

85. *Id sub digitis*] Haec est communis lectio: atque ita sine legitur in Cod. Mediceo primo & in quarto; sed ex Palavicini emendatione. Scriptum enim erat in primo quidem, *sub his digitis*, in quarto autem, sicut in reliquis quinque, *sub his digitis*. Corrigendum reor, *subiectis digitis*. Sic paulo infra, *inter subiectus digitos esse*. sect. 4. *virgini subiecti digiti* tanquam masculo, mulieri per na-

turale ejus debet.

86. *Experiendum*] Al. *experimentum*, ut est in Editione Caesatii.

87. *Constitit*] Lindenius leg. *confisit*: sed minus bene. Vide Morgagn. Epist. V.

88. *Leniter intus digiti obiciendi, ne violenter promovendo convulnerent*] Cod. Mediceus I. ita habet: *leniter prout modo convulnerent*. Palavicinus, *leniter intus digiti obiciendi, ne violenter promovendo convulnerent*. Quam lectionem omnes vulgo sequuntur. Codices ceteri Medicei *leniter* (VI. *leniter*) *intus* (III. & VI. *intus*) *digiti obiciendi, ne violenter promovendum convulnerent*.

89. *Super illam*] Constantinus leg. *super illa*; ut in aliquo prominentia sit casus quartus pluralis: & quidem rectius, ut ego puto. Nam verbum *incidit*, cum *incurrere* significat, construitur fere cum quarto casu & praepositione *in*.

ut semel, quantum satis esset, aperiret. Quocumque autem modo cervix patefacta est ⁹⁰, leniter extrahi, quod asperum est, debet; nulla, propter festinationem, vi admota.

3. At calculus arenosus, & ante manifestus est; quoniam urina quoque redditur arenosa: & in ipsa ⁹¹ curatione; quoniam inter subiectos digitos neque aequae leniter renititur ⁹², & insuper dilabitur ⁹³. Item molles calculos, & ex pluribus minutisque, sed inter se parum adstrictis, compositos indicat urina, trahens ⁹⁴ quasdam quasi squamulas. Hos omnes, leniter permutatis subinde digitorum vicibus, sic oportet adducere ⁹⁵, ne vesicam laedant, neve intus aliquae dissipatae reliquiae maneant, quae postmodum curationi difficultatem faciant ⁹⁶. Quidquid autem ex his in conspectum venit, vel digitis, vel unco eximendum est. At ⁹⁷ si plures calculi sunt, singuli protrahi debent; sic tamen, ut, si quis exiguus supererit, potius relinquatur: siquidem in vesica difficulter invenitur, inventusque celeriter effugit. Ita longa inquisitione vesica laeditur, excitatque inflammationes mortiferae; adeo ut quidam non secti ⁹⁸, cum diu frustra per digitos vesica agita-

90. *Cervix patefacta est*] Ita ex Morgagni conjectura; quam ego certissimam iudico. Cod. Medicus I. habet, *cervix a parte facta est*; ceteri, *cervix ea parte facta est*, ut plerique vulgo legunt. Pro *facta*, Ruellius edidit *fracta*: Constantinus *secta*, vel *patefacta* legendum censuit; quorum primum Lindenius probavit, ediditque, *cervix ea parte secta est*.

91. *Quoniam urina quoque redditur arenosa: & in ipsa &c.*] In vulgatis libris legitur, quoniam & (Lindenius omittit &) urina, quae redditur, arenosa est: & in ipsa &c. Aliter in MSS. Nam Mediceus I. habet, *quoniam urina quoque redditur arenosa: in ipsa*; alii, *quoniam & urinam quoque redditur arenosam, & in ipsa*. Satis apparet, cur ego ita mutarim.

92. *Neque aequae leniter renititur*] Ejice leniter, & hunc locum sanum habebis. Quomodo autem adverbium illud huc pervenerit, ex Cod. Mediceo I. intellexisse mihi videor. Nam verbum *renititur* non est in Codice illo: verisimile autem est, *leniter* mendose esse pro *renititur*. In aliis Cod. habetur, *neque aequae leniter renititur*: nimirum quod *leniter* vel supra *renititur* positum fuisse, vel margini adscriptum, ut sit ubi Codices variant. Lindenius legit, ex Constantini emendatione, *neque aequae, sed leniter renititur*.

93. *Dilabitur*] Omnes veteres libri, tum impressi, tum MSS. habent *dilatatur*: sed viden-

tur mendosi. Itaque secutus sum Lindenii lectionem, quae idoneam sententiam reddit.

94. *Incidua urina, trahens &c.*] Sic reposui ex Cod. Mediceo I. cujus nullum hic vitium est, nisi in litteris non bene divisis. Nam ita habet: *indicatur intrahens*. Palavicinus locum non correxit, sed corripuit: nam & *se* addidit, & supra, ex molles calculus fecit molles calculos scapello, & compositus ex compositis; ut legere-tur, item molles calculos scapello, & ex pluribus minutisque, sed inter se parum adstrictis compositus indicatur, in se attrahens &c. nec aliter habent Editiones antiquae, nisi quod scapello omittunt. In aliis Codicibus ita habetur: *Item molles calculos scapello, & ex pluribus sed inter se parum adstrictis indicatur in attrahens* (in aliquibus *attrahens*): &c. Lindenius leg. *Item molles calculos, & ex pluribus minutisque, sed inter se parum adstrictis, compositos indicat urina, secum trahens &c.*

95. *Adducere*] Alii leg. *adducere*. Ego reposui *adducere*, ut est in Cod. Mediceo I. & in margine Editionis Constantinianae.

96. *Faciunt*] Cod. Mediceus I. *faciunt*.

97. *At*] Idem Codex, *Ac*.

98. *Quidem non secti*] Otium legebatur, *quidem secti*, ut est in Cod. Mediceo I. Sed quid mirum, si secti aliqui, agitata diutius, dum calculus quaeritur, vesica, decedant, cum etiam non agita-

agitata, decesserint. Quibus accedit etiam, quod exiguus calculus ad plagam urina postea promovetur, & excidit 99. Si quando autem is major non videtur, nisi rupta cervice, extrahi posse, findendus est: cujus repertor Ammonius, ob id *λιδωρῆς* cognominatus est. Id hoc modo fit. Vncus injicitur calculo, sic, ut facile eum concussum quoque teneat, ne is retro revolvatur: tum ferramentum adhibetur crassitudinis modicae, prima parte tenui, sed retusa, quod admotum calculo, & ex altera parte 3 ictum, eum findit 4; magna cura habita, ne aut ad ipsam vesicam ferramentum 5 perveniat, aut calculi fractura ne quid incidat.

4. Hae vero curationes in foeminis quoque similes sunt; de quibus tamen parum proprie quaedam dicenda sunt 6. Siquidem in his, ubi parvulus calculus est, scalpellus supervacuus est; quia is urina in cervicem compellitur 7; quae & brevior, quam in maribus, & laxior est. Ergo & per se saepe excidit, & si in primo 8, quod est angustius, inhae-

agitata multi eorum intendant? In aliis Codicibus habetur, quidam non fecit, vel sequuti. Ita que Lindenio magis accedo, qui leg. quidam non fecit. Id enim probat, quasi periculosum sit longa ista calculi inquisitio, quod ipsa interdum, nulla alia causa accedente, mortem attulerit.

99. Ad plagam urina postea promovetur, & excidit] Alii leg. ad plagam urina postea promovetur, excidit; ut est in Cod. Mediceo 1. Sed rectius, ut mihi videtur, in aliis Codicibus, promovetur & excidit. Sic igitur reposui.

r. Ob id] Lindenius leg. qui ob id.

2. Concussum] Ubi ferramento, quo findendus est, percutitur. Sunt qui mallent, concussus, si Constantino credimus: sed minus recte. Nam calculus ferramento quatitur, non uncus. Lindenius leg. concussum, quod item rejiciendum.

3. Tenui, sed retusa, quod admotum calculo & ex altera parte] Haec verba non extant in MSS. Medicis, praeterquam in primo, in quo tamen ita leguntur: tenui sed retusius quod admodum calculo ex altera parte. Palavicinus correxit: tenui sed retusa quod admodum calculum ex altera parte, atque ita habetur in Editione 1. & in aliis pervevisti. Pro admodum calculum, Celsarius reposuit admotum calculum. Lindenius denique ita edidit: tenui, sed retusa, quod admotum calculo, & ex altera parte: quem sequor.

4. Ictum, eum findit] Vocem eum, quae

omittitur in omnibus vulgicis libris, ego ex MSS. restitui. Ex ista eum findit, quod est in Mediceo 1. Palavicinus fecit itum findit. Lindenius leg. itum, findit.

5. Ferramentum] Alii per ferramentum: sed perperam.

6. De quibus tamen parum proprie quaedam dicenda sunt] Adverbium parum redundat; eademque, opinor, ratione in contextum irrepit, quae leviter, de quo paulo supra. Nam Codex Mediceus 1. habet, non tamen parum, sed parum dumtaxat, pro tamen, quod rectum est. Codices ceteri & tamen & parum habent. Lindenius leg. de quibus parum, proprie tamen &c. ut est in margine Edit. Constantinianae.

7. Quia is urina in cervicem compellitur] Ita edidit Lindenius: eique ratio suffragatur, & ferre etiam Codex Mediceus 1. in quo habetur; quia si urina cervicem compellitur. Lineola illa supra urina est a Palavicino; atamen non obscuris indicibus apparet, etiam antea tale aliquid fuisse. Itaque urinam videtur esse pro urina in. Alii leg. quia is urinam in cervicem non compellitur: ut est in Codicibus Medicis ceteris. Codex quidam apud Constantinum habet, quia eum urina in cervicem compellit.

8. In primo] Ita in MSS. & in Editionibus antiquis. Nisi mendum subest, in primo positum est quod in primo urinae itinere; ut Constantinus interpretatur: Idemque Celsus significat, quod sect. 1. hujus cap. ubi dixit, non longe ab exitu inhae-

inhaeret, eodem tamen unco sine ulla noxa educitur. At in majoribus calculis necessaria eadem curatio est. Sed virgini subijci 9 digiti tamquam masculo, mulieri per naturale ejus¹⁰ debent. Tum, virgini quidem, sub ima sinistiore ora; mulieri vero, inter urinae iter & os pubis, incidendum est, sic, ut utroque loco plaga transversa sit. Neque terreri convenit, si plus ex muliebri corpore sanguinis profluit.

4. Calculo evulso, si valens corpus est, neque magnopere vexatum, sinere oportet sanguinem fluere, quo minor inflammatio oritur: atque, ingredi quoque eum paulum, non alienum est, ut excidat, si quid intus concreti sanguinis mansit. Quod si per se non destitit, rursus, ne vis omnis intereat, supprimi debet: idque protinus, in imbecillioribus, ab ipsa curatione faciendum est: siquidem, ut distentione nervorum periclitatur aliquis, dum vesica ejus agitur; sic alter merus excipit, remotis medicaminibus¹¹, ne tantum sanguinis profluat, ut occidat. Quod ne incidat, desidere is debet in acre acetum, cui aliquantum salis sit adjectum: sub quo & sanguis fere conquiescit, & adstringitur vesica, ideoque minus inflammatur. Quod si parum proficit, agglutinanda cucurbitula est, & inguinibus, & coxis¹², & super pubem. Vbi jam satis vel evocatus est sanguis, vel prohibitus, resupinus collocandus est, sic, ut caput humile sit, coxae paulum excitentur: ac super vulnus¹³ imponendum est duplex aut triplex linteolum, aceto madens. Deinde, interpositis duabus horis, in solum is aquae calidae resupinus demittendus est, sic, ut a genibus ad umbilicum aqua teneat, cetera vestimentis circumdata sint; manibus tantummodo pedibusque nudatis, ut & minus digeratur, & ibi diutius maneat. Ex quo sudor multus

inhaerescit. Porro urinae iter in summo angustius est, tum in viris, tum etiam in foeminis. Vide Morgagn. Epist. L. Lindenius leg. in *urinae itinere*; fortasse ex alius Constantini explanatione; qua tamen recte usus non est, cum vocem primo consulerit.

9. *Virgini subijci*] Codices MSS. alii habent, *virginis ubi se*; Mediceus I. *virgini subire*. In vulgatis omnibus legitur, *virgini subijci*, ut correxit Palavicinus.

10. *Per naturale ejus*] In Cod. Mediceo I. habetur, *per naturali citius*; ex Palavicini vero emendatione, *per naturalia ejus*. Ego *per naturale ejus* reposui. Nam Codices ceteri habent, *per naturalem ejus citius*. Porro *citius* ortum videtur ex *ritus*, quo est in Codice I. pro *ejus*.

11. *Remotis medicaminibus*] Cod. Mediceus I. *motis medicaminibus*. Mihi duae haec voces ab ex-

planctoribus additae videntur; eoque magis suspectae sunt, quod vox *medicamen* apud Celsum nusquam occurrat, nisi hoc loco, & lib. 5. cap. 98. sed. 1. ubi est itidem suspicio laborat. Vocem istam Celsus de industria fugasse videri potest; quando illam neque tum adhibuit, cum *medicamentum* saepius intra paucos versos repetere necesse fuit.

12. *Ex inguinibus & coxis*] Lindenius leg. *& in genibus & coxis*; quod, quamvis Codex item Mediceus I. habeat, *& in genibus & in coxis*, minus tamen probandum est sed retinenda vetus lectio, *& inguinibus & coxis*, quae ceterorum Codicum testimonio comprobatur. Vide Morgagn. Epist. VI.

13. *Vulnus*] AL. *ulcus*, ut est in Cod. Mediceo I.

E e e

tus oriri solet; qui spongia subinde in facie detergendus est ¹⁴: finisque ejus fomenti est, donec infirmando offendant. Tum multo is oleo perungendus, inducendusque hapsus lanae mollis, tepido oleo repletus ¹⁵, qui pubem, & coxas, & inguina, & plagam ipsam, contactam eodem ante linteolo ¹⁶, protegat: isque subinde oleo tepido madefaciendus est; ut neque frigus ad vesicam admittat, & nervos leniter molliat. Quidam cataplasmatibus calefacientibus utuntur. Ea plus pondere nocent, quo ¹⁷ vesicam urgendo vulnus irritant, quam calore proficiunt. Ergo ne vinculum quidem ullum necessarium est. Proximo die, si spiritus difficilior redditur, si urina non excedit ¹⁸, si locus circa pubem mature intumuit, scire licet, in vesica sanguinem concretum remansisse. Igitur, demissis eodem modo digitis, leniter pertractanda vesica est, & discutienda, si qua coierunt: quo fit, ut per vulnus postea procedant ¹⁹. Non alienum etiam est, oriculario clystere acetum nitro mistum per plagam in vesicam compellere: nam sic quoque discutuntur, si qua cruenta coierunt. Eaque facere etiam primo die convenit, si timemus, ne quid intus sit: maximeque, ubi ambulando id elicere imbecillitas prohibuit. Cetera eadem facienda sunt: ut demittatur in solium, ut eodem modo panniculus, eodem lana ²⁰ superinjiciatur. Sed neque saepe, neque tamdiu in aqua calida puer habendus, quam adolescens est; infirmus, quam valens; levi, quam graviore inflammatione affectus; is, cujus corpus digeritur, quam is, cujus adstrictum est. Inter haec vero, si somnus est, & aequalis spiritus, & madens lingua, & sitis modica, & venter imus sedet, & mediocris ²¹ est cum febre modica dolor, scire licet, recte curationem procedere. Atque in his inflam-

14. Qui spongia subinde in facie detergendus est] In Cod. Mediceo I. legitur, quo si (ex veteri emendatione, quod &) spongia subinde facile detergendus est: in alia, ut in Editionibus antiquis fere omnibus, quo spongia subinde facile detergendus est: in II. III. & VI. non facile, sed in facie. Constantini Editio ita habet: qui spongia subinde facile detergendus est: in margine vero, pro facile, in facie, ex veteris Codicis testimonio: quam lectionem Lindenius secutus est.

15. Inducendusque hapsus lanae mollis, tepido oleo repletus] In Cod. Mediceo I. desunt haec omnia: in aliis vero Codicibus desunt illa; finisque ejus fomenti est, donec infirmando offendant. Tum multo is oleo perungendus.

16. Contactam eodem ante linteolo] De quo paulo supra: duplex aut triplex linteolum, aceto madens. Alii leg. contactam eodem ante se linteolo;

ut est in Cod. Mediceo I. Ego expuli nomen se ex Codicum ceterorum side.

17. Quae] Ita ex MSS. Alii leg. quae; sed perperam. Alii, ut refert Constantinus, quia, Lindenius atque.

18. Excedit] Constantinus leg. excidit; Lindenius, exit.

19. Procedant] Quidam Codices MSS. habent procedant.

20. Eodem modo panniculus, eodem lana] I. e. panniculus aceto madens, & hapsus lanae mollis tepido oleo repletus. Ita ex Lindenio. Alii leg. eodem modo panniculus, eadem lana: & ita habent MSS. Medicei, excepto primo, in quo, eodem modo panniculus, eadem urina.

21. Venter imus sedet, & mediocris &c.] Ita ex Constantini conjectura & Lindenio: sed Constantinus leg. sedet, mediocris; Lindenius, sedet.

inflammatio fere quinto vel septimo die finitur: qua levata, solum super vacuum est: supini tantummodo vulnus aqua calida fovendum est, ut, si quid urinae rodit ²², eluatur ²³. Imponenda autem medicamenta sunt pus moventia; & si purgandum ulcus ²⁴ videbitur, melle lindenundum ²⁵. Id si rodet, rosa temperabitur. Huic curationi aptissimum videtur enneaspharmacum ²⁶ emplastrum: nam & sebum habet ad pus movendum, & mel ad ulcus repurgandum; medullam etiam, maximeque vitulinam; quod in id, ne fistula relinquantur, praecipue proficit ²⁷. Linamenta vero cum super ulcus non sunt necessaria; super medicamentum, ad id continendum, recte imponuntur. At ubi ulcus purgatum est, puro linamento ad cicatricem perducendum est. Quibus temporibus tamen, si felix curatio non fuit, varia pericula oriuntur ²⁸. Quae praefagire protinus licet, si continua vigilia est, si spiritus difficultas, si lingua arida est, si slus vehemens, si venter imus tumet, si vulnus hiat, si transfluens ²⁹ urina id non rodit, si similiter ante tertium diem ³⁰ quaedam livida excidunt ³¹, si is aut nihil aut tarde respondet, si vehementes dolores sunt ³², si post diem quintum magnae febres urgent, & fastidium cibi permanet, si cubare in ventrem jucundius est. Nihil tamen pejus est distentione nervorum, & ante nonum diem, vomitu bilis. Sed cum inflammationis sit metus; succurri abstinentia, modicis

¶ medicis. Sedet autem oppositur verbo tumet, quod infra est; venter imus tumet. Editiones antiquae & aliqui Codices MSS. habent, venter imus sed *¶ medicis*: Cod. Medicus primus, venter imus si medicis: tertius, venter imus *¶ medicis*: sextus, venter imus: *¶ medicis*.

²². Redit.] Al. rodet.

²³. Eluatur.] Ita in Cod. Mediceo vetustiore. Alii leg. abluatur.

²⁴. Pius.] In Cod. modo allato, vulnus.

²⁵. Melle lindenundum.] Fortasse Celsus scripsit, melle vel mel lindenundum. Pro lindenundum, Lindenius habet lindenundum, ut est in aliquibus MSS.

²⁶. Enneaspharmacum.] Aliqui, Egnatium fecuti, *enneaspharmacum* scribunt Graecis litteris.

²⁷. Quod in id..... proficit.] Lindenius leg. quae, ut malebat Constantinus, qui praeterea ad id, pro in id, reponendum putabat. Sed nerva mutatione est opus. Nam quod refertur ad habet: in id autem similiter adhibetur lib. 3. cap. 18. *movet firmamenta medicamentis in id est facit.*

²⁸. Varia pericula oriuntur.] Antea legebatur, varia circa pericula oriuntur. Ego ex MSS. fide

omisi particulam circa. Habetur illa quidem in Mediceo I. & in IV. sed per Palavicinum. Deceptus autem opinor, Palavicinus fuit, quod in margine quorundam Codicum sit, per circula. Quod non aliud significat, nisi ita scriptum in aliquo Codice fuisse, pro pericula.

²⁹. Transfluens.] Lindenius alique quidam leg. transiens; sed perperam. Error ortus est ex Editione I. in qua littera f vocis transiens adeo male expressa est, ut i referat. Hinc in Edit. an. 1493. & in Junta, transiens; in Pinziana, transiens. Egnatius, Ruolius, Constantinus, & Stephanus recte leg. transiens; nec aliter est in MSS.

³⁰. Si similiter ante tertium diem.] In Codicibus MSS. deest particula si: in Mediceo I. & si, & ante; quae tamen utraque ascripta est a Palavicino. Sed fortasse si post similiter collocanda est, & legendum; similiter, si ante tertium diem.

³¹. Excidunt.] Cod. Mediceus I. excidunt.

³². Suis.] In Codice Mediceo I. non est verbum hoc. Sic quidem vox dolores penderet a verbo urgent.

dicis & tempestivis cibis; inter haec, fomentis, & quibus supra scriptissimus³³, oportet.

XXVII. Proximus cancri metus est. Is cognoscitur, si, & per vulnus, & per ipsum colem, fluit sanies mali odoris, cumque ea quaedam a concreto sanguine non abhorrentia, tenuesque carunculae lanulis similes: praeter haec, si orae vulneris aridae sunt, si dolent inguina, si febris non definit³⁴, eaque in noctem augetur, si inordinati horrores accedunt. Considerandum autem est, in quam partem cancer is tendat. Si ad colem, indurefcit is locus, & rubet, & tactu dolorem excitat, testiculique intumescunt: si in ipsam vesicam, ani dolor sequitur, coxae durae sunt³⁵, non facile crura extendi possunt: at si in alterutrum latus, oculis id expositum est, paresque utrimque easdem notas, sed minores, habet. Primum autem ad rem pertinet corpus recte jacere, ut superior pars eadem semper sit³⁶, in quam vitium fertur. Ita, si ad colem it, supinus is collocari debet; si ad vesicam, in ventrem; si in latus, in id, quod integrus est. Deinde, ubi ventum fuerit ad curationem, homo in aquam demittetur, in qua marrubium decoctum sit, aut cupressus, aut myrtus; idemque humor clystere intus adigetur³⁷: tum superponetur lenticula cum malicorio mista; quae utraque ex vino decocta sint; vel rubus, aut oleae folia, eodem modo decocta; aliave medicamenta, quae ad cohibendos purgandosque cancos proposuimus. Ex quibus, si qua erunt arida, per scriptorium calamum inspirabuntur. Vbi stare coeperit cancer, multo-vulnus³⁸ eluetur: vitabiturque eo tempore ceratum, quod, ad recipiendum id malum, corpus emollit: potius plumbum elotum cum vino inungetur; superque³⁹ idem linteolo illitum imponetur. Sub quibus perveniri ad sanitatem potest: cum eo tamen, quod non ignoremus, orto cancro saepe affici stomachum, cui

33. *Et quibus supra scriptissimus*] H. e. folio aquae calidae, panniculo &c. Alii leg. *de quibus* &c. Ego fecutus sum Lindenium, Cod. Mediceo I. consentiente.

34. *Definit*] Ita edidit Lindenius: nec aliter legendum videtur. Codices MSS. & antiquae Editiones habent *desunt*.

35. *Durac sunt*] In Cod. Mediceo I. *durant*. Palavicinus correxit, *durefcunt*. Palavicinus correxit, *durefcunt*; & ita olim vulgo legebatur. Lindenius leg. *tumescunt*. Ego, *durac sunt*, ut est in MSS. ceteris Medicis.

36. *Eadem semper sit*] Ita in omnibus MSS. Fortasse tamen legendum ex Constantino & Lin-

denio, *semper ea sit*.

37. *Intus adigetur*] Paulo Infra: *Idem humor rosa mistus in ipsum vulnus oriculario clystere agendus est*. Alii leg. *intus adijciatur*; sed minus recte. Fortasse apud alios quoque Latinos Scriptores, ubi *adijcere* impellendi vel iacendi significatione reperitur, reponendum est *adigere*. Vide tamen XI. Facciolati Animadversionem apud Morgagnum Epist. III. ejusdemque Facciolati Epistolam ad me scriptam, quae addita est in libri calce. Editio Constantini habet *intus adijciatur*: in margine vero, *inijciatur*.

38. *Vulnus*] Lindenius, *ulcus*.

39. *Superque*] Alii. *Super* quae.

cui cum vesica quaedam consortio est ⁴⁰: exque eo fieri, ut neque retineatur cibus, neque, si quis retentus est, concoquatur ⁴¹, neque corpus alatur; ideoque ne vulnus quidem aut purgari, aut ali possit: quae necessarium mortem maturant. Sed ut his succurri nullo modo potest, sic a primo tamen die tenenda ratio curationis est ⁴². In qua quaedam observatio, ad cibum quoque potionemque pertinet, necessaria est. Nam cibus inter principia, non nisi humidus dari debet: ubi ulcus purgatum est, ex media materia: olera & salsamenta semper aliena sunt. Potione opus est, modica ⁴³. Nam, si parum bibitur, accenditur vulnus, & vigilia urget, & vis corporis minuitur: si plus aequo assumitur, subinde vesica impletur, eoque irritatur. Non nisi aquam autem bibendam ⁴⁴ esse, manifestius est, quam ut subinde dicendum sit. Sollet vero sub ejusmodi victu evenire, ut alvus non reddatur. Haec aqua ducenda est, in qua vel foenum Graecum, vel malva decocta sit. Idem humor rosa mistus in ipsum vulnus oriculario clystere agendus est ⁴⁵, ubi id rodit urina, neque purgari patitur. Fere vero primo per vulnus exit haec: deinde, eo sanescente, dividitur, & pars per colem descendere incipit, donec ex toto plaga claudatur. Quod interdum tertio mense, interdum non ante sextum, nonnumquam exacto quoque anno fit. Neque desperari debet solida glutinatio vulneris, nisi ubi aut vehementer rupta cervix est, aut ex cancro multae magnaeque carunculae, simulque nervosa aliqua exciderunt. Sed, ut vel nulla ibi fistula, vel exigua admodum relinquatur, summa cura providendum est. Ergo, cum jam ad cicatricem vulnus intendit ⁴⁶, extensis jacere feminibus & crucibus oportet: nisi tamen molles arenosive calculi fuerunt. Sub his enim tardius vesica purgatur: ideoque diutius plagam patere necessarium est; tum ⁴⁷ demum, ubi jam nihil tale extra fertur, ad cicatricem perducitur.

40. *Quaedam consortio est*] Ita in Cod. Mediceo I. In aliis Codicibus, *quodammodo consortium est*. In vulgatis, ex Palavicini emendatione, *quoddam consortio est*.

41. *Concoquatur*] Cod. Mediceus I. *requatur*.

42. *A primo tamen die tenenda ratio curationis est*] Alii leg. *diu*, quemadmodum habent Codices Medicei I. III. & VI. in II. quoque, IV. V. & VII. est *diu*: utamur Codices hi quatuor, Lindenii, sive potius Constantini lectionem, *die*, non parum confirmare videntur, quia habent *etenda*; etsi prima hujus vocis littera expuncta sit in IV. & in VII.

43. *Modica*] medicocri. Ita reposul ex MSS. Lindenius leg. *non immodica*, ut est in margine Editionis Constantinianae; alii, *non modica*, quod

est a Palavicino.

44. *Bibendam*] In aliquibus Codicibus *bibendum*. Haec verba, autem *bibendum esse*, manifestius est, quam; desunt in Mediceo I.

45. *Agendus est*] Pantinus & Lindenius omitunt *est*; fortasse quod abest ab Edit. Caesarii an. 1538. Sed non abest ab Editione ejusdem Caesarii an. 1538. neque ab aliis item libris sive impressis, sive MSS. Constantius legere malebat, *adigendus est*.

46. *Vulnus intendit*] Ita in MSS. & in Editionibus antiquioribus. Alii cum Caesario leg. *vulnus tendit*. Fortasse rectius. Nam etiam cap. proximo: *Cumque jam ad sanitatem tendit*.

47. *Es tum*] Cod. Mediceus I. non habet particulam *est*.

duci. Quod si, antequam vesica purgata est, orae se glutinarunt, dolorque & inflammatio redierunt, vulnus digitis vel averso specillo ⁴⁸ deducendum est; ut torquentibus exitus detur: hisque effusis, cum diutius pura urina descendit ⁴⁹, tum demum, quae cicatricem inducant, imponenda sunt; extendendique ⁵⁰, ut supra docui ⁵¹, pedes, quam maxime juncti ⁵². Quod si fistulae metus ex his causis, quas proposui, subesse videbitur, quo facilius claudatur ea, vel certe coangustetur, in anum quoque danda plumbea fistula est, extentisque cruribus femina talique inter se deligandi ⁵³ sunt, donec, qualis futura est ⁵⁴, cicatrix sit.

XVIII. Et hoc quidem commune esse maribus & foeminis potest. Proprie vero quaedam ad foeminas pertinent: ut in primis, quod earum naturalia nonnumquam, inter se glutinatis oris, concubitus non admittunt. Idque interdum evenit protinus in utero matris: interdum exulceratione in his partibus facta, & per malam curationem his oris sanescendo junctis. Si ex utero est, membrana ori vulvae opposita est: si ex ulcere, caro id replevit. Oportet autem membranam duabus lineis, inter se transversis, incidere ad similitudinem litterae X, magna cura habita, ne urinae iter violetur: deinde undique eam membranam excidere. At si caro increvit, necessarium est recta linea patefacere: tum ab ora vel vulsella vel hamo apprehensa ⁵⁵, tamquam habenulam excidere; & intus implicitum in longitudinem linamentum (*λινάμενον* Gracii vocant) in aceto tinctum demittere, supraque succidam lanam aceto madentem deligare: tertio die solvere ulcus, &, sicut ⁵⁶ alia ulcera,

48. *Averso specillo*] Alii leg. *adverso specillo*, & ita est in Codd. Mediceis IV. & VI. In I. legitur, *averso scalpello*; quam lectionis varietatem ceteri omnes Medicei Codd. in margine adnotatum habent.

49. *Cum diutius pura urina descendit*] Cum & descendis lego cum Lindenio. Alii non recte, cum, & descendat. In Codice Mediceo I. ita habetur: cum diutius pura urina descendat: in aliis, cum diutius supra urina descendat.

50. *Extendendique*] Alii leg. *extendique*. Ita sana habent MSS. Codices; & in Mediceo I. debet additum est a Palavicino post *pedes*. Sed legendum, *extendendique*, ut est in Editionibus Ruellii, Stephani, & Lindeni.

51. *Docui*] In omnibus Codicibus Mediceis posui, praeterquam in primo, in quo docui. In IV. alia manu, docui.

52. *Juncti*] Ita Lindenius & MSS. bene

multi. Alii vineti.

53. *Deligandi*] In vulgatis legitur *deligenda*, ex mutatione a Palavicino inducta. In MSS. *deligandi*; quo modo reposui.

54. *Qualis futura est*] Qualis esse potest. Alii leg. *scilicet*, ut est in Edit. an. 1493. quod a Constantino probatur, ut sit sextus casus hoc sensus; qualis ex futura sit. Sed fallit Constantinus. Editio I. Aldinaque, & Codices MSS. habent *futura*.

55. *Apprehensa*] Alii leg. *apprehensam*, ut Palavicinus correxit in Cod. Mediceo I. Ego ex hoc, & ceteris Codicibus, *apprehensa*, scilicet ora.

56. *Solvere ulcus, &, sicut &c.*] Ita in MSS. & Editionibus antiquis. Editio Constantini in margine habet, *solvere, & ulcus sicut*. Lindenius leg. *solvere, & vulnus, sicut*; & deinde, *vulnera*.

cera, curare. Cumque jam ad sanitatem tendet, plumbeam fistulam medicamento cicatricem inducente illinere, eamque intus dare: supraque idem medicamentum injicere, donec ad cicatricem plaga perveniat.

XXIX. Vbi concepit autem aliqua, si jam prope maturus partus intus emortuus est, neque excidere ⁵⁷ per se potest, adhibenda curatio est: quae numerari inter difficillimas potest. Nam & summam prudentiam moderationemque desiderat, & maximum periculum affert. Sed ante omnia ⁵⁸ vulvae natura mirabilis, cum in multis aliis, tum in hac re ⁵⁹ quoque facile cognoscitur. Oportet autem ante omnia resupinam mulierem transverso lecto sic collocare, ut feminibus ejus ipsius ilia comprimantur: quo fit, ut & imus venter in conspectu medici sit, & infans ad os vulvae compellatur; quae, emortuo partu, id comprimit: ex intervallo vero paulum dehiscit ⁶⁰. Hac occasione usus medicus, unctae manus indicem digitum primum debet inferere, atque ibi continere, donec iterum id os aperiatur ⁶¹, rursusque alterum digitum demittere debebit ⁶², & per easdem occasiones alios, donec tota esse intus manus possit. Ad cujus rei facultatem ⁶³ multum confert & magnitudo vulvae, & vis nervorum ejus, & corporis totius habitus, & mentis etiam robur: cum praesertim intus nonnumquam etiam duae manus dari debeant. Pertinet etiam ad rem, quam calidissimum esse imum ventrem, & extrema corporis; neque dum inflammationem coepisse ⁶⁴, sed recenti re protinus adhiberi medicinam. Nam, si corpus jam intumuit, neque demitti manus, neque educi infans, nisi aegerrime potest: sequiturque saepe cum vomitu, & cum tremore, mortifera ner-
vorum

57. *Excidere*] Cod. Medicus I. habet *excedere*. Verum, cum idem Codex superiore cap. mendose habet *membranam excedere*, & *habentiam excedere*; hic quoque *excedere* videtur perpetuum scriptum esse pro *excidere*, quod est in aliis Codicibus.

58. *Ante omnia*] Morgagno assentior, qui duas hasce voces, a librariis, quod infra occurrerent, hoc loco temere literas, tollendas censet.

59. *In hac re*] Vox re deest in Cod. Medicus I.

60. *Dehiscit*] Ita edidit, post conjecturam Constantini, Lindenius. Alii leg. *dehiscere*, ut est in MSS. In Mediceo I. sequitur, *ut hoc occasione fit*.

61. *Id os aperiatur*] In Editionibus plerisque legitur, ut in MSS. *ad os aperiatur*. Sed in principe Florentina, *id os aperiatur*, quemadmo-

dum Palavicinus correxit in Cod. Mediceo I. quod & Morgagnus probat. Lindenius leg. *os adaperiatur*, ut habet in margine Constantini Editio.

62. *Debebit*] Hoc verbum institutum esse suspicor. Nam praecedit *debes*; idque totam periodum regit.

63. *Facilitatem*] Veterem lectionem, MSS. Medicis Vaticanisque confirmatam, retinui. Lindenius leg. *facilitatem*, ut habet Constantini Codex.

64. *Neque dum inflammationem coepisse*] Lindenius leg. *neque dum inflammationem accepisse*; minus recte. Alii, Caesarium secuti, *neque cum inflammatione incepisse*; sed neque hi probandi sunt. Aliqui sane Codices habent *inflammatione*; sed non est difficile, ejusmodi errares cognoscere. Mediceus I. habet *inflammationem*: ut, pro *coepisse* sed, *coepisset*.

vorum distentio. Verum intus emortuo corpori manus injecta protinus habitum ejus sentit: nam aut in caput, aut in pedes convertum est; aut transversum jacet ⁶⁵; fere tamen sic, ut vel manus ejus, vel pes in propinquo sit. Medici vero propositum est, ut eum ⁶⁶ manu dirigat vel in caput ⁶⁷, vel etiam in pedes, si forte aliter compositus est. Ac, si nihil aliud est, manus vel pes apprehensus, corpus rectius reddit: nam manus in caput, pes in pedes eum convertit ⁶⁸. Tum, si caput proximum est, demitti debet uncus, undique laevis, acuminis brevis, qui vel oculo, vel auri, vel ori, interdum etiam fronti recte injicitur; deinde attractus infantem educit. Neque tamen quolibet est tempore extrahi debet. Nam, si compresso vulvae ore id tentatum est, non emitte co, infans abruptitur, & unci acumen in ipsum os vulvae delabitur; sequiturque nervorum distentio, & ingens periculum mortis. Igitur, compressa vulva, conquirere; hiant, leniter trahere oportet; & per has occasiones paulatim eum educere. Trahere autem dextra manus uncum; sinistra, intus posita, infantem ipsum, simulque dirigere eum debet. Solet etiam evenire, ut is infans humore distendatur, exque eo proficiat foedi odoris fanies. Quod si ⁶⁹ tale est, indice digito corpus illud forandum est, ut, effuso humore, extenuetur: tum id leniter per ipsas manus recipiendum est. Nam uncus injectus facile hebeti corpufculo elabatur ⁷⁰: in quo quid periculi sit ⁷¹, supra positum est. In pedes ⁷² quoque conversus infans non difficulter extrahitur; quibus ⁷³ apprehensis per ipsas manus commode educitur. Si vero transversus est, neque dirigi potuit, uncus alae injiciendus, paulatimque attrahendus est. Sub quo fere cervix replicatur, retroque caput

65. *Transversum jacet*] Sic restitui ex MSS. Vulgati habent, *in transversum jacet*.

66. *Eum*] Hoc pronomen genere masculino ideo fortasse Lindenius non tulit, quod *corpus* antecederet. Ipse *infantem* reposuit. Attamen etiam in proxima periodo habetur, *eum convertit*, scilicet infantem; quamvis *corpus* sit in membro praecedenti.

67. *In caput*] Perperam Aldina Edit. in *manu*.

68. *Convertit*] Al. *convertit*.

69. *Quod si*] Ruellius & Stephanus leg. *Si quid*.

70. *F.cile hebeti corpufculo elabatur*] In Editionibus antiquis, & in MSS. excepto Mediceo I. legitur, *facile hebeti corpufculo elevabitur*: in quibus nihil mendii est, praeterquam *elevabitur* pro *elabatur*. Codex Mediceus I. habet *la-*

batur: sed desunt in illo & tres voces, *facile hebeti corpufculo*, & aliae omnes, quae sequuntur post illas, *indice digito corpus*. Constantinus ita margini adscripsit ex suo Codice: *hebeti corpufculo facile elabatur*: ipse tamen, pro *hebeti*, *emitti* legendum putabat. At Lindenius habet, *puri corpufculo facile elabatur*. Ego *hebeti* retineo; quae vox eandem significationem hic habet, atque in 3. hujus libri capite, illa quoque *isla carne hebeti*, nec *firma*; & in cap. 13. *tumor increfci*.... quo modo caro hebet, modo humor aliquis, *oculi aquore similitis*, *teciuitur*.

71. *In quo quid periculi sit*] Cod. Mediceus I. ita habet: *in quo si tale quid periculi sit*.

72. *Positum est. In pedes &c.*] Ita in Cod. Mediceo I. Alii leg. *positum*. Sed in *pedes* etc. Lindenius, *positum est*. Sed in *pedes* etc.

73. *Quibus*] Lindenius leg. *namque his*.

put ad reliquum corpus spectat. Remedio est, cervix praecisa; ut separatim utraque pars auferatur. Id unco fit, qui, priori similis, in inferiore tantum parte per totam aciem exacuitur. Tum id agendum est, ut ante caput, deinde reliqua pars auferatur: quia fere, majore parte extracta, caput in vacuum vulvam prolabitur, extrahique sine summo periculo non potest. Si tamen id incidit, super ventrem mulieris duplici panniculo injecto, valens homo, non imperitus, a sinistro latere ejus debet assistere, & super imum ventrem ejus duas manus imponere, alteraque alteram premere: quo fit, ut illud caput ad os vulvae compellatur; idque 74 eadem ratione, quae supra posita est, unco extrahitur 75. At si pes alter juxta repertus est, alter retro cum corpore est, quiddid protractum 76 est, paulatim abscindendum est: & si clunes 77 os vulvae urgere coeperunt, iterum retro repellendae sunt, conquestusque pes ejus adducendus. Aliaeque etiamnum difficultates faciunt, ut, qui solidus non exit, concisus eximi debeat. Quoties autem infans protractus est, tradendus ministro est. Is eum supinis manibus sustinere; medicus deinde sinistra manu leniter trahere umbilicum debet, ita, ne abrumpat, dextraque 78 eum sequi usque ad eas, quas secundas vocant, quod velamentum infantis intus fuit; hisque ultimis apprehensis, venulas membranulasque omnes eadem ratione manu ducere a vulva, totumque illud extrahere, & si quid intus praeterca concreti sanguinis remanet. Tum compressis in unum feminibus, illa conclavi 79 collocanda est, modicum calorem, sine ullo perflatu, habente: super imum ventrem ejus imponenda lana succida, in aceto & rosa tincta. Reliqua curatio talis esse debet, qualis in inflammationibus, & in iis vulneribus, quae in nervosis locis sunt, adhibetur.

XXX. 1. Ani quoque vitia, ubi medicamentis non vincuntur, manus auxilium desiderant. Ergo, si qua scissa 80 in eo vetustate induruerunt,

74. Idque] Idem, idque sum.

75. Extrahitur] Idem, extrahi possit. In Cod. Mediceo 1. habetur extrahere: in ceteris extrahitur.

76. Protractum] Vetus liber apud Constantinum, prolatusum; & ita edidit Lindenius. Ego tamen, prolatusum, in multis MSS. inveni; prolatusum, in nullo. Mediceus 1. habet protractum, ut est in Editionibus antiquis.

77. Es, si clunes] Particula et abest a Cod. Mediceo 1.

78. Dextraque] Dextra, legitur in eodem Codice.

79. Conclavi] Aliqui cum Caesario leg. in conclavi; sed praeposito abest a MSS.

80. Scissa] Lindenius leg. fissa, ut est in margine Editionis Constantinianae. Constantinus porro adnotat, an fissa Cellum disisse in lib. 5. cap. 20. sect. 5. Attamen idem Constantinus, cum lib. 6. cap. 18. sect. 7. legeretur, in eo (ano) saepe, & quidem pluribus locis, cutis exciditur; recte monuit, legendum esse, scinditur: atque ita edidit Lindenius. Adde, in eodem lib. 6. eodemque cap. 18. sect. 9 hoc vitium vocari scissuras. Quare scissa retinendum, ut est in veteribus libris, cum impressis, cum MSS.

runt, jamque callum habent, commodissimum est, ducere alvum; tum spongiam calidam admove, ut relaxentur illa, & foras prodeant: ubi in conspectu sunt, scalpello singula excidere, & ulcera renovare⁸¹; deinde imponere linamentum molle⁸², & super linteelum illitum melle; locumque eum molli lana implere, & ita vincire: altero die, deincepsque ceteris, lenibus medicamentis uti, quae ad recentia eadem vitia necessaria esse, alias proposui: & utique⁸³ per primos dies sorbitionibus eum sustinere; paulatim deinde cibis adjicere aliquid, generis tamen ejus, quod eodem loco praeceptum est. Si quando autem ex inflammatione pus in his oritur⁸⁴, ubi primum id apparuit⁸⁵, incidendum est; ne anus ipse suppuret. Neque tamen ante properandum est: nam, si crudum icisum est, inflammationi⁸⁶ multum accedit, & puris aliquanto amplius concitatur. His quoque vulneribus, lenibus cibis, iisdemque medicamentis opus est.

2. At tubercula, quae *κονδυλώματα* appellantur, ubi induruerunt, hac ratione curantur⁸⁷. Alvus ante omnia ducitur: tum vulsella tuberculum apprehensum, juxta radices exciditur⁸⁸. Quod ubi factum est, eadem sequuntur, quae supra post curationem adhibenda esse proposui⁸⁹: tantummodo, si quid increscit, squama aeris coercendum est.

3. Ora etiam venarum, fundentia sanguinem, sic tolluntur. Vbi sanguini, qui effluit⁹⁰, sanies adjicitur, alvus acribus ducitur⁹¹, quo magis ora promoveantur: eoque sic, ut omnia venarum quasi capitula⁹² con-

81. *Vlcera renovare*] De his niseribus lib. 6. cap. 18. sect. 8. Quo medicamento quidam etiam ulcera, de quibus proxime dicti, renovant. Pro renovare, Codices Medicei III. & VI. habent *re-vecare*: Editio Aldina *renovare*; sed perperam.

82. *Linamentum molle*] Vox *molle* non est in Cod. Mediceo I. *Molli linamenti* meminit etiam in lib. superiore cap. 13.

83. *Et utique*] Lindenius omittit particulam *Et*.

84. *Pus in his oritur*] Ita in vulgatis; nec aliter legendum videtur. Mediceus I. alique MSS. Codices depravati sunt. Nam ita habent: *pubis in his oritur*.

85. *Id apparuit*] Cod. Mediceus I. non habet vocem *id*.

86. *Inflammationi*] Alii leg. *inflammationis*, ut est in MSS. Lindenius, *inflammationi*, quem sequor.

87. *Vbi induruerunt, hac ratione curantur*] Lib. 6. cap. 18. sect. 8. *si vetus condyloma jam induruit*. In Cod. Mediceo I. ita habetur; *ibi hac ratione curantur*.

88. *Exciditur*] Cod. modo allatus habet *prae-aiditur*.

89. *Adhibenda esse proposui*] Idem Codex, *adhibenda proposui*.

90. *Sanguini, qui effluit*] Idem Codex, *sanguis qui fluit*.

91. *Alvus acribus ducitur*] Ita in Editione Lindenii. In Cod. Mediceo I. tres hae voces desunt. Codices ceteri habent, *alvus acris ducitur*: & ita est in antiquis Editionibus. In margine tamen Constantinianae adscriptum est, *acribus*.

92. *Omnis venarum quasi capitula*] Ita ex Constantino, cujus conjectura ceteris probabilior Morgagno videtur, quod in lib. 6. cap. 18. sect. 9. habeatur, *ora venarum tamquam capitulis quibusdam surgentia*. Idem Morgagnus, *omnis vena* &c. scriptum reperit in suo Codice. Editiones veteres, Aldina excepta, habent, *omnis vena* &c. ut est in MSS. Mediceis omnibus, praeter VI. in quo legitur, *omnis vena*. Egnatius edidit, *omnes venas* &c. Lindenius, *omnis vasa* &c.

conspicua sint. Tum, si capitulum exiguum est, basimque tenuem habet, adstringendum lino paulum supra est, quam ubi cum ano committitur: imponenda spongia ex aqua calida est ⁹³, donec id liveat ⁹⁴: deinde aut ungue, aut scalpello, supra nodum id exulcerandum est. Quod nisi factum est, magni dolores subsequuntur: interdum etiam urinae difficultas. Si id majus est, & basis latior, hamulo uno aut altero excipiendum est, paulumque supra basim incidendum: neque relinquendum quidquam ex eo capitulo, neque quidquam ex ano demendum est: quod consequitur is, qui neque nimium, neque parum hamos ducit ⁹⁵. Qua incisum est, acus debet immitti, infraque eam lino id capitulum alligari. Si duo triave sunt, imum quodque ⁹⁶ primum curandum est: si plura, non omnia simul; ne tempore eodem undique tenebrae cicatrices sint. Si sanguis profluit, excipiendus est spongia: deinde linamentum imponendum, ungenda femina, & inguina, & quidquid juxta ulcus est, ceratumque superdandum, & farina hordeacea calida implendus is locus, & sic deligandus est. Postero die is desidere in aqua calida debet, eodemque cataplasmate foveri. Ac bis die, & ante curationem, & post eam, cervices ⁹⁷ ac femina liquido cerato perungenda sunt; tepidoque is loco continendus. Interpositis quinque aut sex diebus, oriculario specillo linamenta educenda: si capitula ⁹⁸ simul non exciderint, digito promovenda: tum lenibus medicamentis, iisdemque, quae alibi posui, ulcera ad sanitatem perducenda. Finito vitio, quemadmodum agendum esset, jam alias superius exposui ⁹⁹.

XXXI. Ab his ad crura proximus transitus est. In quibus orti varices non difficili ratione tolluntur. Huc autem & earum venularum; quae in capite nocent; & eorum varicum, qui in ventre sunt, curationem distuli: quoniam ubique eadem est. Igitur vena omnis, quae noxia

93. *Imponenda spongia ex aqua calida est*] Particula ex deest in MSS. & in Editionibus antiquis. Restituta est a Lindenio, cum pridem Constantinus ita legendum animadvertisset. Idem Lindenius ieg. *imponendaque*: sed ista quidem mutatio nihil est opus. In Cod. Mediceo I. ita habetur: *imponenda aqua calida spongia est*.

94. *Liveat*] In veteribus Codicibus, in quibus b saepe invenitur pro v, legitur *libeat*. Ita cap. 16. pro *intestinum lividum*, Cod. Mediceus I. habet *intestinum libidum*. Constantinus conjiendo legebat, *dolent*. Sed recte Lindenius, *liveat*.

95. *Hamos ducit*] Cod. Mediceus I. non habet *hamos*.

96. *Imum quodque*] In Codice modo allato

mendose est, *imo quodque*. Lindenius ieg. *intimam quodque*; sed non recte.

97. *Cervices*] Cui bono cervicis inunctio? Lindenius reponit *exulceret*. Sed Celsus huc voce alibi non est usus. Videtur scripsisse *coxas*, id autem ab iis fortasse in *cervices* mutatum fuit, qui coxas & femina idem & unum esse existimant.

98. *Si capitula*] Lindenius, *Et si capitula*.

99. *Fam alias superius exposui*] Adverbium *superius* mihi suspectum est: habetur tamen in omnibus MSS. At alias abest a Mediceo I. Fortasse *superius*, supra alias ab explicationibus positum, receptum fuit, alias expulsum.

1. *Venularum*] Cod. Mediceus I. *venarum*.

noxia est, aut adusta tabescit, aut manu eximitur ². Si recta; si, quamvis transversa, tamen simplex; si modica est, melius aduritur. Si curva est, & velut in orbes quosdam implicatur, pluresque ³ inter se involvuntur, utilius eximere est. Adurendi ratio haec est. Cutis superinciditur: tum patefacta vena, tenui & retuso ferramento candente modice premitur; vitaturque, ne plagae ipsius orae adurantur: quas reducere hamulus facile est. Id interpositis fere quaternis digitis per totum varicem fit: & tum superimponitur ⁴ medicamentum, quo adusta sanantur. At exciditur hoc modo. Cute eadem ratione super venam incisa, hamulo orae excipiuntur; scalpelloque undique a corpore vena diducitur; caveturque, ne inter haec ipsa laedatur ⁵; eique retusus hamulus subjicitur; interpositoque eodem fere spatio, quod supra positum est, in eadem vena idem fit: quae, quo tendat, facile hamulo extento cognoscitur. Vbi jam idem, quacumque varices sunt, factum est, uno loco adducta per hamulum vena praeciditur: deinde, qua proximus hamus est, attrahitur & evellitur; ibique rursus abscinditur. Ac sic undique varicibus crure liberato, tum plagarum ⁶ orae committuntur, & super emplastrum glutinans injicitur.

XXXII. At, si digiti vel in utero protinus, vel propter communem exulcerationem postea cohaeserunt, scalpello diducuntur: dein ⁷ separatim uterque non pingui emplastro circumdatur: atque ita per se uterque sanescit. Si vero fuit ⁸ ulcus in digito, posteaque male indurata cicatrix curvum, eum reddidit ⁹; primum malagma tentandum est: dein, si id nihil prodest (quod & in veteri cicatrice, &, ubi nervi laesi sunt, evenire consuevit) videre oportet, nervine id vitium, an cutis sit. Si nervi est, attingi non debet: neque enim sanabile est. Si cutis, tota cicatrix excidenda; quae fere callosa extendi digitum minus patiebatur ¹⁰: tum rectus sic ad novam cicatricem perducendus est.

XXXIII.

2. *Eximitur*] Alii leg. *exciditur*, ut est in MSS. plerisque omnibus. Mediceus I. habet *eximitur*; quod malui, quia infra quoque omnium veterum librorum consensu habetur, *utilius eximere est*; ubi unus Lindenius leg. *excidera*. Verbum eximo eadem significatione adhibetur cap. 6. & cap. 23. hujus lib.

3. *Pluresque*] Lindenius leg. *plures*.

4. *Superimponitur*] Idem, *superponitur*.

5. *Caveturque, ne inter haec ipsa laedatur*] In aliquibus MSS. ita habetur: *caveturque ne inter haec ne ipsa laedatur*. Itaque legere malim: *caveturque inter haec, ne ipsa laedatur*. Haec verba, itaque illa, eique retusus hamulus subjicitur, quae

statim consequuntur, desunt in Cod. Mediceo I.

6. *Tum plagarum &c.*] Particula *tum* abest a Cod. Mediceo I.

7. *Dein*] Cod. Mediceus I. habet *deinde*; & sic infra quoque.

8. *Fuit*] Ita in Cod. Mediceo I. & Lindenii Editione. Alii leg. *fit*.

9. *Curvum*] Cod. Mediceus I. habet *durum*.

10. *Reddidit*] Pro *reddu*, quod est in MSS. & antiquis Editionibus, Lindenius reposuit *reddidit*; & quidem recte, ut ego puto.

11. *Excidenda; quae fere callosa extendi digitum minus patiebatur*] Ita ex Cod. Mediceo vetustiore. Codices alii habent, *excidenda est, quae fere*

XXXIII. Gangraenam inter ungues alasque, aut inguina nasci; &, si quando medicamenta vincuntur ¹², membrum praecidi oportere, alio loco mihi dictum est. Sed id quoque cum periculo summo fit: nam saepe in ipso opere, vel profusione sanguinis vel animae defectione moriuntur. Verum hic quoque nihil interest, an satis tutum praesidium sit, quod unicum est. Igitur inter sanam viciatamque partem incidenda scalpello caro usque ad os est, sic, ut neque contra ipsum articulum id fiat, & potius ex sana parte aliquid excidatur, quam ex aegra relinquantur. Vbi ad os ventum est, reducenda ab eo sana caro, & circa os subsecanda est, ut ea quoque parte aliquid os rudetur ¹³: dein id ferrula praecidendum est, quam proxime sanae carni etiam inhaerenti: ac tum frons ossis, quam ferrula exasperavit, laevanda est, supraque inducenda cutis; quae sub ejusmodi curatione laxa esse debet, ut quam maxime undique os contegat. Quo cutis inducta non fuerit, id linamentis erit contegendum, & super id spongia ex aceto deliganda. Cetera postea sic facienda, ut in vulneribus, in quibus pus moveri debet ¹⁴, praecceptum est.

fre calculus efficit, ut extendi digitum non pateretur. Vulgo olim legebatur, excidenda est, quae fore callosa efficit, ut extendi digitum non pateretur: sed Lindenius, pro digitum non pateretur, quod est a Palavicino, reposuit, digitus non possit.

^{12.} Vincuntur] In Cod. Mediceo I. vincuntur.

^{13.} Aliquid os nudetur] aliquod pro aliquantum. Lindenius leg. aliquid efficit nudetur; quae lectio veteris Codicis testimonio non caret, ut scribit Constantinus. Attamen Codices Vaticani Mediceique habent os, non efficit.

^{14.} In quibus pus moveri debet] In vulneribus omnibus, quae glutinari non possunt, cujus generis id ipsum est, pus moveri debet; ut est in

lib. 5. cap. 26. sect. 27. Recte igitur veteres Codices habent moveri debet: neque Constantino assentendum, qui legendum putabat, moveri non debet, quod in lib. cit. cap. 26. sect. 34. haec sint: Medicamenta vero, dum malum (gangraena) serpsit, adhibenda nulla sunt, quae pus movere con- fuerunt. Verum membro praeciso, medicamenta pus moventis, non gangraenae, quae nulla jam est, sed vulneri imponuntur, quod Chirurgus fecit, quodque sicut cetera vulnera curandum est. Veterem autem sectionem Cocchius confirmat ex Heliodoro cap. 14. de extremis membris abscidendis. Lindenius secutus est Constantinum: nam ita edidit; in quibus pus non moveri debet.

LIBER OCTAVVS.

I. **S**upereſt ea pars, quae ad oſſa pertinet: quae quo facilius accipi poſſit, prius poſitus figurasque eorum indicabo. Igitur calvaria incipit ex inferiore parte concava, extrinſecus gibba, utrimque laevis, & qua cerebri membranam contegit, & qua cute, capillum gignente, contegitur: eaque ſimplex, ab occipitio & temporibus; duplex, uſque in verticem a fronte, eſt: oſſaque ejus, ab exterioribus partibus ¹⁵, dura; ab interioribus, quibus inter ſe connectuntur, molliora ſunt: interque eae venae diſcurrunt, quas his alimentum ſubminiſtrare, credibile eſt. Raro autem calvaria ſolida, ſine ſuturis eſt: locis tamen aeſtuoſis facilius invenitur; & id caput firmiſſimum, atque a dolore tutiſſimum eſt. Ex ceteris, quo ſuturae pauciores ſunt, eo capitis valetudo commodior eſt. Neque enim certus earum numerus eſt, ſicut ne locus quidem. Fere tamen duae, ſuper aures, tempora a ſuperiore capitis parte diſcernunt: tertia, ad aures ¹⁶ per verticem tendens, occipitium a ſummo capite diducit: quarta, ab eodem vertice per medium caput frontem procedit; eaque modo ſub imo capillo deſinit, modo frontem ipſam ſecans inter ſupercilia finitur ¹⁷. Ex his ceterae quidem ſuturae in ungulam committuntur: eae vero, quae ſuper aures tranſverſae ſunt, totis oris paulatim extenuantur; atque ita inferiora oſſa ſuperioribus leniter inſidunt. Craſſiſſimum vero in capite os poſt aurem eſt; qua capillus, ut veriſimile eſt, ob id ipſum non gignitur. Sub his quoque muſculis ¹⁸, qui tempora connectunt ¹⁹, os medium, in exteriorem ²⁰ partem inclinatum ²¹, poſitum eſt. At facies ſuturam habet maximam; quae a tempore incipiens, per medios oculos, nariſque tranſverſa pervenit ad alterum tempus. A qua breves duae ſub interioribus angulis deorſum ſpectant. Et malae quoque in ſumma parte ſingulas tranſverſas

15. *Ab exterioribus partibus*] Caefarius, Ruclius, & Lindeniſius omittunt *partibus*.

16. *Ad aures*] Id eſt, verſus aures, ut explicat Morgagnus; non uſque ad aures, ut Praevius & Lindeniſius exiſtiſſiſſe videntur, qui proinde reponunt *ad latera*. Editiones antiquae omnes (excepta Editione an. 1538. in qua mendose eſt *ad naves*) omneſque MSS. habent *ad aures*.

17. *Finitur*] In Cod. Mediceo 1. *finis* Praevius & Morgagnus quaedam deſſe putant, ad coronalem ſuturam attinentia.

18. *Sub his quoque muſculis*] Ita in MSS. &

antiquis Editionibus. Lindeniſius leg. *Super his quoque muſcular*.

19. *Qui tempora connectunt*] Ita in iſdem veteribus libris. Lindeniſius leg. *contegunt*, ut eſt in margine Editionis Conſtantinienſis. Morgagnus mallet, *coſtantes*; quam conjecturam confirmat ex ſimili loco cap. 4. huius lib. *inter muſculos, qui tempora continent*.

20. *Exteriorem*] Stephanus & Ronſſeus leg. *interiorem*.

21. *Inclinatum*] Perperam quidam leg. *inclina-* tam, ut eſt in Edit. an. 1493.

fas futuras habent. A mediisque naribus, aut superiorum dentium gingivis, per medium palatum una procedit; aliamque transversa idem palatum fecat. Et futurae quidem in plurimis hae sunt. Foramina autem, intra caput, maxima oculorum sunt; deinde narium; tum quae in auribus habemus. Ex his, quae oculorum sunt, recta simpliciaque ad cerebrum tendunt. Narium duo foramina osse medio discernuntur: siquidem hae ²² primum a superciliis, angulisque oculorum, osse inchoantur ad tertiam fere partem: deinde in cartilaginem versae, quo propius ori descendunt, eo magis caruncula quoque molliuntur. Sed ea foramina, quae a summis ad imas nares ²³ simplicia sunt, ibi rursus in bina itinera dividuntur: aliaque ex his, ad fauces pervia, spiritum & reddunt & accipiunt; alia, ad cerebrum tendentia, ultima parte ²⁴ in multa & tenuia foramina dissipantur, per quae sensus odoris nobis datur. In aure quoque primo ²⁵ rectum & simplex iter, procedendo flexuosum, iuxta cerebrum ²⁶ in multa & tenuia foramina adducitur, per quae facultas audiendi est. Juxtaque ²⁷ ea duo parvuli quasi sinus sunt; superque eos finitur os, quod transversum a genis tendens, ab inferioribus ossibus sustinetur. Jugale appellari potest ab eadem similitudine, a qua id Graeci ζυγώδης appellant. Maxilla vero est molle os ²⁸, eaque una est: cujus eadem & media, & etiam ima pars ²⁹, mentum est: a quo utrimque procedit ad tempora; solaque ea movetur. Nam malae cum toto osse, quod superiores dentes exigit ³⁰, immobiles sunt. Verum ipsius maxillae partes extremae quasi bicornes sunt. Alter processus, infra ³¹ latior, vertice ipso tenuatur, longiusque procedens sub osse jugali subit, & super id ³² temporum musculis illigatur. Alter brevior

22. *Hae*] Editiones praesae habent *haec*; quod retineri non potest, nisi infra legatur *versa*, ut Palaeinius correxit, ediditque Lindenius. In MSS. est *hae*, & *versae*. Itaque malui *hae*, quemadmodum a Caesario est repositum.

23. *Ad imas nares*] Lindenius leg. *ad intimas nares*.

24. *Ad cerebrum tendentia, ultima parte &c.*] Ita repositi, cum in Cod. Mediceo I. sit, *ad cerebrum tendenti ultima parte &c.* Alii leg. *ad cerebrum tendunt. In ultima parte &c.*

25. *Primo*] In Cod. Mediceo vetustiore, *primum*.

26. *Procedendo flexuosum, iuxta cerebrum &c.*] Ita in Codice modo allato. Alii leg. *procedendo flexuosum fit, quod ipsum iuxta cerebrum*. Sed Lindenius extrudit vocem *ipsum*.

27. *Juxtaque*] Aliqui leg. *juxta*, ut est in

Editione an. 1538.

28. *Maxilla vero est molle os*] Durius est osse pectoris, quod infra valens *& durum* vocatur. Vide Morgagni epistolam II. in hujus operis fine.

29. *Et etiam ima pars*] In Cod. Mediceo I. *etiam pars*: mendose, pro *& ima pars*, quo modo legendum crediderim, extrusa particula etiam.

30. *Exigit*] Constantinus & Lindenius leg. *excepit*, ut est in margine Editionis Caesarianae: sed perperam. Vide Morgagni. Epist. V.

31. *Infra*] Ita ex Morgagni. Simile est illud in lib. 6. cap. 14. *tumor mollior, & ad ima parte latus, extenuatus in verticem est*. Male alii, *infra*.

32. *Et super id*] In Cod. Mediceo vetustiore legitur, *& id*: unde primo injecta mihi mendae suspicio est; quam tamen Morgagnus plane sustulit. Lege duas ejus epistolas huic libro adjectas.

vior & rotundior, & in eo sinu, qui juxta foramina auris est, cardinis modo fit; ibique huc & illuc se inclinans maxillae facultatem 33 motus praestat. Duriores osses dentes sunt: quorum pars maxillae, pars superioris ossi malarum haeret. Ex his quaterni primi, quia secant, *trajuncti* 34 a Graecis nominantur. Hi deinde quatuor caninis dentibus ex omni parte cinguntur. Ultra quos utrumque fere maxillares quini 35 sunt, praeterquam in iis, in quibus ultimi 36, qui sero gigni solent, non increverunt. Ex his priores 37 singulis radicibus; maxillares utique binis, quidam etiam ternis, quaternisve nituntur. Fereque longior radix breviorum dentem edit; rectique dentis recta etiam radix, curvi flexa est. Exque eadem 38 radice in pueris novus dens subit, qui multo saepius priorem expellit: interdum tamen supra infrave eum se ostendit. Caput autem spina excipit. Ea constat ex vertebrae quatuor & viginti. Septem in cervice sunt, duodecim ad costas, reliquae quinque sunt proximae costis. Eae teretes brevesque, ab utroque latere, processus duos exigunt 39: mediae perforatae, quae spinae medulla cerebro commissa descendit: circa quoque per duos processus tenuibus cavis perviae 40, per quae a membrana cerebri similes membranulae deducuntur. Omnesque vertebrae, exceptis tribus summis 41, a superiore parte in ipsi

33. *Facultatem*] Paavvius adnotat, alios legere *facilitatem*; atque innuit, ut opinor, Constantinum, qui vocem istam margini adscripsit. Alii omnes habent *facultatem*, ut est in MSS.

34. *Trajecti*] Quamvis *trajuncti* sit in Editione Caesarii an. 1538. non ita tamen Caesarius edidit an. 1528. sed *trajuncti*; cum in Editione Aldina esset, *trajuncti*; in Junta & vetustissimis tribus 1478. 1493. 1497. *ternis*. Primus igitur Ruellius reposuit *trajuncti*; quem plerique secuti sunt. Caesarius haec adnotavit: *trajuncti, alias trajuncti*. Porro *trajuncti* legendum esse, Cocchius contendit, quod Cod. Medicus L. habeat *canis*. Codices H. III. IV. V. habent *terni*; VI. *terni*; VII. *terni*, & in margine alia manu, *terni*.

35. *Quini*] In Medicis Vaticanis MSS. *quaterni*, quemadmodum alii ediderunt. Sed *quini* prorsus legendum, ut est in Editione Lindenii, & in veteri quodam Constantini libro. Paavvius retinet *quaterni*: Infra vero, pro non increverunt, legit ex conjectura, *jam increverunt*.

36. *In quibus ultimi*] Ita Caesarius, Ruellius, Constantinus & quidem recte. Alii, in quibus *tres ultimi*; ut a Palavicino correctum est in Cod. Mediceo I. Nam in plerisque MSS. ita habetur: *sunt quibus in (vel in) ultimi*: in Vaticano

II. & in aliquo alio, *sunt quibus tres ultimi*. Sed *in* non est *tres*, sed particula *in* posita loco non suo. Lindenius leg. *in quibus genuini*.

37. *Priores*] Lindenius leg. *primores*.
38. *Exque eadem*] Quidam leg. *ex eadem*, ut est in Edit. an. 1538. Lindenius, *Ex ea*.

39. *Exigunt*] Paavvius, qui supra probavit exigui, hoc loco improbat *exiguus*, & *exerunt* reponit: sed sine causa, ut Morgagnus animadvertit.

40. *Circa quoque per duos processus tenuibus cavis perviae*] H. e. in ipsis quoque processibus perforatae. Aliqui, pro *per*, *subter* reponendum censent, ut adnotat Constantinus. Paavvius leg. *ea* quoque per duos processus tenuibus cavis perviae: Lindenius, *latera quoque inter duos processus tenuibus cavis perviae*. Sed veterem lectionem & MSS. confirmant, & ut Morgagnus animadvertit, locus similis cap. 14. ubi habetur: *duabus membranulis, quae per duos a lateribus processus feruntur*; non *inter*, nec *subter duos a lateribus processus*. In Codice Mediceo I. mendose; circa quoque per duos processus &c.

41. *Exceptis tribus summis*] Prima enim sinus quidem a superiore parte habet; ut processus ab inferiore non habet. Excepit autem & proximus duos,

ipsis processibus parum desidentes sinus habent: ab inferiore alios deorsum versus processus exigunt. Summa igitur protinus caput sustinet, per duos sinus receptis exiguis ejus processibus. Quo fit, ut caput sursum deorsum versum tuberculis exasperetur 42. Secunda superiori parti inferiore 43. Quod ad circuitum pertinet, pars summa angustiore orbe finitur: ita 44 superior ei summae circumdata 45 in latera quoque caput moveri sinit. Tertia eodem modo secundam excipit 46. Ex quo facilis cervici mobilitas est. Ac, ne sustinere quidem caput posset, nisi utrimque recti valentesque nervi collum continerent, quos *τινόςας* 47 Graeci appellant: siquidem horum inter omnes flexus alter semper intentus ultra prolabi superiora non patitur. Jamque vertebra tertia tubercula, quae inferiori inferantur, exigit 48. Ceterae processibus deorsum spectantibus in inferiores insinuantur, ac per sinus, quos utrimque habent,

duas, quod crederet, secundam nec sinus, nec processus habere; tertiam processus, non sinus. Id, nisi fallor, ex iis, quae sequuntur, colligitur Morgagni tamen suspicatur, tria haec verba non esse Celsi, aut si Celsi sunt, aliter ab eo fuisse scripta.

42. *Vi caput sursum deorsum versum tuberculis exasperetur* Duo verba, *tuberculis exasperetur*. Morgagni redundare videntur, minimeque cum praecedentibus, *sursum deorsum versum*, vel, ut alii legunt cum Caesario, *versus*, coherere. Sententia enim haec esse videtur: ut caput tum sursum, tum deorsum versus moveri possit. Quidam, Constantino referente, inter *versus* & *tuberculis* inferunt *moveretur*, &c. Alii tollunt adverbium *sursum*; sed perperam. Ex Paaviius quidem ita leg. ut *caput deorsum versus tuberculis exasperetur*: Lindenius vero, ut *caput deorsum parvis tuberculis exasperetur*. In multis MSS. pro *versum tuberculis exasperetur*, mendose est, verum *tuberculis exasperatur*; in aliquibus, *sursum*, pro *sursum*. Lege Morgagnum Epist. VII. qui totum hunc de vertebra locum ad examen revocat, & multis modis esse depravatum, ostendit.

43. *Secunda superiori parti inferiori* Deest quidpiam. Pro *inferiore*, Constantinus *inferius* scriptum invenit in suo Codice. Itaque Lindenius edidit; *Secunda superioris parti inferiori inferiori*. Recte fortasse; nisi illa statim sequeretur, *ita superior ei summae circumdata*. Paaviius leg. *Secunda superiori parti inferiori*. Sed deest verbum, quo haec regatur. In Cod. Mediceo I. est *parte*, pro *parti*; & *superiori* a Palavicino mutatur in *superior*. Vide Morgagn. l. c.

44. *Ita* In vulgatis, *itaque*. Ego *ita* reposui ex MSS.

45. *Superior ei summae circumdata* Prima circumdata secundae, quae summa est, id est, ea parte, quae angustiore orbe finitur. Vocem ei addidi ex Codice Mediceo vetustiore. Lindenius leg. *superior secundae circumdata*.

46. *Tertia eodem modo secundam excipit* Si Celsus illuc spectavit, *ita superior ei summae circumdata*; difficile omnino est, haec verba, *Tertia eodem modo secundam excipit*, cum Anstome conciliare: meritoque ac jure dubitat de hujus loci fide Morgagnus. Non enim, ut secundae vertebrae pars summa, sic etiam ima angustiore orbe finitur; nec ab inferiora parte tertia vertebra ei circumdatur, quemadmodum prima a superiore. Verum excipit fortasse est, ut alibi, pro *sequitur*, non pro *recepit*: duae autem voces, eodem modo, referendae sunt ad illas, *Secunda superiori parti inferiori*. Quia tamen locus ille integer non est, nihil affirmare ausim. Cod. Mediceus I. ita habet: *Tertiam eodem modo secundam excipit*.

47. *Τινόςας* Ita Egnatius & Stephanus. Nam *τινόςας* in Editione Aldina mendum est. *Τινόςας* porro hos nervos interdum Graeci proprie nominarunt, ut observat Foësius in Oecronom. Hippocr. Codices Medicei alii habent TENONTAE (in VII. correctum est TENONTAC) al. TENONTE; primus *cratas*, ut Editiones antiquae. Quidam leg. *ναπίνας*, ex emendatione Caesii Rhodigini; Cocchius ex conjectura, *ναυρίνας*.

48. *Tubercula, quae inferiori inferantur, exigit* Processus scilicet, de quibus paulo supra. Aliqui leg. *excipit*, ex Caesario: sed id pugnat cum praecedentibus.

habent, superiores accipiunt; multisque nervis & multa cartilagine continentur. Ac si, uno flexu modico in promptum dato, ceteris negatis, homo erectus infistit, & aliquid ⁴⁹ ad necessaria opera curvatur. Infra cervicem vero summa costa contra humerum ⁵⁰ sita est. Inde undecim ⁵¹ inferiores usque ad imum pectus perveniunt: eaeque, primis partibus rotundae, & leniter quasi capitulae, vertebrarum transversis processibus, ibi quoque paulum sinuatis ⁵², inhaerent: inde latescunt ⁵³, & in exteriorem partem recurvatae paulatim in cartilaginem degenerant; eaque parte rursus in interiora leniter flexae committuntur cum osse pe-
 thoris. Quod valens & durum ⁵⁴ a faucibus incipit, ab utroque latere lunatum, & a praecordiis, jam ipsum quoque cartilagine mollicum, terminatur ⁵⁵. Sub costis vero prioribus quinque, quas *vébas* ⁵⁶ Graeci nominant, breves tenuioresque, atque ipsae quoque paulatim in cartilaginem verasae, extremis abdominis partibus inhaerescunt; imaque ex his, majore jam parte nihil, nisi cartilago est. Rursus a cervice duo lata ossa utrimque ad scapulas tendunt: nostri scutula operata ⁵⁷, *ὀμο-
 πλαταις*

cedentibus verbis, quae inferiari inferantur; ut Morgagni animadvertit. Legendum igitur exigit; quod verbum Celsus adhibuit etiam supra: nec aliter habent MSS. Codices & Editiones vetustiores.

49. *Vno flexu modico in promptum dato, ceteris negatis, homo erectus infistit, & aliquid &c.* Ex multis muscularis, qui spinam continent, dum aliqui, prout opus est, hominem curvari sinunt, ceteri omnes erectum tenent, nec rueri patiuntur. Ita reposui ex Cod. Mediceo I. tamen libentius legerim, in promptum dato, ut est apud Lindenium. Alii leg. uno flexu modico in promptum (Constant. in promptu) dato, ceteris negotiis homo & rebus infistit, & aliquid &c. Lindenius, uno flexu modico in promptum dato, ceteris negotiis homo & rebus infistit, & aliquid &c.

50. *Humerum*] Ita in Cod. Mediceo I. Alii leg. *humeros*.

51. *Videtur*] Lego, *frs.* Septem omnino costae sunt, quas veras nominant, de quibus Celsus loquitur. Nam de quinque nothi infra est dicturus. Quoniam rerum numerus in veteribus Codicibus saepe per proprias notas scribebatur, facile fuit errare librariis. Videtur scriptum fuisse *VII.* Sed *V*, temere lineis paulum ultra angulum productis, pro *X* acceptum. Lindenius leg. *septem*. At sic quidem haec costae octo erunt; cum de una jam dictum sit. Vide Morgagn. E. pist. VII.

52. *Sinuatis*] Ita in Cod. Mediceo I. & in Editione Lindenii, & in margine Constantianae. Alii leg. *infinuatis*.

53. *Latescunt*] *Al. patescunt*; & ita ego invenio in MSS. Codex tamen Constantianus habet *lasescunt*, ut edidit Lindenius. Item de latissimis scapularum ossibus infra habetur; in summis verticibus sinuatis, ab his triangulari, paulatimque laterentia ad spinam tendunt.

54. *Et durum*] Caesarius & alii, *ac durum*.

55. *Ipsam quoque cartilagine molliorem terminatur*] In Codicibus Medicis, excepto primo; *ipsam* quoque cartilaginem emissit ac terminatur. Mendose.

56. *Nitae*] Ita restituerunt Egnatius & Caesarius, cum *rhias* legeretur. Codex primus habet *noas*; Medicei ceteri *nodae*.

57. *Scutula operata*] Ita edidit Lindenius, & ita habent Codices Vaticanus III. & V. Mediceique omnes, praeter primum. Nihil tamen certi de hoc nomine affirmari potest. Nam neque apud alium auctorem reperitur, & apud Celsum hoc uno loco habetur, & hujus loci lectio varia est. Codex enim Medicus I. & Vaticanus I. II. VII. habent *scapulas*: quod minime contemnendum est, cum similiter *jura* nominetur, tum pars quaedam cruris, tum os, quod in ea parte est; ut infra dicitur. In Editionibus antiquis legiunt, *scutula operata*, ut in Cod. Mediceo J. ex Palatinus. In Vaticano IV, cum esset, *scutula operata*,
 58,

πλατάς Graeci nominant. Ea in summis ⁵⁸ verticibus sinuata, ab his triangula, paulatimque latescentia ad spinam tendunt; & quo latiora quaque parte sunt, hoc hebetiora. Atque ipsa quoque, in imo cartilaginosa, posteriore parte velut innatant; quoniam, nisi in summo, nulli ossi inhaerescunt. Ibi vero validis musculis nervisque contracta sunt. At a summa costa paulo interius, quam ubi ea media est, os excrescit, ibi quidem tenue, procedens vero, quo propius lato scapularum ossi fit, eo plenius latiusque, & paulum in exteriora curvatum ⁵⁹, quod altera verticis parte modice intumescens, sustinet jugulum. Id autem ipsum ⁶¹ recurvum, ac neque inter durissima ossa numerandum ⁶², altero capite in eo, quod posui, altero in exiguo sinu pectoralis ossis insidit, paulumque motu brachii movetur, & cum lato osse scapularum, infra caput ejus, nervis & cartilagine connectitur. Hinc humerus incipit, extremis utrimque capitibus tumidus, mollis, sine medulla, cartilaginofus: medius teres, durus, medullosus: leniter gibbus & in priorem & in posteriorem partem ⁶³. Prior autem pars est, quae a pectore est; posterior, quae ab scapulis ⁶⁴; interior, quae ad latus tendit; exterior, quae ab eo recedit: quod ad omnes articulos pertinere, in ulterioribus patebit. Superius autem humeri caput rotundius, quam cetera ossa, de quibus adhuc dixi, parvo excessu ⁶⁵ vertici lati scapularum

ta, *secula in secula* versus fuit. Vide Morgagni. Epist. V.

58. Ea in summis] Cod. Mediceus I. Ea summis.

59. Plenius latiusque, & paulum in exteriora curvatum] Ita in Cod. Mediceo I. Alii leg. plenius latiusque, & paulum in exteriora curvatum: alii ex Caesario, plenius latiusque, & paulum in exteriora (Paaviius interiora) curvatur; Lindenius, plenius latiusque est, paululum in interiora curvatum.

60. Quod] Alii leg. quod propius; Lindenius, quod propius. Ego ex fide Cod. Medicei vetustioris fustuli propius, quod perperam repetitum est ex superioribus, quo propius est. ubi plerique MSS. habent, quod propius. Lego quae ad hunc locum scripsit Morgagnus in Epist. VII.

61. Id autem ipsum] Lindenius omittit autem.

62. At neque inter durissima ossa numerandum] Paaviius & Lindenius leg. ac inter durissima est. Vide meam ad Morgagnum epistolam, quae est in fine hujus libri, & quae ille ad eandem rescriptit.

63. Leniter gibbus & in priorem & in posteriorem partem] Ita in MSS. & in Editionibus 1478. 1493. 1497. Juntae, Caesarii, Ruellii, Pantini. Si

quid a libraris omnium fuit, videtur ita restituendum ex Morgagni conjectura: leniter gibbus in priorem & posteriorem & anteriorem; cavus in posteriorem partem. Alii, secuti Editionem Aldinam leg. leniter gibbus, & in priorem & posteriorem, anteriorem & posteriorem partem; Lindenius, leniter cavus. in priorem & posteriorem; gibbus, in posteriorem & posteriorem partem.

64. Ab scapulis] Cod. Mediceus I. a scapula.

65. Parvo excessu] Haec duae voces desunt in Editionibus 1478. 1493. 1497. Juntae, Caesarii, Ruellii, & in antiquo Constantini Codice. In Editionibus aliis post quatuor proximas voces posita sunt. Ego secutus sum Codices Mediceos Vaticanosque, cum quibus duo Morgagni Codices consentiunt.

66. Vertici lati scapularum ossis] Ita ex Morgagni conjectura, & ex Cod. Vaticano sexto, qualescumque ejus auctoritas sit. Ita legitur etiam in Mediceo I. ex recentiori emendatione: librarius enim scripserat, verticiliati scapularum ossis. Porro verticem lati scapularum ossis Celsus nominat paulo supra, ubi de his ossibus loquitur: Ea in summis verticibus sinuata est. Alii Codices & Editiones

rum ossis ⁶⁶ inseritur, ac maiore parte extra situm ⁶⁷ nervis deligatur. At inferius duos processus habet; inter quos, quod medium est, magis etiam extremis partibus sinuatur. Quae res sedem brachio praestat: quod constat ex ossibus duobus. Radius, quem *ῥαδις* Graeci appellant, superior breviorque, & primo tenuior, rotundo & leniter cavo capite exiguum humeri tuberculum recipit; atque ibi ⁶⁸ nervis & cartilagine continetur. Cubitus inferior longiorque, & primo plenior, in summo capite duobus quasi verticibus extantibus in sinum humeri, quem inter duos processus ejus esse proposui, se inserit. Primo vero duo brachii ossa juncta ⁶⁹ paulatim dirimuntur, rursusque ad manum coeunt, modo crassitudinis ⁷⁰ mutato: siquidem ibi radius plenior, cubitus admodum tenuis est. Dein radius, in caput cartilagosum confurgens, in vertice ejus sinuatur ⁷¹: cubitus rotundus in extremo, parte altera paulum procedit. Ac, ne saepius dicendum sit, illud ignorari non oportet, plurima ossa in cartilaginem desinere, nullum articulum non sic finiri. Neque enim aut moveri posset, nisi laevi inniteretur; aut cum carne nervisque conjungi, nisi ea media quaedam materia ⁷² committeret. In manu vero prima palmae pars ex multis minutisque ossibus constat, quorum numerus incertus est. Sed oblonga omnia, & triangula, structura quadam inter se connectuntur, cum invicem superior

tionem multae habent, *verticillati scapularum ossibus*; Codices Medicei IV. & V. & Vaticani III. & V. Editionesque 1478. 1493. 1497. *verticillati scapularum ossibus*; Editio Aldina, *verticillati scapularum ossibus*; Codices Vaticani III. & VII. *verticillati scapularum ossibus*; Codices Vaticani I. *articulati scapularum ossibus*; Editio Lindeniana, *verticillati scapularum ossibus*.

^{67. Extra situm}] Nam verticillati scapularum ossis parvo dumtaxat excessu inseritur. Vide Morgagn. Epist. II. Ita porro ex eodem Morgagno legendum, & ex Mediceo I. aliisque quibusdam MSS. Alii leg. *ex transitu*; Lindenius, *extra id situm*.

^{68. Atque ibi}] Ita in veteribus libris & MSS. & impressis. Lindenius leg. *quod ibi*.

^{69. Duo brachii ossa juncta}] Ita ex Morgagno, cui ex parte suffragantur Codices MSS. cum Mediceo I. in quo est, *duobus radiis adjuncta*; tum alii, in quibus, *duobus brachiis* (in aliquibus, *brachiis*) *ossa juncta*. Editiones antiquae habent, *duobus radiis brachii ossa juncta*, ut est in Cod. Mediceo I. ex Palaeovini emendatione, in margine Medicei IV. alia manu, & in Vaticanis II.

IV. VI. & VII. Lindenius leg. *duo, radii & brachii, ossa juncta*: sed non recte; ut Morgagnus animadvertit. Nam duo brachii ossa sunt radius & cubitus.

^{70. Crassitudinis}] Cod. Mediceus I. habet *crassitudinem*.

^{71. In vertice ejus sinuatur}] Ita in Cod. Mediceo I. & in Editione Constantini. Vox tamen ejus Morgagno redundare videtur; nec sine ratione. Nisi forte, quoniam alii habent in *verticem*, Ita a Celfo scriptum fuit: *in vicem ejus* (id est, cubiti) *sinuatur*; ut idem Morgagnus suspicatur. Pantinus & Lindenius leg. *in cervicem*, decepti ab Editione Caesarii an. 1538. quae omnino depravata est: siquidem Editio ejusdem Caesarii an. 1528. habet in *verticem*. Neque rectius *infinitur* habet Lindenius, pro *sinuatur*. Nam qua radius & cubitus, ad manum coeunt, non radius in cubitum, sed cubitus in radii sinum inseritur. Denotat autem Celsus radii sinum, in quem duo ex manu exigui processus conjiciuntur, ut infra docet. Vide Morgagn. Epist. VII.

^{72. Media quaedam materia}] Cod. Mediceus I. non habet *quaedam*.

rrior alterius angulus ⁷³ alterius planities sit: eoque fit ex his unius ossis paulum in interiora concavi species. Verum ex manu duo exigui processus in sinum ⁷⁴ radii conjiciuntur. Tum ex altera parte recta quinque ossa ⁷⁵, ad digitos tendentia, palmam explent. A quibus ipsi digiti oriuntur; qui ex ossibus ternis constant: omniumque eadem ratio est. Interius os in vertice ⁷⁶ sinuatur, recipitque exterioris exiguum tuberculum; nervique ea continent. A quibus orti ungues indurescunt: ideoque non ossi, sed carni magis radicibus suis inhaerent. Ac ⁷⁷ superiores quidem partes sic ordinatae sunt. Ima vero ⁷⁸ spina in coxarum osse desitit ⁷⁹; quod transversum longeque valentissimum, vulvam, vesicam, rectum intestinum tuetur. Idque ab exteriori parte gibbum; ad spinam, resupinatum; a lateribus, id est, in ipsis coxis, sinus rotundos habet. A quibus oritur os, quod pectinem vocant; idque, super intestina sub pube transversum, ventrem firmat: rectius in viris, recurvatum magis in exteriora in foeminis, ne partum prohibeat. Inde femina oriuntur. Quorum capita rotundiora etiam, quam humerorum sunt; cum illa ex ceteris rotundissima sint. Infra vero duos processus a priore & a posteriore parte habent. Dein dura, & medullosa, & ab exteriori parte gibba ⁸⁰, rursus ab inferioribus ⁸¹ quoque capitibus intumescunt. Superiora in sinus coxae, sicut humeri in ea ossa, quae scapularum sunt, conjiciuntur: tum infra introrsus leniter intendunt ⁸², quo aequalius superiora membra sustineant. Atque in eo inferiora ⁸³ quoque capita media sinuantur, quo facilius excipi a cruribus possint.

Quae

73. *Alterius angulus*] Pantinus & Lindenius haec verba omittunt. Secuti sunt Editionem Caesarii an. 1538. neque animadverterunt ea verba typographi culpa deesse, haberi que in prima Edit. ejusdem Caesarii.

74. *In sinum*] Ita ex Constantino, Pasvio, Lindenio & Morgagno. Vnus enim est hic radii sinus. Alii leg. *in sinu*, ut est in MSS. Alii *in sinu*, ut in Editione I.

75. *Recta quinque ossa*] Lindenius habet, *quinque ossa recta*.

76. *In vertice*] Secutus sum Constantinum & Lindenium. Alii leg. *in verticem*: ut est in MSS. sed mendose. Idem mendum notavimus paulo supra.

77. *Ac*] Editiones Caesarii, Pantini, & Lindenii habent *At*; sed perperam.

78. *Ima vero*] Cod. Medicus I. *Iam vero*.

79. *Desitit*] Designat spinam eo loco depressam, ut recte animadvertit Morgagnus. *Desitit* porro antiquae Editiones, Aldina excepta, Co-

dicesque habent Medicei tertius & sextus, & Vaticanus primus: *desedit* Medicus primus: alii *desida*: Vaticanus II. *desceat*, ut edidit Egnatius: VII. *descendat*. Constantinus malebat *desidet*, vel *desinti*; quod ultimum Lindenio placuit.

80. *Ab exteriori parte gibba*] Ro vera gibba sunt a parte priore; ut vocat Morgagnus; qui suspicatur Celsum scripsisse, a priore, vel ab anteriori, vel a priore & ab exteriori, ex Hippocrate do Fraet. sect. 18. In Cod. Medico I. legitur, *ab exteriori parte habent*: in Codicibus aliis, *ab exteriori parte gibba habent*; ut in Editionibus antiquis: in aliquibus desunt haec omnia. *Dein dura, & medullosa, & ab exteriori parte gibba*.

81. *Ab inferioribus*] Praepositionem ad non habet Cod. Medicus I.

82. *Leniter intendunt*] Ita in MSS. & in Editionibus vetustioribus. Alii cum Caesario leg. *leniter tendunt*; Lindenius, *leniter tendunt*. Vide adnot. 46. ad cap. 27. lib. superiotis.

G g g 3

Quae commissura osse parvo, molli, cartilaginosa tegitur: patellam vocant. Haec super innatans, nec ulli ⁸⁴ ossi inhaerens, sed carne & nervis deligata, pauloque magis ad femoris os tendens, inter omnes crurum flexus juncturam tuetur. Ipsum autem crus est ex ossibus duobus. Etenim per omnia femur humero, crus vero ⁸⁵ brachio simile est: adeo ut habitus quoque & decor alterius ex altero cognoscatur: quod ab ossibus incipiens, etiam in carne respondet. Verum alterum os ab exteriori parte surae positum est ⁸⁶; quod ipsum quoque sura recte nominatur ⁸⁷. Id brevius, supraque tenuius, ad ipsos talos intumescit. Alterum a priore parte positum, cui tibiae nomen est, longius & in superiore parte plenius, solum cum femoris inferiore capite committitur; sicut cum humero cubitus. Atque ea quoque ossa, infra supraque juncta, media, ut in brachio, dehiscunt. Excipitur autem crus infra osse transverso talorum ⁸⁸; idque ipsum super os calcis situm est, quod quadam parte sinuatur, quadam excessus habet ⁸⁹, & procedentia ex talo recipit, & in sinum ejus inseritur ⁹⁰. Idque sine medulla durum, magisque in posteriorem partem projectum, teretem ibi figuram repraesentat. Cetera pedis ossa ad eorum, quae in manu sunt, similitudinem instructa ⁹¹ sunt: planta palmarum ⁹², digiti digitis, ungues unguibus respondent.

II. Omne autem os, ubi injuria accessit, aut vitatur, aut finditur, aut frangitur, aut foratur, aut colliditur, aut loco ⁹³ movetur. Id, quod vitatum est, primo fere pingue fit; deinde vel nigrum, vel cario-

83. *Aque in eo inferiora &c.*] Nisi forte legendum est *idem*, ut Morgagnus est suspicatus, duae voculae in eo prorsus redundant. Fortasse manarunt ex Cod. Mediceo I. ubi mendose videntur esse pro *inferiora*. Ita enim habet: *At in eo quoque capitis*.

84. *Nec ulli*] Cod. Mediceus I. habet *neg. ulli*.

85. *Crus vero*] Particula *vero* abest a Codice Mediceo I.

86. *Ab exteriori parte surae positum est*] Ita ex Lindenio. Alii leg. *ab exteriori parte supra positum est*, ut est in Editione I. sed perperam. Mendosiores sunt Codices MSS. nam ita habent: *ab exteriori parte idem* (Mediceus I. *id est*; aliqui *id*) *supra positum est*.

87. *Sura recte nominatur*] Ita Egnatius, Gryphius, Pautinus, alii. In Editionibus antiquioribus, & in MSS. mendose est *supra*, pro *sura*. Adverbium *recte* non extat in Cod. Mediceo I.

nec fortasse est Celsi.

88. *Osse transverso talorum*] Ita reposui ex Cod. Mediceo I. in quo scriptum est, *os transverso talorum*. In MSS. aliis, *ossa & transverso talorum*: in Editionibus antiquis, *ossa ex transverso talorum*; quod est a Palavicino. Constantinus ex conjectura, & Lindenius leg. *osse ex transverso talorum*.

89. *Habet*] In MSS. omnibus, praeter Mediceum I. & Vaticanum VI. *habens*. Fortasse hic locus ita est legendus: *quod quidam parte sinuatur, quadam excessus habens &c.*

90. *Et in sinum ejus inseritur*] Lindenius leg. *ut in sinum &c.* sed perperam.

91. *Instructa*] Cod. Mediceus I. habet *frusta*.

92. *Planta palmarum*] Ita ex Cocchii conjectura. Nam in MSS. & Editionibus antiquioribus habetur, *plantae palmarum*. Alii cum Celsio leg. *plantas palmarum*.

93. *Loco movetur*] Lindenius leg. *de loco movetur*.

riofum: quae, supernatis gravibus ulceribus aut fistulis, hisque vel longa vetustate, vel etiam cancro occupatis, eveniunt. Oportet autem ante omnia os nudare, ulcere excifo; & si latius est ejus vitium, quam ulcus fuit, carnem subsecare, donec undique os integrum pateat ⁹⁴: tum id, quod pingue est, semel iterumve satis est admoto ferramento adurere, ut ex eo squama ⁹⁵ secedat; aut radere ⁹⁶, donec jam aliquid cruoris ostendatur, quae integri ossis nota est. Nam necesse est aridum sit id, quod vitiatum est. Idem in cartilagine quoque laesa faciendum est: siquidem ea quoque scalpello radenda est, donec integrum id sit, quod relinquatur. Deinde, si os five cartilago ⁹⁷ rafa est, nitro bene trito respergendum ⁹⁸ est. Neque alia facienda sunt, ubi caries, nigritiesve in summo osse est: siquidem id vel paulo diutius eodem ferramento adurendum, vel radendum est. Qui radit haec, audacter imprimere ferramentum debet, ut & agat aliquid, & maturius desinat. Finis est, cum vel ad album os, vel ad solidum ventum est. Albo finiri ex nigritie vitium, soliditate quadam ex carie, manifestum est. Accedere etiam cruoris aliquid integro, supra dictum est. Si quando autem, an altius descenderit utrumlibet, dubium est, in carie ⁹⁹ quidem expedita cognitio est. Specillum ¹ tenue in foramina ² demittitur; quod magis minusve intrando, vel in summo cariem esse, vel altius descendisse, testatur. Nigrities colligi quidem potest ³ etiam ex dolore, & ex febre, quae ubi mediocria sunt, illa alte descendisse non potest. Mani-

⁹⁴. Pateat] Idem Linden. pateat.

⁹⁵. Squama] In MSS. status; in Editionibus antiquis status. Lindenius correxit, squama. Quam lesionem Morgagnus omnino certum non putat; quod Celsus scribere potuerit ista, ut cap. proximo, & lib. 6. cap. 13. & lib. 7. cap. 12. sect. 1. Attamen, ubi de osse adulto loquitur, squamam sere usurpat. Ita lib. 7. cap. 7. sect. 7. ut ferramento adurendum est; vehementiusque si jam carie vexatum est, quo crassior squama abscedat: & sect. 15. tenuibus ferramentis adurere ut squama ab osse secedat; deinde, vermicem iuxta ad os adurunt, sic, ut squamam remittat.

⁹⁶. Radere] Al. eradere.

⁹⁷. Deinde, si os five cartilago] Cod. Medicus I. deinde si cartilago.

⁹⁸. Respergendum] Aliqui MSS. Codices, respergenda.

⁹⁹. Si quando autem, an altius descenderit utrumlibet, dubium est, in carie &c.] Ita in MSS. nisi quod Medicus I. habet descendentes

pro descendentes; alii in pro os. In vulgatis, Si quando autem altius.... dubium est. In carie &c. In Edit. Aldina, si quando autem altius.... dubium est: in carie &c.

1. Specillum] Lindenius, continuata sententia, leg. si specillum.

2. In foramina] Al. in foramen.

3. Nigrities colligi quidem potest] Colligi idem potest, contra veterum Codicum fidem Lindenius legit ex Paavio, qui haec quoque ad cariem refert. Negat enim ad nigritiem cognoscendam his signis, quae Celsus proponit, opus esse, dolore & febre; quia ipsa conspectui subijciunt. Sed num oculis dijudicari potest, in summo nigrities sit, an altius penetraverit? Id Celsus ex dolore & febre colligi posse docet; sed manifestius adacta terebra cognosci. Vide Morgagnum recte interpretantem locum hunc in Epist. V. & confirmantem his verbis cap. proximi: Si autem nigrities, quam terebra detulit, siue caries, quam specillum ostendit &c.

Manifestior tamen adacta 4 terebra fit: nam finis vicii est, ubi scobis nigra esse desit. Igitur, si caries alte descendit, per terebram urgenda 5 crebris foraminibus est, quae altitudine vicii aequent: tum in ea foramina demittenda candentia ferramenta sunt, donec siccum os 6 ex toto fiat. Simul enim post haec & resolvetur 7 ab inferiore osse, quodcumque vitiatum est; & is sinus carne replebitur; & humor aut nullus postea feretur, aut mediocris. Sin autem nigrities est, aut si caries ad alteram quoque partem ossis transit, oportet excidi. Atque idem quoque 8 in carie, ad alteram partem ossis penetrante, fieri potest. Sed 9, quod totum vitiatum, totum eximendum est: si inferior pars integra est, catenus, quod corruptum est, excidi debet. Item siue capitis, siue pectoris os, siue costa cariota est, inutilis ustio est 10, & excidendi 11 necessitas est. Neque audiendi sunt, qui, osse nudato, diem tertium expectant, ut tunc excidant: ante inflammationem enim tutius omnia tractantur. Itaque, quantum fieri potest, eodem momento & cutis incidenda est, & os detegendum, & omni vicio liberandum est. Longeque perniciosissimum est, quod in osse pectoris est: quia vix, etiam si recte cessit curatio, veram sanitatem reddit.

III. Exciditur vero os duobus modis. Si parvulum est, quod laesum est, modiolis, quam *χοινίδα* 12 Graeci vocant: si spatiosius 13, terebris. Vtriusque rationem proponam. Modiolus ferramentum concavum, teres, est, imis oris ferratum; per quod medium clavus, ipse quoque interiore orbe cinctus, demittitur. Terebrarum autem duo genera sunt: alterum simile ei, quo fabri utuntur: alterum capituli longi-

4. Adacta] Quid mirum si adigetur mutatum fuerat in adicietur lib. 7. cap. 27. cum hic quoque, pro adacta, ut recte habet Medicus I. in aliquibus MSS. sit adiecta?

5. Urgenda] In MSS. Codicibus unguenda; in Mediceo I. unguendam: mendoſe. Pro ungenda, stil, ut est in Constantini adnotationibus, mallent purganda.

6. Donec siccum os] Ita edidit Lindenius. Antea legebatur, donec inde siccum os. In Codicibus Mediceis ita habetur: donec in siccum os: sed in primo Palaeicinus lineolam duxit supra in. Hinc in margine Cod. IV. ab alia manu, inde.

7. Post haec & resolvetur] Cod. Mediceus I. habet, Post haec solvetur; Linden. & post haec solvetur.

8. Atque idem quoque &c.] Idem bis dicitur. Itaque Paavvius, & Morgagnus membrum hoc: Constantinus, & Ronſſeus quatuor illa verba

membrum superioris, est, aut si caries, extrudenda censent. Lindenius omittit &c.

9. Sed] Codices omnes Medicei, praeter primum, habent Et.

10. Ustio est] Olim legebatur vitis est, ut habent MSS. Codices. Lindenius reposuit ustis, sed omisit est.

11. Et excidendi] Ita in MSS. & antiquis Editionibus. Lindenius leg. sed excidendi.

12. Quam χοινίδα] Ita ex Cocchii emendatione. In Cod. Mediceo I. est, quam (a Palaeicino quem) ΧΟΙΝΕΙΚΙΑ; Itemque in IV. alla manu: in ceteris, ΧΟΙΝΕΚΙΑ. Editiones aliae habent, quem choinicion, ut est in prima; aliae, χοινιον, per Graecum litteras.

13. Spatiosius] Quidam leg. spatiosum. In MSS. est spatiosus; sed in Mediceo I. a Palaeicino correctum est, spatiosus; & ita habent Editiones Caesarii in margine, & Lindeniana.

gioris, quod ab acuto mucrone incipit, deinde subito latius fit; atque iterum ab alio principio paulo minus quam aequaliter sursum procedit. Si vitium in angusto est, quod comprehendere modiolus possit, ille potius aptatur: & 14, si caries subest, medius clavus in foramen demittitur; si nigrities, angulo scalpri sinus exiguus fit, qui clavum recipiat, ut, eo insistente, circumactus modiolus delabi non possit: deinde is 15 habena, quasi terebra, convertitur. Estque quidam premendi modus, ut & foret, & circumagatur 16: quia, si leviter imprimitur, parum proficit; si graviter, non movetur. Neque alienum est, instillare paulum rosae, vel lactis, quo magis lubrico circumagatur: quod ipsum tamen, si copiosius 17 est, aciem ferramenti hebetat. Vbi 18 jam iter modiolu pressum 19 est, medius clavus educitur, & ille per se agitur: deinde, cum sanitas inferioris partis scobe cognita est, modiolus removetur. At si latius vitium est, quam ut illo comprehendatur, terebra res agenda est. Ea foramen fit in ipso fine vitiosi ossis atque integri; deinde alterum non ita longe, tertiumque, donec totus 20 is locus, qui excidendus est, his cavis cinctus sit. Atque ibi quoque, quatenus terebra agenda sit, scobis significat. Tum excisorius scalper ab altero foramine ad alterum malleolo adactus id, quod inter utrumque medium est, excidit; ac sic 21 ambitus similis ei fit, qui in angustiore orbem modiolu imprimitur. Vtro modo vero id circumductum est, idem excisorius scalper in osse 22 corrupto planus summam quamque testam laevert 23, do-

14. Et] Lindenius At.

15. Deinde in] Ita Egnatius aliique multi; & quidem recte. Quam unctionem cum Lindenius quoque sit secutus, non apparet, cur Almeio-venius maluerit, deinde his, quod est in Editionibus 1478. 1493. 1497. 1524. & in MSS. Medicus I. habet, de his.

16. Pr] & foret, & circumagatur] Antea legebatur, ut & foretur & circumagatur; ut correctum est a Palavicino in Cod. Mediceo I. cum esset scriptum, ut & foretur vagatur. Ego reposui foret pro foretur; ut malebat Constantinus: atque ita legendum arbitror ex Codicibus ceteris. Habent enim, ut effores & circumagatur.

17. Crispus] Lac scilicet, vel rosa. In Cod. Mediceo I. mendose est ostusius; in utraque Caesarii Editione obsusus.

18. Hebetat. Vbi] Ita ex Cod. Mediceo I. Quia in aliis Codicibus est, habet. At ubi; ideo Palavicinus particulam et addidit in illo Codice; unde in vulgatis libris, hebetat. At ubi.

19. Pressum] Ita omnes veteres libri cum edi-

ti, tum MSS, eodemque modo Virgilius 10. Aeneid. v. 296. dixit:

fulcunque sibi premat lesa carina.

Lindenius leg. impressum, ut malebat Constantinus. 20. Tetui] Tetui in utraque Editione Caesarii mendum est: quod neque Lindenius, neque Almeiovenius, qui ipsi quoque ita edidit, videntur animadvertisse.

21. Ac sic] Hic quoque Editio Caesarii tum an. 1528. tum 1538. itemque Ruelliana mendosa est. Habent enim, ac si.

22. In osse] Lindenius leg. & in osse.

23. Laevert] Ita reposuit Lindenius: quod sane verbum Celsianum est; sed hoc loco minus fortasse significat, quam oportet. In osse enim corrupto, non laevanda summa nequeque testa est, sed tollenda, donec integrum es relinquatur. Ceterum Lindenius secutus videtur Passvium, laevert reponentem pro laest, quod habent veteres Editiones & MSS. tum Mediceae, tum Vaticanae. Constantinus in suo Codice reperit radis; quod non displicet.

donec integrum os relinquatur. Vix umquam nigrities integrum; caries per totum os perrumpit ²⁴, maximeque ubi vitiata calvaria est. Id quoque signi specillo significatur ²⁵: quod depressum ²⁶ in id foramen, quod infra solidam sedem habet, & ob id ²⁷ renitens aliquid invenit, & madens exit: si pervium invenit, altius descendens inter os & membranam, nihil oppositum invenit, educiturque siccum: non quo non subsist aliqua vitiosa sanies; sed quoniam ibi, ut in latiore sede, diffusa sit. Sive autem nigrities, quam terebra detexit, sive caries, quam specillum ostendit, os transit, modiolus quidem usus fere supervacuus est; quia latius pateat necesse est, quod tam alte ²⁸ processit. Terebra vero ea, quam secundo loco posui, utendum; eaque, ne nimis incalescat, subinde in aquam frigidam demittenda est. Sed tum majore cura agendum est, cum jam aut simplex os dimidium perforatum est; aut in duplici superius: illud spatium ipsum; hoc sanguis significat. Ergo tum lentius ducenda habena, suspendendaque magis sinistra manus est ²⁹, & saepius attollenda, & foraminis altitudo consideranda; ut, quandocumque ³⁰ os perrumpitur, sentiamus, neque periclitemur, ne mucrone cerebri membrana laedatur: ex quo graves inflammationes, cum periculo mortis oriuntur. Factis foraminibus, eodem modo media septa ³¹, sed multo circumspectius, excidenda sunt; ne forte angulus scalpri eandem membranam violet; donec fiat aditus, per quem membranae custos immittatur: *μυρυσφύλακα* Graeci vocant. Lamina ³² aenea est, firma ³³, paulum resima, ab exteriori parte laevis; quae demissa, sic, ut exterior pars ejus cerebro propior sit, subinde ei subjicitur, quod scalpro discutiendum est: ac, si excipit ejus angulum, ultra transire non patitur: eoque & audacius, & tutius, scalprum malleolo subinde me-

24. *Nigrities integrum; caries per totum os perrumpit*] Constantinus legit ex conjectura: *nigrities in totum, caries per seipsum totum os perrumpit*. Sed nihil mutandum.

25. *Id quoque signi specillo significatur*] Pro signi, Constantinus legendum putavit *signi*; Lindenius reposuit *vitii*. Mihi vox haec tollenda videtur.

26. *Quod depressum*] Alii legunt, ut est in MSS. *qui depressus*: infra vero, *siccus*. Sed specillum masculino genere neque alibi apud Celsum, neque apud alios, quod sciam, idoneos Scriptores occurrit. Itaque assentiendum videtur Constantino & Lindenio legentibus, *quod depressum, & siccum*.

27. *Et ob id*] „Tres haec voculas” inquit Paavlius „delendas censco, cum sensum turbeat”. Nihil turbant, Paavii; nam referuntur ad soli-

dam sedem, ut Morgagnus explicuit. Lindenius expulit *ob id*, retinuit *Et*.

28. *Tam alte*] Ita Constantinus ex conjectura, & Lindenius. Alii *jam alte*, ut est in MSS.

29. *Suspendendaque magis sinistra manus est*] Cod. Mediceus I. ita habet: *suspendendaque manus sinistra est*.

30. *Quandocumque*] In MSS. Mediceis *quandocumque*; quod in *quandocumque* mutatum fuit in I. a Palavicino & alia manu in IV. quoque.

31. *Septa*] Codex Mediceus I. non habet vocem hanc: ceteri habent *sepe*, vel *saepe*; ut Editiones antiquae. Constantinus correxit, *septa*, quoniam modum est in capite proximo; atque ita edidit Lindenius.

32. *Lamina*] Lindenius addit *aetna*.

33. *Firma*] Codex I. *phryma*: Medicei ceteri, *prima*.

medicus ferit, donec excisum undique os, eadem lamina levetur, tollique sine ulla noxa cerebri possit. Vbi totum os ejectum est, circumradendae laevandaeque sunt orae, &, si quid scobis membranae infedit, colligendum. Vbi, superiore parte sublata, inferior relicta est, non orae ³⁴ tantum, sed os quoque totum laevandum ³⁵ est; ut sine noxa postea cutis increseat, quae aspero ossi innascens ³⁶ protinus non sanitatem, sed novos dolores movet. Patefacto cerebro, qua ratione agendum sit, dicam, cum ad fracta ossa venero ³⁷. Si basis aliqua servata est, superimponenda sunt medicamenta non pinguis, quae recentibus vulneribus accommodantur; supraque imponenda lana succida, oleo atque aceto madens. Vbi tempus processit, ab ipso osse ³⁸ caro increscit, eaque factum manu sinum complet. Si quod etiam os adustum est ³⁹, a parte sana recedit; subitque inter integram atque emortuam partem caruncula, quae, quod abscessit, expellat. Eaque ⁴⁰ ferre, quia testa tenuis & angusta est, *λωρίς*, id est, squama ⁴¹, a Graecis nominatur. Potest etiam evenire, ut ex ictu neque findatur os, neque perfringatur; sed summum tamen ⁴² collidatur, exaspereturque. Quod incidit, radi & laevari satis est. Haec quamvis maxime sunt in capite, tamen ceteris quoque ossibus communia sunt: ut, ubicumque idem incidit ⁴³, eodem remedio sit utendum. At quae fracta ⁴⁴, fissi, forata, collisa sunt ⁴⁵, quasdam proprias in singulis generibus, quasdam com-

34. *Oras*] Ita in Cod. Mediceo I. & in Editione Lindenli, & in margine Constantinianae, non *ora*, ut alii perperam legunt.

35. *Laevandum*] Pterique leg. *lavandum*. In fra quoque Aldina & aliae quaedam Editiones mendose habent *lavari*. In Cod. Mediceo I. est *lavandum*, & *lavari*.

36. *Ossi innascens*] Ita Lindenius, & alii legunt ex Caesario. Al. *osse innascens*. Cod. Mediceus I. habet, *osse nascens*.

37. *Venero*] Al. *pervenire*, ut est in Edit. an. 1493.

38. *Ab ipso osse*] *Osse*, ut legunt Constantinus & Lindenius, atque omnino legendum est, ex Medicis Codicibus nullus habet, praeter III. & VI. In ceteris, itemque in Editionibus antiquis est *ore*.

39. *Si quod etiam os adustum est*] In Cod. Mediceo I. legitur, *Id quod etiam adustum est*.

40. *Eaque*] Non caruncula, sed id, quod ex osse secedit, *λωρίς* a Graecis nominatur: Ideoque, pro *Eaque*, *Idque* Constantinus reponendum putabat. Mihi totum hoc membrum ab in-

terpretibus adscriptum fuisse videtur ad verba illa, quod *abscessit*.

41. *Arvis*, id est, *squama*] Ita in Editione Lindenli, & in margine Constantinianae. Alii leg. *squama est*, id est *lepis*; ut est in MSS. nisi quod Mediceus I. habet, quo modo edidit Egnatius, *squama id est lepis*; a Palavicino vero, *squama est idem lepis*. Al. ex Caesario, *squama est*, id *λωρίς*. Si cetera huius membri verba retinenda sunt, haec tria tamen, id est *squama*, videntur tollenda.

42. *Tamen*] Lindenius leg. *tantum*, ut est in margine Editionis Constantinianae.

43. *Incidit*] Ex multis MSS. in quibus est *incisus*, reposui *incidit*. Alii leg. *incidit*, ut habet Cod. Mediceus I.

44. *At quae fracta*] In Cod. Mediceo I. legitur, *Aque fracta*; in ceteris, *Aq; ea fracta*. Ego reposui, *At quas fracta*. Editiones antiquae habent, *Aque cum ea fracta*, ex Palavicino; Lindeniana, *At, cum ea fracta*.

45. *Sunt*] Al. *sint*.

H h h 2

communes in pluribus curationes requirunt: de quibus protinus dicam initio ab eadem calvaria accepto.

IV. Igitur, ubi ea percussa ⁴⁶, protinus requirendum est, num bilem is homo vomuerit; num oculi ejus obcaecati sint; num obmutuerit; num per nares auresve sanguis ei effluerit ⁴⁷; num conciderit; num sine sensu quasi dormiens jacuerit. Haec enim non nisi osse fracto eveniunt: atque, ubi inciderunt, scire licet, necessariam, sed difficilem curationem esse. Si vero etiam torpor accessit; si mens non constat; si nervorum vel resolutio vel distentio secuta est; verisimile est, etiam cerebri membranam esse violatam: eoque in angusto magis spes est. At si nihil horum secutum est, potest etiam dubitari ⁴⁸, an os fractum sit: & protinus considerandum est, lapide, an ligno, an ferro, an alio telo percussum sit, & hoc ipso laevi ⁴⁹, an aspero, mediocri, an vastiore, vehementer, an leviter ⁵⁰; quia quo mitior ictus fuit, eo facilius os ei restituisse credibile est. Sed nihil tamen melius est, quam certiore id nota explorare. Ergo, qua plaga est, demitti specillum oportet, neque nimis tenue, neque acutum; ne, cum in quosdam naturales sinus inciderit, opinionem fracti ossis frustra faciat: neque nimis plenum; ne parvulae rimulae ⁵¹ fallant. Vbi specillum ad os venit, si nihil nisi laeve & lubricum occurrit, integrum id videri potest: si quid asperi est, utique qua futurae non sint, fractum os esse testatur. A futuris se deceptum esse, Hippocrates memoriae prodidit ⁵²; more scilicet magnorum virorum, & fiduciam magnarum rerum habentium ⁵³. Nam levia ingenia, quia nihil habent, nihil sibi detrahunt: magno ingenio, multaque nihilominus habituro, convenit etiam simplex veri erroris confessio; praecipueque in eo ministerio, quod utilitatis

46. *Ea percussa*] Perperam alii leg. *ea percussa*. Codices Medicei I. III. & VI. habent *ea percussa*: Palaeovicianus vero in I. addit *est*. Lindenius leg. *calvaria percussa*.

47. *Ei effluerit*] Cod. Medicus I. non habet *ei*.

48. *Potest etiam dubitari*] *Erim* pro *adire*. De qua lectione cum dubitare me olim Morgagni significasset, exemplis eam Terentii & Virgilii defendi posse respondit. Addi potest Plautus in Pseudolo A. 3. Scen. 3.

Hic pades, quod tibi promissit, quaque id promissit die,

Quia tibi minus viginti pro amica etiam non dedit.
& Silvestrius de B. C. sub finem: *Castilia vero longi a suis inter hostium cadavera reperiuntur est, paulum*

etiam spirant, ferocisque animi, quam habuerat vivus, in vultu retineat. Attamen apud Cellum fortasse legendum *etiamnum*; in quo librarios saepe errasse animadverti. Vide lib. 2. cap. 18. adnot. 66. lib. 4. cap. 2. sect. 1. adnot. 41. lib. 7. cap. 4. sect. 4. adnot. 92.

49. *Laevi*] Ita ex Lindenio. Alii leg. *leni*, ut est in MSS. sed non recte.

50. *Leviter*] Alii *leviter*.

51. *Parvulae rimulae*] Cod. Medicus I. habet *parvulae rimae*.

52. *Prodidit*] Lindenius leg. *tradidit*, ut est in Edit. an. 1538.

53. *Fiduciam magnarum rerum habentium*] In Cod. Mediceo I. legitur: *fiducia magnas res habentium*.

litatis causa posteris traditur; ne qui decipiantur eadem ratione, qua quis ante deceptus est. Sed haec quidem alioquin memoria magni professoris, uti interponeremus, efficit. Potest autem futura eo nomine fallere, quia ⁵⁴ aequae aspera est; ut aliquis hanc esse, etiamsi rima est, existimet eo loco, quo subesse hanc verisimile est. Ergo eo nomine decipi non oportet: sed os aperire ⁵⁵ tutissimum est. Nam neque utique certa sedes, ut supra posui, suturarum est; & potest idem & naturaliter commissum & ictu fissum esse, juxtave aliquid fissum habere. Quin aliquando etiam, ubi ictus fuit ⁵⁶ vehementior, quamvis specillo nihil invenitur, tamen aperire commodius est. At si ⁵⁷ ne tum quidem rima manifesta est, inducendum super os atramentum scriptorium est, deinde scalpello id deradendum ⁵⁸: nigritiem enim continet, si quid fissum est. Solet etiam evenire, ut altera parte fuerit ictus, & os altera fiderit. Itaque, si graviter aliquis percussus est, si mala indicia subsecuta sunt, neque ea parte, qua cutis discissa est, rima reperitur; non incommodum est, parte altera considerare, num quis ⁵⁹ locus mollior sit, & tumeat; eumque aperire: siquidem ibi fissum os reperietur. Nec tamen magno negotio cutis sanescit, etiamsi frustra secta ⁶⁰ est. Os fractum, nisi si succursum ⁶¹ est, gravibus inflammationibus afficit, difficiliusque postea tractatur. Raro, sed aliquando tamen, evenit, ut os quidem totum integrum maneat, intus vero ex ictu vena aliqua in cerebri membrana rupta aliquid sanguinis mittat; isque ibi concretus magnos dolores moveat, & oculis quibusdam obcaecet ⁶². Sed fere contra id dolor est, & eo loco cute incisa, pallidum os reperitur: ideoque os excidendum est. Quaecumque autem de causa curatio haec ⁶³ necessaria est, si nondum satis cutis patefacta est, latius aperienda est, donec, quidquid laesum est, in conspectu sit. In quo

54. Quis] Sic reposuit Lindenius ex Constantina emendatione. Alii leg. quae; nec aliter est in MSS.

55. Aperire] Lindenius leg. desperare. Ita solum habet Codex vetustior; sed ejus fidem dubiam reddunt Codices ceteri Medicei, in quibus est, ut in Editionibus antiquis, aperire; quo verbo Celsus utitur etiam infra, quemadmodum Morgagnus animadvertit.

56. Fuit] Al. fuerit.

57. At si] Cod. Mediceus I. habet ac si.

58. Deradendum] Editio an. 1493. detrahendum; atque ita plerique legunt. Edit. an. 1538. atrahendum.

59. Num quis] Cod. Mediceus I. num qui.

60. Sella] Ita in allato Codice & in Editione Lindensii. Alii leg. desecta; al. detecta.

61. Nisi si succursum] Ita in Cod. Mediceo I. Alii leg. nisi succursum.

62. Et oculis quibusdam obcaecet] Ita edidit Lindenius. Sed fortasse scribendum, oculisque obcaecet. Nam in MSS. & antiquis Editionibus est, oculis quibus obcaecet. Ex qua lectione, procul dubio corrupta, Scaliger apud Vertanium de capitis vulneribus fecit, oculisque put obcaecet; atque ita prorsus legendum censet Pösius. Vide ejus annotationes ad Hippocratis lib. de caput. vulnerib. sect. 10.

63. Haec] Cod. Mediceus I. ea.

quo ipso videndum est, ne quid ex ipsa membranula, quae sub cute calvariam cingit: super os relinquatur: siquidem haec scalpro terebrisve lacerata vehementes febres cum inflammationibus excitat. Itaque eam commodius est ex toto ab osse diduci. Plagam, si ex vulnere est, talem necesse est habeamus, qualem acceperimus: si manu facienda est, ea fere commodissima est, quae duabus transversis lineis litterae X figuram accipit: tum deinde ⁶⁴ a singulis procedentibus lingulis ⁶⁵ cutis subsecatur. Inter quae, si sanguis fertur, spongia subinde in aceto tincta cohibendus est, occupandusque objectis linamentis, & caput altius excitandum. Neque id vitium ullum metum ⁶⁶, nisi inter musculos, qui tempora continent, adfert: sed ibi quoque nihil tutius fit. In omni vero fisso fractove osse, protinus antiquiores medici ad ferramenta veniebant, quibus id exciderent. Sed multo melius est, ante emplastra experiri, quae calvariae causa componuntur: eorumque aliquod oportet ex aceto mollitum per se super fissum fractumve os imponere: deinde super id, aliquanto latius, quam vulnus est, eodem medicamento illitum linteolum, & praeterea succidam lanam aceto tinctam: tum vulnus deligare, & quotidie resolvere, similiterque curare usque ⁶⁹ ad diem quintum. A sexto die ⁶⁸ etiam vapore aquae calidae per spongiam fovere: cetera eadem ⁶⁹ facere. Quod si caruncula increscere coeperit, & febricula aut soluta erit ⁷⁰, aut levior ⁷¹, & cupiditas cibi reverterit, fatisque fomni accedet ⁷², in eodem medicamento erit perseverandum. Procedente deinde tempore emolliendum id emplastrum, adjecto cerato ex rosa factio: quo facilius carnem producat: nam per se reprimendi vim habet. Hac ratione saepe rimae callo quodam implentur; estque ea ossis velut cicatrix: & latius fracta ossa, si qua inter se non cohaerebant ⁷³, eodem callo glutinantur; estque id ⁷⁴ ali-

quar-

64. Tum deinde] Ita in Codice modo allato. Vulgo legitur, ut deinde: infra vero, subsequatur; a Lindenio subsecetur.

65. Procedentibus lingulis] Hae duae voces desunt in plerisque MSS. In Editione an. 1493. & aliis multis, pro lingulis, mendose est singulis. Alii leg. ligulis; Constantinus ex conjectura, & Lindenius, angulis.

66. Neque id vitium ullum metum] Legendum videtur, Neque id (scilicet curatio) vitium metum. Hoc, nisi fallor, ostendunt verba proxima, ibi quoque nihil tutius fit. In Cod. Mediceo I. non erat vox vitium: In ceteris ante vitium posita est. In his Codicibus vox vitium inserta fuit lectionis varietate: in illo corrupta

ex vitium.

67. Curare urge] Haec duo verba desunt in Cod. Mediceo I.

68. A sexto die] In eodem Codice legitur; aut sexto die: Palevicinus vero corrigit, ut &c.

69. Cetera eodem] Ita ex Constantini emendatione. Vetres Codices habent, cetera ex eodem. Lindenius leg. ceteraque eodem.

70. Erit] Linden. fuerit.

71. Levior] Alii leg. lenior. Cod. Mediceus I. habet brevior.

72. Accedet] Lind. accedat.

73. Cohaerebant] Lindenius leg. cohaerebant.

74. Estque id] Alii. omittunt id.

quanto melius velamentum cerebro, quam caro, quae exciso osse increscit. Si vero sub prima curatione febris intenditur, brevesque somni, & iidem per somnia tumultuosi sunt, ulcus madet, neque alitur, & in cervicibus glandulae oriuntur, magni dolores sunt, cibique super haec fastidium increscit; tum demum ad manum scalprumque veniendum est. Duo vero sub ictu calvariae pericula sunt; ne vel findatur, vel medium defidat. Si fissum est, possunt orae esse compressae: vel quia altera super altera excessit; vel etiam, quia ⁷⁵ vehementer rursus se commiserunt. Ex quo evenit, ut humor ad membranam quidem descendat, exitum vero non habeat; ac sic eam irritet, & graves inflammationes moveat. At ⁷⁶ ubi medium defedit, eandem cerebri membranam os urget ⁷⁷: interdum etiam ex fractura quibusdam velut aculeis pungentibus. His ita succurrendum est, ut tamen quam minimum ex osse dematur. Ergo, si ora alteri infedit, satis est id, quod eminet, plano scalpro excidere: quo sublato, jam rima hiat quantum curationi satis est ⁷⁸. At si orae inter se comprimuntur, a latere ejus, interposito digiti spatio, terebra foramen faciendum est: ab eoque scalpro duabus lineis ad rimam agendus, ad similitudinem litterae V ⁷⁹, sic, ut vertex ejus ⁸⁰ a foramine, basis a rima sit ⁸¹. Quod si rima longius patet, ab altero foramine rursus similis sinus fieri debet: & ita ⁸² nihil latens in eo osse concavo est ⁸³, abundeque exitus datur intus laedentibus. Ne si fractum quidem os defedit, totum excidi necesse est: sed, si ve totum perfractum est, & ab alio ex toto recessit, si ve circumpositae calvariae inhaeret exigua parte, ab eo, quod natura-

liter

75. Quia] In multis MSS. quia fere.

76. At] Vulgo omnes, praeter Lindenium, omittunt particulam haec. Ex Codicibus Medicis quoque solus primus eam habet; in quo tamen mendose scriptum est *Ad*.

77. Os urget] Lindenius transfert *os* ante *defedit*. Aliqui Codices habent *furges pro os urget*.

78. Jam rima hiat quantum curationi satis est] Cod. Medicus I. non habet *jam*. Lindenius leg. *si rima hiat aliquantum, curationi satis est*: sed minus recte.

79. Ad similitudinem litterae V.] Veteres Editiones habent, *ad similitudinem C. litterae*, ut est in Codice I. Ego ita reponendum censui ex Codicibus Medicis ceteris, in quibus est, *ad similitudinem litterae u*; cum praesertim Constantinus in Codice suo V scriptum invenit. Lindenius leg. *ad similitudinem litterae A*. Recte, si Celsus Graecae addidisset.

80. Vertex ejus] Vox *ejus* abest a Cod. Mediceo I.

81. A rima fit] Ita in Codice primo: in ceteris Medicis & Editionibus antiquioribus, *ad rimam fit*. Alii leg. *ad rimam fit*, ut est in Editione Caesarii an. 1538. Lindenius ad *rimam fit*, ut in MSS. Constantini.

82. Debet: & ita] In Cod. Mediceo L. & in vulgatis libris; *debetur*: & ita. Ego reposui *debet* ex Codicibus aliis; sed retinui &, quod in hisdem desit.

83. Nihil latens in eo osse concavo est] Ita in MSS. Medicis omnibus, praeterquam in primo, in quo, *nihil late sine osse cavum est*. Lindenius leg. *nihil latere sub eo osse confectum potest*: Constantinus ex conjectura, *nihil latens sub eo osse cum cavum est*; vel, *nihil latens in eo osse concavo est*: Cocchianus, *nihil latens in eo osse cavum est*. Nihil horum mihi satis probatur.

liter se habet, scalpro dividendum est. Deinde in eo, quod defecit, juxta rimam, quam fecimus, foramina addenda⁸⁴ sunt, si in angusto noxa est, duo; si latius patet, tria; septaque eorum excidenda: & tum scalper utrumque ad rimam agendus, sic, ut lunatum sinum faciat, imaque pars ejus intus ad fracturam, cornua ad os integrum spectent. Deinde⁸⁵, si qua labant, & ex facili removeri possunt, fornice ad id facta⁸⁶ colligenda sunt, maximeque ea, quae acuta membranam infestant: si id ex facili fieri non potest, subjienda lamina est, quam custodem ejus membranae esse, proposui; & super eam⁸⁷, quidquid spinosum est, & intus eminet, excidendum est: eademque⁸⁸ lamina, quidquid deorsum infedit, attollendum. Hoc genus curationis efficit, ut, qua parte fracta ossa tamen inhaerent, solidentur: qua parte abrupta sunt, sine ullo tormento sub medicamentis tempore excidant⁸⁹, spatiumque inter haec satis illis magnum ad extrahendam saniem relinquatur; plusque in osse propugnaculi cerebrum habeat, quam habiturum fuit, eo exciso. His factis, ea membrana acri aceto respergenda est; ut, sive aliquid sanguinis ex ea profluit, cohibeatur, sive intus concretus cruor remanet, discutatur: tum idem medicamentum eodem modo, qui supra positus est, mollium, ipsi membranae imponendum est: ceteraque eodem modo faciendae sunt, quae ad linteolum illitum, & lanam succidam pertinent: collocandusque is loco in tepido, & curandum quotidie vulnus; bis etiam, aestate. Quod si membrana per inflammationem intumuerit, infundenda erit rosa tepida. Si usque eo tumebit, ut super ossa quoque emineat, coercerebit eam bene trita lenticula, vel folia vitis contrita, & cum recenti vel butyro, vel adipe anserino⁹¹ mista: cervixque molliori⁹² debebit liquido cerato, ex irino facto. At si parum pura membrana

84. *Addenda*] Ita in MSS. & antiquis Editionibus Lindens leg. *facienda*.

85. *Deinde*] Cod. Medicus I. *Dein*.

86. *Fornice ad id facta*] Lindens leg. *fornice ad id facta*.

87. *Et super eam &c.*] In Cod. Mediceo I. legitur: *ut supra quicquid spinosum est & intus eminet & excidatur*.

88. *Eademque*] Ita ex Cod. Mediceo I. Alii leg. *eodem*.

89. *Sub medicamentis tempore excidant*] Ita ex Constantini emendatione, & Lindensio; infra vero ex eisdem, *illis*. Alii leg. *sub medicamentis &c. & illis*. Cod. Mediceus I. habet *sub medicamentis*; & infra, *illis*, quod Palavicinus in *illis*

mutavit. Codices alii, *sub medicamentis*, & *illis*.

90. *Loco in tepido*] Codices Medicei, & Editiones vetustiores habent, *loco in tepido*. Sed rectius alii, Ruellio duco, *loco in tepido*, per voces duas. Palavicinus correxit, *in loco tepido*: & ita est in Editionibus Stephani & Constantini. Vid. Animalverf. XIV. Faccioliati apud Morgagni. Epist. III. Fortasse tamen praeposito in additione est; ideoque temere inter duas has voces posita fuit, Lib. 3. cap. 7. sect. 2. *conclavi tenebris*; lib. 7. cap. 29. *conclavi collocandus*.

91. *Adipe anserino*] Cod. Mediceus I. habet *adipe anserino*.

92. *Cervixque molliori*] Scilicet ad vitandum nervorum rigorem, vel distentionem; ut Constantinus.

brana videbitur, par modus ejus emplastri & mellis s3 miscendus erit; idque superinfundendum; ejusque continendi causa unum aut alterum linamentum injiciendum, & super linteolo, cui emplastrum illitum sit, contegendum. Vbi satis pura membrana est 94, eadem ratione adjiciendum emplastro ceratum, ut carnem producat. Quod ad abstinentiam vero, & primos posterioresque cibos potionesque pertinet, eadem, quae in vulneribus praecepi, servanda sunt, eo magis, quo periculosius haec pars afficitur. Quin etiam, cum jam non solum sustineri, sed ali his quoque oportebit 95, tamen erunt vitanda, quaecumque mandenda sunt: item sumus, & quidquid excitat sternutamentum. Spem vero certam faciunt, membrana mobilis 96 ac fvi coloris, caro increscens rubicunda, facilis motus maxillae atque cervicis. Mala signa sunt, membrana immobilis, nigra, vel livida, vel aliter coloris corrupti, dementia, acris vomitus, nervorum vel resolutio vel dissentio, caro livida, maxillarum rigor, atque cervicis. Cetera, quae ad somnum, cibi desiderium, febrem, puris colorem attinent, eadem, quae in ceteris vulneribus, vel salutaria, vel mortifera sunt. Vbi bene res cedit, incipit ab ipsa membrana; vel, si os eo loco duplex est, inde quoque caro increscere; eaque id, quod inter ossa 97 vacuum est, replet: nonnumquam etiam super calvariam excrescit. Quod si incidit, inspergenda squama aeris est, ut id reprimat cohibeatque: ea carni superdanda 98, quae ad cicatricem perducant. Omnibusque ea locis commode indu-

stantias existimat. Et sane infra habetur: *Spem vero certam faciunt, membrana mobilis ... facilis motus maxillae atque cervicis. Mala signa sunt, membrana immobilis maxillarum rigor, atque cervicis.* Porro cervixque est in vulgatis libris, ut a Palavicino correctum est in Cod. Mediceo I. cum esset scriptum, *cervique*. Codices Medicei ceteri habent, *cerulayue*. Sed tum MSS. tum impressi, quotquot ego vidi, habent *molliri*; quo modo Celsus dixit, *nervos leniter molliri*, in lib. 7. cap. 26. sect. 5. Quod ideo adnotandum putavi, quia Almoevenius scripsit, esse qui legant, *illiri*.

93. *Fortassis & mellis*] Cod. Medicus I. *emplastro & melli*.

94. *Vbi satis pura membrana est*] In Cod. modo aliato legitur: *Vbi membrana est*: In Codicibus ceteris & In Editionibus antiquis: *Vbi plus pura membrana est*. Lindenius, pro *plus*, reposuit *satis*. Sed fortasse legendum; *Vbi pura &c.* ac particula *plus* temere addita fuit, ut opponeretur particulae *parum*, quae supra est. In Cod.

Mediceo I. Palavicinus addidit *plus plana*; quod supra habetur; *Si itaque eo tumebat, ut super ossa quoque emineat*.

95. *Ali his quoque oportebit*] Ita in MSS. Constantini. Lindenius quoque leg. *oportebat*; sed, pro *his*, habet *cibis*. At Constantinus, cum legeretur, *ali his quoque oportebat*, corrigendum censuit, *ali his quoque oportebit*. In Cod. Mediceo L. & In Edit. Caesarii an. 1528. ita habetur: *alii quoque oportebat*.

96. *Mobilis*] Aliqui leg. *mellis*, ut est in Edit. an. 1493. sed perperam. Nam, ut Moraginus animadvertit, membranae mobili infra opponitur membrana immobilis.

97. *Increscere; eaque id, quod inter ossa &c.*] Cod. Medicus I. habet; *increscere atque inter ossa &c.* Lindenius leg. *increscere id, quod inter ossa &c.*

98. *Coibeatque: ea carni superdanda*] Pro carni, quod fortasse ex glossenata lrecepit, Codices Medicei omnes, praeter primum, habent *carne*. Pro *superdanda*, quidam leg. *superdando*,

li i

cx

inducitur, excepta frontis ea parte, quae paulum super id est, quod inter supercilia est. Ibi enim vix fieri potest, ut non per omnem aetatem 99 sit exulceratio: quae linteolo medicamentum habente, contigenda sit 1. Illa utique, capite fracto, servanda sunt, ut, donec jam valida cicatrix sit 2, vitentur 3 sol, ventus 4, frequens balneum, major vini modus.

V. In naribus vero, & os, & cartilago frangi solet, & quidem modo adversa, modo a latere. Si adversa fracta sunt, alterumve ex his, nares desidunt, difficulter spiritus trahitur. Si a latere os fractum est, is locus cavus est: si cartilago, in alteram partem nares declinantur. Quidquid in cartilagine incidit 5, excitanda ea 6 leniter est, aut subiecto specillo, aut duobus digitis utrimque compressis: deinde in longitudinem implicata linamenta, & molli pellicula cincta circumfutaque, intus adigenda sunt; aut eodem modo compositum aliquid ex arido penicillo; aut grandis pinna, gummi, vel fabrili glutine illita, & molli pellicula circumdata, quae desidere cartilaginem non sinat 7. Sed, si adversa ea fracta est, aequaliter utraque naris implenda est: si a latere, crassius esse debet ab ea parte, in quam nasus jacet, ab altera tenuius id, quod inferitur 8. Extrinsecus autem circumdanda habena est mollis, media 9 illita mistis inter se similia & thuris fuligine: eaque ultra aures ducenda, & fronti duobus capitibus agglutinanda est. Id enim cor-

ex Palavicino. Lindenius, & exhibeat, eaque carni superdenda. Fortasse rectius: nisi quis malit, & exhibeat; atque ea &c.

99. Non per omnem aetatem] In vulgatis libris fere omnibus perperam omittitur particula non, quam habent MSS.

1. Contigenda sit] Ita in antiquis Codicibus. Sed sit fortasse ortum est ex sit, quod pro sit interdum scribebatur. Lindenius leg. erit.

2. Cicatrix sit] Ita in MSS. plerisque omnibus. In Mediceo I. deest sit: a Palavicino vero additum est. erit servanda; atque Ita habent Editiones antiquae. Lindenius leg. cicatrix erit.

3. Vitentur] Codices Medicei, excepto primo, habent: minus in usu erit.

4. Sol, ventus] Qui supra legunt: cicatrix erit servanda; hoc omittunt servendus; quae vox habetur in MSS. sed in Mediceo I. a Palavicino expuncta est. Lindenius correxit, sol, ventus. Sed friguit opinor. Solus dixisset, ut saepe alibi, non ventus. Itaque legere malim, sol, ventus. Nam ventus, cum in ceterarum partium vulneribus, tum capitis praecipue inimicus est.

5. Quidquid in cartilagine incidit.] Quidquid cartilagini accidit; quoquo modo ea fracta est. Ita lib. 3. cap. 18. sicut in homine praedixit famem sumente incidit. Ego ex Codicibus MSS. reposui, in cartilagine. Editiones antiquae habent in cartilaginem, ut Palavicinus mutavit in Cod. Mediceo I. Lindeniana, Quicquid & cartilagine concedit, & Ita edidit Vulpianus an. 1721. At Editio ejusdem Vulpiani an. 1750 habet, Quicquid & cartilagine concedit; ut est in Almeloveviana an. 1713: sed fortasse ex mendo.

6. Excitanda ea] MSS. habent, excitando ea. Palavicinus correxit, excitandum; & Ita est in vulgatis libris: ego, excitanda ea.

7. Sinat] Linden. sinuat.

8. Id, quod inferitur] Tria haec verba Lindenius transfert ante crassius esse debet: fortasse rectius. Codex Mediceus I. pro id, quod, habet in quod; unde alii leg. in id quod.

9. Media] Lindenius legit, ut est in marginibus Edit. Constantinianae, media: itemque cap. 7. media in longitudinem incisa. Veteres Codices utrobique habent media: & quidem recte.

corpori quasi gluten inhaerescit, & cum induruit, nares commodè continet. Sin, quod intus inditum est, laedit, sicut maxime fit, ubi interior cartilago perfracta est, excitatae nares ¹⁰ eadem tantummodo habena continendae sunt: deinde, post quatuordecim dies id ipsum demendum est. Resolvitur autem aqua calida; eaque tum is ¹¹ locus quotidie fovendus est. Sin os fractum est, id quoque digitis in suam sedem reponendum est: atque ubi adversum id ictum est, utraque naris implenda est; ubi a latere, ea, in quam os impulsus est: imponendumque ceratum, & paulo vehementius deligandum est; quia callus eo loco non ad sanitatem tantummodo, sed etiam ad tumorem increscit: a tertio die fovendum id aqua calida est; tantoque magis, quanto propius esse sanitati debet. Quod si plura erunt fragmenta, nihilominus extrinsecus ¹² singula in suas sedes digitis erunt compellenda; imponendaque extrinsecus eadem habena, & super eam ceratum; neque ultra fascia adhibenda est. At si quod fragmentum undique resolutum cum ceteris non glutinabitur, intelligetur quidem ex humore, qui multus ex vulnere feretur; vulsella vero extrahetur: finitisque inflammationibus, imponetur aliquod medicamentum ex iis, quae leniter reprimunt. Pesus est, ubi aut ossi aut cartilagini fractae cutis quoque vulnus accessit. Id admodum raro fit. Si incidit, illa quidem nihilominus eadem ratione in suas sedes excitanda sunt: cuti vero superimponendum emplastrum aliquod ex iis, quae recentibus vulneribus accommodata sunt: sed insuper nullo vinculo deligandum ¹³ est.

VI. In aure quoque interdum rumpitur cartilago. Quod si incidit, antequam pus oriatur, imponendum glutinans medicamentum est: facpe enim suppurationem prohibet, & aurem confirmat. Illud & in hac & in naribus ignorari non oportet; non quidem cartilaginem ipsam glutinari, circa tamen carnem increscere, solidarique eum locum. Itaque, si cum cute cartilago rupta est, cutis utrimque suitur. Nunc autem de ea dico, quae, cute integra, frangitur. In ea vero si jam pus natum est, aperienda altera parte cutis, & ipsa cartilago contra lunata plaga excidenda est: deinde utendum est medicamento leniter supprime ¹⁴, quale

10. Excitatae nares] Supra, excitanda ea leniter est; infra, in suas sedes excitanda sunt. Lindenius leg. excitatae nares: sed quid sibi velit, ego divinare non possum. Vide etiam Morgagni. Epist. I. & II.

11. Tum is] Particula tum deest in multis Codicibus. Lindenius leg. tumens.

12. Extrinsecus] Ita in MSS. & antiquis

Editionibus. Constantinus ex conjectura, & Lindenius leg. intrinsecus. Fortasse vero hoc adverbium non est Cornelli; sed potius libraril, qui id, quod habetur paulo post, perperam iteravit.

13. Deligandum] Cod. Medicus L. ligandum.

14. Supprime] Lindenius praemittit sanguinem; quod non habetur in MSS. & facile intelligi potest ex iis, quae statim sequuntur.

quale lyeium est aqua dilutum, donec sanguis fluere desinat: tum imponendum linteolum cum emplastro, sic, ut pingue omne vitetur; & a parte posteriore lana mollis auri subijcienda est, quae, quod est inter hanc & caput, compleat: tum ea leniter deliganda est; & a tertio die, vapore, ut in naribus posui, fovenda. Atque in his quoque generibus abstinentia primi temporis ¹⁵ necessaria est, donec inflammatio finiatur.

VII. Ab his ad maxillam venturus indicanda quaedam puto communiter ad omnia ossa pertinentia, ne saepius eadem dicenda sint. Omne igitur os, modo rectum, ut lignum in longitudinem finditur; modo frangitur transversum; interdum obliquum; atque id ipsum nonnumquam retusa habet capita, nonnumquam acuta; quod genus pessimum est; quia neque facile committuntur, quae nulli retuso inniuntur; & carnem vulnerant, interdum nervum quoque aut musculum. Quin etiam aliquando plura fragmenta sunt ¹⁶. Sed in aliis quidem ossibus ex toto saepe fragmentum a fragmento recedit: maxillae vero semper aliqua parte, etiam vexata ossa inter se cohaerent. Igitur in primis digitis duobus utrimque prementibus, & ab ore, & ab cute ¹⁷, omnia ossa in suam sedem compellenda sunt. Deinde, si maxilla transversa fracta est; sub quo casu fere dens super proximum dentem excedit ¹⁸; ubi ea in suam sedem collocata est, duo proximi dentes, aut, si hi labant, superiores inter se seta deligandi sunt. Id in alio genere fracturae supervacuum est: cetera eadem facienda sunt ¹⁹. Nam linteolum duplex, madens vino & oleo, superinjiciendum cum eadem similia & eadem thuris fuligine est ²⁰: deinde aut fascia, aut mollis habena, media in longitudinem incisa, ut utrimque mentum complectatur, & inde capita ejus supra caput adducta ibi deligentur ²¹. Illud quoque ad omnia ossa pertinens dictum erit; famem primum esse necessariam: deinde, a die tertio ²², humidum cibum.

15. *Primi temporis*] Constantinus legendum putat, *primis temporibus*; & ita edidit Lindenius.

16. *Plura fragmenta sunt*] Antea legebatur; *plura fragmenta a fragmento sunt*. Sed duae voces a fragmento redundant; ut animadvertit Morgagnus, qui etiam admonuit, easse illas in Codice suo MS. Ne in Medicis quidem habentur, praeterquam in primo. Videntur autem ab oscitante librario steritae, quod infra sit, *fragmentum a fragmento recedit*; ut idem Morgagnus observat.

17. *Et ab ore, & ab cute*] Et ab interiore parte, & ab exteriori. Pro *ab cute*, Lindenius legit, *a mento*; sed perperam. Non enim exterior maxillae pars, sed media eademque ima, mentum vocatur; ut est in cap. 1. Quod igitur digitis pre-

mentum a mento, si maxilla a latere fracta fuerit?

18. *Excedit*] Al. *extidit*, ut est in Mediceo I, & aliis quibusdam MSS. sed non recte.

19. *Facienda sunt*] Verbum *sunt* a nonnullis omittitur; sed est in MSS.

20. *Cum eadem similia & eadem thuris fuligine est*] Respicit Celsus verba illa cap. 5. *Extrinsicus autem circumdanda habena est, mollis, media illita mistis inter se similia & thuris fuligine*. Quod non advertit Lindenius, ita hic mutans: *est, cumque eo similia & thuris fuligo*. Cod. Mediceus I. habet, *eum eadem simile tandem fuligine est*.

21. *Deligentur*] ita ex MSS. Alii leg. *deliguntur*; Lindenius, *ligentur*.

22. *A die tertio*] Aliquae Editiones habent, *die tertio*.

bum: sublata inflammatione, paulo plenior, eumque, qui carnem alat: vinum per omne tempus esse alienum. Deinde tertio die resolvi deberi; foveri ²³ per spongiam vapore aquae calidae ²⁴; eademque, quae primo fuerunt ²⁵, superdari: idem die quinto fieri, & donec inflammatio finiat, quae vel nono ²⁶ die, vel septimo fere solvitur ²⁷. Ea sublata, rursus ossa esse tractanda, ut, si quod fragmentum ²⁸ loco suo non est, reponatur: neque id esse solvendum, nisi duae partes ejus temporis, intra quod quaeque ossa conservent ²⁹, transierint. Fere vero inter quartumdecimum & unum & vicesimum diem faneant, maxilla, malae, jugulum, pectus, latum os scapularum ³⁰, costae, spina, coxarum os, tali ³¹, calx, manus, planta: inter vicesimum & tricesimum diem, crura, brachiaque: inter septimum & vicesimum & quadragesimum, humeri & femina ³². Sed in maxilla ³³ illud quoque adjiciendum est, quod humidus cibus diu assumendus sit ³⁴: atque etiam, cum tempus processit, in lagano similibusque aliis perseverandum est ³⁵, donec ex toto maxillam callus firmarit ³⁶. Itemque, utique primis diebus ³⁷, habendum silentium.

VIII. 1. Jugulum vero, si transversum fractum est, nonnumquam per se rursus recte coit ³⁸, &, nisi movetur, sanari sine vincitura potest: non-

23. *Foveri*] Ita in MSS. Vulgo legitur, *foverique*; quod est a Palavicino.

24. *Aquae calidae*] Lindenius omittit *aquae*.

25. *Quae primo fuerunt*] Linteolum scilicet vino & oleo madens, cum similia & thuris fuligine. Pro *fuerunt*, Lindenius leg. *foverant*. Sed eundem hunc loquendi modum Celsus habet in lib. 5. cap. 26. sect. 27. *eodem sunt imponenda, quae primo fuerunt*.

26. *Nono*] Al. *altero*. Ego secutus sum Lindenium ex fide Cod. Medicei L.

27. *Solvitur*] Al. *resolvitur*.

28. *Si quod fragmentum*] In Cod. Mediceo I. legitur, *si quid fractum*.

29. *Conservent*] Olim legebatur *conservantur*, ex Palavicino. Cum vero Constantinus haec adnotasset: *conservantur*, lib. 2. (loge 8.) cap. 10. Lindenius reposuit, *conservent*; itaque, opinor, Celsus scripsit. Cod. Mediceus I. habet *et ferunt*; sed fortasse Illeola illa, quae est supra extremam litteram, addita fuit a veteri emendatore, cum esset *et ferunt* pro *conservent*. Alii Cod. habent *conservantur*. Vide Morgagni. Epist. III. & V.

30. *Latum os scapularum*] Ita in Cod. Mediceo I. in Editione Lindenii, & in margine Con-

stantinianae. Alii leg. *latus, os scapularum*: sed perperam.

31. *Spina, coxarum os, tali*] Sic verba dividenda, non, ut communiter dividuntur, *spina coxarum, os tali*. Fortasse etiam reponendum talis pro tali; vel, *spina, coxarum os, et tali*. Lege Morgagni. Epist. VII.

32. *Femina*] Lindenius leg. *femora*.

33. *In maxilla*] Idem leg. *femora*.

34. *Assumendus sit*] Al. *assumendus est*.

35. *Perseverandum est*] Alii omittunt *est*. Lindenius vero addit, *neque quicquam edendum*: quae tria verba habentur quidem in Cod. I. sed ex annotatione aliqua inserta. Nam & desunt in Codicibus Medicis ceteris, nec omnino ferri possunt; quia, ut animadvertit Morgagnus, lignum quoque edebatur. Nisi quis forte, pro *edendum*, legere male monendum: quemadmodum in cap. 4. dicitur, *tamen erunt vitanda, quaecumque mandenda sunt*.

36. *Firmarit*] Linden. *firmaverit*.

37. *Itemque, utique primis diebus*] Ita in Cod. Mediceo I. Alii leg. *item, utique primis diebus*; Lindenius, *itemque, primis utique diebus*.

38. *Rursus recte coit*] Adverbium *rursus* Lindenius omittit.

nonnumquam vero, maximeque ³⁹ ubi motum est, elabitur; fereque id, quod a pectore est, super id, quod ab humero est ⁴⁰, in posteriorem partem inclinatur. Cujus ea ratio est, quod per se non movetur, sed cum humeri motu consentit: itaque, eo subsistente ⁴¹, subit humerus agitatus ⁴². Raro vero admodum in priorem partem jugulum inclinatur; adeo ut magni professores numquam se vidisse memoriae mandarint ⁴³. Sed locuples tamen ejus rei auctor Hippocrates est. Verum, ut dissimilis uterque casus est, sic quaedam dissimilia requirit. Vbi ad scapulas jugulum tendit, simul dextra manu plana propellendus in posteriorem partem humerus est; & illud in priorem attrahendum. Vbi ad pectus conversum est, ipsum quidem retro dandum, humerus autem in priorem partem adducendus est ⁴⁴: ac, si is inferior est, non id, quod a pectore est, deprimendum est, quia immobile est; sed humerus ipse attollendus: si casu superior est ⁴⁵, id, quod a pectore est, implendum lana, & humerus ad pectus deligandus est. Si acuta fragmenta sunt,

^{39.} Maximeque] Cod. Medicus I. habet maxime.

^{40.} Quod a pectore est, super id, quod ab humero est] Ita hunc locum Lindenius restituit ex Hippocrate, qui haec habet in lib. de Articulis. sect. 12. Sed & id quoque praetera advertendum est, jugulum plerumque ita frangi solere, ut quod est a pectore in superiorem partem emeat, quod est ab humero in inferiorem partem deprimatur. Horumque ea ratio est, quod pectus quidem neque infra neque supra admodum procedat. Articuli enim in pectore levis est agitata. Pectus namque tum sibi ipsi, tum spinas continenter coaptatum est. Sed jugulum quidem proxime ad humeri articulum fluitat. Cuius namque facillime moveri propter eam quam cum summo humero habet connexionem. Adde quod ubi vulneratum fuerit, pars eo quae pectori iuncta est sursum elabitur, neque fere deorsum deprimi solet, cum & natura levis sit, etque supra quam infra major inartat potius. At humerus, brachium, & quae his connektuntur, facile a pectore & costis recedunt, ac propterea multum in superiorem & inferiorem partem abduci possunt. Praesto igitur jugulo ut quod ab humero est, deorsum tendat. Constantinus vero legendum censuit: quod ab humero est, sub id quod a pectore. Quam emendationem laudavit etiam Foësius ad c. l. Hippocratis. Idem Foësius hoc quoque modo legi posse putabat: quod ab humero est sub id quod a pectore est, & in inferiorem &c. Olim legebatur, quod a pectore sub id quod ab humero est; & ita est in Codicibus Medicis II. IV. V. VII.

In III. & VI. desunt haec verba, quod a pectore sub id. Primus habet, quod a pectore est id quod &c.

^{41.} Subsistente] Lindenius leg. consistente.

^{42.} Subit humerus agitatus] Ita legendum videtur ex Cod. Medico I. in quo est, subitaneus agitatus; atque ex loco Hippocratis modo memorato. Humerus autem hic sumitur pro ea parte juguli, quae est ab humero; quemadmodum infra quoque; humerus autem in priorem partem adducendus est: ac, si is inferior est &c. Lesiones aliae minus probandae sunt. Nam Palavicinus correxit, sub id humerus agitatus; & ita habent antiquae Editiones. Alii Codices MSS. subit humerus, agitur. Constantinus legere volebat, subinde humerus agitur. Lindenius, ex quorundam, ut opinor, conjectura a Constantino aliam, edidit, super id humerus agitur.

^{43.} Mundarius] Linden. mandavevina.

^{44.} Adducendus est] In Cod. Medico I. omittitur est.

^{45.} Si casu superior est] Ex his verbis colligitur, supra legendum esse, fereque id, quod a pectore est, super id, quod ab humero est, non sub id. Nam casu contrarius hic significat ac fere; respexitque Celsus citum Hippocratis locum, ubi haec sunt: Quod si cui contra juguli fractura eveniat, id quod non admodum contingit, ita ut ut quod est a pectore subiciatur, quod est a summo humero extes ac super alterum feratur &c. Lindenius contra veterum Editionum fidem leg. fin

autem

sunt, incidi contra cutis debet; ex ossibus ea, quae carnem vulnerant, praecidenda 47; tum retusa ossa committenda sunt; si quod ab aliqua parte eminet, opponendum ei triplex linteolum est 48, in vino & oleo tinctum. Si plura fragmenta sunt, excipienda sunt ex ferula facto canaliculo, eodemque intus incerato, ne fascia diducatur; quae jugulo composito circumdanda est saepius potius, quam valentius: quod ipsum quoque in omnibus ossibus fractis 49 perpetuum est. A dextro vero jugulo 50, si id fractum est, ad alam sinistram; a sinistro, ad dextram 51, rursusque sub ala sua fascia dari 52 debet: post haec, si jugulum ad scapulas inclinatum est, brachium ad latus; si in partem priorem, ad cervicem deligandum est: supinusque homo collocandus 53. Cetera eadem facienda, quae supra comprehensa sunt.

2. Sunt vero plura ossa fere immobilia, vel dura, vel cartilaginosa, quae vel franguntur, vel forantur, vel colliduntur, vel finduntur; ut malae, pectus, latum os scapularum, costae, spina, coxarum os, tali 54, calx, manus, planta. Horum omnium eadem curatio est. Si supra vulnus est, id suis medicamentis nutriendum est: quo sanescente, rimas quoque ossis, aut, si quod foramen est 55, callus implet. Si integra est, & os laesum esse ex dolore colligimus, nihil aliud, quam quiescendum; imponendumque ceratum est, & leniter deligandum, donec sanitate ossis dolor finiatur.

IX. 1. Proprie tamen quaedam 56 de costa 57 dicenda sunt; quia iuxta viscera est, gravioribusque 58 periculis is locus expositus est. Haec quo-

autem superior est. Ad MSS. nostros quod attinet, alii habent, *si casu superior est*; al. *si casu superius est*; Medicus I. *si casu superius est*.

46. *Ex ossibus*] Lindenius leg. *Ex ossibus*; itemque infra, ante verba illa, *si quod ab aliqua parte*, addit particulam *et*.

47. *Praecidenda*] Al. *praecidenda sunt*.

48. *Opponendum ei triplex linteolum est*] Lindenius leg. *opponendum est triplex linteolum*.

49. *In omnibus ossibus fractis*] Vox *ossibus* deest in Cod. Mediceo I. & in Editione Lindenii.

50. *A dextro vero jugulo*] In Cod. Mediceo deest particula *vero*.

51. *Dextram*] Al. *dexteram*.

52. *Fascia dari*] Ita Editiones, Ruellii, Stephani, Lindenii, & vetus Constantini liber. Alii leg. *fofari*; & ita ego inveni in MSS.

53. *Supinusque homo collocandus*] Desunt haec

verba in Cod. Mediceo I. Postea, pro *Cetera*, omnes fere vulgati libri habent *ceteraque*.

54. *Spina, coxarum et, tali*] Vido quae adnotavi ad similem locum cap. superioris. Lindenius perperam ita interpungit: *spina coxarum, et tali*. Editores ceteri habent, *spina coxarum, et tali*. Constantinus quidem verba recte distinguit; sed non vidit, pro *coxarum*, legendum esse, *coxarum*.

55. *Si quod foramen est*] Ita Lindenius, & vetus liber apud Constantinum. Alii perperam leg. *si quod ferrumen est*. Codex Medicus I. habet, *si quod ferrumen*; III. & VI. *si quidem ferrumen est*; al. *si quidem ferrumen est*.

56. *Proprie tamen quaedam*] Cod. Mediceus I. habet *Quaedam tamen*.

57. *De costa*] Lindenius leg. *de costis*: infra vero, *iuxta viscera sunt*.

58. *Gravioribusque*] Aliqui Codices habent *gravioribus*. Lindenius leg. *et gravioribus*.

quoque igitur ⁵⁹ interdum sic finditur, ut ne summum quidem os, sed interior pars ejus, quae rara est, laedatur: interdum sic ⁶⁰, ut eam totam is casus pertraheret. Si tota fracta non est, nec sanguis exspuitur, nec febricula sequitur, nec quidquam suppurat, nisi admodum raro, nec dolor magnus est; tactu tamen is locus leviter ⁶¹ indolescit. Sed abunde est ⁶² eadem, quae supra scripta sunt, facere; & a media fascia incipere deligare, ne in alterutram partem haec cutem inclinet: ab uno vero & vicesimo die, quo utique os esse debet glutinatum, id agendum cibus uberioribus est, ut corpus quam plenissimum fiat, quo melius os vestiat; quod illo loco tenerum adhuc injuriae sub tenui cute expositum est. Per omne autem tempus curationis, vitandus clamor, sermo quoque, tumultus ⁶³, ira, motus vehementior corporis, fumus, pulvis, & quidquid vel tussim vel sternutamentum movet: ne spiritum quidem magnopere continere expedit. At si tota costa perfracta est, casus asperior est: nam & graves inflammationes, & febris, & suppuratio, & saepe vitae periculum sequitur, & sanguis spuitur ⁶⁴. Ergo, si vires patiuntur, ab eo brachio, quod super eam costam est, sanguis mittendus est: si non patiuntur, alvus tamen sine ullo acri ducenda est; diutiusque inedia pugnandum. Panis vero ante septimum diem non assumendus; sed una sorbitione vivendum: imponendumque ei loco ceratum ex lino factum ⁶⁵, cui costa quoque resina adjecta sit; aut Polyarchi malagma; aut panni ⁶⁶ ex vino & rosa & oleo ⁶⁷; superque imponenda lana succida mollis, & duae fasciae a mediis orsae, minimeque adstrictae: multo vero magis omnia vitanda, quae supra posui; ad-

eo

59. Haec quoque igitur] Palavicinus expungit quoque. Lindenius leg. Costa igitur.

60. Interdum sic] Aldina Editio habet interdum sit. Variandi causam Egnatio dederunt Editiones 1493, 1497, 1524. in quibus omnibus, pro sic, mendose est sit.

61. Leviter] Al. leviter, ut est in Cod. Mediceo I.

62. Indolescit. Sed abunde est &c.] Ita in omnibus Codicibus Medicis. Palavicinus expunxit particulam sed. Hinc in antiquis Editionibus, indolescit: abunde est &c. Sed Palavicinus advertisse non videtur constructionem a Celso alibi non semel adhibitam. Sic lib. 6. cap. 6. sect. 78. Sed sic laborantes invnei oportet sanie fortioris &c. Ex lib. 7. cap. 12. sect. 1. Sed imponendum calidum ex farina, & sic cataplasma est. Lindenius restituit sed: verum interpunxit hoc modo: indolescit: sed alunde est &c.

63. Sermo quoque, tumultus] Legendum cre-

diderim, sermo quoque multus. Pro sermo, Codices Medici I. III. & VI. mendose habent stridor.

64. Et sanguis spuitur] Legere malim, & sanguis exspuitur, ut olim Constantino plecurat; utraque haec verba statim post nam collocare.

65. Ceratum ex lino factum] Ita in omnibus antiquis Codicibus; qui tamen depravati videntur. Lindenius leg. ex hys. Ego malim, ex irino; quemadmodum cap. 4. cerato, ex irino facto; & alibi. Similiter ceratum ex cyprino, vel ex myrteo, vel ex rosa factum Celsus saepe nominat.

66. Panni] Alii leg. panacis; al. panaceae. MSS. Codices habent panacis; Medicus I. morni. Lindenius correxit, panni; quem lesionem confirmant Celsi verba, quae infra sunt; idem aut ceratum, aut malagma, aut panni.

67. Et oleo] Haec fortasse explicatio quaedam est duarum vocum & rosa: sed habetur in omnibus & MSS. & vulgatis libris.

eo ut ne spiritus quidem saepius movendus sit. Quod si tussis infestabit ⁶⁸, ad id potio sumenda erit, vel ex trixagine, vel ex ruta, vel ex herba stoechade, vel ex cumino & pipere. Gravioribus vero doloribus urgentibus, cataplasma imponi quoque conveniet, vel ex lolio, vel ex hordeo, cui pinguis sici tertia pars sit adjecta. Et id quidem interdum superjacebit: noctu vero idem aut ceratum, aut ⁶⁹ malagma, aut panni; quia potest cataplasma decidere. Ergo quotidie quoque resolvetur, donec jam cerato aut malagmate possimus esse contenti. Et decem quidem diebus extenuabitur fame corpus: ab undecimo vero ali incipiet; ideoque etiam laxior, quam primo, fascia circumligabitur ⁷⁰. Fereque ea curatio ⁷¹ ad quadragesimum diem perveniet. Sub qua si metus ⁷² erit suppurationis, plus malagma, quam ceratum ad digerendum proficiet. Si suppuratio vicerit, neque per quae supra scripta sunt, discuti poterit; omnis mora vitanda erit, ne os infra vitiatur: sed, qua parte maxime tumebit, demittendum erit candens ferramentum, donec ad pus perveniat; idque effundendum. Si nusquam caput se ostendit ⁷³, ubi maxime pus subsit, sic intelligemus: treta Cimolia totum locum illinemus, & siccare patiemur: quo loco maxime humor in ea perseverabit ⁷⁴, ibi pus proximum erit; eaque ⁷⁵ uri debet. Si latius aliquid abscedet, duobus aut tribus locis erit perforandum; demittendumque linamen-

tum,

68. *Infestabit*] Cod. Mediceus I. *infest*.

69. *Idem aut ceratum, aut*] In multis MSS. post haec verba lacuna est: post eam vero illa statim sequuntur; atque ita diligendo *assursero iterum* &c. quae sunt sub finem capitis.

70. *Fascia circumligabitur*] Lindenius leg. *Fascia sit, qua ligabitur*. Editiones antiquae habent, *fascia circumligabitur*; itemque MSS. Codices: quod improbare non ausim. Quenadmodum enim medicamento illinere, & medicamentum illinere; & medicamento tangere, & medicamentum tangere Celsus dicit; sic *fascia circumligare* & *fasciam circumligare*. Nisi forte supra, *laxius*, vel *laxiori* scripsit, non *laxius*; ut *fascia* sit *laxius* castus.

71. *Ea curatio*] Lindenius leg. *ea curatione*.

72. *Sub qua si metus* &c.] Ita legendum cum Lindenio; vel, ut habet Constantini Codex, *Quod si metus* &c. Alii leg. *quae si metus* &c. ut mendose est in Medicis Codicibus. Primus & sepius habent, non *modus*, sed *medit*, vel *modus*. Male Foësius ad Hippocratem de Artic. sect. 25. legit; *Inter quae si nullus metus* &c.

73. *Si nunquam caput se ostendit*] Per vocem

caput significatur a Celfo pars illa, qua, ut est paulo supra, suppuratio maxime tumet. Ita *firmamentum caput facere* Plinius dicit in lib. 22. cap. ultimo, & lib. 26. cap. 12. ut Morgagni enigmatizet; Celsus Aurelianus vero lib. 2. Acut. Morb. cap. 16. *vomica verticem facere*. Pro capite, Lindenius leg. *tumor*. Et ipse porro Lindenius & Editores ceteri habent *ostendit*. Ego malui *ostendit*, ut est in Cod. Mediceo I. Nam in periodo sequenti habetur *abscedet*.

74. *In ea perseverabit*] Veteres Codices habent, alii *perseveravit*, pro *perseverabit*, ut recte edidit Lindenius; alii *perseveraverit*. Sed omnes, in eo: non, ut Caesarius & Lindenius legunt, *istius*. Ceterum contraria his docere videtur Auctor libri 3. de Morbis: *Linter*, inquit, tenuis in rubrica Equida, admodum tertia & rapida initio, thurscem in ortem obtegit, quique parte primum reflectatum fuerit, ea festidum aut tyburem facere oportet. Sed ille quidem loquitur de pure, quod, rupta vomica, in pectus defluxit; Celsus vero de suppurazione circa costas facta, & nondum aperta.

75. *Eaque*] Id est, ea parte Lindenius leg. *re-*

que.

K k k

tum, aut aliquid ex penicillo, quod summum lino sit devinctum, ut facile educatur. Reliqua eadem, quae in ceteris adustis, facienda sunt. Vbi purum erit ulcus, ali corpus debet, ne tabes, perniciosa futura, id malum subsequatur. Nonnumquam etiam, levius ipso ossis affecto, & inter initia neglecto, non pus, sed humor quidam mucis ⁷⁶ similis, intus coit; mollescitque contra cutis: in qua simili uestione utendum est.

2. In spina quoque est, quod proprie notemus. Nam si id, quod ex vertebra excedit, aliquo ⁷⁷ modo fractum est, locus quidem concavus sit; punctiones autem in eo sentiuntur; quia necesse est ea fragmenta spinosa esse: quo fit, ut homo in anteriorem partem subinde nitatur ⁷⁸. Haec noscendae rei causa sunt. Medicamentis vero iisdem opus est, quae prima parte hujus capitis exposita sunt.

X. 1. Similes rursus ex magna parte casus curationesque sunt humeri & femoris ⁷⁹: communia etiam quaedam humeris, brachiis, feminibus ⁸⁰, cruribus, digitis. Siquidem ea minime periculose media franguntur: quo ⁸¹ propior fractura capiti vel superiori vel inferiori est, eo pejor est: nam & majores dolores adfert, & difficilior curatur. Ea ⁸² maxime tolerabilis est simplex, transversa ⁸³: pejor, ubi multa fragmenta ⁸⁴, atque ubi obliqua ⁸⁵: pessimum, ubi eadem acuta sunt. Nonnumquam autem fracta in his ossa in suis sedibus remanent: multo saepius excidunt, aliudque super aliud effertur: idque ante omnia considerari debet; & sunt notae certae. Si suis sedibus sunt mota, resima,

76. Mucis] Lindenius leg. murea;

77. Si id, quod ex vertebra excedit, aliquo [C.]

Posteriorem vertebrae procißum intelligit, ut Foßius & Morgagnus animadvertunt. Sumpta autem haec sunt ex Hippocrate de Artic. sect. 22. Pro excedit, aliqui cum Caesario leg. excidit: Constantinus & Rossicus, si id ex vertebra excidit, aliquo [C.] Lindenius, si quid ex vertebra excidit, aut aliquo [C.] Sed perpetam; non enim de vertebis loco motis loquitur Celsus, sed tantum de fractis.

78. In anteriorem partem subinde nitatur] Etiam capite 14. hujus libri anteriorem vocat eam spinosam partem, quae posterior; anteriorem, quae pilor est. Itaque eodem sensu Lindenius leg. in anteriorem, ut est in margine Editionis Constantianae. Veteres tamen Codices habent, in anteriorem. Hippocrates l. c. & di. dogmatum, plus ael.

79. Humeri & femoris] Ita Cucchius emendandum censet Codicem Medicum l. qui habet,

Humeri & femoris: cui facile assentior. Atli leg. humeris & femoribus.

80. Feminibus] Ita in altato medico Codicem. Alii leg. femoribus.

81. Quo] Lindenius leg. at, quoniam.

82. Ea] Multi Codices habent at. Lindenius leg. Eadem, ut est in margine Editionis Constantianae.

83. Transversa] Idem Lindenius leg. neque transversa.

84. Ubi multa fragmenta] Vox multa vulgo ab omnibus omittitur, quomvis sit in MSS.

85. Atque ubi obliqua] Scilicet fracturae. Simpliciter fracturae opponitur ea, in qua multa fragmenta sunt; transversae opponitur obliqua. Lindenius duas voces, ubi obliqua, itam post pejor collocat, & leg. ubi obliqua, atque ubi fragmenta; putans, verba proxima, ubi eadem acuta sunt, ad fragmenta tantummodo referri. Sed referuntur etiam ad obliqua; id est, capita ossis, quod obliquum fractum est: neque ullo modo excelsa est, prope.

ma, punctationisque sensum repraesentant; tactu ⁸⁶ inaequalia sunt. Si vero non adversa, sed obliqua junguntur; quod sit, ubi loco suo non sunt; membrum id altero latere brevius est, & musculi ejus tument. Ergo, si hoc deprehensum ⁸⁷ est, protinus id membrum oportet extendere: nam nervi musculique, intenti per ossa, contrahuntur; neque in suum locum veniunt, nisi illos per vim aliquis intendit. Rursus, si primis diebus id omisum est, inflammatio oritur; sub qua & difficile, & periculose, vis nervis adhibetur: nam distentio nervorum ⁸⁸, vel cancer sequitur; vel certe, ut mitissime agatur ⁸⁹, pus. Itaque, si ante reposita ossa non sunt, postea ⁹⁰ reponenda sunt. Intendere autem digitum vel aliud quoque membrum ⁹¹, si adhuc tenerum est, etiam unus homo potest; cum alteram partem dextra, alteram sinistra prehendit ⁹². Valentius membrum duobus eget, qui in diversa contendunt. Si firmiores nervi sunt, ut in viris robustis, maximeque eorum feminibus & cruribus evenit; habenis quoque, vel linteis ⁹³ fasciis utrimque capita articulorum deliganda, & per plures in diversa ⁹⁴ ducenda sunt. Vbi ⁹⁵ paulo longius, quam naturaliter esse debet, membrum vis fecit; tum demum ossa manibus in suam sedem compellenda sunt: indiciumque ossis repositi est dolor sublatus, & membrum alteri aequatum ⁹⁶. Involvendum ⁹⁷ duplicibus triplicibusve pannis in vino & oleo tinctis; quos linteos esse, commodius est. Fere vero fasciis sex ⁹⁸ opus est.

Pri-

peffimum, quod habent omnes nostri Codices, legere *peffima*; ut ideam Lindenius ex Constantini conjectura reponit. Explicationis loco esse possunt, quae supra habentur cap. 7. Omne igitur et modo rectum, ut lignum in longitudinem finditur; modo frangitur transversum; interdum obliquum; atque id ipsum nuncumquom retusa habet capita, nuncumquam acuta.... Quin etiam aliquando plura fragmenta fiunt.

86. *Tactu*] Lindenius leg. et *tactu*.

87. *Deprehensum*] Ita in Codice Constantini. Lindenius leg. *depressum*; al. *depressum*, ut est in Mediceo I. aliisque Codicibus.

88. *Distentio nervorum*] *Dylentione* in Editione Almeloveceniana mendum est; ut monet Morgagnus.

89. *It mitissime agatur*] Alii leg. ut *mitissime* agatur; Lindenius, etiam *mitissime* agitur. Ego malui, ut *mitissime* agatur, quemadmodum Morgagnus placebat: nam Cod. Mediceus I. habet, ut *mitissime* agatur; Codex vero Constantini plene, agatur.

90. *Pestis*] Lindenius leg. post rem.

91. *Aliud quoque membrum*] Idem leg. aliud quoque membrum.

92. *Prehendit*] Ita Constantinus: al. *prehendit*.

93. *Lintheis*] Al. *linetis*; itemque infra, *linetis*.

94. *In diversa*] Lindenius leg. *Et in diversa*; sed minus recte.

95. *Pli*] Idem, *Pbi* vera.

96. *Alteri aequatum*] Alteri humero scilicet, si humerus; alteri femori, si femur est. Olim legebatur, alteri parti aequatum; nec aliter habent MSS. Ego tamen secutus sum Lindenium, qui vocem *parti*, additam, ut videtur, ex glossinate, sustulit. Itaque supra quoniam, ubi legitur, *membrum id altero latere brevius est*, extrudenda fortasse est vox *inter*. Hoc certe modo loquitur Celsus sed. 7. hujus cap. donec par id membrum alteri fiat.

97. *Involvendum*] Fortasse Celsus scripsit, *Involvendumque*; vel *Id*, aut *Idne* involvendum; vel *Idem* involvendum; & particula tum cum praecedenti syllaba coalevit. Alii, prius sum statim post sublatus inchoantes, leg. *Et membrum alteri parti aequatum, involvendum* &c. Lindenius, *At membrum alteri aequatum, involvendum* &c.

98. *Fere vero fasciis sex*] In Editionibus antiquis est *ix*, vel *ii*, ut in Cod. Mediceo I. C32. K k k 2

Prima brevissima adhibenda; quae circa fracturam ter voluta sursum ver-
sum feratur, & quasi in cochleam serpat: satisque est, eam ter hoc
quoque modo circuire. Altera dimidio longior: eaque 99, si qua par-
te os eminet, ab ea; si totum aequale est, undelibet super fracturam
debet incipere, priori adversa, deorsumque tendere; atque iterum ad
fracturam reversa, in superiore parte ultra priorem fasciam desinere. Su-
per has injiciendum latiore linteo ceratum est, quod eas contineat. Ac,
si qua parte os eminet, triplex ea, pannus obijciendus, eodem vino
& oleo madens. Haec tertia fascia comprehendenda sunt, quartaque,
sic, ut semper insequens priori adversa sit, & tertia tantum in inférie-
re parte, tres in superiore finiant: quia satius est saepius circuire, quam
adstringi: siquidem id, quod adstrictum est, alienatur, & cancro op-
portunum est. Articulum autem quam minime vincire opus est: sed,
si juxta hunc os fractum est, necesse est. Deligatum vero membrum
deligandum, adjiciendaque prioribus quinta fascia est: iterumque quin-
to die 4 resolvendum est, & sex fasciis, involvendum, sic, ut tertia
& quinta infra, ceterae supra finiantur. Quotiescumque autem solvitur
membrum, calida aqua fovendum est. Sed, si juxta articulum fractura
est, diu infillandum vinum est, exigua parte olei adjecta; eademque
omnia facienda, donec adeo 6 inflammatio solvatur, vel tenuius 7 quo-
que, quam ex consuetudine, id membrum fiat: quod si septimus dies
non dedit, certe nonus exhibet: tum facillime ossa tractantur. Rursus
ergo, si parum commissa sunt, committi debent: si qua fragmenta emi-
nent, in suas sedes reponenda sunt: deinde eodem modo membrum de-
ligandum, ferulaeque super accommodandae sunt, quae fissae circum-
positaeque ossa in sua sede contineant: & in quam partem fractura incli-
nat,

latus reposuit fasciis; & quidem recte. Nisi
forte legendum est, *Fasciis vero sex*; cum alii
Codices non habeant vocum *is* post *vero*; sed
nunc *Fore vero sex*.

99. *Longior: eoque*] Alii leg. *longior: eoque*;
ut est in Codice Mediceo I. sed mendose. Al.
longior ea 2 quae.

1. *Si qua parte*] Ita ex Lindenio. Veteres
libri non habent particulam *si*.

2. *Ea*] Id est, ab ea parte. Ita habent vete-
res Codices. Lindenius leg. *ei*; scilicet ossi: qua
dilecti forma Celsus usus est cap. 8. *Si quod ab*
aliqua parte eminet, opponendum ei triplex linteum
q. l.

3. *Finiant*] Ita Caesariana & recentes Editiones
aliæ. Ego malim *finiuntur*. Nam & paulo infra
habetur, *ceterae supra finiantur*. In MSS. & Edi-

tionibus antiquioribus est *fasciis*. Almelovecius
adnotat, fuisse nonnullos, qui legerent, *feriant*.

4. *Quinto die*] Vulgo omittitur *die*, quod est
in MSS. & in Editione I.

5. *Sex fasciis*] Alii leg. *sexta fasciis*; al. *sexta*
fasciis, ut est in Cod. Vaticano I. Ex ceteris Co-
dicibus alii habent cum Mediceo I. *sexta fasciis*;
alii *sexta fasciis*. Lindenius ex *sexta* fecit *sum sex*;
ego *sex*.

6. *Donec adeo*] Ita in MSS. & Editionibus an-
tiquioribus. Caesarius & alii leg. *donec ab eo*.

7. *Tenuius*] Ita correxit Lindenius, cum le-
geretur *levius*, ut ego scriptum inveni in antiquis
Codicibus. Hippocrates de Fract. sect. 6. *is is tñ*
isōns q' wān lēn'n, q' tā isia tā katinyra
is mām anōpūn, q' is paxayta is natē-
tura.

nat, ab ea latior valentiorque ferula imponenda est. Easque omnes circa articulum ⁸ esse oportet resimas, ne hunc laedant; nec ultra adstringi, quam ut ossa contineant: & cum spatio laxentur, tertio quoque die paulum habenis suis coarctari: ac, si nulla prurigo, nullus dolor est, sic movere, donec duae partes ejus temporis, quo quodque os ⁹ conservet ¹⁰, compleantur: postea levius aqua calida fovere, quia primo digeri materiam opus est, tum evocari. Ergo cerato quoque liquido id leniter ¹¹ est ungendum, perfricandaque summa cutis est; laxiusque id deligandum est: tertio quoque die solvendum, sic, ut remota calida aqua, cetera eadem fiant: tantummodo singulae fasciae, quoties resolutae fuerint, subtrahantur.

2. Haec communia sunt: illa propria. Siquidem humerus fractus ¹², non sic, ut membrum aliud, intenditur: sed homo collocatur alto scdili, medicus autem humiliore adversus. Vna ¹³ fascia, brachium amplexa, ex cervice ipsius, qui laesus est, id sustinet: altera, ab altera parte super caput ¹⁴ data, ibi accipit nodum: tertia, vincto imo humero deorsum demittitur, ibi quoque capitibus ejus inter se vinctis. Deinde ab occipitio ipsius, minister sub ea fascia, quam secundo loco posui, porrecto ¹⁵, si dexter humerus ducendus est, dextro, si sinister, sinistro brachio, demissum inter feminâ ejus, qui curatur, baculum tenet: medicus super eam fasciam, de qua tertio loco dixi, plantam injicit dextram, si sinister, sinistram, si dexter humerus curatur; simulque alteram fasciam minister attollit, alteram premit medicus: quo fit, ut leniter hume-

8. *Circa articulum*] In MSS. & antiquis Editionibus legitur, *circa*: in margine Editionis Constantianae, *circa*; & ita Lindenius reposuit.

9. *Quo quodque os*] MSS. & Editiones antiquiores habent, *quod quodque os*: Caesariana & Editiones aliae, *quod os quodque*. Sed omnino legendum, *quo quodque os*, vel, ut edidit Lindenius, *quo os quodque*. Ita cap. 7. nisi duntaxat partes ejus teneretur, intra quod quodque ossa conservant, transierunt.

10. *Conservet*] Ita in Cod. Mediceo I. & in Editione Lindenii; & ita legendum in margine Constantianae, non *conservet*, ut eadem Editio in contextu, & libri alii habent.

11. *Leniter*] Ante Caesarium legebatur, *placiter*; quemadmodum & vetustior Medicus Codex habet.

12. *Fractus*] Lindenius leg. *fractus est*: sed non recte; quia *fractum* non refertur ad *fractus*, sed ad verba, quae statim sequuntur, *non sic &c.*

13. *Vna*] Lindenius addit *autem*.

14. *Super caput*] Vetustis quidam Constantianus liber habet, *super cubitum*.

15. *Porrecto, si dexter &c.*] Ex multis variisque lectionibus, quibus haec periphrasis lactatur, nulla Morgagni, nulla mihi omnino probari potest. Ita habetur in Editione Lindenii. *Porrecto*, alii leg. *convectus*, ut est in Codice IV. Codices Medicei ceteri habent, *correctus*. Deinde vox *sinistro* dicitur in omnibus illis Codicibus; & pro *plantam injicit dextram*, *plantam injicit dextra* legitur in iisdem: in margine Codicis IV. ex conclusura, *dextram*. Hinc *plantam injicit dextram* habent Editiones 1478. 1492. 1497. 1524. & Aldina. At Caesariana, & aliae multae, *plantam injicit dextram*. Pro *curatur*, alii leg. *sinatur*; quidam Codices, ut Mediceus I. habent, *suratur*; Codex Constantianus, *sinatur*. Aque in Medicis quidem omnibus est *baculum*, ut in vulgatis libris: Morgagnus vero in suo Codice scriptum reperit *brachium*; aque ita Vesalius olim legisse animadvertit.

K k k 3

humerus extendatur. Fasciis vero, si medium aut imum os fractum est, brevioribus opus est; si summum, longioribus: ut ab eo sub altera quoque ala per pectus & scapulas ¹⁶ porrigantur. Protinus vero brachium, cum deligatur, sic inclinandum est: idque efficit, ut ante fascias quoque ¹⁷ sic figurandum sit; ne postea suspensum aliter, atque cum deligabatur ¹⁸, humerum inclinet. Brachioque suspensio, ipse quoque humerus ad latus leniter deligandus est: per quae sit, ut minime moveatur: ideoque ossa sic se habent, ut aliquis composuit. Cum ad ferulas ventum est, extrinsecus esse earum longissimae debent; a lacerto breviores; sed sub ala brevissimae: saepiusque eae resolvendae ¹⁹ sunt, ubi in vicinia cubiti humerus fractus est; ne ibi nervi rigescant, & inutile brachium efficiant ²⁰. Quoties solutae sunt, fractura manu continenda; cubitus aqua calida fovendus, & molli cerato perfricandus; ferulaeque vel omnino non imponendae contra eminentia cubiti, vel aliquanto breviores, sunt ²¹.

3. At si brachium fractum est, in primis considerandum est, alterum os, an utrumque comminutum sit: non quo alia in ejusmodi casu curatio sit admoventia ²²; sed primum, ut valentius extendatur, si utrumque os fractum est; quia necesse est minus nervos contrahi altero osse integro, eosque intendente: deinde, ut curiosius omnia in continendis ossibus fiant, si neutrum alteri auxilio est. Nam, ubi alterum integrum est, plus opis in eo, quam in fasciis ferulisque est. Deligari autem brachium debet, paulum pollice ad pectus inclinato; siquidem is maxime brachii naturalis habitus sit ²³: idque involutum mitella commodissime excipitur; quae latitudine ipsi brachio ²⁴, perangustis capitibus collo injicitur: atque ita commodè brachium ex cervice suspensum

16. Per pectus & scapulas] Ita in omnibus veteribus libris. Lindenius leg. per pectus ad scapulas; quae lectio minime probanda est.

17. Idque efficit, ut ante fascias quoque &c.] Editiones antiquae ita habent: id quod efficit, ut ante fascias quoque sic figurandum (Constantiniana in margine figuratum) sit. Ego ex MSS. reposui, idque efficit; sed. pro cur, quod est in iisdem, retinui particulam et. Ita lib. 3. cap. 5. Quae res efficit, ut &c. Forsalle etiam legendum fasciis pro fascias. Post verba autem antecessentia, sic inclinandum est, ea desiderari videntur, quae docent, quemadmodum brachium inclinandum sit, & cur ita inclinandum. Lindenius leg. ut ita, quod efficitur, ante fasciis quoque sic figuratum sit.

18. Suspensum aliter, atque cum deligabatur] Ita Lindenius. Alii leg. suspensum aliter, aliter

cum deligabatur. MSS. Codices habent, suspensum aliter cum deligabatur.

19. Eae resolvendae] Lindenius leg. omittit eae.

20. Efficiant] Lindenius leg. efficiantur.

21. Breviores, sunt] Verbum sunt refertur ad imponendae; non ad breviores, ut Constantinus & Lindenius existimant, qui sunt idcirco legunt.

22. Si admoventia] Admoventi curantem dixit etiam lib. 3. cap. 2. Aliqui omittunt sit.

23. Sic] Forsalle legendum est, ut habetur in margine Editionis Constantinianae. Atamen lib. 1. cap. 2. in omnibus antiquis Codicibus similiter legitur; siquidem melius assensus quoque & desensus, cum quadam varietate corpus movet. Sed vide quae ad illa verba adnotavi.

24. Latitudine ipsi brachio] Lindenius leg. latitudine ipsi brachio.

inspensum est. Idque paulum supra cubiti alterius regionem pendere oportet.

4. Quod si ex summo cubito quid fractum sit ²⁵, glutinare id vinciendo alienum est: fit enim brachium immobile. At ²⁶ si nihil aliud quam dolori occursum est ²⁷, idem, qui fuit, ejus usus est.

5. In crure aequè ad rem pertinet, alterum saltem os integrum manere. Commune vero ei femorique est, quod, ubi deligatum est, in canalem conjiciendum est. Is canalis & inferiore parte ²⁸ foramina ²⁹ habere debet, per quae, si quis humor excesserit, descendat: & a planta moram, quae simul & sustineat eam, & delabi non patiatur: & a lateribus cava, per quae loris datis, morae quaedam crus femurque, ut collocatum est, detineant. Esse etiam is debet, a planta, si crus fractum est, circa poplitem; si femur, usque ad coxam; si juxta superius caput femoris, sic, ut ipsa quoque ei coxa insit ³⁰. Neque tamen ignorari oportet, si femur fractum est, fieri brevius; quia nunquam in antiquum statum revertitur; summisque digitis postea cruris ejus insisti: sed multo tamen foedior debilitas est ³¹, ubi fortunae negligentia quoque accessit.

6. Digitum satis est ad unum furculum ³² post inflammationem deligari.

7. His proprie ad singula membra pertinentibus, rursus illa ³³ communia sunt: primis diebus fames: deinde tum, cum jam increfcere calum oportet, liberalius alimentum: longa a vino abstinentia: fomentum

^{25.} Quod si ex summo cubito quid fractum sit] Ita ex Lindenio. Editiones vetustae, utique Codices MSS. habent, Quod si ex summo cubito id fractum sit; Codex Constantini, Quod si in summo cubito id fractum sit.

^{26.} Alii leg. Ac, ut in MSS. Ego reposui *At*, ex Constantino; quia haec verba, si nihil aliud quam dolori occursum est, adversantur illis, glutinare id vinciendo alienum est; ut considerandi manifestum erit.

^{27.} Occursum est] Ita in MSS. & antiquis Editionibus. Lindenius leg. occurrendum est: supra vero retinet ac.

^{28.} Et inferiore parte] Aliqui leg. ab inferiori parte, ex Cuvatio. MSS. non habent ab.

^{29.} Foramina] Cod. Medicus I. habet, *ferumina*; unde Cochius suspicatur legendum esse, *foramina* aliqua. Deinde, pro habere debet, alii leg. habet.

^{30.} Ei coxa insit] Ita Lindenius. Olim lege-

batur, ut est in aliquibus MSS. *ei coxa sit*: sed Constantinus, pro *ei*, reponendum putavit in eo. Plures MSS. cum Mediceo I. habent mendose omnino, *Et coxa sit*.

^{31.} Sed multo tamen foedior debilitas est] Ita locum hunc scribendum putavi, cum in Cod. Mediceo I. sit, *sed multa tamen ferior debilitas est*. Alii leg. *sed multa tamen femori debilitas est*; Lindenius, ex quo multa acerbitas est, foedior tamen.

^{32.} Surculum] Alii leg. *furculum*, ut est in Editione an. 1493. al. *farunculum*, ut in Edit. an. 1538. al. ex conjectura, *ferulum*; al. *fulcrum*. & in eo pro *unum*; Constantinus ex antiqui Codicis fide, *furculum*. Sed omnino legendum *furculum*, ut habent cum Mediceo I. aliique MSS. Editiones princeps Florentina, & Lindeniana.

^{33.} Illi] Lindenius leg. *ipsa*, ut est in margine Editionis Constantinianae.

rum aquae calidae, dum inflammatio est, liberale; cum ea desit, modicum: tum etiam longior ulterioribus, e liquido cerato 34, membris, & mollis tamen unctio. Nec protinus exercendum id membrum, sed paulatim ad antiquos usus 35 reducendum est. Gravius aliquando est, cum ossis fracturae carnis quoque vulnus accessit; maximeque, si id musculi femoris aut humeri senserint 36: nam inflammationes multo graviores, & promptiores caneros habent. Ac femur quidem, si ossa inter se cesserunt, fere praecidi necesse est. Humerus vero quoque 37 in periculum venit; sed facilius conservatur. Quibus periculis etiam magis id expositum, quod iuxta ipsos articulos ictum est. Curiosius igitur agendum 38 est; & musculus quidem per mediam plagam transversus praecidendus: sanguis vero, si parum fluxit, mittendus: corpus inedia extenuandum 39. Ac reliqua quidem membra lentius intendenda, & lenius in his ossa in suam sedem reponenda sunt: his 40 vero neque intendi nervos, neque ossa tractari, satis expedit: ipsique homini permittendum est, ut sic ea collocata habeat, quemadmodum minime laedunt 41. Omnibus autem his vulneribus imponendum primo linamentum est, vino madens 42, cui rosae paulum admodum adjectum sit: cetera eadem. Deligandaque fasciis 43 sunt, aliquanto, quam vulnus, latioribus; laxius scilicet, quam 44 si ea plaga non esset; quanto faci-

lius

34. *E liquido cerato*] Ita multi reposuerunt cum Celsario, pro *Et humido cerato*, quod habent Mediceus I. alique MSS. Codices, & Editiones vatosiores. Ego legere aulim, ex *Liquido cerato*; triaque haec verba post membrum transferre.

35. *Sed paulatim ad antiquos usus &c.*] Adverbum paulatim non inveni in MSS. sed Constantinus & Lindesius reposuerunt, ne laboraret sententia. In Cod. Mediceo I. legitur, *sed antequam usque &c.*

36. *Senserint*] Ante Lindesium legebatur *senserunt*, ut est in Mediceo I. aliisque MSS.

37. *Humerus vero quoque*] Particula vero addita videtur ab aliquo, ut responderet particulae quidem, quae est in praecedenti incipit; & prolixius redundat.

38. *Curiosius igitur agendum &c.*] Lindesius leg. *Curiosius id agendum est, & per mediam plagam musculi transversus praecidendus.*

39. *Corpus inedia extenuandum*] Idem Lindesius leg. *corpus inedia in decimum diem extenuandum*. Mihi tamen tres voces in decimum diem aliquo in Codice reperire non contigit.

40. *His*] Fortasse legendum *his*, vel in *his*.

41. *Quemadmodum minime laedunt*] id est, ut

maxime cubantem juvat; quo modo loquitur Celsus. ult. Lindesius leg. *quemadmodum minime laeduntur*.

42. *Linamentum est, vino madens*] Lindesius leg. *linamentum ex vino madens*.

43. *Deligandaque fasciis*] Sic reposuit ex quibusdam MSS. Ante legebatur, *deligenda fasciis*.

44. *Ad quanto, quam vulnus, latioribus; laxius fasciis, quam &c.*] Hippocrates de Fract. sect.

23. *Fissiles vero reliquaque aliquanto latius se se esse debent, quam si ulcus non accessit; & quo primum deligatur, multo latius sit quam ulcus. Quae enim ulcere angustiora sunt, ulcus ipsum elongat, quod minime caverit; sed prout convalescere totum ulcus comprehendendum, ut ut superiore ac inferiori parte linteum excedat. Linteum igitur ac directio ulceri inspicendum, pauloque minus, quam si edra ulcus esset, ostendunt.* Sed quoniam ex Hippocrate sumptis haec Celsus videtur; tamen, quia verba inter se apte non cohaerent, atque aliter etiam de causis valde suspicor, quaedam inserta fuisse ab interpretibus. Nihil enim praecidi, quo *fissiles* referri possit: nisi forte, pro *latioribus*, cum Lindesio reponendum est *laxioribus*. Et sane infra habetur, *latioribus fasciis oportet est;* quod

lius & alienari & occupari cancro vulnus potest: numero potius fasciarum id agendum est, ut laxae quoque acque contineant. Quod in femore humeroque ⁴⁵ sic fiet, si ossa forte recte concurrerint: sin aliter se habebunt, eatenus circumdari fascia debebit, ut impostum medicamentum contineat. Cetera eadem, quae supra scripti, facienda sunt: praeterquam quod neque ferulis, neque canalibus, inter quae vulnus sanescere non potest; sed pluribus tantummodo & latioribus fasciis opus est: ingerendumque subinde in eas est calidum oleum, & vinum; magisque in primo ⁴⁶ fame utendum ⁴⁷; vulnus calida aqua fovendum; frigusque omni ratione vitandum, & transeundum ad medicamenta, quae puri movendo sunt: majorque vulneri, quam ossi cura adhibenda ⁴⁸. Ergo quotidie solvendum nutriendumque est. Inter quae si quod parvulum fragmentum ossis eminet, id, si retusum est, in suam sedem dandum: si acutum, ante acumen ejus, si longius est ⁴⁹, praedicendum; si brevius, limandum, & utrumque ⁵⁰ scalpro laevandum ⁵¹:

tum

quod verisimile est, Celsum additurum non fuisse, si latioribus hic scripsisset. Peteteres lib. 5. cap. 26. sect. 24. de omnibus in universum vulneribus agens, fascia vero ad vulnus deligendum.... lato, inquit, esse debet, ut ferrei injecta non vulnus tardum, sed paulum utrimque etiam vas ejus comprehendat: quae ex allato Hippocratis loco manifeste desumpta sunt; neque opus fuit hic repetere. Rursus, si legatur laxioribus, duo verba, quem vulnus, redundat: atque haec quoque, laxius scilicet, quam si ea plaga non esset, supervacua videntur, & ex admotione orta. Sed est tamen, cur haec retineri possint: illa vero, quem vulnus, nulla ferri ratione possunt. Vel igitur minima mutatione legendum, aliquanto, quem vulnus, latioribus; laxiusque (vel laxioribusque) quam *sc.* vel paulo majori, aliquanto laxioribus; laxius scilicet, quam *sc.* aut etiam, aliquanto laxioribus, quam *sc.* vel deique maxima, aliquanto laxioribus; quanto facilius *sc.* Lindenius ita edidit: aliquanto, quem vulnus, laxioribus; scilicet latius, quam si ea plaga non esset, quantoque facilius *sc.*

45. Humeroque] Linden. humero.

46. Magique in primo] Alii leg. magique in principio, ex Casarii emendatione: & fortasse rectius. Attamen, cum MSS. Codices habeant in primo, videndum est, num quemadmodum a primo pro a principio recte dicitur, sic & in primo pro in principio dictum fide. Sensus enim hic esse videtur: magisque in hoc casu, quam ubi vulnus non est, primis diebus fame utendum. Nam

initio hujus sect. habetur; illa communis sunt: primis diebus fame *sc.* Lindenius leg. magique hoc. In principio *sc.* Quod minus probandum.

47. Fame utendum] Illic vero Lindenius lectionem utendum, sumptam, ut opinor, ex Foëlio ad Hippocrat. de Fract. sect. 24. omnes facio probant. Alii leg. utendo. Codices omnes MSS. habent, fame utendo & aliens. In Medico quidem III. & aliis quibusdam duae voces, & aliens, expundae sunt: itaque vulgati libri eas omittunt: sed videndum jure, an injuria extrusae fuerint. Fortasse legendum, & a vino abstinentum: nam supra quoque longa a vino abstinentia praecipitur.

48. Adhibenda] Veteres libri habent agenda. Si habent, vulneris, quam ossi: ut Constantinus reponendum censuit; facilius esset emendatio, habenda. Sed cum in illis legatur, vulneri, quam ossi; a Lindenio standum videtur, qui edidit, adhibenda.

49. Si longius est] Particula si deest in MSS. & antiquis Editionibus.

50. Piranque] Tum quod praecisum fuit, tum quod limatum. Perperam alii leg. utrinque.

51. Laevandum] Ita ex Foëlio adhuc propterea de Fract. sect. 29. & Lindenio. Alii leg. limandum, ut est in MSS.

52. Recte se habenti capiti] Fracti ossis summatim, in qua nullum fragmentum eminet. Retusae capitis vocat cap. 7. Communem hunc lectionem Cod. Medicus I. confirmat. Pro habenti, in aliis Codicibus mendose est habendi. Casarius leg. recte se habente capite. Lindenius edidit:

L II

actus

tum ipsum recondendum est: ac, si id manus facere non potest, vulsella, quali fabri utuntur, injicienda est recte se habenti capiti ⁵², ab ea parte, qua sima est; ut ea parte, qua gibba est, eminens os in suam sedem compellat. Si id majus est, membranulisque cingitur, sinere oportet eas sub medicamentis resolvi, idque os, ubi jam nudatum est, abscondere; quod maturius scilicet faciendum est: potestque ea ratione & os coire, & vulnus sanescere: illud suo tempore; hoc, prout se habet. Nonnumquam etiam in magno vulnere evenit, ut fragmenta quaedam velut emoriantur, neque cum ceteris coeant: quod hic quoque ex modo fluentis humoris colligitur. Quo magis necessarium est, saepius ulcus resolvere, atque nutrire ⁵³. Sequitur vero ⁵⁴, ut id os per se post aliquot dies excidat. Cum tam misera antea conditio vulneris sit ⁵⁵, tamen id interdum manus diutiusque facies. Saepe enim ⁵⁶ integra cutis osse abrupitur ⁵⁷, protinusque prurigo & dolor oritur. Quae solvere ⁵⁸, si accidit, maturius oportet, & fovere aqua, per aestatem,

acutae ossis prominentis cuspidi; mutatione minime prohibenda. Vide Morgagni. Epist. V.

^{53.} *Resolvere atque nutrire*] Paulo supra, *quod sit solvendum nutriendumque est*. Celsi sententiam non esse affectus Lindenius, qui sic reposuit: *resolvere, quomodo nutrire*. MSS. nostri omnes habent non quomodo, sed atque.

^{54.} *Sequitur vera*] Lindenius contra priores Editiones, a quibus Medicei Vaticanique Codices non discrepant, reposuit, *sequiturque fere*.

^{55.} *Cum tam misera antea conditio vulneris sit* &c.] Corruptos omnes Codices hoc loco inveniri, & quidem adeo corruptos, ut Celsi sententiam assequi non liceat. In plerisque eorum haec perlocutio pars est periodi superioris: atque in omnibus impressis, pro *manus*, legitur *maius*, ut correctum vidi in recentioribus quibusdam MSS. Lindenius ita edidit: *aut cum jam ante misera conditio vulneris sit, tamen id interdum majus diuturniusque faciat*. Verum temere & sine causa haec Celsus subiecit, qui neque eorum ullam esset rationem redditurus, neque expositorum cautionem in ejusmodi casu adhibendam. At Constantinus novem hic fieri propositionem putat, & leg. *Ac cum tam misera antea conditio vulneris sit, tamen id interdum majus latiusque faciet*. Quae lectio probari fortasse posset, si ex sequentibus causis apparet, ob quam plaga sit amplianda. Anne Celsus hoc sibi vult? quamvis misera sit vulneris conditio, tamen interdum vulnus manu est faciendum. Quod verisimile maxime propter illa videri potest, quae infra

sequuntur: *Interdum fractura quibusdam velut aculeis carnem vexat. Quae si pruriginis & sanationibus cognita, aperire id medicus, eoque aculeos praecludere necesse habet*. Vbi attendenda etiam vis horum verborum necesse habet. Anne sententiam Celsi hanc potius esse dicemus? Quamvis misera per se vulneris conditio sit, tamen interdum accidit, quod gravius id faciat. *Saepe enim integra cutis osse abrupitur* &c. Verum de hoc docti homines viderint.

^{56.} *Saepe enim* &c.] Manifestum est, rationem a Celso hic reddi praecedentis propositionis, quaecumque sit ea propositio. Quod Lindenius emendationi suae plane adversari intelligens, ita mutavit: *Saepe etiam* &c. Sed Codices nostri veteres habent *Saepe enim* &c.

^{57.} *Integra cutis osse abrupitur*] Ita in omnibus antiquis Editionibus, & in Mediceo I. attilique MSS. Codicibus: atque hanc lectionem videntur confirmare, quae infra sunt; *Reliqua vero curatio in utroque hoc casu eadem est, quae ubi plaga istius protinus insuit*. Quod si legatur, *integra cute os abrupitur*, ut est apud Constantinum ex conjectura, & in Editione Lindenii; nullum hic vulnus esset, neque Celsus dixisset in utroque hoc casu. Verumtamen quia incertum est, quid ille superiore periodo scripserit, id quoque in medio relinquamus. Illud addo, vocem *esse* in multis MSS. deesse: tum Constantinum adnotasse, quosdam ex illis, qui *cute os* reponere tamen, tollere adverbium *enim*.

^{58.} *Quae solvere*] Ita in antiquis libris, cum

cdi.

statem, frigida; per hiemem, egelida: deinde ceratum myrteum imponere. Interdum fractura quibusdam velut aculeis carnem vexat. Quo a prurigine & punctionibus cognito, aperire id medicus 59, eosque aculeos praecidere necesse habet. Reliqua vero curatio inutroque hoc casu eadem est, quae, ubi plagam ictus protinus intulit 60. Puro jam ulcere, cibis hic quoque utendum est carnem producentibus. Si brevius adhuc membrum est, & ossa loco suo non sunt, paxillus tenuis quam laevissimi generis 61 inter ea demitti debet, sic, ut capite paulum supra ulcus 62 emineat; isque quotidie plenior adigendus est, donec par id membrum alteri fiat. Tum paxillus removendus; vulnus sanandum est; cicatrix 63 inducta fovenda frigida aqua est, in qua myrtus, hederæ, aliaeve similes verbenae decoctæ sint 64, illinendumque medicamentum est 65, quod siccet: & magis etiam hic quiescendum, donec id membrum confirmetur. Si quando vero ossa non conserbuerunt, quæ 66 sæpe soluta, sæpe mota sunt, in aperto deinde curatio est: possunt enim coire. Si vetustas occupavit, membrum extendendum est, ut aliquid laedatur: ossa inter se manu dividenda, ut concurrente exasperentur, & si quid pingue est, eradatur, totumque id quasi recens fiat: magna tamen cura habita, ne nervi musculive laedantur. Tum vino fovendum est, in quo malicorium decoctum sit; imponendumque id ipsum ovi albo mistum: tertio die resolvendum, fovendumque aqua, in qua verbenae, de quibus supra dixi, decoctæ sint: quinto die idem faciendum, ferulaeque circumdandae: cetera, & ante, & post, eadem facienda, quæ supra scripsi. Solent tamen interdum transversa 67 inter se ossa conservere 68: eoque & brevius membrum; & indecorum fit; & si ca-

editis, tum MSS. Sed fortasse reponendum *Quod*. Constantinus legere malebat, *Quam solvere*, id est, plagam; Lindenius edidit, *Quam solvere*.

59. *Medicus*] Constantinus, & alii fere omnes leg. *melius*: sed Constantinus extrudit verbum habet.

60. *Ubi plagam ictus protinus intulit*] Vox *plagam* non extat in MSS. nec in Editionibus antiquis; sed nullo modo potest abesse. Itaque eam retinimus ex Constantini conjectura, & Lindenio.

61. *Quem laevissimi generis*] Lindenius leg. & *laevissimi generis*.

62. *Supra ulcus*] Has duas voces Lindenius omittit, nec Editio Cæsarii an. 1538. eas habet. Habent tamen Editiones aliae omnes, omnesque MSS. Codices.

63. *Vulnus sanandum est; cicatrix* &c.] Lin-

denius leg. *vulnusque sanandum est. Cicatrix vera* &c.

64. *Decoctæ sint*] Ita edidit Lindenius; nec aliter legendum videtur. Sed lectores monco, vocem *decoctæ* in MSS. & antiquis Editionibus non reperiri.

65. *Illinendumque medicamentum est*] Verbum *est* a plerisque omittitur: sed habetur in Editione L. & in Mediceo vetustiore aliisque MSS.

66. *Quæ*] Ita in MSS. & antiquis Editionibus. Constantinus ex conjectura leg. *quod*; Lindenius, *quia*.

67. *Transversa*] Ita in MSS. & Editione prima; id est, obliqua, ut dixit sect. 1. huius capituli. Alii leg. *diversa*, ut est in Editione an. 1493. Lindenius perperam, *aversa*. Vide Morgagn. Epist. VI.

68. *Conservere*] Quidam cum Cæsario leg. *conserere*.

si capita acutiora sunt, assidue punctiones ⁶⁹ sentiuntur. Ob quam causam frangi rursus ossi & dirigi debent. Id hoc modo fit. Calida aqua multa membrum id fovetur, & ex cerato liquido perfricatur, intenditurque: inter haec, medicus pertractans ossa, ut adhuc tenero cillo, manibus ea diducit, compellitque id, quod eminet, in suam sedem: & si parum valuit, ab ea parte, in quam os se inclinat, involutam lana regulam obijcit; atque ita deligando, assuescere iterum ventustae sedi cogit. Nonnumquam autem recte quidem ossa conferbuerunt ⁷⁰, superincrevit vero nimius callus; ideoque locus intumuit. Quod ubi incidit, diu leniterque id membrum perfricandum est ex oleo, & sale, & nitro, multumque aqua calida salsa fovendum; & imponendum malagma, quod digerat; adstrictiusque alligandum; oleribusque, & praeterea vomitu utendum: per quae cum carne callus quoque extenuatur. Conferatque aliquid de sinapi cum sicu in alterum par membrum ⁷¹ impositum, donec id paulum erodat, eoque evocet materiam. Vbi his tumor extenuatus est, rursus ad ordinem vitae revertendum est.

XI. Ac de fractis quidem ossibus haecenus dictum sit. Mōventur autem ea sedibus suis duobus modis. Nam modo, quae juncta sunt inter se, dehiscunt ⁷²; ut cum latum scapularum os ab humero ⁷³ recedit; &

invenire. Idem Caesarius margini adscripsit, caelestere. Sed MSS. Codices habent, confervere.

69. *Assidue punctiones*] Lincenius leg. *assidue puncturae*.

70. *Conferbuerunt*] Ita edidit Lindenius: idque verbum ita respondet, quae supra sunt, *Sedius tamen interdum transversa inter se ossa confervere*; ut univavertit Morgagnus. Quod si haec Lindenii lectio aliquo ejus Codice firmatur, tanto certior esse debet. Nunc aliquis fortasse magis probabit Schulzii emendationem in Dissertat. de Ossib. Confervere. quod facillius sit, & a veteri scriptura minus distet. Nam Medicei Vaticanique Codd. & Edd. antiquae habent, *ceperunt*, vel *cupierunt*: Schulziusque *cupierunt* scribendum putavit. Conjectura Constantini reponentis, *cohaeserunt*, non placet.

70*. *Locus intumuit*] Ita in vulgatis libris: et in MSS. *locus si intumuit*. Videtur legendum, *locus si intumuit*: nam etiam sub initium proximi capitis depravari quidem Codices habent *si locus pro si locus*. Nec Polivincio assentiendum corrigenti, *locus sic intumuit*.

71. *In alterum par membrum*] Exempli causa,

si femur fractum est, sinapi in alterum femur imponendum. Vox *par* in Cod. Mediceo I. Inter versus posita est, extra ceterarum vocum seriem, ab antiqua tamen manu. Si obit, non ego magnopere requisierim. Vide quae adnotavi ad verba illa, *Et membrum alteri aquatum*, sect. 1. hujus cap. Alii leg. *in alterum pariter membrum*; quod est a Caesario. Sed Caesarius non est affectus Celsi sententiam. Is enim non in utrumque membrum, sed in id solum, quod sanum est, sinapi imponi vult.

72. *Dehiscunt*] Cod. Mediceus I. *hiscunt*.

73. *Ab humero*] Existimat Constantinus, & *apertus* significari. Ea sane videtur Cornelius locum quemdam respexisse, qui est in lib. de Artic. sect. 11. ubi Hippocrates docet, *apertus* interdum avelli, atque hunc casum ab illo prorsus diversum esse, ubi humerum ex sua excidit lat scapularum ossis. Morgagnus tamen ab *apertus* legendum suspicatur; quod, inquit, *jugulum ita cum lato scapularum ossa junctum sit, ut cum tibia fibula, aut, si mavis, cum ulna rediit, non ita ut cum lato eodem esse humerus*.

& in brachio, radius a cubito; & in crure, tibia a sura; interdum a saltu 74, calcis os a talo; quod raro tamen fit: modo articuli suis fedibus excidunt. Ante de prioribus dicam. Quorum ubi aliquid incidit, protinus is locus cavus est, depressusque digitus sinum invenit: deinde gravis inflammatio oritur; atque in talis praecipue 75: siquidem febres quoque, & caneros, & nervorum vel distentiones, vel rigores, qui caput scapulis annectunt, movere consuevit. Quorum vitandorum causa, facienda eadem sunt, quae in ossibus mobilibus laesis 76 aliquid ubi incidit, protinus is locus proposita sunt; ut dolor tumorque per ea tollantur. Nam deducta ossa numquam rursus inter se junguntur; &, ut aliquid decoris eo loco, sic nihil usus amittitur 77. Maxilla vero & vertebrae 78, omnesque articuli, cum validis nervis comprehendantur, excidunt aut vi expulsi, aut aliquo casu nervis vel ruptis, vel infirmatis; faciliusque in pueris & adolescentulis, quam in robustioribus. Hicque elabuntur in priorem & in posteriorem, in anteriorem 79 & in posteriorem partem 80; quidam omnibus modis, quidam certis: suntque quaedam communia omnium signa, quaedam propria cuiusque. Siquidem semper ea parte tumor est, in quam os prorumpit; ea sinus, a qua recessit. Et haec quidem in omnibus deprehenduntur: alia vero in singulis; quae, simul atque de quoque dicam, proponenda erunt. Sed ut exci-

74. *Interdum a saltu*] Id est, ob saltum. Ita in MSS. Lindenius addit particulam & ante *interdum*; idemque, Casarium secutus, praepositionem omittit.

75. *In talis praecipue*] Codices MSS. & Editiones antiquae habent, in *talis praecipua*. Ego *maior praecipue*, ut correxit Lindenius; sed retinui in *talis*. Lindenius autem leg. in *talo*, ut est in margine Editionis Constantinianae.

76. *In ossibus mobilibus laesis*] Nobilibus legendum ex Lindenio, ut recte censet Morgagnus; non *mobilius*, ut habent vetustissimi Codices; nec *mobilitatibus*, ut malebat Constantinus. Sed post *laesis*, illa statim, ut ego arbitror, addenda, *proposita sunt*; ut dolor tumorque per ea tollantur. Nam quae his interjecta habent MSS. Codices, eadem sunt, quae supra leguntur. a libratris per incuriam repetita; ideoque omnia tollenda. Pro *in locus*, in vulgatis libris est, *is* (vel *his*) *locis*; ut in Cod. Mediceo 1. a Palavicino, & in margine Cod. IV. ab alia manu. Lindenius, ut idoneam aliquam ex his verbis sententiam elliceret, aliis additis, aliis immutatis, ita edidit: *Atque id ubi incidit, protinus his locis imponenda, quae supra proposita sunt, ut dolor &c.*

77. *Ut aliquid decoris eo loco, sic nihil usus amittitur*] Ita hunc locum ex multis MSS. restitui. Antea ab omnibus legebatur *admittitur*, ut mendose est in Cod. Mediceo primo; & a plerisque eo loco fit, quemadmodum Palavicinus reposuit in eodem Codice, pro eo loco, *sic*. Hae autem expressa sunt ex his, quae scripsit Hippocrates in lib. de Artic. sect. 11. *certis praedicere licet, hoc casu nullum quidem neque parvum, neque magnum huiusmodi detrimentum contingere, locum tamen deformem reddi. Numquam enim et illud (anapa) in pristinum seculo, quale natura esse consueverat, restituitur, sed plura aut minus superiorem partem sursum eversa necesse est. Nam reque aliud et aliud, quod cum altera commotionem & caliditatem habet, ubi a naturali seculo avulsam fuerit, in pristinum locum revertitur.*

78. *Vertebrae*] Alii leg. *vertebra*; & ita est in Mediceo 1. aliisque MSS.

79. *Et in posteriorem, in anteriorem*] Haece verba a Lindenio reposita sunt. Desunt in omnibus MSS. sed videntur necessaria.

80. *Et in posteriorem partem*] In Cod. Mediceo 1. deest particula & in ceteris particula in.

excidere omnes articuli possunt, sic non omnes reponuntur. Caput enim numquam compellitur ⁸¹, neque in spina vertebra, neque ea maxilla, quae, utraque parte prolapsa, antequam reponeretur, inflammationem movit. Rursum, qui nervorum vitio prolapsi sunt, compulsi quoque in suas sedes iterum excidunt. Ac ⁸² quibus in pueritia exciderunt, neque repositi sunt, minus quam ceteri crescunt. Omniumque, quae loco suo non sunt, caro emacrescit ⁸³, magisque in proximo membro, quam in ulteriore ⁸⁴: ut puta, si humerus loco suo non est, major in eo ipso fit, quam in brachio; major in hoc, quam in manu, macies ⁸⁵. Tum pro sedibus, & pro casibus, qui inciderunt, aut major aut minor usus ejus membri relinquitur: quoque in eo plus usus superest, eo minus id extenuatur. Quidquid autem loco suo motum est, ante inflammationem reponendum est. Si illa occupavit, dum conquiescat, laceffendum non est ⁸⁶: ubi finita est, tentandum est in iis membris, quae id patiuntur. Multum autem eo confert & corporis & nervorum habitus. Nam, si corpus tenue, si humidum est, si nervi infirmi, expeditius os reponitur: sed & primo facilius excidit ⁸⁷, & postea minus fideliter continetur. Quae contraria his sunt, melius continent: sed id, quod expulsum est, difficulter admittunt. Oportet autem ipsam inflammationem levare, super succida lana ex aceto imposita ⁸⁸: a cibo ⁸⁹, si valentioris articuli casus est, triduo; interdum etiam quinque diebus abstinere ⁹⁰: bibere aquam calidam, dum

81. Numquam compellitur] Al. nonnumquam; sed nemo mundum non videt. Lege cap. 13.

82. Ac] Ante Lindenium legebatur A. Cod. Medicus I. habet a.

83. Caro emacrescit] Ita legendum cum Foëssio & Lindenio; & quidem ex optimorum Codicum auctoritate, ut idem Foëssius testatur In adnotationibus ad Hippocratis librum de Artic. sect. 13. Codex primus habet caro careret: Medicel ceteri, caro eam increvit; sed in IV correctum est, caro ea increvit. Quam olim vulgata lectionem Fallopius ita corrigendam censuit: caro ea decrevit.

84. In ulteriore] Particula in omittitur a Lindenio, neque extat in Cod. Mediceo I.

85. Quam in manu, macies] Ita In Codicibus probae notae scriptum Foëssius reperit: nec vaide discrepant Codices Medicel; habent enim, quam in manu acies. In Editionibus antiquis perperam legitur, ut correxit Palavicinus, quam in manus acie. Lindenius repositit, quam in manu; supra vero, sit macies, quemadmodum & Fallopius legendum censuit.

86. Dum conquiescat, laceffendum non est] Ita ex Constantini conjectura, & Editione Lindeniana. Tagaultius eodem sensu leg. dum conquiescat, haudquaquam laceffendum est. Codices MSS. habent: dum conquiescat (aliqui, dum quiescat) nunc laceffendum (Mediceus I. nunc lassendum) est: forsute pro haud laceffendum est. Palavicinus nunc in tunc mutavit. Hinc Editiones vetustiores; dum conquiescat. Tunc laceffendum est. Casariana & aliae quaedam; tum conquiescat: laceffendum non est.

87. Primo facilius excidit] Lindenius leg. multa facilius excidit. Ego multo in MSS. ulto non vidi; sed in omnibus primo, ut habent Editiones vetustae.

88. Super succida lana ex aceto imposita] Lindenius leg. succida lana ex aceto superimposita.

89. A cibo &c.] Stephanus leg. & a cibo &c. 90. Abstinere] Infinitum hoc, & cetera omnia, quae consequuntur, pendent a verbo abstinet, quod est in principio periodi. Alii vero habent Cod. Mediceus I. & Lindenii Editio. Alii leg. abstinere debere; al. abstinere debet.

dum sitim finiat ⁹¹: curiosiusque haec facere, iis ossibus motis, quae validis plenisque musculis continentur: si vero etiam febris accessit, multo magis: deinde ex die quinto fovere aqua calida ⁹²; remotaque lana, ceratum imponere ex cyprino factum, nitro quoque adjecto, donec omnis inflammatio finiatur. Tunc infractionem ei membro adhibere; cibis uti bonis; uti vino modice: jamque ad usus quoque suos id membrum promovere; quia motus, ut in dolore pestifer, sic alias saluberrimus corpori est. Haec communia sunt: nunc de singulis dicam.

XII. Maxilla in priorem partem propellitur; sed modo altera parte, modo utraque. Si altera, in contrariam partem ipsa mentumque inclinatur ⁹³: dentes paribus non respondent; sed sub iis, qui secant, canini sunt. At si utraque, totum mentum in exteriorem partem promoveretur ⁹⁴; inferioresque dentes longius, quam superiores excedunt; intenteque super musculi apparent ⁹⁵. Primo quoque tempore ⁹⁶ homo in fedili collocandus est, sic, ut minister a posteriore parte caput ejus contineat, vel sic, ut juxta parietem is sedeat, subjecto inter parietem & caput ejus scorteo pulvino duro; eoque caput per ministrum urgeatur, quo sit immobilis: tum medici digiti pollices ⁹⁷, linteolis vel fasciis, ne dilabantur, involuti in os ejus conjiciendi, ceteri extrinsecus admovendi sunt. Vbi vehementer maxilla apprehensa est, si una parte procidit, concutiendum mentum, & ad guttur adducendum est: tum simul & caput apprehendendum, & excitato mento, maxilla in suam sedem compellenda, & os ejus comprimendum est, sic, ut omnia pene uno

MO-

⁹¹. *Dum sitim finiat*] Lindenius leg. *dum sitis finiat*.

⁹². *Ex die quinto fovere aqua calida*] *Ex die quinto* idem est atque *a die quinto*, quoniam forma Celsus frequenter utitur; id est, incipiendo a die quinto. Constantinus leg. *die quinto fovere ex aqua calida*: sed contra veterum Codicum fidem. Ejus tamen lectionem Lindenius secutus est.

⁹³. *Si altera, in contrariam partem ipsa mentumque inclinatur*] Veteres Codices ita habent: *Si altera* (Mediceus III. *Si altera*) *in contrariam partem modo utraque ipsa mentumque* (Mediceus I. *mentum*) *inclinatur*. Sed facile apparet, temere hic iteratas fuisse duas voces *modo utraque*, quae supra sunt. Recte igitur Caesarius, & hunc secuti recentiores Editores voces illas sustulerunt, & altera pro alteram reposuerunt.

⁹⁴. *Totum mentum in exteriorem partem promoveretur*] Hippocrates de Artic. sect. 17. *mentum in exteriorem partem magis promoveretur*, minime tamen

torquetur. Non intelligo, cur Lindenius ediderit; totum mentum inclinatur, & in exteriorem partem promoveretur; praesertim cum illorum verborum, *inclinatur* & *nulum* in MSS. vestigium deprehenderim.

⁹⁵. *Intenteque super musculi apparent*] Non solum *apparent*, ut Lindenius existimavit, qui pro *super*, *temporum* reposuit, sed & *mutarunt*, & alii. Nec vero *temporum* ullus habet eorum Codicum; sed omnes *super*.

⁹⁶. *Primo quoque tempore*] Videtur legendum; *Primo autem quoque tempore*; siquidem in omnibus fere MSS. Codicibus habetur; *Primo quoque tempore autem*, vel *ante*, vel *ante*. Quia vero particula *autem* expuncta est in Mediceo IV. idcirco omittitur in Editione I. atque adeo in omnibus vulgatis libris.

⁹⁷. *Medici digiti pollices*] Vox *medici* fortasse est ab interprete aliquo.

in momento fiant ⁹⁸. Sin utraque parte ⁹⁹ prolapsa est, eadem omnia facienda; sed aequaliter retro maxilla agenda est. Reposito osse, si cum dolore oculorum & cervicis iste casus incidit, ex brachio sanguis mittendus est. Cum omnibus vero, quorum ossa mota sunt, primo liquidior cibus conveniat, tum his praecipue: adeo ut sermo quoque, frequenti motu oris per nervos, laedat ¹.

XIII. Caput duobus processibus in duos sinus summae vertebrae demissis super cervicem contineri, in prima parte proposui. Hi processus interdum in posteriorem partem excidunt: quo fit, ut nervi sub occipitio extendantur, mentum ² pectori adglutinetur, neque bibere is, neque loqui possit, interdum sine voluntate semen emitat: quibus celerime mors supervenit. Ponendum autem hoc esse credidi, non quo curatio ejus rei ulla sit; sed ut res indiciiis cognosceretur, & non putarent sibi medicum defuisse, si qui sic aliquem perdidissent.

XIV. Idem casus manet eos, quorum in spina vertebrae exciderunt. Id enim non potest fieri, nisi & medulla ³, quae per medium, & duas membranulis, quae per duos a lateribus processus feruntur, & nervis, qui continent, ruptis. Excidunt autem & in posteriorem partem, & in priorem; & supra septum transversum, & infra. In utramvis partem ⁴ exciderint, a posteriore parte vel tumor, vel sinus erit. Si super ⁵ septum id incidit, manus resolvuntur, vomitus, aut distentio nervorum insequitur ⁶, spiritus difficulter movetur, dolor urget, & aures obtusae sunt. Si sub septo, femina resolvuntur, urina supprimi-

tur,

98. *Prae momento fiant*] In Editionibus 1493. 1497. 1524. omittitur vox una. Cod. Medicus I. habet, *non fiant*; supra uno vero, *mento*, ex qua voce Palavicinus, addita syllaba *mo*, fecit *mentente*. Codices ceteri habent, *uno momento fiant*.

99. *Sin utraque parte*] Ita ex Lindenio. Alii legunt, ut est in Cod. Medico I. *Si in utraque parte*.

1. *Adeo ut sermo quoque, frequenti motu oris per nervos, laedat*] Ita in omnibus MSS. & antiquis Editionibus: quam lectionem recte explicat Morgagnus. Sententia talis est: motu oris, qui fit per nervos, sermo, maxillam quamvis leviter agitando, nocet. Quanto igitur magis cibus nocet, quisquis mandendus est, cum sine magna maxillae agitatione ac vi mendi non possit? Constantinus legere volebat; *adeo ut sermo quoque frequenter motu, oris nervus periculetur*. Lindenius ita edidit: *adeo ut sermo quoque frequenter, motu oris sensorum nervos laedat*. Quam mutationem neu-

tra placet.

2. *Mentum*] Lindenius leg. & *mentum*.

3. *Et medulla*] Alii leg. ex *medulla*. Cod. Medicus I. habet, *et medulla*. Sed cum Constantino & Lindenio legendum, & *medulla*.

4. *In utramvis partem*] MSS. Codices & Editiones vetustissimae 1478. 1493. 1497. 1524. *In utramque partem*. Sed legendum *utramvis*, ex Constantino, & Lindenio; vel *utram*, quemadmodum cap. 3. hujus lib. *Prae modo vero id circumductum est*. Quia vero Editiones plures cum Aldina habent, *Si in utramque partem*; idcirco Constantinus *si in sed* mutato, in margine rescriptum, *Sed in utramvis partem*; Lindenius edidit, *Si in utramvis partem*.

5. *Sinus erit*. *Si super &c.*] Ita Lindenius. Alii leg. *sinus uritur*. *Si super &c.* ut est in Editione principe Florentina. Codex Medicus I. habet, *sinus donec si sunt &c.* Codices Medici ceteri, *sinus donec vel si super &c.*

6. *Insequitur*] Lindenius leg. *sequitur*.

tur, interdum etiam sine voluntate prorumpit. Ex ejusmodi casibus, ut tardius, quam ex capitis, sic tamen intra triduum homo moritur. Nam, quod Hippocrates dixit, vertebra in exteriorem partem prolapsa, primum hominem collocandum esse, & extendendum, tum calce aliquem super ipsum 7 debere consistere 8, & id intus impellere 9: in iis accipiendum est, quae paulum excefferunt; non in iis, quae totae loco motae sunt 10. Nonnumquam enim nervorum imbecillitas efficit, ut, quamvis non exciderit vertebra, paulum tamen in priorem partem pro-
minet 11. Id non jugulat: sed ab interiore parte ne contingit quidem posse: ab exteriori si propulsum est 12, plerumque iterum redit; nisi, quod admodum rarum est, vis nervis restituta est 13.

XV. Humerus autem modo in alam excidit, modo in partem priorem. Si in alam delapsus est, ei junctus cubitus 14 recedit ab latere; rur-

7. *Super ipsum*] In multis MSS. legitur, *super ipsum ut*.

8. *Consistere*] Aliqui Codices habent *subsistere*; nonnulli *substinere*.

9. *Et id intus impellere*] Veteres libri non habent particulam *Et*: in Cod. Mediceo l. deest etiam id. Lindenius leg. *Et intus impellere*, Alii idque, alii eoque reponendum putant. Locus Hippocratis, quem Celsus innuit, est in lib. de Artic. sect. 23.

10. *Totae loco motae sunt*] In vulgatis legitur *toto*; ut est in Cod. Mediceo l. Ego reposui *totae*, ex Codicibus ceteris Medicis. Pro *motae* vero, aliqui leg. *mutatae*, quemadmodum habent plerique MSS. Mediceus l. habet *muta*; alii *mutae*; sed in VII. correctum est, *motae*.

11. *In priorem partem prominat*] Ita omnes impressi libri. At MSS. *aut in priorem partem prominat*. Hinc legendum crediderim; *aut in posteriorem*, *aut in priorem partem prominat*: quo pacto his optime respondebunt, quae statim sequuntur: *ab interiore parte ne contingit quidem posse: ab exteriori si propulsum est &c.* Conjectura nostra confirmari potest etiam ex Hippocrate de Artic. sect. 23. & 24.

12. *Ab interiore parte ne contingit quidem posse: ab exteriori si propulsum est &c.*] In multis MSS. desunt haec verba omnia, praeter duo prima ab *interiore*. In aliquibus, pro *ne contingit quidem posse*, habetur, ut in Editionibus antiquis, *non contingit quidem posse*. Lindenius leg. *ab interiore parte non contingit quidem posse*. *Ab exteriori si quid propulsum est &c.* Constantinus retinuit *posse*; sed interpretatus est, excidere: marginique ad-

scripsit, *si quid propulsum*, quod postea Lindenius in contextum induxit. Ab eodem Constantino adnotatum est, aliquos legere maluisse, *redire posse*. Hi, si *redire* eundem hic sensum habere existimant quem habet statim infra, errant sine dubio cum Constantino in Celsi sententia explicanda. Hoc enim Celsus significat: quod in interiorem partem prominat, compelli vix potest: (quo enim pacto, inquit Hippocrates l. c. ab anteriore parte per ventrum impulsus fieri queat?), quod autem prominat in exteriorem, etiam si compulsum sit, iterum redit unde compulsum est, quia nervi infirmati continendi vim non habent.

13. *Vix nervis restituta est*] Ut reposuimus vertebrae continere possint. Manifestum est ex praecedentibus, legendum esse, *restituta*: nec aliter habent libri veteres, tum MSS. tum impressi. In Editione Lindenii est *desituta*: fortasse typographae errore; mendum tamen Almekovecius non fuit.

14. *Delapsus est, ei junctus cubitus &c.*] Cod. Mediceus l. ita habet: *delapsus est viduus*. Itaque suspicor, *est* esse pro *est*, *viduus* pro *cubitus*: atque ex aliquo hujusmodi Codice duas voces *est viduus* ad Medicos ceteros mansisse, in quibus legitur, ut in Editionibus antiquis: *delapsus est est viduus cubitus*. Eodem enim modo paulo infra, cum Cod. Mediceus l. habet: *At si vastius nervi coriuvae robustiores sunt*, pro *At si vastius corpus nervi coriuvae robustiores sunt*: in ceteris Codicibus est, *At si vastius corpus nervi coriuvae robustiores sunt*. Constantinus scriptum invenit in Codice quodam, *ei viduus*: unde *ei junctus* ellicisse videtur Foesius ad Hippocratem de Artic. sect. 8. quoniam le-

Mm m

die-

rursum juxta ¹⁵ ejusdem partis aurem cum humero porrigi non potest; longiusque altero id brachium est. Si in priorem partem, summum quidem brachium extenditur, minus tamen, quam naturaliter; difficilisque in priorem partem, quam in posteriorem, eubitus porrigitur. Igitur, si in alam humerus excidit, & vel puerile adhuc est corpus, vel molle, certe imbecillibus nervis intentum est, satis est collocare id in sedili; & ex duobus ministris alteri imperare, ut caput lati scapularum offis leniter reducat; alteri, ut brachium extendat: ipsum posteriore parte residentem, humerum sub ala ejus cogere ¹⁶, simulque & latum os ¹⁷, & altera manu brachium ejus ad latus impellere. At si vastius corpus, nervive robustiores sunt, necessaria est spathula ¹⁸ lignea, quae & crassitudinem ¹⁹ duorum digitorum habet, & longitudine ab ala usque ad digitos ²⁰ pervenit: in qua summa capitulum est rotundum & leniter cavum, ut recipere particulam aliquam ex capite humeri possit. In ea ²¹ bina foramina tribus locis sunt, inter se spatio distantibus; in quae ²² lora mollia conjiciuntur. Eaque spatha, fascia involuta, quo minus tactu laedat, ad alam a brachio dirigitur ²³, sic, ut caput ejus summae alae subjiciatur: deinde locis suis ad brachium deligatur; uno loco, paulum infra humeri caput; altero ²⁴, paulum supra cubitum; ter-

tionem Lindenius probavit. Nec sane, si hae voces non sunt explodendae, aliter legi potest.

15. *Rursum juxta* &c.] Ita in MSS. & antiquis Editionibus. Lindenius leg. *fusumque ad* &c.

16. *Humerum sub ala ejus cogere*] Sic reposuit Caesarius, cum antea legeretur, quemadmodum mendose habent mei Codices; *reum sub ala ejus cogere*. Mihi tamen ipsa quoque Caesarii lectio, quae a multis probata fuit, parum arridet, cum alius de caussis, tum praefertim quia non explicatur, qua ratione cogendus humerus sit. Lego igitur, dicit aliquis, *humerum genu sub ala ejus cogere*; ut est in MS. Constantini, & in Editione Lindenii. Ego quidem illorum librorum auctoritati, quaecumque ea sit, quidquam detractum nolim; vix tamen puto, humerum, qui in alam exciderit, commodè genu compelli posse. Hippocrates quidem de Artic. sect. 1. & in Mochlico sect. 5. genu, si opus sit, uti medicum vult; non tamen ad caput humeri in suam sedem (quod minus digitorum nodis, vel pugno fieri debet) sed ad cubiti caput latus versus impellendum.

17. *Et latum os*] Hujus quoque lectionis, quam recentiores Editores omnes secuti sunt, Caesarius est auctor. Verum, non latum scapularum

os, sed humeri caput impediendum est. Codex Mediceus I. & Editiones vetustiores habent, & ille os; Codices alii, & ille os; Codex Constantini, & illo latum os. Vix puto mendam hinc probabili conjectura tolli posse, nisi prius ex verbis antecedentibus sit sublatum.

18. *Spathula*] Ita habent Cod. Mediceus I. & antiquae Editiones. Codices alii, *scalis*: Constantinus ex conjectura, & Lindenius, *spatha*: fortasse rectius; quemadmodum infra legitur, *Eaque spatha* &c.

19. *Quae & crassitudinem* &c.] Ita ex Lindenio. Alii cum Caesario leg. & *quae crassitudinem* &c. sed nonnulli omittunt &, quod est ante longitudine: nec aliter habent Codices MSS.

20. *Vixque ad digitos*] Alii omittunt usque. Lindenianam tamen lectionem, quam secutus sum, Cod. Mediceus I. confirmat.

21. *In ea*] Lindenius leg. *inque ea*.

22. *In quae*] Alii leg. *inque ea*.

23. *Ad alam a brachio dirigitur*] Codices antiquiores duo, Mediceus I. & III. itemque VI. *ad alam brachio dirigitur*.

24. *Paulum infra humeri caput; altero*] Haec verba desunt in Cod. Mediceo I. in eodemque infra legitur, *citra manu pro supra manum*.

tertio, supra manum: cui rei protinus intervalla tunc ²⁵ quoque foraminum aptata sunt. Sic brachium deligatum super scalae gallinae gradum trajicitur, ita alte ²⁶, ut consistere homo ipse non possit; simulque in alteram partem corpus demittitur, in alteram brachium intenditur: eoque fit, ut capite ligni caput humeri impulsus in suam sedem, modo cum sono, modo sine hoc compellatur. Multas alias esse rationes, scire facile est uno Hippocrate lecto; sed non alia magis usu comprobata est. At si in partem priorem humerus excidit ²⁷, supinus homo collocandus est ²⁸; fasciaeque, aut habena media ala circumdanda est ²⁹, capitaeque ejus post caput hominis ministro tradenda, brachium alteri; praecipendumque, ut ille habenam, hic brachium extendat: deinde medicus, caput quidem hominis ³⁰ sinistra debet repellere; dextra vero cubitum cum humero attollere, & os in suam sedem compellere: faciliusque id in hoc casu, quam in priore revertitur. Reposito humero, lana alae subicienda est; si in interiore parte os fuit, ut ei oppositum; si in priore, ut tamen commodius deligetur. Tum fascia, primum sub ala obvoluta, caput ejus debet comprehendere, deinde per pectus ³¹ ad alteram alam, ab eaque ad scapulas, rursusque ad ejusdem humeri caput tendere, saepiusque ad eandem rationem ³² circummagi, donec bene id teneat. Vincitur hac ratione humerus commodius continetur, si adductus ad latus, ad id quoque fascia deligatur ³³.

XVI. In cubito autem tria coire ossa, humeri & radii ³⁴ & cubiti ipsius, ex iis, quae prima parte hujus voluminis posita sunt, intelligi potuit. Si cubitus, qui annexus ³⁵ humero est, ab hoc excidit, radius, qui adjunctus est, interdum trahitur ³⁶, interdum subsistit. In omnes

ve-

25. *Intervalla tunc*] Ita in vulgatis libris. MSS. habent al. *intervallum*; al. *intervallum*, vel *intervallum*; Mediceus IV. *intervallum*. Palavicinus corrigit, *intervalla tunc*.

26. *Ita alte*] Linden. *ita altae*.

27. *Excidit*] Lindenius leg. *incidit*; & ita est in Cod. Mediceo I. Alii tum editi, tum MSS. Codices habent *excidit*; quemadmodum Celsus alibi est locutus.

28. *Collocandus est*] In Edit. an. 1538. & in Lindeniana omittitur *est*.

29. *Habena media ala circumdanda est*] Molim alae, ut habena media sit primo casu. Quidam MSS. non habent ala.

30. *Caput quidem hominis*] Pro *hominis*, Constantinus putat reponendum esse *humeri*; neque id ratione caret.

31. *Per pectus*] MSS. Codices habent *per pectus*.

tus; quod Palavicinus in *profectus*, Constantinus in *profecta* mutavit. Sed quis non videt legendum esse *per pectus*, ut edidit Lindenius?

32. *Ad eandem rationem*] Cod. Mediceus I. habet *eandem rationem*.

33. *Si adductus ad latus, ad id quoque fascia deligatur*] Ita in plerisque MSS. & quidem recte. In Mediceo IV. *fit* additum est alla manu, quod I. habent, *si adductus ad latus sit quoque &c.* Hinc antiquae Editiones; *si adductus ad latus sit, ad id quoque &c.* Lindenius leg. *si adductus ad latus sit, & ad id quoque fascia deligatur*.

34. *Humeri & radii*] Cod. Mediceus I. habet *humeri radii*.

35. *Annexus*] Al. *innoxus*.

36. *Trahitur*] H. e. simul excidit. Lindenius leg. *distrahitur*; ut habet in libri margine Con-

vero quatuor partes excidere cubitus potest: sed, si in priorem prolapsus est, extantum brachium est, neque recurvatur: si in posteriorem, brachium curvum est, neque extenditur, breviusque altero est; interdum febrem, vomitumque bilis movet: si in anteriorem, interioremve, brachium porrectum est, sed paulum in eam partem, a qua os recessit, recurvatum 37. Quidquid incidit, reponendi ratio una est; neque in cubito tantum, sed in omnibus quoque membris longis, quae per articulum longa testa junguntur 38: utrumque membrum in diversas partes extendere, donec spatium inter ossa liberum sit; tum id os, quod excidit, ab ea parte, in quam prolapsum est, in contrariam 39 impellere. Extendendi tamen alia atque alia genera sunt, prout nervi valent 40, aut ossa huc illucve se dederunt 41. Ac modo manibus solis utendum est, modo quaedam alia adhibenda. Ergo, si in priorem partem cubitus prolapsus est, extendi per duos manibus 42, interdum etiam habenis adjectis, satis est: deinde rotundum aliquid a laeerti parte ponendum est, & super id repente cubitu ad humerum impellendus est. At in aliis casibus commodissimum est eadem ratione brachium extendere, quae fracto humero 43 supra posita est, & tum ossa reponere. Reliqua curatio eadem est, quae in omnibus. Celerius tantum, & saepius 44 id resolvendum est; multa magis aqua calida fovendum 45; diutius 46 ex oleo & nitro ac sale perfricandum. In cubito enim celerius, quam in ullo alio articulo, sive extra remansit, sive intus revertit, cal-

lus

stantinus, qui per Hippocratis *diagnosin* explicat. Immo vero cum radius substitit, *diagnosis* fit.

37. *Recurvatum*] Lindenius leg. *recurvatur*, ut habent cum vetustiore Mediceo nonnulli ex Vaticanis Codicibus: quod magis probarem, si esset, quemadmodum paulo supra, pro *recurvuri passit*. Sed brachium Celsus significat in alterum huius inclinatum, simulque porrectum, ut complicari non possit.

38. *Membris longis, quae per articulum longa testa junguntur*] Ita Palavicinus & omnes vulgati libri. In MSS. non extat *quae*; sed nulla ratione obesse potest. Verum ut haec vox necessaria, sic *longis* fortasse supervacua est, ex eaque ipsa corrupta.

39. *In contrariam*] Quidam. *leg. in contrarium*; sed minus recte, & contra MSS.

40. *Prout nervi valent*] Cod. Mediceus I. ita habet: *prout aut nervi valent*.

41. *Huc illucve se dederunt*] Ita in Codice Constantini, & in Editione Lindenii. In Cod. Mediceo I. deest totum hoc: in Codicibus aliis

& in Editionibus antiquis legitur; *huc illucve se dederunt*. Pro *federunt*, quidam arbitrantur reponendum esse *cediderunt*.

42. *Extendi per duos manibus*] Antea legebatur, *extendi per duas manus*. Ego sic reposui ex Cod. Mediceo vetustiore.

43. *Humerus*] Veteres Codices habent *cubitus*. Lindenius reposuit *humerus*; ut correxerat Constantinus. Et sane de cubito nihil huiusmodi supra reperitur: de humero lege cap. 10. sect. 2.

44. *Celerius tantum, & saepius*] Lindenius leg. *Celerius tantum saepiusque*. Cod. Mediceus I. habet, *celerius tantum, est saepius*: Codices Medicei ceteri, *celerius tantum est & saepius*.

45. *Multa magis aqua calida fovendum*] Vulgo legitur, *multaque magis &c.* quod est a Palavicino. Ex Medicis Codicibus unus, id est, VI. habet *multa*; ceteri *multa*, quemadmodum reposui.

46. *Diutius*] Lindenius leg. *& diutius*; ut est in margine Editionis Constantinianae.

ius circumdatur; isque, si per quietem increvit, flexus illius postea prohibet.

XVII. Manus quoque in omnes quatuor partes prolabitur. Si in posteriorem partem excidit, porrigi digiti non possunt: si in priorem, non inclinantur: si in alterutrum latus, manus in contrarium, id est, aut ad pollicem, aut ad minimum digitum convertitur. Reponi 47 non difficillime potest. Super durum locum, & renitentem ex altera parte intendi manus, ex altera brachium debet, sic, ut prona sit, si in posteriore partem os excidit; supina, si in priorem; si in anteriorem exterioremve, in latus. Vbi satis nervi diducti sunt, si in alterutrum latus 48 procidit, manibus in contrarium repellendum est 49. At iis, quae in priorem posterioremve partem prolapsa sunt 50, superimponendum durum aliquid, idque supra prominens os manu urgendum est; per quod vis adjecta facilius id in suam sedem compellit 51.

XVIII. In palma quoque ossa interdum suis sedibus promoventur, modo in priorem partem, modo in posteriorem: in latus enim moveri, paribus ossibus oppositis, non possunt. Signum id solum est, quod omnium commune est, tumor ab ea parte, in quam os venit; sinus ab ea, a qua recessit. Sed sine intentione, digito 52 tantummodo bene pressum os in suam sedem revertitur.

XIX. At in digitis totidem fere casus, eademque signa sunt, quae in manibus. Sed in his extendendis non aequè vi opus est; quod articuli breviores, & nervi minus validi sint. Super mensam tantummodo intendi debent, qui vel in priorem vel in posteriorem partem exciderunt; tum jam 53 palma compelli. At id, quod in latus elapsum est, digitis restitui 54.

XX.

47. *Convertitur. Respondet Sc.* Lindenius leg. *convertitur, & reponi Sc.* sed minus recte. Idem infra, *Supra locum autem durum Sc.*

48. *Si in alterutrum latus*] Ita in antiquis Editionibus. In MSS. *usque in alterutrum latus*: sed mendose. Lindenius leg. *si usque in alterutrum latus*.

49. *Procidit, manibus in contrarium repellendum est*] Ita in Cod. Mediceo I. & Lindenii Editione; nisi quod in Codice est *procedit*. Codices ceteri perperam habent: *procidit manibus quibus in contrarium repellendum est*: Editiones antiquae, *procidit manus, brachium in contrarium repellendum est*.

50. *At iis, quae in priorem posterioremve partem prolapsa sunt*] In Codice Vaticano 11. & in VI. deest pronomen relativum *quae*. In aliis Codicibus legitur;

At hisque Sc. Mediceus I. ita habet: *At his quae in prioremve partem lapsa s.*

51. *Per quod vis adjecta facilius id in suam sedem compellit*] Ita in Editione prima. In ceteris omnibus omittitur *id*, quemadmodum in Cod. Mediceo primo: sed Lindenius leg. *per quod vis adjecta facilius in suam sedem compellit*. Alii Codices habent; *per quae vis adjecta facilius id in suam sedem compellit*.

52. *Sine intentione, digito Sc.*] Egnatius leg. *sine intento digito Sc.* quemadmodum mendose habetur in quibusdam veteribus MSS. Alii, Caesario duce, *sine intentione digitorum Sc.* Sed contra omnes MSS. & contra rationem.

53. *Tum jam*] Ita in MSS. & antiquis Editionibus; sed fortasse mendose. Lindenius leg. *tunc*.

Mmm 3

XX. Cum de his dixerim ⁵⁵, de iis quoque, quae in cruribus sunt, videri possum dixisse: siquidem etiam in hoc casu ⁵⁶ quaedam similitudo est femori & humero, tibiae & cubito, pedi & manui. Quaedam tamen separatim quoque de his dicenda sunt. Femur in omnes quatuor partes promovetur: saepissime in interiorem; deinde in exteriorem; raro admodum in priorem, aut posteriorem. Si in interiorem partem prolapsus est, crus longius altero, & valgius ⁵⁷ est: extra enim pes ultimus spectat. Si in exteriorem, brevius, varumque ⁵⁸ fit, & pes intus inclinatur ⁵⁹; calx ingressu ⁶⁰ terram non contingit, sed planta ima; meliusque id crus superius corpus, quam in priore casu, fert, minusque baculo eget. Si in priorem, crus extensum est, implicarique non potest ⁶¹; alteri cruri ad calcem par est, sed ima planta minus in priorem partem inclinatur: dolorque in hoc casu praecepius est, & maxime urina supprimitur. Vbi cum dolore inflammatio quievit, commode ingrediuntur, rectusque eorum pes est. Si ⁶² in posteriorem, ex-

54. *At id, quod in latus elapsus est, digitis restituitur*] In latus quoque digitos excidere significavit, cum dixit, totidem in his casus esse, quot sunt in manibus; ut Morgagnus animadvertit. *Manus enim in omnes quatuor partes proinhiat*, ut est in cap. 17. Hinc quisvis intelligere potest, perperam sic mutatum esse a Lindenio: ut ita in locum, unde lapsus est digitus, restitueretur. Depravatus aliquis Codex fortasse eum fecerit. Nam in Medico I. ita legitur: *atque ita in latiusve lapsus est digitus restituitur*. Haec verba in aliis MSS. & in Editionibus antiquis omnia recte habent, praeter primum: siquidem in Editionibus est *atque*; in MSS. ad. Ego reposui *At*, cum Morgagno.

55. *Cum de his dixerim*] Id est, de humero, cubito, manu, palma, digitis; ut explicat Morgagnus. Humero femur, cubito genu, manus talis respondet; itemque palmae planta, digitis digitus: de quibus omnibus infra agit. Itaque minus recte Lindenius leg. *Cum de humeris dixerim*; nulloque, quod sciam, veteri libro suffragante.

56. *Etiam in hoc casu*] Perperam Lindenius omittit particulam *etiam*, quae est in omnibus MSS. Respicit enim Celsus id, quod scripsit cap. 10. *Similes rursus ex magna parte casus curationisque sunt humeri & femoris*; quamadmodum Constantinus observat.

57. *Valgius*] Ita edidit Lindenius. Codex Constantini habet *valgium*; unde & *valgius* & *valgum* legi potest. Codex Medicus L. *varum*; sed profecto mendose. Cum in Codicibus ceteris &

In Editionibus antiquis sit *vestitus*; videtur reponendum *varium*, quod idem significat ac *valgum*. Id est, extrorsum inclinatum.

58. *Varumque*] Quod vastio contrarium est; ut colligitur ex Varrone lib. 2. R. R. cap. 9. Ita habetur & in Cod. Medico I. & in Editione Lindenii, & in margine Constantinianae. Alii leg. *varumque*.

59. *Et pes intus inclinatur*] Ita Constantinus ex conjectura, & Lindenius. Ego malim, *pes inclinatur*, omitta particula *et*, quam neque proximum membrum habet. Nam particula ista in MSS. & antiquis Editionibus videtur mendose esse pro *per*; cum ita in illis legatur: *et intus inclinatur*. Nisi forte tria haec verba margini adscripta, ad ista explicanda, *varumque fit*, posita in contextum immigraverunt.

60. *Ingressu*] Ruellius, Constantinus, & Stephanus leg. *in gressu*; & sane fortasse rectius. Aliqui Codices mendose habent *ingressus*.

61. *Crus extensum est, implicarique non potest*] Ita in MSS. & antiquis Editionibus. Lindenius leg. *crus pilicari non potest*, *extensumque alteri cruri &c.* ut Constantinus margini adscripsit ex conjectura. Ego nihil mutui; sed tamen legere melim, *complicarique*. Nam & infra habetur; *si complicari femur potest*, *intus est*: ubi qui legunt *pilicari* (non desine enim, quia ita reponendum putent ex Constantini annotationibus cognoscitur) sine causa a MSS. discedunt.

extendi non potest crus, breviusque est; ubi consistit ⁶⁵, calx quoque terram non contingit. Magnum autem femori periculum est, ne vel difficulter reponatur, vel repositum rursus excidat. Quidam semper iterum excidere contendunt: sed Hippocrates, & Diocles, & Philotimus, & Nileus, & Heraclides Tarentinus, clari admodum auctores, ex toto se restituisse memoriae prodiderunt. Neque tot genera machinamentorum quoque, ad extendendum in hoc casu femur, Hippocrates, Andreas, Nileus, Nymphodorus, Protarchus, Heraclides, faber quoque quidam ⁶⁴ reperissent ⁶⁵, si id frustra esset. Sed ut haec falsa opinio est; sic illud verum est ⁶⁶: cum ibi valentissimi nervi musculique sint, si suum robur habent, vix admittere ⁶⁷; si non habent, postea ⁶⁸ non continere ⁶⁹. Tentandum igitur est, &, si tenerius ⁷⁰ membrum est, satis est habenam alteram ab inguine, alteram a genu intendi: si validius, melius adducent, qui eadem habenas ad valida bacula ⁷¹ deligarint; cumque ⁷² eorum fustium imas partes oppositae morae objecerint, superiores ad se utraque manu traxerint. Etiamnum valentius inten-

62. *Rebusque eorum per est. Si Ec.*] Ita locus hic restitutus legitur in Editione Lindenii. Hippocrates in Mochlico sect. 11. *At quibus priorem in partem femur excidit.... crus hi minime inflebrunt, maxime vero extendunt, per rebus est, crus aequale Ec.* Sed Celsus fortasse alium Hippocratis locum respexit, qui est in lib. de Articulis sect. 30. *Quibus igitur jam adhibitis, articulus hie elapsus recedens non fuerit, si, ubi dolo conquievit, & articulus eo in loco, in quem excidit, verit affuerit, proinus fere cretali abique baculo ingredi possunt.... Interdumque pedem per terram trahunt, ut qui superiores articulus non facile inflectant, & toto pede inambulant. Neque enim minus hi calore, quam anteriore pedis parte incedunt.* Porro MSS. Celsi Codices & Editiones antiquae ita habent: *totiusque eorum per est. Sed & si Ec.* Quae verba quemadmodum ex illis Hippocratis verbis, & toto pede inambulant, corrigenda sint; nam forte, sicut Constantino videbatur, *totiusque eorum per etiam sedet.* Sed si Ec. maioribus Criticis iudicandum relinquo. Ego quidem, si *sedet*, id est, terrae Incumbit, probandum est, ita malim: *totiusque eorum per sedet.* Si Ec. Fieri enim potuit, ut librarius eandem syllabam geminavit, & merulose scripserit *per et*; unde verbum *est*. Et sane in Cod. Mediceo V. habetur, non *per est*, sed *per et*.

63. *Consistit*] Alii leg. *consistit*; atque ita est in MSS. Ego tamen cum Lindenio secutus sum

Constantinum, qui correxit, *consistit*.

64. *Faber quoque quidem*] Tres hae voces, quae merito sunt Morgagni, Cocchioque suspectae, in Cod. Mediceo IV. expunctae sunt. Itaque omittuntur & in Editione principe, & in duabus vetustissimis 1494. 1497. itemque in Iuntina, utraque Caesariana. Ruelliana, & Ronsseana. Codex Mediceus I. ita habet: *quid quis vi*; unde Cocchius legendum putat, *aliquae quidam*; expressumque a Celfo esse locum quemdam Heraclidis Tarentini, qui locus descriptus habetur a Galeno Comment. in Hippocrat. de Artic. lib. 4. sect. 40.

65. *Reperissent*] MSS. Medicei omnes, praeter primum, habent *repperissent*.

66. *Verum est*] Lindenius omittit *est*.

67. *Vix admittere*] Verbum admittere eadem ratione usurpatum est cap. 11. *id, quod expulsum est, difficulter admittunt* Lindenius leg. *vix admittere*, ut reponatur; sed ex glossate aliquo.

68. *Postea*] Idem Lindenius leg. *repositum*.

69. *Non continere*] Ita correxit Caesarius, cum antea legeretur, ut est in MSS. non *continere*.

70. *Tenerius*] Cod. Mediceus I. habet *tenuerum*.

71. *Qui eadem habenas ad valida bacula*] In eodem Codice omittitur vox *habenae*, itaque legitur: *qui eadem adacula valida*.

72. *Cumque*] Ita in MSS. Vulgo legitur, *sumque*; infra vero, *superioresque*.

intenditur membrum super scamnum, cui ab utraque parte axes sunt, ad quos habenae illae deligantur: qui, ut in torcularibus, conversi, rumpere quoque, si quis perseveraverit, non solum extendere, nervos & musculos possunt. Collocandus autem homo super id scamnum est, aut pronus aut supinus, aut in latus, sic, ut semper ea pars superior sit, in quam os prolapsus est; ea etiam inferior, a qua recessit. Nervis extentis 73, si in priorem partem os venit, rotundum aliquid super inguen ponendum; subitoque super id genu adducendum est eodem modo, eademque de causa, qua idem in brachio fit; protinusque, si complicari femur potest, intus est. In ceteris vero casibus, ubi ossa per vim paulum inter se recefferunt 74, medicus debet id, quod eminet, retro cogere, minister contra coxam propellere 75. Reposito 76 osse, nihil novi aliud curatio requirit, quam ut diutius is in lecto detineatur; ne, si motum adhuc nervis laxioribus femur fuerit, rursus erumpat.

XXI. Genu vero & in anteriorem, & in posteriorem partem excidere, notissimum est. In priorem non prolabi, plerique scripserunt: potestque id vero 77 proximum esse, cum inde opposita 78 patella, ipsa quoque caput tibiae contineat. Meges tamen eum, cui in priorem partem excidisset, a se curatum esse, memoriae prodidit. In his casibus intendi nervi rationibus iisdem, quas in femore retuli, possunt. Et id quidem, quod in posteriorem partem excidit, eodem modo rotundo aliquo super poplitem imposito, adductoque eo crure, reconditur.

73. *Extensis*] Lindenius, & Cod. Medicus I. *extensis*.

74. *Per vim paulum inter se recefferunt*] Similiter cap. 10. sect. 1. de ossibus fractis humerorum, femorum &c. dixit: neque in suum locum veniunt (musculi) nisi illis per vim aliquis intendit: & deinde, *Vbi vero paulo longius, quam naturaliter esse debet, membrum vis fecit* &c. Lindenius omittit duas voces per vim, fortasse quod absint ab aliquo MS. nam Medicus I. eas non habet. Habent tamen Medici ceteri, omnesque Vatican.

75. *Minister contra coxam propellere*] Antiquae Editiones habent, *minister contra inde coxam propellere*; ut est in Cod. Medicus I. Quam lectionem, procul dubio mendosam, Constantinus ita corrigendum censuit: *minister contra sanam coxam propellere*: quod Hippocrates de Artic. sect. 37. fori oportere docuit, ubi femur, in anteriorem partem prolapsum, reponitur. Sed nemo non videt, id minime ad rem facere, si in interiori, vel in posteriorem partem femur excide-

rit. Ego secutus sum Lindenium, qui extruxit inde. Quamvis enim eadem fere sententia sit, si legatur, *minister contra idem coxam propellere*; quemadmodum habent aliqui Codices MSS. tamen lectionem istam minus probo, quia vox *idem* fortasse est interpretis alicuius, qui contra, non adverbium esse, sed praepositionem credidit.

76. *Reposito*] MSS. Codices & antiquae Editiones habent *posito*, pro *reposito*, ut Constantinus & Lindenius correxerant: Nimirum cum vox, quae praecedit, finiretur per syllabam *re*, perque eandem inchoaretur vox haec, librarius syllabam istam semel tantum descripsit.

77. *Potestque id vero*] Cod. Medicus I. non habet *id*.

78. *Inde opposita*] Ab ea parte obiecta: quo fere modo lib. 2. cap. 10. dixit, *inde obiecta*, quae prohibeant. Alii cum Caesario leg. *idem opposita*; sed perperam. Lindenius, *ibidem opposita*. Cod. Medicus I. habet, *inde opposita*.

tur. Cetera vero manibus simul dum ossa in diversas partes compelluntur 79.

XXII. Talus 80 in omnes partes prolabitur. Vbi in interiorem partem 81 excidit, ima 82 pars pedis in exteriorem partem convertitur. Vbi huic contrarius casus 83, contrarium etiam signum est. At si 84 in priorem partem erumpit 85, a posteriore latus nervus durus & intentus 86 est; simusque iis pes est. Si in posteriorem, calx pene conditur, planta 87 major fit. Reponitur autem is quoque per manus; prius in diversa pede & crure diductis. Et in hoc quoque casu diutius in lectulo perseverandum est; ne is talus, qui totum corpus sustinet, parum confirmatis nervis, ferendo oneri cedat, rursusque prorumpat. Calceamentis quoque humilioribus primo tempore utendum; ne vincitura talum ipsum laedat.

XXIII. Plantae ossa 88 iisdem modis, quibus in manibus, prodeunt; iisdemque conduntur. Fascia tantummodo calcem quoque debet comprehendere: ne, cum mediam plantam, imumque ejus vinciri necesse est 89, liber talus in medio relictus, materiam pleniorē recipiat, ideoque suppuret.

XXIV. In digitis nihil ultra fieri debet, quam quod in iis, qui sunt in manu, positum est. Potest tamen conditus articulus medius 90, aut summus canaliculo aliquo contineri.

XXV.

79. Cetera vero manibus simul dum ossa in diversas partes compelluntur] Ita in MSS. nisi quod in Mediceo l. & aliis multis, pro compelluntur, legitur compelluntur; in Vaticano VI. pro dum ossa, tum ossa, ut correxit Palavicinus. Vulgati libri omnes habent tum ossa, & compelluntur. Depravatus hic locus ad hunc ferre modum restituendus videtur: Cetera vero manibus, cum ossa in diversas partes diducta sunt, in suam sedem compelluntur. Celsi hanc esse sententiam nemo dubitabit, qui & locum ipsum diligenter considerarit, & verba cap. proximi: Reponitur autem is quoque per manus: prius in diversa pede & crure diductis. Huc enim cum referatur particula quoque, facile intelligitur, ideam utrobique dici.

80. Talus] Lindenius addit quidem; sed non recte.

81. In interiorem partem] Vox partem deest in Cod. Mediceo l.

82. Ima] Codex modo allatus habet in ima; Codices alii prima.

83. Contrarius casus] Recte Lindenius reposuit

casus, ut in veteri Codice scriptum vidit Constantinus. Mel Codices habent talus; quemadmodum oilem legebatur.

84. Signum est. At si &c.] Hic quoque secutus sum Lindenium, qui ex verbo extat, quod est in antiquis Editionibus, & in nostris MSS. fecit est. At.

85. Erumpit] Ita MSS. & antiquae Editiones, Lindenius leg. prorumpit; quod verbum Celsus infra adhibet.

86. Intentus] Infans in antiquis Editionibus, & in MSS. manifestum mendum est: itenque infra, minusque his aptus est. Lindenius correxit intentus; &, simusque his pes est.

87. Planta] Constantinus, cum plana scriptum reperisset in antiquo Codice, suspicatus est legendum esse planta; atque ita edidit Lindenius. Alii leg. plaga, ut habent Codices Medicei.

88. Plantae ossa] Lindenius leg. Plantarum vero ossa.

89. Necesse est] Ego malim necesse sit.

90. Partem tamen conditus articulus medius &c.]

Ita in omnibus antiquis Editionibus, & in MSS.

Nn a

Me-

XXV. Haec facienda sunt in iis casibus, ubi sine vulnere ossa exciderunt⁹¹. Hic quoque & ingens periculum est⁹², & eo gravius⁹³, quo majus membrum est, quoque validioribus nervis aut mulcibus continetur. Ideoque in humeris⁹⁴, femoribusque, metus mortis est: ac, si reposita ossa sunt, spes nulla est; non repositis tamen, nonnullum periculum est: eoque major in utroque timor est, quo propius vulnus articulo est. Hippocrates⁹⁵ nihil tuto reponi posse, praeter digitos, & plantas, & manus, dixit: atque in his quoque diligenter esse agendum, ne cancri, distentionesque nervorum orientur; sub quibus in ejusmodi casu fieri solet mors matura; sanguinem ex brachio miserunt. Verum ne digitus quidem; in quo minimum, ut malum, sic etiam periculum est; reponi debet aut in inflammatione⁹⁷, aut postea, cum jam vetus res est. Si quoque reposito osse nervi distenduntur⁹⁸, rursus id protinus expellendum est. Omne autem membrum, quod cum vulne

re

Medicis Vaticanis. Editio Lindenii habet haec verba in fine capituli 20. Sed quis femoris ossi, de quo reponendo ibi agitur, non conveniunt, suspicatur Morgagnus, ea voluisse Lindenium capiti 19. adjungere; amanuensium vero incuria in caput 20. conjecta esse. Porro animadvertit, aptiorem periodo huic illum ipsum locum videri, ubi de articulis digitorum, qui sunt in manu, condendis sermo est; tum quod hi, cum longiores sint iis, qui in pede sunt, crebriusque moventur, canaliculo isto magis indigent; tum etiam, quod medium articulum, qui hic nominatur, singuli quidem manus digiti, utpote ex tribus ossibus constantes, habent; non item singuli digiti pedis, quorum aliqui ex duobus tantum ossibus constant.

91. *Ossa exciderunt*] Nullus omnino vetus liber, quem ego quidem viderim, habet verba ista, quae Lindenius addit; *saepe tamen cum vulnere loco moventur*. Manifestum tamen est, membrum istud, vel simile aliud desisse.

92. *Hic quoque & ingens periculum est*] Quemadmodum ubi *ossi fracturae carnis quoque vulnus accessit*. Lege cap. 10. sect. 7. hujus libri; quo recitanda est particula quoque, quam habent omnes veteres libri. Lindenius leg. *Hic vero &c.*

93. *Gravius*] Ita in vulgatis libris. In MSS. *cervus*; sed in margine Medicei IV. alia manu adnotatum est, *gravius feriat*.

94. *In humeris*] Olim legebatur *humeris*. Lindenius reposuit ab *humeris*: ego in *humeris*; quia

in Cod. Mediceo I. scriptum est *numerus*.

95. *Hippocrates*] Lindenius leg. *Nam Hippocrates*.

96. *Ne praecipitentur*] Ita Editiones antiquae, & omnes MSS. id est, ne digiti &c. praecipitentur aegros. Lindenius leg. *ne praecipitentur aegri*.

97. *Aut in inflammatione &c.*] In Editionibus antiquis & in multis MSS. legitur, *aut inflammationem*; quod ferendum non est. Itaque Constantinus particulam *nisi* praemittendum censebat. Sed sic sententiae ex parte tantum consultur: sequitur enim, ossa reponenda esse, cum jam vetus res est; quod Celus minime vult. Nam quod Hippocrates dixit in Mochl. sect. 16. si primo vel secundo die reposita ossa non fuerint, circa decimum reponenda esse; id non ita intelligendum est, quasi expectandum sit, donec res inveteraverit; sed ita potius, ut reponi non debeant manente inflammatione, quae septimo decimo die, vel nono recedit. Legendum igitur, *aut in inflammatione &c.* ut edidit Lindenius: cum praefertim Codices Medicei I. & VII. itemque Vaticanus II. & VII. habeant, *aut inflammatio nem*.

98. *Si quoque reposito osse nervi distenduntur*] H. e. si quocunque &c. Codices MSS. mendosi habent, *Sic quoque &c.* Vocem quoque Caesarius transfert post *requis*; fortasse quod particulam esse, non pronomen, crediderit. Sed istam quidem particulam sententia non fert; ut ea, quae

prece-

re loco motum, neque repositum est, sic jacere convenit, ut maxime cubantem juvat; tantum ne moveatur, neve dependeat. In omnique 99 tali morbo magnum ex longa fame praesidium est: deinde ex curatione eadem, quae proposita est ubi ossibus fractis 1 vulnus accessit. Si nudum os eminet, impedimento semper futurum est: ideo 2, quod excedit, abscindendum est; imponendaque super arida linamenta sunt, & medicamenta non pingua; donec, quae sola esse 3 in ejusmodi re sanitas potest, veniat. Nam & debilitas sequitur, & tenuis cicatrix inducitur; quae necesse est facile noxae postea pateat.

praecedunt, consideranti facile erit ad intelligentiam. Quare nec Lindenius sequendus, qui ita edidit: Si quoque, reposito esse, nervi distenduntur.

99. In omnique] Lindenius leg. In omni, ut habet Editio an. 1538.

1. Quae proposita est ubi ossibus fractis &c.]

Scilicet cap. 10. sect. 7. Lindenius Celsi sententiam, quam non est affecutus, prava interpun-

ctone corrumpit. Ita enim edidit: quae proposita est. Ubi ossibus fractis vulnus accessit, si nudum os eminet &c.

2. Futurum est: ideo &c.] MSS. & Editiones veteres habent id; sed ut verisimile est, mendo se, pro ideo, quod Lindenius reposuit.

3. Quae sola esse] Lindenius leg. sanam, pro sola, quod habent omnes cum antiquae Editiones, tum MSS.

EPISTOLAE ALIQVOT
IN
A. CORNELIVM
CELSVM.

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
155 E. 42ND ST. N.Y.C. 17

J. O. BAPTISTAE MORGAGNI

IN PATAV. GYMNASIO PRIMARIJ ANAT. PROFESSOR.

I N

A. CORN. CELSV M

E P I S T O L A E A D

J. O. BAPTISTAM VVLPIVM

IN EJVSD. GYMNASII ANATOMICO THEATRO
PVBLICVM INCISOREM.

E P I S T O L A P R I M A.

J. O. BAPT. MORGAGNVS JO. BAPT. VVLPIO S. P. D.

Quonquam te defecere nihil, puto ad A. Cornel. Celsum, & Q. Serenum Samonicum pari industriae, & diligentiae laude educandos atque a V. Cl. Fratre tuo Corn. Nepos, & C. Valerius Flaccus non ita pridem editi sunt; tamen quando meam quoque sententiam, & monita assidue postulasti, atque adeo flagitas, non committam, mi Vulpi, ut tanto tui desiderio tuo ipse videar defuisse. Et primum quod ad Celsum attinet (nam de Sereno alias scribam) illud recte statuisti, ut eam praeter ceteris editionem sequaris quam Vir, dum viveret, Eruditissimus procuravit Th. J. Almeloveenius. Cujus mei hac de re iudicii rationem afferam, si prius de iis quas in illa editione proposita sunt, tum Vita, tum Elogiis Celsi pauca admonero. Cum Joannes Rhodius, a quo Vita illa scripta est, ignorare non deberet, Epistolas duas, alteram ad J. Callistum, alteram ad P. Natalem Inmerito in Marcelli volumine, Corn. Celsi praeferre nomen propterea quia prior certe Scribonii est, quod luculenter ab eodem ipso Rhodio in alio (a) est libro demonstratum; utraque autem vel ipso (ut nunc cetera omittamus) dictionis genere ita a scriptis Celsi discrepat, ut id qui non videat, nihil ille prorsus videat; cum haec, inquam, ita essent, non intelligere me, fateor, qua tandem ratione sibi licere crediderit Rhodius, Vir aliquot pereruditus, illarum Epistolarum, perinde ac si Celsi essent, testimonio passim uti ad ea quae de hujus vita proponit, comprobanda. Quae de Rhodii inconstantia, atque adeo prolapsione tantum abest ut Almeloveenius Lectiones monuerit, tunc Amanuensium quidem Rhodii, aut Typographorum Hafnienfium in illo Opusculo describendo gravia quaedam ac manifesta correxit errata, ut ubi Largii designant (eius videlicet cuius Epistolam Marcellus exhibet) nomen in *Largii designati* non sine totius sententiae incredibili depravatione mutare, vel ubi Celsum Roma oriundum aperte monstrare, scribunt ipsius lib. 5. cap. 21; In lib. autem 7. cap. 16. ipsum proderere, pharmacorum (eorum, inquam, pharmacorum quae *praetuisse* dicitur) artificiosam missionem se accurate intellexisse: quae nempe capita licet ita diligenter perlegas, ut ne littera quidem una te fugiat; quod tamen ad propositum faciat, reperies nihil. Hos autem locos, & praesertim postremum eo magis emendare oportebat, quod nullum praeterea aliud verum ac luculentum Celsi ipsius testimonium protulit Rhodius, quo illud saltem, ipsum non legendo tantum

(quod

(a) *Not. in Scriben.* pag. 112

(quod plures putarunt) atque enseribendo, sed observando etiam, suumque iudicium interponendo, in re medica versatum esse, probaret: mirum sane in eo qui tot annos in relegendo Celsi consumpsit, cum M. Casaubonus tres ejusmodi locos in Scholiis annotaverit suis, quae Scholia edidit (b) Almeivocentius, aliosque ipse animadverterim, de quibus totidem, exempli causa, proponere satis est: (c) *Ego sic restitutum esse neminem memini*: & (d) *Neque audiendi sunt, qui esse nudato, diu tertium expectata, ut tunc exciderant, ante inflammationem enim tatus omnia tractantur*: & (e) *In omni fisso fractive asse, prout antiquiores medici ad ferramenta veniebant, quibus id exciderant. Sed multo melius est ante emplastra experiri.*

Elogia autem, & Testimonia de Celsi nulla potius afferri oportuit, quam aut ita concepta, aut ita pauca, ut in ista editione alia sunt, tanquam illud quod Egnatio (f) excidit, certissimum esset: *Cornelii Celsi Fabius, quod sciam, ex veteribus tantum memini.* Quid enim? An non Columellae proferri plures poterant loci, unde intelligeretur, & quam late fusa rerum scientia, & qua elegantia, & qua auctoritate, & qua fama, & quibus temporibus, & quot etiam, ex parte, volumina Celsus scripsisset? velut ubi (g) *Cornellum Celsum vocat non solum agriculturae, sed universae naturae prudentem virum*, aut ubi (h) de Artibus negat quicquam praecipui posse elegantiam quam a Celsi jam dictum sit, aut ubi (i) his verbis utitur: *quamvis doctissimi Viri (Celsi) auctoritatem revereant, tamen ambitione subvota, quid ipse censerem, non omisi*: aut his (k): *Julius Atricius, & Cornelius Celsus aetatis nostrae celeberrimi auctores*: itemquo: (l) *Celsus & Atricius, quos in re rustica maxime nostra aetas probavit*: denique (m): *ut Carthaginiensem Magensem rusticatione parentem maxime veneretur*; non huius edo & viginti memorabilia illa volumina ex senatusconsulto in Latinum sermonem conversa sunt; non minorem tamen laudem meruerunt nostrorum temporum viri *Cornelius Celsus, & Julius Atricius*. Quippe Cornelius totum corpus disciplinae quaeque libris complexus est.

Quos quidem libros quinque ad rei tantum rusticarum disciplinam pertinuisse, tum ea ostendunt quae antecedunt, ac subsequuntur, tum id confirmat quod in Vita Celsi tradidit Rhodius, videlicet antiquorum quae calamo scripta sunt, ejus de re medica exemplarium hanc communem esse inscriptionem: *A. Cornelii Celsi Atricii Liber VI.* quam quidem & in Gudianis observavit Vir Cl. Jo. Alb. Fabricius (n), & Manutii suis in editionibus fideliter repraesentarunt, quos nimirum secutus est H. Stephanus, sed his verbis: *Operis ab eo scripti de artibus pars sexta.* Et quintam quidem fuisse eos libros de re rustica, ex primis ipsis sextae versibus satis intelligi, recte ab eruditis hominibus est adnotatum. Quo autem ordine essent partes reliquae locatae, & quot in libros distributae, & num sexta ultima esset, de his nihil video legisse quod pro certo habere possimus. Conjectura enim esset, neque illa satis firma, si quis id iungens quod modo dictum est, cum ordine in pervulgato eo (o) Fabii loco observato: *Corn. Celsus rei militariae, & rusticae etiam, & medicinae praecepta reliquit*, colligeret, quartam Operis partem fuisse de re militari. Conjectura quoque est docta haec quidem, & quam cum aliter (p) Fabii loco, de illa quae Celsus ad *Scripturorum* exemplum non parum multa scripsit de Philosophia, valde consentire, animadverto: sed tamen conjectura est, quam laudatus Fabricius proposuit, cum (q) *de hoc nostro Celsi videtur*, inquit, accipiendum quod S. Augustinus praef. libri de heresibus ait, *opinionem omnium Philosophorum quae varias sectas consideravit usque ad tempora suas sex non parvis voluminibus Celsum quondam abstraxisse*. Ad quatuor autem quas nominavimus, partes de re rustica, medica, militari, & philosophica, ut sine dubitatione aliae duae doctis ab hominibus adduntur, de arte videlicet rhetorica, & de iure civili; ita suspicari aliquos posse, video, an non aliae insuper adjici debeant. Neque hoc tamen dieo ob librum de herbis iure ac merito longe alii Scriptori attributum, aut quod Celsum peculiaries libros scripsisse censeam de arte veterinaria, quamquam Rhodius in ejus Vita postquam libros ceteros memoravit, haec habet: *Veterinariam quoque conscripsisse*: autem est *Mercurialis lib. 4. cap. 2.* Moveret quidem me meli eruditissimi Civis auctoritas; si locum quem ad istum modum indicavit Rhodius, alium esse putarem ac illum qui in Praefationibus Petavinis, lib. 4. cap. 2. sic legitur: *Scripturas enim Celsi de medicina brutarum.* Nam hoc negare potest nemo qui modo Celsi verba legerit (r) *amara ad tertiam partem dico.*

80.

(b) Ad pag. 118. lin. 12. (c) Lib. 7. cap. 7. p. 416. l. 16. (d) Lib. 1. c. 2. p. 109. l. 14. (e) B. c. 4. p. 117. l. 6. (f) In *Rept. Deid. Celsi*. (g) *De Re Rust.* lib. 2. c. 1. (h) Lib. 2. c. 2. (i) Lib. 1. c. 17. (j) Lib. 4. c. 1. (k) Lib. 1. c. 1. (l) *Suppl. Atricii*. (m) Lib. 2. c. 4. & *Eth. lib. 1.* (n) *Instit. Orat.* l. 12. c. 11. (o) *Ibid.* l. 10. c. 1. (p) *Lib. 1.* (q) *Lib. 1.* (r) *Lib. 1.* c. 21. p. 118. l. 11.

vel sulphur pici liquidae missum, sicut de pecoribus proposui, hominibus quoque scabie laborantibus opulenter. Quin etiam Columellam pluribus in locis (1) ad varios bouum, oviumque morbos posita a Celso remedia laudantem invenio. Verumtamen ut Robertus Constantinus (2), atque adeo noscer Almelveenius (u) eo Celsi loco nihil aliud significari, docuerunt. nisi quod traderat in libris de re rustica; ita ex his etiam Columellae non video qui consilii possit, pecu-
 liares alios de medicina veterinaria libros a Celso fuisse conscriptos, cum ea omnia inter rei rusticae praecepta (quod & ipse Columella, & Cato fecerunt) opportune tradi poverint, neque aliter accipere necesse sit verba Mercurialis. Non veterinariam igitur peculiaribus libris complexum esse Celsum, suspicor, sed alias ex his artibus quas indicat Quintilianus (x). Marcus, inquit, Censorius Cato idem orator, idem historiae conditor, idem juris, idem verum rusticorum scripsimus. — Quam multa, imo pene omnia tradidit Varro? Quod instrumentum dixerit M. Tullio desuit? Quid plura? cum etiam Cornelius Celsus medicus vir ingenuus, non solum de his omnibus conscripserit artibus, sed amplius rei militaris, & rusticae etiam, & medicinae praecepta reliquerit. Nostri quot, & quam varia argumenta trahant sint a Varrone; nam et si libri ejus perierint; perierunt; inscriptiones tamen sunt nobis ab antiqua Scriptorum conservatae, quas tanquam in tabella Cl. Fabricius (y) exhibuit: In primis, ut totius erat antiquitatis peritissimus, rem historicam esse Varronem persecutum, nemo ignorat: quod Catonem quoque illum Censorium fecisse, constat, & Quintilianus isto in loco discrete confirmat. Nun ergo Celsum, et si nihil praeterea aliud scripsisset, Historiam saltem attigisse, non suspicabimur? Sed ne diutius in his quae minus sunt certa, haeremus; ad ea quae certissima sunt, reliqua de Celso Columellae Testimonia, atque Elogia redeo: quae Inter, eo magis quae protinus afferam, omitti adhuc (quod sciam) fuisse miror, quod depeditorum ejus de re rustica librorum Fragmenta quaedam In nonnullis praefatum eorum videntur esse servata. Nam lib. 1. cap. 8. Ejusdem, inquit, villicum (illiteratum, sed tenacissimae memoriae) Cornelius Celsus ait, sapienter numus domo, quam librum asserre, quia necesse literarum vel ipse minus possit rationes confingere, vel per alium propter conscientiam fraudis timere. Lib. 2. cap. 9. Nam, quod ait Celsus, uti medicus est fructus, optimaem quoque spem legere oportet, separatimque ex ea semen repone. Lib. 3. cap. 2. Alueis (vicis) utilis, ut ait Celsus, in colle, quam in campo: in arvore, quam in jugo: in summa arvore, quam in ima, ferax & miorior frequentis, & vacae, atque iterum: Prudentis magistri est — illud in locum prociere, quod & Celsus ait: — Nullum genus vitium conferendum esse, nisi fama; nullum distius conferendum, nisi experimento probatum. Lib. 7. cap. 2. Igitur id pecus (ovillum) quomvis molissimum sit, ut ait prudentissime Celsus, valetudinis tutissimae est, minimeque pestilentia laborat. Capie autem 3. ejusdem libri: Nam melior est (agnus) autumnalis veris, sicut ait verissime Celsus. Lib. 8. cap. 13. Anser autem non ubique haberi potest, ut existimas verissime Celsus, qui sit ait: Anser neque sine aqua, nec sine multa herba facile sustinetur, neque utius est locis confitis, quia quicquid tenerum contingere potest, carpit. Siculi vero sumen, aut locus est, herbaeque copia, nec minus iuxta satiae fruges, id quoque genus nutriendum est: quod etiam nos facere consemus, non quia magni sit fructus, sed quia minimi oneris. Lib. 9. cap. 1. Quam rationem (reparandi apes ex juvenco precepto) diligenter prosequi superarum pute, consensu Celsus, qui prudentissime ait, non tanta interitu pecus illud admitti (an amitti?) ut sic requirendum sit. Sed cum ex aliis praeterea Columellae locis, ac praefatum ex fine memorati novissime capitis & sententias Celsi, & quid de his Columella censuerit, cognoscere possimus; tamen eos quos protuli, dignos praeter caeteros judicavi qui minime in Almelveenii editione omitterentur.

Porro neque Plinius silentio erat praetereundus, qui toties Celsum Inter Auctores (1) quidem non Externos) quos secutus est, retulit In primo Naturalis Historiae libro, atque alibi etiam, ut libro 10. cap. 53 & (quod Almelveenius non ignoravit) In calce capitis quarti. libri 20. ubi ex Celso discrete nominato remedium adversus podagram attulit, quod in libro hujus habemus quarto, cap. 24. Nam alium quendam Plinii locum ex lib. 14. c. 2. Graecum, qui aliqui Cornelium Celsum transcripsit, non contemno quidem; sed tamen non tanti, quanti facile Eruditi nonnulli Homines videntur, facio. Esi enim Julium hunc Graecinum (hunc, inquam, ipsum

(1) L. c. r. s. 12. 14. Et l. 7. c. 5.

Cras. lib. 12. c. 11.

(2) In Advers. ad Cels.

(y) Biblioth. Lat. & c. cap. 7.

(u) In Scholii in Cels.

(x) In lib.

Iusti etiam Lipsii (a), atque Henrici Savillii (a) iudicio & ab Seneca (b) haud semel laudatum, & a Corn. Tacito (c) insigni illo elogio ornatum invenio: pater Julli (Agricolae) Jullius Graecinus senatoris ordinis, studio eloquentiae, sapientiaeque notus, itique virtutibus itam Cuius Caesaris meritis. namque Marcum Siliam accusare ejusque, & quia abnuerat, interfecisse est; ut ad Celsi laudem non mediocriter pertinet quod ab ejusmodi Viro creditur esse transmissus; haud facile tamen censuerim, aliud voluisse Plinium significare, nisi quod super helenica, de qua ibi loquitur, vite Celsi ille iudicium descripsit. Neque enim, aliter si esset, aut Plinius ipse (d) inter eos Scriptores quorum auctoritatem in libris 14. 15. 17. 18. secutus est, praeter Celsum, Graecinum quoque nominasset, atque adeo in libri 16. Indice hunc, Celsio omisso, memorasset, aut Columella (e) saepe adeo sententiam Julli Graecini nominatim laudasset, atque ipsa, ut videtur, verba, quae pro Graecini Fragments haberi fortasse possunt, plerumque retulisset; imo ipsum, non Julli Aticii, quod facit (f), sed Corneli Celsi velut discipulum, scripsisset, eius volumina finium praeceptorum de vineis edidisse. Utunque id est; haec veterum Auctorum testimonia antiquum Celsi famam, atque etiam (quod vel ex iis intelligi potest quae de Graecino modo attigimus) aetatem ipsam indicantia, istuc omnia praetermittuntur.

Vnus Quintilianus locus, cum proponi plures possent, & in his aut ubi (g) Celsum de eloquentiae praeceptis accurate scripsisse, iudicat; aut ubi (h) eundem *studium* appellat *virtutem*; aut ubi (i) inter paucissimos eloquentes, quos in philosophia *literae Romanae* tulerunt, ipsum dilaudans, scripsisse, ait, non parum multa, scriptis secutum, non sine cultu, & nitore; unus, inquam, professor Quintilianus locus, in quo Celsio cum haud multum aequus, tum qui etiam quam revera sit, multo passim iniquior videatur non attendentibus videlicet, medicis virum ingenio ibi (k) Celsum dici, ubi contentione quasi quadam facta, Scriptores omnium longe ingeniosissimi, & in his Homerus, Plato, Aristoteles, M. Tullius, collaudantur.

Quid vero de iis dicemus quae multa ex Venderio sine ulla animadversione proponuntur? In aliquo Celsi Hippocratis verbo Latine reddendo aliquid interdum humani passus sit, non propterea continuo pronuntiandum erat, Hippocratem, & Graeca per se minus parum sciverit verisse? An non erat potius animadvertendum, quanto ille, quam nos, Hippocratis aetati propior fuit, tanto fidelioribus atque integrioribus Hippocratis exemplaribus usum esse; ut nisi quid aliud omnino obstat, non ex nostris exemplaribus Celsi versionem reprehendere, sed ex Celsi versione nostra emendare exemplaria iis praesertim in locis debeat qui aliter in aliis antiquis codicibus scripti sunt: quod me quidem, cum Hippocratem publice interpretarer, aliquando, & fortasse haud incommode, facientem annis superioribus audivi. Sed denique apud Celsum, inquit, observationes quaedam sunt judicatae. Quae tandem? Si nimirum *aegrotus summiis digitis extrema parietum cecidit, hoc est, laesit* *ex muro extraxit* (Celsus (l) ita habet: *si qua minuta eminent, corpus*) signum mortis esse; quasi vero istiusmodi observationem aut Celsus de Hippocrate (*), de illo, inquam, Hippocrate, quem felicius (si Dils placet) verisus oportebat, non accepisset; aut qua ratione, causae verae esse possit, explicare Medici prorsus nescirent. Sed jam ad ipsos Celsi libros veniamus.

Hos cum ego libros ante multos annos ruri diligenter perlegerem, exemplari usum parvulo ex iis Lugdunensibus quorum uno ipsum quoque Josephum Scaligerum usum esse, ex Lindenio cognoscere; meminisse ducentes minimum locos ex iis quos corruptos esse, intelligebam, conjectura (neque enim aut ulli, calamo, aut alii, forma descripti, quos conferrem, ibi erant libri) conjectura, inquam, ductum emendare, vel ut verius dicam, quae emendari modo possent, inter legendum divinare voluisse. Quas divinationes cum postea aliquando cum excusis libris conferrem, non ante sensi, me actum egisse, quam libellum a Lindenio procuratum in manus sumerem. Hic enim Vir diligentissimus, & magnis ad Celsum restituendum subsidis instructissimus quae ego suspitione attingam, ea prope omnia ex veterum librorum auctoritate, & Virorum Summorum conjectura selectissima reposuerat. Quorsum haec? inquit. Nempe ut intelligas, me Ameloveenii, qui Lindenum forte secutus est, editionem probantem, non temere, sed facto periculo, atque iustitiam cum aliorum libris comparatione iudicare. Et vero ut certis in locis, quorum aliquot in

(a) Et. (a) In Agricol. Tacit. (b) De Benef. l. 2. 21. Et Epist. 20. (c) In Jol. Agricolaes Praef. (d) Nat. Hist. l. 1. (e) De Re Rust. l. 1. c. 2. 3. 12. Et l. 4. c. 1. 22. (f) Ib. l. 1. c. 2. (g) Infr. Orat. l. 2. c. 1. (h) L. 2. c. 1. (i) L. 10. c. 1. (k) L. 12. c. 11. (l) L. 2. c. 6. p. 31. 32. (*) Praef. n. 4.

in hac Epistola indicabo, minime de ea Lindenii editione Thomae Bartholini (m) iudicium im-
problem; in plerisque tamen eorum qui a me sunt diligenter perpeni, non video esse cur vercar
ne non sit caeteris anteferenda. Huc adde quae Almeloveenii sedulitas, ac solertia adunxit, &
in his quae ad locos vel incertae scripturae commostrandos, vel obscuros illustrandos, vel me-
morabiles indicandos, comprobandosve in calce tum singularum pagellarum, tum libri universi
adscripti. Quibus omnibus in rebus est hominis exercitissimae eruditionem, diligentiam, ege-
piamque de studiosis lectoribus bene merendi voluntatem jure laudo, atque commendo; non tamen
credere, sic illum, meo quidem iudicio, peregrisse omnia, nihil ut reliquerit industriae tuae.
Imo sic habens, velim: prope innumera adhuc superesse quae adici possint, huiusque rei coniec-
tam facies ex his quae has mihi literas alia inter studia, atque occupationes scribenti in memoriam
videris esse redacta.

Nam ut a postremis incipientes, ad priora demum revertamur; haec memorabilia, ac digna sunt
eerte quae extenso quasi digito Lectoribus ostendantur: jam tum Celsum lib. 3. cap. 19. primum
fortasse ex omnibus quos nunc de re medica habemus, Scriptoris (quae enim hoc Rubens (n)
profert ex Hippocrate, ne aliter accipienda sint, vercor) primum, Inquam, nutritium, ut vo-
cant, Clysterum usum, & opportunitatem literis mandavisse; Primum, inquit, auxilium est,
in alium perisane vel aliae eremore ex inferioribus partibus indere, siquidem id quoque virus tractur: Jam
tum lib. 6. cap. 7. in gravi auditu curatione monuisse, aurem ipsam confidat oportere, si forte
appareat foridum colitis: hasque, ante, ubi opus sit, emollitas, auriculari specillo extendas esse:
Jam tum; idque paulo infra; scripsisse: purgare aurem oportere, & spiritum coacere, donec inde ha-
mor aliquis exsudet: Jam tum lib. 7. cap. 26. id in urethrae incisione praecipuisse, quod & alibi,
velut in jugularium venarum sectione, aliquando haud inutile esse posse, animadverto: scilicet pri-
mum cutem quamplurimum astrahendam, deinde urethrae incisio, & haerente in ea calculo exempto,
tum cutem remittendam; sic enim furi, ut incisum colem integra parti cutis contigat, & urina naturaliter
perfluat: Jam tum eodem in libro, capite autem 26. docuisse, tum crassius Intellinum perforatum
vaterum glutinari, tum si angustius vulnus abdominis est, quam ut prolapsa intestina commodè refusa-
dantur, incidendum esse, donec satis pateat: quod quidem monitum meministi ut praeter caeteris incul-
caverit hac aetate nimium lentis, ac meticulosi Chirurgis Experientissimus Vir Atr. Cyprianus (o).
His locis adde quos Redius (p) confirmavit, atque illustravit sive de Serpentin veneno, sive de
Hirundinibus, & chelidonia. Celsus namque in extremo sexto capite libri sexti earum quae ibi
memorat, Avium acries, inquit, extrinsecus laesa, interposito tempore in antiquum statum redit, cetero-
vinque hirundinis. Unde etiam locus fabulae saluus est, per parentes id herba restitit, quod per se san-
scit. Idemque lib. 5. cap. 27. Perentum, inquit, serpentis — non gustu, sed in vulnere necet.
Ergo quicquid exemplum Pythii secutus, id vulnus exuere, & ipse rursus erit, & tutum hominem praes-
stabit. Illud interea ante debet attendere, ne quod in gingivis, palato, aliave parte oris ulcus habeat.
Neque tandem in praetermittendus est locus, quo nos ut consuevimus, ut quid prisca Anatomici
intestini caeci appellatione significarint, Celsi etiam auctoritate ostendamus. Nimirum lib. 4.
cap. 1. crassius, inquit, intestinum a dextra parte incipiens, in sinisterrimam pervium & longum est, in
dexteram non est; idque caecum nominatur.

Atque ibi quidam sunt ex multis locis quos ut memorabiles indicare poterat Almeloveenius; nunc
duos (haud amplius) ex non paucioribus adscribam, quos quidem poterat declarare. Nam quod
lib. 3. cap. 18. scriptum est: Confert etiam aliquid ad fontem fluvius quatuor cadens, quot tandem ex
studiosis Adolefcentibus putat intellecturos quid sit iste fluvius, cum eructus Vir Jo. Caesarus (q)
vocis insolentia permotus, se pro ipsa salientis rivus populiurum fuisse, statuerat, nisi in ea verba
forte incidisset unde incipit Sex. Pomp. Festi (r) liber secundum Aldi partitionem duodevicesi-
mus: Tullius alii dicere esse fluvium, alii rivum: quae & G. Valla viderat, ac Silianum pro rivo ex-
posuerat. Et Roscius (s) quidem eodem quae Caesarus, habet: idemque fenserat, ac tradide-
rat Pantinus (t). Ego vero cum Festi verba relego: Tullius alii dicere esse fluvium, alii rivum, alii
vulnentes projectiones sanguinis artantius (Jof. Scaliger, aliique legunt arcuation) fluventi, quales
sunt Tiburi in Aniene. Ennius in Aene. Ajax missa sanguine tepido Tullii efflantes volans; ut suspi-
cor.

(m) Differre. IP. de libris legend.

(n) Annot. in Cels.

(o) Epist. ad Millington.

(p) Offert. int.

alio Viperis; & Elipet. int. a coele natura.

(q) Giannini. in Cels.

(r) De Festi. Signific.

(s) Enn.

caecum. Cels.

(t) Annotat. in Cels.

eor, quaedam librariorum incuria esse omiſſa, aut ſaltem vel depravata, vel in non ſuum locum tranſpoſita; quid enim illa: *quales ſunt Tiburi in Aniene*, ad ſanguinem? ita minus miror, R. Conſtantianum (a) legere, non Tullios aut dicere eſſe ſilaver, ſed *Tubulus aut dixerunt eſſe ſalientes*, & *ſalens* in Celfo ſcribendum credere pro *ſilaver*. Porro Joſephus Scaliger in ſuis In Feſtum Caſtigalionibus haec notat: *Silani*: *Gloſſario ſilaver*. *Silvanus*, *apertus*, hoc eſt, ſons aquae ſilens: ac pariter in iis Notis quae ex editione Feſti Romma, Caſtigaciones Scaligeri conſequentur, haec habentur: *In antiquo Lexico Latino Graeco*, *Silvanus exponitur apertus*, & *ita fortasſe legendum tum hic*, tum apud Cornelium Celfum: qua in opinione Jacobum quoque Cujacium (x), & Hieronymum Columnam (y) fuiſſe, non ignoro: & certe in Philoxeni Gloſſis: *Silvanus*, vel *Silvanus*, *apertus*, ſe etiam legiſſe, oſtendunt Gerardus Joannes Voſſius (z), & Robertus Keuchenius (a). Haec eſti ita ſunt; tamen illa viciffim haud ſunt ignoranda, non modo hos duos quos noviffime laudavimus, Viros, & praeterea Jo. Jacobum Hoſmannum (b) pariter cenſere, in Gloſſis, atque adeo in Feſto legendum eſſe *Silaver*, & *Silanus*; ſed & reſpice Turnebum (c) in Petri Danielis Anrolani Latino Onomafico perantiquo, in membranis ſcripto, ſic inveniffe: *Silanus tubus*; ac Lambinum (d) in Vocabulario Latino-Graeco cujus ipſi Putonius copiam fecerat: *Silanus*, *apertus*. Noque Conſtantinus (e) ipſe negat, *Tullios* etiam, & *ſilaver* in Feſto legi; imo haec ſcriptura in omnibus quae adhuc viderim, excuſis Feſti exemplaribus habetur. Huc adde ex iis Fabulis (f) quae ſub C. Julii Hygini nomine circumferuntur: cum (ſuſcinam) *eduxiſſet, tres Silani ſequenti ſunt*, qui ex *Amymetes* nomine *Amymonius ſons* appellatus eſt; quin etiam ex divina illa Athenienſis Feſtilentiae deſcriptione Lucretiana (g):

*Multi ſci proſtrata viam per, proque volata
Corpora ſilvae ad aquarum ſtrata jacebant
Intereſſa anima nimia ab dulcedine aquae;*

ſic enim poſt Aldum, ut probe noſti, rejecta Marullii emendatione, & Pil ſcriptura, qui ſic *amvis*, & *ſola amvis* pro *ſilaver* poſuerant; vetuſtis, emendatiſque libris auctoribus, Viri Doctiſſimi edidere, ex quibus Lambinus (h), Giſanſius (i), Creechius (k) hunc etiam ipſum de quo agimus, Celfi locum in eandem ſententiam prodixerunt, nec Munckerus (l) in altis Hygini verbis exponendis, aut Voſſius in Etymologico Linguae Latinae (m) (ubi, ut opere in longo, haud miror quod pro Mythologico Hygini citet P. *Aſtronomicon*) praetermiſit. Neque vero omiſſus eſt ab iis quos ſupra nominavi, Hoſmanno (n), & Keuchenio (o), aut denique a Samuele Pitſco (p); quinimo ab his duobus diſerte adſcriptum eſt, *ſilaver* eſſe hic a Celfo poſitum pro *rivule ſuſurrante decidentium leniter aquarum*; ut mihi illud Virgilianum (q) in memoriam reducerint:

— Levi ſonnum ſuadebis tñire ſuſurre,

multoque etiam magis illos Poſtarum aliorum locos ad quos Celfus poſuit reſpexiſſe, ut hunc Horatii (r):

*Fontesque lymphis obſtrepunt manantibus
Somnus quod tñvitet levis,*

illumque imprimis Ovidii (s), qui in Somni ipſius domo, ac penetralibus deſcribendis, nullo modo ſibi eſſe rivum praetermittendam exilimavit,

*— Per quem cum murmure labens
Invitet ſonores crepitantibus unda lapillis.*

Ve-

(a) Adnot. in Celf. (x) Obſervation. l. 21. c. 2. (y) In Euxii Frag. ex *Atias*. (z) *Lex. infra cit.* (a) In *Freudentz de Apud*, ad illa verba: compluribus ſalientibus aquis inſtruitur urbem. (b) *Lexic. Universal.* ad vocem *Silani*. (c) *Adverſ.* l. 29. c. 6. (d) *Comment.* ad *Lucr. lib. 6.* (e) *Lex. cit.* (f) *Fab. 169.* (g) *De Rer. Nat. l. 8.* (h) *Lex. cit.* (i) *Censilian. Lucr.* (k) *Not. ad Lucr. l. 6.* (l) *Not. ad Hygin. Fab. 169.* (m) *Ad vocem Silanorum.* (n) (o) *Lex. cit.* (p) *Lexic. Aſtronic. Roman.* ad vocem *Silanus*. (q) *Bucolic. Eclog. 1.* (r) *Epid. 2.* (s) *Metamorph. l. 11.*

Verum ante eos omnes a quibus et nonnulla alia quae supra indicavi, Ita hunc Celsi locum in istiusmodi sententiam productum esse, comperi, produxisse invenio L. Gr. Gyridum in eo *Dialogo* (1), in quo a Harbulejo suo ex se quaesitum esse, proposuit, *quid sibi vellet haec inausita vox Sianae*; ipsi vero antiquam vocem esse Latine, & inter aquarum significare, & stylas, ostendit. Ceterum ad huius vocis antiquitatem comprobendam fuit aliquando cum pertinere fortasse, crederem, *Silanonum* cognomen, Romae in Junia Gente celeberrimum; sed postea vidi, tum Antonianum Augustinum (2) id ipsum deducere a Silo, Sergiorum, & Liciniorum cognomine, significante, ut Pessus (x) est auctor, nasum sursum versus repandum, tum nostrae huius vocis originem ex Arabica *Sian*, quod est *fluxus aquae*, a Thoma Erpenio (y), quocum facilius Hoffmannus (z), & Vossius (a), derivari. Quae omnia cum ita sint, neque aliquis; quod sciam; in antiquis Celsi codicibus aliud quam *fianus*, legisse se, scripserit, quam quidem vocem in primis, ac praeterea in optimis quibusque editionibus constanter video esse servatam; ut nihil in Celsio mutandum, Ita Lectores monendos censeo quid eruditissimi Homines de hoc vocabulo, ejusque significatione tradiderint.

Non ita difficile, nec tamen neque omnibus facile erit conicere quid sibi Celsus voluerit libro 5. in fine capitis 21. quod est de Pessis. *Si occidere, inquit, vitis locorum mulier juks, cochleae cum testis suis comburendae, contendensque, deinde his mel adijciendum est.* Non comprehendit, adeps leonina ex rosa molenda est. Si enim haec ita juncta, ut in plerisque editionibus; legatur, tanquam aut unum ad morbum, aut unum ad pessum spectarent; cogitare potest quispiam tum forte ea verba si non comprehendit hoc significant; si mulier quae vitio locorum concidit, nihil percipit; vel in sic etiam sint accipiendi; si mel confusus cochleis adjectum eis non satis, ut aibi Celsus loquitur, cogit; quo videlicet modo tum Scribonius (b), haec omnia, inquit, five *canasae*, five ereta diligenter, melle *Asiles* desponsato comprehenduntur; & alio in loco (c), deinde ceteris miscentur, quae & ipso recipere debent tantum melle, quantum satis erit ad comprehendenda & continentia ea; tum Vegetius (d) quae diutissime trita, melle optimo adjecto comprehenduntur; vel denique erit fortasse qui sic opinetur; fecisse hic Celsum quod ubi (e) praecipit de extrahendis calculis foeminarum, aperte fecit, ut ad Virgines etiam respiceret; his igitur non eos pessos, quos nimirum non comprehendentes, sed tantummodo e leonina adipe, rosa mollita, inunctiones, vel si mavis, quae nunc vocitant *nasaeia* imperavisse. Ego vero ut duas illas priores explicationes multis de causis quae enumerare necesse non est, minime probare me posse, fateor; sic ne hanc quidem tertiam tueri velim, propterea quod si id Auctor spectasset; certe (ut alia sileam) in superioribus quoque pessis nonnullis adversus morbos cunctis foeminis pariter communes proponendis, Virginum rationem habuisset; neque vero habendam ipsi fuisse in toto hoc capite, si intelligit qui pessorum nomine nihil hic nisi *nasaeia* praecipi, animadvertet. Eorum, inquit, haec proprietates est; *medicamenta composita molli lana excipiuntur, eaque lana naturalibus conditur.* Quoniam igitur sic conexorum ut proposuimus, Celsi verborum nulla satis placet sententia; an melior possit existere videndum est ex illdem in duas, ut ab Lindenio, & Almeloovenio factum est, particulas ita se-junctis, ut singulae ad singulos tum morbos, tum pessos indicandos pertineant. Cumque omnis vel in sic disjunctis obscuritas oriatur ex illo verbo comprehendit; et si hoc non satis illustratur syno-nymo quod in ora libri sui adscripsit R. Constantinus, *εὐλαμδάνεται*, propterea quia non pauciora ferme significat hoc apud Graecos, quam comprehendit apud Latinos; nihil tamen causam praebuit suspicandi, an ut apud illos non tantum significat *complebitur*, capis, percipit, &c. verum etiam interdum *conspicit*, quae videlicet ratione ab Aristotele positum invenitur lib. 2. de Generat. Animalium; sic Celsus, Graecos hic imitatus, eadem scribat significatione, comprehendit; ut haec ejus sententia sit: Si mulier non concipit; adeps leonina, oleo rosaceo emollita, ac lana molli ex-cepta, subsicienda est: quae sane explicatio magis probabitur ab his qui cum meminissent, non modo apud recentiores aliquos Auctores pinguedinem leonis ad juvandam vicerem commendari; verum ipsum quoque Aetium (f) ex eodem oleo in fellis vesicula leonina servato pessum, seu potius *nasaeia* ad conceptionem adjuvandam proposuisse: tum minime ignoraverint, aequalem ferme

Celsio

(1) *Dialogum*. 11. (2) *De Familiis Roman.*, in *Junia*. (x) *De Verber.* Signif. l. 17. (y) *Aurea*, in *Lexic. Arabis*. Raphaeleng. (z) (a) *Levis* est. (b) *Compof. Med. Comp.* 70. (c) *Comp.* 106. Sic & ibi. & 227. (d) *Art. Veterin.* l. 4. c. 27. (e) *L. 7. c. 26. p. 481, 27.* (f) *Tetrab.* 4. Seren. 4. c. 12.

Celso Scriptorem Columellam (g) in re quidem haud ita absumpti scripsisse: *brunae temporibus aliquando infusa vitis comprehendit* & vitis truncus infusus cum comprehendit; hoc est, cum indito furculo coaluit intime sic ut ipsum jam alar: quae omnia eo fufus expoſui quod ex his quae adhuc conſultu, Lexicis, aliſque ejusdemmodi libris plane intelligerem, quosdam hujus verbi ſignificatus ex ſiſſe quae doctorem aliqui Hominum, & in his rebus veratiſſimorum magnam quantumvis diligentiam fugerunt.

Jam vero ex innumeris prope locis quorum incertam ſcripturam commemorare poterat Almeloveenius, hos paucos habe. Lib. 2. cap. 29. in quo cibi, ac potiones quae alvum movent, traduntur, me non praeterit, Nicolai illius qui Florentiae primus omnium quos non ego modo, ſed & Viri noverint longe Erudiſſimi Thomas Bartholinus (h), Almeloveenius noſter, & Jo. Albertus Fabricius (i), primus, inquam, Celſum deſcripſit formis, atque etiam L. Ant. Juntae, ac Manutiorum illuſos poſt muſum, vinumque dulce, vel ſaliſum haec habere: *aqua: tenera omnia tepida: dulcia: pingula: hancque ſcripturam huſtenus probare Almeloveenium, ut cum Lindenio Teribat: aqua, omnia tenera, tepida, dulcia, pingula.* Attamen in proximo capite 30. quod propter Operum incuriam apud Almeloveenium inſcribitur 25. in quo contra, quae alvum adstringunt, proponuntur, nunquam ego poſt aſperum & vinum, & deſcrutum legi: *aqua vel tepida vel praefrigida, dura, id eſt, ea quae tarde putrefcit, ideoque pluvialiſ perſiſſimum, omnia dura, macra; haec, inquam, ſuperiori loco peripicue oppoſita nunquam legi, quin vehementer dubitarem, an non magis in ipſo probanda eſſet altera ſcriptura, quam Caſſarius, Pantinus, Stephanus, Rubens, atque alii ſequuntur: aqua tenera, omnia tepida, dulcia, pingula; ut aqua videlicet tenera opponatur durae, ſicut a Rubeo (k) explicatum eſt; aut certe utramque ſcripturam; quod ſacrum video a Conſtantino, & Ronſſeo; eſſe cenſerem proponendam. Initium quoque ſectionis 16. capitis 28. libri 5. cum hoc habet Nicolaus: *Scabies vero eſt durior cutis rubicundior;* Junta autem, Caſſarius, Pantinus, Stephanus, aliique tria poſtrema verba ita ſcribunt: *durior cutis rubicundior;* Manuii vero: *humor cutis rubicundior;* Conſtantinus denique ad libri oram: *trunc durior cutis. Alii, durities cutis;* Ronſſeus autem: *al. humor durior e. r. al. durities cutis;* cum igitur uſque adeo hic variant codices; equidem haud improbaſſimam quod Almeloveenius, miſſis caeteris aut maniſeſte vitiioſam, aut minus probabilem ſententiam habentibus, ultimum cum Lindenio ſelegit, & ſcribere maluerit: *Scabies vero eſt durities cutis rubicundior, ex qua puſtulae oriuntur;* erat tamen de tanta liſta varietate Lectori monendus tum ne pro certo crederet, Celſum ita ſcripſiſſe, tum ut inquireret, quae igitur modo ſcripſiſſet, an ſic, exempli cauſa: *Scabies vero eſt aſperitudo cutis rubicundior;* ex qua puſtulae oriuntur. Vt enim mittam, verbi aſperitudo veſtigia quaedam fortalle in illo *durior* reliſta eſſe, quod pieraque, & in his vetuſtiſſima, editiones ſervarunt; certe in ejus quae proxime antecedit, ſectionis principio cum haec de puſtulis Celſus ſcripſiſſet: *Earum plura genera ſunt. Nam modo circa totum corpus partemve aſpera (aſperitudo ex optimis, vetuſtiſſique exemplaribus quae Rhodius (l), & Conſtantinus (m) nominant, legendum eſt) quaedam ſit, ſimilis his puſtulis eſſe. eoque modo rubens, mox colorem cutis non excedens;* cum, inquam, Celſus haec ſcripſiſſet; a veri ſimilitudine non proſus abhorret, jungere cum illa ſectione hanc quae ſequitur, eo quod exempli cauſa propoſuiſſim, initio voluiſſe, eoque magis quod paulo poſt id initium, *Quo aſperior eſt, inquit, quoque pruritus magis, eo aſſiduius tollitur.* Verbis autem opus non eſt, ut intelligatur, aut libro 6. cap. 14. (quod perpetuam Almeloveenii Operae 16. fecere) in quo de Vvae morbo ſermo eſt, omittere non decaſſiſſe, veterem librum a Conſtantino, & Ronſſeo in ſuorum margine deſcriptum, cujus auctoritate, proxima iis quae ſiſſerimus protinus, verba in ſuam ſedem reſtituta ſunt, non ſucco habere, ſed ſucco: in hoc loco: *Chrodonis quoque ſucco per cochlear illius vero maxime prodeſt;* Aut libro eodem, cap. 6. in extrema ſere ſectione 1. cum illis verbis: *In ipſum vero oculum primo die, niſi leucomia inflammatio eſt, niſi niſi reſte conſueſcit;* alteram quoque, librorum videlicet Nicolai, Juntae, Manutiorum, Stephani, Conſtantini, ſcripturam, quae a Ronſſeo, aliſque praeterea ſaltem in ora adſcripta eſt, proſerere conſueſſiſſe: *niſi modica inflammatio eſt;* praefertim cum haec continuo loquuntur: *ſaepe enim potius concitatur ex puſtula quam mitigatur;* Aut lib. 7. cap. 2. ad illa verba: *ſi. agrum ſuſtus alvus exercuit, neque per alimenta quocumque corpori accedat;* indicandum fuiſſe: Manutios tamen; quos cum dico, Egnatium quoque ipſum dico; pro exercuit, legiſſe exhaerit, Stephanum autem*

(g) De Re Roſſia, l. 4. c. 29. (h) Diſſert. IP. de libris legend. (i) Bibl. Lat. l. 2. c. 4. (k) Ant. ſat. in Crif. (l) In Lexic. Scriben. (m) Admit. in Crif.

exhausti; quam quidem scripturam, magis profecto cum proximis quae modo alata sunt, verbis ipso loquendi genere congruentem, Constantinus quoque, ac Ronsseus adnotavere: Aut eodem libro 7. cap. 12. sect. 1. quae est inscripta *de Dentibus*, post ea verba quibus docemur tum cognoscere, in eorumque evulsione aliquid ex ossis cui inhaerent, fractum sit, tum fracti ossis particulam, incisâ etiam, si opus sit, gingiva, vulsellae opâ esse extrahendam; quae porro subiunguntur: *Quod si fractum statim non est, sed intumescente extrinsecus maxilla, ut ut hâere non possit*; non sine his legi oportuisse quae ipsorum loco sunt tum in pervetusto Nicolai libro, tum in illis quae sunt, & Caesaris edidere, quorum quidem verborum praecipua pars est a Constantino, Ronsseio, aliisque in margine proposita: *Quod si fractum statim non est, intumescente extrinsecus maxilla, ut ut hâere non possit*; hoc est, si fracti ossis particula educta statim non sit: Aut denique libro 8. cap. 10. ubi de membris, ut reponantur ossa, extendendis, haec habentur: *Sub qua (Inflammatione) & diffelle. & periculisque vis nervi alibetur. nam distentionem nervorum vel cancer sequitur; vel certe, cum mirissime agitur, prius; duo fuisse non omittenda, alterum, plerorumque libros non habere: cum mirissime agitur, sed ut distissime alatur, Manutiorum: ut mirissime alatur, Constantini scriptum calamo: agatur; ut proclive sit suspicari, scripsisse Celsum: ut mirissime agatur; alterum, in eisdem omnibus, imo ipsius quoque Lindenii libro non distentionem nervorum legi, sed distensio.*

Verum in hisce aut omnibus, aut certe fere omnibus locis erunt fortasse qui minus necessarium fuisse iudicant variantem scripturam indicare. Quid vero de his censent qui quos proximis memorabo, in quibus, nulla alia demonstrata scriptura, eam Lindenius, atque Almeloveenius sine ulla dubitatione unam ediderunt quam aut nullo pacto, aut minus profecto laudabiliter tueri possumus? Libro enim 3. sic capitis 18. initium proposuerunt: *Et febrium quidem curatio expedita est. Superfluum vero aliis corporis affectus, qui huic superveniunt, ex quibus est, qui certis partibus assignari possunt, praeitus jungam. Incipiam ab insania.* Ego vero qui in aliis omnibus quae adhuc videre licuit, Celsi exemplaribus constanter legimus: *eos, qui certis partibus assignari non possunt; vixque meminerim, Constantinum, atque Ronsseum, nullo tamen antiquo codice citato, & in ipso tantum margine suorum librorum, istud non esse delendum, indicavisse; qui Nostri & rursus deleverint, & delevisse se, retulerint, plurimum miror. Nam si quis forte dicat: quid ergo? Num insania, lethargus, spoplexia, paralysis, comitialis, cardiacus, aut regius morbus (de quibus videlicet sermonem habendi ab istis verbis Corn. Celsus initium capit) affectus igitur sunt qui certis partibus assignari non possunt? ego etsi illud ad Pantini Annotationes possem rejicere, ex quibus qua ratione id negare Celsi licuerit, intelligeret; non tamen faciam, sed hoc unum respondebo, non quid aliis, & his nostris potissimum, sed quid Celsi, aliorumque Latinorum vel medicæ Scriptorum temporibus apud ipsos in usu esset, ac consuetudine, essa spectandum. Serenus certe Sannonicus (n) lethargi, & comitialis, ac regii morbi; Plinius autem Valerianus (o) & horum, & caeterorum qui sunt paulo supra nominati, curationes seorsum, extraque aliorum qui certis partibus assignantur, ordinem proposuerunt, quanquam uterque a capite orsus, & deinceps thoracem, imum ventrem, artusque ipsos perlustrans, ante poterat in suis quemque sedibus, si quis eorum certus esse, censuisset, nullo negotio collocare. Quorum Scriptorum aliquis forte auctoritatem contemnat; ipsius autem Celsi contemnere qui possit? Hic vero si, ut Lindenius, atque Almeloveenius proponunt, eos de quibus loquimur, affectus certis partibus assignari posse, scripsisset; qua tandem ratione statim atque ipsorum traditionem cum libro tertio abolverat, hoc uti libri quarti initio (quod quidem omnes ad eundem pariter modum exhibent, & in his Lindenius etiam, ac Almeloveenius) potuisset: *Haftenus reperiuntur ea genera morborum, quae in totis corporibus ita sunt, ut eis certae sedes assignari non possint: nunc de his dicam, quae sunt in partibus.* Operae quoque pretium est animadvertere quomodo ipsi eodem in libro quarto capitis 21. finem ediderint: *Neque alienum est, fovere inferiores partes aqua, delecto ex verbis comprimentibus, ex eisdem aliquo cataplasmatâ imo ventri inguibusque circumdare; praecipueque ex aceto.* Vitare autem oportet rutam, & ne supinus dormiat. Nempe igitur Celsus in nimia feminis profusione (de hac enim agit in eo capite) rutam quam caeteri laudantur Medici, ipse improba-verit? Vi enim sua; in Scholiis inquit Almeloveenius; nimium extinguere semen posset. At quanto veri similiora scripsisset, si indicata plerorumque librorum scriptura: *praecipueque ex aceto rutam vitare, etiam (alii habent: &)**

(n) De Medicina Praec. (o) L. 2. c. 11. & l. 3. c. 7. & fig.

ne *supinus obdormiat*; Lectores monuisset, paulo aliter dumtaxat interponendo & librariorum potuisse hunc locum corrumpere, & nos posse restituere, si videlicet (quod factum esse, nuper vili etiam in Constantini editione, & ad eundem fere modum in Ronselei Enarratione) scribasus: *Neque aliterum est cataplasmata ino ventri inguinibusque circumdare, praecipiturque ex acta rictum: vitare etiam, ne supinus obdormiat.*

Non difficilis est, praesertim alia aliorum librorum scriptura animadvertenda, locum restituere, quem libro 5. in capitis 27. initio comperies: *Sequitur, ut de his (vulneribus) dicam, quae morfa sunt, interdum hominis, interdum simias, saepe canis, nonnunquam ferarum, aut aliorum animalium, aut serpentium. Omnis autem ferarum morfus habens quoddam virus. Quae postrema verba cum in libris editis ab Nicolao, itemque a Manutii ad hunc modum scripta sint: Omnis autem fere morfus habet quoddam virus, imo a Manutii scriptum sit fere; miror, Almeloovenium hos potius non esse fecutum, praesertim qui hic laudet Panaroli Pentec. 2. Observationem 32. (legendum est 42.) quae est de Mulieris morfu venenato, cui addere ex Hiliano (p) alias potuisset idem offendentes, morsum videlicet hominis aut esse virulentum, aut certe; ut Plinii (q) verbis utar; inter asserimus non injuria numerari. Quae etiam non ita se haberent, neque Serenus Samonicus (r) qui respexisse ad hunc Celsi locum videtur, scripisset:*

*Sive homo, seu similis turpissima bestia nobis
Vulnera dente dedit, virus simul intulit atrum;*

Celsus tamen ipse per se istam sibi scripturam assereret. Cum enim post ea de quibus agimus, verba, haec continuo subjecerit: *Itaque si vehementer vulnus est, cucurbitula admoenda est*; haecque, ut tota reliqua prima secutio, de omnibus univere moribus sine necessario accipienda; neque enim alioqui de hominis, ac simiae moribus, velut est pollicitus, in toto hoc capite verba faceret; necesse profecto est, ut non modo omnis ferarum, sed etiam omnium animalium morsum fere virus quoddam inferre, posuerit, quod videlicet cucurbitula sit extrahendum. Idem quoque Celsus quid de duobus aliis locis censendum sit, satis superque demonstrat. Nam quod ab Nostris editum est libro 8. cap. 1. Primo vero *duo. radii & brachii, ossa juncta paulatim dirimuntur, rursusque ad natum coeunt, modo crassitudinis mutata. Siquidem ibi radius plenus, cubitus admodum tenuis est; non sine vitio esse his omnibus apparebit qui paulo ante, haec scripta esse, animadverterint: Quae res sedem brachii praefat. quos conjat ex affinis duobus, his nimirum quae illico nominat, ut in eo quoque de quo sermo est, loco, ac describit Celsus, radius videlicet, ac cubitus: ut manifestum sit, cum brachium ipsum constet ex radio, non oportuisse scribere: *duo radii, & brachii, ossa*; sed vel satis fuisse: *duo brachii ossa*, vel si nominanda erant: *duo, radii & cubiti, ossa*, omnino scribere oportuisse: utrum enim a Celfo respice scriptum sit, haud satis liquet ex scriptura, in aliis omnibus quae adhuc vidimus, exemplaribus in hunc unum modum depravata: *duobus radiis brachii ossa*. Alter locus in eodem pariter libro occurrit, capite autem 5. quod de Naso fracto est, ubi & Lindenius, & Almeloovenius haec edidit: *Sin, quod intus inditum est, laedit; sicut maxime fit, ubi interior cartilago perforata est, exercitatas naves eadem tantummodo habena continendae sunt.* Vbi tamen, non exercitatas, sed excitatas naves, ipse Celsus indicat, esse legendum, ut qui non modo alibi, atque adeo etiam paulo infra eodem verbo eadem significatione est usus, sed & paulo supra de fracta nasi cartilagine in suam sedem reponenda verba faciens, *Quicquid, inquit, e cartilagine concedit (libentius legerem: concidit, cum caeteri quos consului, libri constanter habeant: Quicquid in cartilagine incidit) excubandum leniter est, aut subiecto specillo, aut duobus digitis utrinque compressis*: mox quae in naves injicienda sint, docet, quae desiderare cartilaginem, non sinant, item quae extrinsecus habena circumdanda sit quae naves sic excitatas, contineat: post quae videlicet ea continuo subijcit de quibus loquimur, verba. Sed & in cunctis quos ad hoc tempus inspectis libris, non exercitatas, sed excitatas naves scriptum est: quod utinam significasset Lectoribus Almeloovenius; hac quippe scriptura confirmata aut illam alteram rejicerent, aut saltem quid Celsus revera scripisset, amplius sibi in ejusdem, ut nos fecimus, aut in aliorum etiam scriptis statuisset esse quaerendum. Quod quidem in locis nonnullis facturos scio in quibus Vir ille ad istam al-*

(p) Cels. 1. Obs. 1. 81. Et Cels. 4. Obs. 57.
cap. de Hemorrh. ac Sanitate morfu.

(q) Natur. Hist. l. 21. c. 4.

(r) De Medic. Praet.

alterum modum se gessit, ut puta cum lib. 4. cap. 21. ad illa verba: *Id faciunt etiam albae violae*, haec adnotavit: *Mercurialis Variar. Lib. L. 1. c. 3. videtur olivas legisse*. Illud tantummodo minus placet, quod haec ita adnotet, quasi vero praeter Mercurislem nemo omnium id legisset; cum ego contra in nullo adhuc libro: *albae violae*, sed in omnibus invenerim: *albae olivae*: quae quoniam; ut ibi offendit Mercurialis meus tum ex ipsarum natura, tum ex Medicorum auctoritate; adstringendo utiles sunt; sane hic videntur convenire ubi & *gummi*, & *passum* laudantur, quocumque prodoleat Celsus ipse *oleas albas* in eo capite (x) conjunxit in quo ea quae alvum adstringunt, videntur. Multoque etiam minus dubito, quin doctus Lector nostrum conjecturam non lequatur quam ad initium adscripsit capitis 5. libri 3. Cum enim Celsus de Diaria Febre sermonem instituens, haec habet: *Igitur si (febris) semel tantum accessit, deinde desit, eoque vel ex inguine, vel ex lassitudine, vel ex aestu, aliae similes sunt, sic, ut interior nulla causa metum fecerit; Almeloveenius, pro inguine, malum, inquit, sanguine, vel inguivie, quomodo enim ex inguine possit oriri febris? deus (Celsus) enumerat causas externas, quas inter inguen censeri non potest. Verum enimvero si has inter censeri inguen non potest; qua, quae, ratione sanguis ipse conferetur? Certe autem inter causas externas censetur letus, vel alia ejusmodi ipsi etiam pedi vis illata a qua & inguinis tumor, & hujus socia diaria febris existit: sic enim ex inguine diariam oriri febrem, ita manifestum est, ut minime oportuisset, Almeloveenium quaerere, quomodo ex inguine possit oriri febris? praefertim cum ipse Hippocrates in Epidem. (r) scripserit: *Ex bubonibus febres omnes nasci, praeter diarias*; eandemque proflus in Aphorismis (u) sententiam retulerit, cujus postremam partem a Galeno (x), Orisio (y), Philotheo (z), Liebautio (a), Heurnio (b) ad eundem atque a me modum explicatam esse, scio, per externas scilicet, evidentes causas, inguinis tumorem, ac diariam febrem excitantes. Recte igitur illud fecit Almeloveenius, quod in hoc loco nihil in Celsi verbis mutavit: quod utinam in pluribus aliis facere; quamvis ipse praecedente Lindenio; noluisse: dici enim haud potest, mi Vulpi, quoties, & quot Viri longe etiam doctissimi, & in restituendis Veterum scriptis exercitissimi, cum medicinam asserere se crederent, quantum ex integro, saneque refecerint.*

Hoc autem quod in aliis improbo, ne ipse admittam, etsi postremo hoc loco dubitationes, quin etiam divinationes quoddam communicare tecum statui in aliquot Celsi locos, in quibus Almeloveenius nihil quidemque subesse vitii, judicare se, ostendit; haec tamen velim sic accipias, ut ad te, aliosque quibus praefectum codicum Celsi vetustiorum copia est, ad inquirendum, conferendumque excitandos, non ad aliquid in Celso praematum immutandum a me adscripta esse, existimes. Et primum libri 3. caput 27. nunquam me pericere potuisse, fatcor, quin mirarer vehementer, in illud unum idemque caput, in quo de apoplexia, paralyti, aliisque nervorum affectionibus actum esset, ea quoque ad extremum conjici quae ad Suppurationes pertinent, quae in aliqua interiori parte oriuntur, atque adeo suspicarer, postrema haec omnia aut alicunde avulsa, eodem esse reponenda, aut saltem in peculiare, ac penitus divisum caput scerenda. Libris autem Celsi, editisque in ipsum Commentariis, quae adhuc licuit, consultis omnibus, non modo vestigium ulium antiquae divisionis, sed ne unum quidem reperire Scriptorem potui qui in eadem dubitatione fuisset, praeter Ronseum (e), qui, *adducto*, inquit, *vehementer nunc quae hic subsequuntur, antea illis cohaerent: ubi certe fuit 22. capitulis annexenda videntur, quod eodem capite de roburibus, & pulmone suspirantis agit*. Mihi minus propemodum dubito; quamvis nec Ronseum, nec alium aliquem habeo praecedentem; quin pariter in libri 4. caput 20. quod est de *Fulvae*, hoc est, de *Vetri*, *Morbo*, temere a librariis contrita fuerint quae in illius calce leguntur de *Nimia Urinae Profusione*; quae vero hoc mal viros nunquam, sed mulieres tantum corripere, ut propterea inter peculiaria eorum morbos iam praefertim, nulla scilicet de viris mentione facta, a Celso referri possit. Verum ad alia, ut puto, errata librariorum veniamus. In libri ejusdem 4. capite 1. scriptum est: *atque haec quidem juncta sunt. Revers vero divisi: qui lumbis sub imis coxis inhaerent, a parte eorum refusi, ab altera retrudi*. Mitto, pro divisi alios omnes quos insexpi. libros, & recte fortassis, habere diversis; duo vero quorum primum vix tandem in Manutiorum libris, alterum in nullo adhuc reperi, praetermittere non possum; sic enim legendum credo: *qui lumbis sub imis coxis*

(1) L. 2. c. 30. p. 107, 27, 28.

(2) Comment. in Aph. H.

(3) L. 2. lib. 3.

(4) Selt. 4. apb. 51.

(5) Comment. 2 in

Aph. Hipp. (6) Comment. in Aph. H. (7) Comment. in Aph. H. (8) Schel. in Aph. H. (9) Enarrat. A. b. H.

(10) Enarrat. Celsi.

fic inhaerent, a parte eorum retrahit, ab altera refimū: qua in lectione, tibi praefertim adeo in Anatome exercitatio, probanda, non est sane cur laborem; quid enim esse manifestius potest, quam Renna ne inae quidem sui parte summas coxas, hoc est, innominata ossa, attingere; sub lmis autem costis positos esse: neque ea resimos esse parte qua coxas, vel costas spectant, sed rotundos; contra qua alter alteri obvertuntur, non rotundos esse, sed resimos? In capite ejusdem libri quarto sect. 2. ubi inter ea quae asthma, atque orthopnoeae communia sunt, hoc primum legimus: quod propter angustiam, per quas spiritus evadit, sibilum elidit; videndum censeo, an non potius oporteat legere: sibilum edit. Nam quid sit spiritum elidit, quomodo vel ipse alibi (d) locutus est Celsus, satis id quidem; quid autem sit sibilum elidit, haud satis video intelligere. Quod si igitur legamus: sibilum edit; commentarii loco esse poterit quod Cassius Medicus (e) in Problemate habet 22. Cur, inquit, difficulter spirantes sibilu non alvumilem vocem reddunt? Quoniam morbus ipse est praecellus, atque compressio inarum pulmonis sibilularum: per angustiam autem suam dum fertur spiritus, talis redditur sonus. Velim etiam haec attente consideres in ejusdem libri capite 23. Quidam (podagrici, chirogrieci) cum toto anno a vino, misso, vivere sibi temperassent, securitatem talis vitae consecuti sunt. Idque utique post primum dolorem servandum est, etiam si quiverit. Quod si jam consuetudo ejus facta est, potest quidem aliquis esse securior his temporibus, quibus dolor se remittit: majorem vero curam adhibere debet hi, quibus id revertitur, quod fere vere autumnare fieri solet. Quanam, quaeque, ratione postrema haec accipiemus? Num hi quibus id revertitur, hi sunt quibus dolor reverti solet? At quid atinebat his maiorem curam Imperare, quasi ille aliquis quem securitorem esse justit, non pariter ex his esset quibus consuevit reverti dolor? Certe de utriusque dici: si jam consuetudo ejus facta est. Num igitur hi quibus id revertitur, erunt hi quos jam nunc revertens dolor recipie invadit? At multo minus id atinebat monere; nam quis, recipie invadente dolore, majorem necesse curam esse adhibendum? Quid ergo est? Vna ego littera omnia has tantas huic loco obscuras tenebras esse, puto. Si enim legamus, non hi, sed hi, aut etiam (nam ita lego in vetustissimo libro ab Nicolao typis descripto, quem porro secutus est Junta) hi, quibus id revertitur; perspicua profecto, & Celsi digna, & cum superioribus, ac consequentibus verbis apta, & cohaerens existit sententia, haec videlicet: Quibus dolor primus decessit, hi sibi diu, atque omnino temperant, necesse est, ut ne amplius revertatur. Quibus autem saepius dolor reverfus est, eorum aliquis minus quidem sibi temperet, licet his anni temporibus quibus dolore solutus esse consuevit; at contra his temporibus quibus solet rodire, id est, vere ut plurimum, atque autumno, his, inquam, temporibus sibi podagrici omnes magis temperent, necesse est; nimirum quia nisi majori temperantia consueto morbo occurratur, majus tunc periculum est ne redeat. Sed ut hoc in loco unam a librariis omissam litteram; sic in altero unum, aut plura esse ab ipsis addita verba, crediderim. Libro enim 5. cap. 25. ubi legimus: Quinetiam si fressis papaveris, cum jam ad excipiendam lachrymam maturum est, manipulus, qui manu comprehendendi potest, in vas demittitur, & superinfunditur aqua, quae id contegat, atque ita coquitur: existimamus forsitan, Celsum ita scripsisse, ut Scribonius Largus (f); fasciculus, quantum manu comprehendendi potest; nisi continuo primum illud verbum rursus posuisset: Vbi, inquit, jam bene manipulus in coctus est: Itaque cum papaveris manipulum idem sit ac quod manu comprehendendi potest, ideoque & Ovidius (g), & Plinius (h), & Palladius (i), ut manipulum significarent, ille quidem dixerit:

Arentique resae quantum manus una prehendat;

alter vero: Mercurialis herbae quantum manus capias; postremus autem: buxi folia, quantum manus egerit; videtur profecto Celsus post illa: papaveris, cum jam ad excipiendam lachrymam maturum est; vel scripsisse: quantum manu comprehendendi potest, in vas demittitur, vel potius: manipulus in vas demittitur; sic ut ea verba: qu. manu comprehendendi potest, explicationis causa in ora alicujus veteris libri adscripta, imperitia librariorum inter ipsius Celsi verba recepta sint: quod quidem & in aliis describendis Auctoribus haud raro accidisse, novum est, & saepe in nostro hoc contigisse, cum Lindenius (k) animadvertit, tum Rhodius (l), nonnullis prolatis exemplis, indicavit.

In

(d) L. 5. c. 23. p. 314, 30. (e) Med. Quaes. & Probl. (f) Compil. Med. Comp. 31. (g) De P. edicem. For. in. (h) Nat. Hist. L. 21. c. 3. (i) De Re Rust. L. 11. tit. 14. (k) Epist. ad Lach. l. 1 in Scribon. Compil. 4. c. 104.

In loco autem quem protinus afferam ex ejusdem libri 5. capite 28. sect. 2. quae est de Cereclioniae, nihil quidem aut additum, aut omissum est; & verborum tamen solum mutata distinctione, sententia misere depravata est. Postquam enim ejus de quo ibi agitur, morbi plura genera, vel plures, si mavia, gradus sunt memorati, haec subjiunguntur: *Talis nihil, nisi maxime potest reliqua curatibus irritantur. Es quo major vis adhibita est, eo magis quidam usi sunt medicamentis adurentibus.* Sic autem verba haec distinguenda sunt: *Talis nihil, nisi maxime potest reliqua curatibus irritantur; & quo major vis adhibita est, eo magis. Quidam usi sunt medicamentis adurentibus.* Distinctionem hanc comprobant quae continuo sequuntur: *quidam ferro adusserunt: quidam scalpello exciderunt. neque ulli unquam medicina profuit: sed adusta praeitus concitata sunt. & increverunt, donec occiderent: & reliqua, quae eo nimirum omnia pertinent, ut ostendunt. vitia ista curationibus, sicuti positum est, praefectim vehementioribus, adhibitis exspectari. Res ut perisphuca, ut facilis sit, vides; tamen ex omnibus quos ad hunc diem hujus distinctionis confirmandis gratia consului, libris, vix unum, Roberti videlicet Constantini, invenire potui in quo ad eundem fere modum distincta sint verba. Haud multo gravior in describendo Celfo plerorumque error hujus pariter sententiam mutat in lib. 7. cap. 18. ubi inter caeteras notas quibus Enterocelen dignoscamus, haec quoque sic proponuntur: *frigere omni (tumores) contrahitur, calore diffunditur, estque tum ferat, & rardum, & tibi leve.* Ille vero esse scribendum: *talis laevae*, ipse pae se Auctor indicat, qui paulo supra inter signa quibus nos docuit Epiploceles ab Enterocelo distinguere, *talis vero, inquit, tumor inaequalis est.* Hujusmodi autem errorem haud notavimus; sed ut Operarum Aimloveenii, sane vel in ipsa A. 1713. editione, quam corrigendum esse, in libri fronte confirmamus, & qui mihi uno ad hoc tempus datum est uti, non valde diligentem, sicuti multa in lo. le collato Lindenii exemplari (quod a te sedulo fieri, velim) animadverti; ut Operarum, inquam, Aimloveenii, formum lapsum praetermississem, nisi etiam in Lindenii; Lindenii autem? suo vero Juntae quoque, Manutiorum, Casarii, Stephani, Constantini, Ronseii, aliorumque exemplaribus animadvertissem, cum tamen in primo illo, Nicolai videlicet, itemque in Pautiniano scriptum sit: *laevae*. Sed & in his, & in caeteris omnibus, quos modo memoravi, libris frustra quaesivi quia ratione intelligere melius possem quod legitimus in proximo capite 19. *Minister autem sinistrae manus comprehenso scroto, sursum versus eum debet extendere, & quam maxime ab inguinibus adducere;* omnes enim ibi libri pariter habent: *eum, vix Constantino, sed in ora, scribente: eum, aut id, quam videlicet posteriorem voculam, aut aliam nullam in veritiorum librorum aliquo me invenire posse, speraveram. In aliis autem verba quae in ejusdem 4. libri capite occurrunt 26. sect. 1. *Nam quoniam etiam praeposui in ipsam fistulam (id est, urethram) calculus, qui subinde se extenuatur, non longe ab exitu inhaerescit;* in his, inquam, verbis ne Constantinus quidem id exhibuit quod quaerebamus. Nam quod in margine ad vocem ea adnotavit: *urina, vel subinde, nimis id longe peritum videtur, cum vox urina non ita prope posita sit: neque praeterea urina extenuat haerentem calculum, sed augeat; vel si extenuat, cur igitur extenuatus sic inhaerescit?* Ego vero pro qui sperabam vel *quia, vel quod* in libro aliquo posse inveniri, ut Celsus hoc diceret: quia; vel qua parte subinde urethra extenuatur; propterea; vel ea in parte calculus inhaerescit. Videndum esse, censebam, num forte hac pertineret quod Aretaeus (m) vidisse se, dicit postquam enim scripsit: *Secunda porro calamitas est, cum per eam calculus transmittitur. Nam si amplius sit, quam urinae iter (Graeci urethram vocant) capere possit; in eo multum temporis haesitat, &c.* cum haec subiicit: *AEgerime autem tortus calculi exeret: quondam enim & humata vias, in mioribusque adnatas quondam duritias.* Sed & secundum naturam solvere urethram contrahi in ipso primo, sive exteriore suo ostio in ipsis etiam, ut nosti, foemina observavimus (n): quod eo potissimum memoramus, quia ubi Celsus in proxima hujus capituli sectione 4. de minori foeminarum calculo verba facit, cum caeteri quos inieproximus, libri; nisi prioris memoria nos fallit; omnes sic habent: *Ergo & per se saepe excidit, & si in primo quod est angustus inhaeret, eodem tamen unco sine ulla iuxta elucitur;* ibi Aimloveenii, ac Lindenii exemplaria omnino abiecta (quam haec alii viderint) illa voce: *primo*, haec exhibent: *& si in urinae itinere, quod est angustus, inhaeret.* Porro ombo; ut ad alium locum veniamus; in eisdem capituli sectione 2. quae est de calculis & vesicae extrahendis, haec in ipso sine habent: *Quocumque autem modo cervix eo parte soluta est, leniter extrahi, quod asperum est, debet.* Haud equidem distico, hunc locum in aliis omnibus quos**

(m) De Sign. Dini. Aeth. l. 2. c. 3.

(n) Aeth. Anat. IP. Anim. 26.

quos consilui, libris manifesto esse vitiatum; sic enim in cunctis legitur: *Quotiescunque autem modo cervix ea parte facta est*; Atamen cum proxime scriptum fuerit, non qua parte, sed quo & ferro, & modo cervix vesicae sit aperienda; semper ego, potius in ea parte, quam in *facta* subesse vitium existimavi, & hac propterea ratione esse tollendum: *Quotiescunque autem modo cervix patefacta est*; praefertim cum supra Auditor de ejusdem cervicis sectione ad hunc ipsum modum locutus sit: *Cum vero patefacta est* (hoc est cervix; haec enim proxime antecedunt: *rupta cervice, quam habuisset incisa*) in conspectum calculus venit. Non me praeterit, Almeloveenium, quamvis omnibus quos vidi, libris, atque adeo ipsius etiam Lindonii, repugnantibus, qui nempe constantissime habent: *Cum vero patefacta est*; scribere eo in loco maluisse: *Cum via perfecta est*; tamen & ipse, idem locutionis genus in eadem re ante paucos versus in Celfo servavit; nam post illi: — *plaga facienda est, qua cervix aperiatur; donec urinae iter pateat sic, ut plaga paulo major, quam calculus sit*; continuo haec subdit: *Nam qui metu fistulae (quam illo loco *ijapaada* Graeci vocant) parum patefaciant; &c.* Essent alii loci in quos meas; quales eae cunque sunt; divinationes proferre possum; sed quia jamdudum sentio, me iustum longe esse praetergressum epistolae modum; unum tantummodo, eun-que ad rem nostram anatomicam pertinentem, attingam. quem locum ne ipsi quidem Praewio (*), Anstomes, ut tute scis, haud ignobili Doctori, suspectum fuisse, mirum est. Libro igitur 8. cap. 1. in maxillae inferioris descriptione haec habentur: *Verum ipsius maxillae partes externas quasi bicornes sunt. Alter processus intra latior, vertice ipso tenuatur, longiusque procedens sub esse jugali subit, & super id temporum musculis ligatur. Alter brevior, & recurvatior &c.* Esti in nullo eorum quae ad hoc tempus vidi, exemplarium aliam quam hanc ipsam inveni scripturam; non possum tamen non credere, Celsum potius ita scripsisse: *Alter processus intra latior, extra tenuatur*; nihil immutandum esse, censerem; nunc igitur cum & res ipsa, & quod non obscure oppositum est: *vertice ipso tenuatur*, requirant, ut illud ante posuerit; *infra latior*; non video cur animus litterulae mutatione ut vitiosi hic locus a librariis, ita a nobis restitui non possit. Hanc tamen, aliasque omnes quas in hac epistola proposuimus, sive divinationes, sive dubitationes, velle tibi persuades, nihili nos & in praesentia facere, & semper esse facturos, nisi ab Doctissimis Viris, & longe magis quam nos Anatomici, in emendandis scriptis Veterum exercitatus probentur. Quod si forte unam modo, aut alteram haud prorsus censerent esse improbandam; satis magnum nobis videremur earum fructum cepisse, cum quae de Xenophonte, cujus e libris quaedam menda auferrebat, Muretus (p), ea nos de Celfo etiam dicere, nequaquam dubitaremus; Nihil est tam pusillum quod non eade accipi debeat. quod quidem ad tam positum, tanquam utilem Scriptorem pertineat. Parvum est, quod asserimus; sed magnus is, quem adiuvamus. Vale.

Favarii Postidii. Idus Decembr. MDCCXX.

EPISTOLA ALTERA.

JO. BAPT. MORGAGNVS JO. BAPT. VVLPIO S. P. D.

Si vises, bene est; ego quidem valeo. In hac vetusta Alexandri Paduani, Medici olim Doctissimi, Bibliotheca Celsi nostri exemplar inveni, calamo in membranis descriptum. Quod ut paulo attentius inspexi, coepi suspicari, haud veram fortasse esse additam illam ab Henrico Stephano inscriptionem: *Aurelii Cornelii Celsi de re medica libri octo, operis ab eo scripti de artibus, parti sexta.* In fine enim IV. libri in hoc quidem codice scriptam est: *Artium Aurelii Cornelii Celsi liber. VIII. Idem medicinas liber. VIII. explicit scilicet*; hisque numeris proportionem respondent qui ad plerumque insequentium librorum calcem adscripti sunt; ut si hanc rationem sequamur, manifesto

47

(*) Comment. in Cels. l. 1.

(p) Var. Lib. l. 1. c. 15.

apparent, octo hos de re medica libros, quos, ut alias ad te scripsi, quinque de re rustica antecederant, non sextam operis ab eo scripti de artibus, verum secundam omnino partem fuisse.

Ex illis autem quae isdem mea ad te litteris ostendi, minus mihi in Almeloveenii editione probari, nonnulla sunt in quibus hunc etiam codicem inveni ab ea discrepantem, mecumque facientem. Neque enim ut illa habet (pag. 148. lin. 17.) *affigari possent*; sed *affigari non possunt*: non (234, 3.) *albae violae*, sed *albae alvae*: non (307, 11.) *serae menses habent*; sed *serae mensis habet*: non (350, 30.) *nisi immodica inflammatio*; sed *nisi modica inflammatio*: non (410, 5.) *fluens alvus exercuit*; sed *fluens alvus exhorruit*: non (444, 16, 18.) *Quod si fradium* — — ut ait; sed *Quod si fradium* — — ut is: non (474, 27.) *qui subinde ea extenuatur*; sed *quia subinde ea extenuatur*: nec denique (522, 23.) *exercitatas nares*, sed *excitatas nares*.

Verum haec omnia etsi minime contemnenda sunt; nullo tamen pacto videntur mihi cum eo uno quod continuo exponam, comparanda. Memoria, opinor, tenes quod ad te scripseram, non modo de Almeloveeniana, sed de omnibus quas vidissem, Celsi editionibus verba faciens, minime videlicet a me dubitari, *quoniam in libri 4. caput 20. quod est de Vulvae, hoc est, de Vteri, Morbo, temere a librariis contrita essent quae in illius calce leguntur de nimia urinae profusione; quasi vero hoc mali virus nunquam, sed mulieres tantum corripere, ut propterea inter peculiares earum morbus ita praefertur, nulla scilicet de viris mentione facta, a Caelio referri potuisset*.

Accipe nunc quid ex hoc codice didicerim; intelliges enim, non solum conjecturam illam meam (quod levius est) veram fuisse, sed hoc insuper quod gravissimum, & inexpectatum omnino est, in his Celsi libris, quos nemo (quod sciam) non integerrimos unquam putavit, unum aut alterum caput deesse. Igitur in eo quod diximus, capite, ubi Lindenii, & Almeloveenii editiones haec habent (pag. 234. lin. 2.) *Si maligna purgatio est, subijcienda sunt coequentia. Id faciunt etiam albae violae, nigrum &c.*; codex post illa verba, *subijcienda sunt*, non modo ingentem habet lacunam quidquid reliqui est in ea pagina obtinentem, & in proximae demum paginae initio, *coequentia. Id faciunt etiam albae alvae: & nigrum &c.*; sed contra eam lacunam eadem non in ora scriptum est: *Deiunt in vetustissimo exemplari duo folia*. Hic ex me quaeres, in his duobus foliis quid scriptum a Caelio fuisse, existimem. Ego vero etsi nequaquam dubitarem, quin absolute primum quem instituerat, sermone de morbis qui cum ad uerum spectent, sunt mulierum peculiares, tum ad eos tractandos venisset quos ad proximas, sed utrique sexui communes partes, & nominatim vesicam referret, de cuius videlicet doloribus omnes, quantum memini, editiones, is duxerat quas Lindenius, & Almeloveenius procurarunt, exceptis, hic ipsum exhibent ante loquentem quam de nimia urinae profusione verba faciat; etsi, inquam, haec conjectura assigneretur; tamen huius ipsius codicis adiumento comperi quae essent hic a Caelio scriptae tractatae. Cum enim libris singulis singulos peculiares Indices praeponi, animadvertissem, capitum argumenta ex ordine commonstrantes, subitum cum consulere qui libro huic quarto praefixus est, si forte in ea parte integer esset quae pars in libro desideratur. Haec igitur, quam quidem ex minime interrupta numerorum serie integerrimam iudicavi, ad hunc modum se habet.

CX. Vulva exulcerata est.

CXI. De Vesica.

CXII. De calculis in vesica.

CXIII. In omni dolore vesicae.

Quae cum ita sint, cumque numerus CX. in ora codicis eo in loco adscribitur, ut respondens illis verbis (apud Almeloveenium pag. 233. lin. 26.) *Si vero vulva exulcerata est; numerus autem CXIII. contra haec ferme scriptus sit (p. 234. l. 7.) Praeter haec in omnibus vesicae doloribus (vesicae enim in codice legitur; non, ut apud Almeloveenium, vulvae) hinc praecellare, quot, & quae desiderantur, intelligis, in eo loco, in quo aut nihil, aut unum, vel pauca certe verba deesse, Viri Exercitissimi, atque Doctissimi existimabant. Is enim qui primus Celsi formis descripsit, Nicolaus, & Lucas Ant. Junta se ediderunt: *subijcienda sunt coequentia*; Joannes autem Caesarius, Gulielmus Pantinus, Henricus Stephanus, & Balduinus Ronseus: *subijcienda sunt coequentia*. Vix Manusculi in uraque editione, interjecta ad hunc modum lacuna, proposuerunt: *subijcienda sunt coequentia*. Quae lacuna sic contracta deinde fuit a Roberto Constantino, ut non aliquot, sed unum fere verbum desiderari, ostenderet, hoc videlicet modo?*

subiicienda sunt * *coercentia*, praesertim cum haec in libri margine apposerit * *menfes evocantia*, quasi ita nihil deesse, crederet, postremumque verbum *coventia*, ab aliis in *coercentia*, ab ipso in *evocantia* mutatum, ad sermonem de uteri vitii pertinet, quod respice ad caput pertinet vel de viciis doloribus, vel de calculis in vesica, enatisque inde noxis per medicamenta videlicet, ac victus rationem, & frequentiora Chirurgiae auxilia oppugnandis; nam quae curatio aut iam a quibus urina non redditur, aut calculosis, cum aliter, ut Celsus ipse ait, *succurri non potest*, a Chirurgis adhibenda sit, libro docet 7. capite 26.

Nunc illud, opinor, expectabis, ut scribam, an conjecturam aliam aliquam meam ejusdem codicis auctoritate comprobaverim. Neque enim ignoras, praeter ea quae in mea ad te Epistola antigi ut inter scribendum succurrerunt; plura adhuc esse quae mihi quidem in Almeloveenii editione displiceant. Igitur ceteris in aliud tempus rejectis, unum in praefatis memorabo quod simul ad Latinam linguam, simul ad rem nostram anatomicam pertinet. Almeloveenius in libri octavi capite primo (pag. 504. lin. 22.) Lindenium, ut solet, secutus, haec edidit: *Superius autem humeri caput rotundius, quam caetera ossa, de quibus adhuc dixi, verticillatis scapularum ossi inseritur, ac majore parte extra id situm nervis deligatur*. Manutill autem in utraque editione ad hunc modum proposuerat: — *verticillatis scapularum ossibus parvo excessu inferitur: ac majore parte ex transitu nervis deligatur*. Cum his Constantinus fecit; quanquam in margine adnotavit: *parvo excessu deesse in antiquo Codice, aliosque legere intercessu*. Et Joannes quidem Caesarius, atque ante hunc Lucas Ant. Junta duas illas voces omiserunt, caetera ut Manutill, edentes; nisi quod pro *verticillatis* posuerant, *verticillatis*. Qua in re socios habuerunt Gul. Pantinum, Henr. Stephanum, Bald. Ronseum, qui tamen *parvo excessu* non omiserunt; etsi Ronseus in libri ora, esse qui omitteret, & qui non *verticillatis*, sed *verticillatis* scriberent, indicavit. Ronseus scripturam secutus est Passius, qui in commentario ad hunc locum suo vocare Celsum, ait, *scapularum ossi verticillata*, aut *quos cervicibus praedita*: aut *a verticillis exstantium coracoidis & spinosi processuum; verum enimvero* quoniam in his processibus partes sint quas *verticilla* vocemus, non docuit. Hanc ego tantum in eodem loco describendo varietatem cum attenderem; pro ea qua solet perititia prudentiae facere existinavi V. Cl. Jacobum Faeciolatum, cum se vehementer dubitare, mihi ostenderet, essetne inter Latinas voces facile recipienda *verticillatus*, quam nimirum qui Lexicis inseruere, hoc uno Celsi loco incertissimae procul dubio scripturae niterentur. Cum vero idem miraretur, cur Almeloveenius *verticillatis scapularum ossi*; non *verticillata*, aut *verticillatis scapularum ossibus*; edidisset, ac praeterea ex me quaereret, an potius *vertebratis* (quae Plinius vox est libro 11. c. 37.) *scapularum ossibus* hic legendum esse, censerem; memini me in ea quae paulo superius (pag. 503. lin. 23.) de scapularum ossibus scripta sunt a Celso; hunc enim in manibus habebamus; continuo oculos conjecisse, & Viro Doctissimo respondisse, mihi vero omnino videti, *vertici lati scapularum ossi* esse legendum. Haec enim illis de ossibus tradiderat Celsus: *a cervicis duo lata ossa utrique ad scapulas tendunt: nostri scutula aperta; antiquioribus Graeci nominant. Ea in summis verticibus sinuata, ab his triangula, paulatimque lateferant ad spinam tendunt: ex quibus licet intelligi, eam horum ossium partem, quam Anatomei solent scapulae cervicem vocitare, Corn. Celsum nomine verticis appellavisse, sive quod eam summam esse illo in ossi, crediderit; sive quod ut in triangula ossi oppositam basi, vel ut locum spectaverit in quo humeri caput vertitur, qua videlicet ratione Polorum uterque (quos alii pariter cardines vocant ac eorum similitudine circa quos valvae convertuntur) a Virgilio I. Georgic. vertex est dictus. Cum igitur scapulae, sive ut Celsus loqui mavult & in hoc capite (pag. 504. l. 3. ac l. 11.) ad finem tum septimi (p. 526. l. 6.) tum octavi (pag. 528. l. 6.) & sub initium tum undecimi (p. 542. l. 13.) tum quindecimi (pag. 548. l. 22.) lati scapularum ossi sinuatae cervicem paulo ante appellaverit verticem; quid veri esse similis possit, quam ut porro traditur, cui parti ejusdem ossis, huiusmodi caput inferatur, ad hunc modum scripserit: *vertici lati scapularum ossi inferitur*; praesertim cum in eo Librarii, dictata verba excipientes, per sepe labi consueverint, ut ex duabus vocibus uno facerent, & primam consequentis vocis litteram ad praecedentis etiam postremam adentes, duplicarent, unde facillime nova haec vox *verticillatis* ossingit potuit. Nunc quam in codice scripturam ostenderim, tibi fideliter describam: *parvo excessu vertici lati scapularum ossibus inferitur. ac majore parte: & transitu nervis deligatur*. Illud quidem minime est dissimulandum, in versuum intercapedine auctum esse aliquem nonnulla addere, videlicet super ultimam vertici litteram, litteralam s, & saper & particulam aliteram ex: quo de utroque adhiamento si forte quaeris, quid ego*

ego suspicer; sic habito. Primum mihi tum codicem, ac supra descriptas & Almeloveenii, & caeterorum lectiones, tum ipsam anatonem respicienti veri simillimum videri, ita a Celfo scriptum fuisse: *verticis lateris scapularum ossis parvo excessu inferitur, ac majore parte extra situm, nervis deligatur*; neque enim (quod tu optime nosti) summa pars humeri ita in scapulae cervicem, ut summa pars senioris in ossis innominati acetabulum coadunetur; sed *parvo tantum excessu*, id est, ejus capitis quod ab interiore latere extuberat, portione immixta, *maiore parte extra sita est*, quam etiam ob rem *nervis*, id est, ligamentis atque tendinibus, ne facile excidat, *deligatur*. Cum ergo Librariani voces illas *extra situm* describendo, ita vitiaissent, ut alii *& transitu*, ut Scriptor codicis, alii *ex transu*, ut plerique, quibuscum facere codicis Emendator moluit, scriptum reliquerint; nonnulli denique, in quibus Lindenius, & Almeloveenius, integro ea in parte exemplari usi, priores voces restituerunt, nisi quod perspicuitatis addendae causa, minus, ut puto, necessariam vocalem *id* interjecerent. Verba autem illa *parvo excessu* etsi ad rem fideliter tradendam, necessaria sunt, ipsae perbelle respondent quae sequuntur, *maiore ex parte*; cum tamen aliquo in loco transposita, unde Emendatori occasio data est existimandi, ea cum insequenti voce *verticis* esse conjungenda, quam propterea in *verticis* mutare maluit, haud animadvertens, unde factum esset, ut *pro lateris* scriptum esset *lateris*, & ne vox haec minime cohaereret cum voce *ossis*, hanc in *ossibus* esse mutatam; cum tamen non modo alii codices, quibus auctoribus Lindenius, & Almeloveenius ediderunt, *verticillati scapularum ossis*, aliquanto meliorem in parte indicare possent scripturam; sed ipse etiam Celsus, cum videlicet non de utroque, sed de alterutro ossis humeri hic loquatur, institum scribere non *lateris ossibus*, sed *lateri ossi*, vel; quod eodem recidit: *verticis lateris scapularum ossis*, debuerit. Verum meas haec conjecturas tanti facies, quanti volueris; illud mihi satis est a te diligenter attendi, in hoc codice non *verticillatis*, sed evidentissima certissimaque divisione legi to. Vale.

Dabam Kal. Sextilib. MDCCXXI.

Foro Livii.

EPISTOLA TERTIA.

JO. BAPT. MORGAGNVS JO. BAPT. VVLPIO S. P. D.

Quae nudiustertius tibi pollicitus sum, alterum ut quae nuper Venetis animadverti, superiorem Epistolam meam cum manu exarato Celsi exemplari conferendo, significarem, alterum ut V. Cl. Jacobi Facioli ad quosdam Scriptoris ejusdem locos Animadversiones XV. longae doctissimas cum meis nonnullis exiguis illis quidem, sed tamen a te essigatis, additis mitterem; ea his ipse litteris ambo praestabo. Igitur exemplar id Celsi chartaceum est, illudque ipsum est quo apud Clericos Regulares (*Talentinus* ibi vocant) se usum esse, tradidit Rhodius (a); nam alterum, idque membraneum (b), quod ibidem in Divi Antonii Bibliotheca, plurimis vultissimis codicibus instructa, versaverat, in hujus incendio perit; quem casum hoc aegerius fero quod quae illo ex codice excerpterat Rhodius, ea pariter cum Th. Bartholini (c) Bibliotheca conflagravit. Itaque cum Veneto hoc codice quidquid ex Foroliviensi adnotaveram, etsi loca saepe haud ita pauca inveni discrepantia; ea tamen octo quae superioribus discrepantiis litteris, usque adeo (si demas septimum, cujus mihi lectio dubia fuit) mirifice vidi in his quidem verbis in quibus

(a) Vid. Catalog. Antiqu. ad Rhodii Scripturam. (b) Ibid. & in Notis ad Compag. 20. Scriptur. (c) Vid. Dissert. Th. Bartholini de Bibliothecae Incendio.

bus ab Ameloveenio diffensi, inter se congruentia, ut cum in postremo, quem non satis accurate exscriptum forte ad te miseram, pro excusatione perperam in illo codice scriptum sit excusat, sic in Veneto quoque sit scriptum; verba autem illa ad tertium locum pertinentia: *omni autem fere mensi habet quoddam virum*, vetusta quidem, sed non eadem tamen manu, pariter (quod observatione dignum censuo) utroque in codice addita sunt.

Sed iam illuc transeo quo properare te, scio, ad eam videlicet ingentem lacunam libri IV. Quid quaeris? Longe es in Veneto codice maior est. Nam inter illa: *Si maligna purgatis est*, subiicienda sunt, atque haec: *caeterna*. *Id faciunt &c.* quae nimirum verba tot Editiones conjunctae, albae grandae paginae relictae sunt quatuor cum diudivio. Et ne quis casu intermissi putet; hic quoque in margine eadem quae caetera, manu scriptum est: *Desunt in vetustissimo exemplari duo folia*; Indicis autem huius libri praepositi quae pars lacunae respondet, ac iis quae proxime antecedunt, & consequuntur, ita nimirum se habet.

CII. Folia (legendum *Folia*, vel *Folia*) exuclerata est.

CIII. De Vesica.

CIIII. De Calculis in vesica.

CP. In omni dolore vesicae.

Vides, mi Vulpi, in iis quae praecipus hic sunt, ut mirum in modum utrumque conveniat exemplar.

Restat locus ille de humeri, & scapularum ossibus. Sic autem inveni scriptum: *perno excessu vertici latius scapularum ossibus inseritur; ac majore parte extraneis nervis deligatur*. Non est meae fidei quidquam, tecum praeteritum, dissimulare; quin etiam Perhumanum ac Eruditum Virum, amplissimae eorum Clericorum Bibliothecae Praefectum, qui mihi haec omnia insipienti describentique officiosissime aderat, rogavi, ut id recognoscere mecum vellet quod protinus subjicim. Scilicet inter *vertici*, & *latius subobscurem* quoddam (qualis in eo exemplari alibi quoque deprehenditur) veteris liturae vestigium est, quasi litterula fuisset erasa; eo tamen illud in loco est, ut littera I fuisse omnino non possit, sed brevior quaedam instar litterae *r*, ut mihi, *verticis* in hoc etiam codice scriptum facile fuisse; *verticitatis* certe non fuisse videatur.

Venio nunc ad eas de quibus initio dixi, Animadversiones, quae quidem a Viro Doctissimo scriptae sunt cum ut aliquot Celsi loca illustrentur, tum vero maxime ut dictiones aliquae expendantur, tecum optimi Latinitatis Magistri tanquam certas Celsi tribuant, eaque auctoritate in linguam Latinam inducant. Has quoniam ante quatuor hos menses mihi perlegerat, cum Foroliviensi, & Veneto codice pleraque contuli, quot videlicet memoria comprehenderam, collaturus omnes, si quod nuper, atque adeo modo venit in mentem, id principio venisset, ut earum omnium exemplum ab Humanissimo Viro peterem, quod tecum in eorum commodum qui sine Cornellii nostri, siue linguae Latinae sunt studiosi, communicarem. Eas hoc fideliter ascribam, & fere singulas quae mihi adnotatae sunt in Codicibus, probatisve Editionibus, aut Enarratoribus, subjiciam.

I. Lib. I. Praefat. pag. 7. l. 11. Eorum posituram, colorem, figuram, magnitudinem, ordinem, duritiam, molliorem, laevorem, contractum. *Lequitur hic Celsus de partibus corporis humani: nec vides, quem locum habet Contractus, quae vox, si Latina est, fracturam significat. Quinque editiones longe optimae, quae apud me sunt, Florentina princeps 1478. utraque Aulica 1528. & 1547. Gryphina 1542. & Henrici Stephani 1567. habent contractum, quae vox certissime Latinitatis est, & sensum reddit idoneum. Non dubito, quin Ameloveenius, praesentis iudicio vir, probatis codicibus usus sit: sed hic aliquis diligentiam saltem illam desiderabit, quae variantes lectiones completitur, & ceteroquin Transalpinae ingenuitatis familiarissima est. Haec signis ex nostris damnatis unquam, in quo accusari solemus, ideo damnatis, quod saepe vertitur circa levia. Ceterum cum aliquid huiusmodi contra vulgatas editiones in libris inducitur, tum vere non utilis modo, sed prorsus necessaria est; praesertim siquid inducatur ita novum, ut nullo praeterea locupletis Aulicis testimonio confirmari possit. Talia enim non ad unum aliquem Scriptorem pertinent, sed ad communem totius linguae rationem, qua de agitur. Exemplum esse possunt cum aliae voces, quasi deinceps recensito, tum haec ipsa Contractus, quae Celsi auctoritate in aggregato Bassili Fabri Thesaurum abata est, & reliquis Latinis fidei non dubitae adnumerata.*

Ediciones illae quinque, id est, Juntae, Caesaris, Pantini, Constantini, Ronfeli, habent consensum; manifestum enim Operarum errorem puto quod in Junta legatur *contractum*. Illud mirum est,

est, Ronseum in libri margine addidisse: *Per laevorem, & contrarium, asperitatem intelligit, & quod illi est contrarium*; quando Constantinus haec adnotaverit: *Contrarium (lege Contrarium) exponit asperitatem vel scabritiem. Sed quis unquam ita usus parit? in manuscripto legitur contrarium. Itaque contrarium pro aspero & confragoso (quod laevigato opponitur) repone.* Hieronymus autem Rubicus in suis ad Celsum Annotationibus, cum haec sermo ipsa Constantini verba, Auctoris nomine dissimulato, retulisset, istiusmodi emendationem atque interpretationem satis sibi probabilem videri, negavit, haecque subiunxit: *Fortè autem quia quod contrarium est, explicato & ab id laevi opponitur, per contrarium poterit asperum intelligi. Videtur igitur maluisse contrarium, quam quidem vocem in Veneto etiam codice invenimus. Haec tamen eo dumtaxat protulimus, ut tu, mi Vulpi, intelligeres, Constantinum non veterum exemplarium auctoritate, sed conjectura ductum, ex contrarium illam qua de agitur, vocem eliciuisse, & hoc primum induxisse, contrarium.*

II. Lib. 1. c. 3. sect. 2. pag. 28. l. 15. Somnus plenus, & non multum nimis longus. *Celsi istius abbreviatio producat oportet, qui velit nobis persuadere, hoc genus constructionis Latinum esse. Quinque Editiones modo allatae ita habent: somnus & plenus, & non nimis longus.*

Idemque omnino habent aliae praeterea quinque Editiones quas supra memoravimus.

III. Ibidem sect. 7. pag. 31. l. 30. Humidant autem corpus labor &c. *Hic quoque in quinque Editionibus meis aliter legitur: Humidum autem corpus efficit labor &c. Miror autem, ex quo codice verbum hoc Humido exiit, & non modo in Celsum, sed & in Basil. Fabri Thesaurum irrepsit ad augendum Latini sermonem. Ego vel inter barbara, vel inter dubia referendum crediderim.*

In hoc etiam locum nostrae Editiones nihil discrepant a quinque illis quae in Animadversione indicantur.

IV. Lib. 3. c. 21. pag. 163. l. 34. Vtilis quotidianus, aut altero quoque die post cibum vomitus est. *Quinque Editiones mese habent: Alternò quoque die. Itaque Petrus Danielius in suum Lexicem ad Psum Delphini novam hanc vocis Alternus Constructionem induxit. Sed Latino ingenio satis apparet legendum altero, undecumque tandem Almeloebenius accepit.*

Ne hic quidem nostrae discrepant Editiones. Constantinus tamen, atque Ronseus in libri ora adscripserant, altera. Idque receptum est a Lindenio, cujus nimirum Editionem cum plerisque illis in locis, tum in iis certe omnibus qui hisce Animadversionibus XV. expenduntur, fideliter expressit Almeloebenius.

V. Eodem lib. 3. c. ult. sect. 2. pag. 180. l. 1. In lectulo leniter satis diu corpus perfricandum est; deinde retento spiritu in ipsa exercitatione potius superiores partes movendae. *In omnibus libris duo haec membra ita dividuntur, sed veror, ut satis recte: nam spiritus retentio non videtur locum habere in ea exercitatione, qua superiores partes moventur, cuiusmodi est pilae ludus, & similia, ut colligitur ex hoc eodem Celsi capite sect. 3. Pila, similibusque superiores partes dimovendae. & ex lib. 1. cap. 6. Opus est pila, similibusque superiores partes exercere. Igitur aliter dividendum puto, & ita legendum: In lectulo leniter satis diu corpus perfricandum est, deinde retento spiritu: in ipsa exercitatione potius superiores partes movendae. Id est, lenis frictio satis diu adhibenda est, deinde vehementer per spiritus retentionem, qua uti athletae consueverunt, cum fricantibus intercepto spiritu obdormitur, scribit Plutarchus de tuenda. Valet. Huius fricationis meminit etiam Caelius Aurelianus de tard. pass. l. 3. c. 1. In lenimento vero si passio tardaverit, erit adhibenda resumptio gestatione, vocis exercitio, deambulatione, unctione, fricatione corporis retento spiritu. Etiam verba In ipsa laborant mundi suspitio; nam in omnibus editionibus meis est Ab ipsa; quod genus constructionis aliquantulum varius est, sed tamen Latinum. Sic Cicero in Bruto c. 16. Graecus ab omni laude felicior. Idem ibid. c. 43. A Philosophia, a Jure Civili, ab Historia Instruatur. Avienus fab. 31. Ausus ab exiguo salicre dente bovem. Sensus igitur est: per exercitationem, seu in ipsa exercitatione curandum esse, ut superiores potius partes, quam inferiores agitentur. Porro autem superiores partes, quas pila exercetur, sunt cervix & brachia. Hinc Athletae dicitur. l. 1. c. 12. in hoc ludo maxime commendat ut astra tui perfricantur iunctione, id est, robur cervicis, quod acquiritur per multiplicem ejus flexionem.*

In verbis Celsi supra allatis ex sect. 3. huius capituli, in quo haecenus versati sumus, animadvertendum est verbum Dimoveo pro simplici moveo, agito, exercito: neque enim similia exempla facile occurrunt.

Porro libellus codex proposita verba sic dividit: *perfricandum est, deinde retento spiritu ab ipsa exercitatione &c.* Venetus autem sic: *perfricandum est; deinde retento spiritu ab ipsa exercitatione &c.* Illum Iuntae Editio repraesentat; hunc, Pantini. Sed quas Caesarius, Constantinus, ac Ronseus procurarunt, eae vero sic habent: *perfricandum est, deinde retento spiritu, ab ipsa exercitatione &c;* quod

quod nisi casu asque incuria factum est; dubium illi Viris fuisse, ostendit, ad perfectionem, anno ad exercitationem illa esset retentio spiritus referenda. Quamvis enim Caelius Aurelianus in libro etiam 4. *Chironem*, c. 7. *fricationem cum retentione spiritus* Imperet, Imo nos quoque Celsus, etiam in hoc ipso libro 3. c. 21. (pag. 162. lin. 14.) *superiores maxime partes sic*, ait, esse *perfricandas*, ut spiritum deger *ipse coadineat*, in proximo autem capite 22. (p. 172. l. 1.) *issum se*, *superfuso spiritu perfricare*, jubet; tamen & idem Caelius lib. 3. c. 2. non modo *unditionem ac defricationem*, sed *et motus imperat*, qui magis humeros valent exercere, *retentis*, & idem Caelius lib. 4. c. 2. sect. 3. (p. 190. l. 24.) *exerceri*, jubet, *retentis spiritu*, capite autem 4. (p. 201. l. 8.) *spiritum retento currere*. Quid ergo est? Mihi quidem totum hunc locum, & quae consequuntur, perpendenti, vel ipso (ut caetera praetermittam) aurium iudicio multo magis placet ita dividere, uti in Animadversione propositum est.

Voces autem illas, ab ipsa, non modo in Codicibus, ut ostensum est, verum etiam in mela omnibus Editionibus invenit. Ronfscus quidem in margine admonuit, esse obliterandas, secutus, opinor, Constantium, qui tamen id dumtaxat de praepositione ab monuisse videri potest. Sed, in ipsa, nemo; quod sciam; aut scripsit, aut scribendum esse, docuit ante Lindenium.

Caeterum quo rariora apud alios idoneos Scriptores exempla occurrunt verbi *dimovere* pro simpliciter, *agere*, *exercere* usurpati, eo crebriora apud Celsum videor invenisse. Nunc tria quae succurrunt, adscribam; tu ista perquiras. Lib. 1. c. 6. (pag. 37. lin. 20.) *neque ambulationis quamvis loci dimoveri*. Lib. 2. c. 14. (p. 90. l. 11.) *manus dimoverendas fuit*. L. 4. c. 7. (p. 212. l. 8.) *segrum lauro domum tantum dimovere*.

VI. Lib. 4. c. 16. pag. 226. l. 15. Quidquid assumptum est, inconfectum protinus reddunt. Animadversione digna est vox *Inconfectus*, quae elegantem hoc loco significationem habet; sed tamen non debuit in *Funcherianum Latinitatis Theatrum* cum ceteris referri; nam nec alibi occurrit, & hic Editiones vix magis consensu habent Imperfectum. Quae quidem lectio non admodum mihi probatur; attamen est hujusmodi, ut indubitata postulantibus negotium exhibere debeat.

Mese quoque omnes Editiones habent, *imperfectum*. Quod in Codicibus etiam vidi; non inconfectum.

VII. Lib. 7. c. 7. sect. 1. pag. 422. l. 2. Superiungit collyrio debet ex iis aliquo, quo lippientes oculi superiunguntur. Ad verbum Superungo in Theatro Funcheriano, & Fabri Thesauri assertus locus hic. Revera codices varii; & siquidem Scribonius Largus compos. 29. scripsit *superunctum*, non est temere huic verbo asserenda Romana Civitas. Tutius tamen adhibetur *superiungo*, quod hic habent meliores libri, quod repetitur a Celso l. 6. c. 6. sect. 1. quod usurpat etiam Largus compos. 27. Non est praeterendum, verbo hoc Celsi, quae duo membra complectuntur, in Theatro Funcheriano pariter ad Celsum, pariter ad Largum referri, ut verbum Superungo bina auctoritate nitatur. Sed vix credibile est, quam multa in lexicis excudendis peccentur ab Operis.

Editiones omnes mese & *superungo*, & *superiungo* exhibent in hoc uno loco. Sic enim proponunt: *superungi collyrio debet ex iis aliquo, quo lippientes oculi superiunguntur*. Iuncta tamen, quam utraque Manutiorum imitata est, sic habet, *super ungi* — *super inunguntur*. Codices quoque in altero forte loco inspecti, quem Animadversio quoque memorat (l. 6. c. 6. sect. 1.) in eo quidem congruunt quod ambo voces in unum jungunt; sed hoc tamen discrepant quod Foroliviensis habet, *superiungi*; Venetus, *superungi*. Pariter apud Largum, ut non modo Compos. 27. lego *superiunguntur*, sed etiam Compos. 26. *superiungere*; sic Compos. 29. in quatuor meis Editionibus, & his quidem Cratandri A. 1529; Manutiorum A. 1547; Stephani A. 1567; Rhodii A. 1655, constanter lego, *superunctum*.

VIII. Eod. lib. 7. c. 7. sect. 8. pag. 428. l. 1. Sub ipsis pilorum radicibus angulo immittenda est, ut ea tertiam partem palpebrae transvehat. Non puto, vocem hanc ultimam retineri posse, quamvis etiam in Fabri Thesaurum postrema editio recepta fuerit. In Gryphiana, & aliis quibusdam legitur transit, quod consensum est verbis paulo post sequentibus: Quidam ajunt, acui transi juxta pilos exteriorem partem palpebrae oportere. Acui autem, & quolibet instrumentum acui simile transferri dicitur, quousque perferat, tamen si sileat. Si quis pro transvehat pugnare velit, is ostendere debet, verbum hoc neuterum more usurpari posse. In eodem Fabri Thesauri habetur & Traveho, quod format Foronisi auctoritate tanquam certa ex lib. 2. R. R. c. 7. Flumen travehundum est. Verum in Editione Veneta princeps, & in Alina leg. Transciendum.

In Foroliviensi codice legimus, *transvehat*; in Veneto, *transferat*. Illius scripturam habet Editio.

Éditiones Juntae, Caesarii, Stephani; hujus ambae Manutorum. Pantinus tamen, Constantinus, Ronseus ediderunt, *transfusi*; hic etiam, in margine adscripsit, *transfus*.

IX. *Eod. lib. 7. c. 9. pag. 440. l. 8.* Quod est in levi mutilatione &c. *Per hunc unum Celsi* totum vox mutilatio inter Latinos obrepit, & in Juncheri Fabricii *Thezaurus* sine ulla controversia sedem posuit. At mihi dubia erit, donec certiori auctoritate firmetur. Hic enim quique Éditiones meae habent 2. Quod in levi mutatione &c.

Idem habent quinque aliae meae; quoniam Constantinus, neque Ronseus in libri ora scripserunt, mutilatione. Quam ego vocem in neutro codice inveni; sed in utroque, *mutatione*.

X. *Eod. lib. 7. c. 12. sect. 2. pag. 445. l. 14.* Ἀντιόχης autem a Graecis appellatur. Graeci dicunt Ἀντιόχης (vel Ἀντιόχεια, ut est apud Pollucem lib. 2. c. 4. sect. 201.) faucium tumores post hypoglossida utrinque prominentes, ab Ἀντιόχης, adversus sum, quod hic morbus rebus glutendis adversatur, vel ut docent Grammatici, Ἀντιὸν ὡς φαίνεται ὁρίαν ἀλλήλων κατὰ τὸ διὰ τὸν τὸ ἐν τῇ σπῆλαι, quod appareant invicem oppositae aperto ore. Basilii Fabri *Thezaurus* recepit hanc vocem inter Latinos, fortasse quod in Florentina Celsi Éditione 1478. Latinis literis scripta sit. Verum Typographus ille Graecis typis carebat, ideoque non hanc solum, sed omnes Graecas voces Latinis formis expressit. Affertur etiam in eo lexico lex 14. tit. 1. lib. 21. Digesti. Sed ibi quoque optimae Éditiones, imo omnes, quas ego vidi, habent Ἀντιόχης per Graecas literas.

Idem dicendum de voce Rhizagra, quae in superiore hujus capituli sectione Graece scribitur, sed in Fabri *Thezaurus* Latinum formam induit. Est autem ῥιζογῆρα foriceps ad evellendas dentium radices a ῥιζῆ radix, & ἄγῃα captura. Caelius Aurelianus denticulum appellat de tard. pass. cap. 4. prope finem. Quidam codices pro ῥιζογῆρα, habent ῥιζῆ.

Eodem, opinor, causa, quae Nicolaum in Ed. Florentina, coëgit Junta in Veneta A. 1524. edere, *anadyader*, idque non sine manifesto errore, & rican. Caelius, tamen, Pantinus, Constantinus, Ronseus cum primum illum vocem Graecis literis proposuissent, hanc Latinis scribere, *rhizan*, quoniam duo postremi in margine Graecis literis addiderunt, ῥιζογῆρα.

XI. *Eod. lib. 7. cap. 27. pag. 486. l. 6.* Idemque humor clystere intus adigeat. Hic & *Auctor* *Thezauri* linguae Latinae, & Petrus Dancius cum legisset adjicietur, quemadmodum sane habent quique Éditiones meae, retulere inter Latinas constructiones Adjicere intus: qui quidem modus indiget certiore auctoritate. Fortasse confirmari potest ex Colum. de Arbor. c. 24. Truncum findito, & in fissuram cuneum pineae totae adjecto. Verum cum eandem sententiam isdem pene verbis expressum rejicit Colum. l. 5. c. 10. mares, Adinos & Gryphianos Codices in hoc secundo loco habere adigito; quod placuit & Commeline. Atomen in Veneta princeps 1472. utrobique legitur adjecto.

In Juntae, Caesarii, & Pantini Éditionibus est, *adjicietur*. Idemque est in ea quam procuravit Ronseus, qui tamen in margine apposuit, *injicietur*. Hoc ante ipsum fecerat Constantinus, qui edidit, *adjiciatur*.

XII. *Lib. 8. c. 1. pag. 504. l. 24.* Verticillati scapularum ossi inseritur. Veneta princeps. & utraque Aldina habent: Verticillatis scapularum ossibus inseritur. Gryphiana, & Henrici Stephani Verticillatis, aliae Vertibulatis. Quam varietatem Idcirco significandam existimo, quia Verticillatus affertur tanquam vox certas fidei in *Lexico* ad Vsum Delph. & in Juncheriano Latinitatis Theatro. Hanc ego cum ferre non possem, nec tamen rationem ejus oblegandae satis idoneam invenirem, adjuvit opportune Jo. Baptista Mercurius, Vir cum in Anatomicis, tum in omnibus litterarum studiis praestantissimus, mihi quae omnem sollicitudinem exemit, morbo detecto, remediisque adhibito, de quo Vid. ejus II. in *Celsum* Epistolam.

XIII. *Eodem lib. 8. c. 3.* In capite hoc describitur Terebra illa, quae Abapista Terebella dicitur ab Interprete Galeni. Hinc deceptus *Auctor* Catepini Passeratiani, & eo duce Andreas Scabellius, vir ceteroque mirifice industrius, & de postrema *Thezauri* Fabri Éditione meritis optime, duas has vocat Abapistum, & Terebella inter Latinas receperunt. Neque autem affert Celsum lib. 3. c. 23. ubi hac de re profus nihil.

Ad hanc quidem XIII. Animadversionem non est quod addam. Sed ex superiore erat quod demerem, si alius haec misurus fuisset quam tibi, qui ut eodem es animo adversum me, ita quod Vir Doctissimus, Amicissimusque de me, benevolentia, opinor, deceptus, scripsit, non difficile approbabi. Equidem etsi talem esse me, valde cuperem, qualem vos creditis; neque tamen gratum est utque adeo a vobis amari, ut is vobis esse videar. Sed ad rem ipsam redeamus.

XIV. *Eodem lib. 8. c. 4. pag. 520. l. 3.* Collocandusque in loco intepido. Si ita legendum esset,

novam vocem Intepidus in Latinis numerare oporteres, & quidem numeratur in Thesuro Fabri 1717. A Gryphii, & Stephani Editio praepositionem in separas a tepido. Et sane non video, quomodo qui calvaries frigidus laboras, collocandus sis in loco non tepido, cum tepor frigidus omnibus, maxime vero iis, quae caput laedunt, saluberrimus sit. Qua de re legendus hic noster hoc eodem libro cap. 10. sect. 7. & Hippocrates aphor. 17. & 18. sect. 5. Non est igitur tanta vis inferenda simul Medicinæ, simul Latinae linguae, sed referendum cum Gryphio, collocandusque is loco in tepido; vel cum Stephano, collocandusque is in loco tepido.

Gryphio adde Caesarium, Pantinum, Ronseum, Pasvium, qui ad eundem modum ediderunt; Stephano autem Constantium. Non me fugit, in Iuntina, & Manutiorum utraque Editione legi, *intepido*. Sed non ratio modo, atque experientia, verum etiam Codices ambo adversantur. Nam Forolivienfis habet, *is loco in tepido*; Venetus autem, *locus is in tepido*.

XV. Eod. lib. 8. c. 7. pag. 526. l. 2. Intra quod quaeque ossa conservent. Verbum Conserveo quod aequo Latinum est, & usurpatur a Palladio de re rust. lib. 1. tit. 35. apud Celsum tamen non ita bene habuit, ut oppugnantibus careat. Hic enim quinque Editiones meae habent conferuntur. Rufus rejicitur eodem libro c. 10. sect. 1. Quo os quodque conservet. Et sect. 7. Inter se ossa conservere. Sed hoc secundo loco alii legunt cohaerere, alii coalescere, ut iste quoque Ameloveus monet; in priora autem reliquis Editiones meae habent conservet, non sine aliquo ceterorum verborum varietate. Ego quidem male conservet, idque omnino retines; sed tamen locus non vacat turbis. Basil. Faber in suo Thesuro cum pugnisset verbum Conserveo tanquam certum, verbis item certis confirmare conatus est ex eodem cap. duobus Conferent ossa mota aut soluta: quae quidem ipsissima in Celsi non sunt; atque apparet ex illis constare esse, si quando vero ossa non conferbuerunt, quia saepe soluta, saepe mota sunt. Verum praeteritum conferbul, & similia non magnum tribuunt auctoritatem ceteris temporibus eorum verborum, ex quibus oriuntur, cum fere sola in usu sint, ut *inchoativis inferantur*, cuiusmodi est Conserveo, & alia id generis.

Cum quatuor Celsi loca in Animadversione proponantur; accipe quemadmodum pleraque in Codicebus, omnia autem in meis Editionibus deprehenderim. In primo uterque Codex pro *conferuntur* habet *conferuntur*; Editiones meae omnes *conferuntur*, nisi quod Constantinus in libri ora haec apponit: *conferuntur*, *conferuntur* l. 2. c. 10. ubi legendum l. 8. Alter autem locus in Codicebus ita scriptus est: quod quaeque os *conferet*. In Iuntina, & ambabus Manutiorum Editionibus ad eundem proponitur modum. Nec caeterae discrepant, nisi quod ante quaeque habent *os*, & Constantinus haec in margine adnotat: *quae os quoque conferet*; ubi legendum est, *conferet* (ut & cap. 10. Si ossa non conferbuerint) pro quo dixi c. 7. *ossa conferuntur*, i. quasi ferrumine claviatula coalescunt. Porro tertius locus, quem in Codicebus inspicere oblitus sum, ab Iunta quidem, a Manutia semel atque iterum, ab Stephano ipso sic editus est, ut habeat, *conferere*; Caesarius autem, ac Pantinus scripserant, *cohaerere*, quod a Ronseo quoque, & Constantino factum est. Sed cum Caesarius ad oram adjecerit, *coalescere*, Ronseus etiam, *conferere*; Constantinus (id quod maxime est animadvertendum) sic adiecit: *conferere*, *Cod*; significans nimirum, se id in Codice alioque comperisse. Locus denique ultimus non modo in cunctis Editionibus meis habet, *conferbuerunt*, verum etiam in Codice Forolivienfi; nam in Veneto scriptum est, *conferere*, in margine autem sic omnino aliter, *conferbuerunt*. Quem quidem ad locum nomen posset addere *spongias* illius, ut Plinius ait, *aquarum dulcium*, quae *Conferum* appellabant Latini, propterea quia fractis ossibus conferuntur inde utilissimum experiebantur, ut idem Plinius conscripsit lib. 27. c. 8. nisi quae de verbo *Conferere* in Animadversione admonita sunt, utriusque vocis originem dubiam redderent.

Habes fidelitatis meae specimen, quale id cunq̃ue est, in hisce levibus, & ex tempore fuis Additiamentis. Sed in XV. Animadversionibus specimen habes summae peritiae, atque solertiae qua multo plures ejusdemmodi Animadversiones ad singulos fere Latinos Scriptores Viri Cl. confecti. Quo instituto ut nihil utilius est ad barbaras a Latinis vocibus, dubias a certis distinguendas; ita ipsum hortari, orare, flagitare par est, ut Animadversiones illae universas quamprimum edat: quod etsi cum modestiam ejus, & occupationes plurimas specto, haud ita facile existimo; atamen cum vicissim incredibile juvenadi studium attendo quo incensus & praeclearas omnes Artes, & Latinam linguam, quae illae ferme continentur, si quis alius, hac acute exornavit, tum vero facillimum puto. Vale.

Pasvii Frid. Nonas Decembre.

M D C C X X I

J. O. BAPTISTAE MORGAGNI

IN PATAV. GYMNASIO PRIMARII ANAT. PROFESSOR. QVIN.
QVE ALIAE, QVAE NVNC PRIMVM EDVNTVR,

I N

A. C O R N. C E L S V M

E P I S T O L A E A D

J. O. BAPTISTAM VVLPIVM

EMERITVM IN EOD. GYMNASIO ANATOMES PROFESSOR.

E P I S T O L A Q V A R T A.

J. O. BAPT. MORGAGNVS JO. BAPT. VVLPIO S. P. D.

Q uod Horatius (a) patrono suo;

*Spectatum satis, & donatum jam rude, quaeris,
Macerens, iterum antiquo me includere iude.
Non eadem est aetas, non mens;*

Idem si Amico dicerem tibi, undetrigesimo post anno iterum a me flagranti, ut super Cornello Celfo, & Sereno Samonico aliquid scribam; ignoscere, mi Vulpi, huic aetati, hisque occupationibus deberes meis. Nam quae olim fudi, si forte laudata sunt, ut sis, ab laudatissimis Viris, si alibi recusa, si aliis addita illorum Auctorum editionibus; nempe gratia habenda est eorum qui fecerunt, humanitati; mihi autem satis esse oportet, in alienis magna ex parte studiis periculo facto, rem quandam non prorsus infelicititer cessisse. Haec igitur quae commemorasti, me tardant; non movent. Illud movet potius quod adjecisti, si scribere nolim adfiscendae laudis causa; et causa scribam injustae cuiusdam & tuae, & meae reprehensionis depellendae. Estiissem enim quosdam eruditissimos quidem illos, sed in re una speritissima clarissimaque adeo caligantes Viros, ut reos nos faciant alienae culpaе, & quaecunque in Celfo, & Samonico edendis, Aimeloveenius, & Constantinus peccarunt, aut peccasse illis videntur, eorum omnium rationem a nobis repetant; quasi vero aut tu in libri fronte quorum editionem repraesentares, fuisse, sed cura, & studio tuo de integro concinnatam promississes, aut ego hoc forte pollicitus essem, vel potius recepissem. Equidem, quod ad Celsum attinet; nam de Samonico necdum vidi; memini ipse, magna, ut in re minime expectanda, admiratione obtusefactum, duobus & viginti ab hinc annis in Exercitatione quadam Schulzii (b) haec legere: *adscribam singula loca, ut se in Celsi editionibus recentissimis, cura Aimeloveenii, Wedelii, & Morgagni in lucem publicam datis ea offerunt.* Narrabo tibi; fonnare primum mihi videbar, minime intelligens, qui posset a Viro docto id mihi tribui, quod omnes scirent non esse meum. Mox autem cum ita tribui, animadvertentem, ut prolatis ex superioribus editionibus iisdem locis, non obscure mihi quoque dica scriberetur, quae Lindenio scribitur, cujus editionem secutus est Aimeloveenius; enimvero censui, rem tacite non esse ferendam,

(a) L. 1. Epist. 1. (b) De Quid. Conferentib. 6. 1.

dam, praesertim cum his de locis quid mihi esset visum, nusquam aperuissem; imo III. in Celsi Epistola (e) ante Schulzium, id reticentem, ostendissem. quemadmodum in prioribus editionibus, atque adeo in manu scriptis codicibus illi loci laxerentur, aliumque Plinii de Conserva, quem locum Schulzium (d) produxit postea, indicare non omissem. Veruntamen cum haec ante omnium oculos proflarent, nec fugere quenquam posset, quid tu in Epistola ad Lectorem tuam, quid ipse in I. ad te mea scripsissemus; multo magis Schulzio, quam mihi, cogitandum esse, inrelligi, quid in sua illa Exercitatione posuisset, scisque mihi esse duxi oblata forte occasione (f) amico hominem commonesce. Nunc vero quando tu sis, non defuisse post illum qui rationem Patavinae editionis a me posuisset, jamque a Celfo ad Samonicum quoque, non dissimilem, nostram accusationem esse traditam; faciam vel tua causa, vel mea quod facile alioquin non eram facturus, & de utroque Auctore ita scribam, ut nemo in posterum dissimulare jam queat, scire suum, quid in nobis possit, & quid non possit jure improbari.

Atque ut a Celfo Initium ducam; nescio quo adverso Rel Medicae, & bonis litteris fato acciderit, ut cum tot homines doctissimi, & diligentissimi suos in eum labores contulerint; nemo unus adhuc extiterit a quo ejus editionem numeris omnibus absolutam haberemus. Quid Scaliger, Walsaeus, Mentelius, Holstius, Vorflius, Daquetus aggressi essent, minime ignoro, qui singulos, ubi de promissis Celsi editionibus in Prolegomenis verba sunt, ibi iterum commemorandos curassent; neque te fugit, quid in suis, ibidem reculis, Praefationibus tum Lindenius, tum Almeloveenius se praetera habere, significaverint, quod Celfo alii posset, sive observationum, sive variantium locutionum, sive Lexici praesertim, adeo ab omnibus desiderati. His verustiores Patavium accense, qui, ut pauca edidit capita, sic totum Celsum eadem ratione explicatum, locisque plurimis emendatum ab se editum Iri, spem fecerat (g), non fecus ac Lommius (h) antea, cum librum Celsi primum Commentariis ornasset. Sed, ut Nicolaum Blancardum (i), elique surreptas adnotationes omittam; Rhodium prae caeteris addito, & Thomam Bartholinum, quos non sine magno dolore propterea nominamus, quod incendio absumptorum utriusque laborum venit in mentem: qui cujusmodi fuerint, ea facis indicant quae hic in Dissertatione de *Bibliothecae Incendio*, illi autem in Praefatione antequam ad Scribonium, & vel magis quae in calce ejus libri sive in Lexico Scriboniano, quod similis in Celsum desiderium refricat, ad plurimas voces adnotavit, sive in Catalogo commemoravit restitutorum Auctorum (j), unde emendationes Celsi plures colligere is poterit qui iacturam illam tantam nobis reparandam suscipiat. Suseperant autem duo nostra aetate egregii Viri, Jo. Henr. Schulzium, cui, ut ut meritis est de me, doctrinae, & eruditio- nis laudem libens tribuo non vulgarem, & ante illum Jo. Jacobus Bojerius, qui edito in eam rem Schediasmate sex potissimum, in ejusmodi editione summo opere optanda, capita, in quibus sibi esset elaborandum, proposuit. Sed utroque e vivis erepto, quis illis in pulcherrimi, & utilissimi, sed ejusdem diuturni, & difficillimi, operis procuracione succederet, adhuc ignoramus.

Quae cum ita sint; quam interea Celsi editione uti poterunt studiosi adolescentes? Num veterum illarum aliqua, ubi semibarbara ipsa litterarum forma, & vocum compendia creant legentibus difficultatem, creberrimi autem sive librorum, sive typographicarum operarum errores tercia propemodum quaque linea obtruserint ea quae aut intelligi nequeant, aut, si intelligantur, nihil quod ad rem faciat, significant? At enim in istis ipsis erroribus vestigia nonnumquam restant unde vera coniciatur scriptura. Fateor: sed a sagacibus, & doctis, & ea in re exercitatis viris; non ab adolescentibus, de quibus est a nobis sermo institutus. His enim si loci occurrant in quibus, exempli causa; ne ab his quos Schulzium protulit, omnino recedamus; habent priores editiones *et conservet, aut esse conservabuntur* esse legendum. Apparet igitur, fore ipsis longe utiliores editiones illas quae nitide ac perspicue exhibent verba, ut sunt ab hominibus eruditissimis restituta. Qui certe quo diutius, quo plures, quo majoribus subsidis instructi in id operam contulerint suam; eo credibilis est, propius ad verum accessisse. Atqui Lindenius praecautum tot Viris doctissimi qui longo annorum spatio, alii edendo, alii illustrando, alii emendando, omnes aliquid praestiterant unde Celsi libri meliores fierent, ultimus succcessit, eorumque omnium usus laboribus, ad

(e) N. XX. (f) §. 22. (g) *Epist. Anat.* 9. n. 10. (h) *Præf. in Celsum*, ad ea capita.
(i) *El.* (j) *Vid. Fabric. Bibl. Lat. Supplem.* P. 1. l. 2. c. 4. (k) *ad verum G. Celsi.*

ad hos strenus adiunxit suos. Quae igitur esse causa poterat, cur tu aliam adolescentibus nostris, quam Almeloveenii, editionem dares, qui Lindenianam non modo, ut diximus, secutus est; sed & alia insuper adiecit? Certo idem quod tibi, Germanis quoque consilium fuit, qui semel, atque iterum, praesente Viro Cel. Georgio Wolfrango Weselio, Idemque Batavis, qui non solum aetas, sed, ut audio, etiam postea quam tu fecisti, Almeloveenii exemplar, ut Helvetii quoque, recuderunt.

At Lindenius nimis audax in Celsi refingendo, conjecturas in textum temere intulit, sava & bellicosissima saepe vetri scriptura eliminata: sic enim Schulzius (k) temerarias, ut loquitur, Lindenii mutationes exagitat. De quo tandem homine haec scribuntur? Nempe de illo qui; ut nunc mittam dicere, quae doctrina, diligentia, auctoritate fuerit; certe quot, & quibus in Celsi emendando sive calamo exaratorum, sive typis descriptorum codicum adjuventis usus sit, diserte, & sigillatim exposuit, in quibus nec quae Valacius paraverat, nec Scaliger ipsius emendationes, adnotationesque desuere. Quid igitur? si codices illi vetustiores eam quam reposuit, scripturam habuere; num temere conjecturas intrusisse propterea censendus est, quod in sex editionibus quae Schulzius consuluit, aliter legatur? At enim quae Constantinus in margine suae editionis adnotaverat sive scriptis codicibus, sive conjectura doctus, sive declarandi auctoris causa, in textum recepta sunt. Num omnia? an ea quae codices alii confirmabant? Quod cum dico, non id volo, nunquam Lindenium nimis suis, aut doctorum hominum conjecturis indulsisse: sed hoc volo, nisi codices quibus ille est usus, antea inspicimus; Idem ab eo factum esse in omnibus in quibus nobis forte videatur, locis pronuntiari non oportere. Interes autem credere aequum est ipsatissimo Viro profuturum, se quaedam, sed admodum pauca, idque cum res aperte postularet, ex ingenio tenuavisse: in castris, ubi sui sibi libri & ingeniosae summorum virorum conjecturae non praesententur (vide, quae), ut conjecturas cum libris coniungit) nihil mutasse: glissmata effudisse plura; nullum tamen praeter unum, usum esse de medio tollere; quia nullum huc praesentem habebat librum. Quod si dum Celsum pluraque bis mille locis; sic enim ad Patinum scripsit; corrigeret, in multis; aut, siquis malit, etiam in plurimis libri ipsum, & conjecturae sefellissent; non erat tamen de auidia & temeritate libere adeo accusandus. Sed quos locos egregie restituerat; bene multos autem, ut alias ad te scripsi, restituit; illi erant grato animo accipiendi: in quibus autem humani aliquid passus videretur; hos vero satis erat sine contumelia indicare. Quod & nos alias fecimus ad te scribentes, & nunc faciemus, & ab aliis fieri cupimus; ut studiosi iuvenes Interes faciant, ubi minus tum Lindenii, tum Almeloveenii editionibus fidendum sit, donec, collata multorum opera, illa tandem existat absolutissima, quam omnes optamus, & quam hisce libenti animo praefecerimus.

Vnum est utique in Lindenio minus probandum, quod fortasse ne ipse quidem erat facturus, nisi parva coegisset, quam omnino voluit, libri forma. Scilicet aut nihil in Celsi consilio mutandum erat, sed quid; & quomodo mutandum crederet, in ora dumtaxat libri adnotandum: aut saltem, si mutare vellet, in eadem ora, quid antea legeretur, significandum. Quorum tu rationum longe meliorem, id est, primam, in Patavina editione, flagitantibus nobis, secutus es, etiam forte in nostris Epistolis nonnulla quae tibi pro tua erga nos benevolentiam non indigna viderentur quae in textum acciperes. Quod tuum, meumque aedum factum, & quicquid praeterea in ea editione a te praestitum Lectoribus indicasti, & quae ego in eas Epistolas conieci, si cui improbandum existimetur; non dubito autem, quin multa in meis deprehendi possint iure improbandi; aequo animo feremus: nostra enim sunt illa; non editio, quae sive bona, sive mala est, Almeloveenii certe est.

Nunc quando aequis, & inquis satis esse factum, poto; ut non horum tantummodo causa, sed tua in primis haec Litteras aggressum esse scribere, intelligas; meam I. ad te Epistolam in manus sumam, ejusque conservato ordine; primum quidem de Celsi ipso nonnulla, deinde vero de his ejus libris multo plura adjiciam, quae & tibi satis esse nunc possint, & evidenter ostendere, num is sim qui in Lindenii, aut Almeloveenii verba juraverim, an la potius qui antiquos codices seu calamo, seu formis descriptos observem, ubi cum ratione consentiant.

Aurelius, an Aulus Cornelii nostri praenomen fuerit; si veterem, neque ejus temporibus ita ut postea, facile neglectam, attendas Romanorum consuetudinem, duarum gentium nomina in uno

homine haud conjungendum, neque ex nomine praenomen facientium; haud difficile videbitur dijudicare. At si libros fere omnes sive excusos, sive scriptos inspicias; haerebis, cum *Aurelium* magno consensu habere videris. Nam quod Daniel Clericus (1) affirmat, inveniri in omnibus manu scriptis hunc titulum, *A. Cornelii Celsi*, & unam dumtaxat esse editionem, eamque Aldi „Manutii, quae muret *Aurelium* in *Aulium*“ haec nescio quomodo Viro aliquando diligentissimo exciderint, Rhodius ubi praefertim laudanti in Scribon. Larg. Compos. XCIV. & in Celsi Vita. Etsi enim in hac, aliud spectans, Rhodius esse veterum codicum communem hanc inscriptionem, ait, *A. Cornelii Celsi*, non secus ac modo vel magis in compendium illam contrahens, esse, dixerat, in vulgatis Lugdunensibus omnibus *A. C. C.*, et certe ad Compositionem illam Scribonii differre haec scripsit: Celsi libri haecque *Aurelii* nomen ubique praefertur: quod initio unica littera *A. Praenominis nota signasum, diversa ratione exprimi potuit. Inde quidam ad P. C. Coralli Moroni editionem *Aulium Celsi* praefixis Auli appellationem. — Quis vero ille fuerit, quare id factum auctoritate, incertum est. *Aulium* Manutium characteris indicio putat multisque noster Leo *Alsius*: cui pariter sic emendandum, ut Josepho quoque Scaligero, visum esset. Itaque intellegis, quod Celsi librarii primum scripsissent *A.* ex hac littera posteriores fecisse *Aurelii*: nec Manutii editionem a typis, sed ab Aldi manu in illo Moroni exemplo habuisse *Auli*. Hieronymus tamen Rubens, qui suas in Celsum Adnotationes absolvit anno 1607., hoc earum initium fecit: *Petus codex Patavinus manuscriptus inscriptionem libri sexti sic habet. Auli Cornelii Celsi libri sextus, idemque Medicinæ primus. Quod Auli praenomen, eo magis in Cornelii Celsi placet, quod Aurelii Romanæ familiae nomen fuit, Aulus autem Cornelias praenomen: quod sicut ex Livio in illustribus quibusdam Cornelis ostendit, sic ex Fastis productio L. Cornelio Celsi Consule, ne Celsi quidem cognomen in gente Cornelii fuisse institutum, demonstrat. Vides igitur, quot, & quales auctores habeas, si Auli forte praenomen praeferas. Nam quod nonnulli, praefunte Viro caeteroquin eruditissimo, legendum putant apud Cassiodorum (m), non *Celsi Aurelii de medicina*, sed *Celsi Aurelii*; te ibi, credo, cum aliis potius, & nominatim cum Daniele Clerico (n), *Celsi Aurelii* esse lecturum.**

Etsi vero ex Romania gentibus familiae plures ab Urbe in Colonias migrarunt; ego tamen nihil prohibere, imo plerumque convenire, video, ut Celsum nostrum Romae potius, quam alibi, & natum esse, & vixisse, opiner. Sic autem loquor propterea quia si alterutrum petas ut ipsius, aut aliorum idoneo testimonio confirmem; non facile possim. At Romanum, id est, non externum fuisse, non Plinii solum aliis indicata auctoritate, aut geminata M. Fabii (o) testificatione, sed & Celsi ipsius compluribus locis ostendam, ut ubi (p) *nestri*, inquit, *anginam* vocant: *apud Graecos nomen, prout species est*, aut ubi (q), *nestri* *scutula aperta*; *απειλάς* *Graeci nominant*. Idemque confirmant quae initio posuit cap. 1. l. 6. atque; ut alios alibi omittam; tres loci uno in capite pariter 18. lib. 7.

Non eodem autem saeculo scripsisse quo vivebat Asclepiades (floruit hic aetate Magni Pompeii (r), & suprema in senecta obijt (s)) illa indicant ex cap. 12. lib. 2.: quod ab Asclepiade quoque sic vituperatum, ut tamen servatum sit, videt plerumque saeculo nostro praeteriri. Scripsisse tamen, ut tardissime, ante Claudii imperium, ex lia intelliges quae alias (*) de Julio Graecino stigmatum, qui Celsum transcripserat, a Cajo autem Caesare interfectus est. Quot autem scripserit ante Claudium annis, conicere poterunt qui forte sciunt, quo anno Galilio pater, sive is ad quem ab L. Seneca fratre liber missus est de *Vita Beata*, sive alius fuerit, sua de eloquentia praeccepta emisit; priorem enim patre Gallione sua Celsum edidisse, auctor est M. Fabius (t), aut certe quo anno Medici nobiles Cassius, & Themison, aut quo non mediocres Chirurghi Tryphon pater, & Evaelisus, & Meges, quos omnes Celsus (u) *nuper* extitisse aiebat, e vita migraverint. Quod vero Paavius (x), alique, & in his aliqui etiam qui aetate nostra scripserunt, Celsum Neronis quoque temporibus vixisse, non dubitant; ut potius, concedam; non tamen, nisi antiquorum auctoritate probatum videam, pro certo affirmabo. Sed quod *maior*. ut est apud Rhodium (y), *eruditum pars usque ad Traiani tempora vitam produxisse*, censeat; veniam mihi dabunt Vi-

(1) *Hist. de la Medet. P. 2. l. 4. § 2. c. 4.* (m) *Divin. Lect. c. 17.* (n) *L. cit. S. 1. c. 1.*
 (o) *Instit. Orat. l. 3. c. 1. & l. 10. c. 1.* (p) *L. 4. c. 4. p. 126, 6.* (q) *L. 1. c. 1. p. 501, 24.*
 (r) *Vid. Plin. Nat. Hist. l. 26. c. 3.* (s) *Hist. l. 7. c. 37.* (t) *Epist. 2. p. 9, 6.* (u) *Cit. c. 1. l. 1.*
 (v) *Præf. p. 15, 21. & p. 4, 2. & l. 1. c. 4. p. 112, 16. & l. 7. Præf. p. 446, 7.*
 (w) *Ante cit. Comment. Institut.* (y) *In Celsi Vita.*

Viri caeteroquin eruditissimi, qui non plurimis ab hinc annis id sine ulla dubitatione acceperunt, si dixerō, M. Fabium (z), qui Domitiano imperante, ut ipsi eregie norunt, scribebar, ne inter actus quidem suae Auctores, nedum inter viuentes, quorum se *parcere*, ait, *neminibus*, Celsum posuisse, ut vereretur, ne plus aequo dederim, cum Celsum potuisse in vivis esse Neronis temporibus, paulo ante non negavi.

Medicusne fuerit, an non fuerit, adhuc apud aliquos dubium esse; video. Qui, si hoc volunt, non ita exercebunt medicinam, ut qui mercedis causa solent, sed tamen ut in gravioribus casibus ab amicis, & a pauperibus se pateretur adiri, & consuli; Rubenum (a) focum, & Lindenum (b) facientes habebunt, atque adeo, velut ego animadverto, Celsum ipsum. Qui si quosdam secutus, huc illic curare consuevit, non facile pronunciasset (c), ab *uno medico* multum non posse curari, cumque, si *artifex* est, *idoneum* esse, qui non multum ab aegro recedit. Sed qui quiescit serviant, quodam *is* major ex populo est, libenter amplexi ea praecipit, quae sedulitatem non exigunt. Haec si ponant; vix aliquid invenient cur Medicum fuisse, non credant. Quod enim tox alia, & tam varii argumenti ediderit; non inde conficitur, *universae naturae*, ut ipsum Columella (d) vocabat, *prudenter Virum* Medicinam praeter ceteris non adamasse; de qua profecto accurate adeo scripsit, ut cum caetera ejus opera aetate non tulerint; hoc unum sagax posteritas conservavit. Quin ex illa multiplici, varique descriptione visum Rubeo (e) est, responsum esse petendam adversus grave alterum eorum argumentum qui Medicum fuisse, inficiantur, permoti videlicet Plinius (f) auctoritate, qui in Auctoribus non externis etsi Medicos seorsum non ponit; tamen cum Medici nomen adjungat pluribus, Cornelio Celsi nunquam adjungit. Scilicet ideo non adjunxisse, Rubeus credidit, quia non de Medicina tantum Celsus scripsisset. Quod ut non contemno, sic illud potissimum addendum censeo, fortassis non tam Plinium spectasse quod quisque scripsisset, quam quod, & quatenus exercuisset. Sic igitur cum (g) Opilum, exempli causa, & Granum, & Caecilium *Medicus* dixit, Celsum autem, lisdem locis nominatum, non magis dixit, quam Catonem Censorium; non ideo fecerit quod hi rogati de medicina non responderent, sed quod eam non, ut illi, vulgo exercerent qui propterea apud omnes Medici erant appellationem consecuti. Sed neque hanc Plinius unquam addit iis quos saepe adeo simul nominat (h), Sextio Nigro, & Julio Basso, quos tamen Auctores inter afflicta Aesclepiadis memorat Daniel Clericus (i), qui nihil, quantum memini, habet de aliis illis tribus Medicis Scriptoribus Opilio, Gratio, & Caecilio. Quod si Plinius fecit, quia Niger, & Bassus non magis quam Celsus, essent in medendo occupati; rationem veram invenimus, cur Celsum non appellaverit Medicum; sive casu & incuria quodam fecit; non est igitur, cur ex simili ejus silentio Celsum non fuisse Medicum, inferatur.

Quamquam silentium Plinii obtare non potest, cum Celsus quis ipse fuerit, per se loquatur. Dii est cum gravissimi Viri, & in his Rubens (k), animadverterunt, inter discrepantes illustrum Medicorum sententias suam, nisi Medicum, non potuisse interponere, qui non doctrina modo, sed usu & observatione excelleret. In eamque rem quosdam Celsi locos produxit Rubens, quorum aliquo usus est etiam Casaubonus in Scholiis quae alias laudavimus. Tunc quoque alios addidimus: quorum primum quoniam occupaverat Clericus (l), cujus Historia non erat in manibus, cum scribereus; idcirco pro uno apponemus plures (m). *Atque istud* (de vomitu loquendo) *luxuriae causa fieri non oportere, consilio*; interdum valetudinis causa recte fieri, *experimentis erit.* *Communes tamen, ne quis, qui valere & senescere velit, huc quotidianum habeat* (n). *Neque hyemae, quodam dicere, omne auxilium necessarium esse intersemitis morbis, non cum jam per se finiantur.* *Quid non ita se habet.* *Pueri enim &c.* Sic etiam in aliis controversiis, ubi dissidentibus caeterorum consuetudines proposuerat, haec subiecit (o): *Ego tum hoc puto tentandum, cum parum citius, simul & post febrem datus, prodest* (p). *Tutus tamen est &c.* (q) *Quid igitur est?* *Multa in praecipiti periculo fuit, alias omittenda* (r). *Sed id suppressere sanquam potest; ulcera ista sanare non potest.* *Milius huic rei licium est.* (s). *Ego experimentis quemque in se credere debere existimo.*

(z) *Loc. cit.* (a) *Loc. indic.* (b) *Epist. ad Patin.* (c) *L. 3. c. 4. p. 120, 21.* (d) *De Re Rust. lib. 2. cap. 2.* (e) *Loc. cit.* (f) *lib. cit. l. 1.* (g) *Ibid. ad l. 25. & 29.* (h) *Ibid. ad l. 20. & 21.* (i) *lib. cit. P. 2. l. 1. c. 11.* (k) *Loc. cit.* (l) *P. 2. l. 4. S. 2. c. 4.* (m) *Loc. cit. p. 10, 9.* (n) *L. 2. c. 14. p. 89, 6.* (o) *L. 1. c. 11. p. 100, 23.* (p) *Ibid. c. 14. p. 104, 4.* (q) *Ibid. c. 14. p. 110, 12.* (r) *L. 4. c. 4. p. 200, 10.* (s) *Ibid. c. 10. p. 210, 12.*

firmo, collido petius, an frigida natus (1). Sed nihil melius est, quam *Se*. Quis sanus haec, atque alia istiusmodi pronuntiaret, quem lectui scirent uia & observatione non pollere? Certe Medici quoque haec sunt (u): Alvi lubricos laterum lateres, qui peiores sunt; interdum teretes videntur (x). Et plerique quidem eorum, quibus, ut loqui possint, linguae frantum licitum est, ubi confutarent, loquuntur. Ego autem reperi, qui, succisa lingua, cum abunde super dente eam promoveret, non tamen loquendi facilitatem consecutus est (y). Si cuius integra est, & ut lacum esse, ex dolore colligimus, & (z) maiore cura in calvaria pesterebranda agendum est, — ut quidam desuper se perstruunt, sentiamus. Quis enim sentimus, & colligimus, & alia ejusdemmodi, nisi Medicus, diceret? aut quis alius ad linguam satis succisa esset, ex facili, sed certo, indicio cognovisset? aut latos interdum videre consuevit verius, quos non pauci Medici, etiam valde exercitati, nunquam viderunt?

Haec, atque alia de eodem genere (ut rerum aptissimum ordinem (a), & sibi ubique contentaneum scriptorem omitam) non lili, opinor, attenderunt qui nihil esse hos Celsi libros existimant, nisi praecepta ex Graecis Medicis collecta, & ab ipso, ut loquuntur, confarcinata, decepti fortasse una vocula, qua nonnunquam usus est, ut cum propositurus non omnes, quae possent, Compositiones (b), contentus his ero, inquit, quas accepi velut nobilissimas, & alibi (c), ubi de obsecrationum partium viliis scripturus, ut omnis, quae saluaria accepi, comprehendem; quasi vero accipere nunquam id quod capere, id est etiam eligere, significare possit, aut qui suum inter varias aliorum sententias interponere iudicium solet, nihil quidquam ab aliis debere accipere! Quanto aliter egregii medendi Magistri de Celsio judicant! quorum plures in eius Vltima nominavit Rhodius, Iotio ducto a Minadoo, qui Celsum, dubita opera, ab aliis praetermissa praeferre ac illustrare voluisse, censuit. Ad illos omnes, alicuius addit, in his Praeulium (d), qui praestantem Medicum fuisse, Automicum, & Chirurgum, huius ejus libros testari abunde, confirmat; Hildanum (e) autem in primis, qui ex ipsis Celsi accuratis, & perspicuis descriptionibus satis apparere, non dubitat, vel eam quae manus auxiliatur, medicinam exercuisse; fieri enim non posse, ut tam difficultas ad describendum non ante perfecit qui sic descriperit. Mihi vero etiam Celsum Chirurgum operibus attente interfuisse, & credibiliter videntur, & satis sit; ex isto tamen Hildani iudicio mirari subit quendam aliorum de his Celsi libris opinionem, ab ea quidem quam modo reject, longe diversam, sed non minus a veri similitudine abhorrentem. Cum enim ex his quae supra indicata sunt, plane perspexisset, non exscriptoris, sed Medici eximii haec esse volumina; eo animum induxerunt ut dicerent, Graeci ab aliquo conscripti, Latine a Celsio fuisse reddita, minime animadvertentes, res difficillimas explicita non nisi ab egregio doctrinae ejusdem magistro, tam proprie ubique, tamque dilucide ex una in aiteram linguam potuisse converteri: ut quam scientiam tribuere Celsio nollet, nihilominus in ipso agnoscere cogant. Quoniam tantus ille Medicus quem comministri maluit auctorem, quoniam modo uni Celsio notus, ceteris incognitus esse potuisset eo tempore? neque enim priscus aliquis, tot Medicorum qui modo vixerant, instituta, sententiasque nominatim commemorasset. Quod pariter adversus illos dictum puta qui ab Latino quopiam Medico scriptum Opus sibi Celsum subjecisse, vel magis illiberaliter existimarent: quam fraudem stylos insuper coarguisset dissimilis ejus quo antea editos scripserat libros, ut puta de Ro Rustica, quorum quidem fragmenta eundem utrobique ostendunt scriptorem. Denique istas omnes quae attingimus, opiniones una funditus convellit animadversio, non potuisse videlicet in hominem sanum cadere, ut se eorum, quae facile constare possent non sua esse, auctorem inscriberet, non Medicus praestitum in Ro Medici; de qua continuo ab doctis, indoctisque, ut sit, interrogatus, suam simul inscitiam, simul impudentiam retereget.

Celsum professione fuisse Scripturam, idque dixisse Quintilianum, Praeulius (f) credit. Sed Quintilianus eo loco (g) quem Praeulius indicat, cum paucissimos illos memoraret qui Latinis litteris eloquenter traclaverant Philoophiam, ibi quidem scripsisse, ait, non parum multa Cornelium Celsum, Scripturicus secutus, non sine cultu ac nitore. Vbi autem quae de Rhetorica ediderat Celsus, attingit, aut ubi hunc, dicit (h), rei quoque militaris, & rusticae etiam, & medicinae praecepta reliquisse; hic vo-

10.

(1) L. 6. c. 4. p. 365, 14. Et L. 7. c. 7. p. 437, 22. (u) L. 4. c. 17. p. 227, 27. (x) L. 7. c. 11. p. 442, 17. (y) L. 3. c. 3. p. 323, 22. (z) Ibid. c. 3. p. 323, 21. (a) Vld. Lemmii Praef. in Cels. (b) L. 5. c. 17. p. 245, 27. (c) L. 6. c. 15. p. 393, 7. (d) Loc. cit. (e) Fr. vlt. ad Lucilianum. (f) Loc. cit. (g) Inst. Orat. l. 10. c. 10. (h) Ibid. l. 12. c. 12.

ro nec quos secutus sit, indicat, & Lindenius (i) vere in hos de Medicina libros mellora quoque cuiusque Sectae, defectu habito, concessisse, &, quod consequitur in ceteris illis scriptis fuisse Scepticum, credo, cum rerum quas in illa tractavit, naturam, & capiendum ex praeceptis fuit in attendo, qui nullus in rhetores, aut duces, aut denique agricolas ex perpetua dubitatione provenisset, aut cum librorum Celsi fragmenta relego, qui ad rhetores, aut ad agricolas attinebant; nam in ea quae ad duces spectabant, necdum incidi, legitima quidem & certa. Ut enim legitima sint quae in suis de *Re Militari* libros retulisse Vegetium, non dubito, quippe professum (k), *scilicet sume se dictum quae Cato — scripsit: quae Cornelius Celsus, quae Frontinus perscringenda duxerunt*; tamen, sicut aliquis hinc coniciat, summam illa attigisse Cornelium, ita quisnam possit quod Vegetius ex eo descripserit, pro certo inter noscere? Incerta igitur praetermitto. Spuria autem nihil moror. Cujusmodi in primis erat ille mutilus de *Arte dicendi* libellus, quem non tam miror visum olim Sixto Pompeo, alitque postea, & in his Danieli Clerico (l) opusculum esse Celsi nostri, quem a Viro Eruditissimo, qui iterum edidit hoc saeculo sub ejusdem Celsi nomine, haud agnitus esse vel ex ipsis primis verbis non modo ad Celsum referri non posse, sed illa eadem esse Julii Severiani *praefecta artis Rhetoricae*, quae modo ex editione Rhetorum Antiquorum Pithoei, ex aliisque recentioribus. Et igitur fragmenta dico, qualia ex rhetoricis Celsi libris, exempli gratia, apud Fabium (m) sunt, aut qualia, praeter illud quod a Philargyro (n) servatum videbis, ipse tibi apud Columellam alias (*) indicavi ad rem rusticam pertinentia: cuius *disciplinas tamen corpus Celsum quinque libris* complexum esse, tunc (**) satis ostendi; ut nihil jam attineat longe aliam Clerici (o) interpretationem discutere. In veris igitur utrorumque Celsi librorum fragmentis nihil quod Scepticum oleat, a me adhuc inventum esse, confirmo. Invenio quidem in his de *Medicina* libris, praetium autem in Praefatione, haud prorsus immemorem eorum quae, Philosophum agens, docuerat, haecenus a Sceptico stare, ut rerum obscuras causas scientia comprehendere possit, neget: quae res in Quintiliano eam quam paulo ante produxi, lectionem comprobat adversus illos (p) qui, mendosis codicibus uti, legunt ibi Sextius pro *Scriptis*. Sed in aliis, vel Praefationis ejusdem, locis, rationi, & sensibus Celsus fidens, adeo non dubitat; ut rerum naturae contemplatione *actives fieri, majoresque Medicos*, arbitretur, mortuorum autem dissectionem esse ipsis *necessariam*, pronunciet; quarum utramque Empirici esse supervacuum, dictabant. Quid autem magis Scepticum decalisset, quam illam Empiricorum dubitationem tueri, num interiora videlicet corporis per dissectionem notiora sint, *quis possit fieri, ut patefacta, & detecta viderentur*? Utor autem ipsis apud Ciceronem illorum verbis in eo libro qui inscribitur *Lucullus*; quamquam & Celsus istam eorum, quam repudiavit, opinionem bono in lumine collocaverat, eadem fide, qua Medicos Rationales paulo ante induxerat summis laudibus Anaximen exornantia: quorum verba qui aetate hac prouit, ut quo in pretio apud Celsum esset Facultas nostra, intelligeretur, la minime attendit, non ibi suam a Celfo, sed in extrema demum Praefatione proponi sententiam, ut Eclecticum decebat, utrinque seligentem ea quae sibi magis probarentur.

Eandemque rationem secutus, universam Medicinam, quae seu victu, seu medicamentis, seu manu auxiliatur, primum omnium, quod Vir eruditissimus Lindenius (q) *stiret, redigat in systema, & corpus methodo constituitur*, summo veri studio, summaque prudentia, & aequitate. Veri amorem facis ostendi laudata ab ipso (r) in Hippocrate *simplex veri erroris confessio*, praecipueque in Re Medica, ne qui decipiantur eadem ratione, qua quis ante deceptus est: prudentiam autem, & aequitatem cum illa (s): *verisimile est, id a quoque praetermissum, quod ipse non cognoverat: a nullo id quod non viderat, fictum*, tum haec (t) *oportet autem neque recentiores viros in his fraudare, quae vel repererunt, vel recte scitis*, cum haec (u) *amen ea, quae apud antiquiores aliquos posita sunt, auctoribus suis reddere*. Omitto de eodem genere alia, ad conformandos cum legentium, tum scribentium mores spectantia; ne plura contra te posuissim sum, de Celfo, quam de his ejus libris, videri scribere: quamquam intelligis, quae de illo memoravi, non parva ex parte ad hos quoque pertinere.

Ex quibus cum alias observatus ordo postulet, ut jam de plurimis locis aliquos indicemus, peculiariter five mentione, five illustratione dignos; id eo libentius faciendum est, quo minus illorum pce:

(i) In Praef. ad Cels. (k) L. 1. c. 2. (l) C. 4. tit. (m) Instit. c. 2. a. 15. (n) Ad P. rigil. Georg. l. 4. v. 1. (o) Epist. l. p. 7. 26. (p) Ibid. p. 4. 24. (q) C. 4. tit. (r) Ibid. p. 4. 24. (s) C. 4. tit. (t) Ibid. p. 4. 24. (u) Ibid. p. 4. 24. (v) Ibid. p. 4. 24. (w) Ibid. p. 4. 24. (x) Ibid. p. 4. 24. (y) Ibid. p. 4. 24. (z) Ibid. p. 4. 24. (aa) Ibid. p. 4. 24. (ab) Ibid. p. 4. 24. (ac) Ibid. p. 4. 24. (ad) Ibid. p. 4. 24. (ae) Ibid. p. 4. 24. (af) Ibid. p. 4. 24. (ag) Ibid. p. 4. 24. (ah) Ibid. p. 4. 24. (ai) Ibid. p. 4. 24. (aj) Ibid. p. 4. 24. (ak) Ibid. p. 4. 24. (al) Ibid. p. 4. 24. (am) Ibid. p. 4. 24. (an) Ibid. p. 4. 24. (ao) Ibid. p. 4. 24. (ap) Ibid. p. 4. 24. (aq) Ibid. p. 4. 24. (ar) Ibid. p. 4. 24. (as) Ibid. p. 4. 24. (at) Ibid. p. 4. 24. (au) Ibid. p. 4. 24. (av) Ibid. p. 4. 24. (aw) Ibid. p. 4. 24. (ax) Ibid. p. 4. 24. (ay) Ibid. p. 4. 24. (az) Ibid. p. 4. 24. (ba) Ibid. p. 4. 24. (bb) Ibid. p. 4. 24. (bc) Ibid. p. 4. 24. (bd) Ibid. p. 4. 24. (be) Ibid. p. 4. 24. (bf) Ibid. p. 4. 24. (bg) Ibid. p. 4. 24. (bh) Ibid. p. 4. 24. (bi) Ibid. p. 4. 24. (bj) Ibid. p. 4. 24. (bk) Ibid. p. 4. 24. (bl) Ibid. p. 4. 24. (bm) Ibid. p. 4. 24. (bn) Ibid. p. 4. 24. (bo) Ibid. p. 4. 24. (bp) Ibid. p. 4. 24. (bq) Ibid. p. 4. 24. (br) Ibid. p. 4. 24. (bs) Ibid. p. 4. 24. (bt) Ibid. p. 4. 24. (bu) Ibid. p. 4. 24. (bv) Ibid. p. 4. 24. (bw) Ibid. p. 4. 24. (bx) Ibid. p. 4. 24. (by) Ibid. p. 4. 24. (bz) Ibid. p. 4. 24. (ca) Ibid. p. 4. 24. (cb) Ibid. p. 4. 24. (cc) Ibid. p. 4. 24. (cd) Ibid. p. 4. 24. (ce) Ibid. p. 4. 24. (cf) Ibid. p. 4. 24. (cg) Ibid. p. 4. 24. (ch) Ibid. p. 4. 24. (ci) Ibid. p. 4. 24. (cj) Ibid. p. 4. 24. (ck) Ibid. p. 4. 24. (cl) Ibid. p. 4. 24. (cm) Ibid. p. 4. 24. (cn) Ibid. p. 4. 24. (co) Ibid. p. 4. 24. (cp) Ibid. p. 4. 24. (cq) Ibid. p. 4. 24. (cr) Ibid. p. 4. 24. (cs) Ibid. p. 4. 24. (ct) Ibid. p. 4. 24. (cu) Ibid. p. 4. 24. (cv) Ibid. p. 4. 24. (cw) Ibid. p. 4. 24. (cx) Ibid. p. 4. 24. (cy) Ibid. p. 4. 24. (cz) Ibid. p. 4. 24. (da) Ibid. p. 4. 24. (db) Ibid. p. 4. 24. (dc) Ibid. p. 4. 24. (dd) Ibid. p. 4. 24. (de) Ibid. p. 4. 24. (df) Ibid. p. 4. 24. (dg) Ibid. p. 4. 24. (dh) Ibid. p. 4. 24. (di) Ibid. p. 4. 24. (dj) Ibid. p. 4. 24. (dk) Ibid. p. 4. 24. (dl) Ibid. p. 4. 24. (dm) Ibid. p. 4. 24. (dn) Ibid. p. 4. 24. (do) Ibid. p. 4. 24. (dp) Ibid. p. 4. 24. (dq) Ibid. p. 4. 24. (dr) Ibid. p. 4. 24. (ds) Ibid. p. 4. 24. (dt) Ibid. p. 4. 24. (du) Ibid. p. 4. 24. (dv) Ibid. p. 4. 24. (dw) Ibid. p. 4. 24. (dx) Ibid. p. 4. 24. (dy) Ibid. p. 4. 24. (dz) Ibid. p. 4. 24. (ea) Ibid. p. 4. 24. (eb) Ibid. p. 4. 24. (ec) Ibid. p. 4. 24. (ed) Ibid. p. 4. 24. (ee) Ibid. p. 4. 24. (ef) Ibid. p. 4. 24. (eg) Ibid. p. 4. 24. (eh) Ibid. p. 4. 24. (ei) Ibid. p. 4. 24. (ej) Ibid. p. 4. 24. (ek) Ibid. p. 4. 24. (el) Ibid. p. 4. 24. (em) Ibid. p. 4. 24. (en) Ibid. p. 4. 24. (eo) Ibid. p. 4. 24. (ep) Ibid. p. 4. 24. (eq) Ibid. p. 4. 24. (er) Ibid. p. 4. 24. (es) Ibid. p. 4. 24. (et) Ibid. p. 4. 24. (eu) Ibid. p. 4. 24. (ev) Ibid. p. 4. 24. (ew) Ibid. p. 4. 24. (ex) Ibid. p. 4. 24. (ey) Ibid. p. 4. 24. (ez) Ibid. p. 4. 24. (fa) Ibid. p. 4. 24. (fb) Ibid. p. 4. 24. (fc) Ibid. p. 4. 24. (fd) Ibid. p. 4. 24. (fe) Ibid. p. 4. 24. (ff) Ibid. p. 4. 24. (fg) Ibid. p. 4. 24. (fh) Ibid. p. 4. 24. (fi) Ibid. p. 4. 24. (fj) Ibid. p. 4. 24. (fk) Ibid. p. 4. 24. (fl) Ibid. p. 4. 24. (fm) Ibid. p. 4. 24. (fn) Ibid. p. 4. 24. (fo) Ibid. p. 4. 24. (fp) Ibid. p. 4. 24. (fq) Ibid. p. 4. 24. (fr) Ibid. p. 4. 24. (fs) Ibid. p. 4. 24. (ft) Ibid. p. 4. 24. (fu) Ibid. p. 4. 24. (fv) Ibid. p. 4. 24. (fw) Ibid. p. 4. 24. (fx) Ibid. p. 4. 24. (fy) Ibid. p. 4. 24. (fz) Ibid. p. 4. 24. (ga) Ibid. p. 4. 24. (gb) Ibid. p. 4. 24. (gc) Ibid. p. 4. 24. (gd) Ibid. p. 4. 24. (ge) Ibid. p. 4. 24. (gf) Ibid. p. 4. 24. (gh) Ibid. p. 4. 24. (gi) Ibid. p. 4. 24. (gj) Ibid. p. 4. 24. (gk) Ibid. p. 4. 24. (gl) Ibid. p. 4. 24. (gm) Ibid. p. 4. 24. (gn) Ibid. p. 4. 24. (go) Ibid. p. 4. 24. (gp) Ibid. p. 4. 24. (gq) Ibid. p. 4. 24. (gr) Ibid. p. 4. 24. (gs) Ibid. p. 4. 24. (gt) Ibid. p. 4. 24. (gu) Ibid. p. 4. 24. (gv) Ibid. p. 4. 24. (gw) Ibid. p. 4. 24. (gx) Ibid. p. 4. 24. (gy) Ibid. p. 4. 24. (gz) Ibid. p. 4. 24. (ha) Ibid. p. 4. 24. (hb) Ibid. p. 4. 24. (hc) Ibid. p. 4. 24. (hd) Ibid. p. 4. 24. (he) Ibid. p. 4. 24. (hf) Ibid. p. 4. 24. (hg) Ibid. p. 4. 24. (hh) Ibid. p. 4. 24. (hi) Ibid. p. 4. 24. (hj) Ibid. p. 4. 24. (hk) Ibid. p. 4. 24. (hl) Ibid. p. 4. 24. (hm) Ibid. p. 4. 24. (hn) Ibid. p. 4. 24. (ho) Ibid. p. 4. 24. (hp) Ibid. p. 4. 24. (hq) Ibid. p. 4. 24. (hr) Ibid. p. 4. 24. (hs) Ibid. p. 4. 24. (ht) Ibid. p. 4. 24. (hu) Ibid. p. 4. 24. (hv) Ibid. p. 4. 24. (hw) Ibid. p. 4. 24. (hx) Ibid. p. 4. 24. (hy) Ibid. p. 4. 24. (hz) Ibid. p. 4. 24. (ia) Ibid. p. 4. 24. (ib) Ibid. p. 4. 24. (ic) Ibid. p. 4. 24. (id) Ibid. p. 4. 24. (ie) Ibid. p. 4. 24. (if) Ibid. p. 4. 24. (ig) Ibid. p. 4. 24. (ih) Ibid. p. 4. 24. (ii) Ibid. p. 4. 24. (ij) Ibid. p. 4. 24. (ik) Ibid. p. 4. 24. (il) Ibid. p. 4. 24. (im) Ibid. p. 4. 24. (in) Ibid. p. 4. 24. (io) Ibid. p. 4. 24. (ip) Ibid. p. 4. 24. (iq) Ibid. p. 4. 24. (ir) Ibid. p. 4. 24. (is) Ibid. p. 4. 24. (it) Ibid. p. 4. 24. (iu) Ibid. p. 4. 24. (iv) Ibid. p. 4. 24. (iw) Ibid. p. 4. 24. (ix) Ibid. p. 4. 24. (iy) Ibid. p. 4. 24. (iz) Ibid. p. 4. 24. (ja) Ibid. p. 4. 24. (jb) Ibid. p. 4. 24. (jc) Ibid. p. 4. 24. (jd) Ibid. p. 4. 24. (je) Ibid. p. 4. 24. (jf) Ibid. p. 4. 24. (jg) Ibid. p. 4. 24. (jh) Ibid. p. 4. 24. (ji) Ibid. p. 4. 24. (jj) Ibid. p. 4. 24. (jk) Ibid. p. 4. 24. (jl) Ibid. p. 4. 24. (jm) Ibid. p. 4. 24. (jn) Ibid. p. 4. 24. (jo) Ibid. p. 4. 24. (jp) Ibid. p. 4. 24. (jq) Ibid. p. 4. 24. (jr) Ibid. p. 4. 24. (js) Ibid. p. 4. 24. (jt) Ibid. p. 4. 24. (ju) Ibid. p. 4. 24. (jv) Ibid. p. 4. 24. (jw) Ibid. p. 4. 24. (jx) Ibid. p. 4. 24. (jy) Ibid. p. 4. 24. (jz) Ibid. p. 4. 24. (ka) Ibid. p. 4. 24. (kb) Ibid. p. 4. 24. (kc) Ibid. p. 4. 24. (kd) Ibid. p. 4. 24. (ke) Ibid. p. 4. 24. (kf) Ibid. p. 4. 24. (kg) Ibid. p. 4. 24. (kh) Ibid. p. 4. 24. (ki) Ibid. p. 4. 24. (kj) Ibid. p. 4. 24. (kk) Ibid. p. 4. 24. (kl) Ibid. p. 4. 24. (km) Ibid. p. 4. 24. (kn) Ibid. p. 4. 24. (ko) Ibid. p. 4. 24. (kp) Ibid. p. 4. 24. (kq) Ibid. p. 4. 24. (kr) Ibid. p. 4. 24. (ks) Ibid. p. 4. 24. (kt) Ibid. p. 4. 24. (ku) Ibid. p. 4. 24. (kv) Ibid. p. 4. 24. (kw) Ibid. p. 4. 24. (kx) Ibid. p. 4. 24. (ky) Ibid. p. 4. 24. (kz) Ibid. p. 4. 24. (la) Ibid. p. 4. 24. (lb) Ibid. p. 4. 24. (lc) Ibid. p. 4. 24. (ld) Ibid. p. 4. 24. (le) Ibid. p. 4. 24. (lf) Ibid. p. 4. 24. (lg) Ibid. p. 4. 24. (lh) Ibid. p. 4. 24. (li) Ibid. p. 4. 24. (lj) Ibid. p. 4. 24. (lk) Ibid. p. 4. 24. (ll) Ibid. p. 4. 24. (lm) Ibid. p. 4. 24. (ln) Ibid. p. 4. 24. (lo) Ibid. p. 4. 24. (lp) Ibid. p. 4. 24. (lq) Ibid. p. 4. 24. (lr) Ibid. p. 4. 24. (ls) Ibid. p. 4. 24. (lt) Ibid. p. 4. 24. (lu) Ibid. p. 4. 24. (lv) Ibid. p. 4. 24. (lw) Ibid. p. 4. 24. (lx) Ibid. p. 4. 24. (ly) Ibid. p. 4. 24. (lz) Ibid. p. 4. 24. (ma) Ibid. p. 4. 24. (mb) Ibid. p. 4. 24. (mc) Ibid. p. 4. 24. (md) Ibid. p. 4. 24. (me) Ibid. p. 4. 24. (mf) Ibid. p. 4. 24. (mg) Ibid. p. 4. 24. (mh) Ibid. p. 4. 24. (mi) Ibid. p. 4. 24. (mj) Ibid. p. 4. 24. (mk) Ibid. p. 4. 24. (ml) Ibid. p. 4. 24. (mn) Ibid. p. 4. 24. (mo) Ibid. p. 4. 24. (mp) Ibid. p. 4. 24. (mq) Ibid. p. 4. 24. (mr) Ibid. p. 4. 24. (ms) Ibid. p. 4. 24. (mt) Ibid. p. 4. 24. (mu) Ibid. p. 4. 24. (mv) Ibid. p. 4. 24. (mw) Ibid. p. 4. 24. (mx) Ibid. p. 4. 24. (my) Ibid. p. 4. 24. (mz) Ibid. p. 4. 24. (na) Ibid. p. 4. 24. (nb) Ibid. p. 4. 24. (nc) Ibid. p. 4. 24. (nd) Ibid. p. 4. 24. (ne) Ibid. p. 4. 24. (nf) Ibid. p. 4. 24. (ng) Ibid. p. 4. 24. (nh) Ibid. p. 4. 24. (ni) Ibid. p. 4. 24. (nj) Ibid. p. 4. 24. (nk) Ibid. p. 4. 24. (nl) Ibid. p. 4. 24. (nm) Ibid. p. 4. 24. (no) Ibid. p. 4. 24. (np) Ibid. p. 4. 24. (nq) Ibid. p. 4. 24. (nr) Ibid. p. 4. 24. (ns) Ibid. p. 4. 24. (nt) Ibid. p. 4. 24. (nu) Ibid. p. 4. 24. (nv) Ibid. p. 4. 24. (nw) Ibid. p. 4. 24. (nx) Ibid. p. 4. 24. (ny) Ibid. p. 4. 24. (nz) Ibid. p. 4. 24. (oa) Ibid. p. 4. 24. (ob) Ibid. p. 4. 24. (oc) Ibid. p. 4. 24. (od) Ibid. p. 4. 24. (oe) Ibid. p. 4. 24. (of) Ibid. p. 4. 24. (og) Ibid. p. 4. 24. (oh) Ibid. p. 4. 24. (oi) Ibid. p. 4. 24. (oj) Ibid. p. 4. 24. (ok) Ibid. p. 4. 24. (ol) Ibid. p. 4. 24. (om) Ibid. p. 4. 24. (on) Ibid. p. 4. 24. (oo) Ibid. p. 4. 24. (op) Ibid. p. 4. 24. (oq) Ibid. p. 4. 24. (or) Ibid. p. 4. 24. (os) Ibid. p. 4. 24. (ot) Ibid. p. 4. 24. (ou) Ibid. p. 4. 24. (ov) Ibid. p. 4. 24. (ow) Ibid. p. 4. 24. (ox) Ibid. p. 4. 24. (oy) Ibid. p. 4. 24. (oz) Ibid. p. 4. 24. (pa) Ibid. p. 4. 24. (pb) Ibid. p. 4. 24. (pc) Ibid. p. 4. 24. (pd) Ibid. p. 4. 24. (pe) Ibid. p. 4. 24. (pf) Ibid. p. 4. 24. (pg) Ibid. p. 4. 24. (ph) Ibid. p. 4. 24. (pi) Ibid. p. 4. 24. (pj) Ibid. p. 4. 24. (pk) Ibid. p. 4. 24. (pl) Ibid. p. 4. 24. (pm) Ibid. p. 4. 24. (pn) Ibid. p. 4. 24. (po) Ibid. p. 4. 24. (pp) Ibid. p. 4. 24. (pq) Ibid. p. 4. 24. (pr) Ibid. p. 4. 24. (ps) Ibid. p. 4. 24. (pt) Ibid. p. 4. 24. (pu) Ibid. p. 4. 24. (pv) Ibid. p. 4. 24. (pw) Ibid. p. 4. 24. (px) Ibid. p. 4. 24. (py) Ibid. p. 4. 24. (pz) Ibid. p. 4. 24. (qa) Ibid. p. 4. 24. (qb) Ibid. p. 4. 24. (qc) Ibid. p. 4. 24. (qd) Ibid. p. 4. 24. (qe) Ibid. p. 4. 24. (qf) Ibid. p. 4. 24. (qg) Ibid. p. 4. 24. (qh) Ibid. p. 4. 24. (qi) Ibid. p. 4. 24. (qj) Ibid. p. 4. 24. (qk) Ibid. p. 4. 24. (ql) Ibid. p. 4. 24. (qm) Ibid. p. 4. 24. (qn) Ibid. p. 4. 24. (qo) Ibid. p. 4. 24. (qp) Ibid. p. 4. 24. (qq) Ibid. p. 4. 24. (qr) Ibid. p. 4. 24. (qs) Ibid. p. 4. 24. (qt) Ibid. p. 4. 24. (qu) Ibid. p. 4. 24. (qv) Ibid. p. 4. 24. (qw) Ibid. p. 4. 24. (qx) Ibid. p. 4. 24. (qy) Ibid. p. 4. 24. (qz) Ibid. p. 4. 24. (ra) Ibid. p. 4. 24. (rb) Ibid. p. 4. 24. (rc) Ibid. p. 4. 24. (rd) Ibid. p. 4. 24. (re) Ibid. p. 4. 24. (rf) Ibid. p. 4. 24. (rg) Ibid. p. 4. 24. (rh) Ibid. p. 4. 24. (ri) Ibid. p. 4. 24. (rj) Ibid. p. 4. 24. (rk) Ibid. p. 4. 24. (rl) Ibid. p. 4. 24. (rm) Ibid. p. 4. 24. (rn) Ibid. p. 4. 24. (ro) Ibid. p. 4. 24. (rp) Ibid. p. 4. 24. (rq) Ibid. p. 4. 24. (rr) Ibid. p. 4. 24. (rs) Ibid. p. 4. 24. (rt) Ibid. p. 4. 24. (ru) Ibid. p. 4. 24. (rv) Ibid. p. 4. 24. (rw) Ibid. p. 4. 24. (rx) Ibid. p. 4. 24. (ry) Ibid. p. 4. 24. (rz) Ibid. p. 4. 24. (sa) Ibid. p. 4. 24. (sb) Ibid. p. 4. 24. (sc) Ibid. p. 4. 24. (sd) Ibid. p. 4. 24. (se) Ibid. p. 4. 24. (sf) Ibid. p. 4. 24. (sg) Ibid. p. 4. 24. (sh) Ibid. p. 4. 24. (si) Ibid. p. 4. 24. (sj) Ibid. p. 4. 24. (sk) Ibid. p. 4. 24. (sl) Ibid. p. 4. 24. (sm) Ibid. p. 4. 24. (sn) Ibid. p. 4. 24. (so) Ibid. p. 4. 24. (sp) Ibid. p. 4. 24. (sq) Ibid. p. 4. 24. (sr) Ibid. p. 4. 24. (ss) Ibid. p. 4. 24. (st) Ibid. p. 4. 24. (su) Ibid. p. 4. 24. (sv) Ibid. p. 4. 24. (sw) Ibid. p. 4. 24. (sx) Ibid. p. 4. 24. (sy) Ibid. p. 4. 24. (sz) Ibid. p. 4. 24. (ta) Ibid. p. 4. 24. (tb) Ibid. p. 4. 24. (tc) Ibid. p. 4. 24. (td) Ibid. p. 4. 24. (te) Ibid. p. 4. 24. (tf) Ibid. p. 4. 24. (tg) Ibid. p. 4. 24. (th) Ibid. p. 4. 24. (ti) Ibid. p. 4. 24. (tj) Ibid. p. 4. 24. (tk) Ibid. p. 4. 24. (tl) Ibid. p. 4. 24. (tm) Ibid. p. 4. 24. (tn) Ibid. p. 4. 24. (to) Ibid. p. 4. 24. (tp) Ibid. p. 4. 24. (tq) Ibid. p. 4. 24. (tr) Ibid. p. 4. 24. (ts) Ibid. p. 4. 24. (tt) Ibid. p. 4. 24. (tu) Ibid. p. 4. 24. (tv) Ibid. p. 4. 24. (tw) Ibid. p. 4. 24. (tx) Ibid. p. 4. 24. (ty) Ibid. p. 4. 24. (tz) Ibid. p. 4. 24. (ua) Ibid. p. 4. 24. (ub) Ibid. p. 4. 24. (uc) Ibid. p. 4. 24. (ud) Ibid. p. 4. 24. (ue) Ibid. p. 4. 24. (uf) Ibid. p. 4. 24. (ug) Ibid. p. 4. 24. (uh) Ibid. p. 4. 24. (ui) Ibid. p. 4. 24. (uj) Ibid. p. 4. 24. (uk) Ibid. p. 4. 24. (ul) Ibid. p. 4. 24. (um) Ibid. p. 4. 24. (un) Ibid. p. 4. 24. (uo) Ibid. p. 4. 24. (up) Ibid. p. 4. 24. (uq) Ibid. p. 4. 24. (ur) Ibid. p. 4. 24. (us) Ibid. p. 4. 24. (ut) Ibid. p. 4. 24. (uu) Ibid. p. 4. 24. (uv) Ibid. p. 4. 24. (uw) Ibid. p. 4. 24. (ux) Ibid. p. 4. 24. (uy) Ibid. p. 4. 24. (uz) Ibid. p. 4. 24. (va) Ibid. p. 4. 24. (vb) Ibid. p. 4. 24. (vc) Ibid. p. 4. 24. (vd) Ibid. p. 4. 24. (ve) Ibid. p. 4. 24. (vf) Ibid. p. 4. 24. (vg) Ibid. p. 4. 24. (vh) Ibid. p. 4. 24. (vi) Ibid. p. 4. 24. (vj) Ibid. p. 4. 24. (vk) Ibid. p. 4. 24. (vl) Ibid. p. 4. 24. (vm) Ibid. p. 4. 24. (vn) Ibid. p. 4. 24. (vo) Ibid. p. 4. 24. (vp) Ibid. p. 4. 24. (vq) Ibid. p. 4. 24. (vr) Ibid. p. 4. 24. (vs) Ibid. p. 4. 24. (vt) Ibid. p. 4. 24. (vu) Ibid. p. 4. 24. (vv) Ibid. p. 4. 24. (vw) Ibid. p. 4. 24. (vx) Ibid. p. 4. 24. (vy) Ibid. p. 4. 24. (vz) Ibid. p. 4. 24. (wa) Ibid. p. 4. 24. (wb) Ibid. p. 4. 24. (wc) Ibid. p. 4. 24. (wd) Ibid. p. 4. 24. (we) Ibid. p. 4. 24. (wf) Ibid. p. 4. 24. (wg) Ibid. p. 4. 24. (wh) Ibid. p. 4. 24. (wi) Ibid. p. 4. 24. (wj) Ibid. p. 4. 24. (wk) Ibid. p. 4. 24. (wl) Ibid. p. 4. 24. (wm) Ibid. p. 4. 24. (wn) Ibid. p. 4. 24. (wo) Ibid. p. 4. 24. (wp) Ibid. p. 4. 24. (wq) Ibid. p. 4. 24. (wr) Ibid. p. 4. 24. (ws) Ibid. p. 4. 24. (wt) Ibid. p. 4. 24. (wu) Ibid. p. 4. 24. (wv) Ibid. p. 4. 24. (ww) Ibid. p. 4. 24. (wx) Ibid. p. 4. 24. (wy) Ibid. p. 4. 24. (wz) Ibid. p. 4. 24. (xa) Ibid. p. 4. 24. (xb) Ibid. p. 4. 24. (xc) Ibid. p. 4. 24. (xd) Ibid. p. 4. 24. (xe) Ibid. p. 4. 24. (xf) Ibid. p. 4. 24. (xg) Ibid. p. 4. 24. (xh) Ibid. p. 4. 24. (xi) Ibid. p. 4. 24. (xj) Ibid. p. 4. 24. (xk) Ibid. p. 4. 24. (xl) Ibid. p. 4. 24. (xm) Ibid. p. 4. 24. (xn) Ibid. p. 4. 24. (xo) Ibid. p. 4. 24. (xp) Ibid. p. 4. 24. (xq) Ibid. p. 4. 24. (xr) Ibid. p. 4. 24. (xs) Ibid. p. 4. 24. (xt) Ibid. p. 4. 24. (xu) Ibid. p. 4. 24. (xv) Ibid. p. 4. 24. (xw) Ibid. p. 4. 24. (xx) Ibid. p. 4. 24. (xy) Ibid. p. 4. 24. (xz) Ibid. p. 4. 24. (ya) Ibid. p. 4. 24. (yb) Ibid. p. 4. 24. (yc) Ibid. p. 4. 24. (yd) Ibid. p. 4. 24. (ye) Ibid. p. 4. 24. (yf) Ibid. p. 4. 24. (yg) Ibid. p. 4. 24. (yh) Ibid. p. 4. 24. (yi) Ibid. p. 4. 24. (yj) Ibid. p. 4. 24. (yk) Ibid. p. 4. 24. (yl) Ibid. p. 4. 24. (ym) Ibid. p. 4. 24. (yn) Ibid. p. 4. 24. (yo) Ibid. p. 4. 24. (yp) Ibid. p. 4. 24. (yq) Ibid. p. 4. 24. (yr) Ibid. p. 4. 24. (ys) Ibid. p. 4. 24. (yt) Ibid. p. 4. 24. (yu) Ibid. p. 4. 24. (yv) Ibid. p. 4. 24. (yw) Ibid. p. 4. 24. (yx) Ibid. p. 4. 24. (yy) Ibid. p. 4. 24. (yz) Ibid. p. 4. 24. (za) Ibid. p. 4. 24. (zb) Ibid. p. 4. 24. (zc) Ibid. p. 4. 24. (zd) Ibid. p. 4. 24. (ze) Ibid. p. 4. 24. (zf) Ibid. p. 4. 24. (zg) Ibid. p. 4. 24. (zh) Ibid. p. 4. 24. (zi) Ibid. p. 4. 24. (zj) Ibid. p. 4. 24. (zk) Ibid. p. 4. 24. (zl) Ibid. p. 4. 24. (zm) Ibid. p. 4. 24. (zn) Ibid. p. 4. 24. (zo) Ibid. p. 4. 24. (zp) Ibid. p. 4. 24. (zq) Ibid. p. 4. 24. (zr) Ibid. p. 4. 24. (zs) Ibid. p. 4. 24. (zt) Ibid. p. 4. 24. (zu) Ibid. p. 4. 24. (zv) Ibid. p. 4. 24. (zw) Ibid. p. 4. 24. (zx) Ibid. p. 4. 24. (zy) Ibid. p. 4. 24. (zz) Ibid. p. 4. 24.

poenitet quae de duabus tunc (*) scriptis vocibus, *flatus*, & *comprehendit*. De illa enim poenitentia vidimus doctissimum etiam Virum Petrum Victorium (u) idem vel in Celfo statuisse; Marcum autem Ciceronem quid altera non modo in scriptis, sed in ipsis quoque animalibus interdum significet, ibi satis docuisse ubi (x) de semine utrorumque scriptum, *si incidit in concipientem, comprehenditque naturam*. Nunc, si quis alius, tum mentione, tum illustratione dignus occurrit ille Praefationis locus: *aetate nostra quaedam, ex naturalibus partibus carne prolapsa & ac te, intra paucas horas exsuarit; sic ut nobis simi mellet neque genus mali, neque remedium novit*. Quod enim memorabilis, quam morbus, ut ipse ait, novus, id est, quem si alii ante Celsu Scriptores adnotasset, novus ejusmodi Medicis non accidisset? Quid autem magis declarationem requirit, quam morbus hic, de quo apud Celsi Interpretes, quotquot vidisse meminimus, si unum excipias Rubrum, altum si lentum est, apud reliquos autem Medicos varia, & discrepans explicatio? Cui diffidio animum fortasse dederit scriptum in nonnullis editionibus *quidam pro quaedam*, & adnotatum a quibusdam in libri ora *haccente pro aetate*, cum multo plures tamen, & antiquiores ex meis, & cum ipsis membranis codicis Foroliviensis haud aliter habeant atque ex Almeloveenio proposui. Sed & naturales partes, five, ut alibi Celsus loquitur, (y) *naturalia*, aut (z) *naturale*, ipsi quidem id qui foeminae sunt, significant, rarius autem, sed tamen aliquando (a) etiam viriles partes, nunquam vero, quod meminerim, ea loca per quae non aliud ejicitur, quam alvi excrementa, ut neque Columellae; in avibus enim haec genitalibus quoque communia sunt; & si quando in jumento (b) pro obstrueto Recto intestino *obfessus naturalis exitus* dixit; non aliter, opinor, dixit, ac de obstruisti naribus dicere potuisset. Praeterea, si per anum, aut per inguen aliqua intestini pars splendide ipsi personae prociidisset; neque novus, neque incognitus fuisset morbus. Vides enim; ut alia praeteream; de procedente ano, & de intestini devolutione in ipsi inguina, & deorsum, tanquam de praevalgatis morbis, verba suo loco (c) a Celfo esse facta. Vides simul, ubi de ano prolapsio, ibi quoque de ora vulvae procedente, & de utriusque fungo eundem scripsisse; ut neque de ullo ani vitio, neque ita extrorsum prolapsi, ut carnis specie appareret, intestini, neque de prolapsu uteri in vulgus cognito, neque de aliqua ejus vaginae, ut appellant, excrecentia Propositi casus, praefertim intra paucas horas funestus, posse accipi videatur. Quod ultimum Rubro (d) quoque objicio, molam fuisse, consenti, multoque illud magis; ut alia sileam; quod quem morbum ab Hippocrate, nec sine curatione, ait, fuisse descriptum, hunc, ejusque remedia prorsus ignorare nec Medici illi nobilissimi, nec Celsus potuisset, in Hippocratis lectione mirum in modum versatus. Quid ergo est? Aut ego quidem plurimum fallor, aut non aliud fuit, quam uteri inversio, quemadmodum olim hunc Celsi casum a me, Anatonem docente, explicatum esse, memineris. Inversus enim uterus, ex naturalibus prolapsus, nihil magis, quam carnem, refert; brevique, ob commemoratas ab Ruyschio (e) causas, gangraenam concipit. Hoc fuit, cur aruisse, Celsus dixerit, qui in gangraena (f) *secum & arisam carnem* descriptum. Gangraenam autem Inversus uteri mors, ut Ruyschius ait, *statim subsiquitur*, id est, ut Boerhaavius (g) explicat, *intra tres horas ab inversione*; quod cum eo convenit quod Celsus (h) dixit, *intra paucas horas*. Remedium, ut nosti, unum est, si illico uterus suum in sedem blande reponatur; neque sic tamen omnes servantur. Quo magis fortunatam, quae adhuc vivit, Matronam fuisse, censeo, cui statim ab difficili partu cum se Invertens uterus prociidisset, Chirurgus autem qui adstabat, tibi probe notus, incognitae rei novitiae percussus, continuo ad me, consilii causa, accurrisset, ego vero ipsi ostensam illico Ruyschianam Inversus uteri praecuram delineamentum audirem suo casu tam similem esse, quam ovum ovo; recurre, inquam, sed quanto ocyus potes, ad mulierem, si forte servari adhuc possit, cauteque ad hunc modum age. Percit ille, ut solet, diligentissime, & quamvis horulim circiter extra suam sedem fuerit uterus, foemina tamen generosissima perfunata est. Non sic felici esse licuit puerperae, ab Lentilio (i) descriptae; quae enim dubito, quam propendens ex naturalibus globosum corpus sanguinolentum uterus fuerit, quippe faccus ac carne yongiosus, sesquipollicem crassa, glabra intus vestitus tunica, id est, membrana secundum

na-

(*) *Epist. l. p. 14, 25. & p. 11, 21.*(u) *De Nat. Dier. l. 2.*(x) *Idem. c. 32. p. 451, 26.*(y) *Idem. c. 32. p. 451, 26.*(z) *Idem. c. 32. p. 451, 26.*(a) *Idem. c. 32. p. 451, 26.*(b) *De Re Rust. l. 6. c. 30.*(c) *Idem. c. 32. p. 451, 26.*(d) *Anat. in hunc Celsi locum.*(e) *Obf. Anat. Chir. 10.*(f) *Obf. Anat. Chir. 10.*(g) *Obf. Anat. Chir. 10.*(h) *Obf. Anat. Chir. 10.*(i) *Obf. Anat. Chir. 10.*(u) *Explic. suar. in Ciceron. Castig. ad Epist. l. 3. ad Q. Fr. p. 159.*(x) *Idem. c. 32. p. 451, 26.*(y) *Idem. c. 32. p. 451, 26.*(z) *Idem. c. 32. p. 451, 26.*(a) *Idem. c. 32. p. 451, 26.*(b) *De Re Rust. l. 6. c. 30.*(c) *Idem. c. 32. p. 451, 26.*(d) *Anat. in hunc Celsi locum.*(e) *Obf. Anat. Chir. 10.*(f) *Obf. Anat. Chir. 10.*(g) *Obf. Anat. Chir. 10.*(h) *Obf. Anat. Chir. 10.*(i) *Obf. Anat. Chir. 10.*(j) *Obf. Anat. Chir. 10.*

naturam exteriore, quam non miror si annexa uteri vitacula non invenit, ut quae in puerpera inferiora tenent, & quod consequitur, inverso utero, superiora, quo usque nec Chirurgi ferrum, nec digiti, prohibentibus mortuae confanguineis, poterant pervenire. Nec vero mirandum est, quod ductus ille Vir; quamquam rem coniecit; aut quod alii Medici, nescum Chirurgi, ut Ruysschius (k) narat, id quod erat, continuo non agnovissent, sed pro mola, aut tumore alio acceperint. Ape-ctus enim inversi uteri nimis est rarus. Quod si haec in tanta variatione luce; quid Celsi tempore? Cujus memi interpretationem eo minus a vero alienam esse, putaverim, quod non aliam esse video quam nuper attigit Vir Illustris Albertus Hallerus (l).

Quanto longior sui in primo Celsi loco explicando, tanto ero brevior in altero, qui in extremo est capite quarto libri 8. Omnibusque pertusae calvariae locis cinctrix commode insculptur, excepta fronte ea parte, quae paululum super id est, quod inter supercilia est. Id enim vix fieri potest, ut non per omnes aetates sit exulceratio: quae luto, medicamento habente, contenda erit. Almeloveenius, qui nihil ad superiorem locum, ad hunc adnotavit, post ut deesset non in editione Pantini. Deest vero & in aliis nostris, etiam antiquioribus. At minime deest in membrano codice, quem quoties indica-bo, tu Foroliviensem intelligit. Neque in illis, opinor, deerat unde accepit Lindenius: quem qui redarguit, hic nobis commode sine illa particula Celsum interpretetur. Caeterum illius huius observationem Almeloveenius poterat lectoribus explicare, Paawio (m) saltem, quem aliquin saepius nominat, indicato. Causam enim vidissent recte ab hoc conferri in respondentes ei frontis loco Sinus Picturios: qui tamen cur id faciant, non recte declarat. Satis autem declaravit postea Verheyenius (n) propter aerem, cum spiritus ducitur, redditurque, illac vitro citroque manent, aut certe illuc tendentem, praclaro etiam exemplo addito, quo infelix Celsi praedictio non confirma-tur modo, sed augeatur.

Facta calvariae, & Paawii mentio Celsi quosdam locos quos Paawius (o) explicavit, in memo-riam redigit, & eos primum qui attinent ad futura. Harum, Celsus ait (p), neque certum numerum esse, sicut nec locum quidem. Et de loco, praeter quam quod Hippocratem (q) secutus est, dissentit id docentem, mox quoque suo peculiari exemplo (r) confirmat, Sagittalis videlicet: sic enim vo-cant; aliquando ad nasum usque productae. De loco autem simul, & numero vel ea tantummodo satis ostendunt, quae indicavit Paawius, ossicula prope occiput Interdum conspicua, peculiaribus futuris conclusa, Wormiana appellant; sed antiquioribus adeo cognita, ut olim Eustachius (s) delineaverit. Quae cum ita sint, cumque ne varietates quidem futurarum Celsum fuserint; quid suis-se dicemus causas, cur in earum quae ut plurimum sunt, enumeratione, & descriptione obviam omnibus futuram Coronalem praeter omiserit? Ego, si quid iudico, in Paawii sententiam eundem arbitror, existimantem, nonnulla hic perisse. Multo autem facilius fieri potuit, ut perpaucos verus, post quartae futurae descriptionem, quintam proponentes, librarii temere translitterint, quam ut aliquot capita libri IV, ut alias (*) ostendi, tota intereiderint injuria temporum. Sed ut Paawii iudicio, de quo fuerant ab Almeloveenio admonendi lectores, facile in hoc loco assentior; sic in aliis vellem pariter posse assentiri, velut in futura tenia. Haec, Lambdoides nominata, sic an-te apud Celsum legebatur descripta (t): *tertia ad aures per verticem tendens, occipitum a summo ca-pite diducit*. Ad Paawius, non *ad aures*, sed *ad latera*, iudicari esse legendum; post Lindenium aspi-rante Almeloveenio. Ego vero cum in meis reliquis decem editionibus, si unam Cesarii excipias, in qua, errore operarii evidentissimo, legitur *ad naves*, idem inveniam quod in membra-no codice, *ad aures*; assensum sustineo; codex alius proferretur qui haberet *ad latera*, nihilominus sustinerem. Neque enim alterum illud rejicere necesse est. Tendere enim ad aures futura dicitur, non pervenire; quemadmodum lata scapularum ossa infra dicuntur *ad spinam tendere*, quam certe, ut nosti, non assequuntur: & si tendere non aliud hic quam pervenire, significaret; plura non decissent capita in quibus ea futura ab ut temporum ossa ventum est, se quasi dividere, & in argum exte-rius commissa, Inter processum Mastoidei radicem, & os synclipsis ad auriculum pergere videntur. Is processus; ut alterum longe aliter ac Paawius, interpretor Celsi locum; est *crassissimus illud in ca-pite ac quod post aurem est, sua capsula, ut verisimile est, ab idissim non gignitur*, crassitudine videli-cet ossis satis muniente eam partem capitis, quae ut jam ad posteriora accedit, sic protulsi magis de-buisset.

(k) Obf. cit. (l) Ad cit. Boerh. a. vet. k. h. (m) Comm. in Cels. in fin. (n) Anst. corp. homi-
n. l. 1. r. 4. c. 16. ad fin. (o) Comm. ad c. 1. l. 1. (p) L. 1. c. 1. p. 499, 50. (q) De Cas. Pict.
n. 24. (r) P. 499, 20. (s) Tab. 16. Fig. 1. (t) Epist. II. l. 5. Peram haec. (u) P. 499, 15.

huisset, quam anteriora. Verum, utcumque id est; scio enim, a praeis etiam aliter; quod & Paavius indicat; potuisse explicari; illud in quo dissentire ab ipso cogor, hoc est quod os de quo Celsus loquitur, eam esse credit ossis temporum partem, quae *ad os tenuis est, etiam transiret sibi sit*; quasi Celsus, id quod Paavius miratur, crassissimam non dixisset, tum sine capillis, & post aurem.

Non obscure quoque paulo infra nratatur Paavius. Vbi enim Celsus ait: *Foramina, intra caput, maxima oculorum sunt; deinde narium; tum quae in auribus habentur*; ille ad haec ultima hoc ascribit: *multo tamen capacius quod occiput ostendit foramen*. Fecit. Sed Celsus, qui hanc ossium descriptionem non ab aliam causam suscepit, nisi quae *faciliter accipi possent* quae de agendis a Chirurgo elica ossa erat protinus scripturus, alia hic foramina sibi attendenda, diserteque memoranda esse, non censuit; diserte, inquam: nam sicut quae de futuris omnibus dixit, satis esse, credidit, ut inde ossa, quae non sigillatim nominabat, intelligeretur; ita ex eo quod de *spinæ medulla cerebri commissis* attingere mox debebat, foramen per quod e capite haec intra vertebrae descenderet, intellectum iri, non dubitavit. Atque ut perspicere omnes possent, quae foramina praetermitteret, ea sibi non esse incognita; idcirco fortasse illa interjecit de multis & tenuibus intumorem ossium capitis *foraminibus*, per quorum alia ossificandi, per alia autem audiendi facultas est, eoque interjecit verborum vi, ut vetustius subvisorum casuum auris Semicircularium monumentum non habeamus, quemadmodum a me alibi (u) animadvertimus est.

Sunt in thoracis etiam ossibus quaedam alia adversus Paavii sive accusationes, sive dubitationes explicanda. Os pectoris, quod *rius*, Graecos (x) secuti, vocitamus, & quod Celsus aliis in locis (y), Graecam vim Latinae imitatus, *pectus* dixit; quamquam hanc pectoris significationem necdum in Lexicis adnotatam videtur; id igitur os cum Celsus (z) ait a *facilius incipere*; ibi Paavius, *nisi legamus a jugulo, non video, inquit, qui erroris excusari possit Celsus, quid enim sternum cum facilius intercedat? universa colla longitudine intermedia visitur*. Non attendit profecto Paavius, fauces ad imam usque laryngis cartilagineum pervenire: quae cartilago in eo qui secundum naturam frequentissimus, & prope assiduus est, capitis, & colla post se summam respondet parti ossis pectoris, aut certe non multo supra est. Non est igitur cur verba in quibus meae cunctae editiones, & codex omnia consentiunt; propterea mutemus. Consentiant quoque in proximo loco ubi legimus a *cervicis duo lata ossa utrinque ad scapulas tendunt*, Paavius autem legendum propemodum censet ad *claviculas*, haud animadvertens, scapulas ibi accipi corporis regione: quas autem scapulas nunc vocitant Anatomici, duo illa esse lata ossa, quorum descriptionem Celsus recte incipit a superiore, non, ut Paavius facit, ab inferiore, & reliqua illa parte qua *velut innatant*; quoniam *nisi in summo nulli ossi innascentur*: quae Celsi verba eo tibi libentius commemoro, quod peculiarem horum fere duntaxat ossium proprietatem designant, quae fundamenti instar ex parte illis est quae de horum ossium motibus scire Recentiores exposuere.

Noli tamen credere, me in illis pariter a Paavii sententia recedere, quae in Celfo non injuria notavit, ut cum posteaquam metacarpo *quique ossa* tribuit ad digitus tendentia, continuo ipsos digitos, ab illis ortos, ex *ossibus tenuis cassare*, docuit, *omniumque eandem rationem esse*. Scilicet haec, atque alia ejusmodi, etiam quae Paavius non advertit, ut, exempli causa, cruris os quod vocamus fibulam, altero quod tibiam dicimus, brevius esse, hallucinationes sunt, magno Viro, & his temporibus scribentibus, eo facillime condonandae, quod plurima simul recte tradidit, & in his quaedam, velut obiter indicatum est supra, non his temporibus expectanda; ut illud mihi satis cum Clerico (a) non conveniat, nihil in hoc Celsi capite primo libri 8. nisi generalis, reperiri.

Quod caput tantummodo, indicari a quibusdam, miror, ut rationem reddant, cur Celsum inter Anatomicos Auctores ponant; quasi alterum, de interioribus, caput non scripsisset, & nihil praetera tradidisset de oculis, nihil de testiculis: quae plerique sient, de anatomica illius scientia verba facientes; qui autem memorant, quo in numero Enarratores quoque sunt, aut non satis explicant, aut quaedam, etiam immerito, ut opinor, redarguunt, velut cum de testium natura scribens (b), defendere hos, ait, ab *inguinibus per singulos nervos, quos ὑπερσπινθες Graeci nominant*. Hic Rubens (c) animadvertendum est, inquit, *nervus non esse, e quibus ab inguinibus testes dependent, sed muscular*. Confirmat Clericus (d) „quem Celsus appellat nervum, esse musculum”. Nem-

(u) *Epist. Anst. l. u. 31.* (x) *Psid. Ruf. Epist. de corp. hom. part. Appellat. lib. alter. 2. c. 11.*
(y) *l. 8. c. 7. p. 526. & l. 7. c. 2. p. 528. 6.* (z) *Ibid. c. 1. p. 505. 13.* (a) *Hist. de la Anst. P. 2. l. 4. de 2. 6. 5.* (b) *l. 7. c. 16. p. 455. 29.* (c) *Anst. in hunc loc.* (d) *Cap. cit. not. 27.*

Nempe utrique imposuit Anatomicorum posterior consuetudo, tenuem quandam musculorum expansionem quae Vaginalis tunica comprehenditur, cremascentem testis musculum appellatum; cum Celsus, temporum suorum morem secutus, non eum musculum, sed, nisi me omnia fallunt, vas indicet sensum defensum, quod crassiusculo nervo simile, intra illam tunicam cum arteriis & venis ad testem pertinet. Possum id non una ratione ostendere. Ruffus enim Ephebus, quem sub Trajano vixisse, Clericus (c) agnoscit, etiam tum scribebat haec (f) quae a Caelio nostro in hunc modum Latine redditae sunt: *nervus quoque cum arteria concors ad testem pervenit, qui Saensius a nostris dici potest: Cremascentia Graeci nuncupant. Quin Columella, qui ipsis temporibus Caelii floruit, cum memoravit (g) testium nervos, quos Graeci asperantibus ab eo appellans, quod ex illis genitaliter partes dependent, nisi id quod nos diximus, intellexisset, non fuisset certe, in vitulorum castratione extremam partem testium adhaerentem praedixit nervis relinquere; neque enim testes, ut illis feminis vasis, ita cremascentibus adherent musculis. Quid? quod Celsus ipso satis per se docet, quid illo nomine significet. Nam primum, si vasa haec voluit, quæro abs te, quo ergo alio nomine haec indicavit? omisisse enim haud potuit qui praeter tunicas, vel multas illas membranas diligenter proposuit, quæ venas, & arterias, etique nervos comprehendunt. Deinde ea quæ de his nervis intra dicit; multa autem dicit, & saepenumero, ut tanto magis scire interitum de quo loquatur; omnia cum explicatione conveniunt nostra, plura autem evidentissime discrepant ab aliis, ut puta cum sub tunc, id est, Vaginali, tunica circa istum testiculum nervumque ejus, aut cum inter imam tunicam & istum testiculum, nervumque ejus, ramicem, ait (h), oriri, aut denique cum (i) testiculum, curtionis causa, tantisper e scroto, dum ea perficitur, digito deprempitum, mox ubi de tunica & media, & ima tantum sit obscisum, quantum est opus, eundem, inquam, testiculum purgatum docet per istam plagam cum venis, & arteriis, & nervo suo demittendum esse in pristinam sedem. De oculorum autem anatome cum quaedam explicare conatus sum in Epistolis Anatomicis (k), in quibus nonnullis quoque attingi (l) ex his locis quibus mox Celsus quæ sentiret de insanabili, aut sanabili Sulfusione, proposuit; nihil eorum hic repetam. Sed proptinus ad ea transibo quæ de humani corporis interioribus ab eodem tradita sunt.*

Quoniam illud initio dubium est, ex humanorum revera corporum, an ex bestiarum dissectione haec quæ scribit (m), depremta sint. Ex hominum credas, si totum relegas quem in extrema Praefatione indicavimus, locum. *Incidere mortuorum corpora*, inquit, *dissectibus necessarium. Nam possum & ordinem nescire debent. Quæ cadavera melius, quam vivis & vulneratus homo, representant. Sed & aeterea quæ in vivis cognosci modo possunt, in istis curationibus vulneratorum — ejus ipsi monstrabit.* Nulla hic certe, neque supra, nisi de homine, mentio est, ne tum quidem cum de his patitur sermo est quæ in vivis dumtaxat quæri possunt: adeo illo tempore vereri Medici, quod aliqui hoc nostro non sunt veriti, videbantur, ne a dissimilibus bestiarum corporibus deciperentur. Sed contra, ubi morum ejus & insequendum diu saeculorum venit in mentem averforum adeo ab humani cadaveris incisione; non facile existimabis, quæ Celsus tradidit, si quidem ab intima non discrepent hominis structura, allunde quam ex vulneratorum inspectione, multo autem magis ex Herophilii, & Erasistrati librorum, qui tunc extabant, lectione fuisse desumpta. Si vero ex ipsis Celsi descriptionibus dignoscere aveas, hominum, an bestiarum interiora proponat; rursus ibi, nec fœmel, haeræas. Hominis enim haec, exempli causa, videntur: *lien longitudinis crassitudinisque modicus: & vulva in mulieribus, nisi ubi gravidæ sunt, non multo major, quam ut manu comprehendatur. At bruti alicujus animalis illa: Jecur in quatuor fibras dividitur: & orbes tenuloris intestini per membranas singulis cum interioribus connectuntur: neque enim, nisi ex obvia animante aliqua, canis simili, mæsarum speculabit, membranas dixisset, aut certe adipem, unde crassificerent, his innascenti, non fluisset, qui id in omento non erat tecturus. Apparet igitur, ex bestiiis quædam esse depremta: quibuscum tamen alia, ex homine videntur admixta. Nam si ejusdemmodi anima, huius cujus proposuit mæsarum, lienem quoque proposuisset; certe modicus esse longitudinis, non scripsisset. Cujusmodi animal respexerit oportet Balduinus Ronseus (n), qui ad eum Celsi locum haec adnotavit: *Vide, ne non hic mendum sit, atque legendum Latitudinis crassitudinisque modicus. Si quidem cum splenis innata figura sit oblonga, non dixeris cum longitudinis crassitudinisque modicus.**

(c) Hist. cele. p. 1. l. 2. c. 3. (f) Oper. cit. l. 1. c. 32. (g) De Re Rust. l. 6. c. 26. (h) C. 22. p. 479. l. 1. (i) C. 19. p. 461. 4. & 27. (k) Epist. 17. m. 23. (l) Epist. 18. n. 33. & Epist. 18. n. 76. (m) L. 4. c. 2. (n) Enarrati. in Celsi libr.

dicae. Longior certe vel in homine est lien, quam latus: sed tanto brevior, si cum quadropodum plerisque compares; ut laudandus, sit Celsus, qui modicae in homine longitudo scripsit. Quod vero ad alterum attinet, quod proximus, utri exemplum, est Cl. Vir Noortwykhus (a) optaret, ut figuram Celsus descripsisset, quo certius sciremus, humanum ab eo uterum fuisse propositum; non tamen, humanum proposuisse, indicatur. Doctissimi autem Viri, qui de egregio Noortwykii libro In Eruditorum Actis (p) retulere, satis indicant, quo corum inclinet sententia, in proximis Celsi verbis illa attendentes, vulva, *vela tenuataque cervix, quam canalem vocat*, — *super rectum intestinum progressa*. Quod enim cervix tenuata sit, ajunt, *humanae magni, quam brutorum, vaginae convenire*: multo autem magis quod *super*, non, ut in brutis, sub recto intestino progrediat: quoniam in brutis quoque idem posse dici, fateantur, si supino, ut sit in dissectionibus, corporis situ spectentur: & Noortwykhus admonerit, non tenuataque, ut ab Almeoventio editum est, sed *continuatque* in tribus antiquioribus editionibus scriptum esse. Sane & in meis omnibus, & in codice ad hunc modum scriptum erat; ut is sit unus ex his locis in quibus Lindenium decussisset variantem scripturam commemorare. Sed etsi mihi totum hoc Celsi caput legenti plerique videntur potius ut in stante homine, quam ut in supino, posse intelligi, praestat tamen ut ab his de quibus dubitare licet, jam ad certa transigamus.

Et primum linguam nostram anatomicam vocibus aliquot augeamus, quae ea significatione qua apud Celsum in hoc capite, aut alibi sunt, in meis quidem Latinis Lexicis non reperiuntur. Quam in mulierum genitalibus vaginam appellatam, eam *canalem* vocatam esse, paulo ante visum est. In virilibus autem quam glandis coronam dicimus, haec a Celso lib. 7. c. 25. *circulus glandis* nominabatur. Quod fraenum ibidem vocitamus, recte a nobis dici, prodestis ex eodem capite locis, proclive est demonstrare, nec minus recte, inclusum in utero foetum posse qui vellet, vocare *infantum*, non Poeta, aut Scriptore alio inferioris temporis, sed Celsi ipso auctore cap. 21. lib. 5. & toto capite 29. lib. 7. (g). Sed cum utrumque horum in aliquod tandem Lexicon retatum esse, animadvertam; illud potius addam, quem nos funiculum umbilicalem, Lexica autem quaedam cum Tertulliano umbilicalem nervum appellant, eum a Celso eodem cap. 29. *umbilicum* nominari. *Sinistra manu*, inquit, mortui in utero infantis extraxionem persciscens Medicus *leniter trahere umbilicum debet ita, ne abrumpat, dextraque eum sequi usque ad Secundam*. Verum, ne longius te abduci, dicas, a proposito capite l. libri quarti; alias voces alio dissero, & ad caput illud redeo, ut in eo quendam consideremus. Pulmone, corde, jecinore, liene, renibus descriptis, *de viscerum quidem haec sedes sunt*, inquit. *Stomachus vero &c.* atque hinc incipit ventriculi, Intestinelorum, vesicae, & uteri descriptionem. Non igitur haec; sed illa tantum viscera sunt? An post *viscerum* vox aliqua deest, ut puta *superiorum*? sic enim alibi (r), *septum id, quod transversum a superioribus visceribus intestina differat*. Sed num renes viscera sunt ventriculo superiora? Huc addo, praeter ex quibus in Tractatione usus est, verba: *qua parte quodque viscus, intestinum sit*; huc, inquam, addo, quod cum illorum quas primo loco nominavimus, partium curationes absolvit (s), *A visceribus ad intestina venientium est*, inquit, sique ad reliquarum curationes progreditur. Manifestum est igitur, has reliquas voluisse Celsum accipere viscerum nomine. Cur autem noluit? Id vero est obscurum, nisi forte in ea quis comminiscatur fuisse sententia, quam ex veteri Scholiaste protulit Riolanus (z), *extra vitalia esse septem, linguam, cor, hepata, lienum, pulmonem, & duos renes*. De praecordiorum autem vocabulo; si nullum, nisi hoc, caput spectemus; satis in Lexicis, superque dictum videri potest. Sin plerique alios Celsi locos; significatio apud nos frequentissima, & a Plinio Valeriano (u) discrete exposita, hypochondriorum, aut plane desideratur, aut nimis dilucidis, quam Celsi, comprobatur exemplis, ut cum ait (x): *si praecordia ejus sine ulla sensu doloris aequaliter nulla in utraque parte sunt: quod si paulo humidiora sunt, tamen digitis cedunt, & non dolent: aut cum (y) ad spem redunda praecordia, aut (z) praecordia sursum contracta, aut: ne in re apertissima longior sim; cum quae Hippocrates de hypochondriis scripserat, ea ipse non obscure in Latinum sermonem convertens, de praecordis scribit.*

Con-

(a) *Petri huius. gravid. Anat. P. 1. §. 36.* (p) *A. 1745. M. Jun. P. 1.* (g) 490, 3, 11. & 491, 9, 17, 18, 27. & 492, 15, 31. (r) *L. 7. c. 4. p. 412, 31.* (s) *L. 4. c. 11. p. 217, 27.* (t) *Almeoventio. l. 1. c. 21.* (u) *De Re Med. l. 2. c. 15.* (x) *L. 2. c. 3. p. 49, 22.* (y) *L. 1. c. 26. p. 216, 4.* (z) *Ibid. p. 218, 3.*

Contra, si plerosque alios Celsi locos attendamus; arterias ab ipso quoque, ut fere a priscis solebant, venarum dumtaxat nomine designatas fuisse, existimabimus: at si hoc; atque ejusdem capituli, in primisque quintum libri 7. & decimum libri 2. perlegamus; non id ipsi magis, quam Hippocrati, perpetuum fuisse, perspicimus. Nam & in eo de quo satis vidimus, capite *circa guttur venas grandes memorat, itemque arterias*, & in illo quinto magnopere cavendum dicit, *ne nervus, ne vasa majora, ne arteria incidatur*, in eo atque novissime indicavimus, decimo, cum de mittendo sanguine verba faciat, *iusta est*, inquit, *vera arteria, hic nervi*. Continuo autem cum graves ibi indicet noxas quae compunctos nervos sequuntur; *at arteria laesa*, inquit, *neque cohaeret, neque sanescit*. Quo loco adnotandum est, nec Celsum tamen, nec quos insequentibus libris commendat, tot Medicos, aut Chirurgos, quantum ex iisdem libris apparet, aneurysmatis injectione mentionem, imo plus quam ipse, Hippocratem non dixisse, si quidem *venam sanguisquam* libro quem Aetioveeni hic laudat, l. de Morbis pro arteria accipimus; nam in iis quos citat, Aphorismis neque de arteria, neque de vena quidquam est. Aretaeus vero, qui idem quod Celsus, scripsisse dicitur ab erudito alioquin Medico, Jo. Bapt. Silvatico in ea quam inscripsit de Aneurysmate, Traditione, non antiquior, ut ipse putat, Celso fuit, neque eo quod designatur, capite (a) de alia arteria, quam de Aspera, locutus est, cum credere non posset, si in angina incidere, posse coire. Quantum igitur ex ea Silvatici Traditione, & ex Ingrassiae, Medici doctissimi, Jatrologia (b) perspicui potest, nemo ex iis qui supersunt, ante Galenum Scrip- toribus de aneurysmate verba fecit. Quod vero ad venas attinet, quae Celso auctore, secari pos- sunt, non illo uno loco standum est quo paulo ante dixerat, *non ubique mitti posse sanguinem, sed in temporibus, in brachiis, juxta talia*. Nam alibi (c) jubet, *ex naribus*, alibi (d), *ex fronte*, alibi (e), *ex fronte, vel naribus*, alibi (f), *ex iis quoque venis, quae sub lingua sunt*, sanguinem mitti. Jussisset fortasse, ex podicis etiam venis, si hirudines, sive, ut loqui jam tum coepe- rant, sanguisugae probasset, quae ut in legitimis Galeni scriptis, sic pariter in Celsi (g), longe alia de causa, quam ut medicinae instrumentum sint, memorantur: quoniam Themisoni, qui Celsum, necdum Galenum, aetate praecesserat, multo aliter visum esset, ut recte est a Clerico (h) animadvertum. Est etiam ubi Celsus docuit (i) *inter verticem ac frontem — venas incidere*, & san- guinem mittere: qui locus ob id etiam erat a me adnotandus, quod antequam id doceret, jam tum probe scire se, ostendit (k), ex venis ad oculos pertinentibus alias esse, quae inter calvariam & cutem sunt, alias, quae inter membranam cerebri & calvariam: superiores autem illas per tempora oculus rigare; inferiores, per eas membranas, quae ab oculis ad cerebrum tendunt. Hanc autem non minus verum, quam subtilem, anatomicam observationem prorsus necessariam esse, censuit ad discrimen intelligendum eorum quibus utilis, & quibus inutilis futura esset ea curatio, non sine errore qui- dem aliquo, praesertim nisi hic quoque venarum nomine arterias putes significasse, at exemplo illustri in eo Auctore quem subtilibus dissectionibus adversari credunt, quanti haec contra in exer- cenda medicina ab illis faciendae sint qui uti fiant.

Itabae aliquot, ut scribenti occurrerunt, locos five mentione, five explicatione, five utraque dignos. Nec me fugit, esse alios prope Innumeros, qui ad vina, ad aquas, ad edulia, ad me- dicamenta, ad fermenta, ad tela, ad morbos, ad Auctores, ad alia pertinent quae in Celsi ope- re sic memorantur, ut aliquam Illustrationem requirerent. Sed ego epistolam, non librum, scri- bere aggressus sum. Quae quoniam sentio quam praeter opinionem exerceverit; caetera quae ad v- riantiam scripturam, & ad meas de hac dubitationes, ac divinationes attinent, in alias Litteras conjiciam: quas propediem expectabis: & valebis.

PATAVI MDCCXXXVIII.

XVIIII. Kal. Januar.

(a) 7. l. 2. de Acut. morb. curat. (b) L. 2. err. 4. (c) L. 4. c. 2. p. 188, 31. (d) L. 4. c. 4. p. 191, 31. (e) Ibid. p. 197, 28. (f) L. 5. c. 27. p. 314, 31. (g) Ibid. de Al. Med. P. 2. l. 4. S. 1. c. 1. (h) L. 7. c. 7. p. 417, 22. (i) Ibid. p. 417, 27.

EPISTOLA QVINTA.

JO. BAPT. MORGAGNVS JO. BAPT. VVLPIO S. P. D.

Quo magis memoria repeto, quot, & quam saepe, & quam aperte in Almeloeeeniana Celsi editione minus probaverim Epistolis illis tribus quae deodetriginta ab hac annis simul cum ea voluisti in publicum prodire, eo magis miror, mi Vulpi, existere aliquem potuisse qui perinde ac si a me curata, aut omni ex parte laudata esset, quicquid sibi in ea displiceret, id mihi obijceret non obicere, ne dicam, exprobraret. Ego vero, cum sint illae Epistolae in omnium manibus, minimè opus esse duco singula in quibus ab Almeloeeenio dissentì, numerando percurrere, praefertim cum tot sint, ut nihil aliud illae nisi quaedam fere perpetua ab eo dissensio, esse videntur. Satis est duo quae uniuerso dixi, commemorare, alterum (a): recte illud fecit Almeloeeenianus, quod in hoc loco nihil in Celsi verbis mutauit: quod utinam in pluribus aliti faceret; quauis tunc praestaret Lindenius; nonnullis; alterum (b): ex innumeris prope locis quorum incertam scripturam enumerare poterat Almeloeeenianus, hos paucos habet. Quod si fecisset; longe facilius mihi tunc fuisset, & huic esset quas mutationes haud probarem, & quas tamen vicissim probarem, invenire.

Scripti enim alias id quod superioribus etiam Literis confirmavi, loci esse in ejus editione quae bene ac sapienter mutata sint. Nunc, exempli causa, pauca alia proferam ex uno duntaxat capite libri 8. Locus est cap. 2. de Latiss. scapularum ossibus, quae, ut in necis omnibus editionibus (Lindenianam semper excipio, quam est secutus Almeloeeenianus) summo consensu legebatur, ab Romanis septula aperta nominabantur; idque nomen, hujus unius loci auctoritate in Latina Lexica inuictum fuerat. Sed Casubonus, ut in Scholiis habes ad hunc locum, aperte admonuerat, istam editionem praet. dubio mendasam esse, cum nunquam alibi haec vox scriptulum reperitur. Vocem autem scriptulum apud idoneos Auctores inveniri, cum vel ex Lexicis ipsis constet, curaque duo ista ossa & forma sic satis, & officio, scapulas videlicet protegendi, referat parva scuta sub tegumentis, & muscularis quibusdam quasi latentia; Lindenius tum rationem quidem certe, tum optimos, quibus non carebat, calamo exaratos libros, ut opinor, secutus, *secula* aperta reposuit. Atque ut intelligas, me non temere sic opinari; in Forolivienli codice *scutula* inveni; ille autem Venetus, quem apud Clericos Regulares nostri a me olim inspectum esse, etsi minus antiquo manu scriptum nunc habet *scapula*, sic tamen habet, ut mihi quidem visus sit olim *secula* habuisse. A qua voce tum quondam ortam vulgarem illam quam memorat Paavius (c), horum ossium appellationem coniecit, *seculum cordis*, quippe vitale a tergo munientium? Recte quoque Paavius (d), & ante ipsum Constantinus (e) adiuuauerunt, cum aliae editiones habent in *sinu*, aliae in *sinu*, legendum esse in *sinu* eo loco primi hujus capituli quem propterea sic edidit Lindenius, ex *manu sua exigi praestitit in sinu rachi conijecit*. Neque enim radius, quod probe fecis, nisi unum habet sinum quo carpi quidem ossicula duo excipiat. Nemine autem; quod sciam; nisi evidentissime ratione, & optimo fortasse codice, praestante, egregie rescripta a Lindenio sunt in eodem capite verba haec: *alterum ut ab exteriori parte surae positum est: quod ipsum quoque sura recte nominatur*; cum editiones omnes, quotquot consului, sic proponerent: *quod ipsum quoque supra*, falsa omnino scriptura & inepta; nam neque supra, hujus ossis nomen positum fuerat, nec recte a se positum Celsus ipse dixisset; vox praeterea & nostrae anatomicae, & Latinae linguae. Ob hoc enim praefertim mendum Lexica, quae ad hoc tempus inspexi, fere omnia earent hoc surae significatu, quo surae os, simul dictum, ipsum quoque recte a Latinis suram nominatum fuisse, constat. Constat, inquam; neque enim illa vox quae, eo loco a Celso posita, aliud posse ibi reponi, quam *sura*, ostendit, una litterula quae temere irrepleta, detracta. Confirmat haec locus alter,

(a) Epist. I. p. 11, 7.

(b) H. p. 21, 2.

(c) Comm. in de: Celsi caput.

(d) H. p.

(e) In H.

p. 11. ad hunc loc.

alter, minus, ut videtur, animadvertens, atque perpensus, libro eodem, cap. 11. recedit in brachia, radius a cubito; & in crura, sibia a fura.

Vides, ut uno in capite mutationes tres adnotaverim, quae non possint, ut opinor, facile reprehendi. Erunt, praeter eas quas scio, aliae quoque ejusdemmodi & in ed capite, & in cæteris, si quis inquirat: Id quod mihi in praesentia faciendum non putavi, ne forte praeter modum videretur additis his, quibus potius quae in tam longo, tamque difficili opere humanitas exciderunt, ea mihi cum alias, tum modo praefertim adnotanda hinc illinc suscepi, modestè tamen, ut hominem decet suae consuetudinis tenuitatis, nec aliud, nisi veri studium, & adolescentum utilitatem, spectantem. Itaque ut magis appareat, & quo animo ad id aggrediar, nec vana dixisse paulo ante; debis veniam, ut unam aliam eorum mutationum adjiciam, in qua simul pro merito possim laudare, simul gradum facere ad cætera quae dixi, adnotanda. Est ea mutatio Initio ipso unius ex proximis ejusdem libri octavi capitis, videlicet quarti: *Igitur, ubi calvaria percussa, proutin requirendum est, num bitem is homo venuerit; num oculi &c.* Hic non modo antea legebatur, ubi *calvaria percussa*: sed cum essent nonnulli qui legerent *percussa*; Pavius (f) extitit qui repugnaret propterea quia illa de quibus Celsus quaerendum esse, dicit, non possunt de ejus sententia, ut proximi ostendunt verba, nisi esse fructo, evenire. Sed non attendit Pavius quae paulo inferiori subiiciuntur: *At si nihil horum fecerim est, & jam potest dubitari, an et fructum sit &c.* quae, si pertusum posuisset esse calvariam, non erat Celsus additurus. Quod cum pendere, ut opinor, Linlenius, sciretque, admomento Constantino (g), hanc deesse codicem qui doceret, legendum esse *percussa*; hanc vocem; si quid ego iudico; sapienter reposuit. Almeloovenius autem vel sapientius fecit, qui non solum eandem vocem accepit, sed insuper lectores monuit, cunctas editiones habere *percussa*. Hoc vero illud est quod ad mutationes omnia, multoque magis ad eas potuisset facere oportuisset, in quibus loci scriptura sic varia esset, ut alii alter, non improbabili ratione adducti, coniecere possent esse legendum.

Namque; ut ab levioribus incipiamus; suboscendi aliquis fortasse potest, cum apud Celsum legit libro 4. cap. 8. aut lib. 3. cap. 21. *In initio, aut Insequentibus diebus*; quae operarum incuria excidisse, crederem, nisi utrumque in Lindenii quoque editione esset, hoc vero ut eundem modum etiam postea scriptum viderem capite 23. Si igitur haec non inconspicua sunt facta; admonendum tamen erat lector, in plurimis editionibus scribi *Insequentibus*, in omnibus autem, & in codicibus, quantum mihi licuit videre, *Initio*. Multoque erat magis admonendus, tametsi illa Empiricorum verba in Praefatione sic edantur: *Ob haec, ne mortuorum quidem lacerationem necessariam esse. Quae est non crudelis, tamen foeda sit, cum alter plerumque in morituris se habeant, &c.*; non deesse tamen editiones in quibus ita istud membrum legitur; *quae est non crudelis, tamen foeda sit*; ut inter praecedentia, & insequentia interijci, non cum his ultimis conjungi, statim ab omnibus intelligatur. Potest etiam non planissima alioquin, utrolibet legatur modo, ibi magis obicurrere sententia injecto verbo alius apud alios significationis, *admovent*, ubi Celsus lib. 1. cap. 5. cum qui gravissimi sit opportunitus, vitare hanc posse, ad eum modum docens inductur, *si caput inflexu praeterea, ne incutatur, neve subitum ex repente nullo frigore dimoveat*. Hic autem & membranicus codex, & omnes quae apud me sunt, editiones maximo consensu habent id *movent*. Etsi vero eodem capite paulo superioris codex, & editiones inter se non consentiunt; & ille tamen, & hae discrepant ab eo quod edidit Almeloovenius, *post cibum aut contritio, aut fatigatio animi*. In codice enim est *agritio animi*; in editionibus *agitatio animi*. Quae si indicata essent; credo, non desuturum fuisse qui codicem sequi mallet.

In duobus autem quos continuo proferam, locis si idem factum esset; tanto magis futurum fuisse qui ab Almeloovenii exemplari diceretur, certo scio. Est uterque locus libro 8. Alter cap. 7. *visi dant partes ejus temporis, intra quas quaeque ossa converterent, transierunt*. Alter cap. 10. *membrum autem recte quidem ossa converterentur, superminerent vero nimis cultus*. Igitur cum ad primum e. o. III. ad te Epistola (h) adduxissem, In duobus codicibus pro *converterent* legi *converterant*, in editionibus autem meis omnibus *converterunt*; sexto fere post anno extitit Schultzius (i), qui adsum agens, & vel quendam meum typographorum Constantini emendationem tacitus describens, eo transivit, ut Lindenianum scriberet damnaret, quod non retinuerit *converterant*, quo in verbo veteres

(f) Ceven. in hunc loc. (g) In era ad hunc loc. (h) P. 44, 4. (i) Exercit. de Oib. Ceven. 22. p. 1. & 2.

in unicum omnes confusissent, & quo Celsus sensu non dissimil unus esset, cum de artibus lib. 4. cap. 22. haec scripsit: *attentius inter se confusuntur*. Ad nū non attigit, cui hic nec scribitur, nec nōtatur, illud excutere, an revera omnes veteres in eo verbo consueverint, quando duo, quos insuper, codices non ita consensiebant, neque an sicut ossa in artibus, recte dixit Celsus, inter se articulis conficri, nimirum nutio fe excipientia, & subeuntia, sic non minus recte poterit decere, ex conficri, cum fracta, quodam Interjecto quasi glutine, cohererent. Si id agerem; quare-
re possum, ubinam Celsus, ut hoc significaret, eo verbo usus sit? cum glutinari quidem, coire, & praesertim consolvere tunc ossa, dixerit. Quia, ut idem quod propositio loco scripsit, nū-
sus capite 10. enunciaret; haec, si codices, & editiones, velut tibi eadem III. Epistola (k) espo-
sui, inspiciamus, haec, inquam, habuit verba, *donec duae partes ejus temporis, quod quoque*
et, vel quod et quoque confervet, compleantur. Quae quidem verba si egregie, praemouente Con-
stantino, & Schulzio ipso (l) consuevit, si egregie, inquam, sic a Lindenio intellecta atque
edita sunt, ut nunc legamus quo *et quoque confervet*; quaerere, si viveret, Lindenius posset, col-
lato hoc loco cum superiore, cur si ubi codices habebant *confervet*, recte edidit *confervet*, cur,
inquam, ubi habebant *confervuntur*, non laude, non excusatione, sed contumelia dignus sit, quod
ad eundem modum emendaverit? Sed Lindenium tueri in praesentia, ut dixi, ad me non attinet,
qui istud exemplis ostendendum suscepim, quam praestitit, ut quidquid muneret, de eo lecte-
re admoneret, quo facilis quāque possit quam lectionem mallet, eam sequi. Itaque non impro-
bo omnino dissentium Schulzii, multoque minus ejus laudabilem voluntatem id illustrandi quod a
Celso lis dictum rutili de expellendo donec *duae partes transcant* ejus temporis os quodque
confervet. Quæri enim posset, duas quintas, an septimas, paucis; quotas voluerit partes? Si
legitur est qui duas tertias significat, non intelligat; huic ex Hippocraticis monumentis (m) lo-
cum exhibet unde id colligit; qui locus ab Almeloveenio indicari potuisset. Libens quoque lau-
do; ut alia quæ infra memorabo, praeferam; praeteream; lectionem quam scite excogitavit alterius, supra
descripti, loci, in quo apud Almeloveenium legitur *ossa confervuerunt*, nulla adnotata ex editio-
nibus, & codicibus varietate. Schulzium autem cum in suis sex editionibus, ad quas meae addo
reliquas, & membranæ codicem; animadvertisset, scriptum esse *confervant*; ex hoc manifesto
vitio hic verbo effici posse, censuit, *cervunt*, verbum a Celso pro *confervuerunt*, si alios ejus
attendamus locos, hic verissimiliter usurpatum. *Confervuerunt* autem non ideo rejicit, quod hic
non conveniat; neque enim ignorat, scripsisse Celsum superiore pagina *ossa non confervuerunt*, &
inter se ossa confervere: imo ob hoc ipsum rejicit; non est enim, inquit, ab elegantia Celsi expe-
ctandum, ut unam eandemque loquendi formulam tam exiguo intervallo, tales rejiceret. Mallem,
suam nobis lectionem probasset ex levi scripturae dissimilitudine inter *confervunt*, & *cervunt*, quæ
ex accuratiori isto formulæ variandi studio: quod saepe a Celso, ut magnum decebat, & perspi-
cuitatis amantem Scriptorem, neglectum est: misorque, Schulzium, cum exempla illa & decimo
ipso capite mox proferret, ut *cure*, & *cum ceteris coacta*, non attendisset, quætor, nec totos
versiculos esse inter utramque Interjectos, cum sexdecim, & quæquordecim intercedant in exiguo
illo, ut ipsi visum est, intervallo: ut scilicet, cum Celsus dixisset de ossibus quæ interdum non
recte *inter se confervunt*, maxime proprium videri posse, ut eodem usus verbo, hæc illis oppo-
neret: *nonnumquam autem recte quædam ossa confervuerunt*.

Vicunque id est; optandum fuerat, ut qui felicitate & perspicuitate Schulzium ex *confervunt* fecit
cervunt, eodem ex *confutatum*, quod in cunctis quibus tunc utebar, editionibus, live ex *confutatum*,
quod in codicibus legit, III. ad te Epistola (n) adnotaveram, elicere potuisset vocem aliquam,
Celso usitatum, & ad propositum facientem, quam in perditissimè aliquo locum reciperemus.
Ipse autem *confutatum* nobis excogitavit. Intelligis, me de his verbis dicere quæ, conjectura ad-
ductus, quod tunc ostendi, Robertū Constantini, sic in Praefatione edidit Almeloveenium, *duritiam*,
modicam, *laxitatem*, *confutatum*: *processu deinde singulorum & recessum*, videlicet humanorum viscerum
securum naturam se habentem. Ignitur ut Schulzio (o) demus, quæ fortasse non omnes continuo
darent, sicut a deservio *deservatum*, ita a *confervio* potuisse fieri *confutatum*: deinde ex his quæ,
ut erat doctissimus, & exemplaribus Graecis Scriptoribus operose coarctata, illa effici quæ ipsi visa
sunt, & hic redeunt tandem, ut Latini *confervere* dixerint non de ossibus modo, sed de quavis parte
jo

(k) P. 64, 9.
ed. 5. 10. & 11.

(l) Exert. cit. 5. 2.

(m) L. de Frad. p. 6.

(n) P. 11, 12. & 13.

(o) Exert.

felila, quae assensu finidorum augetur, vel nutritur propterea quod cum ea quoque succus nutritur conservatur; ut haec, inquam, omnia demus; non tamen idcirco amittimus, ut ipse, perijusum habebimus, hic a Celso confutatum fuisse scriptum: quae vox neque apud illum alium extat, quod sciamus, Linnium Scriptorem, neque apud Celsum usquam, neque eo in loco intelligitur quomodo ad rem faceret. Loquitur enim Celsus; quod Schultzeus (p) ignoravit; non de praeternaturali statu, sed maxime naturali: in hoc autem quid sit illud confutatum, peculiariter, ut cætera illa, ab Anatomicis adnotandum, neque ipse declarat, nec ego assequor. Nam si est bona bene nutritio videretur habitudo; satis illa ex colore, magnitudine, aliisque ibi a Celso enumeratis cognoscitur; ut præterea quod aliis visum est, eo in loco vocem desiderari quae non minus ipsa laetari, quam melioris duritiei, & recessus praecipitibus, opponatur: quanquam in nostris, quae recta se habeant, interioribus non facile video quid asperum obvium sit, ubi eam partem quae in thorace est, excipias arteriae illius quae propterea aspera nominatur.

Verum ut hic locus ob vitium fortasse in codicibus verbum (q), anam præbuit dectis hominibus aliquid audendi, & inusitata voces excogitandi, sic alii in quibus nihil, quod sciam, vitii fuerat, cur Lindenius dederit mutandi occasionem, dicere non possum qui ejus codices non inspexerim: illud postea, multo minus locos istos alios, nisi variantibus lectionibus indicatis, fuisse mutandos. Libro 8. cap. 4. ubi verba sunt de asporitate quae in percussa calvaria fasciculo occurrit, dubitante Chirurgo, a futuris, an a fracto osse illa sit, in meis omnibus editionibus, & membrano ipso codice legebatur *ut aperte testificum est*. Ibi Lindenius, quasi veritus ne hoc quod de nudando osse dicitur, acciperetur, ut Passivus (r) facere inceperat, de cerebrando, sic mutavit, *ut doperet*. Idem profecto modo voluerat Celsus, cum, aliquando post vehementiorem ledum, scripta, *quavis stetit nihil invenitur, tamen aperte committitur est*. At si ne tum quidem rima receptum fuisse est &c. Ille vero nihil mutavit Lindenius. Quod si primo etiam loco fecisset, in Lexica receptum non esset verbum *describi*, ex hac quidem Celsi, si modo Celsi est, auctoritate. Sed illud, si non aequè prius, aliqua tamen tueretur auctoritas. Vox autem *carpus* ita productur, ut quae neminem præter Celsum auctorem habet, qui lib. 3. cap. 6. scripserit, *ejus corpe manum odore*. Non facie autem illam productum fuisse, credo, qui & codicem, & editiones nec omnes habere, sciret, non *corpe*, ut Lindeniana, sed *corpore*, & Constantini esse explicationem, non lectionem, quod in ejus libri ora adjectum est *corpore aut thorace*. Sane Celsus non *carpum*, sed primam palmæ partem dixit lib. 8. c. 2. In manu vero prima palmæ pars ex multis minutisque ossibus constat: qui locus illud quoque docet, non manum duplicat expatratam esse dilatatum, ut tradi video, palmæ vocabulo significari. Esti vero pro Latina voce *carpi* non Latinam *carpo* substitui, plerique difficultas patenter; non tamen facillime sinent, in Latinae locum reponi alteram, quamvis Latinam, & a Celso ipso alibi in usum vocatam, præsertim si illa quae extrahatur, ejusmodi sit, ut, nisi caveamus, ejus interire paulatim memoria queat. Vrinae in mulieribus iter Celsus, quod dixerat lib. 4. cap. 1. virilis esse brevis & plenius, id est, minus angustum, ut libro 7. cap. 26. simul esse rectius, addit, sic eadem usus diligentia, ne Chirurgi ad lotum manu emolliendum liliolum in illud demissuri, aliquando, ut nostra aetate etiam contingit, turpiter decipiantur, docet non solum ubi seponet, sed insuper quem saepe in modum se ostendit illius finis. *Mammulae similes*, inquit, *inter duas utraque sive naturae possumt* est. Ex quidem codex, & editiones omnes habent quae apud me sunt. Aluelo-vociana autem habet *carunculae similes*, eadem certe sententia, & voce non minus Latina. Sed vox *mammula* rursus in periculum adducitur, ne, quemadmodum in Varronis libris (s) expuncta fuerat, in Viri doctissimi ex codicibus antiquis residuam, ita libris etiam Celsi eliminetur. Eodem quoque in eadem editione sententia redit lib. 8. cap. 10. ubi postquam traditum est, in suppuratione eo dimittendum esse ferrum *quo parte maxime tumebit locus*, haec adduntur: *Si nunquam tumor se ostendit; ubi maxime pars subest, sic intelligemus* &c. Qui tamen noverint, in meis omnibus editionibus, & codice quoque sic legi: *Si nunquam caput se ostendit*, idem fortasse hoc habent, præsertim si fiant, ad Plinium (t) doctorem, quae surunculos discutiant, priusquam capita faciant, sive, ut sibi (u) loquitur, si nondum caput fecerint, sinotalle Dalechampium (x), videlicet si nondum in acutum sagittam sublati fuerint, si nondum in acuminatum verticem extuberaverint. Ex qua capitis apud Latinos significatione illa orta apud nostros videtur consuetudo, ut tumores quibus id ac-

(p) De 24. (q) De quo tamen vid. Eistl VIII. infra medium. (r) Cum in sunt loc. (s) De Po Ruff. l. 2. c. 1. (t) Nat. Hist. l. 2. c. 24. (u) Ibid. l. 2. c. 12. (x) Ad cap. 16. c. 1.

cidit, ipsi dicant venire a capo. Celsus eodem intellectu alibi (y) scripsit: suppuraciones in exteriorum partem feruntur, & acutur.

Plinii facia mentio cuiusdam me admonet; quem ipse laudavit (z), loci Cornelli nostri. Is est lib. 2. cap. 33. herba muralis (parthenium vel perdicium appellunt.) Quae sic, ut Almeioveeniis, Editores, qui apud me sunt, ceteri proposuere, uno excepto, Viro apprime docto, Joanne Ruellio. Ille enim Celsi libros, ab se emendatos, typographo dedit qui Parisiis A. 1529. vulgavit simul cum Scribonio, ut gratus in Litteris fateretur, huic praepositis, ad ipsum Ruellium scriptis. Ruellius igitur ista herbae muralis nomina quae Almeioveeniis inter uncos inclusit, non Latinis, sed Graecis & Litteris, & terminatione excudenda curavit. Quod cum iudicio adductum suo, tum libris calamo exaratis, quibus abundasse ica, in primis permotum, fecisse, puto, quando ego quoque in membranco collice non aliter scripta ea nomina animadverti. Accedit ipsius Celsi duplex in eodem capite exemplum, qui Latinis herbae sanguinalis, & folani vocabulis cum Graecis Litteris alia quae apud Graecos in usu erant, adiecit; non apparet, cur in herba murali idem facere non debuerit, praefertim cum alibi quoque eandem servaverit consuetudinem, ut capite 25; ne alia quercam exempla; libri 5. in herba folari, servantur quoque, ut opinor, libro 6. cap. 10. in radice ea, quam dulcem appellant, nisi ut erat unicuique longe notissima, minime opus fuisset Graeco etiam nomine, praeterum quod ipsa significationis vi nihil discreperet a Latino, designare; quapropter ex verbis illis apud Scribonium (a): *gynoxiphiae fuerit (est autem radix ducta)* quatuor haec ultima ideo neglexisse Marcellum, quod *glossa esset*, Rhodius (b) non dubitat; neque enim res adeo facili, inquit, interpretationem postulat. Si igitur Graeco hic illa nomina adscripsit Celsus; viderint, quo iure tacent qui parthenium & perdicium inter Latinas voces referunt ex Celsi quidem auctoritate, cum interea herba muralis, & folarem, & radicem dulcem ejusdem, ut possent, exemplis non conferunt. Id viderint pariter qui hunc locum ita ediderunt, ut descriptissimus: nam praeter Graecos litteras, & terminationem, vox Graeci, quae in proximali exemplis non omittitur, desideratur. Sed altera ex parte objici potest is quem indicavi, Plinius de Celsi locus. Parthenium, alii leucanthem, alii tomvacum vocant. Celsus apud nos, perdicium & muralium. Non est, mihi Vulpi, tempus ut hinc ad Rem Hieronymi divergam, neque ut, Plinii verba emendare conatus, actum fortasse agam. Sed quantum ex Dalechampii editione, qua melior, cum hanc Epistolam scriberem, non erat in manibus, & ex his quae in ejusdem margine adscripta hoc sunt, ego quidem possum conicere; Plinius potius est ex Celso, quam Celsus ex Plinio, emendandus: apud quem alibi quoque (c) eum alter ex hoc Celsi capite profertur locus, *frischon* Latinis litteris descriptum video, quam vocem Celsi Editores, nisi si qui forte Graecis carebant typis, Graecis litteris scripsere. Quod si ad Plinium, quotiescunque aliquid ex Celso; quod non saepius tamen facit; nominatim producit, hujus adnotata fuissent verba ex his videlicet qui extant, libris; interceperunt eum qui ad Rem Rusticam atquebatur, ad quos venient referenda quae producta sunt lib. 10. cap. 53., aut si ad Celsum indicata semper essent loca quibus ejus sententia a Plinio laudatur; fortasse alter ad alterius scripturam meliorem reddendam opis aliquid afferre potuisset.

Verum ad Almeioveeniis ut redeam, vel potius redire videar; neque enim resapse digressus sum, cum haec antiqui quae de vocibus alter ab Ruellio, aut apud Plinium scriptis, ad Celsum pererat adnotare; debebat certe de mutato primo verbi capis 1. lib. 7. lectores admonere. Laegebant illi ante Lindenium omnes quos inapeximus, *Luxari*: quam vocem, ut accipi quidem solet, res ipsa evidenter respuit; agitur enim de fugillatis, & contusis: tum Celsus, an quod voluntatem olere crederet? Citoni, ejusque antiquorum verborum studio Crisipo Salsustio & *luxum*, & *luxum* reliquit: & quanquam ii qui mos scripserunt, *luxare*, & *luxatum* rursus in usum revocaverunt; ipse tamen fugit studio tanto, ut libro 8. non modo initio capitis 2. sed & capite 11. & quatuordecima quae sequuntur, cum de luxatis offibus semper ageret, nunquam hoc verbum, sed aliis, & pluribus potius, ne eo uretetur, usus sit. Nam de loco, aut sedibus suis moveri, accidere, elabi, prolabi, loco suo non esse, expelli, propellere, delabi, incidere, recedere, promoveri, labi, promovere, prodeire ossa dixit, & pleraque horum verborum repetere etiam saepe maluit, idque exiguo intervallo, quam semel, ossa luxari, scribere: ut disti alius essent quae

aliis

(y) L. 3. c. 8. p. 87, 7. (z) Hist. nat. l. 21. c. 30.

(a) C. 107. M. 34.

(b) Not. ad Cl. Com.

246. (c) L. 27. c. 13. 1.

alias (d) proficeretur, haec una animadversio satis ostenderet, non esse a Celsi inscriptionem istorum capitum *De Officiis luctus*: De Maxilla luctu, & caeteris ejusdemmodi. Recte igitur videtur fecisse Lindenius, quod primum illud sustulit verbum *Luctu*: fortasse etiam hoc recte, quod pro illo rescriptit *Exata*, non modo quia levissima mutatione, sed & quia Constantino, imo quodam Constantini codice non dissentiente, id fecit. Ille enim hoc adscripserat: *contusa scriptum invenit: itaque vexata, quod plane non disjiceret, si pro contusa sumatur, ut apud Græc.* Huc vero loco quodam suorum Naldum (e), quem hic designari puto, sic habet: *qui fertur. Et rapatur, atque huc, atque illuc distrahatur, is vexari proprie dicitur.* Verum hinc sequitur, vexationem posse quidem esse fugillationis causam; non ipsam tamen esse fugillationem. Nec quidquam de suo, quo hic uteremur, Macrobius (f) addidit, cum haec, atque alia ex Gellio innotinato descripsit. Celsus aequalis Auctor, Scribonius (g) rem magis illustrasset, si quos ex ista, causa, — contusis dolentes memorat, nec minus ardire alia delapsus, vel scabi devotus, excussus a virga vel curriculo, atque ita trahitur, non illos nimis causa vexata, sed simpliciter vexata dixisset, neque aliis ex acuta causa liberantibus opposuisset. Celsus autem ipse, qui fugillationem lib. 5. cap. 18. sic designaverat, si facie contusa, luvr subersuentus est, capite autem 23. *culpa corporis vel per istum, vel ubi ex alto deciderunt*, memoraverat, & cap. 26., nec semel, eadem significationem edidit rescripserit, aut edidit, & lib. 2. c. 10. si ex superiore parte aliquis deciderit, si curia est &c.; cur non hic Contusa, aut Celsa dixit; sed *Exata*? Ob has igitur, atque alias quae in aliquorum animis insidere possent, dubitationes, ut si forte luxta hic crederetur Celsi aliud, quam apud alios solum, significare, tum etiam ne priusquam optimi non unus codex auctoritate res, quae ratione non possit, confirmaretur, alii essent qui vexata pro contusa accipi jam posse, Celsi auctore, non dubitarent; ob haec, inquam, quid antea scriptum esset, non videbatur retinendum. Sic etiam admonendi erant lectores, apud omnes, quantum nos quidem vidimus, lib. 4. cap. 2. pro *capitulis* legi *capitula*, aut, sicut in codice a Constantino inspecto, *capilli*; cum tamen nosceret codex *capitula* habere; in iis verbis, sub quo nomine, capituli, nunc significo *caput*, quae *capitula* tegitur; ne ad unum quod ex Apulejo (h) proferri video, exemplum insuper Celsi addi posse, pro certo exstimaretur. Sic & inferius illos omnes habere, non *spongiam* *conscavam*, *subinde* *equis frigida expressam*, sed in *aqua frigida expressam*, itaque melius aliquanto; nam verius fortasse fuit *ex aqua*; sic enim cap. 24. *spongia imposita*, quae subinde *ex oleo*, vel *aceto*, vel *aqua frigida* exprimitur: libro autem 6. cap. 6. non tanto satis minus expeditur est, sed minus expeditur est; & sane comparativo aliquando magis adjunctum legi; minus nec legisse nemini, nec, si rationem attendas, potui. Utrobique autem codex cum editionibus consentit. Denique in eo loco libel 7. cap. 19. *Neque tamen nimium ex ea tunica rursum relinquendum est*, indicandum erat, editum fuisse ab illis omnibus id quod in codice, *sursum* relinquendum est. Nam etsi quae proxime praecedunt, *Sed non a summa inguibus plaga, verum infra paulatim ea abscindenda*, utrumlibet legere permittunt, placetque ibi *rursum* dici pro *a contrario*; decebat tamen, non ignorari, Celsum fortasse ipsum quoque ita *sursum* posuisse, ut motum non significaret locum versus.

Quia etiam ubi non tanti referebat, quid antea legeretur commemorare, minime id erat praetermittendum, ut libro modo citato 7. cap. 13. in his verbis, *Medio tumor una linea inciditur*, scriptum fuisse in meis omnibus libris (quibus & codicem addo) *Medio tumore*, Pinziano excepto, ejus lectionem tumor qui in margine annotaverunt Constantinus, & Ronseus, recte quidem fecerunt, quippe cum Celsus ibi, ut puta libri hujus cap. 2. scripserit, *maiores finis — duobus aut tribus lineis incidendi sunt*; sed idem tamen cap. 9. etiam scripserit, *ab interioribus ejus angulis lineas transversas incidere*: Vt cap. 3. cum laudantur, puris jam redditus ulceribus, *ibi potiusque corpori faciendo aptos*, hanc unice lectionem dignam esse quae hic probetur, ubi de carne producenda agitur; nec tamen extra librorum marginem, quos duo iidem Viri procurarunt, usquam exire, quod falsum; sed pro ea fuisse corpori referenda: Vt in Praefatione ad librum eundem hunc 7. ea verba: *Sed Chirurgus perinde faciet unia, ac si nullus ex vagitibus alterius affectus oriretur*; apud omnes, si Casarium, & Pantinum excipias, sic legi, *perinde faciat*; & sane his nullo alio interpretato verbo, ea praeponuntur, non ut clamore acri motus, vel magis, quum res dolerent, praeretur, vel minus, quam necesse est, fecerit: Vt lib. 6. cap. 6. ubi bene scriptum vides, *alium dicit*,

(d) Epiß. VII. 6. Sed ut plenius.

(e) L. 2. c. 6.

(f) Saturn. L. 6. c. 7.

(g) Compos. Med. 101.

(h) Metam. L. 2.

longioreque incedam induci, necessarium est, fuisse olim scriptum in meis editionibus cunctis id quod in codice, vel aurium ipsarum iudicio, melius, incedam induci: Ut lib. 4. cap. 4. pro illis capite teneri debet, quae Pinzii quoque, & Junta, & Caesarius habent, reliquos, ut codex, habere leviter indoluisse: Denique ut lib. 3. cap. 27. ubi editum nunc est, quiquid est parit, exeat, in illis omnibus exemplaribus pro exeat fuisse exeat, si unum Caesarii demus, in quo erat excede, errore fortasse operarum, facili, nec hic quidem sententiam mutante, ut contra nonnullis aliis locis animalverit, velut extremo capite 9. libri 8. Vbi enim legitur, si quid ex vertebra excidit, aut aliquo modo fractum est, quasi ibi ageretur etiam de Spinae luxatione, cum de fractura solum agatur; ibi codex, & Pinzii, Juntae, & Mauritiorum ambae editiones sic habent, si id quod ex vertebra excidit, aliquo modo fractum est; in caeteris est excidit, in quarum aliquibus, ut Constantini, & Ronfcl, deest quod, tamen ex libel ora constat, in veteri codice non defuisse. Itaque mutato excede in excidit, incepti primum sententia, deinde haud intelligibilis facta est: quae res Lindenium coegit, ut pro id quod ederet quid, & particulam aut adiecerit; sic autem rursus quidem intelligibilem sententiam reddidit, sed ab Auditoris mente, nisi ego fallor, plurimum discrepantem. Hoc enim voluisse Celsum, arbitror, si aliquo modo fractus est vertebrae alicuius processus, is videlicet qui magis est injuriis expositus, nimirum posterior. Processum autem ut designaret, hic dixit id quod ex vertebra excidit, quemadmodum ultimo hujus libri capite dixit quod excidit, ut significaret nudi ossis eminentem portem, primo autem capite os calcis quidem forte sumari, quodam excessu, id est, proculsus, habere: quae hoc libentius aduocavi, quia istud modo, & significatione in Lexicis non inveni.

Jan vero in eodem primo capite libri 8. quaedam fuit animalvertere. Et primum ubi nunc legis, Sed ea foramina, quae a summis ad inferius nares simplicitate sunt, magno antea probandoque consensu legi consueverunt, a summis ad imos. Illa autem multo inferius, Iam vero solum in coxarum esse definit, optime fortasse, ex conjectura Constantini, edita sunt, cum scriptum sit defuisse in cunctis editionibus, si Mauritiorum utrumque excipias, quae, & membraneus codex habent discreta. Constantinus tamen sic adnotaverat defuisse vel defuisse, minus a codice recedens in defuisse: quanquam illa vox descendit, vel potius defuit; si quod supra dixerat Celsus, parum deficientes sunt, attendamus; indicare videntur aliquid de Sacri ossis concavitate, in qua, hactenus extuberans, spina repente subsistit. Cujus omissionem ossis minus in Celfo notasset Pavius (1), si haec suspicatus esset, aut etiam si in descriptione ossis coxarum Sacrum quoque comprehendi, animalverisset; ex dextero enim & sinistro unum, idque transversum os Celsus non faceret, si, ut petimus, Ita Sacrum etiam os excluderet. Superius vero ubi descripti sunt dentes, & recte puto ab Almeloveenio haec ferme omnia esse proposita: utriusque fere verrillares quidam sunt, praeterquam in istis, in quibus genuini, qui fere gigini solent, non intererunt, & recte simul quae Pavius maluerat, esse indicata: qui cum quatuor, ut omnes, legeret; mirum non est, si una in jam mutaret, haud mutandum amplius ex quo, antiqui apud Constantinum codicis auctoritate, ab Lindenio rescriptum est quini. Legebant praeterea omnes in quibus tres ultimi, ubi penultimum voculam primus, quod sciam, expunxit Pavius; egregie quidem, re ipsa videlicet, ac membraneo, quod laudare solitus sum, exemplari consentientibus; in eo enim sic inveni, quibus hi ultimi: quem postremam, quae apud omnes est, vocem nescio cur mutaverit Lindenius. Ad dentes quoque ea pertinent, cum toto esse quod superiores dentes excipiunt. Sic enim Lindenius, Constantini editionem, & quod in margine alii habent, secutus, edidit; nemine admonente, caeteros tamen habere exigit, quod in codice etiam video, & Celsum ipsum non uno loco, ut non multo infra, ad utroque latere processus duos exigit, & mox, dorsum versus processus exigunt, & lib. 3. c. 28. radices alius exigunt, vim hujus verbi, non satis fortasse in Lexicis representatam, expressisse; & quoniam ad hunc ultimum Celsi locum adnotet in Scholii Almeloveenii, tribus exceptis Editoribus, alios maluisse ex codicibus adigunt, se vero ex Columellae consuetudine agunt, vel exstant; tamen sic habeto, praeter illos tres, apud me septem alios esse Editores, qui exigunt retinuerunt, vix duobus in margine commemorantibus adigunt, Columellam (k) autem vites scripsisse & materiam, & unar duplices, & complures exigere. Sed quaedam videtur nonnullorum esse quasi conjunctio de verbo isto exigo & Celsi libris eligendo. Nam ecce

(i) Comment. ad locum prox. super. (k) De Re Rust. l. 5. c. 6. & l. 3. c. 2. & 6.

ecce tibi etiam Paawius, qui in eo quem primum de tribus produximus, loco pro *exiguus*, lego, inquit, *exerunt*, nullo, quem laudet, codice, nulla, quod sciam, editione assentiente. Sed nimirum cum alter alicui in loco retineat *exiguus*; non satis apparet, cur in utroque non debeant retinere. Jam vero in his quae continuo sequuntur, quidquid a Paawio, aut ab Lindenio mutatum est, viduamus. Ea sunt: *Vertebrae, mediae perforatae*, quae *spinæ medullæ cerebri commissæ descendit*; *latera quoque inter duas processus tenuibus cavis pervia*, per quae a membrana cerebri similes membranas deducuntur. Codex vero, omnesque editiones meae pro *latera quoque inter*, habent *circa quoque per*; pro *pervia autem*, quod sic mutavit Paawius, habent *perviae*. Sed; ut alia omittam; qui de particula per in alius, ut *inter*, aut, sicuti Constantinus, & Ronseus in libri ora, *subter* mutanda cogitant, non videntur animadvertisse, quemadmodum in cervice praefertim, per cava a superiore facie processus meninges, & nervi exeant, ut neque, si hic ea particula mutanda sit, capitis quoque 14. mutari oportere, ubi summo omnium, atque adeo ipsorum etiam consensu scriptum est, *vertebrae non posse excidere, nisi & medulla, quae per medium, & duabus membranis, quae per duas a lateribus processus feruntur, & nervi qui continentur, rupis*. Interca juvat animadvertere, cum Celsus vincula, & tendines, ut solet, nervorum nomine hic designat, pro veris autem nervis nihil nisi membranas memoret, a cerebri videlicet membrana deductas; utroque loco cum his sacris videri qui his temporibus vim eorum quos nervos proprie appellamus, in horum meningibus, non in substantia ipsa nervae, agnoscunt, praefertim cum de oculo quoque verba faciens lib. 7. cap. 7. *tunicas quidem scleroticam, & choroidem ajut extenuatas & in unum coactas pro foramen, quod inter esse est, ad membranam cerebri pervenire, eique inherescere*; substantiam autem, quam convectiunt, nervi Optici, prorsus negligat. Sed ne esse nimis videar in exemplis, ad eam Facultatem quam proficere, attingentibus; rursus ad alia quae alio pertineant, redeamus.

Vitam quod lib. 7. cap. 30. fecit Aimelevecnius, id semper facere potuisset. Ibi enim cum sermo sit de podicis venis sanguinem fundentibus, est editum ut *omnia vasa quasi capitula consueverint*; tamen cum monuerit, esse qui aliter legant, excitavit ad editiones alios, ipsosque codices inspicendos. Quorum illae, exceptis Manutianis, in quibus est *omnes venae*, cum apud me habeant, non sine manifesto errore, *omnia vasa*, codex autem *omnia vasa*; proclive est attendendi, de hisdem venis scripsisse Celsum cap. 18. superioris libri *ora venarum tanquam capitulis quibusdamurgentia*; proclive est, inquam, in Constantini inclinare sententiam, qui pro *vasa* adscripserat *venarum*, ut legatur *omnia venarum quasi capitula*. Sed eodem libro 7. cap. 26. ubi post signa calculi vesicae spinosi in cervicem delapsi, cum Lindenio edidit Aimelevecnius, *neque adhibenda manus, nisi id consistit*, nec de varietate lectionis admonuit; quotus quisque erit qui suspicetur, In cunctis hisdem editionibus, Manutianis quoque, & praeterea in membrano codice, & quod probe memini, etiam in altero illo Veneto legi *nisi id consistit*; quam lectionem illud confirmat quod supra incautus fuerat, *ne curandum quidem, nisi cum his*, nempe calculum descendente in cervicem, *inductis suis cognitum est*. Quamvis autem infra ubi post sectionem praecipitur, ut si quis exiguus superfit calculus, potius relinquatur, haec subiungitur, *quia longa inquisitione vesica laeditur, excitaturque inflammatione mortifera*; adeo ut *quidam non sedit, cum diu frustra per digitum vesicae esset agitata, decesserint*; quamvis, inquam, noster codex habeat *quidam non secuti*; non retentum tamen fuerat, editiones, quotquot apud me sunt, ad unam omnes negentem particulam haud habere; ut si quiissent, id quod a primo postulare videtur locus, his sequi, possent. Multo autem minus id fuerat supra negligendum, cum haec proposita sunt, *Manus finistra calculum compellit deorsum digitis, donec ad cervicem perveniat. In quam, si oblongus est, sic conculcendus est, ut ne prorsus eruat: si plenus, sic, ut transversus sit: si quadratus, ut duobus angulis sedeat: si altera parte plenior, sic, ut prius ea, qua tenuior sit, evadat. Namque ut haec sint ad eorum normam in libris ora adscripserat Constantinus; tamen Constantinus ipse edidit, uti perierat, *finistras digitis deorsum cum compellunt*, uti omnes autem, *ut prorsus eruat*: quae duo sic etiam in codice leguntur. Nec ratio quam attulit pro nova scriptura ut *ne prorsus*, sic placere omnibus videtur posse; ut Lindenio placuit. *Jacens enim oblongum prorsum est*, inquit Constantinus; *stans erectum. Prorsus calculus minime, aut vix extrahi possit. Imo ovi exemplum adversatur; neque enim per id foramen per quod jacens traduci potest, traduci poterit erectum*: itaque Celsus ovi similem calculum, id est, altera parte plenior, altera tenuiorem, non erectum, sed prorsum educi, voluit, cum dicit operam jussit, ut prius ea parte qua tenuior sit, evadat. In caeteris autem quae his interjecta descripsimus, num recte omnia interpretetur Constantinus, alii viderint; res enim sane digna est*

de qua quaeratur. Nos vero, cum in iis nihil prorsus a communī scriptura alienum animadvertamus; ad alios Celsi locos in quibus ea mutata est, transimus.

Libri igitur octavi capite 10. ubi in ossis artuum fractura cui carnis quoque vulnus accesserit, fragmentum esse, manu in suam sedem recondendum, ac, si id manus facere non possit, vulsivum, quod fabri utuntur, injiciendum esse acutae ossis prominente eussidi, ad ea parte, qua sumus est; ut ea parte qua gibba est, eminet ut in suam sedem compellat; adiuvandum omnino fuerat, pro acutae ossis prominente eussidi, quae nescio ex quo exemplari accepta sint, longe aliud alios leere conseruisse. Codex enim, & Pinziana, & Juntina editio ibi habent recte se habendi capiti, id est, habuisti, ut perique postea e lidentur; nam aliqui habendi capite, unus Caesarius habende capite proposuerunt. Recte autem se habens caput, videtur hic extremum ossis, cujus ossis fragmentum prominet, firmum, & idoneum ad sustinendum vulsellae illius quasi vectum, significare; quae non fore, si in acutum desinat conspiciendū, tum ratio docet, tum Hippocrates (l) in re non ita dissimili, his verbis confirmat: Si vero superna ossis pars immutata fuerit, ac confusa, ut verbi adhibendo locus non sit commodus; sed acutum quod prominet; tunc esse scalpendo deorsum, securam vultū sedem facere oportet. Acutam autem cuspidem in fragmentum quod reponi debet, intelligi hic non posse, ea quae modo scripserat Celsus, ostendunt, si fragmentum acutum est, ante acumen ejus, si longius est, praecedendum; si brevius, linandum, & utrumque scalpro levandum. Libri quoque ejusdem caput 12. quod est de maxilla luxata, cum ad comprobandum, quanti referat, post ejus repositionem liquidiore cibo uti, sic desinat, adeo us feruo quoque frequens, motu oris temporum nervus laedat; non tamen ad eundem modum verba haec in libris cacteris legatur. Omnes enim, & codex pariter se habent, adeo us feruo quoque frequenter motu oris per nervus laedat. Quod qui sciat, is fortasse suspicetur, minus haec eo pertinere quo indicavit Constantinus, cum ad marginem rescriptis motu, oris nervus periaciat, non sitis, ut videtur, animadvertens, num hoc verbum apud idoneos Scriptores legatur, aut qui sint oris nervi, aut denique num eorum laceratione hic praecipue spectare conveniat; minus, inquam, haec verba eo pertinere suspicetur, quam ne articulū maxillae, in suam sedem nuper repositae, cum quiete egeat, sermone laedantur, quippe maxilla, inter loquendum, pro vario oris motu per suorum identidem muscularum tendines coagitata. Sic fuisset suspicionibus aliis locus lib. 6. cap. 6. si, cum illa de lusciosis proposita sunt, inungi oportet sanguine jacinthis (maxime hircinis; sin minus caprini) ubi id assum cogitur, excepto; indicatum simul esset, Manutius tamen pro sanguine scripserat humore, plures autem, in quibus Caesarius, Constantinus, Ronseus, in libri ora edidisse alios fande, alios humore, alios utrumque. Existisset enim profecto aliquis, cui alterutra harum vocum magis, quam sanguine, placuisset, sique Pantinum, a quo Celsus propterea arguitur, elusisset. Pantinus enim in suis ad hunc locum adnotatione, cum Dioscoridem (m) produxisset, a quo adversus ejusmodi vitium caprini jacinthis affi lxxix commendatur, & Plinium (n), qui pro Dioscoridis ichere saniem vertit (quasi Dioscoridem ante Plinium scripserat, constaret) Celsus vero, inquit, minus bene, sanguinem interpretatur. Et mihi quidem Trallianum (o) quoque, ut Ronseus hic in Enarratione admonet, animadvertenti in eodem casu laudantem, si ex hircino jacintho, dum affatur, ichora colligamus, & inde lumina perungamus, venisset in mentem, ut ex humore, quod verbum in codice quoque inventi, ichere in Celso rescriberem, si vox ichor ut in Lexicis ex ejus lib. 5. cap. 26. sect. 20. producta est, sic ibi Latine, non Graecis, litteris scripta haberetur.

Loci duo sunt libro 4. alter c. 9. alter 11. Ille ad hunc modum ab Ameloveenio proponitur: oleae ex muria durae; lactucae insintae in aceto. Omnia ex Lindenio sunt praeter illud durae. Ediderat enim dura, ut omnes, qui ex Rel Rusticae Scriptoris probe scirent, quid esset muria dura. Itaque operam infamia id factum crederem; nisi certior fierem, in prima quoque Ameloveenii editione scriptum esse ad eundem modum. Sed & omnes, ut codex pariter, post dura habent sintae in aceto lacturae; ut quavis alibi scriptum esset oleae albae ex dura muria, eadem aceto insintae; tamen nihil mutandum, non inonito iectore, fuisse videtur, praesertim cum Lindenius ipse lib. 8. cap. 4. in Celso retineat, sponsa subinde in aceto tincta. Locus alter est: Admonendumque naribus pulegium ex aceto, vel potentia vino assersa, vel quod secundum naturam est. Qui minime ignoret, in plerisque editionibus legi vel mentha, si novum natura est, adscribente Constantino

nono.

(l) L. de Fractur. n. 15.

(m) L. 2. c. 19.

(n) L. 26. c. 11.

(o) De sangui. corp. part. miii

lib. 2. c. 25.

tempe materia, fortasse hoc milit. Qui vero animadvertat, non fuisse opus hoc addere, cum illa imperata sint, *si adhuc subersa sunt, quae videntur, simulque sciat, in codice, & in pervertita Pinzii editione, & Juncae, & Manutorum utraque scriptum esse, vel menta secundum naturam esse, is, fieri potest, ut dictum accipiat de mentha, ut per se est, non ut pulegium ex aceto, neque ut potentia vino aspersa. Ibi etiam ubi gestationum lenissima genera, & instrumenta proposuerat Celsus lib. 2. cap. 15. dixeratque: Si nihil horum est, suspensio levis debet, & moveri; quod auxilium erat libro proximo cap. 18. in phreneticis, capite autem 17. in iis qui reolutam habent partem corporis, laudatur; cum illa continuo adiunguntur: Si ne id quidem est, ac certe uni pedi levis fulcimentum subiciendum est, atque ita lectus huc & illuc manu impellendus; ibi igitur si adnotatum esset, ab aliis scribi uni pedi levis fulcimentum subiciendum est, tanto consensu, ut ne in codice, neque in editionibus meis omnibus aliter legatur; aliquis fortasse scripturam hanc probare maluisset, tamquam magis post illa quae praecedere diximus, congruentem, ut cum suspensus omnibus pedibus haberi lectus non posset, at uno haberetur. Ceterum fulcimentum quoque, uni pedi subiectum, cum pariter praeter illum quem secundum lineam diagonalem habet oppositum, reliquos pedes suspensos fervet; eundem praestare usum potest, praesertim si ejusmodi sit quale cunis supponitur ut manu huc & illuc agitentur. Quod ob lectorum fulera illa mobilia dico quae ad eundem usum ab Anyllo, & Aetio memorata, ad hunc ipsum modum interpretatur Mercurialis meus (p): qui cetera gestationum similia genera apud priores Medicos usitata, omniumque utilitates explicans, hoc quo uni pedi levis fulcimentum subiciendum, ait Vir eruditissimus, primum (quod ipse fecit) inter Medicos Celsum monstrasse. Libro etiam 4. cap. 4. cum in gravidis, aut distillationis initio haec praecipitur, Ambulatione tantum non acris, sed recta utendum est, haud ab re fuisset monere, haecenus omnes scripsisse tantum acris, sed recta, nisi quod Ruellius, & Stephanus recta ediderunt. Insuper Rubens (q), cur acris, & recta esse debeat, ostendit, & Celsi commemoravit loca, quibus aeris inequalitate maxime ea ipsa concitari incommoda, docuit lib. 1. cap. 2. & 5. Attamen eodem cap. 2. melior, universè dicitur, esse ambulatio sub divo, quam in porticu, & recta, quam flexuosa, & cap. 4. quibus caput infirmum est, iis commendatur multum ambulare; sed, si licet, neque sub terra, neque in sole. Nescio, an quidquam, saltem ejusmodi, dici possit pro eo loco libri 1. cap. 3. Si assidua officatio urget; cum ibi nemo; quod sciam; id iegerit, sed omnes fatigatis, quum vocem ut ea quae praecedunt, ac sequuntur, requirunt, sic Thriverius (r), & Paninus (s) non nisi ea posita sententiam Celsi explicarunt. Nam quod lib. 2. cap. 7. nunc editum est secus atque in iis quos vidi, omnibus, Suppuratis vero pluribus modis excitatur, pro pluribus morbis, quae lectio sitis cum proximo utrinque Auctoris sermone congruit; tamen Constantinus in margine adscripsit, legi etiam medita. Et quamvis in iis verbis lib. 6. cap. 18. Sive autem hoc modo cutis (de praepulso sermo est), velle erit, sive nunquam repugnaverit, legendum potius unquam cum Pinzio, Junta, Caesario, Ruellio videatur propterea quod supra positum est, reduci eam cutem, aut rursus induci non posse; tamen de hoc amplius videndum est, cum reliqui, & codex habeat nunquam.*

At tanto magis discrepant in loco altero ejusdem capituli: Quod si ex idu testiculus alii quidem desit, fere quoque pus increvit; ut minus oporteat mirari, editum esse ad hunc modum quo repugnantis aliquid videtur. In codice enim scriptum est, si ex idu alii desit, in editionibus, si ex idu testiculus aliquid desit; sed in horum alius vox vocula desideratur pur, quae in aliis, & in codice est. Denique Constantinus, & qui hunc in libri oris plerumque sequitur, nusquam nominat, Ronfescus novam lectionem, nec omnino contemnendam, adnotavit, si ex idu testiculus aliquid haesit, fere quoque pus increvit. Ad eodem testiculos, tres attinent loci cap. 18. lib. 7. hic minime praetermittendi. Primus est: testiculi similes quiddam glandulis habens, nam sanguinem non emittunt, & omni sensu carent; autem in istibus & inflammationibus tunicarum, quibus hi continentur. Codex quidem, melius omnes libri pro glandulis habent medullas, cui lectioni plerique credent ista ipsa favere quae vidisti continuo sequi. At duo quos novissime laudavi, in margine adscripserunt glandulis, Galeno assipulantes: cuius etiam gratia Rubens (t) hanc vocem movit. Verum mox gravior est dubitatio, nam si omni sensu careat testiculi; quomodo in tunicarum istibus dolent? Certe haec dubitatio in eam non cadebat, quam omnes antea sequebantur, scriptoram, dolent autem — tunicas, quibus hi continentur. Paulo inferius haec alia occurrunt: membrulae inter duas testium tunicas superioribus por-

por-

(p) Art. Gynaec. L. 2. c. 12, & L. 6. c. 13. (q) Acont. ad hunc loc. (r) (s) Cyrenus. in hunc loc.

paritibus tenues parulaeque sunt. Hic vero legebant cuncti leves parvuloque sunt. Quares, cur id ita mutatum sit? Locus hoc offendet tertius, qui, non ita multis interjectis vericulis, ad hunc modum proponitur: rupto in inguinibus peritonaeo, pendere eo devolvitur aut omittitur, aut etiam intestinum: atque ibi resecta via, paulatim ad inguinibus in inferiores quoque partes nissum, subinde nervos tunicas, & ob id, quod dixi, patentes diducit. Verum hic quoque, ut Manuti ediderint nissum, & Constantinus in margine ob id deleverit; Ipse tamen, & ceteri sic exhibuerunt, *decessum*, *subinde nervos tunicas*, & ob id ejus rei patientes diducit. At in extremo proximo capite 19. etiam in verbis illis, *Inflammatione incisii scroti finita, propter nervos propterea cataplasmate, dein paulo utendum est*; etiam, inquam, antea legebatur *prae cataplasmate*, & sane unum, atque alterum paulo superius propositum fuerat; tamen, ne aliud dicam, is saltem, quem tibi saepius nomino, Constantinus monuerit, *propterea plane legendum*, ut & vetus Codex ostendit. Sic idem ad eum locum cap. 29. *At si pes alter intus emortui foetus, juxta repositus est, alter retro cum corpore est, quicquid prolapsum est, paulatim abscindendum est*, adnotavit, revera in vetere exemplari esse *prolapsum*; cum in omnibus quidem meis sit *praevalsum*. Pariter ad ejusdem libel 7. caput 3. Constantinus adscripserat, collicem habere *callosas* in his verbis, *si, antequam finis carnis impleretur, eras callosae sunt*, ubi apud me omnes habent *carneae*, idque optime, ut puto, cum ea continuo locutus, illa quoque *hys carne habete, nec firma*. Hinc vero intelligis, quanti retulisset in his etiam locis quorum alia allicui occurrebat scriptura, quid a ceteris scribi consuesset, non omisisse. Quanto igitur minus omnia hoc debuit, ubi nusquam quod ciamus, ea quae proponitur, occurrebat? velox proximo superiore capite, ubi *nervi juxta sunt, ignis alienus est; ne dissidentur & membrum debilitent*: aut capite 7. *deinde melle inungendum a quarto die, vapore aquae calidae fovendum, inungendumque medicamentis ad electricum perducendum*. Hic enim etiam codex habent *ut quarto*, alii autem *et quarto*, alii, & melius, ut videtur, *ut quarto*; nemo tamen habet *a quarto*. Ibi vero ut alii non re, sed verbis discrepent in eo quod est etiam in codice, *ignis alienus est*; omnes certe in hoc conveniunt, ut scribant, *ne vel dissidentur ibi, vel membrum debilitent*; praeciare autem nos, posse eorum alterutrum ita fieri, ut alterum non sequatur.

Et, ne diutius in libro hoc uno 7. haereamus; vide, quae, libel 2. caput 12. ubi cathartico, quia stomachum fere laedunt, in febricitante improbat, haec subiiciuntur. *Plerumque vero alvus laetibus ducenda est, quod ad Asclepiade quoque sic vituperatum, ut tamen servatum sit &c.* Asclepiadem cathartica quidem vituperasse; quod & quo in volumine ab eo factum, Celsus quoque supra dixerat; indicatus ab Aetiovenio Plinii locus (u) ostendit. *Arguit & medicamentorum satus stomacho inimicus*; sed clysteres etiam vituperasse, non ostendit. Et quanquam aliqui in Celsi hic legunt, *vituperatum*; fere omnes tamen legunt *temperatum*, quod codex quoque habet, & quae non adduntur, confirmant. *Est autem ea moderatio, quam is fecutus videtur, aptissima, ut neque saepe &c.* Confirmat pariter Celsi alter locus, quem hic attinere, adscripta ad ejus oram numeris Aetiovenius significavit: *Asclepiades medicamenta sustulit; alvum non teries, sed fere tamen in omni morbo subducit*. Alvum autem ducere, aut subducere a Celsi hic dicti pro eo quod est per clysterem exonerare, cum illud indicat quod id opposuit, & opponit propinatorum medicamentorum actioni, non secus atque ubi scripsit, vel *alvi dudine uti*, vel *lacte purgari*; tum praesertim Lindenius, & Aetiovenius non dubitant, qui a prima memoria capitis parte quae de *Dejectione* per medicamenta est, totam hanc alteram separantes, huic inscriptionem praeposuerunt *De Alvi dudine*. Quae altera pars etiam quaedam habet quae ad clysteres duxant non videantur attingere, si bodiernam speciem frequentiore consuetudinem, aut eos etiam, quibus interdum vel tunc utebantur, ex pura aqua; cur enim tot servanda quae Celsus jubet? tamen tota ad clysteres pertinere ab Rubeo (x) existimatur, nec minus ab Lindenio, & Aetiovenio, ut qui hujus partis id quod descripsi, initium fecerunt. *Plerumque vero alvus laetibus ducenda est*: quid enim aliud esse hic ipsi lotiones possunt, nisi clysteres, quos plures Italorum hodieque, & Galli haud dissimili solent nomine significare? Nolle vero, a Graeca vocabuli clysteris origine, nedum ab hac sequiorum temporum in eo designando consuetudine illos fortasse adductos fuisse, ut hic eam vocem inferrent *lotionibus*, pro quibus plures quidem scribebant *potionibus*, ea quae paulo ante animadvertimus, non attendentes; sed Pinazius, Junta, Ruellius, & in uraque editione Manutii idem quod in codice est, *potius*, unde *lotionibus* videtur factum, ut hinc tandem ab Lindenio *lotionibus*. Quam ego vocem, minime, quem-

(u) Nat. Hist. l. 26 c. 3.

(x) Aetio. in hoc capite.

quemadmodum ostendi, apud Lindenum necessariam, cum hic antea apud neminem viderim, neque eo quidem significatu, nisi in aliquo forte Lexico, idque ex hac Lindeni, & Almeloveenii lectione, offendisse meminerim; ideoque potissimum hunc locum diligentius consideravi. Sed quod Asclepiadis facta mentio ad memoriam redegit ex libro eodem 2. sub finem capitis 6. quod Asclepiades sceleris, funeri obitus inclamavit, cum vivere, qui efferebatur; satis est certiorum to facere, neque in ullo meorum librorum extare sceleris, & in cunctis pro inclamavit, esse intellexi; ut propemodum credam, huc aliquid translatum ex illis Apuleii (γ) verbis, *confessum exclamavit, vivere hominem*, in ejusdem videlicet casus narratione, quem nescio cur duo eruditissimi Viri pro fabula habere videantur, cum ad illam Apuleii narrationem, hoc Celsi, & geminum Plinii (z), Asclepiadi alioquin parum aequi, testimonium accedat: & ut fraus subesse potuerit, sic nihil repugnet quominus vel sine ullo dolo id potuerit accidere, praesertim cum Plinius aiat, illi funeri Asclepiadem occurrisse ignoto, si qua collusionis suspicio fuisset, non omisurus.

Sed ad Celsum ut redeam; capite etiam 10. libri ejusdem constantem hanc inter omnes scripturam invenio: *Quod si vehemens febris urget, in ipso impetu ejus sanguinem mittere; hominem jugulare est. Expectanda ergo remissio est. Si non decreverit, sed crescere desistit, tunc quoque, quamvis perire, sola tamen occasio non omittenda est.* Praeclarus hic ordo, & praecleara sententia; ut mirer, sic mutatis nunc esse, ut legimus, *Expectanda ergo intermissio est: si non decedat, cum crescere desistit: neque remissio speratur, tunc quoque &c;* quasi remissio non satis opponeretur impetui, & quasi in febre quae non decedat, non ante videndum esset, an decreverit, quam an saltem crescere desinat. Non displiceret lectio quae proximo libro 3. proponitur cap. 21. *ei febris remissioni credendum est, quae etiam immutatur, & justificationem fervoremque corporis, quem Graeci vocant, minuit; si modo editiones veteres, codices eandem haberent.* Sed quotquot illarum apud me sunt, & codex quoque hic mire inter se conveniunt, in omnibusque sic legitur, *foetoremque quandam unis, quem Graeci vocant, minuit*; quam Graecam vocem ex hoc quidem ipso Celsi loco in Thesaurum suum (a) retulit Henricus Stephanus, in suumque Lexicon (b) Joannes Scapula: eandemque Rhodius, ut ex iis quae ad Scribonium adnotavit (c), manifestum est, procul omni dubitatione in Celfo erat editurus. Nec vero minus illa omnia exemplaria conveniunt in verbo aqua omittendo, quod lib. 5. cap. 28. nusquam legimus in eo loco, *adjiciendumque ei pulvis ex contrita testa, ex aqua, quae faber ferrarius thigere candentem ferrum solitus est*, aut in habendo tum *is locus pro tumens locus* libro 8. cap. 5. aut denique capite 9. in vocula *sed* praetermittenda, ubi nunc legimus, *sed abunde est eadem, quae supra scripta sunt, facere*; nisi quod codex ab editionibus in eo discrepat, quod omisso tum, habet *is locus*, & quod istud sed non omittit. Contra autem in eodem codice ne unum quidem est verbum ex his quae finem faciunt capitis 7. lib. 3. Si quis autem in hujusmodi febre, ardente, leniter tussit, is neque vehementi sitis confidendi, neque bibere aquam frigidam debet, sed eo modo curandus est, quo in ceteris febris praecipitur. Quod ideo a me adnotandum censui, quia Rossius cum ad hunc locum enarrandum pervenisset, suspicatus est, *periodon hanc a scitelo quodam assutam patius, quam a Celfo ita pronuntiari; praesertim quando Pinzianum exemplar cum omittit.* Ex certe in eo non est, neque in Florentino, si probe memini, neque in Justiniano. Suspicio autem Rossii ex illo ipso Aphorismo (d) nata est, quem Almeloveenius quasi cum descriptis verbis congruentem, in psigella sua ora indicavit, *Quibus plurimum stecae tussis leviter irritandi in febris ardentibus sunt, non multum siti instigantur.* Si igitur hoc verum est, ut Galenus quoque (e) explicando confirmat; frustra Celsus moneret, inquit Rossius, *haec non gravanda vehementi sit, nec propinquanda frigidam, quod per se ipsi — situlosis — non sunt, & sauces affectus frigidam non admittunt.* Utcunque id est; haec reticere non debuit Almeloveenius, ut neque eos qui illa Celfo verba adscribunt, non ita ut ipse edidit, proferre, sed leniter tussis pro leniter, & si Caesarium excipias, pro conficiari scribero conficiatur, quae ratio ab Hippocratis aphorismo ista non discreparet sententia.

Non me propter, his atque aliis quos producere possem, locis non paucos ejusmodi, ut quemadmodum propositi sunt ab Almeloveenio, ita pluribus sint plicaturi. Verum neque ego ideo produci quod omnes; ut quidam certe; displicant mihi; sed tantummodo ut cognita lectionum varietate intelligeres, quanto melius ille facturus fuisset, si eam plerumque lectionibus indicasset, quo-

(γ) Florid. l. 4. (z) Nat. Hist. l. 7. c. 37. & l. 26. c. 2. (a) (b) in (c) Nat. ad

200. 40. (d) 14. Sect. 4. (e) Comment. in cum Aphor.

quorum alii, ut varii sunt hominum sensus, aliter fortasse legere maluissent. Praeter eos tamen locos, sunt alii in quibus non video, quomodo Almeloveenii scriptura ab ullo facile probari possit. Quos, ne haec nimium longa Epistola fiat, in alteram differemus. Vale.

PATAVII MDCCXXXVIII.

XII. Kal. Januar.

EPISTOLA SEXTA.

JO. BAPT. MORGAGNVS JO. BAPT. VVLPIO S. P. D.

Accipe jam quos nudius quintus promissi, locos. Quorum tanto magis referrebat variantes lectio-
nes ab Almeloveenio indicari, quanto illa quam ipse potissimum secutus est, minus caeteris, nisi
me fallit opinio, placere potest. Initio autem duo proferam quae pro fortuitis ejus operum
hallucinationibus haberes, nisi ad eundem modum Lindenius utrumque edidisset, secundum vero
Caesarii quoque. Libro 2. cap. 8. *Ex vesica dolenti, si parulenta urina praecessit, inque eo laeve &*
album subsedit: & cap. 11. *In aeneum, linamentum ardens conspicitur*. Dixerat autem modo Celsus
de cucurbitula aenea, & cornu, & mox de cornu dicturus est iterum; ut manifestum sit, non ad
pauco ante positum genus aeneum, & cornu, sed ad proxima esse respiciendum: & sane, una illa
Caesarii editione excepta, decem mense reliquae, & codex habent hic aeneum, ut illic omnes *Inque*
es. Sed ejusmodi uosa in literis typographorum errores, ab his quas nominavi, editionibus in Al-
meloveenianam traducti, facile, ut fit, doctissimorum illorum hominum oculos effugere poterunt.
Neque ipse ullam ob causam hic indicavi, nisi ut ab his ad graviores, eadem, ut puto, ratione il-
laptum, transirem. Est in brevi Praefatione, memorato libro 2. anteposita: *Non quod non omni*
tempestatum genere, omnis aetatis, omnis habitus homines &c. Duo hic verba *omni tempore*, post tria
illa prima collocanda, in Juntae, deinde in Caesarii editionibus omissa, in Lindeniana pariter, &
Almeloveeniana desiderantur, sed non in codice, caeterisque meis editionibus. Quin mirum est,
Almeloveenium, cum indicatum a Pantino (a) olim, & Constantino (b) Hippocratis Aphoris-
mum (c), quem Celsus hic spectavit, adscriberet, non sensisse, duo ista potissimum requiri hic
verba: quonquam satis id Celsus ipse praemonstraverat, qui cum modo scripsisset, sibi exponendum,
quae tempora anni, quae tempestatum genera, quae partes aetatis, qualia corpora quibus morbis sint, aut
non sint opportuna, idque praestet capite continuo insequente, eadem quadripartita divisione, eod-
emque ordine conservatis; non poterat sane in propositis, quae ei divisioni, & ordini respondere
debeant, verbis, cum res posteriores tres poneret, primam omittere. Ad eundem modum, sed
gravius propter obscuratam sententiam, peccatum est lib. 2. cap. 1. In ossiculorum carpi descriptio-
ne: *oblonga ovata, & triangula, structura quadam inter se convolvuntur, cum invicem superior alterius*
planities sit. Quis, obsecro te, sex ultima haec verba quid sibi velint, satis intelligit? Pieraeque
autem editiones, & codex quoque sic habebant, cum invicem superior alterius angulus, alterius planities
sit: quo quidem modo cum Celsi apertissima sententia fiat; credas facile neminem hic, nisi Almelo-
veenii typographum, esse accusandum, qui duo necessaria verba alterius angulus transiliterit. Sed
hunc absolvo, qui ab Lindenii typographo in errorem adductus est, iterum hunc etiam, qui a Pan-
tini, & Pantini denique typographum, qui, nisi vetustius errorum est, a Caesarii typographo
deceptus fuit: hoc unum mirare, tot, tamque doctos homines non sensisse.

Quis autem Lindenio, & Almeloveenio imposuerit, nescio, ut pluribus istis, quos continuo
producam, locis ea praetermitterent quae minime erant praetermittenda, & in codice utique cum-
eisque meis undecim editionibus leguntur. Lib. 4. cap. 1. *renes & renos sunt, & tunics super*

quo-

(a) Comment. in hunc loc.

(b) Adnot. in marg. ad eund. loc.

(c) S. 121. 19.

sequeuntur. Post tertia prima, totidem omiſſa ſunt verba *Et ventriculus habens*; quaſi Hippocrates (d), quem Celfus inferius quoque ſequitur, ubi a renibus ſingular venas, colore albas, ſcribit, ad reſecam ferri, non ita eſſet locutus, etiam ipſi renes ventriculus habens, & mox, enſeſcuntur ex rene ipſo venae in reſecam. Nempe Anatoemes parentes Graeci, ut alibi (e) de laryngis ventriculis adnotavi, appellare cavas ſaepe numero ſolebant ventrum, aut ventriculorum nomine, quorum conſuetudinem in corde, & cerebro adhuc retinemus. Libro eodem cap. 2. Cynicus ſpasmus cum acuta febre erit. Niſi poſt ſecundam vocem praeterita eſſet vox ſere; minus a vero diſtaret ſententia. Libro autem 5. c. 26. *malum vulnus eſt, quodcumque in alia, vel feminibus, vel inanibus locis, vel inter digitos eſt*. Si poſt verbum *locis* haec quoque interjicerentur *vel in articulis*; non miraretur lector, omnia perpendens quae infra (f) de difficultate bene curandi articulos vulneratos traduntur, horum vulnera non ſuſſo cum caeteris illis commemorata. Nec, niſi quaedam omiſſa eſſent, inferius miraretur, in haec incidens: *Haec graviffimorum vulnerum curationes ſunt. Sed ne illa quidem negliſſenda, ubi interior pars colliſa eſt*: quis enim monitore egeat, ut ſciat, interiorum partium colliſiones haud eſſe negliſſendas? At Celfum non viſcus aliquid, ſed partes quae proximo cuti ſubſunt, hic deſignaviſſe, facillime intellexiſſent omnes qui ſic legiſſent, ubi *integra cute, interior pars colliſa eſt*. Et quoniam haec ad Chirurgoſpectant; duo quoque alia ejusmodi loca ſubjiciamus. Libro 6. cap. 6. ubi oculorum ulcera aut *ſupererectio*, aut *ſordida*, aut certe vetera eſſe conſueviſſe dicuntur; poſt *ſordida*, haec deſunt aut *cava*. Statim enim quomodo *ſupererectio* reprimatur, *ſordida* autem purgentur, Celfus docet: collyriis autem ad id utilis propoſitis, antequam dicat, quae ratione *vetuſtiſſis ulceribus* ſuccurrendum ſit, *cava ulcera* qui commodiſſime impleantur, offendit. Eodem libro cap. 18. ſi Celfus praecipit, cum propter colis ulcera *plaga excidit, ſub eo caſu cutem ipſum circumcidendum eſſe*, & niſi id fiat, quae incommoda, & pericula inſeſt, diſcite mox docet; apparet certe, inter haec non poſſe legi, *ſub eo caſu cutem eſſe ſervandam*; imo deſclerari particulam non, quae ſententiam ut in contrarium vertat, ſic cum propoſito congruentem faciat.

Sed omitti aliquid incuria poteſt: addi vero, niſi de induſtria, ſere non poteſt; ut qui addit, nec quae aliorum ſcriptura eſſet, ignorare queat, & ſciat, quanti referat eam indicare. Quod ſi feciſſet Almeloveenius; haud dubito, quin libro 2. cap. 24. ubi inter ea quae ſtomacho apia ſunt, ab ipſo, cum Lindenio, primum ponuntur *murices, purpurae, coechleae*, quaſi vix ſeptem verſiculis Interjectis haec eadem inter illa non eſſet iterum poſiturus, haud, inquam, dubito quin il qui ſciſſent, in omnibus quae apud me ſunt, editionibus, ſi unam Ruellii excipias, ipſoque in codice, ſecundo duntaxat loco iſta legi, primum illud ſupervacuum additamentum repudiarent. Sed nec Ruellius, nec codex, nec decem reliquae editiones quidquam eorum habent quae non appareat quid coegerit his tribus aliis locis adicere. Libro eodem cap. 8. *Longe optimum eſt in tubo, ſibrem omnino non eſſe; ſecundum eſt, tantillum eſſe, ut neque tantulum cibum impediatur, neque crebra ſitum faciat. Iſtud tantulum, quod adiectum eſt, ne Hippocrates quidem indicat in ea Praedictionum parte (g) quae tota ibi, ipſo quoque ordine conſervato, a Celfo Latine reddita eſt. Probat enim, in tabeſcente febre non invadere, ut ne a cunctis prohibetur, neque ſitias, Libro 6. extremo capite 18. ſi hac ratione ulcus non taliter, vel aliis medicamentis ſimilibus, vel vehementioribus ſero adjuvandum eſt. Legebatur antea vel medicamentis vehementioribus, vel ſero adjuvandum eſt. Quae interjecta ſunt, aliis ſimilibus, cum ſuperflua ſunt; quid enim tunc a ſimilibus ſperandum eſt? tum Auctoris ſententiam mutant, qui, cum ei ulceri modo Impoſuiſſet medicamenta quaedam ex iis quae inter adjuvantis commemoraverat (h); ſi haec inutilia ſint, perpendam porro in addiſſione praecipit, ſed vel medicamentis ex eo genere validioribus, vel ſero candente. Libro 7. cap. 5 poſtquam traditum eſt, quatenus plaga aut amplianda ſit, aut facienda, ut telum, corpori Inhaerens, aut ab ea parte, qua venit, aut ab ea, in quam tetendit, extrahatur, haec ſequuntur: *In ſumma autem utraque parte iſta habenda cura eſt, ne nervus, ne vena maior, ne arteria incidatur*. Sed num ſumma duntaxat pars tunc inciditur? aut ejusmodi nervus & vasa num in ſumma tantum ſunt parte? Certe ſi addita non eſſet iſta particula *In*; neque haec poſſent obijci, de Celfi hic eadem ac ſaepe alibi, locutio foret, magna cura habita, ne venae, quae juxta ſunt, videntur: magna cura habita, ne qua vena incidatur: ſummaque cura quod ita ſitum eſt, ſecundum eſt.*

Vc.

(d) Dr. Off. nat. u. 2.
n. 12.

(e) Advetſ. Anat. 5. Animad. 49.

(f) Sell. 28. Inſus cap.

(g) L. 26.

(h) L. 1. c. 2.

Verum alia quae eorum quae minus bene aut omiſſa, aut addita videantur, exempla habebis inter ea, ad quae jam tranſeo, non ſolite mutatorum verborum. Quo in numero haud ſcio an recentior quodam libro 5. eſt cap. 28. *Præter hæc, ſi, qui tam robuſtus eſt.* Nam eſt hæc ad verba illa continuo attextuntur, *ſi laſſius puer ita offeſſus eſt*, unde patet, quæ graviora auxilia ſequuntur, requirere ut legamus *ſi, qui jam robuſtus eſt*; tamen litterulæ unius mutatio non tam conſilio, quam caſu, accidere potuit, idemque Cæſarii quoque, & Pantini typographi conſiſſe. Non æque facile crediderim, duos alias, quamvis unius pariter litteræ, mutationes fortuito eſſe factas libro 7. cap. 19. & 26. Prima eſt in *conſeſſis* pro *conſeſſis*; altera in *ſiniſtro* pro *miniſtro*. Primus locus ita ediuſ eſt: *tunicam extra collocare oportet; deinde eam — incidere ſic, ut intrare duo digiti, index & medius poſſint: his deinde conſeſſis, incidenda reliqua pari tunicae, & inter digitos ſcalpellus immittendus eſt.* Vides, ut, niſi antea ſcriptum ſit, *conſeſſis* digito, non præcipi, ut inter digitos ſcalpellus immittatur. Locus alter ſic proponitur: *eoque tunica eodem modo duobus hamis excipitur ſic, ut a ſiniſtro teſticulus eatenus continetur, ne per vulnus exeat.* Certe autem ſi incipio inguine, tunica excipienda ibi eſt duobus hamis eodem modo, id eſt, ſi juxta ipſas oras eſt apprehendenda; neuter hamus poterit teſticulum in ſua ſede continere, ne ſi inſtrumentum quidem eſſet ad eam rem idoneum. At Chirurgi miniſtrum, qui non raro his duobus ultimis libris, & ad aliquid præſertim ſimile præſtandum ſuperiore capite memoratur, quis poſſit dubitare? Apparet igitur, quanto melius *conſeſſis*, & *miniſtro* legatur in codice, melius omnibus editionibus. In quibus pariter, niſi ſi quam nominatim excipiam, ea credito ſcripta eſſe, quæcunque recentibus mutationes deinceps opponam. Libro 6. cap. 19. *excipitur ſic pingui leviter eſſa & melle.* Legebatur ſummo conſenſu, *eſſa ex melle.* Non improbo *eſſa*: quanquam in re controverſa tantum conſenſum veterum exemplarum indicatum fuiſſe, mallem. Ex vero in *mutatum* non probō: quaeri enim poſſe, quemadmodum, aut quo ex humore coctam ſcum voluerit Celiſus, niſi legam *ex melle.*

Hæc quoque modo notata ſunt, ſi ea quoque caſu mutata eſſe, credideris: non valde repugnabo. Vitam vero idem credi poſſe de his quæ ſequuntur. Libro 1. cap. 2. *Exercitatio ſemper antecedere cibum debet: in eo qui minus laboravit, & bene concocit, remiſſior: in eo, qui aſtuſus eſt, & minus concocit, anſilior.* Contra autem antea legebatur, in eo, qui minus laboravit, & bene concocit, amplior: in eo, qui fatigatus eſt, & minus concocit, remiſſior. Vtra læſio probanda ſit, productis rationibus diſputare nihil attinet, quando Celiſus paulo ante docuit, qui parum concocit, quieſcere debere. Celſo eodem auctore, non difficile eſt judicare in iis quæ ſcriptiſ de gravedine libro 4. cap. 4. num recte edita ſint cum alia, tum hæc præſertim: *Gravedine levata, ſi nares magis pallent, balneo utendum eſt; — deinde cum cibo plenius vinum bibendum.* Eſſi ad hunc modum & Cæſarius, & Ruellius, & codex habent; maniſeſtum eſt tamen, legendum eſſe, ut in reliquis editionibus, *ſi nares magis patent.* His enim mox ea opponit Celiſus: *At ſi nares æque clauſæ videntur.* Qui etiam cum vinum bibendum præcepit levato vitio, & naribus jam magis patentibus, ſatis offendit, in iis quæ paulo ante poſita ſunt, incipiente gravedine, prætinuiſſe a ſole, a balneo, a venere debemus; poſt balneo, male omiſſum eſſe vino, quod in codice, cunctiſque legitur editionibus. Sed & pluribus aliis locis vtra læſio retinenda ſit, Celiſus ipſe comonſtrat. Vbi enim lib. 3. cap. 21. nunc editum eſt, exigua hydropicis potio æſtima eſt, quæ urinam movet. *Aurum* multo cibo melius eſt, quam medicamento, cum ſcriptum eſſet olim non *Aurum*, verum *Sed id ipſum*; hoc, videlicet ſed urinam movere, ea comprobant quæ continuo ſequuntur: *Si tamen res egerit, ex his aliquid, quæ id præſtant, citiſ deſumptum, eoque aqua potui danda.* Videntur autem hæc faciliſſime habere vitæ, *cardum, crocum, cinnamonum, caſſia, id eſt, caſia, myrrila, baſilicam, galbanum, atque alia, in quibus ut quædam ſint quæ aurum etiam movent; pleraque tamen non eam movent, ſed urinam.* Libro 5. cap. 26. *Gangraenæ ulteri proxima cutis plerumque ſubnigris puſtulis impletur; deinde ei proxima, vel pallida, vel livida, ſæpeque aerugiſa & ſine ſenſu eſt.* Deterior in inflammatione eſt. Quanto melius antea legereſtur; multo ruſſa pro ærugiſa; ut certe *Puerior*; nam *Alerior* in Pinziano, & Juſtina editione mendum maniſeſtum eſt; pro *Deterior*, præclare apparet ex iis quæ Auctor ipſe ſtatim ſubiicit, *omniquæ ea ſimul ſerpsit: ulcus in locum puſtuloſum: puſtulae in eum, qui palles aut livet: pollex aut ſive in id, quod inflammationem eſt: inflammationem in id, quod integrum eſt, tranſit.* Libro 6. cap. 6. *Suffuſio, oculi puſtulae, quæ cernit, ſe opponit.* Olim vero; ſi Cæſarium, & Pantinum excipias, apud quos perperam erat oculi puſtulae; longe melius ſcribebant oculi poterie, confirmante Celſo lib. 7. cap. 7. ubi ſuffuſionem, ſcilicet, *interiori poterie ſe opponere: quod poterie* vocat.

vocabulum, hoc quidem significatu, miror in iis quae apud me sunt, Lexicia non inveniri. Eodem capite 7. ubi de humorum cursu ad oculos verba sunt per ea vasa, quae alla Epistola (i) memoravimus aut *inter calvariam & cutem*, aut *inter membranam cerebri & calvariam reperta*, legimus nunc *Potest autem adhiberi remedium his, quae supra ut fluitant, non potest his quas ab esse*. At legebat quondam, *non potest his quas sub esse*, ut non praecedentia solum, quae modo commemorabamus, significarent, sed ea quae mox addit Celsus, confirmant. Raso enim capiti adhibitis quae humoris cursum suspendunt, *si fieri oculi esse coeperint, apparet, inquit, per eas venas, quae sub cute sunt, irrigari: si nihilominus madent, manifestum est, sub esse descendere*. In his autem quae continuo sequuntur: *si est tumor, sed levior, duplex vitium est*, id est, per viam utramque humor fertur, in his, inquam, pro est tumor, de quo nulla fuerat injecta mentio, est humor legebat. Quam vocem infra quoque, uno excepto Caesario, habebant, ubi viginti interfectis versiculis, nunc ita scriptum est, *venas ex quibus ad oculos transiret; ut nisi scias, olim edi consuevisse; ex quibus humor: quid transiret, nunquam apparet*. Vide insuper eodem capite num placere possint quae in ungula oculi curatione ad hunc modum proponuntur: *Caruncula lachrymalis. si vehementius unguis ducitur, sequatur quoque ac decidit. Si abscissa est, &c.* Quo enim modo, si decidit, abscidit adhuc potest? Erat autem antea haec scriptura, *sequitur*. Ideoque decipit: ac si abscissa est, &c.

Sunt & alia capita huius libri 7. in quibus novae mutationes vel proximis pariter Celsi verbis improprietant. Capite 4. Linum, per ani fistulam bipotentem trajectum, & utroque capite ligatum, *his in die, soluto nodo, ducendum est sic, ut subeat fistulam pars, quae superior fuit*. Sed quidnam cogit his in die nodum solvere? Num quod linum aliter sic duci non possit? At praecipuum modo fuerat, *ut laxo cutem, quae super fistulam est, teneat*. Num ut antequam putrescat, recens aliud illud alligari ad vetus possit, & pro hoc in fistulam trahi? At ejus rei causa mox scribitur, *his esse, ut tertio quoque die nodus resolvatur*. Quid ergo est? Nempe olim, non soluto, sed *solvo* nodo scriptum erat vel apud Pinzium, & Juntam, etsi hi, per operam incuriam, *solvo* modo ediderunt. Capite etiam 2. nisi quid me faliit in Celsi sententia atque ordine intelligenda; mutata sunt quaedam praeter rationem. Videtur enim haec velle, ut ex incipientibus abcessibus materia eo congesta, incisâ cute, & cucurbitula ter admota, extrahatur: fieri tamen nonnunquam posse, ut cucurbitula nihil agat, propterea quod eam materiam sua illa tunica cocludat, quam *Meges* quidem (haud multo aliter ac plures hoc tempore de folliculo censent cysticorum tumorum) non proprie tunicam vocari aiebat quia nervosa non est, sed callus est qui pus vetustius consequitur; verum aliquando esse vel prius quam pus conficiatur, eoque cucurbitulae tunc obstrare interjecta suo, ne ex incipientis abcessu materiam educat. Quae si ita sunt; non modo illa; quod quidem manifestum est; perperam sunt posita, cucurbitulam accommodare oportet; quod quicquid illud malae corruptaeque materiae cavit, extrahat pro quae quicquid illius; sed haec insuper, *Neque tamen fas est, nihil a cucurbitula agere. Interdum etiam fit, ut quicquid abscedit, velamento suo includatur, loco curatur, Neque tamen fas non est nihil cucurbitula agere. Interdum enim: itemque haec, tum pure quoque maturare, haec tunica interdum esse confusiva, cum antea legerent, maturior haec, aut, quod est in codice, maturius haec: & quamquam in alio Constantinus adnotet fuisse, ut tres quoque editiones habent, maturiore; non hic tamen agitur de pure celerius confecto, sed de materia ex qua conficeretur, extrahenda, nisi celerius tunica perfecta est qua illa concludatur.*

Sed & capite 5. ejusdem libri septimi, & capite 26. alia sunt, quorum mutationes haud facile probes. In hoc, *Medicus sinistram manus duas digitas, indicem & medium, leviter prius unctus oleo, simul in antrum ejus demittit*. Scribebant olim, *leviter prius unum, deinde alterum in antrum ejus demittit, & longe quidem melius*. Agitur enim de puero cui calculus e vesica excidendus, fistis doloribus circa ea loca cruciatus, quos cur, duos simul digitos immitendo, Medicus plus aequo suggest, nulla causa est. Cum vero ad nimiam sanguinis profusionem, quae evulso calculo interdum accidit, compescendam, si inutilia sint alia, *agguinandam cucurbitulam* proponitur *& in genibus, & cavit, & super pubem*; scire licet, scriptum antea fuisse, non *& in genibus*, sed *& inguinibus*: quin Celsus pariter adversus nimiam mulierum purgationes cucurbitulas, vel *cute incisa, inguinibus admoveri*, voluisse; quae autem ratione, & quatenus, Rorarium (k), & Rubeum (l) explicasse: quae si quis in eo casu non probet (quamquam de scriptura, non de ratione hic quaerimus) is neque adnotam genibus

(i) IF. p. 101, 21.

(k) Contradiç. Cf. P.

(l) Averti, ad eam locum.

nibus cucurbitulam in hoc probabit. Capite autem 5. cum legeretur, *Latum vero telum si condonem* est, eodem videlicet modo quo paulo ante, *Nihil tam facile in corpus, quam sagitta, couditur*; non apparet unde sumptum sit quod pluribus verbis nunc ita editum videamus, *Latum vero telum si aliquis tentus in carot habuerit*; nisi forte ex libro aliquo in quem pro duobus Celsi verbis longum glossam et margine in contextum irrepisset. Infra etiam ubi traditum est, quo ratione extrahendum sit telum quod offi inhaerit, cum illa adduntur, *si nibilominus morabitis, excuti quoque cum aliquis ferimento poterit* non video, cur antiqua lectio mutata sit, idem aliquis ferimento. Minusque video libro 6. cap. 6. quid ibi velit ea verba, *Posthac cibo paulo plerique, quem ex operum confusione uti, cum haec quae prius erant, praedicere incipiunt, ex eorum duntaxat confusione*. Proximo capite 7. postquam praeciptum est, quid agendum sit, ubi crusta, qualis super ulcera imaficitur, intra aquam meatum confecta est, haec modo subjungitur: *Atque ubi crusta ex auricula praecidit, eturda est aqua tepida*; *que facilius ea per se crusta ericuliaria specillo protrahatur*. Olim autem erant hoc, in quibus nifi ibi dupliciter: *Atque ubi crusta a corpora jam recedit, eturda aqua tepida est, quo facilius ea per se detrahit, ericuliaria specillo protrahatur*. Capite 18. levius quidam mutato est in his verbis, *Ex Erasi-frasi confusio, aut Craceni, resse super purulentis naturam imponitur*; una enim littera detracta ex As-facium est Ad. Sed tamen cum ea quae proxime praecedunt, ipsa quoque purulentis naturam imponenda proponuntur; si *As* ita ibi dupliciter, ut alia particula substituta videretur; non quae alver-feretur, sed quae conjungeret, potius erat feligenda, qualem, exempli causa, in libri ora Confen-tinus, & Ronfius indicaverunt, *Ac*, & optime quidem, nisi vocalis sequeretur. Verum in his quae continuo legimus: *Folia quoque eliae ex novis cyathis equantur*, manifestum est, humoris vo-cem desiderari: quam alii omnes habent, ex novis cyathis ubi scribentes, si Caesarium excipias, cujus quoque operae ex incuria, ut opinor, praetermissum.

cujus quoque optatæ ex Incuria, ut opinor, prætermittuntur.

Sed non ideo Incuriarum factum credo, ut lib. 4. cap. 23. nunc quidem sic legamus: *Urinum est, & in uteri quoque morbis efficacissimum, tribus aut quatuor lectis super catenam, cutem carnosissimam ferreamus resurgere.* Nam est non idem modo Cæsarius, sed et ante ipsum Pinzelus, & Junta hic habent *urri*; reliqui tamen, & codex habent *urtribus*. Loquitur autem hic Celsus de coxarum dolore, de quo proximo etiam caput 23. quo agit de dolore genium, hac videtur docuisse, *Omnes autem ejusmodi dolores, ubi immeruerintur, vix citra usumque finitur.* Libro 5. cap. 26. Inter signa vulnerati cordis hoc ponitur, *fudores frigidi, calique odoris, tanquam in ægro corpore ariscentur.* Sed vix illa *argro*, quæ plerique ibi placere non potest, in nulla alia, quod sciam, editione est. Vix a Constantino, & Rosinio in libri oris adductor, sic tamen, ut hoc sequantur, *multis irritato.* Vix a Constantino, & Rosinio in libri oris adductor, sic tamen, ut hoc sequantur, *multis irritato.* Vix a Constantino, & Rosinio in libri oris adductor, sic tamen, ut hoc sequantur, *multis irritato.* Vix a Constantino, & Rosinio in libri oris adductor, sic tamen, ut hoc sequantur, *multis irritato.*

Verum illa ipsa vix irritato facile oris est. una habet intellecta litterata, ex vora, si quid ego judico, que in codice nostro, & Manutiorum utraque, & Pansinus, alique ediderunt, in *rotato*. Verum illa ipsa vix irritato facile oris est. una habet intellecta litterata, ex vora, si quid ego judico, que in codice nostro, & Manutiorum utraque, & Pansinus, alique ediderunt, in *rotato*. Verum illa ipsa vix irritato facile oris est. una habet intellecta litterata, ex vora, si quid ego judico, que in codice nostro, & Manutiorum utraque, & Pansinus, alique ediderunt, in *rotato*.

Utroulibet autem modo corpus significatur, levi tenuique sudore, quasi rore, aspersum, qualis, ut puto, sudor infra quoque inter nona percussu ventriculi Inducitur, *fudores tenues oriturus, per quos extrema partes frigidantur.* Ejusdem libri caput 28. qua parte abscessum curationes proponit, non unum habet examine dignum. Sed; ut modus aliquis sit; hic quoque non omnia persequar. Satis hæc esse poterunt, *Eadem aut hæc in minoribus quicque abscessibus — recte fiant, Eodemque omnium curatio: tantummodo dilata.* Crediderim quidem, typographorum negligentia mutasse autem in aut: eademque crediderem ex tantum modo quidem esse tantummodo, nisi duas illas voces in unum peritus conjunctum viderem in Junta, Cæsarii, Pantini, Constantini, & Rosinii editionibus, nisi quod hi duo ultimi in margine scilicet disjunctas exhibuerunt, ut ratio postulat, & Codex, & Pinzel, Manutiorum, Ruellii, Stephani editiones proponunt.

Codex, & Pinail, Manutorum, Rueffii, Stephani euniorum propositum. Sed in ea lectione quoniam mox laudabo, quoniam mihi fuit conditionis, & codex ipse conventus hanc fide video, quia causa dignior quam diligenter consideremus in alia omnia abierit. Libro 3. cap. 5. locis est tamen dignior quam diligenter consideremus, quod vel ex eo uno intelligi planissime poterit, Celsum, quoniam non vulgo, medicum exercere. Diffensionem proponit Medicorum de tempore alii, aegros, si febris ardens sit, nec levior unquam sit. Qui alius matutino tempore, hoc illud obijcit, Insequi tempus medicandum, quoniam omnis aeger fere perit tempore. Transiit deinde ad alia tempora his verbiis, apud Aimeleovenerum quidem: quare, etiam plura sit, tamen omnia describam, necesse est. *Ighur* auti velpere tati aegri ci-
dunt danti. Sed, cum eo tempore fere pessimi fuit, qui argreant, verendum est, ut, si quid tunc movenda

mus, fiat aliquid asperius. Ob haec alii differunt ad medium noctem, derisum jam gravissimam tempore, eodemque longissime distante. Securius vero datur antelucanis horis; quibus omnes fere maxime dormiunt: deinde matutino tempore; quod natura sua levissimum est. Dicitur hic aliquis, & jure dicit, cum cibum dare matutino tempore ob infrequens meridianum improbaverit paulo superius; quomodo nunc probat? Deinde, quomodo antelucanis praesertim horis? quibus cum omnes fere maxime dormiant, expectandi essent inopportunitas, nec sine detrimento. Accipe nunc ceterorum lectorem: longe aliam Celsi fuisse videlicet sententiam, quae neque propositis difficultatibus obnoxia sit, & medicinam ipsum exercuisse, evidenter ostendat. Ob haec ad medium noctem decurro, id est, fuisse jam gravissimam tempore, eodemque longissime distante, facturis vero antelucanis horis, quibus omnes fere maxime dormiunt, deinde matutino tempore, quod natura sua levissimum est. Vides, ut libi constet excelsionis Medici cum, qui ex tempestate cum rarius quam nostra, cibum caperent nisi, multo autem rarius aegri, tempus quidem spectabat quo cibum daret, sed illis simul quo datum essent infestatura. Animadvertat enim: ut ejus verbus ex superiore capite utar; non induci tam celeriter cibum posse, ut tempore proxime sequenti, in aegris praesertim, jam satis diductum esset. Secundum haec tradit, quid faciat ex illi, ipse facere conlueverisset. Quo ejus luculentissimo testimonio, ut Medicum fuisse, ostenderem, in ea qua id querebam, Epistola (m) non sum usus, quia necdum, quomodo haec ejus verba oporteret legere, demonstraveram. Sed summa quoque & codicis, & eorum quo laudari, ut omnium, aut fere omnium erat consensus in quibusdam aliis locis quos mutavit Lindenius. Qui, quoniam ad aegros spectant juxta propositam normam alendos, hic indicantur. Capite igitur, quod modum designabam, quarto libri 2, sic edidit: *Interdum enim pejori die potest fuisse; & oportet post febrium accessiones cibum datur.* Omnes loco febrium habeant eorum, aut eorum. Recte habuisti, mens Celsi ostendit improbantis hic priscorum consuetudinem, ad hunc modum paucis ante vericulis propositam, sic aegri nutriendi, ut dierum imparium accessiones expectarent: deinde postea cibum, quasi levioribus accessibus instans, darent: itaque nisi legamus post eorum, id est, dierum parium, accessiones; sententiam Celsi corrumpimus. Iam pariter ubi eodem capite nunc scripsum est, satis est, principia cibi a decedente febre, quam reliquis ob incipiente excipit. Ita si longius sensus secuturus est, quam integerrime dandus est: si etiam breve, antequam ex toto integer fiat, bene omnes pro secuturus scribebant: eorum, id est, felix & opportunum integritatis tempus, & si junctam, & Caelarium excipias: si breve, etiam antequam pro si etiam breve, antequam.

Quoniam haec nunc vix quidquam novavimus in libro 8; quidquid ex hac Epistola reliquum est, in eam impendimus. Qui cum maxima ex parte hic redant, ut ossa proponant ut vitula, aut frastra, aut de loco mota; in his singulis casibus pertrahendis verba aliqua compertius aut aliter, ut alibi fuisse ab Almeloveenio scribenda. Quod ad vitula igitur ossa attinet; sunt capite 2, & 3. quoniam ita nunc edita, ut dubitare posses, an sint retinenda; nonnulla autem sic, ut pro certo scias, esse mutanda. Quae ut dignoscamus; Celsi ordinem servare juvat. Vitulum os, docet, prima fere pingue fieri, deinde vel nigrum, vel carisum. Quod autem pingue est, semel iterumve satis esse admoto istrumento adurere, ut ex eo squama secedat. Erat in omnibus quae apud me sunt, editionibus, ut ex eo flota secedat: in codice evidenti mendo, pro flota erat flava: Constantinus in margine adscriptura recedit. Lindenius sic emendavit, ut primo loco posuimus, multo probabilior scriptura, non tamen certa; nam & testa Celsus; sic enim etiam solet; poterat, non squama, scripsisse. Pergit deinde Celsus ad nigredinem, & cariem, curationem utriusque in summo alio tradens, & notas adjiciens; per quas scilicet tum illius, tum hujus finem in esse cognoscimus, tunc etiam cum ducimus est, quam alia utralibet descenderit; quo loco, & quidem apud alios quoque, majorem divisionis signo apposito post voculam illam est, spatium insuper relicto, male in duas sententiam videlicet fuisse disjectam. Et cariei quidem finem magis, minusve profundum monstrari, docet, a tenui specillo magis, minusve descendente. Cum expedit, ut de nigredine quoque doceat; ecce continuo haec legis, quasi ad cariem ipsam spectantis: *Ciligi idem potest etiam ex dolore, & ex febre, quae ubi medullis juvat, ita cito descendisse non potest. Manifestum tamen est illa terebra sit, non finis vitii est, ubi sedis nigra esse debet.* Sed nonne Auctor, cum inferius scribit, si autem nigritas, quam terebra dixerit, siue caries, quam specillum ostendit esse; satis indicat, haec de terebra ad nigredinem attinere? Est igitur onupito ea scriptura restitucunda, quam in codice video, & in cunctis editio-

editionibus: *Nigrities colligi quidem potest etiam ex dolore &c.* Hanc in illam mutari iusserat Pasivius (n), corruptissimum iudicans, quia nigritiem ex symptomatibus colligere non est opus, quippe quae conspicitur, neque latere potest; haud animadvertens, non de nigredine quae in summo die est, sed de profunda illa hic quaeri, de qua, ut Celsus dixerat, *dubium est*. Verum ut hoc loco non erat Pasivio obtemperandum; sic altero quidem erat. Is in proximo cum. *Sis autem nigrities est, aut si caries ad alteram quoque partem esse transiit, oportet excidi.* Idem quoque in carie ad alteram partem esse penetrante fieri potest. Et in his codex, & editiones cunctae; nisi quod habent, *Aque idem in caris quoque; mire convenient; ratio tamen elamat, huc ex libri ora glossa irrepsisse; neque ille tantus & calamo, & typis scriptorum librorum consensus aliud ostendit, nisi jam diu esse cum irrepsit.* Cur enim continuo, & inusitater bis idem diceretur? Imo cur simul idem praeciperetur, & Medici arbitrio relinqueretur? neque enim, ut libri, ita haec conveniunt inter se *oportet excidi, & fieri potest.* Isque glossa esse, non dubitarunt Constantinus, & Ronseus, & post hos Pasivius. Sed illi defendas esse quatuor illas voces est, aut si caries: hic autem, iis relicta, totam alteram partem, Idem quoque &c. tollendum censuit. Ego cum hoc facio. Cacterum non, ut hic, ita etiam altero in loco ratio codici, & editionibus repugnaret, ubi ab Almeloveenio de specillo, cariem explorante, scriptum est, *depressum in id foramen, quod infra solidam sedem habet; & remansit aliquid inventi, & madens exit, omnis ante remansit voculis duabus, quae habent omnes, ob id.* Si causam quaeris; nempe Pasivio visum erant sensum turbare, proptereaque cum praecedente vocula & delenda. Vbi est mihi aliter videtur; tamen levius fero non secus ac cum paulo ante in Pasivio legatipso transiit ad *At si linea 4.* Gravior interea, ut qui sententiam prorsus vitiet, in una dempta litterula error est, qui in Caesarii, & Ronseii editiones, non in caeteras, ne Lindenii quidem, neque in codicem irrepsit. Quem ut errorem planius ostendam; alter qui praecedit, indicandum est: uterque autem postulat, ut hic quoque Celsi ordinem commemoremus. Or, cum altius vitiatum est, docuerat, ut vidimus, esse excidendum. Excidi autem, si vitium potest angusto modioli ambitu comprehendi, circumactio modiolus, docuit. Sin latius est; terebra, & scalp. Terebra enim, secundum Almeloveenii scripturam, *foramen sit in ipse sine vitio est; atque integri; deinde alterum non ita longe, tertiumque, donec salubris locus, qui excidendus est, hic caris cinctus sit.* Queres hic, quid significet ista vox salubris? Nempe incariam operatum significat; operatum, inquam, non Almeloveenii, non Lindenii, tamen hic quoque sic habet, sed operatum Caesarii, in cuius editione anno ab hinc ducentesimo, & quod excurrit, ita scriptum est pro *tutus* quod & sententia requirit, & codex habet, & editiones reliquae omnes quae spem me sunt. Tum, pergit mox Almeloveenius, *excisus scalp. per ab altera foramine ad alterum malloco adactus id, quod inter utrumque medium est, excidit; ac si ambitus similis sit, qui in angustiore orbem modulo imprimatur. Pro modo vero &c.* Quibus verbis si litterulam addas, & pro *ac si* rescribas *ac sic*; plana fient omnia aequae aperta. Quem errorem si typographo pariter imputare velis; facile assentiar: nec vero, quamvis sententiam, ut dixi, omnino pervertat; aut ipsum, aut qui cum praecedit, hic erant memoraturus, nisi ab una in alteram editionem animadvertissem aut transiissem, aut longo post tempore se se iterum intrusissem. Haud dissimile quidpiam accidit paulo superius, capite eodem 3. ubi nunc legimus, *Si nigrities est, angulo scalp. sinu exiguo sit, qui clavum modiolus recipiat, ut, eo insistente, circumactus modiolus delabi non possit; deinde hic habena, quasi terebra, convertitur.* In his enim verbis non modo per typographorum negligentiam sit factum est *ex sit*, quod omnes habebant; sed & *hic*, quod in Pinzianam, & fundam editionem incuria intruserat, reliquae autem editiones, & in his Lindeniana quoque, sic emendandum protulerunt *is*, modiolus videlicet; *hic*, inquam, rursus in Almeloveenianam se restitit. Quae de carie paulo ante attigimus, locum alterum ad memoriam revocant, qui tamen non ad 8. sed ad 5. attinet librum, non est hic a nobis praetercundus. Ibi igitur cap. 28. ubi de specillo In fistulam demisso, & os jam contingente verba sume, haec sunt: *si dilabitur spiritum, nondum caries est; si non dilabitur sede, quae sonitur, caries quidem, verum adhuc levis est.* Antea scribebant omnes, *si non dilabitur, sed aequati innotuitur*, idque egregie. Nam est Constantinus, & Ronseus in margine adscripserint *sede* quae; monstrat tamen Celsus, utra verior scriptura sit, cum ad descripta verba haec continuo atexit, *si inaequale quoque & asperum salub.* vehemens *ex* *est*. Scilicet voluit

secunda

secundo loco, cariem quidem esse, sed hactenus, ut specillum labi non sinat, caeterum levem adeo ut os sequele videatur.

Satis de vitiiis offibus. Nunc, ut pollicitus sum, de fractis. Ad haec pertinent ex libri, ad quem redeo, octavi capite quarto propemodum extremo verba illa de curatione fracturae calvariae, *Vbi bene res edita, incipit ab ipsa membrana, vel si eo loco duplex est, inde quousque caro increscit id: quod inter ossa vacuum est, replet.* Non dubito, quin pro *caro increscit* id, quod, nulla communem lectionem *caro increscit*, eoque id quod. Capite autem 7. ubi legis, *si maxilla transversa fracta est (sub quo casu ferre dens super proximum dentem excidit)* tamen si Caesari quoque, & Ruellii editiones, atque adeo codex habent excidit; res tamen ipsa postulat, ut caeteris potius assipiemur, qui habent excidit. Sed hic noutiquam praetermittendus est locus, ad fracta artuum ossa pertinens parte ultima capitis 10. *Solent tamen interdum adversa inter se ossa conservare: coxae & brevius membrum, & indecorum fit.* Hic vero est ubi Schulzius (e) in illos asperius invehitur, qui temeraria mutatione; sic enim loquitur; *adversa ossa ediderunt, ubi veteres omnes habebant diversa.* Omnes autem ei sunt, quos sex quas laudat, editiones procuraverant. Quinque ego alios addo; nec tamen an reliqui pariter, quibus nunc careo, omnes habeant diversa pro certo scio: esse posse qui non habeat, ex codice apparet, in quo lego transversa, quemadmodum & alios, quos non nominat, sed indicat Rubens (p), legisse, non ignoro. Quid in suis codicibus Lindenius, illius mutationis auctor, legerit, nescio. Atamen Schulzio libens assentior improbandi istam lectionem adversa. Assentior quod anteaferent alteram illam diversa. De ratione autem qua explicat, cur abiciat primam, tueatur alteram, magna ex parte dissentio. Nam discere cupientem quid Celso sint adversa ossa, rejicit ad caput 5. libri huius. Ibi autem ossa narium adversa fracta illa intelligenda esse, patet, quae ab adverso, non ab laterali, ista fracta sint; itaque ossi opponuntur, quod a latere fractum, illa tamen sit: quae res quantum ad propositum faciant, non video. Scire etiam eventum, quid sint diversa, attendere jubet, Celso proposita parte capitis 10. tradere instituisse communes curationes, ad humerus, brachia, crura, femina, digitoque confractis pertinentes; expressisse igitur ad illos casus, ubi in cubito vel crure utrumque est fractum est, minusque curiose evadit in reponendis offibus fracta sunt: ex quo accidere potest, ut unus cum radio, vel tibia cum fibula, hoc est, ossa diversa coalescant. Ego vero illud primum dico, qua parte propositum Celsi est communes etiam humeri & feminalibus curationes docere, ea parte peculiares brachii vel cruris, quas superius absolverat, iterum attingi, praesentim nec brachio, nec crure commemorato, non potuisse. Deinde dico, quos Schulzius ponit casus me neque apud Tagalium, neque apud Paracelsum, neque apud Fabricium nostrum, neque; ut alios omittam; apud Cel. Heisterum, ubi consultissim hi Viri, neque minus in Celsi lectione, quam in Chirurgia diutissime versati, de ossum brachii, aut cruris fractura agunt, legere meminisse: ut quavis ex parte queant contingere; rari sint, oportet, cum Celsus non ita rarus designet sum; *Solent enim, inquit, interdum &c.* Quid ergo est? Non 5. huius libri capite, sed prima parte capitis huius 10. qua plura quoque communia Celsus docuit, locus erat, cum eo quo de agimus, comparandus, ut simul quid ipsi essent ossa adversa & esse possent diversa, simul hic verba esse de crebro casu, nec solum ad brachii, aut cruris ossa attinente, perspiceretur. Si fracta ossa non adversa, sed obliqua junguntur (quod fit ubi loco suo non sunt) membrum id altero latere brevius est, & musculi ejus tument. Loquebatur ibi de offibus necdum repositis, non modo necdum conserventibus. Si ergo accidit, ut sic conservent, quod solum interdum accidere sive Chirurgi, sive aegri culpa, vel nimis notum est; sua quoque curatio, oblonga omnibus offibus communis, Celso non erat hic omittenda. Quam ita subiicit, ut frangi rursus ossa, & dirigi debere, dicat; non transferri: quemadmodum mox quoque dicit, *ad ea parte, in quam se inclinat, translatione lena regulam esse obijciendam.* Adversa igitur inter se ossa conservare non aliud Celso est, nisi ipsa conservare, ut naturalem quoque directionem conservent, non ut fracturam partium aliam alio inclinent. Non scripsit igitur hic adversa; sed id quod adversus oppositum est. Quod ut significet, obliqua, ut vidimus, supra dixerat. In codice hic, ut dictum est, non secus ac illi olim, transversa reperi: quod & obliquitatem interdum non maximam significat, ut cum febricitantes fues, Columella (q) scripsit, *obliqua transversa capitis ferre*, quod postea sic expressit Plinius (r), *index sui invalidae — capus obliquum in incisura.* Potuit tamen Lindenius in alio codice invenire adversa, sive quod inficiat librariorum.

(e) Exire, de QVA, conservant. s. q. (p) Accur hunc loc. (q) de Re Rust. l. 7. c. 10. (r) Nae. lib. l. 8. c. 51.

rum, praecedens negativa vocula deesset, sive quod tenens quae eam repraesentaret, notula, atrimento diffugiente, evanisset: nec prohibet quidquam credere, potuisse hic Celsum scribere, ut alibi fecisse vidimus, nos *adversa*. Veruntamen si plerique optimi codices inter se hic, ut editiones, conveniant, & *diversa* habeant, hoc potius ita accipiemus, ut in longe aliam ac Scholarius, sententiam eantes, aliam ossium, quae conluerent, partem alio veram inclinatanque significari, existimus.

Restat, ut de ossibus loco suo motis verba faciamus. Capite 19 hujus, a quo non recedimus, libri oct- vi primum quidem in manuum *digiti* totidem *sere* luxuriam casus, eademque signa esse dicuntur, quae in *istis* manibus. Dicitum autem fuerat cap. 17. manum in omnes quatuor partes prolabi, id est, in priorem, aut in posteriorem partem, aut in utrumlibet latus, & quae his singulis convenientibus, curationes adiectae. Cum eadeu igitur in digitis quoque expectes; de eorum curatione haec solum invenis: *Super mensam tantummodo intenui debent, qui rei in priorem vel in posteriorem partem exciderunt; tuncque palma compelli: ut ita in locum, unde lapsus est digitus, restituantur*. At qui in latus alterutrum procederunt, ii qua ratione curandi sunt? Non sit aut editiones omnes meae, quae nimirum summo consensu pro novem istis ultimis verbis, haec habent, atque id quod in latus elapsum est, *digiti* restitui, id est, Chirurghi digitis, ut opinor, non palma: quamvis suspicatus sum aliquando, Celsum non atque, sed et scripsisse, certe in codice sic est, ad id quod in latus elapsum est. Verum hoc levius. Nunc ad primum, unum, atque alterum duxerunt exemplum addam, utrumque luculentum, utrumque ex capite 20. libri hujus, sed alterum ex initio, ex fine alterum. Primum est: Cum de humeris dixerim; de his quoque, quae in cruribus sunt, *videri possum* dixisse: *quidem in hoc casu quaedam similitudo est femori & humero, tibiae & cubito, pedi & manui*. Dixerat Celsus proximis superioribus quinque capitibus de prolapsis humero, cubito, manu, & quae in hoc sunt, palma, & digitis. Cur igitur de humeris, atque dumtaxat, se dixisse? aut quomodo humeris non modo femora, sed & tibiae, & pedes respondeant? haec enim uania, ut diserte explicat, *crurum* nomine hic accepit. Num igitur ut nominata haec una parte totos artus inferiores, quod nescio an alibi usquam fecerit, hic certe significat; sic etiam humerorum appellatione totos superiores designavit? Sane hoc loco aliquid ejusmodi comminisceremur, necesse est; quoniam non ad hunc modum loqui solitum sciremus, ut cum supra, cap. 2. *per omnia femur humero, crur vero brachio simile esse*, scripsit; nisi & codex, & editiones, quotquot apud nos sunt, sic hujus 20. capitis initium proponerent, Cum de his dixerim; de his quoque, sive, ut habet Stephanus, *de istis quoque, quae in cruribus sunt, videri possum dixisse*. Qua ratione ut vocula *his* omnia artuum superiorum, sic vocula *istis* omnia pariter inferiorum comprehendit. Tandem ut ex capite hoc extremo alterum exemplum proferamus; tres certe ultimi ejus versiculi, *Potest tamen conditus, articulus medius aut summus canaliculo aliquo contineri, nequiquam possunt femoris ossi convenire, de quo uno in suum sedem reponendo, in eandemque continendo verba facti sunt eo capite*. Et vero neque colex, neque ex meis omnibus editionibus ulla est, quae tres eos alibi versiculos habeat, quae post totidem ex quibus caput constat 24. quod ad caput, quippe de luxatis digitis pedis, sustinere possunt verba de articulo medio, aut summo. Sed cum digiti qui in manu sunt, singuli articulos habeant certos, quot non habent singuli qui sunt in pede, & quod praesertim attendendum est, has longiores pesti, maltoque illos crebrius, quam hos movere consueverimus; mirari aliquis possit, cur cum canaliculum Celsus non illis potius quam his continendis proposuerit capite 19: quod si fecisset, non fuisset opus hic iterum ubi in digitis pedis nihil *ultra fieri*, praecipit, *quom quod* praeeperat in manus digitis. Quereret insuper aliquis posset, quare cum cruri, aut femori continendis, si fracta quidem, non si luxata sint, canalem adhiberi jussit parte 5. capituli 10; in digito fracto canaliculum non laudaverit particula illa proxima & brevi adeo, ut typographi in altera Manuciana editione, prioris aliquam confimilima, pene accepisse videntur pro inscriptione partis 7. Quod si is quaereret, quasi ad brevissimam hanc particulam verba illa quae proposuimus, suspicaretur esse adicienda; plura essent per quae ab ejusmodi suspitione possit dimoveri: sed unum satis est, quod articulus medius aut summus conditus dicitur, eadem videlicet significatione, qua capite 23. *condi* dicitur luxata plantarum ossa; *istidem modis, quibus in manibus, prociunt, istidemque conductur*, id est, reponuntur: articuli autem nomine hic junctura non accipitur, sed os quod jungitur; quae significatio in artu quidem, non in articulo, a Lexicorum Scriptoris memoratur. Quae cum ita sint; conciliare posse mihi videor, Iudicium a codice fortasse aliquo almonitum, ad caput potius 19. attendenda verba proposita credidisse, coque a capite 24. disjunctis, ejus autem amantissimum incurri ad caput 20. adjuncta esse.

Haec.

Hæc, mi Vulpi, habui quæ duabus Epistolis ad te scriberem super locis pluribus, quæ mihi Aimeloveenianam Celsi editionem inter scribendum volutanti, & cum libris seu typis, seu calamo descriptis conferenti, hic illic forte occurrebant digna in quibus alia scriptura aut indicata esset, aut etiam proposita. Ut hæc, sic alia, opinor, nec pauca fortasse, deprehendere potuissem, si minus fuisset aliis studiis, & occupationibus distentus. Sed vel ea quæ notavi, facis superque esse poterunt scire aventibus, quid ego de ista editione sentiam. Neque tamen in Lindenium hanc culpam conféro, quod marte, ut dicitur, suo tot mutaverit, multoque etiam minus, quod mutando, plura viciaverit, quam emendaverit. Me enim illa quam modo dicebam, collatio docuit, bene multa, quæ ab ipso primum invecita crederes, in quibusdam antea editionibus, aut codicibus fuisse: plurima autem ne intelligi quidem potuisse, nisi emendationibus, quæ ratio, & facilitas ipsa commendat, ab eo sæpius, ut videtur, selectis, quam excogitatis, feliciter restituta habemus. In ejus igitur editione, ut ab Aimeloveenio ornata est, cum & plurima sint, ut dico, & in parte etiam ostendi, bene emendata, & plurima quoque, præter respondentes Celsi locos, numeris ad latus adscriptis indicatis, tum pagellis plerisque, tum volumini universo, non sine legentium utilitate, subiecta: cumque in cæteris editionibus, si eadem trutinæ examinarentur, non pauciora saltem; ne dicam multo plura; emendationem requirerent; quis merito arguere te possit quod non aliam nunc Cominianis formis describendam cures interres dum aliqua tandem melior existat. Et sine postquam ex eadem officina eandem emisisti editionem, cum semel, iterum, tertio apud externos Celsus prodierit; secundum Aimeloveenii editionem semper audio prodidisse. Vitam Viri docti, quibus codicum optimorum copia sit, ea in medium conferant, unde lumen accendant ad illam, aliis non temere detractis, aliis adjectis, aliis mutatis, aliquando perficiendam. Nam certe, quo magis considero, novæ mihi subinde oriuntur dubitationes, quæ, si codicum subsidio abundarem, fortasse ad verum propius vestigandum perducerent. Nunc per se vix usui sunt. Nam ut vitiatum suspicer locum aliquem, faciunt; ut videam, quomodo restituere possim, non faciunt: & tamen videre mihi aliquid interdum videar quod a veri similitudine non abhorreat; id tamen proponere vix audeo conjecturæ nomine, aut divinationis, vel potius cæcæ divinandi. Cujusmodi igitur futura essent, intelligis, quæ promiseram; ut sæpe ferre non debens, si jam satis longam Epistolam nolui facere his quæ melius apud me latebunt, multo longiorem. Vale: & librum, quem ad Samonicum, & ad me retinere, dixeris, quam primum mitte.

Patavii MDCCXXXXVIII.

vii. Kal. Januæ.

EPISTOLA SEPTIMA.

JO. BAPT. MORGAGNVS JO. BAPT. VVLPIO S. P. D.

Negas, mi Vulpi, te prius librum, quem eras pollicitus, esse missurum, quam dubitationes acceperis, & divinationes, quas promiseram. Accipe, quando ita vis, qualescunque sunt, & quot-quot, & quocunque ordine succurrant protinus scribenti. Sed cave, ne tot sint, ut te poenitet voluisse, nevo, si justæ Epistolæ, tuique desiderii modum forte transivero, tu missuram, me si- militem propemodum cantorum censens (a).

Omnibus hoc vitium est cantoribus, inter amicos
Præ nunquam inducens animam cantare, rogatus:
Injussu, nunquam desistant.

Hæc

(a) Horat. Sermon. l. 2. Sat. 3

Haereo primum in quodam loco lib. 2. c. 7. *sum in superioribus partibus sua abcessus, ac si inter ipsa initia sanguis e naribus non fuit, circa aures erumpit.* Causa dubitandi est, quia cum ea quae haec praecedunt, & quae subsequuntur, ex uno eodemque loco Hippocratici Praenotionum libri (b), ipso rerum conservato ordine, sumpta agnoscam, neque indidem accipi videm quae illis interjecta hic descripti, neque satis cum his convenire, intelligam, ut putant aliqui, certum quendam Coscarum Praenotionum (c) locum, in quo de sanguine quidem e naribus, sed post parotidis eruptionem fluente, verba sunt; querendum superest, unde igitur sumperit Celsus, & cur hoc loco interjecerit; nisi quidem huc temere e sua sede translata sint, quae sententia Ronselei (d) fuit. Verum id dum quaerimus, scriptura ipsa nostrae officit perquisitioni. Verba enim illa, *sanguis e naribus*, neque in nostro codice, neque in ulia ex his quae ante oculos sunt, editionibus invenimus: & vix Constantinus, & Ronseus in libri ora scribunt *initia, aut viscera*, cum in contextu omnes scribant *ipsa ulcera*; alii autem non *fuit*, alii non *fuit*, quod & vetustior ex mea editionibus, & codex habet, hucque insuper *viscera*; ut mihi aliquando in mentem venerit legere, ac si inter ipsa viscera non *fu*, circa aures *erumpit*, abcessus videlicet. Quod etsi, quemadmodum poetas animadverti, placuerit etiam Panzino (e); tamen, ut in loco aliter adeo ab illis scripto, esse amplius perpendendum censeo.

Commemorata sententia Ronselei de eo loco paulo superius transferendo, ad memoriam redigit dubitationem quandam meam, num alius sit forte de sede sua deturbatus. Indicia enumerans Celsus lib. 3. cap. 6. ex quibus Medicus febricitare aegrum, cognoscit, non videtur mihi omnium, ut nunc quidem legimus, ultimum illud facere potuisse, si venae non aequis intervallis moverentur; cum haec continuo esset adjunctura: *Ob quam causam medicus neque in tenebris, neque a capite aegri debet residere; sed illustri loco adversus eum, ut omnes notas ex vultu quoque cubantis percipiat.* Quod si illud ex arteriarum ictibus percipiendum signum per paucia ante versibus scriptum fuisse, concipiamus; nempe ultimae erunt illae notae, post quas statim possint illa recte subjici, *Ob quam causam, & caetera quae descriptimus.*

Sed leve hoc prae illa quae lib. 8. cap. 1. in descriptione articulorum dubito superiorum vertetarum, sive rei obscuritas tantummodo, sive & vitium quoddam verborum est. Illustrare consum locum, non perbreve, hactenus saltem, ut minus difficile possit intelligi, ex a verborum depravatione, id quod credibilis est, oritur obscuritas. 1. *Omnesque vertebrae (exceptis tribus summis) a superiore parte in ipsis processibus parum desidentes sinus habent: ab inferiore alios dorsum versus processus exigunt.* 2. *Summa igitur proximus caput sustinet, per duos sinus recepti exigui ejus processibus.* 3. *Quo fit, ut caput dorsum parvis tuberculis exasperetur.* 4. *Secunda superioris parti inferiori inferitur.* 5. *Quod ad circuitum pertinet, pars summa angustiore orbe finitur. Itaque superior secundas circumdata in latera quoque caput moveri finit.* 6. *Tertia eodem modo secundam excipit, & per paucos de cervicis mobilitate interjectis.* 7. *Jamque vertebra tertia tubercula, quae inferiori inferantur, excipit.* 8. *Caeterae processibus dorsum spectantibus in inferiores insinuantur, ac per sinus, quos utrinque habent, superiores accipiunt.* Locum omnem cum brevitate, tum perspicuitatis causa in octo particulis divisi. In prima igitur, quae verba uncia intercepta sunt, num a Celso esse, credemus? aut si a Caelo, ita proforsus ab eo scripta? Nam si vertebrae tres summae superioribus carent sinibus, itemque processibus inferioribus: quomodo prima vertebra sinus habet, ut in 2. particula est, quibus capitula processus recipiat? & quomodo tertia vertebra tubercula quae inferiori inferantur, existit? sic enim offendam in particula 7. esse legendum. Jam vero particula 3. non ita ut ex Almeloveniana descripti, in caeteris existat editionibus, sed ad hunc modum, *Quo fit, ut caput sursum dorsum versus tuberculis exasperetur: nisi quod juniae editio, & Manutiorum utraque, & Ruellii habent versum, quibuscum & codex, & vetustior editio omnino conveniunt.* Passivus (f), qui versus legeret, perperam huc intrusam ratus voculam *sursum*, quia *dorsum versus processus solummodo exsertit caput*, hanc sustulit. Sed retinende est, opinor, legendumque cum vetustioribus *caput sursum dorsum versus*, ut attollendi inclinandive capitula motus intelligatur: quem recte Celsus sine articulis illis fieri non posse, indicat, quos proxime 2. particula memoraverat, sicuti motus capitula in gyrum, sive in latera cui structurae debeatur, mox 5. particula est traditurus. Veruntamen in

hic,

(b) u. 6.
hinc det.

(c) Apud Heister, StB. 2. l. 1. A. 21.
(f) Ibid.

(d) In Enarr. hujus loci.

(e) Comment. in

hoc, de qua loquimur, 3. num aliquid redundat, nec aliter legendum est? Nam si nihil aliud scripsisset, nisi *Quo fit, ut caput sursum deorsum vertatur, aut verti possit*; jam satis omnia exposita essent; tubera enim, quibus, additum est, caput *exasperari*, lidem nempe *exigui ejus infusus* sunt, de quibus proxime dictum erat; ut minime opus fuisset, a Lindenio huc inferi illam insuper vocem *parvi*, quam apud alios non inventio, & quam supervacuum Celsus fecerat, cum *exigui processus* dixerat. Ceterum etsi alii fuerint, ut Constantinus, & Ronsseus in libri ora indicant, quibus post *versus* addere verbum placuit *moveatur*; il tamen continuo et quoque addiderunt, & reliquis retinuerunt. Ego praeter ea quae antiquiores libri mutanda esse, docuerunt, nihil mutò: quid dubitem, tantum indico. In particula tamen 4. mutare nihil ausim, tametsi & codex, & editiones omnes meae magno consensu ab ea discrepent. Habent enim: *Secunda superiori parti inferiori. Quod ad C. scriptura, ut vides, aperte adeo mendosa, ut Paswius (g) huc adscripsit, quis sensus? nullus sane, lego, secunda superiori parti inferiori, ut mens sit, secundam vertebrae jungi superiori parti inferiori vertebrae, nulla tum obscuritas. Nulla utique. Sed neque erat, cur id Celsus traderet, quod omnes haud aliter esse posse, per se intelligerent: neque erat, cur necdum absolutò sermone de vertebrae duabus primis, mentionem injiceret de tertia, praesertim cum haec quomodo secundam excipit, mox esset 6. particula indicaturus. Praeterea in Paswii lectione verbum deest, neque in iis quae proxime antecedunt, aut subsequuntur, quidquam est unde illud subaudias. Quamobrem longe melius ab Lindenio videtur factum, qui litterulas illas Paswii duas i, & f sejungens, rescriptis *superiori parti inferiori*, verboque *inferius*, quod Constantinus in codice legi admonuerat, accepto, particulam hanc 4. complevit. Verum hinc oriri potest dubitatio, an quod hac 4. sic dictum est, supervacuum sit propter ea quae statim subjiciuntur particula 5. de vertebra prima circumdata secundae, & quod consequitur, de secundo igitur superiori infera. Nec dissimulare possum, aliquando mihi venisse in mentem suspicari, an non 4. particula, mendose adeo, ut vidimus, scripta, e librorum margine in contextum irrepsisset: cum dici non possit, quam apte post tertiam quae de capitis inclinatione, aut erectione est, statim sequeretur 5. quae ad circumversionem attinet ejusdem capituli; addito uno, haud amplius, verbo, *secundae* videlicet ante *parti summa*. Sed quid de particula dicemus 6? Traditur in 5. modus quo prima vertebra excipit secundam, olivam hujus summae parti circumdata, quae in angustiore dentiformem processum finitur. Continuo autem in 6. additur, *Tertia eodem modo secundam excipit*. Nam secunda igitur ab una etiam parte alterum ejusmodi processum exigit, cui tertia ad eundem modum circumdatur vertebra? Multo quam haec aut emendare, aut dilucide explicare, facilius videtur rescribere particulam 7. *Jamque vertebra tertia tubercula, quae inferiori inferantur, excipit*. Nam etsi plures, nec contemnendae editiones sic habent; vetustior tamen, & illae pariter quas supra laudavi in particula 3. & praeterea Henrici Stephani editio, & membraneus codex, & rei ipsius natura docent, pro *excipit*, rescribendum esse *exigit*. Quo enim pacto fieri posse, ut tubercula inferenda vertebrae inferiori, id est, quatae, excipiantur a tertia, id est, tertiae inferantur? Imo haec a tertia amittuntur in quartam: Idque adeo ex Anatome; quod praetere nos; manifestum est, ut quamvis particula 8. quam ob hanc unam tantummodo causam protuli, indicare videntur, a quarta vertebra incipere processum inferiorum in subjectas emissionem; tamen (nisi etiam discrimen forte aliquod Celsi fuisse inter processum, & tubercula, per quod rem explicare quia posset) multo levior mihi repugnantia haec videretur, quam in uno eodemque versu dicere, eadem tubercula & alio inferi, & hic excipit.*

Exposui fide dubitationes meas, earumque causas, in descriptione vertebrae. Nunc illas pressius indicabo, quae ad clavicularem, ut Paswius ipse (h) existimat, descriptionem spectant. Locus est eodem capite aliquanto inferius, ubi latorum scapularum ossium figura, & adhaesione propostita, haec scribuntur: *At a summa costa C.* Describitur hic os quod *justius jugulum*, sive in quo jugulum *insidet* exteriori capite. Non potest igitur esse clavicula; hanc enim Celsus non solum alibi, ut hujus libri 8. capite 8. *jugulum* vocat, sed & hic, nec describere tamen incipit ante verba ista, *Id ipsum recurvum C.* Quodnam igitur os esse istud, dicemus, quod primo loco proponit? Exterior certe juguli caput nullo alio osse, nisi eo quod nunc Scapulae appellant Spinaem, sustinetur. Si pergens igitur laeum os scapularum describere, hic de ejus Spina Auctor loquitur,

CUI

cui Spinae quidem pleraque ejus verborum conveniunt; quomodo ait, a *summa colla* sere *mette* hoc *se exercere*, primum tenuē, deinde eo plenius letiusque, *quo propius lato scapularum ossi sit*? Ut enim pro *summa colla* non accipias, quam his duabus iisdem vocibus non multo superius designavit, duodecim costarum supremam; sed unam de tribus scapulae lateribus, nam *triangulum* esse, dixerat; certe a fummo illorum, quod costam superiorem vocamus, Spina non oritur, sed a basi, multoque superius, quam ubi haec media est. Deinde Spina, quae a scapula oritur, & per ipsam pergit, parque ejus est, num propior fieri scapulae ipsi diceretur? Scriptum oportuit, *quo propius vertici lato scapularum ossi sit*, ut veram agnosceremus descriptionem. Sed & descriptio juguli ipsius cum sic finitur *Et cum lato ossi scapularum, infra caput ejus, nervi & cartilagine connectitur*; quid tandem verbis illis designat, *infra caput ejus*? Nam sive caput, summum verticem significat scapulae, sive ipsum juguli exterius caput; vox *infra* quomodo cum vero conveniat, non est facile divinare. Et sunt quidem aliqua in his spinæ scapulae, & claviculae descriptionibus, quae alter in Almeloventii, aliter in cæterorum editionibus, ipsoque codice leguntur. Sed nihil juvant ad has mihi dubitationes eximendas.

Nec plus juvant varietates aliae in illa quae paulo superius, ut modo indicabam, de costis scripta sunt. *Infra cervicem vero summa colla contra humeros sita est. Inde septem inferiores usque ad latus pelvis perveniunt.* Equidem video, accipi non posse lectionem hanc, cum, si quos interjectis verbis, haec sequantur, *Sub costis vera superioribus, quinque &c.* Sic enim costae cum summa illa uno in latere essent tredecim. Verum haud satis video, quomodo sine aliqua haecitatione accipiam id quod ante Lindenium legebant, *Inde undecim inferiores.* Nam si universae costae ibi continuo describuntur; cur de inferioribus quinque mox scribitur, *hæc quoque paulatim in cartilaginem versæ*? quod profecto supervacuum esset, cum modo de omnibus scriptum esset, *paulatim in cartilaginem degenerant.*

Sed non de ossium fabrica tantum, neque hæc tantum dubitationes fuisse, quas, vel codice, meisque editionibus inspectis, mihi ex animo non potui eximere. De plurimis hac aliquot adjiciam. Libro 3. cap. 22. postquam inter levis phthisis initia, cibo primo acres, deinde lenes, tum in vicem modo hi, modo illi proposti sunt; hæc sequuntur, *adjucciendo quaedam ex media materia, præcipue vero ex prima, cerebellum, vel pisciculus, & his similia.* Quo reterrem illud ex *prima*, cum minime appareret; quid antea ibi legeretur, quæsi. Omnes aut ex *apruna*, aut, sicut Pantinus (1) admonuit, ex *apruna* habent; codex ex *pruna*. Sed quodnam ex *pruna*; si tamen sic assari, voluisset; cerebellum indicasse Corneilium, dicas? non aprunum certe, quando lib. 2. cap. 18. aprum valentissimæ materiae esse, docuit, nec vulgo ex copia aprini cerebri est, quæ cæterorum quos phthisis laudavit, ciborum. Suis quidem cerebellum minus valentia esse materiae, ex *agne* autem, *hædore tatum caput*, dixit, in *media materia pari posse.* Itaque ex quoniam horem, aut his similibus cerebrum sumendum esset, scripsisse, puto; idque nomen in mendo latere; nisi forte malis, reversa ex *pruna* scripsisse; cerebellum autem cum ex *media materia*, quæ supra explicaverat, accipiendum esse, diceret, animalis nomen adijcere supervacuum existimasse; favere videantur. Libro 7. cap. 2. planissima illa quidem sunt de suppuratis: *Sed cætera cæcum fulcrum aperiri possunt; inter nervos ultima expellenda maturitas est, quæ cutem extenuet, eique pus jungat, quo propius reperiatur.* Verum quæ continuo sequuntur, non item. *Janque alia rellum plagem desiderant, ut in carne: alia vero vehementer cutem extenuant, in quibus tota ea super pus excidenda est.* Si editiones inspicio; omnes habent *Itemque pro Janque, & extenuet pro extenuant*; nulla ut. Sed pleraque habent *aliam rellam*, perpaucæ *alia rellam*. Codex cum his perpaucis convenit; sed in eo discrepat ab omnibus, quod pro *tota* habet *sua*. Verum per has lectionum varietates nihil proficere mihi video, ut neque per Constantial, adscriptas in margine, conjecturas. Fieri enim posse, existimo, ut Celsus postquam dixit de proflis maturis, verba fecerit de subcrudis, & quod consequitur, magis de carne, quam de cute incidenda: repenta autem esse per librariorum incuriam quæ de extenuata cute dixerat. De cute vero tota excidenda si hic quidam præcepisset, non videtur paucis post verbis de eadem re ad hunc modum fuisse scripturus, *Est etiam in rerum natura, ut cutis latius excidenda sit.* Quod si non tota, sed *sua super pus excidenda*, imo.

(1) *Annus, in hunc loc. qui ipse est 4. 22.*

Imo forte incidenda scripsit; nimirum hoc quoque ad ultimam illam maturitatem pertinebat. Vides igitur, cujusmodi sint quae huc intrusa putem pro illis quae nequidquam in codice, & tot aliis exemplaribus quaesivi.

Nec felicius libi in ejusdem libri 7. capite 26. Namque ubi emoliri manu urinam oportet, cum haec legerem: *Homo tum resupinus eo modo, quo in curatione calculi figuratur, super subfissum aut hñum collocandus est*; non mediocriter miratus sum, probe gnarus, quam molesta, & final ut minus hic necessaria ea figura sit, quae in calculi curatione a Celso ipso Inferius proponitur. Multo autem magis miratus sum, ubi meis editionibus, & codice inspectis, summo consensu in omnibus pro in curatione calculi scriptum reperì in curatione ani: in qua alienam omnino a proposito requiri figuram, manifestum est, neque eam a Celso usquam fuisse descriptam. Itaque nunc nomen alterius curationis hic posuit, aut ab ejus manu non sunt ista, eo modo, quo in curatione ani figuratur.

Libro etiam 8. cum in extremo capite 7. animadvertissem, his quorum maxilla fracta est, non modo humidum cibum diu praescribi, sed haec insuper addi, etiam, cum tempus processit, in lagano similibusque aliis perseverandum esse, neque quicquam edendum, donec ex toto maxillam calidius firmaverit; alterum suspicatus sum, aut Celsum tria ista verba neque quicquam edendum non scripsisse, aut, si scripsit, aliud quoddam interjecisse quod a librariis praeteritum sit, ut puta durius, aut aliud ejusmodi, nempe ad hunc modum, neque quicquam durius edendum. Nam lagano, ut tenue esset, quantum ex Acrone (k) intelligimus, comedebatur certo, quod & ipse Acron disse ait, non potabatur. Quomodo igitur modo qui in lagano perseverandum esse, diceret, idem negaret, quicquam edendum? Cum quotquot habeo editiones consularem; nulla omnino fuit in qua tria illa verba invenirem. Sed codex ita prorsus habet, uti Lindenius, quem commentum non esse quae addidit, hic quoque locus indicio est. Quoniam igitur eo inclinatus quod indicant editiones, praesertim cum Celsi sententia, vel tribus illis verbis demptis, eadem sit; tamen cum Scripioribus licet interdum aliqua inculcare, verbaque illa non modo in nostro, sed ut apparet, in aliis etiam, quae Lindenius viderit, scriptis exemplaribus legantur; me potius juvat pendere animi, quam fortassis contra fidem vetustiorum, quibus creoo, melliorumque codicum quidpiam pronunciare.

Magis autem haecro in ejusdem libri capite 20. ubi de fracti humeri curatione verba sunt. Neque enim haec est sine aliqua obscuritate, quae si a depravatis dumtaxat vocibus oriretur; allquanto minus difficile esset eam discutere; sed vereor, ne praeteris quidpiam desit, ut in fasciis quae secundo loco ponitur, descriptione, in aliisque fortasse. Frustra autem codicem, & libros formis descriptos inspexi. Variat quidem scriptura; sed non ibi ubi sperabam. A tergo aegri minister sub ea de qua modo dicebam, fasciis, porrectis, si dexter humerus ducendus est, dextro, si sinister, sinistro brachio, demissum tunc femina ejus, qui curatur, baculum tenet; medicus super eam fasciam, de qua tertio loco dixi, plantam iniecit dextram, si sinister, sinistram, si dexter humerus curatur &c.; medicus enim adversus, humiliorque sedet, eoque tertia fascia, amplexa lorum aegri humerum, deorsum pendet capitibus ibi inter se vinctis. Pro porrectis, pro plantam, pro humerus curatur, in editionibus cunctis invenio correpte, in aliis autem planam, in aliis palmam, & rursus in cunctis humerus sumatur. Codex apud Constantinum pro hac ultima voce habet frustatur; noster magis evidenter mendo furatur. Sed cum uterque habeat planam; noster, qui manifesto errore pro correpte habet correpta, habet contra pro baculum, quod ab omnibus scribitur, planissime brachium: quae lectio tanto minus negligenda est, quod de baculo nullum antea, aut postea in hac curatione verbum est; brachium autem legi animadvertimus in hoc ipso Celsi loco in Vesalli Chirurgiam I relato. Nec plantam, ab Lindenio hic positam, facile rejiciendam puto. Idcirco enim videtur tertia fascia deorsum fuisse demissa, ut eam planta injecta premat medicus, sicut mox Celsus loquitur; potius, ut fallor, trahat dicturus, si manu voluisset. Manu autem ut posset utraque medicus fracti humeri partes in suam sedem compellere, quemadmodum & res exigit, & superius ipso in universum docuerat; propterea planta uti maluerit ad fasciam premendam. Sic etiam cap. 15. ut ambabus manibus reponi iuxta humerus posset; medicum iussit vel genu uti; si modo Lindenius recte illa edidit, humerus genu sub ala ejus cegere, quomodo in antiquo libro manu exarato legi, docuerat Constantinus. Qui tamen dum confirmari hanc lectionem credidit cap. 20. de luxato femore, an hallucinatus sit, videmus, ex verbis illis, rotundum aliquid super inguen ponendum, subique super id genu

.. (k) In Horat. l. 2. Sat. 6. (l) l. 2. s. 8.

peru adducendum est eodem modo eandem de causa, qua idem in brachio fit; neque enim a Celso ibi designari, crediderim, ut Constantinus ibidem putat, caput hoc 15. de humero, sed potius caput 16. quod proprie est de brachio, & in quo sane haec scripserat, ratinodum aliquid a lateri parte posendum est, & super id repente cubitus ad humerum impellendum est; ut genu capite 20. aegri sit, non medici, cuius quidem est in quadam repositione humeri apud Hippocratem (m), in qua medicus, praeter manus, genibus quoque, & capite nititur. Veruntamen lectio, a Constantino producta, ejusmodi est saltem ut intelligi facilius possit, quam quae est in nostro codice, ad eundemque prolixius nonnum in Pinzli, Juntae, Manutiorum editionibus misere depravata. Sed ad caput 15. ut redeam; est quae de quibusdam in eo verbis censam, non reticui; quae praeterea tamen desiderem, supra indicavi.

Proferam denique ex lib. 5. cap. 19 n. 11. locum illum: Sunt autem quaedam emphyse, quibus utriusque rei facilius est. quae, nisi singula habenda sit, meliora sunt. Cum haerere in sa voce singula, dubius, an Celsus, sic praeterim, illa uti voluisset; vel magis haesi, dum attentius legens quae sequuntur, eaque cum superioribus, & mox adjectis contendens, non invenire visum fuit ita pressis, apteque scriptis, ut Celsus solet. Et sane editiones caeteras consulens, deesse illa vidi quae sequuntur; sed tamen & ipsas, & codicem vitio non carere. Habent enim, quae si singula habenda sunt, meliora sunt, statimque illuc transeunt, sed in copia &c. Cul vitio si Constantinus mederi voluit ex ingenio per ea quae in margine adnotavit, quorum parte usus est postea Lindeus; morbum quidem magis cognovisse mihi videtur, quam sustulisse: sin codice aliquo usi fuit; vereor ut ejusmodi fuerit, qualem ipse versare & scrutari vellem: quoniam vicia interdum adeo antiqua sunt, ut ad ea tollenda satis opis ne a vetustissimis quidem, optimisque exemplaribus habere liceat. Quod cum possem tibi non uno exemplo demonstrare, eo quod sequitur, ostendam.

*Cum sestate A. 1742. in Patriam secessissem meam, nec horas vellem pomeridianas illas servidissimas perdere; Celsi codicem, quem alias, ut scis, nonnihil versaveram, petii; ut quidquid a Pinziani editione discreparet, in hujus oris perscriberem. Haec editio, A. 1497. Venetis habita, & qua nunc apud me nulla alia vetustior est, eo gratior in dios mihi fit, quo magis convenire ipsam in plerisque cum principe Florentina, intelligo, cum plura quae ex hac adhuc servo, excerpta consero: estque eadem Celsus ille Pinzianus, quem adeo laudabat Schaezius (n). Celsus autem Foroliviensis calamo in membranis scriptus est A. 1451; ut quamquam ab editione illa in non paucis differat, non tamen unquam miratus sum, quod in difficilioribus locis non idem mihi auxilium tulerit, quod a multo antiquioribus libris sperassem, ut neque tunc in quodam Praefationis loco, necdum mihi, ut verum fatear, satis perspicuo, multo autem minus in Almeloveenii editione, in qua sic legitur: *Nam ne utrum quidem, ut nihilominus aetrem convulsam, spirante homine posse diduci.* Certe enim venter, spirante animal (quod vel proxima verba non negant) imo diutius viam trahente, in experimentis anatomicis aperitur; non ita quidem, ut acrem nihilominus continet: sed quis hoc requirit? aut sic obiciat, quod per se omnibus manifestum est, fieri nullo pacto posse? Itaque in nulla ex meis editionibus ita is locus descriptus est; sed in cunctis ad hunc modum, *Nam utrum quidem qui minus ad rem pertinet spirante homine posse diduci.* Verum ut communis haec lectio neque Insequentibus verbis repugnet, nec vero, nec illud requirat, aut obiciat quod sic non esset obiciendum; tamen id ponit quasi minus ad propositam disputationem pertinent, quod evidens est ad ipsam pariter valde attinere. Ex enim erat disputatio quae non minus ad haec spectaret, quae alio, quam ad illa quae thorace includuntur, vivo animali, examinanda. Cum propterea haecitarem; frustra codicem illum cum Pinziani editione contuli: id enim quod modo tibi descripsi, ut in hac, ita in illo pariter scriptum erat. Quid optabilius esse poterat, quam videre, quomodo legeretur is locus in eo codice, quicum nullum inter omnes Italiae membranas aetate vel emendatiori scriptione comparandum esse, censuerat Jo. Rhodius (o)? Hujus voti me ultro compotem fecit Vir Humanissimus, idemque Graece, Latineque Doctissimus Antonius Cocchius Mugellanus in adjectis ad Etruscam suam de Anatome Dissertationem, ad me perbenigne missum. In illius enim, inter egregia caetera, lectiones aliquot proferens ex vetusto illo Mediceo, quem Rhodius tantopere laudaverat, codice, eam quoque produxit quam prae omnibus optabam. Sed cum*

(m) L. d. aric. n. 2. (n) Epist. ad Thomam, praefixa Eusebii de Q. S. consens. (o) Praefat. in Serap. & Dissert. de Aet. c. 6.

(s) Praefat.

cum ea nihil prorsus discrepet a communi; jam sequum esset fortasse, ut me tardiores in percipiendi, aut fastidiosiores in accipiendo faceret; quod & facerem libens, nisi animadvertenter, plerisque pariter Editoribus non planissimam esse visum propositae scripturae sententiam. Conius rei indicium est, quod legendum credere qui minus, & interrogandi notam? in fine apponere; quasi ita aliquanto capto facilius redderetur. Cum vero difficultatem ne sic quidem tolli, existimaret Constantinus; eo decurrit, ut in libri ora adscriberet, *Nam ne uterum*. Quam adnotationem retinuit Ronficus, credo ob eandem causam, Lindenius autem in contextum recepit, aliaque mutavit ex codice aliquo, an ex ingeiuo? minus feliciter certe, ut ostendit, sed non obicura significatione difficultatis, quam offenderent in communi lectione suis commodè intelligenda.

Cave tamen credas, optimos ejuscemodi codices; etsi non omnibus in locis meliora quaerenti respondeant; non magno alibi esse usui ad veram lectionem aut ex quibusdam quasi vestigiis indagandam, aut etiam plane aperteque reperiendam. Exemplis utrumque comprobabo, ab eodem Cocchio propositis. Legitur, ut in Manutorum, aliorumque complurium, sic etiam in Almeivcenii editione lib. 8. cap. 20. *Neque tot genera machinamentorum quoque, ad extendendum in hoc casu femur, Hippocrates, Andreas, Nivus, Nymphodorus, Pratachus, Heracides, feber quoque quidam reperissent, si id frustra esset.* Quid coegit Celsum, ut post tot, talesque Viros, obscurum fabrum memoraret? Nihil certe. Itaque laudanda videtur editio princeps, & Ruellii, & ante hanc, Pinzii, & Juntae editiones, & si quae aliae nihili habent de fabro, cum caeterae meos omnes habeant, & codex Foroliviensis, & quinque alii Florentini, eodem saeculo scripti XV. Sed fuit in codicibus verustioribus quidquam ex quo perperam lectio istud exiterit de fabro commentum? In verustissimo illo, inter *Heracidem*, & *reperissent* haec scripta fuerant, *quid qua vi*. Admonet autem non minus opportune, quam docte, Cocchius, locum hunc Celsi videri ex loco expressum *Heracidis* Tarentini. exstante adhuc apud Galenum (p): quod eo facilius credo, quo saepius video, *Heracidem* illum a Celfo memorari, & quo similiorem utriusque loci sententiam agnosco, *Heracides* vero cum Medicis clarissimos nominet, in iisque Hippocratem, Nileum, & Nymphodorum; de fabro nihil, sed hujus loco, habet, ut Cocchius vertit, *alique quidam*. Quibus ex vocibus, a Celfo verissimiliter scriptis, neque ut fabrum, sed ut claros alios Viros, quos *Heracides* nominatim laudaverat, significaret, hunc illas sint natae *quid qua vi*, Criticorum erit existimare.

Vidisti, ut optimus codex indicia praebet ad veram, aut certe veri similem scripturam indagandam. Nunc accipe, quemadmodum plane eam aperteque exhibuerit. Libro 7. cap. 26. ubi Celsus docet, qui via ferro faciendus sit, per quam calculus e vesica eximatur, haec legentur: *juxta anum incidit cutis plaga lunata usque ad cervicem vesicae debet, cornibus ad eorum speculantibus paululum: deinde ea parte, qua stridor ima plaga est, etiamnum sub cute, altera transversa plaga facienda est, qua cervix aperitur.* Cumque omnia quae apud me sunt, exemplaria in his praefertim verbis conveniant, *qua stridor ima plaga est*: horum loco in pervetusto illo codice scriptum fuerat, *qua refima plaga est*. Nosti, qua significatione, non satis fortasse in Lexicis expressa, utatur Celsus voce illa *refima*, cum renes dicit lib. 4. cap. 1. a parte altera *refimas*, ab altera *retundas*. Hic autem vides de plaga lunata verba fieri, novamque hanc, vel potius vetustissimam omnium scripturarum aperte docere, transversam plagam ad lunaram illam ab ea parte esse addendam, a qua extant ejusdem cornua. Versamus, ut vides, in re gravi, & ad eam rationem extrahendi calculi pertinente, quam inter caeteras praestantissimam multis de causis ostendit idoneus, si quis alius, harum rerum existimator, Heisterus (g): qui praeterea ex eadem ortam esse, non dubitat (r), *Methodum*, ut vocant, *Lateralem*, nunc maxime celebratam, confirmasque (s) testimonio Ravii, qui de hac methodo, Raviana etiam dicta, interrogatus, saepe respondit, *legit Celsum*.

Atque utinam Cl. Cocchius, ut has variantes lectiones proposuit, illamque insuper, quam & nos, admoniti a Foroliviensi codice, & cunctis editoribus, & re ipsa, in extrema superiore Epistola (z) attigimus; utinam, inquam, sic etiam reliquos omnes adungere posuisset, quos, Celsum totum cum scriptis libris conferendo, jam diu habet adnotatae; magno certe beneficio cum omnes politissimi, utilissimique Auctoris studiosos, tum me praefertim, qui jam pridem ejus humanitati

(g) In *Hippocr. de Artic. Commens.* l. 4. n. 42.
(r) *Ibid.* n. 22. (s) p. 147, l. 11.

(z) *Dissert. de Lithet. Celsi praesentia.*

manitanti multum debeo, hoc etiam nomine obstrinxisset. Nam ego uno qualicunque codice usus, vix audeo ex iis quae animadversa habeo, quaequam proferre, veritus, ne aliter in aliis antiquioribus, & praestantioribus libris legatur. Exempli enim causa, libro 1. cap. 2. ubi ambulatione melior esse dicitur in umbra, quam pariter aut viridaria efficiunt, quam quae testis subest, pro illa voce viridaria, quae in meis omnibus est editionibus, in codice inveni viridia. Quod paulo fidentius memoro, quia in alio quoque codice sic legi, ex mea Pantini editione intelligo, cujus libri duo primi, & tertii priora capita cum olim; a quo nescio; collata fuerint cum veteri aliquo exemplari, & variantes lectiones inde habeant in oris calamo descriptae, inter has hic habent pariter, aut viridia. Differre autem, crediderim, viridia a viridariis, quod hac voce non nisi loca herbae & arboribus virentia, illa vero loca eadem aliquando, alias autem arbores plantaeve ipsae virentes videntur significari. Sic Catanaeus (u) in minoris Plinii verbis illis, ambis hunc ambulationis praestitit varietate totius viridibus incusa, accipiendum censuit viridibus pro arboribus semper virentibus. Nec certe Vitruvium (x) aliter existimes accipere potuisse, cum scripsit: Media vero spatia, quae erunt sub divo inter porticus, adornanda viridibus videantur. Neque enim viridaria dicere voluit, quae ipsa sunt loca, seu spatia; sed arboribus, quibus hypethrae, id est, subdiales, ambulationes includerentur, ut sic haberent etiam a viridibus salubritatem, & in urbium obsidionibus, ut aliquanto inferius ait, fuccis arboribus aptatae, lignorum necessariam copiam sufficerent civitati. Quia autem Seneca (y), credit, cum in Africani majoria villa cisternam dixit aedificari ac viridibus subditam, viridaria intellexisse? cum cisterna, ut aedificia & arboribus possit, viridaria subdita esse non possit; neque enim haec satis convenirent cum ceteris quae mox subiunguntur, sub hoc tunc tecto tam fœdido fletu, hoc illum pavimentum tam vile sustinuit. At enim Macrobius (z) cum viridia non pro appposito, ut in viridibus pratis, sed pro positivo ponitur, ut in illis, forma, facies viridarium, docuit, & in genitivo casu sic finiri, & ipsam loci viriditatem significare. Fateor, qui supra dixerim, non semper arbores virentes designare. At certe non viriditatem ipsam loci apud laudatos Auctores significat; id quod propositio meo est satis: ut minime mihi quaerendum sit, qua significatione in Phaedri (a) versiculo ponatur,

Perambulante laeta Domino viridia;

quaquam ubi de ambulando per Romanos xyftos sermo est, posset alicui in mentem venire, ut secundum Plinii, & Vitruvii productos locos explicaret. Multo autem minus hic quaeram, sinitne viridia ad eundem modum accipiendi in scriptis veterum jurisconsultorum. Quae de re memini multa mecum olim erudite, ut solebat, verba fecisse Horaculum Franciscum Dandinum Comitum (qui huic Gymnasio, mihi quae in primis, mortuus, magnum tot ejus virtutum desiderium reliquit) cum differre, ipse quoque, sed alia ratione, viridia, & viridaria conjiceret, quamobrem reliquos fuisse viridarios, alios topiarios, existimabat, nec viridaria dicta etiam viridaria, nisi ex imperitia librorum, qui viridia non intelligentes, alias in viridaria, nonnunquam littera ultima (n) deleta, in viridaria mutassent: quae in eum quem ultimum edidit librum (b) fuisse retulisse, non dubito. Illud dubito, ne forte etiam in Celsi nostro ob eandem causam ejusdemmodi mutatio congerit, & ex viridia, quae ubi de ambulatione agitur, adeo convenire vidimus, factum sit viridaria.

Ex iis quae in Forollivensi codice animadverti, hoc quoque est. Libro 2. cap. 12. ubi Almeloveenius haec edidit, immittenda in abrum est, si levi medicina contenti sumus, pura aqua; si paulo valentiori, mulla; si leni, aqua, in qua foenum Graecum, vel psilana, vel malva decocta sit: si reprimendi causa, ex verbenis; supra illa verba, si leni, aqua (quae in eo codice, ut in meis omnibus editionibus, ita sunt, si leni, ex aqua) supra illa igitur scriptum est leniendi causa, in margine autem multandi causa. Quae an glossemata, an variantes, ut saepenumero in eodem codice, ex aliis descriptae lectiones sint, non facile dixerim; sed tamen dixerim, apte his respondere, quae mox sequuntur, si reprimendi causa, ex verbenis. Quo loco, si ex me quaeras, quid Celsi verbenae sint; noli expectare, ut cum Almeloveenio respondeam quasvis herba, quasi foenum Graecum, vel malva non essent herbae, vel herbae omnes reprimerent; neque, ut cum aliis virgula semper virentia,

(u) Comment. in l. 5. Epist. 6. (x) De Architect. l. 2. c. 9. (y) Epist. 16. (z) Saturn. l. 2. c. 4. (a) l. 2. Fab. 5. v. 14. (b) Interpret. de Servii Praedior.

& jucundo odore, aut alia denique, magis ad Auctores alios, quam ad Celsum explicandum attinentia. Se ipse Celsus interpretatur hoc eodem libro cap. 33. cum inter reperienda ponit verbenarum confusa cum teneris caulibus folia; *cujus generis, inquit, sunt olea, capressus, myrtus, lentiscus, tamarix, ligustrum, rosa, rubus, laurus, helix, punicum malum: & uno versu interposita, aqua calida, in qua verbenae collae sunt, quas supra praesul.* Eae autem omnes non semper vireant, aut jucundo odore sint, vides.

Sed, ut plenius desiderio tuo satisficiam, audendum jam est, & sine cortice notandum, id est, sine ullo codicum adjuvamento, verae similior scriptura, si non divinando, consuetudine silem, aut certe suspitionibus perquirenda. A fadhribus incipiamus. Celsum quidem ipsum libros suos in quaedam capita divisisse, manifestum est illa ejus loca attentius (*e*), quae in extrema sua Praefatione indicavit Lindenius. Ita vero Celsum divisisse, ut nunc videmus, aut eas quas legimus, inscriptiones capitibus praefixisse, si quis crederet: is quae ego, scripta exemplaria inspiciendo, eam protinus opinionem deponeret. Longe enim alias, easque haud raro ineptas, & divisiones, & inscriptiones animadvertens, a Cello illas esse non posse, statim perspiceret. Huc addo, non eandem esse in cunctis codicibus partitiones. Quarum rerum omnium speciem habebis in II. & III. in Celsum Epistola ad te nostra, si particulam illam Indicis quam in II. (*) ex Forrolliensis codice descripsi, cum ea contuleris quae in III. (**) est ex Veneto, utramque autem cum ea parte quae illa respondet in libro cujusvis editionis quarto. Cum enim editiones apparari coepisse sunt, tunc primum, ut opinor, cogitatum est de aptiore & divisione in capita, & lemmatum his praepositorum sententis aut seligenda, si quo in codice minus forte inepta erat, aut de integro excogitanda: itaque non in cunctis editionibus eadem ubique divisiones sunt, eademque inscriptiones. Haec attigi, primum ut mecum laudes Lindenium, si quid scite in lemmate aliquo emendavit, velut in eo quod antepositum capiti 1. libri 8. sic in meis editionibus tangebatur, *De postu, & figura totius humani corporis*, quando non haec eo capite Celsus docuit, sed ejus *officium postur figuravit*, ut ipso capitis initio promiserat. Recte igitur Lindenius fecit, quod a Constantino adscriptam in margine vocem *officium* illi addidit inscriptioni. Deinde illa attigi, ne mireris, si fidentius dixerō, e lemmate capitis 27. libri 7. *De cancro*, *qui excisa vesica nascitur*, quamvis & codex, & omnes apud me editiones sic habeant, verbum esse tollendum *excisa*, aliudque, ut, exempli causa, *incisa* substituendum. Quis enim, nisi mortuo, vesicam excidat, id est, scapelli opo detrahat?

Faciles quoque, tametsi non in lemmate aliquo, sed in ipso Auctoris contextu, esse mutationes videri possunt, quae una in litterula consistunt, ut si libro 6. sub finem capitis 6. in illis verbis, quae lisdem editionibus, & codici sunt communia, *recognitis omnibus, quae medici quoque praediderunt*, pro quoque rescribamus quique: neque enim ipse medicus non erat, nec remedia, quae tam longo capite tot, & tam varia proposuerat, fere omnia a medicis non fuerant prodita.

Vbi vero sub initium capitis 17. lib. 5. haec edidit Ameloveenius: *In hoc autem volumine earum compositiones explicabo, quae vel desiderari in prioribus potuerunt; vel ad eas curationes pertinent, quas praeitus hic comprehendam sic, ut tamen quae magis communia sunt, simul jungam.* Si quo singuli, vel etiam pauci commodata sunt, in *tyforum locum differam*; recte quidem fecit, quod in paucis loqui maluit Lindenium, quam ceteros qui magno consensu habent parvis, ne Pandino quidem, & Constantino, & Ronseio exceptis, quorum tamen primus in Adnotationibus, hi autem in libri ora Lindenio praeluxerant, sed illud haud bene, quod scripserit *commodata*, quae in voce Ameloveenii typhographos errasse, crederem, nisi eandem in Lindenii, & Pantini editionibus, imo in hujus quoque Adnotationibus offensivissimē, cum reliqui omnes ediderint *accommodata*, codex habet *accommodata*. Hic tamen, illique omnes cum habeant in *tyforum locum*; ego qui haec non videam alio posse, quam ad curationes, referri, malim in *tyforum locum*.

Jam vero ad paulo majoris momenti suspiciones progrediamur. Libro 6. cap. 6. haec legimus. *Ac praeitus quidem scitis oportet, non febriat eum, cujus venae naturaliter ordinatae sunt, temperatae talis est, qualis esse solent febres: nec praeitus etiam sub calore motuque febrem se se concipere: sed ita, si &c.* Ex in eo quidem ab Ameloveenio discrepant pleraque editiones, & codex, quod habent non *praeitus autem*; sed in caeteris mire omnes conveniunt, nisi quod Pantinus, offensus ultionis verbis,

ita.

(*) Pag. 117, 19 & 231, 24.

(*) Pag. 44, 1.

(**) Pag. 17, 2.

in Adnotationibus credit se se in potuisse mutandum, Constantinus autem & Ronsseus leviori mutatione in margine adscribunt posse. Mihi vel hac levior placeret, id est, esse, legeremque *sebrum asse, concipere*, quomodo Celsus ipse aibi dixit, *urinum in vesicam destillare, concipunt*, & ego eundem quidem haurire posse omnia ista praestare, concipio &c.

Libro 2. Initium capituli 14. apud Aemlovecenium est ad hunc modum. *De fritione vero & gestatione adeo multa Asclepiades, tanquam inventor ejus, posuit in eo volumine, quod Communium Auxiliorum inscripsit, ut, cum trium tantum faceret mentionem, hujus & vini & gestationis, tamen maximum pariem in hoc conjunxit*, id est, in fritione, ut vel ea demonstrant quae de hac una & continuo, & toto capite sequuntur. Igitur cum Celsus dicat, *in hoc, & hujus, & inventor ejus*, nec de gestatione verba facere incipiat, nisi capite 15; aut me omnia fallunt, aut duae illae voces & gestatione, temere in primum versum irreperunt, idque a longo jam tempore, cum in cunctis meis editionibus, & codice legantur. Ronsseus in libri ora habet *equitatione*, ex eo, credo, quod in pterisque erat editionibus, *hujus, & equi, & gestationis*, quasi equitatio ad gestationem non pertineret, ad quam discrete retulit Plinius (d), melius tamen paucis, & in his Manutis aquae pro equi scribentibus; sic enim ediderant, *vini, & aquae, & gestationis* five ex colicibus quibusdam; nam Foroliviensis ita profus habet, ut in margine Ronsseus, *vini, f. & aquae, & gestationis*, five etiam Plinius (e) reppererunt. Is enim de Asclepiade haec scripserat, cum proposito Celsi loco conferendus, quinque res maxime communium auxiliorum professus, adjectionem cibi, alias vini, fritionem corporis, ambulationem, gestationem. Quibus ex verbis etiam Muretus (f) delenda censuerat illa duo, alias vini, haud animadvertens, sic illas res quatuor non fore; tamen ob hanc ipsam causam nihil mutandum esse, credidit Dalechampius (g), nisi alius in aliquando; neque hoc ipsum necessario, ut opinor. Nam quod Plinius infra subjicit: *Trahebat praeterea mentes artificis mirabilis, vinum promittente aegris, dandoque tempore, tum frigidam aquam*, aeque congruit cum superioribus, five alias legas, five oligando. Sed quomodo Plinium quinque communia Asclepiadis auxilia, & Celsum tria tantum fuisse, dicentem conciliabimus? Frustra Plinianam Harduini editionem consului, quam post missam ad te V. Epistolam, nactus, ut libenter vidi pleraque eorum quae de collatione utriusque Auctoris desideraveram, non omittemem, ita sperabam hujus quoque nodi solutionem praebituram. Quae cum me ipse frustrata esset ubi ad ea Plinii verba is quo de agimus, adnotatur Celsi locus; capita alia inposui in quibus aut de Asclepiade, aut de fritione, & gestatione sermo est. Sed non modo nihil quod me juvaret, inveni; verum insuper ad caput 4. libri 28. non praetereundum operum hallucinationem offendi. Graecus enim Hippocratis locus, ut Galeni (h) aetate in libro *de iis* legebatur, qui locus ut ad fritionem attinet, sic omnino erat is Celsi verbis, quibus expressus est, subiungendus not. 5. Sect. 14; ad alia Celsi verba, quae de gestatione sunt, not. 8. non secus ac si ille posset ad gestationem spectaret, adjunctus est. Nos vero eam quam proposuimus, repugnantiam qua tandem ratione tollemus, ut cum Plinius quinque, Celsus tria tantum communia Asclepiadis auxilia fuisse, scripserit? Sic fortasse, ut dicamus, Celsum de illis quae in memorato ab ipso volumine posuerat Asclepiades, Plinium de ceteris quoque eidem usitatis mentionem fecisse. Utinamque id est; cum Celsus tria dumtaxat memoraret, ex quibus unum fritionem fuisse, demonstravimus, alterum autem gestationem fuisse ex consensu omnium hanc discrete in tribus illis enumerantium, veri similis est; satis perspicue apparet, hujus, id est, fritionis, optimum scripturam esse, bonam *gestationis*, dubium vero auxilii ejus quod inter utramque a Celfo positum est, sic tamen ut vox aquae praevaleret, si codicem, qui hanc habet, & editiones, in quibus aut eandem legimus, aut ea corruptum equi, attendere velimus; vox autem vini ab iis qui frustra eadem quae a Plinio, a Celfo quoque dicta vellent, in codices aliquos intrusa videatur.

Ut igitur voces illas duas & gestatione in eius capituli Initium, sic totidem suspicor irreperisse in proximum caput 15. ubi nunc legimus: *Gestationem lenissima est navi, vel in portu, vel in flumine; vel levis, aut scamma: acrior vehicula: vehementior, in alto mari navi*. Intelligis, me de istis postremo dicere dubius vocibus, quanquam de navi, pridem ab Aemlovecenio ipso notata, quin glossama sit, dubium esse non potest. At ego suspicor, non unum esse, neque Celsum, postquam in alio scripserat,

(d) Nas. Ed. l. 25. c. 4. (e) Nid. l. 26. c. 2. (f) Parier. Lett. l. 14. c. 16. (g) In marg. ad hunc loc. (h) Fide. de Santis sacra. l. 2. c. 30.

striperat, mari adiciendum censuisse. Suspicionem autem minus improbabis meam, ubi animadvertitur, alio ordine in ceteris editionibus, ipsoque codice locum istum proponi consuevisse, ut gestationes quae navi sunt, minime disjungerentur, sic videlicet: *Gestationum levissima est navi vel in porta, vel in flumine: vehementior in alto mari navi*; unde haec duo ultima verba auferre non modo licet, sed & juvat. Non me fugit, quid Lindenium moverit, ut antiquum ordinem mutaret, nimirum ne quae sequebatur gestatio *vel levis, aut fœvus*, ea videretur non minus vehemens dici, quam quae navi in alto. Verum si hoc attendendum; illud quoque attendendum erat, eo quem ipse maluit, ordine vehementiorem dici gestacionem navi in alto, quam vehiculo, quasi vero gestacione in alto tunc utendum fuisset cum mare ventorum vi maxime esset agitatum; itemque dici lenissimum, ut navi in flumine, quae vel lectica siebat, vel sella, quarum motus, quippe pluribus gestacionibus, creberrime inaequalis sit & dissimilis, necesse est. Non tamen negaverim, ut aliquid temere addi, sic & omitti inter alto, & levis potuisset. Verum minus mihi facile est conicere quod omnino verbum omisum sit, quam quae sint adlata, suspicari.

Sic & voces alius duas, & has quidem ex librorum incuria redundare, crediderim sub initium capitis 29. lib. 7. *Sed ante omnia vulvae natura mirabilis, cum in multis aliis, tum in hac re quaque facile cognoscitur. Oportet autem ante omnia &c.* Quis enim tantum in disertissimo Scriptore inopiam verborum fuisse, existimet, ut duo illa verba *ante omnia*, nulla adductus ratione, tam brevi intervallo iteraverit? Vt bene illa conveniant secundo loco, ubi ordine praecipere Auctor incipit quidquid fieri oportet ad maturum partum, intus emortuum, manu educendum; certe primo illo non apparet, cur ponantur. Cum enim difficultatem ejus operis proposuerit; continuo spem unam dat, eamque in uteri natura mirabili quae occasionem praebet cauto & perito Chirurgo primum unum digitum, deinde & alterum, & sic deinceps totam manum per illas angustias inferendi. Namque ex intervallo subinde os uteri dehiscit: qua occasione utendum, ut magister quisque obstrictandi spectatissimus vel nunc praecipit, sicque deinceps expectandum donec iterum id *os aperiat*; ita enim legere malo, quam cum Lindenio, adscripta in margine a Constantino, & Ronseco sequente, *os adaptatur*, cum sit in codice *ad os aperiat*, ut in omnibus quoque, mihi notis, editionibus, excepta princeps Florentina, ex qua a me olim excerpta nunc inspiciens, gaudeo, in his idem prorsus quod in mentem venerat, reperire.

Fortasse ob eandem veterum scribarum indigentiam, quaedam alia iterata sunt verba in citati libri 7. capite 26. *Cum jam eo calculus venit, ut super vesicæ cervicem sit, juxta anum incidit cutis plaga lunata usque ad cervicem vesicæ debet.* Veterum dixi; nam hic quoque tum in codice, tum in meis omnibus editionibus eadem illa repeti video, quamvis cetera paulo aliter, nempe ad hunc modum proponantur, *ut incidit super vesicæ cervicem juxta anum cutis plaga lunata usque ad cervicem vesicæ debet*, nisi quod in codice est *debet*, quod in libri ora Constantinus, & Ronseco maluit, ut illud deientes, tanto melius haec quidem quam Lindenius, quod si calculus super vesicæ cervicem sit, necdum ad eum pervenit locum, ut secundum inculcata hoc capite a Celso precepta aggredi Medicus sectionem debeat. Ante hanc enim vel modo praeceperat, ut calculus digitis compellatur deorsum donec ad cervicem perveniat, in eamque impellatur. Itaque ubi mox dicit, *Cum jam eo venit*, perspicuum est, hoc velle, Cum jam in cervicem venit; ut absconit sit addere *ut super vesicæ cervicem sit*, supervacuum autem videri possit dicere, *super vesicæ cervicem esse incidendum eum*, quando plaga lunata anum debere dicitur usque ad cervicem vesicæ pervenire, aut si illud ininus supervacuum sit, vox saltem vesicæ secundo hoc loco sit minime necessaria.

Vtuncque id est; a non abissimili operarum socordia cum factum esse, conjecissem, ut in cunctis a me versatis editionibus duo alibi verba essent repetita; meam conjecturam postea confirmaram vi di non illibenter. Locus est lib. 8. sub initium capitis 7. ubi quaedam de varia casibus attinguntur, qui ossi, dum frangitur, possunt incidere. *Quintum aliquando plura fragmenta a fragmento fiunt. Sed in aliis quidem ossibus ex toto saepe fragmentum a fragmento recedit.* Vide, quibus de verbis dicam, nempe a fragmento, quae ut secundo loco necessaria sunt, sic primo vel tunc redundare mihi viderentur, si a fragmento scriptum esset, quod nusquam legi. Et fuissem quidem alius antea quibus displicuissent, ex Constantini marginibus intelligebam, qui adnotatum habent, *Quidam segmento*; nec tamen quid illi spectasset, percipiebam. Verum cum denique in Forosiiensis Codice duo illa verba prorsus desse primo quidem loco, animadverti; sic enim scriptum est, *plura fragmenta fiunt*; tum vero ad meae conjecturae plenioris confirmationem nihil aliud optandum cognovi, nisi ut cum eo codice plures alii, in primisque optimi, consentirent.

Y y

Quamobrem

Quamobrem etsi alias duas suspiciones meas ab eodem codice demum inveni confirmatas; nolui tamen eas magis quam superiorem, ei codici acceptas referre non modo quia ipse quoque multo mihi antea in mentem venerat, quam ejus varietas codicis omnes adnotarem, verum etiam quia uni codici, neque ei optimo, non multum tribuo, in re praefertim quae minus est in veteribus ejusmodi libris attendenda, velut haec de duabus prima, quae nimirum pendet a distinctionum notulis, inter verba interjectis. Paulo supra finem ejusdem capitis 7. in omnibus quae apud me sunt, editionibus ad hunc modum scriptum est, *costae, spina coxarum, et tali, caix*: ad eundemque modum iterum paulo supra finem insequentis capitis 8. eadem verba proponuntur, nisi quod eo capite 8. *coxarum* loco, quam vocem retinent Llnlenius, & Almeloveenius, reliqui habent, codice non discrepante, *costarum*. A quibus hic duo vides posse requiri, costarum spina quid sit? & quare a costis distinguatur? scribunt enim *costae, spina coxarum*: cum a duobus illis prioribus unum modo requiri possit, idque reliquis capite quidem 7. commune, spina coxarum quid sit? neque enim Celsus cum libri hujus 8. capite 1. ossa omnia sigillatim proposuit, in iisque costas, & os coxarum; illis, aut huic spinam tribuit; ne quis forte quia posteri summum hujus partem utrinque spinam vocarunt, eam, credat, capite 7. intellexisse. Quid ergo est? Coxarum ego utroque loco scribendum opinor; *spina coxarum* neutro. Sed verba ita distinguenda, *costae, spina, coxarum et, tali, caix*; aut, si mavis, *coxarum et, et tali*; vel *coxarum et, talis*; sic enim singula haec ossa alibi nominat Celsus. Qui inter cuncta ossa, quae ibi cap. 8. memorat, fere immobilia, id est, non aequae mobilia, ac humeri, brachii, femoris, cruris, digitorum ossa, de quorum curtionibus est postea acturus, coxarum os praetermittere non debuit, nec vertebrae; has autem spinas nomine, ut solet, hic quoque intellexisse, initium, & finis proximi, quod sequitur, 9. capituli satis ostendunt. Haec cum essem conjectura persectum; codice inspecto, distinctionis notae inveni, non inter *coxarum, & et*, sed inter *spina, & coxarum, & inter et, & tali*, quemadmodum suspitione praeceperam.

Antequam aliis hujus generis suspiciones adjicim; alteram illam indicabo, quam a codice comprobata vidi. Libro 6. cap. 18. *Avus quoque multa, tactūque plena mala recipit, nec a se multum abhorrentes curationes habet*. Cum haec primum legi; credibile visum est, non ita olim scripsum fuisse, sed potius *nec inter se multum abhorrentes*, quomodo Livius (1), exempli causa, dixerat *abhorrent inter se orationes*. Et vestigia quidem ejus scripturae in cunctis meis editionibus deprehendi, in quibus videlicet legitur *nec in se*; licet Constantinus, & Ronseus in libri margine adnotaverint *necam in se multum abhorrentes*, lectione minime iis, quae sequuntur, curationibus conveniente, quae si periegas, plerumque agnoscas nullam asperitatem, multam similitudinem inter se habere. Suspicionem denique codex luculentissime confirmavit, in quo perspicue scriptum reperit inter *se*.

Redeo nunc ad eos locos, in quibus suspicor, ob pravam verborum distinctionem sententiam esse corruptam. Libro 2. cap. 29. inter ea quae alvum movent, ponuntur *uvae recentes pingues, melleae aves, cochleae &c.* Capite autem insequente inter ea quae contra adstringunt, recensentur *dura ova; magisque, si assa sunt: minutae aves, merula, palumbus; magisque, si in pascua decursa est. Adules, & assas; quasi Celsus, si ita intellexisset, per se declarare non conisset. Quod & Pantino (1) dictum volo, qui teneras, durasque distinxit; cum facilius posset, quam Ronseus, mutatis primo loco inter verba notulis, tollere, ut mihi videtur, repugnantiam ad hunc modum, *uvae recentes, pingues minutae aves*. Dixi autem facilius, quam Ronseus; hic enim ne dubitavit quidem, quin pingues uvae essent intelligendae, sicque in Enarratione sua explicavit. At Pantinus (2) utrum melleas, optionem dederat, *pingues de uvis, an de avibus dictum accipere*. Ego vero non dubitandum crediderim, quin de avibus sit accipiendum. Pinguedo enim proprie in animalibus dicitur, & *caro pinguis* mox diserte a Celfo in iis quae alvum movent, commemoratur. Caeterum cum alii hic verba distinxerint, ut Almeloveenius, alii ambigue, ut Pantinus; vix tandem unum Constantinum animadverti ita, uti ego conjeci, distincta edidisse.*

Verum

(1) Hist. l. 26. *hand interpret a fine.*

(2) Enarrat. in hoc loc.

(3) Comment. in primum loc.

(4) Ibid.

Verum ne hunc quidem invenī qui alia quaedam ita distingueret, quemadmodum mihi distinguenda videntur, libro 5. cap. 26. ubi Celsus sub nomine cancri, vulneribus supervenientis, gangraenam fere & sphacelum describit. Nam quod Almeiovenius quae Pantinus (n), & Ronfseus (s) huc adscripserant, magis attendens, quam quae Constantinus indicat, quasi huc attinentes, Galeni locum, & Hildani Observationem; nempe uterque horum ibi de tumore verba faciunt, quem hodieque omnes cancerum appellant, non de affectionibus quas Celsus hoc quidem nomine complecti solet, nimiae vulnerum inflammationi, aut constrictioni, ut antequam describat, ipse ait, succedentibus; sic enim cum saepe alibi, tum praesertim ibi locutus est, ubi generatim vetula nimis ardens scelerat dilagationes, si quidem id, quod adstrictum est, alienatur, & cancro opportunum est, & ubi speciatim in ossis fractura quacum sit vulnus conjunctum, tanto laxiores fascias laudavit, quanto facilius & alienari & occupari cancro vulnus potest. In illa igitur descriptione haec etiam sunt, ex nigro ulcere humor pallidus fertur, malique odoris est, & caro intus corrupta; interdum etiam nervi ac membranae resolvuntur, specillumque demissum descendit &c. Nemo autem ceterorum est qui vel majore distinctione notam inter corrupta, & interdum non interponat; si Mahutios, & Stephanum excipias: quoniam nemo ibi caro intus corrupta habet; habent vero carunculae corruptae, vel, ut codex, carunculaeque corruptae, quod ego melius existimo, quia ante duos tresve versiculos cum de hoc ulcere dictum esset caro ejus corrupta est; ineptum fuisset idem iterare. Sic igitur rescribendum suspicor, ex nigro ulcere humor pallidus fertur, malique odoris est: carunculaeque corruptae, interdum etiam nervi ac membranae resolvuntur &c. id est, putrefactae excidunt.

Est etiam ubi depravatam sententiam credas non tam quod verba non bene distincta sint, quam quia transposita. De quo ut existimare possis; ex lib. 3. cap. 6. non brevem locum describam, necesse est, ad tempus attinentem quo potio febricitantibus est concedenda. *Ac ne illud quidem ab Heraclide Tarentino dictum, ratione caret: ubi aut bilis aegrum, aut cruditas male habet, expedire quoque per medicas potiones miseri novam materiam corruptae. Illud videndum est, ut, qualia tempora cibo legantur, talia potioni quoque: ubi sine ulla datur, delignantur, cum aegrum dormire cupiunt, quod fere sitis prohibet. Satis autem convenit, cum omnibus febricitantibus nimis humor alienus sit, tum praecipue esse foenitum, quae ex partu in febres inciderunt.* Ille igitur manifestus est, quem ut admonitione mea egeat, non aliam, nisi minoris distinctionis notulam, inter quoque, & ubi fuisse ponendam. Illud aliquam attentionem requirit, ut suspicemur, fuis non esse loco ea verba, cum aegrum dormire cupiunt: quod fere sitis prohibet. Haec enim, siue ad istum modum legantur, siue ipsi particula, aut, ut in codice, meisque litris omnibus, praeponatur, non bene ibi collocata esse videbuntur iis qui animadverterint, tempora illa non tunc dumtaxat esse diligenda, cum aegrum dormire cupiunt, sed tunc etiam cum materiam novam corruptae miseri, volemus. Quorum utrumlibet addita quidem ista particula aut significabit, sed in alium translata locum simul cum verbis insequentibus. Tantum igitur abest, ut eam particulam, quod Constantinus, & Ronfseus in margine indicant, expungendam credam; ut sententiam sic restitui posse, existinem, *Ac ne illud quidem, ab Heraclide Tarentino dictum, ratione caret: ubi aut bilis aegrum, aut cruditas male habet, expedire quoque per medicas potiones miseri novam materiam corruptae, aut cum aegrum dormire cupiunt; quod fere sitis prohibet. Illud videndum est &c.* Quod si forte malis, nulla translatione verborum facta, mutare tantummodo aut in ut; etsi translationem magis probem; non pertinaciter repugno: satisque mihi erit, locum, quemadmodum haecenus legebant, vitio non caruisse.

Age nunc veniamus ad alterum in quo manifestius esse videbitur vitium, neque, ut puto, sine verborum transpositione facile tollendum. Libro 4. sub initium capitis 13. haec sunt. *Sed prior, morbus videlicet ileus, modo supra umbilicum, modo sub umbilico dolorem movet. Fit in alterutra loco inflammatis: nec alvus, nec spiritus infra transmittitur. Si superior pars afflata est, cibum: si inferior, stercus per os redditur: si utralibet, metus est. Adficitur periculo, si vomitus biliosus, mali odoris, aut varius, aut niger est. Vides, nun ubi stercus per os jam redditur, possit vomitus esse, nisi mali odoris? numve periculum, quod jam summum est, his adiectis augeatur? Certo Aphorismus ipse, (p), quem, tanquam huc attinentem, indicat Almeiovenius; si rationem, & Galeni (g) interpretationem attendamus; periculum in ileo praenunciat ex eo vomitu, non qui vomitum stercoris, aut stercorei similium excipiat, sed qui hunc praecedat. In ileis, inquit Galenus, vomitus non*

(*) Annot. in hunc loc. (s) Errat. in eund. loc. (p) p. 10. Sed. 7. (g) Comment. in hunc Aphor.

non semper adest, sed quando exitiales sunt: & si vehementius dissortiantur, stercus eis ascendit: & mox, Haec veri mihi fieri videatur ab incivis in quibus tossio talis exitia, a se exellere stercus appetentibus, quando longitudine temporis coepit mactare. Quam alteram ex Galeno descriptis particulam ob eam etiam causam, ut intelligeres, quanto melius in producto Celsi loco, ubi nunc legitur, si utralibet, metus est, legeretur antea ab omnibus, si utrumlibet vetus est, quod & codex habet. Itaque locum sic restitui possi, consilio, si post transmittitur, continuo scribamus. Adjicitur, vel; quoniam in codice est, accidit; Accedit periculo, si vomitus biliosus, mali odoris, aut varius, aut niger est. Si superior pars afflicta est, citius: si inferior, stercus per se redditur, si utrumlibet vetus est; videlicet si in superiore, aut in inferiore parte inveteravit affectio. Ad eundem enim modum Celsus de dysenteria infra loquitur cap. 15. Si pluribus diebus nihil remedia illa juverunt, vetusque jam vitium est. Verum ad alia veniamus, vel potius revertamur.

Cum enim supra mentionem facerem immobilium quorundam, id est, minus inter se, secundum naturam, mobilium ossium, quae Cornelius noster extremo capite 8. libri 8. nominaverat; in memoriam redii, quid essent olim suspicatus in verbis illis, quibus inter initia capiti 11. ejusdem libri, ossium motus praeter naturam, id est, luxationes, ita distinxit. *Movetur ossa sedibus suis duobus modis. Nam modus quae juncta sunt, inter se deshyunt: ut cum latum os scapularum ab humero recedit; & in brachio, radius a cubito; & in crure, tibia a fura: — modo articuli suis sedibus excutuntur.* Quem secundum modum sigillatim insequentibus proponit capitibus, de maxilla luxata, & quod ad susceptum sermonem maxime attinet, de luxato humero, aliisque ejusmodi. Hinc autem suspicio oritur, in iis quae produximus, verbis non ab humero, sed ab jugulo potius esse legendum. Jugulum enim, id est, clavicula, ita cum lato scapularum osse junctum est, ut cum tibia fibula, aut, si mavis, cum ulna radius, non ita ut cum lato eodem osse humerus, qui & per articulationem jungitur, maximos quoque motus permittentem, & cum recedit ab illo osse, sive, quod eodem redit, cum illud os ab ipso recedit, non huc res actinet, sed alio, videlicet ad caput, quod peculiariter extare dixi, de luxato humero. Quae animadversio non tantum ad id valet, ut vitiatam hic esse scripturam, opinemur (frustra explicante Constantino de acromio, quod ossiculum perraro in adultis inventur, nec inter ossa a Celso proponitur) sed ad illud quoque, ut paulo inferius ab Lindenlo egregie emendatam intelligamus. Cum enim & editiones omnes, & codex ipse, ut ab humero habent, sic perperam quoque haberent *mobilibus*, vel etiam, ut in Constantino, & Ronssel margine, *mobili*; nihil melius rescribi potuit, quam *mobilitus* in iis verbis, *Quorum vitandorum causa, faciende eadem sunt, quae in ossibus mobilitus laesit.* Quid enim hoc *ossium* *mobilibus*, vel *ossibus* *mobilibus*, aut *mobilitus*? nam hoc malebat Constantinus. Hic enim, ut fibulae, & radii diserte proposita exempla ostendunt, de ossibus agitur immobilibus, aut certe minus mobilibus: hisque Celsus laesis, adhibenda eadem esse, docet quae laesis mobilibus.

Simile vitium, similitque ratione emendandum, irrepsisse in primum caput libri hujus 8. suspicaberis, ubi legitur, *Maxilla vero est molle os.* Nemo enim hoc dicat, nedum Celsus, qui sternum, duritie cum maxilla non conferendum, os tamen esse *valens os durum*, isto eodem capite dicturus est. At enim codex, & editiones, quotquot inspiciamus, habent *molle*. Nimirum, credo, ut *mobilitus* habebant in loco superiore, notula quae compendium vocis *mobilitus* significaret, a librariis olim non intellecta, aut minus animadversa: cujusmodi ob causam Veterum duo treve ediderant infra, capite 4. ut Aime-lovenius quoque ibi adnotavit, *membrana molli ac sui coloris*, ubi edendum fuisse *membrana mobilis ac sui coloris*, satis illa ostendunt quae continuo hic opponuntur, *membrana immobilis, nigra &c.* Unum est, quantum video, quod mihi, pro molle hic *molle os* reposituro, obijci possit, nempe tribus, nec totis, interjectis versiculis, de eadem maxilla haec addi, *foliae ea moventur*, supervacuis verbis, si modo ea mobilis dicta esset. Attamen haud plane supervacua fortasse videbuntur, si quid continuo sequatur, attenderit. Hoc enim ait Celsus, *foliae ea moventur.* Nam *molle cum toto esse, quod superiores dentes excipit, immobilis sunt.* Aliud autem est dixisse, mobile os maxillam esse, statim atque de ea sermo fieri coepisset, nempe cacteris illis capitulis partibus quae omnino immobilibus compinguntur ossibus, ad eum usque locum descriptis: aliud est, nonnullis de ea jam dictis, opportune admonere, maxillam de qua verba sunt, illam esse quae sola movetur; ne quis forte rerum ignarus, maxillae nomine deceptus, putaret, superiorem quoque a Celso mobilem dictam fuisse. Nam superiorem etiam, a Romanis maxillam suis se appellatam, ipsum malae nomen indicio est, quod ex maxilla con adum esse, jam diu est cum docti

docti homines de M. Tullio (r) didicerunt. Quod nomen etsi Plinius (s) tradidit, in homine tantum habere locum; non tamen scripsit, haud licitum esse in homine quoque superioriorem maxillam dicere: imo licere, exemplo docuit suo, cum remedia adversus maxillarum dolores, tumorem proposuit (t). Celsus igitur, ne quis dubitare posset, utram maxillam mobilem esse, dixisset; cum illud addidit; tum superioriorem, nisi forte simul cum inferiori, nusquam, quod meminere, alio quam malarum, nomine designavit: quia a malis aperire, ut hic, maxillam, videlicet inferiorem, distinctum, quemadmodum capite 7. hujus libri videbis in illa centorum ossium enumeratione; maxilla, malar, *jugalium* &c: quam constantem ejus consuetudinem haud scio, an alii fides adnotaverint.

Locus eodem capite primo brevis est, sed in quo de pluribus dubitatur. *Super hos quoque musculos, qui tempore conteguntur, et medium, in anteriorem partem inclinatum, positum est.* Sic cum Lindonio Almeloveenius. Sed qui eos praecesserant, quotquot insperxi, & cum his non codex modo quem memorare solitus sum, sed & Venetus, ut quaedam quae olim ex eo excerptis, mihi adhuc ostendunt, habent ad hunc modum, *Sub his quoque musculis, qui tempora convehunt: in caeteris autem conveniunt codices, non editiones.* Nam vel princeps, & Pinziani *inclinatum* habent, ne dum reliquae, praeter editionem Ronseii, in qua tamen aliud discrimen animadverto; scripsit enim *in anteriorem partem inclinatum*, quam lectionem Paavius (u) sequitur. Quibus de musculis Celsus loquitur, manifestum est: quo de osse, ambiguum, eoque magis, quod varia adeo profertur scriptura. De qua etsi in musculis minus controversiae est; ea ipsa tamen a vera fortasse longius abest, quam putant. Quae enim, quaeque, significatione tempora *convehunt* isti dicuntur musculi quos Temporales vocitamus? Difficultas, haec, eredo, Constantinum, & Ronseium impoluit, ut in libris ora adscriberent *conteguntur*. Quam tamen Paavius vocem respuit, tanquam *Criso minus familiaris*, oblitus; ut renum, & omenti descriptionem (x), & locos alios praeteream, ab hoc capite distantes; hujus ipsius initio scripsisse illum, *cerebri membranam contegit*, in eodemque pagella paulo superius, *et contegit, & eris contegendum*; ut intra duodecim, aut tredecim versus ter usus sit. Est igitur Celsi maxime familiaris. Sed tamen dubito, num usurpaverit hoc loco, an potius, quam *conteguntur*, scripserit *convehunt*. Quo id auctore? inquis. Nempe eodem Celsi, quem animadverti, cum hos musculos indicaret hujus ipsius libri alio loco, qui & in codice, & in editionibus sine ulla cujusquam dubitatione uno eodemque modo legitur, ita scripsisse, *inter musculos, qui tempora convehunt*. Vixnam Celsi ipsius auctoritate uti possem ad caetera pariter quae in verbis propositis dubia sunt, veri similiori ratione dirimenda, quae ab illo nimirum pendunt omnia, quod os intellexerit? Et a primo quidem id esse videtur quod Latine a jugi similitudine satis bene vocamus Jugale: quoniam enim hanc jugalis significationem in Lexicis non videamus adnotatam; Celsus tamen *Jugale apellari posse ab eadem similitudine, a qua id Graeci ζυγῆς appellant*, infra docet, ubi id os memorat, ac describit. Quod attendens Paavius, negat, proposito loco de eo osse Celsum loqui, de quo paulo post ex Instituto sit locuturus, & quod praeterea non sub his musculis sit, sed ipsi impositum. Cui securus animadversioni tantum videtur tribuisse Lindenius, qui de Jugali hic dici, crederet, ut propterea fortasse, pro *sub* *Me* viderit *super* *hos*, mutatione libris omnibus quos viderimus, ut supra indicatum est, repugnante, & minime ipsi necessaria; stante enim homine, est jugale os infra totos ferme eos musculos. At Paavius processum petrosi os pinatus est hoc loco indicari: quam opinionem, cum Celsus nihil usquam atigerit eorum quae non nisi sperta calvaria, possunt de hac conspici; examinare non est operae. De Constantini autem opinione, quam ex libri ora conjicimus, ubi pro *et medium* posuit *et malarum*, satis est, secundum Paavii primam animadversionem, hoc quaerere, quid attinerit hic scribi quod paulo post nihilominus erat scribendum? Nam si juxta sorem *sinistri* jugale os tradetur, quod *transversum a genis tendit*; inde satis intelligi poterat, *sub* Temporali bus *musculis et malarum, in anteriorem partem inclinatum, positum esse*. Quid igitur est? Fortasse, nihil a scriptis libris recedendo, vox illa *medium*; quam quo referamus, si de osse jugali sermo sit, haud satis apparet; de parte illa calvariae accipienda est quae, sub his musculis latens, contra medium fere ipsorum in anteriorem inclinatur partem. Cum enim hic Celsus calvariae latus describit, futuram videlicet squamosam, & os quod proxime post aurem crassissimum

(r) In Oratore. (s) Nat. Hist. l. 11. c. 37. (t) Ibid. l. 21. c. 20. & l. 23. c. 2. & 7.
(u) Censorius, in Pont. let. (x) l. 9. c. 2. p. 154, 2. & p. 155, 10.

mun est; a veri similitudine non abhorret, cavere voluisse, ne quis forte, ut sequatur exterioris videt ab his muscularis capitis lateris, sic ob ignoratorem eorum crassitudinis putet, subiectam quoque calvariam ipsorum esse superficiali parallelam: itaque illud caventem, ibi os exteriorum inclinari, ubi sedem relinquit majori eorum crassitudini, docuisse: dixisse autem, *sub his muscularis*, quia hisce obtegatur, non secus acque alibi (y) cor, dixit, *sub finistiore mamma situm*. Verum ex his omnibus quae super uno isto loco a me scripta sunt, noli aliud magis attendere, quam quod, Celso auctore, conieci de verbo continens pro *conectus* substituendo.

Ejusdem auctoritate ductus, nonnullas alias suspiciones, dum infra legerem hoc ipsum caput, fortassis, mihi jam demere conabor. *Humerus*, inquit, *extremis utrinque capitibus tumidis, molli, sine medulla, cartilagineus*. Nulla hic mendi suspicio. Nam quod dum illas voces *sine medulla* *paavus* (z) *omnino delenda* esse, pronunciat, quia hoc os, sicuti mox Celsus ipse agnoscit, *medullisum* esse, constat; delendae essentiae quoque, id est, *molli*, & *cartilagineus*, quia durum esse, manifestum est, neque id Celsus negat. Sic enim pergit, *medius teres, durus, medullisum*. At vero omnia sunt retinenda; prima, quia de *extremis capitibus*; cactera, quia de medio inter extrema ossis diserte dicuntur: utraque autem, si eae inter se conferantur ossis partes, satis vera sunt. Suspicio autem oritur ex his quae continuo sequuntur, *leniter corvus, in priorem & posteriorem, gibbus, in posteriorem & anteriorem partem*. Certe intelligis, haec, sicuti Lindenius, & Almeloveerius edidere, cum ipsius ossis figura non convenire. Sed neque conveniunt quae pro his omnibus meae cunctae habent editiones. In aliis enim sic legas, *leniter gibbus & in priorem & posteriorem, anteriorem, & posteriorem partem*: in aliis autem, quilibet cum Pinziana, & codex ipse consentiunt, *leniter gibbus & in priorem, & in posteriorem partem*; quasi vero sit ab nulla parte effit cavus, quod primae indicant; tunc autem pressius Celsus scripsisset, *leniter gibbus in omnem partem*: aut praeter priorem, & posteriorem, duae partes reliquae non essent hic commemorandae, quod cactera significant editiones; tunc autem Celsus haec statim non subiecit, *Prior autem pars est, quae a posteriore est: posterior, quae ab scapulis: interior, quae ad latus tendit: exterior, quae ab eo recedit*. Si Celso igitur, & re ipsa ductibus, locus ille a librariis facillima in ejusmodi praefertim verbis describendis hallucinatione est vindicandus; non inde, opinor, ejus initium unde Lindenius, sed unde omnes reliqui, sciendum est, rescribendumque magna ex parte, ut primi illi, *leniter gibbus in priorem & posteriorem & anteriorem; cavus in anteriorem partem*.

Sed est tam varia, ut vidimus, apud varios scriptura vitium ipsa in eum locum irrepsisse, indicabit; non est tamen cur alteri plurimum fidamus, in quo scribendo mire omnes consentiunt. Est eodem capite primo, ubi femina, id est, femorum ossa, ab *exteriore parte gibba* dicuntur. Sunt autem; idque procul omni dubitatione; a priore, si re ipsa, & verborum paulo ante proposita declaratione standum est, quoniam Auctor ad omnes articulos pertinere, etiam in *superioribus*, diserte admonuit. Crediderim igitur, scripsisse, a priore, aut, si minus recedere a communi lectione velis, ab *anteriori*: aut si forte ab *exteriore* scripsit non tam quia inde quoque, in nonnullis praesentim corporibus, nonnihil gibba sunt, quam ut Hippocrati obsequeretur; non omisisse tamen a priore, ut simul id quod multo evidentius est, simul ipsum sequeretur Hippocratem (a), cujus haec verba sunt, *considerare oportet, quod semur gibbosum magis est ad externam partem, quam ad internam, & magis ad anteriorem, quam posteriorem*.

Mendum quoque alterum mihi esse videtur in extrema eorundem seminum descriptione. *Aequae in ea inferiora quoque capita media sinuantur, quae facilius excipi a cruribus possunt*. Scire enim velim, quorum pertinent duae istae voculae in eo. Nihil enim singulari numero praecedit, quo referas. Novissima autem haec fuerant, tum infra *interfusus leniter tendens, quae aequalius superiora membra sustinent*. Igitur aut eae voculae inducendae sunt, ut motus quo praecedentia ista dicuntur, in subsequenti bus servetur, aut videndum est, an forte ex ideo describentes fecerint in eo, poverique Celsus ita scribere ideo, quo, ut notum est, eadem mente scriptum esse a M. Tullio (b) eo, quo, & idcirco, quo.

Verbo *sinuantur*, quod in isto ultimo erat loco, locum alterum ad memoriam reduxit ejusdem capitis, ubi ossa brachii proponuntur. Brachii autem nomine haud accipio humerum quoque, de quo

(y) L. 4. c. 1. p. 181, 11.

(z) Comment. ad hanc loc.

(a) L. de Fractur. n. 24.

(b) ad Attic. l. 1. epist. 9. & l. 1. epist. 16.

quo jam vidimus; tamen, Celsi ipso auctore, non alio modo, me posse, crederem, qui cum supra luc scripsit, *potius motu brachii meo jugulum, non videtur humerum quoque non intelligere potuisse*. Accipio, quod ipse multo saepius, cum artus superioris partem quae inter humerum est, & manum. Eius igitur partis ossa describens Celsus, cum radium proposuisset superius notum, cubitum autem ibi plenior, ampliusque quam radium, cum extremo humero commissum, deinde radium a cubito paululum dirumpit; rursum, ait, *ad osium coeunt, modo crassiusculum mutato*. Si quidem ibi radium plenior, cubitus admodum tenuis est. Dein radium in caput cartilagineum confurgens, in cervicem ejus infinuatur. Cubitus rotundus in extremo, parte altera paululum proceat. Gravis suspicio in ea cadit, in cervicem ejus infinuatur. Nam primum quae est cubiti cervix? ut ubi a Celso indicata est? Deinde quomodo radium in imum cubitum infinuatur, si cubitus ibi in radium, ut probe nosti, se infinuat? Denique cum summam radii partem *leniter curvam* esse, a Celso non fuit praetermissum; quomodo in ima tanto ampliorem ostendit firum potuisset? aut si omisisset; qui mox posset illum, ibi de manu verba facit, non secus ac si propositus antea esset, commemoraret? Primum enim manus partem describens, duo ejus processus, inquit, *in finem radii conficiuntur*. Augetur suspicio editionibus inspectis, quae ante Ludenium, a quo notata illa verba accepit Almeloveenius, prodierant. Nam Caesarius quidem, & Pantinus in *cervicem*, at caeteri in *verticem* (nisi quod Constantinus in *vertice*) in *verticem*, inquam, *ejus* ediderunt, quod in codice quoque est: in eodemque, ut in editionibus quae apud me sunt, protulit omnibus, verbum sequitur quod quaerebam, nimirum pro *infinuatur* habent *sinuatur*. Quid tamen adhuc ista faciemus voce *cervicem*, aut *verticem*, aut denique *verice*? De cervice enim diximus, cur hic agnoscere non possumus. Verum autem ut pro infima radii parte dici potuisse, non negaremus, exemplo inducti, quod infra animadvertimus in ossibus digitorum; illa tamen adjecta vox *ejus* non digna ibi Celsi videretur, sive ad radium velles referre, sive ad radii caput. Satis enim fuisset scribere, *in vertice sinuatur*. Si quid ego suspicer, quaeris; a te peto, ut propositum locum attente relegas, & Celsi mentem in describenda alterna illa superius atque inferius radii, & cubiti mutatione perpendas. Continuo idem quod ego, suspicaberis, ut radium quem in summo tenuior, quam cubitum, dixerat, in imo dicit esse crassior; ita quoque eundem quem illic ostendit multo minus, quam cubitum, ad juncturam pertinere; hic contra, unum ferme cum manu committi, ostendere debuisset, & quod consequitur, tradere, cubiti loco radium ipsum sinuari. Quod praeculare fecerit, si, ut puto, scripserit in *vicem ejus*, id est, cubiti, *sinuatur*. Ita autem scribere potuisse, cum aliorum, cum Celsi ipsius commostrarum exempla. Quorum hoc, proposito simillimum, & maxime geminum, est libro 4. cap. 7. Sed hic vinum fervere, ut supra praecipimus, morbus ipse non patitur: in *vicem ejus*, *cremæ peisanæ sumendus est*.

Suspiciones alias; quasi non nimis multas jam protulissim; huc additurum, opportune litterae interpellant tuas. Quae quoniam non breves sunt, & multa, ut video, de Celso, nec levia, proponunt; cum perlectae fuerint, respondeo. Has interim accipe, & quae de Simonico expecto, fac mitas, & valeas.

Patavii Postrid. Kal. Januar. MDCCL.

EPISTOLA OCTAVA.

JO. BAPT. MORGAGNVS JO. BAPT. VVLPIO S. P. D.

Litteras perlegi tuas, quibus ex me plura quaeris: illud primum, & gravius, quid sentiam de non ita paucis, quas descriptas misisti, in Corn. Celsum Adnotationibus. Dicam, ut solitus sum, ingenuè. Ab una eademque manu mihi profectae non videntur. Sunt enim plures ex quibus aut acumen ingenii elucet, aut doctrina multiplex, atque eruditio, aut linguarum peritia non vulgaris, ut si has a magno quolibet Viro esse, dicas, non difficile assentiar. At sunt vicissim aliae ab illis
adco

adeo discrepantes, ut prope pocnitate legisset. Quod ne temere dictum suspiceris; relege quas indicabo.

In Celsi Praefatione haec de Medicis Rationalibus verba sunt, *eum mederi posse arbitrantur, qui prius illa ipsa, qualiter eveniant, percepit*. Pro hoc ultimo verbo substituitur in Adnotatione *praecipit*, hoc addito *Vnde praecipere animo, praesumere*; quasi Celsus ipse nec praeposuisse prius, neque ita satis significaret, qui illa ante didicerit. Lib. 1. cap. 3. *Qui vomere post cibum volet; si ex facili facit, aquam tantum tepidam ante debet assumere*. Adnotantur haec, *Non tantum, ut alii respondentum*. Nam hic *Gracilis, proque vis tanquam perit*. Credas fortasse, vetustissimas editiones habuisse tantum; novissime autem aliquos fuisse qui mallet *santum*. Et tamen, si ex inspectis a me tot editionibus tres excipias; ceterae omnes, & vetustiores in primis, & codex habent *santum*, quae vox an huc magis conveniat, ostendunt quae continuo sequuntur, *si difficilis; aquae vel salis, vel mellis parum adficere*. Videt, ut *adficere* opponatur illi *santum*. Quin etiam, duobus versiculis interjectis, haec reges, *deinde aquam tepidam, ut supra scriptum est, bibere*. Sed gravius quiddam tentatur in verbis illis ex cap. 15. lib. 3. *Quandamque opera est, ne qua cruditas in quotidianum id malum vertat, quartanam videlicet febrem*. Haec enim apponitur Adnotatio, *ne qua cruditas quotidiana in malum vertat, ut cum dicitur Hoc tibi vertet in malum: non se vertit*. Vtrum tandem ista adversus codicis, & editionum consensum proposita mutatio est, quod Celsus ita loqui, ut Plautus, Virgilius, & Cicero ipse, non posset? an quod ibi non deberet, ubi de quartana in quotidianam facile mutanda verba facit? Haec enim continuo subiicit, *Nam quartana neminem jugulat: sed si ex ea facta quotidiana est, in malis aeger est*. Iuno ne qua cruditas quotidiana isto loco dicere non debet, tum ne quis crederet, nisi quotidiana cruditas sit, ex quartana fieri quotidianam non posse, tum quia aegrum, supra iusserat, *tertio die abstinere*, hic vero quomodo in cibo assuendo se debent gerere, non quotidie, sed quo die febris expectatur, ostendit. Libro 7. cap. 26. ubi est minister qui puerum, jam novem annos, nondum quatuordecim excedentem, sic continet, ut oportet, dum ei calculus extrahitur e vesica; ubi igitur est minister debere esse dicitur *homo praevaleat* & peritur, verbum praevaleat Adnotatio mutat in *prudens*. Quid ita? Nam saepe at in veteribus codicibus pro d legitur. Fac, saepe ita legi. Num semper, num hic ita lectum esse, credemus? ubi non prudentia modo, quae satis hic quidem voce illa peritur significatur, verum etiam vires adeo requiruntur, ut mox admonet Celsus, si pueri qui curatur, robustius sit corpus, tum unius loco, ministros esse oportet *duos valentes*, qui contineant, imo semper a lateribus alios *duos valentes*, qui unum illum, ut eos duos labare non sinant. Magis sane quam in his qui puerum continent, in eo ministro prudentia requiritur, cujus manibus altera alteri imposita mulieris venter premitur, ut infans mortui caput ad os uteri compellatur. Neque tamen a Celso insequente cap. 19. aliis quam his, designatur verbis, *valens homo, non imperitus*.

Aliae autem sunt Adnotationes, nec esse paucae, quibus non tam verba Celsi mutantur, ut in superioribus, quam per causam glossenatum omnino tolluntur, velut in ipsa Praefatione. Nam *famem facilius fert adolescens, quam puer: facilius in dens coelo, quam in tenui, facilius hieme, quam aestate: facilius in cibo, quam prandio quoque assuetus: facilius in exercitatu, quam exercitatu*. Quid hic glossenatis? Nempe in duobus illis vocibus quoque assuetus, quae *glossa esse ineptum* dicuntur. Verum si tollatur, quae membrum illius sententia erit? Sic etiam lib. 3. cap. 5. cum oportere, ait Celsus, *cibum quam maxime semper ab accessione futura reducere, & hoc salvo, dare quam integerrimum corpore: illud, hoc salvo, non dabitur quin superfluum sit, & glossa*. Est vero adeo necessarium, ut, si demas, Auctoris praeceptum longe aliud appareat. Neque enim id vult, nec fieri potest, ut febricitanti cibum semper demas, cum est integerrimo corpore, verum ut integerrimo quidem demas, sed tunc duntaxat, cum integritas tot horas mansura est, quot omnino ad cibi deductionem requiruntur, antequam novae incipiat accessio. Hoc enim, ut superiore capite adversus Asclepiadem, & Themisonem constituit, non illud, Celsi praeceptum est: itaque, hoc salvo, illud tunc denique non recusat. Post haec, duo leviora videbantur: sed cum in eundem librum cadam; alia hic potius, quam ipsa, omitam. Alterum ad caput atinet 13; alterum ad 18. In primo legimus, *Si res inveteraverit*. In altero, *Si vero consilium infantentem fallit*. Ad primum haec adnotatur, *Abundat res*. Sic tamen inequibatur Plauti tempore, sed non Celsi. Ad alterum, *infantentem pronuntiatur glossa esse*. Nam elegantissime dicit, raro hoc fallit. Non est nobis querendum in primo, num sic amplius non loquerentur Celsi tempore, neque in secundo, an omnia voce *infantentem*, haerent lectores, paulisper saltem. Celsus ipse hoc eodem libro cap. 21. certe scripsit,

scripsit. Neque enim res seculis; nisi hoc quoque, adversus codicis, & editionum fidem in sententia obfirmati, duo contendamus irrepsisse glossatas; sicque alia in alios, qui produci possent, Cornelli nostri locos, ut puta ubi sub Operis finem legitur, cum jam vetus res est pro vetus morbus est, ut alibi, *Vbi bene res cedit, & Balneum rarum res amas, & neque enim semper concedendum res expeditas, &c.* Sed quis tandem erit modus? Si jam sic in aliis scriptis nimis ingenui esse velimus: ad multo praeiora verba redibunt antiquorum libri, eorumque sententiae ex difficultate saepe obscurae fieri, & ex absolutis aliquando imperfectae.

Est vicissim ubi Adnotationum Auctorem valles ingenium exercuisse suum, quam Celsum, quem aliqua turri aequa interpretatione decebat, praepropria festinatione damnavisse, ut libro 4. capite 12. quod de morbo ventriculi scripsit, qui *medicatus a Graecis nominatur*. Statim decurritur ad notam hanc apponendam: *Commisit colicum cum medicatus Celsus. Facilis enim est lapsus. Quid? si proximo, quod sequetur, capite diserte non scripsisset, intestini plenioris morbum (de quo est caput 14.) *medicus nominari*. Altera additur nota, *Hallucinaus hoc scripsit, quia cum alium nihil reddere dicat in hoc morbo (quod falsum est, & videtur de colico intelligendum) tamen parvo post assertiva gentia praecipit. Ex quo apparet, medicum non fuisse Celsum*. Ego vero medicum non fuisse, opinor, qui hoc ipsi obijcerit. Vidisset enim, postquam ventrem tandiu liquerant, quandiu in longo morbo opus esset, debuisse tandem sub finem morbi iustum robur ventri ipsi reddere, idque paulatim factis transitu, non ad valida atstringentia, sed ad assam carnem valentem, & ad plurimum aequum decoctum, timentem vide licet, nisi ventrem denique confirmaret, ne vitium contrarium oriretur, ut loquitur capite 16. Cauterum quo magis omnibus manifestum est, & semper fuit, descriptum hic, & curatum a Celfo morbum longe alium esse ac qui solet a Medicis Coeliaca passio nominari; eo aequius erat, exemplo adductos quod inelegans caput proponit, licet, primum Inquirere, an forte qui ante Celsum de Medicina scriperant Graeci non eundem quem postiores, morbum eodem nomine designassent; aut si eundem, an interdum tamen alium quoque; deinde, si nunquam alium quem posteri, significassent; tum vero cogitare, an librali, ut tot alia nomina, Graeca praesertim, in describendo vitiantur, ita aliud a Celfo fortasse scriptum, in *medicatus* mutasset. Rubeus (a) est certe laudandus, qui cum alium omnino morbum ac quem alii hoc nomine solent, a Celfo hic proponi, videret; tum quis esse posset, quaesivit, tum plerosque redarguit, qui cum hoc non animadvertissent, injuria Celsum ita hoc fere capite reprehenderunt. Sed Adnotationum quas misisti, plures non ea sequitate scriptae sunt. Itaque ad locum lib. 2. cap. 4. quem studuerant Interpretes alii vel explicare, vel restituere, de quibusdam in urina quasi fide, hoc adnotatur, *Falsum esse Celsum satis est dicere*. Qua ratione cito quidem nodi inciduntur; non solvuntur. Neque aliter cum Celfo agitur ad caput 1. ejusdem libri. Nam quod scripserit, *urinae difficultas, & & & & &* quam appellant, non quaeritur, num forte in codice vetustissimo cum Graecae vocis prima syllaba *δ*, agramento diffugiente, intercidisset, scilicet aliquis longe aliam ac Celsus scriptisset, tenere sufficeret. Continuo sic pronuntiatur, *Falsum Celsus in & & & & &* interpretatione, quae proprie Latina subtilium, non stillicidium) addunturque in hanc sententiam quae apud Mercurialem (b), & Mercurium (c) legeris ex Festo, & Catone, qui omnium, qui nunc extant, antiquissimus linguae Latinae auctor dicitur ab Adnotationis Scriptore. Quem ego potius oblitum credam addere praesa orationis, quam ignorare potuisse, Plautum, & Terentium extare, quorum uterque ante Catonem, & primus quidem iustitia non ita paucis est mortuus; ut sequor in eum cum, quam ipse in Celsum suit. Qui tamen hic, & alibi illud fortasse magis spectasset, stranguriam quam ibi ex Hippocratis sententia memoraret, sine urinae difficultate non ferri; quomobrem credo, quae in Epidemidis (d) de stranguria posita sententia fuerat, eandem in Aphorismis (e) legi de dysuria; tamen igitur Celsus id magis spectasset, quam ipsam vim, & naturam vocis; hanc tamen vim certe quidem ita expressit aliquando, & praesertim proximo capite septimo. Aphorismum vertens 80. Sect. 4. ut & & & & sic reddiderit, si urina paulatim destillet. Sed magnus Vir, & qui multa adeo ex Graecis Latina fecit, tam facile, in re quam ignorare haud poterat, non fuisset, opinor, damnatus; si qui damnavit, antea, ut bonum interpretem decet, ejus libros saepe, attenteque perlegisset: quod non fecisse, cum ex illa quae subinde scripta sunt supra, tum magis ex his quae sum*

(a) Annot. in hoc cap. (b) Praesertim, Parov. l. 3. c. 12. & alibi. (c) Not. in Catone de Re Rust. c. 156. (d) L. 2. S. 6. (e) S. 6. Aph. 16.

Libro 3. cap. 6. quando ager melior sit, Inquit Celsus. Haec, inter caetera, adnotantur, *Cicero* meliuscule mihi est. *Celsus* diceret, sum meliusculus. *Vid.* cap. XX. p. 159. l. 9. ibi vero iterum legitur, si ager melior est. Qui magis Celsum verisasset; non hunc locum, sed alterum indicasset ex cap. 22. Qui meliusculus esse coepit. Libro 2. cap. 12. si reprimendi causa, ex verbis. Adnotatio sic habet, *Talis herbarum intelligit Celsus per verbenas: ut videbit passela variis locis.* Tu vero an bene, an satis Celsi mens ita explicetur, ex illo uno quidem, sed prae caeteris attendendo, loco feces, quem Litteris protuli superioribus (f). Sic pariter ex alia Epistola (g) intelliges, num probere liceat conjecturam ad verba illa, quae recte olim cap. 28. lib. 5. legebantur, si non labitur specillum, sed aequali innititur, sic adnotam, *Vel labitur sede quali. Conjectura est, quia sedem passela in eo significatu sumit;* quasi non continuo id Celsus opponeret, quod, ut unctionem antiquum confirmat, sic ejusmodi conjecturis refragatur, si maquele quoque & esperum subest. Sed hoc ea Epistola satis explicavimus. Itaque praestit ad alteram Adnotationem transire. Inter alia quae lib. 4. cap. 8. utilis hepaticis remedia traduntur, *pinus sita* legitur. *Pini sita*, scribitur in Adnotatione, i. e. chamaepitys, quia non audeo dicere pinum simpliciter, ne intelligatur arbor. Propter Virgilium: Et sen per florida pinus. *Vbi male P. Bembus uicinis pro pinus correxerat in Chiter in sine.* Adde quod *Diofcor.* dicit *χάμαεπιτυς* prodesse chamaepityn. Si alienus lites mihi facere placeret mess; quaererem, ut priusquam ita damnetur Bembus, quocum modestius olim egerat Petrus Vidorius (h), unde ista Virgilii interpretatio petita est; quaererem, ut chamaepityn semper florere, ostenderetur: nam Bembus quidem, Theophrasti (i), aut certe Plinii (k) testimonio, ostendere poterat, toto anno florere picridem suam. Sed tamen ibi Virgilium, ut in versu quoque illo altero (l)

Ipsa thymum, pinasque ferens de montibus altis,
si Virgilium, inquam, darem, pini vocabulo designasse chamaepityn; quod vel olim Inter Viron doctissimos controversum, atque adeo a Salmasio (m) pernegatum esse, scio; non hinc profecto sequeretur, quam herbam Poëta vocasset pinum, eandem Celsum, non jam pinum, sed *pini florem* vocare potuisse. At enim Celsus non ausus est dicere pinum simpliciter, & humilis ista pinus hepaticis prodest. Audio. Sed mitto quaerere, cur non dixerit potius pinum humilem, aut pinum florentem? Hoc unum quaero, cur non ausus sit dicere chamaepityn? Certe si Adnotationum Auctor diligentius Celsum verisasset; novisset praecclare, libro 5. cap. 4. non dubitasse scribere, *pyrethrum, chamaepityr, uva taminia*, quam vocem *chamaepityr*, sive eam Latinis, sive Graecis potius, ut tot alias, litteris scripserit Celsus, cum omnia habeant apud me exemplaria, ne illo quidem excepto, quod calamo descriptum est; suspicari non oportet, obscuro *pini floris* nomine hic eandem herbam, quam perspicuo poterat, significare voluisse. Nam quod haec hepaticos juvet, ita verum est, ut tamen ipsa quoque major pinus isdem utilis sit, auctore non solum Diofcoride (n), sed inter alios, quae vetustiores, apud Caellum Aurelium (o) Diocle ipso, quem inter priores maximeque medicos Celsus (p) posuit. At hi, inquis, pini folia laudabant; non florem: quem neque laudare poterant, quippe cum pinus nullum ferat; ut propterea Constantinus hic legendum censuerit *lini sita*. Ego vero qui de lini flore, aut foliis nihil ejusmodi invenire adhuc potui litterarum memoriae mandatum; si quid hic esset mutandum, multo mallem *pini folia*, quam *lini sita*. Prius autem quam motum, cogitandum est, potuisse Celsum cum his facere quos ex Theophrasto (q) commemorat Caesalpinus (r), haec scribens, *praeter fructum, amentum fert pinus decidium*, quem aliqui florem putant. Quin Caesalpinus ipse florem amentaceum ferre, non negat: Caellus autem (s) cum veteres Medicos, generatim ait, *viridum pini decidium* hepaticis dedidit; certe amentum ista non excipit. Verum haec tu videris. Interea ad aliquanto graviora veniamus.

Libro 2. cap. 3. *Pisior citis albus est*, Inquit Celsus. *sed ne hoc quidem terrere potius debes, si venturini temporibus coacta magis est, aut si precedente tempore paulatim contrahitur, & rufa est, neque facilius aloris similem album sui hominis excedit.* Nihil huc aliud adnotatur, nisi quod ad vocem coacta pertinet, *Coacta. Martialis: Nec (sic) desiderio coacta venaris, Gusta palia non sefellit ulla.* Quia

(f) *Epist.* VII. pag. 193. a. 4. (g) *Pl.* pag. 162. a. 1. (h) *Varior. Leff.* L. 25. a. 5. (i) *De Hist. Plant.* L. 7. a. 11. (k) *Not. Hist.* L. 21. a. 17. (l) *Georg.* L. 4. v. 111. (m) *Plinius, Haec, in Sidon.* L. 21. (n) *De Al. d. Alot.* L. 1. a. 74. (o) *Alphab. Chren.* L. 1. a. 4. (p) *Lu. 7. a. 4. p. 412. a. 4. (q) Vid. Hist. cit.* L. 3. a. 6. (r) *De Plant.* L. 3. a. 11. (s) *Cap. cit.*

Quid haec de castella (1), desiderio exonerandi ventris impulsu, attinent ad minus liquida alvi recrementa? Hic enim manifestum est, respexisse Celsum ad locum illum ex Coacis Praenotionibus haud ita procul a fine, *Alvi egestis optima est malis, cohaerens ac compacta, subfusa, non valde gravior, sive etiam ad alterum consimilem ex libro Praenotionum (u)*; nec dubitare quisquam potest quem non pignat quae de iusta copia, horaque consueta egestionis, & de lubricita simul ejectionis in utroque loco subsequuntur, cum iis conferre quae proposita Celsi verba proxime antecedunt, aut sequuntur ad tres istas eadem res spectantia, & eadem quidem sententia. Igitur a Celfo, nihil hic nisi quae egerunt, attendente, *alvus coacta opponitur alve liquidas*. Satisque erat libri 4. caput 19. quod de ventris fluxu est, perlegisse, ut pateret, hic alvum coactam alvum minus liquidum significare: quanquam hoc illis etiam verbis confirmatur quae continuo sequuntur, *aut si procedente tempore paulatim alvus contrahitur: demonstratur autem evidentissime loco altero ex capite 8. huius libri 2. Alvus in hac valetudine (tunc adhuc sanabili) ea iusta est, quae quotidie coacta, eoque convenientia hic, quae assumuntur, reddit*. Quod enim hic dicitur de ipsis recrementis, ibi, ut idem significaretur, de alvo dictum est.

Haec scripseram, cum in aliam incidi Adnotationem, ex qua locum istum ultimum lectum quidem esse, nec melius tamen explicatum cognovi. Neque enim aliter exponitur ac primus ille, nempe ad hunc modum: *Coacta ergo alvus erit hic quae cogitur excernere: locus autem qui indicatur, revera de alvo est quae cogitur excernere in ichthiadicis, alvunque nisi coacta non reddis, idque, quod excernitur, mucosum est*. Sed quid hic ad priorem locum de tabescente? in quo alvus coacta, eoque convenientia reddere possunt? Num coacta ad alvum referendum vi aptentur? quando convenientia non nisi ad egesta referri possunt; interiecta autem eaque prohibent alio coacta referre, quam quo convenientia. Verum quid verbis opus est? Vtrumque locum ex libro 2. Praedictionum Celsum descripsisse, caetera ostendit. Is autem qui ad tabescentem attinet, ejusmodi est (x), *Venter autem egerat quotidie, & id, quod egerit, sit durum (ita vixit) copia pro ratione ciborum ingestorum*. At qui de ichthiadicis est (y), quibus alvus non egerit, nisi ad necessitatem coacta (*si mihi ipse dicam*) & proinde ipsi multum stercoreus mucus. Celfo igitur aliud in alio loco Latine reddendo spectandum fuisse, intelligimus; ideoque alterum ex altero loco non esse explicandum. Multo autem minus ex loco quel ad ichthiadicis spectat, illum interpretari decet quem primum ex cap. 3. produximus, & ex Coacis Praenotionibus, aut ex Praenotionum libro acceptum diximus. Nam coacta ex *coacta*, aut *coacta*, videtur expressum, quod cohaerens reddiderunt. Praetereaque manifestum est, Celsum de cita jugiter alvo loquentem, cum mane coactam magis dixit, minus quidem liquidam intelligere potuisse; adeo autem duram factam, ut cogi debeat ad egerendum, non potuisse.

Videamus porro, num alibi haec Adnotationes Celsum feliciter interpretentur: & primum in alio loco ubi ad Hippocratem praeiter videtur respexisse. Libro 1. cap. 3. *Pbi amari ructus cum dolore & gravitate praecedunt sunt, ad hunc (vomitus) praeitus confugiendum est*. Haec adnotantur, *Amari ructus i. e. acidi, isopyrius Graeci vocant. Lucii, exhalans acidus e pectore ructus*. Nullum est dubium, quin ructus acidi a Graecis sic appellentur, imo apud Hippocratem atque alios medicos nihil pene est natius, ut vere sit Mercurialis (a), quam sic vocari. Illud dubium est, quia ratione quos Celsus amarus dixit, nos acidos intelligamus, praesertim si, ut eidem Mercuriali (a), & Almeloveenio visum est, spectaverit hic Aphorismum 17. Sect. 4. quo Hippocrates vomitum praecipit cordi morsum, & ris amaritudinem patienti. Nec vero probabilior crediderim interpretationem alterius loci ex libro 3. cap. 20. Cum lethargicos alii excitare identidem fluenter admoia iis quae sternutamentum evocarent, aut foedo moverent acrique odore; existerat quidam Tharras, insequenti etiam capite nominatus, qui contenderet, expectandum esse dum lethargus cum febrili accessione remitteret; tunc enim, nil ager experseretur, esse ob has causas excitandum, ut excerneret aliquid, & sumeret: itaque eos, qui subinde excitant, sine usu male habere. Huc ea adscribuntur, *Gracianus est amarus i. e. imperitus esse*. Mihi vero magis congruens cum iis quae sequuntur, & minus contumeliosa in caeteros Medicos placet interpretatio, ut intelligam, hoc Tharras dixisse, qui identidem aegrum excitare, conarentur, eos hunc sine utilitate vexare, Neque enim, ut ibidem mox legimus, *vigilando melior fit; sed per se, si melior est, vigilat*. Notius est au-

(1) Vid. Martialis, l. 7. Epigr. 110. (u) N. 9. (x) N. 12. (y) N. 45. (z) Praedict. in Aph. 1. S. 6. (a) In aph. 17. S. 4.

autem, quam ut confirmari a me debeat, *uſum* perſaepe utilitatem ſignificare: nam *male habere* quin idem hic valet, ac moleſtia & incommodo afficere, dubitare nemo poteſt, cui vel Celſi ejusdem 3. capite 6. ſcribitis, *qua male* (ſatis multae veſtiae) *plurique aegros in iſto impetu febris, poſſimeque ubi ardere ea eſt, male habent.*

Eſt etiam ubi Adnotationes aliquae obſcurae mihi videantur, velut ea quae ad veratiſſimum Illam Praefationis attinet locum (d), ubi, inter caetera, ab Anatomicis, ſpirante etiam tum animali, in hujus interioribus animadvertenda, occurrit vox illa *coſtraſtum*, ſive, ut alii antea eſiderant, *contraſtum*, ſive, ut Schulzius ſibi perſuſit, *coſſutum*, ſive denum, ut in aliqua editione, & in Conſtantini erat codice, & in Veneto & Forolivienſi, *contraſtum*: quae vox cur Rubeo placeret, alias ad te ſcribens (e), commemoravi. Auſtori quoque placet Adnotationum. Sed cauſam, id eſt, explicationem huius ſatis intelligo. Sic enim habet, *Ruſſi*. *contraſtum*. *Σπασμὸν vocat Hippocr.* *Ap. 3. lib. 1. compreſſum, et traſturam: contraſtum ergo legendum.* Quid enim ſibi vult per interiorum *compreſſum*, & *contraſturam*, quod non ſatis complicitantur duae praecedentes, inter caeteras, voces *figuram*, *magnitudinem*? Reſpondit quidem Latine, ut noſtri, plures Interpretes Graecam illam aphoriſmi vocem *compreſſiones*, ſed omnes eadem quam aphoriſmus requirit, ſententia, ut effectum videlicet inſtitutionis a Medico evacuationis. Sed quid haec ad Celſi poſitum, de eo interiorum ſtatu qui maxime ſecundum naturam ſit, ſibi ſermonem habentis? Obſcura igitur Adnotatio eſt. Quod ſi exemplum aliud aliquod quam coincidentium ab evacuatione vaſorum, produxiſſet; conaret ſortale rem ad eum modum explicare, qui mihi, iſtam vocem *contraſtum* in codicibus repertum, in mentem venerat aliquando, nec forſitan praeter rationem.

ſcilicet cum inter iſta omnia quae Celſus, ſive potius apud Celſum Rationales Medici conſideranda eſſe, aiebant in vivi animalis interioribus, nihil de horum motibus inveniamus, cumque de eorumdem Medicorum ſententia modo oſtenſum eſſet, quanti reſerat ſcire, ut conſilio fiat quod attenteſt *cibus in ventre*, ut docebat Eraſiſtratus, an aliter, ut alii; item quae ad *ſpiratum trahendum* attinent, & *emittendum*, ad venas *modo ſubmittentes ſe, modo attrahentes*, ad alia ejusmodi; ob has cauſas non improbabile videri poſſit, *contraſtum* inter caetera poſitum eſſe ea mente, non ut interiora collapſa, ſed ut alternam eorum contraſtionem ſignificet, per quam cor ſanguinem in vaſa impellit, ſeptum tranſverſum ad ducendum ſpiritum juvat, ventriculus denique, & Inteftina, dum perſiſtente motu clement, ſive, ut loquitur M. Cicero (d), *tum adſtringuntur, tum relaxantur*, etiam terendo ſic cibo, faciunt, ut *omnia coeſta ſint atque conſecta*. Sed haec obiter. Ad minus obſcuras Adnotationes redeamus.

Apertiſſimae illae ſunt, quibus aliquis redarguitur, ut ea quam venae, paulo ante pro arteriſ poſitae, ad memoriam redegerunt. *Male Conſtantineſis pro venae reponit arteriae.* Nihil mutavit Conſtantineſis, ut qui probe ſciunt, priſcis, & in his Celſo in more fuiſſe, ut ſaepe pro arteri� dicrent venas. Explicat tantum. *Venae hic, i. arteriae.* Si acque pauci poſſim; Inquirerem hic, jure, an Injuria Celſum quoque ipſum modo in remedium materia, modo in aliis quae pariter ad Medicum poſeant, libere aperteque aliae Adnotationes reprehendant. Verum ſatis ſit iſſi quod ſupra in aliqua attingi de eo genere. Sed minus tamen dedecuiſſet, in iſis rebus tantum Audio-rem ab eo notari qui in iſſidem longe excelleret. Quod ne hic facile credamus, nonnullae ex his faciunt Adnotationes. Libro 5. cap. 18. in Caſtiphontis malagmate partem Celſus ponit *nitrū quam ruberrimū*. Hoc adnotat, *Mirum, qui dicit ruberrimum eſſe nitrū, cum viride ſit, & in aliis induat, ad cauſas viridiores efficiendos.* Non mihi opus eſt quaerere, quo colore eſſet nitrū quomodo olera coquebantur, ut *ſingaradus* fierent, quemadmodum loquitur Apicius (a); & Columella (f), Plinius (g), Martialis (h) indicant: Illud certe erat album, quod teneris etiamum bracticae plantis, tritum deſuper ſpargebat Palladius (i), ut ſpeciem prinae candentis imitaretur; ſic enim poſtea, *viride ferrato*, coquebantur. Satis eſt; ut de Plinio (k) nihil dicam, qui nitrū in Aegypto, ſcripſit, & *ruſum extra a colore terrae*, aphronitrum autem probari, ut ſit *colore porae purpureae*; ſatis, inquam, eſt quid de nitro ipſo tradiderint Medici tres, inter antiquos nobiliſſimi, & omnia manibus verſatiſſimi, commemorare. Hippocrates igitur libro de Internis Affectionibus

(a) *Vid. Epiſt. III. p. 52. 28. & V. p. 112. 27.*

(c) *Epiſt. III. p. 51. 20.*

(d) de Nat. Dier. l. 2.

(e) de Re Cul. l. 2. c. 1.

(f) de Re R. l. 11. c. 3.

(g) Nat. Hiſt. l. 23. c. 20.

(h) *Epiſt. l. 12. 27.*

(i) de Re R. l. 4. c. 24.

(k) *Ibid.*

bus (1) mentionem facit nistri *Aegyptii rubri terrefoili*; nistri item rubri libro de Natura Muliebri (m), & libro 2. de Morbis Muliebribus (n) ne alios perquiram locos, libro etiam de Fistulis (s), ubi *nitrum rubrum affari*, jubet. Dioscorides de medica Materia libro 5. cap. 89. non id modo quod Plinius, habet de optimi sphenontri colore *pene purpurea*; sed quod ad nitrum ipsum attinet, praefert hoc, ait, *leve, roseo colore, aut candido*. Galenus denique libris de Compositione Medicam. secund. loc. *nitrum rubrum* memorat in Compositionibus Aristarchi (p), Tryphonis Gortynia (q), Critonis (r), & Andreae (s). Nec plura quæro ex his tribus, aut ex aliis, qui postea floruerunt, Medicis: tamen Oribasium (t) meminisse de nitro eadem quæ Dioscorides, scripsisse; Avicennam (u) *album, aut purpureum. aut roseum* prætulisse; Auctorem denique Hieronae Simplicium Medicamentorum (x), quæ sub Serapionis nomine circumfertur, *alibi colore roseo, rubro, alibi candido, cineriticoque* commemorasse: nec Recentiores (y) desisse, qui etiamnum in Aegypto prope Nilum quasdam nistri *strias* efflorescere, confirmant, *nunc rubescentes, nunc blande caeruleascentes*, & (z) *nitrum nativum Alexandrinum rosei coloris esse, ejusdem Nesquitannum*. Mirum est igitur, non jam apud Celsum memorari nitrum quam ruberrimum; sed mirari aliquem, quod memoretur. Neque minus admiratione dignum est quod ascribitur ad initium capitis 21. libri 4. ubi occasione capta ex nimia, de qua Celsus loquitur, *femina præfusione*, sive gonorrhoea proprie dicta, hoc de altera illa addnotatur, quæ ex lue veneris non semen, sed pus, aut aquosâ quædam emittuntur, *Ea vero me audire, vocari potest fistula*. Scilicet effluxus, qui fistula effectus est, hoc auctore, fistula effect: ipsa autem fistula, quæ gonorrhoeas illas graviores aut neglectas, aut male curatas demum consequitur aliquando, in omnibus effusæ ex ea lue gonorrhoeis vel levissimis, ac recentissimis.

Quæ omnia cum ita sint; rescribere ad illum posses qui descriptas ad te istas Adnotationes misit, quasi a viro divine profectis, bene actum fuisse cum Celfo, quod earum Auctori, quicunque is tandem sit, alias ejusdemmodi addere non libuerit. Neque enim, ista quidem ratione, huc *Augias flakulo expurganda* magis ipse per fuisse, quam cæteri, qui huc operi, ut scribis, satis licenter pronuntiantur *minime pareri*. Duos illos dico, qui ut ais, nominantur, doctos & acutos Viros, quos cum hoc præmulum referre video diuturnæ operæ, ut professi erant, in Celfo positæ; dicere non possim, quam gaudeam, me aliis semper occupationibus ab eadem suscipienda provincia fuisse avocatum, & dies vix paucos flagranti tibi tribuere potuisse, quibus cursim nonnulla, ut hic illic forte occurrerant inter scribendum, attingerem; non ex proposito, Celsi libros emendarem. Quod si mihi proposuisset; alia æque alia, optimorum codicum præsertim, subsidia comparassem: atque, ut cæteris caruissem; at certe diligentius aliquanto cavissem, ne quæ mutanda non essent, mutarem; ne quæ demenda non essent, demerem; ne Celsum damnarem potius, quam interpretarer, aut saltem excusarem; ne eorum quæ alibi scriptis, aut in scribendo speculavit, oblitus, aliud quam quod præciare sensit, ipsi tribuerem; ne quid mihi vellem, esset obcurum; denique ne Celsum in rebus accusarem, in quibus ipso quasi hospes videri possem: aut si forte in horum aliquod protuberet; ut modestè est, & dubitant similis facerem; non præsentis festinatione pronunciarem. Quæ vitia, ut ostendim, esse, cum alia in alias, tum ultimum præsertim in omnes fere cedit, quæ perpendimus, Adnotationes. Invenies fortasse & alias alia aliqua animadversione dignas: quanquam mihi festinanter, & ne omnes quidem, percurrerim, plures, ut initio dixi, visæ sunt istarum dissimiles adeo, ut facile possint ad longe alium Auctorem attinere, eumque Lindenio fortasse antiquiorem: certe alteruter ab altero videri potest quædam fuisse; cum idem interdum loci ad eundem modum legantur in illius editione rectè emendati. Sunt etiam nonnulli in his Adnotationibus aliam ob causam supervacua, sive quia res per se clara suas est, sive quia ad alios Scriptores magis, quam ad Celsum, attinent quæ addnotantur. Vides igitur, quo delectu esset opus, si nullis ad me Adnotationibus uti velles.

Cætera quæ ex me queris, brevi possunt responsione expediri. Scire enim aves, num alia præfret ad Celsum addere præter ea quæ multa de similibus Auctorum locis, pauca autem de varietatibus lectionibus, paginis subiecit Almoevenius, aut ex suis, aliorumve adnotationibus coniecit in Scholia. Ego vero scire te ex aëvo, quot, quantivæ sit voluminibus Celsi editionem Bibliopola aornaturus. Neque enim uno ad altero vel majoris formæ ea omnia comprehenderet quæ

(1) N. 19. (m) N. 29. (n) N. 120. (p) L. 5. c. 1. (q) L. 9. c. 2. (r) Ibid. c. 2. (s) L. 10. c. 2. (t) Canon. L. 2. r. 2. c. 24. (x) L. 6. c. 51. (y) Ibid. apud Estmull. Hist. ad Ludov. Dis. 5. de R. med. etc. (z) Apud eund. in Schol. Alimoeven. c. 24.

quae addi possunt. Noli autem credere; ut de similibus Auctorum locis primum dicam, quae non indicari, sed fute produci, velles; modico haec posse volumine contineri. At ea saltem, dices, proferantur quae ex libris Hippocratis, aut qui sub Hippocratis nomine extant, Celsus videtur accepisse. Cave existimes, non plura esse, quam quae collegit Henricus Stephanus. Ne Aphorismos quidem omnes, huc attinentes, pervidi: itaque alii a Viris doctis additi sunt, quos ipse omiserat. Praeter Aphorismos autem quot alios tandem excussit libros? istosque alios quam accurate? Quoniam, exempli causa, locos quos supra indicavi; nam collegerit, facile intelliges.

De variantibus autem lectionibus sic habeto, vel codices optimos, non modo vetustissimas editiones, crebris, & saepe manifestissimis scotere mendis; esse autem immensi laboris seligere in singulis exemplaribus quae utilia proponas, cum in mendis ipsis indicia nonnunquam lateant verloris scripturae, ut si certa quaedam menda omittas; doctos non satis adjuves: si nulla omittas; immani omnes inutilium verborum copia obruas. Huc ad te miras inter se varietates, & codicum numerum, & legendi, ob vetustam litterarum formam, & compendia vocum, difficultatem, & iterum impendia ac molestias; nisi si velles alienis oculis, & diligentiae credere, quae in ipsum quos in manibus habemus, editionum lectionibus ut saepenumero fallat, periculo s nobis facto, compertum est. Crederes autem non modo in hoc, sed in defectu quoque illo ut plurimum oporteret, qui infirmissima sis valetudine.

Restat ut dicam de Scholiis. Jam nosti quae ad Celsum explicandum, emendandumve olim scripserint Caesarius, Thriverius, Pantinus, Lomnius, Rorarius, Constantinus, Ronseus, Rubens, Paavias, Rhodius, alii. Si omnia omnium edantur; quae libri moles? nam salsus aliqui scripserunt. Deinde quot inutilia admixta ex inanibus hypothesibus? Seligendum igitur. At quot omittes? Num qui proluxiores fuerunt? At in his quoque sunt sua bona: nec qui brevitate secuti sunt, idcirco non plura habent praetermittenda, vel quia non bona, vel quia a Lindeno jam in contextum recepta. Itaque intelligis, aut ex omnibus eligenda utiliora, aut omnia quae omnes ediderunt, esse recudenda. Quorum alterum est longi temporis, gravis laboris, periculis in primis iudicis, quod sine assiduo animi contentione adhiberi non potest; alterum inutile magna ex parte, & mole ipsa odiosum ac permolestum.

Quid ergo meli consilii est? Nempe quod initio fuit, ut typographo auctor sis eandem quam prius, Almeloveenii editionem repraesentandi, imo omnia, quae ab Almeloveenio non sunt, omittendi. Num tuas etiam, inquis, Epistolas? Imo illas maxime, ne cui amplius ansam praebent Patavina mihi Almeloveenii editiones tribuendi. Scitis, superque illae Epistolae hic, atque alibi e typographorum officinis prodire, non ad id scriptae, sed ut privatim postulationi satisfacerem tuae. Neque aliud mihi fuit propositum has quoque alias fundenti potius, quam scribendi: aut si quando aliud fuit; tunc fuit, cum scirem necesse, quot in folia possent excrescere, nec spes deesse recognoscendi, quae nunc vix est relegendi. De prolixitudine ipse quid sentiam, paulo ante dixi. Edentur alias separatim, si tanti esse videbuntur, nec tempus deerit recensendi, & ad pauciora redigendi; nosti enim, nulla re nos fieri in scribendo longiores, quam temporis angustia. Peto igitur abs te, mi Vulpi, maioremque in modum contendere, ut has quinque Epistolas apud te premis. Quod si in praefatione tamen dicendum censueris, & scriptas esse, & qua impellente iustissima ratione sint scriptae, aut si certo quopiam earum loco, speciminis causa, uti volueris; non repugnabo. Vale.

Patavi 14. Idus Januar. MDCCCL.

CAJETANO COGNOLATO

IN SEMINARIO PATAVINO

STUDIORUM PRAEFECTO

LEONARDUS TARGA S. D.

Nunc demum animadverti, & particulam vel in his Celsi verbis qui vel melle &c. lib. 5. cap. 23. sect. 1. & pronomem id in illis ut id ita fieri possit, cap. 26. sect. 25. ejusdem lib. deesse in Editionibus ann. 1493. 1497. 1524. ac neque Caesarium illius vocis, neque hujus omittendos Egnatium auctorem fuisse. Quare si quae ego ad loca illa adnotavi, nonnulla sunt impressa, cura ut, pro Quidam cum Caesario omittunt *VEL*, reponatur, *Aut* omittunt *VEL*, secuti Editionem an. 1493. &, pro *Ita* in MSS. *Mediceis* & in Editionibus antiquioribus. Egnatius & Caesarius *ID* expulerunt: quos ceteri Editores secuti sunt, rescribatur, *Ita* in MSS. *Mediceis* & in Editione prima. Editio an. 1493. omittit *ID*; quomodo alii omnes secuti sunt. At ea quae scripti ad haec verba lib. 2. cap. 8. ubi urina quaedam araneis similia subsidentia ostendit, jamque excusa sunt; etiam si in Integro res mihi esset, tamen non edi nollem; quamvis Josephus Scaliger interpretatione sua omnem ab hoc loco mendii suspicionem removere tentaverit. De hoc ideo volui te certiores facere, ne, si quid forte de Interpretatione ista audieris, clarissimi viri adnotationem meos fugisse oculos putes. Vidi, sed non probavi. Novum, inquires, in litteris hominem tanto critico repugnare? Tu igitur pro tua summa Latinae linguae peritia, atque eruditione, de re tota judicabis. Quod ut rectius facere possis, Scaligerianae adnotationis exemplum ad te mitto. Vale. Pridie Kal. Novembr. MDCCLXVII. Verona.

(subsidentia) *i. e.* supersidentia, quia est *ἐπικείμενα ἀπορροή*. Subices dicuntur nudes, & Virgilius *Ecl. x. v. 74*.

Quantum vero novo viridis se subiecit olus.

i. e. se autoluit. *Item* (subjicere est sursum jactare. Virgilius *Aen. lib. XII*.

aut corpora saltu

Subiecit.

Non mirum igitur, si subsidentia hic pro supersidentibus & ἀπὸ τῆς ἐπικείμενης sumit. Scaliger.

LEONARDO TARGAE M. D.

CAJETANUS COGNOLATVS S.

Quod nunc demum de Caesario & Egnatio observasti, & in duabus illis adnotationibus emendandum esse scripsisti, id serius accidit, quam oportebat. Jam enim Typographus processit, ac librum quintum absolvit. Neque sane molestum hoc tibi esse debet: levia enim sunt illa, nec quidquam laudis tuo labori, summaeque diligentiae detraxerunt. Quin immo magna in hoc ipso laus est, quod illos priores libros novo studio observasse, tibique neque alia, neque graviora corrigenda occurrisset. Nam illud etiam, quod de Scaligero scribis, bene est; quod ejus scilicet interpretationem praetermiseris, ac tacitus improbaveris. Ac ne de hoc ipso diutius dubites, rem totam, ut ipse postulas, explanabo. Celsus igitur lib. 2. cap. 8. haec habet: *Si quis etiam in eo*

16776

morbo (de tibe autem loquitur) diutius traxit, ubi capilli fluunt; ubi urina quaedam araneis similia subfidentia ostendit, atque in his odor foedus est; maximeque ubi post haec orta dejectio est. praeterea natus: ubi scilicet nubes locum ipse legis, ita edendum esse censuisti. Male omnino Iosephus Scalliger vocem illam *subfidentia* a communi significatione detorquet, explicatque *superfidentia*. Subicit, inquit, dicuntur nubes: at quod caelo, quod Deorum pedibus subiciuntur. Gellius ad fin. cap. 17. lib. 4. N. A. Ennius, inquit, in tragedia, quae Achilles inscribitur, Subicit pro aëre alto ponit, qui coeli subiectus est, in his versibus:

*Erro deum sublimes subicit, humidus
P'inde erit imber, iunctu sacro, & spiritu.*

Festus vero in Fragmento de Verborum Significatione ita legit & explicat hunc Ennii locum: Subicit Ennius in Achille pro subiectis posuit cum dixit:

*Nubes per ego deum sublites humidus,
P'inde erit imber, iunctu sacro spiritu.*

Vides nullam esse in huius vocis explicatione insolentiam: at eam fortasse Scaliger ab ipsa nubium altitudine repetendam putavit; in quo quidem potuit non errare; at dum simili exemplo *subfidentia* pro iis, quae superstant, explicuit, neque verorum ipsorum superstatem, neque Latinam consuetudinem attendit. Est enim *subicere* sursum jacere, *gettare di facto in su, alzare*; at nihil simile in eo verbo *subfido*, sive *subfides*. Hinc illa, quae ipse avertit ex Virgil. Ecl. x. v. 74.

Quantum vere novo viridis se subiecit alnus;

& illa etiam Aeneid. xii. v. 287.

aut corpora saltu

Subiectus in equos;

sic enim optimi habent vulgati libri, & ipse Virgilianus Codex Mediceus, qui nuper Romae praecleara forma, magnoque sumptu est editus. Ita Livius lib. 31. cap. 37. ad fin. (ex recens. Drakenborchii) *Pavulum regem in equum subiecit*. Quod si suum illud *subiecit* Scaliger velit, ob ipsam vim verbi *factu*, eandem habebimus significationem, quam ipse antea Italice reddidit. Prompta haec omnia & aperta: at illud sane difficilius, quod ex ipsa ratione Scaliger sumit; ea scilicet, quae urina araneis similia habet supra esse; *subfidentia*, inquit, i. e. *superfidentia*, quia est *in aëre* *ἀναρριπνός*. Hanc ego rem Hippocratis primum auctoritate, tum ipsi Medicorum observationibus explicabo. Saepe apud Hippocratem *ὑπερδύς τῶν ὕλων*, *ὑπέρτερον τῶν ὕλων*; at ego altitum Celsi locum respiciens, ea tantum asseram, in quibus id quod in urina subfudit araneis simile dicitur; ac tabem ingravescentem, viscerum dissolutionem, proximamque mortem significat. In libro igitur Praenotionum Sect. 2. pag. 40. apud Foëssium de urinis quaedam habet Hippocrates, atque haec etiam: *τὰς ἀναρριπνὰς; ἢ τὰς ἀπὸ ὑπερδύος ἀναρριπνὰς μύρτα;* *ὑπέρτερος γὰρ οὐκ ἔστι* quae verba ita Foëssius Latine reddit: *Quin etiam pinguedines supra innatantes (Lindenius superne inflantes) araneorum telas referentes domare oportet; colliguationem namque significant: in suis autem adnotationibus (adnot. 35.) vocem ὑπερδύος esse istam quidem in vulgatis quibusdam libris fatetur, at in aliis, siquae melioribus, legi ὑπερρριπνὰς; hoc esse apud Galenum, hoc sibi probari. Quare cum uraque vox in antiquis Codicibus sitit, is fortasse, quo usus Celsus est, habebat ὑπερρριπνὰς, potuitque Latinus Hippocrates scribere *subfidentia*, vulgaremque notionem huic verbo tribuere. Nam in Coacis Praenotionibus n. 582. apud eum hunc Foëssium ita legitur: *τὴ δὲ πτωδύος ἵγας ὑπερδύος ὕλων, ἢ ὑπέρτερος, ἢ ὑπὸ ἀναρριπνὰς, ὑπέρτερος*. Foëssius vero Latine: *quae vero (scilicet urina) spatio similia habet sedimenta, aut limosa rigorem denuntiat; quae araneorum telis similia quaedam habet, colliguationem*. In duobus hisce casibus urinae *ὑπερδύος* intelligit Hippocrates; lique ipse Lindenius agnovit; & aptiore Latina interpretatione significavit: *quae spatio similes subfident, aut limosas habet, rigorem indicat. quae aranei telis similes (scilicet subfidentias) colliguationem*. Vox igitur *subfidentia* a Celso adhibita (uti Medici ac Vaticani Codices testantur) ad*

ad urinae ~~visum~~ refertur, eamque habet significationem, quae communis est, quaeque illi alio in loco ab eodem Celsio tribuitur; nempe cap. 5. ejusdem libri secundi, ubi haec certissime legitur: *item, si urina liquida & pura est, male habet quendam subsidentiam*. Tandem, ut id afferam quod praecipuum est, pinguiorēs istae urinae partes, quae tunc ingravescere apparent, non jam ob ipsam tenuitatem, sed ob eam, quam referunt figuram, araneis similes dicuntur; neque supra innatant, at subsidunt. Saepe etiam haec veluti araneae inter ea, quae in fundo vasis reisterunt, ipsaque extimam urinae superficiem conspiciuntur, eumque locum obtinent qui ipsorum gravitati respondet; itaque posita recte adhuc dicuntur *subsidere*. Atque hoc quidem a Medicis observatum illud etiam me docuit, quomodo duae illae voces *non idcirco* in allato Hippocraticarum Praenotionum loco optime possent cohaerere. Nihil est quod Scaliger quæra amplius. Habes, Leonarde humanissime, verbosam & insuavem epistolam; at qui veteres Codices jamdudum tractas, qui veterum Scriptorum loca saepe colligis, censura, componis, illustras, his jam assuevisisti. De his, quae alias scripsi, te rursus moneo. Da operam, ut nostram fidem citissime liberemus. Quamquam, commota adhuc valetudine, minime tibi properandum existimo: *Nam ignota mihi*; nostri jam caetera. Nunquam ego neque tibi, neque Celsio deero. Gratulari intrinsecus ornatum prius egregium istudem, quod laboranti Celsio medicas manus adhibueris. Vale.

Patavio. Idib. Novemb. MDCCLXVII.

LEONARDVS TARGA

JOSEPHO TORELLO S. D.

Explicae mihi, ambo te, locum Celsi infra describam; aut saltem vide, non ego recte intellexerim. Nam Constantinus certe non recte; quod & Morgagni noster est suspicatus Epist. V. pag. 128. Locus est in lib. 7. cap. 26. sect. 2. *In quam (vesicae cervicem), si oblongus (calculus) est, sic compellendus est, ut prout exeat; si pluvius, sic, ut transversus sit; si quadratus, ut dubius angulis sedeat; si altera parte pleuior, sic, ut prius ea, qua tenuior sit, eradat*. Ita in antiquis legitur & MSS. & vulgatis libris; atque haec verba ut dubius angulis sedeat, sic interpretatur Constantinus: *Sedet binis angulis, immo quaternis, cum per totam planam superficiem facit, nec in latius praecumbens carinatur*. Ego vero, ut primum de lectione dicam, vitiatos Codices omnes existimo; ac tam sedeat, tum sit aliena esse & insititia; verbaque eret & eradat totam periodum regere. Quod ad sensum attinet, contrarium plane intelligo atque Constantinus. Habes paucis sententiam meam, quam a te probari cupio, & posse etiam consilio. Et quia tui conveniendi potestas mihi, propter maximas occupationes, multis diebus non erit, pergratum facies, si, quamprimum poteris, per litteras respondebis. Vale.

JOSEPHUS TORELLVS

LEONARDO TARGAE S. D.

Ego ne, mi Leonarde, si quid in Celsio subobscurum est, explicare istudem? praesertim tibi, qui longo illum triviali usu, atque in tuum prope succum & sanguinem convertisti. Bene igitur habes, quod de re explorata quaeris, tuamque potius sententiam aperis quam exquiris meam; hoc opinor consilio, ut eam firmius teneas, si mihi placuisse cognoveris. Ita enim a natura comparati sumus, ut ea ipsa, quae dubia nobis non sunt, certiora credimus, cum illis quoque, qui minime blandiri solent, probari videmus. Utcumque sit, de Celsi loco, quem mihi assers ex libri VII. capite XXVI., ubi de curatione agitur calculosis adhibenda, ita sentio, illum te, cum paulo corruptior sit, ita ut fieri debet, deque vera ejusdem sententia recte conicere. Neque enim aliud tibi vult

A a 22

Script.

Scriptor diligentissimus, quam docere quomodo calculus in vesicae cervicem compellendus sit, ut inde minore negotio extrahatur. Cum vero non una eademque sit calculorum omnium figura, de quadrato praecipit, ita illuc esse compellendum, ut *duobus angulis eras*. Quod cujusmodi sit, haud sane proutem esse intelligere. Mihi hoc videtur significari, calculum, quem diximus, contra plagam, quae nrox in vesicae cervicis facienda est, constituendum esse secundum lineam, quae proxima duo ejusdem calculi latera dirimit. Tunc vero ille figuram quam iam referre videtur ex duobus quasi cuneis constanter, communem habentibus basin, contrarioque modo inter se invicem positus. Ita fiet ut si anterior cuneus medici manu in vulnus adigatur, hujus orae ad illius usque basin magis magisque diducantur; cumque eo ventum sit, succedente posteriore cuneo, eandem rursus committantur & coeant. Quoniam vero bi duo cunei, qui parte simul junguntur, duos angulos utrinque efficiunt, quos per vulnus transmitti necesse est, facile apparet quid sit apud Celsum *duobus angulis eras*. Quare nemo satis miretur Constantinum, qui optime, si quis alius, videre potuit quinam esset horum verborum sensus; quippe indicat; tamen illum rejicere, aliumque sequi, a vero longissime abhorret. Nec enim vult cunei, quem diximus, aciem in vulnus adigi, sed potius ejusdem latus; quod sane qui fieri possit, quin vesicae cervix rumpatur, non satis quidem intelligo. Nisi forte dicere volumus verbum *sedes*, quod in Codicibus omnibus legitur tum manuscriptis, tum editis, viro docto obfussio ad intelligendum; cum insuper animadverteret vulnus priore illo modo latus aliquanto fieri, quam hoc postremo. Verum & verbum *sedes* insitulum est, ut ipse mones, aut in *erax* mutandum; & proutem refert quam magnum sibi iter calculus faciat, modo rite faciat; id est, sensum per se tenentem, atque ita ut vulneris orae ne laedantur. Itaque calculum altera parte pleniorē illa vult Celsus in vesicae cervicem compelli, ut *prius ea, quae tenuior sit, erasat*. Haec habui, mi Leonarde, quae tuae epistolae breviter, & quantum potui perspicue responderem; quae si tibi, ut spero, probabuntur, erit cur mihi gratuler, quod in re si non valde difficili, certo non mea, aliquid viderim. Cave igitur ad tua haec studia saepius non revoces, ne dum eadem retracto, ipse quoque, quasi aliud agens, medicus sim, & in tuam possessionem sursim irrumpam. Vale. Ex bibliotheca domestica IV. Non. Jul. MDCCLXVII.

LEONARDVS TARGA

JACOBO FACCIOLATO S. P. D.

A Clarissimo medicinae professore Joanne Bona, qui hīce diebus Veronae fuit, magno cum dolore cognovi, te superiori mense torminibus graviter laborasse; quibus liberatum te nunc, ut ille affirmavit, recte valere gaudeo laetorque. Velint Superi hanc laetitiam mihi esse diuturnam; teque litteris nobisque, quicumque eas colimus, longo tempore servant incolentem. Interea spero te non solum tibi, verum, ut consuevi, etiam illis valere; ac studiis mutuis & posse jam, & qui tuus in me est amor, hībent velle. Pcto igitur a te, ut plane aperteque ad me scribas, quid tibi videatur de verbis *adigo* & *adscio*, quae jaciendi significatione ab Idoneis Scriptoris promissive usurpata, Critici plerique omnes putant. Tu quidem, cum *adscitur* alii legerent in loco illo Celsi lib. 7. cap. 27. qui ita a Lindenio Almeloveenique editus est: *idemque humor effluere intus adigitur*; merito dubitasse videris, num *adscire* intus Latine diceretur. At tamen in animadversione quam in Lexicon Danetii hanc significationem verbo *adscio* tribuis, auctore Caesario lib. 2. B. G. cap. 21. & lib. 4. cap. 23. Quid si Caesaria auctoritas duobus his locis incerta est? Loca, iniquis, alia Invenimus fidei non dubiae. Vide tamen quid praefare possis. Nam quod attinet ad locum primum; Non longius hystes aberrant quam quo telum *adscio* posses; nostri ex Oudendorpio, ut alter atque aliter legatur in manuscriptis, nec desint Codices in quibus sit *adigi*. Altero autem loco; *Pt ex locis fuerit intus in Eius telum adscio posses*; multi Codices & quidem meliores exhibent *adigi*; idque ex eorum fide magis probat Oudendorpius ipse, qui *adscio* primo loco probaverat. Eadem varietas occurrit tum lib. 2. B. C. cap. 34. *Prius, quam telum adscio posses*, aut *nostri propius accederet*; tum lib. 3. B. G. cap. 13. *Neque praeter altitudinem facie telum adsciebat*. Jam cum haec duo verba fere variant in veteribus libris, causam vtri docti aperuerunt; quod scilicet *ADICERE* per simplex *I* scriberetur, & *C* ac *G* inter se facile commutarentur. Quae cum

ita

ita sint, quia, vel in summo Codicum consensu, incerta illa non existimet? *Pi* neque ex inferiore loco satis commode sola *ad*ijci possent, lib. 3. B. G. cap. 14. *Brachii perfectis, promissique auge eo, quo telum ex oppido adijci non posses*, de B. Afric. cap. 56. *Tantum eboras a nostro castello, ut telum tormentumve missum adigi non posses*, lib. 3. B. C. cap. 51. & *Tantumque a valle ejus prima acies eboras, uti ne in eam telum tormentumve adigi posses*, cap. 56. Quis porro *adigeret* legere non malit in alio Celsi loco, quamvis in Codice Mediceo omnium vetustissimo sit *adicietur*? Nam in periculis aliis mendoie est *adistur*. Sed quo magis suspicere *adicietur* ex *adigeret* esse corruptum, ecce tibi ex septem Codicibus Medicis sex habent *adicienda* lib. 8. cap. 5. ubi cum legeretur, *in longitudinem implicata linamenta, & multis pellicula cincta circumfusaque intus adicienda sunt*, Lindenius reposuit *injicienda*, quemadmodum Constantino placuerat. Vnus omnino Codex, ille scilicet pervetustus, habet *adigenda*; quem ego hic sequendum puto. Verum in utroque Celsi loco *adigeret* non aliud est quam *impellere*, Italice *spingere*, racciare: apud Caesarem vero id verbum jaciendi significationem habet, Ital. *lanciare*. Quidni? inquit Oudendorpius. Quemadmodum *telum* & *agere*, & *jacere* Latine dicitur; sic & *adigeret*, & *adiciere*. Ego vero ex Facciolato quaero, *adiciere*, an *adigere* ipso libentius dixerit, an utrumque pariter. Si utrumque probas, nihil est quod de Codicum inconstantia laboremus: si alterutrum duplacet, poterit illud, Codicibus non invitis, inter dubia celeriter Exspecto tuas literas. Vale.

JACOBVS FACCIOLATVS

LEONARDO TARGAE S.P.D.

Quid de re tantula, mi Targa, tantopere laboras? Recte animadvertisti, controversias omnes de verbis *adigo*, & *adistio* promiscue usurpatis ex duarum litterarum similitudine C, & G ortas esse. Pro certo habendum, verbum *adigo* ex *ad*, & *ago* compositum esse, *adistio* ex *ad*, & *jacio*, neutrum autem a suarum partium significatione discedere. Codices MSS. variant. Quidni? Scilicet ab hominibus scripti sunt, & quidem ab hominibus fere mercede conductis. Vide, quid sensa possent. Vbi de re agitur, quae majorem quandam vim motumque requirit, retinendum est *adigo*, motus iners requirit *adistio*. Ceterum loca multa sunt, in quibus utrumque ferri potest, praesertim si reputes, pronunciationem quoque ipsam litterarum C, & G non valde abissimilem apud veteres Romanos fuisse. De mea valetudine teste noster Bona, nisi pedes tibi ante mentes duos torpere coepissent, caputque ipsum furditate quadam laboraret. Caremus febri, & amicis etiam scripto respondemus, sed breviter, & satis spurce, ut vides. Vale.

LEONARDVS TARGA

JOANNI BAPTISTAE MORGAGNO S. P. D.

Quo magis Celsianae emendationis opes ad finem perducere festinamus, eo plures majoresque difficultates offendimus, quae nos longius, quam sperabamus, morantur. Nam cetera quidem in libris multa erant expedita; at in primo libri octavi capite mihi tertio fere quoque versu huerendum est. Propter tot illa et ita jam notata loca vel mendi suspicionem laborantia, vel manifeste corrupta, alia occurrunt, quorum non minus dubia est fides. Ex pluribus duo tantum tibi proponam. Alter est de coronoidae maxillae processu, qui jugale os subire dicitur, & *super id* temporum musculi illigari. Atqui jugale os processus ille non fere superat. Fortasse igitur, quoniam in pervetusto Mediceo Codice non erat particula *super*, sed tantummodo *id*, legendum ibi. Nisi forte *id* quoque adventitium est. Locus alter, ad jugulum pertinens, ita legitur in omnibus antiqua libris tum editis, tum MSS. *Id ipsum recurvum, ac neque iter durissima ossa numerandum &c.* Sed particulae illae ac neque ita stare posse non videntur. Paavvius neque extrudendum censet; quod, inquit, *dura solidaque sit claviculorum substantia*. Attamen inter laxa (*χαλκία*) ossa jugulum repositum fuit

fuit ab Hippocrate de Artic. sect. 12. *Jugulum vero, ut & reliquis ossa, quae laxa sunt, prompte enalgit.* Lindenius Passivum sequitur. Ego ab utroque dissentio, & aliquid deesse suspicor. Id cuiusmodi sit, divinare non ausim; verumtamen ut causa non fuit, cur aliquis neque huc intraderet, sic facile fieri potuit, ut, cum duo essent incisæ, quæ utraque per eundem particulam neque inchoarentur hoc modo: *ac neque..... neque inter durissima ossa numerandum;* libarius prius omiserit. Ita lib. 7. cap. 23. ex verbis illis *curari res neque manu, neque medicamento potest;* hæc neque manu *neque inter durissima ossa numerandum* videntur recte habere. In hoc enim lectione & ab Hippocrate, cui libenter assipulari solet, minus recedit noster Cornelius, & ratio cum humero femoreque duritie comparandum. Vides nie in tua provincia versari: itaque certum auxilium a te peto, id est, ut ad me scribas, quid de duobus his locis ipse sentias. Neque tamen sum adeo imprudens, ut tibi homini occupatissimo nimium oneris imponere audeam. Abunde mihi erit satisfactum, si, quæ tu me scire oportere existimabis, summam perscribes. Verum de hoc ut voles. Illud te oro, ut me, quicquid molum facis, aure pergas; si te in parentis loco haberi, atque omni pietate colli intelligis. Vale. Verouise Nonis Junis c1213CCCLXV.

JOANNES BAPTISTA MORGAGNVS

LEONARDO TARGAE S. P. D.

Vitam, mi Leonarde, aliter ac scribis, res se haberet, neque caput præsertim illud quod primum est in Cornelli nostri libro octavo, incurreret attentis emendatoribus adeo crebrum tam vitiis loci suspensionem, tum ita vitium, ut & numero detractis, ex suis dubitationibus plures omittere, & difficultate huius raro vitiis veras excogitandæ emendationis, probabilem, ut primum videntur, sed de qua vel ipsi mox dubitent, coniecturam proferre interdum cogantur. Hæc eo libentius dico, quod in me potius cadere quam in alios, non modo sentio, sed veri amore percitus, ultro etiam fateor, qui Celsi hic illie emendandi curam semel, atque iterum olim suscepit, ut simul Vulpio meo satisficerem, simul alios excitarem, qui multo essent ad id aptiores cum ingenio, & doctrina, quod facile est, cum copia antiquorum Codicum, quæ nec omnibus est, nec ubique. Cujus voti me factum per te compotem eo denum tempore intellexi, quo tuas te valetudo huc paullisper secedere coëgit, mecumque colloqui. Equidem jam ante hos viginti annos, qua esses ingenii præstantia, & qua diligentia noveram, cum ab nobilissimo Cive tuo mihi commendatus, vix uno, aut altero anno hic in optimis studiis exacto, eam, priusquam huc domo redires, ad me epistolam dedisti, qua lecta, nihil postea miratus sum, quod apud tuos in aegrorum curatione versatus, alias, consulendi causa, miseris ita scriptus, ut quæ feceras, & quæ mox facere in animo habebas, non magis probare jure ac merito deberem, quam doctrinam, & eruditionem suspicere. Sed postquam in ultimis illis colloquiis certior me scisti, te cum vetula Celsi exemplaria Romæ, & Florentiæ, tum vestustissimum omnium Medicæ anus superioribus versasse, attentissimeque non alienis, at tuis ipsius oculis perlegisse, & quæ adnotanda viderentur, cuncta adnotasse, & in nova, quem parares, Celsi editione cum omnibus esse communicaturum; tunc vero quanto me gaudio affeceris, cognoscere potuisti, præsertim cum certa quædam exempla, quæ ego, ut sit in colloquiis, a te pcebam, referres, & quomodo aut scripta invenisses, aut ex primæ scripturæ vestigiis rescribenda sapaciter censes. Quod igitur etiam alia subinde per litteras addideris, & duo insuper nunc mittas; potius missa reor, ut me ante alios cumulares novo gaudio, quam ut exquireres sententiam hominis tot jam annos assiduè longe alia scribendi, docendique occupationibus a verborum Celsi examine prorsus avocati. Certe enim de locis duobus nunc quæris, de quorum a te proposita emendatione dubitare vix possis. Nam quod scutus maxillæ inferioris processus site alio ascendat, sub osse jugali subiens, ut *super id* temporum musculis illigetur, quisnam, Anatomicus non ignarus, malit sic legere, postquam non *super id* in antiquissimo illo Mediceo Codice exte, cognoverit, sed *id* tantummodo; quæ si vocula ipsi periter (quæ altera hic tua conjectura est) adventitia sit, eoque tollenda; illico planissima sententia existat, & quæ nullam mendæ suspicione

nem relinquit. Cum tamen de ista emendatione ipse dubites; aliunde ac ex Anatome, petitam causam subesse, suspicor: qua de re infra videbimus. Jam vero quod ad secundum, nempe de clavicula, attinet locum; aut ipse plurimum fallor, aut quicumque est in librorum veterum qui calamo scripti sunt, emendatione exercitatus, ut suspicionem probabit tum de his quae facile tibi poterit librarius transcribere; sic tecum procul dubio esse retinendam censet particulam istam *neque*: cuius expungendae (quod a pluribus factum nollem) contra librorum omnium fidem, qui ad Initia usque superioris saeculi extabant, quis auctor fuerit, & cur nec ei sit nec ejus imitatoribus assentendum, praecare doces. Aliud enim esset jugulum dicere non esse os durum, aliud est *neque inter ossa durissima numerandum*. Hoc autem Celsus ait; non illud. Ex certe ut poterat extremus juguli partes eadem fortasse ratione qua proximi humeri capita, molles dicere; non poterat tamen unguem quoque jugulum inter mollia ossa recensere. Itaque ne forte aeque durum, ac humerum medium esse docet, crederemus; scite admonuit, non esse inter durissima ossa numerandum. Huc autem Celsum spectasse, & tu vides, recte anatomicis claviculae meliores descriptiones secutus. Insuper fecisse, addis, ut ab Hippocraticis dogmatibus, quae prae caeteris sectari solebat, quanto minus poterat, ibi recederet. Quam rationem si negis ego attendissem; nunc cujusdam mese in Celso emendando conjecturae non poeniteret. Ea quae sit conjectura, volebam tibi exponere, & simul quod supra pollicitus sum, his litteris praestare. Sed quando haec jam satis fuit longe, ne aeque longiores sint, utrumque proximis litterulis expectabis, & me interea, ut facis, amabis. Valeudinem tuam, mi Leonarde, cura diligenter: quo gratus mihi facere nihil potes.

Patavii IV. Idus Jun. MDCCCLVI.

JOANNES BAPTISTA MORGAGNVS

LEONARDO TARGAE S.P.D.

Ignoscas, mi Targa, homini alii atque aliis occupationibus juriter dissentio, & gravissimae actus incommodis nonnunquam impedito, si tandem post tam longum tempus cum longa epistola mitti, quasi satis spatii non habuisset, ut scribenda, ad te praefertim, & de hujusmodi argumento, contraheret in pauciora. Huc enim res tota redit, ut illi, facile assensuro, comprobem, in Celsi libris germanae scripturae restituendis, praeter caetera opus esse attendere, quem saepius Auctorem sequi consuevisset; hunc autem Hippocratem fuisse, inter omnes constat. Cujus utinam mihi tunc etiam venisset in mentem, cum inferiorem maxillam os *male* dici a Cornelio nostro miratus, conjecturam, quam modo nollem, proposui, sperans videlicet, in vetastore aliquo Codice pro *male* fortasse mobile repertum iri. Sed dubitare postea coepi ex quo animadverti, patellam quoque, & humeri capita ossa mollia a Celso dici. Spe autem omnino excidi, cum te nullo in exemplari audivi mobile, in cunctis vero *male* os maxillae scriptum vidisse. Tunc denique cujus exemplo, auctoritate, & quid intelligens Celsus id scripseret, suspicatus, Hippocratem in manus sumpsi, ab eoque traditum legi, fractam maxillam cito conservare *quoniam nonnullam etiam alia ossa rara*, idque eodem in libro de *Articulis*, in quo cum fractam quoque claviculam, *itemque alia ossa lexa cito coalescere*, legimus; recte coniecistis, Celsum ideo negasse, claviculam inter durissima ossa numerandum, ut minus recederet ab Hippocratis auctoritate. Operandum sine effect, ne ab Hippocrate longe adeo distaret, ut non peioris *durum* esse, traderet, quando in eo libro qui inscribitur *Mechanicis*, *lexum* esse, olim docuerat, & vere docuerat Hippocrates. Certe enim cum recens virilis cadaveris sternum, qua parte videbatur crassius, simulque haud procul a mento inferiorem maxillam, itemque patellam, scalpro didicissem; nullum ex hiis ossibus fuit, quod itrus ex ossibus non constaret lamellae, cellularis, cancellosae efformantibus non fecus ac in extremis oblongorum ossium partibus videmus. Et erant quidem in patella cellularae ut minores, ita confertiores; cortex autem ossis in maxilla crassior, in patella, sternoque tenuior; ut proclive esset intelligere, quae *rara*, aut *lexa* Hippocrates vocasset ossa, eadem, si sternum excipias, *media* a Celso ob eorum cellulosoam structuram esse dicta, *durorum* appellatione his servata, quae, ut medius humerus, medium femur, sub crassissimo pariete plenum medulla tubum, cellularum loco, habent. Novissime autem propter ea quae ab utroque de clavicula scripta memoraveras, cum hujus quoque ossis, ex vi-

ro, pariter ac ille prior, consistentis aetatis, sumpti, structuram vellem attentius recognoscere: sic vidi. Capita quidem multo pauciores continebant cellulas, quem expectarem, & clavicula reliqua tubum habebat ab uno capite ad alterum pertinentem, quem medulla implere videbatur, & paries cingebat ossis, nec sane tenuis. Attramen & hic paries, si cum proximi humeri pariete conferres, partem vix tertiam crassitudinis alicubi aequabat, & tubus quantus quantus erat, non continuo, ut passim in humero videmus, complebatur medullae corpore, sed ubique interstitio adeo crebris & inter se implicita lamellis, fibrisque ossis, ut viam per eas si immisso stylo quaereret, expeditam nusquam invenires, & propter hunc saltem structurae modum censeret, potuisse claviculam ab Hippocrate inter dura ossa non reponi, a Cornelio autem nostro vel meliori iure inter durissima non admitti. Cur haec tibi, mi Leonarde, volui commemorare? Nimis ut altero huc addito Hippocratis loco experiar, an forte praestare id valeam quod promiseram litteris superioribus. Locus est in eodem quem supra feci, iterumque laudavi libro de *Articulis*, quo loco affirmat Hippocrates, acutum maxillae inferioris processum, quem *cornicem* vocat, *supra jugale* ut excedere, contra atque priore epistola videbar sentire. Scilicet Anstomen dumtaxat spectando, fore, aiebam, ut Facilius huius Cultores malient, ubi apud Celsum de eodem maxillae processu haec legimus *sub esse jugali iubar*, & *super id temperum musculi illicatur*, verba illa *super id* proptus tolli, quando in veritissimo Mediceo Codice ex parte jam desunt. Sic enim omnia supererit mendosae suspicio scripturae, si quod verum postulare, attenderemus. Quis erat igitur, cur de eiusmodi emendatione ipse tamen dubitaret? Num fallor putans ob locum Hippocratis, quem modo producebam? Ab eo quidem Auctore supra vidimus nonnumquam Celsum recessisse. Saepius tamen atque adeo plerumque secutum esse, constat: Idque, si vera faceri volumus, eo quoque loco videtur fecisse, quo de agitur. Nam & acutum maxillae inferioris processum *longius procedere*, scripsit, & *jugaui* ossis vocabulo non idem quod nunc solent, os designavit, id est, orbitam ab latere exteriori efficiens, sed, ut Hippocrates, ejus tantummodo processum ossis, qui *transversus* inde ad posteriora tendens, jugi similitudinem referre jam incipit. Huius autem jugi, non ossis a quo venit, altitudinem ab acuto maxillae processu in similia praesertim superari, in nonnullis ossium huius bestiae quam Veteres potissimum dissecabant, imaginibus vidisse memini; *caetero* enim quem olim psare institueram, canis improba, necdum rite colligatis ossibus, omnino pessumdedit. Huc si Codicum caeterorum addas consensum; In quorum nullo, sicut in illo, quamvis antiquissimo, uno tamen, istam, quae casu potius fugisse ibi librarium videtur, particulam *super* praetermissam vidisti; contumelo intelligitur, causam tibi non defuisse cur dubitares, aliudque esse scripturam quae planius cum vero nunc convenires, aliud quae prisci Auctoris germana fuerit, constituere. Sed tu haec mea. Interea fac, certius sciam, quod summo opere cupio, te minus, minusque in dies incommoda uti valetudine, & me redamantem, mi Targa, ama.

PAVAVI PRIDIE IDUS SEPTILES CIOCCCLXVI.

V I R O S V M M O

JOANNI BAPTISTAE MORGAGNO

JOSEPHVS TORELLVS S. P. D.

P

proximis diebus cum Celsum evolverem, quo ego auctore ob singularem Latini sermonis puritatem & elegantiam mirum in modum delector, forte incidi in libri octavi caput undevicesimum, quod est de digitis laxata, ubi haec leguntur: *super mensuram tantummodo digiti istandi debent, qui vel in priorem, vel in posteriorem partem exciderunt, tum jam palmis compelli*. Quibus postrema in verba cum haec duo *tum jam* mihi paulo durius conjungi viderentur, statim Lindenianam editionem consului, cupiens nimirum cognoscere, num ipsa, quae omnium fertur emendatissima, aliter haberet. Ego enim utebar Aldina, quam an. MDXXVIII. Venetiis procuravit Joannes Baptista Egnatius, quicum caeterae omnes consentiunt. Ibi vero *tum jam* in *summe* mutatum inveni. Satis quidem apte, nisi Codices omnes, quos Romae, & Florentiae Targa meus, vel potius nosser,

con-

consuluit, repugnarent, qui miro consensu vulgatam lectionem tuerent. Quid ergo agendum? Sequemur antiquos codices? At id Latinae aures via permittunt. Anne potius Lindenianam editionem? Hujus vero auctoritas tanti non est, ut unam tot codicibus praeposamus; in hoc praeritum capite, ut tu praeter optime nosti. Audendum in loco est. Quid si, pro *tum jam*, legamus *tum in eam*? ut hoc Celsus docere voluerit, digitos, de quibus dixit, super mensam tantummodo intendi debere, tum in eam, id est. CONTRA EAM, palma compelli. Ita enim fiet, ut illi in suam sedem restituantur. Certe sententia perspicua est, loquace apta; similitudo autem tanta inter *iam* & *eam*, quod fortasse etiam in Codd. Mss. scriptum erat hoc modo, *iam*, ut facile librariorum errare potuerit. Nosti hominum genus, quam sit incuriosum, & quam saepe in longe clarioribus caecutiat. Habes conjecturam sane probabilem, nec fortasse aspernandam, si de re effect non adeo levi. Ideo tecum communicare volui, cui nihil est leve, quod ad Celsi tui emendationem pertinet; simul sperans fore, ut, ipse quid sentias, libere, ut soles, candideque perscribas. Hoc tui mihi erit gratum, quam quod gratissimum. Vale tibi tuoque saeculo, quod praeciaris ingenii tui monumentis illustrare perges. Veronae III. Idus Jul. MDCCCLVIII.

V I R O C L A R I S S I M O

J O S E P H O T O R E L L O

J O A N N E S B A P T I S T A M O R G A G N V S S. P. D.

Quod de loco isto Cornelli Celsi ita sentias, ut ad me scribis, tuum, Vir eruditissime, non minus in Cisticis, quam in Poëticis, & Mathematicis studiis fagas, ingenium perspicuo: quod vero scire aures de eodem loco ipse quid sentiam, tuum ergo me singularem benevolentiam agnosco. Duae illae particulae *tum jam* conjungi, inquis, paulo durius videntur, quam a Celso esse posse credamus. Sunt autem duae illae ipsae, eundemque in modum conjunctae particulae ad Lindenium usque servatae summo consensu in Celsi libris, qui calamo extant, typisve descripti. Nihil tamen minus, ut tot aliis in locis, & merito quidem, Criticis non obstitit ejusmodi consensus, quominus mutandum aliquid cogitarent, sic neque hoc in loco ob stare debet. Nempe vera dicis, eoque ab nemine horum studiorum non imperito facile neganda. Illud sequebatur, ut de Lindenii mutatione judicium ferres. Non Injuria tulisti. Scilicet ab antiquissima illa scriptura *tum jam* nimis distat particula, quam substituit, *que*, pro *tum jam* rescribens *tumque*. Longe propiorem ipse excogitasti emendationem *tum in eam*, videlicet *mensam*. Sic enim Celsi locum concisus esse legendum: *Super mensam tantummodo digiti intendi debent, qui vel in priorem, vel in posteriorem partem exciderunt, tum in eam palma compelli*. Vnum fortasse morosus aliquis in conjectura tua desiderare posset, id est, ut verbum *mensam* propius abesset, quam *partem* ab duobus istis in eam, minime attendens digitos, non in eam, in quam exciderint, *partem*, sed in diversam omnino esse compellendos. Morosus vero alter (scilicet enim, ut nosti, in difficiles, quam in faciles incidimus homines) qui tum id ipsum, quod modo dicebam, attenderit, tum Celsum meminere in istis, quae de offibus suo loco motis conscripisti capitibus, cum ejusmodi usus est torquendi forma, compellenda praecipisse non in durum, & renitens, ut mensa est, sed in id, quod excipit, & in se compulsa admittit, nimirum in suam sedem, aut in diversam partem; hic igitur alter morosus, ne prorsus taceat, fieri potest, ut inquirendum amplius in scriptis Codicibus, aiat, an vestigia forte supersint aliqua vultus alterius scripturae, exempli causa in *aliam*, oppositam videlicet partem, quod postrosum verbum, ut diximus, & propius est, & Celsu non insolitum, cum os compellere in hanc aut la illam partem imperaret. Certe autem dicere interea poterit, vocis hujus *aliam* plus quam dimidium in particula illa *tum jam* libris & scriptis, & impressis retinere. Verum de ejusmodi vestigiis, atque adeo de quibuscumque Celsi locis non ex homine querendum est, qui olim tantummodo, velut ego, sic satis fuerit in ejus lectione versatus; sed ex nostro potissimum Targa, quem meis verbis salvere jube. Vale, & Celsum, cujus illustrationem juvare coepisti, non dico magis quam Archimodem, aut Plautum, & Virgilium, et non secus ac caeteros idoneos Latinos Scriptores amare, atque ornare perge.

Datum Patavio XIV. Kal. Sextiles CIOCCCLXVIII.

LEO.

EPISTOLAE IN CELSUM.

LEONARDVS TARGA

LECTORI.

Varietates lectiones quae hic tibi exhibentur, ex Codice sunt Ms. quem a MAXIMILIANO JOSEPHO Bavariae Duce, atque Electore, optimo Principe & demerendis hominibus nato, mihi, cum hunc pararem editionem, impetraverat Vir Ornatissimus Josephus Liber Baro de Abaco; sed non ante accepi, quam ipsa multum processisset editio. Descriptus is fuit saeculo XV. ex aliquo Poggii Codice, ut haec verba ostendunt, quae idem habet in fine; *Liber Poggii Secretarii Apolloniensis explicit; seroque cum suis Medicis consentit, eodem saeculo scriptis.* Itaque his omnibus quae ex Codicibus illis jam typis edideram; omisiss, ne eadem bis proferrentur, ex reliquis praecipua excerpti, unde annotationes nostrae suppleri possent, simulque appareret titulus quoque Codicis rationem a nobis esse habitam. Vale.

Pag. lin.		Pag. lin.	
1. 14.	Ex quo apparet has partes) Ex hoc apparet has partes	163. 1.	bis die) bis in die
3. 3.	diducta) divisa	17. balnea) balneum	
22. 12.	in tepidario sedere) In tepida refedere	1. utendum est) opus est	
30. 7.	Per autumnum vero, propter) Per autumnum propter	7. in ipsa sine) ipso sine	
40. 1.	modo nervorum distentionem, modo rigorem) nervorum modo distentionem, modo rigorem	26. explicatum) explicatum	
13. abortu) uborui		8. tendere) tendere	
19. Vbi vero calor) Vbi calor		183. 2.	Praeter haec) Praeterea
48. 14.	rufescens) rubent	183. 7.	cibus interdum molli) interdum lenis cibus
15. in iis) his			ut malva, ut urtica) ut malva, urtica
50. 5.	pestiferus) pestifer	189. 2.	deinde) Postea deinde
74. 11.	lucidenda) Incidenda autem	202. 4.	die) in die
89. 20.	colla) pectora colla	211. 16.	sed vnum etiam. Ex toto) sed vnum ex toto
93. 7.	et mel quidem) mel et quidem	25. quam frigidissimum) frigidissimum	
103. 12.	et experiri) experiri quoque	14. fatisque) fatisque	
110. 13.	Hic erant) In his erat	8. p. x. IV.) p. x. III.	
116. 12.	urgetis) urget	237. 6.	p. x. XXIV.) p. x. XXVI.
123. 5.	praesentissimum) praesentissimum	258. 7.	p. x. IIII.) p. x. IIII. IIII. Z.
146. 18.	costus) costus	262. 5.	p. x. III.) p. x. I.
148. 21.	adiciendum & exercitationibus & cibis) adiciendum & exercitationibus est & cibis	264. 18.	dictami) dictamni.
23. per stomachum) propter stomachum		265. 1.	p. x. I.) p. x. I. quod facit scripi. II.
149. 8.	hieren) splenem		pondo sextanter) pondo sextantis quod facit scripi. II.
151. 21.	tantum) tantummodo	9. p. x. I. III.) p. x. II.	
154. 13.	decem diebus) decem diebus	266. 17.	Sanari) Sanari
155. 9.	meliusculis) melior	22. ulla parte) aliqua ulla parte	
16. usque ad mortis diem) usque mortis diem		267. 5.	mitiora) mitiora
157. 27.	Quod ad medicum vero pertinet) Quod ad medicum pertinet	288. 3.	cucurbitula admevenda) cucurbitula apponenda
159. 11.	hieren) splenem	291. 19.	ex aceto) cum aceto
162. 7.	aceto & oleo adunsum) cum aceto & oleo mixtum	322. 6.	omnia genera maxime oriuntur) omnia maxime oriuntur
		323. 18.	sanabile sit, experimento) sanabile sit, experimento
		325. 2.	auxilia) auxilium
		19. retere) purgare	

Pag. lin.
 327. 22. *leviter ungendum* leniter inungendum
 320. 14. *de nigro* ex nigro
 365. 2. p. x. II.) p. x. V.
 383. 18. *furgentia* urgencia (alia manu turgentia)
 401. 2. *Accedit vero aliquid difficultati* Accedit aliquid difficultati
 407. 8. *tantum ut prima* Tamen in primis
 409. 6. *vehementiusque si jam carie vexatum est* vehementiusque si jam caries est,
 426. 16. *subrubicundi coloris* rubicundi coloris
 443. 9. *curatur* cubat
 444. 5. *pro vi corporis quam longissima* prout corporis qualitas longissima
 458. 18. *adhiberi medicinam* adhiberi medicina

Pag. lin.
 470. 28. *super* & super
 476. 4. *cute, capillum gignente* cute capillorum
 484. 7. *reila quinqve ossa* quinqve ossa
 20. *femina oriuntur* femora oriuntur
 490. 15. *suspensendaeque magis sinistra manus est* & saepius suspendendaeque magis
 502. 11. *inter se seta deligandi* inter se deligandi
 521. 6. *dictum sit* dictum est
 522. 6. *adolescens autem* in adolescentulis
 527. 9. *est corpus, vel molle, certe imbecillius* id corpus vel molle certe & imbecillia.

N O T A E
 V A R I O R V M A V C T O R V M
 I N
 C E L S I L I B R O S
 D E
 R E M E D I C A .

Pag. 1. lin. 1. *A. Corn. Celsi Medicinæ liber primus.* Auli Cornelii Celsi Artium liber sextus, idemque Medicinæ primus. Ad marginem adscriptum: *Grammatica: De re militari: De Agricultura.* Scal.
 Florent. Cornelii Celsi de Medicina liber primus incipit. om. Præfatio. Pstrif. Artium Aulelii Cornelii Celsi Liber primus incipit. om. Præfatio. Mediol. etiam addit incipit.
 p. 1. l. 3. *Fit alimenta*] Transitus ab agricultura ad Medicinam. Scal.
 p. 1. l. 7. *Apud Græcos*] Vide Plinium lib. XXIX. in proœmio. *Constant.*
 p. 1. l. 5. *Prompta*] Græci *ἵσχυον*. Scal.
 p. 1. l. 8. *Asculapius*] Cicero de Natura Deo-

rum & Lactantius Instit. lib. 1. cap. 15. *Const.*
 p. 1. l. 11. *Pedalaris*] Homerus Iliad. II.
 Ἀσκληπείου δῶμα παῖδι
 ἱετῆρ' ἀγασθῶ, Πηδάλιου δὲ Μαρξέως. *Const.*
 p. 2. l. 1. *Quos tamen Homerus novum pestilentia,*
 Ob iram Apollinis immisit. Iliad. I. C. 8.
 p. 2. l. 1. *Quos tamen Hemerus*] Columella lib. IX. cap. 177. *Scal.*
 p. 2. l. 4. *Tentatas*] probatur, *Vet. Const.*
 p. 2. l. 4. *Esse tentatas*] Probatur, id est, expertas, quarumque facta sit experientia. *Scal.*
 p. 2. l. 5. *Eodemque auctore*] Ab eodem quoque auctore, nempe Homero, ut Iliad. I. de pestilentia. *Const.*
 p. 2. l. 5. *Eodemque auctore*] Didys Cretenf. lib. II. c. 37. *Abn.*
 B b b b

p. 2.

p. 2. l. 9. *Vitiorum*] Tentant melius est. Scal.
p. 2. l. 9. *Luxuria vitiorum.*] Vide Casaubonum ad Persium pag. 206. Scaligerus prima V. *Bona mores.* Iamblicus Protrept. cap. 2. Exemplo Iacobi Mazonii confirmatum apud Ian. Nic. Erythr. Pinacoth. pag. 68. *Am.*

p. 2. l. 11. *Ex bonis ad fœditatē*] *Ex nobis ad e* Const.

p. 2. l. 14. *Agitari coepit.*] *Et mutas agitare inglorius artes.* Virgilius Aen. lib. XII. Scal.

p. 2. l. 16. *Primoque medendi*] Cum primo quæ medendi. Const.

p. 2. l. 15. *Sic corpori inimica est*] Transpositio hic est. Sic corpori inimica est, scilicet his hanc maxime requiritibus, qui corporum suorum robora inquietæ cogitatione, nocturnaque vigilia minuerant. *Primoque medendi scientia sapientiae pars habebatur, ut & morborum curatio, & rerum naturæ contemplatio sub tiscem auditoribus nata sit. Ideoque multo &c.* Scal.
p. 2. l. 19. *Suorum.*] Sanorum. Const.

p. 2. l. 21. *Pythagoram*] Sic certe Aelian. Var. Hist. lib. IV. c. 17. fama exibat, eum non docendi, sed medendi causâ ad urbes accessisse. *Am.*
p. 2. l. 2. *Democritum.*] Plin. H. Nat. L. XVIII. c. 28. *Am.*

p. 2. l. 22. *Vi quidam crediderunt*] Hippocratis Epistolæ contrarium docent. Const.

p. 2. l. 22. *Hippocrates*] Vide Plinium L. XXVI. c. 2. Const.

p. 3. l. 2. *Tum Herophilus*] Post Herophilum. Cod. Const.

p. 3. l. 2. *Clarissimi auctores*] Logici sive Dogmatici. Const.

p. 3. l. 8. *Agitare*] Cogitare, Vet. Const.
p. 3. l. 9. *Vendicaverunt*] Vendicaverunt melius est, licet idem. Scal.

p. 3. l. 10. *Serapim*] Primus Empiricorum, de quo & Cicero in Epist. Const.

p. 3. l. 10. *Serapim*] Non putem me huius mentionem factam apud Ciceronem legisse, verum quidem Asclepiadis. *Am.*

p. 3. l. 13. *Et alii*] *Et alii quoque, Vet. Const.*

p. 3. l. 13. *Aliqui non medicos viros*] V. C. *Alii quoque non medicos viros.* Virumque bonum. Scal.

p. 3. l. 17. *Agitante*] V. C. *Cogitante, Scal.*
p. 3. l. 18. *Alutavis.*] Hoc subtilissime docet Plinius lib. XXVI. cap. 3. Const.

p. 3. l. 19. *Themison*] Themison τὸν ἀνατολίαν Inventor, ut vocatur Galeno. Laodiceus Syrus fuit, qui ab Asclepiade Rationalis institutus ad Methodicæ sectæ inventionem se contulit. Const.

p. 3. l. 19. *Quodam*] *Ad is in quibusdam.* Const.

p. 3. l. 19. *Quodam in fœditate deflexit*] Non ut Constantinus, ab is in quibusdam deflexit. Nam deflexit aliquid spatium Latine dicimus, quod ille ignorabit. Scal.

p. 3. l. 24. *Inerevit*] inerevit. Scal.

p. 3. l. 23. *Quæ morbis medetur,*] *medicamentis.* Const.

p. 3. l. 26. *Rerumque*] Naturalium. Const.

p. 3. l. ult. *Morbo continentium causarum*] τὸν αἰτιῶν sive πρὸς τὰς αἰτίας αἰτιῶν Const.

p. 4. l. 27. *Neque enim credunt, posse cum scire*] V. C. *Neque eum credunt posse scire.* Indiscreta. Scal.

p. 4. l. 6. *Neque esse dubium*] *Neque est dubium.* Const.

p. 4. l. 10. *Venas*] arterias. Const.

p. 4. l. 13. *Manantia corpuscula per brevissima foramina*] ἀρτηρίας, injeçabiles corpora, Quintil. Const.

p. 4. l. 16. *Experimenta*] Quintilianus II. 5. in omnibus fere minus valent præcepta, quam experimenta. *Am.*

p. 4. l. 16. *Sed ne ad hæc quidem aditum*] *sed ne aditum quidem ad hæc.* Const.

p. 4. l. 18. *Non enim quilibet*] V. C. *Nec enim quilibet.* Vtrumque bonum. Scal.

p. 4. l. 19. *Conjectura aliqua duxissent.*] *conjectura aliqua didicissent.* Const.

p. 4. l. 19. *Quod ante conjectura aliqua duxissent*] R. V. C. *quæ ante conjectura aliqua duxisset.* Scal.

p. 4. l. ult. *Evidentes vero hæc*] *Evidens causa l.* externa, & quæ sensibus patet, ἢ προφανταῖν Galeno, προφανταῖν αἰτία etiam περιφανὴς dicta, quæ & necessaria, & non necessaria esse potest. Interna vero, sive abscissa & continens causa, ἢ ἀφανταῖν Const.

p. 5. l. 2. *Initio.*] Malim cum antiquissimis, nulla exceptis, editionibus vitia. *Am.*

p. 5. l. 5. *Digeruntur*] Hoc verbo nunquam pro concisione utitur Celsus: at bene Seueca. Vide infra p. 8. l. 15. Scal.

p. 5. l. 6. *Venas nostras*] *Venas hic, l. arterias.* Sic φλέβας in Platonia Timæo a corde. Galen. VI. Meth. Const.

p. 5. l. 6. *Venas*] Male Constantinus pro venas reponit arterias, cum φλέβας etiam Arist. vocet ipsas arterias Lib. de Respiratione. Vide Gellium, qui ex professo caput ex de re scriptis ex Erasistrato Lib. XVIII. c. 10. Vide infra p. 8. l. 17. Scal.

p. 5. l. 8. *Inter hæc*] *intra hæc.* Const.

p. 7. l. 8. *Intra hæc nascantibus*] Satius effet legere internascantibus, sed non ausim mutare, quia censare potest, ac si inter ea dixisset. Scal.

p. 5.

p. 5. l. 9. *Ex quibus quam maxime*] *Ex quibus quia quam maxime.* Conf.

p. 5. l. 9. *Ex quibus quam maxime*] V. C. quia maxime. Scil.

p. 5. l. 12. *Patrescere*] Haec fuit & Empedoclis opinio. Conf.

p. 5. l. 15. *Diduci*] *deducti.* Conf.

p. 5. l. 15. *In corpus omne diduci*] Gaerici *diapysitdas, diuomysitdas.* Scal.

p. 5. l. 16. *Aliud, si*] *aliud, si.* Conf.

p. 6. l. 24. *Teritur*] *Auctor Graecus, a quo hoc desumpsit, scripserat* *epistras, l. e. teritur, vel adteritur.* Nec potuit aliter vertere. Scal.

p. 5. l. 19. *Calorem moveat.*] *Calorem foveat.* Conf.

p. 5. l. 20. *Es vero sumenda*] Vt censuit Asclepiades. Conf.

p. 5. l. 23. *Proceperis*] *proceperis.* Vnde *praecipere animo, praesumere.* Scal.

p. 5. l. 25. *Necessarium ergo esse, incidere corpora mortuorum, eorumque viscera atque intestina scrutari*] Meminit hujus rei Galenus circa finem libri de arte medica, ac inibi dicit se duos scripsisse libros, alterum de sectione mortuorum, alterum de sectione vivorum. Casfor.

p. 5. l. ult. *Herophilus*] Herophilus ille medicus aut lanus, qui sexcentos exiecit, ut naturam scrutaretur, qui hominem odit, ut noisset. Vide Tertullian. de Anima cap. 10. Casaub.

p. 6. l. 3. *Positum*] *positum.* Gr. *Sira.* Scal.

p. 6. l. 4. *Contrastrum*] *Contrastrum* exponunt asperitatem vel scabritiem. Sed quis unquam ita usurpavit? In MS. legitur *contrastrum.* Itaque *contrastrum* pro aspero & confragoso (quod laevigato opponitur) repono. Cuius.

p. 6. l. 4. *Contrastrum*] Ruell. *contrastrum.* *Σπινταρις* vocat Hippocr. Aph. 3. lib. 1. compressum, *contrastrum* : *contrastrum* ergo legendum. Scal.

p. 6. l. 4. *Contrastrum*] Ego posui *Contrastrum* ; quae ex variis lectionibus commodissime opponitur *Larvati.* Nonne enim frons *contrastra* pro rugosa dicitur? Kr.

p. 6. l. 10. *Qui sane*] *qui sanae.* Conf.

p. 6. l. 10. *Cujusquam*] *Ald. cuiusque.* V. trunque bonum. Scal.

p. 6. l. 11. *Ita succurrere*] *item ne succurrere.* Conf.

p. 6. l. 13. *Quae posita*] *quae itur posita.* Conf.

p. 6. l. 17. *Qui se incipit ab experientia*] *ἀπὸ τῆς ἐμπειρίας.* Casfor.

p. 6. l. 20. *Quantum incomprehensibilis*] C. Vet. *non ut comprehensibilis.* Scal.

p. 7. l. 3. *Esse debuisse*] *esse debuisse.* Conf.

p. 7. l. ult. *Requirere*] *requiritur.* Conf.

p. 8. l. 6. *Sed cum protinus visurum.*] *Empiricorum παραπαισις τῷ ἰσθιν* significat. Cuius.

p. 8. l. 10. *Et post ejus*] *et per ejus.* Conf.

p. 8. l. 13. *Nique ad rem pertinere, quomodo, sed quid optime digeratur*] *Legi potest, sed quam id optime digeratur.* Casfor.

p. 8. l. 13. *Neque ad rem pertinet,*] *neque ad rem pertinere.* Conf.

p. 8. l. 15. *Intercedat,*] *intercedat, vel incedat.* Conf.

p. 8. l. 17. *Neque, quid venas*] Vide pag. 6. Conf.

p. 8. l. 20. *Non eloquentia, sed remediis curari.*] Hinc Virgilius *minus artem vocat* XII. Aeneid. Casaub. Vide Reies Camp. Elyf. jucund. Quaeft. VII. p. 61. & seqq. Alm.

p. 8. l. 21. *Discretus,*] Prior lectio habebat *discreta.* Tu jam vide, utrum tibi magis arideat. Casfor.

p. 8. l. 21. *Discreta*] *discretur* legit Casfarius. Alm.

p. 9. l. 1. *Mille*] *milique.* Conf.

p. 9. l. 2. *Verisimile est, interiora,*] *verisimile esse, vel interiora.* Conf.

p. 9. l. 6. *Nam utrum quidem,*] *Nam ne utrum quidem.* Conf.

p. 9. l. 6. *Nam ne utrum quidem*] Auctor noster utrum fuit pro ventre seu abdomine. Ita enim lib. IV. c. 1. *At sub corde atque pulmone, transversum ex valida membrana septum est, quod a praecordiis utrum diducit.* Martial. l. 3. Epigr. 71. Ildorus Orig. XI. cap. 1. *Uterum solae mulieres habent in quo concipiunt, ad similitudinem cuniculi.* (Martinus Canaliculi, forte cuniculi) Tamen auctores utrum pro utriusque sexus ventre plerumque ponunt, nec potest sanctummodo, sed & ceteri. Doctissimus Caspar. Bartholinus Exercitatione IX. observat, Tacitum, utrum navis obcavitatem dixisse; Laetantius de Opsidio Del c. 11. utrum pro vesica ut simili cavo corpore posuit. Columell. XII. 4. *quod in utero doli est.*

Lindenius veram lectionem omnium exemplarium Inscite admodum depravavit. Quod eo magis miror, quo luculentior locus est, dum modo vim phraeos: *qui minus ad rem pertinere, satis perspicuas, eamque generalem esse & ad respirationem, tanquam rem, de qua in hoc ipso loco sermo est, commodissime trahi intelligas.* Idne Morgagnium quidem, acutum virum, vidisse Epist. VII. pag. 186. miror. Kr.

p. 9. l. 17. *Aliqua pars aperitur, & in alia alia sita;* ita ut sedem. Conf.

p. 9. l. 20. *Ob haec,*] *Ob hoc.* Vet. Conf.

p. 17. l. 10. *Auræ fluminum atque stagnorum*] *Auræ* sunt nebulae, brouillards, apud Macrobiū & Plinium. Scal.

p. 17. l. 11. *Aperienti*] Recte pro *apparenti*. Alii *aperienti*. Conf.

p. 17. l. 12. *Calor*] Sed calorem legi minus probarim. Conf.

p. 17. l. 13. *Gravibus*] Hic gravis opponitur salubri. Conf. Sic ipse explicat pag. 19. l. 2. *scq. neque ex salubri loco in gravem, neque ex gravi in salubrem transitus tutus est.*

p. 17. l. 15. *Urina alba,*] albescit l. pallet. *αἷς*, color urinae, deinde flavus, *καὶ αἷς* postremo rufus l. *αἷς*. Conf.

p. 17. l. 17. *Longis diebus meridari*] est, quod Varro lib. 1. cap. 2. de Re Rustica dicit, *diem diffundere inficilio semina*. Scal.

p. 17. l. 27. *Movet*] movet. Conf.

p. 17. l. 28. *Sub divo*] Vel *sub dio*, l. *ἐν αἰθρῇ*. Conf.

p. 17. l. ult. *Viridia* pro *viridaria* in codice invenit, et illam vocem huic proferendam esse, productis aliorum Auctorum locis verisimile reddidit Morgagnus Epist. VII. p. 190. Kr.

p. 18. l. 2. *Lassitudo*,] Lassitudo est gravitas corporis. Virgil.

Lassare papaveris collo.

Quae etiam citra laborem accidit. Fatigationem vero nimicitatem laboris intelligimus. Idem:

Felices jaculo cervus, cuspique fatigat.

Quod mox immodicum laborem appellavit. Verum de generibus lassitudinis legendus est liber III. Galeni de sanis. tuend. Conf.

p. 18. l. 7. *Neutrum saepe*] *neutrum semper*. Conf.

p. 18. l. 11. *Durior est in patione, quam in effusa*] Contra haec Celsi sententiam videtur plane esse ea Hippocrat. In Aphorismis lib. 1. qua dicit: *facilius esse impleri cibo, quam patu. Atque durior fortasse a Caelso dictum est pro inveterabilior*. Accedit, quod intemperantia ex potione caput infestare plurimum solet. Unde & crepula dicta est Graece *κρανία*, *αὐτὸ τὸ τὸ κατὰ πᾶσιν τοῖς μέλεσιν*, auctore Suida. Casler.

p. 18. l. 11. *Durior est*] *tutior est*. Conf.

p. 18. l. 15. *Quid modo par est*,] *quid modo parum est*. Conf.

p. 18. l. 17. *Primo cibo*] A l'entrée de table. Ita p. 39. l. 4. *seq. prima aestate*. Calaub.

p. 18. l. 21. *Si quis interdiu*] Hipp. II. de Vict. acut. Conf.

p. 18. l. 24. *Si quibus de causis*] Hippocrat. II. Aphor. 16. Conf.

p. 18. l. ult. *Sexus*,] De sexu praetermissum vel auctoris oblivione, vel temporum injuria. Conf.

p. 19. l. 2. *Ex salubri loco*] Hippocrat. I. Aphor. 1. & 17. lib. II. Aphor. 51. Conf.

p. 19. l. 4. *Neque vero ex*] Lib. II. de Vict. acut. Conf.

p. 19. l. 9. *Omniem etiam laborem*] II. Aphorism. 49. Conf.

p. 19. l. 12. *Si quando tamen infertus*] Infueti laborantis & affueti nimis laborantis par analogia. Ergo utrique quies somnusque convenit. Vbi enim quis labore coepert, quies statim lassitudinis remedium. 2. Aph. 48. Conf.

p. 19. l. 14. *Os amarus*] Modo biliosus non fit. Nam *αἰσθητικὸς* adversatur inedia. Hipp. II. de Vict. acut. Galen. VIII. Meth. Medend. Ergo hic Celsus indistincte. Conf.

p. 19. l. 18. *Ingradi aliquid*] *ingredi aliquantum*. Conf.

p. 19. l. 19. *Eodem modo*] *aliquantomodo*, i. e. aliquantum. Apud Caesarem inveni in meo Codice manuscripto: in excusis corruptum erat. Scal.

p. 19. l. 25. *Balnearum his fervens*] Hujus ratio apud Galenum X. Meth. & libro de sympt. caus. Conf.

p. 19. l. 26. *Ergo si nimium*] Vide Gal. VII. Meth. Conf.

p. 20. l. 3. *Pot certe diluta*] *solum diluta*. Conf.

p. 20. l. 11. *Frigidum bibendum esse*,] *Frigidum bibendum esse*. Conf.

p. 20. l. 11. *Frigidum bibendum esse*] *frigidum*. Est autem saci cujusmodi error, quareis, esse incongruum, si diceret, *frigidum bibendum esse*. Scal.

p. 20. l. 15. *Levatur*] *que superfl.* Conf.

p. 20. l. 16. *Humorem lateris pressu*] *id quod in consuetudine est*] *reficitur*.] *humorem lateris pressu*, id, quod in consuetudine est, reficit. Conf.

p. 20. l. 17. *Fatigatus*] Hippocrat. II. acut. vict. Conf.

p. 20. l. 18. *Quot enim*] *Etenim quot*. Conf.

p. 21. l. 1. *Tum calida aqua in balneo magis superiores partes, quam inferiores fovet*.] Locus corruptus est, & ita restituendus: *tum calida aqua: tum balneo magis inferiores partes, quam superiores fovet*. Conf.

p. 21. l. 2. *Exussus in sole est*] I. e. si quis exussus autem solo esse, ut solebant ii, qui in cam-

Bb bb 3

PO

pro Martio exercebantur. Plato *καθ' ἡμέραν* vocat. Per-
fusus — *Exusta cuticula sole*. *Affusus* proprie apud
oeteros, qui fuceo earet. Vnde *affusus* sol dicitur,
quia ibi non ungebantur. Cacterum laxata cutis
a sole facilius combibebat oleum ipsum. Corri-
gendus igitur Plinii locus lib. XVII. cap. 22.
& pro *affusus* sole, *affo* reponendum. Hinc apud
Epictetum *affo* ferentur. Hoc porro Græci *καθ' ἡμέραν*
vel *καθ' ἡμέραν* in *καθ' ἡμέραν*, colorari ad solem, di-
cebant. Scal.

p. 21. l. 5. *Per caput*] *super caput*. Conf.

p. 21. l. 7. *At ei, qui perfrixit, opus est balneo*
primum involuto federe] *At eum, qui perfrixit, equis*
est in balneo primum involutum. Conf.

p. 21. l. 12. *Nausea fuit*] *nauseavit*. Ita puto
scripsisse Celsum, & male transcriptum. Scal.

p. 21. l. 21. *Tenuis verò homo*] Quia contraria
contrariis curantur. Hippocr. II. Aph. 22. &
lib. de Locis. Conf.

p. 22. l. 3. *Somnus plenus*] Integer, nec abruptus
ante iustum dormiendi tempus. Conf.

p. 22. l. 5. *Quantus plenissimus*] *quantum ple-*
nissimus. Conf.

p. 22. l. 5. *Quantus plenissimus*] Modus lo-
quendi novus, sed Cello familiaris. pro *quans*
plenissimus. Scal.

p. 22. l. 7. *Letus per aëstem terra*,] *χαρι-*
νια. Al. *terrae*. Conf.

p. 22. l. 10. *Senec die assumptae epulae*.] *πα-*
ρρημία. Conf.

p. 22. l. 13. *Ejectum*] *rejectionem*. Vide Plin.
lib. XXVI. cap. 3. Conf.

p. 22. l. 16. *Facilitatem*] *facilitatem*, Cod. Conf.

p. 22. l. 23. *Etiam plures causas*] *etiam sepa-*
rate, Cod. Conf.

p. 22. l. 24. *Pomitus utilior*] Ex Polybo de
Dietæ salubri. Conf.

p. 22. l. 25. *Inutilis est gracilibus*.] Haec &
ex Polybo, quæ non contraria 8. Aph. lib. IV.
quia Hippocrati graciles, macilentique quidem, sed
lato pectore, facili vomentes, ut biliosi: Cello
verò graciles, ut *σπασμωδικοί*, sed ac debiles,
melancholici, thoracisque angustioris, ineptique
ad vomendum. Conf.

p. 23. l. 4. *Amari rursus*] l. e. *acidi*, & *ε-*
σπασμωδικοί Græci vocant. Lucii. *exhalatus acidus* &
pectore rursus. Scal.

Hanc sententiam reprobat Morgagnus *Epist.*
VIII. p. 233. Quæ ratione, quæ ratione quos
amaros Celsus dixit rursus, nos acidos intelligamus,
nemo facile reperit. Kr.

p. 23. l. 5. *Item predest.*] *Idem predest.* Cod. Conf.

p. 23. l. 7. *Similiterque ei, qui vel cecum*]
Hippocr. II. de Dietæ. Conf.

p. 23. l. 11. *Luxuriose*] *Intemperantiae*, vo-
racitatis atque gulæ. Conf.

p. 23. l. 13. *Qui vomere post cibum vult*] *Ge-*
len. VII. Methodi 4. Val. & Polyb. Conf.

p. 23. l. 14. *Aquam tanquam sepidam*] *Non*
tantum, ut alii, reponendum. Nam hic Græcisia,
proque *αἷς* tanquam ponit. Scal.

Et hanc conjecturam improbat Morgagnus *Epist.*
VIII. p. 221. Et quis est, si consequentia lege-
rit, qui non improbet. Kr.

p. 23. l. 18. *Cactera, quæ amiqui*] *ipsiusm.*
Vt de elleborismo, cactericque id genus. Conf.

p. 23. l. 20. *Sed huius idonei*] *sed huic*, nempe
afflicti. Alii *αἷς* *αἷς*. Conf.

p. 24. l. 1. *Qui vomere bis in mense*] Hippocr.
de Infomniis, & Polybus. Galeno non proba-
tur. Conf.

p. 24. l. 5. *Inflammationes*,] *inflationes*. Conf.

p. 24. l. 6. *Inter hæc*] *interdum hæc*, nempe
mala, quæ eveniunt suppressi alvi. Conf.

p. 24. l. 8. *Qui deicere vult*,] *Motus & fatu-*
ritas citant alvum; quies sistit, maximeque in-
edia, per quam suppressi alvi illa mala superveni-
unt. Conf.

p. 24. l. 8. *Ejicere*] *deicere*, nempe alvum.
Conf.

p. 24. l. 15. Locus hic iam ante Linde-
nium vexatus, ab eo magis depravatus est. Vete-
rum lectionem restitui. Videatur tamen Lom-
enius in *Commentariis de Sanitate tunda*. p. 212.
sepp. Kr.

ibid. l. 15. Lindenius addidit: & *lotus*; quæ
quidem vox la nullo meorum exemplarium le-
gitur. Si ea Celsi vox est, duplicem habere
explicatum potest. Interpres Briannus plantam
kel, de cuius variis speciebus Dioscorides et Plin-
ius videri possunt, hoc loco intelligendum esse
putat. Alii loturam hoc loco præcipi opinantur,
quibus, ob verba proxima, facile concederem,
nisi valde suspectus totus locus esset. Kr.

p. 24. l. 17. *Austerrum*] *nigrum* Cod. Reposi-
tum *austerrum* ex II. de Dietæ Hipp. unde hæc
sumpsit. Conf.

p. 24. l. 18. *Nisi nimis*] *si nimis*. Conf.
Verbo *humidare* ante Lindenium usus est Lom-
enius. Kr.

p. 25. l. 2. *Post hæc*,] *post hæc*. Conf.

p. 25. l. 1. *Et vigilia*,] *nec vigilia*, non sim-
pliciter, sed post potionem. Conf.

p. 25. l. 7. *Figuralis*] *Figularis*. Vide adnotat.
ad cap. 1. lib. V. Conf.

p. 25. l. 7. *Creta figuratis*] Capell. *figularis*,
imo *figularis* legendum. Erat autem terra, quæ
perducebant pedes mancipiorum. Vnde dicuntur

græci pedes Tibulli. Ovidio; *Carlati* autem, id est, figurati Propertio. *Scal.*

p. 25. l. 12. *Illud quoque scire*] Ex Hippocratis II. de Diæta. *Conf.*

p. 25. l. 15. *Quod ad ætatem vero pertinet, inædum facillime sustinent medius ætates, minus juvenes, minime pueri & senectute confecti*] Ex. 1. Aphor. 13. *Senes facillime jejuniū ferunt, &c. & qui crescunt, plurimum habent calidi imati, plurimo igitur egent alimento.* *Cæsar.*

p. 25. l. 16. *Pueri*] *parvulus, puerulus.* *Conf.*
p. 25. l. *Vinum dilutum*] Ex Hippocrate lib. de Aëre &c. & Polybo. *Conf.*

p. 25. l. 21. *Quibus juvenibus*] II. Aphor. 20. *Conf.*

p. 25. l. 23. *Mellior est*] Vide II. Aphor. 53. *Conf.*

p. 25. l. ult. *Hieme plus*] Vide I. Aphor. 15. & 18. *Conf.*

p. 26. l. 1. *Elixa*] *assa.* *Conf.*
p. 26. l. 1. *Sine carne.*] *cum carne.* *Conf.*

p. 26. l. 4. *Merenibus.*] *foventibus.* Vtrumque recte. *Conf.*

p. 26. l. 8. *Magis*] *minus.* *Conf.*
p. 26. l. 8. *Assa ab elixis.*] *elixa ab assa.* *Conf.*

p. 26. l. 9. *Et potione & cibo*] Potione multa & paucio frequentique cibo corpus tunc eget. *Conf.*

p. 26. l. 12. *Cara assa.*] *cara elixa.* *Conf.*
p. 26. l. 14. *Per autumnum*] Aegineta lib. X.

Hippocr. de diæta lib. III. *Conf.*
p. 26. l. 19. *Ne quid*] *ut ne quid.* *Conf.*

p. 26. l. 19. *Densiore cibo*] Voluit reddere *aspis.* *Scal.*

p. 26. l. 20. *Consummatio omnium*] Vna omnium effecta summa, utriusque immodicus. *Conf.*

p. 26. l. 24. *Cum id accedit.*] *cum his accedit.* *Vet. Conf.*

p. 26. l. 26. *In totum.*] *ex toto.* *Vet. Vtrumque recte.* *Conf.*

p. 26. l. 27. *De his, qui aliqua parte corporis laborant.*] *Quidam hoc obelisco notant, ut supposititium.* *Scal.*

p. 27. l. 8. *Vbi sudabit.*] *ubi sudavit.* *Conf.*
p. 27. l. 15. *Perfundere*] De capite frigida sæpe aspersando repetit varis locis. Huc refer *vbi ψυχρῶς ἄντονι* Antonii Mæse, de quibus Xiphilius pag. 75. *Cassan.*

p. 27. l. 18. *Ad et*] *ad hoc.* *Cod. nempe caput.* *Conf.*

p. 27. l. 21. *Leve*] *bene.* *Conf.*
p. 27. l. 21. *Vinum dilutum leve*] *lene.* Aliud

tamen tolerari potest. *Scal.*

p. 28. l. 14. *Qui his opportunitus est*] *Opportunitus pro obnoxius.* Sic pag. 32. l. 8. *Corpora periculis opportuna.* p. 64. l. 12.

Opportunitates injuriæ partes. p. 153. l. 22. *Opportunitates nervos frigori reddit.* p. 159. l. 11. *Partes opportunitates vitio jam favent.* *Cassan.*

p. 28. l. 16. In membranæ codice omnibusque, quæ apud eum erant, editionibus id invenit Morgagnus *Epist.* V. p. 109. sicut quoque. *Kr.*

p. 28. l. 19. *Superiores partes exercere.*] *Inveteratus causa.* *Conf.*

p. 28. l. 18. *Citata*] *cita.* Vtrumque bonum. *Scal.*

p. 28. l. 22. *Sumere.*] *Alii ingerere.* *Conf.*
p. 28. l. 22. *Fugere.*] *eligere.* In vetustis Edd. pro *sumere* legitur *fugere.* *Scal.*

p. 28. l. 24. *Vinum salsum bibere*] Vinum salsum, sive *Salsarium* vel *salinarum* est, cui pars marinæ aquæ infusa est. Aliter vocabatur *Chion* & *vinum Græcum.* Itaque Horatius allusit, *Chion maris expert.* Nam Chium, quod Romani Græcum vocant, fiebat in Italia ipsa, admissa portione marinæ aquæ. Ipse vero voluit intelligere, non esse transmarinum. Quod autem in deliciis esset, ut hodie apud nos Malvaticum, præter alios indicio est Propertius:

Et Methymæci Græca salvia meri, ubi male græce legebatur. Vide Catonem & Palladium, apud quos extat illius confectio. Vide Athenæum Lib. 1. & Alexandrum Trallianum. *Scal.*

p. 29. l. 4. *Ajesta ura,* vel *olea,* vel *ex oleo*] Legi potest *ex oleo,* vel potius *oleo.* *Cæsar.*

p. 29. l. 15. *Quo genere.*] *quodam genere.* *Conf.*
p. 29. l. 20. *In jejuniis.*] *In jejuniis.* *Conf.*

p. 29. l. 23. *In accusationem*] *In accusationem.* *Conf.*

p. 30. l. 1. *Tenuem fistulam*] *εἰσφύα* vel *siphunculium*, infra *siphonem* vocat. *Conf.*

p. 30. l. 4. *Siphonem*] idem quod *fistula.* Alias dicitur *simulium*, *simpuvium*, *siphunculus*, quo utebantur in sacrificiis ad bibendum. Factum erat, ut lampas, oblongo collo: *εἰσφύα* est buxer.

Scal.
p. 30. l. 12. *Sub dio quiet*] *sub quo quiet.* *Conf.*

p. 30. l. 16. *Frigus inimicum est seni.*] V. Aphor. 18. & 20. & lib. V. Aphor. 17. & 25. *Conf.*

p. 30. l. 16. *Inimicum*] *Παράκο* Gr. Scriptor. *Cassan.*

p. 30. l. 20. *At prodest juvenibus.*] V. Aphor. 21. & III. Valet. *Conf.*

p. 35. l. 11. *Et infantia febricitantium, quomodo* *φαιήτω* appellant.] *φαιήτω* cum hic, tum aliibi apud Celsum, non *phrenetis*, sed *phrenitis* (ut & Hermodas Barbarus nos admonet) legendum est. Quamvis apud Martianum juvenalemque non *phrenitis*, sed *phrenetis* quoque legant. Idque tamen (ut Barbarus suspicatur) ex vulgari Imperitorum consuetudine. Doctiores secundum Despatcherium legunt: *Cum furor haud dubius, cum sit manifesta phrenitis*. Celsus.

p. 35. l. 11. *Quam celerissime rapiunt.*] Ex Hippocr. III. Aph. 6. *Conf.*

p. 35. l. 12. *Ubi primo calor*] Pro ubi primo legerem ubi vero, nisi vetustum exemplar reclamaret, toterabilis esset scriptura. *Conf.*

p. 35. l. 14. *At si sicco aegritas*] III. Aph. 13. *Conf.*

p. 35. l. 16. *Deffiliatis,*] *ἀνέχων*. *Conf.*

p. 35. l. 16. *Raucaitas,*] *βράγχη*. *Conf.*

p. 35. l. 21. *Alia hic*] *μεταγωγία* Hippocr. *Conf.*

p. 35. l. 21. *Quod ad aetates*] III. Aph. 18. *Conf.*

p. 35. l. 23. *Aestate prima*] *ἀρχὴ τῆς Σίρως*. *Conf.*

p. 35. l. 24. *Quisque inter juventam*] *ἐν μίαις ἡλικίαις*. *Conf.*

p. 35. l. 25. *Tum si qua*] XIII. Aph. 24. *Conf.*

p. 35. l. 28. *Circa umbilicum inflammationes*] *ἐν οἴκῳ, ἢ περὶ οὐμίστι*. *Conf.*

p. 35. l. ult. *Proprie etiam*] III. Aph. 52. *Conf.*

p. 36. l. 2. *Densitatem*] *ἐντοσφύου*. Hippocr. *Conf.*

p. 36. l. 2. *Alii dejectiones,*] *διαίτησις*. *Conf.*

p. 36. l. 3. *Pleurisimi*] *πνευμονίαι*, nempe pueri. *Conf.*

p. 36. l. 3. *Glandulae*] Glandulae nomen hic est partis pro ejus morbo atque inflammatione. Hippocr. *πνευμονία* l. tonsillae, *ἀνδρῶν* pro parte autem lib. IV. cap. 1. *Conf.*

p. 36. l. 4. *In spina sunt, aliquae inclinationes,*] Hippocr. *πνευμονία τῆς κατὰ τὴν ἰσθμὸν ὄπισθι*. *Conf.*

p. 36. l. 6. *Incipiente*] Aphor. 26. lib. III. *Conf.*

p. 36. l. 7. *Multar*] multi nempe morbi, τὰ *πολλὰ τῶνδε*, hoc est, multa *νεύρωσις*. Hippocr. *Conf.*

p. 36. l. 8. *Maximeque*] III. Aphor. 28. *Conf.*

p. 36. l. 13. *Adolescentia*] III. Aphor. 29. *Conf.*

p. 36. l. 15. *Post hanc aetatem*] III. Aphor. 2. *Conf.*

p. 36. l. 16. *Pulmonis dolores,*] *πνευμονία*. *Conf.*

p. 36. l. 18. *In senectute*] Aphor. 31. *Conf.*

p. 36. l. 18. *Gravitas,*] *κατὰ ἀφρον*. Hippocr. *Conf.*

p. 36. l. 18. *Retum dolores,*] *νεφρῶν*. *Conf.*

p. 86. l. 19. *Nervorum resolutiones*] *ἀνωμαλίας*, legerat *παρωμαλίας*. *Conf.*

p. 36. l. 24. *Obeſi*] II. Aphor. 44. *Conf.*

p. 37. l. 1. *Erge si plenior*] Ex I. Aphor. 3. *Conf.*

p. 37. l. 6. *Emacruit*] *emacris* habet vetus. *Conf.*

p. 37. l. 8. *Præter hæc*] Ex Hippocr. partim III. de salubri Dieta, partim II. Prognost. *Conf.*

p. 37. l. 8. *Si gravior*] II. Aphor. 5. *Conf.*

p. 37. l. 9. *Si crebra*] Aphor. 15. *Conf.*

p. 37. l. 10. *Si corpus*] IV. Aphor. 39. *Conf.*

p. 37. l. 10. *Si gravior*] II. Aphor. 3. *Alm.*

p. 37. l. 10. *Tumiditas*] *παισχυρία* ἢ *ταχυμία*. *Conf.*

p. 37. l. 11. *Si corpus*] IV. Aphor. 48, 41. *Conf.*

p. 37. l. 12. *Infusus,*] *ῥυδός*. *Conf.*

p. 37. l. 22. *Acidus neque corporis*] neque ideo corporis. *Conf.*

p. 37. l. ult. *Tuta habuit.*] *Tuta*. Cod. *Conf.*

Sed sectionem *tuta* praefendam esse docet l. 26. ubi valetudo *tuta* dicitur. K.

p. 37. l. ult. *Vbi vero febris*] Hippocr. in Prognost. & Prorrh. *Conf.*

p. 38. l. 4. *Non conficiatur;*] *ἐν ἀνθρώποις* *λεῖον, ἢ ἐν ἀλόν*. Hoc enim *ἀνὴρ* ἢ *ἀλόνος*, ἢ *ἀλόν*, ἢ *ἀλόνος*. Hippocr. *Conf.*

p. 38. l. 5. *Piena*] Proterius legendum *piena*. Hoc enim ex Hippocr. II. Aph. 35. ubi *πύκνῃ* *ἵζη* &c. & in Prognost. unde & sequens desumpsit. *Conf.*

p. 38. l. 5. *Hypochondria* a Celfo dici *praecordii* monet Morgagnus *Epist.* IV. p. 101. Kr.

p. 38. l. 7. *Corpus quoque,*] In Prognost. & Pror. *Conf.*

p. 38. l. 8. *Infusus*] Al. *ῥυδός*. *Conf.*

p. 38. l. 9. *Quando*] *quoniam*, Codex. *Conf.*

p. 38. l. 10. *Cupiditas*] III. Aphor. 32. 33. *Conf.*

p. 38. l. 11. *Sternutamentum.*] Vide Thomson Epitaphum Chymicor. n. xxi.

p. 38. l. 13. *Neque terrere*] IV. Aphor. 45.

p. 38. l. 14. *Ac ne ea quidem,*] Ex Prognost. & Pror. *Conf.*

p. 38. l. 16. *Κίλησις*] Metaphora est a limpidæ aquæ, quæ luto defæcata est. Nam ἡ *κίλη* C c c

aenium est; Galli fange appellant, & verbum *αἶμα*, discerno. Additum autem est ἰονice. Scal.

p. 38. l. 17. Si quis autem incidit vomitus,] Ex Prognost. & Pror. & de Viciis ratione. Conf.

p. 38. l. penult. Reddit modo melia, figurata,] reddis molia, figura atque eodem fere tempore, quo secunda valetudine affuerit, modoque &c. ubi modo, τῷ μῆτι mensura stercus coherens semper, utque probatur Hippocor. liquidius duliusque vituperatur. Conf.

p. 38. l. penult. Figurata] ἀναχωρήματα. Co-
saub.

p. 39. l. 2. Debet, si maturitate temporibus coacta magis est,] Debet, si matur. coacta minus fuit. Si autem procedente tempore paulatim contrahitur, rassa fuit. neque feditate odoris, sed similia abrisi hominis, excedunt, supple excrementa. Conf.

p. 39. l. 2. Coacta] Martialis: Nec desiderio coacta ventris, Gusta pallia non fecerit ulla. Scal.

p. 39. l. 2. Haec de vocabulo coacta aliasque dubitationes solvit Morgagnus Epist. VIII. p. 229. seqq. Alivm autem coactam hic opponi liquidam tum ex hoc ipso manifestum est, tum vero etiam ex cap. VIII. ubi legitur: Alivm in hac valetudine (tunc adhuc sanabili) eo tuto est, quae quotidie coacta, eoque convenientia his, quae assumuntur, reddis. Nihilominus tamen aliquis obiecerat locum Celsi, p. 75. l. 19. ubi alvus coacta intelligi non alia potest, quam quae cogitur excernere. At Hippocratis loca ipsa a Celso expressa dirimunt omnes controversias. De tabescentibus Praedict. L. II. n. XII. dicta legitur: εἰ τι γαστήρ ἀναχωρήσῃ πᾶσις ἰσχυρῇ, καὶ τὸ ὕπερ-
χωρῶν ἰσχυρῶν, κἀκεῖ τὸ καλὸν καὶ σιδήρεον: h. e. Venter autem egerat quotidie, & id quod egerit, sit durum, copia pro ratione ciborum ingressum. Ichthiadicorum vero alvus coacta his verbis ibid. n. XI.V. exprimitur: καὶ εἰ γαστήρ εἰς ἐκχυρῆται, οἱ μὲν πρὸς ἀνάγαν, καὶ πᾶσις μέλας πᾶσις διέκχυρῆται: h. e. Quibus alvus non egerit nisi coacta, & proinde ipsi multus stercoreus mucus. Kr.

p. 39. l. 5. Fine] sub finem. Sic αἶμα. l. indicationem videtur appellare. Conf.

p. 39. l. 5. Si inflatio absque inflammatione in superioribus partibus dolorem tumoremque faciat, hominum signum est fontis ventris inde ad interiores partes devolutus manifestumque etiam &c.] Sic legendum ex antiquo Codice, cuius veram lectionem confirmat Hippocrat. in Progn. & Pror. atque in IV. Aph. 72. unde haec Celsus decerpit. Conf.

p. 39. l. 5. Si inflammatio] Ex Prognost. & Prorrh. Conf.

p. 39. l. 10. Residere] Ex Prognost. sedere, vel erasit sedere. Hippocor. Conf.

p. 39. l. 11. Impetu,] ἐν τῷ παρρητικῷ. Conf.

p. 39. l. 12. Pulmentibus laborantibus:] ἐν τῷ αἰσθητικῷ. Conf.

p. 39. l. 13. Nocturna vigilia] ἀγρυπνία. Conf.

p. 39. l. 16. Pestilentia] VII. Aphor. 18. Conf.

p. 39. l. 17. Dolere] Delirio. Conf.

p. 39. l. 18. Aque vero signum] II. Aphor.

III. & lib. 1. Praedict. Conf.

p. 39. l. 19. Se fecer] expunge se. Conf.

p. 39. l. 19. Mali etiam morbi] Prognost. &

IV. Aphor. 68. Conf.

p. 39. l. penult. A sexto die] IV. Aphor.

74. Conf.

p. 40. l. 1. Tollere brachia] In Prognost. Conf.

p. 40. l. 2. Sine voluntate lacrymare,] IV. Aph.

52. exemplum IV. Epidem. Conf.

p. 40. l. 2. Humorem glutinosum] IV. Aphor.

53. Conf.

p. 40. l. 2. Glutinosum.] Vid. August. Tot-

mer. Observat. pag. 13.

p. 40. l. 3. Cutem circa umbilicum] II. Aphor.

35. Conf.

p. 40. l. 3. Praecordia] II. Aphor. 28. Conf.

p. 40. l. 5. Si venae arteriae. Conf.

p. 40. l. 6. Mali etiam morbi signum] in Progn.

Conf.

p. 40. l. 7. Caput & pedes] In Progn. Conf.

p. 40. l. 8. Aus frigidus] VII. Aph. l. 27.

Conf.

p. 40. l. 9. Aus post sudorem] VII. Aph. 4.

Conf.

p. 40. l. 9. Aus post vomitum] VII. Aph. 3.

Conf.

p. 40. l. 10. Aus post cupiditatem] VII. Aph.

6. & 11. Conf.

p. 40. l. 12. Aus multum sudare] IV. Aph.

41. Conf.

p. 40. l. 14. Neque tertio quoque die] IV.

Aph. 30. Conf.

p. 40. l. 16. Mollantur,] IV. Aph. 43. Conf.

p. 40. l. 17. Post arximum morbum febrem ori-

ri;] Ex IV. Aph. 6. & ex Coacis Praenot. leg-

endum, post febrem arximum morbum oriri. Conf.

p. 40. l. 18. Ac dolentibus] aut dolentibus.

Conf.

p. 40. l. 18. Neque nequam in acuta] IV.

Aph. 66. & 67. quos confudit. Conf.

p. 40. l. 20. Timere etiam] Ratio in II. Aph.

Timor, nota ex pice humoris melancholici, ut

spasmus pueri. Conf.

p. 40. l. 23. *Purior etiam*] II. lib. Praen. Hippocr. Lege & II. Aph. 32. *Confl.*

p. 40. l. ult. *At munda urina* [C.] Ex Hippocratis imitatione in Coacis Praenot. sic distinxit. In MS. legitur. *quasi foeta: πρὸς αὐτὴν* voluit exprimere. Rectius dixisset *limbosa. πρὸς αὐτὴν* utrumque significat. Constat est etiam *πρὸς αὐτὴν* reddere, dicens ex surfuribus factus nubes: parum feliciter. Excuso nubes *πρὸς αὐτὴν* dici de hypostasi aque sedimento. *Confl.*

p. 41. l. 1. *Fila*] V. C. *folia*. Falsum esse Celsum satis est dicere, quam reponere substantia, ut Capella. *Scal.*

p. 41. l. 2. *Diluta quoque*] Quae aquae *διολυτάς* Aducrus Lib. 1. cap. 2. & Chrysalina Plin. 28. c. 6. *διὰ διαφανείας λευκὰ* dixit Hippocr. IV. Aph. 72. ex quo Celsus. *Confl.*

p. 41. l. 10. *Malum est etiam*] Lege Hippocr. VII. Aph. 6. *Confl.*

p. 41. l. 10. *Ante fincerum est ponatur signum* f.

p. 41. l. 12. *Neque ulla alia spes*] *ulla vitae alia*. Alvis sic; neque vitae alia *spes*. *Scal.*

p. 41. l. 13. *Effugiat*] Hoc trahendo effugium in imperfecta crisi: perfecta morbo nihil cunctata liberat. *Confl.*

p. 41. l. 16. *Perfrigidus sudor*] Aph. 40. *Confl.*

p. 41. l. 20. *Per aeger*] II. Aph. 28. *Confl.*

p. 41. l. 21. *Item si urina*] VII. Aph. 32. *Confl.*

p. 41. l. ult. *Maculas*] Lego ab acus eris aculas. Supra vertit ut potuit *ἐκ τῆς ἀκαλῆς* & *πρὸς αὐτὴν*: restabat *πρὸς αὐτὴν*, quod (cum vocabulum idoneum deesset) dixit *quasi aculas* l. proprie *πρὸς αὐτὴν*, non idem sane, sed ad simile sumptis ex Hippocr. in Praenot. & Aph. 32. & 35. ubi *πρὸς αὐτὴν* & *πρὸς αὐτὴν*. nollet bullulas exposuit. *Confl.*

p. 41. l. ult. *Miculas*] Recte miculas, *πρὸς αὐτὴν*, non aculas, ut inepte Constantinus. Nam ab acus fit aculeus diminutivum. *Scal.*

p. 42. l. 2. *Ad ultima vero jam esse testantur nares acutae, collapsa tempora, oculi concavi, frigidae linguaeque aures, & imis partibus leniter vescae, cutis.*] Habes de his indicibus Hippocratem ipsum in primo prognostic. Vnde haec auctor desumpsit, ut alia multa in hoc secundo libro. *Caspar.*

p. 42. l. 2. *Ad ultima vero*] Haec omnia maxima ex parte ex Hippocratis Praenot. tristique. Lege Trallianum & Plinium lib. VII. cap. 51. de signis mortis. *Confl.*

p. 42. l. 10. *Ilacrymans*] IV. Aph. 52. *Confl.*

p. 42. l. 11. *Pituitaque*] *ἀρμυ* hic convertit pituitam; has oculiordes ex pituita crassiora & semicodia (ut scribit Galenus comment. III. de Articulis) *gramias* vel *gramus* Latini vocant. *Confl.*

p. 42. l. 13. *Palpebrae non committuntur*] si ita aegrotus dormire non assueverit, ut *λαγνὴ φθάλμιος*. *Confl.*

p. 42. l. 15. *Neque id fluens alvus expressa*] Neque alvus fluens naturali profluvio aut purgatione. VI. Aph. 52. *Confl.*

p. 42. l. 16. *Eademque labra & nares*] IV. Aph. 49. *Confl.*

p. 42. l. 18. *Non audis*] V. sim. Paulli de Febr. malig. pag. 18, 19.

p. 42. l. 18. *Eadem mors*] IV. Aph. 34. VII. 62. & in Coacis Praenot. *Confl.*

p. 42. l. 28. *Flaccus legit*] *αἰσθητός* u. *Caspar.*

p. 42. l. 27. *In febre & acuto morbo*] I. In febre acuta, ut apud Hippocr. & *φρὴν*, quam improprie insaniam transtulit, ut *πρὸς αὐτὴν* (quod supra observatum) *pulmonis dolorem*. *Confl.*

p. 42. l. 28. *In veste flaccus legit*] studuit exprimere *τὴν ἀσφοδελίαν*, etiamque sequentibus *τὴν ἀσφοδελίαν*. *Confl.*

p. 42. l. 30. *Ad viscera*] lumbos & ilia l. *λαγνὰς* vel *ναυῶνας*, ut habet Hippocrates: & pro *φρὴν* vel *διὰ φρὴν* i. praecordia vel sequum transversum substituit viscera, non mendacio, sed innovatione. *Confl.*

p. 42. l. 32. *Neque si fervari potest*] IV. Aph. 37. VII. 62. & in Coacis Praenot. *Confl.*

p. 42. penult. *Cuive in eodem*] Ex IV. Aph. 35. & Coacis Praenot. *Confl.*

p. 43. l. 1. *Aut cui simul*] Ex IV. Aph. 38. & VII. 1. & 2. lib. praedict. *Confl.*

p. 43. l. 3. *Aut cui febre*] Ex IV. Aph. 54. *Confl.*

p. 43. l. 4. *Qui epota*] IV. Aph. 16. & V. 1. *Confl.*

p. 43. l. 5. *Qui ebrius obmutuit*] Ex V. Aph. 5. *Confl.*

p. 43. l. 5. *Febre*] fere legendum. *Confl.*

p. 43. l. 7. *Mulier quoque gravida*] Ex V. Aph. 30. *Confl.*

p. 43. l. 9. *Cui proximis*] II. Aph. 1. *Confl.*

p. 43. l. 10. *Cuive alterutrum*] IV. Aph. 23. legendumque alterutro. *Confl.*

p. 43. l. 12. *Sive separatim*] In Praenot. utriusque. *Confl.*

p. 43. l. 14. *Proximis*] in *proximo*. *Confl.*

p. 43. l. 15. *Mitiora*] mitiora. *Confl.*

p. 43. l. 17. *Sudor quoque frigidus*] Aph. 37. & Praenot. utriusque. *Confl.*

C c c a

p. 43. l. 10. *Pestiferus*] *pestifer* latinus. Vtrumque tamen bonum. Scal.

p. 43. l. 21. *In omni morbo*] l. Lib. Praedic. & in Praenot. utriusque. Conf.

p. 43. l. 22. *Ac sanguinem quoque*] VII. Aph. 37. & IV. 25. & in Coacis Praedic. Conf.

p. ead. l. 23. *Prima vero rubra & tenuis in magna cruditate esse consuevit.*] In magna cruditate, subaudiendum est morbi. Sic in Progn. Hipp. pocr. l. 9. *Prima quod ruffa tenuisque apparuerit, erudum morbum significat.* Caet.

p. 43. l. 23. *Prima vero rubra*] Ex Praenot. sed pro *sub* substitutum *rubra* mendose. Conf.

p. 43. l. 24. *Maturefcit*] Pari audacia dixit de maturatione vel morbi vel humorum, *mirabile*, & Arist. *mirabilem*, immo & interdum *mirabilem* Galen. cui *mirabile* ciuitas opponitur: cum *mirabile* proprie sit *causa*. Conf.

p. 43. l. ult. *Alvus quoque*] Ex praenot. Conf.

p. 44. l. 1. *Bilem viridem aliquid*] Ex praenot. lege *bilem*, *viride* aliquid. Conf.

p. 44. l. 4. *In praecipiti vero sem esse denunciat, quae liquida, eademque vel nigra, vel pallida, vel pinguis est, utique si magna*] Haec ex ultimo citato loco. Sed ita legendum: *In praecipiti vero sem esse denunciat* (nempe *alvus*) *quae liquida* (excrementa repraesentat) *idemque quae vel nigra, vel pallida, vel pinguis, & utique si magna &c.* Conf.

p. 44. l. 3. *Diutius trahere*] Sicut dicimus Galli de male sano affecto, *il trains toujours*, si quis in eo morbo diutius trahit. mox: *autumna*, qui caetera *auti* parte traxerint, *resolvuntur*. p. 137. *aegri sub cautioribus medicis traherantur.* & 138. *aegri Medici diutius trahat non expedierunt.* Casaub.

p. 44. l. 8. *Revixit?*] De His, qui elati *revixerint*, lege Plinium lib. vii. cap. 52. & Valer. Max. lib. i. cap. 8. Conf.

p. 44. l. 9. *Democritus*] Tempore Democriti puella diu conclamata *revixit*, deque ea res (scripsit) iustum volumen Democritus titulo *επι αἵμα*, l. c. de ea, quae non spirat. Hoc Heraclitus maxime laudat. Quo noxo plurimi alioqui diffidentes loci Diogenis Laertii intelligi possunt. Porro domi patriae Iul. Caes. Scaligeri subvixit pro mortuo habitus frigidissimus & sine respirazione ter *revixit*. Scal.

p. 44. l. 9. *Democritus*] *Quid εἰπὶ αἵμα* (scripsit), ut quibusdam placet. Vid. ad Laert. Casaub. Indu Kirchmann. de funerib. lib. i. cap. 13. pag. 91.

p. 44. l. 9. *Certus metus esse, praecipuus*] Scaliger ad Aristum Lib. V. p. 308. *pauca* Celsum

Democriti librum, *εἰπὶ αἵμα*, quem Plinius Heraclidae adscribit, indigitasse: verum refutat illustrissimum virum clar. Menagius in Observacionibus ad Diogen. Laert. Prooem. p. 5. Ed. Lond. Am.

p. 44. l. 13. *Aclepiades*] Vide Plinium lib. xxvi. cap. 3. Nos vero totam hanc periodum antea corruptam restitimus. Conf.

p. 44. l. 14. *Locus hic mirum in modum a Lindenio mutatus. Vox sciens in nullo libro, intellexis pro inclamavit in omnibus legitur, idem momente Morgagnio, qui ex Apuleji verbis Florid. l. 4. confestim exclamavit, vivere hominem, huc aliquid translatum esse putat, ac simul ex Plinii Hist. Nat. lib. VII. c. 37. & l. XXVI. c. 3. Illi funeri Aclepiadem occurrisse ignatus, respondet illi qui fraudem subesse potuisse opinatur. Lindeni mutatio, ubi *sciam* pro *notam* posuit, clariorem sensum praestare videtur. Sed & phrasia, *notam habere* q. ae in omnibus editionibus legitur, non difficillimum explicatum habet. Kr.*

p. 44. l. 14. *Funeri obitus*] Vide Kirchmann. de funer. lib. i. cap. 13.

p. 44. l. 15. *Nec praeiunx crimine artis*] Medicinae pars illa, quae *εἰσπραξις* vocatur, praecipue conjecturalis est sive *εἰσπραξις*, quae tamen peritus artifex artificialiter utitur. Conf.

p. 44. l. 18. *Respondentis*] Respondere Celfo est *εἰσπραξις*, vel potius commodae coactae, *εἰσπραξις*, & sic possum. Casaub.

p. 44. l. ult. *In peius aliquid convertunt*] Hoc veris in malum: *cela te tourne en mal*, Phrasia in libro Caesaris, Ciceronis & Propertii ubique obvia. Imo non aliter Celsi tempore loquebantur. Propertius lib. i. eleg. 16.

Atque vitium trajecta cava mea vincta rima Percussas dominat vertas in auricular.

Est ergo illud aliquid glossae inaptissimum Scal.

p. 45. l. 2. *Perque multo plures aegros*] Pluries aegro: quasi per plures, Tmesis Scal.

p. ead. l. 3. *Nique tamen ignorare*] Ex II. Aph. 19. Conf.

p. 35. l. 6. *Ea*] ad ea. Conf.

p. 45. l. 13. *Alium habitum*] *αἰσθησις* Conf.

p. 45. l. 13. *Infirmus*] *infirmitas* Cod. Conf.

p. 45. l. 14. *Quibus diu calor*] Hippocr. lib. 11. Praedict. Sed pro *sine morbo* regio debuit dicere *non tamen ut in morbo* regia. Conf.

p. 45. l. 14. *Infirmus*] Vetus Codex *infirmitas*. Scal.

p. 45. l. 18. *Aut alio laborans*] II. Praedict. legendum *alio* (sic cetera, quae Hippocrates habet, complexus est) non *alio*. Conf.

p. 45. l. 18. *Si in coquina febre*] In Praenot. utriusque, & VII. Aph. 18. Conf.

p. 45.

p. 45. l. 17. *Terram edunt*] Id est, malacia aut pica laborant.

p. 45. l. 21. *Frequens autem deflillatio*] II. Praedict. Conf.

p. 45. l. 23. *Subitam dejectionem,*] profluvium. Conf.

p. 45. l. 23. *Vbi pedes surgunt,*] Praenot. utriusque. Sed *cras* pro *lumbis*: illa pro *lumborum partibus* mollioribus posuit. Conf.

p. 45. l. 26. *Idem propositum*] Ex Praenot. *rope tussendi* expuncto *et defidendi*. Vid. & VI. Aph. 35. & 47. Conf.

p. 45. l. 26. *Defidendi*] Imitatur Graecum ἀφιδεναι. Scal.

p. 45. l. 26. *Defidendi*] Sic honeste ἐξίζεν exprimit. 86. 24. 224. 33. Conf.

p. 46. l. 3. *Ejusdem morbi nota*] Ex Coacis Praenot. ἐπίφθι terminis: ipse *διουρτίσι* per tormina solet exponere. Conf.

p. 45. l. 4. *Επίφθι*] Celsus ἐπίφθι non audeat vocare terminis, quod ubique Plinius scit: & recte quidem. Nam ἐπίφθι terminis revera sunt. Celsus autem vel diarrhoeam vel dysenteriam terminis appellat. Scal.

p. 46. l. 5. *Coxaeque*] ἀρτίαι, Hippocr. Conf.

p. 46. l. 6. *Dolor*] calor legitur in MS. non dolor. Nihil dum certi habeo, adhucque anquiro, unde metum fecerit. Non enim puto alluisse ad Aph. 25. lib. V. Conf.

p. 46. l. 10. *Quibus in pueritia*] Ex Praedict. Conf.

p. 46. l. 12. *Exulcerationes graves*] μελικεῖν dicit Hippocrates de hoc genere ulcers lib V. cap. 28. ubi μελικεῖν scribitur in Celsi codice. Conf.

p. 46. l. 13. *Quibus feminis*] Lib V. Aph. 58. vide & VI. 29. & in Praedict. Conf.

p. 46. l. 15. *Eaeque his pericula sunt,* quibus articuloꝝ via, dolores.] Ex Praedict. sed in MS. *vala*, ut dolores. Conf.

p. 47. l. 1. *Frons puris*] Videtur error esse, & legendum, *Si frons*. Nam apud Hippocr. non invenitur conjunctum. Scal.

p. 47. l. 2. *Si mulier a partu vehemens*] Sic in MS. aliqui videri possit corruptum esse, legendumque, *feminae caput si vehemens*, quia ita Hippocrates in Praedict. Conf.

p. 47. l. 4. *Quicquid etiam dolorem ingentem*] Ex II. Praedict. lege *recentem*, non *ingentem*. Expungendumque *et eum*. Conf.

p. ead. l. 7. *Febris autem quae subito*] Lib. IV. Aph. 61. & II 27. item in Praenot. utriusque, & io Praenot. Conf.

p. ead. l. 11. *Vicus reperitur*] Ex II. Praedict.

legendum *ulcus* aut *hirudo reperiatur*. Praeocidia pro dorso & pectore posuit. Conf.

p. ead. l. 12. *Muliere ex inguine febricula*] Ex II. Praedict. mutato tamen auctoris sensu, cui ex *ulcere uteri febris* & *tumor inguinum*. Conf.

p. ead. l. 14. *Frisa eadem crassa,*] Ex II. Praedict. & IV. Aph. 74. Conf.

p. ead. l. 16. *Eadem viridis,*] Ex II. Praedict. & Coac. Praenot. Conf.

p. ead. l. 17. *At si sanguis*] Ex IV. Aph. 75. Conf.

p. ead. l. 18. *Si haec crassa corunculas quaedam exiguas quasi capillas*] Ex IV. Aph. 76. lege aut quasi. Conf.

p. 48. l. 1. *Aut si bullae,*] Ex Aph. 34. ubi ἀμφιλογίς. lege aut si bullae. Conf.

p. ead. l. 1. *Et male olet* & *interdum,*] IV. Aph. 18. grave olentia tamen proprie effluviae vesicae indicat. Lego, & si male olet, aut si interdum. Sic Codex. Conf.

p. ead. l. 2. *Et male olet,* & *interdum*] V. C. & si male olet, aut si interdum. Scal.

p. ead. l. 1. *Quasi urinam*] VI. Epid. Sect. I. Aph. 5. Conf.

p. ead. l. 1. *Quasi sanguinem trahit,*] IV. Aph. 78 & in Epidem. cit. loco. Conf.

p. ead. l. 2. *Coxae*] Hippocr. vero ἀρτίαι. Conf.

p. ead. l. 3. *Bilisus*] hic pro aeruginoso. Vid. lib. de internis affect. Hippocr. Conf.

p. ead. l. 6. *Levamenti*] Levamentum hic est *ελάττωμα* sive *σπίλον*. Conf.

p. ead. l. 7. *Aut si paulatim*] IV. Aph. 80. Leg. *At si paulatim*, & *interiores*, non *inferiores*. Cod. MS. Conf.

p. ead. l. 12. Soranus Ephesus Iliog. cap. 9. addit, *noturam subcutidam esse*, & eos pruriginem in ano pati. *Sim.*

p. ead. l. 15. *Eaeque quidam*] In Coacis Praenot. Conf.

p. ead. l. 17. *Cravittis quoque*] VI. Epid. ubi motus & exercitum probantur. His discitur calculus e renibus in preparatis corporibus vietus ratione & medic. Qui in plenis impurisque vero transitu meatus lacerat. Conf.

p. ead. l. 20. *Feminae vero oras*] Vid. Hippocr. de locis, aquis, &c. Conf.

p. ead. l. 21. *Scabere*] Pro *scabere* legitur *scotere* in antiquis. Conf.

p. ead. l. 22. *At qui symanem*] V. Aph. 83. Conf.

p. ead. l. 24. *Mulieri gravidae*] Ex V. Aph. 34. Conf.

p. ead. l. 25. *Eidem si lac*] Ex V. Aph. 35. Conf.

p. ead. Cc cc 3

- p. 48. l. 27. *Frequens singultus*] Ex VII. Aph. 17. *Confl.*
- p. ead. l. 28. *Si tumores*] Ex VII. Aph. 17. *Confl.*
- p. ead. l. 29. *Si tumores*] Ex V. Aph. 65. *Confl.*
- p. 49. l. 1. *Super ulcera*] *ἑπὶ ἡλκυσιν*. Hippocr. *Confl.*
- p. ead. l. 3. *Rigor*] *νίανος* Hippocr. *Confl.*
- p. ead. l. 4. *Si ora ventarum*] Ex VI. Aph. 12. *αἰμασφίδες*. *Confl.*
- p. ead. l. 6. *Eadem tunc*] V. Aph. 15. *Confl.*
- p. ead. l. 7. *At si longa tristitia*] VI. Aph. 23. & VII. 18. & in Praenot. *Confl.*
- p. ead. l. 7. *Atrae bilis morbus*] *ἡ μελαγχολία* morbus. *Confl.*
- p. ead. l. 8. *Quibus saepe ex naribus*] II. Praedict. *Confl.*
- p. ead. l. 8. *Lienis tumor*] *Lienis* pro lien amot dicere Cellius. *Lienis male habent*. 74. 24. & 93. 6. 176. 22. Ita Cato de R. R. cap. 157. *Si lien turgens*. Casaub.
- p. ead. l. 10. *Quae sequitur, atque quorundam*] *Relituo, quae sequitur, ut quorundam*. *Confl.*
- p. ead. l. 10. *At quibus magni*] II. Praedict. *Confl.*
- p. ead. l. 10. *Magni lienis*] Adi Isaac. Vossii not. ad Caecil. p. 98.
- p. ead. l. 13. *Quibus causa doloris*] II. Aph. 6. *Confl.*
- p. ead. l. 14. *Si in ventrem*] II. Aph. 20. ubi *αἰσχος*, ut hic *venter* pro omni cavitute. *Confl.*
- p. ead. l. 14. *Si a cavis*] In Praenot. utrisque. *Confl.*
- p. ead. l. 15. *In pectus*] *Pectus* pro septo transversio posuit. *Confl.*
- p. ead. l. 16. *Quibus sine febre*] Lib. de Morbis, & lib. de Locis lib. II. Aph. 47. & in Praenot. utrisque. *Confl.*
- p. ead. l. 18. *Urina quoque quae in homine sano parum liquida est*] Ex praenot. sed ex MS. leg. *Urina quoque (quae in homine sano parum) si li- quida est*. *Confl.*
- p. ead. l. 20. *Hac vero cum sine febre quoque*] Hanc totam periodum aperte corruptam restituere non dubitavi. *Confl.*
- p. ead. l. 22. *Ergo praeius infania*] Ex Coacis Praenot. & in praenot. utrisque. *Confl.*
- p. ead. l. 25. *Uenaeque*] *venae* hic *ἀρτηρίαι*. *Confl.*
- p. ead. l. 27. *Nullo dolore*] In Praenot. *Confl.*
- p. ead. l. 28. *Vel prostratum*] In Praenot. *Confl.*
- p. ead. l. ult. *Si quid etiam obcessu*] *abcessu*. *Confl.*
- p. ead. l. ult. *Antequam suppuraret, manente adhuc cor; ore injecta febre*] Ex praenot. legend. *Ἐ (antequam spatum proisset) manente adhuc in corpore soluta febre*. *Confl.*
- p. 50. l. 5. *Affectus intus versatur*] Ex Praenot. corrigendum, *affectus in pus vertatur*. *Confl.*
- p. ead. l. 6. *Suffragae quoque*] V. Aph. 40. *Confl.*
- p. ead. l. 6. *Sanguine*] *Bilioso* & fervido, qui in lac non convertitur. Hoc rarissimum, Galeno teste. *Confl.*
- p. ead. l. 7. *Quibus autem longae*] Aph. 44. & in Coac. Praenot. *Confl.*
- p. ead. l. 8. *Quorum faucibus*] IV. Aph. 68. *Confl.*
- p. ead. l. 9. *Illiditur spiritus*] Aph. IV. l. 68. p. ead. l. 9. *Eliditur*] *ὑπερνωτίζω*. Vid. & VI. Aph. 54. *Confl.*
- p. ead. l. 9. *Si angina subito finita est, in pulmonem id melius transit, iisque saepe*] V. Aph. 10. legendum, *in pulmonemque id melius transit, id saepe*. *Confl.*
- p. ead. l. 11. *Suppurat*] *Pulmo videlicet*. Vide in Praenot. utrisque. *Confl.*
- p. ead. l. 10. *Deinde post alvi*] VII. Aph. 23. & 75. In MS. *Deinde, non deinde*. *Confl.*
- p. ead. l. 11. *Post nimias distillationes*] Ex VII. Aph. 39. & 72. & lib. de Locis. *Confl.*
- p. ead. l. 12. *Post lateris*] Ex VII. Aph. II. & XII. *Confl.*
- p. ead. l. 12. *Lateralis dolor*] *πλευρική*. *Confl.*
- p. ead. l. 12. *Urina pulmonum*] *πνευματικία*. *Confl.*
- p. ead. l. 12. *Infantia*] *ὑπερνωτίζω*. *Confl.*
- p. ead. l. 12. *Post magnos ferveres*] VII. Aph. 13. *Confl.*
- p. ead. l. 13. *Vbi capus vulneratum*] Ex VII. Aph. 14. *Confl.*
- p. ead. l. 14. *Vbi vigilia tussis*] Ex VII. Aph. 18. *Confl.*
- p. ead. l. 14. *Vbi vehementer venae*] Ex VII. 21. *Confl.*
- p. ead. l. 15. *Suppuratio vero*] Ex Praenot. utrisque. *Confl.*
- p. ead. l. 16. *Morbis*] *Legitur modis*. *Confl.*
- p. ead. l. 19. *Eadem suppuratio*] In Praenot. *Confl.*
- p. 51. l. 4. *Si inter ipsa ulcera*] *si inter ipsa viscera*. Codex ipsa initia. *Confl.*
- p. ead. l. 6. *Præcordia, quam is, qui infra est*] In Praenot. utrisque legitur, *in anterioribus præcordiis, quam is, qui in ventre est: is qui supra umbilicum, quam is, qui infra est*. *Confl.*
- p. ead. l. 9. *Interdum quoque urina*] In Praenot. *Confl.*

- p. 51. l. 12. *Dolor autem*] *Dolor etiam*. Cod. hoc ex Praenot. *Confl.*
- p. 52. l. 4. *Malo a contraria parte*] *Lege malo a contraria parte*. Cod. *Confl.*
- p. ead. l. 6. *Istum salubius est, & sic in partem sanam aliqui decubuit, merare eam ex pondere*] *Legitur, ipsumque latus salubius est, & si in partem sanam aliqui decubuit, merare eam pondere*. Ex Praenot. *Confl.*
- p. ead. l. 8. *Omnis etiam suppuratio*] *Ibid.* *Confl.*
- p. ead. l. 14. *Quod si protinus*] In Praenot. *Confl.*
- p. ead. l. ult. *Ex vesica dolens,*] In Praenot. utrique haec omnia. *Confl.*
- p. 53. l. 6. *Et sanguis*] *Et dele* *Confl.*
- p. ead. l. 6. *Statim edatur.*] *Legitur in Cod. sedatur. Al. redditur.* *Confl.*
- p. ead. l. 6. *Latenter dolens*] V. Aph. 15. *Confl.*
- p. ead. l. 8. *Si in iocinare*] VII. Aph. 45. *Confl.*
- p. ead. l. 9. *Ex suppuratioribus*] In Praenot. utrique. *Confl.*
- p. ead. l. 11. *Contra se cutem*] *Legendum contra se cutem.* *Confl.*
- p. ead. l. 11. *Conclusus*] pro quo veteres Edd. *contra se*] *Contrusus*, *Scal.*
- p. ead. l. 13. *Pu quoque,*] Ex Praenot. utrique. *Confl.*
- p. ead. l. 14. *Lindenil scriptura unius medi praeferenda videri potest, quia vox album praedicat.* Sed infra l. 21. 22. eadem ratio scribendi reperitur. *Kr.*
- p. ead. l. 18. *At in tale*] II. Praedict. *Confl.*
- p. ead. l. ult. *Taxulam*] *Taxillam.* *Confl.*
- p. 54. l. 1. *Quae quotidie coadha, eaque convenientia*] *Coadha ergo alius erit hic, quae cogitur excernere, ut infra. Lib. II. c. 8. quae vix excernit.* In Codice Capellae ita legitur hic locus: *quae coadha, quae convenientia.* *Scal.*
- p. 64. l. 12. *Macrum est*] *molle & gracile*, Hippocr. *Confl.*
- p. ead. l. 17. *Morbum*] *matum*, Hippocr. *utitur.* *Confl.*
- p. ead. l. 18. *Articulorum*] *Praedict.* *Confl.*
- p. ead. l. 21. *Item morbus comitalis*] II. Praedict. & 1k. Aph. 45. & V. Aph. 7. *Confl.*
- p. ead. l. 25. *Dejectiones*] *Abcessus*, Hippocr. *Confl.*
- p. ead. l. 26. *Ipsa autem dejectio*] Ex II. Praedict.
- p. ead. l. ult. *Contra se*] *Corrige pro contra se contrahere.* *Confl.*
- p. 55. l. 3. *Dum febris caeteraque accessiones*
- huius morbi abfint:*] *Vide, num possit legi, adfint.* *Cacflur.*
- p. ead. l. 3. *Dum febris*] Aph. 6. 3.
- p. ead. l. 5. *Referari*] *Malo servari.* *Confl.*
- p. ead. l. 7. *Ferri*] *Ferri, non fieri.* *Confl.*
- p. ead. l. 9. *Ex quibus cetera,*] Ex II. Praedict. *Confl.*
- p. ead. l. 9. *Si nihilominus aliter fieri sanum potest:*] *Legendum, si nihilo minus aliter, fieri sanum potest.* *Confl.*
- p. ead. l. 14. *Oris*] *Or pro facie.* *Confl.*
- p. ead. l. 13. *Oris resolutus*] Ex VI. Aph. 17. *Confl.*
- p. ead. l. 14. *At varix*] VI. Aph. 21. *lego At varix.* *Confl.*
- p. ead. l. 15. *Per ora venarum subita profusa sanguinis aspersio*, Hippocr. vide & VII. Aph. 5. & VI. Aph. 11. *Confl.*
- p. ead. l. 16. *Humororum dolens,*] Hippocr. III. praedict. *Confl.*
- p. ead. l. 17. *Et quisque dolor,*] In Praenot. *Confl.*
- p. ead. l. 18. *Singultus*] VI. Aphor. 13. *Confl.*
- p. ead. l. 19. *Longas dejectiones*] Ex VI. Aph. 15. *Confl.*
- p. ead. l. 29. *Mulier sanguinem*] Ex V. Aph. 32. *Confl.*
- p. ead. l. 20. *Quae mensuris*] VI. Aph. 33. *Confl.*
- p. ead. l. 21. *Quae letis*] V. Aph. 15. *Confl.*
- p. ead. l. 22. *Levatur. Aesiva quartana fere brevis est. Cui calor*] II. Aphor. 25. *Aesiva quartana fere febris est.* *Confl.*
- p. ead. l. 23. *Calor*] *Calor hic pro febris ponitur.* *Confl.*
- p. ead. l. 25. *Nam & praecordiorum*] VI. Aph. 40. *Confl.*
- p. 55. penult. *Et nervorum distentionem*] IV. Aph. 57. & II. 26. in Coccisque Praenot. *Am.*
- p. 55. l. ult. *Difficultate urinae*] *Idem* dicitur vel *κατὰ φύσιν.* *Confl.*
- p. 55. l. ult. *Morbum tenuiter*] VI. Aph. 44. *Confl.*
- p. 56. l. 1. *At dolens capitis,*] *Praedict.* (36. 5.) *Confl.*
- p. 56. l. 5. *Patia*] *Procurata arte.* *Hoc recte addidit.* *Confl.*
- p. 56. l. 3. *Si capitis*] Ex II. Praedict. (36. 8.) *Confl.*
- p. 56. l. 5. *Febrem autem ardentem*] IV. Aph. 58. *Confl.*

v. 56. l. 6. *Hæmor* *ῥίγ* Hippocrati, *riger*.
Confl.

p. 56. l. 6. l. 6. *Si in febre aures*] IV. Aph.
60. Confl.

p. 56. l. 8. *Nihil plus adversus surditatem*] IV.
Aph. 28. Confl.

p. 56. l. 9. *Θώραξ*] Ex IV. Aph. 12. restituo
φρένα. Hoc & in Coacis. Confl.

p. 56. l. 9. *Θώραξ*] Omne tuberculum *φρένα*
est, nec unquam aliter Plinius ex Dioscoride ver-
cit *φρένα*, quam tubercula. Scal.

p. 56. l. 13. *Neque quicquam reddidit*] Ex Hip-
pocr. In Praenot. utrisque lege, neque vixit
quicquam reddidit. Confl.

p. 56. l. 15. *Ad quartum decimum.*] *Ad quin-*
tum decimum. Confl.

p. 56. l. 15. *In pulmonis morbo*] Ex Praenot.
Confl.

p. 57. l. 5. *Periculofissimumque est*] Ex VI.
Aph. 16. Alm.

p. 57. l. 7. *Ex iocineri si pus*] VII. Aph. 45.
& in Coacis. Confl.

p. 57. l. 8. *At ex suppurationibus*] In Praenot.
utrisque. Confl.

p. ead. l. 14. *Palidum*] *χλωρόν* Hippocr. Confl.
Confl.

p. ead. l. 17. *At in tabe*] Ex Praenot. & ex
II. Praedict. Confl.

p. ead. l. 19. *Si quis etiam in eo morbo*] V. Aph.
12. Confl.

p. ead. l. 20. *Capilli fluunt*] Hoc Graeci *μα-*
δά dicunt. *Μαδάρι* sunt, quibus capilli de-
fluunt, ut *ἀλωματῶντες*. Scal.

p. ead. l. 20. *Araneis similia superfluentia*] Hic
ἰσπῆρας, sive *ἰσπῆρας* Hippocrati locum habet,
non *ἰσπῆρας*. Ideo infidentia, non subsidentia le-
gunt. Confl.

p. ead. l. 20. *Subsidentia*] i. e. *superfluentia*,
quia est *ἰσπῆρας ἀμακρότης*. Subices dicuntur
nubes, & Virgilius Eclog. X. v. 75.

Quantum vere novo viridit se subicit alnus.
i. e. *se attoluit*. Item *subjicere* est sursum jactare.
Virgilius Aen. Lib. XII.

— aut corpora saltem
Subjiciant.

Non mirum igitur, si *subsidentia* hic pro *su-*
perfluentia & *ἀντὶ τῆς ἰσπῆρας* sumit. Scal.

p. 57. l. 21. *Atque in his odor foedus est*] *At-*
que in suis odor foedus est, ex V. Aph. 11. Confl.

p. ead. l. 12. *Vbi post hæc orta dejectione*] *Adi-*
profluviū, διαίτη, ex V. Alph. 14. Confl.

p. ead. l. 22. *Pitque si tempus*] III. Aph. 10.
Confl.

p. ead. l. 22. *Regibuntur*] *intererunt*: Ex Prae-
dict. Confl.

p. ead. l. 22. *Item*] VII. Aph. 16. Confl.
p. ead. l. ult. *Silent etiam in adiectionibus ex eo*

morbo vomicae fistulaeque] Ex II. Praedict. lego
silent etiam in adiectionibus et morbus (nempe tabes)

ex vomica fistulaeque oritur. Confl.
p. 58. l. 2. *Ex reliqui vero*] Ex II. Praedict.

(XIII. 5.) Confl.

p. ead. l. 3. *Quibus super tabem mensurus sup-*
pressa sunt] Legend. *quibus supervenit tabes, quod*

mensurus suppressa sunt. Confl.

p. ead. l. 3. *Cui vero sana subitus dolor*] Ex VI.
Aph. 57. Cui sequentem advenit. Confl.

p. ead. l. 6. *Magis si eum alius cita non ante-*
cesserit. Si palpebrae] Ex VI. Aphor. 52. quem

cum praecedente conjunct, legendum, *magis si*
cui alius cita non antecesserit, palpebrae. Confl.

p. ead. l. 8. *At aqua inter cutem*] Ex Prae-
not. (VIII. 2.) Confl.

p. ead. l. 9. *Nique si contraria*] II. Praedict.
Confl.

p. ead. l. 10. *Aequo in ea quoque tussis*] VI.
Aph. 25. Confl.

p. ead. l. 11. *Item si sanguis*] Praedict. (XI. 30.)
Confl.

p. ead. l. 12. *Tumores*] viscerum. Confl.

p. ead. l. 13. *Hi quidem*] *Hydropici*. Confl.

p. ead. l. 14. *Si attenditur*] *si attendunt*. Confl.

p. ead. l. 16. *Nam five aqua*] II. Aph. 27.
Confl.

p. ead. l. 19. *Articulū vero qui sic dolent*] II.
Praedict.

p. ead. l. 23. *Morbis quoque comitalis*] V.
Aph. 7. Confl.

p. ead. l. 24. *Mulique aegritudo*] II. Praedict.
Confl.

p. 59. l. 2. *Nervorum facta reclusio*] Ibid.
ἀνεκτόν Hippocrat. Confl.

p. ead. l. 3. *Dejectionibus quoque si febris ac-*
cessit] Ex II. Praedict. (30. 3. 4.) ubi *δυσκοπία*,

quam terminis vertere consuevit. Confl.

p. ead. l. 10. *Quin etiam tormina*] IV. Aph.
24. Confl.

p. ead. l. 10. *Aut si sub his*] IV. Aph. 23.
Confl.

p. ead. l. 11. *Profluxis, aut intestinorum levitas.*
Periculofior est, si frequens dejectio est. Si venter

omnibus horis et cum somno] Ex II. Praedict.
(31. 2. 3. 4.) leg. *profluxis. At intestinorum*

levitas periculofior est, si frequens dejectio est, si ven-
ter omnibus horis et cum somno, et — Alm.

p. 50. l. 11. *Nigra alvus*] l. e. nigra prolivies, quemadmodum juris Consulti vocant parvum ventrem. Virgilio prolivies est egestio ventris. Aen. III. 217. *Scal.*

p. ead. l. 15. *Quod erit,*] Ex IV. Aph. ult. *Conft.*

p. ead. l. 17. *Quasi maculis*] Hippocrates *ἰσχυδὸς* habet II. Prædict. Vide Celsum Lib. V. c. 5. *Conft.*

p. ead. l. 18. *Fermentatus*] *emolitur.* *Conft.*

p. ead. l. 18. *Pinguis*] *Legit λεπρῶν, ubi nunc apud Hippocr. *ἰσχυρῶν.* Conft.*

p. ead. l. 18. *Venter est quasi fermentatus*] Enclitica. *Fermentatum* dicit, quod digito attactum cedit, & paulatim redit. *Scal.*

p. ead. l. 21. *Si vero in tensiore intestina*] VII. Aph. 10. & in Coacis. *Conft.*

p. ead. l. 23. *At in morbo arguto*] Ex VI. Aph. 42. & IV. 64. *Conft.*

p. ead. l. 23. *Quis lenis male habet*] Ex VI. Aph. 43. ubi tales *εὐλαβέστες* vocantur. *Conft.*

p. ead. l. 23. *Quis lenis male habet*] *Lenis* pro leni antiquo loquendi modo: quo plebei pro plebe, & similia efferebant. *Scal.*

p. ead. l. 24. *Inversa sunt*] *Lege conversa sunt.* *Conft.*

p. ead. l. ult. *Morbus intestini tenuioris*] Ex Aph. 33. leg. *Morbus intestini tenuioris ex urinae difficultate, nisi.* *Conft.*

p. ead. l. ult. *Inter*] *intra.* *Conft.*

p. 60. l. 1. *Mulier ex partu,*] Ex Praenot. Sed Hippocrates in genere de omnibus pronuntiat, quae Celsus restringit. Ex Praenot. utriusque. *Conft.*

p. ead. l. 2. *Partibus, quibus viscera continentur*] De pectoris regione & partibus septum transversum, Hippocrat. *Conft.*

p. ead. l. 4. *Si sine causa longus dolor*] II. Prædict. *Conft.*

p. ead. l. 7. *Sic, fust extrussitetur,*] *Leg. aut fust extrussitetur.* *Conft.*

p. ead. l. 7. *Extrussitetur.*] *Vox elegans. Casaub. Vide Plin. H. N. lib. XXIII. cap. 3. & lib. 35. cap. 15. *Alm.**

p. ead. l. 8. *Multa prurigo*] *multo porrigo.* *Conft.*

p. ead. l. 9. *Aequè magnum malum est,*] II. Prædict. *Conft.*

p. ead. l. 12. *Cum in istidem abcessibus*] *Istidem* quibus & in longo dolore capitis. *Conft.*

p. ead. l. 14. *Feremens*] *admodum vehemens,* Hippocrat. *Conft.*

p. ead. l. 17. *Minimeque annuus,*] *minimumque annuus.* *Conft.*

p. ead. l. 18. *Aut vere, aut autumnio*] *aut vere aut autumno.* *Conft.*

p. ead. l. 18. *Conversa*] *Inversa* primo legebatur, Casaubonus emendat *in versa.* *Alm.*

p. ead. l. 20. *Negue bilis*] *neque bilis atrae,* Hippocrat. *Conft.*

p. ead. l. 20. *Levatur*] *Pro levatur in MS. levata est, nempe actus.* *Conft.*

p. ead. l. 21. *Moverur,*] *moveri patet.* *Conft.*

p. ead. l. 23. *Omnique resolutione nervorum*] Ex II. Præd. & VI. Aph. 55. *Conft.*

p. penult. *Ique morbus medicis vix sanatur*] Ita Hippocrat. Section. II. Aph. 42. In quem latius inquit Reies Campi Elysi succundat. *Quæstion.* LXXIX. Vide doctissimum librum *Insiti Cornuani de Morbo Attonio.* *Alm.*

p. penult. l. 4. *Ique morbus*] II. Aph. 42. de Apoplexia. *Conft.*

p. ead. l. ult. *Patet,*] In MS. *parat.* *Conft.*

p. 61. l. 1. *Mulieri gravidæ*] VI. Aph. 3. *Conft.*

p. ead. l. 1. *Emacuerunt,*] In antiq. *emacuerunt.* Hippocrat. *ἐν ἰσχυρῶν γυναικῶν, l. gracilescent.* *Conft.*

p. ead. l. 2. *Quæ neque peperit*] V. Aph. 37. *Conft.*

p. ead. l. 3. *Maximeque, quæ coepit hyeme*] II. Aph. 25. *ἄλλῃ τῇ χειμῶνα ἐνδύεται, Hippocrat.* Celsus ergo dicere debuit maximeque quæ hyemem attingit. *Conft.*

p. ead. l. 4. *Si sanguis profuxit,*] VII. Aph. 9. *Conft.*

p. ead. l. 5. *Cum distentione nervorum,*] Recte. Legendum enim apud Hippocrat. *ἢ* (non *ἔ* vel *ἢ*) *εὐλαβέστες.* Vide Comment. Gal. *Conft.*

p. ead. l. 6. *Itemque si medicamentis*] V. Aph. 4. & VII. 25. *Conft.*

p. ead. l. 7. *Aut si in magno dolore*] VII. Aph. 26. *Conft.*

p. ead. l. 7. *Extremas partes*] Partium circa ventrem extrema. Hippocrat. II. Aph. 43. *Conft.*

p. ead. l. 7. *Neque is ad vitam redit,*] Ex IV. Aph. 21. *Conft.*

p. ead. l. 8. *Alvus nigra,*] Pro defectionibus alvi nigra. *Conft.*

p. ead. l. 9. *Repentina,*] *ἄνδ' ἀβέβαιον* Hippocrat. sponte. *Conft.*

p. ead. l. 9. *Sive cum febre,*] Vide Hippocrat. de natura hum. *Conft.*

p. 61. l. 12. *De quibus*] Immo & balneo, & medicamentis diaphoreticis sive discutientibus. *Causa*.

p. ead. l. 24. *Novum est*] Germanos vero id frequenter facillime conqueritur Wierius observationum lib. 2. pag. 949. *Ann.*

p. ead. l. 28. *Perijuraverunt sibi*] II. Aph. 31. Sed antiquorum sanguinis detrahitio maxima erat: nostris parva, ideoque minus periculosa. *Causa*.

p. ead. l. ult. *Potior*] *Potius* in Exempla. *Causa*.

p. 62. l. 5. *Si quas supererant*] Scribitur si quia supererant. *Conf.*

p. ead. l. 9. *Ad portum*] *Ad portum*. *Conf.*

p. ead. l. 13. *Suavesce*] Virgilius Georg. III. 127. *Dulcique quos suavesce labori, l. e. possit reficere*. *Scal.*

p. ead. l. 13. *In una muliere*] Gravida. *Causa*.

p. ead. l. 16. *Illu*] *Tenuis*. *Causa*.

p. ead. l. 19. *Enim*] *autem*. *Conf.*

p. ead. l. 21. *Aliud*] Venesectione sanguinisque detractione. *Causa*.

p. ead. l. 22. *At si vel copia*] Viscerum, thoracis, pulmonisque partium. Hocque praecipue fit in morbis calidis: interdumque in frigidis reversionis causa. *Causa*.

p. ead. l. 25. *Nervorumque resolutio*] *ἀναρροή* & *ῥιζμή*. Convenit, ubi sanguis in culpa. *Causa*.

p. penult. l. 5. *Item malus corporis habitus*] *κακὴ μορφή* infra lib. III. Nam *κακὴ μορφή* potius medicamentis (nisi interdum propter nimiam humoris illius copiam), *καθάρσις* sanguinis missione curatur. *Causa*.

p. 63. l. 8. *Plu nervi resoluti sunt*] In apoplexia sive paralyti universali. *Causa*.

p. ead. l. 9. *Obmutuit*] Vi concussio cerebro accidit VII. Aph. 58. vel percussio VII. Aph. 14. vel repleto VI. Aph. 51. *Causa*.

p. ead. l. 14. *Ex aliquo subito casu*] Externo, ut idia: aut interno, ut vaso intus crosso, abrupto, & quoquo modo aperto. *Causa*.

p. ead. l. 16. *Cassus*] Id est, capitis dolore, Alph. V. 68. oculorum, Aph. VI. 31. VII. 46. dysuria, Aph. V. 63. stranguria, Aph. VII. 48.

p. ead. l. 21. *Et exhausta est*] Alias vel exhausta est. *Conf.*

p. ead. l. 22. *Et corpus corruptis*] vel corruptis. *Conf.*

p. ead. l. 23. *In ipso tempore*] *παρὰ τὸν χρόνον*. *Causa*.

p. ead. l. 24. *Decrevisit, sed crescere desistit, neque speratur remissio*] *Decrevisit*: & cum crescere desistit, neque speratur incrementum. *Conf.*

p. ead. l. penult. *Quod si in cura*] VI. Aph. 27. & II. 51. *Causa*.

p. 64. l. 5. *Quam longissime sanguinem*] Idcirco in lentis diuturnisque fluxionibus, ut in podagra secetur *κατὰ ἴκον* vel *κατὰ σπινθύν* cubiti vena & praecautiois gratia, ubi metus apoplexiae, comitialis morbi, aut vertiginis, imo in ipso affectu inciditur vena poplitea vel malleoli. *Causa*.

p. ead. l. 6. *In id ipsum*] Membrum affectum. *Causa*.

p. ead. l. 8. *Ex ulterioribus autem*] Post diem quartum. Quia occasio praeterea, in praecipiti morbo & malo, ut in apoplexia ceterisque peracutis, vel acutis, I. Aph. 24. *Causa*.

p. ead. l. 14. *Volumus, inde volumus deinde*. *Conf.*

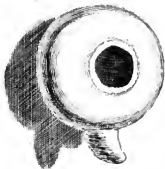
p. ead. l. 15. *Usum habenti, tum usum habentem*. *Conf.*

p. ead. l. 17. *Et quae eoque*. *Conf.*

p. ead. l. 17. *Pulsarius*] *Pulsarius* vas. *Conf.*

p. 65. l. 14. *Cucurbitularum, vero duo genera sunt: araneum & corneum*] Quam frequens cucurbitarum, ut eas vocare amat Caellius Aurelianus, apud veteres fuerit usus, norum II, qui in antiquis scriptoribus saepius sese recreant: testis est Plutarchus in convivio, qui dicit propter usum non parum laudis id remedium genus invenisse. His vero in quovis corporis loco agglutinabant, & accommodabant, ut loquitur Celsus, vel cum, vel sine ferro, seu scarificatione; quas lever vocat Caellius Aurelianus Acut. Morb. I. Cap. 11. Idque mediante aqua calida, ut refert Albucasis, vel igne, quis idcirco *araneus* & *ficatus* nominavit.

Idem Caellius Aurelianus Acut. Morb. I. cap. 11. Materiam, qua consistit, duplicem vocat Celsus. De corneo autem cucurbitularum genere vide sis Thom. Bartholinum de unicornu c. XXXII. & pag. 322. & pag. & seqq. formam vero describit Celsus. Smetius Antiquitatum Neomagens. pag. 80. hisce verbis: *Cucurbitulae sunt araneae aut fistinae sepeem, forma ovales rotundiores, fundo plano, tumido ventre, & in superiori urbis accitis centro habent rotundum & patens, quod pollicem crassiusculum admittit. Ligula parva angusta foramine lisdem promulbro est. Culus e cinnelarchio, ut eo melius forma cucurbitularum appareat, effigiem hic apponi curavimus. Ann.*

p. ead. l. 18. *Carnes*] *Carnes cucurbitulas vocatur in iarpis* apud Heronem Mechanicum, cuius multa fragmenta penes me sunt. Cacterum primus id ego deprehendi. *Scal.*

p. ead. l. 20. *Caliculus quoque aut pultarius]* *Aut auferendum.* Caliculus quoque pultarius dicitur, quod in eo comedi pule solet. Vide Varonem. *Scal.*

p. ead. l. 20. *Pultarius]* Loco cucurbitulas. *Celsus.*

p. penult l. 3. *Nisi cum profusionem sanguinis eo moris,*] Vide pag. 79. *Confl.*

p. ead. 66. 1. *Quomvis & in iis jam spatium ali-* quod accessit,] *quomvis & in iis jam spatium ali-* quod intercesserit. *Confl.*

p. ead. l. 6. *Vbi sanguinem]* Scribitur ubicun- que. *Confl.*

p. ead. l. 7. *Aut si in parte]* & si in nobili parte. *Confl.*

p. ead. l. 13. *Filicula,*] Polypodium. *Confl.*

p. ead. l. 14. *Aut lactuca marinas lac,*] Vide cap. 8. lib. V. *Confl.*

p. 67. l. 1. *Nisi ubi is morbus sine febre est.]* Hippocras. libello de Medicum. Furg. *Confl.*

p. ead. l. 8. *Temperatum]* vituperatum. Vide Plinium lib. XXVI. cap. 3. *Confl.*

p. ead. l. 10. *Medicina tenetur,*] *Allos eadem* & *semel sumpta, vel bis, omittitur.* *Confl.*

p. ead. l. 10. *Semel sumptum]* *semel ad sum-* mum. *Confl.*

p. ead. l. 22. *Ne ante diem tertium auatur,*] Si materia cruda. Si turgit, vel primo die va- suanda est. *Confl.*

p. ead. l. 23. *Diutius in aduersa]* *diutius ad-* versis. *Confl.*

p. 67. l. ult. *Quis quod tum infusum est, alio-* *continetur,*] Sic sane in Mill. Alii, qui haec om- nia dicta de infusione per clysterem malunt in- terpretari, legendum contendunt: *Quis eo, quod* *tum infusum est, quod alio continetur, regitum in* *caput &c.* *Confl.*

p. 68. l. 3. *Eodem die, ante aliquot horas]* Hoc fit, ut mentibus partefatis sequior effecta mat- ria, facilius decurrat evocata clystera. Alii hoc cavent jecori & hypochondriis, ne potione jam aestuante inflammantur. *Confl.*

p. 68. l. 7. *Ex Verbenis]* Tallos herbarum intelligit Celsus per verbenas: ut videbis postea varilis locis. *Scal.*

Restitui locum hunc, quem, nescio cur, Lin- denius mutavit. Nam si modo ante pura aqua ponas ex, apissima ea lectio est. *Kr.*

p. ead. l. 7. *Morgagnus* Almeloveentum, quod in nota verbenas ponit pro quavis herba, repre- hendit l. c. & Celsi pag. 109. l. 30. luculentum locum excitat. Sed ego operarum errorem in nota Almeloveentii subesse crediderim, & ab eo scriptum sic esse pro quavis herba repraesentat. Alias locus Plinii frustra adductus esset. *Kr.*

p. ead. l. 12. *Cum infusum est,*] Haec potius de clystere, quam de potione dici videantur. *Confl.*

p. ead. l. 15. *Mollis.] talis.* *Confl.*

p. ead. l. 24. *Inter horrores,]* *Origures.* *Confl.*

p. 69. l. 1. *Id neque hyems neque aestas]* Hip-

pocr. IV. Aphor. 4, 5, 6. rursusque VI. Aph. 47. *Confl.*

p. ead. l. 2. *Quisquis daturus eris.*] Ex IV. Aphor. 13. Vide & II. Aph. 9. *Confl.*

p. ead. l. 3. *Humidus*] *humidus*. *Confl.*

p. ead. l. 3. *Aliud scire oportet.*] Ex II. Aph. 36. Item IV. Aph. 16. *Confl.*

p. ead. l. 6. *Ejus passus, quod*] ut. *Confl.*

p. ead. l. 7. *Tram totum faceres mentionem, huius & equi & gestationis.*] Plinius lib. XXVI. cap. 3. plura enumerat, & ex eo legendum: *huius & vini & gestationis*. *Confl.*

p. ead. l. 15. *Si vehementer sit,*] Hippocr. VI. Epidem. *Am.*

p. ead. l. 21. *Quae denit.*] Dedit quidem contrarium contrario: non vero harum quaelibet species dedit tollitque de corpore aliquid. Nihil enim detrahit, quae astringit aut impiet. *Confl.*

p. 70. l. 1. *Digestione quadam*] Consumptione materiae, quae transpirat per cutim frictione relaxatam. Hoc ipse censet. Verum in causa est partis alimentum frictione evocatum, indeque assimilatum. *Confl.*

p. 70. l. 4. *Resentibus*] Alium adscripserat editioni Parisinae *ergentibus*. *Alm.*

p. ead. l. 7. *Es jam a primo*] In MS. *etiam*. Intellige de totius morbi inclinatione. *Confl.*

p. ead. l. 18. *Facabit, minus*] *vocabit, sit minus*. *Confl.*

p. ead. l. 19. *Eodem autem modo in totis corporibus esse debes, ut cum infirmus aliquis implendus modo est in partibus, aut quia lesa ejus membri imbecillitas id requirit, aut quia alterius.*] Eodem autem modo in totis corporibus esse debes, ut cum infirmus aliquis implendus est: modo in partibus, aut quia ipsius membri imbecillitas id requirit, aut quia alterius necessitas. Sic legendum ex manuscripto. *Confl.*

p. ead. l. ult. *Facendum.*] *fricandum*. *Confl.*

p. 71. l. 22. *Es ex toto*] *At ex toto*. *Confl.*

p. ead. l. penult. *Plura sunt, quae adhibenda, quae sunt & pro*] *Plura sunt, quae sunt adhibenda, & pro*. *Confl.*

p. 72. l. 1. *Humili*] Homini humilis tenuisque fortunae. *Confl.*

p. ead. l. 5. *Fusculus subjiciendus*] Vetus Codex. *fulmenum subjiciendum*. *Scal.*

p. ead. l. 5. *Levis fulcimentum*] Celsus accipit non pro fuirco lecti, sed pro quovis fulcimento, quod pedi lecti, sive clinopodio subjicitur. Scaliger ad Manil. lib. 1. pag. 195.

p. ead. l. 7. *Valentiora vero his, qui gravium morborum initio sic fessura, ut adiret febre vacua*] Nihil absudit si quis legat, *valentiora vero his, qui*

jam pluribus diebus febre liberati sunt, aut his, qui gravium morborum, &c. *Caelius.*

p. ead. l. 16. *Alterum ubi nihil assumit aeger.*] Alterum convenit in morbis acutis, initiique ne- gritudinis: alterum morbis longis. Nisi sint ab ipsa inedia, laboribus atque vigiliis: nisi corpus bitiosum fuerit aut vehementer extenuatum. *Confl.*

p. ead. l. ult. *Intemperantes homines apud nos sibi cibi tempora, modum curantibus dant*] Inde im- perantes aegri in L. 26. *Medicus liberius. ff. de operis libertor.* dicuntur, de quibus vide Senecam & Galenum initio Methodi medendi. *Scal.*

p. 73. l. 2. *Liberaliter agere*] Persius Satyr. III. *Cajaub.*

p. 73. l. 9. *Sudatio, ubi*] *sudationum, ubi*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Arenae calidae*] De remedio cal- ceantium arenarum & arundinum Augustus apud Suetonium c. LXXX. & Gellius xix. viii. *Cajaub.*

p. 73. l. 10. *Basus in Myrtis*] Vide Horat. Epist. (15) lib. 1. ad Valium de Myrtetis. Nunc *Triest* vocantur. *Confl.*

p. 75. l. 15. *Vel initio morbi, vel etiam gravi- bus*] vel inter initia morbi, vel & jam cum non amplius gravibus. *Confl.*

p. ead. l. 18. *Firmioris*] *inferioris* in veteri. Alii *firmior*. *Confl.*

p. ead. l. 22. *Asclepiades avulsiat.*] Vide Plin- nium lib. xxvi. cap. 3. *Confl.*

p. ead. l. penult. *Debet: & ante*] *debet, & si ante*. *Confl.*

p. 74. l. 11. *Certe lenita est,*] *certe cum lenita est*. *Confl.*

p. ead. l. 19. *In solis descendendum est.*] Legi- tur *citius, in solium descendendum est*. *Confl.*

p. 74. l. ult. *Ante vero, an posteaquam in aquam calidam se demittat,*] *ante vero, quam in aquam calidam se demittat, an postea*. *Confl.*

p. 75. l. 2. *Levis*] *lenior*. *Confl.*

p. ead. l. 10. *Extrinsi timent.*] Recte, non ut alii, extrin- si laetent. Fiant fomenta adhibitis testis & tionibus. Vide cap. 12. lib. III. *Confl.*

p. ead. l. 11. *Pivicali*] *Vetriculi* vocantur *arcei* sive *quarai* *vetriculi*. *Confl.*

p. ead. l. 11. *Ad similitudinem*] Legend. *a si- militudine*.

p. ead. l. 22. *Lenticular*] *lenticulae*, *quae* *la* *vetriculi*. *Confl.*

p. ead. l. 14. *Intraque ignem*] *intraque*. In antiquo Codice scribitur, *laxataque igne*. *Confl.*

p. ead. l. 17. *Inter quae descendit*] *inter quae descendit*. Alii *ascendit* *fumit*. *Confl.*

p. 76. l. 5. *Quae assidue necessariae erunt*] Scri- bitur, *quae assidue necessariae erunt*. *Confl.*

p. 76.

p. 76. l. 6. *Eß*] *fit*. Const.
 p. ead. l. 8. *Sunt*] *fiunt*. Const.
 p. ead. l. 12. *Ex quibus autem est*] *Scribitur*
actus. Const.
 p. ead. l. 16. *Aves omnes a minimis*] Hoc ni-
 mls late & indistincte. Const.
 p. ead. l. 20. *Ocellar, itemque conchyliis*] Qui
 hic Celsum reprehendunt immerito, non ejus
 verba ponderant. Const.
 p. ead. l. penult. *In carne*] *Scribitur in par-*
Nihil muto. Const.
 p. 77. l. 1. *Stige*] Adscriptum in margine
 Codic. Mediolan. Juligo. Alm.
 p. ead. l. 2. *Ex polline*] *exempta polline*. Al. ex
similia, deinde cum pol. Const.
 p. ead. l. 2. *Infirmisimus, cibarius panis*] Ioan.
 Cajus Tillemontius in conjecturis ad Petronii
 fragment. Tragarian. pag. 92. tollit distinctionem,
 & legendum putat, *infirmisimus cibarius*
panis. Alm.
 p. ead. l. 8. *Surculorum valentiores*] *'Aupitpon*
intelligit. Casaub.
 p. ead. l. 10. *Frigida*] *fractida*. Alibi friabilis.
 Const.
 p. ead. l. 10. *Itemque ex his avibus*] Haec om-
 nia pronunciata de avibus & feris nimis generali-
 ter & confuse scripta, censura nulla non egent.
 Const.
 p. ead. l. ult. *Salsamenta*] *Salsamenta* sunt pi-
 sces sale durati, Graece τὰ ῥαπίστα. Scal.
 p. 78. l. 1. *Scurus*] *Alia spurus*. Const.
 p. ead. l. 5. *Labani*] *labeni*. Const.
 p. ead. l. 6. *Cohortali*] *Cortalis* & *cohortalis*,
 recte & idem, ut *vehemens* & *veneni*. *Cohortales*
 autem aves sunt, quas Gallice dicimus *la pouillie*:
raucac cortis aves, l. e. *la pouillie*; non asferes,
 qui licet in corte nutriantur, tamen cortales aves
 dici non possunt. Scal.
 p. ead. l. 10. *Suas*] *sue*. Const.
 p. ead. l. 13. *Infermis*] *Legitur infirmisimis*.
 Const.
 p. ead. l. 19. *Levis* &] Puto ponendum
 punctum ante et, ut haec dicantur plus etiam ha-
 bere. Casaub.
 p. ead. l. 22. *Friza*] *ekiza*. Const.
 p. ead. l. 24. *Elata quaedam genero frumentis*] *Eadem*
 occurrit infra 903, 16. 131. 2. & alioi
 passim. an hic cibus commune quid habet eum
 eo, quem vocamus Galli, *orge monde*? namque
 non est oryza solum, sed ex quovis alio etiam
 frumenti genere paratur. Casaub.
 p. ead. l. 26. *Aqua madens panis*] Galli. *potage*.
 Casaub. Hunc unum eundemque esse, quem Ga-
 lenus (lib. 1. c. 5. de Alimentor. Facul.) locum,

Plinius vero (xxii. c. 25.) panem aquaticum
 vocat, arbitratu Mercurialis *Varior. Lection. lib.*
VI. cap. 17. qui videndus est. Alm.
 p. ead. l. ult. *Actum*] *acidum*. Const.
 p. 79. l. ult. *Lene*] *Legitur pingue*. Const.
 p. ead. l. 7. *Quo magis incolum*] *excedum*.
 Const.
 p. ead. l. 8. *Aqua levisima pluvialis*] Vide
 sis Brodæi Miscell. l. IV. c. 38. Alm.
 p. ead. l. 13. *Fere vero sequitur*] Prima opti-
 ma, ultima pessima, aliqua *mediis*. Casaub.
 p. ead. l. 16. *Omnibus*] *omnium*. Const.
 p. ead. l. 22. *Εἰχλα* vel *καυχλα*] *εἰχλα*
 & *καυχλα*. Const.
 p. 80. l. 9. *Verna, levisca*] *verna levisca*.
 Alia herba. Const.
 p. ead. l. 13. *Trunculique*] Suspicio verbum
Trunculi corruptum esse hoc loco, & legendum
 esse *ventriculi*. Idque Plinii auctoritate, apud quem
 legitur de ratione victus. *Inter ea, quae crudus*
humores generant hoc modo: *Cretorum animalium*
partes, ventres, intestina, viuae, &c. & apud
 eundem non multo post, *inibi, inter ea quae*
truncum multum, & *omnium, inquit, volucrum ven-*
eres. Non tamen me fugit esse doctissimum vi-
 rum, qui priorem lectionem non improbet. Vin-
 de idem *trunculus* opinatur esse edulii genus fru-
 stulationi concisis cornibus constans. *Caspar*.
 p. ead. l. 13. *Trunculique*] *Trunculi* sunt ex-
 tremitates animalium; *ἀνερπάλια* Graeci vocant.
 Scal.
 p. ead. l. 13. *Trunculique*] De voce *trunculi*
 nota R. C. in voce *εμπυκνιστος*. Casaub.
 p. ead. l. 13. *Viuae*] *viuae* erant duum ge-
 nerum, *percaris* & *virginis*, vel *virginalis*. Vtrum-
 que enim Plinius vocat. *Martialis*:

*Te cepit fortasse magis de virgine porca,
 Me materna magis de sue viuae capiti.*

Virginalem porro, quam Graeci *κατὰ ἰσχυρίαν*
 nominant, Celsus *ejusdem* vocat. Scal.

p. ead. l. 18. *Cucumis*] Supra tamen *cucumis*
 in censu τὰ ἐχέλαρα. Const.

p. ead. l. 22. *Pisces quoque saxatiles*] Hoc fal-
 sum est. Const.

p. 81. l. 4. *In parvis*] Id est, *parvis pedibus*:
 a Catone *pedicini* in lib. de Re Rustica appellat.
 Const.

p. ead. l. 3. *Trunculique*] Manus ignota mar-
 gini codicis mel editiohis 1528. apposuit: Forte
interunculique. Omne enim intermedium nucleum
 vocabant veteres. Vide Seren. Sammon. p. 105.
 Alm.

Dd dd 3

P. 2.

p. ead. l. 8. *Cucumis beta*] Cucumis & lactuca & beta potius inter lenia. *Confl.*

p. 81. l. 9. *Ocyzum*] *thymum*. *Scal.*

p. ead. l. 10. *Ova feribilia*] Hoc nego. *Confl.*

p. ead. l. 11. *Amylum, pisana*] Hoc non usqueque verum. *Confl.*

p. ead. l. 22. *Ostoneum*] *Ostoneum* corruptum est meo iudicio barbaro more officinarum, ut *cotoneum* malum pro Cydonie dicitur. (Vt *liquiritia* pro *glycyrrhiza* corruptum fuisse apud Vitruvium seneio.] Nam certe *cotoneum* vox latina non est; & si latina, a barbaris mutuata. Nam Syri, Arabes, Hebraei & Turcae etiam *keton* dicunt. *Scal.*

p. ead. l. penult. *Vrae ex alia*] *Vrae* eliores Martialis dicuntur. *Scal.*

p. ead. l. ult. *Dura muris*] l. e. *acerrima*, quemadmodum durum acetum est acerrimum apud Catonem. *Pinum durum* est *austerum*, quod nam corrumpit. *Scal.*

p. 82. l. ult. *Pinum*, cui nihil adhuc otetis accessit] l. e. *horum* vel *horatium* *vinum*. *Scal.*

p. 83. l. 1. *Excepto sferre*] Hadrianus Iunius sifer duplex facit. *Cajaub.*

p. ead. l. 14. *Lactaria*] Leg. *lactaria*, & in sequenti proxima pagina. In historiis saepe *lactarius* invenitis & dulcarius. *Cajaub.*

p. ead. l. 19. *Aurati pisces*: neque solum aurata pura,] *duri pisces*: neque solum aurata pura. *Al. tuta, aia.* *Confl.*

p. 84. l. 12. *Aqua tenera, omnia tepida*] *aqua, tenera omnia*. Vel tenera opponitur duras, ut infra. *Confl.*

p. ead. l. 14. *Si ustus est,] si tostus est.* *Confl.*

p. ead. l. 17. *Lenticula*] *πεντακάρη* Heracilidi. *Confl.*

p. ead. l. 17. *Vel ex plantagine] vel plantago.* *Confl.*

p. 85. l. 2. *Graves omnes aures*,] *graves omnesque aures.* *Confl.*

p. ead. l. 11. *Perfrigida, dura*] *Al. perfrigida, dura.* *Confl.*

p. ead. l. 15. *Oderis sunt, ut apium, ruta*,] *Lego, oderis sunt: & apium ruta.* Haec virgo, non boni oderis, ut crucca. *Confl.*

p. 86. l. penult. *Sifer*] *cicrr.* *Confl.*

p. ead. l. 1. *Somno vero apium*] Sequente capite multa traduntur breviter, consule, vane atque mendose. *Confl.*

p. ead. l. 11. *Fici*] *vici.* *Confl.*

p. ead. l. 14. *Cui quo*] V. M. P. male, scripsum in fine qui pro cui. *Alm.*

p. ead. l. penult. *Herba sanguinalis*,] *Proserpi-*

nata Apuleio, *ἡλιοβόλα* Aetio, vulgoque *emimodia*. *Confl.*

p. 87. l. 2. *Sifer*,] *cicer.* *Confl.*

p. ead. l. penult. *Ex fete] ex fete.* *Confl.*

p. ead. l. ult. *Sal*,] *sal nigrum.* *Confl.*

p. ead. l. ult. *Gil*] *Μελάνθω*. sic. & 133. 24. *Cajaub.* Ita etiam explicat Marcellus de Medicam. c. xxii. pag. 341. *Alm.*

p. ead. l. ult. *Fereque vehementer & reprimunt, & refrigerant. Durant quae calefaciunt, & digerunt, & emolliunt.*] *Fereque, quae vehementer refrigerant, & reprimunt, durant. Quae calefaciunt, digerunt, emolliunt.* *Confl.*

p. 89. l. 1. *Prævisi] prævisi.* *Confl.*

p. ead. l. 6. *Breves utique sunt,*] *breves acutique sunt.* *Confl.*

p. 90. l. 7. *Vindicaverint,*] *vindicaverint.* *Al. indicaverint.* *Confl.*

p. ead. l. 7. *Quasi solo vindicaverint*] Metaphora est ab occupatis agris. Sunt autem il, qui cum sint pro derelicto, ejus sunt, a quo primum occupantur. Vide Sicul. Flacc. & Festum in voce Occupat. *Scal.*

p. ead. l. 16. *Accessiones & dolores graves urgent,*] *accessionum dolores gravi urgentur*, sic Vetus. *Confl.*

p. ead. l. 22. *Decrescentibus] crescentibus.* *Confl.*

p. ead. l. ult. *Focidiores] foetidiores.* *Confl.*

p. 91. l. 2. *En vero quam] ea vero quae.* *Confl.*

p. ead. l. 2. *Præter haec in acutis*] Hippocr. lib. 1. Aph. & lib. de Vict. Rat. *Confl.*

p. ead. l. 4. *In longis* 1. Aph. 16. *Confl.*

p. ead. l. 5. *Ac si] de si.* *Confl.*

p. ead. l. 6. *Moliri, quam] maliri, per quam.* *Confl.*

p. ead. l. 18. *Causa metus]* l. e. *metus ipse ut causa donorum dona ista.* Quae *terrenia* vocant, Graeci *χρησά* dicunt. Latini, ne moriari mori: & Iuvenalis:

Et propter vitam videndi pendere causas, l. e. vitam ipsam. *Scal.*

p. 92. l. 2. *Aus non decipiat,*] *aus non decipiet* *sua.* *Confl.*

p. ead. l. 3. *Qua saepius]* *quod saepius.* *Confl.*

p. ead. l. 26. *Hemiparesen]* *ἡμιπρεσις* *παρασις*, quem *ἡμιπρεσις* vocat Hippocrates, est febris continua ex quotidiana & tertiana: quantum una continua sit, altera intermittens. Cum horrore invadit. Male autem Celsus cum Agathino, quem Galenus refutat, in eodem genere cum tertiana posuit. Vide cap. 8. h. l. *Confl.*

p. 93. l. 24. *Liberalia] libera.* *Confl.*

p. ead. l. 26. *Asclepiades]* Vide id explicatum a Galeno cap. 13. lib. IV. methodi. *Confl.*

- p. 93. l. 30. *Prima semper habita salute*] *primum semper habita saluati ratione.* Conf.
- p. 94. l. 1. *Cruditatem*] l. Aph. 22. *Conf.*
- p. ead. l. 4. *Febre vero ista praecipue se ad eius remedium uti*] Legitur, in febre se eo remedia uti. Conf.
- p. ead. l. 5. *Conuellendas enim vires*] Lege Hippocratem Aph. 30. Sect. III. lib. VI. Epid. *Conf.*
- p. ead. l. 8. *Hic enim*] *Et enim.* Conf.
- p. ead. l. 10. *Ego autem*] Notandum hic, ista haec a Celso dici non tanquam *ἰατρίῃ*, sed potius tanquam Medico artis suae bene gnaro ac sententiam super illis, quae in controversiam venire, sentent. Eadem elocutionem etiam infra videmus 143. 24. 176. 3. *Cassub.*
- p. ead. l. 12. *Quoniam est*] *quoniam et ex.* Conf.
- p. ead. l. 24. *Itaque abstinendus*] Lege Galenum III. methodi. *Conf.*
- p. ead. l. penult. *Quarto die cibum*] *quantum diem cibo.* Conf.
- p. 95. l. 11. *Quo magis*] *quod magis.* Conf.
- p. ead. l. 12. *Maturius etiam pueri,*] Hippocri. l. Aph. 14 & 15. *Conf.*
- p. ead. l. 13. *Purum illud*] l. Aph. 9. *Conf.*
- p. ead. l. 17. *Imbecillitatem*] Alias imbecillium. Conf.
- p. ead. l. 17. *Fume perdat.*] *fumi prodit.* Vet. *Conf.*
- p. ead. l. penult. *Deberetur:*] *demeretur.* Conf.
- p. 96. l. 2. *Si artifex est*] Glossima est. Scal.
- p. ead. l. 12. *Hierant dies tertius,*] Carpit Hippocratis experientia comprobata sententiam, ut lib. II Aph. 23. & IV. Aph. 36. Lege Galenum de diebus criticis. *Conf.*
- p. ead. l. 17. *Hippocrates,*] IV. Aph. 36. *Conf.*
- p. ead. l. 18. *Iure ut verum*] Galenus id pernegat, & causam non numeris, sed coelo astrisque assignat. *Conf.*
- p. ead. l. 24. *Qui cum olivum*] II. Aph. 24. *Conf.*
- p. ead. l. 26. *Sumendum*] *sumendo.* Conf.
- p. ead. l. penult. *Est etiam apud Hippocratem,*] I. lib. II. Aph. 24. & IV. 71. *Conf.*
- p. 97. l. 22. *Satius esse*] *satiis est.* Conf.
- p. ead. l. 22. *Secundum pro seculorum,* atque etiam antequam cum priscis editoribus scribendum etiam recte monet Morgagnus *Epist.* VI. p. 158. *Kr.*
- p. ead. l. ult. *Quas maxime*] *quanta maxima.* Conf.
- p. 98. l. 3. *Infidet,*] *accidat,* nempe alimentum & cibum fumere. *Conf.*
- p. ead. l. 6. *Minime*] *minimum.* Conf.
- p. ead. l. 9. *Si semel tantum*] *ἱπέρτα,* diarria. *Conf.*
- p. ead. l. 10. *Inguine*] *Forté ingluvie.* Non enim hic agitur de loco, sed de causa Febbris. *Kr.*
- p. ead. l. 24. *Sed hic*] *sed it.* Conf.
- p. ead. l. 26. *Factum est,* *fi*] *factum est: fin.* Conf.
- p. 99. l. 1. *Fere vero graviorem*] II. Aph. 13. *Conf.*
- p. ead. l. 3. *At si continuatur*] *Vt Synochus.* *Conf.*
- p. ead. l. 12. *Pessimi*] *pessime.* Conf.
- p. ead. l. 14. *Decurro,*] *decurso.* Conf.
- p. ead. l. 16. *Maxime semper*] l. Aph. 11. *Conf.*
- p. ead. l. 16. *Hoc saluo*] *Superfluum est,* & glossima. Scal.
- p. 100. l. 20. *Tertium*] *tertio.* Conf.
- p. ead. l. 29. *Atque si*] *Itaque, si.* Conf.
- p. ead. l. penult. *Vique somni*] *ad usque somni.* Conf.
- p. 101. l. 12. *Aene illud quidem*] *Hoc triaxaris* vocatur. Vide lib. IV. cap. 11. *Conf.*
- p. ead. l. 14. *Cruditus male habet*] Quando in cruditate ingeruntur potiones, vocant id veteres *triaxaris*, ut & alia etiam, quando per intervalla corpus repurgatur & repletur. Scal.
- p. ead. l. 17. *Deliganur,* *aut cum*] *deliganur.* cum. Conf.
- p. ead. l. 18. *Satis autem convenit,*] I. Aph. 16. *Conf.*
- p. ead. l. 22. *Quando melior sit*] Graece *ἰαχίον*, se potior mihi. Cicero, *meliusculi mihi est.* Celsus diceret, *sum meliusculus.* Vide c. xx. p. 159. l. 9. Scal.
- p. ead. l. ult. *Leniores*] *lentiores.* Conf.
- p. 102. l. 3. *Et quiescat,*] *Vt ἀρπαξία* videatur. *Conf.*
- p. ead. l. 3. *Cui facile leturo gravi instat,* *acressu.*] In alio quoque exemplari legitur, *cui facile adhuc leturo.* Cuesar.
- p. ead. l. 4. *Laiuro*] *Nempe inediat.* *Conf.*
- p. ead. l. 4. *Resolvis*] *Improprie.* *Conf.*
- p. ead. l. 7. *Ile*] *illi.* Conf.
- p. ead. l. 11. *Corpori*] *corpo* aut *thoraci.* Conf.
- p. ead. l. 11. *Corpori manum admove*] Veterum medicorum mos erat, tangere primum artus. Lucilius apud Nonium: *Cum venit ad me, arteris mihi tangit & praecordia.* Vide Nonium in voce arteris. Persius Sat. 3. *Tange mihi venar.* Scal.
- p. ead. l. 11. *Quar*] *quam.* Conf.
- p. ead. l. 12. *Seje*] *posse.* Conf.

p. 102. l. 19. *Ita ex imis praecordiis oritur*, potest tamen legi *inimicis*. Caelar.

p. 103. l. 2. *Pericipiat*.] *pericipiat*. Conf.

p. ead. l. 3. *Exspectari*.] *expectare*. Conf.

p. ead. l. 9. *Male habent*.] *male expunge*. Conf.

p. ead. l. 12. *Maxime potuit*.] *maxime tepuit*. Conf.

p. ead. l. 14. *Calus autem*] l. Aph. 16. Conf.

p. ead. l. 19. *Intra ex aqua calida*] *Ex vino*, infra 153. 13. Et est quidem elegans usus hulus voculae, ex, pro eis vel iv, apud Celsum & Plinium. Noster. 344. 19. *emplastrum tetrastichum cum ex aceto subactum*, h. e. cum. mox, terra ex aceto subacta, h. e. in sic & 361. 3. *Ex aceto terunt*. Vid. *Plin. Var. Lect.* xxxii iv. Calaub.

p. ead. l. 20. *Compressa alvus*] *Supercorruentia* xxiij. Proprie *compressa alvus* est, quando diu aliquis *stertit* mansit. Vide Celsum lib. xv. cap. 22. Scal.

p. 104. l. 1. *Et dum febrer*] *ac dum febrer*. Conf.

p. ead. l. 4. *Ponendi*] *apponendi*. Conf.

p. ead. l. 9. *Eduatur*] *Alim edutur*. Conf.

p. ead. l. 11. *Negue inter magnus*] l. Aph. 7. & 8. Conf.

p. ead. l. 15. *An astridium corpus*] *Methodicorum sententia*. Conf.

p. ead. l. 26. *Pecio esse debet magis liberalis*] *Liberalis pro capisus & multus*, vox Cello peculiaris. Calaub.

p. ead. l. ult. *Pinguis*] *sus pinguis*. Conf.

p. ead. l. ult. *Au dulcius &c.*] *In quibusdam libris deest*. Conf.

p. 105. l. 3. *Levi*] *leni*. Conf.

p. ead. l. 14. *Si valens*] *his valens*. Conf.

p. ead. l. 15. *Vinum asperum*.] *vinum austerum*. Conf.

p. 106. l. 3. *Pisifane cremore*] *Cremor est xxiij percolatus*. Vide *Marsiliu Cognatum de Cremore Pisifanae*. Dicitur & secundum quosdam *cremor aliae* & orizae 158. l. 2. *cremor furfurum* p. 274. 21. 384. 33. *fel* 363. 16. Calaub.

p. ead. l. 9. *Abstineatur*.] *abstineat*. *Abstinentus* aegor a cibo; recte: *Abstentus* ab hereditate, *Iuriconsultorum* est phrasis. Scal.

p. ead. l. 12. *Exerret*] *exerces*: p. 133. l. 5. Scal.

p. 107. l. 1. *Adeps casso sit*.] *Adeps* tamen ob oleosam substantiam in nidorem vertitur, & febrem magis accendit. Conf.

p. ead. l. 8. *Post multum saietatem*.] *Aquae epote*. O. J.

p. ead. l. 8. *Post infrastrum calorem*] l. e. ut

calor remittit; ubi *calores fragerunt* sc. Cicero, *Var. ro. Scal.*

p. ead. l. 13. *Defectio*.] *defectio*, animi nempe i. a *madencia*: sic *Codex* vetus. Conf.

p. ead. l. 13. *Si quis autem*] l. Aph. 14. Conf.

p. ead. l. 13. *Omnia*. quae post *suit*, leguntur, a prioribus editionibus abesse supra dixi. Monet autem *Morgagnus* abesse etiam a codice. *Ronsseus* a sciolo *assuta* esse putat, suspitione ipsi nata ex Aph. IV. 54. Nam si ut *Galenus* confirmat, in eo *Hippocrates* vere docet, *frustra*, ait *Ronsseus*, *moneret Celsus*, *hosce* non *gravandas* *vehementer* *siti*, nec *propinandum frigidum*, quod *per se ipsi siticulis non sine*, & *sanctas affectus frigidam non admittant*. Miror, *Ronsseum* in textu posuisse *constitatur*, in commentario supponere *Caelarii* *lectionem* *constituri*, quae *Lindenio* placuit, & a me, nescio quo fato, non sublata est. Kir.

p. 108. l. 1. *Perrigite febris inter horas*] *perrigiturque febris in horas*. Vide cap. 3. h. lib. Init. Conf.

p. ead. l. 10. *In hoc casu medici cura*] *Anceps & periculosa curandi ratio*; recteque *fortasse* subiunxit. Conf.

p. ead. l. 12. *Corpus ejus pertrahendum est*] *Traktionen* sunt *frictiones*, & qui has faciebant, *trahatores* dicebantur. *Martial. III. Ep. 82. Percussis agili corpus arte trahatur*. Polliostores autem proprie dicebantur i, qui condebant corpora, *παλαιοί* Graeci vocant. Lavabant autem, deinde ungebant. Pollingere quasi post lingere dicius itaque *fricare* *mano* *dicius* sine unctioe: *trahere* vero unguendo. Vtrumque tamen *frictio* & *trahatis* dicitur. Scal.

p. ead. l. 23. *Pisifam*] *Petra. Al. Pissifam*. *Potronius Dioscorus* *ἀνίσχυμα* scripsit. *Plin. lib. xx. cap. 8* Conf.

p. 109. l. 14. *Rosam*] i. e. *rosaceum*. Conf. p. ead. l. 15. *Ingerere*, deinde *hibere* *duo pitacia*.] *ingerere* *duo pitacia*. Conf.

p. ead. l. 15. *Et id ingerere*] *Glossema* ineptissimi hominis. Scal.

p. ead. l. 15. *Duo pitacia*] *Hic pitacium* non pro panniculo, sed corio medicamento illito, capiti aut praecordiis applicando positum rectissime observat *Bynaeus* de Calc. *Hebraeor. l. 1. c. 2. ubi de pitacio multa*. *Am.*

p. ead. l. 20. *Nux amara*] l. e. *amygdala*. Per nucem *scississime amygdalam* intelligit, quae *nux Graeca* est. *Falsus* est tamen uno loco, infra. Scal.

p. 110. l. 6. *Pngi rya*] l. *rosaceo*. Conf.

p. 110.

p. 110. l. 7. *Morbi*] Impropr. *Confl.*
 p. ead. l. 17. *Et leni*] *Et levi*. *Confl.*
 p. ead. l. 24. *Parvum cibum*] Graeciffat: *ἰσχυρὸν* *καὶ ὀλίγον*. *Scal.*
 p. ead. l. 27. *Horror*] Nempe corporis, qui Hippocrat. *ἀσθενεία*, *ἀσθενία* vel *ἀσθενία* & *ἀσθενία* Galeno, l. hic rigor. *Confl.*
 p. ead. l. 28. *Idecque rutilissimae sunt*] VI. Aph. 43. *Confl.*
 p. 112. l. 8. *Si res innotaverit*] Abundat *res*. Sic tamen loquebantur Plauti tempore, sed non Celsi. *Scal.*
 p. 111. l. 12. *Deducendus in balneum*] Hoc non semper utile. Galen. in *methodo*. *Confl.*
 p. 111. l. 15. *Id discutitur*] ita discutitur. *Confl.*
 p. ead. l. 19. *Vid. lib. II. cap. 17. Confl.*
 p. ead. l. 24. *Peditus*] *cruribus*. *Confl.*
 p. 112. l. 1. *Exonerato corpori*] *exonerato corpore*. *Confl.*
 p. ead. l. 2. *Gestatio & frictio*] Frictionem jam posuit. Ergo hic *vestatio*. Alii ita velambatio. *Confl.*
 p. 112. l. 7. *Altero quoque die*] Idem est ac si *tertio quoque die* diceret. 124. 21. *cibus tertio quoque die commodissime datur*, ut alter febrem minuat, alter viribus subveniat. *Casaub.*
 p. 112. l. 8. *Experiri balneum*] Cruditatem sublatam, & purgato corpore. *Confl.*
 p. ead. l. 12. *Quidam ex antiquioribus*] VII. Aphor. 42. *Confl.*
 p. ead. l. 3. *Detinere*] *detinere*. *Confl.*
 p. ead. l. 21. *Præ ipso*] ut hoc *ipso*. *Confl.*
 p. 113. l. 3. *Quo cilio*] qua a cibo. *Confl.*
 p. ead. l. 15. *Si sitiet*] si sitis est. *Confl.*
 p. ead. l. 16. *Et aqua*] *abstinere*, & aqua uti. *Confl.*
 p. ead. l. 15. *Septimo*] *octavo*. *Confl.*
 p. ead. l. 17. *In unitione*] *inunctione*. *Confl.*
 p. 114. l. 1. *Ac si proximum est*, quies tot dierum, ut *abstinenda*] ac si proximum est, ut quies tot dierum, & *abstinenda*. *Confl.*
 p. ead. l. 16. *Non oportet*] Oblitera negotiationem. *Confl.*
 p. ead. l. 16. *Dareque operam non oportet*] *dareque operam*, ut in *ipsam* &c. Nam reliqua sunt glossifera. *Scal.*
 p. ead. l. 21. *Si imbecillitas*] *sine imbecillitas*. *Confl.*
 p. ead. l. penult. *Ne qua cruditas in quotidianum id malum vertat*] ne qua cruditas quotidiana in malum vertat. *Hoc sibi vestes in malum*, non, se vertet. *Scal.*

p. ead. l. ult. *Nam quartana*] Hippocr. I. Epi. dem. & VI. *Confl.*
 p. 115. l. 4. *Ambulare, confidere*] *ambulare, hinc confidere*. *Confl.*
 p. ead. l. 7. *Aut si duas*] at, si *duas*. *Confl.*
 p. ead. l. 9. *Moveri aliquid*] *Moveri aliquantulum*. *Confl.*
 p. ead. l. 9. *Cum vero vetus*] Hippocr. de Natura Humana. *Confl.*
 p. ead. l. 18. *Per haec enim*] *Μετὰ τὴν ἐνέργειαν* Medicorum. *Confl.*
 p. ead. l. 19. *Quo detinetur*] Glossifera videtur, & ex margine in textum irrepsit: ineptum enim, *statu detineri*. *Scal.*
 p. ead. l. 23. *Cum vitio*] cum id initio. *Confl.*
 p. ead. l. 27. *Quanta maxime imperari corpori potest, & fricatione*] *Quanta maxime imperari corpori potest, & fricatione*. *Confl.*
 p. 116. l. 3. *De tribus infonae generibus*] Optime Aurelianus haec tria infonae genera describit. *Scal.*
 p. 115. l. ult. *Ratio expedita*] *curatio expedita*. *Confl.*
 p. 116. l. 1. *Hic*] *hic*. *Confl.*
 p. ead. l. 2. *Non possunt*] *Dele non*. *Confl.*
 p. ead. l. 5. *Accessione*] *Παρορροία*. *Confl.*
 p. ead. l. 5. *Loqui alienus*] Expressio haec est ab Hippocrate, qui *ἀλλοπαρεῖς* ait *τοῖς ἀνδράσι*. *Casaub.*
 p. 117. l. 15. *In praecipiti periculo*] Aliquando Celsus dicit tantum in *praecipiti*, ut Virgil. *Omne in praecipiti vitium est*. Hoc etiam bonum. *Scal.*
 p. ead. l. 22. *Cedere*] *radere*. *Confl.*
 p. ead. l. 22. *Ad eum tendere*] *Tentus ad eum* strilim Plautus dixit. Graeci in *τοῦ αἰῶνος*. Ergo, *tendere recte* hic, non *radere*. in *τοῦ αἰῶνος* Ionice pro *αἰῶνος*. Sed omnes Ionice hoc vultur. Descendit autem a *αἰῶνος* pt. med. *αἰῶνος*, unde *αἰῶνος* & Ion. *αἰῶνος*. *Scal.*
 p. ead. l. penult. *Vei ex*] *Vei aliud ex*. *Confl.*
 p. 118. l. 2. *In id efficacius*] *ad id efficacius*. *Confl.*
 p. ead. l. 7. *Interpretur*] *In rebus eorum* hic pro *sovere*, rigore, *ἐκπύρεται*. Sic etiam utitur lib. IV. cap. 2. *Confl.*
 p. ead. l. 15. *Symphonice*] *Symphonice* tibiarum sonus. *Symphonice* autem pueri dicti sunt a discrimine *ἀντιφωνίας*. Nam illi caneant tibia. *Ἀντιφωνία* autem caneant assa voce, id est, sola & nuda voce, nullis instrumentis admixtis. Caeterum *assum* apud veteres Latinos purum,

Ecc

quod.

quodque sine condimento est. Vnde apud eodem usur, ris, sanguis dicebatur, quasi purus: & asitratum eis *gogues*, quod sint ex puro sanguine. *Scal.*

p. 119. l. 1. *Hyscrynus decolla fit:* *hyscrynus decolla fuit.* *Const.*

p. ead. l. 4. *Sycimini* Ficus, quae nullis petiulis trunco adhaerescit, sunt Sycamina. Caeterum error est in Codice Dioscor. scribente *porcinus* per o, cum potius per u, quasi fatus ficus, scribendum sit. Scribendus & in Evangelio *συμπίπας*, non, ut nunc legitur, *συμπίπας*. Vide Saccor in Festo. Caeterum multa erravit Plinius in bujus ficus & mori descriptione. Nam omnia confudit. Ita lege apud Dioscor. l. 181. *καυτήν δι' αὐτὴν ἵνα καυτὸς καυτὸς μύριον διὰ τὴν αἰσθησὶν γινώσκων.* *Scal.*

p. ead. l. 8. *Ibi moragyn* *ibi sycorion.* *Const.*
p. ead. l. 8. *Converterent* *compellerent.* *Vet. Const.*

p. ead. l. 15. *Sorbis ex aqua* *sorbis & aqua.* *Const.*

p. 120. l. 4. *Confers etiam aliquid ad fontem Silanus* *Erat, quando hic Salinus rivus legendum putarem, ac sane ita loco Silanus, salinus rivus substituitum, nisi forte fortuna incidissem in Sextum Pompejum lib. 18. ubi ita legitur, Tullius ait dixere Silones. Quem locum ex Sexto repetit & Georgius Valis, & Silanum pro rivo exponit.* *Caspar.*

p. ead. l. 4. *Silanus* *Legendum salinus, ut apud Festum Pompejum, Tullius ait dixisse esse salientes, &c. ubi tamen Tullius & Silones.* *Const.*

p. ead. l. 4. *Silanus* *Καρίε.* Vide in voce Tullii apud Festum, Silanus, vide Jurisconsultos & Tertullianum. *Scal.*

p. ead. l. 5. *Lebi suspensi* *ut nostrorum liberorum.* *Cysaub.*

p. ead. l. 12. *Aterum genus insaniae* *παλιν-χάλα.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Contrahere* *l. e. excludere.* *Iustin. II. 14. inopiam contraxerat & pestem.* *Alm.*

p. ead. l. 18. *In jejuniis* *in jejuniis.* *Const.*

p. ead. l. 21. *Valentissimum tantummodo esse removen- dam.* *Const.*

p. 121. l. 7. *Nam quidam imaginibus* *αἰν-φ αἰν-φ.* *Const.*

p. ead. l. 9. *Quidam animo desipimus.* *Alm.*
Vide Galenum de Symptom. *Const.*

p. ead. l. 12. *Nos accepit* *non accipit.* *Const.*
p. ead. l. 15. *Neque ignorare* *VI. Aphor. 53.* *Const.*

p. ead. l. 16. *Illud quoque perpetuum* *VII. Aphor. 70.* *Const.*

p. ead. l. 19. *Consilium insanientem fallit* *insanientem glossa est. Nam elegantissime dicimus, raro hoc fallit.* *Scal.*

p. ead. l. 27. *Dimissusque* *dimissusque.* *Const.*

p. ead. l. 27. *Demissusque sit* *Voluit exprimere, quem Graeci dicunt κατέψα, dejectionis animi, quam hic expressit.* *Scal.*

p. 122. l. 1. *Demissusque* *demissusque.* *Const.*

p. ead. l. 9. *Specie similique* *specie simile, si- milique.* *Const.*

p. ead. l. 19. *At ubi id morbi genus est* *ne ubi id morbi genus est.* *Const.*

p. ead. l. 21. *Rosa* *Rosa a Celfo sumitur pro rosacea. Rosae flos αἶνι τὸ ἴδιον.* p. 225. l. 11. Vide tamen IV. c. 18. *Scal.*

p. 123. l. 9. *Poenta* *Καὶ τὸ Ἰλλποερ. l. e. farina bordel vino aut cullibet potioni inspersa.* *Scal.*

p. ead. l. 11. *Pel tres* *duas vel tres.* *Const.*

p. ead. l. 12. *Plus etiam* *Vel plus etiam.* *Const.*

p. ead. l. 21. *Indere* *injicere.* *Const.*

p. ead. l. 23. *Id est, rosam* *ut est rosa.* *Const.*

p. 124. l. 1. *Aliter* *Tout a contre poll. Mart. Crinibus hic tortis flavi venere Sicambri, — Atque aliter tortis crinibus Aethiopas.* *Aliter hic contrarium est.*

p. ead. l. 5. *Hoc aegros quidam subinde excitare* *Hoc aegros quidam subinde excitare.* *Const.*

p. ead. l. 7. *Pix cruda, lana* *pix usita & lana.* *Const.*

p. ead. l. 10. *Odorem foedum movent* *odore foedo movent, nampe sternumenta.* *Const.*

p. ead. l. 12. *Excitant* *excitantur.* *Const.*

p. ead. l. 12. *Sine usu male habere* *Gracimus est ἀνίσχυς ἴκτω, imperitos esse.* *Scal.*

p. ead. l. 12. *Habere* *Alii legunt agere, non habere.* *Const.*

p. 125. l. 6. *Quanta maxime* *quanta maxima.* *Const.*

p. ead. l. 14. *Si praecordia* *& si praecordia.* *Const.*

p. 126. l. 3. *Intus in uterum* *intus in uterum.* *Vetus.* *Const.*

p. ead. l. 7. *Ob quam ne ulcero* *VI. Aphor. 8.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Notae intemper.* *Apulejus Metam. X. medicus notae perfratiae. l. 8. §. 4. ff. de lib. exhibend. notae nequitiae homo Alm.*

p. ead. l. 21. *Se praecipitavit* *se se praecipitavit.* *Const.*

- p. 127. l. 8. *In arena calida*] *Ἀμμοζωρία* intelligit. Vide Oribas. Lib. X. c. 80. *Scol.*
Arena calida] *Ἀμμοζωρία*. Oribas. X. 8. Sueton. Aug. c. 80. *Scol.*
p. ead. l. 9. *Sicca*] *Affas* vocat cap. ult. huius libri. *Confl.*
p. ead. l. 10. *Myrtetis*] Vide lib. II. c. 17. *Confl.*
p. ead. l. 20. *Σταφίδιον ἄγριον*] Hoc refutat Plinius lib. XXIII. cap. 1. *Confl.*
p. ead. l. 20. *Σταφίδιον ἄγριον*] Nunc *εὐφροσύνη* est herba pulchra. Vide Plinium qui eam aliquos uvam taminiam vocare falso ait XXXIII. 1. *Scol.*
p. ead. l. ult. *Coffus*] *εὐφροσύνη*. *Confl.*
p. ead. l. ult. Hic textum mutasse videtur Lindenius, an alia quam Constantini Auctoritate per motus, ignoret. Omnes autem, quae apud me sunt, editiones veris, quae posui, habent. Quapropter ea reponere non dubitavi, quamvis Celsus p. 374. l. 2. & forte alibi floris junci rotundi mentionem faciat. Si vel cum Lindenio legas semen, non tamen necesse est priorum editorum *illud & hoc* mutare; Columella enim l. XII. c. 20. & *cyperum & schoenum* in neutro scripsit. Kr.
p. ead. l. ult. *Rotundi semen*] Medicis in usu est Cyperi radix, & junci rotundi flos & paleae: neutrius autem semen. *Confl.*
p. ead. l. ult. *Hunc excois* Graeci vocant] Imo florem *excois*. *Scol.*
p. 128. l. 2. *Levisima*] *levisima*. *Confl.*
p. ead. l. 4. *Et austerum*] *Et levis & austerum*. *Confl.*
p. ead. l. 14. *Ergo si inflammatio*] *Ergo si inflammatio*. *Confl.*
p. ead. l. 15. *Aus alterno*] *aut alterno*. *Confl.*
p. ead. l. 24. *Impendendum vero in eum crebrius finasi*] Hoc & Paulus lib. VI. cap. 50. *Confl.*
p. 129. l. 1. *Post has inflammationes*] *post has inflammationes*. *Confl.*
p. ead. l. 11. *Talum*] l. *maleolum*. Ex Aesclepiade id tradit Aëtius. *Confl.*
p. ead. l. 16. *Obus valens esse debet*] Hoc obstructionis periculum affert. *Confl.*
p. ead. l. 21. *Sicut supra dixi*] Lib. III. c. 21. *Confl.*
p. ead. l. 21. *Austoreque multi sunt*] Ex Herodoto & Archigene hoc Aëtius imperat. *Confl.*
p. 130. l. 9. *Neque igitur Erastriate*] Hoc praecipit Hippocrates de Loc. Polybus de Morbis exter. Aëtius lib. X. Aegnetatib. III. cap. 48. Est de hoc re ampla disceptatio apud Auresanum Chron. lib. III. c. 8. *Confl.*
p. ead. l. 4. *Ideoque ita illum*] *ideoque ante illud*. Alii nam ita reposuerant. *Confl.*
p. ead. l. ult. *Navigaciones*] *fatigationes*, Vet. *Confl.*
p. 131. l. 19. *Tertia est*] Galen. IX. Method. *Confl.*
p. 132. l. 1. *Quicquid excreatum est*] V. Aphor. 21. *Confl.*
p. ead. l. 24. *Præstique jejuno praetendere per multas partes eadem*] *Alias praetendere*. Caeslar.
p. 133. l. 10. *Anno duodecimo*] *anno duodecimo* legendum ex veteri Codice & ex Hippocrate lib. V. Aphor. 9. unde hoc fumpfit. *Confl.*
p. ead. l. 19. *Lac quoque*] *quod in capitis*] Haec ex Hippocr. V. Aphor. 66. *Confl.*
p. ead. l. 27. *Dein lenis*] *deinde lenis*. *Confl.*
p. 134. l. 7. *Exulceratum est*] Has exulcerationes probat Paulus in suppuratis lib. VI. c. 44. Vide & Hippocr. VI. Aphor. 27. *Confl.*
p. 135. l. 4. *Alvus cita*] VII. Aphor. 16. *Confl.*
p. ead. l. 9. *Qui comitalis*] *comitalis morbus*, & *ιταλνία*, sive *ιταλνία*, major Celfo; *μύσας* & *ιταλνία*, *magnus & sacer* Hippocrati; *caedus*, *fonticus* Gellio; *Horeleus*, *ιταλνία*, id est, *lunaticus* Tralliano; *infantilis* Lucretio; *αλεξπία*, id est, *foedus* Galeno III. de Locis affect. *Confl.*
p. ead. l. 15. *In pueris*] II. Aphor. 45. & V. 7. *Confl.*
p. ead. l. 15. *Tallis*] *modo*] *tallis*: ac *modo*. *Confl.*
p. ead. l. 16. *Sine illa quidem*] *Haec sine illa*. *Quidam* *has*. *Confl.*
p. 136. l. 10. *Omnia*] *Pbi tertio*] *Omnia*. *Et ubi*. *Confl.*
p. ead. l. 12. *Quae ubi morbus excessus*] II. Aphor. 23. *Confl.*
p. ead. l. 15. *Ei traditus*] *post ei traditus*. *Confl.*
p. ead. l. ult. *Quae scripes*] *quae supra scripta*. *Confl.*
p. 137. l. 12. *Quidam jugulati gladiatoris calida sanguine epato*] *tali morbo se liberarunt*. Hic Plinium videre licebit, ut apud quem eandem fere, quae Celsus hic dicit, leguntur in praefatione lib. 28. *Sanguinem*, inquit ille, *quidam gladiatorum bibunt, ut bibentibus populus, praedat sine comitiales morbi*. Caeslar.
p. ead. l. 12. *Quidam jugulati*] Vide Plin. in praefat. lib. XXVIII. *Confl.*
p. ead. l. 24. *Quem*] *quemque*. *Confl.*
p. ead. l. 24. *Hippocrater*] Haec collegit ex IV. Aphor. 62. & VI. Aphor. 42. *Confl.*
p. 138. l. 2. *Ibus genere*] *vibis genere*. *Confl.*
p. ead. l. 17. *Nationibus*] *nationibus*. *Confl.*
p. 139.

p. 138. l. 18. *Loco, uti, iudic]* loco, ut *ἔ* iudic. *Const.*

p. ead. l. 20. *Quod digerat]* Exopegeſis eſt, quia malagma eſt digerens. *Scal.*

p. ead. l. ult. *Ἐλεφαντα]* De elephantiaſi vidu Scaliger. obſervat ad Hippocrat. p. 693. *Cyſaub.*

p. 159. l. 8. *Biduuum,]* triduum, *Codex.*

p. ead. l. 9. *Adhibenda tum]* adhibenda tamen. *Const.*

p. ead. l. 18. *De attonitis]* Attoniti Graeco *ἄτοννοι*. Ovid Eleg. Trist. l.

Non aliter ſupul, quam qui ſoris quibus uſus

Tuſet, & eſt mentis uſusque ſuae.

Propre autem *ἄτοννοι*, qui tonitru obſcucunt. *Scal.*

p. ead. l. ult. *De reſolutione nervorum, quae*

Atrophia vel ἄτοννός dicitur] Verba quae *ἀστροφία* vel *ἄτοννός* dicitur ab ignaro ſuppoſita ſunt, nec in MS. *Const.*

p. 140. l. 4. *Corredi]* correpti. *Const.*

p. ead. l. 7. *Sanabitis]* inſanabitis. *Const.*

p. ead. l. 7. *Inſanabitis]* Ita enim pro *ſanabit* omnino legendum. Thom. Barthol. de paralytico novi Teſtamenti Hiſt. ſecund. *Am.*

p. ead. l. 12. *Proderit malo corporis, vel ſanguis*

miſſus, vel alvus duſta] Pro vi *ἔ* malo corporis, vel ſanguis mittendus, vel alvus ducenda. *Const.*

p. ead. l. ult. *Prodeſt etiam torpentis membri ſum-*

mon cuius exaſſeraſſe,] Vel torpentis membri, *Cacfar.*

p. 141 l. 15. *In hoc caſu]* Hic caput ordi-

velim. *Cyſaub.*

p. ead. l. 16. *Non ſine excitatione]* ſine dēle *Const.*

p. ead. l. 19. Morgagni auctoritate ductus pri-

orum editorum interpunctionem mutavi, poſtea ve-

ro Aëtii libros tractans, incidi in Tit. II. *Serm.*

III. c. 54. ubi eſt ad maciem oculi, inquit, uten-

dum *ἔ* — exercitiis item partium ſuperiorum *ἔ*

ſpiritus detrahetis. Reſtituenda igitur videtur pri-

orum interpunctio ſic: *detrahe, reſente ſpiritu, ab*

*ἔ*ſa &c. Kr.

p. ead. l. 19. *Ab ipſa exercitatione]* ab obli-

ta. *Const.*

p. 142. l. 12. *Aſſaſque ſudationes]* Vide Phil-

landinum p. 206. *Cyſaub.*

p. ead. l. 17. *In eam]* in eum. *Const.*

p. ead. l. 17. *Leviter]* ſemiter. *Const.*

p. ead. l. 20. Tota haec ſectio Ronſeo ac

Morgagni *epiſt.* l. p. 31. e ſede ſua videtur a-

vulſa onſuſus ſini cap. XXII. annexendam

putat. Kr.

p. ead. l. 20. *Suffurationes]* Videtur hic aliud

capitis initium fieri debet. *Cyſaub.*

p. ead. l. 21. *Per ea]* ut per ea. *Const.*

p. 143. l. 7. *Et ab egreditur tamen initium ſiat]*

Ex hoc facile colligitur, falli eos, qui egredi-

am pro frigido uſurpant, eſt enim *ἔ* *Cyſaub.*

p. 144. l. 9. *Spontaneas]* ſpontaneas. *Const.*

p. ead. l. 10. *Paritidas]* caritidas legendum:

quae & vocantur arteriae *ἀρτηρίαι* & *λεμφ.*

γλαί. *Const.*

p. ead. l. 11. *Atque in ipſis cervicibus glandulae]*

Haec ſigla *ἐνδοκρίνα* vocatur, quae cartilagina-

ſa eſt: ſed laryngis reliquas partes in proſectio-

nis actus hominibus etiam oſſeae ſunt non abs-

que medulla. *Const.*

p. ead. l. 11. *In ipſis cervicibus glandulae]* Vide

lib. II. e. 1. *Const.*

p. ead. l. 13. *Incipiunt.]* Al. excipiunt. *Const.*

p. ead. l. 13. *Alterum aſperam arteriam nomi-*

nant, alterum ſtomachum.] Advertas hic leſtor,

ſtomachi vocabulum non pro ventriculo accipi,

ut ſere vulgo ſolet, nec pro extrema gulae parte,

ut a Plinio accipitur lib. 11. cap. 37. ſed pro

ipſa gula, ut & infra lib. 4. cap. 5. Quae ſigni-

ficatio accipitur & a Golenio lib. 13. *Θεωρητι-*

κὰς, ubi ſcilicet, cum ventris & ſplenis & ſto-

macho mentionem ſeciſſet, ha protinus ſubjun-

git, *λέγου δ' αὖς σίμαχος, ὅτις δὲ καὶ τοῦτος ἐνο-*

μάζοντι τὸν ἔ *αὖς καλῶς καὶ τὴν σίμα τὴν γασ-*

τρίαν. quod ſic vertit Lincarius: *Poco autem hoc*

ſtomachum, gulam, quam proprie Graeci ſtomachum

appellant. Numquam enim ἔ ita vocatur ei ven-

tris. Nec minus tamen ſtomachi vocabulo infra

pro ventriculi parte inferiori abutitur Celſus,

cum ait: *Stomachus vero inteſtinorum praecipuum eſt.*

Cacfar.

p. ead. l. 14. *Stomachus interior]* Proprie apud

antiquos *ſtomachus* erat, quod vulgus vocat gut-

tur, quod praeciſebatur, quae ſiquis ſtrangula-

tur. Homer. 3. Iliad. *ἦ, καὶ ἀπὸ σπλάγχνος ὄρω*

τάμν. *Scal.*

p. ead. l. 14. *Stomachus interior ad ventriculum*

ſertur] *Stomachus* Celſo ipſa gula, per quam

tranſeunt alimenta priuſquam ad ventriculum ve-

niunt, qui vulgo *ſtomachus* appellatur. Medici

vocant *oſophagum.* *Cyſaub.* Lactant. de Opificio

Dei e. XI. *ſiſtulam cibalem* vocat. *Am.*

p. ead. l. 19. *Reſidet.]* *Leg. reſidet,* l. depres-

ſa eſt. *Const.*

p. ead. l. 20. *Ad imaginem earum verteborum,]*

ad imaginem internae faciei verteborum. *Const.*

p. ead. l. 23. *In duas fibras ungulae bulbulae*

mado, dividitur.] Pulmo biſibus eſt, lobis quo-

ſtin-

quatuor distinguitur in homine, in brutis quinque: cordique & aperiæ arteriæ annexitur. *Confl.*

p. ead. l. p. ult. *Pterion*] Alias ventrem. *Confl.*

p. 145. l. 3. *Orion*] *esum*. *Confl.*

p. ead. l. 3. *In quatuor fibras dividitur*] Jecur sanguinis fons, in brutis in fibras divitum est, in hominibus autem neququam, quidquid dicat aut Celsus aut Galenus 7. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Renes vero diversi*] Renes, quorum in homine dexter propter hepar inferior: jecur in brutis. *Confl.*

p. ead. l. ult. *Chylus ex ductus tergeribus*] Venter (cujus minor pars in hypochondrio dextro ob hepar) tribus nervosis tunicis constat: prima fibris obliquis contexitur: secunda transversis: tertia nullis, sed ex peritoneo facta pro involucrio est. *Confl.*

p. 146. l. 5. *Hanc juncturam νεφρον*] Per νεφρον, et νεφρον sive νεφροειδής νεφρον, (Profectores sive Anatomici dudum vocant) auctor complicitur. νεφρι tenue intestinum νεφρον, νεφροειδής. *Confl.*

p. ead. l. 15. *Cæcum*] νεφρον. *Confl.*

p. ead. l. 15. *Ad id quod pervium est*] At id, leg. hocque νεφρον est. *Confl.*

p. ead. l. 21. *In imo*] in ima. *Confl.*

p. ead. l. 21. *Rectum intestinum*] ἀποδορπίσας. *Confl.*

p. ead. l. *Omentum*] ἐπιπλοον. *Confl.*

p. ead. l. 23. *Stridum*] ἀσθρῖτον. *Cod. Confl.*

p. 147. l. 6. *Elyssa*] ἄλυσσα. *Confl.*

p. ead. l. 7. *Descendit ad colem*] Vide lib. VII. cap. 27. *Confl.*

p. ead. l. 15. *Ino ventre*] imo ventel. *Confl.*

p. ead. l. 15. *Abdomen*] ἐντομέριον. *Confl.*

p. ead. l. 22. *Capitulum*] *Cod. capitulum*. *Confl.*

p. ead. l. 25. *Calculus*] validus. *Confl.*

p. 148. l. 6. *In febre*] cum febre. *Confl.*

p. ead. l. 10. *Ἰδμοειδής*] Hydrocephali munit Paulus, & Aëtius species quatuor enumerat. *Confl.*

p. ead. l. 26. *Spongiam cavicam*] Spongia concava, quæ capaci cavitæ plus humoris combibit, ut *μακρὴ* spongia femina, rarior, fistulis majoribus & perpetuis, non ut *εὐαγρὴ*, l. spongia mas, spissior, tenuiore fistula. Vide Plin. lib. XXXI. cap. ult. & lib. IX. cap. 45. *Confl.*

p. 149. l. 12. *Et impoſita ſinapi exulcerare ea*] Hoc & Galenus τὴν αἰνὰ τὸν αὐτοῦ libro. *Confl.*

p. ead. l. 13. *Arrodas*] *erodas*. *Confl.*

p. ead. l. 14. *Permodicum*] semper modicum. *Confl.*

p. ead. l. 18. *Diffinita est id genus*] Tertia hy-

drocephali species, cum humor inter cranium & cerebri membranas colligitur: quarta incurabilis, quando hoc fit inter cerebrum & ejus membranas. Leg. vero *diffinita* id genus, quo humor capite contrahitur. *Confl.*

p. ead. l. 24. *Κυνία*] *Κυνία σαρκήν*, id est, canina convulsio, est affectio musculorum maxillarum (qua in obliquam dimidia facies contorquetur) ejusque proprie, qui *μυὸς τοῦ στόματος*, id est, musculus laus appellatur. Vide Galen. *Confl.*

p. 150. l. 5. *Discessum his*] *discessum id his*. *Confl.*

p. ead. l. 10. *Idem*] item. *Confl.*

p. ead. l. 11. *Arrodas*] *erodas*. *Confl.*

p. ead. l. 24. *In nares*] *ἐν τῇ*. *Confl.*

p. ead. l. 26. *In fauces*] *ἐν τῇ*. *Confl.*

p. ead. l. 26. *In pulmentum*] *ἐν τῇ*. *Confl.*

p. 151. l. 3. *Hæc autem & brevia*] Delenda particula et. *Confl.*

p. ead. l. 11. *Magis*] minus. *Confl.*

p. 152. l. 9. *Quanta maxime*] *quanta maxima*. *Al. quantum maxime*. *Confl.*

p. ead. l. 12. *Mulæque magis*] *multo magis*. *Confl.*

p. ead. l. 20. *Levi carne*] *levi carne*. *Confl.*

p. 153. l. 11. *Ea sæpe intra quartum diem tollit*] Leg. ea sæpe intra quartum diem tollit, ex Hippocr. V. Aphor. 6. nam ea species sola in peracutis. *Confl.*

p. ead. l. 15. *Perum hoc*] Hæc inconsequentia rerum: sanguis per se & natura non calet, ergo calor non est in sanguine. Sic ferrum candens & ignitum non caleret. *Confl.*

p. ead. l. 16. *Neque enim natura*] Celsus hic veritatem oppugnat. Nam sanguis & spiritus, caloris naturalis (qui cum illis ex cordis officina velut o fonte profusens per canales veras & arterias totum corpus fovet) sunt vehiculum utque pabulum; & sanguinis missione una calor utque spiritus evanescunt. *Confl.*

p. 154. l. 1. *Jam ostendi*] Lib. II. cap. 17. *Confl.*

p. 154. l. 3. *Syracus*] Oleum Syriacum, l. Elsecomeli, de quo Plinius lib. XV. cap. 7. & XXIII. 4. *Confl.*

p. ead. l. 4. *Et spinas*] et spinam. *Confl.*

p. ead. l. 14. *Avis quoque dactyla*] VII. Aph. 5. *Confl.*

p. ead. l. 14. *Porter*] *Rigidus*. *Confl.*

p. ead. l. 15. *Eadem aut*] *Eadem aut*. *Confl.*

p. ead. l. 17. *Adurendas*] *adurenda*, aut supple cervices. *Confl.*

Ecce 3

p. 155.

p. ead. l. 20. *Aut a pullis*] aut a pullis i. mollibus, ἀνὰ πούλας. Conf.

p. 155. l. 2. *Apud Graecos nomen*] Hippocr. lib. Proenot. & Epid. VI. Sect. 7. & de Victu acut. Galenus VI. de Locis affect. Aegineta lib. III. cap. 27. Conf.

p. ead. l. 5. *Vix nihil significat*] ὡς οὐδὲν λόγου vel φωνῆς. Sic erat in Graeco auctore, a quo haec desumpsit. Scal.

p. 156. l. 1. t. *Satis edidi succur.*] De quo lib. II. cap. 17. & IV. 3. Conf.

p. ead. l. 7. *Citra usum,*] circa usum. Conf.

p. ead. l. 11. *Atque interdum natura*] VI. Aph. 36. Conf.

p. 157. l. 3. *Servatumque eum ex sale*] Vide Plinium lib. XXX. cap. 4. Conf.

p. ead. l. 4. *In aquam misam*] in aqua misa. Conf.

p. ead. l. 17. *Modo decidit,*] *Modo decedit.* Conf.

p. 158. l. 4. *Cum quare vel hyssopus cocta,*] *Hyssopus*, dicitur & *hyssopus*, tam feminino, quam neutro genere, testante Hermolao Barbaro. *Caesar.*

p. ead. l. 6. *Alium fridum,*] aut alium fridum. Conf.

p. ead. l. ult. *Pulvisum jecur,*] Vide Plinium lib. XXVIII. cap. 13. Conf.

p. 159. l. 1. t. *Pollentumque*] *Pollinemque.* Conf.

p. ead. l. 5. *Primum augens,*] *augens.* Al. *turgens.* Conf.

p. ead. l. 10. *Vaporem calidum*] *Aquae ferventis.* Conf.

p. ead. l. 11. *Si bene fit*] *Dele fit.* Conf. Certum est tum ex hoc loco, tum ex superiore Lib. III. cap. 26. dubitasse Celsum, ὡς ἄρα, an ὡς ἄρα legendum esset in auctore, e quo haec desumpsit. Iste dictiones ubique etiam fascellatum Plinium. Scal.

p. ead. l. 21. *Nuces Graecae*] Vel *Thasae* i. amygdalae. Conf.

p. 160. l. 1. *Malum cydonium,*] *malum coto-neum.* Conf.

p. ead. l. 5. *De tussi.*] *De Tussi & Sanguinis Effluvio.* Conf.

p. ead. l. 8. *Pituitam citet*] Hoc est, *moveat*, 217. 5. vel *trahat*, ut 218. 33. loquitur. Admodum familiare hoc verbum Celsi. 210. 7. *humorem citare*, 450. 16. *sanguinem citare.* & alibi plurimis locis. *Caesab.* *Dentem citat*, 383. 8. *Alm.*

p. ead. l. 9. *Operiet*] *si arida est, operiet.* Conf.

p. ead. l. 19. *At si*] *ac si.* Conf.

p. ead. l. penult. *Actum,*] Hoc tussim provocat acrimonia. Conf.

p. 161. l. 5. *Mixt vero vinum*] *Columella* de Ro Rustica, lib. XII. cap. 32. commendat ex marrubio; cap. 33. vinum scillitum. *Alm.*

p. ead. l. 6. *Cum sanguinem caput.*] *αιματωδέ-ess.* Conf.

p. ead. l. 7. *Ex gingivis*] Hoc mihi saepe evenit. *Caesab.* Jacobo Usserio haec haemorrhagia erat periodica, teste Arnoldo Boetio Olserv. cap. 7. *Alm.*

p. ead. l. 14. *Ex his*] *ex hisque.* Conf.

p. ead. l. 16. *Quicquam aut ex ulcere*] *Dele aut.* Conf.

p. ead. l. 17. *Extrudit*] *extrudit.* Conf.

p. ead. l. 19. *Focinare feratur.*] Hic aut alvo, aut vomitu redditur, aut sputo, siquidem in pulmonem confluerit. Conf.

p. ead. l. 20. *Austresque medici fuerunt.*] *Leg. veteresque medici ferunt.* Conf.

p. ead. l. ult. *ῥευσσόμενον*] *ῥευσσόμενον* aut *ῥευσσόμενον*. Omisit sanguinis fluxorem ex rarefacta tunica. Conf.

p. 162. l. 6. *Neque ignorari oportet,*] *Ex Hippocr.* VII. Aphor. 37. Conf.

p. ead. l. 14. *Aut calorem*] *Febrilem.* Conf.

p. ead. l. 16. *Merum vinum:*] *Adstringens.* Conf.

p. ead. l. ult. *At si adest*] *at si adest.* Conf.

p. 163. l. 23. *Jejunio*] *jejunio*, ut & *Infra.* Conf.

p. 164. l. 7. *Quales cutillarum subcutillarumque sunt,*] Sic quidem mihi legendum videtur, non autem ut hactenus legebatur, *subdrinarumque*. Nam cujusmodi sint hae aquae, nondum apud quemquam reperi scriptorem idoneum & probum; de subcutillis vero Plinius 31. cap. 2. quas in Salinis calidissimis esse dicit, & suctu quodam corpora invadere, aptissimas stomacho, nervis, universo corpori. Idem & de Cutillis lib. 2. cap. 97. & lib. 34. cap. 6. quas inibi bicuminatus, aut nicrosis, bibendo utiles esse, atque purgationibus tradit. De Cutillis item Vitruvius lib. 8. cap. 3. ubi scilicet de aquae ductibus tractat. *Caesar.*

p. 165. l. 1. *Cutillarum*] De aquis Cutillis Plinius lib. II. cap. 95. Item lib. XXXII. cap. 2. & 6. De iisdem & Vitruvius lib. VIII. cap. 3. De Subcutillis Plinius lib. XXXI. cap. 2. Conf.

p. ead. l. 1. t. *Cutillarum sumbrinarumque*] Male quidam *Succutillarum*. *Ald.* *Manut.* de Quaeft. per Epist. Q. 1. Confule de *lacu Cutillensi* Merulam Cosmog. Part. 12. lib. IV. cap. XII. *Alm.*

p. ead. l. 5. *Subdrinarumque*] *Adde hic quae* label

habet Lilius Gyraldus Dialogismo X. p. 424. Tom. 2. Facis Critic. *Sim.*

p. ead. l. 9. *Signinum*.] *Signinum vintum* a Signa monte. De eo Plinius lib. XIV. Cap. 6. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Signinum*,] id est, ex Signis urbe. Mart. *Potatis liquidum Signina moraria ventrem.* Scal.

p. ead. l. 20. *Radicalis fucus*] Videtur hic deceptus, cum cieat vomitum radícula, non tenet; forte quia *jacans* duo significat, bracteam & radiculam. Quo fit, ut vir doctissimus alioqui non exercens medicinam male unum significatum pro altero usurparet. *Scal.*

p. ead. l. ult. *Ventis, sic si nausea est.*] *venit, sic est nausea est.* *Confl.*

p. 166. l. 8. *Intra dolorem est,*] *nihil praeter dolorem offert periculi.* *Confl.*

p. ead. l. 12. *Emolitur.*] *emolitur.* *Confl.*

p. ead. l. 14. *Sive leviter.*] *sive leviter.* *Confl.*

p. ead. l. 19. *Latus ipsum lana sulphurata.*] *Latus ipsum hays lanae sulphuratae.* Cod. Vide lib. VII. cap. 26. *Confl.*

p. 167. l. 21. *Excreatur*] *excreatur.* *Confl.*

p. 168. l. 5. *Ex quo vehemens & acutus morbus aritur, quem peripneumonicum Graeci vocant.*] Alias legi potest, *peripneumonicum.* *Confl.*

p. ead. l. 6. *Quam peripneumonicum*] *quem peripneumonicum.* *Confl.*

p. ead. l. 9. *Id genus morbi*] Vide Hippocrat. VII. Aphor. II. Aeginet. lib. III. cap. 30. *Confl.*

p. ead. l. 16. *Leviter*] *leniter.* *Confl.*

p. 169. l. 12. *Parvum aërem*] *parvum aërem.* *Confl.*

p. ead. l. 12. *Parvum aërem*] Graecissit *αἰὲρ αἶμα.* Cicero. *Parvum aëris.* *Confl.*

p. ead. l. 15. *Summa trunculorum,*] *venericulorum,* vel *tyrunculorum.* *Confl.*

p. ead. l. 15. *Nihil molle*] *nihil nisi molle.* *Confl.*

p. ead. l. 18. *ἡνωμένοι Graeci vocant,*] *ἡνωμένοι vel ἡνωμένοι alii vocant.* Qui eo afflicti sunt, dicuntur *ἡνωμένοι.* Alii vocant *ἡνωμένοι.* *Scal.*

p. ead. l. 21. *Calidus est.*] *validus est.* *Confl.*

p. ead. l. 6. *Deducant,*] *deducant, i. digerant.* *Confl.*

p. ead. l. 11. *Pini flor.*] *Leg. lili flor.* Nam pinus nullo flore exhalatur. Plinius lib. XVI. cap. 25. *Confl.*

p. ead. l. 11. *Pini flor*] l. e. *chamaepitys*, quia non audet dicere *pium* simpliciter, ne intelligatur arbor. Propterea Virgilius: *Ex semper stolidus pium.* Vbi male P. Bembus *πῦμα* pro pinus cortexerat in Culice in fine v. 410. Adde

quod Dioscor. dicit *ἡνωμένοι* prodesse chamaepity. *Scal.*

p. ead. l. 12. *Medium.*] Intelligit *ὑπερμενίμα,* i. e. cor cydonii molle. Varro: *scitias quod intus est: sic dicas, cydonii quod intus est.* *Scal.*

p. ead. l. 19. *Idus*] *idus.* *Vet. Confl.*

p. ead. l. ult. *Contra id scalpello aperient, ipsum vomitum adurunt.*] *ultra id scalpello aperient, ipsum vomitum, vel adurunt.* *Vet. Cod. Vide Hippocr. VII. Aphor. 45. Confl.*

p. 171. l. 2. *Fenerque intensus est*] Ita Cappadox apud Plautum in *Curcul.* II, 1.

Nam jam quasi zona liene cinctus ambulat.

Geminis in ventre habere videor filios.

Nihil metuo, nisi ne medicus disrumpat meos. *Alma.*

p. ead. l. 5. *Exercitatione & labore*] Hoc remedium Palinurus praescribit Cappadoci (Curcul. II, 1.) *ambula, id lieni optimum est.* *Alm.*

p. ead. l. 11. *Ex muria dura*] *Muria dura, ἄλμη ὀνεία ἀρμερά καὶ ἀρμερά.* *Muria cruda Columellae, i. ἀρμερά καὶ γλυκύα ἄλμη.* Cul muria matura est, quae *ἄλμη ὀνεία* Graecia. *Confl.*

p. ead. l. 11. *Intubique & betae ex eodem, ex sinapi*] *intubique ex eodem, & betae ex sinapi.* *Confl.*

p. 172. l. 8. *Lienis quoque bubulus*] Lien enim lieni medetur, ut & Plinius testatur lib. XXVIII. cap. 8. qui etiam hoc remedium tradidit lib. cit. cap. 13. *Confl.*

p. ead. l. 10. *Ex unguate & palmulis, quod μυρσάλλιον*] *Legend. ex unguentarii glandibus, quae μυρσάλλιον.* Vide praeter Dioscoridem Plinium lib. XII. cap. 21. *Confl.*

p. ead. l. 10. *Μυρσάλλιον Graeci vocant*] Mart. *Quod nec Virgilius nec carmine dixit Homerus, Hoc ex unguento constat, & ex βάλανω.* Intelligit *μυρσάλλιον*, quod non potest includi in versum Heroicum; & proinde neque in Homeri, neque in Virgilii opera. Sed rursus Celsum fugit. Nam accepit, quia legerat apud Graecum autorem, unde desumpsit, *φαρμακάλιον.* Vnde Interpretatus est palmulas, quia *φαρμακάλιον* significat, cum potius ex *φαρμακάλιον* fieret *μυρσάλλιον.* Plin. lib. XII. c. 21. *Scal.*

p. 172. l. 11. *Quo vinum*] *cum quo vinum, vel cui vinum.* *Confl.*

p. 173. l. 1. *A renibus*] *e renibus.* *Confl.*

p. ead. l. 1. *In sale*] *in sale.* *Confl.*

p. ead. l. 2. *Huius rei cappari asium est*] *Capari Celsus hic usurpare videtur genere neutro, quomodo apud Graecos ὑπερί dicitur, & sinapi σινάπι, cum tamen cappari passim legatur, tam*

tem apud Latinos quam Graecos feminino genere. *Cajub.*

p. ead. l. 11. *Acidus pomis,] acidus pituit. Al. acidus, pomis. Conf.*

p. ead. l. 11. *Athuc] ad haec. Conf.*

p. ead. l. 16. *Tribus digitis,] Διὰ τὴν Graeco. Cajub.*

p. ead. l. 28. *Ergo eo nomine morbum hunc* *Medici Graeci nominant.]* Helychius, *Medici*, *Inquit, isē ianēis pōntos diā yasēis nai ānōis diā epōntis ipōis. Caeſar.*

p. ead. l. 30. *Urges filis,] Inter acutissimos morbos recensetur ab Hippocrate. Conf.*

p. 174. l. 2. *Misēuisse tamen roram] Hoc inē asperis. Vide lib. III. cap. 6. Conf.*

p. ead. l. 10. *Pel mentis, finonum natura est.] nempe materia. Conf.*

p. 174. l. 17. *Is fi et] Dele et. Conf.*

p. ead. l. penult. *Metum] metur. Conf.*

p. 175. l. 7. *Somno, inquit facile acquiescit, itaque lassitudine.] Somnoque, qui facili acquiescit: vitaturus lassitudine. Conf.*

p. ead. l. 14. *Kakach,] Commiscuit colicum cum scabidoque Celsus. Facilis enim est lapsus. Scal.*

p. ead. l. 14. *Nominatur.] nominatur. Conf.*

p. ead. l. 15. *Avis nihil reddit,] Medici coeliacum morbum longe aliter accipiunt. Conf.*

p. ead. l. 15. *Avis nihil reddit,] Hallucinans hoc scripsit, quia cum alvum nihil recludere dicat in hoc morbo, (quod falsum est, & videtur de colico intelligendum) tamen paulo post adstringentia praescribit. Ex quo apparet, medicum non fuisse Celsum. Et certe apud Romanos servierant etiam excellentes medici: ac Celsus liber homo erat. Apud Graecos Medici erant liberi & magni nominis, ut Aristoteles. Scal.*

p. ead. l. 22. *Phuversus] universum i. āpius. Conf.*

p. ead. l. 24. *Pro portione] proportionem. Conf.*

p. 176. l. 1. *Arrodatur & rubeat,] arrodatur & rubeant. Conf.*

p. ead. l. 16. *Tenuis] Deest et plenior: Conf.*

p. 176. l. 16. *Fa alteratro] fit in alteratro. Conf.*

p. ead. l. 19. *Si urumlibet] Supple malum, & lege VII. Aphor. 10. Hippocr. Conf.*

p. 178. l. 1. *Aquam.] aquam asferre. Conf.*

p. ead. l. 7. *Vehemens agitato,] vehemens fit in flatu. Conf.*

p. ead. l. 19. *Utendum, qui] utendum his, qui. Conf.*

p. 179. l. 5. *De Terminibus.] Dysenteria (quam,*

ut Plinius tormina vocat, licet alii ita *εἰσόδος* interpretentur) species quatuor, una propterea, reliquae improprie a symptomato dicuntur. Prima est *εἰσόδος αἰματώδης*, id est, sanguinolenta: secunda *εἰσόδος*, i. hepatica. Ceteris commune nomen. *Conf.*

p. ead. l. 9. *Frequens desitendi cupiditas]* Galen. *αποτομία τῶ ἀναπαύει, Cajub.*

p. ead. l. 24. *Rosae floris folia]* Notandum, ita uti tribus his loquendi formulis Celsum, ut rosam semper *rosaceum* appellet; rosae florem, quod vulgo *rosae* i. e. *folia floris rosarum* dicimus; Rosae denique folia, illius fructus folia. Scal.

p. ead. l. ult. *Themison muria]* Galen. *Metho. di lib. XII. cap. 1. Conf.*

p. 182. l. 1. *Muria dura quam asserimus]* quam asserimus glossa est. Nam muria dura idem significat. Scal.

p. ead. l. 2. *Distringent, & ea quae urinum movent, si id consecuta]* adstringunt. *At ea quae urinum movent, si id consecuta. Conf.*

p. ead. l. 6. *Quae ista quoque adstringat.]* Ve aqua a ferrario sacro. *Conf.*

p. ead. l. 7. *Minum lene, aultrum]* Mirum, qui possit lene esse aultrum. Puto autem ita dici mixtum ex utraque, ut dicimus *γλυκὺς καὶ ὀξύς, amaro-dulce*. Itaque tollenda virgula. Scal.

p. ead. l. 8. *Alia joverunt]* illa joverunt. *Conf.*

p. ead. l. 12. *Solis purus sanguis interdum profuere,]* solet, & purus sanguis interdum profuere. *Conf.*

p. ead. l. ult. *Adversus ulcera]* adversus cancrem, *Vet. Cod. Conf.*

p. ead. l. ult. *Alibi gleba,]* Alibi per nihil glebam terram Lemniam intelligunt. *Conf.*

p. ead. l. ult. *Si minus,]* Sin minus. *Conf.*

p. ead. l. ult. *Datur.]* videtur. *Conf.*

p. ead. l. ult. *Placra euaglinonum]* V. C. cancerem intestinorum. Dicit autem cancrem veteri declinatione. Alibi conjungit cancrem cum intestinorum generaena. Vide dysenteria saepe cancer intestinorum ab eo nuncupatur. *Scal.*

p. 181. l. 4. *Inocensum]* *Αναπαύει*, vid. ad Persium. *Cajub.*

p. 181. l. 8. *Et ex verberis decoctis aqua defidat.]* defidat. Sic paulo infra cap. sequenti, tum defidat subiecta calida aqua in pelvis. Ergo defidat, subaudi, aeger. *Caelar.*

p. ead. l. 8. *Decoctis aqua]* decocta in aqua. *Vide lib. IV. cap. 21. Conf.*

p. ead. l. 9. *Defidat,]* Subaudi aeger. Sic infra cap. prox. *Conf.*

p. 182. l. 4. *Lumbrici]* *Εμπίδες εμπαύχους*, lumbrici teretes: *καλῶς, ἢ, five, τανύς, vel angustius*

ωρίσι, l. latī, tæneæ: & *ἀσκαρίδι*, l. ascarides, quos præterit. *Confl.*

p. ead. l. 12. *Huc adiciat*] *Ἡμεῖς* adiciat. *Confl.*

p. ead. l. 14. *Sumas, aut agnas,*] *ῥήμας*, ut aquae. *Confl.*

p. ead. l. 14. *Duroe sic adjectae,*] *δύρως* hinc adjectae. *Confl.*

p. 183. l. 1. *Teneris*] Vide Hippocratem de Morbis exter. Galen. in 6. Aphor. lib. VII. Plin. lib. XXXII. cap. 6. & lib. XXVIII. cap. 14. Actium lib. IX. cap. 43. Aeginetam lib. III. cap. 41. *Confl.*

p. ead. l. 1. *Teneris*] Mellis per vii *τῶν* *τῶν*, quod a quo descendit. Ignoro. *Scal.*

p. ead. l. 5. *Mucique familia,*] *μυκίσque* familia. *Confl.*

p. ead. l. 6. *Cæsa,*] *Κεῖσα* vel *κεκοῖσα*. *Confl.*

p. ead. l. . *Ipsum manu nutrire,*] *ἑαυτὸν* animum nutrire, l. fovere. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Emplastrum id*] *Ἡμεῖς* emplastrum in feminino genere veteres dicebant. *Scal.*

p. ead. l. 10. *Et hæc*] *ἔτι* *ἡ* *ἡ*. *Confl.*

p. ead. l. 11. *Eadem verbenæ*] *ἐαυτὴν* *ἐαυτὴν*. *Confl.*

p. ead. l. 13. *Leve*] *λενέ*. *Confl.*

p. ead. l. 13. *Egida*] *ἐγίδα*. *Confl.*

p. ead. l. 14. *Qualem ad terminæ*] *ἐαυτὴν* *ἐαυτὴν*. *Confl.*

p. ead. l. 16. *Levis etiam dum recens defecit*] *ἐαυτὴν*, ventris fluxus, sive alvi profluvium. *Confl.*

p. 184. l. 8. *Non multum meraco*] *ἐαυτὴν* *ἐαυτὴν*. *Confl.*

p. ead. l. 18. *Quemque*] *ἑαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 21. *Ungi*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. ult. *Myrrhæ*] *ἡμεῖς* *ἡμεῖς*. *Confl.*

p. ead. l. ult. *Myrrhæ*] *ἡμεῖς* *ἡμεῖς*. *Confl.*

p. ead. l. ult. *Myrrhæ*] *ἡμεῖς* *ἡμεῖς*. *Confl.*

p. 185. l. 10. *Membranæ, quæ inter ea fuerunt*] *ἐαυτὴν* *ἐαυτὴν*. *Confl.*

p. ead. l. 17. *Piperis*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 18. *Malo corio*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. 186. l. 3. *Ex vulva quoque feminis vehemens malum*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 7. *Nec nervi distenduntur,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 7. *Sæpe tantum est,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. 186 l. 17. *Circumcidendum vinum est in tantum annum*] Cicero IV. de Finib. *Circumcidendum sunt omnes voluptates.* Metaphora est a putatoribus vinearum. Vide p. 240. l. 28. *Scal.*

p. 187. l. 4. *Sunt cœcæ,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 6. *Omnibus vesicæ*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 7. *Odoribus*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. penult. *Acum urina*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. 188. l. 6. *Teneris,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Nimia profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Profusio feminis,*] *ἐαυτὸν* *ἐαυτὸν*. *Confl.*

p. 190. l. 2. [Valtudinum totam] Valtudinum bonum. Conf.

p. ead. l. 3. [Aphro loto] Aphro loto. Conf.
p. ead. l. 9. [Quod fere vix autumno fieri so-
let.] Hippocr. VI. Aph. 55. Cf. p.

p. 191. l. 13. [R. Reque in aqua.] Hippocr. VI. Aph. 55. Conf.

p. 192. l. 3. [Quod si nihil superlatum patitur] Neque aeger. Conf.

p. ead. l. 8. [Aliare verbenae ex reprimensibus] Verbenae, aliare ex reprimensibus. Conf.

p. ead. l. 13. [Ex quo in Asia lapidi Afia gra-
tia est.] De lapide Afio, quod gratia sibi sit ad-
venus poligram, quod hic Celsus dicit, memi-
nit & Dioscorid. l. 1. c. 17. De quo etiam in ca-
pitulo, et in capitulo de rebus in Asia. Cf. p.

p. ead. l. 13. [Ex quo in Asia lapidi Afia gra-
tia est.] Leg. ex veteri Codice. Ex quo in Afio je-
ul-
era factus. Et lapidi Afio gratia est ad iuven-
dum. Iste Dioscorid. & Galen. in simpl. Plin.
lib. XXXVI. cap. 17. [Afio lapis est sarcopha-
gus. Afio diversus quibusdam.] Conf.

p. ead. l. 14. [Intro dies quadraginta] VI. Aph.
49. Conf.

p. 193. l. 8. [Quis invalefcit.] Mox convalefcit.
Conf.

p. ead. l. 11. [Quantum juvat] Glinfema. Scal.
p. 194. l. 3. [Eum medicinae partem.] p. p. p.

p. ead. l. 4. [Herophilus, delictus ab eo viri] Con-
venit cum Graeca loquendi ratione. Cf. p.

p. ead. l. 14. [Inexae] Cuxxae. Alii amexae.
Conf.

p. 195. l. 1. [Sanguinem supprimunt.] [Ioxyma,
ut sunt Ioxyma, adstringentia, ubi aperta vasa,
glutinantia, cum rupta, caput, cum caeca.]
Conf.

p. ead. l. 3. [Creta velenosa vel figurata] Vel
figillaria. Caefar.

p. ead. l. 4. [Figuralis] Alii figillaria, quae
argentea & argentea Plinio. Non duplicet figu-
ralis, quae vulgaris est, & Ioxyma, quia com-
plicita. De figurali Plinius lib. XIV. cap. 26.
Conf.

p. ead. l. 4. [Vinum] Sane si auctum. Conf.

p. ead. l. 5. [Melinum] Fossile coloris albi, dictum
a Melo insula, ex qua & praestans alumen.
Conf.

p. 195. l. 7. [Quae vultus glutientes.] [Kamphora
etiam Kamphora dicta, & Interdum Kamphora vel Kam-
phora.] Conf.

p. ead. l. 7. [Acanthium sylvium] Scribo di-

finde, acanthium, sylvium. Vocat vero Arabi-
cus gummi acanthium, quia praestantissimum
gummi ex Aegypto spina colligitur, quae Aca-
thia Aegypcia & Arabica, & simpliciter per an-
tononiam Acanthia Theophrasto, ut & Latine
gummi, quod Alexandrinum & Thebaleum vocat
Scythionus Largus, ut p. 195. c. 1. c. 1. c. 1.

p. ead. l. 7. [Acanthium] Intelligitur spina
Aegypcia, Acanthia Aegypcia. Scal.

p. ead. l. 15. [Quae conquantur] & moveant pui.
[p. 195. c. 1. c. 1. c. 1.] Conf.

p. ead. l. penult. [Quod cum Graece dictum] Aca-
thia, quibus contraria est pui. Itaque lego,
quae Acanthia Graece dicuntur. Conf.

p. 196. l. 3. [Quae surgit.] Kamphora. Conf.

p. ead. l. 5. [Sed validior est] sed validior
est sanaracina, squama. Conf.

p. ead. l. 12. [Vique validior est, vel.] Vique
Verus habet, & fel taurinum. Conf.

p. 197. l. 3. [Quae rotat.] Acanthia, ut omnia
acria, amara, laeta, acrida. Conf.

p. ead. l. 6. [Terebinthina humida] terebinthina
liquida. Conf.

p. ead. l. ult. [Sagius facia circare debet] Galli
dicimus; facie pluvium tour. p. 533. l. 8. Cf. p.

p. ead. l. ult. [Leg. Jul. Conf.]

p. ead. l. ult. [Oleumque carum] Bis repetitur.
Itaque legunt, ut oleumque. Etiam quaedam
& oleum, quae molem reprimunt, inter ea, quae
adstruunt sunt, improprie coartantur. Conf.

p. 198. l. 3. [Cini Cyprini] Non Cyprini arboris,
sed arundinis Cyprinae, quae detrahe vocatur. Conf.

p. ead. l. 6. [Lactuca maritima] Tidiolum,
herba lactaria, Lactuca lactuca caprina Plinio.

[Ejus aitia: cuius species est tithymalus paralis,
sive tithymalis, l. lactuca marina, quam & Plin-
ius tithymalus maritimus vocat.] Conf.

p. ead. l. 9. [Sessilis] Laph scissilis (qui e
lapide chalcite) concretum alumen, euraia
p. 198. Conf.

p. ead. l. 9. [Actum] Actum bis miscuit, ut
superiori cap. bis oleum. Conf.

p. ead. l. 15. [Coralium] Coralium completur
hoc censu, i. e. tithymalus, tithymalus, &
corallum. Sed coralium nemo (arbitror) un-
quam prodidit ejus esse facultatis, & experien-
tia reclamant. Conf.

p. ead. l. 7. [Et id, quod magis collum.] Legi-
tur, & id quoque magis collum. Conf.

p. 199. l. 15. [Quae ditionis est] Amphipetia
vel Amphipetia. Conf.

p. ead. l. 9. [Sed ex gymnasia] Gymnasia intel-
ligit. Cf. p.

p. 199. l. 11. *Quae evocant & educant.*] *Ex-*
tracta, *idurina* sive *ignivora*, quae agunt
calore jussu, aut asclitio ut ex putredine: vel tra-
hant a proprietate occultis, l. a tota subit. *Conf.*

p. ead. l. 15. *Levum.*] *Laevum.* *Conf.*

p. ead. l. 15. *Levat.*] *Laevat.* *Conf.*

p. ead. l. 17. *Quae carnea nutrita.*] *Supra-*
vicia. *Conf.*

p. ead. l. penult. *Ochra*, *adice*,] *Legend.*
ochra *Atice*, ut lib. v. in *malag.* *Alli Aticum*
(vel potius *acates*, id est: ut apud Plinium lo-
gi debet, non *acetas*) *mit*, aut *ericaeum.* *Atan-*
thicae, & *asteriscae* nullas hic locus, ne quis fru-
stra se torquent in antiquis scriptis recta deprava-
vando. *Asteriscae*, i. Aster Samiae terrae species,
Plin. *Conf.*

p. 200. l. 1. *Quae mollant*] *Mollantia*, qui-
bus admiscet *verruca*. *Conf.*

p. ead. l. 5. *Sitot.*] *Situmet*, vel *sitibum.* *Conf.*

p. cap. l. 9. *Quae cutem purgant.*] *Purificata*, ut
quae poros purgant *exspatiata*, *invalasata.* *Conf.*

p. 201. l. 2. *Quae ex his*] *Quaeque ex his.*
Conf.

p. ead. l. 3. *Plus*] *Plus.* *Conf.*

p. ead. l. 3. *Ex simplicibus*] *ex simplicibus.* *Conf.*

p. ead. l. 3. *Sia cum*] *Itaque cum.* *Conf.*

p. ead. l. 5. *Etiā parvis*] *Etiā paucis.*
Conf.

p. ead. l. 14. *Pondus denariorum*] *Denarius*
Latinorum est Aulcorum drachma. Nam quae-
dammodum drachma apud Graecos dividitur in
sex *obolus*, ita & denarius apud Latinos in sex
uncias. Drachma autem valobat Regale unum
cum dimidio. *Scal.*

p. ead. l. 14. *In uncis pondus &c.*] Multi
sunt, qui de ponderibus & mensuris medicis
scribere, quorum indiculus exstat apud Merkli-
um in Lindano Renovato. Omnium tamen, si
Celsum spectamus, optimus est Jo. Rhodius,
cujus dissertationem de *ponderibus & mensuris ve-*
terum, impressi Cura. Celsi edidit Th. Bartholi-
nus Hafn. 1672. quam huc nostrae editioni
subungere ipsa vetat crassitas. Ad pleniorum
vero ponderum notam in Celso occurrence
notulam J. Mandari epistolam, quae est iv. lib.
xviii. adjicere consulum duximus.

I. M A N A R D U S

I. PAULO CASTILIONO

S. D.

„ Alexandrum Capelinum, licet antea magna
„ mihi familiaritate conjunctus, tunc etiam causa
„ benignissime excepti, quantumque pro tempore
„ valui, saluti hominis consultui: viz enim
„ duobus diebus apud nos fuit. Ex eo poteris
„ de mea valetudine intelligere. De Celsi vero
„ characteribus quid sentiam, breviter subscri-
„ bam. p. pondo intelligo, X vel * denarium,
„ septimum videlicet (ut ipsemet seipsum decla-
„ rat) unciae partem. Per notas, quae sequun-
„ tur, denariorum numerum accipio. Atque ut
„ haec exempla rediantur clariora, ubi in primo
„ malagmate lib. v. legitur, *Atrogenis rosae &*
„ *thuris singulorum* p. xii. intelligo accipiendos
„ singulorum, atrogenis scilicet, & thuris binos
„ denarios. Cerae vero & squamae viii. subdit
„ enim xviii. scibi vero in antiquioribus ex-
„ emplaribus, iam diu videlicet excussis, scribun-
„ tur duo x. ut in malagmate sequente ad jecur
„ dolens, per primum intelligo pondus denarii
„ per secundum, denariorum numerum, ut ac-
„ ciplandus *lactrynae balsami denarii duos & vigin-*

„ ti, & cossi cum reliquis, quae sequuntur, sex-

„ decim. Simili modo in Andree malagmate
„ ubi scribitur p. xxx. intelligendum pondus vi-
„ ginti denariorum. Idem in similibus intelli-
„ gendum, ita tamen, ut scilicet per p. non
„ semper simpliciter pondus accipiendum, sed
„ interpretandum pondo, hoc est, libram: ut
„ in Mosci malagmate, ubi scribitur p. ii. ego
„ duas libras intelligo: nisi forte in exemplari
„ nota desit denarii, ut scilicet sit legendum
„ p. xii. tunc enim duos denarios intelligere-
„ mus. Vbi vero p. 12. octavam partem librae:
„ vel si x. desit, octavam partem denarii: &
„ pro triente, tertiam librae partem. Legitur &
„ quandoque apud eundem Celsum p. sextantem,
„ ubi ego intelligo sextam librae partem, binas
„ videlicet uncias: sicut & per lessum, octo
„ uncias. Haec habui, aliqui in prostandi
„ munere occupatus quae de ponderibus Celsi
„ scriberem. Si quid vero adhuc in his disdis-
„ reveris, nihil per literas significato. Vale Ex
„ Ferrara, xii. Kalend. Decemb. m. d. xxxii. 11.
P f f f 2 Ad

Ad caetera vero quae in Celfo occurrunt intelligenda faciunt Sorani Ephesi verba, quae subjungere idcirco voluimus Cap. XXIII. & Praefatio Plinii de Re Medica. *Ann.*

p. ead. l. ult. *Paulo plus dimidio scripulo*] Vel *serupulo*. Caeslar.

p. 232. l. 1. *Πασιλίγιον* (quos *τραχιόνες* Graeci vocant) *Τραχιόνες* vel *τραχιόνες*. Caeslar.

p. ead. l. 19. *Aut cerato*] Leg. ut *cerato*, sic enim saepe emplastra cerata emolliuntur, ut 517, 24. nec emplastra, sed & aliud, ut *cericem liquido cerato molliori* dicit, pag. 250. 12. *Cajaub.*

p. ead. l. 22. *Refrigerare potest*,] *Refrigerare possit*. Vetus. *Confl.*

p. 203. l. 3. *Malagma ad materiam extrahendam*] *ἐκτραχαιον μάλαγμα*. *Confl.*

p. ead. l. 7. P. VI.] P. VII. *Confl.*

p. 204. l. 4. *Tum es misceatur*.] Haec additit. *Confl.*

p. ead. l. 5. *Βάλανος*] *Μαρμαλάνος*. Vide lib. IV. cap. 9. *Confl.*

p. ead. l. 10. *Consummat*.] *Absumat* in Manuscript. *Confl.*

p. ead. l. 15. *Canchryos acetabulis*.] Potest etiam legi *canchryos*. Caeslar.

p. ead. l. 15. P. IV.] P. II. *Confl.*

p. ead. l. 15. *Renibus fecit*.] *Renibus, visci*. *Confl.*

p. 205. l. 8. *Ammoniacy, thymiamatis*.] Coniunge *ammoniacy thymiamo*, l. gutta Latine, gummi Ammoniacum, *ἡ ἀμμωνιακή θυμαριά*, cujus planta ferulacea *ἡ ἀμμωνία* Dioscori, qui species duas *θυμαρία* & *θύραμα* tradit. *Confl.*

p. ead. l. 8. *Ammoniacy thymiamatis*] *Νάρκαρτος* Dioscorides dicit. Arabes Tigname. *Νάρκαρτος* vel *Κάρκαρτος* verba sunt peregrina. Caeterum semper Dioscorides coniungit haec duo verba, *ammoniacy thymiams*, ut ab ammoniaco sale distinguit. Quae si hic coniungenda sunt, habetis exemplum p. 253. l. 17. Sin minus, thymia erit *Νάρκαρτος*. *Scal.*

p. ead. l. 15. *Polyarchium*] Vide Caesium Aurelianum lib. II. Curat. Acut. cap. 24. ubi *malagma Polyarchium* vocat. *Confl.*

p. ead. l. 16. *Thuris, fuliginis*.] Legito coniunctum, *thuris fuliginis*. *Confl.*

p. 206. l. 2. P. III. *.] Ad pondera ista emendanda consulendi essent veteres codices: quod ubi apud Vitruvium factum est, iam nullus dubitationi locus relinquatur. Caeterum de *senariis* adiectivum est, ita ut semper *nummus* intelligendus veniat. *Scal.*

p. 206. l. 6. *Thuris fuliginis*] *Thuris pollinis*. *Confl.*

p. 206. l. 5. *Ammoniacy, thymiamatis*] *Lyge* sine distinctione. Vide supra. *Confl.*

p. ead. l. 7. *Sub aulæ Medo*] Forte legendum *Medis*; Plinius enim N. II. cap. IV. lib. XX. Medium quendam producit. Galenus adversus Erasistrateos cap. 2. pag. 409. Tom. X. Ed. Chart.) Medium quoque citat, quo tamen loco legendum *Medias* putat Menagius ad Diogen. Laërtium pag. 129. B. qui, an idem sint, an diversi, hactenus expasium non est. Nos nihil certi statuere possumus, expositantes avide Medicorum historiam a viris clarissimis Menagio & Meibomio pollicitam, qui nodum hunc forte sint soluturi. *Ann.*

p. ead. l. penult. *LaBucæ marinae*] Vide lib. V. cap. 7. *Confl.*

p. ead. l. penult. *Aridas, aceti*.] *Aridas aceti*. Vide Plinium lib. XXIII. cap. 2. *Confl.*

p. 207. l. 1. P. VIII.] P. V. *Confl.*

p. ead. l. 3. *Pisci, feini stercoreis*.] *Pisci seminis, stercoreis*. Sic in meo Codice. Nihil mutandum censco. *Confl.*

p. ead. l. 3. *Feini stercoreis*.] Legendum fortasse vel *caprini*, vel *bovini* ex Galeno de fluxu. *Caeslar.*

p. ead. l. 14. *Carcinodas*] *Καρκινώδης* vel *καρκινώδης*. *Confl.*

p. 208. l. 6. *Quae Atticae*] Vide lib. V. cap. 14. *Al. Attica*. *Confl.*

p. ead. l. 7. *Hique consuntidur*.] *Hique cum tunduntur*. *Confl.*

p. ead. l. 7. *Malagmatis, Mellis*. *Confl.*

p. ead. l. ult. *Si satis*] *Si plus satis*. *Confl.*

p. 209. l. ult. *Malagma stomachica*] *Anastomica*. *Confl.*

p. l. ead. l. *Quae coracina*] *Quae coracina*. *Confl.*

p. 210. l. penult. *Sine furculis*] *Ἀβύλῳ* dicit Dioscorides & Asclepiades apud Galenum *ἡ αβύλη* *ῥίζα*. *Confl.*

p. 211. l. 8. *Nisi quom ruberrimi*] Mirum, qui dicit ruberrimum esse nitrum, cum viride sit, & in ollas indatur, ad caules vitiolares efficiendos. *Scal.*

p. ead. l. 19. *Chamaeleontis*.] *Chamaeleontis*. *Confl.*

p. 212. l. 4. *Cedri cyothus*] *Cedriac*, l. *αδερμαίον*. *Confl.*

p. ead. l. 15. *Ideoque aligenae nominantur*] Vel *aliporae*. *Caeslar.*

p. ead. l. 15. *Alipenae*] *ἀλπίνα*. Aetio *ἀλπίνα*. *Confl.*

p. ead. l. 20. *Asterum ad idem, quod choacum vocant*.] Legendum fortassis *choacum*, ut *chiacum*, ut apud Georg. Val. de cura oculi, nisi malis *ceaces*, quod inter Hippocr. opera liber habebatur, qui inscribitur de Coacia praenotionibus, *un-*

- unde nomen deductum videri potest. *Caeſor*.
p. 212. l. 20. *Quod xīnax*] *Quod xīnax*.
Conſt.
p. 213. l. 2. *Ex minis rubes*.] *Ex minia ruber*.
Conſt.
p. ead. l. 9. *Fuliginis*] *Pollinis* & hic lego.
Nam ſi *fuliginis*, quæro, qui perrivide & ſmaragdium eſſe queſt? *Conſt.*
p. ead. l. 9. *Quo fulige*] *Quo pollen* l. *μῆλα*.
Conſt.
p. ead. l. 17. P. IV.] P. XL. *Conſt.*
p. 214. l. 3. *Rofae*.] *Rofae*, l. roſacel. *Conſt.*
p. ead. l. 8. P. VII. olei] P. I. olei. *Conſt.*
p. ead. l. 8. *Tetrapharmacum*] *Τετραφάρμακον*,
Baſilicum vocant. *Conſt.*
p. ead. l. 9. *Puri eadem munda non aliud me-
litus, quam quod expeditiſſimum eſt, Tetrapharma-
cum a Græcis nominatur.*] *Τετραφάρμακον*, ſic qui-
dem dictum, quod ex quatuor rebus componitur.
Sic *ἱμαφάρμακον*, quod ex novem rebus con-
ſtit. *Caeſor*.
p. ead. l. 12. *Emeapharmacum*] *Ἐμεοφάρμακον*.
Hori Mendefi diverſum apud Aëtium XV. *Conſt.*
p. ead. l. 14. *Rofa*.] *Rat.* l. roſaceo. *Conſt.*
p. ead. l. 14. *Hyſſopo*.] *Oſyſo*. *Conſt.*
p. ead. l. ult. *Quas ſi ſingula habenda ſunt, me-
liora ſunt. Sed in copia*] *Cui ſi ſingula addenda ſunt,
meliora ſunt: alias deteriora, nec niſi cum utraque
opus eſt, aut in ſingulari ſingularum inopia, utendum
venit. Sed in copia &c.* *Conſt.*
p. 215. l. 3. *Aeris* P. XVI.] *Aeris* P. VI.
Conſt.
p. ead. l. 3. *Fuliginis*] *Thuris fuliginis*. *Conſt.*
p. ead. l. 6. *Fraſſo capiti accommodatum.*] *Κα-
ταρμαγίναι*. *Conſt.*
p. ead. l. 10. *Colophoniace*.] *Pro colophoniæ,
ut infra recte.* *Conſt.*
p. ead. l. 12. *Vocant*.] *Vocemus, vel vocatur.*
Conſt.
p. ead. l. 12. *Expendatur*.] *Expendere hic quod
vulgo diſpenſare unguentarii.* *Conſt.*
p. ead. l. ult. *Baccarum lauri*.] *διὰ δαφνιδᾶς* eſt
ex baccis laurinis. *Caeſor*.
p. 216 l. 2. *Argenti* P. LII.] *Argenti*. P.
XXXII. *Conſt.*
p. ead. l. 9. *Capitulum punice mali*.] *Capitula
punice mali hic cyttos vocat, l. αἰῖνος* Dioſcorid.
Conſt.
p. ead. l. 27. *Colophoniace*.] *Vide pag. 263.*
Conſt.
p. ead. l. 27. P. CXC.] P. CC. *Conſt.*
p. ead. l. 28. *Fuliginis*] *Pollidis*. *Conſt.*
p. ead. l. ult. *Ludani*] *Auctor ipſe propter la-*
*danum lib. V. in cura ulceris vocat emplaſtrum
ex ludano.* *Conſt.*
p. 217. l. 1. *Aceti heminum*.] *Aceti ſtilitici*.
Alii vero ſcilicet. *Conſt.*
p. ead. l. 8. *Vini aminei*.] *Sunt etiam amineæ vi-*
ter, legendum apud Virgilium. Scal.
p. ead. l. 10. *Diogenis*.] *Diogeni*, lib. V. cap.
27. *Conſt.*
p. ead. l. penult. P. XLV.] *In meo Cod. P.*
XXXV. Conſt.
p. 218. l. 3. P. LVI.] P. XLVI. Alii XXXVI.
Conſt.
p. ead. l. 8. *Acidæ Emplaſtra*] *Αἰκιδᾶς Ἐμπλαſτρα*.
Conſt.
p. ead. l. 10. P. LII.] P. XLIII. *Conſt.*
p. ead. l. 11. P. LVIII.] P. XLVIII. *Conſt.*
p. ead. l. 11. *Elephantinum emplaſtrum*.] *Eſt
apud Aëtium compositio gemina. Ita vocatur ab
eboris candore, λεοδάμνιον.* *Conſt.*
p. ead. l. 12. P. XX.] P. XXX. *Conſt.*
p. ead. l. 17. *Quas λεοδάμνι*] *Intelligitur ἰμ-
πλάστριον.* *Vide lib. II. cap. 24. & ſupra ἀλεοῖνα.*
Plinius *lyparas* etiam vocat lib. XXIII. cap. 9.
XXXIII. cap. 6. Sic dicuntur a pinguedine, &
oleo, quod λέπα Hippocr. *Conſt.*
p. 219. l. 4. *Piumi recrementis*.] *Vide lib. V.*
cap. 15. veram leſionem. *Conſt.*
p. ead. l. 7. *Rofae*] *Rat.* l. roſacel. *Conſt.*
p. ead. l. 16. *Chakitis*] *Chakites*. *Conſt.*
p. ead. l. 19. *Capitulorum mali*] *Vide pag. 264.*
Conſt.
p. ead. l. 20. *Aceto, ſic ubi*] *Aceto, ac ubi.*
Conſt.
p. 220. l. 1. *Polytus*] *Polyidas*. *Conſt.*
p. ead. l. 1. *Sed longe Polyti celeberrimus eſt.*]
Inter opera Hippocratis liber exiſtat de affectibus
ſive morbis, quem Galenus Polybio cuidam ad-
ſcribit. Citatur & ab Ariſtotele libro tertio de
natura animalium Polybius quidam, cujus ſenten-
tiam de venarum ordine inibi explicat cap. item
tertio. *Caeſor*.
p. ead. l. 1. *Polyti*] *Galenus Polyidas: & thus
admiſcet. Vide Paulum Aegin. lib. VII. cap. 12.
& Aëtium lib. IX. cap. 49. Conſt.*
p. ead. l. 4. *Peſtillus ad ulcera ſordida*.] *Pag.*
294. lin. 1. lib. V. cap. XXVI. De guttinet.
vuln. vocabit hunc peſtillum ὀφθαλμὶς ἰατρὺν ὕψος,
a vi extergendi. *Conſt.*
p. ead. l. 10. *Ad naturalia ſordida*.] *Galenus
lib. III. cap. 5. Compoſit. Pharmacor. κατὰ τὴν φύ-
ſιν.*
Paulus Aegin. VII. *Conſt.*
p. ead. l. 12. P. I.] P. II. *Conſt.*
p. ead. l. 17. *Stibis*.] *Stibidi*. *Conſt.*
Ffff 3

p. 220. l. ult. *Deliquitur.*] *Liquantur.* *Confl.*
p. 221. l. 9. *Strenus*] *Streni pessi* vel *pessaria*.
Legs Paulum lib. III. & VII. cap. 24. *Confl.*

p. ead. l. 11. *Cuneis*] *Cuneis*. Alii *cuneis dua-*
bus, l. *conuincens*, linamentis cunei instat. *Confl.*
p. ead. l. 11. P. 1.] P. II. *Confl.*

p. ead. l. 11. *Cuneis*] Sunt *ficus*, ita nomi-
natae a loco, Cuno urbs sc. Cic. Lib. 1. de Di-
uinat. Erant autem exiguae ficus, quae Aquitani
& Provinciales vocant melecas. Dicebant autem
Latini *cannor*. *Scal.*

p. ead. l. 13. *Pugurda fuffino*] Huius fuffi
unicuenti confectio fuffi cum nomine in Graeciam
& Italiam delata est ex Syria. Nam fuffi Syriae
& Arabicae filium significat, quod Hispani vo-
cant *Alfufina*. *Scal.*

p. ead. l. 16. *Rofa*] *Ros* l. *rosaceum*. *Confl.*
p. ead. l. 16. P. III.] P. II. *Confl.*

p. ead. l. 17. P. VI.] P. V. *Confl.*

p. ead. l. 19. *Rofae*] *Ros* l. *rosacei*. *Confl.*

p. ead. l. 23. *Rofae*] *Ros* l. *rosacei*. *Confl.*

p. ead. l. 24. *Ad ejiciendum*] *ἐκβάλλων*, sive
ἔκβαλον. *Confl.*

p. ead. l. 24. *Quo foetibus ejiciatur*] *ἐκβάλλων*
est instrumentum extrahendi foetus seu id medi-
camentis seu sacramentis fuit. *Scal.*

p. ead. l. 24. *Mallicorium*] Vide an conveniat.
Confl.

p. ead. l. 24. *Mallicorium*] Legit aliud medi-
camentum Celsus in auctore, a quo defunxit,
quod proxime ad *vidis* accedit, i. e. mallicorium;
aut certe fallitur. Constantinus toto coelo avertit,
qui *effusio* vocat haec medicamenta & *ἐκβά-*
λων. (quae nonnulli *ἐκβάλλων* nuncupant) de
quibus hic Celsus. Ea enim corrumpant non-
dum perfectum foetum. At de quibus hic agitur,
ea sunt, quae jam perfectum ejiciunt. *Scal.*

p. 222. l. 1. *Pitui locorum*] Dioscorides *τίπας*
vocat, in quo *Ανίσξι*. *Scal.*

p. ead. l. 3. *Rofa*] *Ros* l. *rosaceo*. *Confl.*

p. ead. l. 4. *De medicamentis, quibus ariatis uti-*
mur.] *ἰσχυρία* vel *ἰσχυρία* Gracis, & *αἰσχυρία*,
ῥαία, sive *αἰσχυρία ῥαία*. Vide Aeginetum
lib. VII. cap. 15. Parum differant *διασχυρία*,
quae & dispersa vocat Plinius, quae odoris
gratia inspergantur, & *ἰσχυρία*, quae sudori-
bus adhibentur, aut scarrificationis gratia, aut ad
pruricum excitandum, Oribasius. *Confl.*

p. ead. l. 4. *Quibus ariatis neque caulis utitur*] *διασχυρία* sunt medicamenta in forma pulveris,
de quibus hic. Haec enim de his dixit, quae
aliquo liquore comprehenduntur. Nunc vero
de his, quae inspergantur, vel de dispersibilibus,

quae *διασχυρία* vocantur. Aliud enim est co-
gere oleo, i. e. incorporare cum oleo, & aliud,
excipere oleo, ut puta manus peruncias oleo
intingere in pulvere. *Scal.*

p. ead. l. 12. *Ad putrem* *conspersionem*] *ἵνα*
ἔσται *ἐν τῷ* *καταρτίσῃ* *γενεῇ*, patitur
ἐν τῷ *καταρτίσῃ*. *Confl.*

p. 223. l. 4. P. * 33. *ἰσχυρία*] P. * 2. *Confl.*
p. ead. l. 6. *Ἐξ ἵσχυρίας*] Vide h. l. cap.
Confl.

p. ead. l. 8. P. XX. *.] P. X. * *Confl.*

p. ead. l. 13. P. 1. *.] P. p. 11. *Confl.*

p. ead. l. 19. *Confl.*] *ἴσχυρία*. *Confl.*

p. ead. l. 21. P. IV. *.] P. p. 111. *Confl.*

p. 224. l. 7. *Ad fterilitatem*] *ἡστιασμός*. *Confl.*

p. ead. l. 8. P. III. *.] V. *Confl.*

p. ead. l. 10. *Gargarizantibus*] *ἀσπασχολητός*.
Confl.

p. ead. l. 10. *Levandi*] *Λεγαντί*. *Confl.*

p. ead. l. 11. *Levati*] *Λεγαντί*. *Confl.*

p. 225. l. 4. *Trifolii*] 3 P. *trifolii*. *Confl.*

p. ead. l. 4. P. V.] P. p. V. *Confl.*

p. ead. l. 4. *Siliis*] *Σείσας*. *Confl.*

p. ead. l. 5. *Piperis albi*] *Παυερίας αλβί*. *Confl.*

p. ead. l. 5. *Syri*] *Συριακή*. Vide Dioscorid.
Confl.

p. 226. l. 1. *Nardi Syri*] Putabant *scilicet nardi*,
de qua hic loquitur, nasci in Syria, coque nomi-
ne Syriam dicebant, non alia ratione, quam quod
inde ad eos ipsa convehere. *Scal.*

p. ead. l. 3. *Retundi*] *Σχοεισμήτι*. *Confl.*

p. ead. l. 3. *Singulorum* P. V. 1. 3.] *Sing.*

P. p. VI. 2. *Confl.*

p. ead. l. 4. P. VIII. * 3.] P. p. VIII. 2.
Confl.

p. ead. l. 7. P. V.] P. p. V. Hic ubique cum
P. p. deletis his * in notis in hoc capite legitur.
Confl.

p. ead. l. 13. *Antidotum Mithridatis*] *Μιθριδά-*
τιον. Vide Galen. II. de Antidotis, & lib VII.
κατὰ τὴν *Πλιν.* lib. XXII. cap. 18. *Confl.*

p. ead. l. ult. P. * v. 3.] P. p. v. 2. *Confl.*

p. 227. l. 1. *Acaciae succi*] Plinius semper
confundit *succum* cum *lacrimum*, ita ut hic diligen-
ter advertendum sit, num *acaciae expressum suc-*
cum, an *lacrimum* intelligat. *Scal.*

p. ead. l. 2. *Modalla*] Haec *modalla* Hippo-
crati vocatur *ἡ αἰός*, *αἰός*, quia putabunt vi-
tam in ea consistere veteres. *Scal.*

p. ead. l. 2. P. II. * *anisi*] P. p. 2. *anisi*.
Confl.

p. ead. l. 4. P. IV. 3. *caesae*] P. p. IV. 2.
caesae.

p. ead. l. 4. *Siliv. bell.*] *Siliv. Pall.* Conf.
 p. ead. l. 5. P. * v. 3.] P. p. v. 2. Conf.
 p. ead. l. 6. P. * 3.] P. * VI. Conf.
 p. ead. l. 7. P. VI. 3.] P. p. VI. 2. Conf.
 p. ead. l. 9. P. * V. 33.] P. p. VI. 2. Conf.
 p. ead. l. 9. *Radiet Placit.*] *Rhaparici.* Conf.
 p. ead. l. 10. P. * VIII. 3.] P. p. VII. Conf.
 p. ead. l. 17. P. * II. 33.] P. p. II. 22. Conf.
 p. ead. l. 18. De Ammonico post illa a doc-
 tissimis viris supra dicta animadverto. In Indentum
 p. 253. l. 17. & alibi saepius verba *ammoniaci*
thyamiatis conjunxisse, quae in tot locis editio-
 nes priores omnes separant. Separandi occasio-
 nem haud dubie dedit Celsus ipse, qui & verbo
ammoniaci ut in hoc loco, ita alibi quoque
saepius, solitarie posito utitur. Coniungenda
 tamen esse Celsus videtur eo docere, quod *thy-*
miama solitarie nusquam legitur, & pondus
ammoniaci thyamiatis p. 331. l. 20. simpliciter
 ponitur, non adjecto verbo *singulorum*. Sed quid
 sit *Ammoniacum thymia*, fortasse quaeviseris.
 Apud Dioscoridem nunc in tertio Graeco *ed.*
Colas. A. MDXXIX. haec verba conjunctim scrip-
 ta lego, inscriptio vero capitali habet *Ammo-*
niacum solitarie positum. Descriptio pharmaci
 docet, illud thymia, quod Romani alias *gut-*
tum ammoniacum vocarunt, fuisse ipsum *Gummi*
Ammoniacum. Fracturae in Galeni L. II. ad Glisc.
 C. IV. lego. „ Postquam autem partem fovimus,
 medicamentis ex praedictis medullis & adipibus
 confecta adhibuimus, miscendo nonnunquam
 bedellium Scythicum, masticen Aegyptiam, &
Ammoniacum thymia vocatum; quod pingue
 & non vestitum esset, similiter & chalkanen. Et
 postquam per haec praeparatum fuerat, solvens
ammoniacum pinguisimum in acerrimo aceto cir-
 cumlinivi totum femur, . . . Hic locus classicus est.
 Nam & *ammoniacum thymia* ammoniaci idem
 esse, & vix ab eo, quod hodie utitur, *gummi*
ammoniaci differre liquido docet. Vide etiam
Pavium L. VII. Kr.
 p. ead. l. 9. P. IV. 3.] P. p. III. 2. Conf.
 p. ead. l. 20. P. V. 21.] P. p. VII. Conf.
 p. 228. l. 1. P. IV. *Alexandrini*] P. p. XIV.
aromatici. Conf.
 p. ead. l. 3. *Edidit.*] *Edidit*, legitur in ve-
 teri exemplari. Conf.
 p. ead. l. 6. *Rosae*] *Ros.* l. rosaceae. Conf.
 p. ead. l. 11. *Olei cicini*] *Cicini* legendum
 fortassis, sed & *cicini* potest, vel *cilici*, prop-
 terea quod Galenus in quodam operum suorum
 mentionem facit olei, quod ab ipso *capnathum*
 vocatur, quid quidem in Cilicia sit, unde & di-
 ctum videri potest a Celso, *oleum Cilicium*. Caesur.

p. ead. l. 14. *Rosae*] *Ros.* l. rosaceum, ut hic
 cyprus pro oleo cyprino. Conf.
 p. ead. l. 15. *Ad sacrum ignem.*] *Sacer ignis*,
Zeug. & *Zeug* Scribonio Largo. Conf.
 p. ead. l. pennit. *Sil vocatur.*] De file vide
 Plinium lib. XXXIII. cap. ult. Hoc pigmentum
 est: aliud fil l. filar in thipium censu, ut infra
 cap. 25. Conf.
 p. 220. l. 1. *Catapostum ad fovendum*] *Καταπο-*
στον οὖρον. Conf.
 p. ead. l. 4. *Patsif* tamen etiam ad coarctandum.]
πατσίσις. Conf.
 p. ead. l. 5. *Papaveris*] l. opii, *πῦνιον.* Conf.
 p. 230. l. 3. *Locorum*] l. vulvae. Conf.
 p. ead. l. 4. *Suis*] Vide pag. 277. Conf.
 p. ead. l. 5. P. II. *.] P. p. II. Conf.
 p. ead. l. 6. *Suavi rosmari floris*] *Συαίσις ὀσπύς*,
squanti ut vocatur. Conf.
 p. ead. l. 10. *Ad multa valet*] *Πολύπρακτος.*
 Conf.
 p. 230. l. 16. *Infrigit.*] *Refrixit.* Conf.
 p. ead. l. 21. *Rosa*] *Ros.* l. rosaceo. Conf.
 p. 231. l. 5. P. * 3.] P. p. 2. Conf.
 p. ead. l. 6. P. 1. *.] P. p. 1. libra mellis. Conf.
 p. ead. l. 10. P. 1. *.] P. p. 1. Conf.
 p. ead. l. 11. P. IV. *.] P. p. IV. Conf.
 p. ead. l. 13. *Ad tussim*] *Βρογχίτις.* Conf.
 p. ead. l. 13. *Ad tussim Atheniensis*] De Athe-
 nione quodam, sed non Medico (reor) habes
 in vita Maximini, patris & filii, apud Iulium Ca-
 pitolinum. Caesur.
 p. ead. l. 18. P. 1. * *myrrhat.*] P. p. 2. Conf.
 p. ead. l. 22. P. * 3.] P. p. 2.
 p. ead. l. 24. *Calice*] *Καλὰν διόμας* & *ἀντίδοτον.*
 Conf.
 p. ead. l. 24. *Calice vera Cissi ex his constat.*] *Calice*
legendum arbitror, ut tubasdas aegritudi-
ni, ut hic sensus habetur, Catapostum Cissi ad-
versus Calicem, sive adversus colicam argelulium.
 Caesur.
 p. 232. l. 5. *Infantum vero mortuum, aut secun-*
das expellit] *Εμβάσις* & *εὐβασίς.* Conf.
 p. ead. l. 7. *Fejune*] *Fejunis.* Conf.
 p. ead. l. 8. *Ad adjuvandum vocem.*] *Ἀρμονία*
 Conf.
 p. ead. l. 9. *Adversus difficultatem urinae*] *Δυσου-*
ρίαι. Conf.
 p. ead. l. 12. *Cenato*] *Incoerita.* Conf.
 p. ead. l. 15. P. 1. *.] P. p. I. Conf.
 p. ead. l. 15. P. 1. *.] P. p. 1. Conf.
 p. ead. l. 17. P. 1. *.] P. p. 1. Conf.
 p. ead. l. 20. *Et adjuceat*] *Et et adjuceat.* Conf.
 p. 233. l. 10. *Nec subire speciem ejus*] Vel
spec. Caesur.

- p. 233. l. 10. *Speciem*] *Suspicionem*. *Const.*
 p. ead. l. 10. *Peremti*] *Interemti*. *Const.*
 p. ead. l. 12. *Rem*] *Speciem*. *Const.*
 p. ead. l. 15. *Promittat rei,*] l. *facilis atque expeditae* curationis. *Const.*
 p. ead. l. 18. *Servari non potest,*] l. *Legem* Hippocr. lib. VI. Aph. 18. & lib. de *Vulnerib.* *Const.*
 p. ead. l. 23. *Vix autem ad sanitatem*] Hippocr. VI. Aph. 18. *Const.*
 p. ead. l. 27. *In ali vel poplitis muco defecit.*] *Alias descendit.* *Caesar.*
 p. 234. l. 3. *Inanibus lacte,*] *Inanis loca,* l. illa, *anibus* Hippocr. Dicuntur & *anibus*. Vide Galen. Comment. III. de Articulis. II. Prognost. *Const.*
 p. ead. l. 3. *Mysculum,*] *Ejus caput vel finem.* Id enim vulnus pravum. Galen. Comm. Aph. 66. lib. V. *Const.*
 p. ead. l. 11. *Excitum est,*] *Abcissum est.* *Const.*
 p. ead. l. 12. *In rebem*] *Curva.* *Const.*
 p. ead. l. penult. *Peritius*] *Primitus.* *Const.*
 p. 235. l. 1. *Signa percussus cordis.*] *Corde percussus.* Paulus Aegineta lib. VI. cap. 38. *Corde vulnerato, juxta mammam sinistram &c.* *Const.*
 p. ead. l. 1. *Vena*] *Venae* hic veterum more pro arteriis, ut *paucis*, apud Hippocr. Ergo venarum motus l. arteriarum impulsus languescunt. *Const.*
 p. ead. l. 3. *In rotato corpore*] *In aegreto.* Melius irritato. Nam in vetusto Codice, *irritato.* *Const.*
 p. ead. l. 12. *Os intantum.*] l. *sublatum.* Quia coguntur elatis scopulis operitis spirare, affectis & musculis transpirationis & transverso septo per consensum. *Const.*
 p. ead. l. 19. *Et femoribus*] *Et feminibus,* in Cod. *Const.*
 p. ead. l. 20. *Pars per naturam*] *Eleganter non minus quam honeste genitales partes naturam vocavit.* Sic etiam Cicero de Divination. l. 11. cap. 70. *Parere quaedam matrona cupiens, dubitans, essene praegnavis, visa est in quiete obignatam habere naturam.* Saepius Plinius alique. Hippocrates vero ea significatione usus est verbo *φύσις* Helychylus: *Ἐρξάναι, νύπαι, ἐπὶ ἰσχύος ἀρσάναι, καὶ αὖ τὴν γυναικὸς φύσιν, ἰσχυρὰν τὴν γυναικα.* Hieron. Epist. 61. *Pars corporis nostri secretior φύσις, a nobis natura dicitur.* Usurpaturque haec vox tam de muliebrilibus quam virilibus partibus uti in commentario ad Carm. XXXVIII. Prisp. videre est. *Am.*
 p. 235. l. ult. *Quosdam obtumescunt,*] *Quaedam obtumescunt.* *Const.*
 p. 236. l. 1. *Sin*] *Entavero si,* Cod. *Const.*
 p. ead. l. 1. *Cerebrum,*] *Vide Hippocr. lib. I. de Morb.*
 p. ead. l. 5. *Bilis vomitus insequitur.*] *Paulus lib. VI. cap. 48. Hippocr. lib. VI. Aph. 50. alia signa adjuvant, ut febrem vehementem, capitis dolorem, oculorum inflammationem cum linguae rubore.* *Const.*
 p. ead. l. 6. *Ignarant.*] *Non audiunt.* *Const.*
 p. ead. l. 8. *Mentur.*] *Cod. commoventur.* *Nec habet atque.* *Const.*
 p. ead. l. 11. *Per stomachum*] *Paulus VI. cap. 88. Ex ventriculo chylus, ex intestinis stercus egreditur.* *Const.*
 p. ead. l. 13. *Venarum*] *Hic & pro arteriis.* Vide supra de jecinore pag. 285. *Const.*
 p. ead. l. 15. *Indurefcunt,*] *Intumescent.* *Const.*
 p. ead. l. 16. *Medulla*] *Haec medulla Hippocrati vocatur εἰς αἰὼν, νεύρα, quia putabant vitam in ea consistere veteres Scia*
 p. ead. l. 16. *Dijussa,*] *Percussa,* Vet. Al. *dijussa.* *Const.*
 p. ead. l. 22. *Vesica vero*] *Paulus lib. III. cap. 45. Const.*
 p. ead. l. ult. *Sanies*] *Ἰχμύς.* *Const.*
 p. 237. l. 1. *Varie*] *Varia.* *Const.*
 p. ead. l. 2. *Abissimumque,*] *Abicissimumque.* *Const.*
 p. ead. l. 8. *Vel melleceria*] *Vel meliceria.* Cod. *meicera.* *Const.*
 p. ead. l. 9. *Crassier,* & *glutinosier,*] *Crassa & glutinosa et.* *Const.*
 p. ead. l. 10. *Quasi unguis*] *Quasi unguisum.* *Const.*
 p. ead. l. 13. *Rubens,*] *Ruber.* *Const.*
 p. ead. l. 16. *Igitur*] *Quaque.* *Const.*
 p. 238. l. 6. *Melius est,* quo minus est, quo *crassius,*] *Infra cap. XXVIII. pag. 321. Const.*
 p. ead. l. 11. *Quo minus etiam,*] *Quo minus ejus.* *Const.*
 p. ead. l. 13. *Curatio adv. profusionem* &c.] *De vulneribus, quae maxime per tela inferuntur.* *Const.*
 p. ead. l. 25. *Decurritur, potius*] *Decurritur his potius.* *Const.*
 p. ead. l. 27. *Cirraque*] *Intraque.* *Const.*
 p. ead. l. ult. *Per & in se ipsas coeant,*] *Per in se junctas coeant.* *Const.*
 p. 239. l. 3. *Ex eo loco.*] *In fronte duo musculi, quorum oblique fibrae: quin & in fronte mittitur ramus ex tertio conjungo nervorum.* *Const.*
 p. ead. l. 4. *A diversa*] *Ad adversa vel aver-*
 fa. *Const.*

- p. 239. l. 7. *Es*] *Eaque*. Conf.
- p. ead. l. 14. *Mufculus*] *Nervus*. Galenus cap. 9. lib. III. si multum capite puncto convulsio accidat, quae nullis remediis leniatur, idem faciendum tradit. Conf.
- p. ead. l. 16. *Vel exhausta*] Venae sectione. Conf.
- p. 240. l. 2. *Inhaerere*] *Inhaeret*. Conf.
- p. ead. l. 10. *Actia*.] *Actia*, *jauma*, filum. Tittinus, *Phrygia* *primo*, denique *id apud seivi*. *Reliquiacus*, *ai* *aique* *here* *aique* *herae* *nostrae*. Conf.
- p. ead. l. 13. *Transiit*] *Transiit*. Conf.
- p. ead. l. 14. *Injeclum vinculum*] *Injeclio* *fidu-*
la. Conf.
- p. ead. l. 15. *Ilum*] *Filum*. Conf.
- p. ead. l. 16. *Qua*] *Quatenus*. Vetus. Conf.
- p. ead. l. 19. *Concrevit*] *In* *pa* *scilicet*: vel *lege*, *concrevit*. Conf.
- p. ead. l. 24. *Dum sanat*,] *Dum* *madet*. Conf.
- p. ead. l. ult. *Propius*] Cap. 20. h. l. init. Conf.
- p. ead. l. ult. *Barbarum*] Describitur cap. 29.
- h. l. sect. 1. *Am*.
- p. 241. l. 2. *Polybi*] Vide *ibid*. sect. 2. Conf.
- p. ead. l. 2. *Alexandrinum*] Describitur *ibid*.
sect. 17. *Am*.
- p. ead. l. 3. *Pisicorum*] Vel *injeclorum*, *nempe* *oxyuris*. Describitur pag. 269. hoc titulo *Fistillus* ad ulcera fordida. Conf.
- p. ead. l. 10. *Propius*] Pag. 264.
- p. ead. l. 11. *Injeclum*, *quo* *id* *injicitur*,] *In-*
posita, *quo* *adjuvetur*. Conf.
- p. ead. l. 15. *Lintea*] *Lintes* quidam legunt.
Conf.
- p. ead. l. 22. *Cancro*] *gonorrhoea*. Conf.
- p. ead. l. 23. *Circuire*] Gallico *faire* *plusteurs*
tours. Cafaub. Vid. pag. 533. l. 2. *Am*.
- p. ead. l. ult. *Inferioribus*] *Inferior*. Conf.
- p. 242. l. 1. *Illo neminem*] *Porro* *neminem*.
Conf.
- p. ead. l. 1. *Pi*] *At*, l. 2. *Conf*.
- p. ead. l. 2. *De quibus*] *Ab* *his*, *de* *quibus*.
Conf.
- p. ead. l. ult. *Rigor*, *aut* *differens*, *quae* *ex* *vul-*
nere *oris* *est*, *eam* *non*] *Rigorem* *aut* *differentionem*,
(quae *ex* *vulnere* *oris* *est*) *ea* *non*. Vide Hippocr.
Aph. 57. lib. IV. & 26. lib. II. Conf.
- p. ead. l. ult. *Fomitur*] Vide Aph. 50. lib.
VI. Conf.
- p. 243. l. 8. *Ex aqua frigida est*,] Hoc repu-
gnat Aphor. 20. lib. V. Conf.
- p. ead. l. 1. *Ex aqua frigida*] Videtur ex hoc
loco sibi contradicere auctor, siquidem l. III.
c. 6. dixit frigida inimica vulnere, ut etiam doc-
et Hippocrates Aph. V. 20. Quin mox praec-

ipit ipse sanum aqua calida removendam, quo-
niam calor naturae prodest. Sed scitissime Celsus
aquam frigidam commendat, quia sanguinis timen-
di in vulneribus fluxus est, transiitque hunc lo-
cum ex Hippocr. libr. de humid. usu T. XI. 27.
et si *phrygia* *primo* *ai* *aique* *herae* *nostrae* *ai*
maffum *in* *hivis*. Celsus pag. 293. *Levis* *plaga* *ju-*
vat *etiam*, *si* *ex* *aqua* *frigida* *expressa* *spongia* *im-*
ponitur. Confirmat hoc experimentum, quod re-
fert Doct. Caspar. Bartholinus *Exercitatione* VII.
p. 129. Panarol. Pentec. V. Obs. 27. *Am*.

p. ead. l. 9. *Quinto jam die*] *Quinto* *tamen* *die*.
Cod. Conf.

p. ead. l. 17. *Es*, *quae* *par* *moveat*, scil. im-
ponenda sunt, quod in linea praecedente praec-
ceptum est. Kr.

p. 244. l. 1. *Caloremque*] *Caloremque*, Cod.
Conf.

p. ead. l. 3. *Maximeque* *si* *grande* *vulnus* *est*,
tetracharmacum: *si* *in* *articulis*, *digitis*, *locis* *char-*
tilaginosis, *rhyodes*. *Pest* *id* *fomentum*, *si* *lata* *plaga*
non *patet*, *imponi* *protinus* *emplastrum* *debet*, *et* *si*
latus] *Pest* *id* *fomentum* *si* *lata* *plaga* *non* *patet*, *im-*
poni *protinus* *emplastrum* *debet*: *maximeque* *si* *grande*
vulnus *est*, *tetracharmacum*: *si* *in* *articulis*, *digitis*,
locis *charitilaginis*, *rhyodes*: *at* *si* *latus* &c. Conf.

p. ead. l. 9. *Piscida*] *Dicenda*. Conf.

p. ead. l. 9. *Pracsi* *nervi*] *Nervi*, *tendines*,
membrae, *ligamenta*. Conf.

p. ead. l. 11. *Es transversa*] *Es* *ea* *transversa*.
Conf.

p. ead. l. 16. *Magis* *quoque* *maiores*] *Magisque*
quo *maiores*. Conf.

p. ead. l. 18. *Tumor* *durus* *diu* *permanet*,] *Dur-*
us *permanet* *ex* *reliquis* *inflammationis* *immodico*
resolutae, *aut* *scirrhi* *aut* *grandiore* *cicatrice*.
Conf.

p. ead. l. 20. *Majior* *tamen*] Hoc vitium *ayveta*
lib. V. cap. 18. sive *ayveta*, cui opponitur
isthamus. Conf.

p. ead. l. ult. *Si* *in* *inflammatione* *est*,] *Si* *in* *eo*
inflammatio *est*. Conf.

p. 245. l. 11. *Vel emecapharmacum*] *Vel* *tetra-*
pharmacum, *vel* *emecapharmacum*. Quod pag. 262.
Conf.

p. ead. l. 21. *Rosa*,] l. *Rosaceo*. Conf.

p. ead. l. ult. *Sed* *jam* *plenioribus*,] *Sed* *etiam*
pleniores. Conf.

p. 246. l. 4. *Aut* *si* *plaga*] *At* *si* *plaga*. Conf.

p. ead. l. 8. *Plus*] *Carnis*. Conf.

p. ead. l. 29. *Cancer*] *Gangraena*. Conf.

p. ead. l. 22. *Decernitur*] *Discernitur*. Conf.

p. ead. l. 22. *Seq*.] Locum hunc mire deprav-
avit Lindenius, cum antea in Manuscriptorum edi-
tione

tionibus ita, ut fide veterum librorum correxi, legerentur. Descripsit autem hic, vel potius depinxit Celsus, quam hodie humidam vocant gangraenam. Quedam, sed non omnia, ante Morgagnus notaverat. Qui & *Epist.* VII. p. 205. recte monet, Galenum & Hildanum, quos Almeloveenius, in subiecta nota excitat, de eo, quod hodie cancrum vocamus, vitio, Celsum vero de gangraena & sphecilo verba facere. Kr. p. ead. l. ult. *Intenditur*] *Extenditur.* Conf. p. 247 l. 2. *Interdum etiam nervi*] *Est εφαικας.* Conf.

p. ead. l. 4. *Modo oritur*] *Est τοῦ καὶ φαιδανου.* Conf.

p. ead. l. 8. *scyy.* Hunc etiam locum mire habuit Lindenius. Omnes veteres libri habent sic, ut natura docet, & ego correxi. Kr.

p. ead. l. 9. *Pulsilis*] *Pulsilis.* Conf.

p. ead. l. 21. *Incidentum est*] *Excidentum est.* *Concludendum est.* Cod. Conf.

p. ead. l. 22. *Si varicula*] *Si caruncula.* Conf. p. ead. l. 22. *Quae hic*] *Quae hic vel hoc.* Conf.

p. ead. l. penult. *Non vult.*] *Nolle.* Cod. *Conf.* p. ead. l. penult. *Quod ex indano*] Describitur pag. 265. *Conf.*

p. 248. l. 3. *Cervicis*] *Cervicem.* Conf.

p. ead. l. 6. *Pluvialis*] *Pluviasii.* Conf.

p. ead. l. 7. *Cupressi*] Pro galbulis (sive globulis) pilulisque cupressi. *Conf.*

p. ead. l. 7. *Lenticulam*] *Lenticula.* Conf.

p. ead. l. 11. *Si per se refrigeratis.*] Remedium hoc convenit, cum nimia refrigeratione Erysipelas livet, & diaphoretica postulat. *Conf.*

p. ead. l. 12. P. xx.] P. xxii. *. xxxii. *Conf.* p. ead. l. 14. *Sulani sulia*] Remedium hoc prodest, ubi immodica refrigeratione Erysipelas scythosum effectum est. *Conf.*

p. ead. l. 18. *Si magis putre est.*] Vide Hippocrat. lib. VII. Aph. 20. *Conf.*

p. ead. l. ult. *Eas ιεχάρας Graeci vocant*] Suidas: *Ἰεχάρας φρεὶ καλεῖσθαι τοὺς ἰσχυροὺς καὶ ἀρμένους, τοὺς μὲν ἰσχυροὺς ὄφεις, ἀλλ' οἱ γὰρ ἰδρυμένον, ἢ κοίτην, παρ' ὃ καὶ τὸν ἰσχυρὸν τὰ ἐν σπλάχνῳ καὶ ἰσχυράς αἰσθῆς.* *Conf.*

p. ead. l. ult. *Eas ιεχάρας*] *ἰσχυραῖν.* *Conf.* p. 249. l. 4. *Gangraenam*] Gangraenae curatio chirurgica pag. 435. VII. cap. 27. *Conf.*

p. ead. l. 11. *Intentione*] *Extentione.* Conf. p. ead. l. 12. *Concidere*] *Al. excidere.* Conf. n. mut. Sic in Cod. pag. praec. ut habet recepta lect. Hoc cap. sect. 32. *Conf.*

p. ead. l. 14. *Gravia quaque*] *Gravia hoc loco βαρὺ, l. χαλινὰ, molesta, quia malum irri-*

tant. Itaque quam lenissimis (sic enim legendum putant) utendum est. Reprehensio, id est, quae coercet, aut humoris affluxum aut putredinis vitium: quod quia adstringendo (puta) id faciunt, ideo molesta sunt, maiusque exacerbant. Alii aliter grava de pondere, negantque lenia congruere. *Conf.*

p. ead. l. 22. *Idemque etiam corpus adstringens*] *Alias videmus.* *Conf.*

p. ead. l. 25. *Sic tamen*] *Sed tamen.* Conf. p. ead. l. ult. *In eo vultus*] *In eo ulcus.* Conf. p. 250. l. 1. *Serpere hic cancer*] *Serpere in cancer.* Conf.

p. ead. l. 2. *Corporis*] *Lego corpori.* *Conf.*

p. ead. l. 3. *Vulnerum*] *Vicium.* Conf.

p. ead. l. 9. *Superponere*] *Superponere.* Conf. p. ead. l. 11. *Quare lepore est*] *Qualis lepore.* Intelligitur *μυρμαγες.* Vide supra cap. 19. sect. 25. *Conf.*

p. ead. l. 16. *Fieri*] *Pelli.* Cod. *Conf.* p. ead. l. ult. *In filice est*] *In filicis assula est.* Vide Plinium lib. XIII. cap. 6. & lib. XXIV. cap. 12. *Conf.*

p. ead. l. ult. *In filice*] *Vera lesio: in filicis assula.* De filice impacta corpori & arundine eadem habet Marcellus de Medicam. cap. xxxiv. & Plinius [xxxiv, xi. *Conf.*

p. 251. l. 4. *Priori rei Philocratis*] *Supra cap. 19. Sect. 14. Conf.*

p. ead. l. 4. *Huic Hecataei*] *Ibid. Sect. 16. Conf.*

p. ead. l. 13. *Enguenti*] *Glandis unguentariae.* Alii *fusini*, quo utitur Dioiscorides in cicatricibus. *Conf.*

p. 252. l. 5. *Diagesi*] *Diagenis.* Supra cap. 19. sect. 20. *Conf.*

p. ead. l. 7. *Virido Alexandrinum*] *Ibid. sect. 17. Conf.*

p. ead. l. 9. *Manus*] *Alii postponunt voci di-*

gnis. Conf. p. 253. l. 2. *Pravissim*] *Pravissim.* Conf.

p. ead. l. 9. *Quod primo loco posui*] *Supra cap. 23. sect. 10. Conf.*

p. ead. l. 11. *Et si jam*] *At si jam.* Conf.

p. ead. l. 13. *Curaciones committes*] *Curaciones hoc Graecis Θεραπεύειν, Latinis, ut Terul-*

iano, Scorpicea. Scal. p. ead. l. 17. *Super vultus*] *Supra vultus.* Conf.

p. ead. l. 24. *Pysii*] *Bochart. Hieroz. T. 2. l. 4. cap. 19. p. 587.*

p. ead. l. 24. *Pysii*] *Miramur vulgo cum leg-*

imus, esse, qui venenosus bestias, & serpentes

tuto tractent, & eorum venenum adimant. Des-

inet mirari, qui Celsi haec legerit. Sed & Disquo-

que

que Psyllis aliud nihil tribuit, quam τὸ ἰσχυρόν. Hodie similis gens vagatur per Italiam, quae a D. Paulo origine generis stulte refert. *Cassub. De Psyllis* videm Turneb. *Adverf. xvi. 6.* Eumuler. ad Schroder. p. 184. *Ann.*

p. ead. l. 25. *Venatoria venena*] Vitebantur herba Helenio, non tamen nostrate; alii dicunt Venenium, v. g. Apollinaria, quia veteri lingua Drulidum Helen Apollinarem significat. Hac herba tingebantur fugitae. Inde τὸ ἰσχυρόν etiam dicebatur. Et fugitae dicatae erant Apollini. Herod. Tertull. *Auson. Scal.*

p. ead. l. 26. *Quibus Gallii praecipue*] Hoc toxicum fiebat ex Limoo herba a Gallis dicta. *Plinius lib. XXVII. cap. 11. Confl.*

p. ead. l. penult. *Alud*] *Alle. Confl.*
p. 254. l. 8. *Quae supra comprehensa sunt.*] *Cap. 19. h. l. Confl.*

p. ead. l. 8. *Ephesium.*] Describitur ibid. *sect. 21. Confl.*

p. ead. l. 16. *Quod demonstrasse dicitur*] Vide similem historiam apud *Plinium lib. XXIII. c. 1.*

p. ead. l. 22. *Symmet.*] *Symmet* hic est ζυμώτης, i. fermentari. *Gal. de atra bile. Confl.*

p. 255. l. 4. *Herbae solariae*] *εὐρωπαιοίτες*, *Hierocropi* herba solaria. *Confl.*

p. 255. l. 11. *Portiones*] *Portiones. Confl.*

p. ead. l. ult. p. 11. *.] * III. S. * I. *Confl.*

p. 256. l. 5. *Manu redditur.*] *Manu editur. Confl.*

p. ead. l. 13. *Betonica*] *Argem. Confl.*

p. ead. l. 14. *Agrimonia*] *Bryonia. Cod. Confl.*

p. ead. l. 15. *Personata*] *Personata. Confl.*

p. 257. l. 3. *Cum incubans*] *Bochart. Hieroz. Tom. 11. l. 3. cap. xi. pag. 415. Ann.*

p. ead. l. 21. *Vel ejus glandis*] *Al. vel juglandis. Confl.*

p. ead. l. 21. *Juglandis*] *Juglandis* veteribus pro *juglandis*. Caeterum haec ad verbum desumpta sunt ex *Theriacis Nisandri*. Sed in hoc fallitur, quia *μαριον*, quod in *Nic.* legitur, & ibi amygdalam significat, *juglandem* interpretatur. *Alexiph. V. 128. Καὶ τὴν ἐν τῷ ἑκατόντι ἐν τῷ δέκατον, ἢ ἁλάνθου. Et tu aut ad amygdala lacrymam, aut alaterni. Scal.*

p. ead. l. ult. *Si lac intus coit*] *Dioscorides* de eo caput 26. *Alexiph.* sic inscribit, *εἴτε τὴν ἰσχυρότητα γὰρ αὐτῆς*, quae sic Latine ex hoc *Celsi* loco reddes, *De lacte, quod intus coit. Scal.*

p. ead. l. 1. *Intus*] i. e. natus, quod *ICTis* diligenter notandum, cum mille apud eos loci hac interpretatione conciliantur. Non ergo hic *ἐκ τῆς intus* appellat, sed *ἐκ τῆς αὐτῆς*, i. e. natus. *Scal.*

p. ead. l. 1. *Aut epota*] *Aut potando. Confl.*

p. ead. l. 8. *Linguae caninae*] *Cynoglossi. Confl.*
p. ead. l. 15. *Quacilibet lingua*] *Supra cap. 19. 25. Confl.*

p. ead. l. 18. *Farina cum ruta*] *Ordei farina cum ruta. Confl.*

p. 259. l. 5. *Deinde valitius*] *Deinde ulter. Confl.*

p. ead. l. 8. *Impleturibus*] *Τὴν ἀμφοτέρωθεν. Confl.*

p. ead. l. 12. *Resolvit*] *Resolvit. Confl.*

p. ead. l. 13. *Excedat*] *Excidat. Confl.*

p. ead. l. 15. *A vino est*] *Vinoque. Confl.*

p. ead. l. 18. *Καταίωμα*] *Καταίωμα* i. cancer, & *καταίωμα* a Graecis promiscue usurpantur, nisi quod potius in oculis *καταίωμα* dicunt: *καταίωμα* tamen de his partibus etiam prolixit *Aëtius. Confl.*

p. ead. l. 19. *Agitatum*] *Exagitatum* i. irritatum. *Confl.*

p. ead. l. 20. *In securo*] *E securo. Confl.*

p. 260. l. 1. *Aequalis tumet*] *Et inaequalis tumet. Confl.*

p. ead. l. 3. *Tallusque*] *Tallus. Confl.*

p. ead. l. 8. *Neque tuto fertur. Neque tuto auferitur. Confl.*

p. ead. l. 12. *Κακότης*] *Quod κακότητα a Graecis nominatur, & sine ulcere est: deinde ex eo id quod κακότης. Deinde ulcus ex eo haemorrhoidum. Talli nihil nisi κακότητα patitur. Confl.*

p. ead. l. 17. *Profecti*] *Profecti. Cc. profusi. Confl.*

p. 261. l. 2. *Cacochites*] *Carcima. Confl.*

p. ead. l. 2. *A carcinomate*] *a scirrho. Confl.*

p. ead. l. 7. *Carcinoma*] *Cacoch. Confl.*

p. ead. l. 9. *Ῥυαδὴς emplastrum*] Describitur supra cap. 19. 15. *Confl.*

p. ead. l. 14. *Debebamur*] *Debamur. Confl.*

p. ead. l. 15. *Θωρίωμα*] *Νόμι* quibusdam. *Galenus comment. 11. in lib. VI. Epist. Θωρίωμα* proprie pulmonis ulcus est. *Confl.*

p. ead. l. 20. *Ad id quoque*] *at quoque. Confl.*

p. ead. l. 23. *Caeno*] *Caeno Al. eo. Cod. Confl.*

p. ead. l. 23. *Caeno simile*] *Constantis* haec sine lectio est. *Rossius* in marg. habet *ov* vel *con*. Ego haecenus, quamvis locum sanum non puten, nihil mutuo. Vir quidam doctus margini editicis *Caesarianae* hanc transpositionem inscripsit: *Inducit inaequale est, inaequale multus humor glutinosus, caeno similis, odor, &c. Alm.*

p. 262. l. 3. *Necessaria.* *Ac primum a rictus ratione ordinandus est.*] *necessaria: ac primum a vitius ratione ordinandum est. Confl.*

p. ead. l. 5. *Post inflammationem*] *Post sedatam inflammationem. Confl.*

p. ead. l. 7. *In coena*] *In coena vero. Cod. Confl.*

p. ead. l. 15. *Averso spectillo*] *Τὴν οὐκ ἔχοντα. Galen. & πορὶν. Confl.*

p. ead. l. penult. *De sacro igitur*] *Ἐκ τῆς, cuius Gg 55 2 spe-*

species, quae medium hominem amblt, Zona vocatur, Graecus Ζώνη Vide Scribonium Largum cap. 63. Confl.

p. 262. l. penult. De sacro igne] Notat Anax. Pœsius p. 30. Celsum Herpetem depascemem, ἰδμενους Graeci dicunt, sub ignis sacri altera specie comprehendere. Scal.

p. 263. l. 1. Aterum est subrubundum.] Ερως αἰκμας καὶ φαντασμάδες cum Erysipellate. Confl.

p. ed. l. 3. Perexiguas] Millio similes. Confl. p. ed. l. 8. Aterum autem est] Erysipelas cum phagedaena. Confl.

p. ed. l. 16. Fortitum est] Fortissimum est. Confl. p. ed. l. 17. Cuius quo crassius] Cuius pus quo crassius. Supra ed. 26. p. 289. Confl.

p. ed. l. 18. Infra est ulcerum laedi.] Infra est ulcerum cocti. Confl.

p. 264. l. 9. h. altera] In secundo. Confl. p. ed. l. 11. Hicrae, Hecatori, quod describitur pag. 264. illi legunt, vel Hiera, vel emplastrum tetrapharmum. Confl.

p. ed. l. 16. Chironium] Χειρόνιον ἵλας, quidam ita dictum utant, quod Chiron Medico in digest. Idem (τελεφεύς dicitur a Τελεφεύ, qui hunc vitio obnoxius fuit. Caspar.

p. ed. l. 16 Chironium autem uicui] Χειρόνιον ἵλας. Confl.

p. ed. l. 17 Oras duas.] Oras duras. Confl. p. ed. l. 17 Tenuit. Olor malus neque in ulcere, neque in eis tumore est. Nulla inflammatio, dolor] Leg. e MS. tenuis, odor malus. Neque in eis tumore illa est inflammatio. Dicitur. Confl.

p. ed. l. 19. Dicitur etiam ex frigore hiberna ulcera, maxime in pueris, & praecipue pedibus digitiq; eorum, utnunquam etiam in manibus.] Hoc genus ulceris Graecis χειρῶν dicitur. Hecychius χειρῶν, inquit, τὰ ἐν χειρὶν γινόμενα ἡλκὸς καὶ ψόχων. Latinis autem Pernio dicitur. Caspar.

p. ed. l. penult. Fiant etiam ex frigore hyberna ulcera,] Χειρῶν hoc genus ulceris dicitur a Graecis, a Latinis pernio. Confl.

p. 265. l. 8. Cum vino asperso:] Oblitera cum. Confl.

p. ed. l. 11. Struma] Χοιράς Confl. p. ed. l. 18. Meger] Eius munit Galenus Method. lib. VI. cap. 7. Confl.

p. ed. l. 19. Dicitur et] Dicitur eae, vel intelligence coeucta. Confl.

p. ed. l. ult. Plicus conuenit] Plicus curant. Confl. p. 266. l. 2. Quorundam rusticorum] Lib. VI. cap. 9 pag. 383. Confl.

p. ed. l. 3. Aëtiem] Aëtius viperam. Confl.

p. ed. l. 3. Edis] Edas. Confl.

p. ed. l. 4. Furunculus] Δοκίμα. Confl.

p. ed. l. 4. Empystrum] Δοκίμα, vel Δοκίμας ἔμψτρον apud Aeginetam lib. VII. & VI. cap. 23. Confl.

p. ed. l. 19. Vbi crassum est pus, eodem modo adhaeret ventriculis, quod in furunculo non invenitur.] Legend. Vbi diuallum est, pus eodem modo adhaeret; ventriculus, qui in furunculo, non invenitur: Sic Cod. Alil aivijum. Vide etiam supra de furunculo. Confl.

p. 267. l. 1. Φύεθας] Panis vel panis. Confl.

p. ed. l. 5. Panem] Panis. Confl.

p. ed. l. 5. Panem] Panis est, quod Graeci dicunt πῶλον, i. e. glomerum vel glomeri laeae (utrumque enim dicitur] inde panicula, quod idem significat, aut, ut Iuvenalis, fuscum jamine praegnantem. Graecum enim est πῶλος, & Dorice πῶλος. Vnde diminutivum extat πῶλος. A figura igitur glomeris vel glonii illi tumor Panis vocatus est. Graeci φύεθας vocant: Ita enim semper Plinius ex Dioficordide vertit. Scal.

p. ed. l. 9. Latius vitium] Ἀριεῖα. Confl. p. ed. l. 9. Ad suppurationem spectans.] Deest totum. Confl.

p. ed. l. 14. Inuenerit indolescit,] Nueuter adolefcit. Confl.

p. ed. l. 14. Exprimi] Imprimi. Confl. p. ed. l. 15. Pus movetur] Fit suppuration. Confl.

p. 268. l. 1. Quamvis] Deest quod. Confl. p. ed. l. 1. Non rubet] Dele non. Confl.

p. ed. l. 2. Tamen aliter] Tamen in alium. Confl.

p. ed. l. 3. Sed si locus mollis est,] Vt in principio fluxionis. Itaque repellendum materiam affluxus per πῶλον. Confl.

p. ed. l. 8. At cucumeris] Deest σφινδρισ. Confl.

p. ed. l. 11. Prioribus singulis] Sic Vetus. Confl.

p. ed. l. 14. Ex qua cella] Alias & aqua. Caspar.

p. ed. l. 14. Ex qua cella recte mifcetur.] Ex aqua cella, cui & elerum aliquid recte mifcetur. Confl.

p. ed. l. penult. Tantummodo] Tantum modo. Cent.

p. ed. l. ult. In quo magis] In quo major. Confl. p. 269. l. 1. Divisus. Ex si major abscessus est, horror] diuisus, & si major abscessus est, horror. Confl.

p. ed. l. 3. Si pro his quae aibi citius estenda.] Leg. si pro his, quae aibi (ut supra lin. 13-) fa-

ut ostendit. Alii nihil reponunt, quam pro alibi, alioque. Conf.

p. ead. l. 3. *Vbi ista*] *Vbi istae*. Conf.

p. ead. l. 8. *Si una plaga*] Codex, *si una plaga*. Conf.

p. ead. l. 10. *Nisi plaga est*,] *Nisi magna plaga est*. Conf.

p. ead. l. 11. *Mel super*] *Mel super*, Cod. Cingl.

p. 270. l. 4. *In vulneribus*] *In vacua*. Conf.

p. ead. l. 7. *Fistulae*] *πύρρυν*. Filicium universalis tractatio lib. VII. cap. 4. *Cysis*.

p. ead. l. 11. *Reita*] *Reita*. Conf.

p. ead. l. 12. *Ab uno ore intus oriae*, quae tres sunt] *Ab uno ore oriae*, quae intus tres sunt. Conf.

p. ead. l. 17. *Simpliis recentis intra*] *Simpliis rebus parata*. Conf.

p. ead. l. ult. *Thoracem penetravit*.] *Thoracemque penetravit, matum*. Conf.

p. 271. l. 6. *Si vero et in vicino est*, id quod dicitur potest, si jam neque eo fistula penetravit, quatenus nactum.] *Si jam in esse vitium est*, nec ne, id quod dicit potest: & si jam eo fistula penetravit, quatenus nactum. Conf.

p. ead. l. 11. *Labitur, sed aequali*] *Vel labitur sede quasi*. Coniunctura est, quia sedem postea in eo significatum sumit. Scal.

p. ead. l. 11. *Labitur, sed aequali*] *Labitur sede, qua*. Conf.

p. ead. l. 12. *Vbi subhaesit*,] *ubi subfit*.

p. ead. l. 13. *Ex venicu potest*] *Ex venicu sciri potest*. Conf.

p. ead. l. 20. *Leve*,] *Laeve*. Conf.

p. ead. l. 21. *Ex nervo*] *Quidam legunt ex esse*. Conf.

p. 272. l. 1. *Pus ferri, quod jam deficiat, incipit*] *Elegans Phrasin non intellecta ab eo, qui locum corruptit. V. C. fieri, quod jam deficiat alterum incipit*. Scal.

p. ead. l. 2. *Incipit*] *In MS. alterum incipit*. Conf.

p. ead. l. 4. *Et recens*] *Et rebus*. Conf.

p. ead. l. 8. *Ex metallicis*] *Vel ex metallicis*. Conf.

p. ead. l. 8. *Olyrium*] *Vide Aëtium de collyrio fistularum folido lib. XIV. Conf.*

p. ead. l. 10. *Est, altera antecedente*] *Est, alterum antecedente*. Conf.

p. ead. l. 17. *Canus*] *Callus vocatur ex-pis ex veteri vulnere, non videri, qui ex labore. Unde *χρῆσις τρυπανου*. Scal.*

p. ead. l. 21. *Gallus P. **.] *Gallus P. L. **. Conf.

p. 273. l. 2. *P. 11. **.] *P. 12. **. Conf.

p. ead. l. 3. *Eoque infuso ex aerugine*] *Ex eoque infuso aeruginum*. Conf.

p. ead. l. 5. *Medicamentis proderet*,] *Medicamentis perderet*. Conf.

p. ead. l. 7. *Et*] *Supple medicam. vel etc. Conf.*

p. ead. l. 10. *Olyrium utrinque demitti*.] *Alii olyrium utique demitti*. Conf.

p. ead. l. 12. *Olyrio*] *Olyrium non tantum pro oculo medicamento sumendum, Sed pro oculi musculagine vel re simili, puta pro panatella aut ossis nostratibus: pro Pan pourry des Savoyar. Apud Plinium jus callyricum est id, ou il y a mûcher. Scal.*

p. ead. l. 17. *Inditum est*.] *Additum est*. Conf.

p. ead. l. 19. *Resolvent*,] *Facetas*. Conf.

p. ead. l. 18. *Oticularium*] *Auricularium potius l. *ὠτὶκῶν, αὐτῶν αὐτικῶν*. Conf.*

p. ead. l. ult. *Et tunica, quae inter foramen, & integram cornem*,] *Prior lectio in excusis exemplaribus ferrumen habebat, et mihi foramen legendum videtur. Cuscar.*

p. 274. l. 1. *Vita medicamentis*] *In manus, vita est medicamentis*. Conf.

p. ead. l. 9. *Et a favi*] *Dele &*. Conf.

p. ead. l. 9. *Makusapia*] *Καὶος Aginetæ cap. 77. lib. VI. De meliceride abtessu frigido Celsus lib. VII. cap. 6. Conf.*

p. ead. l. 5. *Scapulis*] *Capillis*. Vide Aëtium lib. VIII. cap. 15. *Conf.*

p. ead. l. 15. *Est minus super caput*.] *Est minus, super caput*. Conf.

p. ead. l. 16. *Sulpalidum*,] *subalbidum*. Melius subviride, subpalidum, i. *ἀσπιδιον*. Conf.

p. 275. l. 5. *Farina ex melle*] *Farina ervi ex melle*. Conf.

p. ead. l. 12. *Acrochordae*,] *Veruca penicilla *ἀκροχόρδαι*. Conf.*

p. ead. l. 11. *Ferruris similia*,] *Immo verrucosae sunt*. Conf.

p. ead. l. 13. *Coloris ejusdem*,] *Coloris cum cute ejusdem*. Conf.

p. ead. l. 14. *Ad cutem latius*.] *Infra ad cutem tenue, supra latius*. Sic in MS. *Conf.*

p. ead. l. penult. *Thymion*] *In meo exemplari Acrothymion. Alii *Σίπυς* vocant. Aliudque est. Thymion pestimum cancri genus descriptum pag. 317. Conf.*

p. ead. l. ult. *Ad cutem tenue, supra latius*,] *ad cutem latius, supra tenue*. Conf.

p. 276. l. 3. *Cicra*] *Citra*. Conf.

p. ead. l. 8. *Exiguus*] *Aliguus*. Conf.

p. ead. l. 8. *Ex-punt*] *Editio 1407. Aldina 1528. hanc servavit lectionem, all' piam e codicibus munit adigunt, alii ambunt, minus, ut G E G E 3*

puto, recte, neque enim radices exigere, aut adigere, ut ambire, apud antiquos legitur, quapropter substituo vel agnus, vel exseruat. Ita enim Columella l. II. c. 10. de nipsis, quia non in ventrem latescunt, sed totum radicem decursum agunt, & v. 6. ac ne radices altius agant, alibi exierere radicem dixit. *Am.*

p. ead. l. 8. Super autem] Sura autem. *Const.*

p. ead. l. 11. Clavus] *Illex. Const.*

p. ead. l. 14. Sive & Thymium] Sic & Thymium. *Const.*

p. ead. l. 15. Minora] Majora. *Const.*

p. ead. l. 19. Myrmecia latissimis radicibus inhaerent,] Myrmecium Collus hoc loco neutro genere usurpat, contra aliorum auctorum tam Latinorum, quam Graecorum consuetudinem, ut a quibus feminino genere Myrmecia fertur. *Ciesar.*

p. 277. l. 8. Pustulas] *Εξάνθημα. Const.*

p. ead. l. 9. Affredo] Affritudo in *meo Cod. Const.*

p. ead. l. 10. Ex fudere] *Τέρψα Hippocrat. Const.*

p. ead. l. 11. *Εξάνθημα*] Ille annotandum a quibudam legi *εξάνθημα*, vel quia infra de populis tractat, quae Gracis *εξάνθημα*, *εάνθημα*. Pustulas vero ardentes etiam *εξάνθημα* nominant. *Const.*

p. ead. l. 12. Exedunt] Exedunt. *Const.*

p. ead. l. 15. *Εξανθή*] *Φλάνθημα*, vel *φλάνθημα*, *φλάνθημα*. *Const.*

p. ead. l. ult. *Φλάνθημα*] Galenus Commentario IV. In Hippocrat. de Vist. Ration. in morbo acut. ait *Φλάνθημα* significare *φλάνθημα*, unum idemque esse pustularum genus, Celsus tamen distinguere in duo genera videtur. *Am.*

p. 278. l. 2. *Πεύσις*] *Εκάνθημα*, *Ψύμας*, *Ψύμας*, quae Aegineta inter proprios capitis affectus enumerat. *Const.*

p. ead. l. 3. Aut dolere] *Ac dolere. Const.*

p. ead. l. 6. *Επικύμας*] Pustula livens ac notibus inquietans. *Plin. lib. XX. cap. 6. Const.*

p. ead. l. 19. Aut si majus] Aut si malum majus in *Cod. MS. Const.*

p. ead. l. 21. Summa pellicula] Epidermide. *Const.*

p. 279. l. 5. Durior cutis] Tumor durior. Alii durities cutis. *Const.*

p. ead. l. 10. *Αγρία*] *Αίγρη. Const.*

p. 280. l. 1. *Idque* ovum pituitum ubique fuisse.] Reprimat, compescit. *Const.*

p. ead. l. 3. Proposui] In Libris de Agricultura. *Const.*

p. ead. l. 3. Sicut in pecoribus proposui] l. e. in libris Agriculturae, qui porierunt. *Scal.*

p. ead. l. 3. Sicut de pecoribus proposui] Nut-

lus dubito, quin Auctor indigiteat libros suos de *Re Rustica*, quorum passim meminit Columella. An ad eos referri possit, quod dicit lib. IV. c. 7. *Attamen sine his rusticis nostris epota ex aqua trixago satis adjuvare dicitur*, indulent docili. *Am.*

p. ead. l. 5. *Impetiginis*] *Impetigo* quidem *αυξη* Gracis, sed hic est potius *αυξη. Const.*

p. ead. l. 7. *Rodius*] *Erdit. Const.*

p. ead. l. 7. *Diflat autem ab ea*] *Serpigo. Const.*

p. ead. l. 10. *Alterum genus*] Hoc genus in morbo Gallico frequens. *Const.*

p. ead. l. 13. *Numquam prior*] *Priore. Const.*

p. ead. l. ult. *Et tarde emittit serps.* In temporibus,] *Et tarde, & minus serps: neque in certis temporibus. Const.*

p. 281. l. 1. *Nigras*] *Arabum malum mortuum. Const.*

p. ead. l. 2. *Quantum genus*] Vulgo vocat *le mal Saint Main. Const.*

p. ead. l. 9. Sub auctore *Prutarcho* retuli.] *Pag. 338. Const.*

p. ead. l. 9. Sub auctore *Prutarcho*] Ita infra 402, 17. sub auctore *Dionysio. Celsus.*

p. ead. l. 12. *De Populis*] Vulgo dicitur, *disperditur tū dū. Lege adnot. cap. de pustulis. Const.*

p. ead. l. 14. *Pauillis levius*] *Paulo levius. Const.*

p. ead. l. 15. *Altera*] *Papula fera, vulgo la male dorte vel feu sauvage. Rubentes papulae, boae dicuntur a Plinio i. vulgo la rougeille. Const.*

p. 282. l. 2. *Vitii*] *Vitium. Cod. Const.*

p. ead. l. 3. *Rubri*] *russi, ut apud Plin. lib. XXXI. cap. 10. Const.*

p. ead. l. 5. *Lalli fendi*] *Lalli fendi. 111. Const.*

p. ead. l. 5. *Crudae unum*] *Crudae feni. Const.*

p. ead. l. 8. *Forda*] *Δοκίμη. Celsus.*

p. ead. l. 9. *Ααρη*] Vulgo mor feu. *Arab. morpha. Const.*

p. ead. l. 13. *Αίγρη*] *Αίγρη Avicennae, & lepra Halysab. Const.*

p. 283. l. 4. *Quidem*] *Quidam. Const.*

p. ead. l. 5. *P. 11.*] *P. p. 2. Const.*

p. ead. l. 8. *Cum simul contrita sunt aliconium, thus, hordeum, faba sine oleo, in balneo ante fusorem suffragantur, tum*] *Cum simul contrita aliconium, thus, hordeum, fabae, sine oleo in balneo suffragantur, ac tum. Const.*

p. 284. l. 4. *Afflicti enim*] *Afflicti etiam. Const.*

p. ead. l. 8. *Porrigo*] *Προσπίε. Const.*

p. ead. l. 9. *Aut ut*] *A cute. Const.*

p. ead. l. 19. *Si id*] *Si id. Const.*

p. ead. l. 19. *Dein id super adjuvandum*] *Dein in super adjuvandum. Alii adjuvandum. Const.*

p. ead. l. 22. *Cum re*] Sic saepe loqui astat. *Celsus.*

- p. 284. l. pennit. *ῥαυνι*] *Ficus*, *manifera*, sunt in antiquo exemplari: & *miscueris* legitur, & *seruetur*. Conf.
- p. 285. l. 1. *Vicus durum*] Bochart. Hieroz. part. II. c. 6. cap. 6. 827. *Am*.
- part. II. c. 6. cap. 6. 827. *Am*.
- p. ead. l. 7. *Cedum*,] *Cedum*. Conf.
- p. ead. l. 28. *Parus*, & *lenticulas*, *epithidas*] *ἰατρῶν*, *vari*, *ῥαυνι*, *lenticulas*, *ἑπιδιδας*, maculae quaedam colorum omnium, ut Auctor verit lib. II. cap. 8. *ἑπιδιδας* vulgo *hile* ab *ἄλως* Dorice pro *hile*, quia fit ab ardore folis. Conf.
- p. 286. l. 14. *Myrobalani*, *crucemagnatis*] Alii legunt, *myrobalani magnatis*, id est, recrementorum expressae glandis unguentariae. Conf.
- p. ead. l. ult. *Nam simul*] *Nam si simul*. Conf.
- p. 287. l. 8. *Hae*] *Eae*. Conf.
- p. ead. l. penult. *Tumere infinito*] *tumore finito*. Conf.
- p. 288. l. 1. *Calida*,] *Candida*. Vet. pro num legunt *sen*, inepte. Conf.
- p. ead. l. 3. *Vitunque est*] Eleganter hoc positum pro eo, quod Graeci dicebant *ἀντιπαρα* *ἀν* *ἀν*. *Cafaub*.
- p. ead. l. 5. *Si de*] *Si ex*. Conf.
- p. ead. l. 8. *Hippocrates*] Lib. IV. Aphor. 31. ubi & *ῥαυνι* l. fomentum, quod Celsus omisit. Conf.
- p. 289. l. 17. *Lana mollis bene carpta*] Cum *lanam carpere* dicatur de muliere *νευτε ἡαννη*, non videtur haec interpretatio huic Celsi loco convenire, quod *lana* potius carminata est intelligendus. Equidem Latine dicimus, *lanam carpere*; sed *an carptam lanam* itidem dixerint Veteres, accuratori indagatione indiget. *Cafaub*.
- p. ead. l. 24. *Ad ipso commode*] *Ab aegro commode*. Conf.
- p. ead. l. 26. *Asidna*] Alii *εμψυλνῶς*. Conf.
- p. ead. l. ult. Morgagnus *Epist.* l. p. 23. monet, in Florentina, Iuntina, Manutorum, Stophani, Constantini editionibus legi: *modica*. Hancque diversitatem scripturae, male a Lindonio neglectam esse. Addo ego in omnibus, quae apud me sunt, editionibus, legi *modica*, & me mirari, qui possit putare *Modicus*, omnino *immodica*, legendum esse, cum tamen ex loco perscello a me excitato manifestum sit, legendum esse, *modica*. Kr.
- p. 290. l. 7. *Ergo nobilissima*] *Ego nobilium scilicet auctorum celsaria*. Sic in Collice. Conf.
- p. ead. l. 15. *Præflare*, ut] *Præstat*, ut. Conf.
- p. ead. l. penult. *Tenerescit*] *Inarescat*. Conf.
- p. 291. l. 3. *Squamae aeris quod*] *Squamae ferri*, aut *chalybis* potius. Conf.
- p. ead. l. 4. P. 1. *.] P. *. 11. Conf.
- p. ead. l. ult. *Liquidum in*] Haec verba non sunt in antiquo exemplari: & *miscueris* legitur, & *seruetur*. Conf.
- p. ead. l. ult. *Pyxidula*] *Pyxidula*. Cod. Conf.
- p. 292. l. 2. *Nucleorum palmarum combustorum* P. x. *.] *Nucleus palmarum combustus* num. XXX. Conf.
- p. ead. l. 5. P. *. *Papaveris*] P. 11. *papaveris*. Conf.
- p. ead. l. 8. *Gummi* P. VIII.] *Gummi* P. XVIII. Conf.
- p. ead. l. 9. *Stibis*] *Stibis*. Conf.
- p. ead. l. penult. XIII. *.] *Squamae elatae* P. VII.] P. VIII. *argenti squamae elatae* P. XIII. Conf.
- p. 293. l. 2. *Trygodes*] Ab *acacia* seculentum. Describit Galenus lib. II. *τὰς αὐτὰς τῶνας*, & *Aegineta* lib. VII. cap. 17.
- p. ead. l. 5. *Et stibis*] *Et stibis*. Conf.
- p. 293. l. 7. *Leniri medicamentum*] *Leniri medicamentum*. Cod. Conf.
- p. ead. l. 5. *Frigore afflatur*] *Frigore, a statu*. Conf.
- p. ead. l. ult. *Haec enim ut in recentibus*] *Lege* Galenum in VI. lib. Aphor. 31. Conf.
- p. 294. l. 4. *Secunda*] *Apia* & idonea praesidia. Conf.
- p. ead. l. 8. *Necessario*] *Necessarius* in Cod. Conf.
- p. ead. l. 16. *Ἠσαν*] *Aegineta* vero *ἰατρῶν*. Conf.
- p. ead. l. 20. *Quod ex duobus*] *Quod duobus*. l. primum quod nobile esse dixit. Tria enim descripsit p. 351. l. 27. Conf.
- p. ead. l. 24. *Folium*] *Florum*: vel *foliorum* de floribus intellige. Conf.
- p. 295. l. 8. *Inarescat*] *Inarescat* in Cod. Conf.
- p. ead. l. 12. *Ac si induruit*] *at si inaruit* (vel *induruit*) & sic emoritur est, nec in pus vertatur (Alii *ne in pus*) quatenus foede prominens, excisendus erit. Conf.
- p. ead. l. 15. *Tandem*] *Tandem*. Conf.
- p. ead. l. 18. *Fixus*] *Fixus*. Conf.
- p. ead. l. 22. *Cibus minuendus*, ac *petui* *dandum*,] *Alias* *lac*. *Caslar*.
- p. 296. l. 9. *Philetis*] *Φαλετῆς*. Conf.
- p. ead. l. 9. *Philetis*] *Philetichus*. Conf.
- p. ead. l. 22. *Stibis*] *Stibis*. Conf.
- p. ead. l. 17. *Διὰ βάλαν*] *Διὰ λυγάν*. Conf.
- p. ead. l. 17. *Diabalanum*] *Διὰ λυγάν*. Conf.
- p. ead. l. 19. *Stibis*] *Stibis*. Conf.
- p. 297. l. 5. *Qui*] *Quo* vel *quum*. Conf.
- p. ead. l. 6. *Θηπιαν*] *Pedicularem* morbum. Conf.
- p. ead. l. 15. *Ne acierora plicatam concitent*.] *Alias, ne acierora plicatam concitentur*. *Caslar*.

p. 297. l. 15. Ne acriorem pituitam cunctent.]
Ne quid acris pituitae cunctent in MS. Codic. Cochl.
Cochl.

p. cod. l. 20. De dicerato.] Διὰ κίρκας. Cochl.

p. cod. l. 21. Orulorum morbi lenibus meucamentis nutritur.] Alias curatur. Cochl.

p. cod. l. penult. Tenus pituitae curfus] Τενός
φύσις simpliciter. Galenus ἱσχυρὰ πύκνωσις ἀπὸ τοῦ
Cochl.

p. 298. l. 2. Stibis] Stibis. Cochl.

p. cod. l. o. Thuris P. xii. *.] 4. drach.
Galen. lib. IV. # αὐτὰ τίνος. Cochl.

p. 299. l. 5. Locus obscurus est. Nonnullae
quidem editiones pro leum legunt linitum; quo
tamen nihil adiumentum adferunt. Dixerat Cochlus,
ad purganda ulcera forlida oculorum utile esse
Phlyon Collyrium Ipe-pida, eoque descriptio
subiicit: Sed ante linitum hoc unguentum est. Trans-
lator Britannus verbum de verbo expressit; sed
quo unguentum sit, quisque quæret. Cum edi-
tiones inspicerem; verbum linitum in editione
Genevensi, propter versuum spatium ita divisum
liti tum repertum, hanc eum feci conjecturam, an
forlida tegendum sit: Sed ante aliq. (precedente)
Evelpida collyrio; tum hoc unguentum est. Kr.

p. cod. l. penult. Suisas] Συσας etiam (scal-
pellis nomine) medicamenti acris genus ad rum-
penda aposthemata apud Aeginetam lib. IV. c. 18.
& l. VII. cap. 17. Cochl.

p. 299. l. 3. Quas Phlymas appellabat] Alias
pyrenas vel phlymas, alias etiam pyrenas. Cochl.

p. cod. l. 3. Phlymas] Alias Pyrenas vel Pyre-
nas. Cochl.

p. cod. l. 5. Sed ante linitum] Vel linitum. Cochl.

p. cod. l. 5. Pingenium] Fingendum. Cochl.

p. cod. l. 7. Eodem] In eodem. Cochl.

p. cod. l. 8. P. 11. *.] Alias xv. Cochl.

p. cod. l. 8. Piperis] P. *. . . Cochl.

p. cod. l. 9. P. 111. *.] P. *. 11. Cochl.

p. cod. l. penult. P. *.] P. *. 1. Cochl.

p. cod. l. penult. Minis] Myjs. Sic Cod. Lo-
go myjs. Cochl.

p. 300. l. 2. Odoribus P. 1111. *.] Oleribus,
l. brassicæ. Cochl.

p. cod. l. 2. XV.] V. Cochl.

p. cod. l. 6. Quod Philetis vocatur] Alias, Phi-
lestris. Cochl.

p. cod. l. 6. Philetis] Alias, Philestris, φη-
λεστρίς. Cochl.

p. cod. l. 10. P. 1. 3. *.] P. 1. 2. Cochl.

p. cod. l. 10. Abi P. *.] Abi P. v. Cochl.

p. cod. l. 14. Stibis] Stibis. Cochl.

p. cod. l. 19. Lacrymas P. 11. *.] Lacrymas
P. *. 11. c. Cochl.

p. cod. l. 20. Cumini] Gummi. Cochl.

p. 301. l. 2. Singulorum.] 2. l. 111. *.] Alias
singulorum. xxxi. Cochl.

p. cod. l. 4. P. 1111. *.] P. *. 1112. Cochl.

p. cod. l. 6. Genus inflammationis.] Hoc
αἰτίαν vocant Graeci, et huius Ruffo τὰς αἰτίας
αἰτίαν. Cochl.

p. cod. l. 8. Gargarizari] Gargarizare. Cochl.

p. cod. l. 13. Hanc autem inflammationem.] Qui-
dam legunt inflato. ut sit Ἀδὺλ ἰσφύρεται. Cochl.

p. 302. l. 7. Ad medicamentum] Ad medica-
mentum. Cochl.

p. cod. l. 8. P. 1. *.] P. *. . . Cochl.

p. cod. l. 9. P. *.] P. *. . . Cochl.

p. cod. l. 10. Stibis] Stibis. Cochl.

p. cod. l. 11. Exceptis his quae lenibus nutriun-
tur] Alias, curantur. Cochl.

p. 302. l. 13. Hiracis] Ήρᾶς Galen. lib. IV.

τὰς αἰτίας τίνος. Cochl.

p. cod. l. 15. Canapite] Canapite. ut superiori

pag. 302. Cochl.

p. cod. l. ult. Quando gravescunt, & noctu pra-

gravi pituita inarcescit: quatuorque] Leg. quidam
fere lev. & prurigne gravescunt, & palpebrae citra

auritatem ulium noctu praegravi pituita inharces-

cunt, ex Cod. MS. Vide etiam & Etium. Cochl.

p. 303. l. 1. Minus] Major. Cochl.

p. cod. l. 6. Tum deinde caput aequae ac diutius
perfricare] Alias, defricare. Cochl.

p. cod. l. 8. P. 1. *.] P. *. . . Cochl.

p. cod. l. 12. Scabris oculis] Ψευδοθαλαμία. Cochl.

p. cod. l. 13. Rhinon] Rhinon & Rhinon apud
Galen. IV. τὰς αἰτίας τίνος, a Rhin, quae Rhinon
& Rhinon apud Aeginet. lib. III. cap. 22. lib. VI.

cap. 16. Cochl.

p. 304. l. 2. Alii] Affli. Cochl.

p. cod. l. 3. Nulla autem per se materia est, quae
Fforum nominetur,] τὴν αὐτὰν descriptio, quae ead-

em fere & a Dioscoride transit. Cochl.

p. cod. l. 6. Aldium, &] Sudium, & Cochl.

p. cod. l. 10. Levant] Laevia. Cochl.

p. cod. l. 13. Exasperas] Exasperas. Cochl.

p. cod. l. 19. Id quod] Et id quod. Cochl.

p. cod. l. penult. Clitris] Clitris, aut, ut lib.
II. cap. 17. Sicul. Cochl.

p. 305. l. 14. Manu curandum] Haec chirur-

gica ratio lib. VII. cap. 7. Cochl.

p. 306. l. 5. Medietatem] μετὰ τὴν αὐτὰν. Cochl.

p. cod. l. 6. Hebescit: ac pene difficillime] He-
bescit, ac pene caligat. Difficillime. Cochl.

p. cod. l. 10. Adiciendum est, melle] Adicien-

dum est: oculis vero melle. Cochl.

p. cod. l. 11. Quidam] Et.] Ἀμαρῆς. Cochl.

p. cod. l. 14. Ex recenti] Et recenti. Cod. Cochl.
p. 306.

p. ead. l. 17. Vitium luteofoorum, *καλέλαψ*, nocturna caecitas Plin. *Confl.*

p. ead. l. ult. *Sanguine*,] *Sante*, Cod. & sic Plin. lib. XXVIII. cap. 11. Diofcorid. *ἰχθυή*. *Confl.*

p. 307. l. 1. *Ad affum*] *Lege id affum*. *Confl.*

p. ead. l. 10. *Cum horum*] *Cum horum*. *Confl.*

p. ead. l. 11. *Celeberrimae*] *Celeberrimae*. *Confl.*

p. ead. l. ult. *Sed armeniacus*,] *Armeniacus* legendum, ut subaudiatur lapis, *Caesar*.

p. ead. l. ult. *Sed Ammeniacus*] *Sal ammeniacus*. *Confl.*

p. 308. l. 5. *Morpagnus Epist.* VII p. 195. damus quoque, & quae referri vult, nullo tamen suo impello aut scripto codice admonitus, scilicet ut favesi fave de Celsi professione nuda sententiae. Sed nihil mirandum esse iudico. Veri enim finis est. Celsum per particulas quae ea quae medici praecipere, distingui ab his voluisse, quae in vulgus nota & rusticorum vulgique experimentis cognita essent, quorumque etiam alias plus fave & paulo antea mentionem fecisset, *Kr*.

p. ead. l. 6. *Subreveri*] *Summeveri*, vel subito removeri. *Confl.*

p. ead. l. 8. *Pessura*] *Pessura*. *Confl.*

p. ead. l. 10. *Istus*] *Istus tantummodo*. *Confl.*

p. ead. l. 17. *Cataplasmas*] *Cataplasmas*. *Confl.*

p. ead. l. 23. *Curtici*] *Curtices*. *Confl.*

p. ead. l. 25. *Decoquantur*.] *Decoquantur*. *Confl.*

p. ead. l. ult. *Strigilem*] *στρογγύλην*, sive *στρογγύλην*, alibi dicit ophthalmicum specillum. *Confl.*

p. 309. l. 3. *In quo lumbrici cœli sunt*,] *Ἐν τῇ γαίᾳ*, l. *ἰαμβία*: *Ἐ* amaræ nuxes, sive Graecae, id est, amygdalae amaræ: *Ἐ* Papaveris leorynae, id est, opii. *Confl.*

p. ead. l. 8. *Vel id quod amarum*] *Infra dicit ex Aegyptia faba portum interierim*. *Confl.*

p. ead. l. 12. P. 1. *] P. *. *Confl.*

p. ead. l. 13. P. * 3.] P. * *Confl.*

p. ead. l. 16. *Quae habet castorei*,] *Galen*. lib.

III. *τὰ κατὰ τὴν αἰσάν, cum faba*. *Confl.*

p. ead. l. 17. *Splanus lyeti*,] *Argemai* (Alli rati) *splanze*, l. *σπλάνζου lyeti*. *Confl.*

p. 310. l. 1. *Specillo*] *Fistula*. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Cognominant*] *Cognominant*. *Confl.*

p. ead. l. 10. XV. *melis*] XXV. *melis*. *Confl.*

p. ead. l. 16. P. 11. *] P. *. . . *Confl.*

p. ead. l. 20. P. 1. *] Al P. *. . . *Confl.*

p. ead. l. penult. *Ex Aegyptia faba*] *Supra dicit id quod amarum in Aegyptia faba*. *Confl.*

P. 312. l. 2. P. 1. *] P. *. . . . *Confl.*

p. ead. l. 14. *Flores funcitrandi*] *εχονδύρι*. *Confl.*

p. ead. l. 14. *Castorei albi*,] *piperis longi*,] *Castorei*, albi piperis, *Ἐ* longi. *Confl.*

p. 312. l. 3. *Olaris sanguinem*] *Olaris sanem*, *Cod. Confl.*

p. ead. l. 4. *Tamen infundi*] *Tandem infundi*. *Confl.*

p. ead. l. 10. *Provocabuntur*,] *Prolabuntur*, *Cod. Confl.*

p. 313. l. 1. *Ad gravem auditum*] *Βαρυαίτης*. *Confl.*

p. ead. l. 2. *Nota Celsum in gravi auditus curatione monuisse, autem ipsum considerari oportere, si forte apparent fordium coitus: hasque ante, ubi opus sit, emolliat, auriculari specillo eximendas esse. Am.*

p. 313. l. 12. *Laureo*,] *Laurino*. *Cod. Confl.*

p. ead. l. 18. *Contritis refae foliis*] *Contritis refae foliis*, *Cod. Confl.*

p. ead. l. 19. *Sorditatem*] *Sorditatem*. *Confl.*

p. ead. l. 20. *Se istas*] *Se istas*, *Cod. Confl.*

p. ead. l. 22. *Gravitudine*] *Gravidine*. *Confl.*

p. ead. l. 22. *Morbis*,] *Morbis*, *Cod. Confl.*

p. 314. l. 7. *Vel laureo*] *Aus laurino*. *Confl.*

p. ead. l. 8. *Et nitrum*] *Aus nitrum*, *Cod.*

p. ead. l. 12. *Laureum*] *Laurinum*. *Confl.*

p. ead. l. 17. *Quo*] *Quom*. *Confl.*

p. ead. l. 22. *Memoria retuso*] *Vulscella*. pag. 489. l. 7. *Caesab*.

p. ead. l. 23. *Sternutamenta*] *Πναμνὰ*, *Sternutatoria* vocant. Caelius Aurelianus *Chronicon* lib. I. cap. 1. etiam *πναμνὰ* sternutamenta exponit, i. medicamentum sternutamenta movens.

p. ead. l. 25. *Tabula quoque collocatur*] *Vide apud Galenum τὰ κατὰ τὴν αἰσάν*, lib. III. cap. 1. *Confl.*

p. 315. l. 4. *Piumbi recrements*,] *Molybdaema*. *Confl.*

p. ead. l. 6. *Fecrit*.] *Facit*, *Cod. Confl.*

p. ead. l. 7. *Circa nares sunt*,] *Intro nares sunt*, *Cod. Confl.*

p. ead. l. 8. *Ozæna*] *Ozæna* ex hoc venerea frequens. *Confl.*

p. ead. l. penult. *Liquida fiat*,] *Liquida fiat*. *Confl.*

p. 316. l. 3. *Dimittendumque in nares est*] *Dimittendumque in nares*, *Cod. Confl.*

p. ead. l. 6. *Carunculae*] *Σαρκώματα* apud Aeginetam. *Confl.*

p. ead. l. 7. *Inis partibus*,] *quae carassiferae*] *In inis partibus*,] *quae cartilagineae*. *Cod. Confl.*

p. ead. l. 25. *Quae fere naphrædæ*] *Pereque naphrædæ*. *Confl.*

p. ead. l. 17. *Pencilium*] *distinguitur a linamento*, *h h h h* *et*

et p. 559. l. 28. aliquid ex penicillis opponitur linamenta. Ergo credibile non est, penicillum esse turundae genus, quod Clericus *Hist. Medic.* p. 545. putat. Valde miror, virum doctum pro sua sententia excitare locum Celsi p. 331. l. 27. ubi legitur: *Sanguis est, papyrus intoritur vel aliquid ex penicillis in medium colligit adfrictum.* Nam colligitur ipsum hoc loco significat turundae genus; non ergo id, ex quo turunda fit, turunda dici potest. Plinius autem satis credo liquido, quid sit penicillum, docet his verbis usus: *Mollissimum genus earum (spongiorum) penicilli, oculorum tumores levans ex multo impositi.* Kr.

p. ead. l. 20. *In dentium autem dolore,*] *Ὁδονταλγία.* Cnys.

p. ead. l. ult. *Maxillam*] *Maxillam*, Cod. Cnys.
p. 315. l. 5. *Non nimium aridi*] *Non minimum aridi.* Alii, *non nimium aridi cortices.* Confl.

p. ead. l. 7. *Vine misso*] *Ὀξύ αναπαίειν*, meroque opponitur. Cnys.

p. ead. l. 8. *Cornu cervinum rasum*] *Alias cervini ramentum.* Cnys.

p. ead. l. 8. *Cornu cervinum rasum,*] *Cornu cervini ramentum.* Cod. Cnys.

p. ead. l. 9. *Ficus item pinguis*] *Ficu item pingui.* Confl.

p. ead. l. 10. *Decolla*] *Dicolla*, Cod. Cnys.
p. ead. l. 11. *Eque ipso dens fortior.*] *Fortius legendum, ipse dens.* Cnys.

p. ead. l. 11. *Eque ipso*] *Eque ipse.* Confl.
p. ead. l. 13. *In quem*] *Ad quem* Cod. Cnys.

p. ead. l. pen. *Exulceratium,*] *Ἐλυσαν.* Cnys.
p. ead. l. ult. *Ficure pariter*] *Pinguis fortius legendum aut parvarum.* Cnys.

p. ead. l. ult. *Ficorum pariter*] *Caprificorum pulveris i. cineris. Alii fermenti pariter.* In Cod. ficorum, *pipereis.* Confl.

p. 318. l. 7. *Quales haec sunt. Habet autem papaveris*] *Qualis fere est, quae habet papaveris.* Confl.

p. ead. l. 8. P. 2.°] P. 2.° . . . Cnys.
p. ead. l. 8. *Pjovet*] *Soreat.* Confl.

p. ead. l. 11. *Ficorum pariter,*] *Parvarum vel pinguium.* Cnys.

p. ead. l. 11. *Ficorum pariter,*] *Ficorum, pipereis.* Cod. Cnys.

p. ead. l. ult. *Forte statim*] *per testas,* Cod. Vide & cap. 13. infra. Cnys.

p. 319. l. 2. *Solvit.*] *Et alumen scissile in id faramen contextum demittit commodius est,*] *solvit: & alumen scissile in id faramen contextum; sed id tum in casu involutum demittit commodius est.* Confl.

p. ead. l. 5. *Sed agrestium*] *Lib. V. cap. 19, 50. Confl.*

p. ead. l. 14. *Tussillar*] *Naploetae.* Confl.

p. 320. l. 1. *Et in passis,*] *Dele & Confl.*
p. ead. l. 1. *Leniterque*] *Lenitiorque.* Confl.

p. ead. l. 4. *In leui igne coquitur*] *In vacuo.* Cnys.

p. ead. l. 9. *Nardi P. v.*] *Nardi P. v. Cnys.*
p. ead. l. 18. *Deinde ex multo*] *Dele ex.* Confl.

p. ead. l. penult. *Ad gargarizandum paulum*] *Ad gargarizandum ex fice paulum,* Cod. Cnys.

p. 321. l. 2. *Leniterque*] *Leviterque.* Confl.
p. ead. l. 9. *Lenis humor,*] *Vi decocti radicia dulcis.* Vide lib. VI. cap. 10. Cnys.

p. ead. l. 14. *Asperae*] *Asperae i. Equisetis* valde rubra & florida, a fendarachae colore. Nam *Hosyblo aspera, ē vendarachae.* Cnys.

p. 322. l. 15. *Quem*] *Dicendum fuit quod, ut apud Plin. Sed. ad Graecam vocem jōis respexit Cnys.*

p. 322. l. 15. *Rhus quem Syriacum vocant*] *Vi de fide hac herba Plinium lib. XXIV. cap. XI. Manardi Epistolam VI. lib. 1. quae contendit voce Graeca rhus scribendum esse. Rhodium in Lexico Scriboniano, & Bodaeum & Stipel in Theophrasti lib. III. cap. XVIIII. Histor. Plantar. Alm.*

p. ead. l. 21. *Ad quod humor*] *a quo humor.* Confl.

p. ead. l. 22. *At si lenis*] *At si lenior,* Cod. Cnys.

p. ead. l. penult. *Quae adurendo crustas ulceribus inducant.*] *Ἐρυπαίναν.* Cnys.

p. 323. l. 1. *Maxime*] *Al. maxima.* Confl.

p. ead. l. 8. *De parademidibus*] *Potest legi & hic parulidibus.* Cnys.

p. ead. l. 9. *Papaveris*] *Παπαβίαν* legendum. Vide Aeginetam lib. VI. Cnys.

p. ead. l. 15. *Quas antheras vocari dicit*] *Lib. II. cap. 17. Cnys.*

p. ead. l. 19. *Subcrudum*] *Tuberculum.* Confl.
p. 324. l. 2. *Kum ere*] *Ejus ere.* Confl.

p. ead. l. 4. *Sive parietis fere, sive non fere, diutius pus feratur.*] *Quod aut dentis corrupto, aut fracto, vel aliter vitioso esse, maximeque id per fistulam venire conjunctum, ubi incidit.*] *Legendum: sive impulis sunt, sive non sunt, diutius pus feratur, aut dentis corrupto, aut fracto, vel aliter vitioso esse maximeque id per fistulam venire conjunctum. Quod ubi incidit.* Confl.

p. ead. l. 7. *Exstesse,*] *Assessa.* Confl.

p. ead. l. 14. *Vvae*] *Vvae productae chirurgiam vide lib. VII. cap. 12. de ura.* Cnys.

p. 325. l. 3. *Vbi horum aliquis illius uno est, chelidoniae quoque succo per cochlear illius uno maxime prodest.*] *Fere multa pisata.*] *Chelidoniae quoque succo per cochlear illius uno, maxime prodest. Vbi*

horum aliquæ illis nova est, fere multa picuita, Cod. Confl.

p. ead. l. 6. *Cochlearis*] *Cochleari*. Conf.

p. ead. l. 9. *Sine eo hac curatione vitæ subjuncta est.*] *Sine eo. At de curatione vitæ productæ per mentum rari subjuncta est.* nempe lib. VII. cap. 12. Conf.

p. ead. l. 16. *Prælas*] *Prælas*. Conf.

p. ead. l. 18. *Raja*] *Ros*. l. rosaceo. Conf.

p. ead. l. 20. *Tabescere definit*] Sic etiam loquitur Cato lib. de Re rustica. Conf.

p. 326. l. 2. *Oleas*] *Oleae folia*. Conf.

p. ead. l. 2. *Proficiat. Ex*] *Proficiat: Et ex. Conf.*

p. ead. l. 10. *Refici eat*] *Refigi eat*. Conf.

p. ead. l. 15. *Hebentia*] Ad regigrendam carnem. Conf.

p. ead. l. 23. *Reprimendum experimentum est.*] Alii *reprimendum* experiendum est. Et in parodiis reprimendum usus periculosus est, quia glandes sub auribus, quae ipse is abscissus obsecit, sunt emissarium cerebri. Conf.

p. ead. l. penult. *Ad umbilicum vero prominenter.*] *Ἐπιμολογῶντες* dicitur ab Aegineta haec umbilici prociudentia. Plin. lib. V. c. 26. prociuum umbilicum vocat, quem prominentem hic auctor. *Ἐπιμολογῶντες* vero hi sunt, quibus hoc vitium accidit. Conf.

p. 327. l. 15. *Si ex inflammatione coles*] *Περίπνοον*, cui contraria *φίσιον*. Conf.

p. ead. l. 16. *Induci*] *Adduci*. Conf.

p. ead. l. 18. *Ducunt*] *Reducunt*. Conf.

p. ead. l. 25. *Continere se*] *Quiescere*. Conf.

p. ead. l. ult. *Summo*] *Summa*. Conf.

p. 328. l. 2. Morgagnus Epist. V. p. 134. putat, potius unquam cum Pinzio, Junta, Caesario, Ruellio legendum videri, propterea quod supra positum est, *reducti eam curem aut rursus induci non posse*; fateatur tamen, amplius de eo videndum esse, cum reliqui & codex habeant nunquam. Quod & legendum omnino esse summo. Kr.

p. ead. l. 3. *Interiori*] *Interiori*. Conf.

p. ead. l. 8. *Tum butyri, & rosae mellis*] *Tum butyri, & rosae, & mellis*. Conf.

p. ead. l. 9. *Aut, si*] *At si*. Conf.

p. ead. l. 13. *Vvae maderiori, nariumque*] *Vvae maderiori, oris, nariumque*. Conf.

p. ead. l. 19. *Aut Erassistrati*] *At Erassistrati*. Conf.

p. ead. l. ult. *At si plus*] *At si plus*. Conf.

p. 329. l. 15. *Myrrhae, aut croci.*] *Dele aut*. Conf.

p. ead. l. 16. *Habeant: tum in aereo*] *Habeant, in aereo*. Conf.

p. ead. l. 20. *Nervus*] *Cremasteras* vocat lib. VII. cap. 18. Conf.

p. ead. l. 20. *Profluitque*] *Morbis* hic vulgo *chaude-pisse*, id est, coils fistula. Conf.

p. ead. l. 21. *Non cessat, aut aquae*] *Alii non caedat, at aquae*. Conf.

p. 330. l. 5. *Haec circa cancerum*] *Gangraena* est, cujus curationem vide lib. VIII. cap. 33. Conf.

p. ead. l. 9. *Paulum demat.*] *Paulum demat*. Conf.

p. ead. l. 16. *Trahat.*] *Detrahat*. Conf.

p. ead. l. penult. *Ibi*] *Dele*. Conf.

p. ead. l. ult. *Oriti*] *Ibi oriri*. Conf.

p. 331. l. 2. *Quaedam etiam nigrities*] *Spandus*, syderatio. Conf.

p. ead. l. 14. *At ora*] *At ora*. Cod. Conf.

p. 331. l. penult. *Ex faba farina*] *Catoplasma ex fabae farina ex multo cocta cum cumino coarctat & ex melle coacta*. Conf.

p. 332. l. 3. *Aut si*] *At si*.

p. ead. l. 12. *Quod si ex istu testiculis aliquid desit, fere quaque increfcit.*] *Quod si ex istu testiculis aliquid haesit, fere quaque increfcit*. Conf.

p. ead. l. 12. *Si ex istu testiculis aliquid desit*] In editionibus scriptum est. In Codice Morgagnus invenit: *si ex istu alii desit*. Editionum tamen quaedam omittunt voculam *pur*, quae in illis & in codice est. Ronfseus in ora descripsit lectionem Constantini. Nulla tamen harum variationum sensum reddit planiorum. Emendatio sum a casu praecedente qui duplex erat repeti possit, videant illi. Kr.

p. ead. l. 13. *Rhagadibus*] *Rhagadibus*. Conf.

p. ead. l. 13. *Nec in se*] *Nec non in se*. Conf.

p. ead. l. 13. *Pro inter se*] *Lindenius* scripsit *a se* non verisimill scriptura. Veteres editiones omnes habent *in se*. Morgagnus Livii dicentis, *abhorrens inter se oratim*, auctoritate ductus primo divinavit, dein in codice reperit, *inter se*. Illa altera Constantini lectio, *nec non*, verisimill non est, cum curationes hae magnam inter se habeant similitudinem. Kr.

p. ead. l. 14. *Abhorrentes*] *Abhorrendas*. Conf.

p. ead. l. 14. *At primum in eo saepe, & quidem pluribus locis exciditur*] *At primum in eo cutis saepe, & quidem pluribus locis scinditur*. Conf.

p. ead. l. 17. *Ῥεγάδιν Ῥεγάδας*] sic leg. Plinius vocat *sisia* ani. Dicitur etiam *pisia*, l. scissurae, ut ipse vocat infra. Conf.

p. ead. l. 18. *Columbinae quaque ora*] *Ex Hippoer.* lib. de Viceribus. Conf.

p. ead. l. 19. *Purganda*] *Testis & putaminibus*. Conf.

p. 333. l. 2. *Aut hyssopum*] *Aut esquam*. Conf. l h h h a p. 333.

- p. ead. l. 4. *Et quilibet*] *E quilibet*. Conf.
- p. ead. l. 8. *Nec aridum*] *Nec aridum*. Conf.
- p. ead. l. 11. *Condyloma*] *Vide infra, ad idem*
est articulus, a cuius forma condyloma vocatur
ejusmodi excrecentia. Conf.
- p. ead. l. 15. *Verbenae*] *Id est*, herbarum stir-
pumque frondes. Sic late vis vocabuli extendi-
tur apud Poetas:
- Verbenaeque adeo pingues,*
De taediferis. Conf.
- p. ead. l. 16. *Sertula campana*] *Mellilotus*. Conf.
- p. ead. l. 21. *Quibus dum seruntur*.] *Vide lib.*
VIII. cap. 22. In curatione ranciis. Conf.
- p. ead. l. 25. *Posteriore*] *Superiore*. Cod. Conf.
- p. 334. l. 3. *Sitibi*.] *Sitibi*. Conf.
- p. ead. l. 4. *Picra*.] *Rhagados*. Conf.
- p. ead. l. 5. *Hoc parum*] *Id novum*. Cod. Conf.
- p. ead. l. 8. *Tanquam ex capitis*] *Ex videtur*
expungendum. Conf.
- p. ead. l. 11. *Atque in quibusdam parum &c.*]
Vide Galenum in Aphor. 12. lib. VI. Conf.
- p. ead. l. 14. *Cum sanguinis exitum non haberent*.]
Cum sanguis exitum non haberet. Conf.
- p. ead. l. 16. *Id naces*.] *Sanguinis fluor*. Conf.
- p. ead. l. 18. *Oriri*] *Id oriri*. Cod. Conf.
- p. ead. l. 19. *Dura alvus*] *Id. Durae alvi ex-*
crementum. Conf.
- p. ead. l. ult. *Seiffuris*] *Rhagadibus*. Conf.
- p. 335. l. 5. *P v. **] *P. * VI*. Conf.
- p. ead. l. 5. *Compungendum*] *Capitulum ven-*
arum. Conf.
- p. ead. l. 6. *Adulvis capitulis sit cicatrix*, quae
sanguinem fundi prohibet.] Haec Translatoz Brit-
tannus reddit suspecta, & *crusta* pro cicatrix le-
git, propterea, quod adurentia non hanc sed il-
lam crecit, a vivo separandam detergendam &
ad cicatricem perducendam Sed quia Celsus adu-
storum curationes alibi satis explicuit, nullam
his verbis subesse difficultatem puto. Kr.
- p. ead. l. 7. *Ses quater*] *Vide Actium lib. XIV.*
cap. 5. Conf.
- p. ead. l. 10. *Precedentia sedis* Plinio. Conf.
- p. ead. l. 12. *Circumdatum*] *Circumdetur*. Cod.
Conf.
- p. ead. l. 21. *Squamae fuliginis, calcis sit ad-*
jectum.] *Si in hac ratione*] *Aeris squamae, thuris*
fuliginis, & calcis sit adjectum, si hac ratione. Conf.
- p. ead. l. 22. *Lipostenus* sententiam Celsi mu-
tavit, scribendo, vel alia medicamentis similibus vel
veh. Nam si priora adurentia inutilia erant, quae
speranda erit utilitas a similibus h. e. neque mi-
nus vehementibus? Kr.
- p. ead. l. penult. *Hyperphry* Graeci appellant] *Re-*
divium vel *redivium* vocat Latini. *Cajoub.*
- p. 336. l. 1. *Radix*] *Rudicula*. Conf.
- p. ead. l. 3. *Simul maiorem joient, cum*] *Simul*
maius. cum, Cod. Conf.
- p. ead. l. 7. *Legitur eade* & in omnibus libris.
Non plane improbanda est Lindcenii mutatio. Ni-
hilominus restitut priorum lectionem in re da-
bia. Sed & pro ex nullo modo substituitur li-
cet. Non enim, ex quo fucus coqui debeat, in-
telligeretur. Kr.
- p. ead. l. 9. *Squamae*] *Squamae aris*. Conf.
- p. ead. l. 15. *Scabro ungues*] *Scabritia unguum*
Plin. Conf.
- p. ead. l. 17. *Atque imponi*] *Aliquid imponi*. Cod.
Conf.
- p. ead. l. 19. *P. II. **] *Allas P. IV. Conf.*
- p. ead. l. ult. *Renascuntur*] *Aliis nascuntur*.
Conf.
- p. 337. l. 3. *Eademque*] *Medicamenta*. Conf.
- p. ead. l. 12. *Plurimum*] *Plurimum*. Conf.
- p. ead. l. 18. *Hieron*.] *Hieros*. Cod. Conf.
- p. ead. l. 20. *Eucipitus*.] *Eucipitus Phleg-*
itis filius. &, Cod. Conf.
- p. ead. l. ult. *Immisceretur*.] *Agrorum*. Conf.
- p. 338. l. 15. *Luxata igitur*] *At de luxatis libro*
sequenti, & quod hic tractatur *luxationis* est,
Id est, fugillatio, quae confusione fit. Ergo hoc
loco mendose editur *luxata* pro *fugillata*. Itaque
& *cutis* scriptum Inveni: itemque verata, quod
plane non displicet, si pro *cutis* sumatur, us
apud Gellium. Conf.
- p. ead. l. 18. *Detergatur*] *Detergatur*. Cod.
Conf.
- p. 339. l. 2. *Id optimum*] *Id idem optimum*. Cod.
Conf.
- p. ead. l. 14. *Excidat*] *Excedat*. Conf.
- p. ead. l. 15. *Nihil cucurbitula agere*.] *Nihil*
cucurbitulam agere. Conf.
- p. ead. l. ult. Multa quae perperam mutavit Lin-
denius restitui. Quae de his Morgagnis ad haec
loca dixit. vid. *Epit. VI. p. 130. Kr.*
- p. ead. l. 22. *Maturior*] *Maturiore*. Conf.
- p. 340. l. 6. *Curantibus*] *Curantibus im-*
becillitas. Conf.
- p. ead. l. 6. *Cataplasmata*] *Cataplasmat*. Conf.
- p. ead. l. 13. *In his periculum est*] *In hoc pe-*
riculum est. ne. Conf.
- p. ead. l. ult. *Itemque aliam redam plagam desi-*
derant in carne, quia fere vehementer cutem excernunt,
tota] *Itemque alia redam sublimi plagam desiderant*
in cute: *Alia*, quia fere vehementer cutem excernunt,
tota. Conf.
- p. 341. l. 3. *Parsillimae*] *Pauissimae*. Conf.
- p. ead. l. 6. *Exitum*] *Exitum* vocant. Conf.
- p. ead. l. 7. *Est etiam in rerum natura*.] *Id*
est.

est, in rerum naturam edit. Quintilian, pro interitum it. Const.

p. 341. l. 9. *Sinus diffundis.*] *Sinus suffudit*, Cod. Const.

p. ead. l. 12. *Exercuit.*] *Exhaust.* Const.

p. ead. l. 12. *Fiens alius exercuit;*] *Fiens alius e haurit.* MS.

p. ead. l. penult. *Est.* *Pbicumque medicus ex quacunque causa curam excidit, pure;*] *Est, ubicunque medicus, & quocunque de causa curam excidat. Pure.* Const.

p. 342. l. 16. *Carnosae*] *Callosae.* Const.

p. ead. l. 16. *Fiunt.* *Illa quoque ista carne habete nec firma, desicere tamen animam, vel ista*] *Fiunt, illa quoque ista carne habete nec firma. Desicere tamen animam, vel in ista.* Const.

p. ead. l. 21 *Discernis,*] *Decernis.* Const.

p. ead. l. 21 *Fortuna huc illicve discernis*] *Lege decernis.* Causab.

p. ead. l. 22. *Reperendam*] *Recuperandam.* Const.

p. ead. l. 23. *Resistit.*] *Resistit.* Const.

p. 343. l. 5. *Reficiendo.* *Atque omnia, quae per medicamenta supurationis quoque rupta sequuntur,*] *Reficiendo aptae. Quae omnia per medicamenta supurationis quoque rupta, sequuntur.* Const.

p. ead. l. 8. *De fistulis.*] *Vide lib. V. ubi de fistulis, & collyriis fistulurum.* Const.

p. ead. l. 11. *Rele*] *Releae,* Cod. Const.

p. ead. l. 13. *Persequendi*] *Persecandi.* Nihil muto. Const.

p. ead. l. 15. *Fistulae*] *Volgo hapes, ataches.* Const.

p. ead. l. 17. *Excidit*] *Incidit.* Const.

p. ead. l. 21. *Subter exire.*] *Subter ire.* Const.

p. ead. l. 23 *Sciunt*] *sciunt quoque, nempe fistulae.* Const.

p. 344. l. 3. *Hanc ore ille continuit.*] *Spiritus ore aeger continuit.* Const.

p. ead. l. 5. *Sic linamenta,*] *Volgo charpie, plumaceus.* Const.

p. ead. l. 11. *Ibi fit*] *In intestinis.* Const.

p. ead. l. 12. *Autores parum modum*] *Autores scripserunt, parum tamen modum.* Const.

p. ead. l. 17. *Pro intus, quod omnes habent, secure posui latus.* Nam tenui fistulae abdomen perperam opponi non potest fistula intus patens, neque necesse est, latus foramen sit, nisi ipsa fistula latus patet. Sed non vereor, ne cuiquam improbetur ea emendatio. Kr.

p. ead. l. 24. *Desiderant ea*] *Desiderant eae.* Const.

p. ead. l. 24. *In hoc*] *In hanc, nempe fistulam.* Const.

p. 349. l. 1. *Linum debet esse crudum,*] *Volgo*

filicru, filum rude ac novum nondumque lixivio maceratum. Const.

p. ead. l. 6. *Pro sabre male posuisti soluto* tum ex Celsi verbis *tertio quoque die nodus resolvendus est,* tum ex eo, quod illa solutione opus non est, intelligi monet Morg. Ep. VI. p. 151. Restitit quidem lectionem *sabre,* quam ad unum omnes habent. Haec tamen animadverto, textus mutationi Lindenianae, nisi Celsus ipse forsitan ita scripsit, occasionem dedisse videtur locus Hippocratis p. 885. *edn. Pef.* ubi similis ani curatio docetur, sed ita, ut lini ductio solutionem nodi requirere videatur. Hic autem Hippocratis locus sicut alii etiam, redarguit eos, qui Celsum non bonum Hippocratis Interpretem facere non dubitant. Ex eo enim manifestum est, Celsum auctoritate Hippocratis uli quidem, sed interpretis partes in se non suscepisse. Kr.

p. ead. l. 7. *Superior*] *Exterior* quidam legunt. Const.

p. ead. l. 14. *Penicille*] *Ex penicille.* Const.

p. ead. l. ult. *Ora*] *Oras.* Const.

p. 350. l. 3. *Relle*] *Relia.* Const.

p. ead. l. 19. *Id transiit.*] *Id transiit.* Const.

p. ead. l. 20. *Itaque*] *Itaque;* vel *ac ita.* Const.

p. 351. l. 1. *Parte ita*] *Dele ita, vel lege ista.* Const.

p. ead. l. 1. *Non in summa, sed summa* -- *cura.* Kr.

p. ead. l. 3. *Hano retinse*] *Τορλαγν'ερε.* Const.

p. ead. l. 3. *Scalpell.*] *Α scalpello, εμ τῷ εργαλίῳ, ὃ μάλιστα λεχόμενον.* Hippocrat. Const.

p. ead. l. 5 *Sub ea*] *Ab ea.* Const.

p. ead. l. 7. *Generibus subiicienda sunt, quae*] *Generis, adijicienda sunt, quae.* Const.

p. ead. l. 8. *In corpore*] *In corpus.* Const.

p. ead. l. 9. *Injedit.*] *Incedit, vel insidit.* Const.

p. ead. l. 10. *Ista in angulo est.*] *Ista angula est.* Const.

p. ead. l. 15. *Si mucro, si arundo inhaeret*] *Si mucroni arundo inhaeret.* Const.

p. ead. l. ult. *Forpice.*] *Forcipe.* Const.

p. 352. l. 4. *Forpice*] *Forcipe.* Const.

p. ead. l. 5. *Fissu*] *Fixit.* Const.

p. ead. l. 10. *Diadema gravissimum*] *Διαδημα γράφισσις* Graeci vocant *βελουατι.* *Γράφισσις,* sic dicitur a forma graphili. Const.

p. ead. l. 14. *Lateribus, leviterque extrema in eam*] *A lateribus extrema leviterque in eam.* Const.

p. 353. l. 8. *Forpice*] *Forcipe.* Const.

p. ead. l. 10. *Quoque istum*] *Quoque viduum.* Const.

p. ead. l. 12. *Litterae* +] *B. + b. a. telum. b. cerebra.* Const.

H h h b 3

P. 353.

p. 353 l. 12. *Diducuntur*] *Deducuntur*. Conf.
p. ead. l. 15. *De qua satis alio loco dictum est.*] *Vide Libro VI. Conf.*

p. 354 l. 1. *Γάγγλιν*] *γάγγλια*. Conf.
p. ead. l. 12. *Tunica sua includuntur*] *Tunica*
includi ganglia quidam negant. Vide pag. 410.
Conf.

p. ead. l. 11. *[Ej]ella*] *Exfello*. Dicit tamen
infra: ejiciendoque cum eo, quod intus tenet. Conf.
p. ead. l. 15. *Aliqui*] *Aliique*. Cod. Conf.
p. ead. l. 15. *Quibus aliqui*] *Alii aliique l. e.*
diverſi: cujus conjectura ex V. C. In quo aliqui
legitur. Scd.

p. ead. l. 16. *Meliceridi*] *De meliceria ulcera*
ſiſtuloſi genere. Vide lib. V. Conf.

p. ead. l. ult. *Subjeſta carne, ea ſepararetur*] *Ea ſubjeſta carne ea ſepararetur*. Cod. Conf.

p. 355 l. 12. *Veſicæ*] *idæidæ*. Aeginetæ. Conf.
p. ead. l. 13. *Levæque pituitæ curſus*] *inveſtigat.*
Conf.

p. ead. l. 15. *Transverſam*] *Transverſa*. Conf.
p. ead. l. 16. *Et ut locus*] *Et ut qua locus*. Conf.
p. ead. l. ult. *Orbis*] *Κηθί* vel *νοθί*. Gale-
no lib. 7. τὰς κατὰ σπινν. Conf.

p. 356 l. 8. *Chalaſia*] *Grando, χάλας*, vel
χαλάς. Conf.

p. ead. l. 8. *Sed neque utique*] *Sed nec utique.*
Conf.

p. ead. l. 10. *Idcirco ea χαλάς*] *Grandi-
nis ſimilia ſunt, idcirco ea χαλάς* Græci vocant.
Conf.

p. ead. l. 10. *Χαλάς*] *Bochart. Hieroz. Part.*
II. l. 5. c. 9. p. 721.

p. ead. l. 12. *Diducenda*] *Deducenda*. Conf.
p. ead. l. 12. *Πρεφύον*] *Vnguſis, vulgo in*
maſſe. Vide Aeginetam lib. III. cap. 22. Conf.

p. 367 l. 10. *Pateſcit*] *Pateſa, leg. pateſcit.*
Conf.

p. ead. l. 10. *Per quid poſtea ſemper humor de-
ſcendit, ῥυδά* Græci vocant.] *Rhyda, non rhy-
pada, ut hætenus, legendum mihi videtur, id-
que partim ratione vocabuli ad rei ſignificationem
alludentis reſpondentiſque; partim quia huic
lectioni Symon Genuenſis aſſipulari videtur, ex
ſententia Demoſt. cujuſdam, quem crebro ille
citât, cujus & hæc verba citât, quibus rhyda
ille in deſcribit: *Rhyda, inquit, eſt continens
lacrymæ fluxus*. Quoniam dicas idem auctor, quæ-
ſtis qualis eſt apud Celf. *rhyda legi*. Quin &
huic ſententiæ meæ aſſipulari videtur Hermo-
leus Barbarus in ſua Corrol. Quid quod & apud
ipſum Galen. lib. 14. *Θραπυντικὴ* ita legitur,
ubi de oculorum vitio agit, *ῥυδάς* que appellat,
de quo hic diſſerit Celf. oculorum vitium. *Caſar.**

p. ead. l. 10. *ῥυδάς ἀπὸ τῶν ῥόνων, vel ῥυδάς*. Conf.
p. 358 l. 9. *Excidi*] *Excepi*. Conf.

p. ead. l. 10. *Ex iſſo abſciſſus*] *Ex iſſo ab-
ſciſſidatur, nempe angulo. Conf.*

p. ead. l. 15. *Iater ſe palpebræ conſiſtunt*] *Æ-
tius lib. VII. cap. 66. περιφρον τὴν ἀλφάρεα* dixit,
Paulus Aegineta lib. VI. cap. 15. *ἐνὸςθεν ἀλ-
φάρου*. Conf.

p. ead. l. penult. *Glutinabit*] *Glutinabit*. (ali
aggiſtinatur) *ἀγυλινάειναι*, ſed utramque vi-
tium. Ego ſub utroque retineo. Nam ibi ſub
pro in ponitur, ut cap. 5. lib. VII. ſic *ἐνὶ* vice
in interduo. Conf.

p. 359 l. 3. *Adverſum ſpectilum*] *Adverſum
ſpectilum eſt ῥάλας ποτὶς* (*μακροτὶς* vero ſive *μα-
κροτὶς* Aeginetæ, & *ῥάλας ἱστίος* Hippocr. *ſpectilum
oculorum ſeu potius atriculorum*) ſupra dicebat
ſpectilū manubriale. Conf.

p. ead. l. 5. *Aut ubi*] *At ubi*. Conf.

p. ead. l. 7. *Cum moderate*] *Temperata ma-
nu ſupra. Conf.*

p. ead. l. 9. *Meditamentis, quibus aſtriduo cu-
ratur*] *Ἀντιότιον φάρμακον* (niſi potius *λεπικόν*)
apud Aeginetam. Conf.

p. ead. l. 10. *Everſatur*] *Everſatur*. Conf.

p. ead. l. 11. *Iſſique etiam*] *Iſſique negro etiam.*
Conf.

p. ead. l. 16. *Ἀγυλῶνα*] *Αγυλῶνα* vel *αγυ-
λῶν* (& antequam diſruptum exulceretur, *ἀγχι-
λῶν* Aëtio) lacrymale ſiſtulum vocant. Conf.

p. ead. l. 19. *Recurvatur*] *Aequatur*. Conf.

p. ead. l. 19. *Color pallet*] *Color pallent*. Conf.

p. ead. l. penult. *Ea vera*] *Ea vera*. Conf.

p. ead. l. ult. *Cum cum non ignotum*] *Quam-
vis.*

p. 360 l. 6. *Legendum mihi videtur: Quod
jam caris nextum eſt, ſero adurendum eſt, vehe-
mentius, quo craſſior eſt. Kt.*

p. ead. l. 6. *Hu ſquama accretat*] *Huic ſquama
aſſecrat*. Conf.

p. ead. l. 10. *De pilis palpebrarum oculum irri-
tantibus*] *Πεπὸν ἀλφάρεα, καὶ φιλανόγων. Conf.*

p. ead. l. 13. *Modo ſub ordine naturali*] *Διε-
κρίτως*. Conf.

p. ead. l. 15. *Tenuis acus ferrea*] *Hæc curatio
Aeginetæ lib. VI. cap. 13. καὶν.* Conf.

p. ead. l. penult. *Sub iſſi*] *Super iſſi*. Conf.

p. 361 l. 4. *Acu tranſit*] *Ἀντιότιον* dicitur
hæc curandi ratio a Paulo Aegineta lib. IV.
cap. 13. Conf.

p. ead. l. 9. *Foramen*] *Ferrumen* in antiquo:
infra vocat gluten, quo vinctus eſt pilus. Conf.

p. ead. l. 17. *Ea vera curatio*] *Ἀντιότιον* ſive
αντιότιον Aeginetæ lib. VI. cap. 8. & 11. Conf.

p. 362.

p. ead. l. 17. *Quae palpebrae laxioris*] Elegans relativè trajectio, quae rotundiorum numerosiorumque efficit orationem, quam *palpebrae laxioris*, quae. Confit.

p. 362. l. 3. *Qua deinde*] *Quid deinde*. Confit.

p. ead. l. 5. *Pi de interiore gase*] *Pi de inferiori*, quae. Confit.

p. ead. l. 12. *Palpebra*] *Palpebra ejus laxata*. Confit.

p. ead. l. 13. *Habentia*] *Cutis segmentum oblongum*. Confit.

p. ead. l. 15. *Quae supra tres*] *Aeglineta tres*: vet. quatuor: Aetius quinque dixit. Confit.

p. ead. l. 17. *Satis tuncur*] *A pilorum punctatione*. Confit.

p. ead. l. 24. *Interdum etiam alia de causa*] *Fit a natura, unctione, cicatrice, fenestrata, sutura latiore & male facta*. Confit.

p. ead. l. ult. *Cutis*] *cutis*. Confit.

p. 393. l. 9. *Senectute*] *Aeglineta relaxatione*. Confit.

p. ead. l. 10. *Plaques*] *Lunatae*. Confit.

p. ead. l. 13. *Hic cuti codex habet ut quarto, alii autem & quarto*, neminem tamen habere a quarto, monet Morgagnus. Cujus auctoritate motus lectionem priorum restitui. Sero demum video, lectionem Lindenii a quarto meliorem esse. *Kr.*

p. ead. l. 16. *Tunica*] *Cornea*. Confit.

p. ead. l. 18. *Σταφύλιαι*] *Vide Aëtiū lib. VII. cap. 34. Argentinū lib. III. cap. 22. Confit.*

p. ead. l. 20. *Ex interiore*] *ex inferiore*. Confit.

p. 364. l. 8. *Aliae feci mentissem*] *Pag. 367. Sex oculorum tunicae.*

1. *Επεριφωδία*, adnata. Oritur ex pericranio.

2. *Incognita* veteribus, ob idque *incognita*. Fit ex nervis maculorum oculi tenuitatis.

3. *Κερατοειδής*, cornua. Oritur a dura membrana cerebri.

4. *Παρυσιδής*, arca, vel *σπονδής* (quia *αίμα*, pupilla, quae in ejus foramine,) nascitur ex tenui meninge, & nervum opticum convellit.

5. *Αμφιβληροειδής*, reticularis. Gignitur ex nervo optico.

6. *Αραχνοειδής*, telae araneorum similis, ipsa similiter ut quarta ex tenui meninge nascitur. Confit.

p. ead. l. 9. *Es quo parte alba est satis crassa, pupillae*] *aque, quo parte alba, est satis crassa: pupillae*. Cod. *Cinj.*

p. ead. l. 18. *Ad membranam cerebri perveniunt, eique*] *Ad membranas cerebri perveniunt (immo ex eis nascuntur), eique*. Vid. adnot. Confit.

p. ead. l. 21. *Equae*] *aeque*. Confit.

p. ead. l. ult. *Ex cuius colore*] *Color Iridis fit*

ab uvea tunica. Color pupillae apparet ex reflexione humoris vitrei, cum e fundo obscuro exierit se species. Confit.

p. 365. l. 2. *Membranula*] *Vvea & cornea*. Confit.

p. ead. l. 3. *A qua videndi facultas proficitur*] *Tres humores oculi:*

1. *Ιδρωδής*, aqueus, vel *ακρωδής*, albugineus, qui paucus, semicircularis jacet in parte anteriore: gignitur ex nutritione; effususque vulnere restituitur interdum, nec vilis amittitur. Confit.

2. *Κρυσταλλοειδής*, crystallinus, qui splendidus, sphaericus, globi, quem reliqui duo constituunt, in centro locatus, pene princeps videndi instrumentum. Ex vitreo alitur.

3. *Υαλοειδής*, vitreus, qui multo copiosior semicircularis, concavus (nam cavitate sua crystallinum excipit) posteriorem partem praecipue occupans. Alitur a tunica reticulari.

Locus autem corruptissimus ita castigandus: *Id autem, superveniens ab interiore parte membranula includit (sub his gutta humoris est, aut alba similis) a qua videndi facultas proficitur. Κερατοειδής a Graecis nominatur. Gutta humoris, intelligit ιδρωδής sive ακρωδής, aqueum humorem. Facultas proficitur. Si ut a causa falsum: si ut ab instrumento sive praecipuo verum. Αραχνοειδής membranula vitreum & crystallinum complectitur. Confit.*

p. ead. l. 4. *Κερατοειδής*] *Κερατοειδής*. Confit.

p. ead. l. 7. *Interiori potentiae*] *Videndi*. Confit.

p. ead. l. 7. *Vitaeque ejus*] *vitae ejus*. Confit.

p. ead. l. 11. *Figura in aliam versit*] *figura, in aliam versitur*. Confit.

p. ead. l. 12. *Pro cornu subtitui cereus voluit* Hier. Mercurialis Var. Lat. L. V. c. 5. & Clericus in Hist. Med. P. 2. L. 4. §. 2. c. 5. quos secutus Interpres Britannicus venit: *Of the colour of wax*. Sed miror, viris doctissimis ignotum esse Hippocrati *ωσι οΐον*. *Kr.*

p. ead. l. 16. *Curatio*] *curatio*. Confit.

p. ead. l. 18. *Neque exiguis neque concavus*] *Negatio cadit in Adject. Confit.*

p. ead. l. 20. *Durities quodam*] *duritie quodam*. Confit.

p. ead. l. penult. *Lumine adverso, sic ut contra medicus*] *humori adversus, sic ut contra medicum*. Confit.

p. 366. l. 1. *Es immobile*] *ut immobile*. Confit.

p. ead. l. 2. *Acies*] *Oculi acies videndique facultas, laeso humore crystallino*. Confit.

p. ead. l. 6. *Aut acuta, aut forte non nimium aruit, eaque dentitenda. Sed recta est per*] *est acuta, aut certe non dentitenda, sed recta est, per*. Confit.

p. 366.

p. ead. l. 6. Locul huius corruptio in omnibus editionibus manifestata est. Ante legebatur: *Acus admovenda est, aut acuta, aut forte non nimium tenuis.* Lindenius pro *forte* posuit *certe*. Sed neutra lectio probari potest, cum oppositio in neutra probabilis sit. Si divinando liceret veram lectionem praecipere, eam putarem ita se habere: *Acus admovenda est, acle acuta, & (vel et) fortis, aut certe non nimium tenuis.* Kr.

p. ead. l. 6. *Summas duas tunicas*] Adnatam & corneam. *Confl.*

p. ead. l. 9. Pro *timide* Interpres Britannus vult *temere* legi. Sed doctissimum virum, cum haec scriberet, parum haesitasse valde miror. Vox enim *timide* & supra & infra a Celso dictis magis, non *temere* convenit. Dixerat Celsus, acum ita esse demittendam ne qua vena laedatur. Ne quis vero timidus agat, adjicitur, neque tamen *timide* demittenda est; quia inani loco excipitur, ubi scilicet nec laedi quicquam, neque mediciter quidem peritus falli potest.

p. ead. l. 14. *Parti*] parte. *Confl.*

p. ead. l. 16. *Late*] latius. *Confl.*

p. 367. l. 4. *In hoc capite Græcorum ἰατρικῆς, χειρουργικῆς, & ἀγγειολογίας tractatur.* *Confl.*

p. ead. l. 8. *Ex levibus*] & levibus. *Confl.*

p. ead. l. 13. *Necessario*] necessaria. *Confl.*

p. ead. l. 17. *Patens*] patens. *Confl.*

p. ead. l. 21. *Or*] calvarias et. *Confl.*

v. 368. l. 5. *Nationes quoque*] nationes quasque. *Confl.*

p. ead. l. 5. *Qui novem lineis*] πνευματικαῖς & ὑπερστικαῖς. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Relis*] rellas, vel rella. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Diducerem*] deducerem. *Confl.*

p. ead. l. 28. *Indidistisque*] dididistisque, Vet. *Confl.*

p. ead. l. 16. *Pest sanguine fusa*] Pest sanguinem effusum. *Confl.*

p. 369. l. 3. *Violenter*] violentior. *Confl.*

p. ead. l. 4. *Legi*] i. flegi. Nam hic & infra πῦρ ἀγγειολογίας. *Confl.*

pag. ead. l. 7. *Cervicem, ac frontem, deinde*] verticem ac frontem oportet deinde. *Confl.*

pag. ead. l. 9. *Maxillas*] maxillam. *Confl.*

p. ead. l. 16. *Erumpat*] Crustis decidentibus. *Confl.*

p. ead. l. 17. *Per hoc*] Puris diuturnam vacationem. *Confl.*

p. ead. l. 18. *Per illud*] sanguinis eruptionem. *Confl.*

p. ead. l. 18. *Exhuri*] Alimento privati, unde oculi ἀσθμία. & φάτις five tabes. *Confl.*

p. 370. l. 23. *Cicatricem*] In qua caro excroverit. Nam ὑπεργράσσειον potuit Aegipeta. *Confl.*

p. ead. l. 13. *At ubi aures, in viro putat, perforatae sunt*] Vt olim in servitilis Threum. *Confl.*
p. ead. l. ult. *Curta in auribus*] κατὰ φάρμα. *Confl.*

p. 371. l. 6. *Mutatio*] mutilatio. *Confl.*
p. ead. l. 11. *Curatum*] Curatum, curatum tempore: curandum Alii. *Confl.*

p. ead. l. 13. *Reposuimus*] reposuimus, Vet. *Confl.*

p. ead. l. 18. *Interdum autem*] interdum tam. Cod. *Confl.*

p. ead. l. 19. Particula *haud* parum attento videri potest non a Celso esse. Britannus expunctam vult. Sed verbum *relinquere* duplicem explicationem admittit. Kr.

p. 372. l. 1. *Imis venarum*] imisve narium. Sic in antiquo. Alii *genarum*. *Confl.*

p. ead. l. 2. *Si quid aut media naso*] Haec videtur e margine irrepsisse. *Confl.*

p. ead. l. 5. *Curata*] curta. *Confl.*

p. ead. l. 1. *Fluita spuma argenti*] Sic etiam sequenti pag. *Confl.*

p. ead. l. 19. *Pesul*] Cap. 8. lib. vi. *Confl.*

p. ead. l. 12. *Implicium linamentum*] εμπίκτιον ποτίς. *Confl.*

p. ead. l. 22. *Ex penicillo respergendum*] ἰλλοχναῖς πέντε Aeginetae. *Confl.*

p. ead. l. ult. *Pulsus purgandum*] ulcusculum purgandum. *Confl.*

p. 373. l. 7. *Sutilem*] subtilem. *Confl.*
p. ead. l. 18. *Arscentium*] madescentium. Alii exponunt ulcera puri corrigiurum. *Confl.*

p. ead. l. 19. *Incidit*] infidat. *Confl.*

p. 374. l. 3. *Forfex*] forcipe. *Confl.*

p. ead. l. 5. *Forfex*] forcipe. *Confl.*

p. ead. l. 6. *Forfex*] forceps. *Confl.*

p. ead. l. 6. *Oi eorum*] et eorum, cui deus inhieret. Alii eorum, nempe maxillarum. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Forfex*] forceps. *Confl.*

p. ead. l. 14. *Fractum*] factum. *Confl.*

p. ead. l. 14. *Indurefcit*] intrumescit. *Confl.*

p. 375. l. 1. *Si qui*] is autem qui. *Confl.*

p. ead. l. 4. *Forfex, quam rbitan*] forcipe, quam ῥιζάρας. *Confl.*

p. ead. l. 11. *De Vsa*] Vide pag. 375. de Vuae morbis. *Confl.*

p. ead. l. 12. *Soles enim*] Ex Hippocrat. Prognost. lib. 111. cap. 10. *Confl.*

p. ead. l. 15. *Dedidit*] dididit. *Confl.*

p. ead. l. 16. *Summa, tenuis est*] summa vera, tenuis est. *Confl.*

p. ead. l. 19. *Falsilla*] τῶ ματίω, σαρούληγις, vel σαρούλεάτη. *Confl.*

p. ead. l. ult. *Lingua vero quidam*] Hoc vi-

tium

tium vocatur, ἀγαστράλιον, (quo qui laborant, μαγιστράλιον vocantur.) De ejus curatione Aëtius lib. viii. cap. 38. *Confl.*

p. 376. l. 2. *Membrana incidenda* τῇ ἀγαστρίῳ, id est, ferramento, quo ἀγαστρίσι lingue tollitur. *Confl.*

p. ead. l. 6. *Ex promereres* eam promereres. *Confl.*
p. ead. l. 10. *Conflitis in tunica* catagitur velamento. Vid. lib. vii. cap. 2. *Confl.*

p. ead. l. 11. *Moves* non moves. Cod. *Confl.*
p. ead. l. 12. *Semel* simpliciter plaga. *Confl.*

p. ead. l. 16. *Labra autem saepe finduntur* Labiorum fissuras vocat Plinius. *Confl.*

p. ead. l. 24. *Βρυγχασίαν* βρυγχασίαν, vulgo le gras gesser, vel le givre. Plin. lib. XXII. cap. ult. guttura vocat. & lib. XXII. cap. 17. dixit guttura incipientia surgeret: unde guttur. *Confl.*

p. 377. l. 1. *Excutitur* excutitur. *Confl.*
p. ead. l. 3. *Tumore una linea* tumor una linea. *Confl.*

p. ead. l. 5. *Pelamento* tunica. *Confl.*
p. ead. l. 9. *Insurgenda adurentia, linamentisque id curandum est, ceteris* insurgenda adurentia linamentis, idque curandum est ceteris. *Confl.*

p. ead. l. antepenult. *Frigore comminuitur* frigore non imminuitur. Cod. *Confl.*
p. 378. l. 1. *Latus extenuatur in ventrem est* latus, extenuatur in verticem. Vetus Exemplar. *Confl.*

p. ead. l. 12. *Idem* idem. Al. saepe ita. *Confl.*

p. ead. l. 14. *Plerumque* ventrem. Al. saepissime sic. *Confl.*

p. ead. l. 15. *Excipitur est* excipitur. *Confl.*

p. ead. l. 19. *Nam sic id quod supra* Nam sic adstricta, id quod infra. Cod. Vide pag. 366. *Confl.*

p. ead. l. 20. *Vincuntur* vincuntur. *Confl.*
p. 379. l. 19. *Alia dixi* Cap. 21. lib. III. *Confl.*

p. ead. l. ult. *Media circum surgente quodam modo* medio circum surgente quodam mora. *Confl.*

p. 380. l. 2. *Interiori* interiori. *Confl.*
p. ead. l. 20. *Altematur* Alteratur, ἀλλοιᾷται. *Confl.*

p. ead. l. 26. *Membranae interiori* Peritonaeo. *Confl.*

p. 381. l. 1. *Concidant* confidunt. *Confl.*
p. ead. l. 4. *Leviter* leviter. *Confl.*

p. ead. l. 4. *Diduci* deduci. *Confl.*
p. ead. l. 4. *Summae cutis* Epigastricii. *Confl.*

p. ead. l. 6. *Vincenda* facienda, vel inicienda. *Confl.*

p. ead. l. 13. *Sic, quae retrusa est. Semel* sic quae acuta, propinqua quae retrusa est. Simul. *Confl.*

p. ead. l. penult. *Trajectis*. Quod supra dixit *permutatis*. *Confl.*

p. ead. l. ult. *Impressum* expressum. *Confl.*

p. 382. l. 4. *Abdominis membrana* Peritonaeum. *Confl.*

p. 5. *Rumpitur*. Quid vociferatione? quid salu? *Confl.*

p. ead. l. 11. *Super* supra. *Confl.*

p. ead. l. 17. *Imminuenda* incidenda. *Confl.*
p. ead. l. ult. *Medullis* glandulis, a Galeno III.

Alimentorum glandulis testes accensentur. *Confl.*

p. ead. l. ult. *Pro medullis*, quod in omnibus editionibus legitur, Lindenius posuit *glandulis*, festus Constantinus, Ronseum, qui Galeni auctoritatem reverit, neque ac Rubens in annot. in hunc locum, maluerunt *glandulis*. Kr.

p. 313. l. 6. *Exurgendis*. Verbum hoc, cum de eo jam diu dubitarem, quodam modo scribendum esset, propterea quod nondum mihi ad manum erant Galeni opera Graeca omnia, unde ipsum posse restitui conieceram, nec falso, tandem a doctiss. Georgio Agricola restitutum accepi. Qui tamen & ipse de eorum verbi scriptura se aliquando addubitasse, literis ad me datis testatur, quod apud ipsum Galenum loco uno aut altero ita scriptum invenisset, *Exurgendis* per r non per e in eodem significatu, id quod Atticorum consuetudine, proprietate factum a Galeno opinatur, ut qui e pro a scribere consueverunt, ut *αἰσθησις* *αἰσθησις* *αἰσθησις*. Verum cum idem verbum apud eundem Galenum locis compluribus & apud alios ejusdem professionis auctores scriptum invenisset, eo quo nunc modo annotatum est, hoc quoque scribendum hic adjudicabat, verbum videlicet deductum *αἰσθησις* *αἰσθησις* *αἰσθησις*. *Confl.*

p. ead. l. 5. *Haec autem* Hi, nempe testiculi. *Confl.*

p. ead. l. 5. *Tunica* Prima testiculorum Intimaque *intima*, 2. *ipsa*, 3. *externa*, 4. *extimaque*, 5. *serata*. *Confl.*

p. ead. l. 6. *Quae intus* Nicolaus Loësis cum quibusdam codicibus *intus* legendum esse putat, Miscellan. l. 9. c. 7. *Ann.*

p. ead. l. 18. *Tunica*, Peritonaei. *Confl.*
p. ead. l. ult. *Tunicas*, Et ob id ejus rei patientes diducit, *intus* *intus* *intus*. *Confl.*

p. 384. l. 2. *Hernia* Hernia nomen est Hernia apud veteres *pudens* dicebatur, ut in Levitici veteri versione Latina & in fabula Querolo i. e. Aularia ad Plauti imitationem facta. Sed proprie de enterocoele intelligitur. *Confl.*

p. ead. l. 5. *Aliquo modo collocatum*. Alio quoque modo collocatum est. *Confl.*

III

p. 384. l. 9. *Defidit, interdum sic dividitur]* *definit, interdum sic dicitur.* Conf.

p. ead. l. 10. *At si clamore]* *at clamore.* Conf.

p. ead. l. 12. *Diffunditur,]* *distenditur.* Conf.

p. ead. l. 16. *Accepto,]* *concepta.* Al. Conf.

p. ead. l. 20. *Distringit]* *distendit; aut distringit intel]* *igitur ex distentionis sensu.* Conf.

p. ead. l. ult. *Hae gravatae ocelluerunt]* *hae genatae (Aëtius in] *πρωτοῖς* vocat] *ocelluerunt.* Conf.*

p. 385. l. 5. *Priora]* *Propiora.* Cod. Conf.

p. ead. l. 7. *Subesse dicimus: si tumor]* *subesse dicimus: humor sic deprehenditur, si tumor.* Cod. Conf.

p. ead. l. 11. *Arte]* *arte.*

p. ead. l. 18. *Visu]* *nisi, vel nixu.* Conf.

p. 386. l. 2. *Practerequum quod]* *practerequum etiam quod.* Conf.

p. ead. l. 8. *Σαρκοειδής]* *Σαρκοειδής proprie glandulosae testium carnis incrementum.* Conf.

p. ead. l. 11. *Nervus ex quo]* *κρυσάς.* Conf.

p. ead. l. 13. *Varices]* *Ranices plane legend.* Nam *βαρβαράδα,]* *inguinis ranex, ut cap. 24. estque proleptus intell]* *aut omenti, aut utriusque in inguen: sique rupto, aut extenso peritonaeo.*

p. ead. l. 19. *Simul ad]* *simulac ad.* Conf.

p. ead. l. 20. *Triduum]* *triduo.* Conf.

p. ead. l. ult. *Ad eam, quae media est]* *plaga facta.* *Foramen]* *ad eam, quae media est.* *Plaga facta, foramen,* Cod. Conf.

p. 387. l. 29. *Simul laxet]* *sinum laxet.* Conf.

p. ead. l. 3. *Versus eum]* *versus eam, aut id.* Conf.

d. ead. l. 3. *Locus hic ex his est, quos ego integros, Morgagnus vitiosos aut certe intellectu difficiles iudicat. Haeret autem vir plane eximius in vocula eum, pro qua vel id vel eam in codice se inventurum, frustra tamen, speraverat. Sed quom ob rem vocula eum, non percommode ad sinum, quem medicus laxat, referri possit, equidem non video. Extensio enim siue scroti, si voculam id ponas, siue cutis, si eam substituas, fieri debet propterea, tum ut sinus ille extendatur & distensionem membranularum abfissionem faciliorem reddat, cum maxime vero ut sinus ab inguinibus abducatur, quo talis omnia periculi a Medico secanti possit. Kr.*

p. ead. l. 6. *Delatus]* *elatus.* Conf.

p. ead. l. 18. *Et in omnibus libris & in codice scriptura sursum reperit Morgagnus. Adjicit autem. Et si quae proxime praecedunt: sed non a summa inguinis plaga, verum infra prae] *ultimum ex abfiscenda, utrumlibet legere permittunt, placetque**

ibi rursus dici pro e contrario; dicebat tamen, non ignorari, Celsum fortasse ipsum quoque ita sursum posuisse, ut motum non significaret locum versus. Kr.

p. ead. l. 20. *Purgatus ita]* *purgatus itaque.* Conf.

p. ead. l. 21. *Leviter]* *lenter.* Conf.

p. ead. l. 26. *Glutinetur]* *glutinetur.* Conf.

p. ead. l. penult. *Super non fulcenda]* *Tu peritas aures pedibus fulcite prunas l. o. calcare. Properi. Lib. 1. Scal.*

p. 384. l. 2. *Infra]* *inguen.* Conf.

p. ead. l. 9. *Transversa membrana]* *transversas membranas.* Conf.

p. ead. l. 13. *Vbiunque reperitur]* *Haec curationis pars spectat ad venailes, abiceffus suppuratos, aliosque id genus affectus scroti.* Conf.

p. ead. l. 15. *Digitis]* *manubrio, vel scalpello distudum inferiorem partem tunicae.]* *digitis manubrio-ve scalpelli distudum inferiorem partem tunicae.* Conf.

p. ead. l. 16. *Quod a similitudinem currum]* *quod a similitudine Curvum.* Conf.

p. ead. l. 17. *In eandem intrare]* *in eandem.* Hoc non est in antiquo. Conf.

p. ead. l. 17. *In eandem intrare]* *in eandem* glossa. Scal.

p. ead. l. 18. *Conjessis]* *confessis,* Cod. Conf.

p. ead. l. ult. *Quam alissime ad inguen]* *quam alissime ad inguen, ut supra dixit, ut alia ad ipsum inguen praecedatur.* Conf.

p. 389. l. 1. *Pro hac legendum est venae.* Kr.

p. ead. l. 1. *Lino summe]* *lino summae.* Conf.

p. ead. l. 2. *In aliis]* *in illis.* Conf.

p. ead. l. 12. *Irroranda]* *irrorandum,* Cod. Conf.

p. ead. l. 13. *Fibulae]* *ἀντιπύες, nodi filii ita] *scuti.* Conf.*

p. ead. l. 22. *Initium fuit]* *vitium fuit,* Cod. Conf.

p. ead. l. ult. *Priore]* *propterea plane legend.* ut & vetus Codex ostendit. Conf.

p. 390. l. 5. *Intestinum.]* *Maxime σπλῆν, l. caecum.* Conf.

p. ead. l. 5. *Iunctura]* *Peritonaei rupti. Latxam junctura non eget.* Conf.

p. ead. l. 11. *Dolor]* *dolores.* Cod. Conf.

p. ead. l. 16. *Longissime]* *longissima.* Conf.

p. ead. l. 20. *Citi lentis]* *citi lentis.* Conf.

p. ead. l. 6. *Enim cum]* *enim non nisi cum.* Conf.

p. 391. l. 6. *Quae excidenda]* *quae incidenda.* Alil. Conf.

p. ead. l. 7. *Dedu] *distuda,* Cod. Conf.*

p. ead. l. 9. *Ne isse]* *ne is isse.* Conf.

p. ead. l. 22. *Habenda]* *Vide supra cap. VII. Conf.*

p. ead.

p. ead. l. 24. *At si ornamentum descendit,*] *Ἐν ὀφθαλμοῖς.* *Confl.*

p. 392. l. 4. *Ex utero*] *ex ventre alio.* *Confl.*

p. ead. l. 8. *Super vinculum*] *super vinculum.* *Confl.*

p. ead. l. 10. *Parvula*] *mola.* *Confl.*

p. ead. l. 12. *Si disjuncto*] *si disjuncto.* *Confl.*

p. ead. l. 15. *Si reductum*] *si reductum.* *Alil. Confl.*

p. ead. l. 16. *Fuit*] *fuit.* *Cod. Confl.*

p. ead. l. penult. *Liquoris*] *id liquoris.* *Confl.*

p. 393. l. 1. *Et protrahit*] *ea protrahit.* *Confl.*

p. ead. l. 2. *Protrahit*] *l. protrahit.* *Confl.*

p. ead. l. 3. *Membranae*] *Ἐκφυρταῖς χιτῶνας.* *Confl.*

p. ead. l. 7. *Romex*] *Καρυανία.* *Confl.*

p. ead. l. 15. *Tunicam*] *ἡπερὸνδῃ.* *Confl.*

p. ead. l. 16. *Promovenda*] *produenda & promovenda.* *Confl.*

p. ead. l. 17. *Ex exemplarium veterum fide & ratione ducere delendum est vero, & minor distinctionis nota ponenda est post verbum: quae pars inhaerere ad praecedentia referri debet.* *Kr.*

p. ead. l. 20. *Tertiam tunicam*] *ἀγέρει.* *Confl.*

p. ead. l. 21. *Pars aliqua*] *Ejus tunicae.* *Confl.*

p. ead. l. 23. *Majore visio*] *Majore sui parte.* *Al. major.* *Confl.*

p. ead. l. 25. *Tantum id*] *Totam tunicam.* *Confl.*

p. ead. l. 28. *Si vinciendae*] *sic injiciendae.* *Cod. Confl.*

p. 394. l. 3. *Et filo*] *& filum.* *Confl.*

p. ead. l. 4. *Adversus specillum comprehendit*] *aver. lo specillum compellit.* *Cod. Confl.*

p. ead. l. 7. *It una*] *ut una.* *Cod. Confl.*

p. ead. l. 7. *Inter inam tunicam*] *Quae interducat.* *Confl.*

p. ead. l. 12. *Nervusque*] *νεῦρον.* *Confl.*

p. ead. l. 18. *Vigens enim febris*] *Si manu curando vulneretur.* *Confl.*

p. ead. l. 22. *Sine ratione*] *ἀλλοι.* *Hippocr. Confl.*

p. ead. l. 24. *Per vi in ipsis inguine ramex*] *ἔφ.* *Βακτηριαles curant.* *Confl.*

p. 395. l. 5. *In quo si glans nuda*] *Hoc ultimum utrumque.* *Vide lib. IV. cap. 18.*

p. ead. l. 10. *Apprehenditur*] *prehenditur.* *Cod. Confl.*

p. ead. l. 12. *Tergur*] *Cutis penis.* *Confl.*

p. ead. l. 14. *Circulus, eoque*] *circulus, super eoque.* *Confl.*

p. ead. l. 16. *Præstat*] *praestat.* *Confl.*

p. ead. l. 19. *Non ita dolet,*] *non ita vero dolet, nempe cum glans detegitur.* *Confl.*

p. ead. l. 22. *Empystrumque circumdatur, quod*

valentem] *empystrumque circumdatur, quod valentem,* *Cod. Confl.*

p. ead. penult. l. *Eam partem*] *eam (nempe inflammationem) pars.* *Confl.*

p. 396. l. 5. *Frænum*] *ἄρην Galeno.* *Confl.*

p. ead. l. 12. *Infibulandis*] *ἀντιφιστῆρας.* *Confl.*

p. ead. l. 13. *Infibulare quoque adhibentibus*]

Fibula haec simile aliquid habet illis, quae vocantur Chidenatae. Mira sunt, quae super his narrantur de Monachis Turcorum. Casaub.

p. ead. l. 13. *Primi editores omiserunt verba: interdum vocis, quae Manutii, Stephanus, Romaeus & Genevensis editor servarunt, quaeque a Celso ipso scripta esse verisimile videtur.* *Kr.*

p. ead. l. 17. *Qua perforatur,*] *qua perforatur.* *Confl.*

p. ead. l. 18. *Necessarium est*] *Glossema. Scal.*

p. ead. l. 18. *Additur, quae quo melior, eo levior est,*] *additur, quae quo levior, eo melior est,* *Cod. Confl.*

p. ead. l. 20. *Res vero interdum cogit*] *Vide Aeginetam lib. VI. csp. 59. Confl.*

p. 397. l. 5. *Leveque*] *leviusque.* *Confl.*

p. ead. l. 11. *Inter urinas*] *Meatus urinaris, ὑγρόν, de quo vide cap. I. lib. IV. infra & fistulam vocat.* *Confl.*

p. ead. l. 15. *Super naturale*] *super vulvas cervicem.* *Confl.*

p. ead. l. 15. *Aliquanto minus difficultatis exigit*] *sed aliquanto minus difficultatis exhibet.* *Confl.*

p. ead. l. 17. *Et*] *urina: vel subaudi.* *Confl.*

p. ead. l. penult. *Felere*] *evellere.* *Confl.*

p. 398. l. 1. *Chas*] *Præputii.* *Confl.*

p. ead. l. 18. *Nos quo non*] *non quo tamen non.* *Confl.*

p. ead. l. 20. *Demissus*] *Nempe in anum, ut docet infra.* *Confl.*

p. ead. l. 22. *Prævalens*] *prudens.* *Nam saepe et in veteribus codicibus pro d legitur, ut hic & supra: & contrario d pro al in duo, quod pro alio scriptum erat.* *Scal.*

p. ead. l. 23. *Constitit*] *constitit.* *Confl.*

p. ead. l. 23. *Adversum*] *aversum, aut adversum respectu Medici, non ministri.* *Confl.*

p. ead. l. 24. *Reductisque ejus cruribus,*] *Crus ducitur extensione: reductur flexione, qua genu attollitur, poplicesque attrahitur. Acer suis poplitibus manus subicit exterior: minister ipsis suis Interioribus demissis comprehendit. Sic dextra manu utriusque velut habens, crus dextrum aegro, tu, item sinistra sinistram suspendunt, atque divaricantur ministri arbitrio.* *Confl.*

p. ead. l. 26. *Eos quam maxime*] *ea nempe crura.* *Confl.*

lill 2

p. ead.

p. ead. l. 27. *Est constans*] ear, scilicet manus.

p. ead. l. 28. *Insident, quo*] *insident, quorum* Alii *quo* - - - *deliguntur*. Const.

p. 399. l. 3. *Levare*] *levari*. Cod. *abievare*. Alii *labere*. Const.

p. ead. l. 5. *Aquis sinistra manus dux eius digitorum, sedet, atque sinistrae manus duos digitos*, Cod. Const.

p. ead. l. 17. *Leviorque*] *leviorque*. Const. p. ead. l. penult. *Sinistras digiti deorsum eum compellunt, sinistra digiti eum compellit*. Cod. Const.

p. 400. l. 1. *Pi promus exeat*] *Pi ne promus exeat*. Nam hic contra erectum distinguitur. Jacens ovum oblongum pronum est; stans erectum. Pronus minime, aut vix extrahi possit. Const.

p. ead. l. 2. *Transversus su*] *transversus* vultus, non in latitudinem: vulgo *de eors*. Const.

p. ead. l. 2. *Ut duobus angulis sedet*] Sedet binis angulis, immo quaternis, cum per totam planam superficiem jacet, nec in latum procumbens carinatur. Const.

p. ead. l. 4. *Levior*] Scribend *levior*. Const. p. ead. l. 5. *Pi incidi*] Expunge ut: & pro *debas* reponere *debas*. Const.

p. ead. l. 5. Recte haec praecipit Constantinus. Sed Lindenius omnia alia fecit; adlevitque fit, sine ratione; nam verbum eo pertinet ad supra l. 17. dicta: *ad cervicem perv*. Kr.

p. ead. l. 6. *Plaga lunata*] Vnde fit Th. Bartholinum de Unicornu cap. XXIII. pag. 194. *Am.*

p. ead. l. 7. *Stridit hinc plaga est*] Plaga unica, non transversa nec lunata, sed lunata, sed obliquando per longitudinem nunc fit, non juxta anum, sed digitis minimum duobus a sede, inter femineo (*εμφανει* Graeci vocant) nec ea quidem in commissura (quae *εμφανει* vel *δυστα*) ne fiat convulsio, huiusque vulnus coëst. Sed ad latius. Const.

Ibid. In Codice Mediceo vetustissimo scriptum prius fuerit optimo sensu: *qua sexta plaga est*. Licet ea lectio a recenti simulo seculo emendatorum fuerit immutata, nunc apparet in omnibus quos ego viderim impressis. *An. Celsi in Dell' Anatomia discorse* p. 87. item Morgagni *Epist.* VII. p. 187. In aliis Medicis codicibus antiquis scriptum est: *Qua stragifima*. vid. Art. Cochil opera editi *Græcorum chirurgi Libri Severi &c. Fasciculus* 1754. p. 52. Kr.

p. ead. l. penult. Nam qui fistulae, quam illo loco *δυστα* Graeci vocant, parum patefaciunt] Aliis motum *Οριζων*, nisi malis legere *ορυζα*, ut hactenus in impressis exemplaribus. Ve-

rum quid id sibi velit, nonnumquam compertum apud idoneos auctores. *Caesar*.

p. 401. l. 6. *In ejus corpore nullum discrimen est*] Hoc falsum: itaque legendum, *color*, ut in MS. aut *nonnullum discrimen est*. Const.

p. ead. l. 8. *Pneus est*] Hic uncus angustioris cochlearis formam æmulatur: vocatur a Lithotomis *Crechet*. Const.

p. ead. l. 10. *Levis*] *levis*. Const.

p. ead. l. 12. *Extrahendi vim habet*] Unco tres habent sola magnitudine differentes. Duobus simul utuntur: majore calculus attrahitur, extrahitur minore: aut brevioris loco ferramento utuntur, quod vocant *bec de eans*, a nostri anatis similitudine. Ergo lego, *brevior*. Alii tamen, *brevis extrahendi vim non habet*. Const.

p. ead. l. 12. *Vi injectus est*, in utrumque latius inclinandus est] Quidam ita distinguunt, ubi *injectus est in utrumque latius, inclinandus est*. Const.

p. ead. l. 14. *Legendum puto, qui fit* (sic calculus) *apprehensus est*. Cum Lindenio tamen omnes editiones consentiunt. K.

p. ead. l. 14. *Liqueo eo minimo opus est*] *ideoque eo minore opus est*. Cod. Const.

p. 402. l. 2. *Attrahatur*] *attrahitur*. Const.

p. ead. l. 3. *Pneus extremus*] Quae parte calculum venatur. Const.

p. ead. l. 12. *Duplicavit*] Nempe tunicarum soluta unitate. Const.

p. ead. l. 21. *Ferramentum*] Latum est & breve, labrisque inter digitos cohibetur, ne possit elabi: acie semicirculatae partis tantum fecit. Const.

p. ead. l. penult. *Pollice imposte*] *pollice impresso* labrorum vernici. Const.

p. ead. l. ult. *Quae cum sequatur*,] *quae consequatur*. Const.

p. 403. l. 2. *Falsa est*,] *falsa*, vel *patefacta est*. Const.

p. ead. l. 6. *Aque leniter*] *aque sed leniter*. Const.

p. ead. l. 8. *Compositus judicator*, in se abstrahit] *compositus judicator, de se abstrahens*. Const.

p. ead. l. 10. *Abducere*,] *adducere*. Const.

p. ead. l. 11. *Curatissimi*] *curatissimi*. Mollim curatissimi, ut *ινχαλο* *εξ* *δυστα* exprimitur. Const.

p. 404. l. 2. *Promoveat, excidit*] *promovetur, excidit*. Cod. Const.

p. ead. l. 5. *Eum concussum*] *Al. eum concussus*. Const.

p. ead. l. 6. *Tum ferramentum*] Nunc utuntur forcipe, culos brachia implicata coëunt uno ter alterum inveniunt: quorum & ora acuta calculum apprehensum citra periculum concidunt. Const.

p. 404.

p. 404. l. 7. *Quod admodum Eff.*] Alias, quod admodum calculum, ex - - - vesicam feram - - - Const.

p. ead. l. 12. *Tamen parum, proprie quodam]* Parum, proprie tamen quodam. Const.

p. ead. l. 14. *Quia ut urinam in cervicem non compellit.]* Quia cum urina in cervicem compellit. Const.

p. ead. l. ult. *In prima] nempe urinae itinere,* quod compressus. Vide cap. x. lib. IV. Const.

p. 405. l. 1. *Eadem tamen unce]* Eodem unci genere, quod supra descriptum. Const.

p. ead. l. 2. *Subjici]* In anum. Const.

p. ead. l. 13. *Metus excipitur]* metus excipit. Const.

p. ead. l. 18. *Agglutinanda cucurbitula est]* lib. IV. cap. 14. *cucurbitulam defigere,* hic agglutinare dixit. Const.

p. ead. l. 21. *Super ulcus]* super vulnus. Cod. Const.

p. ead. l. 23. *Aqua]* Al. in aqua. Const.

p. ead. l. ult. *Digeratur]* digestus dicunt Graeci. Const.

p. 406. l. 1. *Subinde facile]* subinde in facie. Cod. Const.

p. ead. l. 3. *Inducendusque hapsus lanæ mollis]* Hapsus id Latinis dici videtur, quod Graecis *πλάσμα*, ita enim Linc. verbum illud vertit *πλάσμα* in Therapeuticis Galeni locis duobus, quos observavi. Caeterum *πλάσμα* Suidas exponit *επιπλάσμα*, Hesiychius *ῥάβδος*. Hapsus ergo significare videtur, vel sacculum, crumenam, vel hujusmodi aliquid aut testorium, aut velamen, aut cingulum sacculi aut crumenae modo factum. Caesar.

p. 406. l. 3. *Hapsus lanæ mollis]* Hapsus non est *πλάσμα* (lanæ coactas Latini dicunt & coactilla) inepte enim dixisset hapsum lanæ mollis. Quod coactum molle non est, sed durum. Est vero hapsus (*πλάσμα ἢ ἐππλάσμα πλάσμα*) quantum lanæ uno roneinarum contactu & tactu erminatorum discriminarunt. Vulgo vocant *panneter* a palma. Ergo lanæ *ῥάβδος*, & quantum volere cupere possit, per hapsum intelligi. Vnus est etiam ea voce lib. IV. Cap. 6. Const.

p. ead. l. 3. *Hapsus lanæ]* Hapsus lanæ videtur esse *ῥάβδος* *σιγίπτιος*. *Cassub.*

p. ead. l. 3. *Hapsus lanæ mollis]* Hapsus est lanæ particula molliter in globulum formata. *Faccum* dicit *Plin.* 30. 15. Repertur praeterea haec vox etiam apud *Caprum de verbis dubiis*, & in *Glossario Isidori*, ubi tamen hapsum *ἀνρί* *ῥάβδος* scribendum esse docetur, ipsaque vox per *velas lanæ* explicatur. *Cassub.*

p. ead. l. 7. *Noceat, quae vesicam]* nocent, quae vesicam, Cod. Al. quia. Const.

p. ead. l. 17. *Ne quid intus sit.]* Gramus sanguinis. Vide supra Initio. Const.

p. ead. l. penult. *Et venter intus, sed & mediocritas est, cum]* Et venter intus sedet mediocritas, & cum. Infra contr. Si venter intus tamen. Const.

p. 407. l. 3. *Prinae]* urina. Const.

p. ead. l. 5. *Rosa]* ros. l. rosaceo. Const.

p. ead. l. 6. *Emmetapharmacum emplastum.]* Videlib. V. cap. 18. Const.

p. ead. l. 7. *Medulla etiam, maximeque vitulina, quod in id]* Medullam etiam, maximeque vitulinam, quae ad id. Const.

p. 108. l. 3. *Caneri metus est. His cognoscitur.]* Legi potest, *is cognoscitur*, tamen si legas *hui*, subaudire licebit, *notis*, ut sit, *hic notis*. Caesar.

p. ead. l. 3. *Caneri]* Sic gangraenam vocat. Const.

p. ead. l. 3. *It]* *hirs*. Const.

p. ead. l. 4. *Cumque eo]* *cumque ea*. Const.

p. ead. l. 5. *Lanulis]* *lanulis*. Alil *suamur* *lit*. Const.

p. ead. l. 14. *Eadem fit,]* *ea fit*. Const.

p. ead. l. 15. *In ventrem:]* Sic inferior potius, quam superior. Const.

p. ead. l. 18. *Intus adiciatur]* *intus injiciatur*. Const.

p. ead. l. 24. *Recipiendum,]* Al. *deciendum*. Const.

p. ead. l. ult. *Cum eo tamen]* Alibi dicit, *cum eo*, ut ne: & alibi, *cum eo tamen*, ut non. Const.

p. 409. l. 3. *Alit passu]* *alio passu*, id est, carne impleri, *επιπλάσμα*. Const.

p. ead. l. 5. *Diu tranda]* *de tranda*. Const.

p. ead. l. 9. *Non medica]* Al. *non immedica*. Const.

p. ead. l. 13. *Vitū vitris,]* *vitū evitris*. Const.

p. ead. l. 15. *Rosa]* ros. l. rosaceo. Const.

p. ead. l. 15. *Agentius,]* *adigendus*. Const.

p. 410. l. 2. *Adverse specillo]* *averso specillo*, *ῥάβδος* *πλάσμα*. Const.

p. ead. l. 4. *Pura]* supra, Cod. Const.

p. ead. l. 5. *Extendique,]* *extendendique*. Const.

p. ead. l. 6. *Maxime vitri]* *maxime vitri*, Cod. Alil *juncti*. Hoc fit, ut admoveantur labra vulneris. Const.

p. ead. l. 9. *Sutura]* *futura*. Al. *futura*. Retineo *futura*.

p. ead. l. 13. *Vide Plinium lib. VII. cap. 16. Const.*

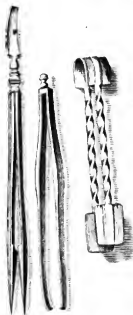
p. ead. l. 13. *Quod eorum naturalia, &c.]* *Arcturus* vocari, quos Latini *imperatoris* dicunt, univulgo notum est: at amplissimus *Gibb.* *Cuiperus* in *Harpocrate* pag. 28. 29. novissimae editionis,

tionis, *Harpocratianor*, ejusmodi homines vocatos fuisse eleganter ex Ptolemaeo demonstrat, quem locum etiam interpretatur Rugerius Varlar. Lektion. lib. III. c. 18. quo quid *coneresi*, *consertum virginis*, obfignata natura, sint, exponit. De Atreitis & imperforatis consule Schenkium Observation. I. IV. pag. 519. & seqq. ubi varia exempla recensentur: Patinum Epistol. Gallicar. n. 60. edit. tertiae. *Am.*

p. ead. l. 20. *Ac si caro*] *et si caro*. *Const.*

p. ead. l. 21. *Vel vulsella*] *Vulsella*, quae &

vulsella dicitur, instrumentum fuit veteribus usitatissimum, quo modo partes tenebant aut empiastra, & officula ex vulneribus extrahabant, sed virgines, quin & viri molliores illius ope pilos, tam e barba quam supercillio evehebant, unde *acum obliquum* apud Juvenal. Sat. II. v. 93. *vulsellam* interpretatur Ptolom. Flavius Conjectaneor. c. 67. vide Mercetum ad Terrullian. de Pallio pag. 768. Graecis vocatur in Philoxeni Glossario *τριχιδιστρίον*, *μαδριεστρίον*. Harum varias figuras in tyronum gratiam adpingi curavimus. *Am.*

p. ead. l. ult. *Solvere ulcus*, & *ficus*] *solvere*, & *ulcus ficus*. *Const.*

p. 411. l. 4. *Concipit*] *conceptit*. *Const.*

p. ead. l. 12. *Paulae*] *uari*. *Const.*

p. ead. l. 13. *Paululum deliscere*] *paullulum deliscit*. *Const.*

p. ead. l. 15. *Iterum ad os aperitur*] *iterum os aperitur*. *Const.*

p. ead. l. 17. *Rei facultatem*] *rei facultatem*, *Cod. Const.*

p. ead. l. 21. *Incepisse*] *cepisse*, *vetus Const.*

p. 412. l. 6. *Corpus*] *Vteri ejusque cervicis*; cuius tumoris causa inflammatio. *Const.*

p. ead. l. 8. *Dentati debet unguis*] *Mortui foetus extractionem, uti & instrumenta*; quibus veteres medici usi sunt, describit Tertullianus; cuius

verba libro de anima cap. XXV. haec sunt: *At quin & in ipso adhuc utero infans trucidatur, necessaria crudelitate, quum in exitu obligatus decessit partum, matricida, ni moriturus. Itaque & inter arma medicorum & ergantum est, quo prius possidere secreta coguntur, tersili temperamento, cum anulo cunctato, quo intus membra caeduntur anxio arbitrio, cum habere uicem, quo totum facinus extrahitur violenta puerperie. Est etiam aeneum spiculum, quo jugulatis testa dirigitur, caeco latrocinio, ipsoque: ut appellant, de infanticidii officio utique vivens infans peremptoriorum. Alm.*

p. ead. l. 21. *Iniectionis facile hebeti corpusculo elevabitur.* Iniectionis hebeti (lego eneei) corpusculo facile elabatur, Cod. Conf.

p. 413. l. 3. *In interierem tantum partem per totam aciem excutitur.* in interiore tantum parte per totam aciem excutitur, Conf.

p. ead. l. 12. *Præterea est,*] *prolati* s: est, vetus exemplar. Conf.

p. ead. l. 20. *Eadem ratione*] *leniter & sensim.* Conf.

p. ead. l. 25. *Rosa*] *rus l. rosaceo.* Conf.

p. ead. l. 26. *Adhibetur*] *adhibetur.* Conf.

p. ead. l. ult. *Que scissa*] *qua fissa, i. fissa.* Vide pag. 239. & de ani fistula pag. 414. atque de pastillo ad ani fistula pag. 269. Conf.

p. 414. l. 14. *De Condylomatibus curatione*] *Deest. & hemorrhoidum.* vide pag. 400. & seq. Conf.

p. ead. l. penult. *Alvus scribus*] *alvus acrioribus.* Conf.

p. ead. l. ult. *Magis orae*] *magis ora.* Conf.

p. ead. l. ult. *Omnia vela*] *omnia venarum.* Conf.

p. 475. l. 3. *Spongia aqua calida est, donec id libet*] *spongia ex aqua calida est, donec id delect.* Conf.

p. ead. l. 4. *Excuterandum est.*] *Vt evacuato sanguine ac spiritu ibi contento, celerius id emoriatur ac decidat.* Conf.

p. ead. l. 10. *Infraque eam*] *infra foramen.* Conf.

p. ead. l. 15. *Calida*] *Ex calide subacta.* Vult enim fieri cataplasma. Conf.

p. ead. l. 20. *Oriculario speculo*] *μυλωνίδι.* Conf.

p. ead. l. 24. *Varices crurum, temporum ventrisque, Rigeis*] *fiunt etiam in palpebris.* Aëtius. Conf.

p. 416. l. 8. *Superimponitur*] *superponitur.* Conf.

p. ead. l. 9. *At excludit hoc morbo:*] *Excidendi ratio haec est.* Cod. Conf.

p. ead. l. 13. *Impositaque*] *interpositaque.* Conf.

p. ead. l. 17. *Ibi rursus*] *ibique rursus.* Conf.

p. ead. l. penult. *Efficis*] *efficitur.* Conf.

p. 417. l. 2. *Membrum praecidi oportere,*] *Vide*

pag. 304. *Aegineta hanc curationem vocat ἀγογηναιμην.* Conf.

p. ead. l. 2. *Alio loco mihi dictum est.*] p. 304. Conf.

p. ead. l. 10. *Aliquid est*] *aliquid effus.* Cod. Conf.

p. ead. l. 12. *Levanda*] *laevanda.* Conf.

p. ead. l. ult. *Pus moveri debet*] *pus moveri non debet.* Vide pag. 291. Conf.

p. ead. l. ult. *Lindani mutationem non sustuli,*] *dulius tamen.* Postea incidit in Graecorum libros Chirurgicos a Cocchio editos p. 158, ubi legi, in Codice Mediceo sequere atque in editionibus prioribus scriptum esse: *in quibus pus moveri debet.* Cocchius autem addit, lectionem hanc praefereendam esse, propterea quod Iletiodorus praecipiat: *a tertio quatuordecim die, cum jam sanguinis profusio desistit, curatio adhibetur puri movenda idem.* &c. Kt.

p. 418. l. 1. *De positu & figura telus humani corporis.*] *De positu & figura assium totius humani corporis.* Conf.

p. ead. l. 4. *Olivae*] *Scribitur elegae.* Conf.

p. ead. l. 9. *Lact tamen assugetis*] *Vide ad id Herodotum lib. III. cum loquitur de Aegyptiorum & Persarum strage.* Vide etiam Pollucem, Scel.

p. ead. l. 10. *Et id caput firmissimum,*] *Hoc verissimum, si solum externas injurias considerer.* At si etiam internas, falsum. Est enim magis morbis obnoxium propter retentos vapores fuliginosos. Conf.

p. ead. l. 12. *Ne locus quidem*] *ne locus quidem.* Conf.

p. ead. l. 13. *Fere tamen duae*] *Suturae propriae sunt (l. ἁρπαί) ἡ τερηναία, λαρβινιδι, ἡ ἰβελαια: impropriae duae super aures, quae potius λινιδινὴ προσωκλιναια.* Conf.

p. ead. l. 18. *In unguentum*] *ad unguentum.* Conf.

p. ead. l. 19. *Inferiora*] *Scriptum inferiora.* Conf.

p. ead. l. 20. *Infidens*] *insidens.* Alii *incidens.* Conf.

p. ead. l. 21. *Quia capillus*] *qua capillus.* Conf.

p. ead. l. 23. *Antiquissimam lectionem simul & verissimam reposui.* Alio loco scil. in schematate de emendando Celso feci conjecturam, per *et medium* significari *et sphenoidum*, quod sane processibus suis temporalibus sub his muscularis, qui tempora continent, positum est. Postea incidit in Oribasii Chl. L. XV. c. 3. ubi conjecturam meam confirmari non illibenter vidi. Pavili opinio de osis temporum parte petrose admitti nequit, cum ea non sub muscularis, sed sub cerebri

repe-

reperitur. Morgagnus vero, quamquam multa differit, decernere tamen non audet. *Kr.*

p. ead. l. 23. *Concassatus*] *consequens*. *Const.*

p. ead. l. 24. *Inclinatum*] *inclinatam*. *Const.*

p. 419. l. 1. *Gingivis*] *maxilla alia*. *Const.*

p. ead. l. 6. *Foramina*] *wiges*. *Const.*

p. ead. l. 7. *Hæc primum*] *hæc primum*. *Const.*

p. ead. l. 8. *In cartilagine*] *in cartilaginem*. *Const.*

p. ead. l. 10. *A summis ad imas*] *ab imis ad summas*. *Alii. Const.*

p. ead. l. 13. *Diffunditur*] *Id est, distribuuntur*. *Const.*

p. ead. l. 21. *Nem malæ cum toto esse, quod superiores dentes exigit*] *Vel excipit*. *Cæsar.*

p. 420. l. 2. *Facilitatem*] *facilitatem*. *Const.*

p. ead. l. 4. *Ex his quaterni primi quia secant*] *quaterni a Græcis nominantur,] quaterni alii quaterni*. *Cæsar.*

p. ead. l. 4. *Τετραμνί*] *l. lacforil sive τετραμνί*. *Const.*

p. ead. l. 5. *Caninis denticibus*] *Canial, νεκδοτες*. *Const.*

p. ead. l. 6. *Maxillares*] *Sive molares, γνάθια*] *sive μύλοι* dicti, quini (sic enim in antiquo exemplari scriptum, non quaterni) ab utroque latere. *Const.*

p. ead. l. 16. *Mediæ*] *mediæ*. *Const.*

p. ead. l. 17. *Per duas*] *subter duas*. *Alii. Const.*

p. ead. l. 17. *Circa quoque per duas processus tenuibus cavis pervias, per quas*] *Vel per quas*. *Cæsar.*

p. 421. l. 4. *Deorsum versus tuberculis exasperetur*] *deorsum versus muretur] & tuberculis exasperetur*. *Const.*

p. ead. l. 4. *Superiori parti inferiori*] *secunda superiori parti inferiori*. *Const.*

p. ead. l. 6. *Superior summæ*] *superior summa*. *Const.*

p. ead. l. 6. In antiquo codice Mediceo legitur *COMIS*. Hinc patet fuisse in vetusto exemplari *TOMES*, quod rectum est. Recenti scriptura additum est, *tenici* unde *tenimici* Florentinae Editionis aliorumque. *Kr.*

p. ead. l. 8. *Sustineret*] *sustineri*. *Const.*

p. ead. l. 9. *Quæ nigras Græci appellant*] *Sic quidem hos nervos Ludovicus Cælius, auctor Latinorum lectionum, dicendos esse contendit, quod & se posse probare dicit per Galenum & Apollonium in Argonaut. Eosdem tamen Hermod. Barbar. tenentes appellandos putavit. Cæsar.*

p. ead. l. 9. *Kapras*] *Al. nigras*. *Melius videretur. Const.*

p. ead. l. 9. *Quæ nigras Græci appellant*] *Non est Græcum. Scal.*

p. ead. l. 9. *Cod. Medic. habet ceratas*. *Fortasse fuerit in exemplari ΚΕΡΟΙΤΙΑΣ, vid. Helychium & veterem Aristophanis interpretem 'Ist. v. 1341. qui negatius explicat τὸ κερατὶς marinus; neque enim satisfaciunt, quæ Cælius Antiqu. lib. II. 43. p. 91. ed. 1516. afferit, cum pro Ceratis publicæ bonarum litterarum emolumentum ceratas aut ceratice sufficiens putat. Quam lectionem Cælius primus, ni fallor, admisit. Cocchi*

p. ead. l. 10. *Omnis flexus alter*] *Quidam; omnium flexus alie, non probat. Const.*

p. 422. l. 2. *In promissu dato*] *In promptu dato*. *Const.*

p. ead. l. 2. *Locus hic, prout a priscis editus & a me restitutus est, summam periculatam accipit, si una scribas per ius. Nam Cælius ignorare non potuit, hominal datum esse flexum & in priora & in posteriora & ad latera; ergo non unus flexus datus est, quare & Cocchius, in not. seq. cæteris (scil. flexibus) negatis probans, errat. Si una legeris, facilitatem verborum Celsi explicavit est. Scil. quia vertebrae & multa cartilagine & nervis continentur & quia una Flexus modicus in proruptum datus est, homo & rectus insitit &c. *Kr.**

p. ead. l. 2. *Cæteris negatis, optimo sensu. Sed Pallavicinius mutavit negatis, quod habent & reliqui Codices. (sc. Medicei) Cocchi*

p. ead. l. 7. *Infinuatis*] *finuatis*. *Const.*

p. ead. l. 7. *Inde pascuntur*] *inde læscunt*. *Cod. Const.*

p. ead. l. 12. *In eod. Medic. ΝΟΑΞ*] *Scriptor vero similitudine litterarum ο & θ deceptus alterum omisit. Cocchi*

p. ead. l. ult. *Scapula aperta*] *Lego lata scapularum ossa 526, 6. 542, 35. 548, 22. Vid. p. 506, 23. & 171. 5. ubi dicitur εμμελῶδες Græcorum Latine dicti ossa scapularum; quare ista lectio proculdubio mendosa est, cum nunquam alibi hæc vox reperitur. Cæsar.*

p. ead. l. ult. *Scutula aperta*] *Sc. sic habet Antiqua scriptura cum vacuo spatio quingoes aut sex litterarum. Recens: Scapula aperta. Cocchi*

p. 423. l. 9. *Quod proprius altera verticis parte modice intumescit, sustinet*] *Alii sic, quo proprius alteri verticis parti, intumescens sustinet. Const.*

p. ead. l. 11. *In ea*] *Oste, nempe lato scapularum. Const.*

p. ead. l. 11. *Infidit*] *infidet*. *Const.*

p. ead. l. 12. *seq.* His verbis difficultatem subesse

esse putavit Morgagnus *Epist.* VII. p. 178. Sed si ita, ut ego, interpungas, & particulae *infra* vim Adverbii tribuas, difficultas omnis evanescit. *Kr.*

p. 423. l. 12. *Cartilagini* *cartilagine.* *Conf.*
p. ead. l. 12. *Humerus* *Brachius.* *Conf.*
p. ead. l. ult. *Cod.* Mediceus confirmat lectionem *vertici* *lasi.* Antiqui scriptura scriptum fuit: *dixi parvo excessu verticilati.* Recentiori vero distinctum, &, expuncto *i.* emendatum factumque: *dixi, vertici lasi offit.* *Cochius.*

p. ead. l. ult. *Parvo excessu inferitur* *parvo excessu* defunt in antiquo *Cod.* Alii legunt, *in-*
cessu. *Conf.*

p. 424. l. 3. *Magis etiam* *alius etiam.* *Conf.*
p. ead. l. 3. *Brachia* *ῥα ῥαχ.* *Conf.*
p. ead. l. 7. *Cubitus* *ῥαχ.* *Conf.*
p. ead. l. 16. *Levi* *laevi.* *Conf.*

p. ead. l. 18. *Prima palmar pars* *καρπός, brachiate,* cujus ossicula octo non plane solida & absque medulla. Quartum omnium durissimum. Horum figura multiplex. *Conf.*

p. 425. l. 1. *Ex his unus* *ex his veluti unus.* *Conf.*

p. ead. l. 2. *Ex manu duo* *ex hac manus parte*
dus. *Conf.*

p. ead. l. 3. *In sinu* *in sinum.* Alii, *in sinu.*
Conf.

p. ead. l. 4. *Palmar* *παρὰ ῥαχ.* *Conf.*
p. ead. l. 6. *Interior* *inferius.* *Conf.*

p. ead. l. 6. *In verticem* *in vertice.* *Conf.*
p. ead. l. 6. *Exterior* *superior.* *Conf.*

p. ead. l. 10. *Deficit* *desidet, vel deficit.* *Conf.*
p. ead. l. 12. *Ad spinam* *ῥα ad spinam.* *Conf.*

p. ead. l. 13. *Super* *Al. super.* *Conf.*
p. ead. l. 15. *Femina* *μυρτι.* *Conf.*

p. ead. l. 16. *Duos processus* *Trochanterem*
maorem & minorem. *Conf.*

p. ead. l. 18. *Ab inferioribus quodque capitibus*
ab inferioribus quodque parte, Alii. *Conf.*

p. ead. l. 20. *Intrafor* *exterior,* Alii. *Conf.*
p. 426. l. 1. *Patellam vocant.* *Patella, ἰσχυ-*
αῖς *vel ἰσχυαῖς, & αἰνα, mola.* *Conf.*

p. ead. l. 8. *Sura* *ῥαχ.* *Conf.*
p. ead. l. 10. *Cui tibias nomen est* *ῥαχ.* *Conf.*

p. ead. l. 13. *Media,* *medio.* *Conf.*
p. ead. l. 14. *Offa* *offe.* Alii, *osse tali adver-*
so. *Conf.*

p. ead. l. 14. *Istum super ac calcis.* *Os tali*
Astragalumque talum vocat: malleolos vero *tal-*
orum ossa: exocellus *ἑξωκέλιος:* procedentia *ἑ-*
σώμης. *Conf.*

p. ead. l. 16. *Idque sine medulla* *Os calcis.*
Conf.

p. ead. l. 31. *Cap. II.* & reliqua tituli illius omisa sunt, imo & sequens contextus in eodem versu continetur, marginique duntaxat adscriptum est: *capitis ossa, quasi indicium.* Sed & omnes interpunctiones verborum & distinctionum notae omnino absunt ab huius codicis antiqua scriptura, adeo ut quae nunc in impressis obdinent, sola recentiorum editorum auctoritate niti credibile sit; vetustissima enim exemplaria quorumcumque illis carere plerumque videmus. *Cochius.*
p. ead. l. 21. *Vitatur,* *Fit cariosum & pu-*
tre. *Conf.*

p. ead. l. 22. *Loco movetur* *luxatur.* *Conf.*
p. ead. l. ult. *Nigrum* *VII. Aphor. 2.* *Conf.*

p. 427. l. 1. *Super natis* *superatis.* *Conf.*
p. ead. l. 6. *Secedat* *recedat.* *Conf.*

p. ead. l. 7. *Quae integritate,* *nempe partis.*
Conf.

p. ead. l. 7. *Aridum* *Cruoris expers quod*
cariosum. Alioquin minus verum hoc pronuncia-
tum simpliciter. *Conf.*

p. ead. l. 9. *Scalpel* *ῥαχ.* *potius quam*
ῥαχ. *Conf.*

p. ead. l. ult. *Febre* *Et aeris frigidi contactu,*
& medicamentis. *Conf.*

p. 428. l. 2. *Virgenda* *Idest, coecondenda.* Alii,
purganda. *Conf.*

p. ead. l. 7. *Nigrities* *Legendum, nigrities ad*
alteram quoque partem, omisa inculcatis vocibus,
est, aut si caries. *Conf.*

p. ead. l. 19. *Cap. III.* & omnia inscriptionis verba absunt a *Cod. Mediceo;* imo & contextus continuus est in eodem versu cum superioribus.

p. ead. l. 20. *Si spaciolum,* *Vel spaciolum,*
Caesar.

p. ead. l. 21. *Xo-lan* *Mediolus* (a parvi modi figura) ferramentum est ferratum (ut reponendum pro ferratum) vulgoque vocatur *trepā.* Diversa tamen *ἰσχυαῖς ῥαχ.*, ut in *Lexico* observavimus. De his Instrumentis perite & copiose Botallus libro de vulneribus scilopet. in quo & figurae. *Conf.*

p. ead. l. 23. *Iste quoque* *ipso quoque.* Sic rectius, nisi forte de modiolio (qui ipse quoque orbe cingitur) accipias, non de clavo. *Conf.*

p. ead. l. 24. *Demittitur* in *Cod. Med.* *dimittitur.* Ibi *terebrenum* scribitur continui contextus, sed in margine idem vocabulum additum fuit eadem manu, quasi nota novi capit. *Coch.*

p. 429. l. 8. *Vi* *ῥα foretur,* *ῥα circumagatur,*
ut *ῥα foret,* *& circumagatur.* *Conf.*

p. ead. l. 12. *Modiolo pressum est,* *Leg. modiolio impressum.* Vide infra, *modiolo imprimatur.* *Conf.*

kkk

p. 429.

p. 429. l. 12. *Sic per se agitur.*] Modiolus tum agitur sine clavo: cuius quidem officium est, ut modiolum sic firmet, ne possit oberrare, dum circumagitur. *Confs.*

p. ead. l. 18. *Excisorius scalper*] *ἐκκιστὴρ*, *excissu* vulgo. *Confs.*

p. ead. l. ult. *Lædit.*] *ἐδύ.* Alii *radit*, *Cod. Confs.*

p. 430. l. 1. *Integrum, caries per totum*] in totum, *caries per se* totum. *Confs.*

p. ead. l. 3. *Foramen*] *φωρῶν*, scriptura atramento recentiori renovata, ut quæ antiquitatis fuerit, non plane dignosci queat. *Cod. Medic.*

p. ead. l. 3e *Id quæque signi specillo significatur*] Videtur hoc loco Celsus usurpare nomen specilli, genere nunc neutro, nunc masculino. *Caspar.*

p. ead. l. 3. *Signi specillo significatur, qui depressus in id foramen, quod infra solidam sedem habet, & ob id . . . ficcus.*] *Signi specilli significatur, quod depressum in id foramen, quod infra solidam sedem habet, & ob id . . . ficcum.* *Confs.*

p. ead. l. 1. *Hoc in loco ausus sum interdum ponere pro integrum* Nunquam enim sine caries sine nigrities integrum os pertransit. Particula interdum aptissime & respondet illis verbis, viz *unquam*, & pro ea integrum facile irrepere potuit; recte enim linea præc. legitur. *Kr.*

p. ead. l. 10. *Item alte*] *tam alte.* *Confs.*

p. ead. l. 12. *Cura agendum est.*] Ne membra lædatur. *Confs.*

p. ead. l. 14. *Spacium ipsum.*] Quod inane occurrit inter duas testas. *Confs.*

p. ead. l. 14. *Sanguis*] E venulis effusus, quæ osis cavum subeunt. *Confs.*

p. ead. l. 15. *Habena*] Inlata plectri, qua te- rebra convertitur. *Confs.*

p. ead. l. 15. *Suspendendaque*] Vt quam suspen- sa & levissima minus imprimat. *Confs.*

p. ead. l. 16. *Attollenda.*] Ductur habena te- rebrae manu dextra: terebram imprimis, modera- turque sinistra & attollit, cum opus est. *Confs.*

p. ead. l. 17. *Necque periculum est.*] Ob id *ἀπαρτην* excogitata. *Confs.*

p. ead. l. 19. *Media septe*] *media septa* le- gendum; ut infra cap. 4. *Confs.*

p. ead. l. 22. *Μεμβρανὰς*] *Μεμβράνη*, membranae cunctos. Elevatoria Chirurgis, de qua & cap. 4. *Confs.*

p. ead. l. 23. *Quæ demissa est, ut*] quæ de- missa sit, ut *Confs.*

p. ead. l. penult. *Scalpro discutendum est*] Recte & eleganter, sed minus est elocutus. Plena est oratio: *quod malisio per scalprum discutendum est.* Sic apud Livium: *Trihus arietibus aliquam-*

tum muri discussa, i. deiecit, diruit, atque de- molitus est. *Confs.*

p. 431. l. 3. *Lavandus*] *laevandus*, i. laevi- gandus. *Confs.*

p. ead. l. 3. *Si quis scabis*] *si quid scabis.* *Confs.*

p. ead. l. 5. *Nun ora*] *non ora.* *Confs.*

p. ead. l. 5. *Lavandum*] *laevandum.* *Confs.*

p. ead. l. 6. *Aspero ossa*] *aspero ossa.* *Confs.*

p. ead. l. 7. *Sanitatem.*] *Asperere* eleganter sup- primitur. Satis est verbum diversis subjectis ut- tributum, alteri respondere: cuius sunt & apud Ciceronem exempla. *Confs.*

p. ead. l. 11. *Ab ipso ore*] *ab ipso osse.* Cum Hippocr. experientia sic legendum ostendit. Alii *ore* & *ulceris* subadiungunt. *Confs.*

p. ead. l. 14. *Eaque fere*] *idque fere.* *Confs.*

p. ead. l. 15. *Amis*] *Leg. Amis. i. squama a Graec.* *Confs.*

p. ead. l. 15. *Codex Med.* habet: *squama id est lepis*, antiqua scriptura scriptum, recentiori vero: *squama est idem lepis*, & in margine alia manu *λέπις* scriptum est fortasse pro *Amis*. *Cochius.*

p. ead. l. 17. *Ad summum tamen*] *ad summum tantum.* *Confs.*

p. ead. l. 18. *Lavari*] *laevari.* *Confs.*

p. 432. l. 3. A *cod. Medico Cap. IV.* *ceteri- que tituli* absunt, & contextus in eodem versu con- tinuatur; in margine tamen haec notatio est ab an- tiqua manu *Fractis ossi & cerebri meningis.* *Coch.*

p. ead. l. 20. *Nihil leve*] *si nihil nisi leve.* *Confs.*

p. ead. l. 23. *Hippocrates memorie tradidit.*] Locus est *L. V. Evidem.* Sed cum librum non esse genuinum Hippocratis foetum, existimant eruditi. *Cajaub.*

p. ead. l. 25. *Levia ingenia, quia nihil habent, nihil sui detrahunt*] *Vid. Pintarchus lib. πῶς ἂν τις ἀνδρῶν ἐνὶ τῷ πνεύματι ἴσῃ ἀντὶ τῶν & Quintil. Inst. Orat. Casaub.*

p. 433. l. 4. *Quæ aequæ*] *quia aequæ.* *Confs.*

p. ead. l. 7. *Idem, & naturaliter*] *Al. idem naturaliter.* *Confs.*

p. ead. l. 12. *Id detrahendum*] *id derivandum.* *Confs.*

p. ead. l. 12. *Nigritiem enim continet, si quid sfigm est.*] Alias *fixum est*. *Caspar.*

p. ead. l. 13. *Soleis etiam evenire.*] *Ἀντίερα* vocant hoc fracturae genus. *Confs.*

p. ead. l. 15. *Dijuncta est.*] *dijuncta est.* *Confs.*

p. ead. l. 19. *Os fractum*] Hippocr. lib. VII. Aphor. 14. 25. 85 & lib. VI. Aphor. 53. *Confs.*

p. ead. l. 23. *Oculus quibus obducet.*] *Al. oculi- que quibus obducet.* *Co. ft.*

p. ead. l. penult. *Curatio hæc*] *Excidendi os- si.* *Confs.*

p. 434. l. 7. *Pi deinde a singulis procedentibus singulis cutis subsequatur.* Vel *ligula*, Caesar.

p. ead. l. 7. *Accepti.* acipis, Vet. Conf.

p. ead. l. 7. *Singulis cutis angulis cutis.* Conf.

p. ead. l. 8. *Inter quos inter quer.* Conf.

p. ead. l. 11. *Nihil tutius* Al. *nihil minus tute.* Conf.

p. ead. l. 20. *Cetera ex eadem* cetera eadem. Conf.

p. ead. l. 21. *Aut levior,* aut *lenior.* Conf.

p. ead. l. 24. *Rgis* l. *rosaceo.* Conf.

p. 435. l. 3. *Picus madet,* Hic *mador* *μαδωρ* Hippocrat. cui *μαδαζον* *μαω* i. *ukur* *madens* Celfo. Lege Gal. Comm. III. *οις εδωσι μαδωρ.* Conf.

p. ead. l. 3. *Ailur,* & *in cervicibus* *Αιλουρ* *Αυρια*. Talis lib. VII cap. 27. ubi *ai* *ulcus* pro *enpus* dicitur. Nec enim *ulcus* *ailur*, aut *ulcus*, sed *caro* *ailur*, illudque impictur, ut proprie dixit lib. V. cap. 12. Conf.

p. ead. l. 5. *Ad marium* *αδ μαριου* *αδ μαριου*. Conf.

p. ead. l. 7. *Medium* Nempe *ar.* Al. *media*. Conf.

p. ead. l. 7. *Fissum est.* Hoc *φωρυ*. Conf.

p. ead. l. 8. *Vel quia* *ferre* vel *quia*, Cod. Conf.

p. ead. l. 11. *Medium* Est *ιγγιονομα* Galeno. Conf.

p. ead. l. 17. *Ejus* *ejus rimae.* Conf.

p. ead. l. 18. *Ad similitudinem C literae*, sic ut *veritex* *ejus* a *foramine*, *basis* ad *rimas* Legend. ut habet exemplar MS. ad *similitudinem V. literae*, *hic* ut - *rimam*. Conf.

p. ead. l. 20. *Nihil latens in eo esse concavum est*, *nihil latens sub eo esse cum cavatum est*. Al. *in eo esse concavo est*. Conf.

p. ead. l. 20. In Cod. Mediceo antiqua scriptura scriptum est: *late sine esse cavum est*, recentiori: *latens in eo esse concavum est*. Fortasse erat in primo exemplari, *latens in eo esse cavum est*. Cocchi.

p. ead. l. 21. *Laedentibus.* Al. *latentibus*. Conf.

p. ead. l. 21. *Ne si frastrum* nec *si frastrum*. Conf.

p. ead. l. 22. *Sed sine totum* *Αμερικανισ* *αδ* Galeno. Conf.

p. 436. l. 2. *Quem fecimus*, Scalpro. Conf.

p. ead. l. 3. *Septuaginta* *Medis* *septa* dixit supra, i. *interstitia foraminum* hoc loco. Conf.

p. ead. l. 4. *Lunatum frum* Hic convenit figura literae C. non vero supra. Conf.

p. ead. l. 7. *Forpice* *φορπις* *φορπις* Galen. VI. Method. Conf.

p. ead. l. 9. *Proposui.* Cap. 3. Conf.

p. ead. l. 13. *Sub medicamentis* *sub medicamentis*. Conf.

p. ead. l. 18. *Satis illi* *satis illis*. Conf.

p. ead. l. 18. *Qui supra posuit* Cap. 3. Conf.

p. ead. l. 21. *Loco inscripto* Sic recte habet antiqua scriptura (sc. Codicis Medicei). Nam vi Latine compositionis intelligendus est locus aliquantum tepidus, ut frustra manu recenti in hoc ipso Codice mutatum fuerit in *loco tepido*. Cocchi.

p. ead. l. 22. *Infundenda erit res* *infundendum erit res*. (l. *rosaceum*) *tepidum*. Conf.

p. 520. l. ult. *Orvique moliri debetis* *no convulso excitetur* Conf.

p. 437. l. 9. *Hic quoque apparebit* *hor quoque apparebit*. Cod. MS. *operietur*. Conf.

p. ead. l. 11. *Spem vero certam faciunt membra* *nalla* *Alia* *mollis*. Caesar.

p. ead. l. 11. *Mobilis* *Quae evolvit & ducit* *motum* retinet. Conf.

p. ead. l. 14. *Acri vomitus*, *acer vomitus* Conf.

p. ead. l. 15. *Ceteraque quae ad* *cetera quon ad*. Conf.

p. 438. l. 2. *Pi per omnem* *ut non per omnem*. Conf.

p. ead. l. 5. *Cicatrix erit solvenda* *Alia*, *cicatrice erit solvenda* *plaga*. Conf.

p. ead. l. 7. cap. V. *Ceteraque tituli absum* (a Cod. Med.) & contextus est in eodem versu continuis, cui ad marginem nota accedit: *in nari* *bus*. Cocchi.

p. ead. l. 11. *Quicquid e cartilagine comeditur*, nec Morgagnus probantur, nec cuiquam acutius videnti facile probabuntur. Priores editores ad unum omnes scripserunt: *Quicquid in cartilagine incidit*. Morgagnus verus a Lindenio scriptis vult *concidit* scribi. Sed nihil erat causae, quam ob rem priorum editionum verba tollerentur. Est enim ea loquendi ratio; *quicquid incidit*, Celfo familiaris admodum. Is autem, quibus modis nasi vel cartilago vel os laedi frangique posset, in fine pag. praec. dixerat. Apertissime igitur nunc de cartilagine dicere incipiens subjicit: *Quicquid in cartilagine incidit*. Quare si quid mutandum sit, pro *cartilagine* scribemus *cartilagine*. Haec scripseram in illo schedasinate. Postea Codicis Medicei variantes me docuerunt, ita omnino esse scribendum. Kr.

p. ead. l. 13. *Implicata linamenta*, *σπειρινας* *επερινας*, Aëtius. Conf.

p. ead. l. 14. *Adijcienda sunt*, *Inijcienda sunt*. *Alia*, *adijcienda sunt*. Conf.

Kkk 2

p. 438

p. 438. l. 14. *Penicillo.*] *Ἐν πίνακι εὐαρίστως.*
Aëtius. *Confl.*

p. ead. l. 15. *Fabrilii plustine*] *Fabrile gluten*
Dioscoridi *ῥαυφισίμη.* *Confl.*

p. ead. l. penult. *Medis*] *Medis.* *Confl.*

p. ead. l. penult. *Faligine.*] *Sic antiqua le-*
ctio. Alii paline, ῥῆματι. *Confl.*

p. ead. l. penult. *Eoque ultra*] *Eoque supra.*
Confl.

p. 439. l. 9. *Quis callus*] *Quom callus.* *Confl.*

p. ead. l. 12. *Extrinfecus*] *Intrinfecus.* *Confl.*

p. ead. l. 14. *Pura*] *Supra Al.* *Confl.*

p. ead. l. 15. *Adigenda*] *Adigenda*, quod in
veteri codice *adicevas* [scriptum erat, ut solet in
veteribus codicibus. *Scal.*

Hanc conjecturam codex Medicus confirmat,
ubi legitur *adigenda*. Kr. Nota haec pertinet ad
p. 522. l. 6.

p. ead. l. 28. *Cap. VI.* & caetera tituli absunt
a Cod. Mediceo, continuo textu ac margini ad-

scripta nota, in aure rumpitur cartula. Cocch.
p. ead. l. 28. *Solidarique*] *Ἐπὶ σπινθῆρας* Hip-

pocr. *Confl.*

p. 440. l. 5. In Cod. Mediceo post verba
ut in naribus, margini adscripta nota in nari-
bus. Unde liquet, huiusmodi notationes non
semper nova capita in hoc codice indicare. Coc-
chius.

p. ead. l. 6. *Primi temporis*] *Leg. primis tem-*
poribus. *Confl.*

p. ead. l. 7. In Cod. Mediceo Cap. VII. to-
tusque titulus abest, contextu continuo, mar-
gini tantummodo adscriptum est *Maxillam*. Coc-
chius.

p. ead. l. 9. *Modo rectum*] *Καταγὰν ἐκείνην*
modis. *Confl.*

p. ead. l. 10. *Transversum,*] *Καταδίον vel ἰσ-*
σανδίον, vel εὐαρίστη. *Confl.*

p. ead. l. 10. *Obliquum;*] *Καταδίον, sive*
κατὰ πλάγιν. *Confl.*

p. ead. l. 13. *Quin etiam aliquando plura fra-*
gmenta minuta] *Quin etiam. Cum plura fragmen-*
ta minuta. Hoc fracturae genus κατὰ πλάγιν
ἰσσανδῆν sive ἀπὸ πλάγιν vocatur. Et quum a fra-
gmento fragmentum recedit, ἀνιέται: καὶ ἀπο-
πύει. Aliud lunatum. quod αἰς ὀφθαλμοῦ vel κα-
ταδίον fieri dicitur. *Confl.*

p. ead. l. 15. *Fragmento*] *Segmento.* *Confl.*

p. ead. l. 19. *Sub qua*] *Sub quo.* *Confl.*

p. ead. l. 20. *Excedit*] *Excludit.* *Confl.*

p. ead. l. 21. *Ses*] *Hippocr. τριχὶ ἰσσανδῆ,*
ἡ δὲ σὺν. *Confl.*

p. ead. l. 18. *Medis*] *Medis.* Vide cap. 5.
Confl.

p. ead. l. penult. *Ibi delignantur*] *Ibi delignantur.*
Confl.

p. 441. l. 5. *Fere resolvuntur*] *Fere solvantur.*
Confl.

p. ead. l. 8. *Offa conferuntur*] *Συμφέρονται,*
conferunt, lib. II. cap. 10. *Confl.*

p. ead. l. 10. *Latus, et*] *Latum et.* *Confl.*

p. ead. l. 11. *Coxarum, et tui*] *Coxarum et,*
tui. *Confl.*

p. ead. l. 11. *Inter*] *Intra.* *Confl.*

p. ead. l. 18. In Cod. Mediceo Cap. VIII. &
caetera tituli omittit, continuo contextu, cum no-
ta margini eadem manu adscripta: *jugulum. Cocch.*

p. ead. l. ult. *Sine junctura*] *Sine vincitura.*
Confl.

p. 442. l. 1. *Fereque id quod a pectore sub id*
quod ab humero est in posteriem] *Fereque id quod*
ab humero est, sub id quod a pectore in posteriem
&c. ex Hippocr. Confl.

p. ead. l. 5. *Sub id humerus*] *scribendum,*
subinde humerus. Alii, super id humerus. Confl.

p. ead. l. 5. *Priorem partem*] *Priorem posterio-*
rem partem. *Confl.*

p. ead. l. 9. *Manu plane*] *Manu placide, Al.*
Confl.

p. 443. l. 5. *Aut diducuntur* (scil. fragmen-
ta) *scribendum est, aut omittendum quae. Kr.*

p. ead. l. 9. *Ala sua*] *Ala sana.* *Confl.*

p. ead. l. 9. *Fasciari*] *Fascia dari, Vet. Confl.*

p. ead. l. 9. *Sub ala sua fasciari debet*] *V. C.*
Sub ala sua fasciari debet. Fasciari non dicitur,
sed fasciatus rursus. Scal.

p. ead. l. 15. *Latus, et*] *Latum et.* *Confl.*

p. ead. l. 22. *Cap. IX.* &c. tituli, omittit,
contextu continuo. Cod. Mediceus. Cocch.

p. 444. l. 5. *Leniter*] *Leviter. Alii, gravi-*
ter. *Confl.*

p. ead. l. 6. *Quae supra scripta sunt,*] *Circa*
finem capitis praeced. *Confl.*

p. ead. l. 19. *Quicquid vel tussim*] *καταδίον*
Hippocr. lib. III. Articuli. Confl.

p. ead. l. 13. *Ne spiritum*] *Nec spiritum. Alii,*
nae spiritum. Vide infra. Confl.

p. ead. l. 16. *Spiritus*] *Exspiratur.* *Confl.*

p. ead. l. 21. *Polyarchi*] *Vide p. 253. Confl.*

p. ead. l. 22. *Rafa*] *Raf. olea, l. rosaceo.*
Confl.

p. ead. l. 23. *Fasciae a mediis oriae,*] *Hippo-*
crates (ex quo haec omnia, duobus titulis a
medio oriae capitibus ligandum praecipit. Confl.

p. 445. l. 6. *Idem*] *Idem.* *Confl.*

p. ead. l. 7. *Quaque referuntur*] *Legend.*
quaque referuntur. Interius diebus Hippocrates,
non quatuor, Confl.

p. 445. l. 11. *Quae si medius erit*] *Quod si medius erit*. Cod. Alit., *non medius erit*. Conf.

p. ead. l. 17. *Pur subit*.] *Pur subest*. Conf.

p. ead. l. penult. *Eaque uri*] *Ique uri*, nomen loci, vel ea, scilicet pars. Conf.

p. 446. l. 8. *Si id ex*] *Si id quod ex*, Vet. Cod. Conf.

p. ead. l. 11. *In interirem*] *Al. in auterirem*. Conf.

p. ead. l. 13. *Plurima parte*] *Al. prima parte*. Conf.

p. ead. l. 14. cap. X. totasque ille titulus abest, contextu continuato, marginique adscriptum est uenerit. Cod. Med. Cech.

p. ead. l. 14. *Rursum ex magna parte*] Vbi-que femoribus humeris, crura brachii comparat, coxaeque scapulis. Vide p. 407. Imo & plantas palmis, ibid. & p. 444. pedem manus, tibiam cubito. Conf.

p. ead. l. 16. *Minime*] *Minus*. Conf.

p. ead. l. 18. *Ea maxime*] *Eorum maxime*. Conf.

p. ead. l. 20. *Pessima ubi*] *Pessimum ubi*. Conf.

p. ead. l. 21. *Nonnumquam autem*] *Vid. p. 401*. Conf.

p. ead. l. ult. seqq. Locus hic ante me corruptus erat. Lindenius edidit: *Si suis sedibus suis nota, refina* &c. Prioris vero sic: *Si suis sedibus nota refina* &c. Pro *refina* Codex Medicus habet *refinam*. Quorum lectio- num nulla sensum verborum clarum reddit. Ex omnibus tamen genuinis sensus erui potest. Hoc enim loco de signis fracturam ossium in suis sedibus remanentium, in subsequen- tibus l. 4. 8. de signis eorundem suis sedibus non remanentibus Celsus verba facit. Si itaque me- cum legas: *Si suis sedibus sunt, nota refina*, *punctuque* &c. habes notas fracturam ossium in suis sedibus remanentium. Nam haec ita se- qui chirurgi norunt. Verbum *refinam* vero fa- cile in *refinam* vel *refinam* transiit potuit. Kr.

p. 447. l. 2. *Fit ubi*] *Fit saepe ubi*. Conf.

p. ead. l. 3. *Latere*] *E latere*. Conf.

p. ead. l. 4. *Depressum*] *Deprehensum*, Cod. Conf.

p. ead. l. 6. *Intendit*] *Intenderit*. Conf.

p. ead. l. 9. *Cancer*] Hic quoque cancri vo- ce abutitur. Conf.

p. ead. l. 9. *Certum, ut diutissime aletur pur*] *Legi, vel erit, diutissime aletur pur*. Codex, agatur. Conf.

p. ead. l. 15. *Fascia*] *Indeque*, binas fa- scias primas. Reliquae *indeque*, Galen. Conf.

p. ead. l. ult. *Lineae*] *Lineae*. Conf.

p. ead. l. ult. *Sex epur est*] Hippocr. duobus. Tot involucra a peritis Chirurgis improbantur. Conf.

448. l. 2. *Quasi in cochlea serpas*] *Leg. quasi in cochleam serpas*, l. quasi cochleisim & clavi- culatim, *αρχαῖος ὁ ἀνωμαλός*. Conf.

p. ead. l. 2. *Translator Britannus mentem Celsi non affectus*, putat vocalem ter l. 6. abun- dare, neque a Celso scriptum esse; doctissimum virum in luculentissimo loco haecitare miror. Kr.

p. ead. l. 3. *Longiore, eoque qua parte ut emi- net, ab ea si totum aequale est, undelibet super*] *Longior ea, quae qua parte ut eminet (aut ab ea, si totum aequale est, vel undelibet) super*. Conf.

p. ead. l. 6. *In superiore*] *Decit parte, aut supplend.* Conf.

p. ead. l. 7. *Latere lites*] *Σωλὺς* vocat Hippocr. Reliqui *εὐαλὺς*, Scribon. Largus *σπλῆνιον*, plagulas Chirurgi. Et *εὐαλὺς σωλὺς* *εὐαλὺς* lege Galenum VI. Methodi. Conf.

p. ead. l. 12. *Quod adscriptum est*] *Quod ni- mis adscriptum est*. Conf.

p. ead. l. 12. *Alienatur*, & *cancro opportu- num est*] *Ἀλλοτίζεται ὁ κέντρος* Hippocr. Conf.

p. ead. l. 12. *Alienatur*] Ita infra p. 539, 7. *quantis facilius & aliarum & occupari cancro vul- nus potest*. Celsus.

p. ead. l. 15. *Pinctura*] *Pinctura*. Conf.

p. ead. l. 16. *Sexto fasciis*] *Sexte fasciae*. Conf.

p. ead. l. 21. *Ante Lindenium in hoc loco tantummodo vitium latebat in verbis vel lites*, pro quibus is posuit *vel tenues*, & praeterea ab eo pro *ad eo*, male. Planissima & praecedent orationi maxime congrua lectio a me posita. Kr.

p. 449. l. 2. *Circa articulum*] *Circa artium*. Conf.

p. ead. l. 3. *Spatio*] *Temporis* subaudi. Conf.

p. ead. l. 4. *Nullus*] *Si nullus*. Conf.

p. ead. l. 5. *Temporis, quo ut quodque confere- ret*] *Temporis, quo ut quodque conferret*, (ut & post 10. *fi esse non conferuerint*) pro quo dixit cap. 7. *esse conferuntur*, i. quasi ferrumine con- glutinata coalescunt. Conf.

Titulus nullus contextu continuato Codex Me- diceus. Cech.

p. 449. l. 12. *seqq.* Locus hic est ex his, quibus lucem intulit Lindenius. Nil igitur nisi omissionem verbi est l. 6. sando. Morgagnus quidem in explicando loco eo haeret, (ut & po- tuit) *baculum vult brachium legi*, quod in codice invenerat. Sed qui possit *brachium legere*? Quod enim modo minister, ab eius qui curatur, occupio positus, demissum inter ejus, qui cu- rat

ratur, tenere poterit? Hæſitaſſe autem viri eruditiffimi videntur, quia baculi ufum non perceperant. Qui mihi nullus alius videtur, niſi ut miniſter ab ejus, qui curatur, & alio ſedili collocatus eſt, occipito poſitus habeat, cui inniſtur, ſi brachio ſuo ſub ſaſcia porrecto, hanc ipſam, ſimulque humerum curandum attolli- tum, cum ſe ipſum extollit & erigit. Non ſoluſ autem Morgagnus, ſed Poëſius quoque hoc in loco offendiſt. Locum enim eum cum vidifſet contaminatum, pro porrecto non correpto, ut alii ante & poſt eum, ſed correptum legit, quod tamen ipſe ordo & concinnitas verborum plane reſpiciunt. Pro curatur l. 21. legit ducatur, quod certe ſenſum magis perſpicuum reddit quam ſumatur, quod Lindenio priores omnes ſcripſerunt. Kr.

p. ead. l. 17. *Super caput*] Exemplar vetus *super cubitum*, i. *πικρυς*. Conſt.

p. ead. l. 17. *Quidam*] *Pinxit*. Conſt.

p. 535. l. 18. *Inter ſe junctis*] Al. *inter ſe junctis*. Conſt.

p. ead. l. 22. *Palman injicis dextram*: ſi ſi- niſter, ſiniſtram: ſi dexter humerus curatur,] Al. *planam injicis dextram*, ſi ſiniſter: ſiniſtram, ſi dexter humerus ſumatur, Cod. Conſt.

p. 450. l. 5. *Figurandum*:] *Figuratum ſit*. Conſt.

p. ead. l. 15. *Eminentia*] *Eminentiam*. Conſt.

p. ead. l. 15. *Breviores ſunt*] *Sint rectius*. Conſt.

p. ead. l. 16. Titulus abſt contextu con- tinuo. Cod. Medic. Cech.

a. p. ead. l. 25. *Habitus ſit*] *Habitus eſt*. Conſt.

b. p. ead. l. 25. *Itaque involutum mitella*] Bra- chium mitella involutum excipere, & ex cervi- ce ſuſpendere, vulgo dicitur, *porter un bras en écharpe*. Eſt vero mitella parva mitra & calan- tica, ſaciore inſtarque ſaſciae, ex cujus lateribus taeniæ redimiculae dependent. Angli mitella noſtu caput redimunt. Conſt.

p. 451. l. 3. Titulus abſt contextu conti- nuo. Cod. Medic. Cech.

p. ead. l. 3. *Ex ſummo cubito id ſaſtum*] *In ſummo cubito id fraſtum*, Cod. Conſt.

p. ead. l. 4. *Ac ſi*] *Ac ſi*. Conſt.

p. ead. l. 6. Titulus abſt contextu contin- uo. Cod. Medic. Cech.

p. ead. l. 8. *Is canalis*] *Σαλὼς* i. *canalis* (quod chirurgicum eſt instrumentum, rotun- dum, oblongum, cavum, in quo crus aut femur ſtraſum conjicitur & continetur) deſcriptio. Vi- de Hippocratem *περι ἀγῶν*, & Galen. Com- ment. II. Differt a gloſſocomo. Conſt.

p. ead. l. 12. *Detineat*] *Detineatur*. Conſt.

p. ead. l. 13. *Si femur, neque ad eexam: ſi juxta ſuperius, caput femoris, ſic ut ipſa quoque ei cetera inſit.*] *Lego, ſi femur neque ad eexam juxta ſuperius caput femoris, ſi ut ipſa quoque in eo cetera ſit*. Conſt.

p. ead. l. 14. *Neque tamen ignorari oportet.*] Ex auctoritate Hippocratis hoc perpetuo verum non eſſe, jam convicit Tagaultius Chirurgiæ lib. IV. Conſt.

p. ead. l. 17. *Inſiſti, ſed multa tamen femori*] *Inſiſti. Sed multa tum femori*. Conſt.

p. ead. l. 17. *Furunculæ*] Galii dicunt *a cet ac- cident*. *πῆ ῥέξ*. Conſt.

p. ead. l. 19. *Surculum*] Alil *ſerulum*, ego *funiculum* legendum contendo ex antiqui Codicis fide. Alii reponunt, *ad inum ſulcrum*. Conſt.

p. ead. l. 21. Titulus abſt contextu conti- nuo. Cod. Medic. Cech.

p. ead. l. 21. *Rurjuſ ula*] *Rurjuſ ipſa*. Conſt.

p. 452. l. 2. *Longior uterivibus*] *Longior ex- terioribus*. Conſt.

p. ead. l. 4. *Pſuſ*] *Pſuſ paulatim*. Conſt.

p. ead. l. 8. *Ceſſerunt*] *Receſſerunt*, ut cap. 20. Conſt.

p. ead. l. 9. *Conferuntur*] *Conſeruntur*, Cod. id eſt, *conſpiciuntur*. Sic & lib. VIII. cap. 7. Conſt.

p. ead. l. 16. *Quemadmodum*] *Ὅς ῥέγινε*, *quo- vi* quali modo. Conſt.

p. ead. l. 19. *Cætera*] *Oterum*. Conſt.

p. ead. l. ult. *Eſſet, quanto*] *Eſſet. Quando*; Cod. Conſt.

p. 453. l. 11. *Pulveri quam eſſi*] *Pulveris quam eſſi*. Conſt.

p. ead. l. penult. *Ejus longius*] *Ejus ſi longius*. Conſt.

p. ead. l. ult. *Scalpro limandum, tum ipſum*] *Scalpro limatum ipſum*. Conſt.

p. 454. l. 1. *Puſſilla*] *Vulſellam* dixit & fa- broſ. Hippocrates tamen *μυζέλας* & *Λαρέ- νας*, i. *velliculas* & *latomies*. Conſt.

p. ead. l. 2. Lindenius pro recte ſe habent capiti ſcripſit *acutæ eſſiſ prominentiſ cuſpidiſ* &c. Quibus ſane verbis ſequentia parum recte reſpondent. Priores omnes ſi ut ſcripſi, niſi quod quidam habent, alii capite, Cæſarius etiam ha- bent habent. Recto ſe habens caput videtur hic extremum oſſis, cujus fragmentum prominet, firmum & idoneum ad ſuſtinendum vuſſellæ il- lius veſtigium, ſignificare. Nec acutæ - - cuſpidiſ legendum eſſe verba Celfi p. 539. l. 30. 33. Vid. & Morg. *Epifſt.* V. p. 129. Kr.

p. ead. l. 3. *Sina*] *Curna*. Cod. Conſt.

p. ead. l. 4. *Cinguntur*] *Cingitur*. Conſt.

- p. 454. l. 5. *Oportet ea*] *Oportet eas*. Conf.
 p. ead. l. 6. *Prodestque ea*] *Pateſque ea*. Conf.
 p. ead. l. 12. *Excidat, aut cum jam*] *Excidat. Ac cum*. Conf.
 p. ead. l. 13. *Diutiusque*] *Latiusque*. Conf.
 p. ead. l. 13. *Saepe enim integra cutis offe*] *Saepe enim integra cute ut. Et quidam et enim expungunt*. Conf.
 p. ead. l. ult. *Quae solvere*] *Quam solvere, ſupple plagam*. Conf.
 p. 455. l. 4. *Necſſe*] *Habet vocat*. Conf.
 p. ead. l. 5. *Vbi iūis proutus*] *Plagam deest vel ſubauditur*. Conf.
 p. ead. l. 8. *Leviſſimi*] *Laeviſſimi*. Conf.
 p. ead. l. 14. De verbo *conferbuerunt* legeſis Morgagnum *Epist.* III. p. 63. Locus autem hic mihi ſuſpectus eſt, quumvis & priores Editores eadem quae Lindenius ſcripta habent, niſi quod omnes l. 15. pro *quia* legunt *quae*, Ronſſius in ora quoque *quod* notavit. Sed non de hoc praecipua mihi dubitatio exiſtit. Verba l. 17. *ſi vetuſtus occupavit*, itemque verbum *dividenda* probare nequeo. Quodſi enim offa non conferbuerunt, diviſa ſunt; ergo non diviſenda. Offa praeteres diviſione a ſe invicem remouentur. Ergo tantum abeſt, ut concurrant, ut potius a ſeſe recedant; itaque ſi non concurrunt, ne aſperari quidem poſſunt Pro *dividenda* fortaiſſe ſcripſit, *diſtinquenda*; ſic enim offium fracturorum capita inter ſe ſtimota concurrente exaſperabuntur. Linea vero l. 16. 17. ita ſcribendum reor: *Poſſunt enim coire, niſi vetuſtus occupavit membrum &c.* Perſpicuum enim eſt, offa fracta, quae non conferbuerunt, coire non poſſe, ſi vetuſtus occupavit, h. e. ſi fracturorum offium capita jam callo ſunt obducta. Neque enim tanto inter dimoveri poſſunt motu, quo callos atteri, & offa concurrente exaſperari poſſint. *Kr*
 p. ead. l. 14. *Quae ſaepe ſoluta, ſaepe mota ſunt*] *Quod ſaepe mota, ſaepe ſoluta ſunt*. Conf.
 p. ead. l. 15. *Poſſunt enim coire*] *Poſſunt enim diu quieſcendo coire*. Conf.
 p. ead. l. 17. *ſi ſi quid*] *Et ut quid*. Conf.
 p. ead. l. ult. *Solent tamen interdum diverſa inter ſe offa cohaerere*.] *Vel coaleſcere*. Caeſar.
 p. ead. l. ult. *Offa cohaerere*] *Offa conſervere*. Cod. Conf.
 p. 456. l. 2. *Dirigi*] *Dirimi*. Conf.
 p. ead. l. 7. *Involutam lena regulam objicit*] *Vel regulam*. Caeſar.
 p. ead. l. 8. *Offa coaceruata*] *offa cohaeſerunt*. Conf.
 p. ead. l. 8. *Numunquam*] *F. non unquam*. Vide p. 13. *Cofaeb.*
 p. ead. l. 14. *Sinapi, quod cum ſicu*] *Sinapi cum ſicu*. Conf.
 p. ead. l. 18. *CAP. XI. Et caetera ſtuli abſunt contextu continuo Cod. Medic. Cech.*
 p. ead. l. ult. *Inter ſe deſiſcunt*.] *Hoc deſiſcunt vel deſiſcunt Hippocr. Conf.*
 p. ead. l. ult. *Ab humero*] *A ſummo humero* *ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρου*. Conf.
 p. 457. l. 2. *A ſaltu*] *Salitu, vel e ſaltu*. Conf.
 p. ead. l. 2. *Talo*] *Aſtragalo*. Conf.
 p. ead. l. 5. *In talu*] *In tale*. Conf.
 p. ead. l. 6. *Canceru*] *Γαγγράνη*, ſic ſolet exponere. Conf.
 p. ead. l. 6. *Qui caput ſcapulis*] *Ὠκισθέρων*. Conf.
 p. ead. l. 7-10. Locus hic paulo diſſicilior explicatu a Lindenio propterea mutatur, a me vero reſtitutus eſt. Teſtig eum in Schediaſma olim. Sed ibi propoſita a me divinatio mihi ipſi jam improbatu. Locus ut a me nunc ex prioribus editionibus reſtitutus eſt, uiciniore explicari poteſt. Nimirum ſymptomatum, (paulo ante diſtorum) *vitandorum* cauſa idem ſciendum quod in ſimili affectu fieri debet, ſi os mobile laeſum eſt. Verba autem, ubi *aliquid incidit*, non ad ſymptomata referri debent; eſt enim haec Celſo familiaris formula loquendi, quando antea, (uti p. 542. l. 31. p. 542. l. 3.) de pluribus caſibus morbi vel laeſionis cujuſdam dixit. *Kr*
 p. ead. l. 8. *Offibus mollioribus*] *Leg. mollioribus* (nullum enim os molle, niſi comparate: taluſque os eſt ſolidiſſimum duriffimumque. Alii *mollioribus* legunt, ut de molis caſu laeſis) *laeſis, ubi aliquid incidit, his loc ſunt, ut proutus dolor*. Conf.
 p. ead. l. 10. *Diutius haec offa*. Conf.
 p. ead. l. 11. *Decoris eo loco ſit, nihil uſus admittitur*] *Decoris eo loco, ſic nihil uſ. Cod. Alii, loco ſit, nihilominus uſus admittitur*. Conf.
 p. ead. l. 11. *Et vertebra*] *Et vertebrae*. Conf.
 p. ead. l. 15. *Et in exteriorum*] *Conciſa brevitas, qua & contraria intelliguntur, (poſteriorum, & interiorum, quin & ſuperiorum & inferiorum) niſi malis haec duo oppoſuiſſe exempli cauſa, caetera omiſſiſſe*. Conf.
 p. ead. l. penult. *Alia vero ſi in ſingulis, Quae ſimulatque*] *Legend. alia vero in ſingulis, quae ſimulatque*. Conf.
 p. 458. l. 1. *Articulū non poſſunt*,] *Articulū poſſunt*. Conf.

p. 458. l. 2. Caput enim nannuquam] Caput enim non unquam. Conf.

p. ead. l. 6. Neque repasit] Neque repasit, scilicet prolapsum articuli l. 24. 1. 6. ossium capita, quae aliorum finibus conducunt. Conf.

p. ead. l. 7. Caro ea increvit,] Caro in ea magis increvit. Conf.

p. ead. l. 10. Vid. Cocchil animadversio de antiquitate codicis Illius Medicei l. c. p. 168.

p. ead. l. 13. Tum conquiescat] Legend. dum conquiescat. laesendum non est. Cod. tum conquiescat. Cessandum enim est. Conf.

p. 459. l. 3. Ex die quito fovere aqua] Ex reposito in suam sedem sic: ex aqua. Conf.

p. ead. l. 5. Infractio] Fractioem Alii. Ego antiquam receptamque lectionem retineo. Est vero infractio, valida vehemensque fractio, sic ut intus sentiat. Conf.

p. ead. l. 9. Cap. XII. & caetera Tituli omilla in Cod. Mediceo. Cocch.

p. ead. l. 18. Scortis pulvino] Pulvinum scortum vocat Criticus *σκαρτίδαν* *πυλνιν* & *δελφιν* l. cariacum. Conf.

p. ead. l. 18. Equae caput] ejusque caput. Conf.

p. 460. l. 6. Motu vis per nervos laedit] Motu vis nervus perlaedit. Conf.

p. ead. l. 7. Cap. XIII. & caetera Tituli ab sunt contextu continuo. Cod. Medic. Cocch.

p. ead. l. 16. Cap. XIV. &c. ab sunt contextu continuo. Cod. Mediceus. Cocch.

p. ead. l. 16. Claviculari luxtae curationem omisit. Conf.

p. ead. l. 17. Nisi ex medulla] Nisi ex medulla. Conf.

p. ead. l. 18. Processus] Lib. VII. cap. 29. Conf.

p. ead. l. 20. Si in utramque partem] Sed in utramvis partem. Conf.

p. 461. l. 5. Id intus] Ilque intus. Alii, eamque, supple vertebrem. Conf.

1. p. ead. l. 9. Quidem posse] Nempe excludere. Alii legunt, quidem redire posse. Conf.

2. p. ead. l. 10. Si propulsum] Si quid propulsum. Conf.

p. ead. l. ult. Cap. XV. &c. Tituli ab sunt contextu continuo. Cod. Mediceus. Cocch.

p. ead. l. ult. Et videtur] In MS. ei videtur. Alii eestus. Conf.

p. 462. l. 1. Rursum] Rursusque. Conf.

p. ead. l. 9. Sub ala ejus cogere] Sub ala digitorum medii versus latus ut cogere diceret Hippocrates. In antiquo libro manu exarato sic, humerum genu sub ala ejus cogere, simul & illo latus

or &c. Confirmatur haec lectio cap. de femore 20. p. 553. Conf.

p. ead. l. 10. Locus hic in priscis vexatus, a Lindenio Constantini lectionem approbante cultus, a me non mutatus est. Putat Constantinus, lectionem hinc confirmari C. 20. p. 555. l. 2. sed hic locus spectat c. 16. p. 551. l. 11. Itaque dubia quodammodo manet lectio haec. Retinui tamen, quia locus sic satis perspicuus est, & quodammodo in modo ope spatulae sede motum humerum reponendi l. 39. seqq. argumenti genus loquit. Kr.

p. ead. l. 11. Spatula] Spatula. In antiquo scila. Hippocr. vocat *σπυλα*. Vide Galen. 1. Comment. 242. 2. Conf.

p. 463. l. 12. Hominis sinistra] Humeri sinistra. Conf.

p. ead. l. 17. Caput ejus] Humeri in suam sedem compulsi. Conf.

p. ead. l. 17. Profecta] Profecta. Conf.

p. ead. l. 20. Id] Caput ossis reposit. Conf.

p. ead. l. 20. Continetur] Alii malunt ita legere, continetur, qui adductus quoque ad latus, ad id scila deligatur. Conf.

p. ead. l. 22. Cap. XVI. & caetera Tituli omilla contextu continuo. Cod. Mediceus. Cocch.

p. ead. l. ult. Trahitur] Distribuitur. Hoc dicitur, siue dicitur Hippocrati. Conf.

p. 464. l. 1. Quatuor partes] Vide cap. II. Conf.

p. ead. l. 2. Priorem] Posteriores. Conf.

p. ead. l. 2. Posteriores] Priorem. Conf.

p. ead. l. 31. Longa testa] Testa l. *σπασμα*. Hic translate pro eo, quod Hippocrati *σπασμα*, id est, sinus, qui *σπασμα* osiue processum cavitae suae excipit. Longa vero testa dicitur, ad differentiam vis *σπασμα*, qui sinus ossis non altior, sed in superficie tantum depressus. Conf.

p. ead. l. 32. Partes extendere] Partes sparsas extendere. Conf.

p. ead. l. 11. Valens, aut ossa huc illuc se foderunt] Valens, aut ossa huc illuc se dederunt. Cod. Alii, ceciderunt. Conf.

p. ead. l. 18. Cubiti] Humera potius. Vide cap. 10. In humeri fractu curatione. Conf.

p. ead. l. 19. Tamen] Tamen. Codex. Conf.

p. ead. l. 20. Distans] Et Distans. Conf.

p. 465. l. 3. Cap. XVII. & caetera tituli omilla continuo contextu. Cod. Medic. Cocch.

p. ead. l. 3. Quatuor partes] Pag. 290. 2. Conf.

p. ead. l. 7. Rententem ex altera parte intendi manum, ex altera brachium] Rententem extendi manum altera parte, altera brachium. Conf.

p. ead. l. 11. Brachium in contrarium repellens

de est] Quibusdam legunt, ut *et brachium, in com-
paratione repulanda est.* *Cont.*

p. 465. l. 13. *Durum aliquid,]* Melle tamen
Hippocrat. *Chyl.*

p. ead. l. 15. Cap. XVIII. Cactera Tituli
omissa contextu continuo. *Cod. Medic.*

p. ead. l. Cap. XIX. & cactera tituli omissa
contextu tamen non continuo, ut in aliis, sed
alio versu initio facto. *Cod. Med.*

p. ead. l. penult. Maxime perspicuus locus hic
mirè mutatus, absque ulla necessitate, est. Sc. di-
gitis Medici restitui debent elapsi digiti. *Kr.*

p. 466. l. 1. *Cap. XX. &c.* Tituli omissa con-
textu continuo. *Cod. Medicus.*

p. ead. l. 2. *Siquidem etiam in hoc casu]* Vide
supra cap. 10. *Cont.*

p. ead. l. 7. *Vastus est;]* Legendum ut in MS.
valgum est. *Cont.*

p. ead. l. 8. *Brevius varumque sit, et istius in-
clinatur,]* brevius varumque sit, et per istius incli-
natur. Ubi valgus sive valgus, qui & varius, l.
ἐκλινεῖς & ἀλανεῖς opponitur ei, qui varius, l.
ἐκλινεῖς & ἰσχυρὸς Hippocr. Varo Compernem ita
Lucilius opposuit lib. XVII. Satyr.

*Compernem aut Varum fuisse Anaphytrionis con-
jugem Aclernam.* *Cont.*

p. ead. l. 11. *Præter crur extensum est, implica-
rique non potest, alteri cruri]* Præter, crur plicari
non potest, extensumque alteri cruri. *Cont.*

p. ead. l. ult. *Pes est. Sed et]* Pes etiam sedet,
sed si in posteriorem, extendi --- ubi consistit. Al.
institit. *Cont.*

p. 467. l. 8. *Andreas Nileus,]* *Andreas, Ni-
leus.* *Cont.*

p. ead. l. 8. *Faber quoque quidem]* Haec verba
non habent Florentina, Princeps Veneta, Pinzi,
Iunior, Parisina. Neque reperta sunt in Codice
Mediceo, sed pro his scripta: *Quid Quovi.* Eritum
vocalium loco verba illa: *faber quoque quidam*
ab aliis libraribus substituta esse, & fat insulse qui-
dem, opinatur Ant. Cochius in *Del' Anatomica*
Discurso pag. 86. quamvis nescius sit, *Fabri* in-
chinamentum vbi vbi *TEKTONON* ἀρχιτεκτονον
aut ait Galenus, antiquis Chirurgis in usu fuisse,
cujus descriptio eoque ampla habetur apud Ori-
basium ex Heliodoro. Tot enim claris Medicis
obscurum fabrum jungere minime decere. In
eoque consentientem habet Morgagnum *Epist.*
VII. pag. 188. An vero usque adeo dedecet
fabrum jungere Medicis, qui diu ejus invento
osi sunt, alii jadicent. Interim Cochius illa Celsi
faba prope e Græcis videri translata Hera-
clidis Tarentini, quæ nobis servavit L. IV. de
medic. p. 653. edit. Basil. & adeo similem de ea-

dem re sententiam prodere; in quibus multa in-
ter antiquos clarissimos Medicos obscuri & si-
nonis fabri mentio facta est, sed ejus loco
ἀλλοι δὲ τοῖς, aliique quidem, cæteris junguntur. *Kr.*

p. ead. l. 14. *Si validius]* Videtur ignorasse
Celsus *μακροτέρω*, id est, *υπερμακροτέρω*, ut non-
dum reperti usum commodissimum. De quo Ga-
len. IX. Meth. & II. Comm. de fract. Orisibus
libro de machinauentis. Celsus vero de canali,
qui *τοῦ*, cap. 10. *Cont.*

p. 468. l. 3. *Es muscular]* *Sed et muscular.*
Cod. Cont.

p. ead. l. 6. *Extensis in priorem]* *Extensis si in*
priorem, Cod. in brachii parte, nempe humero.
Vide cap. 15. *Cont.*

p. ead. l. 9. *Complicari]* Al. *plicari.* *Cont.*

p. ead. l. 12. *Cavata inde cæcum]* Sanam: ne-
dum pellitur os in suam sedem, corpus cadit.
Hoc nominatim præcipit Hippocr. In luxatione
extorsitum facta. *Cont.*

p. ead. l. 12. *Pegito]* *Rejacto, ut cap. ult. Cont.*

p. ead. l. 15. Cap. XXI. &c. tituli omissa
contextu continuo. *Cod. Medic.* Atque ad finem
libri simile prorsus factum.

p. ead. l. 13. *Quoque caput]* *Caput quoque.* *Cont.*

p. 469. l. 1. *Cactera vero manibus simul, tum*
assa in diversas partes compelluntur] Cactera vero ma-
nibus simul funditis, assa inde versus partes compel-
luntur. *Cont.*

p. ead. l. 3. *In omnes]* *In quantur.* *Cont.*

p. ead. l. 5. *Talus]* Est in antiquo *casus.* *Cont.*

p. ead. l. 6. *Insonus est, minusque isopus est:]*
Ignarus minusque id opus est;] cui translate plaga
major opponitur: aliquot legissim, *manibusque*
his opus est. Soli enim aegri insistere & ingredi
nequeunt, & pro plaga planta, resque in hoc ca-
su ita legi permittit. *Cont.*

p. ead. l. 13. *Invidura]* Pro *juradura* reponere
viduura. *Cont.*

p. ead. l. 15. *Conduuntur]* Pro *conduuntur, re-
cordantur, ut lib. 1. Cont.*

p. ead. l. 17. *In medio]* a medio. *Cont.*

p. ead. l. penult. *Conduuntur]* *Recordantur.* *Cont.*

p. ead. l. ult. *Canaliculo]* *Σωματις.* *Cont.*

p. 470. l. 4. *Ac si reposita]* Al. *et si reposita.*
Cont.

p. ead. l. 6. *In utroque]* Nempe femore &
humero: aut repositis & non repositis ossibus.
Cont.

p. ead. l. 13. *Debet ante]* *Debet nisi ante.* *Cont.*

p. ead. l. Cum jam vetus rer:] *Cum jam vetus*
luxatio. Post 9. aut 11. dies. *Cont.*

p. 471. l. 7. *Quæ sola esse]* *Quæ, solum, vel*
solum quæ. *Cont.*

L. III

COL.

C O L L A T I O

CODICIS MEMBRANACEI.

Edlio.

MS.

p. 44. l. 12. vicino	vicinos
l. 14. nec protinus	nec pertinus
l. 15. esse	esset.
l. 17. fallit.	fallat nos.
l. 18. Non itaque, si quid — mille-	si quid itaque — millenime — decepti
fimo — decipit	
p. 45. l. 1. varietate	veritate.
l. 8. quaedam quae inter em, quid aut	<i>Defunt.</i>
intus sit, aut venturum sit, os-	
tendunt. Ante febres,	
l. 14. aut toto die non concocta	aut non toto die cocta
l. 24. ubi dolor in imo ventre	dolor si in imo ventre
l. 25. inter cutem	inter cutis
p. 46. l. 4. <i>veipus</i> Graeci nominant, coxae	BACANICMON Graeci nominant coxaeque
que dolores manent	dolores manent.
l. 11. ex manibus fluxit	ex manibus fluxa
p. 47. l. 1. metus	motus
l. 7. per suppurationem	suppuratione
l. 9. neque capitis dolores	<i>Defunt.</i>
l. 10. praecesserit	praecesserint
l. 12. inguen	inguine
l. 13. defidit	descendit
l. 16. At si	aut si
l. 17. vel vesica	<i>Deest vox vel</i>
p. 48. l. 1. aut si buliet & male olet & inter-	buliat aut si male olet & int. q. sanguinem, int.
dum quasi arenam, interdum	q. arenam trahit
quasi sanguinem trahit	
l. 7. At si	aut si
l. 17. augetur	augetur
l. 18. cum	<i>Deest</i>
l. 20. scabere	scilicet
l. 21. At qui spumantem	Vt qui spumantes
l. ult. ulcera subito	viscera subite
p. 49. l. 1. id evenit	id venit
l. 8. ex manibus	ex manibus
l. 10. hienes	dentes
l. 17. aliqua parte	aliqua ex parte
l. 26. in capitis dolore	in capite dolor
l. 30. infolitus denique stridor, infan-	infolita febre <i>intera defunt.</i>
tiae signa sunt. Si quid etiam	
abscessit, & antequam suppurat-	
aret, manente adhuc febre	
p. 50. l. 5. dum is affectus in pus vertatur.	dum affectus in pus vertatur.
l. 9. instat his	his instat

Edicio.

M.S.

	l. 10. in pulmonem	pulmonem
	l. 11. incidit	incidit
	l. 13. laevitas	lenitas
	l. 17. Sanguinis profuvium	Sanguis profuvium <i>est</i>
	l. 20. in junioribus	<i>Defect</i> in
	l. 21. fere	febris
	l. 23. ex naribus	ex manibus
	l. ult. fed tum	fed con
p. 51.	l. 1. abscedit	abscescit
	l. 4. hoc fit	non fuit
	l. 6. qui in ventre est; is, qui supra umbilicum, quam is	<i>Defunt.</i>
	l. 10. exque eo — quod <i>διὰ τὸ</i> ex quo eo — quod C T P E b a C o C I N v a l	
	Græci vocant	Δ Ι Α Φ Α Ρ Μ Α greci vocant
	l. ult. interdum	intus
p. 52.	l. 13. calent	pellent
	l. ult. dolenti	dolente
p. 53.	l. 6. edatur	adatur
	l. 9. enim malum in tunica est.	enim malum est tunica est.
	l. 13. reliquæ partes sunt sicut esse.	aliquæ partes sunt esse.
	l. 19. ejusdemque coloris	ejusdem coloris
	l. 22. cantulum	entulum
p. 54.	l. 5. fuerunt	fuerint
	l. 7. febricula	febriculæ
	l. 9. terribilis	terribile
	l. 10. deinde, quæ longo morbo super- venit	<i>Defunt.</i>
	l. 11. facilis — dolor	facile — dolor
	l. 13. inarescit	increscit
	l. 14. excernit	excerint
	l. 19. & epotis	in potiones
	l. 26. quæ sine febre est	<i>Defunt.</i>
	l. ult. contracto	contracto
p. 55.	l. 3. febris	febres
	l. 8. in omni	in <i>defect.</i>
	l. 13. At varix	ac varis
	l. 21. & tremor	& tremore
p. 56.	l. 1. At	Ac
	l. 5. <i>καταρρέει</i>	K A T A C C O I E N
	l. 7. e naribus	e naribus
	l. 9. <i>φραγνύει</i>	φ Y. M. A. T. A
	l. 13. neque quidquam	neque silius quicquam
p. 57.	l. 6. eadem	colem
	l. 13. quieverit	quieverat
	l. 19. subesse testantur	esse testatur
p. 58.	l. 6. coeunt	coheant
	l. 8. At aqua	Et aqua
	l. 14. si attendunt	si attenduntur
	l. 20. innata sunt — quæque eorum	innata sunt — quæque eorum
	l. 21. in senectutem	ad senectutem
p. 59.	l. 5. si silius varia	si silius varia est

Ll li 2

l. 15.

Medic.

MS.

- l. 19. & mali odoris & mali odoris fit
 l. 23. Quos lienis quod lienis
 l. 24. si tormina prehenderunt, deinde *Defunt.*
 versa sunt "
- p. 60. l. 8. porrigo prurigo
 l. 10. atque prurigo pervagatur aut prurigo pervagatur
 l. 13. tamen *Defest.*
 l. 20. levatur levata est
 l. 23. in corpore senili est in corpore senili nihil est
- p. 61. l. 3. Quartana autumnalis fere longa Quartana aestiva brevis autumnalis fere lon-
 est; maximeque quae gam & maxima quae
 l. 20. cucurbitula cucurbitali
 l. 10. & — ejiendum aut — ejiendum
- p. 62. l. 15. duo corpora — etiam quod duo corpora — enim
 l. 29. Neque solum Neque enim solum
 l. 20. laeserit; lesa sit
 l. 21. materie natura
 l. 26. strangulat strangulant
- p. 63. l. 2. posse *Defest.*
 l. 22. & corpus corruptum & in corpus corruptum
 l. 27. Fere Vere
 l. 29. perpurpare purgare
 l. 30. Quod si in pure quoque aquae Quod si in cura quoque aquae, quae
 que, quae
- p. 64. l. 2. causa casus
 l. 4. juxta & juxta
 l. 13. quae jam male quam quae jam male
 l. 17. vena arteriis, venae arteria
 l. 18. attingit, attingit
 l. 23. Nonnumquam etiam ea latet, *Defunt.*
 l. ult. si rubet & pellucet si perlucet & rubet
- p. 65. l. 8. adverso averso
 l. 10. secundo die secundum
 l. 24. integra integram
- p. 66. l. 1. & iis jam etiam
 l. 6. ubi ubicumque
 l. 10. nisi aequae vehemens, auxilium nisi per aequae vehemens auxilium succurratur.
 succurrere.
- l. 18. laedunt; alvus si laeduntque ideoque omnibus cathartici alod
 miscenda est: alvus si
- p. 67. l. 1. ubi is hic
 l. 2. aut cum tristitia infantientibus, *Defunt.*
 l. 10. semel vel sumum bis semel sumptum vel bis
 l. 14. pituita pituitas
 l. ult. eam liquidam aliquam eam
- p. 68. l. 5. si levi si *defest.*
 l. 8. atque atque utraque
 l. 10. minus plus
 l. 12. fieri ferri
- p. 69. l. 6. posuit in eo posuit quod in eo
 l. 7. ut *Defest.*
 l. ead. hujus & viri scilicet &

Editio.

MS.

- l. 17. hebes
p. 70. l. 1. sed eo cibo, qui postea usque
ad cutem, digestionem
l. 7. quaeritur.
l. 13. et ne morbus,
l. 15. solvi — reliquis
l. 18. ea vacabit;
l. 19. Eadem
l. 22. in impetu
l. 28. colligendum
p. 71. l. 6. membrum
l. 18. febre
l. 23. sive id in toto
p. 72. l. 1. defuit.
l. 3. vel lectica, etiamnum
l. 5. at certi uni pedi subjiendum
fulmentum est,
l. 7. infirmis
l. 14. praeceptus
l. 23. abstinentia
p. 73. l. 2. liberaliter
l. 9. sudationum, ubi terra
l. 10. Bajae
l. 11. exercitatione movetur
l. 14. tamen
l. 15. vel inter initia morborum,
l. 22. debet: ante tempus
p. 74. l. 20. desidendum est;
l. 21. cutis
l. 22. recte cesserunt;
l. ult. quam in aquam calidam se demit-
tat, an postea aliquis perungi
debeat, ex ratione valetudinis
suae cognoscat. Fere tamen,
nisi ubi nominatim,
p. 75. l. 3. aquam
p. 77. l. 2. *adjuvans*
l. 10. quam quae fragilia sunt. Item
ex his avibus, quae in media
specie sunt, valentiores eae,
quae pedibus,
l. 11. nituntur;
p. 78. l. 2. etiamnum
l. 20. elixa.
l. ult. vel pingue est,
p. 79. l. 11. pondere apparet;
l. 16. genere pro viribus; modusque
omnium pro genere sumendus.
l. 22. *εὐχέλους* vel *καυχέλους*
p. 80. l. 4. amyllum, tragum
l. 5. omnis venatio, omnes aves,
fluens
Defuit.
requiritur.
sed cavendum ne morbus,
salvi — reliquis
evacuavit;
Eodem
Defuit in
colligendis
morbum
Defuit.
Defuit.
obstant.
vel lectica, aut scanno etiamnum
at certo uni pedi lecti subjiendum funiculos.
Infirmis
praeceptus
Defuit.
liberalitas
sudationes ubi e terra
vias
exercitatione is movetur
tantum
vel initio morbi,
debet: & ante tempus
descendendum est;
Defuit.
recte antecesserunt
Defuit.
Defuit.
Defuit.
Defuit.
nititur;
etiam
frixo.
Defuit.
pondere ipsa aqua apparet exilis;
genere viribus modusque omnibus praepone-
sumendus.
εὐχέλους vel *καυχέλους*
humilum. Item & lenes sunt & stomacho ap-
tae, & calefaciunt tragum,
omnes venationes, avesque
M m m m

1. penult

Editio.

MS.

1. penult. nimium duri virosique sunt, nimis duri virosique sunt,
 l. ult. limosique rivi limo five rivi
- p. 81. l. 11. omniaque fere glutinosa. Exte- omniaque acris & acida reliqua desunt.
 nuunt eandem, omnia falsa,
 atque acris, atque acida.
- l. 16. animalibus euralibus
 l. 23. Funicum Punicum absinthium murices purpuree cochleae
- p. 82. l. 4. potionesque frigidae, potionesque vel frigidae
 l. 8. oleum ordeum
 l. 9. garrove estur garoque est
 l. 10. omnis calcus omne calcum
 l. 10. arida & cruda
 l. 11. consueverunt consueverunt
 l. 12. lappathum laspamum
 l. 13. quidquid boni succi est, protinus Desunt.
 stomacho convenire; neque
- p. 84. l. 2. brassica in brassica
 l. 6. salamentum salamenta
 l. 7. conchulae coclee
 l. 10. mulsum, vinum dulce vel falsum, Desunt.
 aqua, tenera omnia,
- p. 85. l. 2. grus, omnes aves graves omnes aves
 l. 4. habent habebit
 l. 5. fit, — in eo arefit — in casto
 l. 13. potius, quam elixa potiusque
 l. ult. pinel pinei & quae tertio libro hidropi enumerantur
 titulo XV.
- p. 88. l. ult. sibi, apparet. quam quid sibi quam quod
 p. 89. l. 4. ideoque quoniam Idque quam
 l. 6. scutisque utique
 l. 17. sibi vindicare, quam ars potest sibi videre potest quam ars
 l. ult. si auxilium si quod auxilium
- p. 90. l. 6. convenient convenient
 l. 22. quae crescentibus decreascentibus
- p. 91. l. 4. affecturi venturi
 l. 16. biduo — abstinentiam etiam biduo — abstinentie
- p. 92. l. 1. coacta postera
 l. 10. notae cocta
 l. 16. altera nocte
 l. 17. fit evenit
- p. 93. l. 3. remaneant, remanent
 l. 21. accedunt accedunt
 l. 27. ut — ut et — et
 l. 28. nimia nimium
- p. 94. l. 8. concipiunt. Is enim contendunt et is
 l. 12. ex et in
 l. 14. digeritur detrahatur
 l. 18. si fieri potest si potest
 l. ult. At Et
- p. 95. l. 5. primo die primus cibus dandus esse Desunt.

Editio.

MS.

p. 96. l. 12. Illi erant — septimus nonus	In his erat — septimus octavus nonus
l. 18. Id Asclepiades iure ut vanum reputavit	Defunct.
l. 26. fumendo	fumendum
l. ult. ei, quem	eis, quos
p. 97. l. 2. quartum quemque diem	quartumque diem
l. 5. rationem	numerationem
l. 7. respeximus	respeximus
l. 13. an etiamnum manentibus reliquis febris.	aut etiam commanentibus reliquis februm
l. 15. inherente.	haerente
l. 19. verum est	varium est
l. ult. quae maxima	si qua maxime
p. 98. l. 2. eorum	Defunct.
l. 6. minimum	minime
l. 12. moverit	moveret
l. 14. confuderit	confiderit
p. 99. l. 7. remissio est aegria	remissior est aeger
l. 19. tunc	hunc
l. 21. Si per omnia pares sunt, post eam	Defunct.
potius	
p. 100. l. 27. affectus	effectus
l. 30. ea, dum segrotant, eorum notitiae	eadem segrotantis notitiae
titiae	
l. 32. post	potest
p. 101. l. 12. urgebit	urget
p. 102. l. 4. Soli	Defunct.
l. 10. habet	habet
l. 18. esse concipere	se se concipere
l. ult. cum sit	cum sit
p. 103. l. 3. Expectare — num	expectari — an
l. 7. eademque crura	eademque cura
l. 14. Is autem	cibus autem
l. 18. Sed id, si stomachum	si id stomachum
l. 19. intrita ex aqua	Intrita vel ex aqua
p. 104. l. 16. Stranguat	Stranguat quod continet
l. 23. serius & rarius,	rarius & sepius
p. 105. l. 2. erit;	non erit <i>deleta est</i>
l. 3. quandocumque volet	quando velit
l. 8. est nitro	est vel nitro vel sole
l. 22. levata est	tenuata est. aut levata
l. 25. co.	Defunct.
p. 106. l. 1. laborat	laborat
l. 2. cucurbitulis ei utendum	siti ei utendum est
l. 4. non	Defunct.
l. 7. curare	curari satis convenit
l. 19. item	idem
p. 107. l. 10. tamen	tantum
p. 109. l. 10. curationem	curatione
l. 23. anethum,	Defunct.
l. ult. solvet	Defunct.

Minim 2

p. 100.

Editio.

MS.

- p. 110. l. 7. Idque vel molestissimum
l. 12. increscant:
l. 15. remissionibus
- p. 111. l. 1. abstinetur
l. 3. magis
l. 10. accessit:
l. 18. admittit.
l. 24. pedibus
l. ult. haec
- p. 112. l. 7. cibus
l. 11. uti oportet, aliisque exercitationibus,
l. 13. agrum
l. penult. vini
l. ult. tentare: nec vinum, nisi post accessionem, die septimo
- p. 113. l. 3. qui vacat,
l. 13. cum horrore
l. 14. postero tertioque die abstinere, aqua
- p. 114. l. 15. cibum capere sine vino:
l. 16. operam
l. 22. tamen
l. 23. sistendum
- p. 116. l. 5. desipere
- p. 117. l. penult. sint ex
- p. 118. l. 3. vero
l. 8. nimis hilares, quam in his, qui nimis
l. 14. objurcatione & minis finiendus
l. ult. quidam
- p. 119. l. 1. dando
l. 7. aqua spongia os & caput subinde converterent praecepit
l. 8. abstinetur; — ei
l. 9. abstinetur — enim
- p. 120. l. 5. Neque alienum est, si neque sanguis ante misus est,
l. 9. ne infaniam; neque jejuniū utique vexandus,
l. 10. opus est
l. 14. Consistit
- p. 121. l. 8. poetae ferunt
- p. 122. l. 11. His morbis
l. 19. frigentibus
l. 20. meraculum,
l. 21. ubi — efficiunt,
l. 21. partibus indere
l. 26. in tuto
- Defunt.*
adcreverant.
remissione
abstineat
facilius
cessit
admittat
cruribus
hoc
cibo
Defunt.
Defest.
vini potus
Defunt.
- qua cibo vacat, & ab
in horrore
Haec defunt; sed hoc modo legitur: quadrantem tantum: modo calida si sitis est adsumpta VIII. die balneo frigus praevire: abstinere: continere se debet & aqua tantum modo calida si sitiet ac tum ita septimo die balneo frigus praevire, si febris redierit.
- cibum sine vino accipere
operam non oportet
quidem
sustinendum
desistere
sint vel ex
tamen
Defunt.
et objurcatione & minis perhibendus est
hi quidam
dant
aqua subinde spongia os & compellerent praecepit
abstinetur — enim
Defunt.
Defunt.
opus est autem
et consistit
poetarum fabulae ferunt
Huic morbo
frigentibus. At ubi id morbi
meracum
deest ubi et efficiunt in MS.
deest. in MS. — iniecerit
in toto

Editio.

M.S.

- p. 124. l. 3. Inexpugnabilis expugnabilis
l. 14. aut levata aut lenita
l. 21. totum tantum
l. ult. aut et
p. 125. l. 14. si praecordia Et si praecordia
p. 126. l. 24. mole non sine magna molestia
l. 25. necessariam sitim sustineret, ferret necessariam sitim
p. 127. l. 15. id ipsum Defunct.
l. 16. res coget, ex his aliquid, quae res coget ut ex his aliquid detur praestaret id id praestant, erit decoquendum, decoquendum.
l. 17. Videntur Videbuntur
l. 19. panaces panace
l. 20. tamina *capida* *αρχία* Graeci tamina quam graeci *capida* *αρχία* nominant, nominant,
l. ult. Illud *αρχίον*, hunc *αρχίον* Illud *αρχίον* hoc *αρχίον*
p. 128. l. 4. est austerum, est et austerum
l. 12. prodidit prodit
l. 13. de omni specie praecipi potest: de omni spe dici potest.
l. 21. vehementi, cum oleo & quibusdam calefacientibus: sed Defunct.
in hac frigidione
p. 129. l. 1. delingitur. — inflammationes delinquitur cutis — inflammationes.
l. 2. Infantibus Defunct.
l. 4. incendat incidat
l. 7. paulum paululum
l. 21. delingitur delinquitur
l. penult. lienem. splenem
p. 130. l. 4. ita illud Ideoque ita illud
l. 6. nam et liene affecto nam splene adfecto
l. 11. quam latus quam cum intus
l. 18. et is et vinum et his vinum
l. ult. fatigationes et idoneos cibos, fatigationes et ideo cibos,
l. ult. ex toto Defunct.
p. 131. l. 20. a capite inde in a capite idem in
l. ult. tamen repetit tamen et impetit
p. 132. l. 1. interdum cruentum aliquid, interdum conventum ad quidquid excreatum si quidquid excreatum est, si in ignem in ignem.
l. 4. primum quidem
l. 5. quo laboretur in quo laboretur
l. 6. assumpsit adsumit
l. 9. solitus est sollicitus est.
p. 133. l. 1. etiam minus etiam minus
l. 10. oriatur, id est, ab anno duodevicesimo ad annum quintum, et tricesimum. Si id Demovendum
l. 13. movendum demovendum
l. 21. si praecordia tumunt, siue hanc *inverso ordine leguntur*.
biliosa urina est.
p. 134. l. 7. Exulcerandum Exulcerandus
N n n n

I. 11.

Editio.

MS.

- l. 11. quernve
l. 13. denis diebus demittendus
l. 15. tum vinum
l. 16. si est egelidum.
l. ult. vel marrubii cum melle incoctum
p. 135. l. 4. et
l. 5. morbo frequens — melius-
culus
l. 7. balneo, venere
l. 14. tamen cum
l. ead. et
l. 16. Quidam
l. 20. revertitur. Vbi concidit aliquis
si nulla nervorum distinctio
accesit, utique
l. ult. mitti non debet:
p. 136. l. 2. vel
l. 4. simul
l. 6. medise materiae:
l. 14. id incidit
l. 16. habito
p. 137. l. 23. Aequè nocus est
l. 24. Quem
l. 26. post febre[m] oritur, etiam prodeffo
p. 138. l. 3. betam albam
l. 8. utique
l. 11. tum
l. 12. Intraque
l. 28. cultiore, lusu, joco, ludis,
l. 21. aut lienis
p. 139. l. 8. per biduum
l. 10. paulum deinde vires rescilendae,
et ducenda alvus: post haec,
ubi corpus levatum est, uten-
dum est exercitatione, praeci-
pueque cursu: sudor primum
labore ipsius corporis, deinde
etiam
l. 19. Internum
p. 140. l. 5. tamen
l. 11. si redit,
l. 13. vel sanguis mittendus
l. 17. deficit
p. 141. l. 5. aceto et oleo
l. 14. vero
l. 15. non vomere
l. ead. non exercitatione sudorem
l. 19. mutandum
p. 142. l. 5. hyocyami
l. 12. Intenditur. Inimica etiam habet
balnea,
quaterque
decem diebus dimittendus.
tum et vinum
si aestas est egelidum
vel marrubium ex melle concoctum
Defst.
morbo si frequens — melior
balneo et venere
um cum
Defst.
quidem
Defunt.
multi non debet
Defst.
simul cum
medis materia
id incipit
dabitur.
neque ignotus est
Defst.
Defunt.
bietum malum
ubique
Defst.
intra
cultiore clauso loco uti ludis,
aut splenis
Defst.
Defunt.
Defst.
tantum
Defst.
vel sanguis missus
deficiet
cum aceto et oleo
Defst.
non oportet vomere
non sine exercitatione sudores
Defst.
уменьшает
impeditur. Inimicum etiam habet balneum

Edicio.

M S.

- p. 143. l. 17. utendum est
l. 12. ut dissipetur
l. 12. afficiuntur
l. 13. recipit
l. end. vias
l. 19. laevis
p. 145. l. 1. Haec viscera proxime,
l. 4. est
l. 16. a parte eorum rotundi, ab altera
refiml;
l. 11. conteguntur
p. 146. l. 9. tenuius
l. 11. interioribus
l. 18. tenens
l. 22. inferiore
l. 24. et medulla
p. 147. l. 6. lapsa
l. 8. ad colem: In foeminis brevius et
plenius, super vulvae cervicem
se ostendit.
l. 25. validus
p. 148. l. 4. gravior dolor,
l. 21. nihil asumere, nisi aquam. Saepe
enim dies unus aut alter totum
dolorem hac ratione discutit;
p. 149. l. 2. etiam id
l. 12. et imposito
l. 13. candentibus ferramentis, ubi do-
lor est, ulcera excicare,
l. 16. si
l. 17. reverti;
l. 24. Circa faciem vero morbus inna-
scitur, quem Graeci *συνεμω*
συνεμω nominant.
p. 150. l. 21. caput saepe
p. 151. l. 3. distillationem κατὰ στήθεσιν appel-
lari.
l. 11. patent
p. 152. l. 8. quanta maxima
l. 18. abstinere
l. 19. non ita multum
l. ult. Post quae vix
p. 153. l. 9. Priorem
l. 22. vitandum est
p. 154. l. 20. aut mollibus; jus
p. 155. l. 1. In faucibus
l. 4. membra solvuntur;
l. 6. singultusque est: id *σπύγγη* vo-
catur.
l. 8. intercluditur.
l. 11. si non abundat,
opus est
ut dissipetur
adficiuntur
accipit
Deest.
lenis
ac viscera proxima
Deest.
a parte eorum refiml, ab altera parte rotundi
teguntur
tenue
inferioribus
tenet
interiore
in medua
elapsa
Deest. h. l. sed l. 11. post vacum tenuitatem, pro
qua in M S. est contenuitatem, sequuntur.
calidus
gravior dolor est
nihil nisi ratione discutit
tamen id
ex imposito
Deest.
Deest.
revertendum
circa faciem vero morbus altius *συνεμω*
nascitur, quem Graeci *συνεμω* nominant
sepe saepe
castagmon Graeci vocant. distillationem κατὰ
στήθεσιν appellari
pellent
quantum maximo
diu abstinere
non tam multum
Postquam vix
primum
utendum est
aut apallis mollibus
Deest.
membra resolvuntur
singultus est: id *σπύγγη* vocatur.
includitur.
si non habundat
N n n n 2

Editio.

MS.

- p. 15. l. 1. falis calidus succus. falis calidi succus.
l. ead. vel nepetam, *Defus.*
l. 2. cum mulla aqua aut mullam aquam
l. 7. circa uvam circa uvam
l. penult. levari, levavit
l. 1. habitum statum
- p. 157. l. ead. revertantur. Vulgo audio, si revertantur. Vulgo audisse se quando interre-
quis pullum &c. mia faucium. Vulgo audio &c.
- l. 5. Infricari
l. 8. aliud aliudque aliud atque aliud
l. 13. trahatur, *agloria* trahetur *agloria*
l. 15. sibilum edit sibilum elidunt
l. ult. Caput autem in lecto Caput etiam in lecto
- p. 158. l. 5. Delingitur etiam datur etiam
l. 9. p. x = p. x quadras
- p. 159. l. 5. movent zugent
l. 9. cataplasmatibus calidis. cataplasmatibus calidis.
l. 12. si bene vitari frigus potest, si bene morbus sic vitari potest
l. 15. sunt, quia possunt, sunt apta quia quae possunt
l. 25. nimium acres, neque asperi; mellenticula, tragum, lac, *Defunt.*
pitifana, pinguis
- p. 160. l. 7. male habere malum habere
l. 13. haec *Def.*
l. 14. quibusdam quibus
l. 15. ut caput quoque simul ut caput quoque siccum
l. 18. deinde aliquis cibus lenis deinde as cibus
l. 23. acre *Def.*
- p. 161. l. 1. cibus interdum mollis interdum lenis cibus
l. 7. plus periculi habet. Exit mo- plus periculi habet exitum, et modo ex
do ex
l. 14. exque his ex quibus
l. 20. vel exesa vel ex ea
- p. 162. l. 1. ult. *ἰσῆς*, — *ἀσθενέων* *εἰς τὴν κοσμον — ἀποτμήσκειν.*
l. 1. prima gravissime prima gravissima
l. 7. coxae coxae
l. 10. solvere tollere
l. 11. novavit vocabit
p. 163. l. 19. et emolliunt. et molliunt
p. 164. l. 8. fovendus est deinde *Defus.*
l. 27. id est haec est
l. 31. etiam et
- p. 165. l. 18. leve lene
l. penult. potest valet
l. ult. etsi nausea est. sic si nausea est.
- p. 166. l. 23. vitandum utendum
- p. 167. l. 5. potissimum *Def.*
l. ead. porrus — coctus sit; porrum — coctum sit
- p. 168. l. 6. conditio additio
l. 13. si parum *Def.*
l. 14. danc — aut aquam mullam, in qua hyssopum vel ruta *Defunt.*
decocta sit.

Edicio.

MS.

	l. 15. diutissime	durissimo
	l. 16. leniter	leviter
	l. 18. nec	neque
	l. 19. sed	at
	l. ult. panis vel	panisve
p. 169.	l. 3. ubi in incremento constitit	ubi incremento constitit
	l. 12. aliquantum	aliquatenus
	l. 15. nisi	Desf.
	l. 21. validus	calidus
	l. ult. spiritus	Desf.
p. 170.	l. 1. cedit	Desf.
	l. 8. aiunt, et fere qui pulmonis quoque dolori conveniunt; praeterque eos, qui etc.	aiant ei fere conveniunt praeterque qui &c.
p. 171.	l. 6. ne febrem ista	ne febre mixta
p. 173.	l. 10. frigidam	humidam
p. 174.	l. 1. sic non vomitus sequitur;	sic non vomitus sequatur
	l. ead. non	Desf.
	l. 13. vel melle quoque	vel quoque
	l. 18. sine	Desf.
p. 175.	l. 5. sinapi	Desf.
	l. ult. oleo	oleumque
p. 176.	l. 11. intra	Inter
	l. ead. vero	Desf.
	l. 14. χρῆμα	melius
	l. 15. modo supra umbilicum	Desunt.
	l. 16. Fit alterutro	sic ex alterutro
	l. 17. infra	ultra
p. 177.	l. 9. ex eo deliberari	et eodem liberari
	l. 12. in calidum oleum	in calido oleo
	l. 16. bibat	libat
p. 178.	l. 6. autem	aut
	l. 7. caecam	certain
	l. 9. elidit. In plerisque	elidit implevisse
	l. 13. frictione — crura — evocare	frictiones — cura — revocare
	l. 14. discussus	discussum
	l. 19. victu — tentantur	victum — temptantur
p. 179.	l. 3. quae melle excipiuntur. Id au- tem	quae melle excipiuntur, id excipiuntur. Id autem
	l. 9. eodem	Desf.
	l. 10. aliquid	aliquod
	l. 12. febricula	febrilis
	l. 23. eadem	eodem
p. 180.	l. 2. adstringant At ea,	destringant et ea
	l. 3. si id	si ea
	l. 6. adstringat	adstringant
p. 181.	l. 1. potionesque	potiensque
	l. 3. qua	Desf.
	l. 9. evocet, et ex verbis decocta in aqua	revocet et ex verbis decoctis aqua
	l. 11. utatur	utetur

0000

l. ult

Editio.

MS.

1. ult. **Excitationes** excitaciones
 p. 182. 1. 2. ut at
 1. 8. mori decoctus sit; sut cui ad- *Defunct.*
 -ctum
 1. 9. vel scammonias paulum vel hyssopum et scammonias paulum
 1. 10. ediderit ediderit
 1. 12. aquae aqua
 1. 13. Interpositis deinde tribus horis, *Defunct.*
 duas potiones sumat,
 1. 14. sut at
 1. 15. sunt *Defunct.*
 p. 183. 1. 3. atque et
 1. 5. leviter lenitus
 1. 13. egelida et frigidae propior; ra- *Defunct.*
 tio victus talis, qualem
 1. 14. ad in
 1. 17. et saepius quam et saepiusque
 p. 184. 1. 20. A vomitu oportet incipere A vomitu non incipere
 1. 21. ioco oleo
 1. 23. rutam ruptam
 p. 185. 1. 1. etiam et
 1. 4. in *Defunct.*
 1. ead. gustui gustui
 1. 6. satis satius
 1. 7. genus: myrris genus est myrris
 1. 11. rudiculaeque tudiculaeque
 1. 17. coctum cocti
 1. ead. et lenticula cum malicorio cocta, *Defunct.*
 rubique cacumina in aqua de-
 cocta,
 1. 22. Aminaseo austero decoquitur; id- *Defunct.*
 que triticum jejuno
 p. 186. 1. 19. vero *Defunct.*
 1. 25. purgetur junco purgatur vinclio
 1. 26. est *Defunct.*
 1. ead. fiet fiet
 p. 187. 1. 3. subijcienda sunt ***** coe. *Hic etiam lacrimam habet MS. Ferum ante vocem*
 unt. *coeuntia adduntur sequentia; hic relinquatur*
una cerca cum dimis vacua.
 1. 5. gummi cum trito semine gummisca to semine
 1. 6. cyatho passi datum cyatho pifi datum
 1. 9. sanguinis sanguis
 1. 10. est *Defunct.*
 p. 188. 1. 4. Infima Infinita
 1. 5. vebementior vebementer
 1. 6. teneris tenuioribus
 1. 11. tabe — affectu tale — effacta
 1. 15. amyllum milium
 1. 21. conferuntur. — Harum conferuntur — Harum
 2. 24. alias illas
 1. ult. primum primo

Editio.

M 3.

- p. 189. l. 1. ectoplasmatis
l. 2. videtur
l. 4. arida
l. 13. digerantur
l. 16. sic, ut materia inutilis.
l. 26. esse
- p. 190. l. 5. utique
l. 8. debet illi
l. 9. vero autumnove fieri solet.
l. 10. mane
l. ult. dimovere, — Interpositis
- p. 391. l. 1. ingredi; — capiat,
l. 2. leniter fricari, sudare, perfundi
aqua egelida; deinde etc.
- l. 6. obcalluerit
l. 15. refrigeret: neque tamen in hoc
ipso diu
- p. 192. l. ult. spongia imposita, quae
l. 13. In Asia lapidi Adio gratia est.
l. ult. etiam acopo
- p. 193. l. 10. leniter
l. 12. negotiosa actione
l. 15. fiet
l. 16. vero
- p. 194. l. 2. quae magis medicamentis pugnat
l. 5. deductique ab illo viro;
l. 11. sum
l. 14. scire convenit
l. 16. Ergo et illa
l. 21. ante proponere et nomina
l. ult. ipsas curationes
- p. 195. l. 1. ~~χάλας~~ appellant.
l. 2. chalcitis
l. 3. acanthinum, psyllium, — car-
damumum,
l. 12. etiam aranea
l. 13. quod ~~χάλυξ~~ vocatur
l. 14. chalcitis
l. penult. Aperiant tamquam ora
- p. 196. l. 1. bdellium
l. 3. rutae semen
l. 6. pumex, iris,
l. antepenult. eadem — utique
l. ult. uva taminia, spuma argenti
- p. 197. l. 7. calx, nitrum et spuma ejus
l. ult. semen, resina
- p. 198. l. 7. nominatur, fel, thuris fuligo,
spodium
l. 13. coccum Gnidium
- p. 199. l. ult. asrace
- ectoplasmatibus
videatur
acida
dirigantur
sic ut eo materia inutilis
Desit.
utile
debent illi
vero autumnove id fieri solet
manu
movere — Interpositis
ambulare — capiant
leniter perfricari subesse aqua egelida sine balneo,
loco calido leniter perfricari, sudare, perfun-
di aqua egelida; deinde etc.
obcalluerint
refrigeret puta plantago: neque tamen in hoc
quotidie
spongia quae imposita
In Asia lapidi tatio faciunt gratia esse adjuvandum,
etiam cum acopo
leviter
cogitatione vel actione.
fit
Desit.
quae magis medicamentis pugnat
deductique ab illo viro
Desit.
scire oportet
Ergo ut illa
ante proponere & omnia
ipsam curationem
~~καλαχάνη~~ vocant
calchitis
acanthinum, herbe nomen esse phycam —
cardamon
etiam araneum
quod fiston vocatur
chalcitis
Vulnera aperiant tamquam
bdella
rube semen
spuma eris
eademque — ubique
uva taminia habrotonum spuma argenti
calx et squama ejus
semen omphacium apii semen resina
nominatur alcioneum fel thuris fuligo thasius
cocognidium
asrace

Ο ο ο ο

P. 200.

Editio.

MS.

- p. 200. l. 5. stibi pix — recrementum stilni pix — recrementum
l. 6. *εμωριος* *μολιβδου* Graeci vocant *εμωριος* *μολιβδου* molibdum Greci vocant
- p. 201. l. 10. explicabo explicatio
l. 12. paucis parvis
l. 13. in ipsarum locum differam in ipsorum locum differam
l. 14. denariorum — unus deinde denarii — unus denarius
denarii
- l. 15. dividi a me — sextantes dividam — sex uncias
l. 16. sextante denarii uncia denarii
l. ult. scrupulo scrupulo
floribus eorum
- p. 202. l. 3. odoribus eorumque *Deff.*
l. 11. non *Deff.*
l. 14. aridum in unum omnia miscetur
l. 15. in unum omnia miscetur
l. 17. cognitur coquitur
l. 18. diluuntur diliguntur
l. 22. possit potest
nardum nardum
- p. 203. l. 1. nardum
l. 10. satiusque satisque
l. 13. ex his: opoponacis ex yfopo panacis.
l. 15. p. X. 1111. p. X. 11111.
l. 19. a renibus, visci, a renibus sicci
l. 21. emolliunt molliunt
l. ult. idem Andree idem latus andria
p. X. 1.
- p. 205. l. 6. p. X. 11. *Defunct.*
l. 13. atque cogenda. Praecipuum ve-
ro est ad resolvenda, quae
adstricta sunt, mollienda.
- l. ult. crocomagmatis croci magmatis
l. 1. eius est, — singulorum eis est, — singulae
l. 4. emollit mollit
l. 5. p. — p. Z.
l. 8. p. — p. X. s. p. Z. — p. S.
l. 9. singulorum p. X. 1. — p. singule p. 1. — p. 1. g.
- X. 1. s.
- l. 10. Panthenus Panthenus
l. 11. Graeci *Deff.*
l. 12. p. 11. s. p. 11. f. in alio fomet
l. 14. Andreas auctor est, ut haec etc. *Defunct h. l. in MS. sed in infima MS. pagina*
usque ad contunduntur *addita sunt.*
- p. 207. l. 3. Expeditius ad idem fit, Expeditius de strumis ad idem fit
l. 10. croco magmatis croci magmatis
l. 13. quae difficiliter concoquuntur, quae carcinode vocantur. cetera defunct.
- et in illis, quae *καρκινώδη* vo-
cantur,
- l. 16. p. s. — p. — p. — p. Z.
p. 208. l. 2. p. X. 1111. p. X. 11111.
l. 4. *φύγιον* phygeton
l. 11. p. X. 11. p. X. 111.
p. 209. l. 5. singulorum in singulis
l. 6. id is
l. 9. p. X. 111 p. X. 1111

Editio.

MS.

- p. 210. l. 5. p. X. x. mellis p. =.
 l. 7. Miconis
 l. 10. autem
 l. 11. et ex scilla
 l. 12. ficus aridae quam pinguisime.
 fevi taurini, singulorum p.
 X. VIII.
 l. 13. ceras p. X. vi. scfami etc.
 l. 14. Euthyclei
 l. 18. furculis scfanciam, — bdell-
 ili, singulorum p. =. ce-
 ras p. s.
 l. ult. Ad eosdem digitos:
 p. 211. l. 2. Sofagorae
 l. 4. ceras pares portiones. Chry-
 sippi resinae
 l. 15. praefidio
 l. 17. p. X. VIII. — p. X. XX.
 l. 21. miscebat
 p. 212. l. 1. p. X. XII.
 l. 8. ceras p. =.
 l. 19. heminae.
 p. 213. l. 6. p. X. x.
 l. 7. quod — smaragdinum
 l. 9. p. =.
 l. 15. *αμαρανθίνου*
 p. 214. A. §. 10. *hujus paginae usque ad §. 15.*
*et ibi v. *ισωδης* defuncta h. l. in*
MS. sed sequuntur post §. 3.
*Cap. XXI. p. 221. *hujus**
Edit.
 l. 14. ocfopo
 l. ult. meliora sunt; sed in copia re-
 jicienda sunt;
 p. 215. l. 6. At inter ea
 l. 14. etiam.
 l. end. extrahendum
 l. 16. *ἀὰς ἀφαιδίας*
 p. 216. l. 4. nomine,
 l. 7. Propter haec,
 l. 10. moveant,
 l. 14. chalcitidis — costi,
 l. 15. p. X. VIII.
 l. 18. Hecataeo
 l. 19. et
 l. 25. p. X. cc. olei hemina,
 p. 217. l. 1. p. =.
 l. 2. argenti p. X. IV.
 l. 5. ispidis Añi
 l. ult. Ephesium
 p. X. XII. mellis p. s.
 Niconis
 Defs.
 et ex quilla
 Defuns.
 cere p. X. XI. isidis macdenice p. X. VI.
 scfami etc.
 Auticlei
 circulis sex cuncias — bdellii p. X. singu-
 lorum p. s.
 Defuns.
 Solagorae
 Defuns.
 praefidia
 p. X. VIII. — p. XX.
 miscebant
 p. XII.
 ceras p. s.
 heminae K.
 p. X. XII.
 quia — smaragdinum
 p. Z.
Πατριάρχης
 yfopo
 sed in copia rejicienda sunt, meliora sunt.
 interiora
 Defs.
 exercendum
 Diadaphinidion
 nominedem
 Propter has
 moveat
 calchitis — croci
 p. X.
 Haecate
 Defs.
 p. X. cc. cere. olei hemina
 p. Z.
 argenti singulorum p. X. IIII.
 ispidis taffi
 ethesium

Editio.

MS.

- p. 218. l. 6. p. x. xii. =
l. 10. ceruise
l. 19. p. x. xxxvii.
p. 219. l. 2. et myrtel,
l. 6. Felammum
l. 11. sibus
l. 17. aceto, ac sic, ubi
p. 220. l. 2. p. x. i. =.
l. 16. ad anl fisa
l. ult. et ceruntur
p. 221. l. 2. dulcis
l. 4. p. x. =.
l. 7. emplastris, pastillisque
l. 17. Aut elaterii p. x. =.
l. 20. p. x. =. — p. x. i. =.
l. 22. Numcnit
l. 23. p. x. =.
p. 222. l. 7. aeris
l. 14. mulso
p. 223. l. 4. p. x. =.
l. 6. Herae
l. 14. Jollas, — singulorum
p. 224. l. 1. et ad cancerum
l. 3. p. p. iv.
l. 9. struthio
l. 10. p. x. =
l. 11. p. x. i. — p. x. iiii.
p. 225. l. 1. p. x. =.
l. 4. p. x. iv. petroselinii p. x. iiii.
= =. trifolii p. x. v. ca-
sue nigrae, filis, bdellii,
balsami seminis, piperis albi,
singulorum p. x. v. =.
styracis
l. 6. p. x. v. =.
p. 226. l. 1. hypocistidis succi, singulorum p.
x. vi. castorei p. x. vi. costi,
piperis
l. 3. p. x. vi. =.
l. 4. p. x. viii. =.
l. 7. p. x. v. — p. x. =. —
p. x. ii.
l. 8. p. x. iiii. — p. x. iv.
l. 9. p. x. v. — p. x. v. =.
l. ult. p. x. ? =. — p. x. v.
hyperica
p. 227. l. 2. p. x. ii. anisi p. x. iiii.
l. 3. singulorum p. x. vi.
l. 4. singulorum p. x. iiii. =.
l. 4. polii
l. 5. p. x. v. =.
l. 6. p. x. vi.
p. x. xii. Z.
cruce
p. x. xxxvz.
et murti
etiam nunc
scibus
aceto sicuti
p. x. i. Z.
ad anis fixa
extereuntur
Defi.
p. x. i.
pastillis emplastrisque
ut alteri p. x. z.
p. x. z. — p. x. z.
Numei
p. x. ii.
Defi.
mulo
p. x. z. z.
hiere
Jolis — singule
Defunt.
p. x. iiii.
sturchio
p. x. ?
p. x. — p. p. iiii.
p. x. z.
p. p. v. z.
Defunt.
p. p. vi. z.
p. p. viii. z.
p. p. v. — p. p. z. — p. p. ii.
p. p. — p. p. iiii. z.
p. p. v. — p. p. z.
p. p. ? z. — p. v. h'ponick.
p. p. ii. — p. p. iiii.
singule p. p. iiii.
singule p. p. iiii. z.
Defi.
p. p. v. z.
p. p. vi.

Edicio.

MS.

- l. 8. p. K. VI. ==.
 l. 16. p. P. II. == ==.
 l. 17. p. K. III. ==.
 l. ult. p. K. VII.
 p. 228. l. 1. p. K. XIII.
 l. 2. p. K. XXVIII — p. I.
 l. 3. p. ==.
 l. 5. deinde in mortario teruntur.
 l. 15. p. K. VI. cornu bubuli combusti
 p. K. X.
 p. 229. l. 5. p. K. I.
 l. 6. singulorum p. X. II.
 l. 9. p. K. ==.
 l. 10. p. K. IV.
 p. 230. l. 5. p. K. I. — p. K. II.
 l. 12. manipulus
 l. 19. succo, ac pulfo.
 l. 21. p. K. == ==.
 p. 231. l. 1. p. K. I.
 l. 2. p. K. VIII.
 l. 5. p. K. ==
 l. 6. p. K. I.
 l. 10. p. K. I. — p. K. III.
 l. 11. p. K. VI. — p. K. VIII.
 l. 14. p. K. I.
 l. 18. p. K. ==.
 l. 19. p. K. ==
 l. ead. cinnamomi, castorei, papaveris
 lacrimas, singulorum p. K. I.
 l. 21. p. uncia
 l. 22. p. K. == hyssopi p. K. ==
 l. ult. ex his.
 l. ead. croci
 p. 232. l. 2. p. K. V.
 l. 3. p. K. VI.
 l. 6. p. K. I. aut cui distami Cretici
 p. K. I. adjectum est.
 l. 12. pondo sextantes,
 l. 16. p. K. I. ==
 l. ult. curta pars
 p. 233. l. 10. interemit.
 l. 12. victa
 l. 18. Servari non potest,
 l. 21. cuive
 p. 234. l. 8. figuraque est. Nam
 l. 11. ex quoque caro alia dependet.
 Pessimaque
 l. 17. valens, quam
 l. 20. certe
 l. 28. istum
 p. 235. l. 5. isto
 p. P. VI. z.
 p. P. II. bb.
 p. P. III. x. b.
 p. P. VII.
 p. P. XIII.
 p. K. — p. P. I.
 p. I. z.
 deinde infusa in mortario teruntur.
 p. P. K. VI. cornu bule combuste p. K. XII.
 p. P. K. I.
 singule p. P. K. II.
 p. K. I.
 p. K. III.
 p. P. I. — p. K. II.
 Masturum
 succi et pulfi
 p. P. z.
 p. K. I.
 p. P. K. VIII.
 p. z.
 p. P. K. I.
 p. K. I. — p. K. III.
 p. K. VI. p. K. VIII.
 p. K.
 p. K. I.
 p. K. I.
 Defunt.
 p. K.
 p. K. p. z. hyssopi p. K. I.
 Defunt.
 costi.
 p. K. V.
 p. K. VI.
 p. K. I. aut cui distami Cretici
 adjectum est
 z pondo sextantes quo i facit scrupulos 15.
 p. K. XII.
 curta pars
 peremit
 victa
 Defunt.
 cuique
 figura est — quoniam
 quoque caro alia parte abscissa, alia dependet. Pes-
 sima quoque
 valensque
 corde
 scrum
 istu
 Pp pp a
 p. 235.

Editio.

MS.

- l. 6. rubens
l. 9. dextra
l. 12. latum scapularum os, intenti
p. 236. l. 2. eadem, quae
l. 19. percussa
p. 237. l. 1. crassissimum albidissimumque
l. 4. ex ulcere jam ad sanitatem spe-
stante. Rursus & sanies &
l. 6. *melitara*
l. 8. *Melitara*
l. 11. tenuis
l. 17. itemque
l. ult. glutinosa, ater,
p. 238. l. 1. *Melitara*
l. 15. vulneris, & ex impetu ruentis
p. 239. l. 4. a diversa parte, ut illuc san-
guinis
l. 17. optimum est
l. 26. oras
p. 240. l. 2. si
l. 11. insidat
l. 15. etiam
p. 241. l. 2. Polybi sphragidem.
l. 6. diductum
l. ult. nodus vulnus
p. 242. l. 1. deest
l. 4. ex
l. 5. aut pulmone
l. 5. extremo dependet, ac praeci-
datur.
l. 10. cibo
l. 11. est
l. 12. pro vi
l. 16. vulneri
l. 19. homini
l. 20. ne febris quidem
p. 243. l. 3. nervos
l. 7. id
l. 8. sanies
p. 244. l. 2. Post id somentum si late plaga
non patet, imponi protinus
emplastrum debet; maxime-
que si grande vulnus est,
tetrapharmacum; si in arti-
culis, digitis, locis cartila-
ginosis, rhyppodes, at si la-
tius hiat, idem illud empla-
strum liquari ex irino etc.
l. 11. ea transversa
l. 12. si ex retuso & gravi, nul-
lum — sed videndum
l. 15. magisque quo
rubens
dextra
latum scapularum os intentum accidit
eademque
discussa.
albidissimum crassissimumque
Defunt.
melitara
Melitara
tenuis
Itaque
glutinosus acer
Melitara
vulneris & ex magnitudine ejus & ex impetu
adversa parte ut illuc sanguis
optime est
oras
Defest.
incidat
vero
palbis fragidem
deductum
nobis ulcus
debet
Defest.
Dagunt.
extreme dependeat, praecidatur.
a cibo
Defest.
pro viribus
vulnerationi
hominis
nequidem febris
Defest.
ad
sanie
maximeque si grande vulnus est tetrapharma-
cum: Si in articulis: digitis locis cartilagi-
nosis rhyppodes: Post id somentum si lata
plaga non potest patet imponi protinus est
emplastrum debet: Si patet liquari ex irino
etc.
& ea transversa
si retuso & retuso & gravi & nullum — At
videndum
magis quoque quo

l. ult.

Editio.

MS.

- l. ult. si in inflammatione est,
 p. 245. l. 2. alienum est.
 l. 3. tamen his periculofum
 l. 4. femine, aut pede laborante.
 l. 7. reddidit
 l. 14. sentit
 l. 17. Purgatio,
 l. 19. lata
 p. 246. l. 4. At si plaga
 l. 12. siccum linamentum.
 l. 19. quia corpus senile,
 p. 247. l. 6. hoc in prominentibus
 l. 10. et
 l. 18. plurimique sub frigido
 p. 248. l. ult. nominant.
 p. 249. l. 8. constititque
 l. 15. sed his quam levisimis opus est:
 superque ea, quae inflam-
 mata sunt.
 l. 22. ideoque
 p. 250. l. 8. coquere
 l. 13. habebit
 l. ult. infelle est.
 p. 251. l. 10. cicatrix
 l. 19. resina cocta
 p. 252. l. 21. destillet:
 l. 22. excipiunt
 l. ult. *ἀπορροή*
 p. 253. l. 9. aliud
 l. 11. si jam
 l. 15. alique alia
 l. 26. tuto estur
 l. penult. Illud interea
 p. 255. l. 6. totus
 ult. 111. S. X. 1.
 p. 256. l. 13. Vettonica
 l. 14. centauration, vel argemonia, vel
 trixago,
 l. ult. singulae bineve trine, & cum
 vino potui datae,
 p. 257. l. 18. post quae
 l. 21. juglandis
 p. 258. l. 1. quis assumpsit, radícula aut e po-
 sca, aut cum oleo
 l. 8. aut linguae caninae
 l. 13. cum vino, vel creta Cimolina
 l. 19. ervum
 p. 259. l. 1. et si circa stomachum sauciave inci-
 dit, subito spiritum saepe elidit
 l. 5. doloris est
 l. 7. quae trahit secum, quidquid cor-
 ruptum erat;
- si inflammatione est
 noxa est
 tantum his est periculofum
 femine aut crure aut pede laborante
 reddidit
 sentit
 purgatio
 lata
 ut si plaga
 siccum linamentum vehementius
 quia corpus aut senile
 haec improbitantibus
Deff.
 plurimoque et sub frigido
 vocant
 constititque
Deff.
 eidemque
 concoquere
Deff.
 infelleis astula
 cicatrix
 rosa cocta
 destillat
 accipiunt
γάρροπος
Deff.
 Et si jam
 atque aliis aliis
 tuto estur
 illud ne interest
 totus
 1111. S. X. 1.
 betonica
 centauros vel argemonia vel ptfra
 si singulae: bineve cum vino potui datae sunt
 postque
 ius glandis
 qui assumpsit, radícula aut pota cum oleo
 ut linguae caninae
 cum vino creta cera cimolina
 herbum
Deff.
 dolor est
 quae quidquid corruptum erat auferit

Editio.

MS;

- p. 160. l. 7. *καὶ ἀλυσμα*
 l. 8. similis
 l. 9. feritur;
 l. 18. ulla — profecit;
 l. ead. adusta
 l. 19. occiderent; excisa;
 p. 161. l. 1. prohibeantur
 p. 161. l. 3. ordinandum
 l. 9. urgebit
 l. 11. aloë oenanthe — Ac si
 l. 12. contegendus
 p. 163. l. 2. altera
 l. 4. faneſcentes eo, quod primum
 vitiatum eſt: nonnunquam
 l. 5. etiam
 l. 7. Lateribus, praeſepueque in
 plantis
 l. 18. ulcerum laedi, quo
 l. 19. quo — eſt, extrahatur.
 p. 264. l. 8. exedunt
 l. 11. Hærae
 l. penult. hiberno ulcera
 p. 265. l. 2. deinde
 l. 5. ſi nondum adſeptum ulcus eſt,
 æs, quam maxime calidum
 quæ pati poteſt, admoven-
 dum eſt
 l. 9. contritum
 l. 16. detinent
 l. 18. Mæges
 l. penult. exedant
 p. 266. l. 9. et exitus pus, ſubter apparet
 l. ead. in pus
 l. 8. etiamſi
 l. 11. quoque
 l. penult. induravit
 p. 267. l. 1. *Φρύγες*
 p. 268. l. 13. neceſſe eſt.
 p. 269. l. 11. debent
 p. 270. l. 10. ſiquidem aliæ breves ſunt, a-
 liæ altius penetrant; aliæ
 rectæ intus ſeruntur, aliæ
 multoque plures tranſverſæ;
 p. 271. l. 13. Et
 p. 272. l. 5. neque in articulo,
 l. 16. eſſe
 l. 21. p. κ. =
 l. 2. p. κ. 11.
 p. 273. l. 3. æruginem eogere
 l. 5. erodere: ſatiſque eſt vel pa-
 pyrum
 l. 15 compellantur
 condilimata
 ſimul
 fertur
 nulla — proficit
Deſt.
 occiderunt exciſam
 prohibentur
 ordinandus
 urgent
 aleonanthæ — At ſi
 contingendus
 alterius
Deſt.
 etiam etiam
 lateribus aut eminentibus partibus præſepueque
 in plantis.
 vulnærum laedi, quod
 quod — exct trahatur.
 exedent
 hiere
 ulcera hiberna
Deſt.
Deſt.
 contrita
 detinet
 chirurgicus Mæges
 excedunt
 et exit ſuper apparet
 Intus
 etiam ut
 quoque quæ
 induruit
 Phrygæon
Deſt.
 deberent
Deſt.
 ſed
 neque articula
 ediſſe
 p. κ. 1.
 p. κ. 1.
 ex ærugine contigere
 perrodere: aut quibus hoc maxime in effectum
 ſunt erodere ſatiſque vel papiſum
 impellantur

L 18.

Editio.

MS.

1. 18. fistulam
1. penult. ervum
p. 275. 1. 12. humor
1. 15. in capillis
1. penult. intra
1. ult. confuerit
p. 275. 1. 2. in mulso coctum,
1. 13. ad cutem latius
1. penult. sub qua etiam in pus con-
vertantur
p. 276. 1. 5. in inferioribus pedum partibus
1. 7. durioraque quae radices
1. 9. autem
1. 14. Ex his acrochordon & thymium
saepe etiam
1. 16. si excisum est
p. 277. 1. 1. sic mollescit
1. 7. lenticula imponi. Tollit
1. 10. aspidrodo
1. 15. ubi eae ruptae sunt,
p. 273. 1. 2. etiam ulcuscula sunt, aut
1. 6. *ivosa*
1. 9. colore humori suo similis
1. 11. a Graecis ei est impositum
1. 13. excerari
1. 14. cibum minuere
1. 15. ita affectus est
1. 19. si majus pustularum genus occu-
pavit
1. antepenult. vero
1. ult. donec mellis crassitudo ei fiat
p. 279. 1. 2. miscetur adjiciunturque
1. 7. Serpitque in quibusdam cito.
1. 14. p. x. l. — omphacii —
p. x. l.
1. 15; p. x. l. — p. x. viii. At
ubi jam
1. 16. cerae p. x. iv. picis
1. 18. fiat
1. antepenult. nitri cyathos quatuor,
p. 280. 1. 1. utique
1. 7. et rodit
1. end. ab ea, quod magis exulcera-
ta est,
1. 8. quasi bullulae quaedam
1. 9. hae
1. 13. etiamnum, quam prior
1. 14. Rubra cognominatur.
1. ult. et late nec tarde; et minus er-
rat in temporibus
p. 281. 1. 6. vero omnia genera maxime oriun-
tur
fistulas
herbum
humo
in scapulis
intus
confuerunt
in mulso coctum est
ad cutem ad latius
sunt quae etiam impus covertuntur
In inferiorem pedum partibus
duriora quae radices
Defit.
ex his acrochordon & sive thymium saepe etiam
si excisum est
sic emollescit
lenticula imponi solet. Tollit
aspidrodo
ubi eruptae sunt
etiam ulcuscula sunt sunt aut
epinitis
color est humori suo similis
a Graecis ei epinitis impositum est.
exerari
cibos minuere
ita effectus est
si malum pustularum genus occupavit
Defit.
donec melle crassitudo fiat
miscetur adjiciunturque
serpitque in quibus cito.
p. x. l. — omphacii — p. x. l.
p. x. l. — p. x. viii. aut ubi jam
cere p. x. iiii. et picis
fit
nitri cyathos iiii
ubique
et roditur
ab ea quae ubi magis exulcerata est
quasi bulle quaedam
Defit.
etiam nonnunquam prior
rubrica cognominatur.
et late et tarde eminus serpit in temporibus
vero maxime genera oriuntur

Editio

MS.

- l. 15. quam *αγρίαν* Graeci appellant: quam agriam id est feram Graeci appellant
 l. 16. et roditur ero situr
 p. 282. l. 2. vitil est vitium est
 l. 5. Sext. III. — cyathi tres, — Sextarius. S IIII. — cyathi tres — Sextarius.
- l. 20. facile facili
 p. 283. l. 5. p. x. —. — p. x. —. ni- p. p. x. z. — p. p. z. nitri p. p. z. z.
 tri p. x. —.
- l. antepenult. faba, etaque fabe quae
 p. 284. l. 2. desiderant: nunc ad ea veniam desiderant & nunc ad ea veniam
 l. 5. Nunc de his capillis loquor, Nunc de his illis capillis loquor
 l. 13. neque ex toto inutile est. neque inutile est?
 l. 20. ex *Deff.*
 l. 21. cum myrteo & vino cum myrteo vino
 l. 22. Si parum per haec proficitur, si parum haec proficiunt
 l. 23. In recenti vitio id inutile esse. In recenti vitio id utile esse.
 p. 285. l. 2. humidum & inaequale humidum inaequale
 l. 3. Fit utrumque Fit vero utrumque
 l. 16. a serpentis similitudine *επίερης* a serpentis similitudine ophis appellatur
 appellatur
 l. 23. cum thapsia inducunt cum pusa inducunt
 l. 24. quia qua
 l. antepenult. curare varos curare varos
 l. ult. vari varii
 p. 286. l. 2. Ephelis Eaphellis
 l. 4. lenticula — nasci solet lenticulae — nasci solet
 l. 6. vari varii
 l. 9. venerint venerit
 l. 13. Tryphonem Typhonem
 l. 16. erui herbi
 l. 17. Illitumque a vespere usque mane inilitumque ad vesperem mane elutur
 elutur.
- l. 1. neque lacrima et ea lacrima
 p. 287. l. 5. minime cum dolore est; minimo cum dolore est
 l. 7. Quandoque finitur, pituita sed quandoque finitur si pluita
 l. ead. lacrimaeque miscetur. lacrimaeque miscentur.
 l. 11. et ficus sine ullo periculo est: si *Defunt.*
 ficus quidem, sed cum dolore est,
 l. 13. oculo glutinetur oculis glutinetur
 l. ult. pallida calida
 p. 288. l. 1. calida *Deff.*
 l. 5. si de nigro si ex nigro
 l. 12. curfus, nonnumquam copiosior *Defunt.*
 vel acrior, nonnumquam utraque
 l. 19. si firmo corpore si firmo corpori
 l. 26. In sequentibus diebus In sequentibus diebus
 l. ead. tantum adici cibis poterit tantum adici cibis poterit
 l. 27. nihil acre, nihil ex his nihil acre certe nihil ex his
 p. 289. l. 7. specillo speculo
 l. 9. p. x. IIII. p. x. IIIII.

Editio.

MS.

- l. 15. ovi et album et vitellus
 l. penult. quod ervi; viro
 p. 290. l. 2. indita
 l. 7. modica
 l. ead. nobilissima
 l. o. Philonis
 l. 13. gummi cum quadam
 l. 15. frientur
 l. ult. p. x. II.
 p. 291. l. 2. p. x. II.
 l. 4. plumbi eloti
 l. 6. gummi tantundem
 l. ead. Attallum quoque
 l. 6. p. x. — aloes p. x. II.
 l. 7. myrrhae p. x. II.
 l. 8. acaciae fucci p. x. XII. Quod
 gummi hoc non habet,
 p. 292. l. 1. p. x. I.
 l. 2. nucleos palmarum combustos nu-
 mero xx. gummi p. x. XII.
 l. 5. p. x. II.
 l. 7. botrytidis
 l. 11. *riphos*
 l. 13. p. x. IV
 l. ead. argenti
 l. ead. p. x. VIII.
 p. 293. l. 2. *myrrhina*
 l. 3. p. x. II.
 l. 5. p. x. XXVI.
 p. 294. l. 16. *proptofin* id, quoniam oculi
 procidunt, Graeci appellant.
 l. 19. Opus autem lenissimis medica-
 mentis est:
 l. 25. coquantur
 p. 295. l. 8. indurescat
 l. 12. Ac si induruit
 l. 15. incidat
 l. 21. parte
 p. 296. l. 3. inflammationibus.
 l. 11. Philalethes
 l. 13. quae *arē* vocatur.
 l. 15. excipiuntur. Vfus collyrii
 l. 17. interdum sunt
 l. 19. quod *dia lachrya* vocatur.
 l. 21. p. x. I. spodii eloti, thuris,
 stibis combusti et eloti, myr-
 rhæ, gummi, singulorum
 p. 297. l. 6. nascuntur: *phlegma* Graeci no-
 minant.
 l. 11. gargarizandum
 l. 12. in balneo
 ovis album et vitellum
Dejunt.
 indita
 leniter
 nobilium
 Philini.
 gummi mixtum cum quadam
 fricentur
 p. x. I.
 p. x. S.
 plumbi eloti
 cumini tantundem
 Ejus aliud quoque
 p. x. II. — aloes p. x. I.
 myrrhae p. I.
 acaciae fucci x. XII. Quod cum cumini fucci id
 hoc non habet,
 x.
Dejunt.
 p. x. II.
 botrydis
 tephron
 p. VIII.
Dejunt.
 p. x. VIII.
 phrigides
 x. II.
 p. x. XXVI.
 proptie enim malum id quo oculi procidunt
 Graeci appellant proptofin.
Dejunt.
 coquantur
 inarescat
 ac si eduruit
 incidit.
Dejunt.
 ex inflammationibus.
 Philalethes
 quae altera vocatur
 excipiuntur, ut usus collyrii
 interdum fuerit
 quod dialabanum vocatur
Dejunt.
 nascuntur id *phlegma* Graeci nominant.
 gargarizandumque
Dejunt.
 R 112

Editio.

M 3.

1. 15. ne quid acrioris pituitae
 1. 19. mellis et crassitudo fit
 1. 23. ex inflammationibus nata, sed
 1. 24. perseverat
 1. ult. demendumque aliquid
- p. 298. 1. 1. illini
 1. 2. coctae et elotae
 1. 5. quoque super injiciendum
 1. 9. cervini cornu
 1. 11. quia cornu — *diā nēp* —
 — nominant
1. penult. reprimuntur — *epid* —
 p. 299. 1. 3. Id — Phynona
 1. 8. eloti p. x. i. =
 1. 9. singulorum p. x. ii.
 1. 10. croci p. x. iv.
 1. penult. aeruginis p. x. =.
 1. ult. p. x. i.
- p. 300. 1. 1. p. x. i. = — p. x. iiii.
 1. 4. fit
 1. 6. quod
 1. 10. p. x. i. =
 1. 11. p. x. i.
 1. 13. singulorum p. x. viii. papa-
 veris lacrimae p. x. xii. a-
 loüs, acris combusti, cad-
 miae, singulorum p. x. xvii.
 acaciae, stibis, gummi, sin-
 gulorum p. x. xxv.
1. 18. Asclepias
 1. 20. p. x. ii.
 1. 23. Smillon
 1. 26. p. x. iiii. — p. x. viii.
 — Vel Euclpidis
- p. 301. 1. 2. p. x. xv. — p. x. xxxi.
 1. 3. p. x. viii.
 1. 4. p. x. =
 1. 5. croco magnatis
 1. 8. p. x. =
 1. 9. p. x. =.
 1. 10. p. x. iiii.
 1. 15. p. x. iv. Ad idem — Ca-
 nopite
1. 16. Smillon
 1. 19. Est
 1. ult. graves sunt, et noctu prae
 gravi pituita inhaerescunt:
- p. 303. 1. 7. Rhinion
 1. 8. Habet myrrhae
 1. ead. p. x. =
 1. 9. lycii
- ne acriorem pituitam
 mellis crassitudo ei fit
 ex inflammationibus nata sunt sed
 perseveraverat
 demendum aliquid
 liniri
 coactae et lotae
 quoque injiciendum
 cervini cornus
 quia cornum — diatuceratos nominatur
- reprimuntur — zamilion
 Eidem — Pyrrhotia
 eloti p. x. i. S.
 singulorum p. x. iiii.
 croci iiii.
 aeruginis p. x. i.
 p. x. iiii.
 p. x. iiii. — p. x. iiii.
 fit
 Desf.
 p. x. xii.
 p. x. ii.
 singulorum p. x. xxv. *Cetera defunt.*
- Asclepias
 p. x. ii. z.
 Zmilion
 p. x. iiii. — p. x. viii. aqua plu-
 viatili vel Euclpidis
 p. x. xvi. — p. x. xxxi.
 p. x. viii.
 p. x. z. iiii.
 croci magnatis
 p. x. i.
 p. x. v.
 x.
 p. x. iiii. aqua pluviatili. Ad idem —
 Canopites
 Zmilion
 Desf.
 gravescant et noctu fere prae gravi levi pi-
 tuita inhaerescunt.
- rhinion
 Defunt.
 p. x. i.
 Desf.

Editio.

MS.

	l. 10. p. x. ii	p. x. ii.
	l. 12. in angulis	in oculis
	l. 13. potest similiter id, quod	potest prodesset militare quod
	l. ult. elotae — p. x. vi.	lote — p. x. xiii.
p. 304.	l. 1. Euelpidis	<i>Defest.</i>
	l. 2. lacrimae, cerussae, ispidia Asi, singulorum p. x. ii. gummi p. x. xii. piperis	<i>Defest.</i>
	l. 4. pforicum	pforica
	l. 7. sublatumque post	sublatum post
	l. 9. id	<i>Defest.</i>
	l. 14. prodit humoris, extrahitur, et si quid	<i>Defest.</i>
	l. 17. nonnunquam etiam sine hac, propter senectutem, humecillitatem	<i>Defest.</i>
	l. 18. reliquis	reliquis
	l. ead. collyrium, quod Asclepios nominatur; adjuvat id,	<i>Defest.</i>
	l. 19. crocomaguate	croci magnato
	l. 20. <i>dia agnum</i>	diacrocon
	l. 21. piperis p. x. i. croci Cilicii,	piperis grana p. x. i. croci Cilicia
p. 305.	l. 1. recte	certe
	l. 4. utilla hule	utilia hic
	l. 8. ubi totum	ubi tantum
	l. 10. conquierint.	conquieverit
	l. 17. adurere	abducere
p. 306.	l. 2. neque	nec
	l. 6. funditur — hebetescit;	effunditur — hebetescit
	l. 13. profusione	mutatione
	l. ult. sanie	humore
p. 307.	l. 1. excepta	exapta
	l. 2. sic ictus	si ictus
	l. 11. celerrimeque	celeberrimeque
	l. 12. factus est, per parentes id herba	factus est aut per parentes aut id herba
	l. 14. ab externo casu	ab extremo casu
	l. penult. cataplasmata.	cataplasma
	l. ult. optime	optimus
p. 308.	l. 1. ut ei	uti
	l. 8. possunt	possint
	l. 9. aliquanto	aliquam
	l. 19. ex mulso decocta. Recte	ex mulso decocto est Recte
	l. 23. cataplasmati	cataplasmata
	l. 25. decoquuntur	decoquatur
	l. ult. super iana mollis addenda	<i>Defest.</i>
p. 309.	l. 2. et rosa	et rose
	l. 6. parces portiones conteruntur, deinde adjicitur his passum: vel papaveria lacrimae,	<i>Defest.</i>
	l. 11. vel amararum — cum rosa succua	vel amarum — cum rosae succo
	l. 12. p. x. —	p. x. l.

K r r r a

l. 13.

Editio.

MS.

- l. 13. p. x. =.
- l. 15. papaveris lacrimae
- l. 17. lacrimae, singulorum.
- l. ult. requirit, rursus id
- p. 310. l. 1. teritur
- l. 4. liquidum sit.
- l. 6. centaurei
- l. 9. quam ~~racis~~ cognominant
- l. 10. mellis sesquicyathus
- l. 11. tepefiant
- l. 13. sanies sinit
- l. 14. piperis p. x. =.
- l. cad. croci p. x. =.
- l. 15. singulorum p. x. l.
- l. 16. terentur
- l. 17. incoquantur
- l. 18. p. x. =.
- l. 19. gallae p. x. =.
- p. 312. l. 2. p. x. =.
- l. 4. lycium cum vino
- l. 6. mellis cyathi duo
- l. 7. Aut aluminis scissilis, papave-
ris lacrimae, acaciae succi par
pondus miscetur
- l. 14. sibi
- l. 15. p. x. 11.
- l. 20. libro
- l. 24. sanguinalis
- l. 28. tondendum
- p. 312. l. 2. sanguinalis
- l. 3. fundit
- l. 10. decoctum sit. Emortui vermes
auris partem prolabantur, unde
- l. 13. Sin foramen
- l. 14. est
- l. 16. idem proficit. Item
- l. penult. galbani p. x. 11. myrrinae et
fellis taurini
- l. cal. p. x. = =
- p. 313. l. 4. aut oleum calidum
- l. 5. aut cum melle
- l. 7. protrahatur
- l. 18. laureo — utrilibet
- l. 16. laureo
- l. 20. intra se ipsa
- l. 21. ubi id ex gravedine est: pe-
jus,
- l. 22. magnis
- l. 23. aurem
- p. 314. l. 3. cum aceto et laureo.
- l. 4. cocto
- p. x. l.
papaveris lacrimae
lacrimae ex aceto singulorum
requiritur rursus idem
teretur
liquidum sit
centauree
quam floctem vocant
melle sex cyathos
tepefiant
sanies profluit
peperis p. x. l.
Defunct.
singulorum p. x. 11.
teruntur
quoquantur
p. x. l.
Defunct.
p. x. l.
vinum cum licio
melle cyathij 11.
Defunct.
- Defect.*
scrip. 11.,
libello
sanguinale
tutendum
sanguinale
infundit
- decoctum est sive mortui sub his vermibus in pri-
mam auris partem comecabuntur prolabantur
unde
- Si in foramen
Defect.
idem proficit melle rose scrip. 11.
galbani p. x. mirrhinae cum melle et fellis tau-
rini
p. p. 22. x. 11.
aut oleum haud calidum
Defunct.
detrahatur
laurino — utrilibet
laurino
inter ipse
- ubi id gravedine pejus est
magis
aut
ex aceto et laurino,
aceto

Editio.

MS.

1. 5. demittitur	demittatur
1. 7. aut laureo oleo	aut ex lauro oleo
1. 8. cum rosa et aceto. Plus	cum rosa. acetum. plus
1. 11. et sonus est, et inflammatio,	et sonus et inflammatio
1. 13. exprimitur; quibus quidam	exprimitur ex quibus quidam
1. 16. paululum	paulum
1. 20. vetendum	utendum
1. 24. oriculazio	auriculario
1. 27. non	Deff.
p. 315. 1. 1. Nares vero exulceratas.	Nares vero intus exulceratas
1. 2. Id & spongia	Id est spongia
1. 6. fecerit.	faciat
1. 7. circa os sunt pluresque crustas	circa nares sunt pluresve cruste
1. 10. multa	multaque
1. 11. ambulatio	habitatio
1. 15. resolvuntur	rescinduntur
1. 18. candefactum	cades factum
1. peruli. ut ea mistura	ut ex ea mistura
p. 316. 1. 1. tingendum	intingendum
1. 3. in nares	in nares
1. 4. per hiemem et vere	per idem et ver
1. 6. vero	Deff.
1. 7. eaque limis partibus	haecque in limis partibus
1. 8. curatis	Deff.
1. 10. ossibus	ossi
1. 11. tundes	pendens
1. 12. ut post uvam	ut post uvam
1. 16. addita	adhibita
1. 19. Sutori p. x. 11. In dentium autem dolore, qui ipse quoque maximis	Sutori p. x. 11. Inde dentium, cura querenda. In dentium quoque dolore qui ipse quoque dolore qui ipse quoque pro maximis
1. 21. est: cibo quoque	est a cibo quoque
1. 22. deinde	Deff.
1. ult. gravior dolor est,	graviori his dolor est
p. 317. 1. 6. his	Deff.
1. 8. cornu cervini ramentum	cornu cervinum rasum
1. 9. ac sic item pingui	ac sic pinguis
1. 10. is	Deff.
1. 15. coquantur	coquantur
1. 17. tres	Deff.
p. 318. 1. 7. est. Habet autem	est quae habet autem
1. 8. piperis p. x. 11.	piperis p. x. v.
1. ead. flores	piores
1. 12. miscent — elateris	immiscent — elateris
1. 14. p. x. 11.	p. 11.
1. 15. semen cortice liberatum	semen e cortice liberatum
p. 319. 1. 1. <i>εργαζομαι</i>	trigina
1. 7. evelli — milti,	evelli — conjici
1. 12. bonam	Deff.
1. 13. praefat.	repraesentat
1. ult. gargarizandumque reprimentibus.	gargarizandumque est reprimentibus

555

p. 320.

Editio.

MS.

- p. 320. l. 1. Leniterque
 l. 9. nardi p. M. ——. leniterque
 l. 10. p. M. I. nardi p. M. ~
 l. 15. est — ex p. M. I.
 l. 16. vapor calidus, Defens.
 l. 17. substante vapor aquae calidae
 l. 18. gargarizandum. At si substantiae
 l. 19. cremori ad gargarizandum pau- gargarizandum ex fico. At si
 lum mellis adiciendum est, cremori id gargarizandum ex fico paulum mellis
 adharendum est
 p. 321. l. 1. coquantur decoquantur
 l. 2. p. M. V. p. M. I.
 l. 3. ead. pura plurimum
 l. 7. ore reprimens cremor est ore reprimens saepe cremor est
 l. 10. optima optissima
 l. 11. purum vinum purum miltum
 l. 14. sunt eae Defens.
 l. 15. sandarachae, alumina, pares sandarachae singulorum p. M. IIII. alumina
 portiones pares portiones
 l. 16. myrrhae, singulorum p. M. II. myrrhae junci quadrati p. M. VIII.
 lridia,
 l. 17. p. M. IV. p. IIII.
 l. 18. p. M. II. p. II.
 l. 19. p. M. V. p. I.
 l. ult. p. M. I. p. I.
 l. ead. p. M. II. p. M. III.
 p. 322. l. 1. IV. miscent III. miscent
 l. 4. confumunt confumant
 l. 6. psiatum paulatim.
 l. ead. ad uvam Defens.
 l. 8. lactens lactans
 l. 10. et his operibus hisque operibus
 l. 12. potione, si portionea si
 l. 23. a quo ad quod
 l. 24. sunt Defens.
 l. 25. lenia leniora
 p. 323. l. 1. maxima maxime
 l. 4. prima parte primae partis
 l. 7. limandus levandus
 l. 14. mollis linamenti molle linamentum
 l. 19. idque itemque
 l. 20. permanferit remanferit
 l. ult. uti Defens.
 l. ead. hisdemque et hisdem
 p. 324. l. 1. a. ligustrum ligustrum
 l. 3. eum ejus
 l. ead. ore Defens.
 l. 4. ~~parulides~~ parulides
 l. 6. evenire venire
 l. 7. dens eximendus, testa dens eximendus est testa
 l. ead. recipienda recidenda
 l. antepen. Est etiam medicamentum Est etiam hoc medicamentum

Edtio.

MS.

- p. 325. l. 2. Chelidonias quoque succo per
cochlear illita uva maxime
prodest. Vbi horum aliquo
illita uva est, fere multa
l. 5. eique adicere frigidam aquam
latis est,
l. 6. eamque
l. 9. vel sine eo hac ratione uvas
subiecta est.
l. 17. Item
l. 18. In rosa tingere, & super ad-
urentia medicamenta impo-
nere;
p. 326. l. 1. aut oleae, aut verbenae de-
coctas sint, sic, ut culli-
bet eorum
l. 9. si dolor in gingivis est,
l. 10. refigi
l. 13. aditum
l. 18. Sub ipsis vero auribus oriri
uapores solent;
l. 21. desiderat.
l. 23. reprimendum
l. ult. abstineant; alvus hic ducatur.
p. 327. l. 10. commendata
l. 16. locus est: ubi vero
l. 23. continere se, et abstineri a ci-
bo debet, et potione.
p. 328. l. 4. siccaeque
l. 7. si levis illa humor inest,
l. 10. p. X. T.
l. 14. p. X. T. — p. X. T. — p.
X. T. T.
l. 18. et
l. 20. oleae
l. 21. sesquicyathus:
p. 329. l. 1. cataplasma
l. 5. folia, vel marrubium decoquen-
dum est, eoque humore eo-
dem modo cum
l. 13. myrrhae croci,
l. 16. in aeneo vase
l. 21. similia
p. 330. l. 2. claudat
l. 9. vulsellasprehendendae,
l. 10. dematur
l. 13. colem
l. 16. aliquid etiam integri
p. 331. l. 3. sustinimus, usque ad vesicanten-
dit; neque succurri potest.

Vbi horum aliquo illita uva est. Chelidonias
quoque succo per cochlear illita uva, maxi-
me prodest quod fere multa

ei ex aqua frigida quam satis est

eaque

vel sine eo est hac curratione usque subve-
niendum est

Defest.

in rosa tingere & super adurentia medicamen-
tum in rosa tingere & super adurentia medi-
camenta imponere

Defunt.

Et si in gingivis est

refigi

aditum

sub ipsis vero auribus si penitus malum de-
scendit, chartae combustae partes tres Sub
ipsis vero auribus oriri parotides solent

desiderant

reprimendum

abstineat alvia his ducatur

accommodata

locus et ubi vero

continere se debet a cibo et potione.

ficcave

si levis humor est

p. X. I

p. X. I. — p. X. I. — p. X. II.

Defest.

oleo

sex cyathos

cataplasinata

Defunt.

myrrhae aut croci

in eo vase

simul

claudat

vulsellasprehendendas

demat

cutem

aliquid ex integro etiam

Defunt.

Editio.

MS.

- l. 10. ut
 l. 11. aut serugine cum cocto melle.
 l. 13. Vbi is excidit,
 l. 14. oris ulcera
 l. 16. imponenda
 p. 332. l. 4. coctum — ceratum
 l. 5. simila — contrita
 l. 6. radix
 l. 9. cum
 l. 12. aliquid
 p. 333. l. 8. rosa diluendum est
 l. 17. ex vino
 l. 21. p. n. 111.
 l. 25. a posteriore
 l. 26. dexterior — sinisterior
 l. ult. novissime deligantur.
 p. 334. l. 1. curationibus defidit, aduli me-
 dicamento potest, quod ex his
 l. 4. quidam
 l. ead. renovant
 l. 5. Si hoc parum in condylomate
 l. 3. capitulis
 l. 9. surgentia
 l. antepen. subactis
 p. 335. l. 12. circumdatum.
 l. 17. sunt
 p. 336. l. 1. rudicula
 l. 2. color
 l. 3. cum paria
 l. 4. miscuerunt
 l. 5. super
 l. 6. excipiuntur
 l. 9. acris
 l. 12. aqua madefacto est. Tercio die
 l. ead. resolvendus, et, si quid
 l. 14. purgandum est
 l. ead. adurendum, et, scia
 l. 15. curandum.
 l. 17. seque
 l. 19. est
 p. 337. l. 5. eademque
 l. 7. contingerit
 l. 12. ut
 l. 18. Heron — Ammonius
 l. 19. reppererunt
 l. 20. Tryphon
 l. 22. Meges
 l. 23. adolescens aut corts
 l. ult. accepit
 p. 338. l. 11. deinceps
 l. 13. parte
 l. 16. detergeturque
- Defst.*
Defuns.
 Vbi id decidit
 ora ulcera
 imponendum
 cocta — cerato
 simile — contrito
Defst.
 aliquidem
 rosa ad hoc diluendum est
Defst.
 p. n. 111.
 a superiore
 dexteriori — sinisteriori
 novissime modo deligatur
Defuns.
Defst.
 renovat
 Si id nondum in condylomate.
 ex capitule.
 surgentia
 subactis
 circumdetur
Defst.
 radricula
 colore
 opia
 miscuerint
Defst.
 excipitur
Defst.
 aqua madefacto Tercio die
 resolvendus est si quid
 purgandus est
 adurendus est sic
 curandus
 aliquid
Defst.
 eaque
 contingerit
 et si
 Hierones — hemmosius
 repperierunt
 typhon
 Meges
 Dejun
 accipit
 deinde
Defst.
 detergeturque

Editto.

MS.

- p. 339. l. 14. recte sit — excedat, recte sit — excedat
 l. 15. sit, Desst.
 l. 16. ut, Desst.
 l. ead. includatur, includitur
 l. 20. quia quiddam, si tunica est, Desunt.
 Idem, si callus est, fieri debet.
 l. 23. sub ea est, sub ea intus est
 l. ult. auxillii, auxilium
 p. 340. l. 1. est, esse
 l. ead. sed, Desst.
 l. 2. contigerunt, contingerunt
 l. 6. efficere, efficare
 l. 8. malum, a malo
 l. 14. inter nervos ultima, Inter nervos vero ultima
 l. ult. Jamque — in pane, Itemque — in carne
 p. 341. l. 1. tota, toto
 l. 4. succurramus, succurremus
 l. 5. tribus, pluribus
 l. 9. suffudit, diffudit
 l. 10. jam cutis, pars cutis
 p. 342. l. 4. spongia, spongiam
 l. 5. Quando autem linamentis opus sit, Desunt.
 l. 7. esse, Desst.
 l. 11. spirare, respirare
 l. 15. aut si, antequam sinus carne im-
 pletur, orae carnosae sunt, Desunt.
 l. 25. Imponere eadem. Vbi jam re-
 pressus videbitur humor ulcus-
 que
 p. 343. l. 1. spongiam — tinctam, spongia — tincta
 l. 12. demitti specillum debet, demitti specillum sub cute debet
 l. 14. Idemque, Itemque
 l. 17. subter, subtus
 l. 21. moventia, movent
 l. 22. ubi, Desst.
 l. 23. praecidenda, decidenda
 p. 344. l. 1. ea, eo
 l. 7. ibi perniciosae admodum, ibi per almodum
 l. 11. perniciosior ibi, perniciosior res ibi
 l. 21. evolvuntur,volvuntur
 l. 24. esse, ea
 p. 349. l. 6. id, Desst.
 l. 7. fuit, fuerit
 l. 10. fistula, fistulam
 l. 13. festinant, festinat
 l. 14. debent — secant, debet — fecer
 l. 15. quo, quod
 l. 17. exedi, exedit
 l. ult. orae, ora
 p. 350. l. 3. recta — ceterae, recta — cetera
 l. 4. excipiendae, excipienda
 l. 11. Suntque quaedam, Sunt quaedam
 Titt

Editio.

M.S.

- P. 351. 1. 7. telorum generibus, quae pro- telorum generibus subijcienda sunt quae pro-
tinus
1. 8. insidit Insidit
1. 9. ipsa in augusto est. Saepius Defunt.
itaque
- P. 352. 1. 13. apparuit mucro apparuit si mucro
1. 2. magis Desl.
1. 10. *Diocleum eraphiscum* Diocleum eraphiscum
1. 15. ibi etiam perforata est. ubi etiam parte inclinata quae perforata est
bellorum
- P. 353. 1. 1. telorum.
1. 8. quae ratio in dentibus quoque ejciendis & vix unquam
ejciendis est. Vix unquam
1. 11. ab eoque — ad speciem lit- ab eo quoque — ad speciem litterae contra
terae V, contra
1. 22. etiam festinantius actis, — etiam festinantibus actis — et pote
opoto
- P. 354. 1. 1. *γάρυγμα* Desl.
1. 11. nisi cum ejecta nisi ut ejecta
1. 12. remittuntur remittuntur
1. 14. & cruentae aut cruentae
1. 15. quibus alii alique colores quibus alique colores
1. ead. ganglia ganglia
1. 16. atheromati subest At atheromati subest
1. ult. separatur separatur
eius
- P. 356. 1. 4. is iam ibi
1. 5. ibidem
1. 7. pus moventia mox moventia
1. 15. transversam lineam transversa linea
1. ead. suspensa suppressa
1. 19. ipsa Desl.
1. 17. prorumpit prorumpat
1. 10. digito huc vel illuc digito vel huc vel illuc
1. ead. ideoque ea ideo ea
1. 21. Quidam, si in Quidam et si in
1. 23. Alteram autem palpebram a ni- Defunt.
nistro diduci oportet
- P. 357. 1. 8. abscindatur abscidatur
1. 9. Abscissa, patefit foramen, Ae si abscissa patefacit foramen
1. 10. *ρυσδα* rypoda
1. 11. anguli anguis
1. 21. eligere Desl.
1. 22. et Desl.
1. penult. in iis, quae & tarde incre- Defunt.
scunt, et dolore non cru-
ciant
- P. 358. 1. 1. vel hiems; atque aut hiems est atque
1. . et Desl.
1. 9. *ἐνχάτις* — Excidi Enchatis — excidi
1. 11. abscindatur abscidat
1. 14. tantum ut primis aqua tantum in primis aqua
1. 17. palpebra palpebre
1. 18. cohaerescat; cohaerescant

1. ead.

Ediſio.

MS.

	1. ead. utrovis fuit ulcus negligenter	utroque fuit ulcus et negligenter
	1. 19. Sanefcendo enim, quod diduci potuit et debuit, glutinavit.	Sanefcendoque diduci poſſe deberet glutinat.
p. 359.	1. 8. abſcindatur	abſcindatur
	1. 10. palpebra vertatur,	palpebram vertant
	1. 12. eam	eciam
	1. 18. Atque	idque
	1. 19. color	colore
	1. 23. quibus ad nares tendit, ſuper-
vacuum: neque enim ſane-
ſcunt	Defunt.
p. 360.	1. 1. difficilem	difficile
	1. 3. poſſit	poſſeſt
	1. 7. Jam carie vexatum eſt,	Jam caries eſt
	1. ead. quo craſſior ſquama	quo craſſior his ſquama
	1. 10. uſis	Deſt.
	1. 12. palpebrae ſumma cutis	palpebrae ſuperiores ſumma cutis
	1. ead. procedit	procedit
	1. 17. ſpathae	haſtae
	1. ult. tranſiit, deinde iterum,	tranſiit idem deinde iterum
p. 361.	1. 5. pilos exteriorem partem	pilos in exteriorem partem
	1. 7. in ipſius capilli ſuum	ipſius capilli ſinum
	1. ead. duplicatur, pilum eſſe	duplicatur in pilum eſſe
	1. 10. quo foramen glutinetur:	quo foramen quoque glutinetur
	1. 13. naſcantur	naſcuntur
	1. 14. toties acu trajecta, magnam	cum toties acus tranſiat magnamque
	1. 19. conſectio	conſepto
	1. penult. ſuperior, ſive inferior eſt,	inferior ſive ſuperior ſit
	1. ult. levare	lavare
p. 362.	1. 10. naribus propriis: idque,	naribus propriis eſt idque
	1. 11. orae vulneris	orae vulneribus
	1. ead. operientuſque oculus eſt; et, ſi
parum	operientibus oculis ſi parum
	1. 13. laxanda ſutura	laxandos utroſque
	1. 13. adſtringenda	adſtringendum
	1. 14. ab alteriore ora	ulterioris orae
	1. 20. ſuturæ tollendæ, et collyrio	futura tollenda, et collyrio
p. 363.	1. 4. operitur	operietur
	1. 15. Haec fere circa oculum in angu-
lis palpebrisque incidere con-
ſuegunt.	Deſunt.
	1. penult. ſe	Deſt.
p. 364.	1. 1. friare	infricare
	1. 11. paucis ipſius oculi	paucis ante ipſius oculi
	1. 20. eique	eoque
	1. 22. aracronide	aracronide
p. 365.	1. 6. Vacuum	Deſt.
	1. 12. ſi labat, et hac atque illac mo-
vetur	ſi labat illac ac movetur
	1. 15. curationi ſenilis ſetas	curationi ſi ſenilis ſetas
		Titt 2

Editio.

MS.

- p. 366. l. 17. media, Oculus quoque Curcioni media seta. oculus quoque curacionis
 l. 5. aut acuta, aut forte non nimium haud forte nimium
 l. 5. demittenda dimittenda
 l. 9. demittenda dimittenda
 l. 12. leniterque leviterque
 l. 13. transit transit
 l. 14. incidit incidit
 l. ead. h'essit exit
 l. 17. imponendumque iana imponendum lana
 p. 367. l. 6. curacionem manus curacionem ex manu
 l. 12. est in lis est in
 l. ead. ab infantibus id Desunt.
 l. 14. non. Desunt.
 l. 21. remedium lis remedium in his
 i. ult. madent mandent
 p. 368. l. 2. exerceant; exerceant
 l. 5. quasque quotque
 l. 10. eos eas
 l. 11. inciderent, diductisque inciderunt in ductisque
 l. 18. post, sanguine effuso post sanguinem effusum
 l. 19. Nihilominus autem Nihilominus tamen
 l. 20. ventrem caevarium
 l. penult. tamen tantum
 p. 369. l. 4. venae Desunt.
 l. 11. recedat recedat
 l. 19. Infringenda Infricanda
 l. ead. supprimant supprimant
 l. 20. deligendae deligendae
 l. penult. quae in hac medicinae quae hac medicinae
 p. 370. l. 6. distentio distentionia
 l. 9. et jam ulcus purum est eciam purum est
 l. 14. leviter leniter
 l. 21. quae res cum in labris quae res cum esse in labris.
 l. 22. fieri Desunt.
 l. ult. paria paria
 p. 371. l. 4. necessario necessarii
 l. ead. sit Desunt.
 l. 11. cursum est cursum est
 l. 12. angulis lineis anguli linearum
 l. 14. adducere adducere
 l. 19. parte cutis haud omnino adducta deformem, quem reliquit locum, red-
 dit. Huiusmodi loci ulcera Desunt.
 p. 372. l. 1. imisve narium imis ut narium
 l. 2. petemus petimus
 l. 3. si quid imis si quid his imis
 l. ead. aut medio autem medio
 l. 4. deerit. Quae tamen defuerit. Idque
 l. 10. ea haud
 l. 11. uni paribus ut in naribus
 l. 20. etiam Desunt.
 l. 22. abscessus excisus

Edicio.

MS.

	l. 17. naris — implenda	nares — implendae
	l. ead. ulcus	ulcusculum
p. 373.	l. 7. subijtem	facilem
	l. 9. ad ipsum os: deinde adustum lo-	Defunt.
	cum purgandum esse	
	l. 19. non infidat	non ut infidat
	l. 21. infrianda	inferenda
p. 374.	l. 1. maxilla loco movetur	maxillae loco moventur
	l. 3. excipiendus	recipiendus
	l. 5. plumbo replendum	plumbum implendum
	l. 6. parte aliqua frangatur	partem aliquam frangat
	l. 50. prehendit	procedit
	l. 21. myrrhae sit	myrrhae est
	l. 22. velandum	velandi
	l. ult. ante alter dens	alter ante dens
p. 375.	l. 10. supprimitur	supprimatur
	l. 15. delucta	diducta
	l. 19. infra	intra
p. 376.	l. 6. promeret	premeret
	l. 8. quod fieri debet, non tamen perpe-	Defunt.
	tuum est	
	l. 14. per hanc curationem	per omnem curationem
	l. penult. potest	post
	l. ult. autem	Deff.
p. 377.	l. 2. educitur	aducitur
	l. 3. brevior	breviter
	l. 9. que id curandum est, & ceteris	Defunt.
	pus moventibus	
	l. 15. requiruntur	requiruntur
	l. 20. Heron	horum
	l. 24. omni frigore minuitur;	omni frigori non minuitur
	l. ult. delapso	delapsa
p. 378.	l. 3. est, indicia quoque mista sunt,	Defunt.
	& inter utrumque	
	l. 5. Si vitiosa est,	Si vitiosa caro est
	l. 12. variae	urire
	l. 17. trajecta	transcitur
	l. 20. linea incidere; quo facillius	linea incidere exciderentque quo facilius
p. 381.	l. 18. utrum	alvum
	l. 19. emitti	tolli
p. 380.	l. 2. interiorum	ulteriorum
	l. 18. ut sensu careat	ut in sensu careat
	l. 20. et infuso	et si fuso
	l. ult. leniter	leviter
p. 381.	l. 1. in his	inibi
	l. 2. conditis	condictis
	l. 3. et emortui	& mortui
	l. 4. leniter	leviter
	l. 6. duobus lineis	duabus lineis
	l. 8. eaeque	eaeque
	l. 9. tenendae	Deff.
		V v v v

Editio.

MS.

- p. 366. l. 17. media, Oculus quoque Curationi media aetis. oculus quoque curationis
 l. 5. aut acuta, aut forte non nimium haud forte nimium
 l. 5. demittenda dimittenda
 l. 9. demittenda dimittenda
 l. 12. leniterque leviterque
 l. 13. transit transit
 l. 14. infidit incidit
 l. ead. h-est exit
 l. 17. imponendumque lana imponendum lana
 p. 367. l. 6. curationem manus curationem ex manu
 l. 12. est in his est is
 l. ead. ab infantibus id *Desunt.*
 l. 14. non. *Desunt.*
 l. 21. remedium his remedium in his
 l. ult. madent madent
 p. 368. l. 2. exerceant exerceant
 l. 5. quasque quotque
 l. to. eoa eoa
 l. 11. inciderent, diducitque Inciderunt infusitque
 l. 18. post, sanguine effuso post sanguinem effusum
 l. 19. Nihilominus autem Nihilominus tamen
 l. 20. verticem calvariam
 l. penult. tamen tantum
 p. 369. l. 4. venae *Desunt.*
 l. 11. secedat recedat
 l. 19. infrianda infricanda
 l. ead. suppriment suppriment
 l. 20. deligendae deligendae
 l. penult. quae in hac medicinae quae hac medicinae
 p. 370. l. 6. distentio distentionis
 l. 9. et jam ulcus parum est etiam parum est
 l. 14. leviter leniter
 l. 21. quae res cum in labris quae res cum esse in labris
 l. 22. fieri *Desunt.*
 l. ult. paria parte
 p. 371. l. 4. necessarii necessari
 l. ead. fit. *Desunt.*
 l. 11. curtum est curatum est
 l. 12. angulis lineas anguli linearum
 l. 14. adducere adducere
 l. 19. parte cutis haud omnino adducta *Desunt.*
 deformem, quem reliquit locum, red-
 dit. Huiusmodi loci altera
 p. 372. l. 1. imisve narium imis ut narium
 l. 2. petemus petimus
 l. 3. si quid imis si quid his imis
 l. ead. aut medio autem medio
 l. 4. deest. Quae tamen desuerit. Idque
 l. 10. ea haec
 l. 11. uti paribus ut in narium
 l. 20. etiam *Desunt.*
 l. 22. abscessus excisus

Edicio.

MS.

- l. 17. naris — Implenda
l. ead. ulcus
p. 373. l. 7. subijtem
l. 9. ad ipsum os: deinde adustum lo-
cum purgandum esse
l. 19. non infidat
l. 21. infrianda
p. 374. l. 1. maxilla loco movetur
l. 3. excipiendus
l. 5. plumbo replendum
l. 6. parte aliqua frangatur
l. 50.prehendit
l. 21. myrrhae sit
l. 22. velandum
l. ult. ante alter dens
p. 375. l. 10. supprimitur
l. 15. deducta
l. 19. infra
p. 376. l. 6. promeret
l. 8. quod fieri debet, non tamen perpe-
tuum est
l. 14. per hanc curationem
l. penult. potest
l. ult. autem
p. 377. l. 2. educitur
l. 3. brevior
l. 9. que id curandum est, & ceteris
pus moventibus
l. 15. requirantur
l. 20. Heron
l. 24. omni frigore minuitur;
l. ult. delapso
p. 378. l. 3. est, indicia quoque mista sunt,
& inter utrumque
l. 5. Si vitiosa est,
l. 12. variae
l. 17. trajecta
l. 20. linea inciderent; quo facilius
p. 341. l. 18. utrum
l. 19. emitti
p. 330. l. 2. anteriorem
l. 18. ut sensu caret
l. 20. et infueto
l. ult. leniter
p. 381. l. 1. in his
l. 2. conditis
l. 3. et emortui
l. 4. leniter
l. 6. duobus lineis
l. 8. eaeque
l. 9. tenendae
- naris — Implendae
ulcusculum
facilem
Defunt.
non ut infidat
Inferenda
maxillae loco moventur
recipiendus
plumbum implendum
partem aliquam frangat
procedit
myrrhae est
velandi
alter ante dens
supprimitur
deducta
Intra
premeret
Defunt.
per omnem curationem
post
Defest.
aducitur
breviter
Defunt.
requirerent
horum
omni frigori non minuitur
delapsa
Defunt.
Si vitiosa caro est
urire
traicitur
linea inciderent exciderentque quo facilius
alvum
tollit
ulteriorem
ut in sensu caret
et si fueto
leviter
inibi
condictis
& mortui
leviter
duabus lineis
eaeque
Defest.
V v v v

Editio.

MS.

- l. 10. ora, dextra in sinistrore a principio vulneris ossa, ab interiore
 l. 11. acum
 l. 18. quoque parti futura inficienda.
 p. 382. l. 1. leniter
 l. 4 fasce
 l. 16. quoque integra est.
 l. 21. reliquam quoque curationem
 l. 25. tum eam partem
 p. 383. l. 6. *ἐλκυσμένη*
 l. 8. *δαρτῆ*
 l. 13 Graeci
 l. 16 sunt
 l. penult. idque ibi
 l. ead. paulatim ab inguinibus
 p. 384. l. 1. *ἐντεροκόλον* et *ἐπιπλοκόλον*
 l. 8. et, cum conquiescit
 p. 385. l. 6. propria
 l. 7. propria
 l. ead. dicimus
 l. 12. circumfluensque id
 l. 14. isquo
 l. ead. est
 l. 18. neque tactu
 l. 22. a superiore parte
 l. 24. incrementum. Ex his eo
 l. ult. patent
 p. 386. l. 8 Graeci
 l. 13. inguen quoque
 l. ead. varices
 l. 16. simul ad species
 l. 26. ante triduo
 l. 23 et tum
 l. 24 abdominalis tunicae inferiores
 p. 387. l. 2 sinum laxet
 l. 6. diducere — abscindat
 l. ead. sine
 l. 7. promatur, et super ventrem
 l. 8. dum
 l. 19. rursum
 l. 21. leniter
 l. 23. prospexit
 l. 26. glutinetur
 l. 27. excidi
 l. 23. leniter
 p. 388. l. 6. est
 l. 10. Ac
 l. 11. si
 l. 15. manubriolove scalpelli
 l. ead. inferiore parte
 l. ult. ad inguen

Defunt.

ecu
 quoque parti utraque futura inficienda
 leniter
 fasce
 qua quis non integra e
 reliquam curationem
 tum ea parte
 elyphroides
 dartam
 a Graecis
 fuerit
 atque ibi
 paulatim aut ab inguinibus
 Enterocolon et Epiplocolon
 et cum molitum est conquiescit
 propria
 propria
 dicimus
 circumfluens id
 estque
 Defunt.
 ne tactu
 ad superiorem partem
 incrementum ut ex his eo.
 patent
 Defunt.
 inguen cum quoque
 varices
 simul cum ad species
 ante triduo
 et tunc
 abdominalis tunicae inferiores
 simul laxet
 deducere — abscindat
 Defunt.
 promatur, super ventrem.
 cum
 rursum
 leniter
 prospexit
 glutinetur
 excidi
 leniter
 Defunt.
 At
 Defunt.
 manubriolo vel scalpello
 inferiorem partem
 ab inguine

Editio.

MS.

- p. 389. l. 1. x. summas debent; et ejus lini ca. *Defunt.*
 l. 2. relinquenda relinquendas
 l. 5. augeant augeat
 l. 12. irroranda roranda
 l. cad. tertio tertia
 l. 22. quodcumque vitium fuit quodcumque id vitium est
 p. 390. l. 11. dolor dolores
 l. cad. et *Defst.*
 l. 15. pro vi corporis quam longissima pro ut corporis qualitas longissima
 p. 391. l. 5. ca cum
 l. 6. ductis deductis
 l. 12. testiculos testiculum
 l. 16. exeat: tum carunice exeat tunicae aut tunica
 p. 392. l. autem est. majore is autem major ac is
 l. 2. parvulum paulum
 l. 5. emoriatur — linea moritur — linea
 l. 10. parvulo periculo
 l. 13 id *Defst.*
 l. ult. sub est, scrotum sub scrotum
 p. 323. l. 1. eo ea
 l. 3. effundendus fundendus
 l. 14. promenda, ab eoque vense promendae ab ea vense
 l. 19. major eo majore ideo
 l. 23. is. *Defst.*
 p. 394. l. 5. vulnere ulcere
 l. 6. et oras *Defunt.*
 l. 8. abscondit abscondit
 l. 10. tum totum
 l. 12. idem in una idem est in ima
 l. 12. vense et arteriae vense est arteria
 l. 16. induruit induravit
 l. 19. ac neque at neque
 l. penult. ut *Defst.*
 p. 395. l. 2. nodis modis
 l. 3. vulneris *Defst.*
 l. 15. quae circa pubem *Defunt.*
 p. 396. l. 1. adverso averſa
 l. 16. perforatur perforatur
 l. 17. revertuntur revertitur
 l. cad. apprehensum est, ultra notari apprehensum est et ultra notari
 p. 397. l. 1. senes fistulae sunt abenae tennes fistulae sunt
 l. 7. figuratur figuratus
 l. 9. dextra vero fistulam dextram fistulam
 l. 12. urinae iter simul et rectius urinae similiter credius
 l. penult. oportet *Defst.*
 l. cad. evellere vellere
 p. 398. l. 7. quam *Defst.*
 l. 12. interimat interveniat

VVVV 2

l. 16,

Editio.

MS.

- l. 16. praeparandum
l. 21. quorum et sedilla
p. 399. l. 3. labare
l. 4. non
l. 7. leniter
l. 12. ubi repertus
l. 15. ne saepius agitata vesica sit.
l. penult. sinistrae digiti dorsi cum
compellunt, donec ad cervicem
pervenitur
p. 400. l. 4. laevior
l. 4. qua refusa plaga est,
l. etiamnum
l. 9. donec urinae iter pateat
l. ead. ut plaga paulo major, quam cal-
culus sit
l. 10. ~~superfusa~~
l. 11. cum
p. 401. l. 1. quia calculus iter, vi promitur
facit, nisi accipit.
l. 5. ea
l. 10. ab exteriori parte laevis,
l. 14. si apprehensus est,
l. ead. Idque eo nomine
l. 16. vulneris
p. 402. l. 1. motus
l. 2. paulumque
l. 3. attrahatur
l. 5. comprehendetur
l. 12. cum duceretur
l. 15. id sub digitis
l. 17. convulnerent
l. 18. Multi hic quoque
l. 21. ferramentum fecit rectum
l. 23. super pollice imposito
p. 403. l. 2. cervix patefacta est
l. 6. renititur — dilabitur
l. 7. molles calculos,
l. ead. minutisque
l. 8. compositos
l. ead. indicat urina trahens
l. ult. non fecit
p. 404. l. 7. tenui, sed retusa, quod admo-
tum calculo, et ex altera parte
l. 8. lectum
l. 9. ad ipsam vesicam ferramentum
l. ead. aut calculi fractura
l. 13. urina in cervicem compelli-
tur;
p. 405. l. 2. subijci
- reparandum
quo et sedilla
lauare
Deff.
leviter
ibi repertus
ne saepius agitandi necessitas sit
Deff.
lenior
qua strages ima plaga est
etiam non
donec urinae et pateat
Deff.
chorlada
Deff.
quia calculus exit cum vi promitur, nisi facile
accipitur
Deff.
ab altera exteriori parte laevis
si apprehensus est
Idque eo conamine
vulneribus
modus
paululumque
attrahitur
adprehenditur
dum duceretur
subditis digitis
convolverent
Multi id quoque
ferramentum facit rectum
super posito
cervix ea patefacta est
remittitur — dilatur
mollis calculus
Deff.
Deff.
Indicatur vi attrahens
non confecti
Deff.
lectu
ad ipsam vesicam per ferramentum
vex calculi fractura
urinam in cervicem non compellit
Deff.

Editio.

M.S.

- p. 405. l. 13. urina in cervicem compellitur; urinam in cervicem non compellit
l. 2. subici *Deff.*
l. ead. digit[us] tamquam masculo digit[us] ibi se quam masculo
l. 3. ejus debent ejus in p[ar]te debent
l. 8. minor minus
l. 14. excipit excipitur
l. 16. falsi sit — quo et sanguis — et falsi sit — quo sanguis — et stringitur
adstringitur
- p. 406. l. 1. qui — detergendus est: quod — detergendum est
l. 2. oleo perungendus, inducendus. *Defunct.*
que h[ab]itus lanae mollis, tepido
- l. 8. irritant irritantur
l. 13. procedant decedant
l. 16. cruenta *Deff.*
l. 22. digeritur digerit
l. 25. sed et, et mediocris sed et si mediocria
- p. 407. l. 3. rodit, eluatur rodet, ablatur
l. 5. linendum linendum
l. 7. medullam — vitulinam modulla — vitulina
l. 10. linamento linimento
l. 14. transfusa transferens
l. ead. si *Deff.*
l. ult. cum inflammatione sit cum inflammatione sit
- p. 408. l. 1. et quibus de quibus
l. 7. definit defuit
l. 13. Primum Prima
l. 15. si ad colem it, supinus si ad colem, & supinus.
l. 17. demittetur, in aqua demittetur. In aqua
l. 18. adigitur adjicietur
l. 20. aliave aliaque
- p. 409. l. 1. quaedam consortio est: ex quo quoddam consortium est ex eo fieri
eo fieri
l. 12. bibendam bibendum
l. 13. reddatur reddit
l. 25. arenosive calculi fuerint arenosi vel calculi fuerint
l. 26. necessarium necesse
l. ult. est; tum demum est et tum demum
- p. 410. l. 2. specillo scalpello
l. 4. pura urina descendit supra urina descendit
l. 5. extendendique, ut supra docuit extendique ut supra posuit
l. 10. Et hoc At hoc
l. 15. ex utero ex alvo
l. 16. replevit replet
l. penult. tinctura demittere, supraque *Defunct.*
faccidam lanam aceto
- p. 411. l. 7. moderationemque medicationemque
l. 13. dehiscit. Hac occasione dehiscere et hac occasione
l. 15. iterum id os iterum ad hos
l. ead. alterum alium

XXX

l. 16.

Editio.

M.S.

- l. 16. debebit
 l. 17. manus
 l. 21. inflammationem
 l. 22. medicamentum
 l. ult. et
- P. 412. l. 8. brevis, acuminis brevis
 l. 21. elabitur
 l. 22. est in pedes
 l. ult. paulatimque attrahendus est
 l. ead. Sub quo
- P. 413. l. 3. interiore tantum parte
 l. 4. ante caput, deinde reliqua
 l. 7. panniculo
 l. 9. alteraque alterum premere
 l. 12. et, si est, quidquid
 l. 24. habente: super imum
 l. ult. in eo
- P. 414. l. 3. renovare
 l. 9. tamen ejus; quod — quando
 l. 10. pus
 l. 12. inflammationis
 l. 20. tolluntur
 l. 21. Ubi sanguini
 l. ead. sanies — acribus.
 l. ult. omnia venarum quasi
- P. 415. l. 3. ex
 l. 5. etiam
 l. 7. incidendum
 l. 13. excipiendus
 l. 15. superdandum, & farina
 l. 16. implendus is locus
 l. 25. Huc autem
- P. 416. l. 1. eximitur
 l. 4. utilis
- debet
 manus
 inflammatione
 medicamenta
Defl.
 lenis acutus brevis
 elevabitur
 est, sed in pedes
 paulatimque detrahendus est
Defl.
 interiorum tantum partem
 ante de reliqua
Defl.
Defunct.
 et si quidquid
 habente et super imum
 in ea
 renovare
 tamen ejusque jus quod — quid
 pubis
 inflammationis
 tolluntur
 Ubi sanguis
 sanies — acrius
 omnia vel quasi
Defl.
 et
 incidendum
 excipiendum
 superdandum est: farina
 implendusque is locus
 hanc autem
 exciditur
Defl.

GEORGII MATTHIAE

I N D E X

I N

C E L S V M.

A.

Ab. *Ab* ab Heraclide Tarentino dictum 3, 6, 7. non bene per multa volumina a medicis saepe tractata nisi atque tractantur. *Ab* Praef. 74. id genus a Graecis dictum Iperies est 4, 16, 113. id genus morborum. quod *magnum* a Graecis nominatur 3, 19, 1. membrana, quae *epidermis* a Graecis nominatur 4, 1, 40. communis utriusque finis est, qui utram conficitur a sobis 7, 18, 8. ex his intelligi potest, ab uno medico multos *argos* non posse curari 3, 4, 13. repot. ab ipsa regno commode potest *quinta* 6, 9, 43. facit reverentiar febri, tunc a sano quovis aliquando timentur 3, 16, 10. nam a fe caratur esse, memorie prodidit 8, 11, 3. ab fronsione ista 3, 17, 51. *vid. plana in confusione cum verba.*

A. — Ad. ne ad hanc quidem experientiam aditum fieri possit nisi ab aliqua ratione, contendit empirici 3. *Præf.* 15. aves amtes a minutis ad phasicoptum 1, 18, 9. narem incidendum esse ab ima parte ad os 7, 11, 6. a dextro jugulo ad aliam sinistram, a sinistra ad dextrum facies dexti debet 8, 8, 17. *conf.* 8, 17, 51. sic, ut a genibus ad umbilicum aqua teneatur 7, 16, 101. *vid. postea de tempore: ibi. A cum Verbis.*

A. — Aquo. Ad. ab ala usque ad digitum 8, 13, 7. ab non ducit derivatim usque ad unam quintam et trigessimam 3, 31, 16. ab singula usque ad trigesimam 7, 10, 11. a mamma usque ad inguina & spinam 4, 13, 19. a femore ora cutis glandula inclidit usque ad frenum *propius* 7, 14, 16. esse talis debet a planta, si fumer stratum est, usque ad coxam 8, 10, 69. a forcipibus usque ad verticem 7, 7, 160. *vid. A cum Verbis.*

A. — Uque. In. usque in verticem a fronte 8, 1, 1.

A. — Uque. *omissis ad vel in.* a pube usque circumum glandula 7, 11, 13. a respere usque mox 4, 5, 18.

A. — Per. — Ad. quae satura a tempore incipit, per medios usque nasque transversa pervenit

ad alterum tempus 8, 1, 16. quarta latera ab eodem vertice per medium caput ad frontem procedit 8, 1, 10. a medulla nervibus aut superiorum dentium gingivis per medium palatum usque satura incidit 8, 1, 19.

A. — Sub. ab occipite. Ipsius *agri* misit sub ea scela portio brachio baculum tenet 8, 10, 44.

A. — Sub. Per. — Ad. ab eo osse sub altera quoque ala per flexum ad suspensum porrigantur fascias 8, 1, 47.

A. — In. isque (llen) paulum a collarum regione in uterum eadem est. 9, 1. a pisisa protinus in alium calidum demittendus est niger 3, 17, 13. comor ab ima parte extensus in verticem est 7, 14, 10. paulum ab inguibus in inferiora quoque partes neli 7, 18, 11. manus ab inferiori parte in exteriorem acum immitat 7, 16, 15. *add. inf. cum impello, troscio.*

A. — Synon. Ex. 1. *Præf.* 46. *coll.* 17. a balneo veniens 1, 3, 15. ab ea brachio lingua mittendus est 8, 9, 10. quom a summis aut a media partibus corpora vocat materiam volumus 2, 14, 19. neque quicquam dandum, a quo humore evocari possit 6, 11, 15. hoc morbi genus ab ilibus oculi solit 1, 7, 13. *postea* 16. ex. anguis est membrana, quae oritur ab angulo cor. 7, 7, 17. a terra protinus calidus vapor 2, 17, 1. ubi ab inferiore parte purgandus aliquis est. ubi a sepiore 3, 18, 71.

A. — de loco unde incipit. ab eo 7, 4, 39. 8, 4, 37. initium facendum ab eo angulo 7, 7, 81. a manibus pedibusve initium de verticem accedens, a lateribus, a capite 1, 8, 17. scilicet a pectore vix mensura tui inferiori parti adhibenda 4, 4, 46. a principii valentia ora manus 7, 16, 15. fabre a summa ora cutis inciditur recta linea usque ad frenum *propius* 7, 15, 16. digitis duobus utrinque prementibus & ab ore & a mento omnis os in unam sedem compellenda sunt 8, 7, 7. *plana postea in confusione cum Itemibus & Verbis, itemque cum Ad. verbis.*

A. — de tempore unde incipit. *post. mal.*

tum interest, ab initio quis recte curatus sit, an perperam 3, 11, 6. ab initio vinum dedit 4, 11, 17. si ab initio tale pus est 5, 16, 87. a. plures; & protinus a principii exceptis, inserente alia medicina Petronia 3, 9, 16. cupiditas cibi, vel a principio morbi fervens, vel etiam post falidum oris 2, 3, 6. se ut apud hos (Graecos) quidem a prima origine medicus aliquando magis cautus est, sed praevis ante non laetitia 1. *Præf.* 3. & septimo anno ad quartum decimum 1, 8, 61. a septimo fere annu ad quartum decimum 7, 14, 18. a primo die 7, 17, 18. a primo die protinus 3, 5, 84. a primo natali die protinus 7, 8, 2. a die tercio 3, 7, 16, 7, 13, 3. 8, 7, 14. a tercio die 8, 5, 18. 8, 6, 8. a quarto die 7, 7, 106. a scato die 1, 4, 5. a septimo die undecimum non quatuor, sed quintus est 3, 4, 47. ab eodem die 8, 9, 10. ab ore & vigesimo die 9, 9, 5. *conf.* Dies ab illo tempore cuspidatus die tercio 3, 4, 84. a quo tempore medicum quom omnis niger fecit peior fiat 3, 5, 18. qui a matutino tempore ad quartum horam accedit fomus 2, 4, 2. *Synon.* ab. luer. posterius a Balneo etiam pingue jus ore dulcis dant vinum 3, 6, 51. a Balneo cavere debet, ne quo frigore afflatur lardatum 6, 6, 66. nihil a Cueurbitis agere 7, 2, 4. *sed Mergatum sicut e.* isque protinus in imbecillioribus ab ipsa Curatone facendum est 7, 16, 97. in his, qui ab infantibus id vitium habent 7, 7, 151. *inde ab actus infanti, a. imit. sequimur;* si mulier a parte vehementius dolere habet 2, 7, 21. neque unquam a Somno non est terribilis nervorum diffrentia 1, 4, 16.

A. — In. *Synon.* In. 4, 1, 16. *coll.* 17. n. *sup.* A. Uque. In. ab ea angule incisit oculum debet 6, 6, 91. a laere servum aliquam fulgur relinquere (suffuso) 7, 7, 119. lumina ab alicro rapite densa uncos habens, ab altero duplicata lateribus 7, 5, 17. ab inferioribus quoque capitis intamercit semina 8, 1, 100. ossa calvariae ab exterioribus dura, ab interioribus molliora sunt 8, 1, 4. ab initio

gnine & testiculo deligatas venae 7, 12, 9. a latero breviores scruiae esse debent 8, 17, 10. a latere recta plaga colici incidenda 7, 16, 15. a latere erit apprehendendus calculus 7, 16, 60. in nuchis de os & castillo frangi solet a latere 8, 17, 1. add. ibid. 3, 9, 16. melius a deuto latere cut. 7, 16, 9. homu a sinistro latere mulieris debet assistere 7, 19, 14. os pectoris ab utroque latere lunatum 8, 1, 6. glaucum os a lateribus id est, in ipsa corit, rhus retundens habet 8, 1, 57. si casulo a lateribus causa habere debet 8, 10, 68. cava novius utriusque a lateribus attingit 7, 11, 11. per duos a lateribus processus 18, 14, 1. vid. A. mm. V. Objel. ab occipitio locia esse eorumbulis adhibenda est 6, 6, 50. coque (calvaria) simplex ab occipitio & temporibus, duplex usque in verticem a fronte erit 8, 1, 3. jecur a dextera parte sub praecordis est 4, 1, 16. a sinistra parte 7, 11, 1. si quod frangatur osis ab aliqua parte eminet 8, 8, 12. dendi 8, 10, 18 & 21. si quae parte us eminet, panniculus quatuor, qui ab altera parte coeident (dant) scilicet habet 6, 18, 99. donec ab altera parte apprehendi possit mucro 7, 1, 18. inf. Parte, vel Altech. id, quod inferius (in narum) crassius esse debet ab ea parte, in quam natus puer; ab altera tenuius 8, 1, 9. in quam partem fractura ingruit, ab ea latus valentior feris impotenda est 8, 10, 34. ab ea parte, in quam os sit inclinat, involutum lana regulam obijcit medicus 8, 10, 14. praecordia ab eadem parte induteltur 7, 16, 47. si ab altera parte cauo magis recedat, ab ea melius attrahatur si atque ab utraque 1, 16, 144. id intestinum (delin) ab utraque parte huc atque illic volutum 4, 1, 39. eo luto colla ab utraque parte praecidenda est oximenda est 7, 4, 9. scammum, cui ab utraque parte axes fons 8, 23, 18. ab exteriori parte, ab interiore 7, 7, 15. abdomen ab exteriori parte evidens cute, ab interiore laevi membrum inclusum 4, 1, 40. convulsus os ab eorumiora parte gibbum 8, 1, 37. inf. ibid. 101. alterum os (Abula) ab eorumiora parte lursae potest est 8, 1, 110. lamina est, ab exteriori parte lavis 8, 1, 37. (necus) est ab exteriori parte lavis, ab interiori asper 7, 26, 11. ab ima parte, a superiore 7, 28, 9. ab inferiore parte 6, 8, 14, 6, 6, 18, 7, 19, 11, 7, 19, 17. ab interiore parte 7, 4,

28. si quanto ab inferiore parte tenues musculi habet 7, 6, 14. a posteriore parte in gas (anul) adductae fasciae coniciuntur 6, 18, 100. a parte posteriore lura mollis aut subiectenda est 8, 6, 7. sic ut mittit a posteriore parte caput aegy continet 8, 11, 4. ear. 7, 7, 11. si in uranvis partem excident vitrebrae, a posteriore parte vel tumor vel lura est 8, 14, 4. tumor ab ea parte, in quam os venit; sinus ab ea, a qua recedit 8, 18, 3. si in priorem partem prorumpit talus, a posteriore latus nervus durus & interius est 8, 11, 1. alterum os a priore parte positum, cui tibias nomen est 8, 1, 111. si a priore parte id evenit, (ut tumores super altera subito esse desierit) 1, 7, 46. quod aliquando a inferiore parte calcus parum commodum comprehenditur, a latere aut apprehendendus 7, 16, 60 & ab superiore & ab inferiore parte lura viscienda venit 7, 21, 6. omnesque vertebrae, exceptis lumbis, a superiore parte in ipsa processibus parum declinata hunc habent, ab inferiore alios deorsum versus processus aliquos 8, 1, 46. rotundum eundem a lateri parte poeendum est 8, 16, 11. si tumores super altera subito esse desierint, idque a tergo spinae ipsi junc. 4, 1, 11.

¶ *Id. junc. quod, prop. Synon. ad* 6, 18, 99. 8, 4, 51. medicus neque aegri debet tendere; sed illi utri loco, adversus cum 3, 6, 31. a latere ejus sumat, intercepto digiti spatio, cerebrum fovamen faciendum est 8, 4, 50. sic, ut vertex ejus literae a foramine, basis ad rimam sit 8, 4, 11. ab altero foramine transversus similis sinus ferri debebit 8, 4, 52. ferreque id (in pari clavicula) quod a pectore est, super id, quod ab humero est, in posteriorem partem inclinatur 8, 8, 1. add. 194, 9, 10. impuonque (in sinu) in humero parit ejus, quod dens dolet, si inferior est, a scapulis; si infelior, a pectore 6, 9, 19. malico caput tabulae, quod a pectus est, feritur 6, 7, 101. a praecordis terminatur os pectoris 8, 1, 61.

¶ *Id. Versus* tene lumbis sub imis costis, inbaerent, a parte eorum rotundi, ab altera recti 4, 1, 19. ex emendata. Mergenti, prior pars humeri est, quae a pectore est, posterior, quae a scapulis 8, 1, 71. si casalis a pectus moram habere debet 8, 10, 69.

¶ *Id. sub* a scapulis id, quod contra stomachum est 4, 5, 51.

¶ *Id. quod attinet ad*, a vltima ratione oculi. quod ut quiritur in lectulo, aut. 4, 15, 1. quod

¶ *Id. generalis aqua ferreus subio* 4, 9, 8. aut. 1, 18, 41.

¶ *Id. ad pectus*, ferum hircinum a rebus 4, 9, 15. a rebus. conf. 1, 18, 16 & 71.

¶ *Id. de similitudine*, in strumigia, vala testilla, quas a similitudine lentiliculas vocant 4, 17, 31. cum tibi tuberculis nomen a figure similitudine est 7, 7, 11. quod a si similitudine vocant a Graecis nominatur 6, 1, 1. tuberculum, quod a similitudine hordii a Graecis appellatur 7, 7, 7. quod vltimum a feris testis similitudine appellatur 6, 4, 4. emplastrum, quod a similitudine sordium appellatur 7, 7, 7. ferramentum, quod a similitudine corvum vocat 7, 19, 13. quidam, quod a vltima similitudine lentiliculas Graeci vocant 7, 7, 12. collyrium, quod quidam a cinereo colore Tebrion appellant 6, 6, 18.

¶ *Id. de ejus*, hi, qui se impuonunt ab experientia nominant 1. Proel. 46. emplastrum, quod a pectus a dextera a glutinando vocant 5, 19, 12.

¶ *Id. cum Nominibus deservientibus*. Infia ab eadem calvaria accepto 8, 3. ex. transversum ad frigidum aquam sit, ut ab egellid Infium fiat 3, 27, 34. ab humeris femoribusque, (si cum vulnere loco moventur) Metus Martis est 8, 25, 3. eorumiorum Principium ab animadversione ejusdem temporis sciam 3, 1, 14. a capite Transitus ad cervicem est 4, 1, 1. ab his (femotibus) Transitus ad malum est 4, 6, 9. atque ita a vino ad aquam, ab hac ad vinum Transitus est esse debet 1, 10. extr. ab his (asi vitilis) ad eorum proximam Transitus est 7, 31, 1.

¶ *Id. cum Adidivis*, si glans ab his notis Libera est 7, 11, 31. aurium, utrum Proximam a lumbis natus nobis dedit 6, 7, 1. si aegri, qui a periculo Turs est 1, 3. gligine quum lra per istum humerum est, Turs iste homo (a rabio) cane demum a periculo putat 1, 37, 17. id exput (per se) futurus est, firmum, atque quod dolere Transitus est 8, 1, 6. Vacuum a spicula relum 7, 31, 1.

¶ *Id. cum Versis*, quum ab eo statu mens, in quo fuerat, Aboluit est 3, 18, 7. Abduenda mens ab his, quae illic dicuntur, ad meliora 3, 18, 17. quum maxime ab inguinibus Abducere 7, 19, 8. quorum accervum, vitium, arteriarum) aut aliquid detrahunt, est,

est. excipitundum hamo rectio est. Abducendum a scalpo 7, 5, 11. quaedam a concreto. iunguntur non Abhorrentia 7, 27. et neque ab utraque opinione diuisionem Abhorrentia 7, 27. neque ab ratione Abhorret 6, 6, 41. nec a se mutuo Abhorrentia enumerationes habet 6, 25. 81. non a summa lingua plaga, verum in ipsa paulum est. (tunc) Abhiscentia 7, 19, 15. in. in frisione a venter Abhiscentum est 3, 21, 37. ab hoc quidem vitio Abhiscentum est 1, 18, 101. *huc non ostendunt* est. Abhiscentia a cibo est aeger 3, 4, 16. Abhiscentia ab omnibus salis, acribus, acidis, pomis 4, 1, 10. diu Abhiscentia a vino, balneo, venter 3, 21. exto. praecipit, ut a cibo, potione, fumo Abhiscentur 3, 18, 4, a cibo, a vino, ab omni motu corporis Abhiscentur 3, 14. procul Abhiscentia a sole, a balneo, a venter debentur 4, 2, 68. ab omnibus Abhiscentum praecipit equa epistola 4, 7, 11. vid. Abhiscentia, patitur, quae longe Absint a venter 1, 16, 191. aliae res insunt, aliae ab hoc Abhiscentia 4, 19, 3. qui uocentes homines a regibus ex carcere Accipit, viros incidit 7, 27. 41. haec a medico Accipit fuit 6, 9, 39. *huc traditio medicorum*. Initio a calvaria Accipit 8, 3. exto. excisorius scalper ab altero foramine ad alterum unguiculi Adactus 8, 3, 21. in ea parte, quae manus fuerit, evidens est. omnem profectum, ut aliquid ab illa Adveniet, hinc tamen plurimum trahere 7, 27. 7, 1 per alia remedia. ab coque (fossine) scilicet duobus locis ad eam Agendus 8, 4, 11. armatus, Graecis Appelantur 7, 12, 31. si ab altera parte caro magis cretalis, ab ea melius extrahitur 1, 16, 141. in pulmonis morbo (si) spiritus a septimo die Corpis 2, 6, 62. cum. *ad post.* quum ab his Coepit 2, 1, 14. neque interesse, an Initio pleurae explorata, si a consilio tamen Coepit 7, 27. 10. quo a grutidine, & punctibus Coepit 10, 8, 106, 1. ea. eaque tunc duobus hamis excipitur sic, ut a finitio testiculorum Constet, ne per venter cretetur 7, 23, 12. si a prima hinc solidi ad ultimum ver Continuat 2, 1, 31. a fortius de Coepit esse. Hippocrate membra tradidit 4, 11. cum membrum communio est. ea. tota ab node Deducta 8, 4. repeti sunt, qui a venter ressi ea lineat ad tempora Deuenerunt 7, 166. per quae ressi a quatuordecim

similes membranae deducuntur 8, 1, 45. Deducti ab illo (Hicophila) viri Praef. 2, 6, 2. cum solutus, ne Inter Initio quidem ab illis quatuordecim Deductum esse medietatem, sed ab experimentis 7, 27. 4. vid. Deuoco. a membris Defecta est uenter 3, 8, 117. Deligari debet *passi* a pube venter circum 7, 17, 13. vid. Deligo, ab ora venter Demanda habenda paulo Inter est 7, 10, 21. Interflorum lacertis facilius a teneris acerbis Depilatus 2, 8, 33. testiculis Dependens ab inguinibus per singulos venter 7, 18, 3. in his a communi fuerit motu contemplatione ad propriam medietatem Descendit 7, 27. 10. *conf.* 113. vid. Descendo. quomodo Interdum Delerit a medicis conualecat 1, 6, 36. si quid in nates a capite Deillat 2, 8, 12. neque tamen ea res a scitibene Delectare debet 6, 18, 4. transuicem septum membrana quadam lapiores partes ab Inferioribus Diducit 7, 27. 69. scalpelli manubrio Diducit 4, 1. cuncte & cuncte est tunc 7, 6, 13. vid. Diducit, colore ab alio Differt melius 1, 18, 197. ad aliam a brachio Dirigitur Ipsa 8, 15, 10. transuicem septum a superiore parte Discernit Intelligit, jecur, linemque 4, 1, 11. fungi Inuites & Ipsa quidem Discerni possunt ab utribus 3, 21, 87. vid. Discerno. spissifecem Inter humerum hominis ab aceto Discit 5, 27, 19. *per fasciatur aceto*, quum ab illis eo nomine Discernant 7, 27. 92. Dittae Imperigo a scabie 3, 18, 274. vid. Dittae, ab eo esse quod naturaliter se habet, scalpulo Dividendum est frustum 8, 4, 3. altera fascia ab altera parte super caput Data, illi accipit nodum 8, 10, 43. vid. *supra A* - Ad vel Da. quidam instrumentum duos Inter Duacurunt a media aure ad median alicam autem, deinde a natus ad verticem 7, 7, 168. si quod fragmentum ossis ab altera parte Eminent 8, 8, 12. quum a fortius sur a media partibus corporis Evacuat materiam voluimus 2, 14, 19. vid. Evoco. lien paulum a collum regione Inter uenter Excedens 4, 1, 18. si cubitus, qui conuocatus humero est, ab hoc Excidit 8, 16, 2. tenuis habenda ab anteriore ora Excludenda 7, 7, 37. *conf.* 7, 18, 6. Inter Interdum ab altera ora necessarium est. aliquid Excludit 7, 19, 21. Infectio feminum capiti media finisuit, quo facilius Exciplatur cruribus possit 8, 1, 101. Excipit a latronum viator 7, 27.

71. non quo Excludi a sereto non possit Intelligne 7, 12, 11. haec pars (eburgit) magis ab Hippocrate quam a prioribus Excludit est 7, 27. 8. a summa colla os Excrecit (elastica) 8, 1, 69. In sanguis a summi faucibus Fectus 4, 4, 67. a tenuis linguae venter (venter) ad venter Fectus 8, 1, 31. aliquando pueri fragmenta a fragmento Finet 8, 7, 1. *sed in Aegrotis colicis delat* venter a fragmento, a milio id, quod non viderat, Filium 7, 14, 1. putit adhuc remedium his, quae Intra os sunt, non potest huc, quae ab ore 7, 7, 15. *deca* Inter Interdum, quae palpebrae Interiores (curatio) ab omnibus Frequenter 7, 7, 79. quum ab hac (alipide) Inter colic puer 7, 27, 47. ab angue Inter *sed.* 71. *conf.* 71. *sedis* a Plethiae legatur 6, 5, 4. Interdum Impeditur a uenter 4, 1, 11. idos, quod excidit, ab ea parte, in quam prolapsum est, in contrarium Impelleret 8, 16, 7. foramen narium primum a supercilii angulique acutioris osse Intrauit ad tertium Inter partem 8, 1, 12. ab Inferioribus eius angulibus transversis Incidit 7, 9, 1. quod genus treacherum ab acuto mucrone Incipit 8, 3, 9. 1. cum. ab ossibus die secundis septentrionis Incipit 3, 4, 43. quatuordecim (febris) aliae protinus a calore Incipiunt, aliae a frigore, aliae ab horrore 3, 3, 10. cauet Incipit a ulgine 6, 18, 48. Incipit cibus a Ialifumetis, acribus, *conf.* 1, 2, 18. Incipit a prioribus 3, 1, 20. a gingivis Incipit apthae 4, 1, 12, 3. *in.* in quo ab una parte corporis venient acribus Inter Incipit 2, 8, 27. crassius Intelligne a dextra parte Incipit 4, 1, 18. Incipit quid est a brachii cruribusque 4, 4, 96. de *fer* *cur* nota non a cute, sed ab Interdum paribus Incipit 3, 27, 73. ab ea iunctura (ploro) jecurum Intelligne Incipit 4, 1, 25. 1. *post.* Homachus (*resphagus*) a septima Ipsius vertice Incipit 4, 1, 20. *conf.* Incipit valens (*ad* *ver*) longa, & jam a primo Impetum Inclinat 1, 14, 12. ab Ipso ore Cretis Incidit 8, 3, 16. *Inter* Interdum ab evidentibus cunctis debet remedium pueri 7, 27. 117. si ceteris membrum est, satis est habendam alicam ab Iugine, alteram a gero Interdum 8, 20, 15. ne qui acris non venter ut Inter a telo Excludit 7, 3, 36. *Inter* Interdum major est, si ab illo Ipso telo, datus redit, corpora lauitur 7, 5, 8. Idque Ipsum testiculum est, etiam scalpulo sanguinem

gulaem ab ea potissimum parte, quae jam laeta est, esse Mittendum e. 11, 9. ab eo bectulo, quod super eam frigidam collatum est, sanguis Mittendus est 8, 19. id. id. quod ab eo lino Moscovitico, inciditur 7, 4, 31. hae vomitae modo a pulmone, modo a collata parte Nasuntur 1, 7, 58 i. in solent etiam caribunculi ex inflammatione Nasci, nonnumquam in ipsis oculis, nonnumquam in palpebris; & in his ipsis modo ab interiore, modo ab exteriori parte 6, 6, 97. Isuplus a nativum, Interdum etiam a temporum parte Nasitur ungula oculorum 7, 7, 18. paulatim ab inguibus in inferiores quoque partes Nilum Intelluntur cor 7, 18, 16. de *entereis*. Numerabimus ab eo die, quo primum febricitavit aliquis 2, 7, 85. a lateribus duobus valent Obducitur 7, 16, 35. *conf.* A. eam parte, de quibus dicimus, Orius a capite 7, 6, 1. *in conf.* 4, e. 1, 6, 1. a jecore u dextra parte sub praecordialis ab ipso lepto Orius 4, 1, 16. tumoris ab atra bilis, mortificari 1, 8, 101. *i. cum*, ubi calor a primo vere Orius aestatem quoque similem exhibet e. 1, 30 i. *per*. *vid.* Ordior. phibius Orius ferre u capite 3, 61, 9 i. in hoc morbi genere ab hibus Orii solet 3, 7, 1. ungulis oculi Orius ab angulo, nonnumquam ab pupilla quoque pervenit 7, 7, 17. *vid.* Orius, a quibus (illis) ab pubis abdomine lorum versus ad praecordia Pervenit 4, 1, 19. quae (spatha) longitudine ab ala usque ad digitos Pervenit 8, 17, 7. doctae a capite ad cervicem fessulas, quae Pervenit e. 8, 119. quod omnes medicinae partes ab eo committunt, a quo plurimum Periret Praef. 6. ab his eadem auxilium Petendum est, id est balneo ad vino 6, 72. diveditio a pluribus video 3, 31, 13. a jecore id. malum Praef. 16. videtur 1, 7, 14. a qua (*lent Crystallina*) videndi fessulas Praef. 16. a teris Praef. 16. calidus vapor 1, 17, 3 i. *et*, ab interiore parte non configit Propelli vertebat 8, 14, 11. ubi exteriori si quid Propellat est *ibid.* me Propositum est 7 Praef. 1. hae icho sanguis niger a foetibus parva Prosumpt 3, 16, 47. ubi ab malis parte Pergandus aliqua est ubi a superioribus 3, 18, 7 i. *usum* *for* *nam*, *nam*, *nam* *et* *inter* *et* *potest*, cum medi-

cum, si aritex est, fionem esse, qui non multum ab aegro Recedit 3, 4, 31. h. ab altero parte eam magis Recedit 119. valere, si aequae ab utraque 1, 6, 141-144. h. a dentibus gingivae Recedit 6, 13, 17. *ut*, ut iquam ab osse Recedit 7, 7, 177. latum os fessularum ab humero Recedit, & in brachio radius a cubito, & in crure tibia a tuta, & Interdum saltu calens os e talo 8, 11, e. 3. *de* *passantia*. a qua parte os (*femoris*) Recedit 8, 70, 30. *de* *periculis* *laxantia*, si in eam delapsus est humerus, et juncus cubitus Recedit ab latere 8, 11, 1. *vid.* Recedo. Isuplus ab ultera parte, quam ex qua venit. Recipiendi est sagitta 7, 5, 16. Reducenda ab eo osse fano caso est 7, 33, 5. eibum quam maxime semper ab accensione (febris) fuitis Radice 3, 1, 30. laetudine est ab Alepale volutum in eo volumine video 1, 3, 35. obferta (causa) omnibus, non a cogitatione artifice, sed ab ipsa arte Reptilis 1 Praef. 117. id. quod a lino Relictum ab 7, 4, 31. *et* *quod* *linum* *edulum*, vas ab igne Removetur 6, 18, 34. ut gingiva ab eo dento Resolvitur 7, 16, 5. polytum oculum ferimento acuto Relolvere ab oculo oportet 7, 10, e. *et* *quam* *malae* a eura Relolvitur 6, 2, 1. quae quom mediis docent, ubi his Requiritur 3, 68, 110. si a stomacho Reteneum est, quicquid receptum est 3, 61, 15. *conf.* 7, 27, 16. Retento ubi ipso (*aegri*) Spiritu 7, 7, 17. Interdum in convictu esse, interdum ab eo se Retrahere 1, 1, 1. non facile a cute & subcutis carno ut tunica separatur 7, 6, 16. ab eaque tunica verax digito vel manubrio testipelli Sepandus 7, 6, 1. *vid.* Separo. Hippocretus primus ab Rudis sapientiae discipulum hunc (medicinarum) separavit 1 Praef. 13. Berro a eo (membro) inflammatio Solvatur 8, 10, 30. simul post haec Solvetur ab inferiore cute a quodcumque vitium est 8, e. 30. a qua sutura brevis duae fess interitibus anguli deorsum Spectant 8, 1, 17. dainde a singule praecedentibus angulis cute Solvetur 8, 4, 31. *nam* *Sum*: 6. ab uno ore plures fess erunt 7, 4, 30. *de* *fissura*, *marke*. *conf.* supra 4, 30. *Sahjantia* *vid.* id. (*nam* *nam* *nam*) Superfuerit ab interiore parte membranae includit 7, 7, 115. os, quod transversum a grnia tendens, (jugale) ab inferioribus ossibus Sustinetur 8, 1, 30. velica ab ipsa velva Sustinetur 4, 1, 35. ne nimis in-

calor sit, sed facile a parte Sahintatur 7, 7, 9. quidam quom toto ero e vino, mulla, venere libi Temperata, fecerunt (*ab anthraxi mobilis*) totius vitae confectum fuit 4, 64, 5. quae membranae ab oculis ad cerebrum Tendunt 7, 7, 117. a cervicis duobus oculis, utrinque ad Scapulas Tendunt 8, 1, 61. *conf.* *ibid.* 66. deinde per pectus ad alteram alam, ab eaque ad fessulas, rursumque ad ejusdem humeri caput Tendere fessula 8, 15, 1. praecordialis Tenduntur os pectus 8, 1, 61. *i. quia* non ab obferta causa, neque a naturalibus actibus, sed ab experientia, mendendi vult Transcutit Praef. 33. h. u ratione Transcutit est (*id.* *id.*) rationaliter est medicus; fin ab experientia, empiricus 1 Praef. 100. quod omnes medicinae partes ab eo nomen Tenant, a quo plurimum petunt 5 Praef. 1. a conspectu corporis ad viscera Transcudum est 4, 7, 1. ab his ad a Transcudum est, quae 7, 21, 1. ab undecima die non ad tertium decimum, sed ad quartum decimum Transibit 3, 4, 44. *ad*. Transcudum palatium ab elixia ad asa 1, 3, 77. a vino ad aequum, ab aqua ad vinum, a levisus ab aqua ad setes, ab acris ab lenes Transit 3, 16, 5. uenosa & ab inferioribus partibus dolor in pectus Transit e. 7, 16. eorum (*venarum*) sanguis nostros quoque oculos ab externo casu commodissime Tenet 6, 6, 61. die, quo u cibo Vacat *febricitans* & ab excretionem undecimae 3, 14, 8. a balneo Venientibus 3, 11, 1. visceribus ab insectis Venientibus est 4, 11, 1. venosa a mediterranea regionibus Venient, a mari 3, 1, 6. membranula a foetore tenet Venientibus 4, 1, 30. semper ab interiore parte cubus Venientibus 7, 16, 10. *conf.* Venio. a malo Vitium esse aegrum 4, 14. abstinere donec pupte a fame Vitium sit *aegri* 7, 25, 1. haec homo debet potius aequa tantum a fess vindicare 6, 18, 11.

nam *Adversarii*, quo fit, ut ab intestinis ea pars semper veniam Longe fit, quae acuta est 7, 116, 16. partibus, quae Longe abiot a venter 1, 14, 191. si Longius a praecordialis Nilula est 1, 18, 18. Saluberrime ab hoc est, Proxime delode ab aer hiema e. 1, 1.

A *adnotat*, puto medicinam in tali debere ab evidentibus causis 1 Praef. 117. *nam* *et* *nam* *Peris*, *Adjuvari*, *Discuti*, *Luodi*, *Temerari*, *Veneri*, *Vini*.
A *requirit*, e cibo, e vino, e. 18.

omni motu corporis assistere 1, 2, 10, 107, 4, 1, 45 in eiusmodi casu abstinendum a cibo, a vino est 1, 18, 17, quoniam summiunt a medio partibus corporis evocare materiam valens 1, 14, 10, 107, 1, 7, 16, 1 Præf. 13, præf. 8, 3, 14, 8, 5, 27, 71, 6, 6, 57, non repugnat, sed abstinere a vino, balneo, venere 3, ea castr. add. 3, 18, 48, 4, 10, 3, 14, 1, quo a penigros & purillibus cogitatio 8, 10, 107, add. 1, 6, 13, 3, 11, 18, 4, 7, 12, 4, 1, 39, 7, 6, 11 ab his eisdem auxiliis petendum est, id est, balneo, ut vino 6, 6, 71, non item non alia vnde, sed in alia significacione, ut præf. 1, ubi altera parte caro magis recedit, ab ea melius attrahitur 5, 16, 143, 107, 3, 11, 5, 1 Præf. 6, 8, 1, 30, iocur ut dicitur parte feb. pueritiam ab ipso sepe ortum 4, 1, 16 non prima significatio.

¶ Ab eoque 8, 4, 5t. ab eoque 7, 11, 5, 8, 11, 11.

¶ Ab ratione 6, 6, 41 ab scorpiore 5, 17, 51, ab Hæmorrhæo 4, 10, 1, ab Rudis 1 Præf. 13.

Abdo, dicitur, unde Abditus, 1, um, vid. Crasce.

Abdomen descriptum 4, 3, 19, 40, a quibus (illis) se pube abdominis furum versus ad præcordia pervenit 4, 1, 39, extrema abdominis partibus inhaerentur costas nothæ 8, 1, 63, interdum interius abdominis membrum, superius parte integra, rumpitur 7, 17, 2, 1, peritæum, vid. 4, 1, 40, 7, 4, 21, ne lusa abdominis membrana inflexione moveat 7, 19, 15, 107, Membrum, id (inguen) incisionem sub immo ventre, quo cum abdominis tunicæ inferiores committuntur 7, 19, 5, medicus deatere manus digitos super immo abdomen leviore impoat 7, 16, 17, interiore abdominis incisio 7, 15, 3, afferre quo tum dolorem (hernia) & scroto & inguibus & abdomini 7, 18, 21, ubi tamen fistula abdominis percipit 7, 4, 19.

Abduco, excipiendo hæmo recuso est abducendum a scalpello 7, 5, 11, quoniam maxime ab inguibus abducere finem (hernia) 1, primum cum ipso testiculo, deinde sine eo 7, 19, 8, 10, ceteros aereos & molles sic oportet abducere, ut vericem laudat 7, 16, 75, eoque fit, ut si pilus eo, unde vi abducit est, recedat 7, 7, 58, prehendere per micas partes eorum & attrahere, ut relaxetur, aut imposita resina & abducta infundam idem facere 3, 21, 17, i. ania. pulsatimque, & non videntur ab his, quæ Bulle

dicuntur, ad melius mens abducende 3, 18, 37, quoniam eo fluxu mens, in quo faciat, abducta est 3, 18, 71.

Abhorreo, neque ab ratione abhorreo, periculo uti 6, 6, 41, neque ab utroque opinione nimium abhorrentia 1 Præf. 74, quædam a concreto sanguine non abhorrentia 7, 27, 1, i. diffinitiva nec a se multum abhorrentes curatiles habet anus 6, 18, 81.

ABLUO.

Abortus, periculiservetque sibi antequam, malicrem gravidam, quæ sit cunctis exier, itaqueque mitemdo, 1) abortum esse scilicet 2, 10, 3, mulieri gravidæ si subito mammae emacuerint, abortus periculum est 2, 8, 126, gravidæ faciem, quibus cum acit parvus, abortu petuntur 1, 1, 33, Abortum, dicitur 3, 21, 15, abortum gemitu, 4, 4, 32, sed abortum 5, 5, 4 & 5, 11, 1, abortus 5, 18, 74 & peritæum quædam modo fertur apud Græcos, ut Disperidum, can. itaque apud Plinium, Lucanum, Horatium, Lucanum: apud Scribonium variat, apud Galienum Abortum.

Abrompo, quo valentius hæret factum, eoque catem abruptum 5, 36, 121, non emittente vulve est infans abruptum 7, 19, 11, fæpe etiam integra catæ os abruptum 8, 10, 104, quo parte abrupta sunt ossa (fæda) 8, 4, 60, pondere abruptum tunica ferat, quæ deducere ab inferioribus partibus interitum debuit 7, 18, 11, medicus dicitur (vultu infans) sinistram manum leniter trahere umbilicum debet ita, ut abruptum 7, 19, 41.

Abduco, quod si jam carie ventrum est os, quo remanet hule signum abducat, quidam aducentia imponunt 7, 63, 107, 8, 1, 37.

¶ De suppurant materia vid. 1, 7, 78 & 80, 8, 9, 12 & 17, dicitur Hippocrati, interdum hæ, sed raro, ut, quicquid abducat, vellemus fac includitur 7, 1, 5, ubi quod inter febres aliquid parte abducat, ad locum non pervenit 1, 5, 5, quid etiam abducat in fibre 1, 7, 66, tum in inflexionibus partibus aliquid abducat 1, 7, 60, si mulier a partu vehementes dolores habet, can. circa viginti diem aut in inferioribus aliquid abducat can. 1, 7, 21, sub lingua quoque interdum aliquid abducat, quod fere consistit in tunica 7, 12, 47, si latus aliquid abducat 8, 9, 27, facis omnia abducentia digrit mureu 5, 18, 47, supprime omnes, quod

abducat, id multum, ut, 46, Abducat, ut abducat, ut aducentia Hippocrati, tum abducat corporis, quoniam aducentia Gæse, etiam dominant, omni loci 1, 1, 15, quibus in alia alia mureu mureu abducat, quoniam Gæse, uti abducat, can. etiam corpore, uti, ubi pua ea parte producit, locis reddidit 1, 8, 18, sed quoniam omnia hi nihil nisi mureu abducat, hæc etiam somen trahit latus videtur, totum ad suppositionem speculans 1, 18, 150, quæ latus de videri plures agitur, et canis (hæc per se, vizio intus orto, intumescunt, & ad suppositionem speculans) genera abducatum esse, alias propolus 7, 2, 2, ad dicitur exiguus, quæ in his manu dicitur debent, quæ in abducatum possit latus 7, 4, 36, i. in tractatibus de abducat, id abducatum genus est 6, 16, 1, de peritidibus incantationibus, quibus longæ febres sunt, his aut abducatum aliquod, aut articulatione dolores erant, 2, 7, 71, si materia extrahenda est, ut in incipiente abducat, in suppositione quoque medicat, 4, 4, five lo magno abducatum multum pua coit 1, 8, 90, si major abducat est, horum aique etiam febribus permorat 5, 18, 146, si pua maneat, in alia quædam & inguibus raro secundum est, item abducatque medicis abducatum 7, 2, 1, eadem hæc in moribus quoque abducatum, quoniam somnia proprietasque septi colli, recte sunt 5, 18, 146, reddet id malagma impolitum mureu mureu abducatum, 18, 19, si præcordia tumorem multum habent, can. tum in superioribus partibus sit abducat 1, 7, 81, ex quo eo casupleraque infra transverum septum sit abducat 1, 7, 81, quoniam in eadem est abducatum nullum sit, quo tamen difficultas faciat est, quo minus faciat sub his malis illi subsuperetur 1, 8, 117, nonnequeum est ejusmodi abducatum, & ex aliis videri generibus, fistula videtur 5, 18, 157, abducatum malagma compolus 1, 15, 15, 18, 14, Abduco, quæ latus glens aut ea colli aliquid abducatum 6, 18, 47, abducatumque membranae lurs 7, 21, 11, dum medicus omnes membranas, quæ super mecum erantem (infans) sunt, scalpello abducat 7, 19, p. inter quæ miserum, sed unicum auxilium est, membrum, quod paulatim emoritur, abducat 5, 66, 107, de gastrima, quævis non abducat nervus est in artibus, videtur 5, 16, 18, Liqueo, (fractum) ubi jam nudatum est, abducat

accensione Nomenre 3, 4, 14. quoniam aut ex toto accendit accensio, aut si id non solet, certe Lemis est 1, 17, 11. et quodlibet plures accensiones remissionesque sunt, sic tamen, et nonneque alicui prius Respondet 3, 3, ar. Increvit morbus, dom graviores dolores accensionisque veniunt, hocque & ante quam proximam, Revertuntur, & postea Desinunt 3, 2, 6. fere vero graviores accensioem levior non Sequitur, quo fit ut graviores accensionem non quocunque trahit Antecedat 3, 5, 1. quoniam nam accensionem Secute integritas est 9, 5, 3. ubi prius febris accensio pene confecta, paremque Subjuncti verisimile est, neque non videatur Sustinere aperi vires posse 1, 10, 14. Sum 1, si altero die gravior, altero levior accensio est 3, 5, 12. si autem quotidie gravior accensio est, si alteris 3, 21, 27. ut quotidie plures accensiones remissionesque sunt 3, 3, 21. si plures accensiones eodem die Veniunt 3, 5, 25. si duae pluresve accensiones eodem die Veniunt 3, 5, 23. dum majores dolores accensionisque Veniunt 3, 5, 6. In quo ab una parte corporis venientis accensionis scelus incipit 3, 8, 27.

¶ cum Particulis perpetuum est, cibum quam maxime semper Ab accensione futura reducere 3, 3, 30. quae febris Antea accensionem 3, 14, 13. 16, 7, 3, 20, 10. Ante alteram accensionem ex eorum quicquid 3, 1, 7. quandoque quoniam ex accensione levatur est 3, 5, 22. In accensione 3, 18, 3. Inter plures accensiones 3, 5, 26. quod non Inter dies tantum, sed etiam Inter plures accensiones ferebatur 3, 5, 19. addit ab 17. ex odia & quadragesima horae fere sex & triginta Per accensionem occupat Insuper febris 3, 1, 8. Post accensionem 3, 14, 4. & 6. Post cum putat accensionem, quo 3, 5, 24. Post graviores 3, 5, 25, 3, 20, 17. opportunitas Post febrem accensiones cibum datur 3, 4, 40.

¶ ac ne tormina quidem periculosa sunt, si largius & strigenter descendunt, dum febris coarctatque accensiones hujus modis obicit 3, 8, 10. i. gravia Symptomata deferuntur.

Accendo, calorem vel inflammationem inducere, & si maiorem augere, est circumspici quodlibet hominis, & avarare interdum & augere morbum, & febrem accendere 3, 9, 19. haec lo recentibus malis elata sunt, qui concitare eis

& accendere 6, 6, 75. febris solum accendit 3, 6, 1. si parum bibitor, accenditur vultus (per febrem) 3, 7, 17, 41.

Accido, ex hoc calorem accendit 3, 22, 10. i. passim, adjectionemque dolores & vomitus (in hernia) quae ex fletore per crudum ex diapho, fere accendunt 7, 20, 6. i. ab causam febris, si excidit i. prurigo & dolor 4, 10, 103. hanc (aqua) praeter rationem illud quoque nonnullam accendere solet, ar 3, 21, 8.

Accipio, qui nocentes homines a regibus ex eorum excepit, viros incidit 1, Praef. 41. qui febricitantem hominem, ubi acciperet, multae venientiae precabatur 3, 9, 10. esse chirurgus debet immisericos, sic at laevi vellet enim, quem accepit 7 Praef. 21. quando nimis imbecillus futurus fit (seget), alii Cibum accipere 3, 4, 34. Cibum accipere sine Vitis 3, 11, 17. si Cibum non accipit (aeger) 3, 19, 16. i. accipere non capis propter laetum stomachi. Venit 3, 18, 6. col (sive) interitus) tale vocabulum est, qui omnia quod accipit, continet, sed prolium in inferiores partes transmittit 4, 3, 25. quo colorem maxime sive corpori similiter accipit cistria 3, 26, 129. ex plaga fere commodissimum est, quae duxibus transversa linea literae X. Figuram accipit 8, 4, 31. phreitis est, quoniam seget, quomvis colico sapiat, tamen quendam vaos imagines accipit 3, 18, 7. pertinet etiam ad rem. Inim venientem sequendum inflammationem accepisse, sed recentem propterea adhuc medicamentum 7, 19, 11. de quibus prolium ditam, Interit ab eadem calvata accipio 8, 3. ext. i. capis, fella, calculus iter, quoniam vi promittit, facit, ubi accipit 7, 26, 42. emplastrum utique ligatur aliqual accipit 3, 17, 13. de ingreditur, de medicamentis: qui id semper, cum aqua potat datum, accipit 3, 21, 10. Idque (verum) si in potione non accipit 3, 18, 6. i. accipere non potest quicquid daturus est (veratrum album) id agere eum debet, ut acceptum corpus hemidius sit 2, 21, 7. altera felle ab altera parte super caput dextera, ubi accipit Nodum 8, 10, 42. Plagum, si ex vulnere est, talem necesse est habere, qualem accepimus 8, 4, 10. per Interit, quoniam utrumque habet i. veretrum, i. superius (Processus) accipit 8, 1, 16. aliud viti genus est, ubi autem tota si ipse foveat, etque

[8]

hoc quoque sit, ne exterius fore eum accipiat 6, 7, 82. i. peripneumonia, fustis. ubi ex his (necnon foraminibus) ad fructus peritiam spirituum & reddunt & accipit 8, 1, 16. omninoque Interit accipere vultus tumet (interitum in hernia) 7, 18, 21. idem vultus, qui redet, ipsam sibi felle, i. scilicet accipit 7, 14, 4. partium obducere amputandae Vocabula accepta sunt Ura sunt 6, 18, 2. in quibus vultus facis medietas, non accipit 7 Praef. 19. si cerebrum membraque ejus vultus accipit 3, 26, 32. i. admittit, permittit ut fiat, curta, si quo majore stat, non accipit corruptionem 7, 9, 2. i. non passim redintegrari, longo morbo viciata corpora, utam illa vacat, Resectionem tamen non accipit 3, 22, 1.

¶ i. intelligi, quod Hippocrates dixit, aut, lo hic (veretrum) accipendum est, quae pusillum excipit, non lo hic, quae toto loco mortae locat 3, 14, 9. de his, i. expresso, de his, aut, haec a medicis acceptis sunt, sed aegrum experientia cognoscit est 20, 6, 9, 19, ut amia, sed salutaris accipit, comprehendere 6, 8, 4. contentus hic (compositionibus) ero, quae accipit vultus nullissimas 3, 17, 1. multos ex impetibus professoribus pedes ejus (medicinis) sive accipimus a Praef. 21. ideo quicquam per eos, qui supra comprehensum est, agitante illi quod accipere 7 Praef. 18.

Accomodo, ut, applico ita, ut accomodo sive aptum in salutare, adapto. autem indidit, incurbissimum accomodare oportet 7, 1, 3. incurbissimum quoque loco veritatis recte accomodato 6, 6, 128. membrum deligandum, fereque super accomodatus sunt 8, 10, 15.

¶ i. parare vel aptum reddo, desino, cum dative 3, 17, 6. primum (collyrium) etiam (Vitis) accommodatum est 6, 6, 180. ante 178. aptum est, eodem Compositio tollit, utraque medietas, naturaliumque sicutibus accomodata est 6, 18, 18. Inter ea (Emplastrum) quae scilicet capiti accommodantur 3, 19, 27. accipere sive, imponi debet quodlibet puri morando accomodatum Emplastrum 3, 28, 117. Sicut etiam alia levis (Emplastrum) fere non gravibus vultibus accomodata, praecipue scilicet 3, 19, 15. Emplastrum Interitendum, quodlibet non pinguis ex his, quae recentibus vultibus accomodantur 3, 27, 6. euti superimpon-

occurrit

[illegible][illegible]

pill ad ipsum oculum Convertatur 7, 7, 67. ut illius medicio
(*hinc dicitur*) in pro-um dicto
cacteria nequeat homo & tectus
opeta Curatur 8, 1, 17. Decur-
tione illi ad modica exercitatio-
nes con. 3, 11. Si hinc passim
valet. Decurtione illi ad me-
dicamentum, quae 6, 18, 17. Si fe-
mel ad ea medicamenta Decur-
tunt 6, 18, 101. bichium ad la-
tus, si. cervice Deigantur 6, 18,
6, 16, 16, 101. latus est ad u-
num forculum Deigari 8, 10, 74.
humectus ad latus. latus Deige-
tur 8, 11, 22. ipse quousque hume-
tus ad latus leniter Deigendus
est 8, 10, 49, humerus ad pectus
Deigendus est 8, 10, 49. Deli-
pate si alius penetrant filulata,
ut ad ultimas Delitit collyrium
con. post 7, 4, 1. ut ad cervi-
cem sua Deferant 1, 10, 10. quo
magis calculus ad velut cervicem
Deferant 7, 16, 14. ut hu-
mor ad membrum duram ma-
mam Deferant 8, 4, 46. do-
lor ad legum relictus Deferant
Deferant 7, 16, 46. ad uvam fau-
scque Deferant uletra 6, 11,
11. nunc ad singulas ferule spe-
cies Deferant 11, 3, 1. conf. A-
d, con. Prox. alii. Difficili ad
medium noctem (cibum dare)
3, 5, 40. ab ala ad brachium Di-
rigitur 1, 10, 8, 15, 10. ad quae
observationes Dirigi entatis con-
siliu debet 2, 10, 4. perpetu-
um est, ad quod omne con-
siliu Dirigi potest. con. 3, 5, 10.
totius corporis habitum intueri,
& ad eum Dirigere curationem 3,
5, 40. Dorsus frigida ad latic
tatem Data 1, 7, 11. a dextro iugulo
ad aliam sinistramque sulcuro ad cen-
trum si Cui Dori debet 8, 5, 11.
per id tenue ferramentum ean-
dem Dandum esse ad ipsum os
7, 11, 4. manibus ad latus yegli-
ta Data 7, 16, 13. ania falsitas
ad venter Data 6, 18, 100.
digit ad ultimam velum Dant
7, 16, 19. quidem etiam a-
tramento duas lines Duxerunt
a media aure ad mediam alteram
aurem, deinde a naribus ad ver-
tem 7, 16, 11. id nifi expla-
retur, ad quod auct coniectura
aliqua Dicitur esset 1, Praef. 10.
ceratam ad recipiendum malum
corpore Emolli 7, 17, 13. Eor-
si ad cutem in vitium, si ad ve-
ficam 7, 17, 8. ad id Facta for-
cipe 7, 18, 44. forcipe ad
id. Facto 8, 4, 16. pricillio
ad id ipsum Facto 6, 6, 64.
exprobre, quod Fit ad alieca
purganda & implenda 1, 24, 6.
excedit maligiam ad litem Pit
1, 18, 16. ad podagrem 1, 18, 16.

Starch maligiam 7, 18, 75. Enne
medicamentum ad latitudinem
alpinum 1, 18, 75. Enne
medicamentum, quae ad uletra
omni sunt 7, 18, 46. aetria (a-
peta), catellor, ad pulmosen,
di-machia Interit, an ventri-
culum Pertinet 4, 1, 7. a tibus
singulae venae, colore albu-
ad veteam Pertinent 4, 1, 33. ad
quid curationem lictate, noli-
modo cunctat 7, 16, 18. si
cetus est dicitur lictate ad ex-
medum con non est necesse 6,
9, 21. ad vitium Festinare non
oportet 1, 19, 11. manu bichium
ejus (sper) ad latus Impellit 8,
11, 4. lupet id sepe cubitus
ad humerum Impellendus 8, 16,
11. Inclinando axis ad cutem
Infusione est 7, 7, 743. cutis
ad vinculum Inclinate 7, 11, 6.
pulvum pulice ad petus Inclina-
to 8, 10, 19. jam ad laticatem
Inclinationibus modis 1, Praef. 90.
callos eo loco non ad laticatem
contumacem, sed etiam ad tu-
morem Interit 6, 1, 17. quod
cetus a plaga claudit ad pu-
candum Patet 7, 1, 11. si vel
ad veteam, vel ad primum,
viti ad vulvam, vel ad grandes
venas atterisse, vel ad maxilla,
guttur, Rhomachum, thoricum
Pertinet 1, 10, 11. 11. 11. 11. 11.
aliter filulata ad ossa aut castila-
gitem Pertinet 5, 18, 160. ma-
lignam, quod cutem ad cicatri-
cem Pertinet 5, 18, 18. con-
tenta con. materia ad maturitatem
Pertinet 1, 7, 1, 10. multi-
plex lita medicina vix alius non
nobis ad lencitatis principia Per-
ducit 1, Praef. 9. re hi quidem ad
saltem Pertinet 1, Praef. 9.
auct inter cutem ad laticatem
raro Pertulit 1, 8, 84. locum
lycio ad laticatem Pertinet
(vile) 7, 11, 1. 9. Pertulit.
quod ad litem Pertinet 1, Praef. 9.
longus murbus, quod ad difficu-
tatem Pertinet, auct pat est 3,
1, 14. cum ad curationis ratio-
nem nulla modo lictet 7, 8, 7.
quod jam ad medicum non Per-
tinet 4, 12, 6. quoniam multa
sunt ad ipsa aetia proprie non
Pertulencia 1, Praef. 77. cuius co-
gnitio quod ad plura loca Per-
tinet, tota vel praecipue ad
hunc Pertinet 7, 7, 117. quae ad
motus & curationes eorum Per-
tinet 8, 10, 64. magis ad rem
Pertinet 3, 1, 11. medicamen-
tum, quod ad febrem quousque
Pertinet 1, 18, 183. 9. Per-
tinet. venae quae ad anem
tensionemque Pertinent 1, 16, 11.
dore ad cervicem veteam Per-
tinet 7, 16, 41. dore furum

ad os Pertinet Efflu 7, 11, 3.
in quibus licta a pete licta
ferum velut ad praecordia Per-
venit 4, 1, 19. quum ad flacia
ossa Pertenerit 8, 3, 33. fereque
ea curatione ad quascunque
dilem Pertenerit 4, 9, 21.
dolor a capite ad cervicem fere-
quisque Pertinet 1, 8, 114. do-
lor ad lingua atque illa Pertene-
rit 7, 18, 41. dore ad cicatri-
cem plaga Pertinet 7, 18, 41.
medicamentum ad viciis rationa
ad laticatem Pertulit 7, 7, 114.
sub quibus Pertulit ad laticatem
potest 7, 7, 11. 9. A. ad. 1. Per-
velo. cubitus furum ad ejusdem
petia autem cum humero Per-
tigit non potest 8, 15, 1. ut ad
eo (osse) licta altera quousque
ala per petus ad lictula Per-
tigit falcia 8, 10, 47. praecipue
ad emolliendum petus cata-
pasma ex liti vel fere Gisel
femine 1, 3, 17. id plus quam
viam ad comprimendum stoma-
chum Potest 4, 5, 37. ad discu-
tenda ea, quae in corpora pas-
te aliqua coarant, maxime
funt 5, 11, 4. id collyrium ad
aliquid litem Potest 6, 6, 169.
arum inflammationis collocatio
Interum etiam ad dentitionem
moreque Pertulit 5, 7, 3.
a quo (mento) utrinque maxilla
Procedit ad tempore 8, 1, 31.
quarta lictura ad eandem veni-
te per medicum caput ad venter
Procedit 8, 1, 10. Interum ad
peritiam quousque Procedit id
malum 4, 6, 4. Procedere ena-
tio potest & ad scapellum & ad
ulionem 5, 18, 38. Iris quousque
quam melle ad litem Procidit 6, 7,
67. praecipue Procidit & ad
exaltationem hominem, naribus
admetit, & ad modum ipsum
deilectum, capiti frontis im-
peditum, huius 1, 40, 11. plus
maligiam quam curationem ad
gerendum Procidit 8, 9, 11. ad
quod symphoriae & cymbala
Reptitque Procidit 1, 18, 36.
re: raro ad laticatem lictis Pro-
cidit 7, 11, 1. 9. Procidit. exiguus
calculus, ad plagam urina pulvis
Promovetur, exilit 7, 16, 43.
jamque ad ulus quousque fuit
ad membrum Promovetur oportet 8,
11, 31. alique ad ulionem licta
perandum est 5, 18, 16. Procidit
ad id auct etiam ad mentem ip-
sam componendum, crocicum in-
guentum 3, 18, 43. Procidit ea
compulsis etiam ad praecordia,
phymata, Rhomachum, omneque
colicum humoris emolliendum 5,
18, 63. qui sanguinem ipsum licta
ad va etudinem Procidit 4, 4, 74. 9.
Pracium, ut ad propolitem nitum

RE

Redeam I Praef. 117. iterum ad
solum Redire 3, 6, 47. deinde
ad concordiam Redire 1, 6, 6.
membrum vi quidam ad confor-
tandum suam Redire 3, 17, 11.
deinde interpositum tempore ad se
Redire epistola 3, 11, 3. etque
in ad vitam Redit, qui ex lute-
pendio, spumante ure detrahitur
est 1, 8, 111. v. Redeo. ad spi-
ritum Reducta precordia 5, 16, 44.
nec protinus evertendum id mem-
brum, sed protinus ad antiquum
Reducendum est 8, 10, 76.
ad cibum quoque quodam non
desistenter (phrenitis) Redu-
cantur hi 3, 18, 40. feramentum
ubi frigere coepit, ad ignem Re-
ferunt 3, 17, 45. maligna, quae
ad Polytrichum autorem Refertur
3, 18, 45. conf. 5, 19, 47. 64.
5, 18, 170 101. cent. morbosum
ad iram dorum immortalium Re-
latus est I Praef. 7. 40-44. ad
virescens punctura Aetiarum paulo
plus dimidio Ictipulo facit 3,
17, 9. quonunque ratione ad nu-
merum Respicitur 3, 4, 48.
illum ad modum agri Respicere;
se ad animum 3, 11, 11. 6. pres-
sum est (Intercellum in arena,)
ad inguen Revertitur 7, 18, 10.
fascia iterum ad fracturam Re-
versus 5, 19, 10. post quae ad
balneum 8. ad confortandam Re-
vertendum est 4, 1, 3. paulatim
ad exercitationes Reverendum
est 3, 17, 10. rursus ad viat
ortum Reverendum est 8, 10
eunt donec corporis ad pituitum
strum Revertatur 3, 11, 46. hic
(epistula) utique ad Re Ver-
tatur 3, 11, 7. Revertor, pau-
larum Revoocanda agere est
ad exercitationes, silitationes,
solen, sudationes, fortigationes,
& idoneos cibos 3, 11, 64. cet-
eris copulatur, retroquo caput
ad reliquum corpus Spectat 7,
19, 19. itaque pars ejus finis
intus ad fracturam, corpus ad os
Integrum Spectat 8, 4, 5. quon-
que omnis longus tumor ad sup-
purationem fere Spectat 1, 7, 8.
ulceris jam ad finitum Spectat
5, 16, 69. v. Spectat. ad la-
pus haerenda est ex traxione
est. 8, 9, 16. per pedus ad al-
teram aliam, ab eoque ad scapu-
lari, rursusque ad synchid hum-
eris, eoque Tendere debet fascia
1, 15, 11. 3. cervicis duo latera ossa
utrique ad scapulas Tendens 8,
2, 69. ad latera per verticem
Tendens futura 8, 1, 9. ad ce-
rebrum 8, 1, 11. ad intellus
cum fistulam Tendere 1, 16, 166.
ad oculum Tendit 7, 7, 68. hu-
morum dolores qui ad scapulas
vel manus Tendunt 3, 8, 90.

quonque jam ad finitum Ten-
det vitium 7, 18, 9. v. Tenda-
re u genibus ad humilicium aqua
Tentat 7, 16, 105. ad humilicium
prominentes Tendendum est, ut
obtineant 6, 17, 1. conventi co-
pit ad eorum Tendere 1, 18, 16.
v. Tondra superiores fustium par-
ter ad se utraque manu Traxit
8, 105, 17. tum ad ea Trantibus
quae I Praef. 110. ad ea quoque
Trantibus 8, 7, 11. ab his ad ea
Tranfendum est, quae 7, 17, 1.
Tranfendum paulatim ab aliis
ad alia 1, 3, 77. ubi confusum
est tumor, ad medicamenta le-
nia Tranfendum est 6, 18, 106.
si cutis ad aliterum quoque par-
tem adis Trant 8, 1, 21. dolores
circa comit & inferiores partes
oculi ad viscera Trantennas 2, 6,
16. ex quibus venit ad oculum
Trantitur humor 7, 7, 67. v.
Trantico A. ad. ad ipsius viciis
stationem potius omnem ceram
suam Trantitule Asclepiades 5
Praef. 4. eadem filia eademque
vena ad eam Trantitendens 7,
16, 19. est etiam collyrium
quod, quatenus ad plura Valeat,
plurimum tamen proficere in his
visceribus videtur 6, 6, 147. 110.
ad ileum Vales Andreas quoque
maligna 5, 18, 18. ad omnia
denique Vales, quae adjuvare ca-
lor potest 5, 18, 10. 110. v.
Vales, ad summum Valentius ca-
paplasmis 5, 11, 5. Valentior ad
id omnis istius est ex multa,
quam ex aqua coctis 5, 33, 14.
Venio ad ea, quae 7, 18, 1. ab
his ad maxillam Venturus 8, 7, 1.
donec ad angulum oculi Venit
Cicurgus 7, 7, 16. in operatio-
nibus, ubi specillum ad os Veni-
t 8, 4, 9. in omni sitio fra-
cturae ossis protinus antiquiores
medici ad ferramenta Veniebant
8, 4, 34. dolor ad jugulum Venit
1, 16, 48. ubi ad venterum
Venit est 1, 2, 17. ubi Venterum
fuerit ad cutem 7, 27, 9.
ubi in valente Venterum ad indu-
cendum cicatricem est 1, 16,
181. ad calidit & humida epist-
mata Veniendum est 3, 10, 8.
jam ad sanitatem Venit corpori
2, 3, 6. ventis ulceribus & vix
ad cicatricem Vementibus 6, 6,
146. per sudorem ad integritatem
Veniunt 3, 1, 19. ad ultima
jam Venterum est 1, 6, 1. con-
trita ex aceto, donec ad censi-
tudinem mellis Venerint 6, 5, 7.
v. plura in Venio.
v. omnia. Fortialis, vid. in A.
En Per Ulique.
v. Ad repetitur 3, 4, 44. ter 5, 18,
176. quapies, diuiter ter non re-
petitur 5, 18, 169. aut repetitur 3,
11, 11.

Adaperio. ubi adaperus est Fu-
runculus 5, 18, 115. Oculi, ut nec
alicuique adaperio 4, 4, 6. do-
nec iterum ea vultus adaperi-
tur 7, 19, 6. quam paulatim
summa pellicula excita est, ada-
peritur pliorum Radiculae 6,
4, 9. finitum adaperium Ulcus
est 1, 18, 39.
Adaugere. ex ratilene vel aduolue vel
levare febris apparetur 4, 6, 17.
Addico. subsistentem est, quae
proxima vero videri possint, ne-
que addicta alterius opinionis,
neque ab utraque nimium abhor-
rens I Praef. 74. mens vultus ima-
ginibus addicta est 3, 18, 7. in
phrenitis addicta est 8, 10, 76.
Addo. additit aceti fuscipylatus
5, 19, 39. ubi acrius replet, est
lupar lara mollis addenda est 6,
7, 14. illud genus pulpi inter-
dum inarcescit, si addita in aurum
per linamentum aut penicillum
ex composito est, quae 6, 8,
11 1. indota.
Adduco. adduco Fasciam 6, 18,
100. 1. utraque, conquisitaeque Pes-
qua indota adducenda 7,
19, 38. ubi ore Spiritus adductus
est 1, 11, 4. ex cucurbitula quon-
adducti Uenis cooperit 7, 16, 16.
ut facilius, quod adductur, le-
qui possit 7, 9, 7.
v. cum Partialis, & prima cum. Ad-
ducit. ut paulatim tas venat protra-
bitur digitis. Aque adducendo 7,
11, 10. adductioque Ex crure 8, 11,
5. in adducendo, ut ea facilius
sequatur 7, 7. Mellis adducit,
qui castidem habens ad valida ba-
cula dilargitur 8, 10, 16. non
Nimium adductus ungue 7, 7, 3.
cutis habet omnino adducta defoe-
nem, quem reliquit, locum redi-
git 7, 9, 8. Subito 8. cum super.
v. cum Transpissuris. si addu-
ctus Ad latus sit (hametur)
8, 15, 21. Ad guttur adducen-
dum est metrum 8, 11, 7. Ex
vicinis adducitur 7, 9, 3. his va-
let in cunctis quendam ad-
ductus 4, 2, 1. potius vini in
conferendum adductus 1, 3, 33. hu-
moris in priorem partem addu-
ctus est 8, 4, 8. ex. quon sic
celivimus, in sum adducere
7, 9, 5. adducta Per hamulum
vens 7, 11, 1. subsititae Super
id genus adducendum est eodem
modo, eademque de causa 8, 10,
11. capitis cum fasciae Super
partem adducta hic ligatur 7, 11,
11. Adco, ut 1, 10, 2. 8, 94, 2.
18, 31. 3, 1, 1. 3, 4, 38. 3,
15, 19. 3, 6, 14. 3, 18, 69. cent.
Adco, non, ut 1. tunc mirum 2,
6, 37. Adco multa, ut 2, 14, 1.
Adco, ut etiam 2, 8, 11. 5, 16,
115. Adco non, ut etiam 2, 10,
11. 4, 4, 69. Adco, ut quon

clent Cibis adjectis 1, 3, 64. *frum* lobjunctis 67, tum omnibus fomentis adjectis quaedam valentiores Compositiones sunt 6, 9, 12, huius adjectis sunt Coenae 19, 21, 23, adijci cataplasmati debent pariter Conteries fricti aquae conteri, sic, ut ex his Pars dimidia fit 6, 7, 13, quibus adijciunt cedrae Syrius unus, olei laurini Cyathi tres, olei acerbi Sextarius 5, 13, 76, paulatimque his adijciuntur vini lenis Cyathi duo, mellis unus 6, 10, 6, huiusque vel Cyathi & adijciendaque prioribus (*fascia*) quiesca Fascia est 8, 10, 27, quibus si Folio quaque papaveris adijciuntur 6, 6, 88, lactis maritimi lac, cuius Gusta pari adjecta abonde purgat 1, 12, 2, huiusque Hemina mellis adijcienda 5, 25, 13, quibus adijciuntur olei & ceteri singulae Heminae 5, 19, 4, aqua, cui adijciuntur fit coenitum Myllosum 4, 17, quibus (cataplasma) recte lris vel Apithium adijciuntur 4, 8, 8, Mel quoque depuratum huius (forbitioni) recte adijciunt 6, 35, quom vel utendum est, adijciuntur his Mel de Vitis 6, 7, 36, sic, ut culibet eorum Mel adijciatur 6, 14, 4, sic, ut horum culibet Mel adijciatur 6, 8, 11, deinde his Mel adijciendum 5, 21, 11, cui semper Mel adijciendum est 5, 26, 27, quibus adijciunt autipigmenti dimidio Minus, quam in lingulis prioribus est 5, 18, 189, cui non Minus, quam ipsa est, alumina scitilis, & Paulum mellis adijciunt est 6, 1, 6, Myrrina, v. 6, 18, 88, verus Oleum, v. 6, 18, 88, duas portiones sumat talis aquae, vel Muscae durae huius adjectae 4, 12, 5, laza iurei da ex acto vel vino, cui Oleum adijciunt est 2, 33, 4, ex aqua *fluida*, cui Oleum fit adijciunt 3, 9, 3, sal teri debet, sic ut el Paulinum Oleum adijciunt 6, 6, 126, deinde tridus in foemum aquae calidae, cui Oleum quoque adijciunt fit 7, 10, 3, adijciunt vel Oleo vel Nitro vel melle quoque 1, 11, 31, cataplasma est bordeo, cui pinguis fici tertia Pars fit adjecta 8, 9, 17, uvae taminiae Pars quarta huius adjecta 5, 25, 216, retina, cui tertia Pars salis fossilis & Paulum mellis adijciunt est 6, 1, 9, butyro Vinum & ceteris binthinae Pars quarta adijcienda est 6, 18, 16, emplastrum, cui quodvis Pars thuris adjecta fit 1, 3, 86, rosae flore conreito, cui galiae quarta Pars & astra myrrice fit adjecta 7, 12, 18, coccum & silvestris radix,

cui ex farina duae Partes adjectae sine 5, 18, 147, deinde adijciuntur his Paulum 4, 7, 16, deinde mittitur in aquam calidam, cui Paulum ceteri adijciuntur fit 1, 3, 11, perficere ex oleo, cui Vinum & Paulum contenti salis fit adijciunt 1, 3, 11, aqua, cui Sal & Nitrum & olei Iunium fit adijciunt 3, 21, 41, qui vomere post cibum volet, h ex lauli facit, aquam tantum tepidam ante debet assumere: h dimiditio, aquae vel salis vel mellis Paulum adijciunt 4, 49, verum Paulum cito dimidendum, adijciendumque portioni 1, 3, 77, elique (lauli) laas Paulum adijciunt 2, 12, 3, urgi rosa debet, cui ceras fit Paulum adijciunt 3, 10, cure ungenda lina calido oleo, cui ceras Paulum fit adijciunt 4, 11, 19, cui Paulum ceras fit adijciunt 5, 19, 67, fucus in melle succedat, cui Paulum hyssopi conteri fit adijciunt 5, 25, 216, fuscum eremori ad gargarizandum Paulum mellis adijciendum est 6, 10, 14, eremori, cui Paulum mellis fit adijciunt 1, 11, 11, huius adijciunt Nitrum Paulum 4, 17, 4, ex vino, cui rosas Paulum admodum adijciunt fit 8, 12, 56, aqua, cui adijciunt fit semmodum Paulum 4, 17, 3, cui ipsius Paulum fit adijciunt 6, 7, 13, quibus ceras Paulum adijciunt 5, 18, 67, linitis ex vino conteri, cui Paulum eroci fit adijciunt 6, 14, 75, Paulumque his eroci adijciunt 1, 21, 2, sic, ut culibet eorum, dum teritur, mellis Paulum adijciunt 6, 18, 9, sic, ut huius quoque mellis Paulum adijciunt 5, 28, 200, aqua, cui Paulum admodum olei fit adijciunt 7, 16, 8, hyssopo rosas & mellis Paulum, & resinae terebinthinae pars quarta adijcienda est 6, 18, 16, sic, ut ei rutae Paulum adijciunt 5, 25, 57, coquitur hic, ut Paulum his salis adijciunt 6, 9, 6, ceratum ex myrto factum, cui Paulum squamas, fuliginis, calcis fit adijciunt 6, 18, 128, (oportet) adijcere modo cibo, modo portioni, Piper, Porrum, betaniam, subum *Papaver* 2, 19, 4, adijciendus est cibo Filiculus aut Cato 4, 2, 57, eidem cerato liquido Plumbum citius adijciendum 6, 18, 87, alumine scitili, cui dimidio Plus galiae adijciuntur fit adijciunt 6, 11, 6, unum cibo Porrum adijciunt 3, 21, 16, forbitionibus & prioribus cibis adijcere ex oleis Porrum, ex carne Ungulas & Summe trunculorum, atque Filiculus 4, 7, 19, huius adijciuntur hyuleysa facci dimidio mi-

nor, quom minus ex superioribus, Porrio 6, 7, 45, quibus quidam adijciunt sulphuris 1, 11, 5, 18, 40, quibus ita 1, 11, 5, galiani 1, 11, 5, adijciuntur 1, 19, 36, add, 5, 21, 4, 5, 15, 32, 6, 6, 55, 6, 66, 6, 18, 23, *caet*, adijciendumque ei (cerato) Pulvis ex conteritis ressa 1, 25, 41, paulatimque adijciuntur cerulae vel ipsae mae argenti, *caet*, 5, 19, 18, omgi, pestiscent, sic, ut interdum cito Quaedam adijciuntur calcificata 3, 21, 16, ex quibus quaedam per se esse, Quaedam adijcere vel forbitioni vel portioni licet 4, 8, 11, quibus adijciuntur argenti lris Quantum salis est ad 5, 18, 24, add, 5, 22, 12, forbere vini cyathum, cui conteritis Radix quinqueseffili fit adijciunt 4, 15, 6, cataplasma, cui Resina picea adijciunt fit 7, 19, 44, ceratum, cui cocta quoque Resina adijciunt fit 8, 9, 13, melle, cui Rhas, quem Spiritum vocant, aut amare Nuxus adjectas sunt 6, 11, 19, mixta fit, ut his in vicem Rosa etque lutebi, Succus adijciuntur 1, 28, 210, aqua, cui Sal & Nitrum & Olei Paulum adijciunt 3, 21, 41, acetum, cui vel Salem vel Nitrum aliquis adijciunt, 7, 13, 6, ubi languini, qui elidit, Sanies adijciunt 7, 30, 14, quibus (tuberculis) ego *crassum* inflammationi detrahatur, Tantum edijci cibis poterit 6, 6, 18, idque ex cerula, cui conteritis herbas murales Succus fit adijciunt 4, 24, 25, quibus, quom teruntur, adijciunt rosae Succus 6, 6, 31, cataplasma ex farina, quae frigida aqua coacta fit, cuiusque resae acidae Succus aut Cupressus adjecta fit 6, 6, 127, quibus etiam lauri Succus adijciunt 6, 17, 3, caput perfridum aqua calida vel marina vel ceris latis, sic, ut ei quoque Sulphur adijciunt 4, 1, 36, quibus tantum piceae & ceras adijciunt, ut huius cerati crassidum 5, 18, 17, quantum inflammationi detrahatur, Tantum edijci cibis poterit 6, 6, 18, idque ex Veratrum, fit in portione non adijciunt *meor*, pari adijciendum est 3, 18, 68, perficere ex oleo, cui Vinum & Paulum contenti salis fit adijciunt 1, 3, 11, corpus ungendum est rosa vel melle vel myrto, cui Vinum autiterum fit adijciunt 3, 6, 7, quom quodlibet horum alius conteri, ei, dum teritur, afficitur Vinum & Oleum myrreum adijciunt donec 6, 8, 4, quibus (cibis) adijci duxte Vinum pueri 6, 10, extr, quibus adijciunt nardinum Ungentum, donec cerati crassidum fit 1, 18, 9, ne argenti vultus ipi quoque ingea Vlnas edijciantur 7, 1, 13,

¶ cum *Pasticulis* ovi & album et vitellum in vase defendendum est, adijciturque hoc m. Paulum 6, 6, 18. fit *epidroma* ex lini & nasterii femine, quo Vionm & oleum adijcitur 4, 9, 14. *Ectenua*, Invicem, *Proceres*, *caet.* v. d. *so pra.* cum *Smilantora*. *Pap* adoleo sequitur *aurantius* cum *infusio*, 7, 7, 180 7, 14, 1. quod 8, 7, 11. ut 7, 14, 11.

¶ *Adhucietur pro infirmis* 7. 17. 10
habent 11. *add* *ut addita* *pro* *in*.
dic 6. 8. 11. *u. civiliter*. *et adlio*.

Adjungo. in adjuncto pariter 1. 6.
21. u. cubitus, qui antea hu-
mero est, ab hoc excludis radius,
qui adjunctus est. imeridum dista-
bitur 8, 16. 2. hule (cornae 8, *scilicet*
scadi tonicae ; interiot adjunct-
ta est (*rhonoides*) 2. 7. 119.

Adjuv. art. proprie multa ind
aplicat. art. proprie non pertinens
tamtn ea adjuvnt, exci-
tando artificia ingenuum I. Praef.
771. confirmat ad eas multas agi-
tandas, atque irreverent natura
quoque adjuvat, si ex antiquis
fecit victim (angina) transit in
latiore 4. 4. 15. s. famulatio
promota. cupiditas curatio est in
futilia simplici, teneat, interea
cunctis adjuvatis, etiam ea
si juvenit, si sumum est I. ad-
sat. evidens est, ut aliquid ab
allis adjuvare, hinc tamtu plu-
timum trahere 7 Praef. 7.

[illegible][illegible]

Admisceo, nitrum accio & oleo
admixtum ꝑ. 27, 15.

admittere, quæ frigida ad venterem
admittere hapha lenat 7, 16, 109.
ut Aliquid decoretur eo loco, 10
Nihil vilius admittere 8, 11, 10
parari potest. facinorarium natura-
li nonnquam inter te glustitia-
li oris Cœnabulum non admittit
7, 18, 2. Quomodo (Species
vili) 10, 11. Quod fons, 7, 10
unde quæ Curatorem non ad-
mittunt 7, 138. maximeque
Curatores admittunt tæ febris
3, 12, 1. id. quod Expulsum est,
difficiliter admittunt antia 19
7, 12, 19. 29 tæ quoque affum-
ta calorem mouent, qui Horro-
rem non admittit 3, 12, 1. id
visum Medix non admittit
7, 14, 19. vix admittere, ut 8,

admodum, *saepo* *his* *verbis* *reple-*
re *admodum* *exigu* *pau* *6, 5,*
du *vulva* *4, 1, 37* *exigu* *ad-*
du *filia* *7, 37, 39* *admodum*
levius *vellit* *2, 3, 7, 35* *lac-*
vae *admodum* *filia* *3, 36, 7,*
admodum *pauca* *7, 8, 1* *pasce*
admodum *compositionis* *5, 19,*
pau- *lulum* *admodum* *7, 36, 8,*
pau- *lulum* *6, 18,* *qo* *pau-*
lulum *admodum* *8, 10, 36,*
admodum *raro* *8, 5,*
23, 8, 10, *3,* *raro* *admodum* *8, 8, 4,*
7, 10, 3, *admodum* *effici* *6, 6,*
23, *admodum* *rarum* *est* *8, 14, 11,*
quod *admodum* *supervacuum* *est*
est *3, 21, 6.* *Celeberr* *admodum*

numeri 3, 4, 49. Clari admodum
antores 8, 10, 12. Gravidus ad-
modum morbis 4, 3, 1. Multa
admodum 2, 13, 1, 5 Praef., 5.
Nobile admodum 6, 6, 12. Pau-
lulum admodum olei 7, 16, 8.
Perniciosae admodum fistulae 7,
4, 14. Tarde admodum 3, 35, 1.
Tenuis admodum 7, 4, 36, 7, 7, 5.
Validum admodum medicamen-
tum 6, 7, 11.

Admonito, subinde admonendus (in-
fama, , in hispiis rebus, quae solli-
citant, cur non potius lactitiae
quam sollicitudinis causa. Graec. 2. Co.

[illegible]

10. nulla VI adnota 7, 10, 72, 73.
[om. Datinor:] admodovendae cervicibus Cucurbitulae sunt, sic, scutula inciditur 4, 3, 19. coxis adnotae Cucurbitulae cute incisae 4, 10, 13. eandem Cucurbitulam incisus inguicibus ejus admoveere 4, 4, 81. remedium sunt Cucurbitulae cute incisae inguicibus adnotae 4, 10, 1^a occipituli incisae Cucurbitulam admoveere 3, 18, 94.

est aduersus cancretem intesti-
norum 4, 15, 18.
Aduersus, a. um. aduersus unguis 2,
7, 92.

Adurgio, ere. is / dem. / qui natus
est in locum priuati, quod dicit
dignus adurgendus 7, 11, 11.

Adulto, ere. de uoce uero pariter
est de fermentis medicamentis tra-
sformis, sicut, ut agnoscitur
interuenit 9, de conuulsiuam uero
interuenit tam potestatiuam. Cuius-
que in adultis esse conseruatur
6, 11, 6, conf. 7, 16, 100, 6, 11,
24. cuius aut fermenta aut singu-
la adrenda 4, 3, 12. saluallum
vel ferro vel medicamentis cot-
pus 12, 18, 61. quae / rubetula /
vel medicamenta vel ferri adur-
untur 6, 18, 45. partem luptio-
nem (tumoris) aut medicamentis
aut ferro addere, donec emo-
uiatur 7, 14, 16.

De quo uero aduila quod locis
exterioribus uis inferitur 7, 17, 87,
100 & sepe preparari aduersum
curatio 9, non deinde uis, uero
cetera aduila, curandam est 4, 18,
11. melius ipsum ferro primum im-
ponere, quod dum humor itus
est, non adurit 4, 19, 16.

De fermentis igitur: aduila
debet donec nullus ex eo humor
feratur: non quod sanum est,
sicque est, quam adurit 5, 16,
14. aduri diligenter & timide
debet 6, 18, 45. idque aduren-
dum est 6, 18, 49. nihil melius
est, quam prius adurere (cat-
bunculum) 5, 18, 9. adultum lo-
cum purgandum esse seruique 7,
11, 5. imponenda aduila lentius
est 6, 15, 18. ut omnis pilulum
radice aduile / tenui seu ferrea
cauicui / emolliatur 7, 7, 71.
leni fermento adurere, quod
spathe simile, quali transcare, non
imprimi debet 7, 12, 47. ferro
candente in oculis quod
& lassa adurere duobus locis 1,
33, 27. possunt ferro candenti ad-
uri / uenae 5, 16, 101. ferro
adurendum 6, 18, 61. id ferro
adurendum 4, 18, 61. exte-
quidam ferro adurent (cat-
buncula) sed aduila potius con-
cisa sunt & interuenit 5, 18,
35. aduile glorie 7, 11, 1. fer-
ro locus aduri debet 7, 18, 62.
in variis aduila 7, 11, exte-
plague ipsius ore aduratur 7, 14,
6. quidam omnibus aduilerunt 7,
7, 16. os fermento adurendum
aut vehementer 7, 7, 44. acui
fermentum id totum extroficus
adurendum est 7, 7, 106. id (os)
paulo diutius codem fermento
adurendum 8, 1, 9. si quod etiam
aduritur est, a parte sana re-
cedit 8, 1, 17. os aduila 7, 7,

67. id, quod plique est, semel
iterumque admoto fermento a-
durendum 8, 1, 5. ramem adurendum
est tenuibus & acuis fermentis
7, 11, 1. frequenter curatio est uen-
na in temporibus adurere 7, 7,
171. tenuibus fermentis de resu-
tis uenae adurendae 101. 171. te-
nibus fermentis adurere (uena-
tis), contra tempora quidem ci-
mide; inter frontem uenae & uer-
micem vehementer, sic, ut liqua-
ma ab oleo recedat 7, 7, 176-
177. in temporibus uenas adurere
6, 4, 101. omnis uena (uena)
aduila tabet 7, 11, 1. uellus
aduile (uena) 7, 11, 4. aduila
uenis 7, 7, 182. qui ueritem us-
que ad os adurit, sic, ut liqua-
mam remittat 7, 7, 174. tenuibus
fermentis adurendum (uicus)
6, 19, 14. niera erant adurenda
6, 11, 14. aduillum uicus 6, 11,
16, 7, 11, 7. si iecur vomica la-
burat, quidam id scalpeo aperit
& ipsum vomica adurit
4, 8. exte, perperum est, cecili-
canero, uulnus est adurendum 6,
18, 15. uulnus id (maria rabi-
canis fallum) adurendum est 5,
17, 10. huius adurendi est,
(carum mortuum) idum ex omni
parte scelus doloris est 5, 10,
conf. 8, 2, 11. adurendi ratio haec
est 7, 31, 6.

De medicamentis adurunt quae 1,
8. compingunt, quae vehemen-
tius adurunt 5, 18. 18. vehemen-
tius idem faciunt, etiam aduren-
do, quae sequuntur 5, 12, 10. adu-
rentibus quoniam quidam utuntur,
quae exadunt, eruntque cum
locum altingunt 5, 18, 109. possunt
incurrere quodam vel exaden-
cia tantum, uel etiam aduren-
tia 5, 18, 13. adhibenda sunt ea
(medicamenta), quae adurendo
crustas ulceribus inducunt 6, 11,
24. ut neque uolentibus medica-
mentis, neque adurentibus, & ob
id ipsum inducentibus crustas,
sunt utendum 5, 16, 100. aduila
capitulum, hemorroidum / hic el-
ectria 6, 18, 110. medicamenta
quae sic languinem lupprimant,
ut ne adurant 7, 7, 181. aliquae ex
adurentibus 6, 18, 11. liquas ac-
ria, quae lentius ex adurentibus
est 5, 18, 21. aduri medicamen-
to potest (condyloma) 6, 18, 101.
cetera genera existentiuntum me-
dicamentis adurenda sunt 5, 18,
136. uulnibus possunt etiam ve-
hementer adurenda 6, 18, 101.
has carunculas) carere oportet
medicamentis adurentibus, sub
quibus ex toto conuoluntur 6,
18, 17. quicquid est, quod tenuis
conuoluntur, potest adurentibus
medicamentis curari: quibus lum-
cuta tum subiecta ruica exu-

erunt 7, 15, 2-1, ne per impro-
periam adurentia deuoce pae-
6, 16, 11. facile est callum qui-
buslibet adurentibus medicamen-
tis erodere 5, 18, 191. aut etiam
adurere medicamentis uicem ex-
necitara 6, 18, 101. quidam al-
linunt (areis) adurentia ex oleo
6, 4, 8. idque, quod prolapsum
amens ex uicem est / adurentibus
medicamentis linunt, donec si-
corrosetur & occidat 7, 11, 4.
medicamentum aliquid imponen-
dum est ex adurentibus 7, 8, 6.
imponi debent medicamenta adu-
rentia 5, 18, 17. quod si jam me-
dicamentum est (os), quo gra-
tor hinc liquas abcedat, quid-
dam adurentia imponunt 7, 7, 62.
sulent impota medicamenta adu-
rentia de capitulo (haemorrhoi-
dum) abluere 6, 18, 119. lupt
adurentia medicamenta imponere
linamentum in sola iecur 6, 15,
6. quidam interperenda adurentia
7, 11, 8. quidam uel sunt medica-
mentis adurentibus 5, 18, 15.
ad. id. id. 16, 120.

De omni genere in uicem / aduila
quomodo curanda sint, jam expli-
cit 5, 17, 97. leq. 7, 7, 176, me-
dicamentum, quod aduila sanant
7, 11, 7. sicut cetera aduila 5, 18,
11. eadem, quae in ceteris aduila
facienda sunt 8, 9, 28.

Quod partem in sub eo medi-
camento aduratur nervus 5, 18,
57. uel quae u. in super. Semel le-
uatur 8, 2, 1.

Adidicium, l. habitare adidicium
loco debet 7, 1, 5. vapor adidicium
a terra profundius adidicium includi-
tur (in naturalibus sudationibus)
7, 17, 1.

Ager, a. um. si corpus agrum est
5, 18, 167. ut alimenta tanta cor-
poribus agricultura, sic lentitem
agrum medicina promittit / Praef.
1. app. quod si laeta quaeque cor-
poribus inuile est, quanto inuile-
tius est inuile, sedum agri 3,
16, 1. app. potius ex lapa par-
te aliquid adiciatur, quam ex la-
te relinquatur 7, 11, 4. parata
agrie 1, 3, 11. quicquid huius
ager est 3, 6, 18.

Ager, agri. / sub. app. sanus 4,
10. / sanus 4, 10. agros, sanus
app. 2, 9, 3. sanis, agros app. 1,
16. / 11, 2, 11. exte 4, 4, 11.
ager 8, 8, 1. / 11, 11, 11. / 11,
agrum, qui sine medicis erant,
allos / Praef. 5. agros / Praef. 5.
11. Agros agros, / 11, 11, 11.
11, 9, 18. neque agrum imbe-
cilliorum semel perdat 1, 4, 10.
ager infirmus 4, 16. reponi ab
ipso agri commode potest / 11,
11, 11, 11. 4, 11. 11. 11, 11, 11.
aden, ut raro, si inter initia me-
dicina accedat, Olesquae agri si

cornea (cucurbitula) altera parte acque Patet *vacua* 1. 11. 2. acque ferricari 3. 11. 8. 2. vehementer 2. quod acque ad omnes similes affectus pertinet 4. 16. 8. quod idem (Alicepades) quoque acque Probat 4. 41. 44. acque Proficiunt 5. 17. 17. si acque ad utraque parte magis calidus aerofus inter subditi digito neque aqua. sed licet Remittit. & *vacua* 7. 16. 71. ea medicamenta, quae ois exulcerati causa componuntur, acque ulcera aurium Sanant 6. 7. 31. quod (auritus) in eo quoque valent, quod ceratet fecit, acque Valet 5. 72. 68.

¶ cum Panis: Neque acque 7. 16. 71. Non acque fime in his, acque habet vane Non acque ceruorum 7. 15. 38. Non acque magnis inflammationibus pars ea expoliet 7. 16. 14. Vocat non acque perniciosa est 12. 3. 76. in his extendens Non acque vi opus est 8. 19. 4. febre acque Non quiescent 2. 6. 21. neque Quoque 1. 2. 8. 85. Quoque eque 2. 1. 38. 3. 11. 9.

Aequo are. quae fotamina altitudine vitium (*carion* *apri*) acque 8. 1. 18. pitecia. quae latitudinem fossas longitudinemque acquent 3. 10. 2. alphodeli, quod Aegyptiac fabae magnitudinem sequet, affectum in duas partes dividendum est 5. 17. 17. donec utrumque ulcus laes ateri cequetur 5. 16. 191. membrum ceteri aequum 8. 10. 16. 6. acque tantum *factum*.

Aequalis. e. in urinae subdore (obscure) album, lacte, aequale 1. 3. 5. *Amaz* Hippur uniusmodi Celso 1. 8. 9. si totum (ot) aequale est 8. 10. 18. melius est pus, si lacte est, si ubi alio, si aequale est 5. 16. 91. si aequale aeris spiritus est 3. 10. 11. *add.* 9. 16. 119. in tubu quo, qui salvis saturas est, spiritum eius debet album, aequale totum eiusdemque coloris 2. 8. 11. habere sudores non per totum corpus aequales 2. 4. 11. ex tempestatibus optima aequales sunt 2. 1. 2. *appt.* quae variant, si ulcus aequale est 5. 17. 41.

Aequaliter. si corpus aequaliter in extremis partibus Macrum est 2. 8. 19. corpus, quod aequaliter Molle & Calidum est 1. 3. 5. si praecordia aequa equaliter Molis in utroque parte sunt 2. 3. 3. aequaliter cetero est muilla Agens 8. 11. 9. aequaliter utroque pars implenda est 5. 4. 9. corpat, quod aequaliter totum implet 2. 1. 5. paulo minus quam aequaliter fufum procedit (re-

rebit) 8. 3. 4. quo aequalis superiora membra fulscent (femina) 8. 1. 101.

Aequitas. a. atis ubi aequalitas est (comparatum) 1. 1. 6. Act. aeris amplo conciliari tenendus aeris, quo multum & purum actum cohaere possit 3. 7. 14. foetitia aliquantum aperta potum aerem respirare 4. 7. 17. vitari autem gravissima dehiillationes possunt, si quam minime 3. 1. 1. qui his opportunus est, aerem vel loca aquaque mutat 1. 5. 5. aerem quidem, ut nihil minus aerem continet, (f. *homo in pulvis*) licetne hominem posse diuolvi 1 Praef. 69. *verum radit* cum antiquis *ed.* legi videtur, qui minus ad rem pertinet. 9. *add.*

Act. aeris *actum* caprum. act quam maxime calidum qui pati potest, adducendum est (permanens unum adaperit) 5. 18. 39. act combullum rodit 5. 6. 1. nullus 5. 12. 1. *Scorbutus* & *act* vulgo act silum, aeris combullit 5. 19. 14. 17. 28. 64. 5. 20. 2. 5. 5. 24. 2. 6. 5. 37. 61. 112. 141. 149. 114. 17. 6. 14. 6. 18. 19. aeris combullit & diolvi 6. 6. 15. 128. 140. aeris flos excedit corpus 5. 7. 2. flos aeris erollas ulceribus inducit 5. 9. Aeris aeris, 5. 20. 2. squama aeris 1. 2. 3. 5. 6. 2. 5. 5. 1. 2. 6. 7. 5. 1. 8. 1. 16. 106. 5. 18. 42. 6. 7. 60. 4. 15. 46. 128. 6. 19. 8. quam *Aeris* *actum* Graeci vocant 1. 1. 2. acque huius quoque duae species sunt, alia tantum aeris, alia rubi aeris 5. 1. 1. squamam aeris dabunt autique ad dejectionem molendam 2. 12. 2. purgat 5. 5. 2. 6. sanguinem supprimit 5. 1. 3. rodit, sed magis rubi 5. 6. 1. excedit corpus 5. 7. 2. adit 5. 2. 1. vehementius reprimat catenam supererickentem 5. 16. 2. 2. infpergenda squama aeris est, ut id reprimat & cohibet 8. 4. 78. de *aerem* carere superet. lentissima ex aducentibus est 5. 15. 43. squamae (*gravi*) aeris 5. 18. 6. 30. 5. 19. 81. 15. 17. 16. 39. 41. 43. 44. 49. 59. 5. 5. 22. 2. 21. 21. 5. 16. 94. 6. 6. 129. 6. 18. 119. 6. 19. 10. paululum squamae 6. 18. 128. si aeris squamae (*gravi*) aeris rubi 5. 19. 15. squamam aeris 2. 11. 2. 5. 18. 180. squama (*act*) aeris 7. 10. 14. squama (*act*) aeris rubi 6. 16. 5. ex aeris squama 5. 19. 6. Aemum. a. um. acuta Cucurbitula 2. 11. 2. in senem (cucurbitulam) 2. 11. 5. cucurbitularem genus senem 2. 11. 1. acuta filius 12. 7. 11. 6. acuta filialis 7. 16. 5. Lemna acuta 7. 5. 25. 4. 30.

17. in senem Vafe 6. 18. 34. Aergro. ginia. *add.* viridis aeris 5. 2. 4. 5. 5. 2. 5. 6. 1. 5. 7. 1. 5. 8. 1. 5. 9. 2. 5. 16. 186. 28. 171. 6. 7. 21. 6. 18. 21. 18. capitis 5. 4. 4. purgat 5. 5. 1. tudit 3. 6. 1. excedit corpus 5. 7. 2. adit 5. 8. 1. crassitas micribus inducit 5. 9. aerogrum melle 6. 18. 5. cum melle aerogrum 6. 7. 71. aerogrum cum coo melle 6. 18. 21. aerogrum 5. 19. 9. 5. 26. 16. 5. 22. 2. 5. 128. 168. 6. 6. 119. 142. 1. 117. 6. 18. 101. aerogrum calum 5. 18. 6. 5. 19. 4. 15. 18. 49. 10. 5. 18. 192. 6. 6. 149. 181. 6. 7. 41. 66. 6. 19. 10. aerogrum 5. 18. 180. 190. aerogrum calum 7. 7. 64. aerogrum cum cocto melle 6. 18. 67. aerogrum de melle 7. 11. 5. mel cum aerogrum 5. 16. mel cum aerogrum incocatum 6. 7. 59. ex aerogrum 5. 19. 6. 6. 7. 19. 6. 18. 128.

Aerogrosus. a. um. cutis fere aerogrosus 5. 16. 112. de *calore*. Aethas. aethis. vel aethas est 5. 11. 91. 5. 14. 17. 4. 3. 12. 4. 7. 11. 4. 2. 15. 5. 26. 114. inimiciter fenibus hians, aethas adolecentibus 5. 2. 41. Mellior suntumne quoque hians vel aethas est (*remis malis*) in quibus milles dies urget 7. 7. 38. Periculis aeris est 2. 1. 1. Prims sellas non aliena est 7. 14. 3. ab aethate autem Proxima pressa 2. 1. 20. si Sileca aethas aequales habuit 2. 2. 17. aethis non quidem vedat pitecias his motis, sed adicit febres, *can.* 2. 1. 19. per aethatem 1. 3. 32. 3. 4. 8. 4. 2. *entr.* 4. 30. 11. 6. 8. 15. 8. 10. 105. aethate 1 Praef. 112. 2. 5. 41. 78. 51. *dia.* 2. 1. 6. 40. 2. 8. 121. 2. 11. 6. 3. 4. 18. 1. 18. 16. 5. 16. 124. 147. 8. 4. 64. *can.* aethate prima 2. 1. 1. prima aethate 2. 1. 1. corpus aethate relaxatum 1. 1. 4.

Aethivus. a. um. iactus aethivus, corpus canalicum jam lacte repleto, est 2. 3. 1. aethivus peristatum aethivum habentibus 5. 3. quarta aethivus brevis est 1. 8. 123.

Aethus. us. de interna calore frigus, aethus oppos. 1 Praef. 111. ambaliter fali divo aethus 1. 10. 3. neque committendum, ut per aethum (*in balneo*) anima deficiat 1. 17. 21. si capitis ex frontis dolores ex vento vel frigore aethus fuit 2. 8. 14. exior aethus excitatur aethus 1. 6. 18. 6. felis ex aethus fuit 3. 5. 2. vel ob aethus immoedior vel ob aethus frigora 5. 26. 112. quum aethus fuit 2. 8. 14. exior aethus puer 5. 27. 47. jam fructu

ae-

actibus in autumno 7, 7, 38.
 ¶ de *humore corporali* sicut si in pul-
 monem destillaverit humor, est
 sitis, actus, *caus.* 4, 2, 41.
 Actus, 4, 2, 41. Genera terpen-
 trum, quae actibus signantur
 locis 1, 27, 63. locis actibus
 facilius involvitur talvia solida
 sine luctura 8, 1, 6. cibis ex sic-
 cis & actibus locis veniens 3,
 1, 61.
 Actus, 4, 2, 41. si quis in balneo as-
 suat 1, 3, 18. cum pectus assuat
 1, 3, 41. de ardore ventris &
 asphyxiae, quomodo potius notata-
 sit, potius in fluxum. Hu-
 machum refrigerant. Frigorem
 caleneri 1, 3, 16. naxibus quoque
 actibus admoveere, quod reli-
 quia 3, 19, 12. 1. *cardiaci* iudantia.
 Actibus, 4, 2, 41. quae species in flid-
 ris 1, 6. quia actibus actibus
 facile intelligit, *caus.* 1, 24, 6.
 quomodo praecipuum in hoc ars fit,
 quae vires actibus, & ex eo
 colligit, *caus.* 4, 10, 11. via cor-
 poris melius ex verba, quomodo
 ex ipa specie actibus 1, 20, 13.
 qui (cibus) pincior aoxiguis pe-
 diandus, ex ratione actibus
 actibus apponitur 1, 2, 12. ex-
 actus nihil perpetuum est, sed
 semper pro vi corporis actibus
 3, 16, 115.
 Actibus, 4, 2, 41. et causae quoque
 actibus facies morbum solvit 1,
 praef. 109. 1. *re. pulvis*, *caus.* *notia*.
 Actus, 4, 2, 41. actus humorum 1, 3,
 1. quod ad a. rates pertinet 1, 3,
 69 2, 1. quod partes actus,
 quia corporis maxime tunc vel
 periculi in opportuna tunc 1. praef. 1.
 fere minus ruboris illis actibus
 subest 1, 10, 31. 1. pueris & leni-
 bus, 1. laepe illae (varae) leni-
 tores celeritatem sunt & actus
 & seu int. 1, 6, 1. Ratione
 actus 1, 3, 7. Curare actus 3,
 8, 59. actus, pueri usque ad au-
 tum decimum. Cuiusque in
 humore actus est 1, 8, 91. quomodo
 hic morbus in phthisi actus
 Fimilima maxime ostendit, id est
 10 annos diuque actus usque ad
 annum quinquagesimum & trigimum
 3, 12, 16. actus Media tussim
 est 1, 2, 1. 1. *viros* iudicium
 facilius fulminet Media actus
 1, 3, 60. *notia*. iuvenis, por-
 ti, & senectute confidit. Neutri
 actus, 1, 3, 71. Omnia actus
 humines 2. praef. 3. antiqui Py-
 lorum Ultimam actum fulmi-
 nere non possit hoc auxilium genus
 (argumina destructionem per ve-
 na iudicantia 4, 10, 3. fere ta-
 men hanc curationem (*heruistec-
 tionem*) Puerilis actus recipit 7,
 10, 16. Huius vitium, (slopecta)
 in Quilibet actus est, hoc (ophia-
 sis) fere in infantibus 6, 4, 7. neque

Idonea curationi (*catarrhali*) Se-
 alia actus est, ac ne fuerit quid-
 dem, sed inter ha Media actus
 7, 7, 12. Intestinales laevias
 facilius & Tenetis actibus depel-
 litur 1, 8, 13.
 ¶ de *actibus animalium generibus*, in
 piscibus quoque media actus,
 quaeque nondum summa magi-
 tudinem implevit, minus alimenti
 praestat 1, 1, 18, 19. quod actus
 est *id.* 37.
 ¶ tam *visis*. Conferre aliquid (*ad
 vires catarrhales*) & actus &
 corpus *caus.* 1, 35, 31. si jam
 actus eius hominis quadrageni-
 mum annum excedit, 1. motus
 (*syndromis*) erit longissimus 3,
 8, 129. ubi actus Induravit 3, 18,
 121. appus pueri & juvenis, ubi
 actus paulum Proceit in *notia*
 3, 7, 2, 41. si actus Proceit 7,
 10, 4. de aduvis proditque in hoc
 morbo. (*dysenteria*). si jam actus
 aliquis Proceit 3, 8, 32. ea-
 dem actus (*tenetis*) Praestat & in
 eius dolor 1, 2, 34. Inter-
 cessit, non quae actus sit 2,
 10, 5.
 ¶ tam *Partialis*. In ea serate 1,
 8, 94. in eadem serate 2, 8, 120.
 ¶ *langum vias spatio*, quomodo
 caput quibusdam actus videtur,
 succuri nullo modo potest 6, 1, 6.
fimilis de alio rebus: id vinum,
 cui nihil adhuc actus accendit 2,
 16, 1.
 ¶ *totum vias spatio*. Interdum
 in capite longa imbecillitas per
 hominis actum est, 4, 2, 6, per
 actum laepe repetens (*caloris
 delir*) sic cruciat, ut vitae spa-
 cio nihil demat 1, 24, 3. via huius
 potest, ut non per omnem actus
 sit exultatio 8, 4, 80. actus
 nostra 1. praef. 81, 6, 6, 60.
 Afer, Afer. Afrosom curatio 7, 7,
 178.
 Africa, 7. Aphrica.
 Alizo, fere, quae (*similia*) quor-
 ties poluuto, non quae hic na-
 cuntes, sed quae inter aromata
 afferuntur, significabo 3, 21, 16.
 si quis in hunc sensum maiorem
 oculorum perturbationem, quam
 attu erat 6, 6, 69. non in pelli-
 lentia, nec in variis generibus
 morborum. Aliquid actus Axi-
 lio 1. praef. 6. excelsi etiam (*ten-
 rinomata*) rancore revertunt &
 Causam mortis attulerunt 1, 18,
 14. actusque is locus alius (*negris*)
 Dolorem avertit, lo alius cum non
 habet 3, 18, 21. afferret quod
 Dolorem (*heruistec*) & Causa & in-
 quibus & abdomini 7, 18, 21.
 [D]

maiores Dolores afferre fradura
 8, 10, 3. Interdum etiam ex in-
 flammatione tumet ipse testis
 3, 1, 12. quomodo avertit 7, 18, 41.
 Intus morbi calor actus in
 fignis 1. praef. 19. neque id
 tium (*heruistec*) illius Metum,
 nisi inter musculos, qui tempora
 continent, avertit 8, 4, 13. Iola-
 litus & Machaon non medicorum
 Op. cum tumorem solum solum
 luctus 1. praef. 3. purgatio co-
 quaque, ubi frequenter notat, Per-
 iculum avertit 1, 3, 19. non
 idem Periculum magnum avertit
 affert 1, 31, 19. Periculum avertit
 Periculum fortis, deinde Inter-
 2, 7, 66. maximum Periculum
 avertit (*curatio*) 7, 19, 1. Inter-
 dum Periculum magnum avertit
 3, 129, 124. per se nolum
 Periculum affert vitulum 1,
 18, 294. add. 18, 91. membra
 semper inter ha venas est, ne-
 que Periculum avertit 7, 32, 14.
 Int. si *heruistec* aut nimis falcato
 etiam Interdum Periculum avertit
 3, 18, 51. ne quid Periculi affe-
 rat languis suppressus 6, 18, 121.
 removersi tereores, & potius bo-
 nus dper afferenda 3, 18, 61.
 Afflicto, 4, 2, 41. non equitur, ut
 quod alium non afficit, aut ex-
 dem alias, id ne alteri quidem
 aut eodem tempore alio nocet
 1. Praef. 91. fima. malo igens
 Causa, modo Intus hunc (*heruistec*)
 actus modo hunc avertit
 afficit, 4, 5, 1. levi, graviore
 inflammatione affectus 7, 16, 128.
 eo scilicet, nisi fucurum est,
 gravius inflammationibus afficit.
 1, 2, 4, 1. ut fucurum spacio
 afficitur Malo afficit, 3, 2, 10. eo
 rursus eodem Malo afficit alia
 3, 16, 163. quomodo malis Medica-
 tionis corpus afficitum est 3, 21,
 6. quo Morbo totum corpus
 afficitur ita, ut 1, 25, 3. neque alia
 Re magis aut afficit (*heruistec*)
 aut corpus afficit (*gnom*)
 malo, quo terecurat 4, 1, 3. fe-
 breantur calidum & magis St
 afflicto 1. praef. 129. quod Suppu-
 rat, ea parte, quam afficit, grave-
 lorem inflammationem concitat
 1, 7, 89. quae concludit: Suppu-
 rationes, eadem non afficit
 1, 8, 1. afficit nimis crebra est hu-
 tura, vehementer afficit 1, 16,
 121. eoque Vitio nonnumquam
 afficit 1, 16, 118.
 ¶ Id, quod afficit 8, 10, 48. de
 humore frade, id, quod afficit
 est 1, 9, 1. de morbo anteriori
 laborat. Si simul totum Corpus
 afficitur 3, 8, 91. fere aut si lie-
 nem afficitum esse, manifestum
 est 3, 121, 14. si ferat aut lie-
 nis afficitum est 3, 14. ex-
 pte (*tenetis*) latet illi affe-
 est.

7. 7. 81. 7. 14. 9. 7. 18. 17.
7. 11. 1. 7. 16. 93. 8. 4. 21. *can-*
7. *medius*: fortasse *reipsum* fore
fuisse id, quod aliquis effect ex-
perius I Praef. 81. Quum quon-
libet horum aliquis creditur G
8. 1. *add.* 1. 7. 1. 7. 18. 69. 7.
13. 6. 7. 27. 7. 8. 4. 15. 8. 10.
8. 49. *can.* aliquis *l. facinus*: Eve
vitio locorum aliqua prohibuit
& obmutavit 1. 21. 81. *infus-*
ione hysterica *extrinsec.* ubi con-
spicit aliqua 7. 19. 1. aliquis I
Praef. 81. 1. 7. 12. 82. 7. 12. 41.
8. 9. 17. 1. 10. 17. 1. 14. 7.
4. 16. 10. 6. 7. 96. 6. 18. 61.
7 Praef. 7. *can.* aliquis *auscult.*
3. 5. 18. 4. 43. 4. 112. 81.
can. aliquis *vid.* *prælo* cum
Græcis, & cum *Lat.* aliquis I
Praef. 45. 1. 7. 62. *alieu* (*mas-*
cul.) 1. 12. 31. 1. (*neutr.*) 1. 7. *ext.*
aliquem 1. 31. 1. 4. 4. 13. 8. 13.
4. aliquis 1. 10. 7. 6. 6. 89. 6.
14. 8. 7. 7. 4. *can.* aliquis 6. 15.
7. 7. 12. 10. 8. 13. 4. aliquis
3. 18. 30. 3. 21. 8. 5. 18. 93.
130. 7. 10. 21. aliquis *arbitr.* *præ-*
1. 21. 4. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1.
6. 6. 8. 4. 10. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1.
aliquis 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1.
aliquis *ab. (neutr.)* 3. 21. 2. 1. 15.
6. 2. 1. 8. *can.*
¶ *can.* *omnifacientis*, vel *facillitas*:
ex aliquo Affectu I Praef. 94. ali-
quodve Axioma G. 7. 91. quæ
upad Antiquiores aliquos posita
sunt 2. 14. 1. Aridum aliquod 1.
17. 15. admodum aliquod Auxili-
um 4. 14. 11. aliquis Cataplas-
ma 4. 21. 5. aliquis Cibus 1.
10. 4. 4. 37. Compositum aliquod
ex arido penicillo 8. 15. 6. Con-
cretum aliquod ex sanguine 7. 16.
2. aliquis Dentis 6. 17. 13. 7.
12. 20. Interpositivæ aliquis
Dignitas G. 6. 199. 1. aliquis. ubi
sub eore eoit aliquid Durus. &
laserdum paulo Alperius 1. 14.
210. *concomite* (*Implicitorum*)
aliquod 4. 4. 31. Eignem ali-
quid 1. 3. 15. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1.
Eulacrationes graves 1. 7. 18.
cum aliquo Extrinsecro 7. 5. 12.
aliqua (*Virgula* 7. 4. 47. *scor-*
pus *altivus* ibi quali *Figuris* 2.
8. 16. mali *Geous* aliquod *ignem*
I Praef. 67. *Humore* ali-
quid aque similis 1. 11. 11. *Hum-*
or *aliquis* meli aquare similis
7. 13. 1. *can.* *Humor*. *Humor* ali-
quid 7. 8. 7. 1. 7. 8. ex *icte*
aliquo 7. 18. 11. aliquis *pilule*
Impetus 1. 7. 2. 3. *Ecne* aliquod
auscult. 1. 18. 91. *Lumbricos* ali-
quos 2. 3. 1. 1. *Malagma* aliquod
7. 1. 14. aliquod *Malagma* 4. 7.
16. 6. *Medicamentum* aliquod 7.
6. aliquod *Medicamentum* *auscult.*
7. 13. aliquod *Medicamentum*
2. 4. 14. *Medicamentum* aliqua 5.

16. 168. *epotis* aliquibus *Medi-*
camentis 2. 8. 11. cum *Medica-*
mentis aliquibus 6. 9. 4. *ruptis*
levis *Membranis* aliquibus 7. 7.
108. *aliquæ* *Membranas* 7. 10.
11. *Membrum* aliquod 2. 8. 121.
1. 14. 18. aliquo *Mudo* 8. 9. 31.
aliquo *Merbo* 2. 7. 18. aliqua
Necessitas 1. 16. 3. *propter* ali-
quas *civiles* *Necessitates* 1. 1. 2.
aliqua *Nervosa*, quales *sunt* *lucide*
membranasque *font* 5. 18.
179. *Nervosa* aliqua 7. 17. 12.
aliquæ quasi *Nobeculae* 1. 3. 8.
aliqua *Odia* 8. 7. 6. *injection* ali-
qua *Part* I Praef. 71. *Pattis* ali-
quas 3. 10. 16. 4. 2. 10. *aliquam*
Partem *corporis* 1. 3. 19. in ali-
quam *Partem* 2. 7. 78. aliqua
Parte 2. 5. 1. 2. 7. 4. 51. 17. 7.
aliqua *corpore* *Parte* 1. 18. 1.
ab aliqua *Parte* 5. 8. 12. *Parte*
aliqua 2. 8. 7. 12. 6. 4. 4.
72. 7. 12. 10. si quæ *Parte* 7. 24.
1. 7. 17. 8. in *Parte* aliqua 2.
11. 8. in *corpore* *Parte* aliqua 1.
11. 4. *Partes* aliquas *corpore*
1. 14. 1. *circa* *Partes* aliquas 1.
2. 5. 1. *Panlum* aliquod 1. 3. 11.
4. 4. 81. *portivile* in aliqua *Pro-*
minencia incidere *icathelas* 7.
16. 67. *Proprium* aliquod I Praef.
1. 7. 7. *Purulentum* aliquod 1. 7.
19. ab aliqua *Ratione* I Praef.
19. *Remedium* aliquod 6. 11.
14. aliqua *Res* 3. 8. 6. 3. 12. 17.
6. 6. 101. 6. 14. 1. *Res* aliqua
1. 10. 11. *Rapsum* aliquod 1. 17.
17. aliquis *volentis* mali *Sentus*
2. 8. 91. *omit* aliquis *ind.* 27.
Sentum aliquem *suigoris* 7. 7.
129. *certa* aliqua *Signa* 2. 6. 37.
aut *Simile* aliquod 1. 19. 31. ali-
quidve *Simile* incidit 3. 21. 7.
aut *Simile* aliquod, aut *ten-*
ent *pulcritud.* *can.* 7. 6. 8. *Sim-*
ilitive aliquo 3. 18. 21. *Spectrum*
aliquod *auscult.* 2. 3. 4. *Tempus*
aliquod 1. 1. 9. *Tenuis* 1. 18.
210. aliquod in *apta* *crastine*
to *toementum* *acm.* 7. 11. 2.
aliquæ *Verbenæ* 5. 18. 98. *Ver-*
benæ *aliquæ* 3. 18. 126. *Vell-*
igium aliquod *auscult.* 6. 14. 14.
Viride aliquod 2. 6. 34. ex ali-
quo *Vitio* 7. 7. 14. aliquod *Vit-*
ius 1. 17. 17. *Vomicas* aliqua
1. 7. 86. aliquod *Vulnus* 5. 16.
117. *can.* *Græcis*, si quid *Arctii* est
6. 19. 13. *Chalcidius* aliquod 6.
186. 1. *parum*, si quid *Cibi* vel
Patioris *alluvium* est 5. 18. 96.
9. *Cibus*, si quid ibi *can.* est 7.
8. 13. aliquod *Discretus* 7. 5.
37. aliquod *Eumotus* 4. 1. 48.
aliquod *Eorum* 7. 5. 17. *Eorum*
aliquod 4. 3. 12. 6. 6. 4. 7. 7.
6. *Eorumque* (*emulsiuorum*) ali-
quod 8. 4. 31. aliquod *Horum*
5. 15. 302. ne quid *Horum* 2.

17. 6. *Horum* aliquod I Praef. 91.
27. 2. 12. *Horum* aliquo 6. 14. 89.
ubi *Horum* aliquo 6. 14. 8. ex
Horum aliquo 2. 33. 9. 19. 7.
si quod *totus* *Humoris* *conserve-*
rit 1. 16. 126. si quid *potius* *Ho-*
moris 6. 6. 199. si quid *Humo-*
ris *supercil.* 1. 15. 11. *habent* ali-
quid *Inflammationis* 5. 16. 105.
ut aliquod *secum* *Integri* *trahat* 6.
1. 11. si quid *Lachrymæ* *pro-*
ducit 6. 6. 17. *emulsiuorum* *pro-*
ducit *Liquor* *aliquod* *recipit* 1. 17.
13. *Mellis* aliquod 1. 10. si quid
Offense *fecit* 1. 6. 6. si quid
Olei *misceri* *debet* 5. 17. 11. *O-*
lerum aliquod 4. 28. 143. aliquod
1. 7. 11. 5. ne quid *Percutit*
adheret 6. 15. 121. *Quorum* *ubi*
aliquod 7. 5. 21. 8. 11. 5. *Quo-*
rum *aliquo* 3. 19. 7. aliquod *Dan-*
guinis 8. 6. 61. si *Sanguis* *con-*
que *aliquis* *emulsiu* est 1. 129.
214. ne quid *Sanguinis* 1. 129.
118. 7. 19. 18. aliquod *le* *natura*
Spel est 1. 8. 94. *Tumoris*. *Viol*
aliquod 4. 6. 21. 5. 12. 14. si quid
Vitæ est 6. 13. 17. *add.* *can.*
Græcis 7. 7. 17. 17. 12. 12. 11.
8. 2. 13. 8. 13. 4. 24. 61. 8. 11.
10. *can.*
¶ *can.* *Præpositivus* aliquod *De-*
scriptus 1. 10. 11. *medicamentum*
aliquod *Ex* *adherentibus* 7. 8. 6.
aliqua *Ex* *adherentibus* 6. 18. 12.
inter *palpebras* *Ex* *albo* *oculo-*
rum aliquod *apparet* 2. 6. 8. ali-
quid *Ex* *carce* 1. 10. 121. ali-
quid *Ex* *calcificationibus* 1. 11. 4.
Ex *cole* aliquod 6. 18. 13. *de-*
mentum *aliquod* *Ex* *cibis* 6. 6.
114. aliquod *Ex* *his* 6. 7. 5. *em-*
plastrum *aliquod* *Ex* *his* 8. 5.
15. aliquod *Ex* *his* 3. 2. 1. 4. 4.
4. 93. *vere* aliquod *Ex* *his* 4. 5.
33. *Ex* *his* aliquod 1. 21. 24. *Ex*
his aliqua 6. 18. 111. *aliquæ*
Ex *his* 2. 6. 10. aliquod *medi-*
camentum *Ex* *his* 8. 1. 21. *col-*
lyrie *Ex* *his* aliquod 7. 7. 4. *Ex*
his aliquod 6. 2. 4. *adicles*
dom *aliquod* *Ex* *media* *matris*
1. 6. 35. *incipiendum* *est* *ab* ali-
quo *Ex* *matris* *levissimis* 3. 6.
38. *ex* *metallicis* aliquod 5. 18.
182. aliquod *Ex* *omne* 7. 1. 13.
ut *potius* *Ex* *fina* *part* aliquod
excludat, *quam* *ex* *acgra* *relin-*
quatur 7. 16. 4. aliquod *Ex* *pe-*
nicillo 3. 18. 192. 7. 10. 4. 8. 4.
6. 8. 9. 21. ut aliquod *minime*
Ex *omne* *videtur* 2. 17. 2.
Ex *omne* *Ex* 1. 16. 121. 14. 6.
11. 4. 6. 19. 15. 7. 4. 14. 7. 31.
16. 7. 16. 6. 9. 8. 4. 18. 8. 9. 31.
8. 10. 61. *can.*
¶ *Abditi* *Alii*: *præ* *Abditi*: *pila* *vel*
arma *aliove* *quo* *genere* *excedit*
1. 8. 1. *præ* *Nec* *7. 12. 16. 3. 1. 48.*
4. 12. 1. 7. 4. 11. 7. 15. 16. *can.* *ne*
quæ *creditas* 3. 15. 14. *ne* *quæ* *vena*
7. 4. 140.

[illegible][illegible]

Deicit 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 84

quo plurimum alimenti fit 2, 18, 31. eadem omnia pinguis quæ macra, recitata quoniam talia, nova quam verba, plura alimenti habent 2, 18, 37. analogi integritas corporibus alimentum Officiant 3, 4, 31. quadrupla, vel quædam animalia, si idem est, minus alimenti præstat, docet. 3, 11, 18. quæ (venit) his (otibus) alimentum subministrare credibile est 3, 1, 5.

¶ *transiens*: longiorque accrescentia (de febris) fore, si quod citius fuerit alimentum 3, 4, 31. *sed, potione facta* 2.

Aloe sanguinem supplicat 3, 1, omnibus cathartico aloë mistenda est 2, 12, 4. super olus dispergens est assida aloë contrita 3, 24, 36. qui pueri accrescant, aloë sumat 1, 3, 37. aloëa puerilis, 3, 24, 36, 1. 16, 4, 6, 54, 56, 61. 149, 6, 7, 41. aloëa tantum 3, 20, 7.

¶ *Alumina, quid?* 3, 4, 4.

¶ *Alphæ, quid?* 3, 24, 191. forte fonsuper & non tantumum alid.

Alphos namin, 3, 24, 100. alphas dicitur, 3, 24, 203. eos quos alphas vocati dicit 3, 24, 307.

Alter, altera, alterum. *de duobus* cui ex duobus seque repetit alter in morbum incidit, alter omni petiulo vacat 1. Pusef. 56. ex duobus minimis alteri impere, alteri 8, 13, 5. si super duorum genus collocat, sique alter, finitum eius alius, alteri deatram attribuit 7, 16, 10. duæ manna imponere, alterisque alteram premere 7, 29, 15. maxillæ partes extremæ quæ bicornes sunt, alteri proceffus, alter 8, 1, 14, 35. duo line, alterius line, alterius 7, 3, 109-110. cunctio duplex est, altera, altera 7, 3, 109-111. duo genera, alterum, alterum 3, 1, 3, 4, 3, 16, 1. 3, 3, 7-8. 5, 24, 285-287. duo ritina, alterum, alterum 4, 1, 6. duo pitecia, ex his in vicem alterum, alterum 3, 10, 1-3. duo species, altera, altera 4, 1, 2. eju duc species sunt, alterum (alium), alterum 3, 24, 65-69. 107-110. duo balnei semipariter, alterum, alterum 3, 19, 14. fermenta duo ignis sunt, alterum ex his demittitur eat. idem & in altero fit 2, 17, 27-28. alio (quodiamque febris) quotidie impare sunt, seque in vicem altero die leniores, altero vehementiores 3, 1, 16. tertie quoque die cibis negro commodissime datur (in quædam febre), ut alter febrim minuat, alter stilibus subvolet 3,

9, 9. altero die, altero 3, 3, 12. per alter, alter 7, 29, 37. altera (accrescio), altera 3, 1, 25-16. ter, altatam fasciam, alteram 8, 10, 46. post altatam febrem, alteram 3, 1, 28. habentem altatam, alteram 8, 20, 17. quia altera (ora) alteri (super) alteram excessit 3, 4, 45. altatum palpebram, altatum 7, 7, 21. altera parte, altera 7, 9, 9. elteram partem, alteram 8, 10, 11. in altatam partem, in alteram 3, 15, 14. altera parte, altera 3, 11, 2. bis, 3, 28, 181. 3, 4, 20. de appofito, ab altera parte, ab altera 7, 29, 51. ex altera parte, ex altera 8, 17, 1. quantum alterum, alterum 3, 6, 45. altero capite, altero 8, 19, 71. ab altero capite, ab altero 7, 3, 21. alterum 09, elterum 4, 1, 110-112. quam in vicem alterius (ositi) angulus alterius planities fit 8, 1, 89. ut alteris succuratur, alteris manet non incipit 7, 3, 171. *alteria* *causæ*: leuata altera parte, obliuolomina alteri infertur 7, 7, 12. ut habitus quoque & deor alterius (ositi) ea altero cognoscant 8, 13, 109. ab altero foemine ad altatum 8, 1, 13. alterisque manu alteram premere 7, 29, 15. alterum (otum), altero 4, 18, 24. *foetel, de duobus*: ea vagitibus alterius 7. Pusef. 16. 1. *agregi*, horum (nervorum) alteri 8, 13, 33. super alterum (oculum) 7, 3, 138. *i. appofitum*, 3. media autem ad medietatem alteram eorum 7, 3, 161. *oppositum* galliæ & immaricæ & alterius 3, 18, 4. ad altatum quoque partem ositi 8, 2, 21. *add. ib. 22. i. reliquam*. altera ita 3, 6, 18. *i. alia*. alterum itud 3, 1, 16. *i. aliud*. alterum quoque, quod 4, 16, 8. *i. aliud*. super alterum (alium) 3, 28, 112. *alio minibus adjectivis vel pronominibus respondens* si neutrum (os) alteri auxilio est 8, 10, 57. alterum genus, tertium 4, 19, 24-26. alterum neutrumque 3, 1, 41. *st. foemine*, alterum genus, tertium (*species*) quertum genus 3, 28, 276. c. 18-232.

¶ *i. alterius*, alterque est his (oculis) 2, 4, 7. ab altera ore 7, 19, 21. Alterum (os) de *brachiis* alius 8, 10, 58. altero offi id. 56. alterum saltem os, de *eruri* *alibus* id. 64. altera parte 7, 26, 41. 44, 8, 6, 4. ab altera parte 3, 26, 149. 7, 9, 8. *i. alterum* ex his est 3, 16, 13. alterumve ex his 8, 1, 2. *i. semper* febricula manet, sed alterum tamen longius tempus remissionis est 3, 31, 69. *non respondens*

[35]

amibus, si brachium frustum est, impitius considerandum est, alterum an utrumque comminatum fit 8, 10, 54. si ab altera parte caro magis recessit, si æque ab utraque 3, 26, 141-144. maxillæ in proterum partem propellitur, sed modo altera parte, modo utraque 8, 12, 1. *add. ib. 2 & 3.*

¶ *i. appofitum, de duobus*, per perus ad alteram. Altem tendere debet fascia 8, 15, 21. sub altera quoque Ala 8, 10, 47. ad alterum Angulum 7, 3, 75. si quod in humero vitium est, ex altero Brachio (sanguinem) mittendum esse 2, 10, 19. si Brachium brevius altero est 8, 16, 4. longiusque altero id Brachium est 8, 19, 2. ad Ciput elterum 7, 3, 10. altero Capite 7, 4, 10. Cui longius altero est 8, 10, 10. exenatumque (eius) alteri Cuius ad calcem pati est 8, 20, 7. Insuper Cubiti alterius regionem 8, 16, 61. membrum id altero Altere brevius est 8, 10, 7. Altera Mens 8, 15, 6. Membrum alteri anquum 8, 16, 16. doctæ per id Membrum alteri fit 8, 10, 110. in alterum partem Membrum 8, 10, 129. super alterum (Oculum) 7, 3, 138. autem Oram vultus perforat, totum in alterum oram compellitur 7, 12, 12. *Os* (*fracti* *alio*) alteri inficere 8, 4, 48. Partis alterius 7, 3, 17. in alteram Partem oses decimantur 8, 3, 1. alius Parte 8, 1, 70. Parte altera 8, 4, 22. ab altera Parte 8, 12, 39. 7, 3, 12. 23, 7, 23, 21. 8, 5, 9. 5, 10, 42. ab altera (parte) 4, 2, 19. ab altera Parte, quam ea qua venit, recipienda est (figura) 7, 3, 16. ex altera Parte 7, 16, 81. 5, 91. que (futura) a tempore incipit, pervenit ad alterum Tempus 8, 1, 16. minoque altero fit (Tellestus) 7, 18, 40. donec in reticulat per alteri fit 7, 21, 10.

¶ *i. fructus*, ante alterum Accrescentem 2, 3, 7. altera Accrescio *i. proximæ figuræ* 3, 1, 13, 4, 52. Dies uno aut altero Die 3, 21, 63. uno aut altero Die 3, 21, 63. uno aut altero Die 4, 25. *i. altero* Die descrepante ceteris 7, 10, 6. altera Die 3, 21, 63. ubi tertio Die sibi datur est, intermittere quantum & in vicem alterum quæque 3, 23, 13. altero quoque Die 3, 13, 2. 3, 13, 11. 4, 2, 11. 4, 7, 13. 4, 12, 11. medicum unum mense indicem digium primum debet incipere, cursumque alterum Digium demittere debet 7, 29, 6-7. prime

prima (Fascia.) altera, tertia quartaeque, quinta 8, 10, 17, 18, 21, 26. una Fascia, altera, tertia 8, 10, 41, 43. alterum (foramen) tertiumque 8, 1, 13. alterum Genus, tertium 4, 19, 24, 26. alterum Genus, tertia (species,) quartum genus 5, 28, 276-278. ab: manarum tria Genera, u. nom. stricilum, alterum fuscum, tertium mixtum 1 Praef. 39. In altero Generis 2, 28, 81. Hamulo uno aut altero 7, 30, 80. usum aut alterum Lumentum 8, 4, 70. uno Lo. 0. altero, tertio 8, 11, 17. duo Mambli, quorum unus in gemello (Ansellio) alter in pleiore est 4, 13, 8. in tres Partes medicina diducit est, ut una esset, quae victa, altera quae medicamentis, tertia quae munda mederetur 1 Praef. 15. delinde altera Plaga facienda est 7, 26, 46. eablis plures species sunt, una, altera, tertia 3, 24, 142, 4, 3.

¶ de pari quantitate: qui collas quartae parti & altera myrrhae sit adiecta 7, 12, 18. 2. tantundem, spumae argenti scilicet, ex olei hemina, & aquae marinae altera, tota 1, 19, 67.

¶ de pluribus: 5, alia, 5, 19, 21. alt. 17. non sequitur, ut quod alium non afficit, id ne alteri quidem noccat 1 Praef. 23. eorum curatio alteri praecipue cognoscenda est, quae tenuissimum quique alteri altendit 4, 18, 1. eam quoque palpebram tradere alteri (maxime) medicina debet 7, 7, 23. capillare eius (scilicet) minitro tradende, brachium alteri 8, 17, 18. five quid inferre alteri, five quid patem altera in se recipit 1 Praef. 41. alterum illud ignorari non oportet 3, 1, 16. alterum (Acropum) 3, 24, 4. unum est (Amidionum) alterum 5, 23, 4. 10. alterum (Caspapolum) 5, 27, 5. alterum ad idem (Emplostrum) 5, 19, 3. 31. ex his (Festibus) una quondam, altera tertia, altera quarta est 3, 31, 3. ab altero Formine 8, 4, 32. 5. nova, ut hoc morbi Genus, hic alterum 4, 4, 1. craf. Genus, id Interitum eum transire altero committitur 4, 18. uno Loco, altero, cast. 3, 12, 18. alter Medieum 3, 21, 11. alterum (Medicamentum) ad idem 5, 28, 292. ipsa ejus Membri imbecillitas, aut alterius 2, 14, 17. alter Meru recipit 7, 26, 99. alter quoque Morbus est, alter phrenitico conerari 3, 20, 3. scilicet hoc malum per se facit, scilicet alteri veruto Morbo, maximeque quatuor, supervenit 3, 21, 2. Pare altera 8, 1, 85. quo alteri Periculo locum faciat 7, 4, 16. qua-

rum (Pustularem) nulla altera major est, sed plurimae percaigne 5, 18, 61. 9. Res. alterius quoque Viceria morbus 4, 16, 1.

Alterum, 2, um, alterius diebus, aqua, alterius leve & alterum vinum bibendum est 4, 18, 8. alterius diebus in vicem modo aqua, modo vinum bibendum est 1, 10, 8. In vicem alterius diebus modo aqua, modo vinum bibendum est 3, 1, 17. si quotidie gravis accessio est, si alterius 3, 10, 17.

Alterutro, 2, um, ex his duobus in alterutro 3, 20, 6. ex his neutrum semper fieri oportet, sed saepius alterutrum 3, 1, 16. plurimique sub alterutro eutasti Etere lubro morientur 3, 8, 1. In alterutrum Latus 7, 27, 6. 12. 2. naque in alterutrum Latus 8, 17, 5. sit in alterutro Loco inflammatio 4, 13, 4. alterutro Modo 2, 6, 27. 3, 19, 24. 3, 9, 13. quae proxima vero viceria possunt, neque addita alterutri Opinioni, neque ab utraque nimium abstrahatur 1 Praef. 74. In alterutrum patrem 8, 9, 4. alterutra Ratione 4, 7, 23.

Altum, 2, um, in conclavi quam maxime alto 2, 2, 15. super fecale gallinariae gradum, ita altae, ut 8, 15, 13. homo collocetur alto scilicet, medicus satem humilior 8, 15, 40. proff. homo praevaleat & peritus in scilicet alto consistit 7, 16, 17. ubi ex alto deciderunt (corpora) 5, 13, 1.

¶ 2. profundus, qui non habebit altiores ictus (vulnus) 5, 26, 471. si altius Maligni 8, 7, 2, 14. In alto Mari 2, 15, 7. Ipsos timores lucidare altis Plagis oportet 3, 12, 47. incidere latus altis Plagis sub ipsa manibus cor. 4, 1, 13. Tumor non altus, sed latus 1, 28, 125. Ulceri alto 5, 18, 177. altum Vulnus 4, 16, 267. alta Vulnosa 5, 16, 279. levior ut (passit) qui in alto, quam qui in vado vivit 4, 18, 16. si ex alto calor venit (in febre) 5, 5, 3. 4. ex additis, profundis capitis paritibus.

Alt. etiam altius quaedam Agitare consilii auctor medius 1 Praef. 16. 2. putilla, profunditas invenit. si caries alte Descendit 8, 2, 18. 4. profunda illa (caries) alte Descendit non potest 8, 1, 16. vel in fummo Cisternae esse, vel altius Descendisse 8, 4, 16. proff. altius Descendit (lenae) 5, 18, 268. si altius Descendit (sinus) 7, 12, 47. si altius Descendit (lucida in mure) quam 5, 16, 274. si quando altius Descendit, errumiliter (vitium) 8, 2, 24. altiusque Descen-

dit (uleus) 5, 18, 269. Ilum quoque (tunicam) debet Eucideri, se medium quidem quam altissime ad laganen 7, 19, 15. caput altius Euciderit 8, 4, 16. quae (tubercula) cadit altius Euligant 5, 18, 217. si non altitatem inficit 7, 1, 5. nihil tam facile in corpus quam sagitta concidit, eademque altissime inficit 7, 5, 11. ubi altius pus Elevetur 5, 18, 234. si alte Penetravit (cancer) 4, 18, 61. si non alte Penetravit (suppuratio) 4, 18, 110. adversus fistulas, quoque, si altius Penetrant 7, 4, 1. quam alto Pervenit (fistula) 5, 18, 178. media tunica exsiccata erit sic, ut alte ad ipsum inguen Paeciderit 7, 19, 13. Gula latus pale accelle est, quod tam alto Proceffit (vitium) 4, 1, 30. altius id (foramen) Repletur, an in fummo satum glutinosum sit 7, 8, 3. proff. In adverso scilicet calidiorum est (corpi) 8, 1. ut contra medicum paulo altius Descendat 7, 7, 116. si uleris latus atque altius Drupit 6, 18, 31. Sumi si alte est (malum) 7, 8, 4. si paulo altius (viciis) 8, 16, 63, 15. si alto Cate (Vulnosa est) 5, 16, 283.

Altitudo, d. n. s. Forminis altitudo consideranda 3, 1, 34. quae (formina) (Falla) altitudinis vitium (causam) videt, accurret 8, 2, 18. altitudo esse plagae usque ad castigellum debet, ipsi nihil loca 7, 7, 97. alterum (erysipelas) genit est in fummo citius exulceratione, sed sine altitudine 3, 28, 69.

Alumen, i. n. s. alumen sanguinem supplevit 5, 12, 3. vulnora aperit 4, 4, 1. exedit corpus 5, 7, 3. aluminis Atropit 5, 28, 188. 2. aluminis Aridi 6, 129, 9. alumen Liquidum, reprimat 5, 2, 4. rotund 5, 6, 1. alumen Melium Rotundum 6, 19, 3. Scissura Composita 216. Melinum, totum, alumen liquidum, sed magis Rotundum 5, 6, 1. evocat & educte alumen Rotundum 5, 12, 1. aluminis Rotundi 5, 18, 10. 1, 19, 1, 18. 18. alumen & Scissile, quod exerie vocatur, & Liquidum, reprimant 5, 2, 4. Scissile, fistulam, alumen Scissile addit 5, 8, 3. alumen quoque Scissile in foramen coniectum, dentem citius 5, 9, 18. rotunda quoque (ad apertum) est Scissile alumen 6, 11, 25. aluminis Scissilis 5, 19, 12. 41. 5, 20, 9, 7, 10, 13. 5, 22, 9. 12, 15, 16. 6, 5, 6. 15. 6, 10, 4. 6, 11, 6. 10, 10, 6, 18, 21, 38. aluminis Scissilis cocti 6, 18, 33. aluminis Scissilis modica

dice coeli 5, 10, 2. aluminis rotundi item Scissili 5, 18, 10. aluminis Scissili 6, rotundi 5, 19, 18. aluminis Scissili 6, 11, 5, 6, 14, 4. 5. aluminis 1, 19, 4, 6, 11, 7. alumen linæ circumdatum & ita oppositum (sunt) 4, 18, 4. imponi debet alumen aeris portione cum chure contritum, com vino aschelo 1, 18, 100. alumen (habet emplastrum) 5, 18, 180. alumen melleum cimeclamentum, quod ex moris fit 6, 11, 11. parti portione inter se mista fix. cera. alumen 4, 14, 10. 1. medicamentum, quod ex alumine & sandaracha fit 5, 18, 116. De Alumine vid. *Flis. Hist. Nat. Lib. 11. Cap. 15. §. 10.*

Alvus, 1. *abdomen*: circumdataeque (fasciae) circa alvum inter fe novissime modo delignantur 4, 18, 101. vivorum omnium alvum acque praecedenti insidit *Praef. Cap. 1. Item*, venter 2, 1, 52, 2, 7, 64, 3, 1, 10, 6, 18, 100. *coll. 101. add. 1, 8, 101-102. 5, 16, 100, 6, 163, coll. 6, 131.* *incolenda*: limenda in venter est pura aqua, *coll. 5, 11, 10. vid. alvi Duclio, & infra alvus cum substantiis, adstrictis, & variis. 1. velum intestini*: valva cervicis contra medium alvum oris 4, 1, 18. 5. *excrementa alvi*, *feces, vixegregia Hippoc.* alvus, si maturis temporibus coacta magis est, si tunc est, neque foetida est odoris similem alvum (sunt) hominis excretis 1, 3, 10. *conf. 3, 6, 14, 35. coll. vid. alvus cum nominibus & verbis.*

¶ *cum substantiis*: veli Dejestio 6, 6, 73. 1. *diarrhoea Hippoc.* alvi dejectiones 1, 1, 17, 10, 43. prostratum contra constitutum in corpore in ventrem, sic, ut lapsus alvi donec id non coegerit 1, 7, 64. si alvus varia, si com dolore est 1, 8, 97. alvi Duclio, *vid. in Duclio*, Profluxum alvi 3, 7, 25. Profluxo alvi 3, 47. repetita Profluxio alvi lumen repercutit 6, 6, 101. post alvi longam Resolutionem 1, 7, 74. 1. *diarrhoeam Hippoc.* *apud 7, 15.*

¶ *cum adstrictis*: Billa alvus 2, 5, 57. 1. *feces*. Dura alvus 6, 18, 111. *feculenta*, si Extremam alvum spiritus sequitur 2, 8, 19. 1. *excrementum faccum*, infima alvus vel ducentia vel lacte purganda est 4, 10, 15. 8. *incolenda aschelo*, in praecipiti jam esse denunciat (alvus) nate Liminda, eademque vel Nigra, vel Pallida, vel Pinguis est 1, 6, 11. Liminda alvus 4, 19, 1. 7. quive com (alvum) liquidum habet 1, 12, 66. alvus Mela 2, 4, 21. Mellior, v.

inf. astricti cibis, qui Mollem alvum praestit 1, 1, 17. Nigra alvus 1, 8, 17. alvus Nigra, sanguini atro similis, Rejectionis, live cum febre, live etiam hinc haec est, Perniciosa est 1, 8, extra. *conf. 1, 6, 15.* alvus Pallida, 1, 6, 35. *Repet. 1, 1, 10.* alvus Periclitosa 1, 4, 21. alvus Periclitosa 2, 8, 111. alvus Periclitosa 2, 6, 14. alvus Pinguis 2, 6, 15. alvus Rejectionis 2, 8, 112. 1. *vixegregia Hippoc.* alvus suppurat Aphor. 4, 15, 5. alvus (alvus) 2, 1, 10. alvus sanguini atro similis 2, 8, 111. Similem alvum 1, 1, 10. servanda alvus est quam Tenerrima 1, 18, 61. 1. *quae facit*, *adstricta*, fetida alvus ex Tuta est, quae 2, 8, 14. alvus Varia 2, 6, 14. *ubi applicatur*: 2, 8, 97. ¶ *cum verbis*: alvum Adstringit labor, *coll. contra* solvit aucta ambulatione 1, 1, 66-67. *oppor.* quibus in adolescentia sunt Adstricta (alvus) saepe in senectute solvitur 1, 3, 73. solvere is (alvum) debet, qui Adstricta est 1, 3, 10. *vid. infra*, alvum Movens, cibos potionesque eas, quae Adstringunt alvum 4, 11, 8. cibos potionesque alomat, quae alvum Adstringunt 4, 16, 4. danda, quae per cibum potionesque alvum, ideoque etiam corpus Adstringunt 5, 10, 150. opus alvum Adstringentibus huic opus est 1, 4, 7, 8. aliqua ex his, quae alvum Adstringunt 4, 4, 91. alia Adstricta, alios reoluit alvus exercet 1, 3, 19. *oppor.* mellior est (alvus) in juvene salior, in senectute Adstrictior 1, 3, 73. Cita alvus 1, 6, 1, 2, 1, 10. *diarrhoea Hippoc.* Cita 1, 8, 11. 1, 12. 48. aris resistit etiam alvu Cita finitur 1, 8, 17. alvunque nisi Coacta non redit *scilicet*, *feces* 2, 8, 118. *necessitate ad excrementum cum pulsa Hippoc.* *Pandilios*, 2, 46, 6. si maturis temporibus Coacta magis est (alvus) 1, 3, 10. 4. *transitus facies, dactiles*, si per se mota est (alvus), 1. *Comptinentia* est 1, 10, 6. *oppor.* 1. *adstringenda*, *asphendua*, nec alvum Comprimentibus (cibus utendum) 6, 18, 50. si Comprissa alvus (est) 3, 6, 11. *oppor.* profluit. *conf. 6, 11.* 18. quoties alvus est Constricta 1, 8, 7. 1. non excretatur, quod tum infusum est, alva Continetur 2, 11, 17. 1. *stimulante*, *de climacete*, quibus juvenibus fluxit alvus, plerumque in senectute Contrahitur 1, 3, 73. *oppor.* *feculenta Hippoc.* *apud*, 1, 10. si procedente tempore psalium Contrahitur (alvus) 1, 3, 10. vix enim solvi potest, ut post hanc animadversionem alvus non Contrahatur 4,

19, 10. *de diarrhoea*, implet corpus Contracta alvus 1, 3, 12. alvus aqua mista Delat debet 4, 11, 21. ubi pluribus diebus com Deleceatidit alvus 1, 7, 21. 1. *factus*, 1, 4, 11. mista his aqua in alvum Datur 4, 15, 11. 2. *alvus asphendua*, in alvum ex parte inferiori tunc aut quatuor cyphas calidi olei Datur 4, 11, 14. Prodeit, in alvum alvum subter Deleceatidit 4, 1, extra. in pettilentia minime utile est, Ducere alvum 3, 7, 2, 2. 2. *climacete Hippoc.*, non facile Ducere alvum (*in parte*) 3, 7, 10. Ducere alvum 3, 11, 7, 3, 14, 7, 4, 3, 11, 4, 4, 6, 7, 10, 1, alvum Ducere 4, 1, 14. solvere alvum (oportet), si aliter non respondet, etiam Ducere 4, 10, 2. *dyl.* *neccedarum* est, Ducere alvum, vel oigro verato purgare 3, 13, 9. *dyl.* si infra (humilimum malum sibi) est, alvum Ducere interdum, opus est 4, 21, 9. quidam etiam alvum Ducunt (*in intestino*) 7, 10, 9. antiqui cum matrem, quae laedere videbatur, Ducendo Lepius alvum lubenter dabat 1, 4, 8. alvum Ducl non nisi raro debet concedi 3, 4, 11. alvum Duci, necessarium est 4, 11, 11. si alvum Ducl, necessarium est 6, 6, 11. alvum non nisi secundo tertio die Ducl oportet 6, 6, 13. tertio die post accessum (terctinae febri) dicit alvum Ducl oportet 1, 14, 4. alva autem omnia Ducunt 7, 10, 12. his recte alvus Ducitur 4, 11, 11. alvus si saepe Ducitur, hominem infirmat 2, 11, 1. quodsi gravior duclor (dentium) est, vellere & alva Ducitur *cas* 6, 9, 4. in usque inflammatione alvus utiliter Ducitur 6, 14, 2. alvus quoque alvi Ducatur 1, 15, 11. alvus his Ducitur 6, 17, 1. al. ducatur si adstrictum est (corpus), Ducenda alvus est 1, 6, 46. *conf. 1, 11, 19, 1, 7, 8.* alva Duranda (est) 1, 11, 10. liganda alva, interdum etiam Ducenda 4, 4, 16. *dyl.* interdum alvus Ducenda 4, 5, 14. alvus quoque Ducenda est 6, 10, 11. neque id satis est, sed alvus quoque si Ducenda est 7, 14, 11. his alvus Ducenda est 6, 6, 116. in hoc casu alvus Ducenda est 6, 6, 116. alvus, si compressa est, Ducenda 4, 11, 12. 1. alvus nutritiva subdit, Ducenda est 6, 11, 18. si diutius existim alvus ubi reddat, Ducenda est quo magis suppositores partes leventur 6, 6, 8. im terius (incidit), quam ut fargis mitti possit, alvus tamen Ducenda est 6, 6, 101. nec minus dubitari potest, an alvus Ducenda sit (*in partibus*) 1, 18, 27,

[illegible][illegible]

huc uel scilicet opus est, neque
seruibus; neque amaris car. 7,
7, 8.
Amariandus, inls. fil amariandus
offenditur 3, 17, 15.
Ambio, ire, modo super infamatio-
nem rubor nubes ambit 5, 16,
15.
Amirites, na. ac hic ambis similia
si fit, quod in angustiore om-
ni brim medio impetrat 8, 3, 15.
Ambilio, onis. lene ambitione
conspicitur 1, Pref. 75, 4.
amulantes, partium fides.
Ambo, oculi uel ambo uel singuli
6, 6, 109.
Ambrosia, antiodon, quod Zopy-
ri regi Prolemaeus dicitur com-
positus, quod Ambrosium uocu-
niffe 3, 32, 10.
Ambrosia, ac. herba, species uicior-
um, erratum scilicet fuit paxifera,
quae etiam saltem erant ut a-
grestis, paxifera, adfingit alium
lencula, cui uelut ambrosia
uel ambrosia uel plantago
adfecta est; per se etiam inuolua
uel plantagine uel ambrosia
siftit 3, 10, 3, 4.
Ambrosia, uel ambrosia alienum
est 1, 16, 185. ambrosia debet
1, 3, 35, 14. 8. licet ambrosia
7, 4, 18. oportet ambrosia 4, 4,
14. oportet ambrosia 3, 15, 17.
huius opus est ambrosia 1, 6, 1,
1. lencula, cui uelut ambrosia
delectationis causa, quantum
ambrosia debet 4, 4, 15. oportet
ambrosia lux diuino, antea sellum,
lenter 1, 10, 2. diu ambrosia-
dum, lenterque 6, 7, 94. uaque
ad ambrosia, uelut ambrosia
7, 16. opus est lenter ambrosia
3, 16, 1. huc lene ambrosia-
dum est 1, 17. lente paulum am-
brosia (oportet) 1, 1, 8. f. nunc,
ingredi aliquantum eodem modo
quod ambrosia, uelut ambrosia
quod maxime fingit 1, 21, 15.
ambrosia, sed magis modus,
oportet 3, 12, 3. multum am-
brosia (debet), led, si licet, ne-
que, neque in sole 4, 4,
7. In hoc uicio multum am-
bre, multum carceris, uale fae-
cet, necessarium est 6, 6, 171.
In omni pulchritudine curatio-
num est, multum ambrosia
ambrosia 3, 18, 23. mul-
tum ambrosia, uelut ambrosia
quando 3, 12, 19. huc propterea
primis diebus multum ambrosia-
dum est 4, 1, 35. uel paulum
ambrosia 1, 3, 9. si qua
quod ambrosia, uelut ambrosia
quae mane furgendum, et quae
dubius nudis ambrosia, est. Mi-
nimequa pot estibus car. 1, 10,
4. ubi ambrosia id (quod inuis
est in uocis) etiam imbecillitas
prohibuit 7, 16, 115. quod
lencula.

regre et (h)ereditas) unde deinde
 et his color tunc maneat, 6. a.
 videndum etiam est, motus an
 intercat, an consistat, an mi-
 nuatur 3. to 4. Ne consistat
 oportet, patere per omnia sint
 lacerationes, an in quibus 3.
 23. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.
 6. 14. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27.
 Si interit etiam, hipe line cau-
 sae fubide videt, an mortuus,
 demitque sit 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797.

1. *de quibus partibus et de Interrogatiis*
 requirere etiam, ratio inquit do-
 cet, quod experientia, an aliud
 1. Pref. 59 ad 2. 13, 18, 21, 22,
 20, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38,
 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47,
 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57,
 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66,
 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75,
 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84,
 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93,
 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101,
 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108,
 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115,
 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122,
 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129,
 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136,
 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143,
 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150,
 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157,
 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164,
 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171,
 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178,
 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185,
 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192,
 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199,
 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206,
 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213,
 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220,
 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227,
 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234,
 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241,
 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248,
 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255,
 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262,
 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269,
 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276,
 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283,
 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290,
 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297,
 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304,
 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311,
 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318,
 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325,
 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332,
 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339,
 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346,
 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353,
 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360,
 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367,
 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374,
 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381,
 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388,
 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395,
 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402,
 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409,
 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416,
 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423,
 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430,
 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437,
 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444,
 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451,
 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458,
 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465,
 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472,
 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479,
 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486,
 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493,
 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500,
 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507,
 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514,
 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521,
 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528,
 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535,
 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542,
 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549,
 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556,
 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563,
 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570,
 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577,
 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584,
 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591,
 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598,
 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605,
 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612,
 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619,
 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626,
 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633,
 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640,
 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647,
 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654,
 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661,
 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668,
 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675,
 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682,
 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689,
 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696,
 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703,
 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710,
 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717,
 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724,
 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731,
 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738,
 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745,
 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752,
 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759,
 760, 761, 762, 7

**Amphimys*. vulnere aperiunt tanquam ora in corporibus, quod *amphimys* Graece dicitur § 40. 1.
**Amphimys*, n. m. Int. etiam quaedam malignata, quae *amphimys* Gesel vocant, quoniam aperiendi vim habent, § 13. 54.

Anguimorini, *sim.* testam (*pro-*
sim, tabi ore allicuius venae pa-
refacto sanguis erit, i *simorini*-
us appellant q. q. 72.

Anceps, ipitils. fatius est, *anceps* amilium experiri, quoniam nullum 2, 10, 21. quod (remedium) te-
de praeterit *Aclepiades*, illi e-
nim antea 2, 14, 1.

Anethum, l. mali fucel eff 3, 11.
3. infusiones levat 3, 16. ext.
alvum movet 3, 19. 3 utinam
movet 3, 31. 3. dandum pater
(in vulvae morbo) 4, 10, 12. ol-
facete anethum, non alienum est
ii capitis dolores sunt se scire.
3, 10, 6

Argina, ae. 2, 4, 15, 30. noBri
arginum vocant, apud Graeco-
nomen, prout species est 4, 4, 2
gra caput trahit, ut, furesque de
fascinet. si argina subito huius
est, in pulmonem id malum
transit 2, 7, 7. vulgo audio, si
quis pullum hirundinum coecit,
argina toto anno non petictur
4, 4, 17. ubi argina litangulatur
(callis) 3, 10, 21.

Angulus, is, ab angue isti §, 27, 72
quotundam natiuitatem experi-
mento cognitum, quem flumem
dixit habet, cum, in anguem e-
dite, liberati §, 23, 111. memo-
ribiles angus edunt (Itali-
fugidioresque regiones: §, 27, 66
adco, ut in §. g. angulum ge-
nera singula modèdè præcipe-
rent (aut, §, 111, pe. a. §, 17,
17, 17 natiuitatemque est, ubi
angulis metis est, rus aut
progreddi quam cuius aliquid
§, 27, 72.

Angulus 7. 1. id. quod erutum est
in quadratum tegitur, ab inte-
rioribus quo angulus linear trans-
versas incidere 7. 9. 5. si man-
facienda est plaga, ac ferre com-
modissima est, quae duabus trans-
versis linear lineatæ X ligaturus co-
elept, ut delinde a lingulis pro-
cedentibus angulus cutis suble-
vetur 8. 9. 31. si quadratus est
calculus, sic compendiosius est
ut duobus argulis locatur 7. 16.
43. ex angulus Laborum 7. 9.
10. Oculi: hinc angulus 7. 31.
verus angulus hinc 7. 7. 31. quan-
to angulo propius id foveam est

tanto 7a 6b. 60 anguli immittes
de ell (candens aens) 7a 7b
inque em angulum intercedens
(insumment) 7a 7b 7c, 7d, 7e
ab angulo (unguis) 7a 7b 7c, 7d
dilo loco inter nigram oculi 7a
angulum tempore propior 7a 7b
140 in angulo, qui tribus par-
tibus est 7a 7b. *hodie canis*
prior est 7a 7b, angulo, qui tem-
poribus ab eo 6b, 6c, 6d, 6e
est, propior est 6b, 6c, 6d, 6e
causam minar. sculpellus ad-
bendens est (in trispha) inleum
que faculdem in finitro oculo
ab eo angulo qui tempore, i
dentro, ab eo qui patibus pro-
rior est 7a 7b 6c. ut in angulo

[illegible]

Agallus, s. a. m. si in urinae re-
fertur, quod est *agallus*, inheret
et calcitrus 7, 36, 39. pars
laevior agallus, dexterior *agallus*.
Obae natus S, 8, 49. quare
valet *Onis agallus* G, 8, 1. quia
hyla (Sagitta) *agallus* est, facile
in corpore committit, alioquin-
que *agallus* S, 7, 15. *agallus* *agallus*,
agallus *agallus*, *agallus* *agallus*.
Sed in urina transit in latissimum
4, 15. *agallus*. Tella tenuis et
agallus S, 3, 38. id nomen si di-
stinguatur, *agallus* *agallus* *agallus*,
et *agallus* 2, 13, 17. si agallus
Valens est, quam ut 7, 16, 7.
in *agallum* compulsa venit 7,
36, 31. quo *hydrophobus* ap-
paret, *agallus* *agallus* *agallus*.
19. eoque in *agallum* magis *agallus*
est, 2, 4. si in *agallum* noxa
est, duo (fortissima) facienda sunt
si latus patet, ita S, 4, 14. *agallus*.
si vitium in *agallum* est, 8,

Angustia, se propter angustias 7.
25. 27. propter angustias, per
quas spiritus evadit, sibilum eli-
dit (se difficultate spirandi) 4.

Anhelare: *nude*
Anhelatio, only. ut spirare aeger
sine sono & anhelatione non pos-
sit 4. 4. 31.

Anima, ac simul atque discretum
transversum lictum est, homi-
nem proutinam animam amittere
¶ Placit 69. i. motus, 27. p. 10.
Ejus (homini) anima debet 1,
28, 28 6. lipathemia obsequi. conf.
4, ti. 5. dehere animam vel la-
lipa oratione (luppurationis)
vel postea, penultimum omnium
est 7; 3. 5. calor omnis ne ani-
ma detrahit, efficit 3, ti. 27.

neque committendum, ut per oculum anima deiciat 3, 17, 11. semperque ante finis *venae jacturæ* faciensdus est, quam anima deiciat 3, 19, 31. sanguis ex naribus curfus, sic ut corpus frigeat, anima deficit 4, 2, 4. verendum est, ne anima deiciat 4, 11, 13. lapsa in ipso opere (*compensatio* membri gangraena *falli*) vel profusione sanguinis vei animae diffisione moriatur 7, 33, 2.

Animal, alia. solet interitum in aem aliquod incidere, ut calculus, aliquando animal 6, 7, 91. *t. instilum*, add. ibid. 97, ex domesticis animalibus bubula (canis) stomacho apte est 3, 14, 1. ex domesticis animalibus alia caro 3, 6, 1. quod animadversum est in his animalibus, quae apud hos (secrarios) fabros educata caligose licet habent 4, 9, 9. omne ferum animal domum in iuvius 3, 18, 16. ex feris quo magis quodque animal, quo robustius ex eo cibum est 1, 18, 1. irrationabilia animal 1 Praef. 61. propolis eujusque ex mutis animalibus 1 Praef. 107. omne artem animalis fides est 2, 18, 14. omne animal quadrupes domi natum gregis valensissimè est 3, 18, 6. quodcunque (animal) humido rocto, quam quod fisco extum est, (levius est) 3, 18, 36.

Animus, i. quae (literarum disciplina) ut animo praecipue omnium necessaria, sic corpori insimiles est 1 Praef. 10. *apud* 1 Praef. 3, 4, 1. quilibet animi animi Affectus 3, 6, 11. *i. perturbata*, quoniam omnibus lentis sit post cibum aut Contento aut Fatigato animi, tam his praecipue *est*. 3, 1, 4. non, quicquid aut Latentiorum animi aut praefectum exigit, protinus ejectionem est 3, 18, 14. ad Quietem animi tenebras ipsas confirmat aliquid indicant 3, 18, 13. Implet corpus animi Securus 1, 1, 11.

Animus, i. esse chirurgus debet animo Interpidus 7 Praef. 11.

Animus, i. emendando Advectere animus insipienti (insipientes) 3, 18, 39. quidam animo Delitunt 3, 18, 66. *deinde* 70. consilium insipientem fallit *apud* 67. Imagines fallunt si quae sunt, quae Exasperata corum (segeturum) animos sunt 1, 4, 1. *perambulant* animi *concinna*, advertere omnium sic insipientium animos Gerere se pro cuiusque natura necessarium est 3, 18, 31. *i. afflicto*, semper post cibum convalescere (debet) sic neque intendere animum, *est*.

3, 6, 7. ut corpore tantum, non etiam animo Laborent (argui) 3, 1, 41. si Martem animus, si loqui de moveri piget, *est*. 3, 2, 6. quicquid animum vehementer Perturbat 3, 78, 74.

Animadverso, etc. *abstrahere, aspergere per seipsum*, animadversum, quibundum onquam succedere duntaxat 7, 7, 149. quod animadversum est in his animalibus 4, 9, 9. idque quodcunque animadversum est 5, 16, 167.

Animus, i. *aspicere, inspicere*, ab ideo venerationem sit animadvertere, unde ea (nova genera morborum) contempnit 1 Praef. 31. animadvertere primum oportet, quid sit, in quo laboratur 3, 12, 12. *est*. 4, 13, 8.

Animus, i. *exspectare, praecurere*, in hoc (scito morbo *pituitas*) haec animadversenda sunt: ut cibum sit quam maxime tenuis et iustus, *est*. 4, 6, 11.

Animadversio, omnia obstruere, confidere, stallare, carationum praecipuum ab animadversione ejusdem temporis scilicet 3, 14, 14. *cara, fides, sententia*, deficiunt etiam proprium animadversionem in febribus pellentibus tales 3, 7, 2. proprium etiamque animadversionem desiderat eae (si bilis) 7, 4, 14. varietas rerum quodam animo animadversiones desiderat 7, 16, 61. nullam novam eversionem desiderat (parotis) animadversionem tantummodo hanc habet necessarium, ut 6, 16, 2.

Animus, i. *praecipuum, medicatio*, vix fieri potest, ut post hanc animadversionem alvus non constabatur 4, 19, 10. *i. his factis, observatis*.

Animus, i. mali fucci est 3, 21, 5. utrum movet 3, 31, 1. animam potui dare 3, 14, 8. nisi 4, 14, 9. 5, 23, 4. 16, 1, 31, 19, 29. nisi, quod tribus digitis sumi possit 4, 10, 5.

Animus, i. mali fucci, etc. morbus, qui qualem rigore nervorum modo caput (capulis), modo mentem pectori adnecit 4, 3, 2. *i. admodum*, nervorum rigores, qui caput (capulis) adnecit 8, 11, 7. hinc (pulmonis) cor annexum est 4, 1, 11. *i. admodum, admodum*, cubitus, qui amplexu humero est 8, 16, 2. lien non septo, (*dia phragma*), sed intestine annexus est 4, 17, 7.

Annunzio, etc. neque rationalibus se, neque experientia tantum spectantibus annumerari volunt (methodici) 1 Praef. 92. ex cibibus colla, alyae recte infirmis (aliments) annumerantur 2, 18, 31. foetulo vel pulis [F]

cula *est*, imbecillissimis annumerari potest 2, 18, 40. quod iure valentissimis medicamentis annumerari potest 4, 19, 31. Inque (morbus) longis annumerantur 1, 15, 1. id (vixit) annu granu mare 41) neque atque neque longis morbis annumerari debet 4, 18, 2. facit quodque ignis malis alacribus annumerari debet 1, 18, 64.

Annus, i. quod (autumno) fere, qui (solis) cuncta Parte anni transcurrit, refoventur 2, 8, 76. quod Tempus anni sit 1 Praef. 113. *est*. 3, 14, 16. Tempus anni 1, 31, 74. 4, 12, 5. anni Tempus 5, 16, 11. Tempus aetatis autumale et hiemum 7, 14, 11. certo Tempore anni 5, 18, 264. gravi Tempore anni 1, 10, 10. eo Tempore anni 2, 1, 76. 7. Tempora anni 3, 1, 1. 1 Praef. 3, *est*. 2, 8, 121. 7, 7, 36.

Annus, i. *adversus*, Inque morbus (*diuturnus*) maxime potius abstinere utque ad annum Decimum 2, 8, 99. ab anno Duodevigesimo usque ad annum Quinquagesimum 3, 12, 16. in eo corpore quodque Novem annos, nondum Quatuordecim excedens 7, 26, 10. semper atque hominis Quadragessimus annus ex. cessit 2, 8, 119. qui post Quadregessimum annum corpore (morbus comitilis) 2, 8, 94. morbus comitilis post annum Quinquagesimum aetatis 2, 8, 91. Robustus annis 7, 14, 18. Septimo anno 2, 1, 47. 3. Septimo anno ad quartum decimum 1, 8, 61. a Septimo fere annum ad quartum decimum 7, 14, 18. Tota anno 4, 17, 4. 14, 1. *i. per totum a. in Totum annum* 4, 10, 8.

Annus, i. *Excedo*, anno 7, 19, 17. Excedo, v. *annus additivus*, quom praecipua in hoc ars sit, quae non annos Numeret, *est*. 1, 10, 11.

Annus, i. *partialis*, A, v. *annus additivus*, circumciliendum vitium est in tutum annum 4, 10, 8. Post, v. *annus additivus*.

Annus, i. *annus*, si Morbus erit longitimus, minimumque annus 2, 8, 119. annus Pergrinationis esse iudicandus (insanabilem) 3, 18, 8. idque longitudo, Insepe annus Vicerudinem bonam praef. 114, 9. *est*.

Annus, i. *annus*, *delatum saltem, alacrum* (tataporia) vocatur, quae summo dolore levant, 4, 5, 1. si tantum mali (*sympthoma*) est, ut somnum esse prohibeat, eorum aliquid dandum est, quae *annus* Graeci appellat 4, 6, 44.

Anus,

Ansa, ut. qui (panniculus) ad duo capita duos ania habet 6, 18, 99. ania ad ventrem datus 10, 100. Anice, eris generis valensissimæ esse omnem grandem avem, quæ lina sunt æque, *ant.* 1, 10, 9. Anticinus, a, um adipsa inferne 5, 31, 10, 5, 24, 7. adipse antecisionem 8, 4, 67. Ante, ante Accessionem 1, 12, 13. ante, 7, 13, 20, an. ante alteram Accessionem 1, 14, 2. ante Aethiam 1, 10, 1. ante Cibum 1, 1, 8, 1, 3, 7, 1, 14, 9, 3, 4, 10, 1, 7, 16, *vid.* Cibum. & ante Cibum & post eum 1, 19, 17, 1, 16, na (visita antioria) raro pueros ante femine. Colium tenent 4, 20, 5. ante ipsum lunc fuligine Conseruim 1, 4, 3. ante Cusuriam nem 7, 7, 115. ante aliam Curationem 5, 16, 156. & ante Curationem & post eum 7, 30, 17. non ante Diem quartum 3, 7, 19. ante septimum Diem 8, 9, 1. ante Diem tertium 1, 12, 15. ante Diem vigesimum 7, 7, 70. vix ante vigesimum Diem 6, 6, 6. vel ante vel circa vigesimum Diem 1, 7, 9. ante Febrem 3, 35, 14. ante Febrem 7, 5, 3, 4. ante Febrem 3, 11, 1. paulo ante eam (Febrem) 1 Præf. 55. ante Hærophilum & Eraditatum 3, 9, 9. ante Hiemem 7, 7, 35. ante Hærotem 3, 17, 14. ante Indammationem 5, 16, 151. 8, 1, 16, 8, 51, 55. ante Litum 6, 6, 140. quod interduo tertio Mense, interduo non ante sextum fit 7, 17, 17. ante Meridieum 3, 11, 41. ante Mithum 3, 11, 41. ante Mortem 5, 16, 55. ante Noctem 1, 23, 82. paucis ante Not faculis 1 Præf. 3. ante Oculum obversum 1, 7, 51. ante Oculum circa ponenda (ipsum opus) 3, 18, 41. ante Oculum iuncta fit 7, 10, 1. ante Omnia 2, præcipit 1 Præf. 10, 1, 3, 9, 13, 3, 4, 6, 3, 18, 3, 67. 1 Præf. 6, 1, 16, 10, 5, 38, 148, 6, 18, 17, 7, 19, 3, 7, 30, 13, 8, 10, 6. ante, ante Omnia, tum, delinde 8, 1, 4, 5, 8. ante Omnia, delinde, tum, iterum, postea, delinde 1, 3, 10. morbus comitatus ante Pubertatem erit 8, 16. ante Sculpim expet 1, 16. ante violatus est 7, 10, 1, 4. antequam scalpulis adhibetur. Inducendoque hapsis sine mollia, qui plagam ipsam, contectam ante Se lentulo, proteget 7, 16. 100. ante Sudorem 1, 18, 310. ante Tempus 2, 17, 9, 1, incenpitive, ante advecum Valutidum quædam nocte ostiunt 1, 2, 1.

Advers. id ubi explorasse, ad quod ante consuetudine aliqui ducti es-

sent 1 Præf. 10, 1. *prins* add. 1 Præf. 41, 1, 3, 49, 10, 1, 8, 95, 11, 7, 1, 13, 7, 1, 17, 16, 12, 10, 5 & 3. ante, ante aliquot diebus 7, 16, 51. ante aliquot horis 1, 12, 19. Jam ante 8, 10, 10, 15. Multo ante 5, 18, 136. Non ante 1, 17, 20. Paulo ante 1, 1, 10, 15, 11, 1, 5, 18, 137. Ante Delinde 7, 19, 13. ante Delinde, Tum 6, 6, 75. ante, Postea 1, 17, 20, 7, 7, 24. & ante, & post 6, 14, 8, 8, 10, 119. & ante & Postea 3, 1, 6. ante, Tum 1, 14, 6. & ante, & Tum 7, 7, 78. 1. *prins* loco: Cleanis collitio, quod ex duobus ante positum est 6, 6, 81. ante de communibus dicam 3, 9, 1. ante de prioribus dicam 8, 14, 4. *antioria* hæque (actiones) & ante evertentes de postea delinunt 3, 2, 6, 1. *parayimi* antioria & *postioria*, neque tamen ante præparandum est 7, 30, 9. *adanti* ex causa, quæ ante præcedit 1 Præf. 21, 108, 3, 1, 1. *antioria* est, ante totius accessionis tempus præterit 3, 4, 18. *add.* *id.* *adanti* *sonit*.

Ante, *verbo* *sub* *postiorum*: id nectere ante 1, 13, 7. *conf.* 7, 6, 14, 7, 12, 9.

Antequam, divisio: semperque ante hnia (*interduo sanguinem*) facientes est, quæ animi deficit 3, 10, 55. neque ante oportet delittere, quam frequentem pilum nacti apparuerit 6, 4, 10. si quando etiam in pueris ante delia nascitur, quam prior excidit 7, 12, 32. non ante progredi, quam quia aliquid affinitat 5, 17, 70.

Ante *Coniundio*: ante vero quam in aquam alidum se demittit, so postea aliqua perungi debet 3, 17, 10.

Ante *interphazise* *vacam*: *cum* *indicative* *antiquum* *dico* 1 Præf. 3, 7, 7, 116. *conf.* 7, 87, 13. *cum* *Coniundio*: ante quam conquirant 1, 8, 5. *conf.* 3, 6, 31, 1, 19, 32, 3, 4, 55, 3, 14, 11, 4, 14, 8, 1, 19, 13, 5, 18, 190, 7, 8, 4, 7, 19, 36, 8, 2, 1. antequam ignem producit 1, 7, 66. *conf.* 7, 14, 11. antequam *fulens* & *calor* domi conquirat 6, 6, 158.

Antecede, *etc.* quæ alius cilia non antecessit 1, 8, 81. si inferior altera parte est (calculus) et cæ antecessit 7, 16, 44. utique si cibum quovis antecessit, 1, 20, 6. idque (colitrium) ea parte, qua tenuius est, antecede demittit oportet in fistulam 5, 12, 123. aqua lotæ etiam minime terribilis est, quæ nullo antecede morbo coepit 1, 8, 18. magna si antecede 3, 7, 19,

cum *accessione* 7 quo fit, ut *gracuum* *Accessionem* *non* *quoque* *hinc* *ant* *antecedit* 1, 1, 13. *quam* (*accessione*) *semper*, *antecede* *Cibum* *debet* 1, 1, 10. ex quibus *si* *sepe* *plures*, *annuum* *non* *aliqua* *Febrem* *antecedit* 1, 2, 8. *horum* *est* *ca* *ferre* *Febrem* *antecedit*, *quæ* *certum* *habent* *circum*, *ant.* 3, 13, 1.

Antelocausa, a, um. *antelocausa* *horis* 3, 1, 1. *tempore* *antelocausa* 4, 3, 15.

Anterior, ut. ante homo in anterioriorem partem compellens nitatur, 8, 9, 31.

Antepæ, *nt.* *complicationes*, *quæ* *Græci* *antepæ* *nominant* 6, 81, 6. *add.* 6, 13, 5. *antepæ*, 1, 6. *for* *complicatio*, *a* *ciere* *se* *dilecti*, *quæ* *ab* *admixta* *sanctio* *habet* *vid.* *Thad.* in *Lexico* *Scritum*, *aria* *lucerna* *definitio* *potissimum*. *Aethera*, ac, facta proficit aethera, humido alceri alia inferis; facit, cum caligo postea metilla illita 6, 15, 1. *antepæ*, sic, ut ei paululum metilla adscitaret 6, 18, 19. *pro* *præ* *antepæ*, si vero non dentition gligivæ recedunt, eadem antepæ luccurent 6, 13, 17.

Antipæ, a, um. *Græci* *antipæ* *antipæ* *antipæ*, quæ post lodiammationem, inducuntur 7, 11, 15. *ob* *antipæ*, *adversus*, *antipæ*, *vel* *antipæ*, *adversus*, *antipæ*.

Antidotum, l. *antidotum* *medicamentum*, *antidota* *definitum* 5, 13. *nom.* 4 *sepp.* *antidotum*, *ambrosium* *nominatum* 10 *sepp.* *antidota* 5, 21, 5. *antidotum*, *Mithridata* 14 *sepp.* *antidotum* *5, 17, 71*, *ca* (*antidota*) *reile* *quidem* *antidotum* *calicis* *corporibus* *ant.* 1, 21, 2. *maxime* *autem* *decideranda* *sunt* *antidota* *vacua* 5, 81, 1. *antidotum* *potui* *ex* *aqua* *dandum* *est* 5, 17, 14. *antidota* *gravisima* *causibus* *opulimant* 5, 13, 1. *pueris* *in* *aliquo* *antidoto* *præsidium* *est* 5, 17, 45. *quod* (*antidotum*) *quodlibet* *fuerint* *ant.* 5, 13, 14. *antidotum* *per* *cataplasma* *suum* *potest* 5, 17, 15.

Antiquæ, a, um. *antiquæ* *antepæ* 1 Præf. 2. *antiquæ* *medicæ* 1 Præf. 10, 1, 3, 51. *antiquiores* *medicæ* 8, 4, 14. *quidam* *ex* *antiquioribus* *medicis* *Cleophrantus* 3, 14, 8. *la* *quibus* (*inflantissimas* *valentissimas* *figit*) *explicanda* *non* *debita* *antiquiorum* *antiquiorum* *virosorum* *etiam*, *maximeque* *Hippocratici* 2 Præf. 1. *non* *cuius* *quidlibet* *antiquiorum* *viros* *erga* *luculæ* *1 Præf.* 30. *oportet* *autem* *quæ* *recedentes* *viros* *in* *his* *favere* *ant.* & *tamen* *ca*, *quæ* *apud* *antiquioribus* *aliquos* *posita* *sunt*, *antiquioribus* *his* *recedere* 3, 14, 3. *Antiqui*

tiqui *simpliciter*, *scil. autem vel*
medit 8, 10, 8, 10, 1. 8, 17, 9.
8, 4, 7. 26. 42. 31. 3, 18, 12.
5, 17, 24. 7, 2, 4. antiqui 3.
4, 49. plerique et antiqui 3, 4.
21. apud antiquos aut Petron
quidam 3, 2, 3. 1. antiqui tem-
porarii.

¶ *præputium*, atque cutis amical
dices committitur 7, 10, 7.
quom haurum (aurum) scia-
tumfensu laesa, interposito tem-
pore, in autem haurum redat
6, 8, 22. paulatim aut antiqua
ulus eductum est (membrum)
8, 10, 78.

Anot. 1. ani Curacionibus idoneum
vinculum 7, 21. 8. si an ipam
vesicam (tendit cancer), ani Du-
lor sequitur 7, 27, 5. ani Fila
5, 10, 15. 9. Fila. Anus multa
tædique plera Mla recipit 4,
18, 21. Vitis aut 7, 10, 1. ter-
rum ani Vitium est hæmorrhoi-
des 8, 18, 107.

¶ *cum verberis* ipsum Anum Nutrire
4, 11, 5. si Anus ipse Procidit 8,
14, 121. ne Anus ipse Supparet
7, 10, 1.

¶ *cum partibus* : venie, quæ Ad
anum telliculorum pervenit 5,
26, 12. ubi Cum Anus committit
capitulum (hæmorrhoidum)
7, 10, 17. neque quicquam Ex
ano eductum est 7, 20, 21. Si-
gnificat manus duos digitos, in
dicem & medium, simul in Anum
Anus (pueri) demittit 7, 24, 14.
In Anum quicquid danda plumbæ
fistula est 7, 27, 12. frequens
deprendit caputula doloque in
ano est 4, 25, 8. juxta Anum 7,
24, 45.

¶ *Apert. pri.* omnem grandem foram
(genies valentissimi esse), quæ
lens sunt capies, curvus, apert 8,
11, 6. exasperare apert omnia
fere veneno 8, 26, 76.

¶ *Aperto*, i. e. plaga faciendæ est,
quæ Cervix (vesicæ) aperturæ
7, 28, 45. in ea (cure) si im-
per Anus est, apertenda aliter
pote Curat 8, 6, 4. si condum
fistula Curat parietis est, latius
aperiendi est 4, 27. *conf.* 5,
26, 116. clausi fenestris, segum
construit : ubi paulum levius
est, ter aut quædam fenestra
aliquantum aperta parum venem
recipere 4, 7, 17. *apert* in angulo
oculi majore) ea aliquo vi-
tio, quasi passio fistula apertur
7, 7, 54. si Glies ita coarctata
est, ut iudici non possit, apen-
dienda est 7, 25, 12. *apert*. *Ex*
fistula apertur id medicus necesse
habet 8, 10, 106. eodem modo,
quo supra scriptum est, apertur-
dam lagon 7, 21, 2. *conf.* 7,

20, 18. apertendum Anum an-
dacter est (tugum) donec *curat*,
7, 19, 6. Locum apertendum, dices
causandus 4, 11, 15. si line nec-
via est (Locum) caudent feru-
mento apertur debet 7, 2, 15.
condensare, num quia Locum
mollior sit & rureat, eumque
apertur, (non incutendum est)
5, 4, 12. interum inter, si pal-
pelus coalescent, aperturque non
poteit Oculum 7, 7, 47. quævis
speciei nihil invenit, rament
aperire (Os) commodius est 8,
4, 18. maturaque (Paroideum)
& quom primum apertur com volu-
dius est 8, 12, 22. 7. *anot.* *Simile*
ante deopente 12. gladiato-
rem *can.* sic vulnerat, ut ejus
interior aliqua Pars apertur 1
Fistulæ 7, 1. *deopente*, ferique
est, caraplanibus est, ut
per se Pars apertur 7, 2, 11. 1.
feri via, *extia fiat*, quom apen-
ta est (Fistula) 8, 28, 150. *acu*
Fistulae, quæ necesse sunt, apen-
diende 5, 21, 11. idonæque etiam
Strumæ apertendæ sunt (malig-
næ) 5, 16, 28. *cæcicia* (*abscis-*
scit) etiam subiecta apertur
possunt 7, 2, 17. commodius est,
apertur quod Superest (*leis*, *fo-*
ru) 7, 1, 6. *matum* Suppositio
est ea quæ, ubi apertur est, pos-
detur emitti 5, 28, 148. *apert*
Vid 7, 2, 17. ubi scabi Ungues
sunt, circum apertur debent, quæ
corpus contingunt 8, 16, 15. 1.
circummitti *can.* biduo sic Vul-
nem halito, (*vestis*) tertio die
id apertendum 5, 26, 165. 2. *re-*
solvendum, in omnia hia (te-
lousum genibus) latius Vainus
apertendum est 7, 5, 202. *dila-*
tandum *conf.* 5, 28, 118. 1. 1.
Vainus apertur aliquando ois
quod *anot.* *apert* Græce dictum,
anot. 1, 4.

¶ *siue cusa* : quo consequntur, ut
lemel, quantum sinu est, apen-
tiet 7, 28, 70. quidam scilicet
la apertur 4, 8, 17. (maligna)
quid remittit, apertur, parit 5,
18, 27. maligna, quæ *an-*
terrupta Græci vocant, quom
apertur hinc hinc 5, 18,
24. minimeque nullo ceto soli
apertur la commutare (de-
bet) 1, 8, 4. apertur *scil.* *ma-*
ber, 3. qui nullo *disco* *fulg.*

¶ *cum instrumentis*. ubi vel per se
vel per medicamenta vel etiam ferro
aperta est Suppuratio 5, 28, 148.
quæ eorum (*ferum* *te* *ura*)
esse debet, vel medicamentum
aliquid imponendum est ex ad-
tentibus, vel candente ferro apen-
diendum 7, 8, 6. candenti feru-
tamento apertur debet (Locum) 7,

8, 15. donec ea supparet & per
se apertur 4, 10, 18. non a-
lium est scilicet latius apen-
t (*calidum*) 15. 26. 116. *anot.*
4, 1, 17. ingens eadem ratione
mque ad modum tantum scilicet
apertur 7, 10, 11.

¶ *cum parietibus* fenestris Aliquam-
tum apertur 4, 7, 17. Circum
apertur debent (linguæ) 4, 7,
13. Littus apertenda est (cutis)
8, 4, 27. si id, quod collatum
est, quævis parum diductum
est, Latius tamen apertur non
licet 5, 16, 118. Latius volu-
tus apertendum est 7, 5, 28. *For-*
se, *vid.* *can* *inflantur* ut se-
mel quantum Satis esset, apen-
ret 7, 28, 70.

¶ In apertu deinde cautio est 8,
10, 118. 1. *facilis*.

¶ *Aphrica*, *scil.* 21. *crasla* *an-*
feret, superponenda sunt, quom
crasla, a vivo relicta : *an-*
exaginata Græci nominant 5,
26, 145.

Aphrica, ac. In Aphrica nulle die
seget abhinc recte videtur 7,
2, 27.

¶ *Aphra*, *scil.* ea Inge peticulifera
sunt ulcera, quæ *aphra*
Græci appellant 6, 11, 23. *an-*
te *siq* *inflantur*, ut inflant
venenose adhuc potius serpenti-
ulcera ois, quæ *aphra* Græci
nominant, exacerant 5, 1, 46.

¶ *Apium*, 1. quom movet 5, 11, 12.
4, 2, 11. simul reprimet & resis-
tet 4, 11, 7. apert semem tedit
5, 6, 1. Apit seminis 5, 27, 5.
gumum cum terito seminis apit in-
quantum 4, 20, 19.

¶ *Arenælia*, 26. attonitæ raro
videntur, quorum & corpus &
mens *apert* : fit interitum morbo
hunc *arenælia* Græci ap-
pellant 1, 26, 1. 2. *bidu* *vera* *i-*
stet *can.* *scil.* telosio interitum
interitum tota corpora, in
medum prius infestis : veteres
anores illud *arenælia*, hoc
pagalære nominant : nunc
utroque *pagalære* apertur
videt 1, 27, 1. *odor* *etiam* *ap-*
ertia *dis* *confert* *prius* *misti*
can.

¶ *Arenælia*, *scil.* adhectus corpo-
ris, quæ *arenælia* Græci no-
minant 2, 1, 15.

¶ *Apparet*, ere. palpebre duricie
non coitunt, sed Album oculo-
rum apparet 8, 28, 2. *conf.* 8,
6, 4. si nulum apparet illud
Annot. 8, 10, 1. *anot.* *an-*
tert in utraque latus incli-
nandas est (unum) ut apparet
Calculus & teneat 7, 26, 5.
ut primum apparet (Carabcolus)
6, 11, 26.

4, 18, 66. neque Causa apparet 2, 7, 36, sepius Causa apparet, neque ex his patere medicinam 1 Praef. 51. *sparsa*. apparet aut Causa, int. sordium Causa 6, 7, 70. *lunaris* (pus) colore atque pinguis alio albo non dissimile apparet lo magis viciisbus facientibus 5, 16, 76. Interitque tempus morbi apparet 8, 12, 3. Levis (aqua) pondere apparet 2, 18, 49. ubi apparet aliter 7, 7, 18. ferro locus sordis debet, diligenter Nervis, qui apparent, ante coniectis 1, 18, 62. ante 17. si quilo nervus nudatus est. si quilo ex inflammatione Pus in his occidit, ubi primum id apparet 7, 10, 8. neque apparet, quid corpus contulerit 5, 4, 3. *conf.* 3, 33. exte. neque Rubor neque Tumor vilius apparet 4, 4, 2. quodsi Spicula appaerunt 7, 5, 21. donec oculum aequo (sordis) Vestigium apparet 7, 15, 2.

¶ *cum detrahe & infunditur* facile, recognoscis omnibus, apparet culibet potest, via ulum oculi vilius est. *conf.* 6, 6, 18. 7, 16, 63. *cum infunditur passus* si tantum, non ali corpus, apparet 3, 22, 21. quod quicquid hieri apparet 1 Praef. 56. apparet, per eas venas frigitur (oculos) 7, 7, 161. antequam frequentem pilum usci apparet 6, 4, 10. corpus pergradum esse, apparet collibet ex prioribus potest 5, 18, 63. *et concludit.* *conf.* 4, 6, 17. 7, 9, 18. tenuitatem corpus apparet 5, 22, 17. *add.* 3, 4, 48. 1 Praef. 6.

¶ *cum ablativo* pus eodem modo apparet 5, 18, 112. levis (aqua) pondere apparet 2, 18, 49. 4, ex *partes*.

¶ *cum participio* Ex quo apparet, has partes medicine totas ab his esse tentatas, *sunt* 1 Praef. 6. si erunt quosdam ex viciisbus apparet 6, 7, 17. lummigie cura, quod his solum est, eundem et se, apparet Ex eo potest, quod de cancro super posui 7, 9, 28. *conf.* 4, 18, 63. quia quibus temporibus danda sint, Ex ratione vel auctore vel levitate febris apparet 4, 6, 19. *sive* Ex levis (aqua) pondere apparet 2, 18, 49. non dissimile apparet in olivaceo 5, 16, 76. tanquam lo vicio conuere Per ferotum apparet (humor) 7, 18, 33. Intra quasi exulcerat, cui apparet 5, 18, 244. preque somnum suspense non committuntur, sed inter has ex albo oculorum aliquid apparet 2, 6, 8. si incidit (*sive*, *albus*) viscidis intra caro apparet 5, 18, 211. multo plus intra corpe, quam in furunculo

apparet 5, 18, 209. at Magis, quid quique perficiat sibi apparet, quam quid evidenter competerit 2, 33. exte. Per ferotum apparet (humor) 7, 18, 33. dubet apparet pars carnis *conf.* 5, 18, 113.

Appello, *art.* quae *catagoriam* Graeci appellant, nos curae vocamus 5, 19, 30. alii ex ipia proficiunt se *incuria* appellantur 1 Praef. 17. cur Graecorum *catagoriam* appellant 3, 13, 45. *cum* (scilicet) *Aggus* Graeci appellant 6, 11, 21. *huc* (morbum) *anarthrosis* Graeci appellant 3, 16, 2. *reginaria* id, quoniam oculi procedunt, Graeci appellant 6, 6, 81. *conf.* 8, 1, 31. evidenter vero has (causas) appellant (hi, qui rationalem medicinam proficiunt,) in quibus *conf.* 1 Praef. 33. naturae vero corporis actiones appellant, per quas *id.* 31. id genus pitricae medici *catagoriam* appellant 3, 3, 9. *cum* *teratua* primum: id (collyrium) Euripidis, quod phryna appellatur 6, 6, 140. atementum futurum, quod Graeci *chalcitis* appellant 5, 1, 1. modo erit *et*, (speciem) quam Graeci *catagoriam* appellant 5, 26, 219. *conf.* 5, 23, 4. eorum, aliquid dandum est, quae *anarthrosis* Graeci appellant 6, 6, 44. *add.* 2, 1, 85. 6, 6, 173. 8, 1, 31. 80. quod Graeci habent in eo, (dentario) quoniam *habeat* appellant 5, 17, 9. ubi id genus tertione est, quod *perverbia* medici appellant 3, 8, 1. *in* autem ea ulcera circa os sunt, *sunt*. quod genus Graeci *catagoriam* appellant 6, 6, 3. *add.* 7, 21. *ichthyonum* ulcus appellant, quod *et* *osmum* est *conf.* 5, 18, 59. quod perviride est (emplastrum) *Imatagium* appellant 5, 19, 9. *postquam* *incuria* urinae difficultas, *catagoriam* quam appellant 2, 1, 1. *et* *passus* 2, 1, 1. quae post inflammationem induerunt, *derivatus* autem 1 Graecis appellantur 7, 12, 21. *sive* *primum* (morbum) Graeci *anarthrosis*, sequentem *incuria* appellant 6, 1, 1. *multis* corporis habitus, *anarthrosis* Graeci appellant 2, 1, 51. *add.* 6, 46, 51. 4, 2, 9. 1, 67. 28. 6, 13, 1. 6, 19, 2. 7, 7, 24. Graeci *catagoriam* appellant 3, 16, 3. *anarthrosis* Graeci appellant, quoniam *venae* *intumescunt* 7, 28, 35. *primum* *relativum* *non* *cum* *antecedens* *nominis*, *sed* *cum* *sequens* *construuntur* 1 alterum (populatum genus)

est, quam *catagoriam* Graeci appellant 5, 18, 107. *ulcers*, quod *catagoriam* Graeci appellant 6, 11, 21. *omnis* *nominativus* Graeci, *cum* *relativus* 1 infania scriptionum, quam *catagoriam* appellant 2, 1, 35. *urbis* in Aegypto nascentis, quam *catagoriam* appellant 3, 18, 46. *sive* *relativus* *catagoriam* appellant 7, 18, 21. *add.* 3, 1, 45. *cum* *relativus*, *alio* *genere* *ignominie* *fertur*, quod *catagoriam* appellant 6, 6, 53. *cum* *demonstrativo*, *alio* *genere* *omnis* 4, 2, *catagoriam* appellant 4, 4, 5. *in* *genere*, *seu* *omnis* *omnis* 1 *primum* *anarthrosis*, secundum *anarthrosis* appellant 4, 4, 71. *in* *omnis* *speciem* *vel* *omnis*, *omnis* 4 Graecis 1 *hanc* (difficultas) *ipsum* 1 dum modica est, *est*, *anarthrosis* appellant 4, 4, 10. *medicamentum*, quod *Andromedum* appellant 6, 10, 15. quale (emplastrum) est, quod, quia lauri bacca habet, *anarthrosis* appellant 5, 19, 12. est *pus*, quod *anarthrosis* appellant 5, 16, 72. tubercula, quae *anarthrosis* appellantur 7, 30, 21. *nonne* *utrumque* *anarthrosis* appellari video 3, 17, 2. *omnis* Medici vel nostri vel Latini, *est*, herba muralis, parthenolium vel pithium, appellant 2, 33. 5. *radix* ea, quoniam dulcem appellant 6, 10, 3. quae *ipsum* *radicula* appellant 2, 18, 25.

¶ *cum participio* id (collyrium) quod quidam A cinereo colore tepidum appellant 6, 6, 18. id (emplastrum) quod A similitudine sordium *ipsum* Graeci appellant 5, 19, 37. jugale (os) appellant potest Ab eadem similitudine, 4, 6, 18. Graeci *catagoriam* appellant 6, 1, 31. id (genus *anarthrosis*) quod A serpentis similitudine *ipsum* appellant 6, 4, 5. *nonne* video Apud Graecos diffinitiones *anarthrosis* appellant 4, 1, 46. alii ex ipia proficiunt se *incuria* appellantur 1 Praef. 17. 8. *sic* appellatur *ipsum* 6, 6, 186. *appellatur* 2, 18, 15.

¶ quorundam sensus obtondorum, appellatur *ignorat* 5, 26, 33. *et* *omnis* *sive* *venit*. Apparet, *ex* *recessu* *fulva* *adepti* *et* *ex* *ovis* *alium* *miserat*, *idque* *apponatur* (*conf.* 4, 10, 14. *apponitur* *sego* *villi* *cibi* *lunt* 3, 6, 19. *alumen* *lunt* *circumdatum* *&* *ita* *appositum* (*conf.* 4, 18, 6).

Apprehendo, *ere*. Aliquid relinquant, quod apprehendere acna potest posui 7, 7, 83. *perit* *medic*

dici est, non protinus, ut vult apprehendere manu Brachium 3, 6, 15. *scilicet*, ad *possum* exortari-
dam. si apprehensio est (Calculus) 7, 16, 15. tunc simul & Caput apprehendendum, & excito-
mento maxilla in suam sedem
tet mediam palpebrarum Cutem ap-
prehendere digitis est levare 7, 7,
80. utrinque Cute apprehere 7,
9, 15. ad ora vel vellela vel ha-
mo apprebantur tanquam elabo-
nulum excidere 7, 18, 6. Hamulo
apprehensio levare unguem 7, 7,
25. extrema Lingua vellela ap-
prehendenda est 7, 13, 16. ibi
Linum apprehendendum. lig-
damque cum altero capite est 7,
16. Lini duo capita appreu-
dere 7, 7, 16. Manus vel Pes ap-
prehensio 7, 29, 17. ubi veme-
menter Maxilla apprehensio est 4,
11, 7. digne ad vitem parte ap-
prehendi & extrahi possit (Mu-
cro vel Sagitta) 7, 5, 18. Micro
vel digitis apprehendi vel forcipe,
atque ita educi debet 7, 5,
10. Nimis apprehendum 7,
11, 11. his (Vellela) appren-
sis per ipsas manus commodè edu-
citur (infans) 7, 29, 17. id
(Secotum) vehementer appren-
dendum & intendendum 7, 19, 14
hincque ultimis (Secotum) appren-
hensio 7, 19, 43. vellela Tubercu-
lum apprensum, juxta radici-
es exciditur 7, 30, 11. si quis
apprehendit, clabatur (Tumor
apertus) 7, 14, 10. juxta has
mulus ex (Tumore) duntaxat ipsas
oras apprehendi debet 7, 13,
31. oportet digitis eam (Veli-
cam) apprehendere & evellere 7,
7, 3. vellela apprehendere (U-
vam) 7, 14, 31.

¶ etiam illud licet, nihil omnino
ab uram causam fieri, sed id
pro causa apprensi, quod consi-
derasse plurimum videtur I Praef.
7, 1. *scilicet*, *scilicet*, atque idem
(Hippocrate) alio loco quaerunt
quemque dicunt, ut in utramque
efficacissimum apprensi 3,
4, 46.

Approbo, are. his niti (remedia)
que experimentum approbat
4, 2, 21.

Appropinquo, are. appropinquans
hieme 2, 8, 128.

Apophthium, i. Romacho Idemum
est 4, 24, 9. urinae movere 2,
31, 3. in juveni apophthium 4, 5,
21. estopposita facta ex duabus
apophthi. myrrhae tertia parte 3,
51, 13. mellis apophthi. cyathi
5, 15, 35. potius apophthi 4, 5, 6,
4, 11, 18. potiones ex apophthi
4, 5, 31. apophthium Adjectivum
(cestraplasmatis) 4, 8, 1. apoph-
thium Constitutum ex melle & pi-

pete, ejusque estopthium quoti-
die Devoce 4, 8, 11. apophthium
cum mulla Decoque, & eque
gargarizari 4, 4, 11. apophthium
Decoctionum 4, 17, 7. apophthium
potui Dure 3, 14, 8. potui jenu-
co. ibi dicitur apophthium aqua
lucetum 4, 9, 1.

Aptus, a. um. eademque (Curo)
aptor est, si mater, *scilicet*, 2, 18,
5. i. *scilicet*, *scilicet*, eo tempore aptis-
sima hinc & Caro & Ovis, Vacio
quam diutissima, *scilicet*, 1, 3, 79.
Cibi apti sunt medii 6, 6, 156.
Cibus aptissimus 4, 1, 37. Collig-
num hoc aptissimum est 6, 6,
156. *scilicet*, 180. accommodatum.
apta Compositio est, quae 6, 7,
33. etiam sanguiis Detractione ap-
ta est 4, 20, 21. quom fit aptis-
simum, tertio quoque die cibum
dare 3, 5, 11. aptissimumque est
(Emplastrum) vel Ephedrum, vel
scilicet, 5, 27, 42. (Malagma) aptum
est id 5, 18, 5. aptissimum
est (Medicamentum), quod 4,
19, 19. est autem ex Moderato
aptissima, ut 2, 11, 9. aptissima
Dorbitio est, donec 5, 18, 17.

¶ cum datur, pridie abstinere de-
bet Aeger, ut aptus hinc cura-
tionem sit 3, 11, 18. *scilicet*, *scilicet*,
multa modis hinc est Caput ap-
tum est 4, 9, 16. Cibus febrici-
tantibus humidus est aptissimus
3, 6, 31. Cibi Potianaeque cor-
pori faciendo aptus 7, 3, 11.
11 (Cibus) esse debet Romacho
aptus 3, 19, 13. id quoque (Col-
lyrium) hinc aptum est 4, 6, 104.
scilicet, hoc, ei rei videtur ap-
tissimas adesse valetudinis Dies
secundus aut tertius 2, 10, 29.
hinc curationi aptissimum videtur
Emplastrum *scilicet*, 7, 16, 123. Ge-
lacio quoque longis & jam in-
clinatis morbis aptissima est 2,
14, 1. curatione deque infans ne-
que aut Ichthius animi aut Senex
aptus est 7, 14, 18. calida Sa-
ratio & pueris & senibus apta
est, *scilicet*, 5, 7, 71. robustis apta
validissima (Materia) est 1, 18,
11. ista quoque naturae rerum
contemplatio, quamvis non fa-
ciat Medicum, sapientem tamen
medicinas reddit I Praef. 77. est
etiam Medicamentum hinc (vae-
maria) aptum 6, 14, 5. myrre-
dia aptissimum est id (Medica-
mentum) 1, 18, 126. idem (Medi-
camentum) altis tenuibusque
vulneribus aptissimum est 1, 16,
279. uncioni aptissimum est ve-
tus oleum, vel Nitrum aceto &
oleo admixtum 3, 27, 15. fomu-
apum est Papaver, Lactuca, *scilicet*,
2, 33, 1. i. *scilicet*, *scilicet*, *scilicet*. Quae
urinae mordeat sunt apta 4, 4,
41. ex. Quae his morbis apta,
33, 2. Romacho apta sunt, Quae
[F 3]

cunque anfersa sunt, & Quae acide-
ae, *scilicet*, 2, 14, 1. eaeque (Re-
media) quae creberrimas (mor-
bis) apta sunt 3, 2, 5. *scilicet*, *scilicet*,
convenit. omnibus aptissimum ap-
tum est, cibum Sumere, eoque
humido *scilicet*, *scilicet*, 1, 3, 11. Inter-
go corpore, cibo Tempus aptae
est 3, 5, 18. id Tempus aptum
potioni non est 3, 4, 18. potui
quidem aptissimum est Vium
frigidum, *scilicet*, 4, 5, 19.

¶ tam patet illa multa exultatione
que Collyria Ad id apta sunt 6,
6, 47. Ad Initium cibi dies quartus
aptissimus esse consuevit 3, 4,
33. Lactis Ad vulnus detigendum
linea aptissima est 5, 16, 142.
pallidum Ad recentis vulnera ligu-
danda apti 3, 10, 1. Ad catas-
plasma aptissimum est lini fe-
men ex mullo codum, aut tiliaci
fascia 6, 4, 10. rubrum quoque
emplastrum hinc aptum est 3, 19,
31. quod genus (excrescitur) in
omnibus Romachi vitis aptis-
simum est 4, 5, 7. Si vero etiam
medicamentis utendum est, ap-
tissimum est *scilicet*, 4, 19, 19. Si
materia extrahenda est, aptum
est id (malagma) 5, 18, 5. quae
vulnera 3, 11, 11. *scilicet*, *scilicet*, *scilicet*,
apta compositio est, quae 6, 7, 33.

Apte, adv. aptiusque extrinsecus
impotenti remedii, competitis Inter-
ioribus & sedibus & figuris I Praef.
41. aptissime Alexandrium ex
felle iunt 3, 11, 35.

Apto, are. hinc (calamus scrip-
toris) orti filitula aptendus, in-
spirandumque, *scilicet*, 3, 18, 196.
1. aptissimum, calculus quoque
art pulcras oculi compressio est
rei (sanguinis detractionis) com-
mode aptatur 1, 11, 6. i. *scilicet*, *scilicet*,
adhibere, cui rei protinus intervallo
tunc quoque forumum aptata
sunt 2, 14, 11. i. *scilicet*, *scilicet*, *scilicet*,
magistram quoque hinc rei aptatur
4, 9. extr. i. *scilicet*, *scilicet*, si vilius
in angulo est, quod comprehendere
modis possit, ille potius
aptatur 8, 3, 5. i. *scilicet*, *scilicet*, *scilicet*,
bitulum) linamentum ardens con-
jicitur, ac sic ejus corpori ap-
tatur 3, 11, 3.

Apud, neo ignobilis medicus apud
Antigonem regem, amicum qua-
dam ejus negavit posse sanari 3,
21, 10. apud Antiquos quoque
sunt quidam *scilicet*, 3, 9, 9. i. *scilicet*, *scilicet*,
tempore ex, quae apud Antiquiores
aliquos potius fit 1, 14, 1. i. *scilicet*, *scilicet*,
ferre, quae modum curandam
efficit (id vilius), apud magos
Chirurgos non reperit 7, 11, 1.
Idque apud Erasistratum quoque
invento 3, 4, 31. & ita apud eum
(methodicum) morbi Cognitio
extra artem, medicos intra usum
est I Praef. 102. i. *scilicet*, *scilicet*, *scilicet*,
et actu-

6, 12, 7. aqua calidae necessarii
Uti 5, 16, 171. Uti aqua
frigida 1, 5, 1.

¶ *nam veris* usque eo Adhibenda
aqua calida, donec 5, 16, 171. *de
finitur* : cum, ne aqua quidem
calida (Adhibenda est) 5, 16,
174 frigida aqua Adhibenda est
6, 18, 19. *finitur*. Adhetti pan-
talem vel aqua vel alio humore
6, 4, 49. aquae vel salis vel mel-
lis paulum Adhibere 1, 1, 19. a-
qua super leviter Aspergitur 1,
17, 27. aqua qui vomere post cibum
vult, si ex facili facit, aquam
entum tepidam ante debet Assu-
mere 1, 3, 49. medicamentum
utrumque (vinum & aqua) est,
quom in vicem Affluitur 1, 4,
3, frigida aqua Affluta 1, 3, 18.
issa, *si* ore excepto & in co-
retenta, aqua tantummodo calida
si sitis est. Affluta 1, 15, 1,
1, *poti*. neque Affluendum que-
quam praeter aquam calidam est
6, 10, 11. biduo aqua (Affluen-
da est) 4, 3, 12. *ca* (aqua),
quae ipsa quoque Altingat 4, 11,
17. aquam Bibere 1, 3, 12, 4, 3,
21, 27, 39, 62. Bibere aquam tri-
duo debet 7, 7, 131. homo ante
per triiduum Bibere aquam debet
7, 10, 3. Bibat aquam 1, 4, 8,
ut aquam Bibet 7, 16, 13. ut aqua
quoque dicitur Bibat 7, 7, 147.
non nisi aquam Bibendam esse 7,
27, 23. aquam liberatiter Bibere
expedit 1, 18, 17. Bibere aquam
calidam, vel, si *ca*, etiam frigi-
dam debet 5, 16, 154. oportet
Bibere aquam calidam, dum sitis
finitur 8, 11, 31. Bibere aquam
egrediam debet 1, 5, 7. In co-
retentis aquam frigida Bibere
(debet) 1, 5, 1. neque Bibere
aquam frigida debet 3, 7, 16,
ne ex hac quidem causa sustanti
edone frigida Bibendum esse 1,
3, 17. aquam tepidam Bibere
(debet) 1, 3, 10. in vicem modo
aqua, modo vinum Bibendum
est 1, 3, 19. Bibenda aqua, po-
tenter die tritum vinum, deinde in
vicem alterius diebus modo a-
qua, modo vinum 1, 3, 17. Bi-
bere hodie vinum dilutem
lece, quon aquam, magis cupi-
dit 1, 4, 12. nun aquam, led
vinum calidum Bibere scimus
(debet) 1, 3, 1. Bibat aquam
aquam cum pipere 3, 11, 12. aquae
repidae quom plurimum Bibere
oportet & vomere 6, 11, 7. de-
coquebatque aquam lute reddere,
et quoque Bibere cogebat 1, 3, 14.
aquam quoque salam, & quidem
per biduum, purgationis cisis
Bibere cogebat 1, 26, 9. ex his
(aqua) quae pondere parentur,
ex melior quoque est, quo calen-
tia & Calen & Frigida 1, 18,

49. haec (aqua, in qua candens
serum subinde extraham sit)
vel praecipue lileum Correat 4,
9, 9. caque contrita aqua plu-
vistilli Coguntur 6, 9, 74. quae
aqua plurivisti Coguntur 6, 4, 13,
etiam cum thuris cortice contrita
& aqua Coacta 5, 27, 91. lini sem-
men contritum & aqua Coactum
3, 6, 6. cu quibus aqua Coactis
collyrium est 5, 18, 187. oculis
cylindere aqua vehementer, in-
tus Compulsa 6, 7, 100. in vala
fistula aqua Confectur 1, 17, 25.
in pelvem Conicere (aquam *ca*),
4, 14, 11. aqua esse Contutus 1,
3, 11. *add*. 3, 14, 8, 5, 18, 54.
datis est, ore calidam aquam Con-
tinere 6, 13, 10. interitum etiam
quam optima aqua ore Continenda
est 6, 11, 3. Decoquebat aquam
sale aspergo 3, 2, 14. nulla
aqua nisi Decodis, potius ca-
sa utatur 1, 11, 14, 9. Decuquo.
cu co paulum aqua Dilutur 1,
25, 11. os Diluendum est aqua
6, 13, 8. praecipit, ut velipote
et Ductus forbitur & aqua 3, 18,
10. Danda aqua (est) 4, 5, 30.
aqua, neque ca ipsa frigida, led
potius egeidit, Danda est 4, 11,
11. aqua frigida ad sanitatem
datis 3, 2, 11. diutius aqua (Us-
at debet) 7, 4, 49. aqua Dari
potest vel pura vel in qua maium
cotoneum palmarum decoctae
sint 4, 4, 8. aqua frigida (Dari
potest potui) 4, 4, 23. aquam
frigida potui Dabat 3, 9, 11.
potui Dando aquam, in qua *ca*,
3, 18, 43. potui Danda deinde
non solum pura aqua, sed etiam
mella, egeidit, *not*. si acitas
est, etiam frigida 4, 7, 11. Danda
est potui aqua in qua *ca*, 4,
4, 21. potui aqua pura calida
Dari debet 4, 11, 17. (potui
vero nihil, praeterquam puram
aquam *sc*). Dore vel offerre opor-
tet 4, 13, 17. *Do* potui. in
potum vero (Dunda) plurivilli
aqua decodis 4, 11, 10. potui
Dari debet aqua a fetore fac-
tum *ca*, 4, 9, 8. aqua potui
Dari debet, in qua *ca*, 4, 17, 3.
mista his aqua in alvum Datur
4, 11, 11. quae aqua plurivilli
Explemunt 6, 6, 101. cimolium
cretum aqua plurivilli Excepim
1, 16, 116. nam maxime aquam
Exagit (febris) quom illa perice-
lissima est 3, 6, 1. *de* *de* *de*
ca, (spongiam subinde aqua fri-
gida Explemunt 4, 11, 17. Exce-
pius corpus aqua calida, si qua
in eam descendit, *ca*, 1, 3, 3.
aquam malum Ferrefacere opor-
tet 4, 14, 11. conuenit esput in-
qui Foret, in qua *ca*, 3, 18,
16. post undionem egei calida
copit Forendum 6, 7, 76. mul-

tique aqua calida caput etque
oculos Foret (necesse est) est)
6, 6, 119. in balneo aqua calida
quam plurimae esput atque oculos
Foret (conuenit) 6, 6, 75. ubi
la balneum ventum est & mul-
calida aqua caput & os Foret
aque ad sudorem (opus est) 4,
2, 64. lepe in bino multo calida
aqua Forendum caput 6, 6,
117. cicatrix ludoct Forende
aquam frigida est, in qua *ca*, 8,
10, 111. emulsion aqua calida
Forendus 8, 10, 11. multa frigida
aqua Foret (causa) 7, 21, 11.
dilegi Forendi aqua cu verbera-
6, 19, 7. facies lepe aqua frigi-
da Forendus est 4, 4, 24. multo-
que aqua Foret lagna (causa
est) 3, 6, 47. multa calida aqua
Forendus locus est 6, 18, 6. *ca*-
que (aqua calida) tumens locus
quodid Forendus est 1, 1, 14.
quotiescumque lolvitur membrum,
calida aqua Forendum est 8, 10,
18. calida aqua multa lid mem-
brum Forendus 8, 10, 121. multo-
que aqua calida saliva Foren-
dam (lid membrum) 8, 10, 121.
multique calida aqua Foret oculo-
s (debet) 6, 6, 66. os aqua
calida Foret, (apertus est), de-
inde frigidis 1, 1, 10. Forendum
os aqua calida 8, 17, 18. multi-
que aqua, prima calida, post ege-
lida, Forendum os espuque 4,
3, 11. nisi hiems est Foret os
multa aqua frigida debet 1, 3, 7.
os quoque multo frigida aqua
Forendum est 1, 1, 1. Forendum
lid (os *fractum*) aqua calida est 8,
5, 18. multique oculorum palpe-
bras aqua calida Forendus 6,
8, 166. tum calida aqua not bal-
neo magis inferius partes quom
superiores Foreat 1, 3, 11. si mor-
tus est, Foret quidem debet
aqua calida, in qua *ca*, 4, 14,
14. lid alius multa calida aqua
Forendum est 6, 18, 47. *add*. 4,
18, 98. ipsa olera aqua calida
Forenda sunt 5, 18, 82. Foret
aqua (oportet *ca*) per aculeum
frigida, per hiemem aqua calida
10, 101. lid (hiems) hiems
est, egeidit : si alius tempus,
frigida aqua Forendum est 6, 18,
127. valens calida aqua Foren-
dam 8, 10, 91. valens egei ca-
lida Forendum est 7, 25, 15.
multa calida aqua valens Foren-
dam 7, 19, 41. polles levius e-
gei calida Foret (oportet) 8,
10, 37. Forendumque aqua, in
qua *ca*, 8, 10, 117. proximius
diebus similiter nutriendam (ca-
sa) in primo tantum aqua ege-
lida, vel etiam frigida Forevat
7, 7, 46. Forendum aqua calida
est 4, 11, 41. in primo multo ca-
lida aqua Forendum est 1, 18, 98.
multoque

multoque magis aqua calida fove-
ndum 8, 17, 21. quoniam enim
Fovere aqua calida marina, vel
si ea non est, tamen salia, ma-
gno opere necessarium est 3, 17, 18.
Frigidit, *vid supra* Calent aqua.
aqua Gargarizandum, in qua cont.
6, 10, 11. si nomenem aquam
lunet 5, 17, 24, 1. *hyperpneisi*
adest 67. apthiam siue In-
coctum 4, 9, 8. aqua frigida In-
fusa 1, 9, 7. tum multa aqua per
caput infundenda, prius frigida,
deinde calida est 1, 12, 13. super
caput aqua frigida Infusa 1, 18,
77. paulatim (deinde juxta la-
brum ipsum (pelvis) ex eadem
aqua leuiter infundere (oportet)
4, 24, 11. de pediluvio meta-
storum cuncti debet, et in pelves
mitti, supraque aquam infundi 6,
9, 29. aqua in qua cala decolia
fit *caut.* (debet Infundi) uicet 6,
7, 17. ultimum nullum est per
altrum infundere cupiosum aquam
caliam, eaque recipere 3, 11, 36.
ex inferiori parte infundere
(oportet) aquam pluvialitatem eg-
grediens 4, 14, 12. de *epistoma*, me-
dicus feliciter infundit eandem aquam
frigidam Ingalet 1 Praef 110. si
non moveris (solutum) plin-
tium aquae frigida Ingerat 3,
9, 16. *fron* 11. potui dabat, cul-
catio quoque elyctere inter em-
plastrum pium) entemque aqua
calida Infundenda est 6, 18, 7, 4.
ingruenda. Infulsa aqua 5, 23,
6, 7. linetum aqua Maculeto 6,
19, 11. 7. Linetum, Linetum,
Maculeto tantum maribus aqua,
cui cont. 1, 11, 41. linetum frigi-
dum aqua Medent 5, 26, 138.
aqua Madens pennis 2, 18, 10.
Milla his aqua 6, 15, 22. 9. Mis-
ceo, si quis minime in acetum
vel loca aquasque Mucat 1, 4, 5.
Perfundi aqua calida post cibum
(opus est) 4, 11, 9. diutius, ne
ei (aqua) caput, quam cunctas
partes Perfunderet (debet) 1, 4,
7, ut multa calida aqua Perfun-
datur (caput) 6, 8, 4. quidem
caput aegri multa calida aqua
Perfundebat 1, 14, 12. multa ca-
lida aqua Perfundendum (caput)
6, 7, 16. multa calida aqua per
caput ex cutem Perfunderet (de-
bet), tum tepida, dein frigida
2, 4, 7. in balneum tre, ibi mal-
ta aqua prius calida, deinde frigi-
da caput Perfunderet (*super*) 6,
5, 16. deinde per caput prius
calida (aqua) tum egredia Per-
fundit (debet) 6, 6, 66. Idque
(caput) Perfunderet (prudat) In-
fusa 4, 1, 16. Perfunderet caput
(oportet) primum aqua calida,
vel salia vel ex lauro decolla 4,
2, 12. caput oportet Perfunderet

aqua calida marina, vel eerte sal-
ta, aut in qua latus decola
fit 4, 19. plerique aqua calida
multa cervicis subinde Perfun-
dunt 4, 1, 5. munda in bal-
neum, multa, jubendae ibi
calida aqua mamma Perfunderet
4, 11, 16. Pertundi aqua egredia
debet 4, 24, 8. primum (ac-
tum) ante Perfunderet aqua frigi-
da coenitum 3, 19, 16. caput
luper aqua frigida Perfunderet
(oportet) 3, 4, 40. aqua frigi-
da multa Perfunderet caput expe-
dit 4, 24, 17. deinde super caput
multa aqua frigida Perfunderet
3, 23, 11. corpus tribus aut qua-
tuor amphitri totum per caput
Perfundendum est (*scil*) aqua
frigida 3, 29, 10. Perfunderet
aqua salia (caput an aeger) 3,
23, 14. Perfunderet aqua sunt (*lin-*
et) 7, 16. 1. aqua, 10
qua rubi decola sunt. Potui
4, 19, 11. frigida aqua co-
piolae Infulsa est 3, 7, 19. 4.
prudentia, *prudentia*, potui ge-
nere aqua Infulsa 4, 1, 4. Fru-
tum, *vid supra* Simile aquae.
capit nihil aquae. Proclat aquae
aqua frigida 4, 4, 8. Potui 6, 2.
aqua Dore Replet aqua, 2.
(Vas, Venter, vel) Replet. Re-
solvit, 9, 9. *stomach* datur, Su-
beo vel Aqua de hydre, Subjici,
Subluc. Sumo, Superinfundi,
Tegi. ex (aqua calida) sic Tem-
peranda est, ut manu entingent-
ti jucunda sit 5, 26, 172. 9. Im-
mo. Tingere, *vid supra* aqua,
qua fabit ferrat. Utot.

¶ *cum videri final et praepositi-*
oni. Bibet jejunos Ex aqua ca-
lorem 1, 13, 24. 9. Bibo, Per. a-
qua, Cum qua vel hyssopus cuncta
vel Corritia ex parvis calix fit 4,
19, 9. Concreto. quae sequit
Ex aqua pluvialitatem Concreto 6,
6, 19. recte in aqua quem frigi-
dissima velletis Concreto 4, 14,
15. *faciliter conglutinat* Cocco
Cum & In Decoquo Ex & In
Dequo In. Demitro In aquam;
Deitendo In aquam; Deitendo vel
Deitendo In aqua; Dillu In aqua;
Do Cum & Ex aqua & Fructu-
quam; Expulsum Ex aqua; Ex-
tinguo In aqua; Faveo Cum &
Ex aqua; Gargarium Ex aqua;
Hebeo In aqua; Impono Ex In-
dequo Cum aqua; Infuso Per
Super & Supra; Ligo In a-
qua; Maculo In aqua; Perfuso
Ex aqua; Sumo Cum aqua; Tero
Ex aqua.

¶ *Aqua 1. Anstion, vel mixtura va-*
riorum cum aqua, pluri decola-
tis papaveris coriis, ex ea
cum spungia os & caput
subinde sovet 3, 18, 47. ex his
aliquid est decoquendum, eaque

aqua potui danda 3, 23, 24. aqua
ex verbena 6, 18, 111, 6, 19, 7.
conf. 4, 19, 11. 6, 146. 1. 7, 27,
24. *non* *vid*. Decoquo, lute re-
re, elique adicere frigida am-
quam latis est, eaque quam
cochleari exceptum ipsi uvae sub-
junctae 6, 14, 5. *add*, 4, 172. 5.
coll, 4, 7, 11, 14. *cont*.

¶ *Aqua 2. aquae potui* 3, 6, 2.
¶ *de hydropse* in eo, qui ex qua-
tunc in hydrops decedat, tertio
die, jam & scire & aqua libere-
to 3, 21, 31. modo latus in uter-
um aqua contrahit 3, 21, 4.
quem *aratro* Graeci nominant
5 id morbi genus, quo in uter-
um multa aqua contrahit 14,
51. aqua medium corpus imple-
vit 4, 8, 86. quoniam aqua eorum
subit 4, 15, 12. lorum fieri po-
telt eorum (murbus), quos aqua
luter eorum male habet; si enim
quidam dicitur succurrit, in
adagio, quam Graeci vocant a
laxum 3, 21, 1. quibus eorum a-
qua inter eorum *dispartit*, tam-
quam minor gradus, ab hydropse,
eorum in *oppositis* latus a Cel-
si *adagio* *adagio* est aqua inter
eorum minime contrahit est, quae
nullo antecedit morbo coepit
deinde, quae longo morbo inven-
it, *cont* 2, 2, 1. aqua inter
eorum, si ex acuto morbo coepit,
ad insitum sari perducit 3,
8, 8. aqua luter male habet
si tumida prederentur, deinde
converit sunt vel in aqua inter
eorum, vel *caut*. vixilla medicina
pericula substat 2, 8, 110. siue
aqua luter eorum quoniam implevit,
simul id unum eludat, mudi-
ficationem est 2, 8, 60. ubi pectus
tument, & lugeat dejectiones
sunt, aut dolor in lino ventre &
cuncta est, aqua inter eorum
luter 2, 7, 13. eorum aqua inter
eorum 2, 1, 18. si ita ventrem
surgunt soluta fundere, subito
Impressa sunt, aut aqua inter cu-
tem & aut tuba sequitur 2, 7, 48.
in cuncta aquae, quae inter eorum
est 2, 10, 31.

Aquilo, omis, *quomodo afficit corpus*
2, 13, 14. si sicca scilicet aquilo-
nes habuit 1, 17, 37. fin autem
autumum quoque luter aquilo-
nibus persistat 1, 10, 38.

¶ *Agnostum*, *est. araneae similis*,
tunica *trali*, quoniam Herophilus
agnostum nominavit 7, 7, 121.

Atanca, *est. glutinosa vulva* 7, 2, 1.
utrum quodcum aranea similia su-
perficillens ulendit 2, 8, 71.

Araneus, 1. ad aranea idum 7,
27, 56.

Athetrium, 1. libetnece agere se
credunt, qui cactera litorum
(medicorum) athetrium relinquant,
10 ge-

art. I Praef. 31. artis praeccepta
servantibus 6, 18, 3. Hippocrates
Com. vii. & etc. & fecundia in-
signis I Praef. 13. obicitur om-
nibus (causis) non a cogitatione
artificis, sed ab ipsa arte rejecta
I Praef. 117. sic artem hanc exco-
candi vias praeceditur I Praef. 14.
neque enim le dicere, irrationali-
bus animal hanc artem posse pro-
ficere I Praef. 61. si victa ars ma-
lo fuerit 1, 16, 11.

¶ I. dicit. alii (phreneticis) nihil
alii impere peccant, alii etiam
eas adducunt 3, 18, 9. Jmo. 12.
dico insipientes.

Artifices, scilicet, quae (medicum)
E artifice est. idoneum esse, qui
non multum ab arge recedit 1,
4, 32. 1. si artem suam ipse exercet,
quantum multa sint ad ipsas ut-
tas proprie non pertinet, tam-
en ut adjuvat excitando artifi-
cis legimus I Praef. 77. obicitur
(causis) omnibus, non a cogi-
tatione artificis. sed ab ipsa
arte rejecta I Praef. 117.

¶ Agnoscit, per se, artem, quae
quod agnoscit a Graecis nominat-
ur 1, 1. et est autem in specie ar-
tificiali, quae blanda vel citius
apparet.

Artus, v. Arto.

Arteria, et, qui arteriae dolore
habere consueverunt 1, 5, 4. i. ar-
terias afficit, trahit. asperam
arteriam nominat 4, 6, 6. ubi &
sepp. describitur. et nominis adu
inducitur, nimirum quia ex parte
exteriori aspera est, ubi 11. ali-
quando gaturae & arteriae eu-
cleratae sequora tussis linguam
eque transiit 4, 4, 69. i. bron-
chia, inter cunctas & asperam
terram tunc incrit, & etc.

Arteria Graeci vocant 7, 13, 1. i.
dico ap. Hippocrate significat.

¶ de valorem sive constantem tenet,
spiritum, i. e. utraque particulari
virescit, secundum naturam, in sua
dam asperam arteriam, modo eadem
natura duas videtur. Galienus

Ned. Ant. Lib. 18. cap. 10. for-
tissimum conceptum spiritum
naturalis, nulli consilique cum
fanguine, in quo plus spiritus est,
minus sanguinis. si sanguis in eas
tas sunt, transiguntur, inflammam-
torum euctae, etque inflammato-
riorem talem motum excitat, qualis in
scire est, ut Phlegmatum placuit

I Praef. 27. quae venae sunt
arteriae, sicut arteriae in his venis
1, 4, 6. Effluunt, qui transi-
tulo in arterias sanguine febrem
habet. Hippocrates sub nomine

Phlegma & myxomatibus, quodammodo
dico et I Praef. 117. v. Vena. arte-
tia incilla neque eoit neque fa-

uiscit, laterdum etiam, ut fan-
gine vehementer consumit, efficit
1, 10, 44. ne arteria incidatur 7,
10. quodcumque arteriam lae-
sit 1, 16, 24. i. e. a. ubi distinguuntur
a supra Cello venae & arte-
riae, v. d. Vena.

Articuli, et, compulsi medicamen-
tarum ad arterias asperae utrum
accommodata. 1, 21, 37. ubi & sepp.
varias formulas

Artas, mda.

Articuli, 1. articuli Breiores di-
gitarum sunt 8, 19, 2. Magna
articularis 1, 16, 250. circa articu-
los Majores 7, 2, 24. articulus
Medius aut Summus 8, 20. eunt.
Nullum 8, 1, 85. Valentiores ac-
telli calas 8, 11, 31.

¶ cum subintret: si quando in ar-
ticulo Callus increvit 5, 18, 77.
conf. 8, 16, 14. Capitis articu-
lum 8, 10, 14. Commune articu-
lis eant, malagma 1, 18, 14. Dol-
or articularum 1, 7, 16. Arterias

Hippoc. quibus articuloz Dolore
certis temporibus revertente
4, 24, 10. articuloz Dolores
1, 1, 19, 12. 1, 7, 71. articuli

Doloribusque qui sunt sine vice-
ribus 1, 9, 7. 1. articuli defen-
dit, vel articuloz doloribus, ut
Hippoc. asperis, 1, 15. quibus ar-
ticuloz vitia, et Dolores rano-
resque, sive podagra similibusque

morbis, oriuntur & delinunt 1,
7, 10. in articulis aliquas humi-
laciones graves habent necesse
est 1, 7, 12. in articulo Elytu-
1, 18, 179. conf. 1, 16, 4. v. d. d.

Articuli, vel quae articuli
defen-
dit, vel articuloz doloribus, ut
Hippoc. asperis, 1, 15. quibus ar-
ticuloz vitia, et Dolores rano-
resque, sive podagra similibusque

morbis, oriuntur & delinunt 1,
7, 10. in articulis aliquas humi-
laciones graves habent necesse
est 1, 7, 12. in articulo Elytu-
1, 18, 179. conf. 1, 16, 4. v. d. d.

Articuli, vel quae articuli
defen-
dit, vel articuloz doloribus, ut
Hippoc. asperis, 1, 15. quibus ar-
ticuloz vitia, et Dolores rano-
resque, sive podagra similibusque

morbis, oriuntur & delinunt 1,
7, 10. in articulis aliquas humi-
laciones graves habent necesse
est 1, 7, 12. in articulo Elytu-
1, 18, 179. conf. 1, 16, 4. v. d. d.

Articuli, vel quae articuli
defen-
dit, vel articuloz doloribus, ut
Hippoc. asperis, 1, 15. quibus ar-
ticuloz vitia, et Dolores rano-
resque, sive podagra similibusque

morbis, oriuntur & delinunt 1,
7, 10. in articulis aliquas humi-
laciones graves habent necesse
est 1, 7, 12. in articulo Elytu-
1, 18, 179. conf. 1, 16, 4. v. d. d.

Articuli, vel quae articuli
defen-
dit, vel articuloz doloribus, ut
Hippoc. asperis, 1, 15. quibus ar-
ticuloz vitia, et Dolores rano-
resque, sive podagra similibusque

morbis, oriuntur & delinunt 1,
7, 10. in articulis aliquas humi-
laciones graves habent necesse
est 1, 7, 12. in articulo Elytu-
1, 18, 179. conf. 1, 16, 4. v. d. d.

Articuli, vel quae articuli
defen-
dit, vel articuloz doloribus, ut
Hippoc. asperis, 1, 15. quibus ar-
ticuloz vitia, et Dolores rano-
resque, sive podagra similibusque

morbis, oriuntur & delinunt 1,
7, 10. in articulis aliquas humi-
laciones graves habent necesse
est 1, 7, 12. in articulo Elytu-
1, 18, 179. conf. 1, 16, 4. v. d. d.

Articuli, vel quae articuli
defen-
dit, vel articuloz doloribus, ut
Hippoc. asperis, 1, 15. quibus ar-
ticuloz vitia, et Dolores rano-
resque, sive podagra similibusque

morbis, oriuntur & delinunt 1,
7, 10. in articulis aliquas humi-
laciones graves habent necesse
est 1, 7, 12. in articulo Elytu-
1, 18, 179. conf. 1, 16, 4. v. d. d.

Articuli, vel quae articuli
defen-
dit, vel articuloz doloribus, ut
Hippoc. asperis, 1, 15. quibus ar-
ticuloz vitia, et Dolores rano-
resque, sive podagra similibusque

morbis, oriuntur & delinunt 1,
7, 10. in articulis aliquas humi-
laciones graves habent necesse
est 1, 7, 12. in articulo Elytu-
1, 18, 179. conf. 1, 16, 4. v. d. d.

Articuli, vel quae articuli
defen-
dit, vel articuloz doloribus, ut
Hippoc. asperis, 1, 15. quibus ar-
ticuloz vitia, et Dolores rano-
resque, sive podagra similibusque

morbis, oriuntur & delinunt 1,
7, 10. in articulis aliquas humi-
laciones graves habent necesse
est 1, 7, 12. in articulo Elytu-
1, 18, 179. conf. 1, 16, 4. v. d. d.

Articuli, vel quae articuli
defen-
dit, vel articuloz doloribus, ut
Hippoc. asperis, 1, 15. quibus ar-
ticuloz vitia, et Dolores rano-
resque, sive podagra similibusque

morbis, oriuntur & delinunt 1,
7, 10. in articulis aliquas humi-
laciones graves habent necesse
est 1, 7, 12. in articulo Elytu-
1, 18, 179. conf. 1, 16, 4. v. d. d.

Articuli, vel quae articuli
defen-
dit, vel articuloz doloribus, ut
Hippoc. asperis, 1, 15. quibus ar-
ticuloz vitia, et Dolores rano-
resque, sive podagra similibusque

morbis, oriuntur & delinunt 1,
7, 10. in articulis aliquas humi-
laciones graves habent necesse
est 1, 7, 12. in articulo Elytu-
1, 18, 179. conf. 1, 16, 4. v. d. d.

Articuli, vel quae articuli
defen-
dit, vel articuloz doloribus, ut
Hippoc. asperis, 1, 15. quibus ar-
ticuloz vitia, et Dolores rano-
resque, sive podagra similibusque

morbis, oriuntur & delinunt 1,
7, 10. in articulis aliquas humi-
laciones graves habent necesse
est 1, 7, 12. in articulo Elytu-
1, 18, 179. conf. 1, 16, 4. v. d. d.

Articuli, vel quae articuli
defen-
dit, vel articuloz doloribus, ut
Hippoc. asperis, 1, 15. quibus ar-
ticuloz vitia, et Dolores rano-
resque, sive podagra similibusque

morbis, oriuntur & delinunt 1,
7, 10. in articulis aliquas humi-
laciones graves habent necesse
est 1, 7, 12. in articulo Elytu-
1, 18, 179. conf. 1, 16, 4. v. d. d.

Articuli, vel quae articuli
defen-
dit, vel articuloz doloribus, ut
Hippoc. asperis, 1, 15. quibus ar-
ticuloz vitia, et Dolores rano-
resque, sive podagra similibusque

Graeci nominant, conveniens ma-
lagma 1, 18, 41. articuli mala-
gma hoc Convenit 1, 18, 60. Cre-
tuse, v. infra Euclidesum.

Articuli, cui se dolent, ut 2, 8, 21.
articuli Dolentibus 5, 18, 14. 19.
articuli Kibantur 8, 11, 15. 2.
Iaxuma. articuli luis sedibus Exci-
dunt 8, 11, 4. omnia articuli
Excidunt ut vi Expositi, ut ali-
quo calu cervis vel rupis vel in-
fermari; facillime in pueris &
edolecentulis, quam in robustis-
simis 8, 11, 12. ad Excidere om-
nes articuli possunt, sed non om-
nes Reponentur 8, 11, 17. qui
servorum vitio prolapsi sunt,
compulsi quoque in suis sedes
iterum Excidunt 8, 11, 19. quibus
in pueris Euclidesum, ut
quod Reposit sunt, minus cum
ceteri Crecent 8, 11, 20. Iud
ignoscit non oportet, plurimo
dico la cartiginem desinere. nullum
articulum non sic Finis 8, 11,
80. podagra caeteroque articu-
los laceratos hoc (malagmate)
mollit 5, 18, 74. neque Mo-
veri possit articulus, nisi laevi
Imiteretur 8, 1, 57. neque alius
mover articulus Nudum est 5,
16, 212. ut cum cum cum cum
dico cerato epyrno articuli Perire
centur 4, 24, 12. qui aervorum
vitiis Prolapsi sunt 8, 11, 19.
Repositi Prodi sunt 1, 9, 7, 18, 19.
Recurvato articulo 5, 16, 181.
articuli Reponentur 8, 11, 17.
neque Reponi sunt articuli 8,
11, 10. articuli Suppurantibus
1, 18, 14. articulum quam
minime Vincere opus est 8, 10, 24.

¶ cum particulari quod ad omnes
articulos pertinet, la ulteriores
patet 8, 1, 6. Ad articu-
los malagma 1, 18, 69. Ad articu-
los conveniens malagma 1, 18,
41. caeterque omnes (scilicet) Cir-
ca articulum est oportet reficere
8, 10, 31. significat. Circa articu-
los dolorem, utrumque murti
est 1, 7, 27. si Circa articulos
maiores id evenit 7, 2, 24. ubi
verbi Circa articulos laevi sunt 5,
16, 75. neque Contra ipsum articu-
lum id habet 7, 33, 4. in cobito
ceteris quam in ullo alio articu-
lo calus circumducitur 8, 16, 14.

19. Juma ipsos articulos 8, 10,
81. Inter dum ossa si Per ipsum
articulum perierit telum 7, 5,
34. in omnibus membris longa
quae Per articulum longa telum
perguntur 8, 16, 6. quod Propius
valens articulo est 8, 11, 4. Sub
articulo 5, 16, 178. Super eo 8,
21. v. immiscet. videndum est,

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

pus

Alimentum, a. um. *sensu passivo*. de-
mensura assueti cibo per dimidia
4. 1. 16. assueti cibo nihilomi-
us ut licet 4. 3. 45. assueti le-
viorum cibum sumere 1. 3. 26.

Alimento, ere. *passiviter pro cibum*
capere quandoqueque quis ex as-
sualione levatus est, tunc debet
assumere 1. 3. 15. *conf.* 4. 16. 1.
1. *habet* 7. 17. 12. antequam Ali-
quid assumat 1. 17. 11. non ante
progradi, quam quis Aliquid as-
sumit 1. 17. 70. non Amplius
iusto assumere 1. 1. 1. ne Aquam
quidem assumere debet, eam
quam minimum ejus 6. 6. 20. 4.
alere, quem in vicem assumit
vinum & Aqua 1. 4. 13. assu-
mens est biduo Aqua 4. 3. 15.
Aque tantum calida assumat 1.
11. 16. cibum assumere nisi Aquam
4. 3. 14. Aquam quam purissimam
assumat 5. 18. 52. neque as-
sumendum quicquam preter Aquam
calidam est 6. 16. 15. qui ve-
nere possit cibum vellet, si eo fa-
cili fecit, Aquam tantum tepidi-
dem sibi debet assumere 1. 12.
49. frigida Aque assumat 1. 3.
18. *frat.* ab ore accipere 16. 16.
eo retenta. ex electis 22. quom-
odum radices vel Bulbos assumi-
mus 1. 18. 9. rubi Cereina as-
sumat 4. 19. 30. Cappar asse-
runt 4. 9. 16. plagues Ceram
assumere 1. 18. 79. si qua Cer-
asumimus pinguis 1. 19. 1. tum
Cera assumenda est 1. 1. 18. Ca-
cepota assumat 5. 15. 15. olera,
quorum crudi Cules assumuntur
2. 18. 1. atque eo die Cibum
debet assumere 2. 17. 17. acce-
rum alios propter ariditatem pel-
mis diebus proximum Cibum as-
sumat 1. *Prasf.* 14. *frat.* 31. si
aliquid edidit. Cibum bis die as-
sumere debet 1. 8. 1. Cibum se-
mel die assumat ab eo, qui bis
solet 1. 3. 66. qui semel, qui
bis die Cibum incontinentiam con-
tra convetorem assumat 1. 3.
3. Cibum modicum assumere o-
pus est 1. 3. 14. Cibum modic-
um oportet assumere 4. 19. 17.
modica Cibum oportet assumere
4. 19. 11. Cibum & validum 6.
11. Cibum assumere 6. 6. 20. eo
saepius debet Cibum assumere 1.
3. 70. minus facile Cibum assu-
mit 7. 9. 1. 2. *assum.* *passiv.*
neque assueti facile Cibum, neque
contincti potat 7. 23. 4. assu-
mus Aliquis Cibum lenis 4. 4. 17.
si Cibum minus assumit aliquis
quam debet 1. 12. 11. magis
die paulum Cibum debet assumere
1. 14. 12. quum Cibum quis quan-
tum assumitur est, caput 1. 3.
16. *frat.* Cibum assumat 1. 14. 8.
Cibi assumendi potest frigidi 4. 12.

27. assumendi molles & non a-
ctes Cibi sunt 4. 4. 16. acres
Cibum assumere 4. 6. 11. ut mo-
dicos, ut Isidore Cibum, ut mi-
nime pinguis assumat 7. 16. 11.
Cibum assumens istam, quos 4. 5.
39. per quas (actiones) Cibum
potioneque assumimus & con-
sequimus 1. *Prasf.* 13. In ipso so-
lio recte Cibi aliquis assumitur
3. 11. 18. recta naque Cibum ne-
que porio assumitur 4. 14. 8. ne-
que Cibi, ere potio, nisi frigida
assumat 4. 11. 1. neque Cibum
neque potioneque frigidam assu-
mere oportet 4. 10. 3. Cibum
modicum. potiones meracas as-
sumere opus est 1. 13. 14. Cibum
potioneque assumat 1. 11. 7. 4.
16. 4. si quid Cibi vel potione
assumit est 3. 16. 16. Cibum
pro portione humoris assumere 4.
11. 6. palmas pomagis & si-
milis melius primo Cibum assu-
mit 3. 2. 20. capiat tum Cibum as-
sumere 4. 9. 16. assumat per Ci-
bos & potiones maxima dulcia
& pinguis 1. 3. 31. sat est Cy-
athos duos tenuiter assumere 4.
11. 6. *frat.* humilis. Ea quoque
assumta 3. 12. 11. fameli in die
assumant Epule 1. 3. 11. si Eu-
gones iuviles quis assumit 5. 17.
84. non ultra Hegiamus aque as-
sumere 4. 1. 61. *Hic*, quae as-
sumuntur 1. 3. 9. 1. 2. 14. si
plus Humoris acciderit, quam
assumitur 3. 11. 30. Id assumunt
4. 19. 13. crudum Assumant, si-
cut assumat est, in corpore omne
deduci 1. *Prasf.* 16. aut nimio ti-
mote aliquis Micus, aut aviditate
nimia pices, quam debet, assu-
mit 3. 15. 3. *conf.* 18. 33. 13. Cibi
Nihil assumat aeger 1. 16. 1. Ni-
hilque eo hic assumere oportet,
quae 4. 11. 3. Nihil assumat
nisi Aquam 4. 1. 14. Nihil viui
assumere 6. 6. 70. Palmaria Po-
magis & similia melius primo
cibo assumat 1. 3. 20. interdum
Pasis quoque minus quam pro
convetudine assumere 3. 1. 13.
assumtus Pasis arides 4. 4. 17.
Pisem assumens expedit 4. 11. 15.
nigrum Papaver cum melle as-
sumant 4. 10. 19. Paulum ali-
quid assumere debet 1. 3. 15.
conf. 3. 14. 9. ne Ples asumat
aeger, quam concoquit 3. 6. 7.
aliquis Ples, quam debet, asu-
mit 3. 14. 3. Pius aliquis as-
sumere an levioribus potest 1. 18.
51. Pius propter diuersitatem as-
sumitur (condicionem) 1. 1. 19.
Pius jallo assumere 1. 1. 1. si
Pius jallo quis assumere sultus
est 3. 11. 14. si Pius aequo asu-
mitur 7. 17. 11. 6. bibitur 11.
cum cibo viui paulo Pius as-
sumat 4. 4. 22. *conf.* 3. 11. 30.

Poma melius assumat 1. 1. 20.
Poma, quae immodeste toto die
pietumque sic assumuntur, et 1.
3. 8. 1. neque Potio assumat 1. 16.
7. 18. myrrique assumatque diluta
Potiones 6. 7. 79. 6. *Jappa* asse-
runt Cibum. per Potionem asu-
muntur 1. 17. 19. *conf.* 1. 3. 31.
20. 1. Quae Potio assumat 1. 16. 7.
1. *cibum potiusque* ubi non nisi Quo-
d oportet, assumit aeger 1. 16. 1.
Qua assumuntur 1. 3. 9. 2. 8. 14.
quae maxima manent, Quae as-
sumta sunt 1. *Prasf.* 18. Quantum
a Cibum quantum assu-
mit, quid assumit aliquis 1. 1. 12.
Quicquid tubendum aliquis as-
sumit 1. 16. 1. Quicquid as-
sumit 1. 16. 1. Ex diebus 12.
quoniam Radices vel Bulbos assu-
mimus 1. 18. 9. species & Ceram
quae assumenda necesse est erant
1. 18. 4. porri vel marubii de-
cent assumere opus est 4. 4. 19.
duccus assumunt vel porri vel
marubii 3. 17. 36. Vinum as-
sumere 5. 18. 79. 4. 19. 17. post
seferum Vinum debet assumere
3. 14. 9. cum in vicem Vinum
erit assumitur 1. 4. 13. nihil
Vinum assumat 6. 6. 70. cum el-
bo Vinum paulo plus assumere 4.
6. 12. assumunt purum Vinum
6. 11. 4.
Item Partialis capiat Cum cibo
assumit 4. 9. 16. *conf.* 4. 6. 11.
4. 10. 19. five cibum & acceto
five potio assumatur 1. 17. 3.
conf. 4. 19. 16. Facilis cibum as-
sumitur 7. 9. 2. *conf.* 7. 18. 9.
cibum Fortiter assumere 3. 11. 16.
1. *capis*. poma, quae immode-
ste assumuntur 1. 3. 8. quum In
vicem assumitur utrumque 1. 4. 13.
qui cibum incontinentiam as-
sumit 1. 3. 3. Melius 1. 3. 20.
Modice 3. 14. 11. sic timet, ut
Parce assumatur 4. 8. 12. as-
sumta Per cibum & potiones 1. 3.
31. Radix Per portione as-
sumatur 1. 17. 19. val Per fa as-
sumta vel 22. aqua data 5. 15. 12.
Semi 1. 3. 3. 33. 1. 4. 11. Sic
assumit 1. 1. 81. Sicut assu-
mit materia 3. *Prasf.* 16.
Asius, ere. *anatomia pars* qui
(fascie) inferioribus acu ascen-
da est 3. 16. 148. cui (fascie)
uno loco pia assuet est 7. 20. 2.
Asurgere, ere. *supra actura* (aspetus)
in gutture asurgit 1. 9. 2. *pro-
trahat*, tumores oriuntur, delenda
delinunt, deinde rufus asurgunt
1. 8. 8.
Asius, *appidum*. Vid. p. 31. de his
erant.

Asius, a. um. *sensu Alliquid*,
maximeque Avem somare 4. 19.
12. utraque; Avit & Venatio,
asus 1. 14. 3. Cera assa 1. 1. 18.
1. 3. 79. 1. 6. 60. assa Cera
1. 6. 1.

vandis non dubiteto auctoritate
antiquorum virorum uti, maxi-
me Hippocretis & Praef. 1.
Autumnus 1. *car* plurimus oppri-
tumum incidit 3, 12, 18. omni
relaxatione aerorum ad medici-
nam non idoneum tempus est 2,
8, 113. *6* tempus autumnalis est 2,
8, 76. autumnalis prima pars 2, 1,
42. autumnus 1, 1, 87. 2, 10, 37.
2, 8, 119. 2, 13, 6. autumnove
4, 14, 6. per autumnum 1, 3, 80.
31, 6, 8. 11. Medius 7, 13, 18.
Melior autumnus, quam hieme
vel aestas est 7, 9, 14. veris ra-
tionibus Noct. 2, 1, 21. autum-
nus longe Periculosissimus est 2,
2, 1. Periculosissima autumnus
est 5, 16, 31. neque aliud magis
tempus Periculositas patet 2, 1, 21.
Siccitas 2, 1, 18.
Autumnalis, e. quarta autumnalis
2, 8, 128. tempus anni au-
tumnale 7, 14, 31.
Auxilium 1. *quasi* 1, 2, 9, 4 de
abstersione 2, 8, 177. de abster-
sione & alvi ductione 6, 6, 17.
de aqua frigida I Praef. 116. de
cucurbitulis 2, 11, 13, 7, 10.
de cucurbitis feniibus 104, 4,
10, 5. de fistula 2, 14, 11. de
omnis opere 7, 30, 1. de ulse al-
tere 20 hinc conjugalis 8, 10, 57.
de sanguinis detractione 2, 11, 3,
4, 25, 5, 16, 106. de sudore
3, 7, 14, 5. carnis: tertium auxi-
lium est, imbecillitati jecentis
eibo vinoque succurrere 3, 19, 12.
est, 5. auxilia Capitis, ubi cum
febre dolor est 4, 2, 17. auxi-
lium Corporis 2, 9, 4. Massus
auxilium desiderat vitis 7, 30, 1.
que (vicia) Medicamentorum
auxilia desiderant 6, 1, 1. promta
in auxilium Mamborum I Praef. 2.
Telleculo. 3. *inf*. propria nomi-
um auxilia 4, 18, 7. Inter non
nulla auxilia advenae Valetudi-
nis I Praef. 8. promta in auxi-
lium Vulturum I Praef. 2.
Quod auxilii Causa fuit inventum
1, 11, 3. hoc auxilii Genus 2, 10,
3. Id auxilii 4, 135, 9. neque
Missa auxilii 6, 6, 7. Auxilii Mi-
hi 7, 2, 10. auxilii Parum 4,
1, 16.
Cum adfectibus Aliquod auxilium
2, 15, 5. quod auxilium 3, 1, 13.
Aliud auxilium 1, 10, 20. Alia
auct. Alia 3, 1, 19. fana est.
Accepti auxilium experiri, quom-
auxilium 2, 10, 21. Cetera quaedam
9, 17, 50. 10. eo volumine, quod
Communium auxiliorum lausipit
2, 1, 1. Hicem 3, 14, 18. Im-
becillior auxilia 3, 24, 11. Inter
que Miferum, sed unicum auxi-
lium est. absterere 5, 16, 16.
atque hoc Miferum auxilium to-
lere 10. miserum melum fecit 3,

23, 25. non Mulier auxilia I Praef.
8. auxilium Necesarium 2, 14, 13.
Nentrum ex his auxilium 6,
6, 24. Nullum 2, 10, 22. Nul-
lum aliud auxilium 2, 10, 20.
Nulla alia auxilia 6, 6, 71.
Omne auxilium 2, 9, 4, 2, 19, 11.
Omnia 2, 5, 16, 164. Id idem
Optimum auxilium est 7, 1, 2.
Idem auxilium totum, neque un-
quam Periculosum est 2, 11, 13.
Idque Praefestissimum auxilium
est 3, 7, 24. Propria utique ec-
Reticulo auxilia 7, 16, 7. quasi So-
la 5, 1, 17. vel Supercum
vel Serum Id auxilium est 4, 6,
7. per Talle auxilia 3, 21, 55.
Tertium 2, 8, 17, 11. Tetium
2, 14, 1. auxilium Totum est 2,
14, 13. Inulae radix lutea Va-
lentissima auxilia est 4, 22, 8.
ego utique, si facis virum est.
Validior, si parum, imbecillior
auxilia praefero 3, 14, 11. Vali-
dioribus auxilia opus est 3, 12,
17. nec posse vehementi malo
nisi aequae Vehemens auxilium
succurrere 2, 11, 11. Idque auxi-
lium ut minus Vehemens. Ita
magis totum est 2, 11, 13. Utu-
mum auxilium est 3, 19, 12, 3,
21, 36. Ultima post haec auxilia
sunt 3, 12, 10. quibus hoc Utu-
mum est 2, 1, 11.
Tunc veritas 2. *Inf*. balneo. Adjuv.
Admore. Afero. Apparo. Ce-
do. Compo. Conco. Com-
probato. Desidero. Ego. Eva-
co. Experiri. auxilia Opus est
3, 11, 18, 1, 14, 37. Peto. Prac-
tice. Prosum. Rapio. Reprim-
dam. si utrum alicui auxilio
est 8, 10, 57. auxilio his sunt
eucucurbitis lemis 2, 10, 5.
Tunc particulari et Adversis pro-
fusionem quidem (sanguine) lu-
his auxilium est: Adversis in-
flammationem autem in ipso san-
guinis cutis 1, 14, 106. Apud
quam (epilepsia) miserum auxi-
lium est. utrum alicui auxilio
est 3, 23, 35. quom in hunc
(miserum) Ex abstersione auxilium
est 2, 8, 117. emulsum est in san-
guinis detractione 4, 2, 17. neque
missa lu absterere & alvi du-
ctione saepe auxilii est 6, 6, 17.
conf. 5, 16, 106. In hac (cucur-
bitula) auxilia nihil est 7, 2, 10.
In his auxilia parum est 4, 3,
16. In superstitibus auxilia 5, 17,
50. *Inf*. adversus istam serp. Bise
auxilio est 6, 6, 13. 1. infusa-
bile.
Avis 1. *inf*. (fasciae) ab utra-
que parte exco. 8, 10. 1.
qui ut in cucurbitula converti
10, 19.

D.

Bacca, ea. quodlibet bacem po-
tuit auter in compositionibus me-
dicamentorum, fructus operbitur,
est summum pelliculam esse de-
mendum 5, 10, 13. becca heder-
ae 6, 9, 16. lauri baccae 3, 20,
14, 4, 10, 5, 11. leuri bac-
cae 1, 14, 11. 6, 9, 17. baccae
lauri 1, 19, 13, 14. lauri
baccae 5, 10, 13. myrti baccae
4, 10, 14.
Baculum 1, 8, 10, 44. ad valida
bacula 8, 20, 16. minusque ba-
culo eget crata 8, 20, 6. Bajae,
arum: erucaeque super Bajas in
myrtetis 2, 17, 12. 3, 21, 21. Bal-
butis. *lec*. balbutendo via fen-
sus suos expulsi. 5, 16, 106.
Balneum 1. *lavan*. in balneo alio-
interdum balneo. interdum aquis
frigidis uti 2, 1, 4. *app*. calida
aquis est balneo magis inferri
partes, quam superferri foveat
2, 3, 31. *diff*. add. 1, 2, 15, 1.
3, 11, 3. 61. 63. 1, 6, 1, 10, 10,
6, 1, 17, 1, 17. 19. 3, 3, 3, 6,
13, 4, 16. 11. *can*. de loca 1, 3,
3, 17. 13, 4, 4, 2, 3, 17, 10, 16, 16,
4, 2, 17. 4, 10, 21. 10, 5, 17, 1,
70. in jejuno 1, 3, 61. si post tri-
bium est 2, 1, 18. 308. 310. 6, 6,
49, 71. 117. 6, 11, 16. *can*. de
loc multa. cum *lavan*. Rhedias
ad Serbionum p. 103. *prop*. 117.
463. si post prendim est. bal-
neum 2, 3, 31. In balneo cate
sudore 5, 18, 310. lenta in bal-
neo Mors 1, 3, 17. longa in eo
Mors 4, 10, 23. longior in bal-
neo Mors 4, 10, 25. Quo balneo
Tempora 3, 17, 14. ante Tem-
pus accet 2, 17, 9. balnei du-
plex Ufus 2, 17, 7. ad Ufum bal-
nei credit debet 6, 6, 70. bal-
neum Altitum est 1, 21, 21, 3,
21, 31, 5, 16, 163. In Calidum
balneum 5, 17, 7. balneo Calido
3, 7, 4. Constante balneo 1, 6, 1.
balneum Feruens 1, 3, 21. Fe-
quenter balneum 1, 3, 63. 1, 12, 11.
8, 4. ente. Frequenter balneo 6, 6,
107. balneo Frequentiore 6, 6,
166. Idoneum est uti 1, 3, 11.
luteo res infestissimas est 5, 16,
187. Inimicum est balneum 4,
91. Inutile est de balneo est 1,
17, 17. signum laetis balnei est
2, 17, 19. Inle generi (morsu)
Inutilissimum balneum est 4, 5,
14. Necesarium 4, 16, 11. No-
cet. 2. *sup*. ante tempus. bal-
neum Ratum 3, 21, 61. 1, 17, 10,
3, 16, 100. 7, 3, 11. balneo Ra-
tio utendum 3, 17, 11. Ratio
autem utendum 1, 1, 19. balneo
Raris utendum est 7, 4. ente.
Temperatum 1, 17, 9. balneum
Totum est 2, 17, 11. balneum
Utile est 5, 18, 60. Utile est in-
terdum

terdum balneum 1, 21. 18. Ut-
cilium his frequenter balneum est 31,
21. 11.

■ cum tribus: v. Abilino. Adhi-
bere. Curo. Discutio. Duo. Duo-
to. Expositio. Foveo. Fugio.
Mitro. Opus est. Peto auxilium.
Prosum. Revertor. Testor. Venio.
Vito. Utor.

■ cum particula: A balneo. v. Ve-
lio. Ad balneum. v. Revertor.
In balneo 4, 15. 4. 30. 23. 26.
5. 14. 5. 31. 310. *cert.* In bal-
neum. v. Foveo. Mitro. Post bal-
neum 1, 10. 4. Sicut balneo 1, 4.
5. 24. 8.

Balsamum: 1. *arbutinae* genus. bal-
sami lachrymae genus, v. 10. 8. 4.
lychnis exaltatae, balsami femi-
nis 5, 10. 8.

■ cum expositis finibus: balsumum
ammi, 3, 21. 25. concoquit &
mover pus 1, 31. 1. aperit ora
vasorum 1, 4. 1. purgat 5, 1. 2.
colle 1, 6. 2. molle 5, 11. 4.
balsamum genus 1, 20. 18. balsami
partem unam 6, 1. 10. de *arte
parie* ac *facie*, seu vero bal-
samo, vid. *Yoh. Pringii lib. de
Balsamo: conf. Rhod. ad Scribon.
Censor. 33. p. 74. 149.*

Batha: ac. In batha 6, 2. 3. 6. 3.
4. 6. 4. 4.

Barbura: s. om. emplastrum,
quod barbarum nominatur 1, 19.
4. *nisi desit* barbura *simpliciter*
1, 24. 114.

Baeleus: s. 30. *regius*, emplas-
trum. quod *Baeleus* nominatur
5, 19. 7. Eupipidis (*euipidis*)
quod *Baeleus* nominatur 6, 6.
183.

Basilicos: s. om. de basilico quo-
que collyrio conseruit, *acc.* 6, 6.
187.

Basis: 10. si Capitulum (*haemorrhoi-
dale*) exiguum est, basilicum re-
nuem habet 7, 10. 17. si id ma-
ius est, & basis latior est, 10. ba-
sis Cerebri 1, 24. 15. si basis al-
liqua (de Osse frusto) servata est
8, 34. ad basin Testiculi 7,
29. 14. ad linam basin (*Tam-
ari*) 7, 27. 4. linam basin ejus
(*Tomarii*) 7, 24. 14. panchium
quod supra basin (capituli *haemorrhoi-
dalis*) 7, 30. 20. Triangula
forma, sic, ut vertex ejus ad
scapulum, basis in tergo exten-
detur 7, 27. 17. ad similitudinem
litterae A, sic, ut vertex ejus a
scapulo, basis ad sinum sit 8, 51.
Idellum, 1. in omnia idem, quod
ammoniacum potest 1, 3. 3. ap-
ertit ora *vasorum* 1, 4. 1. purgat
5, 1. 3. evocat & educit 1, 12.
1. molle 1, 15. 1. *hodi* 1, 18.
16. 16. 33. 39. 51. 62. 5. 19.
18. 5. 25. 6.
Bellus: ac. omnes bellus mari-
nos 1, 18. 7.

Bellum: 1. bello Trojano *add.* I
Praef. 5.

Bene: cum *adjective* aqua bene Ca-
lida 1, 17. 16. 6. 18. 54. in io-
lium bene Calidum 1, 3. 23. vi-
num bene Calidum 4, 1. 19. be-
ne Integro capite 6, 1. 4. bene
Largo canali 1, 4. 3. 8. Intuitu
bene Madida 4, 3. 21. cum *verbo*,
potius diebus bene Abili-
neat atque 3, 12. 4. bene Ace-
commolato plumbo 7, 11. 9. la-
na bene Capta 6, 39. bene
tea Cedit 7, 7. 10. 8. 4. 77. qui
bene Concoquit, aut parum 1, 2.
1. 27. 4. 2. 10. 27. misui. v.
Concoquo. bene jam Constatum
Intestinis 4, 15. exte. ubi bene
sanguis Constatuit in *haemorrhoi-
da* 4, 3. 26. 27. patum 5, 16.
27. quum jam bene venae Con-
quieverunt 3, 4. 10. de *pau* *se-
diti*, murex combullit & bene
Custuritur 1, 18. 47. tal bene Con-
tritus 4, 7. 11. ubi jam bene ma-
culipulsi in Coccis est 5, 21. 13.
licus parum bene Curati 6, 6.
110. vinum bene Dilutum 3, 29.
6. tem paulisper Invasit, de-
inde bene Dormit 1, 2. 12. febre
bene Finis 3, 11. 5. qui bene
Haecrot Dentis 7, 12. 10. donec
bene Moveatur datus 7, 12. 6.
quae (remedia) si quis elinguis-
sa discreta bene Nari I Praef.
65. paribus bene Obducit 7, 7.
61. bene Operiri 1, 30. oleae
aigrae, quae in arbore bene Per-
maturaverunt 1, 24. 10. digitis tan-
tummodo bene Pressum 8, 14.
4. ad si bene Praeexercit 4, 1.
12. si bene se Pergraverit 1, 18.
68. bene Respondentibus men-
struis 6, 6. 114. donec bene id
Tentat fascia 8, 15. 21. bene
Tris latissimis 4, 6. 47. vino
bene Tritio 8, 14. 8. laus homo,
qui bene Valet 1, 1. 1. si bene
Vitari morbus potest 4, 4. 40. cum
adjective Parum bene 6, 6. 110.
Benehumi: 1. potest dubitari, re-
corda valedit medicum ut
corpore benehelo congerit 7
Praef. 4

Bes: besis. aeruginis rasee p bea-
sem habet emplastrum 1, 19. 47.
Becnotis, ac herba betonica 1,
27. 67.

Beta: ac. 2, 18. 16. mali facit est
1, 21. 2. lenis est 2, 21. 7. re-
frigerat 1, 27. 2. alvum movet
1, 29. 2. lenitior, cum beta ad-
jecta est, alitiusq. vinum 1, 39.
3. betae ex aceto elendae sunt
4, 9. 6. betem Albam contritam
3, 24. 8. betae Folio contegen-
dum est 1, 26. 218. curantur Fo-
lis betae 5, 17. 85.

Bibo: ere. neque est quod bibere
4, 4. 62. ubi edendum biben-
dumque nisi calidum 4, 5. 19.

conf. 12. 1. 74. neque bibere 12,
neque loqui possit 8, 13. 3. bi-
bere solum (esse) 3, 21. 11. Di-
lutas bibendum est 1, 5. 77. o-
portet bibere Liberaliter 4, 10. 3.
conf. 7, 27. 17. bibendumque Li-
beraliter quam edendum 6, 118.
Meracius bibere 1, 3. 74. 81 qui
Non bibit 1, 6. 3. si Parum bi-
bitur 7, 17. 21. Sic bibendum
Urit, ut 6, 4. 91. ut bibet etiam
Uris laceratem 3, 7. 19. de *as-
sumptis medicamentis* v. *hanc* 1,
v. 24. *supra*.

■ cum substantiva: v. Acetum. A-
liquis: ne quid possit 8, 13. 3. bi-
bi quid bibendum, aqua 1, 2. 16.
v. Antiduum. Aqua. Calidum.
aquae frigidae Cyathi tres bibe-
di sunt 1, 1. 21. de *quibus* bibere
(*de Dosis*) 4, 17. 4. recide, ut
tota die ac nocte ducia vel tues
Hemias atque bibet 5. v. *vasis*
corpus est. Plus cibum 1, 19. 15.
oportet Hysopum altero quoque
die bibere 4, 4. 12. *scilicet*, Antidum
7. v. Hysopum. plus, esse. Mitum
bibere 1, 3. 74. *conf.* 12. 8. v.
Mitum. magnum Potioem bi-
bere 1, 8. 6. quod quasi dertem
potioem (ex lacte) bibere co-
gitant 1, 12. 3. v. Vinum. cum
benedico solum Urinum 3, 21. 12.

■ cum particula & substantiva: v.
Asidue. Cum cibo plentior vi-
num bibendum 4, 2. 3. bibae
calidum aequum Cum pipere 5, 11.
11. ut aqua quoque Distina bi-
batur 7, 7. 147. v. Effusa. bibat
jejunus En aqua exhorum 3, 23.
14. bibere aliquid En vino 5, 17.
71. Non nisi, aquam bibendum
esse 7, 27. 23. 1. *nisi* *vel* *quod*. *duo*
recive cyathos Peti tuncum sili-
um bibant 1, 8. 5. asidue vinum
frigulum bibere & post cibum
magnum Potioem. sed Peti si-
phonum 1, 9. 6. aqua Peti bino
tenore cyathos bibatur 4, 12.
10. Timide 6, 6. 18.

Bicoris: s. canalis partes ex-
ternas quasi bicorae sunt 8,
2. 10.

Biduum: 1. 3. 3. 6. abstinendi
bidui 3, 21. 31. in biduum 1, 10.
34. per biduum 3, 17. 1. 3. 34.
24. 9. 3. 25. 6. biduo 1, 3. 15.
3. 16. 4. 3. 17. 12. 1. 4. 169.
biduo triduum 3, 21. 4. biduo
vel certe triduo 4, 1. 10. biduo
proximo 3, 15. 3. 8.

Bilis: 11. bilis Alba 4, 11. 3. A-
que familia 4, 11. 3. bilis Atra.
vel Atra bilis. v. Atter. bilis A-
tra, quae *melancholica* appel-
lane 2, 1. 17. bilis Atra vel fu-
ca vel infusa se offendit 2, 6. 15.
Attrae bilis morbus 1, 7. 10. mor-
bi qui ex Atra bile nascuntur
1, 1. 19. vomitus Attrae bilis foli-
volens dicitur *can.* 1, 8. 40.
tormina

vermola ab Atra bile orsa mortifica sunt 3, 101. quive ex Atra bila hue (*in affluente*) decidunt 3, 11, 61. Atra bile verna 3, 11, 12. 6. Interit hi ceteri hanc (bilem) Aeternum vuneris 4, 5, 40. ut in az recena Caco lita esse videtur 4, 11, 3. si Maltum bilem evomit 1, 3, 16. bila Nigra 4, 11, 3. Nigram bilem 7, 18, 21. Rufam bilem 7, 18, 21. vomitus Sincera bila 2, 4, 19. Spumosa bilis 7, 21, 3. bila Varia 4, 11, 3. Viridem bilem 7, 18, 21.

¶ *sum verbi* v. Adoriti. In his morbis, quae bila Concrevit 2, 11, 1. v. Eumpro. Evome. aut bila aegrum aut etiamtis ante Habet 3, 6, 7. v. Reddo. turis Tribus. Vom. 4, 11.

Biliositas, 4, 11. bilisfima in Stomacho referuntur 3, 12, 8. si in Stomachum quaedam biliosa concurrunt 2, 11, 11. biliosa dominans, 3. electioris 2, 3, 41. 2, 13. 1. v. Alvus. Spertum. Vomitus. Velus.

Birus, 2, 11. singule binasve haec 3, 17, 68. app. bilisquis Dageform capitiulis (Stomach) 7, 21, 1. primores (dentes) singulis radicibus, maxillae atque bilis, quidam etiam ternis quaternisve altitudo 8, 1, 45. bira capitis mane, bira nocte dormitior datur 3, 25, 19. v. Accessiones. Arteriae. Cyath. Focant. Interis.

Bis, cibum bis die assumere debet 8, 2. conf. 3, 18, 38. 7, 3, 27. 21, 6. 8, 15, 6. 11, 11. 7, 19. 20. 7, 30, 27. bis die potius, quam semel cibum capere 1, 1, 1. & qui semel, & qui bis cibum assumit 1, 1, 1. conf. 1, 3, 66. 3, 4, 11. bis in die 7, 4, 39. bis die, & ante coctionem & post cum 7, 30, 27. bis die tantum 7, 19, 30. Idque bis quotidie facere oportet 4, 7, 7. curandum, quod bis voluit, bis etiam assidue 8, 4, 6. Idque bis ita scilicet consentiunt 7, 11, 11. semel, aut bis 3, 6, 1. semel, vel summum bis 2, 12, 8. situngue est, id bis aut ter fiet 3, 18, 11. id bis aut ter die facere necessarium est 6, 10, 12. bis in mense 2, 3, 51. parit, si bis coquitur 2, 30, 1. brevis bis decocta 2, 10, 4.

Bismum, lila, conquit & movet pus 3, 2, 1. discutit 3, 11, 4. cum hordeacea farina mixtum 3, 17, 25. bituminis 3, 19, 18. 48. 3, 10, 6. 6, 19. ex bitumole 3, 19, 6.

Blindus, lili. Impedendo tantum lencia medicamentis (*inter caracoma*) quae quasi blundantur 3, 18, 11.

Bonus, 2, 11. Autor bonus 4, 41. Cibus uti bonus 3, 11, 34. corporis Colorem bonum 1, 9, 9. in bona temperatum habiles 2, 1. Inter bona indicia 3, 6. boni Medici est 4, 10, 21. non bonos, sed imperitios Medicos decipiunt 2, 6, 38. ob bonos Moris 1 Praef. 8. quaecunque boni Coloris sunt 2, 11, 1. Sanguis bonus 3, 26, 79. bonum Signum 2, 1, 12. Signum bonum 2, 4, 4. boni Signa sunt 3, 26, 169. 7, 3, 1. sine bonis Signis 2, 14, 10. bono Solis temi app. 13, 47, 5. progi. in arge in bona Spi est 2, 3, 21. boni Stomacho dat. in imbecillo app. 2, 2, 20. aliae ceteri boni Succis, aliae mali sunt, quae *vigipus* & *nanagypus* Goecei vicer 2, 19, 1. *salabris* conf. 2, 20, 1. & 2, 21, 1. 2, 21, 1. cibum boni Succis capiat 3, 18, 11. cibum boni Succis 3, 26, 100. cibis boni Succis 11, 12, 21. bona Valetudo, app. morbus, vel adversa valetudo 2, 14, 14. 1 Praef. 8. 4, 5, 11. signa bonae Valetudinis 2, 3, 29. Valetudinem bonam 4, 14, 3. 6, 9, 31. bonam Valetudinem 4, 14, 3. boni Vini 3, 19, 9.

¶ *ut fiant*. Penosa homo termina sunt 2, 8, 48. i. sanant. si plenae aliois & speculatur & coarctate facili est, suspectis habere bona sua debet 2, 1, 1.

Bos, ante Babulum, quod v. infra. Botryfex, stidis, aut Botryodes, dicit v. Cadmia.

Brachium 1. pars artuum, variis. latum superiorem (super humerum) ammanum, constat ex ossibus duobus 8, 1, 79. conf. 8, 10, 14. fop. brachia & crura 2, 4, 6. 8, 21, 6. conf. Crura. Brachia Altero est 8, 16, 4. brachium Corcum est 8, 16, 4. Dextro Sinistro brachio am. 8, 10, 44. fit brachium immobile 8, 10, 68. ne luitit brachium officit 8, 18, 11. Laeviusque altero id brachium est 8, 15, 6. Summum brachium 8, 15, 1.

¶ *de ista extremitate superiori*, aut de *fula humeri*, paululum movetur brachii movere (*clavula*) 8, 1, 72.

¶ *sum substantivis, vel similibus* 2. Communis quaedam humeris, brachia, femoribus, cruribus, rar. 8, 10, 1. brachii naturalis Habitus 8, 10, 59. major in eo ipso (humero) fit Mactis quam in utroque, major in hoc quam in manu 8, 11, 28. Moen brachii 8, 1, 72. Cuius duo, tedi & brachii. Ossis iuncta 8, 1, 82. 4. cubiti, finem, 18, 81. sed vid. annot. ad loc. quae res Sedem brachio praefat 8, 1, 79. idem, H 2]

hui fuit; brachii Usus est 8, 10, 61.

¶ *sum verbi* 2. v. Amplexor. Apprehendo. Citefacio. Deligere. Dirigere. Disponere. Excipio. Pacesco. Frango. Iacta. Impellere. Incutio. Incutio. Intendo. Involvo. Nudo. Pendere. Pertinere. Porrigere. Recedere. Recurva. Repone. Suspendere. Tendo.

¶ *sum participii* 1. Ab esse brachia sanguis mictrodes est 8, 9, 10. loria (nia) Ad brachium deligant ipsius 8, 1, 18. Ex brachio, b. Sanguis mitti cor. In brachia 8, 1, 111. 8, 11, 1. 8, 120, 12. In brachii, b. Frictio 2. Sanguis micti Vincet.

Brasica, ac. 2, 18, 16. mali succi est 4, 11, 1. veris est 2, 1, 1. iustat, 16, 2. alvum mictet, si suberda est 2, 19, 2. brasica bis decocta altitudo citum 2, 10, 4. magisque etiam Cyma quia, mali succi est 3, 21, 2. brasicae Falsi simul repulmunt & refrigerant 2, 19, 1. Concreta Semer brasicae 4, 17, 7.

Brevia, 6. app. longius 1 Praef. 26, 2, 115. 4, 2, 47. 4, 6, 161. 8, 10, 1. *Sum* (*Sum*) *Sum*.

Accutens fragmenti ossis, fit brevis est 2, 10, 96. unco Accutens brevis 7, 10, 12. Articuli breviores digitorum sunt 8, 19, 2. breviusque altero est Brachium 8, 16, 4. In scindis Cervin viciat brevior quam in magis est 7, 26, 88. brevis ipse Coles est 7, 25, 1. quinqué Collas, quae viciat Goecei mictent, brevis 8, 1, 61. Cui brevis viciatque fit 8, 20, 3. ferreque longior radix brevisior Dactem edit 8, 1, 41. In Dendibus brachii, qui fere longiores radiis habent 7, 12, 27. Scilicet brachii quae est, longioribus 8, 10, 47. prima (Puleio) brevissima arboribus est 8, 10, 17. 4. Femur scitum est, fere brevis 8, 10, 70. transiensque esse eorum (Femurum) longioribus debent, a laceris breviores, sed sub alia brevissime 8, 10, 10. Filibus 3, 28, 191. 4. linae (Filibus) brevis sunt 3, 18, 119. Iter arduis in ficulis brevis colla 4, 1, 36 app. spaciolum.

Scamina brevius viciat fieri habet 7, 16, 11. Membrum id altero brevius est 8, 10, 7. brevius Membrum fit 8, 10, 120. Ovis *ovis* brevius, longius 8, 11, 111. ita id plio longius (palpebrae) quum fere brevis est lecti nascuntur 7, 7, 7. Processus maxillae brevius 8, 1, 49. longius procedens. Rallius in prior brevius, quod (*calva*) 8, 1, 80. quod Spi culis brevis sunt 7, 1, 1. brevia dicitur Sutorae ambrosia 8, 1, 17. Vetebrat

primuntur 1, 10, 45. de Ulcera
fistulae Vitis: ad aurea duobus
capitibus serpit ~~45~~ 6, 4, 6.
donec se duo capita in priorem
partem committant ~~45~~.

capitulum 1, 1. In petioli capitulae
caecae haerentem & vitulosum &
agnosum 1, 22, 1. capitulum
mult. Punctis 1, 20, 1. 12, 22, 24.
capitulum Punctis 1, 21, 1. 19,
19, 21. Spatha, 1, 21, 1. 19,
19, 21. Inna capitulum est rotundum
& leniter caecum 8, 11, 8. Ter-
rebrum alterum genus. Capituli
fagorice 100, 8, 3, 4. de Vasis
quibusdam capitulis in
myrtilloides cavis et quae sit,
ut omnia vasa quasi capitula
conspiciat flos 7, 30, 16. leg. veros.
ore venosum tanquam capitula
quibusdam capitulis
fanguinem fundunt 6, 18, 10, 17.
est capitulum caecum 16, 18, 10,
quae etiam habet 7, 30, 17.
si duo est & sunt, basin latior 7,
30, 17. quae etiam habet 7, 30,
17. si duo trias fuit, infimum quod-
que primum curvatum est: si
plura, non omnia sunt 7, 30, 23.
ubi cum eo committitur 7, 30,
27. quae etiam habet 7, 30, 27.
quoniam eo capitulo 7, 30, 27,
adultis capitulis sit cicatrix 6,
22, 130. 7. absumo, attingo, a-
stergo, excido, excipio, ex-
siccio, incido, livo, promo-

Capitulatus, n. um. haecquē (costae) primis partibus rotundae & icotice quasi capitulatae vertebrae transversis processibus inhaerent 8. 1. 10.

Carbo, onis. carbonem ejus (combusti pulli hircodiarum) 4, 4, 17, carbonem ejus (scorpionis) 5, 17, 17.

Carbunculus, l. 6, 6, 100. *ajmo descriptio & curatio* §. 18, 2 seqq. *carbunculus ibi* (in cole) *notus, quomodo trahitur* 6, 18, 66 seqq. solent etiam carbunculi ex inflammatione nasci nonnunquam in ipsis oculis, nonnunquam in palpebris 6, 6, 97 *ubi & seqq. etiam curatio traditur. carbunculo ibi*, c. 18, 2.

Carcere, eris. nocentes homines a
regibus ex carcere acceptos I
Praef. 41.

Kaeniurum; alios. *trastatus* f. 18.
19 sequ. *hodie cancer*. id *kaeni-*
urum, quod line ulcere est ib. 31.
simile his abscedit quodam &
maenitudine sua c. 18. 35.

Carcinoma, aris. fere licet, jam carcinoma esse §. 18, 30. Locus §. 18, 21. utque (vitium) interdum naturam carcinomata habet 7, 7, 6. cetero carcinomata similia 7, 14, 16. conf. 7, 14, §. qui (aegri) quasi carcinoma habent

7, 7, 57. discernere eascothes a
carciuomate 5, 12, 16. in carciu-
omate 7, 14, 15. carciuomata
hia leniuntur 5, 12, 10.

Καρδιασφύς, ἢ. καρδίας (corium)
 forte καρδιασφύς est 4, 8, 20. in
 his tuberibus, quae καρδιασφύς
 vocantur 1. 18. 41.

Cardiominum, i. videtur alium
mollidius faciliorem habere 3, 21,
25. ginitat vulnus §, 2, 2. ro-
dit §, 6, 3. molit §, 25. 4. car-
diomoni §, 18, 8. 22. 26. 31. §.

21. f. 15. f. 24. t. 6. 9. 18. 24.
Kardianer, 8, is. id genus (mor-
bi) quod kardianis a Graecis no-
minatur 3. 19. t quo capite trallan

Cardiacus, i. sc. mortuus, ut Imbecillitate in cardiacum incidat (maniacus) 32, 18, 35. saepe ad

Cum phrenitici transeunt 3, 19, r.
Cardo, inis, aliter (processus maxil-
lar) in co sinu carditis modo sit

Carco, ui, ere. corporibus, quae jam ex toto Febre carent 3, 35, 3. conf. 3, 21, 60. ne lilud quidem Ratione caret 3, 6, 7. adeps Senu, sicut cerebrum quoque & medulla, caret 4, 1, 32. Idque omni pene Senu caret 6, 18, 65 de callo. accedat, ut Senu careat (Intestinum) 7, 16, 5. testiculi omni Senu carent 7, 18, 3. quodcuque ulcus Senu caret 3, 16, 195. ut audiret Ufu careat au-
213. = 2. 1.

Caries, ci. vñum aſſa. nondum caries eſt 3, 18, 171. caries quidam, verum adhuc levis eſt 18, ubi caries nigritiesve in ſummo oſſe eſt 8, 2, 9. vel in ſummo

cariem esse, vel alius descendisse testatur specillum 8. 2. 15. caica, quam specillum offendit 8. 3. 21. ſi caries fubeat 8. 3. 6. v. Excidi, Pencero, Ferrumpo. Tanco, Vxor. ex carie vitium 8. 2. 12. In carie expedita conicio est 8. 2. 15.

Cariofona, a, um. os cariosum sic
8, 2, 2. - - cell 8, 2, 25.
Caru, carolis. parca, miseris anima.

[illegible][illegible]

extre cruris, de homine pariter ac
viribus, haec sunt augmina diffinita,
& caetera quae easo statim puer
vultus impoluit, §. 27, 41. tenuior
vultus magis sanguis, plenioribus
magis carnibus, §. 28, 29. *caput*
fertur carni quasi affixa esse, §.
21, §. 23, 4. acrothymio clavo-
que excisus subrotunda radice
nascent, quae penitus descendit
ad trochanter §. 28, 29. *pectus*
quod, quae ad pectus abscisus
alia dependet §. 26, 28, potest
carni (glutinati), alia parte de-
pendens, alia inherens §. 26,
28, 29. *costae* §. 197. a quibus (nervi
inter costales) pectus, pectus
indurcescent; ideoque non ossi
fide carni magis radicibus fusa la-
haerent §. 1, 94. quod ad ossibus
incipiens, etiam in carne respon-
det §. 109. *costulae* (filulae)
intra alia, §. 109. *costulae*
ossis aut cartilagineum penetrare
§. 28, 161. *brevis intercostalis*
carnem fit (filula) §. 28, 199.
costae §. 28, 199. comprehendi
§. 28, 199. *costulae* §. 28, 199.
tum, fed affixi aliqui ex carne
opercibit §. 26, 28. *tellum* fit
aliqua lotus inter carne habent §.
1, 13. *telum* in summa exco-
cit §. 7, §. 1. *alia* (filula) *teclum*

plagum defilerant, ut in carne
7, 2, 18. intra carnem adhuc vi-
litum est, ad os ventum est 7, 5,
18, 170. quam oculi facilius
carnis quoque vulnus accipit 8,
17, 177. vulnus, quod in carne
est 7, 26, 15, 112. vulnus in car-
ne 7, 26, 117. pars carnis inpu-
veria, pars corrupta est, 7, 28,
113. conf. 7, 314. 4. loci, quam in-
purior caro mollior sit 7, 17, 3. 4.
menstrui adsumma membrana,
(pericranium) qua caro ab intelli-
ce parte finitur 7, 16, 5. i. mensurali
adsumma, ex naturalibus pilulis
carne prolapsa 7, 16, 5. 6. 7.
Præf. 11. de arter. ut simul cum
carne, si quid ex calculo promi-
nebat, incidere 7, 16, 69. de arter.
veficat. de vitæ partibus
7, 16, 69. de arter. 7, 16, 69. de
arter. 7, 16, 69. de arter. 7, 16, 69.
Præf. 11. de arter. ut simul cum
carne, si quid ex calculo promi-
nebat, incidere 7, 16, 69. de arter.
veficat. de vitæ partibus
7, 16, 69. de arter. 7, 16, 69. de
arter. 7, 16, 69. de arter. 7, 16, 69.

excedendam 5, 22. 1. cum epist-
ta: caro Arida 7, 16, 122. caro
Caecionis similis 7, 14, 4. 16.
Crenata 7, 6, 8. super Eminen-
tem carnem exceditis medica-
menta conglacienda sunt, super
Concavam implenda 7, 16, 124.
Durius 7, 14, 12. nec Firma 7, 14,
4. Hebent 7, 6, 8. 7, 13, 1. Integ-
ra 7, 16, 122. add. 7, 18, 1. 1.
7, 14, 1. Livida 7, 16, 122. 8,
4. 75. Molliis 7, 17, 3. ea caro
Mortua est 7, 18, 9. caro illul-
ceri vel Nigra vel Livida est,
sed Silis & Arida 7, 16, 122.
molli Oletis & sanguinem fundit
6, 7, 18. Plus carnis 7, 10
exte. Putrem carnem continet 7,
22, 5. quæ carnem Putrem leni-
us extendit 7, 16, 124. ea, quæ
Putrem carnem extendit 7, 18, 5.
Rubicunda 8, 4, 74. Sana 7, 14,
17. Sanae carni 7, 31, 6. totum
ulcus usque ad Sanam carnem
excidi oportet 7, 18, 17. Viride
intus (in ulcere fævo) caro
apparet 7, 18, 11. Vitiosa 7, 18,
15, 7, 14, 3. crusta undique
Viva carne diducta 7, 18, 12. cum
verruis: v. Abicidendo. Alo. Cocti-
co. Comples. Confundio. Coni-
co. Corrupto. Creno. Dependro.
Diduco. Eda. Emacresco. Emi-
no. Excido. Exerco. Exendo.
Eximo. Extenuo. Finio. Glusino.
Implico. Incido. Inerco. Inhat-
tro. Produco. Peolabor. Recedo.
Reduco. Repleo. Separo. Subji-
cio. Subfero. Superfero. Vexo.
Vulnere.

§ de distinguendo ab aliis partibus: evul-
sionem. per quæ cum carne
Collis quoque extrematur 8, 10,
128. neque in eo loco levati Cu-
tis potest, sed inferiori carni
quasi affixa est 7, 18, 4. si Mus-
culi integri sunt, si Nervi car-
ne carnis in eo loco paululum
est, ideoque non multum quod
putrefecerit, fuit 7, 16, 249. 250.
si caro est, si Nervi, vel Carti-
lagi, vel aliquid ex hinc inde,
quæ nates vel labra sunt 7, 16,
134. quomodo feræ venter sine ca-
ro & Nervis & alijs Nervis
quæ sunt 7, 18, 171. neque cum
carne Nervisque conjungi possit
articulus 7, 16, 134. 135. 136. 137.
tella carne & Nervis deligata 16,
107. 1. macula.

Carnolus, =, um. rojus (corpore)
cartilago (xiphoides) exigua &
cartilago est 7, 16, 11. vicia Cer-
vice plena atque carnis 7, 16, 11.
interdum simul quadam cartilago
descendunt (in diuerna) 4, 15,
2. calcitrant carnis 1, 3, 62.
Cartilago, ac. ne ex angulo (ocu-
li) cartilago abscindatur can. 7,
7, 29. in lisdem (digitis) ecce-

dere cartilago ab ungulibus cum
magno dolore confusit 6, 19, 2.
quo propius ori descendunt (fo-
caminis variis). 1. quo magis co-
ructu quoque mollioribus 8, 1,
14. urinae feræ (in facina) car-
tunculæ simile lere sine ora
super naturæ postum 7, 26, 11
venerit adde. 10. mammula.

¶ de piliis: quod in medio (pila-
ge) cartilago eret 7, 7, 100.
quæ ubi cum locum implevit 10,
101. si quod etiam ad additum
est, a parte sua recedit, subie-
que intertegrum atque emor-
tuam partem cartilago, quæ
quod abscissit, expellit 7, 3, 17.
quod cartilago inferere coepit
8, 4, 39. 50. 10. hilo fracto-
re oleo.

¶ de proteratibus: interdum in
nervis cartilago quadam, li-
milia mulieribus mamma, na-
scentur 6, 16, 16. palmaris (na-
cium) est cartilago, modo alba,
modo rubra 6, 16, 18. ferreque
molli est, caro dura 7, ferreque
nagruis est 10, 10. tenues ca-
runculæ lanilis similes in canero
pili isobotham 7, 27, 1. ubi ex
canero multæ magnæque carnu-
culæ exidentur 10, 18. si hæc
(utra) crassa cartilago
quædā eniguis habet 3, 7, 10.

Kagelis nervos Græci appellant,
qui utrinque recti valentesque
collum continent 8, 1, 51. 2. mo-
dus videt capitis. Leg. nagruis
per 10, sunt (supra). hoc intra Led.
Culcas Kagelis, Lect. Ant. Lib.
4. Cap. 11. contra Hermol. Barba-
ros: qui videret carcerem.

Kagelis, nagruis. elien guttur
artelias, quæ nagruis vocant
4, 1, 4. 1. nagruis, superius idem
est: quia illi compressi aut aliter
artelias super acido, quæmodum
ab Hippocrate de Artelias cap.
27 temporalis mastoïd nagruis
appellatur, quæ præter nagruis
affecti & intenti loquere creant.
conf. Gerassius in Disposit. Med. 7,
Kagelis.

Carpo, ere. si manibus qui ad-
iuncto pariete, si qua minuta e-
minet, carpit 1, 6, 15. lana molli-
s, bene carpit 6, 6, 19.

Corpoballum, i. fradus balsami
aliarum, ut modis corpoballum
gent. 1, 13, 6.

Carpus, =, agri carpo manum ad-
movere 6, 16, 16. ad pulm
repleandum: vult. add. corpori.

Cartilago, gentis. lo. Aure cartilago
8, 6, 1. add. 10, 3, 4. Collas
paulatim in cartilagem degenerare
8, 1, 60. paulatim in carti-
laginem vestit 10, 61. lanæque
ex his (nobis) maiore jam parte
nihil.

quoque calida, subinde muco-
profluens, sive foeni Graeci, sive
lini, sive alia farina ex melle
decodit est 6, 7, 9. cataplasma
ex urticae farina, cui resina pi-
bus adjecta lit; quae ipsa, si ro-
bus cutitur, ex aceto si ten-
et, ex melle coquenda sunt 7,
10, 44. *crasf.* Farina, cataplasma
ex Lenticulae & Melle: vel ex
Mallico, quod in austero vino
codum sit: vel ex his mixtis 7,
15, 41. cataplasma vel ex Lolio
vel ex Iordio, cui pinguis lili
tertia pars sit adjecta 8, 9, 17.
adici cataplasmati debent Papi-
veris cortices sicchi aquae contri-
ti, sic ut ex his parvimidula sit;
eaeque tum simul ex pavlo vel
melle decoquantur 6, 7, 12. ca-
taplasma ex lini vel foeni Graeci
Semine 1, 13, 17. cataplasma ex
lini Semine, quod ante aliquis
ex mullo decoxit 7, 10, 7. ad
cataplasma aptissimum est lini
Semine ex mullo codum, aut tri-
ci farina 6, 7, 100, ex Vetchia
4, 11, 5.

¶ *quoque speciei* in Aceto 7, 19,
44. ex Aqua 1, 13, 14. ex Me-
le 7, 19, 44. ex Melle 33, 14,
6, 100. 6, 7, 9, 12, 7, 10, 7.
ex Pavlo 6, 7, 12. in Vitis 7, 19,
41. cataplasma ex farina, quae
frigida aqua coacta sit, cuius
aut acacie succus aut cupressi,
adjecta sit 6, 6, 117.

¶ in istem cataplasmati Praedi-
cium est 4, 13, 1.

¶ *com verbi.* v. Adjectio. Adjvno.
Admovo. Ago per. Calciscit
ex qualibet farina cataplasma,
ubi ea defuit, calidatque im-
pudat est, con. 1, 33, 13. ex
Calcificientia 4, 14, 14. 7, 16, 110.
5. Circumd. Decido. cataplas-
mata calida, quae Diducant 4,
8, 8. cataplasmatum, quae resis-
quas Digerant 4, 14, 14. praeci-
pue ad Emolliendum potest ca-
taplasma ex lini vel foeni Graeci
femine 1, 33, 17. cataplasma,
quod Emollit 5, 26, 141. *crasf.*
pavia pulv. Reprimunt. v. Forco.
Impendo. Indeo. Injicio. Molli-
v. *pavia* pulv. Reprimunt. cataplasma
calida, subinde Mutata 6,
7, 9. v. Muto. Permeo. quod
ad cataplasma Pertinet 6, 6, 29.
v. Prolicio. Prolium. aliusve Re-
frigerant cataplasmata 4, 1, 18.
cataplasma, quod Refrigerat 4,
1, 1, 14, 14. cataplasma,
quae simul & reprimunt & Re-
frigerant 5, 26, 137. *crasf.* ib. 150.
cataplasma, quod leniter Reprimunt
1, 15, 141. ad ea (catapla-
) transcendunt, quae sic Reprimunt,
ut Emolliant 4, 14, 10. *crasf.* 3,
10, 1. quod Reprimunt, cata-
plasmata 3, 15, 3. cataplasmatum,

quae Reprimunt 3, 11, 44. 3, 17,
31. 4, 17, 3. cataplasmatum, quae
Reprimunt 4, 8, 8. quae Reprimunt
cataplasma 5, 18, 61. cataplasmatum,
quae simul & Reprimunt & Emolliunt 4,
5, 4. *crasf.* ib. 13. cataplasmatum, quae simul
& Reprimunt & refrigerant 5,
15, 137. *crasf.* ib. 138. cataplasma
Reprimunt 3, 17, 3. v. Duperdo.
Superhabeo. Superiacco.
Superinjicio. Utor.

Catapodium. i. a *saxanisso*, *devorare*, *degitare*: etiam id est me-
dicamentum, quod non diluatur,
sed ita, ut est, devoratur, *sic*
Scribon. Compos. 87. *sed jui.*
Celsum 5, 15, 11 aut devoratur,
aut aqua diluatur & potui datur;
& ib. 11 & devorari potest & ex
aqua calida sumi *add.* ib. 10. ex-
cipiuntur *sic* melle, pavlo, vi-
no, *crasf.* Cel. 5, 15. *pavia* ex
masia devoratur, quod tri-
magitudinem habet 5, 15, 4. pau-
lum ib. 11. quod digito excipi
potest 18. ad magnitudinem sa-
bae nostrae 14. & 15. quod Ae-
gyptiae fabae magnitudinem ha-
beat 21. & 36. quod lupini ma-
gnitudinem habet 30. ex quibus
calidis apparet, apud veteres tum
hinc hinc, quae pilulae, *for-*
sitan majoris generis, in plurimis
venisve catapota: *licet* Rhodius
ad Scribon. Compos. 87. & 91.
p. 151. 153. 155. *crasf.* Celso
idem *sic* *proferant* catapodium,
quod medicis *hinc* bilis; *idque*
ad hinc nostrae, *pitumque* majoris
accedere. Matthaeus Sylvaticus
Pandect. Medicinae cap. 141. fol.
10. catapota. (scrib. catapo-
rium) id est, quod modice pa-
tetur vel inglutitur, & est pilu-
la (scrib. pilula.) catapota
abozora 5, 26, 1. *supp.* Arteriae
5, 25, 37. *supp.* Colicis Casti 5, 25,
25. in hydrops 3, 21, 31. ad
fessandum *scut* 4, 12, 5. 12, 12.
ad Lateris dolores *scutendo* 5,
25, 21. alterum, Stomacho pe-
jus, ad Somnum valentius 5, 15,
5. ad Theriacis dolores ib. 21. ad
Tussim *scut* 5, 15, 3. purganda sunt
Ulcera in facibus thibeticis 37.
adversus Urinae difficultatem 37.
ejusmodi catapodium 5, 15, 1.
Rina catapota 5, 21, 31. Unum
5, 15, 6. jejuno recte catapota
dantur 5, 21, 21. ad magnitudi-
nem fabae nostrae bina catapota
mane, bina noctu dormire dantur
5, 25, 25. *crasf.* ib. 11, 20, 11.
36. neque aliterum est apertissimum
consensum ex melle & pipere,
quoque catapodium quotidie De-
vorare 4, 8, 12. *crasf.* 5, 25, 4. 12.
25. 31. catapota veris de causa
Finit 5, 25, 1. catapota ex
eo Finit ad nostrae fabae magi-

nitudinem 5, 25, 14. alterum —
Fit ex his 5, 25, 1. catapota.
Facta ex duobus apertissimis, myr-
thace tertia parte 5, 21, 21. per
catapota sumi potest aniditum
5, 17, 15. *forma* unum abunde
est Sumisive 5, 25, 6. ex aqua
calida sumi potest 6, 25, 31.
Karacayane, *scut* *dehilat*, video
apud Graecos distillationes *na-*
turales appellari 4, 1, 46.

Catharticus, 2. um. *potens*, me-
dicamenta (quae dejectionem mo-
liuntur.) Hamachum fere lae-
dunt, ideoque omnibus cathartici-
cis alae melleosae est 1, 11, 4.
Caveo. 2. um. *custum*, *cavere*,
Crediditatem cavendum sunt 3, 25, 11.
Crediditatem Dilatationes 3, 25, 20.
obi Frigus quidem est, sed ca-
veto 1, 9, 6. cavendum vero &
praecipue Frigus 4, 3, 15. ideo
melle est lecte ossumqueque,
Quid, & Quando maxime ca-
veti, *scut* 5, 1. *cavere* dicitur, vita-
tis omnibus. Quae cavenda dicit
5, 25, 17. *scut*, *cavere* (debet)
metallorum Solis, matutini
& vespertini Frigus, itemque
Auras fleminem atque flagrantem
1, 3, 4. omni modo cavendum
lingulis Vomitus est 3, 27. *ext.*
¶ *abulone* *cavere* (debet.) Ne quo
frigore *ext.* *scut* *scut* 5, 6, 64.
cavendum est. Ne 1, 17, 6. ca-
vendumque, Ne 1, 11, 6, 7, 61.
caveturque, Ne 7, 31, 9. magis-
que *custa* *cavetur*, Ne 7, 26, 5.
curioso video *cavere* oportet, Ne
4, 14, 32.

Cautus, 2. um. *fove* caustioribus
medicis 1, 9, 8.
Caullis, i. refrigerant olere, quo-
rum credi caules asinum, ut
scutibus & lactuca 1, 25, 3. ver-
benarum cotula cum teneris ca-
culibus folia 1, 33, 10.

Caullisculus, i. lactuca, quibus cau-
culus nam lacte repletus est 1, 32,
3. quicquid in caullisculus misce-
tur, quibus est cucurbitae & cu-
curnis & caponis 1, 18, 10.

Cautus, 2. um. a Causo Causae
oppido nominatus; unde Causae
Cantus; quod & Caricis, *distac*
& simpliciter Cautus. cautus
diabus est, 5, 25, 4.

Causa vel Causa, scilicet quibus causa
Doloris, nequa sensus ejus est 1,
7, 14. subinde admodum (su-
perius) in his ipsis rebus, quae
solicitant, cer non potius Lacti-
tiae, quam sollicitudinis causa fit
3, 18, 63. donec emittat causam
Metus finit 3, 1, 7. quodsi
Morbus hac causa secretum I
Pract. 10. causam Morbi actu-
lerunt 5, 18, 34. cursum (Remedi-
um) causas parum explicuit
6, 6, 16. eae ejus (Rei) etiam
plures causas possunt 1, 3, 40.
diversitatem

diverſum Rectum in modo cauſa eſt 5, 14, 8. eſſique later cauſa Timorialis, ſi 7, 3. cauſae Aſthmaticae ſi Praef. 109. cauſae non Notitium ſi Praef. 12. cauſam Quæſitum ſi Praef. 46.

¶ *cum adhibetur et ſumitur* Abſolutum cauſarum notitiam (necellariam eſſe proponunt ratio- nales medici) ſi Praef. 33. Abſoluta cauſas vocant quæ ſi 13, 23. *adde uicari conſiderationem anteaſſentis, et quæ ex his immediatæ, proximæ et continentes, u. paſſes* Evidentes cauſae. Aliquæ cauſae 6, 7, 8. Alia cauſa ſi 18, 44. morbos Conſentientem cauſarum notitia Praef. 33 quæ cauſam non adhibet, quæ in Dubio eſt ſi Praef. 33. *adhibet* hæc cauſae, quæ ubique Eadem eſſent ſi Praef. 30. Evidentes quæ apparet rationales, medij ſi Praef. 31. *Apparet æquæſſentis, u. u. præſentibus, cauſam cauſae.* Evidens cauſa ſi Praef. 31. quod Evidentes cauſae faciunt, ſecere etiam Abſoluta poſſunt 3, 3, 14. Evidentium cauſarum notitia ſi Praef. 33. Evidentes quidem cauſas non neceſſarias amplexantur empirici ſi Praef. 46. petet novum quæſitum conſilium medicus ab his rebus, quæ explorari poſſunt, id eſt, Eviden- tibus cauſis ſi Praef. 84. puto medi- cinam iſtius debere ab Eviden- tibus cauſis ſi Praef. 117. ubi cau- ſa Ierogonia eſt 4, 1, 31. 66, et Ierogonia uia cauſa metum ſecit 3, 3, 3. membrum ex Levi cauſa ſi Praef. 3, 7, 17. ut mor- bus iterum, quævis Levi de cauſa, exſperetur 3, 14, 14. ſi longe ſeres line Maniſſa cauſa remanet 3, 7, 78. quidam line Maniſſa cauſa ſubito ob- ſervati ſunt 6, 6, 111. Obſervan- ſum cauſam quæſitionem ſu- perſuam eſſe contentum em- pirici ſi Praef. 45. *adhibetur*, quæ non ab Obſervati cauſa me- diiſſa uia tranſiunt ſi Praef. 13. Obſervati omnia, uia a cogita- tione artiſicis, ſed ab ipſis acti- onibus ſi Praef. 117. Et ob hæc quidem in Obſervati cauſas totius perſequuntur (rationales medici) ſi Praef. 31. Omnia 3, 3, 17. Mu- res 1, 1, 40. Subita cauſa 4, 3, 31. Tres his 7, 14, 4.

¶ *cauſa eſt, cum cauſis.* In eo, quod auxilii cauſa ſuit inventum 3, 12, 3. cauſae (empirici) Conſentientiu cauſa 3, 4, 70. ſi ſolis Corporis cauſa ſi 3, 10, 36. Decori cauſa 5, 26, 198. 7, 15, 1. Delectationis cauſa, quantum ju- vat, ambulare debet 4, 21, 2. Exempli cauſa duo (empirici) proponunt 6, 19, 15. gæſtationes aut Lavandi cauſa ſunt,

aut Reprimendi, aut Evocandi 5, 22, 25. illud Laxative cauſa fieri non oportere continet 19, 3, 48. Medendi cauſa eſt exſtendum 3, 10, 1. quæ Medendi cauſa reſerta ſunt 2, 6, 41. hæc No- ſtendæ rei cauſa ſunt 8, 9, 31. medicamenta, quæ Orio culcu- rati cauſa componuntur 6, 7, 31. nulla cauſa uili decocta, Potioris cauſa ſunt 1, 31, 34. æquum ſaltem Purgationis cauſa bibere cogit 3, 14, 9. *conf.* 3, 37, 19. 7, 3, 58. malignata ſere non ſunt Reſſerandi, ſed Caleſti- cendi cauſa reſerta 5, 18, 1. Re- primendi cauſa 3, 15, 100. Rei cauſa 8, 9, 31. cuius Rei cauſa 6, 9, 5. ſatis eſt, ejus Rei cau- ſa (deſiderat) cibos potitionem ſuſtinent 3, 19, 7. æquum ma- dicamentum ejus Rei cauſa reſe- dant 3, 13, 5. eſt enim medi- camentum cui Rei cauſa com- paſſum 4, 14, 6. ſciſis ejus Rei cauſa ſi 7, 30, 2. *add.* 3, 6, 85. hujus 3, 5, 94. 7, 34, 52. ſu- permentum, quod Supprimendi ſa- guinis cauſa inditum eſt 5, 16, 110. Valetudinis cauſa 1, 3, 48. 7, 15, 10. quorum Vituſtorum cauſa 3, 11, 8. Cauſe eſt, ex Vomitus cauſa ſunt 1, 13, 4. Uri- litatis cauſa 8, 4, 13.

¶ *cum verbis:* u. Alſero. Amplector. Appareo. Diſſereno. Exalto. Ex- ploio. Meſuro. Perſequeo. Pono. Proceſſo. Prohibeo. Propono. Ra- tioſo. Reſolvo. Subſicio. Vitt.

¶ *cum partiali:* Iſtius Ab evi- dentibus cauſis debere medicinam puto ſi Praef. 117. quæ non ab obſervati cauſis medendi vias tranſiunt ſi Praef. 31. Cum cauſa 3, 3, 1. *ex M. S. Rhodius Lexico* Scribit. p. 319. quatuorque Du- cauſa 3, 10, 17. aliquidque Du- cauſa 3, 14, 9. Du. altera Ex alia cauſa ſolus 5, 18, 44. Id ge- nus doloris, quod Ex lubita cau- ſa eſt 4, 3, 13. Ex hæ cauſa 3, 3, 17. membrum Ex levi cauſa ſi Praef. 3, 7, 17. quod auxi- lium medicus oportere providit ſi Praef. 111. Ex quibus cauſis interdum hæc ſpecies uritur 1, 6, 4. quod ſiſſus metus Ex his cauſis, quæ propoſit, iubeſſe videtur 7, 17, 35. eſſique in ore cauſa timorialis ſi 7, 3, 7. ſi ſine cauſa quæ emperetur 3, 7, 1. *add.* 3, 8, 114. (*aut æquæſſentis ſu- per. Prædiſtorum* 10, 2. cap. 36. num. 13; qui *et ſape alius, ut* Aphorismi 3, 411. 5, 45. *et ſi* *Ex Praef. 109. 3, 100. 33. 15. cap. habet alius aut æquæſſentis, ſiſſus æquæſſentis cauſa, et* *caput ſi, cauſa cauſa cauſa* *hæc* *cauſa* *Cell. alius, alius ſiſſus.*

[4]

ſi ipſe (ſuſtinent) Sine cauſa ſub- ſolus ridet 3, 18, 76. Sine ma- niſſa cauſa 3, 7, 78. 6, 6, 111. non Sine cauſa ſcit 4, 11, 17. *conf.* ſi Praef. 4. neque id ſine cauſa ſi 6, 6, 114.

Caulis, ſatis ſum, æt. eadem ſine cauſam 7, 14, 6 paulo ante 4 tres cauſas poſuit.

Removet, et æquæſſentis, aut a

cauſis, ſiſſus ſiſſus, prout cauſa

cauſa ardua dicitur, ſecum ſiden-

tem, quæ Graeci anarædæ vocant

cauſa 3, 8, 15.

Cavus, 4, 3, 3. Tene intrinſecas

cauſam 4, 2, 16. In Locus cauſam

eſt 8, 10, 31. 8, 11, 5. Oculi cauſam

ſunt 3, 7, 91. Et uſque ſiſſus ne-

que cauſa ſede ſiſſus eſt 5, 18,

179. cauſa Uterus 6, 6, 141. hu-

merus Lenire cauſam in priorem

et Inſtorem, gibbus in poſte-

riorem et exteriorem partem 8,

1, 74. *apparet* et Lenire cau-

ſam capite exiguum humeri tu-

berculum recipit (radius) 8, 12,

80, 1. *param.* In qua (ſpina) ſum-

capitulum eſt rotundum et

Lenire cauſam 1, 15, 8.

Cavum, 1. *ſum.* foramen 3, 11, 4,

7, 5, 17. colla 10, 7, 8, 6. colla 2,

16, 5. colla 11, 8, 3, 13. colla 12, 8,

10, 63. colla 66. quæ cauſam (aſſe)

ſubſit 7, 10, 67. 6. cauſam ſum-

totum id cauſam 7, 7, 61. *ad agi-*

lone ſiſſus. In cavo 7, 5, 27. ex

(tonica arabiboides) media ſub-

ſidi, et coque cauſam continet vi-

ram humerum ſum 7, 7, 111. a

lateribus cauſa habere debet cau-

ſam, per quæ horis dicit *aut*

8, 10, 68. 1. *ſeramine.* latera ſu-

per ducit proceſſus (vertebrarum)

ſum, per quæ cauſam ſum,

aut, 8, 2, 45. *Et* cauſa 6, 3, 119

Cedo, cauſa, cauſam, et, *cauſa*

(in *amplius*) dicitur eſt, pre-

mentum non redit, prius

ſiſſe cedentibus 7, 14, 12. *conf.*

7, 8, 4. ſi digito premas (tu-

morem), cedat humus 7, 18, 30.

quæ cauſa, in *hydrasphala* in-

ſumſit, et præſenti Digito cauſa

4, 1, 9. quod ſi paulo tumi-

dione ſum (precordia), tamen

Digito cedunt 4, 3, 3. ſi

(Id Foramen auris repletum) eſt,

preſent non cedat 7, 8, 4. *Ap-*

ſiſſus (in *summa*) preſus cedat,

propterea cedat 7, 14, 14. *ne*

in Talem, qui totum corpus ſiſſi-

net, parum conſuſum nervi ſer-

rendo auri cedat 8, 21, 6. quæ-

dam ex his (Tuberculi) dura

reſiſtencia, quædam mollia,

cedentia ſunt 7, 6, 5. *app.* in

his, quæ cedunt 10, 8. *experien-*

tiæ cauſa parte ſi Tumor maxi-

mus cedat 7, 17, 6. *app.* obſtatur

id. *cum partiali:* ſi cauſa ſum,

morſus,

mois) Inter se cedunt 8, 10, 79 de *fractis*, atque in superius sequis relaxatum cedere Ratio potest 7, 81, 16. *translati* quom infusum est (*glyma*) continuo se in testulo debet asper, nec primae Cuyditus deiectionis primus cedere 8, 12, 81, in veeibus (malis oculorum), quae quilibet Aueilis cedunt 6, 4, 79. Id vitium si Medicamentum non cederet 7, 81, si scire licet, cedere Remedii cedunt 4, 1, 12. *si fuerit*, qui bene res facit cedit 7, 79, ubi bene res cedit 8, 4, 77. si in Commode cedit 4, 13, 15. Optime deinde his cessante, qui post finem fecerit ut fecerit 1 Praef. 31. si quid statum cessat 2, 1, 40. *frons* cuique cessante (nasali) 8, 1, 17. etiam Recte cessat curatio 8, 1, 21.

Cedius, l. discuti 3, 11, c.

Cedra, ac cedrus magna sit pitem, quae cedrus vocatur Pin. H. N. 16, 30. *alid* Dioscorid. 1, 104. oleum Galeno de Simplificatione Facilitatib. 7. oleum cedrium Scribon. compof. 287. it Compositi 31, *minius* cedrae verae, ne habet pitem (*silv* *ularia*) aliquem mietum. *Pet. Bellonius de Medic. Pan. Lib. 1. Cap. 5. resina pariter ac lachryma ex pice audit*, cedrae cythrus unus 3, 18, 76.

Celebes, bitis, bitis, idque (*corallium gran*) non in Gaea tantummodo, sed et aliis quoque gentibus celebes est 7, 7, 164. multaque aliis celebes viri 7 Praef. 10. tunc celebes solummodo Pythagorici nomen 1, 4, 49. sed longe Polydise celebesium est (*psittacus*) 3, 10, 6.

Celebs, aut quom venosissimus autot (medicinis) Aesculapius celebschur 1 Praef. 1.

Celer, celeris, celeris, celeris vie succurrit oportet 3, 17, 15. *sipe* illas (venae) lentiores celeris quoque sunt ac acie de seu de corporum natura 3, 6, 83. *passus arteriarum*, *app*.

Celestis, celestium, celestium. *breui tempore interpositi*, ea corpora celestium de senescant et Aggravant 1, 6, 7. celestium est (*de traditione sanguinis*) qui nimium est pinguis, Affligit 2, 10, 15. ex his, quae in homine sunt, is (sanguis) celestium vel Calestis, vel refrigerat 4, 1, 6. quo celestis de Calestis et Flegmaticis 2, 12, 49. in cubito celestium, quom in ulio alio articulo, callus Circumstatur 16, 14. quod pes igem divinum est, minus cele-

stiter Colp. 35, 3. quae (circumstatur) celestium in vene Confirmatur 2, 10 extr. nisi celestiter es inflammatio Consequitur 7, 14, 41. quo celestis quomodo temporebus Conspicit, eo maturius exultis insipidus sunt 4, 7, 6. officium esse medicis dicit, ut suto, ut celestiter, ut iocunde Curet 3, 4, 3. olestibus his, quae celestiter Delicendum 1, 4, 2. si celestiter Delicium deficiat 2, 1, 19. celestium cum Declinare vitare, qui non bibit 5, 6, 5. si Didact ism celestiter posset (cibus) 3, 4, 14. celestium cibus Dandus est 3, 4, 37. i. materialis, nimis celestiter Emacilestis 8, 4, 9. idque quo celestiter Est 3, 89, 143. celestus de Glutinat, quam impletur (ulcus) 5, 18, 203. Increscit utrumque (genus siccitatem) in aliis celestiter, in aliis tarde 4, 4, 3. *app. detegit*, nisi succurrit, celestiter Jugit 3, 10, 1. celestiter tamen cum panis Mandendum, quom vinum Gustandum 4, 5, 23. i. materialis, nunquam celestiter canet Occupat 7, 9, 4. quoque celestiter ex es (aqua) leguminis Percoquantur 1, 18, 49. quid emplastrum celestiter ad cicatricem valens Reducere videtur 5, 19, 10. celestius & latius Proceidit rubra impetigo 5, 28, 277. laterum dolores *carit*, quom celestium Rapit 2, 1, 35. quom latum (sivum) acies, catarrhicus laeas interposito tempore in antiquum sistum Redest, celestiterque hiundis 6, 4, 281. aliae (febres) tempore continde Revertuntur, aliae vel solius vel celestias 3, 1, 97. *app.* celestium tantum saepiusque id Resolvendum est 2, 16, 23. qui sellissim, effragere eadem suo debent, quo celestius Secretus 7, 4, 33. ea corpora celestium Secretum 5, 1, 7. celestiter malum script 5, 11, 7. celestiter Seroendo corpus vult ulcus 5, 18, 48. idque vitium script, interdu celestius, interdu tardius 5, 28, 6. *app.* haque (dolores) modo tarde, modo celeriter Solvitur 4, 6, 1. *app.* quibus celestiter mare superat 1, 13, 2. Traiecit id cavum celestiter candente acu satis est 7, 8, 9.

† Celestius pro celestiter 5, 28, 6.

† Minus celestiter 7, 85, 5. Nimis celestiter 8, 4, 9. Quom celestiter 8, 1, 35. Quo celestius 2, 18, 49. 3, 7, 6, 14, 143. 7, 4, 33. Tam celestiter 5, 14. celestiter 9. Quom 4, 3, 21. 5, 28, 203. 6, 14, 14.

Celestus, atis, edicatur celestati, 8, 7, 4, 14, 7, 21, 6.

Centaurea, ac. *herba*, non vulgo *centaurium* minus *dilla* v. Scribon. Compof. 217. centaureae succus cum passio 6, 7, 28.

Centaureum, l. idem 5, 17, 47. Cere, ac. bulbi, in quibus cepum quodvis natus 2, 18, 15. mail succi est 1, 21, 5. acies est 1, 19, 5. *est*, 4, 19. inflat 3, 28, 2. calefactis 3, 2, 1. alvum movere 2, 59, 2. unum movere 2, 11, 2. sensus cecit 2, 18, 2. *est*, 5, 40, 4. oportet manducare cepum 4, 1, 19.

Kαφαλαί, ac. caput aude Kαφαλαία, ac. rostris, quom Kαφαλαία Graeci vocant 4, 1, 3 ubi *est* *app. defirunt* ut *trallatur*.

Kαφαλαί, 2, 30. ad caput pertrahere, emplastris, quae caputibus statim maxime conveniunt, Kαφαλαία a Graecis communiuntur 5, 19, 31.

Cere, ac. 4, 20, 30. discit 5, 17, 4. ceterum alii & ulcus implet 5, 12. mollit 5, 15, 1. cere Albu 4, 20, 11. cere Cerealis genit. 5, 18, 26. cere genit. 5, 18, 5, 6, 10, 21, 26, 67. 19, 50, 14. 40. 48. 41. 58. 56. 19, 62. 61. 65. 75. 77. 5, 19, 9. 61. 15. 18. 50. 19. 32. 14. 35. 19. 40. 46. 48. 49. 50. 51. 52. 54. 57. 61. 66. 65. 68. 5, 23, 10. 5, 24, 2. 4, 7, 5, 67, 94. 569. Paulum cere 5, 19, 67. cere Paulum 1, 10, 14. 4, 11, 19. cere Paulum 5, 18, 61. Taurum cere 5, 12, 57. cere & adipis suillae Taurum 4, 24, 18. cum cere 5, 22, 3. cere cere 5, 19, 22. cum verum v. Adipio. Id cere subinde Calestia Foreri oportet 7, 7, 9. superque cere curum id Cereum est 2, 14, 9. cere cum zosis Liqueat 5, 18, 21. posse quantum satis est ad ceram simul cum eis Mollicendam 5, 28, 94. i. malurandam.

Cerium, l. a ceto, ac: *formidum* Graeci argenti a ceto; unde etiam alii Latini *argentum cerorum*: *argenti* & *argenti* Hippocrati: *cerum* quae erat, quo alibi *argenti*, quae de *Fit. Faber Agostius*, Lib. 1, Cap. 5. *est enim* emplastrum mollioris generis, ex cere *psittacus* & oleis *ceribus* v. 5, 17, 11. ut sit *ceri* Crassius 5, 18, 57. donec cerati Crassius sit 5, 18, 9. ubi cerati Crassius non habet 6, 18, 12. donec cerati Crassius non habent 4, 7, 24. add. 6, 18, 51. cerati sellissim 5, 18, 1. *est* mitta cum cerato quod ex Adipio nulla coadum sit 5, 28, 139. † ceratumque ea aliquo horum (Otorum)

[Oleumum] 3, 19, 7. ut etiam cum liquido cereto Cyprino articuli perfricentur 4, 14, 23. ceratum ex Cyprino factum 8, 11, 33. ceratum ex Cyprino aut lino factum 6, 9, 1. *adl.* 6, 7, 11, 8, 4, 13. ex Cyprino ceratum 4, 12, 6, 6, 18, 75. cereti Elioti, quod *metaphysici* Graeci vocant, scilicet 1, 13, 2. donec Liquidi cereti crassitudinem habent 6, 18. 33. eliem cereto Liquido (ex rosa facto) plumbum ciliatum adhiçendum 6, 18, 87. utipsum eccens miscendum cum cerato Liquido ex rosa facto 6, 18, 85. cervicæ molliet debet Liquido cerato, ex trino facto 8, 4, 68. ut etiam cum Liquido cereto cyprino articuli perfricentur 4, 24, 18. ex cerato Liquido perfricatur id membrum 6, 10, 122. utilius est, cerato Liquido cervicæ perfringere 4, 31, 10. concedit ex semina Liquido cerato perfringenda sunt 7, 10, 17. cerato Liquido id (os fractum) leniter est ungendum 6, 10, 38. oculis ex Liquido cerato 8, 10, 75. ceratum ex Lycio factum, cui cocta quoque resina adjecta sit 8, 9, 13. cubitus Nulli cerato perfricandus 8, 10, 11. ceratum Myrteum imponere oportet 8, 10, 101. cerati ex oleo Myrteo facti 5, 19, 66. supràque (imponendum) ceratum ex Myrteo factum, cui paululum squamac, fuliginis, calcis sit adjectum 6, 18, 128. chartæ combustæ, auri placenti, sulphuris ignem non expecti pœ modicæ cerato miscetur ex Myrteo facta 6, 19, 9. quod ex Rosa factum 8, 11, 2. ceratum ex Rosa fuit 4, 10, 14. miscendum cum cerato fuit, quod ex Rosa factum sit 4, 14, 17. ceratum ex Rosa injiciendum est, adhiçendumque ei pulvis ex contrita cæca 5, 18, 44. cerato miscere ex Rosa factum 5, 16, 168. emolliendum id emplastrum adjecto cerato ex Rosa facto 8, 4, 42. quæ exulperant (*in conficienda malumina*) cerato ex Rosa facto 5, 16, 47. mista (cataplasia) cerato ex Rosa facto 5, 16, 17. contum cumlucum cum cerato ex Rosa facto (imponendum) 6, 18, 71. rubi folia contrita cum cerato ex Rosa facto (recte imponuntur) 6, 18, 95. cum eodem cerato contritum vel cototum malum vel malicetum pariter 18, 96. *quæ, paulo superius* ceratum Liquidum.

† Calx cum cerato 5, 22, 6. Sal bene contritum, cum cerato mixtum 4, 7, 15.

† *rem verbi 2. v. Adjecto, vel paulo supra.* Circundat. Cuius, Contingit. Contineo. Contutus sum.

Elotus. vitulentique eo tempore ceratum, quod ad recipiendum id malum (cancrum) corpus h. molliet 7, 2, 13. Fio. factum est, vel *paulo superius*. Hæc super, impono. Injicio. Inlico. Mollio. Perficio. Perurgo. Prociçio. Superdo. Superjacio. Superimpono. Supra lum. Vito. Urgo. Utor.

Cerætes, *id. serpenti genus* 5, 27, 17 & 62.

Ceratum, l. stomacho aptum est 1, 24, 6. cerata refrigerant 1, 27, 3. alium movent 1, 29, 3.

Kigamides, *id. speciem eterna halitus*, oculus summus habet duas tunicas, ex quibus superior a Graecis *negalutis* vocatur 7, 7, 118 *i. hæc eterna*.

Cerebrum, l. fervari non potest, cui Bais cerebri pericula est, 16, 15. si cerebrum Membranæ eius vultus accepit 5, 26, 12. *i. dura mater f. meninx*, si ex Membrana, quæ super cerebrum est, prolixæ isogus 5, 22, 10. quibus Membrana, quæ continet cerebrum, vultus est, (vix ad sanitatem perveniunt) 5, 26, 18. hæc duæ tunice (oculi, *eterna* & choroides) ad Membranam cerebri perveniunt eique inhaerescunt 7, 7, 2. per quæ (tunica cava in lateribus cerebri) inter duos prociçit 1 Membrana cerebri similes membranas deducuntur 8, 1, 45. vena aliqua in cerebri Membrana rupta 8, 4, 24. vena, quæ inter Membranam cerebri & calvariam fuit 7, 7, 156. utrinque laevis (calvaria,) & quæ cerebri Membranam congreit, & quæ cast. 8, 1, 2, ne mucrone (trebræ) cerebri Membranam lacerat 8, 3, 15. verisimile est, etiam cerebri Membranam esse violatam 8, 4, 4. ubi medium os defecit, eandem cerebri Membranam urget 8, 4, 47. eadem *fingit* membrana: evenit, ut humor ad Membranam deficiat 8, 4, 46 *est. 47.* ut forte angulus scalpri eandem Membranam viulet 8, 3, 16 coll. 15. donec sit aditus, per quem Membrana Cufus immittit: *paup.* 9. *quædam* Graeci vocant 8, 3, 27. subijcienda lamina est, quam Colloidem ejus Membranæ esse propofui 8, 4, 17. Membrana imobilis, nigra, vel livida, vel aliter coloris corrupti 8, 4, 71. Membrana mobilis et fidei coloris 8, 4, 74. si parum pua Membrana videbitur 8, 4, 69. ubi fitis pua Membrana est 8, 4, 71. quodsi Membrana per inflammationem intumescit 8, 4, 66. si usque eo tumebit 8, 4, 67. ea Membrana scilicet æcto refrigeranda

est 8, 4, 65. si quid scobit Membranae inficit 8, 3, 30. idem medicamentum ipsi Membranae imponendum 8, 4, 63. ea (*fragmen- ta*) quæ acuta Membranam inficiant 8, 4, 16. ubi bene reserata, incipit ab ipsa Membrana lacerat increfcent 8, 4, 77. sine aliquid sanguinis ex ea profuit 8, 4, 61. Inter os & membranam 8, 3, 19. fine ulla Nova cerebri 8, 3, 19. plique in offe Propugnaculi cerebrum habet 8, 4, 61. cerebrum denso caret 4, 1, 32. edique id (calus) aliquanto melius Velamentum cerebrum quam caro 8, 4, 41.

† frigit Intumescit est cerebro 1, 9, 4. ut exterior pars ejus (meningophyllia) cerebro Proprie sit 8, 3, 18.

† quæ spinæ medulla cerebri Commiffa descendit 8, 1, 41. Facto cerebro 8, 3, 13.

† quæ oculorum sunt (foramina,) recta simpliciter ad cerebrum tendunt 8, 1, 22. *add. id. 16.* Juxta cerebrum 8, 1, 23.

Cerebellum, l. *cerebrum animalium istius, quod cunctis præbet non quæ hæc cerebellum videri consuevit*, ex ius cerebellum, minus alimentum præstat 1, 18, 30. omnibus (in) cerebellis (id est, ut glutinosa sint) 2, 22, 3.

Leges, *id. ulceris genus*, quod u Levi similitudine *negio* Græcia nominatur 5, 28, 120.

Kagnis, *videt*, melius, quem *negio* Græci appellant 8, 1, 80.

Cerno, crevi, cretum. Cernere, sustinere interdum oculi pupillæ, quæ cernit, se opponit 6, 2, 200. imbecillitas oculorum est, ex qua quidem interdum oculi pupillæ, nihil cernunt 6, 4, 114. hæc venæ, ut magis conditæ, sed tamen etiam vili subijciat fuit 7, 12, 38 *finis*.

Certis, 2, um, certa quedam Auxilla 5, 27, 10. 4. *defensa*. febres, quæ certum habent Circulatum 5, 12, 1. in his febribus, quæ certum Circulatum habent 1, 17, 14. tertianorum quatuor- namque certum Circulatum est 3, 52. ubi gravis metui sine certa tamen Deliratione est 5, 16, 12. quod dubia sit certa Deliratione sit potius 7, 16, 2. certa Filicidia 5, 16, 163. 7, 16, 4. cæ- tæque esse Fideles potest fere, si 5, 15, 15. certa future mortis Indicia 3, 6, 16. certa Læ- 2, 14. neque enim certus erum (soterrum) Numerus est, sicut os Locut quidem 8, 1, 7. si certa Membra perfricantur 2, 14, 23. quidam (articuli elabuntur) omnibus Modis, quidam certis 8, 1, 23 *1777*.

3. 4. 37. *Mixtus* cibi 3. 4. 37. cibi *Mixtus* 3. 11. 11. 6. 6. 20. cibi cibi *Tempora*, *Modum* exacerbat dant 3. 16. 1. Ibi ip-
si *Modum* vindicant 16. donec
ad *justum* *Modum* perveniat 1.
21. 14. *demoda* *alimento* cibo
Pars dimidia 4. 1. 16. *Parum* cibi
3. 13. 14. *Tantum* cibi 4. 19.
7. *Tantum* cibi 1. 1. 12. *Parum*
cibi cibi *alimento* 1. 14. *exte.* *add.*
5. 13. 11. = *capere* 4. 19. 6.
Principis cibi 3. 4. 1. *cibi* *Quantum*
1. 3. 66. *ventriculi*, *qui*
Receptaculum cibi est 4. 1. 11.
Reliquias cibi 3. 4. 14. *cibi* *Tempora*
ausc. 1. 2. 74. 1. 16. 5. *hii*,
quum *Tempora* *cibi* *potionique*
fibria & *remissionis* *tatio* *det* 3.
6. 10. *Integro* *corpore* *cibi* *Tempus*
aptius est 1. 5. 25. *optimum*
cibi *Tempus* *esse* *scire* *initia* 1.
1. 17. *quum* *cibi* *non* *Tenax* est
(*Rumachus*) 4. 5. 21.
2. *cibi* *Acce* *aut.* *v.* *Acce.* *Ali-*
quid *cibus* *lenis* 4. 4. 17. *Alium*
dandum *cibum*, *si* *huc*; *Alium*,
si *illud* *verum* *est* 1. *Præf.* 37.
his *ut* *non* *fascipus* *quam* *Alio*
cibo *convenit* 1. 3. 81. *ex* *seis*
quo *max* *quod* *est* *aliquid*, *eo*
robustior *ex* *eo* *cibus* *est* 4. 18.
23. *cibi* *potionisque* *corpore* *faci-*
endum *Aperte* 7. 1. 11. *v.* *Apus*,
utendum *est* *cibi* *Acetis* 4.
4. 46. *neque* *Asperis* *cibus*
utendum 4. 18. 29. *Alibiculi* 1.
1. 6. *cibus* *ut* *Bonis* 8. 11. 14.
cibi *Calentes* 4. 11. 7. *aliquid*
cibi *Calidi* 7. 10. 8. *ut* *cibi* *Ca-*
lido 3. 4. 41. *omnesque* *cibi* *Ca-*
lidi (*dandi* *sunt*) 4. 3. 29. *opus*
est *cibi* *Calidus* 4. 3. 9. *utendum*
cibi *Calidus* 4. 6. 10. *cibus* *opus*
est *Copiosis* 3. 11. 11. *aliquid*
Densioris *cibi* *ecessarius* *est* *de-*
bit 1. 1. 38. *ut* *ne* *quid* *ex* *Den-*
sioris *cibi* *emittatur* 1. 1. 81.
ut *ab* *Egellis* *tamen* *initium*
hat 3. 17. 14. *cibus* *Exiguus* 1.
2. 17. 1. 5. 4. *cibum* *tenum*
sefficit, & *Exiguus*, *quatenus*
sefficit 7. 16. 19. *pell* *cibum*
Exiguum 3. 11. 18. *qui* (*cibus*)
plenius *ex* *Exiguus* *fit* *dandus* 1.
12. 15. 27. *alios* *ufos* *esse* *cibi*
plenioris, *alios* *Exiguo* 1. *istac.*
16. 27. *ab* *Exiguo* *cibi* *incipere*
3. 12. 14. *ut* *cibi* *Exiguo* 1. 3.
79. 3. 6. 48. *Faciles* *cibi* 3. 13.
11. *transfundum* *cibi* *ad* *Facile*
cibi 3. 17. 11. *cibi* *Faciles* 4. 1.
11. *cibi* *potionisque* *frigidae* *vel*
Fervidae 1. 24. *exte.* *Frequentior*
cibus 1. 3. 31. *cibus* *Frigidus* 3.
6. 63. *cibi* *Frigidus* *ad* 1. 11. 5.
Frigidis *cibi* 1. 3. 79. *cibi* *Frigi-*
dus 1. 24. *exte.* 4. 1. 17. 4. 11.
1. *cibum* *Frigidum* 4. 10. 3. *ut-*
endum *est* *cibi* *Frigidus* 4. 1.
66. *cibus* *Glutinosus* *cibi* *debet*

3. 24. 47. *adhibendi* *Glutinosi* *ci-*
bi 4. 1. 16. *ut* *minime* *Glutino-*
si (*cibus*) *assumit* 7. 26. 21.
neque *levis* & *Glutinosus* *cibus*
utendum est 1. 21. 18. *hii* 3. 6.
17. *cibus* *non* *est* *Humidus* *dari*
debet 7. 17. 20. *cibus* *fericili-*
tanibus *Humidus* *est* *aptissimus*
3. 6. 12. *Humidus* *cibus* 3. 7. 11.
4. *die* *tertio* *Humidum* *cibum* (*cibi*
neccitiam) *sublata* *inflamma-*
tione *paulo* *plenior* 8. 7. 14.
Humidus *cibi* *cibi* *est* *contentum*
3. 1. 13. *cibum* *lunare* *coque*
Humidus *ut* 1. 1. 17. *hie* *lunus*
Idoreus *cibus* *est* 1. 4. 17. *pau-*
lus *cibi*, *sed* *hujus* *Idonei* 1. 3.
31. *ad* *Idoreos* *cibos* 3. 21. 64.
opus *est* *cibi* *infirmo* 3. 18. 16.
Insistens & *Insulis* *cibus* *aliquis*
assumit 1. 11. 7. *aliquis* *cibus*
Lenis 4. 4. 17. *cibus* *Lenis* *esse*
debet 6. 10. 10. *cibus* *debet* *esse*
Lenis 4. 17. 27. 3. *Lenibus* *cibus*
ad *acres* 4. 17. *acribus* *ad* *Lenes*
tranit (*prodest*) 3. 16. 1. 27.
cibus *Lenibus* *opus* *est* 6. 10. 12.
his *quoque* *ventriculis* *Lenibus*
cibus *opus* *est* 7. 30. 10. *adhi-*
bendi *Lenes* & *glutinosi* *cibi* 4.
16. *conf.* *alioquo*. 1. *Lenibus* *cibus*
hi *utendum* *est* 4. 4. 31. *neque*
Lenibus & *glutinosi* *cibus* *ut-*
endum *est* 5. 12. 78. *ut* *cibus* *fit*
quam *maxime* *tenis* & *Lenis* 4.
6. 11. *aliquid* *cibi* *Lenis* 7. 29.
8. *reficiunt* *Stomachum* *cibi* *frigi-*
dus & *Lenis* 3. 11. 5. *is* *Levis*
bus *cibus* *nutriendus* 1. 7. 8. *ut-*
endum *est* *cibi* *Levis* 4. 5.
6. *Leviore* *cibum* *præstat*
2. 18. 11. *utique* *lunare* *cibum*
(*debet*) *sed* *assueti* *Leviore*
1. 3. 26. *cibus* *ut* *quam* *Levis*
mus 3. 18. 79. *dandus* *cibus* *ex*
Levisimus 3. 7. 11. *cibus* *ex* *ma-*
teris *quam* *Levisimus* 3. 6. 18.
incipiendum *est* *ab* *aliquo* (*cibo*)
ex *materia* *Levisimus* 3. 6. 18.
potio *magis* *Liberalis* *esse* *quam*
cibus *debet* 3. 18. 51. *cibi* *Li-*
quidus *opus* *est* 7. 7. 146. *Liqui-*
dior *cibus* 8. 11. 11. *hunc* *promi-*
mus *cibus* *Melioris* *utilior* *est*
1. 3. 54. *cibi* *neque* *qui* *implex*,
neque *alium* *acres*, *apud* *sunt*,
sed *inter* *has* *Medii* 4. 4. 179.
conf. 5. 18. 78. *cibi* *Medis* *ma-*
teris 3. 11. 11. *cibus* *ex* *Media*
materia 3. 17. 18. 4. 1. 17. 4. 10.
10. 7. 17. 10. *cibum* *lunare* *de-*
bet *ex* *Media* *materia* 4. 14. 9.
adhibendi *sunt* *ex* *Media* *materia*
minime *pinguis* *cibi* 3. 16. 4.
cibus *ut* *Media* *materia* 3. 18.
79. *plenioribus* *cibus* *ut* *licet*
ex *Media* *materia* 3. 16. 161. *ci-*
bis *Medius* 1. 10. 7. 6. 4. 5.
hunc *Medicus* *cibus* *neccitissimus*
est 4. 11. *cibum* *Modicum* *as-*
sumere *opus* *est* 1. 3. 14. 149.

4. 19. 17. *Modicum* *cibum* *su-*
mere (*id. debet*) 3. 15. 4. *cibum*
Modicum *lunare* (*opus* *est*) 7.
16. 3. *add.* 4. 1. 21. *cibi* *Modi-*
co *ut* (*oportet*) 6. 17. *exte.* *cibi*
Modico *utendum* *est* 4. 7. 38.
conf. 6. 9. 2. *Modico* *cibi* *ut*
debet *apud* 7. 7. 131. *ut* *Modi-*
co *cibus* *assumit* 7. 16. 13. *ci-*
bis *quidem* *utendum* *est* *Modico*
4. 5. 13. *suaviter* *absterrens*
Modicis *cibus* *est* *opus* 7. 26.
exte. *cibus* *intendens* *Mollis*, *in-*
teritum *sece* 4. 4. 61. 27. *as-*
sumendi *Molles* *non* *acres* *cibi* 4.
16. *cibus* *modicus* *modicus* *ut-*
endum 6. 5. 1. *ut* *cibi* *Mollis*
1. 6. 48. *Rebilliones* *aut* *aliqui*
Mollis & *scilles* *cibi* 1. 21. 11.
ut *Imberbellis* *etiam* *cibum* *pro-*
ptius *facite* *Neccitiam* *potest* 5.
16. 115. *v.* *supra* *Humilium* *ci-*
bum. *Mollioris* *cibi* *Neccitiam* 1.
1. 6. *Nullum* *cibum* *alacrem* *de-*
bet 6. 4. 10. *ut* *inter* *opportu-*
nitas *absterrens* *cibus* *Opportunus*
non *nutritus* 3. 7. 12. *Parvum*
cibum 3. 11. 9. *ex* *media* *materia*
minime *pinguis* 3. 16. 4. 3. 25.
11. *cibus* *Plenior* 1. 3. 81. *apud*
6. 114. 4. *qui* (*cibus*) *Plenior* *ex*
exiguis *fit* *dandus* *est*. 3. 11. 18.
intium *cibi* *Plenioris* 1. 2. 17. 7.
cum *cibi* *Plenioris* *vinum* *bibeo-*
dum 4. 1. 11. *alios* *ut* *esse* *li-*
do *Plenioris*, *alios* *exiguo* 1. *præf.*
56. 27. *ut* *dum* *ut* *cibi* *Plenior*
niore 4. 13. 16. *cibus* *utendum*
est *Plenioribus* 3. 10. 21. 27. *ex*
poribus *Pleniorum* 27. 5. 2. 14. *cibi*
non *sam* *paulo* *Plenioris* *ut* *liet*
1. 3. 81. *conf.* 6. 6. 67. *quam*
Plurimum 1. 1. 5. *Plenioribus*
cibus *adjungere* *ex* *olesteris* *porris*
est. 4. 7. 19. 2. *primi* *distis*. *pos-*
teit *potius* *dist* *Primos* *cibus* *dan-*
dus *esse*, *potest* *secundo*, *est*.
3. 4. 25. & *Primo* *quidem* *cibi*
ita *latis* *est*, *secundo* *vero* *ali-*
quid *adici* *potest* 3. 6. 16. *pal-*
mulas *pomagae* & *similis* *melius*
Primo *cibo* *assumit* 2. 1. 20. 1.
ut *non* *palus*. *quod* *ad* *Primos* *ut-*
erioresque *cibus* *potionesque*
pertinet 8. 4. 71. *Proximus* *ci-*
bis 1. 14. 1. 4. 11. *Qualis*, *v.*
quidam *Tali* *cibi*. *Quisque*
21. *cibi* *Quodlibet* *utendum* 3.
17. 19. *ex* *Reccoti* *cibi* 1. 14.
11. *ex* *seris* *quo* *maius* *quodque*
animi, *eo* *Robustior* *ex* *eo* *cibus*
est 1. 12. 13. *neque* *Salubris* *cibi*,
utendum *est* 5. 18. 78. *ut* *Salu-*
berris *cibus* *assumit* 7. 26. 13. *Se-*
cundo *cibi*. *v.* *Primo* *cibi*. *ci-*
bis *Modicus* 3. 6. 60. *cibique*
(*cum*) *omnibus* *quam* *Succulentus*
1. 1. 14. *ad* *Similem* *cibum* *re-*
cedit 3. 7. 11. *cibi* *Simplex* 3.
6. 60.

6, 63. ut cibo Simpliciter 3, 6, 43. paucum ex Singulis 3, 6, 19. hic Solus 3, 6, 37. cibum bovi bucci capiat 3, 13, 51. cibi bovi bucci 3, 16, 100. cibis opus est boni bucci 3, 17, 21. cibis autem, quo die paucum homines (Adeptus) emittit est. Superacuum est, nisi 3, 11, 61. conf. 2, 4, 6. opus est cibo Tolli, qualis in valentibus praepositis 7, 7, 249. secundum est. Tantulum esse solum, ut neque Tantulum cibum impedit, *caus.* 3, 8, 39. vitum cum Temperativo cibo datur 3, 10, 18. hunc Temperativus cibis medendum 3, 22, 39. succurrit Temperativus cibis oportet 7, 16, 131. cibis opus est Teneris 4, 10, 16. ut cibis fieri quam maxime Tenulis & lenis 4, 6, 11. ut imbecillitas etiam cibum prociens facere necessarium possit, Tenorem facilius & exiguum qui tantum Sullent 3, 16, 133. ut cibi Tenues, aliquo *caus.* 3, 6, 4. cibis Valens esse debet, 21, 47. cibis duri debet hic Valens 1, 6, 63. cibis Valentissimus 4, 8, 1. cibum Validum affluere oportet 3, 15, 16. ut cibo plensure, sed neque infante neque Valido 4, 13, 16. quoti die Validorem cibum debet solum 3, 19, 15. Validiores cibos oportet esse 3, 24, 13. tantumdem ad faciles quidem, sed tamen Validiores cibos 3, 17, 14. post Valium cibum 1, 3, 18. appropinquat negro Varii cibi rum demum sunt 1, 6, 19. neque verum est, facillius concoqui cibos Varios 1, 6, 41. non ut cibis Variis 1, 6, 4. cibis Uberiores ibi appendum est 8, 9, 7. cibis esse debet maxime ex Variatione 1, 47, 18. Uteriores, v. supra Primos cibos, sament facilius fert. Uo cibo quam prandis quoque affertur 1 praef. 115 f. *passeris, caus. f. 4.* Utrius in omni tolli est cibos *caus.* 4, 4, 60. hunc proximum cibum mediocriter Utiliter est 1, 3, 54. cibi calentes & acres Utiliores sunt 4, 13, 7.

¶ cum coctis v. Accipio, Adhibeo, Anxio, quae non Alant, id est, cibum & potorem 3, 18, 1. cibi potioneque, qui Alant 3, 13, 7. cibi, qui maxime Alant 3, 23, 19. cibi, qui non maxime Alant 3, 8, 9. cibum, qui carnem Alat 3, 7, 13. cibis hic utendum est, qui maxime corpus Alit & Impleto conuenient 6, 8, 112. si Alii cibos corpus incipit 3, 8, 11. tum Alenda nostra cibis Imibus, potione aquae, vini diluti 6, 11, 17. quam jam non totum fuissent, sed Alii cibis quoque oportet 8, 4, 71. *quae* (exercitatio) semper

Anteendere cibum debet 1, 1, 10. quo cibo Aluere 1 praef. 111. Affluere cibo minime alibile 4, 1, 48. demenda Aluere cibo para dimidia 4, 1, 16. Aluere leuare cibum iunior 1, 1, 15. v. Affluo cibi, qui leniter ventrem Alirgant 4, 11, 14. Alteri cibum in ventre contendunt 1 praef. 11. v. Copiosi. Consentit cibis, aut Computat 4, 6, 19. cibos Comprimes (sic debet) 4, 13, 23. nec alium Comprimentibus (cibis attendum) 6, 18, 90. per quas (actiones) cibum potioneque alimoniam & Consequas 1 praef. 11. neque Consequatur cibibus, v. Reclinator cibis. Alii credunt Hippocrati, per calorem cibos Coruol 1 praef. 11. tibi, qui facit Consequatur 3, 24, 19. neque verum est, facilius Consequi cibos varios 1, 4, 41. conf. Concoquo, humido cibo esse Contentum 3, 1, 23. si cibis non Constat 4, 1, 10. neque affluere facile cibis, quos Continet post 17, 21, 6. cibis ut ventrum Coarctantibus 4, 19, 8. quam omnibus vero liquidior cibis Conuenit 8, 12, 13. cibi, qui palmonis quoniam dolores Continent 4, 8, 9. cibi, qui potius difficultate Cognoscunt, quam facile videntur 4, 1, 27. cibis, qui quam minime Corrupti possit 3, 6, 63. his cibis, qui non facile Corruptantur 4, 11, 17. tibi opus est copiosis, *caus.* quique etiam minus facile Corruptantur 3, 51, 23. vere paulum cibo Demendum, odiculendum potiori 1, 3, 77. v. Demo. Dehino, utrum non cibum Deuolare, non potione potest 4, 4, 4. si Diduci tam celestiter possit cibis 1, 4, 14. ut ab Insegu corpore possimum Diducere 1, 13, 1. v. Do. Edo, esse Ejiciendum est cibis 4, 19, 1. cibis, qui Extenuant 3, 24, 10. 6, 6, 114. cibi Extenuantes 6, 6, 166. tibi utendum Extenuantibus 6, 199. cibis immittentibus 3, 66. Impiet corpus frequentius cibis 1, 3, 11. Impiet aliquid eo cibo, qui 2, 14, 7. neque totum est, aegrum cibo Impleri 1, 6, 41. cibis utendum est his, qui maxime corpus Alant & Impleto conuenient 6, 8, 111. cibis corpus Impletibus utendum est 7, 4. *caus.* cibi neque qui Implet *caus.* apud sunt 6, 6, 126. cibis, qui neque Inclinet febrem *caus.* 3, 4, 7. cibis & falsamentis *caus.* melius loquig 1, 1, 18. ut cibo plensure, sed neque infante, *caus.* 4, 13, 16. cibis deinde calidis, quos Iustantibus, opus est 4, 1, 3. cibis sine Infantibus 3, 15, 11. interdum Intercepti cibo singulis vi-

ni cyathos fovere (oportet) 4, 12, 11. atque ita per hoc variare, ut interdum acres quoque cibos Intercepti 3, 24, 13. neque Lactis potio aut cibis 4, 4, 64. cibis multo multique utendum, ut Mandentis dentes urinet 6, 9, 1. v. Mandere, Mandere. hunc Intercepium abstinencia, interdum cibum Temperativis cibis Medendum 1, 22, 30. cibum Minuere 3, 13, 114. cibis Minuendus 6, 6, 98. Minuendique cibis 1, 26, 170. cibum Mulier cibis 3, 11, 24. cibos, qui simul & Alant & ventrem Moliant 3, 13, 7. cibi, qui urinem Moverit 4, 8, 9. cibis potioneque utitur urinum praedicte Moventibus 4, 12, 29. cibos serpe Mutare 4, 13, 1. ut Nutritur cibis, neque onere 3, 19, 12. ut inter oportet nutrimentum cibis oportuam Nutrimentum cibis 1, 7, 12. si leuibus cibis Nutriendus 3, 7, 8. per eos cibos Nutriendus est 3, 24, 17. v. Opes est, cibis, qui mollem alunt Praefert 3, 11, 21. cibis eremum Proderantibus 8, 12, 108. v. Profrum, Quasero. Romachis cibum Recipit 1, 2, 7. si quid cibi vel potioris aluntum est, id Reddi, cibis cito 1, 26, 16. v. Reddi, cibis per os Reddiat 4, 12, 5. perpetuum est, cibum quom maxime semper ab occasione futurus Reducere 1, 4, 10. v. Redligere, ut neque Retineat cibibus (a Bomtho.) neque si quis Retentus est, concoquat 7, 12, 16. cibis alvom corporeque Siccantibus 1, 26, 162. interdum aut cibis Subleuat, fieri autem cibis Subleuare 1, 1, 31. si imbecillitate vereri corpore medicos, cibo Subleuat 3, 4, 32. *caus.* 3, 1, 9. terrem anallum est, imbecillitate iuuentis cibo vinoque Succurrit 3, 19, 13. Succurrit abstinentia mollicis cibis *caus.* oportet 7, 26, 131. cibum Summe 1, 1, 13. Sumendi tibi facile est & Romache non alunt 4, 1, 22. v. Sumo. ut imbecillitas etiam cibum potione licet ne cessarium possit, tenem facilius & exiguum, qui tantum Sullent 3, 16, 133. *quid.* v. supra Alii cibum, tam duri cibis debet, qui neque Inclinet febrem, & tamen longum eius spaciolum Sullent 3, 8. *caus.* v. Fero. Vitari, v. supra cibi qui Coqui, diti Vitandus cibis, quibus *caus.* 4, 3, 21. omnibus Hippocratibus Vlandi cibi sunt, qui extenuant 6, 6, 134. v. Vito. cibum Vomere 1 praef. 106. cibis Viti, v. Uoti.

¶ tam potioris sic, ut ad excludis (cibis) tamen Initium fiat 27, 141.

27, 34. quod Ad cibos peritior
8, 4, 71. tercio (die) Ad simi-
lem cibum rediret 7, 11. Ad
cibum quocumque quantitas non de-
siderantes relinquantur hi *caus.* 1,
18, 40. transeundum Ad faciles
eos. cibot 1, 37, 34. ubi Ad cibum
ventum est 1, 12, 17. *Ad pa-*
gum. Ante cibum 1, 1, 8, 1, 8,
7, 2, 14, 9, 3, 6, 10, 3, 7, 16. et
Ante cibum re post eum 3, 19,
27, 3, 21, 16. *ant.* 1, 2, 8, 3, 6,
10. capax Cum cibis adomere
7, 9, 10. Cum cibo vini paulo
plus assumere 4, 6, 11. Cum ci-
bo plenius vinum bibendum 4,
1, 11. dare Cum cibo vinum 1,
9, 6. vinum Cum temperiva ci-
bus datum 1, 10, 19. potio esse
debet magis liberalis et ante ci-
bum & post hunc & Cum hoc 3,
6, 10. ique (cibus) esse debet
Cum pane besterno, vino uultero
miraco, & carne asis, cibique
omnibus cum quiescentia 1, 14
1, 1. *ex.* De cibo facillior cum
aegre ratio est 19, 6, 1. cibus Ex
animali, *caus.* 9, supra cum ad-
fectibus, cibus ex Animali, ex
herbilibus, ex Vegetantibus
dandus cibis Ex levisimis 1, 7,
21. quo facillius capax Ex re-
centi cibo novae matris fuit
(corpus) 4, 14, 15. his (fasci-
bus) Interponitur omninoque
Ex cibo quocumque recte coctis 4,
18, 4. Inimica sunt in cibo o-
lem, acris omnia, *caus.* 4, 4,
8, 5, 1. cum. omnique In cibis &
porionibus (posuit dari) quae
utiliae morbosae sunt 4, 5, 10.
qui venenem in cibo sumuntur 1,
27, 71. eisdemque adhibita ra-
tione in cibi (opus est) 4, 12, 98.
danda, quae Per cibum porio-
nemque alvum. Ideoque cibum
corpus attrahant 1, 16, 160. ad-
sumunt Per cibos & poriones maxi-
me dulcis & pinguis 1, 1, 31.
Per eos cibos nutritiores est 3,
18, 17. adversa venena Per ci-
bos aut poriones nostris corpori-
bus inferri 5, 12, 3. Post cibum
1, 8, 21, 1, 3, 26, 49, 61, 66,
77, 68, 11, 4, 3, 1, 1, 4, 1, 1,
41, 3, 6, 10, 1, 12, 15, 3, 11, 13,
1, 19, 17, 3, 12, 16, 4, 18, 4,
8, 9, 4, 9, 8, 4, 11, 3, 8. proxi-
mus Post cibum 1, 18, 164. ci-
bus Sine pinguis, Sine gignis-
nolis, Sine indulentis 1, 3, 12.
cibus Sine vino 3, 18, 19.
Cibaria, a. nom. cibaria panis 1,
18, 11, 3, 19, 1, 9. Panis.
Cicatrix, icia. cicatrices in Oculis
7, 19. 19. eoque ex (causae) ve-
nit. Oculi cicatrix 8, 4, 41. Pla-
gam ad cicatricem perducere 7, 17,
31, factae ex Ulceribus cicatri-
ces 6, 6, 110. Veneribus cica-
trices inducuntur *caus.* 1, 12, 2, 2.

plura inferior, quo Colorem maxi-
me sero corpori similis accipit
cicatrix 1, 16, 181. cicatrices
duobus Vitit periclitantur 6, 6,
110.

¶ cum adhibita quae (cicatrix)
ferre Callida 7, 31, 6. Corae 6,
6, 150, 151. si Conserva est cica-
trix 1, 16, 188. Crassae 6, 6, 110,
111. quo minus Lata pollicis ci-
catrix sit 1, 16, 116. ut cicatrix
Major & Latius fiat 7, 119, 21.
necesse est, ex his (ulceribus)
Nigrae cicatrices sunt 3, 7, 13.
add. 1, 16, 186. ad Novam ci-
catricem perducendum est digitus
7, 32. exte. Parvae polles ci-
catrix sit 7, 31, 21. donec, Qua-
li fuerit est, cicatrix sit 7, 37
exte. Recenti cicatrici simile 1,
18, 180. ad Recenti cicatricem
contractos articulos 1, 18, 61. ne
tempore eodem undique tenerae
cicatrices sint 7, 30, 13. Temis
1, 18, 11, 8, 11, 11. Tota 7, 11,
6. donec iam Valida cicatrix sit
8, 4, 11. in Veteri cicatrice 7,
32, 4. ut Una simul & orsa &
veteris cicatrix deviciat 7, 32, 16.
Utraque cicatrix 1, 16, 181, 189.

¶ cum verbis ad Colorandis cica-
trices 6, 6, 10. Deviciat, 9.
paulo ante Una cicatrix. tota ci-
catrix Excidenda est 7, 31, 6. si
Excevit cicatrix 1, 16, 188. Ex-
ternat (cicatricem) similibus *caus.*
6, 6, 113. illud medicamentis,
quae vel cicatrices vel asperitudi-
nem Externant 6, 6, 216. illud
medicamentis, quibus cicatrices
in oculis Externantur 7, 7, 19.
quaeque ad Externandas cicatri-
ces supra comprehensae sunt 6, 6,
106. otramque cicatricem Exulcerari
scalpello potest 1, 16, 189. adu-
liis capillulis (non omnino) *caus.*
Est cicatrix 6, 18, 110. conf. 7,
19, 11. Factae ex ulceribus ci-
catrices 6, 6, 110. necesse est
ex his (ulceribus) nigrae cica-
trices fiant 3, 7, 13. cicatrix In-
ducta Fovenda aqua frigida est 8,
10, 111. ut cicatrice Inter le
palpebras Glutinetur 7, 31,
106. potest eas (cicatrices) implere
id (collirium) 6, 6, 111. cica-
tricem illud (vulnerebus) in-
ducunt emplastes *caus.* 1, 19, 2.
cicatricem commodè Inducit vi-
cium 1, 16, 108. Impovere, quod
cicatricem Inducit 7, 8, 10. quae
cicatricem Inducunt, imponenda
sunt 7, 37, 34. id (emplastrum)
quo cicatrix Inducitur 1, 16, 114.
medicamento, quo cicatrix In-
ducitur 7, 10, 6. medicamento
cicatricem Inducente 7, 8, 7, 7,
18, 9. omnibusque et (cicatrix)
locis commodè Inducitur, ex-
ceptis *caus.* 8, 4, 79. tenuis cica-
trix Inducitur 1, 21, 21, 2, 14, 14.

donec cicatrix Inducatur 1, 25,
181. tum cicatrix Inducatur 1,
16. exte. quo maturius Inducit
cicatrix post 3, 17, 31. cicatrix
Inducta 6, 10, 111. male Inducta
cicatrix 7, 31, 1. ubi Inductae
vulneribus cicatrices sunt 3, 21,
46. post Inductum cicatricem 5,
14, 14. ad Inducendum cicatri-
cem (compilans) 1, 18, 11. quae
periclitantur ad cicatricem Inducen-
dam 5, 18, 156. ubi in quolibet
vulnere venum ad Inducendam
cicatricem est 1, 16, 181. tenuis
cicatrix Inducitur, quae, necesse
est, facile morae pollicis Patet 8,
25. exte. eaque curri superanda,
quae ad cicatricem Perducunt 8,
4, 78. contem ad cicatricem Per-
ducit (malagma) 1, 18, 18. fac-
ad novam cicatricem Perducen-
dus est (digitus) 7, 32. exte. di-
gitus plagam patere necessarium
est, & tum demum ad cicatri-
cem Perducit 7, 19, 31. prae il-
luminando ad cicatricem Perdu-
cendum est (alica) 7, 16, 126.
collirio, quo aliter ad cicatri-
cem Perducitur 7, 7, 34. xle-
na ad cicatricem atrida linamenta.
Perducenda cicatricebus 7, 31, 4. quod
emplastrum cicatricem Perducen-
tem vulnera Perducere videtur
7, 19, 10. ubi caute exciderint,
ad cicatricem Perducendum 7, 7,
71. medicamentis ad cicatricem
Perducendisibus 7, 7, 106. donec
ad cicatricem plaga Pervenit 7,
18. exte. donec ad cicatricem
Pervenit (ulcus) 1, 18, 110. ni-
gras cicatrices leniter Purgant
mista *caus.* 1, 16, 126. ulcera
(in linis) cicatricem via Re-
cipiunt 4, 9, 8. quo (alio plumbi-
bo) Reprimunt cicatrix 1, 16,
181. interitum tenuis cicatrix In-
ducitur, deinde iterum Rumpit-
ur 1, 18, 91. donec cicatrix Sit
7, 11, 8 & 19, 7, 37. exte. ne
tempore eodem undique tenerae ci-
catrices Sint 7, 30, 13. parvaeque
cicatrix Sit 7, 31, 21. 15.
quum iam ad cicatricem vulnus
Tendit 7, 87, 10. muneve
lere cicatricem videtur id (colliri-
um) 6, 6, 117. ubi in vulnere
venum ad Inducendum cicatri-
cem est 1, 16, 181. venulus in-
ulceribus & vix ad cicatricem Ve-
nientibus 6, 6, 126. ex Unguine
cicatrix 1, 16, 127.

¶ cum particulis Ad, 9. in *caus.*
Perducere, Pertrahere, Tendo, Ve-
nio ad cicatr. Iusta cicatrices
ipfas 1, 18, 104. Per cicatricem
vires replere 7, 8, 6. fere Sine
cicatrice potest esse locus 7,
2, 11. vinum alitum est Usque
ad cicatricem 1, 16, 161.

Cicatrix, ac. donec Valens cica-
trix Inducatur 1, quae celeriter in Ve-

na Confirmatus e. 10. extr. ubi
hinc (piscitriculæ) Confirmatus
fuit 7, 17, 18. donec circa fo-
camin cicatriculæ fiant 7, 17,
17, quo (collyrio) paucissimis
diebus cicatriculæ inducitur 7,
7, 4.

Cicior, erit. unde.

Cicior, a, um. elchil olei 5, 19,
61. olei elchil 1, 24, 7.

Cicuta, ac. cicute gent. 6, 17, 3.
cicute pteron acetabulum 3, 18.
cicute semen molli 1, 17, 3.
cicute femina 1, 24, 10, 6.
35. si cicutam aliqui exhibet 5,
17, 78.

Cilicis, regio i. node.

Cilicis, a, um. par. eroci Cilicis
5, 41, 11, 6, 9, 116, 121.

Cimolus, infusa ana Oculum: no-

Cimolus, u. em. creta Cimolla 2,
31, 10. can. v. creta.

Cingio, ere. ca membranula, quæ
sub cute Calvariam cingit 8, 4,
28. i. pericranium. donec iactus
locus huius Cavis cinctus sit 8, 3,
11. hi (dentes) deinde quatuor
cenis (Dentibus) una pars
cingitur 8, 3, 18. exque (crus-
ta) Inflammatione cingitur 7,
18, 4. Romachus Latricibus cin-
gitur 4, 6, 1. si lid (os) maxit
est, Membranulaque cingitur 8,
10, 98. dant tunicæ quæ in-
superiora Oculi cingunt 7, 7, 100.
Ipsæ quoque (modioli clavus) in-
teriori Orbe, cinctus demittunt
8, 3, 2. In longioribus Implic-
ibus linamentis, & molle Pellicu-
la cinctis circumfusa 8, 1, 1.
fere Speculis cingitur fignita 7,
5, 16.

Cinis, cinis 8, 17, 17. Conche-
rum cinis rodit 1, 6. extr. cinis
Cyprus exedit corpus 1, 7, 2.
seil. an arandine Cyprus quæ cinem
denax appellat Rob. Cassianus.
his cinis opif. flosum sta den-
tem. cinis cinis ex Oculis
bus 6, 6, 143. cinis quoque (po-
nest moderi) maxime can Sarmen-
tis; si is non est, Quilibet alius,
ex aceto, vel cinis ex aqua co-
ctus 7, 2. extr.

Cinireus, a, um. lid (collyrium)
quod quidam a cinereo colute
Tephron appellavit 6, 6, 18.

Cinnamomum, i. sivism molitur 3,
21, 11. cinnamomum, quod idem
v. Rhodi. Læz. erod. ex odont-
ibus 4, 60, 30. apricit 5, 4, 1.
rodit 5, 6, 7. discit 5, 21, 3.
recte per potione assumitur, si
cessaret aut displat aut hæmorrh-
oia precessit 5, 17, 19. cinnamo-
mum 1, 18, 8, 70, 3, 60, 18, 1,
23, 31, 30, 1, 6, 3, 1, 16, 37,
6, 6, 143. tæd. 151. 6, 7, 41.
41, 6, 143. & cinnamomo 41, 6,
109, 10.

Circa, i. in ambu alijus laci, &
undique per spatium aliquod non
sepi. Articulus, v. infra circa a Ve-
nas, easque (frustula) omnes circa
Articulum esse oportere rursus
8, 10, 31. circa Articulus 2, 7,
17, 1, 16, 71, 7, 1, 24. Aurea 2,
7, 18, 8, 1, 18, 49. si utriusque
digiti circa Calculum vehementer
concurritur 7, 26, 35. Caput 2,
1, 4, 7, 3, 3, 10, 134. Cervi-
cem 1, 16, 134. totam Cervicem
4, 4, 1. circa Cervicem (vessicæ)
quatuor calculus 7, 16, 37. Cer-
vices 2, 2, 1, 1, 4. circa to-
tum Corpus partemve aspiro fit
1, 18, 140. Collas 7, 4, 11. Co-
lax 2, 1, 1. dolores circa Coxas
& Inferiores partes 2, 1, 6, 16.
Coxa 2, 1, 1. Faciem 4, 1, 30.
lid vitium (carcinoma) sit maxi-
me in superioribus partibus, circa
Faciem, nates, aurea, labra,
mammas faciemque 1, 18, 10.
Fauces 4, 4, 7, 1, 18, 8. est
nilam circa Fauces malum 4,
19. de difficultas spirare.
Circæ glandes venas vel arteri-
as 1, 16, 17, 1, 18. in lateribus oculi
supra: fere, quæ circa Fissu-
lam sunt, habent aliquid inflama-
tionis 1, 18, 198. in summa
glande circa Fissulam urinae 6,
18, 69. quæ (fissula) circa Fra-
cturam ter voluta 8, 10, 17. Fo-
amina 7, 15, 11. Froreus 4, 2,
7, 1, 6, 2, 7, 27. Genua 2, 1,
1. Glandem 6, 18, 47, 7, 17, 4.
Guttur 4, 1, 4, 1, 25, 114. cir-
eque lid, quod solum est 5, 16,
101. circæque lid, medicamentum
dandum 7, 8, 8. Iliis 7, 17, 2.
Labra 1, 18, 10. Locum (affec-
tum) 1, 25, 21, 21. Mammas
faciemque 1, 18, 10. Nates 5,
18, 10. est etiam circa Natu-
milla vitium, nimis profuso lemi-
nit 4, 21, 1. Occipitium 4, 1, 1.
hæc fere circa Oculum in argu-
tis palpebrisque incidere conse-
querent in iplo autem oculo 101,
7, 7, 107 - 7, 8. dist. ulcera cir-
ca Os 6, 8, 3. & circa Os ful-
fescens est (sana carol 7, 31, 1.
Partem 1, 69, 140. Partes ali-
quas 1, 1, 1. Inferiores Partes
1, 6, 16. Pectus, aut cervicem,
aut crura, vel genua, vel coxas,
1, 2, 1. si circa Pectus atque
scapulas dolores manit 1, 8, 16.
circa circa Finiam (turti) 7, 8, 3.
Frangordia 4, 1, 30. Pubem 2,
1, 1, 4, 7. luent circa Pubem
7, 16, 112. nodistatque circa Pu-
bem velut circulus 7, 21, 6. cir-
ca Pubem inferiores partes do-
lent 2, 7, 37. v. Pubertas. circa
hanc (Pustulam) vehementer in-
flamatio est 5, 18, 130. Scapa-
la 2, 8, 16. Stomachum fauces
5, 16, 8. Tempora & frontem

2, 7, 13. Tempora & occipitium
4, 1, 1. ipsum Testiculum 7, 18,
17. Testiculos 7, 18, 1, in mem-
branis, quæ ibi (in fere) cir-
ca Venas & arterias sunt 7, 18,
24. Viscera 2, 7, 27. sunt autem
circa Umbilicum piora vitia 7,
18, 1, circa Umbilicum infla-
mationes 2, 5, 41. Hippur. 4, 18,
3, 14. ubi circa Umbilicum in-
testina requiritur 2, 7, 15. si cir-
ca Umbilicum & pubem cutis
plana est 1, 3, 2. habere eutema
circa Umbilicum & pubem mar-
gram 2, 4, 7. incidere in palato
circa Uvam 4, 4, 11. scapellæ
circa Vulvæ incidere 5, 17, 30.

Si casu: circæque quasi crassa est
1, 25, 4. circæque: quæ tumor
& inflammatio est 1, 18, 61. conf.
sup. pustulam circa dolor est &
inflammatio 1, 18, 46. circa,
proxima cutis humidior & durior
est 1, 18, 78. choroides tunicæ
oculi, modico foramine copan-
va, circa tenuis, ulcerioribus
partibus ipsa quoque plenior 7, 7,
119. si quæ circa durior sunt 7,
18, 113. quæ circa sunt 5, 18,
23. quæ circa sunt 5, 18,
237. pectus atque humeri, cir-
eque jugulum ortumque exten-
sum 4, 8, 6. illud Ignorari non
oportet, non quidem cartilagi-
nem ipsam gloriari, circa tamen
carneem locare 6, 1, quibus
temporibus rament varia circa pu-
picula oriuntur 7, 16, 117. cir-
ca datus tumor diu permansit 5,
16, 120.

De tempore: circa viginti
Diem, aut circa triginti, aut
circa quadraginti, nonnun-
quam etiam circa sexaginti 2,
7, 86. circa quadraginti Diem
2, 1, 47, 2, 7, 86. circa septi-
mum Diem 2, 6, 17. circa quæ-
cum decimum Diem 2, 6, 17.
circa viginti Diem 2, 7, 120.
& 86 & 93. circa tertium Ho-
mem 4, 15, 1. circa Pubertatem
2, 1, 47.

*Si nique ad: nite autem is (exa-
llu) debet u. plana, si cras fra-
ctum est, circa popliteum; si fe-
mur, nique ad coxam 8, 10, 69.
synon.*

*De mensura modo: per luseque-
ret dies circa singulas hemulas
(apud in Africa) emittendum 7,
15, 9. si interius singulas hemulas.*

*Si circæque 4, 61, 7, 8, 8. & circa 7,
33, 1.*

Circum, a, ubi scribi mages-
tate, circa aperiri dabit 6,
19, 18. interdum vultus vultus
occupat, & circum ora atque
hærent 5, 16, 170. circæque exi-
que pustula oriuntur 1, 20, 7.
Circulus, i. alperis amaris confas

ter uris & vitæ societatem interis-
sa speris, quoniam interitum vel do-
mesticis vel civilis Officia tene-
runt 1, 2, 3.

Clamor, osti. vitandus clamor 8,
9, 7. clamore quæ (aëris) motus
7 Pfaff. 15. sub clamore 7, 18,
18.

Clauis, a. um. esse chirusus de-
bet Actio oculorum acri clausque
7 Pfaff. 14.

¶ clausio exheret elata Lectio,
astra, tot. 2, 11.

¶ clavi admodum Aureus 8, 10, 12,
longe classificati Aureus 1 Pfaff.
16. ex tribus medicinis puzi-
bus classificatus est ea, quæ mos-
ti medetur 1 Pfaff. 16.

Clare, ad. legere clare debet 1,
8, 1. prodelli etiam adversus taci-
dam concocionem, clare legere
1, 8, 6.

Claudio, esse que (lingua, spi-
ritus) Attitum claudat 4, 1, 8.
Imperare etiam Cavum id claudum
est 4, 11, 4. acera (Cucurbitu-
la) aliera parit patet, austa
clausa est 1, 11, 2. 17, 18, 18, 18,
18. 18. 18. 18. 18. 18. 18. 18.

Clauis, de motu 7, 17, 17, 17, 17,
17. 17. 17. 17. 17. 17. 17. 17.

¶ clauis, de motu 7, 17, 17, 17, 17,
17. 17. 17. 17. 17. 17. 17. 17.

¶ clauis, de motu 7, 17, 17, 17, 17,
17. 17. 17. 17. 17. 17. 17. 17.

¶ clauis, de motu 7, 17, 17, 17, 17,
17. 17. 17. 17. 17. 17. 17. 17.

¶ clauis, de motu 7, 17, 17, 17, 17,
17. 17. 17. 17. 17. 17. 17. 17.

¶ clauis, de motu 7, 17, 17, 17, 17,
17. 17. 17. 17. 17. 17. 17. 17.

¶ clauis, de motu 7, 17, 17, 17, 17,
17. 17. 17. 17. 17. 17. 17. 17.

¶ clauis, de motu 7, 17, 17, 17, 17,
17. 17. 17. 17. 17. 17. 17. 17.

¶ clauis, de motu 7, 17, 17, 17, 17,
17. 17. 17. 17. 17. 17. 17. 17.

¶ clauis, de motu 7, 17, 17, 17, 17,
17. 17. 17. 17. 17. 17. 17. 17.

¶ clauis, de motu 7, 17, 17, 17, 17,
17. 17. 17. 17. 17. 17. 17. 17.

stere emorui) os vulvae urge-
ceprunt, iterum retro repelen-
dae sunt 7, 19, 19.

Clystet, eria. ex Greca, instrumen-
tum, quo liquor in cavum aliquo
intromittitur (cavum recti, conf.
Roth. ad Seribon. Comp. 112.
p. 184. At apud Scribonium quid-
am ad alvum ducendum adhibe-
tur: apud Celsum nostrum vero ad
alvum laxandum. pater. per Oculum
clystetem, i. spongiulam
autibus primum elandis ducunt,
quæ auriculatum, quo atque
Galeno de Medicam. ser. loca Lib. 3.
cap. 1. v. Roth. ad Seribon.
Comp. 19. p. 11. non aliterum
clystetem elocire, sicut antem sua
avis manum, 6, 7, 52. (add. de
aure 6, 7, 100.) idemque humore
clystetis latus Adigerunt 7, 7, 17,
100. 10. de seica anterior. Idem
humore rose mixtus in ipsum vulvae
(scilicet seica, in libentia factum)
oculatio clystetis Agendum 7, 17,
17. oculatio clystetis aqua ve-
hementer latus Compulsa 6, 7,
100. 10. in auris manum, carbun-
culus ibi (in oculis) natus oculatio-
rio clystetis Fluctus est 6, 18,
66. neque aliterum est, per ocu-
larium clystetis fistulam Rio-
re 5, 18, 179. conf. 6, 7, 52. ubi
glans contexta est, et oculario
quoque clystetis inter cam citem-
que aqua calida inferenda est 6,
18, 7.

Coaceto, ere. secunda mensis in
imbicillo (stomacho) coaccet
1, 3, 20. si coaceti latus cibis 4,
1, 39.

Coagulum, i. mollis 5, 11, 2. per-
gat coagulum, sed maxime Le-
positum; qui eadem, que cas-
teria coagula, faculata, sed uti-
que validior. est 5, 1, 4.

Coalepsio, ere. interdum lacer se
palpebræ coalescunt 7, 7, 47.

Coagulo, ere. quo facilius clau-
datur ea (fistula, mures.) vel
certe coaguletur 7, 17, 36.

Coactio, vel Coactio, ere. quom
spacio laxatus (sterilis) certis
quodque die paulum habetis suis
constricti (sporex) 8, 10, 16,
ima venteris pars in interitum
coactatur 4, 1, 13. sicut, in puerum,
Coactum, i. coactum Græcism. Gra-
to manne Kridere, porget 5, 4,
sicut 5, 8, 2. coacti Græci. 1,
18, 13. est semen thymelææ.

Cochlea, sc. Imbecillissimum ma-
teriam esse cochleas (scilicet opo-
tenti) 1, 18, 10. cochleæ boni
tenti 1, 18, 10. 4. Stomacho ido-
neæ sunt 1, 24, 9 & 12. minime
latus vitandus 1, 18, 5. alvum
movent 1, 19, 4. cochlea oculi
mollis 5, 11, 1. coactas con-
strictis suis cochleæ glutinant vul-

vae 5, 2, 2. cochleæ cum testis
suis comburentur conterende-
que cast. contra suffocationem hye-
rem 5, 11, 12.

¶ quid in cochlicam serpent fascis
8, 10, 17.

Cochlear, vel Cochlear, rin. per
cochlear 6, 14, 7. Ita et hujus
(succi marubii coct.) cochlear
pleuron galatum delingens 1,
21, 41. duo sunt titia cochlearia
uno die fumifera facta est 4, 19,
23. eamque aquam cochleari ex-
ceptam ipsi vni subijcere 4, 14,
2. extrahimus (ex malo puno-
tati.) cochleari quod latus
est, calide (oporet) 4, 19, 37.

Coculum, i. amplexura, confutatio
alvum, clima, pessimum agrio est
oculo, quod segrem fecit: ad-
mo et in id quoque Genet, quod
Natura pignit tñ, in hoc Statu
salubris Mucro sit 1, 10. opus
est oculi Mutatione 3, 12, 15.
oculi Ratio 3, 4, 11. propter
oculi Varietatem 1, 3, 80.

¶ cum adiectis: Calido coelo, v.
palea, fastidus in Draco coelo,
quam in Teul (sancem fecit ali-
quis) 1 Pfaff. 117. Denus 3, 12,
21. Filigido, v. infusus, ubi Ge-
vina coculum aliter reddunt 1,
5, 1. 2. infusus, omne animal,
quodcumque Humido coelo (na-
tum est, levius) quam quod die-
co autem est 3, 18, 16. add. in-
fra. Temperato nam, in: co coelo
(ceterisq. elbos dandus est),
quo magis digerit (ager) 3, 4,
37. minimeque Nubilo coelo lo-
li sperient se committere (de-
bet) 1, 2, 4. Pius 1, 1, 10. Tem-
peratum agrio est coculum, quod
segrum fecit 1, 1, 10. titere.
Quæ coculum sit, 4, 16. con-
siderandum esse, Quod coculum sit
1 Pfaff. 113. Quo coelo 3, 4,
37. Siccum, v. Humido & Tem-
perato c. firmior potu tñ ex co-
vino, quod Temperato coelo,
quam quod aut nimis Humido aut
nimis secco, minimeque ut Filigido
aut Calido natiuum tñ 1, 18,
45. Tenui, v. Denso c.

¶ cum verbis: opus est oculi mu-
tatione, sic, ut denus, quam id
Eli, ex quo Diocetis aget, Pe-
tetur 3, 12, 21. coculum, quod
segrum fecit 1, 2, 12. quod co-
elo sit. 1, 18, 37. ei, qui vel
coculum vel locum Mutat 1, 1, 18,
16. coculum, cibos facit Nuta-
re debet 4, 11. 2. Mutatum
salubris peregrinationibus cetum
3, 27, 21. Peti, v. panto ante.
Sunt, v. in praecedentibus.

Cocum, ac. cocum exigus 1, 3, 27,
in cocca 1, 6, 6. 5, 18, 54. puit
cocum 1, 3, 13. 1, 4, 16. 3, 27,
19.

Cocum, ac. deinde coareare deire
3, 21

Cocum, ac. deinde coareare deire
3, 21

Cocum, ac. deinde coareare deire
3, 21

Cocum, ac. deinde coareare deire
3, 21

Cocum, ac. deinde coareare deire
3, 21

Cocum, ac. deinde coareare deire
3, 21

Cocum, ac. deinde coareare deire
3, 21

Cocum, ac. deinde coareare deire
3, 21

Cocum, ac. deinde coareare deire
3, 21

Cocum, ac. deinde coareare deire
3, 21

Cocum, ac. deinde coareare deire
3, 21

7, 11, 11. alia vlu est. coecare, deinde coecare 4, 19, 11. post hæc coecant 3, 11, 11. uque je-
junio, uque coecato vomendum
est 1, 10, 5. mase & coecato
dasi debet 1, 11, 16.

Coctum, l. coctio simile ulcus 5,
28, 47.

Coco, lre. *coctio*: *de fistula*. Ar-
teria locuta neque coit nequ fa-
sticit 2, 10, 44. *de coctio*, ut
fanguis profusus, qui coecant aspe-
ritus Arteria & Romacho 4, 1, 8.
neque verendum est, ut purum
Corpus puro corpori junctum nun
coctus 1, 28, 104. *coctio*: *de*
sanciendo in unum jungit
ab. tot, quod per ignem Divium
est, minus celeriter coit 7, 15,
3 app. ut Fragmenta (*coctio*) quau-
dam velat emolioratur, eque cum
caecata coctant 5, 10, 100. junc-
tum si traecervum fractum est,
nonnunquam per se recte coit 8,
1. potestque ea ratione & os
coire, & vnius coactore 4, 17,
39. *ad. 18*, 11, 11. ne prolixius Oras
(*divisus oculi*) coctus 7, 4, 35.
in cubito tria coire Oculi, hunc
1, 1, 1, *ad. 11* minus ardeat. primo
duo rudi & hinc tria Oculi
juncta, paulum distrahuntur, rus-
susque ad manum coctant 8, 1,
82. si Palpebrae dormientes non
coctant, sed album oculorum appa-
ret 1, 8, 81. quod vetus est
sutura non coit 7, 17, 7. *de Rupto*
peristoma, rursus sub his (interio-
ribus oculi) coctant (Tuc-
tiae, fistulosa & charioides) 7,
7, 150. *de rursus*. Venit,
que sanguinem fundunt, duobus
locis diligenter Intercedendae
que sunt, ut & in se ipsas ene-
ant & nihilominus ora preclusa
habeant 1, 16, 105.

de fistula: ad digerenda, que
coctant 5, 18, 15. 38 app. quo fa-
cilis ea, que coctando move-
ant, digerantur 4, 12, 13 app.
ad discutienda ea, que in coe-
poris parte aliquo colescent, maxi-
me postea, que sequuntur 5,
11, 1 app. demissa digitis, le-
viter pertrahenda vesica est, &
discutienda, si qui euerant 7,
26, 111 app. *si* sanguinem coe-
querent 11, 1. sic quoque discuti-
entur, si qui cruenta colescent
11, 114 app. decoquebuntque id
(*fac.*) & sublati his, que coles-
cant, quod quasi serum super-
ras, libere coqueant 4, 14, 3 *de*
saug. l. l. l. sic quoque coequen-
tur mel, galbuanum, resina, tere-
binthina: ubi autem colescant,
aut 4, 4, 11. *in unum massam*
coactam sunt, coquebuntque id,
donec omnis, que indita fuit,
liquetur, in unitatem quidam

coctant 4, 19, 11. nec Humorem
intus coire patitur 1, 27, 44. 4.
sanguinis, si Lat intus coit 5,
1, 27, 81.

de aligis, *de coactio*. Graeci
vocat, ubi sub cute coit Ali-
quid dazius, & interdum paulo
asperius 5, 28, 110. si Fuita lu-
os ejus coit 4, 11, 18. si Fuita lu-
Romacho coit 3, 7, 17. five
lo magno abfcesso minium Paris
coit 1, 8, 90. non Pus, sed Hum-
or quidam mucro similis, intus
coit 8, 9, 30. Quicquid intus
(*in tuberculo*) coit 7, 6, 11.
Quicquid illud mase corruptae.
que materiae coit 7, 2, 1.

Coitus, ut. *coitus*, *coitus*, *coitus*,
coitus, *coitus* *coitus* *coitus* *coitus*
post unum *coitus* *coitus* *coitus*
die advero medio digito ve-
na fricanda, ut recet coitus ejus
relutatur, iterumque sanguinem
fundat 1, 10, 14. prodest ad
omnem coitum humoris emollic-
dum 1, 18, 68.

de coitus: ad agere oportet per eu-
cataplasmata, que reprimunt,
ne coitus laesitatis Materiae fiat 1,
27, 31. ne inter duas oras libe-
re cutis utriusque coitus Paris
fieri possit 7, 9, 14. apparebit
in oculis *coitus*, Sordium coitus
4, 7, 70.

de coitus, *coitus*, *coitus*, *coitus*. ut
(vitiis) raro pueris ante faciem
coitum tentant 4, 11, 1. si qua
genera morborum neque puber-
dant, uque primis coitibus suis
sunt 1, 1, 48.

Coepit, isse. Aquo iure euenit,
quæ oculo antecedit morbo
coepit 3, 8, 18. ubi Is Dolore
coepit 4, 14, 4. non, quando
coepit Febri, sed quando de-
fiscit, considerabat 1, 4, 14 app.
si postea coepit Febri 1, 8, 11. 1.
per morbum jam factum. Febres
ita, ut coepere, coeuntur 1, 1,
14. ubi Ili coepit 4, 11, 7.
si serius illa coepit 1, 7, 94.
si simul & Lachryma, & Tumor,
& crassa Pusula coepit 6, 6,
4, 11. (Morbus) qui post qua-
draginta annos coepit 2, 8,
94. *non*, ortu est q). Quarta-
na, que coepit hinc appropia-
quante 1, 8, 118. queque eorum
(articulorum) Vitiis in fenestre
coepit 1, 8, 90. si sine his
coepit (id Vitiis) genit 6, 7, 89.
cum infusio: ubi gravior ali-
quis Audire coepit 6, 7, 69. re-
peritis deinde medicinae reme-
diis, hinc de rationibus eo-
rum Disserere coepit 1 Praef.
18. quibus in fistula urinae mi-
nuti abfcessus Esse coeperunt 2,
8, 68. quoniam caput gravius Esse
coepit 1, 4, 11. qui meliuscu-
lus Esse coepit 1, 11, 49. si sic-
ci oculi Esse coeperunt 7, 7,

161. Is inter hæc termini veteris
Esse coeperunt 1, 9, 98. quoniam
pusa ulcera Esse coeperunt 6, 11,
1. ut pusca ulcera Esse coeperunt
7, 11, 4. ubi Frigere coepit
(*frigeramentum*) 1, 17, 17. quodsi
crenecula Invenire coepit 8,
8, 4. 39. deinde *de coactio*
ea *Præcipere* coepit *medica*
1 Praef. 17. five autem primo,
five secundo die sanguis & Ru-
bers & Pallidus coepit 1, 10, 15.
ubi deinde coepit (*construit*
markum redolentem) 4, 14, 5. ubi
Stare coepit cancer 7, 27, 13. si
cines (infusio) os vulvae Ur-
gere coeperunt 7, 19, 18. aut,
cum infusio passiva? quoniam
ad-
duel uncus coepit 7, 28, 16.
quom post dierum cum pnest
coepit cognoscere 1 Praef. 110.
ubi, paulum remitti coepit fe-
bris 1, 9, 11. cum infusio de-
quens final & passiva? ubi sil-
quis ingreditur co moveri coepit 7,
4, 20.

in partibus: si A consilio coe-
perunt, *si* autem explorare sunt
1 Praef. 110. A festo die coepit
inhorrescere 1, 4, 5. in polmonis
morbo si sputum A festo die
coepit 1, 8, 61. quom Ab his
coepit 1, 2, 14. si Clara fu-
sum diem tale esse coepit 3,
6, 17. Deinde coepit 1 Praef.
57, 13. autem inter eum & ex
acuto morbo coepit 1, 8, 14. ut
Inde coepit 1, 1, 14. 3, 21, 18.
morbus, qui Post quadraginta
annos coepit 1, 8, 54. *cof.* 1
Praef. 110. Quodsi coepit fe-
bris 3, 4, 14. si serius illa coe-
perit 4, 7, 94. Unde ea coepit
1 Praef. 31. febris ita, Ut
coeptæ, coeuntur 1, 1, 14.

Coerece, ere. *reprimere*, *reprimere*,
eodem interitum quoque
nem coecent 5, 11, 21. super-
coecentem. Carcem coerece id
(emplastrum) 5, 12, 40. si qui
Invenire, squama acris coe-
dum est 7, 10, 14. quod infusa-
missionem coecet 7, 7, 145. In-
flammationem vulvae coecent 1,
1, 17. hæc (aque a feretro
fabro) vel præcipue Lienem coe-
ceret 4, 9, 9. coerebunt eam
(Membrana) bene tria lentius
1, 8, 67. ea res refrigeranda
Pusula coecet 6, 6, 40. Su-
dor coecentur 1, 1, 1, 14.
subjicienda sunt Coecentia 4, 10,
18. *ad. 10*. *vid. deust.*

de quorundam (*phorismorum*) Audi-
cia coecenda est 1, 18, 14. *sa-*
me, *viscicola*, *plagi* coecentur
et (*infusio*) 1, 18, 73.
Coercitio, onis. coerece asperius
coercitibus *phorismis* 1,
18, 10.
Coercitum, u. *um*. & *infusio* coe-
cer

hor coeruleus est 7, 7, 130. *Mor-
tural*, Var. Lib. Lib. 1. Cap. 1 &
D. Clave. Hif. Med. P. 1. Lib. 4.
Sed. 2. Cap. 1 p. 137. *leg. ceruus*.
Cognito, are. cognoscere, quid me-
ritum convelescit. Praef. 10. 1. *di-
lateralis*, id. idipsum rationabilis est,
inter multa similia genera &
morborum & remediatorum, co-
gnoscere, quo potissimum medica-
mentum in utrumque ab. 83. non
ideo rario fore medico de rebus
coglandum obsecrat ab. 61.

Cognitio, ois. *meditatio, rati-
onatio*, i Praef. 13. coll. 17. qui
corporum suorum subita ingulis
miserantur i Praef. 11. post quam
(cotoam) ne cogitatio quidem
ei satis nota est. 1, 14. circum-
sta omni negotiis cogitatio-
ne actione 4, 11. 5. quondam
discutiunt tribles cogitationes
3, 18, 36. obsecrat omnibus (can-
tis) non a cogitatione artificis,
led ab ipsa arte rejecta i Praef.
117. nihil illas cogitationes ad
medicamentum pertinere 26, 51. in
omnibus ejusmodi cogitationibus
in utramque partem differi posse
ab. 64.

Cogitorem, minus, algere (impet-
gati) cognomen est. 1, 18, 179.
Cognomino, are. Apollonius, qui
Mus cognominatus est i Praef. 3.
Ammonius, qui ob id *Adiaphor*
cognominatus est 7, 16, 81. ra-
bra cognominatus (impetigo) 1, 1,
18, 277. myrthae, quam *emph*
cognominant 6, 7, 30.

Cognosco, tere. quum praesertim
ex his Alla non patitur omnia
cognosci, aliis posuit etiam sine
fictore i Praef. 66. in vulgus co-
mum Curatio etiam praecipue co-
gnoscenda est, quae 6, 18, 5.
nullis Discriminibus satis cognita
7, 18, 26. cognito igitur 80,
quod ex his est i Praef. 99. co-
gnitis Facultatibus (simplicium)
gottis 1 Praef. 11. 18, 1.
1, 16, 61. 7, 19, 1. cognitis In-
diciis 5, 9, 1. cognitis eorum
(interiorum) Magnitudinem i Praef.
44. parum Modum rei cognove-
runt 7, 4, 17. vulvae Natura mi-
rabili quoniam in multis aliis, tum
in hac re quoque facile cognosci-
tur 7, 19, 1. quum. Quoniam in
vitis cognosci potest, igitur cura
tione ostendit i Praef. 71. caetera.
Quae in vivis cognosci modo pos-
sunt i Praef. 219. Ita bedem,
Postum, Ordinem, Figuram, Si-
milicudinem cognoscere praudentem
medicum i Praef. 71.

¶ *4. videt*: ego cognovi, qui fuc-
cilla lupos est. 7, 12, 39. cognovi
medicos, qui 1, 17, 15. quod
ipse non cognoverat 7, 14, 1. *fo-
are*, videtur ab.

¶ *cum ablativo*: quod non incidit.
Digitis quoque demissis cognos-
citur 7, 16, 15. agrestium Experi-
mento cognoscitur est 6, 9, 19.
quondam rudicorum Experi-
mento cognoscitur 5, 18, 111. haec
cognosci Experimentis i Praef.
69. quae (veta) quo tendat,
Hamula exento cognoscitur 7,
31, 10. calcidoli his Indiciis co-
gnoscitur 1, 7, 14. nisi quum
hoc Indiciis suis cognoscitur est 7,
26, 38. quod autem horum fit,
his Indiciis cognoscitur 7, 14, 8.
quid sit arem, hac Ratione co-
gnoscitur 7, 7, 160. quum simi-
tates inferioris partis (osis) Stoebe
cognita est 8, 3, 12. Litu cogni-
tum est 1, 16, 277.

¶ *cum participio*: *causam repetitibus*:
quo A purgatis & punctationibus
cognito 8, 10, 106. adeo, ut ha-
bitus & detor alterius ex alio
cognoscatur 8, 1, 108. cognosci
potest Ex modo part 1, 18, 174.
cognoscitur Ex motu musculorum
miculorum Indiciis 7, 7, 166. Ex
ratione valentudinis suae cognosce-
re 3, 17, 20. Ex vero cognosci non
potest 7, 6, 6. *app. conjectura praer-
lagri potest*.

¶ *cum ablativo participio & verbo finit*:
quod An incidit, digitis quo-
que demissis cognoscitur 7, 16,
15. note vero, quum in aquam
calidam se demittat. An pulvis
aliquis perungi debeat, ex ratio-
ne valentudinis suae cognoscat 8,
17, 20. simplices vero hae (sili-
lae) sint. An in plures partes di-
ducatur, cognosci potest ex mo-
do puris 5, 18, 174. Quid intus
habere (tubercula), ut con-
jectura praerlagri potest, sic ex
toto cognosci, nisi quum rejecta
sunt, non potest 7, 6, 6. Quid
sit autem, hac ratione cognosci-
tur 7, 7, 160. qui. Qua parte
quodque vltas intellimur sit,
non cognoverit i Praef. 41. Quid
sotem hominem sit, his Indiciis
cognoscitur 7, 14, 8. quae vena
Quo tendat, facile hamulo ex-
tente cognoscitur 7, 31, 10. 1.
(caeter) cognoscitur, Si sunt
fines est. 7, 27, 1.

¶ *cum infinitivo*: quum post chie-
tatem cum praei coque cognos-
ceret i Praef. 110. *anf. 5. 13.*
111. 6, 4, 9. usu cognoscitur est.
utramque adversus alteram medi-
camentum esse 1, 16, 177.

Cognitio, ois. & ita apud eam
Modi cognitio extra artem est
i Praef. 101. cujus (Oculi) co-
gnitio quum ad plura loca per-
tinet 7, 7, 117. in carie
quidem Expedita cognitio est.
Si specillum demittitur test. 8,
2, 15. Facilis etiam & Necessa-
ria cognitio est (aqua) narq.
[L.]

ram ejus requiritibus 2, 18,
48.

Cugo, tere. *emping*. si materies
temporibus coacta magis est (Al-
vus) 1, 13, 10. Alvus, quae quo-
tidie coacta reddit 2, 8, 14. 6.
Adiaphor. Praef. Lib. 1.
Cap. 12. nam. 5. sanita tenuis;
non coacta, ut aquae similis 6,
15, 17. quardam Multae me-
dicamentorum sunt, quibus scri-
bus neque coactis vltimis sic, ne
insperamus 5, 11, 1. aridi medi-
camenta contris Humore con-
tingit, ut Vino vel Aceto, con-
guntur, & rursus coacta insere-
untur 5, 17, 17. quae ex Aceto
coguntur 5, 20, 11. Aceto liqua-
re, coque infuso seculum co-
gere 5, 18, 193. citis ex Aceto,
vel etiam ex Aqua coactus 7, 1,
extr. cum cerro, quod ex Ad-
pe folia coactum fit 1, 18, 19.
quae vel Aqua pluvialis vel Vino
levi subano coguntur 4, 6, 11.
eque contris & Aqua pluvialis
coguntur 6, 9, 14. creta cum
shurii cortice contrita & Aqua
coacta 5, 17, 92. ex farina, quae
frigida Aqua coacta fit 6, 6, 123.
ex quibus Aqua coactissimum fit
1, 18, 157. liti frum con-
tritum & Aqua coactum 6, 3, 3.
quod est ex faba farina ex mol-
lo cocta, & cum cumino con-
te ex Melle cocta 6, 18, 79.
quae omnia contris, Melle quum
amarissimo coguntur 6, 9, 12.
Mellis cyathis coguntur 6, 20, 10.
Mellis quantum satis fit ad ex-
cogenda 5, 21, 11. 6, 18, 29. ex
Pasio coactum 5, 20, 14. quib-
us adjuvit Unguenti Irini quan-
tum satis est ad ex mollienda
atque cogenda 5, 18, 14. quae
Urina coguntur 1, 13, 17. olei
tantumdem & aceti, quo pollea
& acrogo in Unum coguntur 5,
19, 9. hae duas tunice (testi-
ficatae & cineris) in Unum
coactae 7, 7, 100.

¶ *2. compellit*: *impellit*, *repellit*: haec
reprimunt Inflammationem, nisi
magna vis cum cogit 5, 19, 2. 2.
emulcat, *exergit*. Humorum genu
sua alia (sua) cogere 3, 11,
6. sicut, impellere 26, 15. com-
pelli 17. medicus debet illi,
quod emittit, retro cogere 8, 20,
13. digitis tumorum cum pre-
mere, ut si quid relapsum non
est i Manu cogatur 7, 14, 24.
quod non Vi cogendum est, sed
Ira adducendum, ut ex facili
sublequatur 7, 9, 7.

¶ *vi quasvis vilata permovere ad
agendum*: Alvinque nisi coacta
non reddat 2, 8, 118. Alvus
coacta Dejectione 3, 1, 19. *2. ante
facta*. sic, ut ipsius alvi Dolore
non cogere 3, 7, 64. ut pu-
latum

latum Meru cogitare considerare aut, 3, 13, 73. Qui facile cognoverit, 3, 31, 8. *scilicet*. quoties Res cogit, 3, 13, 37. cum Res cogit, 3, 31, 34. si Res cogit, 4, 1, 61. potio esse debet magis liberalis, ultra quam Sitis cogit, 7, 4, 10, tam infirmior; atque ita, colligendo assuescente iterum virtutis fedi cogit (*memoria*) 8, 10, 124. cugendus est & attendere, & edicere aliquid, & meminisse 3, 18, 73. decoquebatque id (*lae*) & quod quasi ferum superaret, bibere cogebant, 4, 13, 3. *scilicet* tantumque medicis, decoquebat aquam sale adfecto, etiamque libere cogit, 3, 7, 14. aquam quoque liliam purgationis causa libere cogebat, 1, 14, 9. citi fecissente, evandii imbecillitas cogit, 7, 3, 32. recitate, si qua meminerit, cogendi sunt, 3, 18, 39. dorminae oras utinamque laetum manibus admuta seaberet cerebro cognoverit, 2, 7, 39. *scilicet* calculi in visceribus, licet in libello Graecorum hoc non invenitur hanc significationem. Nam in aliis quoque romanibus idem apud Celsum animadvertere licet, ut in apoplexia, paralyti, colico.

Colet, la. Brevis ipse coles est, 7, 51, 3. diducenda cutis ab interiore cole est, 7, 51, 9. Superior coles, 7, 18, 34. colem masculi, 7, 28, 9.

¶ Si Caneer ipsum colem occupavit, 6, 18, 36. Carunculus ibi (*in cole*) natus, 6, 18, 66. Inflammatio, 6, 18, 6. quae (*in cole*) ipso fuit, 7, 25, 1. ne ex cole Profusio sanguinis insequatur, 6, 18, 54. Ulcera in cole repetuntur, 6, 18, 14. *conf.* 40, 42.

¶ cum verbis ut incisum colem integre pars cutis Converter, 7, 16, 16. medicus sinistra quidem manu colem masculi Convertere debet, 7, 16, 9. adeo ut superius coles sub tumore eo Deliteat, 7, 16, 14. Interdum per ipsa ulcera cutis sub extra Exulsi est sic, ut glans excidat, 6, 18, 45. eoleumque Extendendo dolorem levare calculei, 1, 7, 36. a lateris recti plagi coles inciduntur, 7, 26, 15. Incisum colem, 7, 26, 16. si ex inflammatione coles laterale, 6, 18, 6. donec coles Nudetur, 7, 25, 5. Occalescit in cole interdum asplum, 6, 18, 61. si exerceat ipsum colem Occupavit, 6, 18, 31.

¶ cum particulariter diducenda cutis ab interiore cole est, 7, 25, 9. in masculis late urinae a cervicis vestige descendit Ad colem, 4, 3, 36. si Ad colem it (*caneer*) 7, 27, 8. si Ad colem canercia (*similiter*) tendit, 7, 27, 4. cum Cum cole fistulam (*caneerem*) incisum in ipsam vesicam compellere debet, 7, 26, 10. quoties Ex cole aliquid vel excidit vel obfiscidat, 6, 18, 41. ne Ex

Kolecticis, 4, 22. Is (*morbus*), qui *κατακτε* a Graecis nominatur, 4, 22, 1. quo capite tractatur a *maudra*, venter venit enim patitur, quorum Graeci *κατακτε* appellant, ut ale Pileus Bist. Nat. lib. 1. Cap. 16. de morbo Colectico Celsi Disp. Don. Will. Trilleri Resp. XI. Imman. Loefcher; qui eo evadit, ut affert, nostrum consilium conflatum cum collo, & quidem omnes Graeci, quotque supersunt (*ex quibus* lae sumferit se, Celsus) eoleumque altere deseribant quom Celsus. Potuit tamen fortassis Celsi tempore Romae a vulgo medicorum Graecorum aliis morbus singularis hoc nomine vocari, licet in libello Graecorum hoc non invenitur hanc significationem. Nam in aliis quoque romanibus idem apud Celsum animadvertere licet, ut in apoplexia, paralyti, colico.

Colet, la. Brevis ipse coles est, 7, 51, 3. diducenda cutis ab interiore cole est, 7, 51, 9. Superior coles, 7, 18, 34. colem masculi, 7, 28, 9.

¶ Si Caneer ipsum colem occupavit, 6, 18, 36. Carunculus ibi (*in cole*) natus, 6, 18, 66. Inflammatio, 6, 18, 6. quae (*in cole*) ipso fuit, 7, 25, 1. ne ex cole Profusio sanguinis insequatur, 6, 18, 54. Ulcera in cole repetuntur, 6, 18, 14. *conf.* 40, 42.

¶ cum verbis ut incisum colem integre pars cutis Converter, 7, 16, 16. medicus sinistra quidem manu colem masculi Convertere debet, 7, 16, 9. adeo ut superius coles sub tumore eo Deliteat, 7, 16, 14. Interdum per ipsa ulcera cutis sub extra Exulsi est sic, ut glans excidat, 6, 18, 45. eoleumque Extendendo dolorem levare calculei, 1, 7, 36. a lateris recti plagi coles inciduntur, 7, 26, 15. Incisum colem, 7, 26, 16. si ex inflammatione coles laterale, 6, 18, 6. donec coles Nudetur, 7, 25, 5. Occalescit in cole interdum asplum, 6, 18, 61. si exerceat ipsum colem Occupavit, 6, 18, 31.

¶ cum particulariter diducenda cutis ab interiore cole est, 7, 25, 9. in masculis late urinae a cervicis vestige descendit Ad colem, 4, 3, 36. si Ad colem it (*caneer*) 7, 27, 8. si Ad colem canercia (*similiter*) tendit, 7, 27, 4. cum Cum cole fistulam (*caneerem*) incisum in ipsam vesicam compellere debet, 7, 26, 10. quoties Ex cole aliquid vel excidit vel obfiscidat, 6, 18, 41. ne Ex

cole profusio sanguinis insequatur, 6, 18, 54. In cole, 6, 18, 14, 61, 7, 31, 1. In cole ipso, 7, 41, 1. per (*orine*) Per colem descendit incipit, 7, 27, 28. si Per ipsum colem fuit, 7, 27, 2.

Kolecticis, Colice, v. *sub* Koles. Collabor, lapsus sum, labi, quia infestus iter semine collapsium est, 7, 26, 1. collapsus tempora, 4, 6, 2. in Hippocratica facis.

Collido, ere. quacunque de casu ruptum Aliquid intrat, atque collidem est, 10, 17, 1. *conf.* 14, 14. si quid in corpore collidit est, 10, 17, 1. collidit, 15, 18, 10. quod collidit est, 16, 16, 130. collido Corpore, 5, 26, 136. collis Corpeibos vel per istas, vel ubi ex alto deciderat, 5, 21, 3. ubi incipit Pars collis est, 5, 20, 266. Or collidius, 8, 2, 1. Oyo, quae colliditur, 8, 2, 26. potest etiam evenire, ut ex idu neque findatur Os, neque perfringatur, sed summum tantum collidatur exsupereturque, 8, 3, 39. quom ea (*Os*) collis lase, 20, 41.

Colligo, ere. neque potest colligi (*clavis* hominis) 7, 7, 3. forte colligere (*clavis* fracla) 8, 4, 56. nisi Panici tenore a dictolis colligit (*ager*) quantum mien comprehendat, 4, 27, 4. si quid scobis membrane infedit, colligendum, 3, 16. Indot, quod Necessaria in specie collectus, est, 6, 4, 76.

¶ nulla inter se rosae foliis ardis, aculeis plini, mencha, colligit cum melle, 6, 11, 20. 6. *conf.* ut *nam* *nam* *reddidit*.

¶ *conf.* *nam* *nam* *reddidit*. Ex Dolore colligimus, 8, 22. colligi idem potest etiam ex Dolore & ex Fede, 8, 2, 16. Ex colligit, passit cere superesse aut, 10, 11. ex *illa* *motu* colligi potest, utrum, an, 5, 16, 117. ex *illa* quidem colliguntne fistulam icteri, spacia, coxas, 3, 18, 171. quod hic quoque ex Modo duratili humoris colligitur, 8, 10, 101. ex Quo colligit potest, dari debere aut, 4, 5, 28. protinus quaedam Notae sunt, ex quibus, quid eventurum sit, colligitur infirmus, 6, 6, 3. protinus quaedam sunt, ex quibus colliguntur postsum, morbum longius tempus habentum, 1, 5, 3. id ex Viribus hominis colligitur, est, 3, 14, 10.

¶ *conf.* *nam* *nam* *reddidit*. Ex, quod difficilis urina redditur, in cervicem calculum esse aut, 7, 16, 64. Ex perimento facile colligitur, a. *nam*, an non, 5, 18, 302.

Collis, *moda*. Collisum, a. um. *conf.* *nam* *nam* *reddidit*.

quo uenerit ad cicatricem produ-
citur 7, 7, 14. *incuratam* propo-
nunt 6, 6, 136 leq. ad *causam*
signalarum colligia 5, 18, 187, 190.
colligium, quod inflammationes
teperat, 7, 92. *quod* *excuratam* 6, 6, 147
leq. *signa*, medicamentum 9, 9, 1.
sunt *adfectiva*, *humiditatem* 5, 9.
Aptus, Eiusmodi. Frequens, idoneus.
Melior, Malus, Nobilis.
Nullum, Optimum, Qualis 6, 6, 34.
Utile.
tam *substantivum* usus colligii vel
ex ovo vel ex lacte est 6, 6, 106.
tam *verbum* 5, 9. Accommodatur.
Activo, Corio. ex. Compro.
Extremo, Facio. Eto. Frio. Giu-
tino. Habet. Illo. Implico. Im-
pono. Inarefco. Inungo. Possum.
Proicio. Prosum. Pugno. Reperi-
mo. Succedo. Sum in. Super-
valens. Tempero. Tollo. Valco.
Valens. Ungo. Utor.
Ad eam *partem* 1. v. Ad id. *causam*.
Ad idem. Adverbia.
5, 1. *medicamentum solidum*, in o-
mnem *figuram* spissum, in *cavum*
immittitur, *incuratam* sunt pro *ano*
glandes, pro *signis* *vulneribusque*
aut *ulceribus* *incuratam*, pro *neris*
propter *humiditatem* pro *nervis* *an-*
terisque *sive* *scito* *sunt*, *vid. Gar-*
garia in *Definitionibus* *Med. h. v.*
An. Eius in *Ornamentis* *Hippo-*
cratis h. v. Rhodius ad *Scribon.*
Compof. 141. pag. 119. Gasser.
Trochary Latini. Lentin Med.
Galeni *assum* a *J. P. Brancio*,
causam inde colligium factum in
Aurem demittitur 6, 7, 88. ex-
que eo (emplastro) colligium fieri
debet, altera parte tenuius, alte-
ra paulo plenius: idque ex parte,
qua tenuis est, antecedente de-
mitti oportet in Fibulum, *causam*,
quae in omnibus Fibulorum cal-
caris perpetua sunt 5, 28, 181.
conf. 181. seq. si quado
vero longior & transversa Fibula
est, *causam* incoli commodissimum
est, & colligium, quod volu-
entis, demittitur 18, 196. si alius per-
tinetur Fibulae, ut ad ultimas
demitti colligium non possit 7,
4. si intrus aliqua (Fibula in
ano) procedet, quo fecrum tuto
demittendum erit 7, 4. 40. ali-
quid ex periculo in modum col-
lyii astrigum eo (aducere me-
dicamento) illucere (pro Fibula-
rum callo) 5, 18, 191.

Colo. ere. v. Cuius.
Colo, v. si latus intestinum do-
lere consuevit, quod *colas* no-
miant 1, 7, 1. si morbus ma-
gis intestini est, quod Graeci
colas nominant 3, 73, 10.

Colicis, 2, 20, 3 plerique video
nunc hunc (plenitudo intestini

morbum) *colicis* nominari 4,
11, 3 *hodie* *omnes* colicem, est
eriam medicamentum ejus rei
causa (ad allevandum dolorem
intestini) *plenitudo*, *hunc* morbum
colicem) comparatum in quod
colicis nominatur 1 id se tepe-
rit Casim gloriatum 4, 14, 6
idem *nam* sequitur, medicamentum,
quod *colicis*, *comparatur* 4, 14, 9.

Culice, 21, *colicis*, *sunt* *omnes*
pro *colicis*, *adversus* *colicem* *do-*
lerem, *colice* *Cassii* 5, 15, 19 *ubi*
describitur *quomodo* *idem* *ad*
Scribonio *Largo* *Comp. 110,*
quomodo *paris* *aliter.*

Colophonia ne *resina* *liquida* 1
pro *et* *pura*, a *Celiphone* *verbo*,
modo *antiquitas* *preterit*, *sic* *ap-*
pellata, *resina* *Colophoniae* *genit.*
5, 19, 19. *resina* *Colophoniae*
aut *pinet* 5, 19, 42.
Color, *erit*, *Amplius* *de* *sana* *ca-*
litate 1, 1, 31 vel *rubescens*, *est*,
1, 2, 5, 18, 143. quod (*Aspe-*
rima) *quomodo* *rubet*, *coloris* *ta-*
men *in* *album* *mutat* est 5, 28,
131. *coloreque* *ejus* (*Carcinoma-*
tis) *rubet* *est* *aut* *lenticulae* *si-*
millis 5, 28, 16. quod *colorem*
maxime *sano* *corpore* *similem* *ac-*
cepit (*Cicetrus*) 5, 16, 181, quod
(*Collyrium*) *quidam* *a* *cinetis*
colore *tephalon* *appellat* 6, 6,
58. *idem* (*color*) *colorem* *Cor-*
poris *bonum* *scit* 1, 9, 9. *proxi-*
ma *Cutis* *colorem* *habet* *ex* *rubro*
subnigrum 5, 18, 71. in facie *huc*
esseque (*postulae*) *modo* *rubet*,
modo *colorem* *Cutis* *non* *exce-*
dunt 5, 28, 143. *his* *duobus* *Em-*
plastris *color* *niger* *est*, *qui* *fere*
talis *est* *ex* *pie* *atque* *refusa*: *ut*
ex *hircinea* *nigerrimus*: *ex* *ae-*
ngine *aut* *acris* *summa* *viridis*:
ex *minio* *rubet*: *ex* *cerussa* *al-*
bus 5, 19, 6. *est* *etiam* (*Em-*
plastrum) *coloris* *fere* *ru* 5, 19,
10. *quod* (*Expositio*) *nilil* *est*,
nilil *asperitas* *quedam* *&* *durities*
nulli *coloris* 6, 1. *teperitur*
intus (*in* *pustulis*) *Eukleratio*
mucofa, *colore* *humori* *tuo* *simi-*
lis 5, 18, 190. *quomodo* *genus*
(*Impetiginea*) *est*, *diffinit* *colore*
5, 18, 180. *proximum* *consideran-*
dum *est*, *an* *his* (*Intestinis*) *co-*
lor *sua* *manet* 7, 16, 1. *si* *vero*
adhuc *ex* (*Intestinis*) *ful* *coloris*
sunt 7, 16, 6. *si* *tuber* *facies* *&*
quod *Mucalis* *quibusdam* *colo-*
rum *omnem* *distinguitur* 1, 8,
85. *tobor* *eorum* (*Mucolorum*)
paulatim *in* *atrum* *colorem* *co-*
vertitur 3, 141 3. *Mucos* *colore*
ab *hoc* (*alpha*) *differt* 5, 18, 197.

Membrana (*dura mater*) *ful* *co-*
loris 8, 4, 74. *Membrana* *coloris*
corrupti *est* 75. *color* *eum* *mo-*
rum (*isternum*) *degit*, *maxime*
Oculorum 2, 21, 4. *qui* *tenet*

omnesque *colorem* *Partis* *lignose*
1 Praef. 41. add. ubi 41, 47. *ex*
ejus (*vires* *similis* *humoris*) *co-*
lore *Pupillae* *color* *vel* *niger* *est*
vel *caecus* 7, 7, 114. *huc* *colo-*
ris *curandam* *est*, 5, 18, 176. *quae*
ad *Pupillae* *colorem* *attinet* 1, 4,
76. *Albuginea* (*Pupillae*) *colore* *atque*
pinguitudine *oleo* *alio* *non* *dis-*
simile *apparet* 5, 16, 26. *ex* (*Pu-*
pilla) *coloris* *vel* *sublivida* *vel*
subnigra *vel* *alba* *esse* *consuevit*
5, 18, 119. *Pustulae* *naturali* *co-*
lore *murato* 5, 18, 141. *in* *his*
(*Pustulis* *carbuncul*) *infusa* *color*
niger *est* 5, 18, 3. *qui* *ex* (*inclu-*
siva *venis*) *quam* *Sanguis* *exempt*,
colorem *ejus* *habituemque* *oportet*
attendere 3, 10, 49. *Sputum*
eiusdem *coloris* 1, 11, 11. *quom-*
odo *magis* *mixta*, *neque* *inter* *se*
disiduos *colores* *habet* (*Spu-*
tum) 3, 2, 63. *si* *colorem* *laque*
(*Sulfuris*) *mixtae* *aque* *vel*
fieri *intencit* 7, 7, 119. *si* *Sulfu-*
ris *color* *coeruleus* *est*, *aut* *au-*
ro *similis* 7, 7, 190. *id* (*aque-*
Sulfuris), *qua* *sumum*, *colorem*
Horis *Thymi* *preterit* 5, 18,
213. *quibus* (*Tuberculis* *thyma-*
stis) *alique* *colores* *esse* *con-*
fusus *erunt* 7, 6, 16. *ad* *166*, *de*
Vulnere *color* *aut* *niger* *aut* *pre-*
palidus 1, 6, 15. *ubi* *color* *al-*
bus *est* (*Virgilinus*) 5, 18, 297.
color (*Ulceris* *thromatidis*) *est*
vel *lividus* *vel* *niger* 5, 18, 45.
Vomitus, *qui* *varius* *&* *multiformis*
colorem *est* 1, 6, 10. *si* *labro-*
quid *coloris* (*est* *Ura*) 7, 12, 18.
quodsi *lividus* *aut* *palidus* *aut*
verius *aut* *niger* *est* (*color* *Vul-*
neris) 5, 16, 167 *add.* *de* *166*, *de*
Vulnere *color* *aut* *niger* *aut* *pre-*
palidus 1, 6, 1. *si* *color* *aut* *ru-*
bore *aut* *pallore* *novo* *mutatus*
est 3, 6, 13. *add.* 3, 5, 5. 5, 18,
39.

Color *Albus* 5, 19, 6. 5, 18, 197.
coloris *in* *Album* *mutat* 5, 18,
135. *color* *Albus* *ex* *Albo* *fit* 2,
5, 1. *quibus* (*tuberculis*) *Albi*
Alique *colores* *esse* *coaleverunt*
7, 6, 8. *color* *marinae* *Aquae* 7,
7, 119. *rubor* *canem* (*macula-*
rum) *paulatim* *in* *Atrum* *colo-*
rem *convertitur* 5, 15, 1. *color*
Auro *similis* 7, 7, 130. *idem* (*ca-*
lor) *colorem* *corpore* *Bonum* *fa-*
cit 1, 9, 9. *color* *Cucinis* *est* 7,
7, 114. *Cinereo* *colore* 6, 6, 18.
color *Coreleus* 7, 7, 110. *qua-*
colorem *maxime* *sano* *Corpore* *si-*
militem *accepit* (*electrix*) 5, 16,
181. *donec* *similis* *Croco* *color*
est 6, 19, 4. *Eiusdem* *coloris*
cuius *ulterius* *partes* *sunt* 1, 8, 2.
Eiusdem *coloris* 1, 8, 11. *id* *id*, *id*,
coloris *Eiusdem* 5, 18, 110. *co-*
lor *Fieri* *intencit* 7, 7, 119. *co-*
lor *Flores* *thymi* 1, 18, 111. *color*
Lenticulae *similis* 5, 18, 147. *color* *est*

est Lividus 5, 28, 45. Lividus est color 5, 16, 167. quibus dicitur color sine morbo regio Malar est 7, 7, 9. quae (Ipsa) nihil est nisi asperitas quaedam & deseries illi coloris 6, 5, 4. vomitus Miltorum colorum 1, 6, 10. color aut Niger est aut 5, 6, 4. color Niger est 5, 28, 1. pustulae lividae sunt, aut pallidae, aut nigrae, aut ulter Naturali colore mutato 5, 28, 145. Niger color 5, 16, 167, 7, 7, 124, color & Niger 5, 19, 6. color fit higerimes 5, 19, 6. maculae colorum Omnium 2, 8, 105. Pallidus color est 5, 28, 167. color Pallidissimus oritur 5, 16, 10. color Perpallidus 5, 6, 3. coloreque eius Rebet est 5, 18, 16. color Rebet est 5, 19, 6. coloreque habet ex Rebo subnigrum 5, 18, 7. empiastrium coloris fere Rati 5, 19, 10. sanus color est 5, 18, 101. Sebniger, v. color Rebet. Subrubricanti coloris est (vivo) 7, 12, 18. an his (interstallus) color Sanus maneat 7, 16, 2. Sol coloris membrauit, aut, 7, 16, 6. 5, 74. color fere Talis fit ex caet, 5, 19, 6. color Varius est 2, 6, 10. color Viciid fit ex caet, 5, 19, 6.

Tam verit, o. Accipio. ubi aliquis colorem decolorante Amlicae, 1, 1, 3. v. Attendo. Attinco ad. Conditio. robur pulsatione in eorum colorem Converterit 5, 15, 3. membrauit nigrum, vel lividum, vel aliter coloris Corrupti 5, 4, 25. v. Detego. quatoque magis mistos, neque luxet le Diductus colorata habet (Ipsam) 1, 2, 61. v. Diffuso ab Dilto. escque (palliat) quodammodo, modo colorem cutis non Excedit 5, 18, 145. ita magis rubent, o. Facio. Flio. Habee. Ignoro. Mance. Minoro, 5. paula ante Diluctus coloris. Mutaturque ei color 1, 7, 9. naturalis color Metato 5, 18, 145. coloria in albem Mutati 5, 19, 151. si color aut rubore aut pallore novo Mutatus est 5, 6, 15. v. Orius. color Pallor 7, 7, 16. v. Reapescito. Sum, vel in praesentia.

Colore, are. vasie colorata (est fides) 5, 16, 67. si plicor aliquis & speciosus & coloratus factus est 2, 2, 2. v. rubicundior, ad colorandam cicatricem 6, 55, 10. Colubra ipsa tuto est 5, 37, 19. **Columba**, ac. columbae jecur recens & crudum (nullis in hepaticis morbo est) 6, 8, 10. Sanguis columbae purgat 5, 5, 3. Bule (oculo, in quo sanguis post idem suffusus est), nihil commodius, quam Sargine vel columbae vel galambae vel hirundinis iungue-

re, caet. hoc ordine, ut, si caet, meliusm efficit columbae, & sibi ipsi & robis 6, 6, 120, 124. add. ib. 123. Stetens columbae auditus 5, 82, 2. evocat & cecidit 5, 124, 2.

Columbus, 1, um. columbus o-va 6, 28, 2. aut verum nfas in fista cute aut inguine.

Coma, ac. vnde

Comatus, 2, um. in Gallia quoque Comata 7, 7, 179. ubi de variatione, quae fit febri, pituitae cutis in oculis.

Combuo, ere. quem haec comburunt 3, 10, 5. pulum hiru- dium comburi caet, 4, 4, 17. cohibeat cum testis suis comburendae 5, 82, 12. Combustus, 2, um; v. Acc. Cereula. Charta. Cornu. Fen. Minium. Maza. No- clei. Papaveris lachryma. Plum- bum. Sal. Sibiium. Vitellus.

Comitialis, 6. comitialis morbus 1, apoplexia, unde fit vocatur, quia, si quis in comitatu eo corripitur, hunc dimittit, teste Scroto Samonico de Medelico cap. 17, versu 105. seque. Inter vestimentis morbos est etiam 19, qui comitialis vel maior nominatur 3, 13, 1. qui capis trahitur, ubi longi vascu- laeque morbi sine febre sunt, et comitiales caet, 1, 13, 1. ubi quidam morbi, quos comitiales caet. sine febre, quavis die maneat 1, 13, 12. interdum Evocat in morbo comitiali (paralyse ac- ti) 6, 6, 105. Fit item (autum- no) laevitas Intellumum, aut, morbi comitiales 6, 2, 19, 1. pa- raximus apoplexia. adolefcentis morbis acutis, item comitiali- bus, talique maxime Obiecti est 2, 1, 10. vomitus comitialis quoque morbo Oppressi necessarius est 2, 1, 2, tum (vera) morbus comitialis Oris solus 1, 1, 15. per Imbecia morbi comitiales Orientur 2, 1, 30. morbus quoque comitialis post annum quinquem & vigintiannum Ortus, acre Cuius 1, multoque argius 12, qui post quingentagem annum Cegit 1, 8, 95-99. ubi in sequ- alia addit signa prognostica. mor- bus comitialis ante pubertatem Ortus non acre Finitur 2, 8, 16 ubi signa etiam alia signa prognostica, ut triquetrum comitiali morbo Proferat 4, 20, 2. primum est (seus latus se ipsa sonat) ubi magnis morbis Venientibus, maximeque comitiali, provenit 6, 7, 83.

Commedo, are. apud nos foetio- ra verba ne confutetur quidem aliqua vercedendo loquentium commendata fere 6, 13, 3.

Committi, oris. Podalirius & Maclean bello Troiano oco me- 1, 4, 3.

dilectem epem committentibus leia assilunt 1 Praet. 5.

Committere, ere. Inpatria confu- rariam est, alteram Or (brachi- um) an utroque committentur ut 8, 10, 54. quodsi spicula as- paraverit (in vulnere) caet. For- pice ibi committi debent 7, 5, 12. **Committere**, ere. conjugio, quavis modo id fit, alpera Articia de- scendens ad praecordia, compen- satione committitur 4, 1, 11. v. actio, donec se de Capite (Spharum morbi) in priorem partem committit 6, 4, 6. ubi cum ano committit (Capitulum haemorrhoidale) 7, 10, 17. Collo- committuntur cum otic pectoris 8, 1, 61. licet cum humero Ca- birus (committitur) 8, 1, 112. v. articulus, neque iacet se cetia alicui Fioes committentur 7, 7, 167. id Interstium (Ilium) cum crassiore altero transver- so committitur 4, 1, 18. ubi Lineae committentur 7, 7, 169. nisi ca (osia, carum, nervoque) media quodam lateris commie- ret 8, 1, 87. quia spinas Me- dulla credo commissa descendit 8, 1, 44. quilo vehementer se committit (Oris osis) 8, 4, 45. plagarum Oris committuntur 7, 13, 13. committendae Oris, siqualeque his Inpicienda 7, 6, 15. Oratque fecerit fere 12- ter se committendae 7, 19, 19. naturaliter commissum (Os) 8, 4, 17. solum (Os tibiae) cum fe- moris Inferiore capite committi- ture 8, 1, 112. si parum commisi- sunt (Oss.) committi debent 8, 10, 12. tum etiam Ossa commu- dendae sunt 8, 8, 12. quia neque facile committuntur (Ossa fra- cta) quae nulli refecto insulen- tur 8, 7, 4. neque postea cum superiore (Palpebra) committi (Inferior) 4, 7, 103. peque sum- tum Palpebrae non committi- tur, sed inter has ex albo oculorum aliquid appareat 5, 6, 8. v. cum ventriculo committitur (Tro- machus) 4, 1, 20. Sature (terat) in angum committentur 8, 1, 12. quae cum abducent. Tunicae Inferiores (Inpularum) commi- tuerit 7, 19, 1. quae summa Vete- tera cum capite committitur 3, 15, 16. in Uguem committi, 2, 19, 19.

Tam Dura 2. post cibum neque frigori, neque aesti, neque la- bus se debet committere 1, 2, 25. minimeque nebilo coelo seip- sinitate se committit (debet) 1, 2, 6. ut sciamus, non esse eius generis testi ardas fureas committendas 4, 6, 18. neque frigori committendum (Id sices) 6, 18, 41.

T & facit;

¶ *i. facit, s. facit, permittit*: neque committendum est, ut id inueniatur. patetque 7, 4, 10. neque committendum, ut per aequum anima deficiat 8, 17, 21. ut intellexat (spongia), non est committendum 1, 26, 112.

¶ *com. partium*: Cum 10, 102. ¶ *Quis quomodo cum dative*, v. in *perpetuis exemplis*.

¶ *Commisura*, ac. *aristoteli*, quae commisitura (semper cum fratribus) esse passio, molli, curatissimo (patella) legitur 8, 1, 106. quam in humeris elixit commisitura dolo aliquis exortus est 4, 23, 2.

¶ *Commodus*, 1. um, *conueniens, amicus, utilis, salubris, facilis, castus*. commodissimum est, paulatim deinde cibis Adhuc aliquid 7, 10, 7. cucurbitulam Admouere 1, 26, 101. *conf.* 7, 10, 7. *haec* (Ambulatio) non utique plana commodior est 1, 2, 11. commodius est Aperire, quod superest 7, 5, 6. quamvis speculatio nihil (*fraili in calvaria*) inuicem aperire commoventur, tamen Aperire commodius est 8, 4, 18. Aperiri (abscissum) 6, 17, 3. Apprehendere 7, 17, 31. utraque (Aqua) decodum commodior est 3, 12, 11. & ipsum (cappus) cum cibo Assuere, & multum equi cum aceto Sondere, commodius est 4, 9, 16. commodissimum est, impetum ejus (sanguinis) admodum occipitio cucurbitula Avertere 4, 4, 81. In primo casu commodissimum est, maliciorum ex vino Coquere, *cast.* 1, 16, 168. has (rimas) medicamentis Curare commodius est 7, 11, 47. tum commodius est, fuscipsum *cast.* cum melle Deoquere, & eaque Gargarizare, *cast.* 4, 4, 11. Itaque eam (membranam perieritis) commodius est ex toto abesse Deduci 8, 4, 10. Id (alumen scilicet) tamen inuolutum in laeuia Demitti, commodius est 6, 9, 23. collyrium Demitti, commodissimum est 5, 23, 104. commodissimum est, Ducere siue (pannos) lineos Effe, commodius est 8, 10, 16. 1. *conuenientissimum*, album aut rubicundum Effe vulnere, commodissimum est 5, 16, 168. 1. *optimum*, Ideoque Excludere (emortuum) commodius est 7, 2, 24. *cast.* 6, 11, 15. 7, 12, 31. 7, 10, 4. Eluere oculorum Excideret, commodissimum est 7, 7, 214. commodissimum est, Experti manu *cast.* 7, 17, 6. in alio callosus commodissimum est, eadem ratione brachium Extendere 8, 16, 12. Id ipso secoto facilio fieri commodius est 7,

21, 2. commodissimum est, Implicare *cast.* 7, 10, 5. commodissimum est Inter Initia calizis cataplasmata toti ventri imponere 4, 12, 3. quae (cataplasma) quae refrigerant, imponere nodum malignum commodius est 4, 27, 7. demissu speculo, contra principium hujus facili (nitulam.) commodissimum est 5, 23, 104. commodissimum est, Insuere *cast.* 5, 24, 168. nihil commodius est, quam Insurgere *cast.* 6, 6, 220. commodissimum est, Insurgere *cast.* 7, 7, 114. Illud iniungere est, Matutinusque & quoniam primum spiritus (abscissum) commodius est 6, 16, 3. *app.* commodum est etiam, si quoque die ventrem Meiri, notam imponere, postero quoque die Videre, *cast.* 3, 21, 29. commodius est, cerato Mittere (poditulum) 5, 20, 4. commodissimum est, cerato Mittere *cast.* 5, 16, 168. *cast.* 6, 19, 1. acitas est, in mari Natate commodius est 3, 11, 65. Nihil commodius est, quam id, qua via primum expelli poterit. Feciere 1, 3, 49. Nunc (oculo icto) Nihil commodius est, quam fuscipie hirundinis cutem, Insurgere 6, 10, 6. ut hoc (clauus oculorum) ad imam radicem Perforare acui, commodissimum est, *cast.* 7, 7, 114. si ex acuto oculo Plaga est, & ex transverso, commodior est 5, 16, 177. 1. *minus mala*, si manu facienda est (Plaga,) ea fere commodissima est, quae *cast.* 8, 4, 38. acitate Prandere quoque commodum est 1, 1, 78. neque Quicquam commodius est, quam vellea apprehendere (ovum) *cast.* 7, 10, 34. nodus, quo commodior Quies veniat, non alienum est superimponere *cast.* 6, 16, 1. *faciliter, mollior*, siue id, ut emplastrum Impoluitur, Quod in alia patibus commodius est 5, 26, 139. *finem, facilius* fieri poterit ibi. eluam subinde Radere, commodissimum est 5, 21, 114. & quod est fontem quidem perit, commodissima haec Ratio est 3, 10, 11. 1. *aperta methodus*, commodissimum est, ulcers Renovare 7, 10, 4. commodius est ergo, subinde petteret Repurgare (periginem,) quam id ex toto Prohibere 6, 4, 6. commodissimum est Id Superponere 5, 16, 168. cum foecibionibus Suffragere 7, 10, 7. quo fuscipie paulatim fieri, eo capitis Valerudo commodior est 8, 1, 7. 1. *firmior*, nave Vectari, commodissimum est 3, 21, 25. commodissimum est, Ita Vincire 7, 10, 1. in hac genere vultus dolo, vel castre leue (Vlbum)

commodius est 4, 6, 27. tum commodius est, palatum Uegere *cast.* 4, 4, 12. commodissimum est tamen, ubi primum sentit aliquis (venenum fumum,) primum Vomere 5, 17, 74. Uti *cast.* 7, 30, 6. Adire, ut acutius quoque, quem retulo ceto Vulneret, commodius sit 5, 26, 17. 1. *minus malum, tolerabilius*, Commode, *cast.* *anreuerter, bene*, cum, caliculus quoque ei rei commode Apparet 3, 11, 6. qui (cibus) tamen feni die totum commodius Assumit 1, 10, 7. 1. *facile*, 11. Id commodie Cessit 4, 12, 15. caliculus parum commode Comprimitur 7, 24, 60. id quasi gluten ureae (fracta) commode Contere 8, 5, 11. victus hac estione humeri commodius Continetur, vel 8, 15, 32. felle capillio, vel quam optimo melle, Inter commodie aspicitudo Curat 6, 17, 1. digitum vetera ulcera commodissime Curatur ut hujus ut amure coctis *cast.* 6, 10, 2. *respicit humorem*, Ina area sublycenda est, si in pietate (parte on fuit,) ut tamen commodius Deligere 8, 11, 20. commodeque Existitatis Diali 3, 4, 19. 1. *moda*, teris quoque ulcus aegro commodissime Dat 3, 5, 9. in febre, haec lene (*ra lene*) commodissime videtur humorem Educere 4, 9, 11. 1. *valentissimum*, Remanescere quoque admoda id (quod in murem incidit) commode Eiidem 6, 72. 100. 1. *pariter*, commodus totus (tumore) Excidit 6, 13, 9. idque (brachium) inuolutum metilla commodissime Excipitur 5, 10, 60. commode Exterere clara leclio, arma *cast.* 1, 2, 11. commodeque Facit cytho lactis cythos aequo milia, & sic datus 4, 12, 6. *hinc acutis ad modum*, *cast.* *cast.* commode meli super linamentis, vel feni his inspectu leniculis ex melle, *cast.* 5, 16, 171. salina quoque hordene coctis cum coque commode Impoluit 6, 6, 4. *conuincit* ex (clatrax) Commode Inducit, excepti *cast.* 6, 4, 79. 1. *facile*, clatraxem commode Inducit ipsam 1, 16, 102. ubi (*in finem laxate*) cum dolore Inducitur, quouit, commode Ingradulatur 8, 10, 9. commodissimaeque (medicamentum in aurum) per Aegilem Infillatur 6, 7, 11. *exertuata* & phymata commode his Leniuntur 5, 16, 10. quousi graves dolores feni, commodius secundo die, si tamen res urget, etiam prime fangui blentendo est 6, 6, 21. 1. *minime*, acutis in commode aegri, Mellis (duricium)

item) commodè videtur folium
caut. 4, 40, 51. si aequilus valis
 us (abdominis) est, quam et
 intestina commodè Refusciuntur
 7, 10, 7. *facile*. hoc Repent ab
 ipse segre commodè potest 6, 6,
 41. 5. *facile*. id forte commodè
 Respondere, experimentis attente
 caut. 4, 40, 50. *non edere*. atque
 ita commodè brachium ex cervi-
 ci Suspensum est 8, 10, 61. ma-
 jor (papila) commodissime mu-
 sel herba Tollitur 1, 25. 290.
 commodissime Tollitur vest im-
 polita rufina 6, 5, 6. quibus ex-
 tentum corpus incipit spicuum
 Testare commodas 4, 4, 18. 7.
facile. eorum (exurum) singulis
 nostris quae oculos ab externo
 casu commodissime Tutur 6, 6,
 123.

¶ cum alio adhibetur: Fatum com-
 moda 7, 16, 64. Sali com-
 moda 6, 6, 171.

Commodè, ac, et tamen, quae
 magis commoda (medicamenta)
 sunt, simul jurgum: si qua singu-
 lis, vel etiam paucis (morbi,
 vitii) commodata sunt in ipso-
 rum locum differam 5, 17, 7. 4.
accommodata, destinata.

Commoceo, ere. commoceo ta-
 men, ne quis cauti. 1, 3, 48. 1.
cautionem addo.

Commo, e. *app. propria*, in
 exemplis deinde *app. passim*: item
 singuli 1Pe. 103, 8. 11. ext. in no-
 voluntie. ¶ quod communium
 Auxilium. Infestipit. 2, 14, 1.
 Ita protinus in his a communis
 fluentis morbi Contemplatione ad
 propriam medicinam descendit 1
 Praef. 107. et in his (Curatibus)
 quodam commone sunt, quodam
 propriat: communis, quae
 pluribus morbis opitulatur;
 propriat, quae singula 2, 9, 2.
 quidam proprias in singulis ge-
 neribus, quoniam communes lo
 pluribus Curationes requirunt (mor-
 bi fracta, *caut.*) 8, 1, 41. propter
 commune Enflaccationem (dura-
 rum digitorum) 7, 13, 1. in his
 ergo Communia (ex methodo-
 rum *caut.*) trium *caut.* mor-
 borum et rimiditatem) Inspectio
 contraria est, propriorum tan-
 tum solentia 1 Praef. 109. *app.*
 Nomen 7, 18, 13. Graeci com-
 muni Nominis, quicquid est,
aliquando appellant 7, 18, 56.
 Signa quaedam (*aliquando*) com-
 muna sunt: quaedam propria
caut. 7, 18, 27. Commune, *app.*
 proprie ad 7, 18, 1. 8, 10, 73.
 haec Communis & brevis; sed,
 si ocellis sunt, longè est ex-
 fuerunt 4, 32, 47. 4. *ut graecis*
 2. & haec quidem Communis
 sunt 6, 7, 14. haec Communis
 sunt: potest quae Propria quae-

dum *caut.* 7, 1, 14. *fr. propria*.
 haec Communis sunt, illa Pro-
 pria 8, 10, 40. illa Communis
 sunt 3, 18, 28. 4, 13, 23. *fr. re-*
media. illa Communis sunt 8, 10,
 73. *fr. remedia*. haec Communis
 sunt, nunc de Singulis dicam 8,
 11. ext. *similiter*, *app.* habetque
 (sistula) quaedam in singulis lo-
 cis Propria. prius de Communi-
 bus dicam 1, 18, 158. *caut.* 7, 19.
 2. quum Propria cuiusque non
 se non possint, Communibus tan-
 tummodo Insistunt 1 Praef. 103.
fr. propria, vel *similis* de matu-
 riorum viribus generibus morborum
 commutiorum quum subtilium
 medicinarum rationem non vici-
 nior, Communis tantum videtur
 103, quia singulis summa cu-
 ra consilium non Insistunt, ad
 Communis Ite confugiant 103.
app. ob quod conseq. cum, qui
 Propria non novit, Communis
 tantum Intuiti debere, *caut.* 10,
 216. *app.* quae vasa quidem sunt,
 a Communibus tanto ad quae-
 dam Propria differunt 10, 11.
 quae magis Communis sunt: quae
 Singulis, vel etiam Paucis (vi-
 tiis, morbis) commodata sunt
 (medicamenta) 5, 17, 7. *app.*

¶ commutatio: communis omnium,
 (Præteritum hydropis) est huius-
 moris nimia Abundantia 3, 12, 6.
 communes jejuni Intestini & ven-
 triculi vulnera Notae sunt 5,
 36, 18. non omnium tantum mor-
 borum, sed etiam secundae va-
 lerudinis communis Praefidia 2,
 28, 1. Signum id solum est, quod
 omnium commune est 8, 18, 3.
 funtque quaedam communes om-
 nium Signa: quaedam propria
 cuiusque 8, 18, 14. *app.* commu-
 ne id stomachi sequo Instillatio-
 nem Vitium vidari potest 4, 11,
 2. quatum (notarum) omnium
 Commune est, *caut.* 1, 1, 1. fa-
 ctique est (contendunt metho-
 dici) quaedam Communis mor-
 borum Intuiti 1 Praef. 88. in qua
 (curatio) quaedam Communis
 omnium sunt, quaedam Propria
 singulorum (vitiorum, *caut.*) 7,
 19, 1. *app.*

¶ cum dicitur: commune Auxilium
 auribus laborantibus est *caut.* 6,
 7, 11. commune & jociorei &
 licet & afflicti sunt (Ma-
 ligna) compellunt *caut.* 1, 18, 14.
 commune his heretis Nomen est
 7, 18, 13. haec Propria otri-
 que testiculo & velamenta &
 auxilia sunt: communis delenda
 utriusque, omnibusque Intestini-
 bus. Sima est 7, 18, 7. 8. his
 omnibus (fomentis) Commune
 est, digerere *caut.* 2, 17, 19. Com-
 mune omnibus (vitiis) est, om-
 nibusque Indecore promittere 7,

14, 3. & haec quidem Commune
 esse maribus & foemina potest,
 propriè vero pertinet *caut.* 7, 28,
 1. *app.* Commune ei (erui) & mo-
 ritque est 8, 10, 61. Commu-
 nitatem quaedam (sunt) humeris,
 brachiis, femoribus, cruribus,
 digitis 8, 10, 1. Communis de-
 inde omnibus sunt post sagittato-
 rem cibum fuituri,urgi, fide-
 re, *caut.* 2, 1, 3. haec ceteris
 quoque cibis Communis sunt 8,
 3, 49. his Communis sunt, quod
 4, 4, 24. illis Communis sunt,
 neget non potest *caut.* 4, 4, 4.

¶ cum praefatus: commune
 auxilium Adversus omnes suum
 casus 6, 7, 47. Ite Adversus
 omnes illos (venarum) vitia sunt
 communiaque 5, 17, 46. illa Can-
 hydroptis communis sunt (in-
 hydroptis) et exerecet, Infest-
 2, 1, 2, 19. ut (medici-
 na) eorum, quae in morbis
 communis sunt, contemplationem
 esse contendunt (methodi) 8
 Praef. 91. haec in omni latere
 doloris communis sunt (fr. com-
 dia) 4, 6, 14. illa in omni ve-
 nio capitis dolare communis
 sunt: secretamenta melleare,
 gargatitare, *caut.* 4, 2, 23. signa,
 quae in omni adversa valitudine
 communis esse causaverunt 2, 7, 2.

¶ cum contrarius: his commo-
 ra sunt, Quod bilium elidit
 (spititus), dolor in pedore est.
caut. 4, 4, 14. commune atque
 (generi aevorum) illi, Quod pili
 primum extenuantur, deinde ex-
 cidunt, sanguis exit, *caut.* 4, 4, 1.
 commune si (erui) femerique
 est, Quod in canalem coniectionem
 est 6, 10, 61. *alios* *similiter*
 Insistunt: quatum (notarum)
 amium commune est, aliter lo
 corpus habere, atque consueve-
 2, 1, 1. add. 1, 1, 3, 3, 17, 19.
 4, 2, 21, 7, 14, 3. ut Ite illa
 cum hydroptis Communis sunt,
 Ut excretae aeger Insistat
caut. 4, 3, 19. vel *fr. conradi*
 1. illis Communis sunt, neget
 non cibum davoris, non potio-
 nem potest: spiritus eius Inter-
 elidit 4, 4, 1.

Communitat, adve. quaedam com-
 munitat ad omnia ora pertine-
 ntia 8, 7, 1. haec Communi-
 tas de omni specie (hydropis)
 praecipit potest: si videretur
 malum est, didicendo ratio
 erudi est 3, 31, 32.

Compago, icla. s. compagie cor-
 poris ad viscera transducit est:
 4, 7, 1. *partibus* *caut.* *caut.*

Comparo, are. est etiam medi-
 camentum ejus rei causa impo-
 nitur, quod *caut.* *caut.* *caut.*
 4, 4, 6. 1. *preparatum.*

Compello.

Compello, ere. tumque palma compelli debent (digiti) 8, 19, 31. vultus compellatur 7, 19, 16. quo fit, ut infans ad os vultus compellatur 7, 19, 3. Index digiti finitima manus ad immo celibulum demittitur, eumque Ad plagam compellit 7, 19, 19. Alia calculum dextra semper manus el se oppone. finitima cum compellit Decurion digiti 7, 16, 41. Compellendum 8, 19, 19. lante paulum est 6, 7, 96. In angulum compelli videtur 7, 16, 31. in (calculus) natio in cervicem (vesicae) compellitur 7, 16, 31. lo quam (cervicem vesicae) sic compellendos est (calculus.) ut 7, 16, 41. In ipsam ipsam averio spicillo compelli debent (venae) 7, 11, 13. ceteros maribus simul tum osse in diversis partes compelluntur 8, 11. extr. compelli in suas fedes articuli 8, 11, 19. coque fit, ut capite ligari caput humeri impulsim. In suam fedem, modo cum feno, modo sine hoc, compellatur 8, 19, 15. excitate mento maxilla in suam fedem compellenda 8, 11, 1 vol. fissa iniecienda est autem osse promittente culpidi, cont. ut ea parte, qua gibba est, emittatur in suam fedem compellat 8, 10, 19. medicus petraclans ossa, moribus ea diducit, compellique id, quod eminet, in suam fedem 8, 10, 17. tum denum osse moribus in suam fedem compellenda sunt 8, 10, 17. pet quod, os vis adiecta facilius in suam fedem compellit 8, 17. extr. medicus os in suam fedem (debet) compellere 8, 11, 19. digiti duobus aetioque prementibus & ab ore & a micro, omnia ossa in suam fedem compellenda sunt 6, 7, 7. quodsi plura erunt fragmenta, nihilominus intrinsecus fingula in suas fedes digiti eune compellenda 8, 1, 19. medicus simul cum cole fistulam (cartilagineam) inclinatum in ipsam vellem compellere (debet) 7, 16, 10. Intrinsecus, v. paula ante, 8, 1, 19. Infringendum (in calcem scripturam.) et os medicamenta (sida) lotus compelluntur compellere infrinsum 7, 10, 3. articulo clistere acui vehementer lotus compulsi 6, 7, 100. caef. 7, 16, 114. Per osque (anabrum) in aliter osque compelluntur acui 7, 16, 114. non alitercum etiam est, oricularem clistere acetum nictu mixtum. Per plagam in vellem compellere 7, 16, 114. Retroque compelli quo potest (intellum) 7,

18. ac. amigd. particulae epyae utrumque compellitur, neque in spina vertebra, neque ea maxilla, quae caef. 8, 11. 18. fit. in suum locum: Item, sepositi id. 17, 16, 10.

Comperto, ire, ut magia, quid quisque petuissile libi, apparas, quam quid evidentem pateat 1, 13. extra, corporum seorumque naturalium ratione compertus 1. Per 11. compertus ostensorum & febribus & figura id. 41.

Complicatur, est, ut utrique mentum complicatur (salsis) 8, 7.

Compleo, ere. eaque (caso) increfcens) factum suum complet 8, 1, 16. superiores partes (absumunt) magia completur ab eis jecini lacerati 4, 1, 17. quae (fusa) quod est inter hanc (aurem) & caput, complet 8, 6, 7, docet duae partes eius temporis complentur 8, 10, 16.

Complures, re, bellissima valetudinis signa complant lunt 1. Praef. 1.

Comporo, ere. collata, coardina, compolita (ciculus) sine annula alperae arteriae ad imaginem veteretatum 4, 1, 10. si forte aliter complitur est (infans in mra) 7, 10, 16. si fita est, jecini, linamentum in modum collyrii completum 5, 18, 13. aut eodem modo compotum aliquid ex silido proclio 8, 1, 6. oia sic se habent, ut aliquis compotus 8, 10, 48.

¶ proclit ad id, atque etiam ad mentem ipsam componendam, erocium ingentum caef. 1, 18, 41. in erodium redigendum, ratiom aiam solvendum.

¶ consue in pluribus consue: quod (antidotum) Zopyrus regi Ptolemaeo dicitur compotus 1, 19, 10. Euphrosia obtinetur eo (collyrio) quod ipse compoluerat 6, 6, 69. ut vero ad compotus medicamenta, veniamus 1, 13, 19. sine poetrilae & coequilite & compolitis medicamentis 5, 16, 119. ut, ubi non sunt medicamenta compolita, (callos) angulos laerant & mei & vioum 6, 6, 188. si autem compotus medicamenta non siluit, caef. 6, 6, 171. caef. Medicamenta cum particulis, caef. proprie etiam Ad id componitur (collyrium) 6, 6, 123. liquidum medicamentum Ad idem componebat 6, 6, 144. liquidum medicamentum, quod Ad artus ultio componitur 6, 18, 68. forte ad oris ulcera. compolita Ad inflammationem dolorumque leniendum haec fecit 6, 7, 16. commune autem Ad vultus omnes artum casus com-

positus 6, 7, 47. ea quoque medicamenta, quae cito coalescent. Causa componitur 6, 11. compolita, quae calvariae Causa componitur 8, 4, 39. utrum libet (anaplasma) ex his, quae Cum cummo componitur, in praeparat (70-71) posita lunt 6, 18, 78. mollis calculus & En pluribus mixtaeque, fed inter se parum similia, compolitis inducere acria 7, 16, 78. id, quod ex elice, chaitride, asuigamento componitur 6, 18, 51. commune & ioceloi & licia caef. (malagma) compoluit Ex his 1, 16, 44. cum hemum, Ex quo 12. (medicamentum) compoti debet 6, 7, 16. medicamentum, quod sine leve compotum fit ex his, quae caef. 1, 16, 111.

¶ in quo Volumine quod de tuenda lantate compulsi 1, 11.

Compositio, onis. medicamentum compotum haec tria compotio: cum Genero, id est, quae in malagmatum, compolitis, passillique sunt 1, 11, 1. Alia 5, 16, 16. compotio. Alia compotio generis quidem 1, 19, 61. ex compolitione Andrae 6, 6, 119 de calura, compotio Andronis 6, 19, 19. de pectore 1, 12. Andronis compotio 6, 18, 11. compolitiones, quae Graeci 'Asydeas nominant 6, 11, 6. aliqua compotitione ex his, quae 'Asydeas vocati dicit 6, 11, 5. v. 'Asydeas, compotio est Apollonias 5, 18, 16. de malagmatum, quae (lecta) si vetustior sunt, cont. Appa compotio est, quae 6, 7, 33. Cretensi (compotio) 6, 18, 12. quae dicit 6, 7, 41. de angustia vel finis. Ea compotio 5, 18, 68. de malagmatum 1, 11, 11. de angustia, caef. 6, 11, 2. de pulvere, caef. Eadem compotio 6, 18, 18. de angustia, quae Elephasius, nemiatur 1, 19, 19. de compolitis, compotio, quae ad notorem Exaltitum refertur 6, 7, 11. de notura. Exaltitum compotio 6, 19, 19. compolitiones haec, quae corpus Eudemon 5, 16, 66. journali compolitis praeparant 5, 10, 41. fecit. Haec compotio 5, 18, 11. de malagmatum, 5, 10, 18. de notura, cont. Haec compotio 5, 19, 67. de malagmatum, 5, 11, 66. aut compotio haec 5, 19, 66. de finis. Haec compotio 5, 11, 16. de pulvere, quae eadem tamen compolitis dicitur 5, 11, 86. pect. 19. Judaei (compotio) 5, 11, 17. de notura, consentia his (compolitiones) ero, quae necepi vltut. Nobilissimas 5, 17, 3. Praeae admodum compolitiones sunt 5, in quibus 5, 19, 72. liden

tum tenet 1 Praef. 100. app. & compressio & fluctuantibus horum generis diversifera Praef. 101. app. 5. in *affluente vel affluente* perferam virum ad compressum Stomachum potest 4. 5. 37. Ventrem venitus solum comprimit. compressum solvit 1. 48. app. 2. Venet. aqua decocta ex Verbenis comprimentibus 4. 21. 5. secro comprimi Viceris (fasciem) 4. 4. 43.

Comprobo, uti jamque usu comprobam (suavium) 6. 7. 47. non alla ratio (supponit laxam hamum) magis uto comprobata est 8. 15. 16.

Compungo, ere. seu compungendum capitulum hamumridale 6. 18. 119.

Computresco, ere. si computruit Intus cibis 4. 5. 19.

Concava, a. um. Calvaria ex interiore parte concava, carinosa. concava gibus 6. 7. 4. 7. 39. super eminentem Curam (lucem) concavam 5. 26. 99. app. si concava est Clitris 1. 16. 338. modiolus Ferramentum concavum terens est 8. 1. Locus quidem concavus sit 8. 39. 31. Dculus quoque cunctationi (catarrhi) utque exigua neque concavus satis opportuna est 7. 7. 135. Oculi concavi 1. 6. 3. in Hippocratis facit, eoque fit ex his (visum) oculi unius Oculi paululum lo interiore concavi speciei 8. 1. 49. Spongiam concavam imponere (cupit) 4. 8. 17. medis pariter, qua pupilla est, modico fovamine concava (Tunica oculi) chetridas 7. 7. 119.

Cuneo, ere. ergo autem, medicamentorum dari putiones eand. debet, concavo 1. 4. 15.

Cuneus, ut. concharum ceteris rodit 1. 6. eunt. vel jure eorum concharum aut, utile est in febribus 1. 6. 49.

Conchalis, ut. alvum movent omnes fere conchales, maximeque cum eorum 1. 15. 4.

Conchylium, li. 3. 6. 36. conchylium, ad imbecillissimam materiam refert 3. 18. 10. minimis Infusio sit ex conchyliis 1. 26. 4.

Concilio, ere. eado. homo subito concidit 1. 13. 9. de *opitione*, in eadem morbo (comitili) si homo ex improvviso concidit 1. 8. 91. ubi concidit aliquis (epileptici) 3. 118. 8. horta, qui concidit 1. 18. ubi calvaria percussa, protinus itaquidem est, eum concidit (si homo) 8. 4. 8. si concidit vicio locorum mulier solit 5. 21. 12. utrum Infusio sit ex *affluente*, spon. proli 1. 23. 5. 15. 8. abluendum in sep-

timum diem (in *quantum*) dixit: quod ut sustinere aliqua possit, tamen etiam febris libertas vix resectioni valebit; adeo, si febris facies accesserit, concidit 3. 11. 13. i. *proe* verum immunitas moritur, quicquid e cartilaginosa concidit, cunctandam lenit est 8. 50. 4. 99. palpebra concidit, utque attollit potest 7. 7. 38. si protinus venae conciderint 3. 34. 2. *arteriarum* pulsus debilis *factus est*, nisi subito febre venae conciderint, ut 3. 6. 1.

Concido, ere. a cado. eadem (fessio), catarrha. seu magis concidenda, & in plures partes dissimulata est 7. 7. 144. ubi Inhaesit (cucurbitula) si concisitate scalpello cutis est, sanguinem extrahit 1. 11. 7. 4. *carphura*, levitate summa (cutis) scalpello concidenda vix 6. 19. 11. quicquid virum est (si vitare,) usque ad sanum corpus concidere (aperit) 1. 26. 253. capitis curam concidit 4. 21. 1. ut, qui (insunt) solium novitate, concidit cuius debet 7. 29. 13.

Concipio, ere. donec omnis Calor, qui conceptus est, finitme 6. 6. 76. nec pretium etiam sub calore motuque febre scilicet concipere, (scire oportet) 1. 6. 11. i. *conferri*. ubi concipit aliquis 7. 29. 1. 2. *gravidu* salu est.

¶ *in intellectu comprehendo*: ego eundem quidem hominem post omnia ista praestare concipio 7. Praef. 18. quod per eum (sanguinem) utram in vestram distillare concipiunt (Graeci) 4. 1. 33. quo magis saluntur, qui per omnia jucundam ejus (Aclepiadis) discipulam esse concipiunt 1. 4. 21. i. *credant*, piam.

Conceptio, onis. atque conceptionem solum videt 1. 10. 12. de muliere praegnanse.

Concite, ere. adulta (Cathomata) i. puerus concitatus suae se invertebat 1. 28. 31. i. *irritata*. quid suppone, ex parte, quam afficit, Dolorem Inflammationemque concitat 1. 7. 89. 1. *efficit*, quae res maxime Gravidades Inflammationemque concitat 1. 2. 4. si ex levatur quidem Febri, sed neque concitata continue 1. 4. 14. 4. *vehementer*, haec concitare ex (Mala) possunt & accesserit 6. 6. 71. eoque per se non tantum, ut concitetur Morbum 1. Praef. 20. in his Morbis, quo his concitavit 1. 13. 1. ex quid acridior Pituitae concitente (medicamento) 6. 6. 119. potius concitantes eo (sali) Pituitae, quam minuitur 6. 6. 4. 99. Pueri aliquando amplius concitatur 7. 29. 9. ex his suppuracionibus, quae pul-

monum morbum concitantes 2. 8. 73. Venae concitatur sol & balneum & exercitatio eand. 3. 6. 13. i. *passum arteriarum* ultimum facit: app. resolvit *ib. spon.* curiae 18. 18. ubi rursus quicquid vibementer spiritus Venaeque concitatus habet 1. 7. 61.

Conclave, i. s. balneum a sed in conclavi quum maxime & Alto & Lucido & Speculo 1. 1. 11. etiam Amplius conclavi tractus 3. 7. 14. conclave Calidum & suelsum (inulnecum) 4. 4. 4. 95. illa (purgata) in conclavi collocanda est, modicum Calorem, sine ullo Periculo, habentem 7. 29. 44. Ideoque in conclavi, quo curatur aeger, Ignis continua esse debet 4. 1. 15. utendum est conclavi Cultore 3. 24. 17. Iste aeger (debet) eadem quum Maxime conclavi debet 4. 1. 16.

Conclavo, ere. vixm dicitur conclavo sic, ut facile cum conclavo tenet 7. 26. 84. supponit, quae conclusio cutem non afficiat 1. 8. 8.

Concoquo, ere. de *collum* vix *propre* sic dicta: ex quibus (i. eam quibus) spuma argenti concoquitur 1. 19. 50.

¶ *de collum* vixm *in affluente*, *ajm* ubi *affluente* per quae (affluente) cibum porcionemque assumunt & concoquunt 1. Praef. 33. illi erodunt Hippocriti, per calorem cibum concoqui 1. Praef. 33. prodest (suum homini) his die potius, quam semel cibum capere, & semper quam plurimum, demumdem hunc concoque 1. 1. 5. puerique, qui nihil aliud concoque possunt, bubulum coquant 4. 1. 27. spon. 8. Cibus Materis, nihil omnino concoquit, (Aclepiadis remuli propositum,) sed crassam materiam, sicut assumpta est, in corpus omne diffundit 1. Praef. 36. app. qui Nihil Aliud concoque possunt, Bubulum coquant 4. 1. 27. spon. si nihil concoquitur 18. 38. five puer est, quam quod concoquit possit 1. 1. 13. non plus solum (aeger,) quam concoquit 3. 6. 49. *ajm* scire licet, integrum corpus esse, quom quodlibet mane vixis aliis, deum tula est: illud concoquere, hoc concoxisse significat 1. 1. 6. mane ubi concitente medicamentum est 6. 6. 177. id agendum est, ut concoquat alimnis 1. 7. 7. prodest tamen etiam ad concoquendum, quod (carapinum) habere quae spon. 1. 41. 3. rem ad verum: & quod (conditorum) modo pat est, tamen Aegrius concoquitur 1. 1. 19. qui bene concoxit, mane isto surgit 1. 2. 22.

a. add. 3. to. 1, 4, 5. quom Be-
ne jam concoctis 1, 7, 11. hinc
modicus cibum necessarius est.
quem facile concoquit 1, 4, 11.
cibum hic esse asumere (debet)
sic tamen, ut facile concoquat
3, 8, a. cibi esse debent ea his,
qui facile concoquantur, maxi-
meque alunt 3, 11, 19. scire ve-
ro legitur, ut quo valentior
quaque materia est, eo minus fa-
cile concoquatur: sed, si conco-
cti est, plus alit 3, 18, 19. Fa-
cile concoquit aliquis, si que-
quid assidue, potiusque aquae frigi-
dae insidat 1, 1, 11. neque
verum est, Facile concoqui ci-
bos varios 1, 6, 41. Melius con-
coquitur, nisi signis quidem est,
sed cavetur 1, 9, 6. qui minus
concoxit 1, 1, 10. qui bene con-
coxit, tamen non forget: qui par-
um, quiescere debet 1, 1, 1. si
parum concoctum 1, 3, 44. qui
tarde concoquitur, si omnia
denique somite (opus est), quae
tarde concoquuntur 4, 6, 1.
De alimentorum de naturam
differentiis in morbis, quae
homines in se, quae functionis
causam, auditumque perferuntur,
sunt materiam, quae fructus ar-
gerum, autem sunt, si plus se ob-
dit, in morbis 1, 7, 6. quae sedulitatem
non dimittit, concoquunt & mo-
ventur, quae sequuntur 1, 3. in
his tuberculis, quae diffinitio
concoquuntur 3, 11, 44. ad ma-
turam supponuntur perducuntur.
hac ratione saepe discutit, in-
terdum concoquere (tubercu-
lum) 7, 7, 10, i. pus in se genera-
tur, nam syphilis, si plus se ob-
dit, conf. tunc in Oculorum
Hippoc. morbus in Definitio-
nibus, var. Nephritis, Neph-
ritis.

Concoctio, visus, de obificatione,
concoctio ventris continetur: ma-
gis 3, 11, 44. naturalis alio
I Praef. 15, 16, 31. siue concoctio
est illa, siue eorum digestio I
Praef. 41. Digestio, concoctio,
sicut in omnia corporis affec-
tus, necessaria: eruditio enim
id maxime laedit 1, 9, 1 app.
conf. 1, 10, 15. ad concoctionem
materiae genus & modus pertinet
1, 6, 41. scire licet, in-
teresse (morbus), si Deterior
concoctio 3, 1, 7. prodest etiam
adversus Tardam concoctionem,
clare legere, cant. 1, 8, 4.

¶ cum verbis neque enim semper
concoctionem esse Encephalitis 2, 10,
15. ne stomachus gravetur &
concoctionem impeditur 3, 11, 13.
siue hac de causa concoctio in-
terdicitur, siue de illa I Praef. 41.
concoctio omnibus viris Occurrit
4, 2, 3. calae concoctionem Pos-
sibet 1, 9, 11. dum modo con-

coctioni atque Sequentur 3, 17,
19.

¶ cum particulis: Post concoctio-
nem 1, 1, 8, 1, 1, 6.

¶ de maturacione materiarum in morbis:
antiqui medicamenta quibusdam
datis, concoctionem multabant
(in febribus), eo, quod cruditi-
tem maxime horrebant 3, 4, 7 app.
Concreto, ere, siue ius concres-
cit, Cere remanet, discutitur 8,
4, 61 app. vel ea morbo vel ex
licu concretis humor sub do-
bus tunicis sciti 7, 7, 127 de ca-
terata, si quod (al. quid) ius
Humoris concrescit 5, 26, 126.
Id (visum in sanguine) atque liqui-
dum neque urinum est, sed qua-
si concreta humor 7, 7, 123.
concreti consensio Fili 7, 6, 7
in tambris efficit. in quo (tu-
more strumae) subter concreta
quasdam ex Parte de Sanguine,
quasi glandulae oriuntur 5, 12, 101.
si Sanguis per hanc (urinum)
editor, & in eo quasdam crescent
concreta sunt 1, 7, 31. neve con-
cretus aliquo loco maneat 7, 19,
15. itaque (Sanguis) libi concre-
tus 8, 4, 15. ne quid ibi (in ve-
nere) concretus Sanguis relin-
quatur 5, 14, 118. si quid lutos
(in vesica) concretus Sanguis
manet 7, 16, 91. scire licet, in
vesica Sanguinem concretum re-
manet 7, 16, 111. si quid in-
tus (in vasa) praeter concretum
Sanguinem remanet 7, 19, 43. si
quando in serorum Sanguine de-
fluxit, aliquidque coneritum ex
eo decidit 7, 19, 19. quia calcu-
lus vel concretum aliquid in San-
guine latus in opposita (urinae)
7, 16, 1. quodam in concreto
Sanguis non abhorrentia 7, 17,
1. donec jam non fluere, sed
duret quodam concretis vi-
detur (diffusio) 7, 7, 114.

Concombo, unde

Concoctus, ut, quod eorum (fac-
minarum) naturam nonnunquam
inter se glutinatis alia concubi-
tum non admittunt 7, 18, 1. Fre-
quent 1, 1, 8, 9. scire licet, cum
non inutile esse, quem cant. 1,
1, 9. interdictio Propter est, Tutio
nocti 1, 1, 10. Rarus corpus
Exclat, frequenter Salvia 1, 1, 8.
neque nimis Concoquendum, ne-
que nimis Permixtum est 1, 1, 8
app.

Concurrere, ere, accessiones etiam

[N 1]

(fabrum) modo singula singula
dictus sunt, modo binae plura-
ve concurrunt 3, 4, 40. siqui,
dis, simul cadunt, app. quibus
(symptomatum) concurrentibus,
non mirum est, si subito quis
mordet 4, 11, 6. i. unde exstingu-
itur, ut, si uterque Digni cir-
ca calculum vehementer concu-
rerit, vesicam laedit 7, 16, 35
i. ex adverso premat. si Ossa fue-
re recte concurrerit 8, 10, 89
de fradit, i. naturalis, magis rari-
janda, summissa, facit, si quan-
do ossa non confluunt, caet.
si veritatem occupat, membrum
extendendum est, ut aliquid lae-
datur, Ossa inter se non divi-
denda, ut concurrerit exasper-
atur 8, 10, 114. contra se ma-
nus atterenda. si in stomachum
quodam biliosa concurrerit 1, 11,
11, utitur, ut, si plura con-
creta concurrant 3, 10, 7. vel aver-
tere concurrens eo materia, vel
diffundere, vel ad materiam
perducenda est 7, 1, 10.

Concreta, ut, antequam (est) in-
sam vitare, maximeque ante ip-
sum lute folioque concusum 1,
4, 3. conjungenda, in vesicu-

Concreta, ere, atque hic concocta
Aure 4, 7, 10. conculsit vehem-
entibus gellariis Corpus,
prodest 3, 6, 45. concoctumque
corpus est molis gestatione
3, 11, 46. tum in (Deu) con-
cutitum est 7, 12, 1. si enim
cum placit, motu lecti con-
cretae (hunc paralyticum) 3, 17, 13,
laetare Homo concoctus est 7,
16, 11. concoctum Mentum
& ad guttae adducendum est 8,
11, 7. potest Tempora Oculorum
concreta (dentis superioris rui-
lis) 7, 8, 7.

Concondo, ure, sic tamen (opor-
tet capiet aliud atque aliud,)
ut in longis (morbis) non statim
condemneris, si quid non statim
prodest 1, 1, 10. i. improprie. Ita
non ex toto esse condemnanda est
3, 3, 19.

Conditio, ire, acutum, quod scilicet
conditum est 4, 9, 1. autem
sollicitum, vnum, quod refert
conditum est 4, 9, 1. refra-
tum, ut reser aliis, quae sepa-
ratim coacta, rursus mixta, ac
necesse coneruntur; atque ita con-
dita cant. 6, 7, 10. fuscum de
dehisca, condita omnia dantes
de casis inutilis sunt, quoniam
& plus propter dircedum asu-
mitur, cant. 1, 1, 19.

Condilio, oia, ejus (morbis) hanc
conditio est 4, 7, 1. Symptom-
um modum, quem jam ante mi-
seca condilio vulneris fit 8, 40,
103. i. statim.

Condo,

Confectus, *est*, confectum (*interium*) *fig.* a. quiescenti I Praef. 41. *Et expectant, fructum; an patitur, asseculum; circumambulationem?* v. *Arret.*

Confusio, *ere*, qui simple velleudinis notitiam, quia singulis summa esse confidere non solent. Ad communis illis consistunt I Praef. 103 i. *etiam in illis quarum*, confusioque Ad cucurbitulae est 4. 6. 7. *proxi-* aut, equalitatem, remedium est confusioque est Ad ea, quae attingunt 6. 6. 131. si per haec motus solutus non fuerit, confusioque est Ad album veratum 4. 13. 18. tam magis veredum est, ne anima delicta; ergo ium confusioque est Ad vinum 4. 11. 13. itaque Ad hunc (vomitu) protinus confusioque est v. 1. 44. *Itae (ad cucurbitula)* potius confusioque est 4. 11. 14. ut sit, Quo confusio 4. 12. Confusio, *ere*, internum accessio- queque confusioque est 3. 21. *Et (sibi) incantatio*, neque apparet, quod corpus confusioque est 3. 2. *argum fuerit.*

Conglomerum, *ere*, vere interore conglutinateque in *conferit*, 18. 16. Conjectio, *ere*, in duas esse con- ieienda 7. 16. 15 i. *transmis-* sionem. In anem (cucurbitula) limum anem situm con- ieienda 2. 11. 3. In *ansa* ad- ductas facit coniectura 6. 18. 100 i. *infusum*, medicamentum arida in calum scriptorium coniectura sunt 1. 18. 196. In anem coniectura est *erit* semper 8. 10. 61 i. *utendum*, piperi semen cortice liberum, & eodem modo bees hedeat, coniecta in eius (denti) foramen, dentem fudit 6. 9. 16. *al-* iumem quoque facit in foramen coniectum, dentem elat 18. 18. quidam in aceri hemiam frictum silem coniectus 6. 11. 7. In ignem coniectus est (seu) 7. 69. quidam coram (milium, sal, arena) calefactum & in litem coniectum (fomen- tum) est 3. 17. 13. coniectur in part eundem modum 1. 15. 18. *iterumque*, vero al- bo verato vel struthio con- iecto in ares cucurbitae 5. 2. 16. cum in arem ipsam mel con- ieiatur, quod speculo quo- que involuto lino 6. 8. 6. apud quidam positum est, vel subri- tum silem vel eodem scripto- rium calum in arem esse con- ieiendum, donec forat ad os perveniat 7. 11. 2. Inlupin ocu- lum primo die oili recte con- ieiatur 6. 6. 1. *fructu*, iudicium 45. medici digi pollicis, Histiois

vel facili involuti, in os ejus (*agere*) coniectendi (sunt) 8. 12. *Supplicia* (exilis feminum) in sinus corae, sicut hanc in os ea, quae testicularum sunt, coniectus 8. 1. 103 i. *artem-* iant, *infusum*, aquam mari- nam *san.* ferre facit oportet, deinde la pelvem coniecte 4. 11. 12. itaque (hoc) etiam in pipetrum coniectio, miltreque tom sale & pipere, *est*, 4. 19. 38 i. in pipetrum *jam factum*, *capitur*, aut *trunc* *et* *ut*, *facte*, & pipere *fit*, quod pipetrum, *quomodo* duo enigi processus in sinu radii coniectus 8. 1. 90. *san.* conijci in os. Speculum enodi (debet) lino sequere. Quod in aliam ejus partem, ob id ip- sum perforatam, coniectum sit 7. 4. 17. In glande vas con- ieienda sunt 4. 19. 10. In vasa scilicet aqua coniectus 3. 17. 35 i. *infunditur*, in quod (vinum) galla eadem coniecta sit 7. 12. 11. Super eminentem carum excedens medicamentum coniecta sunt, Super concavam imple- tia 5. 16. 31 i. *imponenda*, *fine* *partialis*: laurum oleum con- ieiende abunde est 6. 7. 24 *sile* in *anem* *ipsum*, in arem date id. 87. & 89. in arem demittere id. 88. malum punctum cucurbitae, eximileque omnibus feminibus, membranas, quae inter os fue- runt, iterum coniecte 4. 19. 15 *sile*, in malum *ipsum* *anem*, hls (digitis), delude coniecta 7. 19. 14 i. *immisit*.

¶ ob quae coniectio, debere *nam*. I Praef. 116 *fructu*, puto 18. 117.

Conjectura, *ere*, rationemque con- iecturae talem esse, ut quae sepius aliquando responderit, in- terdum tamen falsus 1. 6. 39. has lationemque coniecturae I Praef. 62. In coniectura rerum lutionem nolui esse medicum id. 91. id nū explorare, ad quod ante conjectura aliquot Ducti ex- istit I Praef. 39. quod idem ubi- centale iudicio, quis nemo in splendide persona Periclitari con- iectus sol voluerit I Praef. 82. ut conjectura Praefigini potest, sic ex toto cognoscere non potest 7. 6. 6 *app.* quae demum cause *ant*, ne sapientiae quidem pro- funderos scientia comprehendant, sed conjectura Prosequuntur I Praef. 71 *app.* *neque* Respondet ei (medicinis) plerumque non so- lum conjectura, sed etiam expe- rientia I Praef. 79 *app.*

Conjecturalis, *ere*, est enim haec via conjecturalis I Praef. 79 *de* *medicina* subleiam conjectura- lem autem esse medicum 3. 6. 39. Conjecto, *are*, quum hic quoque [At 3]

medius ex his (accessionibus se- ditionum) concludere (debere), quando datus cibus sit 3. 4. 49. Coniungo, *ere*, quod coniungi di- dulum Cuten prohibet 7. 30. *insursum* *Oras* conungere (licet) 7. 4. 19. *aque* ea quo- que Olf. (*crasis*), infra suprague conijunda, media ne in brechio- delictus 6. 1. 113. inflammationemque in eas Partes, quae con- iunguntur, evocat 7. 7. 16.

¶ neque cum carne nervique con- iungi possit antea 7. 1. 87.

Coniunctio, *onia*, potest esse, gluti- nisi in vulnere) alia parte de- pendens, alia inherens; si tamen

ctissimum integre est, & con- iunctio corporis fovetur 1. 6. 112.

Coniecto, *ere*, id autem omnia se- re convenit, quod omnes medi- cine partes illa coniectae sunt, ut ex toto separati non possint 5 Praef. 6. *ostem* *ipsum* *lucellum* per membranas singulis Cum lterioribus coniectuatur 4. 1. 26. id (os juguli, i. claviculae) Cum lato oste scapularum ovis & cartilagine coniectuatur 4. 1. 71. usaque ejus (claviculae) al- terioribus (*paribus*) dora, ab in- terioribus, quibus inter se con- iunguntur, per quae inter se membra sunt 7. 1. 4. *con-* iecturaque per quae inter se vris illa (*lino*, *juar*, *ventrini*) con- iectura 4. 1. 2. *structura* quidem inter se coniectuatur (*osla* *corpi*) 8. 1. 89.

Conoc, *adi*, *distinctione* loce clas- sificati auctores, etiam alioquo- dam agitare consti I Praef. 16. quidam hos (*epileptici*) lilem a- quibus lethargicos, excitare co- nantur 3. 13. 6.

Conquiescere, *ere*, alius, quae in- ter febres *inter* conquiescere ho- minem in Cubili non potitur 3. 4. 11. Lacto conquiescere 4. 19. 11. vigilare primo haec debet, mili- lominus in Lacto conquiescere 4. 15. 1. In Lacto conquiescere 6. 10. 11. quod ad silem for- maeque *erit*, moderatum est, ut interdum vigilet, Noctis, si fieri potest, conquiescat 3. 4. 17 *app.* *i. dermari*, per hancem positionem totis Noctibus *con-* quiescere (debet) 1. 3. 2. *simpli-* citer: quomodo conquiescere ali- quis aut jacet, interdum ex toto de- sidit (*interesse*) 7. 18. 17 i. *in* *lito* *sub* *aut* *dermari*, qui noctu fuit conquiescent, insequum conquiescent, duas tunc cy- thos bibant 1. 8. 1 i. *habitu* *aut*, vel *obdermari*, conquiescat 3. 14. 8. 3. 11. 12 *app.* ambulatione, necessarium autem est, donec elat- riat fit, conquiescat; nam am- bulatio atterendo ulcus fodiendum reddit 7. 15. 19 *app.* oportet *frui*.

pituita conquiretere, si quidem omnis agrestis coelestis 4, 15, 6 app. oportet conquiretere, cubere molliet 4, 10, 2. Interim conquiretere hominem (oportet) 6, 17, 4. postem de aequo conquiretere (satis est) 9, 19, 7. *Interim* conquiretere 6, cum *partim* 11, 20. Jam bene venae conquireverunt 3, 4, 50. *Id* *pulsus* moderatus *salsus* est, 4, 4, 96. Celerrimè 7, 18, 42. ubi *Ex eo* (aliquo) ductione) corpus conquireverit 4, 15, 6. Magique ut conquireat illud aut loci aut temporis 1 Praef. 112. Post hæc Paulum conquiretere opus est 1, 2, 116. ubi Paulum conquireverunt 1, 3, 10. quum vero deficiente aliquis sit exhaustus, Paulipæ debet conquiretere 3, 12, 27. Semper autem Post cibum conquiretere (debet), ac neque iterumque animam neque ambulationem quamvis levis dimoveri 1, 6. extr. qui patrum (concoctis), quiescere debet, & si mane lucendi necessitas fuerit, redormire: qui non concitatus, ut Tote conquiretere, ac neque labori se, neque exercitio, neque negotio credere 1, 2, 3. *synon.* & app. ex Toto add. 4, 19, 9.

¶ *compuncti* vulvi, conquiretere; hiant, leniter trahere oportet (emulsionem) 7, 29, 22. *intermittere*.

¶ *Id*, *defusa*, donec io oculos pituitae Curfus conquireat 7, 7, 173. dum intra spiritum ditem id (Diarrhoea) conquireat 4, 19, 1. add. 18, 9. quo (para) effuso Febria protinus conquirevit 1, 8, 9. docendum est, ubi Febria conquireverit, protinus sum quoque quietatum 3, 6, 3. *synon.* ubi celeriter ac inflammatio conquirevit 7, 18, 43. si sub his inflammationem non conquiret 7, 19, 43. si illa (inflammatio) occupavit (membrum), cum conquireat, lacerandum non est 9, 11, 16. *sub quo* & Sargula (profluens, i. haemorrhagia) sere conquirevit 7, 26, 201. ubi bene Sargula conquirevit 4, 4, 96. atque tum Sudor & Calor domi conquirent 6, 6, 198. donec id Vitium, cui per hæc (ulcera autem falsa) optulimus, conquireat 4, 22. extr.

¶ *Conquato*, ere. in vesica veto non tuto vel bi (Calculi spina) conquantur vel atrahuntur 7, 26, 62. licetque sine peregrinis & conquisitis & compunctis Medicamentis voluit cuncte 9, 26, 131. *que* Per ejus (infantis in urra) adducendus 7, 20, 38. specillo conquirenda est Testis (omni tri-

sti.) quæ recessis, & vultella protrahenda est 7, 12, 14. Conscisco, ere. ubi cunilauerunt agri 7, 12, 14.

Constituto, lre. cum humeri motu consensu (inquinum) 8, 8, 1. Consequor, i. quod non est mora confectus 1, 7, 95. *Id*, *scilicet*, aduo in medicina etiam, ubi perpetuum est, quod fieri debet, non tamen perpetuum est id, quod consuevit convenit 7, 21, 40.

¶ *Id*, *effluere*, *adipiscar*, non tamen loquendi Facilitatem confectus est 7, 12, 39. 62, quæ usum movet, si id confectus sunt, in aliam partem humorem avertere proliant, si non sunt confecti, novam augent 4, 15, 15. his (emphatis) potius exhibitis, quæ id proprie, quod eo tempore opus est, consequuntur 19, 25. per hæc & per eos cibos, qui ententur, idem in consequi dicunt 3, 24, 10. Quod consequitur is, qui *est*, 7, 10, 21. Quod si confectus non sumus 3, 27, 32. quidam *pedagoris*, quum toto anno a vino molles, venere sibi temperasset, Securitatem totius vitae confecti sunt 4, 24, 1. *significat* Ut ita consuevit medicum, Ut hominem confectus (dixit) Ut sciet, *est*, 1 Praef. 60. quo confectator, Ut 7, 26, 70. per quos si consequi potuimus. Ut 3, 19, 13. per hanc enim (strictiorem) nos confectus (dixit) Ut forma accedat 3, 18, 61. ubi per hæc confecti sumus, Ut 4, 13, 15.

Confero, ere. extremae partes corporis, quæ cerviculis inter se confecturæ 4, 22, 1.

Conferro, are. adeo, ut etiam gravis molles non solum conservari possit (in dysenteria) sed etiam partem reservare 1, 8, 31. *Id*, *vis* *sustentari*. Humerus vero quoque in periculum venit, sed facillius conservatur 8, 10, 80. & ut in hoc quidem Propositu non conservari 1, 4, 47. *Id*, *proxi* *affusa* *pulsu* *conferantur* *sunt*. Ut Vires conferantur 1, 25, 10.

Conferido, are. foras illud Altitudinem conferenda 8, 24. Impulsi Autem ipsam conficite oportet 6, 7, 69. conferendus Colicis est 16, 166. qui vivos incidit, conficiteque etiam cum spulsi remanent 82, quæ natura ante clausisset 1 Praef. 41. Idque ante omnia conficendi debet 8, 20, 6. neque solum hæc consideranda sunt, sed etiam, morbi genus quod sit, naturam fœperam, an deficiens materia læserit, corruptum corpus sit an integrum 2, 10, 14. Impulsi te-

men illud considerandum est, nam 2, 2. Omnetum quoque confiderandum est 7, 16, 13. Tempus quoque anni considerare oportet 1, 3, 74. cum *vulnibus* *interagantur*, quod ubi incidit, prout considerandum est, An integræ ea sint, deinde, An his color suus maneat 7, 16, 2. si nihil horum secutum est, protinus considerandum est, lapide, An ligno, An ferro, An alio telo percussum sit; & hoc ipso, An spero, An medicari, An velle, vehementer, An leviter 8, 4, 1-6. si brachium fractum est, Impulsi considerandum est, alteram 22, An utrumque summum sit 8, 10, 14. si plures accessiones viderent de venient, considerare oportet, pares Ne per omnia sint, An impares 1, 5, 33. considerandum etiam est, febris Ne solus sit, An alia his quoque mala accedant, id est, Num caput doleat, Num lingua aspera, Num praecordis Intensa sint 3, 10, 1. si autem ipse vel os vulnus proclit, considerandum bet, purum Ne id sit, quod provolutum est, An humor mucosus circumdatus 6, 18, 113. si autem alius malum est, considerandum est, neque Nolo ne in partem sit, An non sit 7, 2, 14. considerandum autem est, majus Ne cum modis, An exiguis sit 7, 21, 2. illud considerandum est, Num cui sepius horum aliquid eveniat 2, 2, 8. non incommodum est parte altera conficere, Num qui locus mollior sit 8, 4, 12. si quando autem ulcera oculi uncer Intasit, primo partem canceris le tentat 7, 2, 1. si vero in his auxiliis parum est, considerandum est, Quæ causa dolorum extirpari 4, 2, 16. considerandum autem est, in Quam partem cancer le tentat 7, 2, 1. Quæ vero moderatione utendum sit, in ipis partibus custodiam considerandum erit 3, 4, 5. nisi persuaderet robis valere, sensus quidem considerandum est, Quod cœlum. Quod tempus anni sit, oculi vero non esse 1 Praef. 113. ut paulatim tentis cogitare condere, Quid faciat 3, 18, 93. non. Quando concipiat febris, sed Quando deficiat, considerat 3, 4, 24. cum oportet) conficere, Quotiduo detractio futurum sit, ut *est*, 7, 7, 81. si impares sunt (accessiones) considerandum est, Quo distent 3, 15, 21. si altera (accessio) graviter, altera leviter est, considerandum est, Ultra magis stillet, illa vi, An hæc tempore 3, 5, 26.

Con-

alino (Pallidus) ad idem: constat ex his 5, 10, 5. Spina constat ex vertebis quoniam & vultus 8, 4, 4. Ventriculus constat ex duobus corporibus 4, 1, 1. **¶** si neque mens constat, *caus. 3, 14, 1, caus. partem suam constare, constans est*. si mens non constat 8, 4, 4. si quidem mens, in iis (phlegmaticis) laborat, *id. labat*. in hoc (cardiaco) morbo vero constat 5, 10, 2 app. *si mens constat*, q. v.

si non constaret esse, contra dubitationem, contrarium dicitur esse, maximeque id sub digitis quoque experiri dicitur, neque addibenda manus, nisi id constiterit 7, 16, 6, 1. *si vero exploratum est*, haec Inter eos Parum constat 1 Praef. 37 *si non*, convenit. De quibus Inter auctores Parum constat 7, 14, 1. verum ergo argui finis ostendens est, qui ubi Sitis constiterit 7, 3, 31. Satietas constat, hoc calidum idcirco esse *caus. 6, 6, 165*.

Confringo, etc. ibi validis mortuella nervisque contracta sunt (ossa fessularum) 8, 1, 68.

Constituere, etc. Dicitur constituere 1, 7, 1. esse constituit 1, 9, 1. 2, 6, 11. 3, 4, 15. 1, 18, 1. 61. *caus.* Evacuat constituit 6, 7, 69, 6, 13, 14, 7, 17, 8, 7, 33, 4. Incidit constituit 3, 12, 3. quicquid lussare constituit 1, 7, 2. Movere constituit 8, 11, 7. facillimum malum Redire constituit 4, 23, 19. Cuiusque oculi constituit 6, 6, 191. esse constituit 2, 7, 1. 4, 11, 1. 7, 6, 8, 7, 18, 10. *caus.* Facere constituit 7, 15, 4. Habere constituit 1, 5, 4. Incidere constituit 6, 3, 2. 7, 7, 107. Inludere constituit 1, 11, 3. Irritare constituit 7, 7, 6. Prodesse constituit 1, 8, 17. Silitre constituit 1, 8, 1. Alere constituit 6, 6, 111. Contrahere constituit 4, 1, 19. esse constituit 1, 1, 14, 1, 8, 67, 4, 2, 37, 4, 1, 4, 6, 1, 4, 14, 1, 4, 6, 7, 136, 6, 11, 4, 7, 9, 12. Facere constituit 4, 11, 19. Incidere constituit 4, 1, 1. Praef. 1, 1, 16, 109. Inludere constituit 7, 11, 10. Movere constituit 1, 16, 114. Sollicitare constituit 4, 2, 14. Movere constituit 1, 18, 111. esse constituit 2, 4, 41. haec autem genera morborum modo sunt. *Id. modo longi, modo loecere, modo Constitute, modo Minui convenienti* 1 Praef. 89. aliter habere Atque constituit 4, 1, 1. Interdum esse constituit 4, 2, 38, 7, 2, 8. Interdum esse constituit 7, 9, 18. Inludere Interdum quidam constituit 7, 23, 20.

Constitutio, dicitur. si offensus eorum est consuetudine, qui 1, 3, 18. apud nos foediora verba ne constituendum quidem aliquis veretur, quod loquentium commendata sunt 6, 18, 1. quod iam consuetudo eius (Doloris) facta est 4, 14, 6, ex Opere consuetudine 6, 6, 67. al. eorum dicitur 6, ex reliquis Vitiis consuetudine quam minimum mutari debet 1, 10, 8. *id. diata & regimine constant*, deinde Ad consuetudinem redire (debet) 1, 6, 6, post quae Ad balneum & Ad consuetudinem revertendum est 4, 1, 41. periculaturus & qui semel & qui bis die cibum incontinenter Contra consuetudinem assumit 1, 3, 3. quod Contra consuetudinem est, nocet, leve molle seu durum est 1, 3, 11. ubi aliquis Contra consuetudinem emaculat 2, 1, 3. si corpus (dormiens) ultra partes aliquas Contra consuetudinem infundit 1, 1, 1. prostratum Contra consuetudinem corpus in ventrem 2, 7, 64. labor minor, quam Ex consuetudine 1, 1, 61. *id. iuvandum*, pra. 4. (si ex consuetudine est) periculis auctoritatem Ex consuetudine 2, 4, 11. timeri potest, ne ille (eger) magis etiam, quam Ex consuetudine, urgetur 1, 5, 18. ubi & liquida vitæ & sapientia quom Ex consuetudine ferunt 4, 19, 1. posthac cibo paulo pleniora, quam Ex opere (vult. *edd.* eorum dicitur) consuetudine octi (debet) 6, 6, 67. donec tenens, quam Ex consuetudine, id membrum fiat 8, 10, 30. vini non perisidit potio jejunio in consuetudinem adducta 1, 3, 11. ut morbi in consuetudinem levari coacti intellectus deducit 4, 16, 7. cumque, quem novum genus curandam laboris praesidi, id, quod in consuetudine est, teneat 1, 3, 20. *id. eorum*, vomere, non aliterum *ed.* praecipit his quibus in consuetudine sunt 5, 16, 161. frequent singulur & Praeter consuetudinem continens 2, 7, 44. 6 corpus Supra consuetudinem incipit 2, 2, 4. Indici Supra consuetudinem & modo & tempore praeempti 1, 19, 4. id (genus doloris capitis) id quod Supra consuetudinem intendit 4, 1, 11.

Constituere, etc. quia singulis summi curâ constituere, non sustinet 1 Praef. 103. *id. medicinam propriam & adjuvantem afferre*. qui vomere bis in mense vult, melius constituit, si bilio continetur, *caus. 1, 1, 11 feci*, bilis efficitur, dum vires fopescerent, dari non oportere (cibum) ne dedicerent,

constituendum esse 3, 4, 11 & *causandum, studendum*.

Constituere, nude. Constatumque, enis ita non haec (poma) sed constitutis omnium nocet 2, 1, 32. *si non modice assuescunt* 81.

Consumo, etc. dicitur, defuso, de frictione adeo multa Alcipeades posuit in eo volumine, ut exaliam partem in hoc (frictione) consumere 2, 14, 1. quo Caro consumitur 7, 2, 6. Tab quibus (medicamentis adurentibus) ex toto consumuntur (Coracae) *lat. 6, 8, 17*. milii quoque & galla Corpus consumit 5, 12, 4. *si non*, excedit *id. 2, v. infra*. Tabet consumi, si enim fecit servorem Dilatatione consumit 1, 6, 11 & *intermittit*. loquatur nervorum Dilatatio, etque hominem eruditur consumit 2, 10, 41. forte consumit mulier quoque Gravidis scito morbo facile consumitur 2, 6, 14. fibrivus oritur, quae facile tota morbo consumitur. Hominem consumit 1, 11, 1. quia consumere hominem potest haec, *morrua* 4, 4, 8. *add. inf. tabet*, inquitur, domus omnis humor consumitur 1, 12, 67. si Lienem consumat (maligna) 5, 18, 13. cavendumque, ne in secundae valetudine adversae Praesidia consumantur 1, 1, 18. ubi Praeterea saepe consumuntur *apud* 6, 11, 12. ut Tabet hominem consumat (*guarribus*) 4, 31. si aliud (est) Indiget auri; aliud, Tabet consumi 1 Praef. 105. forteque decernit, alii corpus, ac sic Tabet consumi 4, 1, 23. ubi consumitur est Tumet (*adventibus medicamentis*) 6, 18, 106. Vires consumit diarrhoea longior 4, 19, 1.

Conlargo, etc. homo epilepticus deinde interposito tempore ad se redit, & per se ipsum conlargo 1, 11, 1. pulmonem lido in vulnus inclinare juvat, quidam sine ratione conlargo 1, 16, 4. in caput cartilaginolum conlargo (radix) 8, 1, 84. *id. praesentis, interitus*.

Contego, etc. superinfunditur Aque, quae id (in vase) contegit 1, 11, 1. *id. fere, studendum*. fistula scriptoris Calenia, contegit fistula 7, 5, 3. strinque laeris (Calvaris) & qua crebri mentis convulsus contegit, & qua Cute epileptici contegitur 8, 1, 2. si Conpilea contegatur, berebit 7, 6, 11. quicquid vasa adhibuitur, Cetato contegendum 6, 18, 89. ut incisionem integram parti Cuius contegat 7, 16, 16. quae (Cuius) sub ejusmodi cunctatione (*amputatio*) laxa

laxa esse debet, ut quem mexime undique coarctat 7, 11, 8. quicquid impeditur est, herte Pulso coarctandum est 5, 16, 18, sed et, quae elata sunt, Folis coarcti debent 1, 18, 17, idque in vas sicile inditum & coarctum fuculca Folis 6, 6, 186, ubi Glans (*preis*) coarctata est 6, 18, 7, si Glans in coarctata est, ut sedari non possit 7, 17, 17, quae cui induta non fuerit, id Linamentis erit coarctandum 7, 33, 9, qui (hapius laxae) plagam ipsam, coarctandam eadem ante se Lincolo, protegit 7, 16, 104, super Lincolo coarctandum (linamentum) 8, 4, 70, etaque (linamentum vel folia *cast.*) Lincolo coarctanda in eque frigida madefacta 3, 15, 60 quae (caliectio) Lincolo melleamentum habente coarctanda erit 8, 4, 80, at si quis nervus exire cerne nudatus est, coarctandus est Lincolo est, ut sub eo medicamentum solvatur 5, 18, 17, diligenter Nervis, qui apparent, emic coarctatis 7, 18, 61, duo periculis circumstant, si alimem fuerit exilum (*ex palpebra*), ut coarcti Oculus non possit, *cast.* 7, 81, coarctio Oculi 18, 80, eventus, ut Oculus non coarctetur 7, 7, 91, coarcti universi hae Omentum 4, 1, 11, Os, v. *sup. cutis*. In his partibus, quae Filis coarctantur 6, 3, 4, si inquam Jam Fube coarctetur 7, 19, 4, super hos mucus, qui Tempora coarctant 8, 1, 11, hae (*spermatia* vasa *cast.*) Tunici coarctantur oculi, nervos, *cast.* 7, 18, 4, renes Tunici super coarctantur 4, 1, 19, eidemque (Velle) erues pedisque coarctant (*debet*) 3, 6, 18, levi Velle debet esse coarctus (*aeger*) 3, 19, 11, collocare juxta (*debet*) sedentem hominem undique Velle coarctatum 6, 3, 19.

¶ *Super*, v. Lincolo coarctandum, rene Tunici coarctat. Undique, v. Cutis coarctat, Velle coarctat.

Coarctum, ere, non oportet esse (infantes) Inter eos, quos aoe coarctant aut virginitas 3, 18, 80, neque id (vulnus) quia uno habebit alitius idus, coarctandum est 5, 16, 171.

Contemplor, aude

Contemplatio, onis, prolixi in his a communi flauis Marbi contemplatione est propriam medicinam defendenda Praef. 107, ut & morborum cunctis & rerum Naturae contemplatio sub iisdem artibus nata sit Praef. 11, *syn.* *insipientia*, v. *philosophia* est, itaque (ita quippe) Naturae rerum contemplatio, quamvis non faciat

medicum, apertorem tamen medicinae reddit 18, 77, quod contemplationem acrum Naturae, quam non temere medici libi vident, satis comprehenderit, etiam illud sciat, *cast.* 18, 91.

Contemplativus, icus, quam i medicum his finem (methodici), ut quesi viam quandam, *cast.* eorumque, quae in morbis communiter sunt, contemplativum esse coarctand Praef.

Contendo, ere, valentis membrum duobus eget, qui in diversis contendens 8, 10, 11, 1, tractant, vocem contendere, hinc opus non est 1, 4, 1, videretur.

¶ *i. affirmo*, statim, alii aliter cibum in ventre coarctand Praef. 35, *conf.* 18, 11, 19, 46, 91, quidam semper iterum eundem coarctand 8, 10, 11, & quidam coarctand, nullius erus notitia quicquam ad medicum periculis contendit Praef. 18, qui quum odavum primi naturam habere contenderent 1, 4, 43.

Contentio, onis, quumque omnia inutilia sit post cibum aut coarctand aut fatigati animi, tum his praecipit, *cast.* 1, 5, 1, *i. intensus vocis*, Cap. 6, 5, 14, vel animi, Cap. 6, 5, 7, quum hae per magnae contentioni disputaciones a medicis saepe tractate sint aoe tradidit Praef. 79, 1, *acris alteracionis, coarctationis*, quod in plurimis contentionibus deprehendere licet 18, 75.

Contentus, i, am, a continere, omnibus singulis apum est, Aqna, vel certe diluta Potione esse contentos 3, 13, postero die, Aqua tantum contentas, coarctat 3, 14, 8, postion quantum valet, *cast.* sic, ut Interdu quidem Aqua contenta fuerit, in coeno vero etiam vini aucti aliquid bibet 3, 16, 14, quod Cero contenti esse debemus 3, 15, 41, donec iam Cero aut Malagme possimus esse contenti 8, 3, 19, v. *ae sufficiant*, huiusmodi Cibo esse contentum (*istis est*...) & Orem postidum 3, 1, 13, itaque contentus his (Compositionibus) eru 3, 17, 5, neque illud antiqui medici asserunt, sed his contenti non fuerunt Praef. 104, contentique medicis quidam na Frictione lux 3, 11, 4, *i. eam sufficere credant*, contenti esse poterimus eodem leni Medicamento 3, 16, 17, immittenda in srum est, si levi Medicine contenti sumus, pnta aoe si paulo valentiori, nulla, *cast.* 3, 11, 10, ex quibus contentus Uno era Praef. 111, *cast.* *insufficienti* quiescent alii, non contenti fures & ulcers agitur, etrum quo-

que naturam ex aliqua parte ferat lux Praef. 78, idque hae ita scilicet contenti sunt 7, 15, *cast.* *i. sufficiunt credant*.

Contero, ere, quum quodlibet horum aliquis coarctat, 6, 1, dum teritur, *adfectus* est, v. *coarctetur* 5, 18, 190, ex vino coarctare, deinde coarctare 6, 1, 86, coarctatur, v. Alii radia, coarctantur 3, 14, 10, dum coarctantur 6, 7, 21, parca portione coarctatur 3, 10, 18, 6, 7, 16, 6, 3, 15, coarctatur 6, 6, 14, coarctanda sunt 3, 15, 18, 5, 10, 140, contritus 3, 17, 31, contritus num, *cap.* 5, 18, 113, coarctat, contritus est 3, 18, 177, coarctatum sit 6, 8, 10, coarctum 4, 13, 7, *cast.* coarcti *grati*, 1, 30, 12, 4, 19, *cast.* coarctat *grati*, 4, 14, 1, 17, *cast.* 1, 18, 104, coarctatum aut, 4, 4, 17, coarctatum ad, 5, 18, 135, 6, 4, 117, coarctas n. *plur.* 4, 10, 6, 9, 14, 18, *cast.* coarctis ad, 6, 7, 30.

¶ Cocta atque coarcti 3, 18, 81, ex vino coarctare, deinde coarctare 6, 8, 86, malicorum in coarctum, deinde coarctum 18, 100, Cocta deinde coarctat 3, 13, 6, 1, 16, 175, 6, 18, 76, solsum in hac demulsum, deinde coarctum 4, 10, 11, plei quippe plicis oleum foretur, deinde coarctat 6, 3, 17.

¶ Id coarctum coll (*id est*, *id est* *ref.*) Adfecti 6, 7, 18, *conf.* 3, 17, 61, 3, 18, 100, 6, 7, 40, 6, 8, 1, Cum aere coarctum 4, 17, 7, 6, 7, 61, coarctum fuerit *cast.* Cum aqua, vel murena Cum eadem 4, 17, 7, aqua, Cum qua coarctata coarctis radix sit 4, 4, 19, reza coarctata Cum melle 4, 10, 6, etque Cum pulio coarctantur 6, 34, malicori par Interior Cum pari portione & galie & pini coarctati coarctat 6, 9, 14, reza vel repeta Cum sale coarctata, melle adjecto 17, 61, squama quippe acie Cum sandaracha coarctata 6, 7, 60, siumen aoe portione Cum thuris coarctatam tum vino adjecto 3, 18, 100, ad, cum vino ed, coarctas emolus Cum thuris coarctis coarctis 1, 57, 91, ca Cum coarctanda sunt 3, 16, 140, quia Cum vino coarctat coarctantur 6, 6, 141, scorpionem coarctum Cum vino 3, 17, 31, Ex cetero simul coarctantur 6, 6, 186, impouenda lentule mixte cum sulphure & thuris, sic, ut ea coarctat Ex cetero sit 3, 18, 30, quae sepiatim coarctata, rursus mixta Ex aere coarctantur 6, 7, 10, aceti quantum sili est, dum erida Ex eo coarctantur, 19, 16, galbanum & mirum, quum

[N]

quum coarctis Ex aceto sunt 6, 18, 20. rursus Ex aceto coarctis 3, 18, 20. 3, 20, 18. quae arquet 12. aqua pluvialis coarctatur 6, 6, 19. apithium contritum Ex melle & pipere 4, 8, 12. allium cum sua resce misetur. Et olique coarctum superimponitur 6, 17, 16. arida haec medicamina Ex saeco myri contruntur 6, 6, 116. quae Ex vino aceto contruntur 6, 18, 20. Similia Ex vino coarctis 6, 18, 71. uis melivae vel jaglandis Ex vino coarctis 6, 17, 81. In vino coarctis atque coarctis 12, 81. haec Per se coarctis, rursus infusum subinde passio simul omnia terminatur. donec erassitudo sordium fiat 3, 21, 10. i. *figillatim*, separatione alias noster. Per se contruntur, paulatimque his adjectionem vini lenis cyathi duo, melle xant 6, 10, 6. quae Per se coarctis, paulatimque rursus paulatim adjectum vino aethere terminatur, donec his mella erassitudo fiat 6, 14, 6.

¶ cum adverbis. aut. Laboriose vero contruntur ex, in quibus exemplaria paulatimque sunt, ne locust vulnera 3, 17, 13. *figillatim*, ut coarctandis ex eodem modo contritum 3, 17, 14. quae Separatione coarctis, rursus mixta ex aceto contruntur 6, 7, 10. Similiter contruntur 6, 6, 186. quum Similiter coarctis sunt alycium, thus, hordeum, faba 3, 18, 109.

¶ conf. Acetabulum piperis. Alecyonum. Allium. Aloe. Apithium. Arida. Beta. Brasica. Bulbi. Cappar. Carbo. Chalcitis. Corbica. Cortex. Cuminum. Flos. Folia. Gleba. Herba maritima. Hyssopus. Lapis molaris. Lilium. Linum. Malicolum. Malum. Malum cotocolum. Medicamentum Mircha. Minium. Murex. Myrra. Nitrum. Nutet. Oraceat. Palmaria. Papaver. Pera. Interior. Pithia. Placage. Quinquessilum. Radix. Rosa. Rubus. Ruta. Sal. Scilla. Semen. Serratia. la campana. Similia. Siliqua. Solanum. Serratia. Testis. Vitellus. Contingere, etc. potest condituras articulis (femoribus) medicum aut summa Canalicula alioque contritum 8, 10 ante. sequitur autem, (capto perimento) quum superius Cero molit sit, ut non facit interitibus coarctis 7, 17, 3. Cartilagine, v. infra Nervis. Cava. Cieretium. Canarium. Cistula. I. Prael. 12. super hat (facile) injiciendum latiore illtro Cera. tum est, quod eis coarctis 8, 10, 20. acut et veniat in fistu-

stem (mammam) quam Dextra coarctantur 7, 16, 17. sic diligenda est (Fascia) ut & coarctat, are affringit: quod non coarctatur, elabicit 1, 26, 146. numero positus Fasciarum id agendum est, ut laxae quoque equae continentur 8, 10, 51. catana circumdant Fascia debet, ut impositum medicamentum coarctetur 8, 10, 50. Ferulique super accommodantur sunt, quae facile circumpositaeque sunt, ut fas felle coarctantur 8, 10, 13. nec ultra affringit (Ferula oportet), quum ut sola coarctetur 8, 10, 31. si nimis rara est (Fibula) non coarctatur 3, 26, 123. id corpori quasi Gluea inhaerescit. & quum induruit, naret commode coarctetur 8, 1, 13 de *fractis*, coarctat naret eadem tantummodo habenda coarctandae sunt 8, 1, 13. si magna ipse (Homo) sit ovis (popliteis acri) coarctetur 7, 26, 26. si vero autem sunt duo coarctantur 18, 31. qui peritum coarctetur 18, 31. quae (Lana) humorem latus coarctetur 6, 7, 14. quae compositio priori Libro coarctetur 6, 7, 11. Lethum. Locus. v. infra. Lina. quibus capita carum (venarum) coarctantur 7, 19, 19. i. vincta erant, proxime ante. ad id coarctandum recte imponantur (Linamenta) 7, 16, 121. ejusque coarctandi causa unum aut alterum Linamentum injiciendum 8, 4, 70. quod salutat sunt (feriat) istud Membrum coarctetur 8, 10, 12. medicum finitum quidem Membrum coarctetur coarctetur (debet) 7, 26, 3. v. supra Dextra. Membrum, quae coarctetur cerebrum 1, 26, 18. Membrum, si quae cum (humorem) coarctantur 7, 21, 13. deligatum vero Membrum in diem tertium coarctandum est 8, 10, 25 *fol. vendard*. Membrum quod rectum coarctantur 1, 26, 18. i. *rida extensum leniter*, quoque validioribus nervis aut maxillis coarctetur (Membrum) 8, 11, 8. caput ejus, qui curabitur, Minister coarctatur 7, 7, 137. sic, ut Minister a posteriore parte caput ejus (hominis) coarctetur 8, 12, 4. Inter Musculum, qui tempore coarctetur 8, 4, 31. quae (ossa) validis phlegma Musculi coarctantur 8, 11, 21 *fol. in articulis*. Nervi, qui coarctantur articulis 3, 26, 170. i. *Epimera*. nisi utriusque relli valentiae Nervi collum coarctantur 8, 1, 12. i. *Armarum*, tendit sit. quo minus membrum est, quoque validioribus Nervis aut Musculis coarctetur 8, 25, 4. illud verum, quum

ibi (in femore articulo) valentia Nervi Musculique sit, si (suum robur) non habent, repositum non coarctetur 8, 20, 14. Nervique ea (ossa digitorum) coarctetur 8, 1, 31. quod (tubercolum humeri) ibi (cavo capite ossi) Nervis & Cartilagine coarctetur 8, 1, 80. malitiae Nervis & multa Cartilagine coarctantur (vertebrae) 8, 1, 16. Nervis, qui coarctantur (vertebrae) ruptis 8, 14, 2. intertium (palpebrae) quae pilos coarctetur 7, 7, 81. acutum retentum Ore sicut proficit, aut, sed & dia coarctantur humilibet, & id his nec di facere, necessarium est 6, 11, 9. 11 *fyra*. satis est Ore calidum aquam coarctetur 6, 13, 20. Interdum etiam quum opitum aqua Ore coarctanda est 6, 11, 3. coarctandaque saepe Ore reprimens cernit est 6, 11, 2. Ore humor calidus cum medicamentis alioque coarctetur 6, 9, 11. velle etiam, piro aut malitiam non permittitur mandare, & Ore cum humorem coarctetur 6, 13, 18 *fyra*. retinere et, extr. crit & coarctandum Ore calidum coarctetur, in quo sicut dicitur 6, 6, 13, 7. coarctandaque Ore reprimens 7, 12, 21. mandare ligaturum oportet, succumque Ore coarctetur 6, 11, 13. si ex Ore (cavo laquis) coarctantur eo metum vinum, (satis est): si id peritum proficit, acetum 4, 4. hi, coarctandaque Ore cerebro vinum metatum 7, 12, 18. spiritum Ore; v. supra. Sine nec i. *retinere*. Inducendum super Os instrumentum scriptum est, aut, nigritum enim coarctetur, si quid solum est 8, 4, 19. ut carnosum omnia in coarctandis Oculis sunt, si nentum alteri (in brachii atroque oculo fractu) auxilio est 8, 10, 17. minus fideliter coarctetur (Os atrio) 8, 11, 28. quae coarctata his (aut meliore) coarctetur 8, 29. In his Partibus, quibus viscera coarctantur 2, 8, 112. quum ibidem (in priore parte generis) opposita coarctetur, ipsa quoque caput ibidem coarctetur 8, 21, 2. caput duobus Proctibus in duos latus summe vertebrae dimittit super cervicem coarctetur 11, propolis 8, 11, 1. 3c. v. infra. Spiritum, v. coarctatur i. *retinere*. si nimis rare est Sutura, non coarctetur 3, 26, 123. quod Tunicas coarctetur 7, 13, 1. *da brachia*. i. coarctatur 8, 21. Tunicas oculi arachnoides) mediae subidit, coque cavo coarctetur quiddam (vitrum humorem) 7, 7, 121. Tunicarum, quibus ibi (testiculi) coarctantur 7, 7, 2.

coarctare

que contra Nictum ibi (in *Jo-*
seph) subicitur 1. 11. 18 de *hy-*
po. *fine causa*: contra hi, qui *can-*
5 *Pres.* 46. exsuscitant unctione,
can. contra refrigerant, *ant* 1.
3. 61-62. add. 18. 67. 3. 4. 11.
7. 13. 60. 4. 10. 6. 1. 6. 11.
7. 15. *can.* contra vero 3. 6.
12. *post pramissum vocem*: seriga-
no quotidianum exhibet unctionem
est: unctionem contra latet 1. 3.
21. *can.* quod: ex toto donec
conquiescat *diarria*, contra si-
li, fame, vomitu *Nict* (*opert*)
4. 19. 9. medicus debet 1. quod
eminet (*in lauatione semetis*) et
Proprietate 8. 20. 11. que (*epi-*
leptia) agitant (*in voluere*) magis
laniant, si ratio, quam si contra
Trahantur 7. 1. 16.

¶ *in regione*, *stadivsum*, *tem ca-*
sa: valva cervice contra mediam
Alvum cutis 1. 18. ut neque
contra ipsum Articulum id (*inci-*
sa) fuit 7. 13. 4. mulier contra
Cervicem propellitur (debet os)
8. 10. 13. femineque ut omnino
non impetantur contra Emene-
cia cubiti, *can.* 8. 10. 13. summa
colla contra Humeros fuit est 8.
6. 18. contra id dolat est 8. 4.
16. solet contra id tinnere 4.
13. 8. tutior filula est contra
Tect et Lienem et Ventriculum,
quam contra Intestina 7. 4. 15. *i.*
versus, adversus in fedili contra
Medicum in homo collocandus est
7. 2. 11. contra Mucronem (scali-
pelli cura incidit 7. 5. 4. contra
Principium hujus (specilli)
incidi commodissimum est 5. 18.
104. scitacione (oportet) uti
distictissime in Capitis, *can.* Inter
contra Palatum 4. 7. 2. id.
quod contra Stomachum est 4. 1.
25. contra Telum os excidit 7. 5.
35. vena contra Tempora 7. 2.
176. contra Tempora quidem
(adarete) timide 18. 177. can-
triflexa contra Ventruculum ip-
sum cucurbita admovenda est
4. 11. 10. *fine causa*: apertenda
altera parte cutis, et ipso tri-
lugo contra latus plagi Exci-
denda est 8. 6. 4. lucidi contra
cutis debet 8. 6. 11. Moleficie
contra cutis 8. 9. 30. sic
ut contra medicis paulo altius
Stedat 7. 2. 136. viderendum est
num contra dente aliqua scitior
Sit 6. 14. 1.

Contrastrus, a. um. *ex toto alius*,
repugnans, qui (*lygde*) Cautera
omnia contraria proutibus habet
16. 51. ubi hinc contrarius
Causa, contrarium etiam Signum
est 8. 12. 1. quidem (auxilia)
non uno Modo tantum, sed etiam
duobus inter se non contrariis
adjuvant 1. 9. 5. aliter quoque

Morbis est, (*Interdum*) aliter
phantastico contrarius 3. 10. 1.
nunc quidam traditis sibi aegros,
qui sub castoribus medicis tra-
hebantur, interdum contrarius
Remedia sanant 3. 9. 8. ne Vi-
tium contrarium nitatur 4. 16. 4.
can. *plur.* si contraria his, que
supra posita sunt, subsecuantur
1. 8. 51. 4. quod contraria his
fuit 3. 1. 8. que contraria his
fuit 8. 11. 19. expeditus (sic
potest) in eo, cui *can.* quam in
quo contraria his fuit 7. 25. 3.
leimica, contraria his, fuit 12.
18. 164.

¶ *contrarius*, *sanans*: multum
mercumque Vinum omnibus ve-
nenis contrarium est 5. 17. 16.
¶ *in*, *intrinsece*, maxime: fere vero an-
tiqui tales aegros in tenebris ha-
bebant, eo quod illis contrarium
esset Exterius 1. 18. 19. in his
ergo communem Inspectio con-
traria est, proprium tantum sa-
lutaria 1. Præf. 109. *app.* requir-
re etiam (*scilicet*). *Ravio* idem
docet, quod experientia, an a-
liud: si idem supervacuum est;
si aliud, etiam contrarium 1. Præf.
129. qui secundis aliquando fru-
stra curatus est, contrarius sæpe
restituunt 1. Præf. 114. *app.* vi-
delicet hic quoque ut alibi, quam
secunda vana fuerat, contrarius
adjuvantibus 6. 4. 74. *fin.* alie-
na 73.

¶ *in regione opposita*: si in alterum
Latus (*mensa*) excidit, ma-
nus in contrarium convertitur 8.
17. 1. si altera (parte) maxilla
propellitur, in contrarium Par-
tem ipsa incurvatur indistincta
8. 12. 2. cum id na, quod ex-
cidit, ab ea Parte, in quam pro-
lapsum est, in contrarium impel-
lere 8. 16. 7.

¶ *can.* Inter: modis inter se non
contrariis 8. 9. 5.

Contrastris, *ere*, recent cicerum
contrastris Articuli, v. Articuli.
¶ *Crua* ejus (segris) contrahuntur
4. 11. 18. sæpe etiam Crua
Mansue contrahuntur (*in ob-*
lata *maris*) 4. 11. 6. mura de-
nuciat, ubi aeger supinus cu-
bat, eique Genus contrahit fuit
1. 6. 11. in Labris, si nimium
contractis fuit 7. 9. 1. fatumum
fuit est, ut radice maxillam id
vel excidit contrastris 7. 16.
181. *app.* Nervos quoque, qui
contrahuntur, (*color* adjuvat)
1. 9. 8. dolor articulorum, prout
in pedibus manifestare aut alia
qualibet parte fuit est, ut eo loco
Nervi contrahuntur 1. 9. 16. fal-
sus et calidus lucens, qui con-
trahit aliquo morbo Nervis opul-
tatur 1. 17. 18. necesse est,
minus Nervos contrahi alicui

coffe (brachii) terere coque in-
tendere 8. 10. 16. *app.* Musculique, Interius per os
(scilicet), contrahuntur, neque in
suum locum veniunt, nisi libus
per vim aliqua Intendit 8. 10. 8.
app. que (*obdura*) Crua (vaine-
ris), paritatem tamen, contra-
hant 5. 16. 116. Præcordia con-
trahuntur 1. 16. 6. si. si-
gnore omni contrahitur Tumore
contrarius) colore diffunditur 7.
18. 19. *app.*

¶ *in regione*, *affrictus*: v. Alvus; pau-
latim Venet.

¶ *in*, *collige*, *congre*, *ere*, *aspirare*
scilicet, *prout* *de* *modis* *casibus*
libus: Id genus (doloris) capitis,
quod humorem la caput contra-
hit 4. 1. 18. Inter in aeternum a-
qua contrahitur 1. 11. 4. de *hy-*
po. *can.* Id veru id morbi ge-
nus est quo in utrumque latus a-
qua contrahitur 18. 12. quicquid
in faucibus, in laceribus, in vis-
ceribus mori contrahitur 1. 11.
capitis Dolor vel vino vel credite-
re vel frigore vel igne aut solo
contrahitur 4. 1. 7. his, quam
fuitum contrahere conveniunt
4. 12. 10. nihilque ex his asse-
runt (oportet), que contrahere
Semen videntur 4. 21. 3. alter-
um genus infans est, quod con-
stitit in Tristitia, quam videret
billa atra contrahere 3. 18. 17.
Tuis multis modis contrahitur
4. 4. 11.

Contrastris, *are*, contrahit ventris
1. 1. 10.

Controversia, *ae*, neque de ra,
sed du verbo controversiam Mo-
vent, qui 3. 1. 17. *in* *modis*
communit, quoniam ne hanc quæ-
dam sic præteriri debet, quasi
ultram controversiam Recipere
1. Præf. 87. ac se illud quidem
in controversiam Venit, que non
omnes in hoc morbo sic curari
possunt, sed juvenes robusti 3.
11. 60.

Contundere, *ere*, si consensit est (al-
iquis) 1. 10. 16. quodsi facie
contusa Ilvor subsequeatur est 5.
18. 11. puerulorum ex consensu
(scilicet) clavus in pedibus) 5.
18. 119. contunditurque cum
costicibus feminibusque suis pa-
nium mium 4. 19. 14. glandis
(myrtilum) cortex et aliter pa-
ribus portionibus contunduntur
5. 18. 11. hique, dum contunden-
tur, subinde nunt infillunt, do-
nec maligna crusta fuit 1.
18. 44. ruspium, ubi secum et
acidum scilicet est, contrastris opo-
tetur 4. 4. 51. Ficus arida con-
fusa 5. 18. 138. scum piagum
contusum 3. 11. 54. v. Colicæ.
Inula. Malignata contris 1. 17.
11. *Figet*. Radix dulcis. Radix
tulæ

erule mali punic. Verbeas. *cum particula* : passus est laeta contusit 1. 27. 71. Ex vino leni contunduntur 1. 18. 10. quae Ex lani vino contunduntur 1. 18. 37. quas Sepassim contolus, pollea jinguntur 1. 15. 12.

Convalescere. ere. ubi convalescit Ailquis 3. 11. 66. si reliquam Corpus convalescit 2. 7. 25. illud In ecerogari post poise ab aliquo scelo, quomodo interdum Deficit a medicis convalescant. *caut.* 1. 6. 36. Muller quoque gerenda, aliam illi ipsa convalescit (*et dysenteria*). pectum tamen perdit 1. 8. 100. non facit sic, ut Puer convalescat (faciliter obfisti ab *apertis*) 4. 11. 15. *cum particula* : Ex quocumque morbo quis convalescit 4. 11. 1. donec Ex tuto convalescat (neget) 3. 11. 64. quum Ex toto convalescit (*ager quae fuit*) 4. 11. 6.

Convellere, etc. quae (diffinitione nervorum. i. *spissius*) vehementer ipse oculus convellitur 4. 6. 201. convellendus etiam vires aegri putavit (Alcidipens) Ince, vigilia, fusi ingenti 3. 4. 11. *et dissolutas*. Nam idem loco tamen agendum, ut aegri vires convellatur, nihilominus, quoniam ex imbecillitate summum petisiam est 3. 4. 14.

Convenerit, *int.* unde *imperfectum* Convenerit *caut.* i. *conferat* *sp.* idque convenit 4. 3. 1. *extra conversum* *sp.* quum De illa ne neque Inter sapientiae profectores, neque Inter ipsos medicos convenit 1 Praef. 47. neque De illo magis Inter omnes auctores convenit 6. 24. *cum infinitivo* : convenitque, corpus nihilominus esse cundum 3. 11. 19. illud vero convenit, alium tandem cibum laborantibus, si hoc; alium, si illud verum est 1 Praef. 37. *frum*. Inter eos constat *id*. Satis autem convenit. *caut.* 1. 6. 9. illud Satis convenit, quotidianum parvum cibum dandum. *caut.* 1. 11. 9. De bastico quoque collyrium convenit, ad omnes affectus oculorum id esse idoneum *caut.* 6. 6. 187.

1. *conferantur*, *congruum*, *mitis*, *salubri* *sp.* Acida maxime conveniunt 4. 9. 5. *filis*, *laxatis*, *app.* Iulmice lani *id*. Alind illi vel corpori vel valetudini convenit 3. 17. exte. misineque Ambulatio convenit semine aut erit ex pede laborante 5. 16. 187. non omnibus aegris eadem Ausilia conveniunt 3. 1. 16. & Caetera (genera) Informis possunt convalescere, sed & Exercitatio robustioribus 3. 17. 9. Caetera, quae conveniunt robustioribus 3. 18. 156.

quum omnibus vero liquidioribus conveniat, tum his prociptue 8. 12. 11. Cibi, qui pulmonis quoque dolori conveniunt 4. 8. 9. *conf.* *infra* Sorbitiones. magis ingenio multique alihumim habituro convenit etiam simplex veri erroris Confessio 8. 4. 11. quum Eadem omnibus convenire non possit : fere, quoniam ratio non resistit, remeritas adjuvat 3. 9. 12. alius, quae quotidie coactis, Etque (*Excrementa*) convenientia his, quae assuimuntur. reddit 2. 8. 14. *et d.* 3. 9. quae (Emplastrum) capitibus facile maluit convelluntur 1. 19. 21. priori et Philocretis, hinc Hecates Emplastrum maxime convenit 1. 16. 80. & levia quidem genera Exercitationis infirmis conveniunt, valetiora vero his, qui *caut.* 2. 15. 9. *conf.* 2. 17. 1. Haece prudenti vito conveniunt 4. 16. 31. maxime, quod nervis & utriculis biologum hoc convenit 5. 18. 60. suntque valetudinis genera, quibus ex lacte Purgatio convenit 3. 18. 7. modo convenit de magnitudine vulneris & temporis potest (*ius*) 3. 16. 98. cognosci potest ex modo Puris : cuius si plus ferrur, quam quod simpliciter ipso convenit, plures summa (fistulae) esse manifestum est 3. 18. 74. non enim quilibet aegriorem viros aegris ineluctis, sed cogitasse, Quid maxime conveniunt 1 Praef. 30. ex his, Quae stomacho conveniunt 3. 7. 17. ex his autem intelligi potest, non Quicquid boni succi est, protinus stomacho convellere neque, Quicquid stomacho convenit, protinus boni succi esse 2. 15. 1. quendam Remedia Incontinentibus morbis, plura inclinata conveniunt 3. 2. 4. neque Sorbitiones his (*spissius*) aut alioqui molles & faciles Cibi, neque Caro, nisi maxime felle convenit, sed modicis materiis 3. 23. 11. alioquin vulnus intestini ex Viscis rati etque Meditamento sanabunt, quae cuque viciet convenit propositi 1. 16. 111. Soli, 9. *sp.* Caetera. *cum ablativo* : venit ei reddit molli, figurata *caut.* modoque convenientia his, quae assuimuntur 3. 9. 9. *conf.* *supra* Puer conv. *cum particula* : Ad articulos & Ad omnem dolorem *caut.* convenient (*malagmal*) 5. 18. 61. longa vero frictione uti, neque In acuris morbis, neque In cretibus convenit 2. 14. 10. *cum infinitivo* : quemadmodum facit Agere convenit 1 Praef. 150. *conf.* 3. 1. 41. quomodo muros Curare convenit 1 Praef. 23.

[N]

hieme plus esse convenit, minus, sed meritis Bibere, multo pane Uti, semel die cibum Capere 1. 3. 74. potius quam nihilominus esse convenit 4. 1. 18. *frum*. debet 47. ad quam (*incontinentia*) Festinare, nullo modo convenit 7. 16. 18. ante omnia autem Scire convenit naturam corporis 1. 3. 19. id ante omnia Scire convenit, quod *caut.* 1 Praef. 4. *conf.* 1. 3. 81. 1. 14. 10. 3. 16. 3. 5. 6. 3. 11. 14. 3. 16. 9. *caut.* *cum infinitivo passivo* : ante omnia autem Demitti specillum in fistulam convenit 1. 18. 183. Ita quoque etiam tam id Extenuis convenit 7. 12. 19. cataplasmis Impungi quoque convenit 8. 9. 7. Proinde autem convellere, & Foveri alius *caut.* 7. 1. 10. quod (*medicamentum*) semper ante Tepescere convenit 6. 7. 11. neque Terere convenit. *caut.* 8. 4. 7. 16. 93. *caut.* *cum infinitivo passivo finis & alius* : ante Tondere autem convellit, deinde in balneo aquae calida quamplurimum caput atque orculos Fovere, tum atroxque pericillo Detergere, & Urgere caput itino inguento 6. 6. 71.

Convenirent, Conventientia, *u. imperius* in Convenit.

Converso, ere, si facile convertitur (*ager*) 2. 3. 1. 2. *fo circumversum praef.* axes aut in totcularibus converti 8. 10. 19. Is (modulus) habet quod terebra convertitur 8. 1. 7. *frum*. circummagis riva paulum Ad dexteriores eorum convertitur 4. 1. 18. plaga tunc cornu Ad maxillam non Ad oculum, convertenda sunt 7. 101. ut ejus (palpebrae) pili Ad ipsum oculum convertantur 7. 7. 47. ubi Ad pedes convertitur est (sigillum finitum) 8. 2. 8. Ad plura convertas (illas) Immiscere 7. 9. 6. minus Ad pollicem aut Ad minum digitum convertitur 8. 17. 2. Dexteriori conversos unco 7. 1. 31. corpus Ille illic convertitur 7. 18. 14. Illic Impetu morbi conversio 6. 16. 1. sat In caput aut In pedes convertitur est (*supra foras morbus*) 7. 13. 17. minus In caput, per In pedes eum (Infantum in aere) convertit 7. 19. 17. manus In contrarium (latus) convertitur 8. 17. 1. ubi ejus interit In dexteriores partem convertit 4. 1. 27. Inde illa ventriculi pars In dexteriores partem convertit 4. 1. 21. Ima pars pedis In exteriorem partem convertitur 8. 21. 1. In pedes conversus infans non diffiliter exstabit 7. 19. 27.

¶ 4. *caut.*

¶ L. communis, immota: quoslibet male habent, si cornua prebe-
deant, delinde conuersi sunt vel in
aquam luter curem vel in lo-
culetum larvatarum, vix nullo
medicina periculo lustrabit 2, 8,
212. ruber eorum (marulorum) 3,
212. latum in vtrum colorem con-
uertere 3, 21, 3. ea (supervacu-
us dixit), quoniam in lethargum
sueper conuertere (phreniam) 3,
18, 48. naque inopere in pus
conuertere (phlegmone) 5, 18,
226. sunt (tabernacula), quot etiam
in pus conuertere 5, 226, 227.
vna intumescit in varicem con-
uertere 5, 26, 5.

Conuicia, xi. interdum in con-
uicia esse (prodest) 1, 1, 5 & 4
conuicia.

Conuulsero, etc. ubi illam (vesi-
cam) conuulserunt (calculi) 7,
206, 61, ut videretur promouendo
conuulserunt (dignit vesicam) 7,
16, 62. anque omni videretur con-
uulserunt 7, 26, 16.

Copia, ut. quum dixerunt (sit)
in eo (corpore) 1, cui copia ma-
le habet (materia) 2, 10, 15.

Copiosus, a, um. per alium in-
fundere copiosum Aquam calidam
3, 21, 36. Cibus opus est
copiosus 3, 21, 22. Mellicera mi-
nus copiosus 3, 26, 56. quod ip-
sum tamen (oleum vel Lac) est
copiosus est 3, 3, 9. Piscu-
laris copiosus 6, 6, 18. Ex co-
eque Pus leuiter, albam, copiosus
fertur 5, 18, 176. 277. minus ab
ea excipiebatur Refal copiosus 5,
18, 214.

Copiose, adu. vinum copiosius Bi-
bere (debet) 3, 21, 3. Exit
(singulis) ex hoc (ore) interdum
etiam copiose 4, 4, 61. frigida
aqua copiose Praestanda est 3, 7,
19. copiosius vino Utendum.

Coquo, etc. ubi id (pectus) vixum
coquitur 6, 6, 211. columbina
ova coquenda sunt, & ubi indu-
erunt, purganda 6, 18, 84. v.
Acetum. Alumen scissile. Amur-
ca. Attenuatum siccum. Chal-
chitis. Cochlear. Ferina. Ficus.
Grossi. Iaculi. Lentiscia. Lolium.
Mistum cotoneum. Mala. Mani-
pulus. Marmur. Mel. Nitrum.
Purpuras. Resina. Spuma argenti.
Stribum Vitellina. etc. cum ad-
uertit 7 ubi jam Bene manipu-
lus la coctus est 5, 21, 21. pi-
nia, si Bis coquunt 1, 10, 1, ut-
que Ita coquunt 5, 24, 12. in
aceto vase lenititer coquantur,
ne superfluum 6, 18, 14. exci-
piuntur sita pingui Leuiter cocta
6, 19, 8. alumina scissilia Modi-
co cocti 5, 20, 2. ejusdem succi
fexariis eodem modo coquitur
6, 10, 8. ad 6, 6, 100, 6, 9, 7.

ex cibo Refice cocta 4, 18, 4. ex
populo quoque alba cortex radix
ex vino mixto Refice coquitur
6, 9, 9. hyoscyami radix in vino
mixto coquitur Sic, ut paululum
hii salis adijciatur 6, 9, 6. conf.
6, 215. Simul coquantur
mel, galbanum, refusa, terebin-
thina 4, 4, 11. Uique eo coquan-
tur, duce 5, 25, 19. cum pra-
eposimus mororum succus Ad-
medici crassitudinem coquitur 6,
11, 21, 22. teris hemine Ad xnam
coquantur 6, 10, 16. fac Cum
alio coctum 4, 4, 61. aqua Cum
hyssopus cocti sit 4, 4, 19.
Cum qui (cremoris) recessus adeps
cocta sit 1, 7, 18. pulicaria Cum
qua paulum ex fava vetere co-
ctum sit 4, 10, 19. foetio Cum
qua recessus cocti sit 4, 7, 9.
amurca cocta Cum vino 6, 18, 15.
hyoscyami folia Cum ori vitellio
cocta 200, 6, 6, 87. sterco-
caprinum Ex aceto coctum, aut Ex
eodem hordaceas farina 5, 27, 61.
sursurus Ex aceto cocti 5, 27, 64.
quae ipsa si robulum curatur.
Ex aceto 3, 7, 10. Ex melle co-
quenda sunt 7, 10, 44. ea spuma
Ex aqua pluvialis coquitur 6, 6,
126. ventosior ad id omnis farina
est Ex melle. quom Ex aqua
cocta 2, 13, 14. Farina ordacea
Ex aqua cocta 5, 18, 143. farina
Ex melle cocta, sic, ut ei dimi-
dium refinae terebinthinae miscetur
5, 18, 117. Imponeendum,
quod est ex fabae farina Ex mul-
to cocta 6, 18, 76. ad cataplas-
mata aptissimum est lini semen
Ex melle coctum, aut, si id non
est, tritici farina coctum modo
cocta 6, 6, 100. interdum etiam
aridem aliquod Ex oleo prius co-
quitur 5, 17, 15. spuma prius Ex
tribus olei heminis coquitur 5,
19, 3. olei heminis tres, Ex
quibus ex ceruis coquitur 5, 19,
36. quae (oleum & aqua) quoties
adijciuntur ceruisa vel spuma
argenti, scire licet, illa Ex
hii coquenda est 5, 10, 18. spuma
argenti scissila. Ex olei hemi-
nis & aquae mixtae altera
cocta, douet bullire desiderat 5,
10, 67. focii Graeci liniae semex
Ex passio coctum 5, 18, 213. Ex
passio coquitur 5, 18, 171. com-
modatissimum est, mellearium Ex
vino coquitur 1, 16, 168. conf. 6,
6, 56. quae Ex vino coquantur
6, 18, 17. folia quoque oleae Ex
norem cyrhis vini coquantur 6,
18, 21. hiniici radia Ex vino
cocta 4, 14, 14. conf. 4, 22, 6, 8,
5, 18, 87, 6, 18, 35. mellearium
Ex vino coctum 5, 18, 151. 6,
18, 96. lenitius vel marubium
vel oleae folia Ex vino cocta 6,
18, 2. in aceto como cervici ex-

mentum & repetit cum teds ac
fex pingui, item fexa pinguis
vel ex melle vel in aceto & melle
(coquitur) 6, 9, 10-11. a-
qua, in qua erum coctum sit 5,
18, 100. aqua, in qua lenitius
cocta sit 7, 15, 9. mellearium in
aqua coctum 5, 18, 100. infan-
dera (dijfer oportet) aquam, in
qua lini semen decoctum sit; vel
vitellum cum aqua, in qua rosae
foris folia cocta sunt 4, 11, 11.
fina. aqua calida, in qua ver-
berne coctum sunt 2, 11, 12. ius,
in quo portus cum pullo gallina-
ceus coctus sit 4, 6, 11. fexa
pinguis. In melle (coquitur) 6,
9, 11. & fexa suda & lini se-
men in melle coctum 5, 18, 213.
conf. 5, 22, 6. oleum. In quo
lubrici cocti sunt 6, 7, 15. hy-
oscyami radia vel in passio vel
in vino mixto coquitur sit, ut
paululum hii salis adijciatur 6,
9, 6. quinquessili radia in vino
mixto coquitur 6, 9, 1. conf. 6,
9, 6. 2. Ex melleo, quod
hii sulfure vino coctum sit 7, 19,
42. male cotones in vino cocta
5, 18, 95. papaveris cortices in
vino coquendi sunt 4, 24, 17.
In aceto vase coquantur 6, 18,
34. ejusdem (vulpi) pimentum
quoque recentissimum alium, sed
Sine ferro coctum 4, 4, 14. fex
praeposita, cum aliativo: pari-
bus portionibus mixta aerego &
plumbum elotum, eidemque re-
lina cocta 5, 16, 166. cum con-
junctio: id acetum coquantur,
Donec effuscetur 6, 11, 7. na-
que eo coquantur, Donec 5, 21,
39. cocta. Donec bullire desie-
rit 5, 19, 67. coquendi, Donec
omnia la unitatem quandam co-
cant 4, 19, 22. aut icylo aut a-
murea cocta, Quom utrilibet vi-
num adijctum est 6, 19, 1.

¶ de funditis venteribus & afflicto
descendunt (in terrore) simul
piscum misticque similia, cum
hii interponunt nonnumquam ex
cibo quoque recte cocta 4, 18,
42. ubi, qui, postea difficultate
coquantur, quam facile vitetur
4, 1, 27. ergo plerique qui ubi
alios concoquere possunt, bubu-
lam coquant 2.

Coctum, ut. cocturas genere lo-
cocti fieri possunt faugl iustos
5, 17, 87.
Coe, cordis, descript. 4, 2, 11. na-
tural melleolum hii duos faugl
ventriculorum habet 2, 1. feruari
non potest, cum parum illi est 5,
16, 19. corde percussio 5, 10,
39. corde vituratur 5, 26, 11.
luc corde 4, 1, 14.

Cotallium, L. dunt 5, 8, 3.
Coriandrum, L. in quo resister
quacunque in horto nascitur
boni

boni odoris fere 2, 3; 1. refrigerat. c. 37, 1. coriandoli folia fere simul repunt et refrigerant. 1. 33, 7. coriandoli feminis plenum acetabulum 5, 18, 1. peruviale polli lentissimum 5, 12, 1. peruviale acetabulum 5, 12, 1. 258. refrigerant. ciliandru vnde vrbisano quoguo Disperdis lib. 1. nap. 71. Plinius Major lib. 30. cap. 10 P. Vegetius de Administratione lib. 2. cap. 14. 259. 1. peruviale vnde quicquid acetab. lib. 1. de Diata cap. 15. nam. 10. Galenus de Simplicium facultatibus lib. 7. humiditate sua temperantia. 260. 1. peruviale vnde Hippocratis Plinius Valerianus lib. 4. cap. 4. Attius Terraboli c. Germani 1. Paulus Aegineta lib. 7. cap. 1. et Orischole Colicidantem cap. 14. 261. 1. peruviale vnde cum alijs se facilius potuerit effundat. ceterum refrigerant perustatum ad viride ciliandru referri. 1. significat Plinius in Hist. lib. 12. cap. 1. 262. 1. peruviale Scythorum cap. 245. pag. 310. fere qui etiam de ciliandru duntaxat Landus Cap. Hoffmannus de Medicamentis Officialibus lib. 2. cap. 30. cum add. Fere, Hist. et Pharmacopoeia Schroederiana pag. 313. fere.

412 J99.
Cornu, n. cornu Bubuli combusti
f, 23, 8, 5, 24, 10. cornu Cer-
vinium purpure f, 5, t. justa (Es-
sartieris) etiam galbanum Incen-
dunt, aut cornu Cervinum; si
non est, Quodlibet aliud: hoc
enim, quum comburuntur, odo-
re foedo movent 5, 10, f. cornu
Cervini ramentum 6, 9, 10.
Cervini cornu combusti & eloi
6, 6, 129. *Amplius* de cornu cer-
vini: hoc colligunt, quia cornu
habet, *duo* *uero* nominant 6,
6, 230.

9. de figura: lunata figura, cornibus ejus deorsum spectantibus 7, 7, 96. Incidi cuius plaga lunata usque ad cervicem vellicare debet, cornibus ad cornus spectantibus paululum 7, 26, 47. plagae tantum cornus ad manillas, non ad oculum convertenda sunt 7, 7, 207. ut donatum sinum facias, imaque pars ejus intus ad fracturum, cornus ad os integrum spectent 8, 4, 95.

corpus, oris. quorum & corpus
& mens super 3. c. 6, 1 app. quae
(lecturam disciplina) ut animo
praeceptum omnium necessaria, sic
corporis inimica est 1 Praef. 10 app.
iam, quom semper negros securo
agere convenit, ut corpore
tantum, non etiam animo labo-
rent 3. 5. 41. implet corpus eni-
m securitas 2. 3. 38.

¶ *i. damp.* non itaque, si quid vin

[illegible]

¶ *Ad istud humanum corpus.* nihil enim
consequi (proponitur,) sed erudi-
mentum materiam, sicut assumit esse,
in corpus omne didicit I Præf.
36, et omni corpori, ampliori
minorique sufficiat (hilulius),
quærentur 7, 46, 3. *Amplioribus*
corporibus 7, 46, 3. *Ergo* I Præf.
37, si dicere enim non ait cor-
pus 1, 3, 6 humidant autem
corpus frequens balneum, cibum
plenius, multa potio, can. 1, 3,
63, acriter vero & potissime &
cibo satius corpus eget 1, 3, 78,
quodsi reliquum corpus conva-
lescit, pedes tamen decedunt 1, 3,
91, can. Iteque in corporebus Re-
gione, in oris corporibus. Re-
gionibus corpus, juvenile. Pæci-
le Scille corpus, can.

¶ *distinguitur a ventre i. a. alio f. primis viis. qui quamvis parum docuit, quando venisset, quando corpus ipsum exinaniretur. (i. evacuare debet) dicendo tamen, tam cibum dandum, quem corpori deberetur, can. 3. 4. 11.*

distinguitur a capite. corpus eius
leniter ex oleo veteri (cum ca-
pite, excepto ventre.) perma-
ccatur 3, 13, 10. non *distingui*
setroque caput ad reliquum cor-
pus spectat 7, 19, 20.

♂ *distinguitur ab arabus f. aeneo-*
tatis. manus vel pes (infantis
in astra) corpus rectius reddit
7, 20, 17. In elserem partem

(scelus) corpus detestabile; in
apertum brachium intendens 3,
17, 14 i. trunco, respiciens capu-
tum 7, 14, 11 i. trunco corporis
add. 14, 16 & 19, 7, 17, 6, non
diffinit, meliusque illa crura su-
perius corpori ferti 8, 20, 6.
† de armetis & membris quatuor-
decim ad nunc quatuor fere
membrum (quod latissimum fuerat
sternum) repulsum promouere
loquens, quia motus, ut in do-
lore putifit, sic illis saluberrim-
us corpori est 16, 31 fere,
capitoli manum admovent 3, 6,
16 per caput leg. in vet. editi-
one, 11 brachium.

[illegible]

di continent quolibet corporis, ge-
nus quoque parit doccebit, num-
plures finus (*finitas*) lectus di-
versia corpora genera pertraheret:
5. 28. 271. 2. carnes nervum
nervae 28. 176. acque veterem
est, ne putum corpora poro-
corpi junctum non cotat 5. 28.
104. uncus, ab exteriori paria
lavis. qua corpori (*viscus* *uri-*
mariae, in calens extrahendo) jun-
gitur 7. 26. 33. potitque in
aliqua

ger. corporibus involutis I Praef. 41. Iplum corpus 3, 15, 1. 6. hinc exterior. corpus Iplum 3, 4, 1. & hinc quidem in Iplis corporibus oriuntur (*visu oculorum*) : ratioculose vero internum illud oculum laedit 6, 6, 119. si corpus Juvenile est 3, 16, 169. corpus, si Juvenile est 3, 16, 169. in corpore Juvenile 1, 16, 148. languidum 3, v. supra Herbes. Longum 3, v. corpus Teue. si sine calore corpus est, atque utrumque in extrema partibus Marum est 3, 8, 19. corpus Mali habitus 3, v. corpus Senile & Senilis, vel habitus Medius. Minus 3, v. corpus Amplius. Mobilium 3, v. corpus Sanum. corpus quod acquiescit Melle & calidum est 3, 3, 5. Melle (est corpus) 8, 15, 4. maximeque in Mollioribus corporibus, praecipue in Mollioribus 3, 1, 12. Herbes. Aphor. 3, 12. *visu oculorum* ratioculose, omnibus quidem Mollioribus corporibus, inter quae Mulieribus est: praecipue 3, 3, 18. ex Melioribus corpore 7, 16, 91. corporum temperies Naturalium ratione computat I Praef. 21. v. Nostra etc. Obesum 3, v. Gracile corpus, it. Valens. in corpus Omne I Praef. 16. Omni corpori 7, 16, 9. pericula Opportuna I Praef. 3. quoniam Plenum corpus est I Praef. 97. 2. repetitum 166. si Plenus corpus est 1, 10, 6. postero quoque die videre (commodum est) Plenus corpus fit, ex eructor 1, 21, 10. id agendum cibus uberioribus est, ut corpus quam Plenum sit 8, 9, 5. Perile adhuc est corpus 8, 15, 4. Parum corpus Puro corpori iudicium 5, 18, 123. Quodcumque 3, v. corpus Mobilissimum. rertit enim, qualis morbus sit. Quale corpus, cor. 3, 4, 16. Quale corpora maxime tuto vel periculis opportuna sunt Praef. 3. qui fecit, ex Quili corpore sanguis mittendus sit 3, 10, 2. mens vel pra (*infantis in matre*) appetitum corpus Rectius reddit 7, 10, 17. Reliquum corpus 7, 9, 91. retorque caput ad Reliquum corpus I Praef. 7, 10, 19. si corpus Robustum est 3, 16, 179. quod insaniat genus) Robusti corporis esse consuevit 3, 16, 61. Robusto sicut corpore vomitus sanguinolentus 4, 79. quodsi Robustius corpus tui est, qui 7, 16, 10. si quis Sani corporis valere solitus sanguis est 3, 8, 90. colorem maxime Sano corpori similem accipit (cicatrix) 1, 16, 181. Sanum corpus splidat (squalid) & mobilissimum

que expeditus reddat 3, 1, 14. quicquid stidum est, aut. (in *degenerat.*) neque ad Sanum corpus concidere (*apud est*) 3, 16, 113. satis Sano corpore, & stomachus infirmus est 3, 6, 12. Sani corporibus, aegris *app. datur.* I Praef. 1. quod Sani quoque corporibus instat est, quanto instatius est infirmo, ordum aegrot 2, 16, 3. quia corpus Senile aut mali habitus est 3, 16, 211. neque Senile totum corpus, atque quod mali habitus est, cor. hinc medicinar idoneum est (*chirurgiae ceterorum*) 7, 9, 4. v. sup. corpus Aegrum. si in corpore denil est (vitiis) 3, 8, 107. eoque minus (*sanis membris* in rationem) quo venuliss id vitium est, & quo magis in corpore Senil est 2, 8, 121. pra in corp. magis sen, atque hoc quoque malo (*saeculo*) fere corpus Senilis temperat, aut quae mali habitus sunt 3, 16, 72. magis dicum I Praef. 86. aut dricillum corpus erat, aut florbat I Praef. 111. *app. sicut* altitum, i. obtridum, meliorum id cor. Sanius corpus fere 8, 10, 6. corpus Suum 5, 13, 14. corporis Sui 1, 9, 1. corporum Suorum I Praef. 21. si Tenerius corpus est 3, 16, 139. si corpora Tenerius sunt 3, 11, 44. quam albidum id (corpus sit.) quod Teue & infirmum est 3, 16, 3. si corpus Teue (est) 8, 11, 18. in corpore Teui longoque 1, 7, 10. corpus id, quod minime Teue (est) 1, 8, 91. quod in corpore Teuiore via erunt 2, c. exit. *conf.* corpus Valens. Totum corpus 3, 1, 121. 3, 19, 19. 3, 12, 10. Totum corpus 3, 1, 2. neque Totum corpus infirmum ciro per partem potest 3, 14, 14. si simul totum corpus afficitur, neque aut in partibus aliquis veniens mali (*epilepsia*) sensus est 1, 8, 91. corpus, quod acquiescit Totum insidat 3, 1, 5. eius, qui Totum corpus suum 8, 21, 6. Totum quidem corpus praefecionem est, praecipue tamen caput 6, 6, 198. *conf.* 3, 11, 1. 4. 9. Totius corporis canis sit, si partem aliquam 3, 10, 36. ubi Totus corporis imbecillitas hanc curatorem per Totum id right 3, 14, 11. per Totum corpus orietia (*vicia*) in singulis partibus, 3, 1, 3. v. habitus corporis: via corporis 8, 21, 6. Toti corpori se 7, 9, 10. Totum corpus acc. 3, 1, 21. 3, 12, 14. electa Totum corpus partem 1, 11, 120. Totum corpus 3, 7, 91. Torore corpore 3, 8, 115. in ro membro, quod per se immobilis, non nisi

eum Totum corpore imptetur 3, 16, 179. *conf.* (grova morbi, fecer) in Toto corpore est 3, 3, 3. ubi non in Toto corpore, sed in parte aliqua vitium est 3, 11, 6. si quando in (morbus) non in Toto corpore, sed in parte est 3, 3, 11. Interdum Totum corpus, interdum parte inficit (*paralyticum*) 3, 17, 1. eadem (stidum) modo in Totis corporibus esse debet, modo in partibus 3, 14, 17. dividam autem omnes (morbus) in eos, qui in Totis corporibus consistere videntur, & eos, qui oriuntur in partibus 3, 1, 9. ra genera morborum, quae in Totis corporibus in sunt, ut sit certae aliquae non possunt 1 de his, quae sunt in partibus 4, 1, 1. dicitur aduersus vnoctum vitia: Totum corpus suum reddidit 3, 21, 14. qualla corpora maxime Tutissima periculis opportuna sunt 3 Praef. 1. *app.* Interit etiam inter Valens corpus, & obesum, inter teue & infirmum 3, 10, 12. *app.* si Valens corpus est 16, 99. si Valens corpus est 1, 19, 15. 8, 16. si corpus Vitale est 12, 91. i. viri, Vitiosum, & Corruptum corp.

¶ *non verbis.* Adhuc, v. inf. Cretur. Adhuc vel ferro vel medicamentis corpus 3, 18, 63. neque ois re magis aut afficitur Homonibus aut corpus Afficit 4, 5, 3. proxime ab stomacho vel afficitur haec (vulva) vel corpus Afficit 4, 10, 1. si simul totum corpus afficitur 3, 8, 91. v. Affligo. Aggillio. Alo. Colidit. Collocare est (corpus) in fedili 8, 15, 5. alio quouis modo Collocatum corpus 7, 18, 14. v. Confirmit. Confortat, v. inf. Habere. Confuso. Convalere. Convertere. Corruptum. neque enim Cretatur ibi (*ab una in labris refrigerant*) corpus, sed ex vicino adducit corpus 7, 9, 1. v. Curo. Demitico. Digere. Dolere. Egere. Hinc. Excoire. Exedo. Exulatio. Excoire. cibi potioneque corpori Facienda apter 7, 3, 12. v. Flumo. Fluo. Furo. Habere, quorum (notatum aduersus valentissimum) omnium commune est, sicut in corpore Habere, atque conuicere 2, 1, 3. v. Jacco. Illino. Impleo. Incaresco. Inficido. Infero. Infero trila. Inficere. Infracture. Injicio. Intraum est. Intraum. Intraum. Intraum. Leuo. Mollio. Movo. Muro. Nutrio. Offendo. Palleo. Precuro. Perficio. Pertrasto. Praeparo. Probo. Recipio. Refrigero. Relino. Repiro. Reficere. Refugio. Revertor. Rubeo. Sancio. Sico. Solvo. Stupco. Sum in, v. sup. Superficio.

quit Hippocrati credat quoniam Hippoclitus I. cap. I. Praef. 27. aut credunt Hippocrati, per calorem quibus conuolui 16. 35. et finitas quidem vitae satis cretas Notas esse propolitis, quibus melis credidissent 16. 36. 17. et Remissionis (sibi) credendum est. quae etiam immoratur 3. 11. 8. *judicium*. Venis nomine credimus, fallacissimas esse. 3. 11. 1. *pus*. aliter res est, cui credimus, Colas accipit fallax 16. 18. igitur isacti quidem animi illa oparet, sed his nos omnia credere 16. 19. *can. anaf. nos infirmis*. credo autem, eo plura esse tentata 3. 16. 32. in quibus plus posuit manu, quam medicamentis, credo I. Praef. 19. neque enim credunt, posse cum scire, *can. I. Praef. 19. add. 16. 32. 16. 36. G. Id inferendum hunc apert. meo credidi* 4. 4. 18. Asclepiades utique mittendum sanguinem credidi 4. 3. 1. ut insana biles esse crediderit 7. 4. 18. neque credendum utique tussis est. Quis 1. 8. 4. eredo. Quis 2. 10. 40. 7. 11. 2. ponendum autem hoc esse credidi, non Quo curatio eius veli sit, sed Ut res loquatur conuoluitur 8. 11. 4. Credo. Quomodo 5. 27. 48. eo quod credendum est, Si 3. 18. 12. Ut quidem crediderunt I. Praef. 13. neque labori sit, neque excusatio, neque negotio credere (debet) 1. 1. 2. 1. *agra*.

Credibilis, e. nervum praerulum esse, credibile est 1. 26. 178. *can. G. 1. 8. 4. 6.*

*Keueneris, tpe. maluit, quicquid iussisset fieri iussuram tenet, dependet vero (telluris) obsequiis per sanguinem nervos, quos nequequeque Graeci conuoluit 7. 18. 3. hoc vulgo quidem recipiunt de munitione, qui hodie hoc minime aptillares conuoluitur sed *Mitigatione in Cellum Epil. IV. affertur, sita de domo vii defertur intelligendum est 3. 6. quod de iussu Celli delinquo aliquotus de hoc nervo sita iussuram, ut non nisi 3. 1. quia iussuram iussuram comprehendit, intelligi possit de Columellam, dum forbit de. R. R. Rustica lib. 6. cap. 26. telluris nervos, quos Graeci nequequeque ob eo appellant, quod ea illis genitiles partes dependunt, iussuram in vultum caliditate extrinsecum partem iussuram, adiacentem partem telluris nervi reliquit, pariter vultu defertur iussuram accipit 3. 1. dicitur Rulus R. R. Rustica iussuram dicit, ut interpretatur Lantini, de Corporis humani partium appellatibus lib. 1. cap. 31. nervus quoque cum nervo conuoluit ad telluriam pervenit, qui iussuram di-**

el potest. cremasteris Graeci

Cremor, ois. Alicae cremor dandus est 3. 7. 18. In alvum Alicae cremorem ex inferioribus partibus indere, id quidem id quoque vires tactus 3. 19. 21. gargarizare ex huius cremore (succellum) est 6. 6. 159. laevat cremor furfurum 3. 21. 29. Furfurum cremori ad gargarizandum paulum aqua pluviali 6. 10. 16. eodem furfurum cremore gargarizandum est 6. 10. 17. os diuicendum est cremore Lentisculorum 6. 11. 8. elancie os cremore Lentisculorum (oportet) 6. 25. 1. elui (pos) cremore Lentisculorum debet 6. 18. 26. Lentisculae cremore uti (satis est) 6. 13. 11. Oxyae cremor dandus est 3. 7. 18. Pulisae cremor dandus est 3. 7. 18. laevat cremor Pulisae 3. 21. 29. cremor Pulisae fumendus est 4. 6. 10. In alvum Pulisae cremorem ex inferioribus partibus indere, (ultimum auxilium est) si quidem id quoque vires tactus 3. 19. 21. ex inferioribus partibus tepidum laevat Pulisae cremorem 4. 11. 2. ducto alvum Pulisae cremore 3. 7. 8. ducit autem (alvum) percolato Pulisae cremore cum oleo & melle 4. 13. 20. continendum est, saepe eripimus cremor est, cui paulum mellis sit adiectum 6. 11. 2. ¶ Percolato Pulisae cremore 4. 13. 10.

Croco. are. quo plus estare Cornia possit (plaga) 7. 20. extr. quod In medio (plage) Cornaculum eret 7. 7. 102. neque enim creatur ibi (in carnis) *chir. gra.* Corpus, sed ex vicinis adducit 7. 9. 3. ubi Pisonem dolo vel ad manus pervenit, vel ad scapulas tendit, Torporemque de Volocem eret 2. 8. 120. quod Duritiam creabit 1. 14. 7. 6. ex quatuor prius vel super rana aliquid vel deficiens adveniam Vacuuliam creabit. Praef. 24.

Cresco, ere. quibus in pueritia excidentibus (Anticulis) neque respositi sunt, minus quam caetibus crescant 8. 11. 20. si etiam vehementes Dolores crevit 4. 3. 12. quoniam eret delit (Febri) 2. 10. 31. *fron. amilla*. hic, caque (remedia) quae crescentibus (Morbis) apert sunt, in remissionibus postea experienda sunt 3. 2. 5. 17. non solum ibi omni colore, sed etiam nervo spiritus cretelle (Tomoe *compunctus*) 7. 14. 9. sub clamore & stulticie *can. eret* (Tomoe *extremis*) 7. 13. 18.

Creta, 16. *ruina, mudi*

Creticus, 1. um. v. A. *Illeoclitia*. Creta. Dioclet. Dilectum.

Creta, are. *terras gran.* creta Cimolia simul reperta & refrigerata 3. 33. 10. sanguinem supprimit 3. 2. 2. creta Cimolia cum thuris corde contrita, & aqua coacta 3. 27. 24. creta Cimolia sub catulacae *can. 4. 3. 11.* Cimoliam cretam aqua pluviali creptum 5. 24. 326. delinendo homo (*cardians*) est Cimolia creta, vel subinde *homo* Pulvere refrigerando 3. 19. 8. creta Cimolia totum liquorem illinens 3. 9. 16. *Rhod. in Lantini* Scribon. *legi. p. 148* terra cin. creta Filigulae sanguinem supprimit 3. 11. 2. alvum attriegit corpori illita 3. 3. 66. *can. Aeg.*

Crimoe, iola. nec protius est. nec aris esse, si quod profectio-
nis est 3. 2. 3.

Keipane, ut crinitae, judicant. conque idies *Impares*.) conque rone de agria iudicetur, *agriae* nomine *antiqui* 3. 4. 16.

Keipae, ut tuberculi gran. a simi. liquidus hordei dillens, 10 palpebra 7. 7. 7. *ubi & feg. tradit* 102.

Crocum, 1. videtur hanc sententiam (alvum molliendo) habere 3. 21. 21. perget 3. 1. 5. diacule 1. 11. 3. cremor nominat, 3. 21. 25. 5. 5. 1. 5. 11. 1. 5. 21. 7. 5. 21. 27. 6. 6. 13. 6. 11. 21. cremor are. 4. 24. 23. croci *grati*, 3. 12. 8. 3. 29. 37. 5. 20. 18. 1. 11. 9. 10. 5. 13. 3. 12. 20. 5. 13. 21. 21. 23. 16. 29. 31. 37. 38. 5. 26. 249. 5. 28. 268. 6. 6. 11. 34. 32. 13. 16. 61. 8. 100. 147. 143. 149. 154. 116. 184. 121. 6. 7. 13. 21. 10. 16. 19. 47. 6. 9. 18. 24. 6. 10. 6. 6. 11. 8. 10. 6. 18. 27. 19. 11. Croci paulum 4. 10. 5. croci paulum eret sit adiectum 6. 18. 27. quoniam paulum his eroli quod accipit 3. 25. 17. paulumque his eroli adiacente 3. 21. 7. donec similis croco colore fiat 6. 29. 4. postquam, quae ex odorisbus sunt, id est, spica nuda croco, *can. 4. 20. 20.* utendum croco, cui album uti miscetur 6. 6. 9. croci Cilicii 1. 23. 12. 6. 6. 136. & 129.

Crocinus, 2. um. Crocinum v. Unguentum.

Crocumagna, 1. us. *gena.* crocomagmatis. quod quasi retentum quod est 3. 18. 17. *quae ad-* iudicet *vera glasma* quod videtur retentum eius, *scilicet* eret, 2. *pauyua* *erolium* quod *supra* 2. *pauyua* *erolium* 23. eret, *can. ad.*

aditio, suppositum est. v. Disin-
id. lib. 1. cap. 16. Galien. de
indiv. lib. 1. cap. 5. ad. Tera-
bol. 1. Sermon. l. cap. 196. cro-
comagmatici sunt. 5. 18. q. 6. 5.
1. 6. 6. 117. id. (collyrium.)
quod est crocomagmatici sit 6. 6.
192. 5. Collyrium.

Crucio, v. p. 17. Crux.

Crudelli, e. quæ (mortuorum li-
cerat) est non crudelli, tamen
sæda fit 1. Præf. 71. Incidere
tenet vivorum corpora, & crue-
deli, & superædente est 1. Præf.
118. *aus. lib. 66. neque esse cru-*
deli, hominem nocentem, &
hærum quoque pœcorum, sup-
plicia remedia populi innocen-
tium læcularum omnium queri
1. Præf. 45.

Crudelliter, eque (extremum dis-
tendit) hominem crudelliter
conficit 3. 10. 43. Itaque (in-
videndo corpora vivorum) conseq-
uimur, ut hominem crudelli-
ter jugulet 1. Præf. 70.

Crudellus, a. id. idque per mife-
riorum dicitur, quod aliis dicit
crudelliter cognovimus (infectus
vivorum hominum) 1. Præf. 71.

Crudus, a. um. app. coctus. Al-
bum crudum ex avis 4. 15. to.
refrigerare olera, quorum crudi
Centes affumantur 3. 27. l. 5. id.
quod Excrescit, crudum est 3.
8. 60. columbar læter recens
de crudum 4. 16. idque Li-
num debet esse crudum, & dup-
lex triplex 7. 4. 17. nihil
nim concuq. (proponit) sed
crudum Materiam, sicut assem-
bit, in corpus unum diducit 1.
Præf. 36. Mel crudum 1. 39. 6.
1. 5. 1. 6. 4. Infundere cruda
Ora 4. 19. 26. Fit cruda 5. 17. 6.
Ficis erudae 5. 18. 193. crudus
Vitellus 5. 11. 5. Vitellus crudus
5. 5. 5. 15. 1.

¶ *translatè, appropinquat ei quod con-*
coctum appropinquat in totis modis
re corporis. 9. Concoquit, crudum
est in obsequio quid? 5. 18. 145.
146. conf. 18. 147. fit crudum in-
telum est 7. 20. 9. de appropinquat
5. ubi pœnam pro appa-
ruit 18. 8. Urina tenet & crud
7. 28. 5. sunt sedimento.

¶ *quoniam fit autem malum erudo*
lingua mitemus 3. 10. 31. 7. 1.
hærum, aut emendationem cibum
seculi: app. concollit 18.

¶ *qui crudum trahit 3. 2. 3. 1. ex cru-*
di, æstus in ventris reliquiis.

Crudulus, a. id. concollit (in ar-
bitrio) sicut in omnibus cor-
poris affectibus, necessaria 1. cru-
dus enim id maxime lædit 1.
9. 1. app. Aliqua 3. 15. 94. Ulla 3.

¶ *11. 12. Meris crudulitatis 4. 11. 17.*
¶ *1. digna crudulitatis 3. 7. 6. sulle*

crudulus Suspensione remanens

1. 10. 12. app. concollit 18. 31.

¶ *cum vultu, cruduliter Cavendus*
sunt 3. 13. 11. capitis dolore cru-
dulitæ Costruuntur 4. 3. 7. quoniam
Disculus crudulitas est 4. 11. 13.
ut oque cruditas ex eo (vino.)
& tamen formet. Fiat 6. 4. 48.
aut bilis ægrum aut cruditas ma-
le Haber 3. 6. 7. maxime Lædie
(torpua) 1. 9. 2. ne crudulitate
Movrat (dibus immedicis) 2. 9. 7.
hæc (medicis) crudulitæ) crudulite-
re Motantur 1. Præf. 47. ne velle
crudulitæ Substante (docetur ali-
vus) 3. 12. 15. Sum: si præ-
cordie dulcet, ut infestis gra-
vis est, aut tunc die non conco-
dit ferre vites: crudulitatem est
manifestum est 3. 7. 6. ne quo
cruditas in quotidianam (sebre)
id malum (quarantiam) Vertit 3.
11. 14. Vitare oportet crudulita-
tem 10. 3. 14. 9. Vi-
tando cruditas 3. 12. 19. 4. 5. 12.
oportet Vitare crudulitas 4. 21. 1.

¶ *non parientia. si hæc ereditere*
origo est (doloris capitis) 4. 1.
1. etiam in crudulitate adhibet-
tur (sullum) cucurbitula) 3.
11. 11. cavendum vitæ est, ne
quid horum (judicium) moventium
in cruditate tenetur 6. 17. 6.
adhibeturque dolores & vultus
(in carere) 1. quæ cu sterc-
core Per crudulitatem ex delup-
sero accidit 7. 10. 4. in pleris-
que Folt frigore crudulitæque
ocitit (motus cibum) 4. 14. 3.

¶ *de conditione maris ejusque mate-*
riæ, appropinquat concollit & matri-
ritati, antequam medicamentis qui-
budam datis contritionem mu-
lietur, eo quod crudulitatem
manente hæretur in (stribus) 3.
4. 7. app. velle vero solva & ten-
uam in magna crudulitate esse
conferit, & læpe, atquecum spæ-
cio maturecat, hominem rapit
3. 6. 11. app.

Crur, v. oris. Aliquid cruris 8. 2.

¶ *cruris Aliquid 8. 2. 13. id*
erant quoque ex ulceribus Appa-
ret 6. 7. 17. hæc inter Cru-
ctus tenet remanet, Disculatur
8. 4. 6. 1. diffidit velle
reddidit, eque aut est cruenta,
aut cruce Ferat 3. 16. 46. latus
Instrilis emulcerantur (in dys-
teria) ex his crui Manet, in-
quæ modo cum hæretur aliquo
semper liqido, modo cum qui-
budam quasi macosis exacer-
bitur 4. 11. 5. ruder (ut oportet)
donec jam aliquid cruris Offen-
ditur, quæ Interit oisibus est
8. 1. 6.

Crucens, e. om. nonnquam aut

singulis aut cunctum, aut puru-

lentum Aliquid cum et (vitis)

exercentur 3. 7. 11. Interdum

{ 3. }

crucensum Aliquid (excretores)

1. 11. 11. Crui crueretur (simili-

ter id, quod Intermitur, si est

crucensum 3. 4. 1. Pus crucensum

4. 8. 63. sive crucensum (est spu-

um) 8. 6. 4. quæ (Vomica)

quæ crucensior, eo melior est 3.

8. 17. Urine crucens, si 16. 46.

7. 26. 4. campislar, quæ cruen-

tis Veneribus Injicitur 5. 19.

3. 19. 5. 16. 17.

¶ *cum vultu, si quæ cruenta Colo-*
rant 7. 26. 17. si singulis per
hanc (vilem) editur, & in co-
quendum cruenta Concreta sunt
3. 7. 33.

Crucens, ere. idque (que summa-

est aerulium) ferit Audiat &

exercentur 5. 18. 112.

Crus, cruris. ad entremas petes-

tid est, contra brachiaque 4. 14.

4. fere letæ viginti & trige-

simam, sicut Inscuitur crus

brachiaque 8. 7. 10. 6. *fracta.*

conf. Brachia. Femur, crus femo-
ris acc. 8. 10. 68. commu- ad
(crui) femoris 8. 10. 61. crui
crui manente contrahitur 4. 11.
6. crus pediculus 4. 8. 6. 40.
3. 6. 18. pede & cruce 8. 15. 5.
conf. pra.

¶ *cum aditibus, extenlemqu*
(crus) Alteri crui ad enlem
par est 8. 10. 7. crus longius
Altero est 8. 10. 4. crus brevius
viximque sit 8. 10. 4. Desum-
eres acc. 7. 16. 30. Interiores cru-
es 7. 16. 29. Ipfum crus 8. 1.
108. crus longius ultero est 8.
10. 4. per omnia crus brachio
simile est 8. 1. 108. Sinistram
crus 7. 16. 30. crus longius al-
tero & Valgus est 8. 10. 4. trus
brevior Viximque sit 8. 10. 4. ut
Utrique crure 3. 23. 26.

¶ *cum subleone, emulceretur.* Com-

mune ei (crui) crucensque est 8.

10. 61. Cummoio cilum qua-

dam (sunt) femoris, cruri-

bis, aut. 8. 10. 1. femorisque

Digitis polles, cruris quo Inchi

8. 10. 70. inter unius crurum

Vlerus 8. 10. 7. Fractio, crurum

Infractilis 3. 27. 11. Ipfum crus

est ex Offibus 8. 1. 108.

alterum Os (cruris) alterum 8.

1. 110-111. Aliquid cilum cru-

ris Temor est 4. 9. 1. crurum

Vlerus 7. 2. 18. In cruri-

bis ori Vlerus 3. 11. 1. undice

Varicibus crure liberat 7. 31. 13.

¶ *cum vultu, v. Adduco. Atrachio,*
Calcasio. Calleo. Conscio. Con-
silio. Contrago. Contraho. Delli-
go. Destino. Diluco. Dispergo.
Facilio. Euendo. metingue id
quæ seperis corpus Ferit 8. 10.
6. v. Frango. Frigefico. Jacto.
Instumefico. Laboro. Libro. Nuo-
do. Testifico. Plico. Potriga. Ru-
du-

daco. Repono. Sumi crux est ex
nubibus duobus 8, 1, 101.

¶ cum parietali. A crucibus 8, 1,
105. A brachiis crucibusque 4, 4,
94. ab his (an) villis) Ad crura
proxima transitus est 7, 31, 1.
Sicra crura 2, 3, 5. Ex utroque
crure 1, 3, 36. In cruri 1, 8, 10. In
crure 8, 10, 44. 8, 11, 1. In cru-
ribus 8, 7, 13, 4, 7, 7, 5, 28, 72,
6, 61, 7, 17, 10, 7, 31, 1, 8,
10, 13, 8, 20, 1.

Crusta. ac. five ex Medicamentis
five ex Ferro crustas 6, 18, 19,
anfr. 1, 9, 1, 15, 11, 47. 24, 6, 11,
6. crustas Materas 6, 18, 15. *Flu-
res* ant. 6, 8, 3. Quails 8, 7, 20,
6, 21, 6. crustis unum locum A-
stringunt 1, 28, 109. donec De-
cadant 5, 27, 21. ut crustas De-
cidant 7, 7, 185. his (crustis) De-
cidentibus 6, 18, 55. crusta undi-
que a viva carne diducta 1, 18,
11. si vel volens aliquis vel im-
prudens immutare crustas Dila-
tat 4, 18, 16. Ellid. v. infra
crustas Resolvunt. quoniam crustas
Excidunt 6, 18, 46. ubi Exci-
derant (crustas) 1, 26, 246. ubi
crustas Excidunt 6, 18, 11, 7,
7, 72. si jam crustas diducit (si-
citra oris) quales in adultis esse
conferunt 6, 11, 6. si sicut ea
ulceris circa os sunt, pluteoque
crustas habent 6, 8, 1. crustas
ulceribus itaqueque igitur adhibis.
Inducunt quod 1, 9, 3. adhibenda
sunt ea, quae adtenuando
ulceribus Inducunt 6, 11, 24. ne-
que reductibus medicamentis
neque adtenuantibus & ubi id i-
psum Inducuntibus crustis 1, 16,
100. crusta, quales super ulcera
hanserunt 6, 7, 70. five ex medi-
camentis five ex ferro crustas
Occurrunt 6, 18, 44. ubi crusta
ex resiculis Precidit 6, 7, 72.
crustas vero has (ulceribus indu-
ant) Resolvit farina triticea
ant. 5, 10. quae crustas a vivo
Resolvant, *anverguntur* Graeci
omolant 1, 26, 245. donec ex
ipso (colore) crustae mutatur leu-
ter Resolvantur 6, 18, 51. sub
his (medicamentis) crustas Resol-
vuntur (in variis) quae tem-
per stercoramentis Ellid debent
6, 8, 7. non deinde ulcus, sicut
cetera adulla, extendit est: Se-
quitur enim sub medicamentis
ardentibus crusta 5, 28, 11.
Sumo si crusta est 6, 7, 71. cir-
caque quasi crusta est 1, 28, 4.
Cruclumum, vel *Lutia* modo
Cruclumum, u. m. pinum fragi-
le, quae Cruclumum est 1, 24,
6. v. *Rhod.* ad Scribon. Comp.
104, p. 175. & in *Lavio Scribon.* 4, 9.

Crux, velis, unde

Crux. ac. parvus in his (pueris)
agendum est, non cruciatae vigi-

lia, foveae, aut nimia steli 3, 7,
10. neque nimium vel cruciatae
(*fortissimum*) 3, 4, 17. In quo
(morbo) simul seger & steli 3,
quae metu cruciatae 1, 27, 19.
quae (mala) dolore non cruciatae
7, 17, 17. sic cruciatae (*salvus mor-
bus*) ut vitas spacie nihil dicat
4, 14, 1.

Keuramias, u. nate

Keuramias, is. *crystallo similis*,
gatta hamoris, vel albo similis,
in interiore scuto & *agoramandus*
a Graecis nominatur 7, 7, 126
hodie hamus crystallinus, vel lens
crystallina.

Cubo, ac. cubantem aegrum sumpsit
alvus exercit 7, 2, 24. lique
(seger) cubare quam maximo
conspici debet 3, 4, 16. locus,
in quo cubat (venerat) 1, 26,
188. loco obscuro cubare debet
(*sphaculatus*) sic, ut a femore
quoque ablinet 6, 6, 10.
scire licet, non periclitari (se-
bicitatem) 1, 6, 10. in laevo ut dex-
tram aut huiusmodi, ut ipsi in sin-
ist. cubat, cruciatus paulum re-
ductis, qui fere sunt quoque ja-
centis habitus est 2, 3, 1. In ven-
terem cuba est dolenda (junctio-
nis vulnerati nota est) 1, 16, 64.
cubare in ventrem inciduntia
est (cum calculus exisset est) 7,
26, 130. oportet cubare Mollire
(in *sephratis*) 4, 10, 1. mors de-
munciat, ubi seger Supinus cu-
bat 3, 6, 12.

Cubans i. aegritas ulceriosis qui-
dem diabus cubans luxuriae
subscribit (Acleplades) 3, 4,
12. ut (medicus) omnes notas
ex, vultu quoque cubantis perspi-
ciat 3, 6, 25. caput huius quoque
cubantis sublimis esse debet 4, 4,
94. ut maxime cubantem juvat 8,
15, 9. cubantis *gropus legendum*
videtur 1, 26, 19. curantia.

Cubile. in, lectus per sequestem
terra; per hilem, Durum cu-
bile (extenuat corpus) 1, 3, 32.
sagittas Quotidianum cubile to-
fissum est. Insulatum coarsu
lisset quod tunc contra consue-
tudinem est, nocet, seu Mollis
seu Durum est 1, 3, 21. Mollis
cubile (implet) corpus 3, 31,
perficula etiam (alvus est,) quae
lucet febrea duras conque-
scere huiusmodi in cubili non pa-
tuitur 3, 4, 12.

Cubina. i. alterum ex brachiis, cubili
Alterius 8, 10, 61. cubitus infer-
ior Longiorque, & primo Flexor
(radix) 8, 1, 81. cubitus Rotundus
in extremo 8, 1, 85. ex Summo
cubito 8, 10, 62. ibi (ad manum) cu-
bitus admodum Tenuis est 8, 1, 83.

¶ articuli humeri cum brachiis. In cu-
bitu tria coire ossa, humeri &
radii & cubiti ipsius car. 8, 16, 1.

¶ cum subscapulari. In summa Capite
in sinum humeri se inserit 8,
1, 81. radius in Cervicem ejus
(cubiti) infunditur 8, 1, 84. ad
verticem. *Advers. emendat.* in vi-
cem. modo Crassitudinali (ossium
brachii) mutato 8, 1, 83. scutulae
quae vel omnino non imponenda
contra Emioritibus cubiti 8, 10, 13.
cubitus extendens in Extremum 8, 1,
81. in cubito collis circumdatur,
isque Flexus illius, potius pro-
hibet 8, 16, 14. cubitus cum Ha-
more 8, 25, 2. add. ib. 19. Os
cubiti ipsius 8, 16, 1. Os. Offu-
dno, radii & brachii. Offu-
dno prulium dissimulat, rariuque
ad ossum coeunt 8, 1, 82. bra-
chii, *ossa* cubitis 8, 83. cubi-
tus extendens in extremo. Parte
aliqua paululum praedicat 8, 1, 81.
in praesentia servatur. supra cubiti
plexus Regionem 8, 10, 61. in hoc
casu quaedam Similitudo est
sibi & cubito 8, 20, 2. radius
in Verticem ejus (cubiti) infundit-
ur 8, 1, 84. *secundum primum* add.
in summa capite duobus quasi
Verticibus extantibus in sinum
humeri se inserit (cubitus) 8, 1,
81. ubi in Viciis cubiti humerus
cubiti est 8, 10, 11.

¶ cum vasis a. Anetho. Atollo.
Commixto. Exalido, *penultima*
corrupt. Entero. Foveo. Frango.
Impello. Infero. Jugo. Perfero.
Porrijo. Procedo. Prohibet. Re-
cedo. Remaneo. Repono. Rever-
co.

¶ cum parietali. quodsi Ex summo
cubito quasi frustum fit 8, 10, 62.
In cubito 8, 16, 1, 6, 14. paulum
Supra cubitum 6, 11, 11.

Cucumia, moris. Imbecillissimum
materiam esse. (seire oportet)
quicquid in cauliculo nascitur,
qualis est cucumia 3, 18, 10. bo-
ni facci est 3, 20, 4. omnia mali
facci est 2, 21, 2. viti est 3, 24,
5. refrigerat 2, 27, 3. cucumaria
Semina detrahitis corticibus tra-
giunt 4, 10, 5. ejusdem cucumie-
riae semina trigitur 4, 10, 6.

¶ cucumeris Agrestis radix 6, 18,
*78. alia videri solet agrestis cu-
cumie.* cucumeris Agrestis radialis,
18, 23. cum succo radialis ex cu-
cumeris Agrestis 6, 7, 87. cucume-
ris Agrestis succus 6, 7, 89. cu-
cumia silvestris pars lactescit
6, 6. cucumeris silvestris radix
4, 24, 22. 5, 38, 140. radix Sil-
vestris cucumeris 1, 26, 284. ca-
licis cucumeris silvestris 1, 18, 31.
Cucubria, u. Imbecillissimum ma-
teriam esse (seire oportet) quic-
quid in cauliculo nascitur, qualis
est cucubria 3, 18, 10. firmior
brassica & beta aut. quam cu-
cubria 3, 18, 16. boni facci est 3,
10, 4. alvum movet 3, 29, 2. cu-
cubrit

Re curat. eff. 7, 7, 11. delide et (curatio) *emphaticis* corpus lideam. eff. 14, quod 7, 14, 19. Idoe hic curatio non fuit 3, 15, 6. Ille 3, 17, 94. Ipla curatio I Pref. 7, per hanc Iplm (curat.) 7, 9, 2. ab Ipla curatio 7, 16, 9. simul cum Iplu curatio 7, 16, 11. in Ipla curatio 7, 1, 1. 7, 11, 2. 7, 16, 7. in Iplu curatio I Pref. 11, 119. Re curatio, qua 3, 9, 8. et Longius fuit curatio 7, 19, 37. per Miam curatio 7, 18, 3. I ff. Mala curatio. eff. 7, 7, 107. curatio tamen Maturam desiderat 4, 4, 50. oculi Multiplicem curatioem, etiam manus enigit 7, 8, 1. curatio hanc Necessaria. eff. 8, 4, 17. non Necessaria (curatio) etiam in his, quibus 7, 7, 151. ut in majoribus calculis Necessaria eadem curatio. eff. 7, 16, 50. *inf. mss.* Nulla. Scire licet, Necessaria, sed diffilicem curatioem esse 8, 4, 3. neque hercule illa curatio Nova est, qua 3, 9, 8. *inf. mss.* Nulla. etiam Nulla curatio adhibetur 5, 18, 114. Nulla altera curatio necessaria est, 1, 18, 118. Nulla id resillire curatio potest 7, 7, 95. quarum (varietum) quia Nulla alia curatio est, quam quae esse consuevit. cur. 7, 18, 10. itaque Nullam Novam curatioem desiderat (paratis) 6, 16, 2. in Omni curatioe, 5, 18, 113. 6, 18, 10. oculis quosque curatioes (diffilicissimas) neque caligine neque concavitate fatis Opportunitas eff. 7, 7, 113. fortasse enim curatioe Opponentur fiet (morbus) 1, 3, 1. Opportunitissimum curatiois tempus verum est, 1, 25, 191. Facilis (curatio)bus accommodata sunt 5, 17, 7. Prima corporis curatio, exaceratio eff. 1, 2, 10. *inf. 4, 1, 11.* I ff. ubi sub Prima curatioe febri interdicere. cur. tam denum ad manum scalpumque veniendum est 8, 4, 4. curatio Prima est, imponere causticam ad Secunda, fideorem exhibere 3, 19, 5. Promittit, *sup. diffilicem.* ut propria vice 3, 19, 5. curatioem requirit 5, 16, 149. Reliqua. Proprie, *et superius Communes.* Quodcum. Quale, *et inf.* Reliqua curatio eadem est, qua in omibus. *cur.* 8, 16, 13. *add. 8, 10, 107. inf. sup. expeditior.* Reliqua curatio valisior 7, 12, 18. Reliqua curatio Talit esse debet. Quia la inflammationibus cur. adhibere 7, 19, 107. quae ad futuram Reliquamque curatioem pertinet 7, 17, 9. Secunda, *et supra Pelma.* curatio. Similique adhibenda curatio. *eff. 6, 12, 13.* Similis

ex magna parte casus curatioeque sunt humeris & femoribus 8, 10, 1. hae curatioes (calculi) in seminis quoque diffiliciles sunt 7, 16, 87. hanc eff. Simplicissima curatio 7, 16, 80. quae (curatio) diffilicissimas haberi potest 7, 7, 114. Supervacua curatio est in his, qui 7, 7, 137. Talis, *et superius Reliqua.* cur. apud Tali curatio 1, 12, 18. *mss.* quae curatio ejus rei Ulla sit 8, 11, 4. ante Ullam curatioem 5, 16, 114. quod ulceratum via Ullam recipiat curatioem 7, 7, 18. Una curatio est, quae totum testiculum abscidit 7, 11, 17. in Utroque curatur 7, 19, 1. *¶ cum videris.* Accepit. Adhibeo. Adicio. Admittit. Admoveo. Cedo recte. Cogito. Delideo. Diffico. Dirigo. Divido. Edico. Exigo. Explico. Expono. Exquiror. Facio. Frequenter. Habeo. Improbo. Reliqua (genua carcinomatosa) curatioibus stricteque 5, 18, 12. id primam curatioem habet, qua longius Mitatur 4, 12, 11. ut & morbosum curatio & terram utraque contemplatio sub iisdem auctoribus. *Mss. ff. I Pref. 11.* v. Numerat. Inter. Optulor. Opas. eff. Ordino. Offendo. Peruenio ad. Peruenio ad. Procedo, *et recte & ad.* Propono. Profum. Recipio. Deque. Sum. et cum illa adhibetur curatio, Impeditum habere. *cur.* 5, 27, 54. *inf.* curatio *supra.* bullitico. Transco ad. Venio ad. *¶ cum adhibetur.* Eiusmodi, *et in adhibetur.* curatio minus his prodest, in quibus assidue Pustulae sunt 1, 2, 12. Satis, *et in substantivis.* *¶ cum praescriptis.* prolixus Ab Ipla curatioe 7, 16, 157. Ad, *et in variis.* pervenio, procedo, stansco, venio. Ante curatioem 7, 7, 113. Ante ullam curatioem 5, 16, 116. & Ante curatioem & post eam 7, 10, 17. quae simul Cum Ipla curatioem proponam 7, 16, 112. Et curatioem eadem 8, 13, 10. in curatioe 7, 13, 5. 7, 19, 3. qd. 7, 20, 8. 1, 1, 11. *cur.* in omni curatioe 8, 113. 6, 18, 10. in curatioibus I Pref. 12, 119. a Pref. 1. *cur.* Inter hae curatioes, 6, 6, 133. quae (curatio) numerat Inter diffilicissimas potest 7, 19, 1. *add. 7, 7, 119.* Per hanc Iplm (curatioem) deformantur (cur.) 7, 9, 1. Per malam curatioem his o. faciendo iuncta 7, 18, 1. Per alias curatioes 7, 20, 5. Post curatioem 7, 10, 11. *et supra*

Ante curat. Post curatioem quoque 2, 10, 5. etiam Post curatioem 6, 4, 14. Sine curatioe, v. Deficio. Finito. Sine curatioe, quae corpus manum adhibetur 6, 11, 16. Sub ejusmodi curatioe 7, 13, 8. Sub hac curatioe 7, 18, 107. Sub hac curatioibus 6, 18, 107. Sub prima curatioe 8, 4, 41. Sub quae (curatio) 8, 9, 12. Curto, etc. arde, quae magis contum, quam voluit 1, 10, 6. et partes spiritus teneo curare, sed minime in pulverem 4, 4, 13. multum ambulandum, curandum aliquando 3, 17, 19. hinc nihil curandum, sed lenta ambulandum est 1, 1, 17. exaceratio ambulandi curandique necessaria est 4, 4, 46. et currendo facies fecerit aliter exasperetur 3, 17, 18. Curus, ut, commode exeret curus 1, 2, 11. exenat corpus curus 4, 13, 19. puerus, *id est,* curus est hic (morbus) deperit inimica fuit 4, 8, 14. in instanti ambulandi val curus 4, 3, 3. corum (dolorem pluviae) laetitia curus 4, 1, 1. curus curus curus 4, 4, 6. et post curum Vehementer vel ambulatioem 4, 4, 76. atque et (gravitas) curus omni que mori auguet 2, 7, 17. Utendum est curus 1, 15, 6. 4, 2, 35. *¶ i. hinc.* *augurio.* ut lo lesiones partes salus curus pedetere. cur. 4, 14, 11. Et enim averte Pluviae curus 6, 10, 17. Pluviae curus 6, 6, 11. et de phibemie humida. nec Pluviae curus 6, 6, 110. Equinque Pluviae curus, nonnumquam copiose vel acriter, nonnumquam utique parte moderatior 6, 6, 18. Pluviae curus acutissimus regular 6, 6, 112. donec in uiculis Finitae curus coaguletur 7, 7, 171. jamque Pluviae curus conficit 6, 6, 4. de Pluviae tenuis curus 7, 7, 148. leveque Pluviae curus, sed assidue, in oculis morietur 7, 7, 148. Pluviae, & Pluviae, Maure, Perferere. Sanguinis ex nabus curus 1, 1, 40. *sup. pur.* *Apud 3, 17. ad pluviae curus.* *add. 4, 1, 4. ubi videtur esse figurata curus.* in Sanguine curus 5, 26, 106. ut illic Sanguinis curus revocetur 5, 16, 107. Curus, *et om.* quem curus pars aliqua est 5, 86, 4. si quid ibi curus, latere 7, 8, 11. curus in his tribus, (curibus, latere, curibus), 7, 9, 1. si qua parte parva fuit, si qua maiora sunt, et curatur, *quae perit in latere.* *Imperum hodie ita dicitur.* curatio. *traditur 7, 9.*

Curto.

(fpecta) erasudinem Daoum digitorum habet 7, 15, 7. Dux-
ma digitorum latitudinem non
accedit 4, 4, 7. Digiti Daoum 7,
7, 3, 8, 7, 5, 4. Daudeum v.
paula ante Decem & quinquaginta
digit. Index d'grum finitiae ma-
nus 7, 20, 19. uo d'gr. Index
& medius 7, 19, 11. Interdix
manus duos digitos, Inducem &
medium, demitur 7, 26, 14.
conf. 19. antice manus inter
digitorum terminum deorsum 7,
19, 6. Inducit digito corpus il-
lud (fatus uerit) totandum est
7, 20, 25. add. infra Pollex digi-
t. ipsi digiti 8, 1, 92. Medius v.
Index digiti Medii digito
vena firanda est 2, 10, 16. ad
Minimum digitorum conuenitur
(manus) 8, 17, 2. Norem, v.
Decem & quinquaginta, ungues
digitiuoli Fallidi 2, 6, 16. de-
strae manus duos digiti, pollex
totus index 7, 20, 30. digiti Pol-
licis 8, 12, 6. conf. Pollex. Qua-
tuor fete digiti super alium 1,
16, 41. fete Quatuor interprimis
digiti 7, 15, 2. interposita fete
Quatuor digiti 7, 21, 17. Accus
7, 11, 7. Sex, v. Decem & quin-
que d' digit, mazimeque Sum-
mi 2, 9, 92. Summusque digiti
pollex crans ejus (fallidi) insitit
1, 10, 70. quod Tebus digiti
funt possit 4, 19, 7. p'g'itua,
quantum Tribus digitis corope-
hendi possit 6, 16. Ureque (di-
gitus) 7, 12, 2. 112.

¶ *ram ful* / *matris*, quod & Articu-
li (digitorum) h'uerit, & per
manus validi sunt 8, 10, 2.
in digitis toricem fete Calus,
eademque signa sunt, quae in
manibus 8, 19, 1. v. Commenta
digiti, conf. Enactioe digito-
rum 5, 28, 105. *add.* 7, 12, 1.
ut ita in Locum, unde laesit est
digiti, restituitur 3, 50, 4. Net-
vi, v. supra Articul digiti, qui
(digiti) ex Osibus reuina con-
funt 8, 1, 92. interius Os (digi-
ti) 8, 1, 92. ut fete tertium
digiti Patem latendo mueron-
is implet 7, 15, 4. Signa,
v. Calus digiti, interposito digiti
Spicio 8, 4, 10. conf. 7, 15, 10.
permutatua tubere digitorum Vi-
cibus 7, 16, 25. Ulica in digito
7, 12, 2. Ulcera digitorum 6, 19, 1.

¶ *ram uerbi* v. Admoneo, Adue-
go. Apprehendo. Attollo Ceddo.
Circumdo. Circumdo. Cohae-
reo. Compello. Compromitto. Con-
curro. Conuicio Conlo, Deligo,
Demitto. Deprimo. Diduco, Di-
labor. Do ad ueniam. Educio,
Eendo. Recipio, Eximo. Laten-

do. Forceo, Illino Immitto. Im-
petio, Impulso. Impeto. Inclino,
Includo. Inuenio, Inuicido. Interpo-
no. Intru. Inuoluo. Laboro. Obli-
uio. Opus. Perduco ad acci-
nem. Peruoluo. Peruoco. Reimo.
Romo, Romo eo. Pappello Pro-
stabo. P'g'itua, Recello. Reuo-
no, Rutiluo. Reuoluo. Reuoluo,
Sareto. Separo. Subiocio. Sumo.
Tendo ad. Verbero. Utor. Ugeo,
¶ *ram partitua*, minus aut ad
p'licetur aut Ad maximum digito-
rum conuenitur 5, 17, 2. qua-
que oia, recta Ad digitos ten-
dentia 8, 1, 92. In digito 5, 26,
25. In digiti 5, 26, 21, 173, 8,
10, 1, 12, 14. *conf.* Inter digitos 7,
19, 14, 7, 16, 71. *conf.* 7, 18, 12,
7, 20, 71. Quam duo finitiae
Per digitos uerba eliet agitata 7,
26, 17. Et Sub digitis quoque ex-
petiendum est 7, 26, 61.

Dignus, 2, nm. primus quidem
Et omnis memoria dignis I
P'f. 11.

Dilator, dilapsus sum. Calculus a-
renosus inter subiedos digitos di-
labitur 7, 26, 71. et dilabuntur
(Digit) 1, 12, 6. ne ita Formas
dilatatur 5, 21, 21. ubi deinde
si dilabitur: si non dilabi-
tur sede, qua inuitur 5, 21, 171.

Dilacero, are ne quid dilaceret
(fpecta) 7, 1, 32.

Dilato, ne. Dilatatio sub quilibet
figura dilator 6, 4, 4. p'p'itua
nata dilatat 6, 8, 20. pupi-
la (oculi) dilatatur & dilata-
tur in mydriasi 6, 8, 207.

Diligens, cura, diligenter homi-
na nostra, quae plerumque
melius responderent I P'f. 17.

Diligenter, adu. v. Adoro. Ago.
Circumdo. Conuego. Eximo. In-
uoluo. P'p'itua. Impero. Impero
diligentissime, v. Comprehendo.
Diligentia, ac, adhibita diligentia,
ne 7, 10, 2. alie enim quam
summa diligentia, non medici
suntumolito, sed etiam regis,
enactioe 1, 21, 16. magna di-
ligentia per hanc causam habi-
bita, ne 7, 12, 46. Cum maiore
quoque diligentia 8, 7, 92.

Dilucido, adu. dilucidus, v. P'p'itua.
P'p'itua.

Diluo, est. hunc (passulum) di-
luere oportet Aceto 5, 20, 3. *add.*
¶ *quare*, quae, ubi orandum est,
Aceto diluuntur 6, 7, 20. ex pas-
so coactum, &, quom uas
exigit Aceto vel Vino diluuntur
5, 20, 16. conf. 5, 17, 17. creta
ermolui, conf. aqua coacta, ite-
que, ubi usus necessitas incidit,
Aceto diluta 5, 27, 92. ex eo
paulum Aqua diluitur 5, 21, 12,
lycium Aqua dilutum 1, 6, 5. *conf.*

6, 11, 8. os diluendum est vel
Citrume feticulale, vel Aqua
in cui *conf.* 6, 11, 8. *claudum*,
passili, ubi utendum est, quae
dent generis Humore diluuntur,
(sc. humore non pigui, ut Vino
vel Aceto) 5, 17, 17. thyodes
(compulsum) Rola (d. uia r'f.)
diluendum est 6, 15, 16. Vini
quantum satis est ad myrthi di-
luendum 8, 7, 48. Vino dilui v.
sup. dilui Aceto, Humore, *con-*
¶ *prato* / *quantis*, quae Ex aceto
diluuntur 5, 20, 17. cucumeris
fivetur prius interius Ex lacte
muliebri diluitur 5, 21, 6. *conf.*
5, 26, 208. si plus potui est, id
medicamentum Ex melie si mi-
nus, Ex vino diluitur 6, 11, 24.
lycium Ex prius ut lacte dilui-
tum 5, 26, 208. ex uicia Ex vi-
no diluuntur 6, 7, 45. lycium Ex
vino diluitur 6, 8, 9. *add.* 6, 18,
24. prodest quae fobere In aqua di-
luta Piper, caforeum, lafer.
myrtum 1, 16, 7. quod lupini
magnitudine habet, In tribus
cyathis aquae diluitur 5, 21, 30.
ubi utendum est, id, quod Ae-
gyptias fabae magnitudine im-
plet. In portione vini diluitur 5,
21, 11.

Dilutus, 2, nm. *liquore* admixto
tenner redditur. Omnis dilutus
2, 19, 4. aptum est, aqua, vel
certe diluta Potione esse conien-
tus 1, 3, 13. 5. Vno Aqua diluta,
dilutae Portiones 4, 7, 77. post
dilutae Portiones 1, 11, 18. Post
quam dilutissima 1, 3, 79. (Pua)
multum, tenue, dilutum 5, 26,
15. bibere Vinum dilutum 1, 4, 12.
Vinum bene dilutum 2, 3, 9, 4.
Vinum dilutus pueria, fribus
menariis (aptum est) 2, 3, 7.
¶ *app.* loli fatius ex Vno
diluto cocta 4, 21, 6. sed dilutius
tenne bibendum est 1, 3, 77. *ff.*
vinum, diluta etque alba Vno 2,
4, 21. Urina, quae tenuia & di-
luta est 2, 6, 13.

Dimidiatus, 5, nm. olei dimidium
Cyathus 5, 19, 2. olei Cynthum
& dimidium 5, 18, 49. 6. *conf.*
¶ *mit*, mellis Cyathus & dimidio
datis 8, 7, 66. quam jam aut
simplex Os dimidium perfortum
est, aut in dupli superius 8, 12,
21. fauenculus Ovi dimidi ma-
21. gundimur. iaro caplet, ma-
gram excedit 5, 12, 120. denuda-
da asueto cibo Pars dimidia 4, 2,
56. Pars dimidia (febris) 1, 4,
58. refine teuchitinae Pars
ermolui, burri & mellis prius
alere 3, 22, 40. sic ut ex his
Pars dimidia fit 6, 7, 12, paulo
plus dimidium Scrupulo 5, 17, 9.
Dimidium: dimidium refiore te-
tebuntur

do, dividitur 4, 1, 12. Jecur in quatuor fibras dividitur 4, 1, 16. ea foramina, quae sunt summi ad intimas oeres lumbicae sunt, ibi rursus in bina lumbicae dividuntur 8, 1, 25. terti volo *cast.* unius deinde denarii pondus dividi a me in sex partes. Id est, fentat res 1, 17, 8. sic in duas partes ea quoque, quae viliu curat, medicinis divisi est 1 Praef. 18. in duas multi portiones divisa 4, 10, 1. *dividendum cast.* nam *Potius in fandum, dividendum cast. altera.* a sphendili quod Aegyptiae fabas magnitudinem atque arefactum, in duas portiones dividendum est, ut 3, 17, 19. aut etiam in plures finas dividitur (filinae) 5, 18, 160. hos autem (morbos) in duas species Graeci dividunt 3, 1, 1. una inter se manne dividenda 5, 10, 116. quod Vet. ignem divisi est, minus celeriter coit 7, 15, 3. vivum autem gallinaeum pullum Per medium dividere (oportet) 3, 17, 47.

Diurnum. *Diuturnum.* v. *sub Dia.* *Diurnum.* i. *certum tempus.* oportet ambulare sub divo 1, 10, 1. melior autem est (ambulatio) sub divo, quam in porticu 3, 1, 1. neque sub divo noctu dormire (oportet) 1, 1, 20.

Do. dare. interperantes homines npos nas filii celi tempore, morbum conturbantibus dat 1, 16, 1. *fron.* ubi 6 arbitrio relinquere, pro dono remittere, vindicare, quod si septimus dies non dedit, certe non subhibet 8, 10, 3. *fron.* L. *ter dictus scilicet non 15.* elata. Alica dari potest 4, 4, 21. v. Alica. Alimenta plerisque, & vini quoque Aliquid dari potest 4, 6, 11. si quod est (sebet) datum fuerit Alimento 3, 6, 3. eorum Aliquid dandum est 6, 6, 4. dandumque Aliquid cibi levis & calidi 7, 10, 8. *conf. infra.* Vinu neque Atri ductio, neque Balneum, neque vivum, neque medicamentum aliud recte datur 3, 12, 8. Anthrum, v. *infra* dare potest. ea (Atridota) recte quidem dantur assilla corporibus cast. 5, 13, 1. *conf. Antidotum.* Aqua danda est 4, 11, 1. danda Aqua (est) 4, 10. Aqua dari potest 4, 4, 48. Aqua potui Dari debet, in qua 3, 17, 3. danda est potui Aqua, in qua 4, 32. potui dando Aquam, in qua 3, 18, 41. Aquam frigidam potui dabit 3, 3, 12. *conf. Aqua, & inferius* dare Potui. Atri dari potest 1, 24, 10. neque Averi dari debere mihi generis durioris 3, 18. neque Balneum recte datur 3, 12, 1. orque danda Caro, nisi illius.

est 3, 6, 49. *affa.* Caro danda 4, 11, 10. *conf. 3, 12, 21. & inferius* dare Sullam. ad portum videra (aphthum) Interdum Cafes ex melle recte datur 6, 11, 20. Callorem, v. Callorem & potui dare, bina Caspasia mane, bina noctu dormire dantur 3, 25, 1. *add. ubi.* 11, 20, 11. 30. alii vespere tali aegro Cibum dant 3, 5, 18. statim Cibum dabit 3, 4, 14. puerque ex antiquis tarde dabant Cibum 3, 4, 14. deinde postea Cibum darent 3, 4, 18. latius esse, tunc dare (Cibum) 3, 4, 31. perpetuum est, Cibum dare quam intergermo corpori 3, 5, 30. quam sit optimimum, tertio quoque die Cibum dare 3, 5, 31. tertio quoque die Cibum seget commodissime datur 3, 5, 3. pulvere die satis mature statim (Cibus) 7, 2, 14. oppor- tunius post febrium accessiones Cibum datur 3, 4, 40. fecitius vero datur (Cibus) antelucanis horis 3, 11, 1. sic tamen, ne quis tunc Cibum nec homine universi datur, sed paulatim 4, 12, 5. ut minus Cibi datur omnino non daretur 3, 5, 31. si dari Cibum necesse est, quando dari debeat, magis discitur est 3, 1, 14. magis necesse est, neque dari Cibum, nisi in ea emulsi- one, quae vera est; & ubi ea potest, protinus datur 1, 8, 4. post tam potius accessione Cibum dari debet, quae 3, 1, 14. tunc dari Cibum (debet) 3, 6, 7. 18. (Cibus) dari debet, simulatque *cast.* 3, 5, 10. *add. ubi.* 16. marasmus etiam puero quam juveni; acuta quam hieme, dari debet (Cibus) 3, 4, 18. Cibum autem in omnibus ejuamodi casibus dari debet humidus 7, 4, 41. Cibum inter principis non nisi humidus dari debet 7, 17, 20, qui (Cibus) quando primum dari debet, quaeritur 3, 4, 21. quod scilicet non nisi quae sanissimo dari debeat (Cibus) 3, 4, 12. quae res efficit, ut & a primo die protinus Cibum dari quotidie debeat, si *cast.* & scilicet eodem die, si 3, 5, 34. nisi subito sit venas 3, 4, 12. consideratur, ut Cibum quoque dari debeat 3, 6, 5. feire, Cibumne oporteat dari, quum 3, 4, 10. satis ostendit, dum vires superfluent, dari non oportere (Cibum) 3, 4, 31. postea die Cibum dari potest 3, 5, 1. feire licet, etiam in infirmis (ma- teria) dari posse (Cibum) 3, 18, 65. Cibum, licet, & post fe- brem datus 3, 11, 6. optimum vero medicamentum est, oppone- tunc Cibum datus 3, 14, 17. in morbo, qui plus viliu auferat,

celarius Cibum dandus est 3, 4, 17. quam intergermo dandus est (Cibus) 3, 4, 31. deinde ei (se- gra) Cibum dandus 3, 6, 31. deinde dandus Cibum ex levisima 1, 7, 11. Cibum sine vino dandus ex media materia est 3, 18, 19. Interimque dandus Cibum 4, 5, 30. post eum (necessarium) dandus est (Cibus) 3, 5, 16. ubi accessio- nis tempus praeterit, Cibum dandus est 3, 5, 4. Cibum post accessione tempus dare dandus est 3, 17, 2. si corpus infirmum est, quotidie dandus est (Cibus) 1, 5, 11. qui (Cibus) plenior, an cal- gus sit dandus in exting accen- sione scilicet oportet 7, 21. ext. ex his concludere (debet) medicus, quando dandus Cibum sit 3, 4, 49. non, quod non sit interdum materia Cibum dandus 3, 4, 1. adeo ut, ubi accessio- nes continuant, protinus inelati- nati priore dandus Cibum sit 3, 5, 32. dandumque, v. *supra.* Aliquid cibi potestim Cibi dari 3, 22, 20. dandus vero fortissimum *cast.* 3, 4, 1. omniaque Cibi & calidi & *cast.* 4, 8, 9. illud vero convenit, nium dandum Cibum laborantibus, si hoc, alium, si illud ve- rum est 3, 17, 37. danda ta- men, haec esse videntur, & tam Cibum dandum, quum 3, 4, 11. quidam tunc putant dandum (esse Cibum) 3, 5, 11. potest por- tius die primos Cibum dandus esse, potest secundo, potest tertio, potest non nisi quarto ante quinto, potest post omni accessio- nis, potest post duas, potest post pueri 3, 4, 15. in danda Ci- bus 1 Praef. 114. protinus vel pri- mas vel aliae vel oxyae. Cre- mor dandus est 3, 18. in ha- rum febrium tenuissimum non- nulli tres aut quatuor fortissimum Cyathos, etiamnum manente fe- bre, dant 3, 11, 5. non alium est, lo ipsi febre dare multi tres aut quatuor Cyathos 1, 29, 6. *conf. infra.* dare Satis est. Erythum, v. *postea* dare Ex vino, ut Balus derat (*pari*) 7, 19, 46. Filicem, v. *date* Veratrum, uno Fle- xu modico in primum dato 8, 1, 7. Galbanum v. *infra.* Panaces dat. Git, v. *inferius* dare potui, haec dare satis est 4, 7, 22. Herbae, v. *potui* dare. primo quidem die nullus Humor dari debet 3, 4, 1. sic tamen ne qua- tus cibum aut Humor universus detur, fed paulatim 4, 12, 1. Id lo febre periculo datur 5, 21, 20. securus die dari debet, lo- quod levissimum videri potest ex his, quae *cast.* 6, 4, 26. Idque non nisi tertio die datur 4, 6, 10. ut, quam pleaque utilis infus-

via sine, ea possimum ex his
desit, quae maxime seget vo-
let 4, 16, 9. Idem, quod supra
seripsum est (dant potest potui)
4, 4, 9, 12. & eadem dari possunt
& quando leviora 4, 17, 6. de-
fuit enim stitae (lingula) qua
molumus, inde obiectis quae pro-
hibeant, alio dato lincet 4, 10,
41. potestque 4, balneo, etiam
perire Jus aut, dulcius dari vi-
num 3, 6, 31. *conf.* 4, 6, 16. Loe
v. *supra* Panaceae & Vetrarum.
Lae quoque, quod in capitis de-
olibus, & in acutis febilibus,
car, pro venter est, in phibiti-
tamen, sicut in omnibus longie
dumilinaque febribus recte da-
ri potest 3, 22, 31. dato Lacte 4,
12, 4. Iac capivum calidum je-
juno dandum 4, 4, 31. *conf.* Potui
dare, neque ullo potest non dan-
dus eadem periculo Locus est
6, 18, 13. neque Medicamentum
aliud recte datur 3, 22, 1. omne
quomodolibet Medicamentum, quod
potui datur 2, 13, 8. Medica-
mentum *analeps* magis prodest
potui datum 4, 14, 7. autque
Medicamentis quibusdam datis
noncollationem moliantur 3, 4,
7. *conf.* Medicamentum, & cetera
dare, lotus dare. & Potui dare.
Medum, v. ab initio dandosque
ei myrrhæ & uvæ taminis pat-
Medus ex passu datur 5, 17, 61.
dum Nilhil datur, quod 4, 6, 21.
conf. 4, 13, 17. cum hac (sorbitione)
Nucis pinis (dandi sunt)
4, 7, 10. & tunc dandum seigi-
dum Ovis aut Pomum 3, 7, 17.
Omnia, v. Vinum dare, dandosque
Opera est, quantum fieri potest,
ut 3, 7, 12. v. Opera, molle quo-
que Ovum dari potest potui 4,
4, 35. cum hac (lectione) for-
bile Ovum (dandum est) 4, 7,
10. Panaceas cum lacte cotula-
vel galbanum vino adjecto dari,
vel lac per se, debet 5, 27, 77.
Pans ex aqua frigida dari potest
4, 4, 31. prolium datur Pans
ex potes frigida 4, 7, 33. Pans
ex lacte (dari debet) 4, 6, 27.
ex lacte dandum 4, 7, 12. hique
(Passilli) singulis quoties mane
jejuno dantur 5, 20, extra ex eo
Pavulum 5, 21, 11. et quo colligi
potest neque flicem dari debere
4, 5, 28. & tunc dandum Pomum 3,
7, 12, 11. ut lumina Potentis septimo
(idei) *conf.* datur 3, 4, 17. 4.
arferre. Potui dari potest 3,
6, 4. Pulo liberalis (dari debet)
7, 4, 41. Quoties Potentem dan-
dam esse dico, quae sstringat 4,
19, 31. nulla medicamentum dandi
Potio est 5, 7, 17. quo autem
medicamentorum dati Potiones,
& alium duci, non nisi ratio de-
bere, concedo 3, 4, 13. Potione
ex apulthio datur 4, 3, 31. dan-

torque Quod Acgyptiae fabae
magnitudinem habeat 5, 15, 21.
conf. *supra* in *princ.* deinde danda
Quæ 3, 16, 36. Quæ quibus
temporibus danda est, ex ratio-
ne vel adhaeas vel levitas fe-
bris apparebit; sic, ut in remis-
sione quam maxima. datur 4, 6,
17. & eadem dari possunt &
Quotidam leviora 4, 17, 6. neque
Quicquam dandum, 4, 7, 40. *conf.*
4, 11, 22. & sic dari Docilem,
(veritilime est) 5, 27, 49. hæc
metem altero quoque die, incre-
fcent morbo, dare Satis est 4,
7, 21. ejus (aque molles) ter-
noe cyathos heme, nettate vero
quatuor drachmæ Satis est 3, 18, 16.
prout ossa huc illuc Se de-
runt 4, 16, 8. per quæ (forami-
na) densius educti nobis datur 3,
1, 27. ptercepte, ut vespere ei
daretur Doctilio 3, 18, 10. tum,
si febris urget, danda est Docti-
lio 4, 5, 31. primis diebus danda est
Doctilio pellacæ vel aliae vel ory-
zæ 4, 7, 20. dande vero Sorbitiones
sunt 4, 8, 9. *conf.* *supra* Cyathos
dare. Squasam setis, v. dare
Vetrarum, protius Solium affum-
& vinum homini datur 3, 9, 73.
quo Tempora cibo potioneque
febris & remissionis ratio dicit 3,
6, 10. *conf.* *apropria*. Iaque Tri-
ticum jejunio se distenti datur 4,
10, 12. ex quo colligi potest,
neque Ventracionem dari debere 4,
5, 18. alium Vetrarum recte da-
tur, atque etiam seipsum 5, 28,
109. dandosque (antiqui) aut ni-
gram Vetrarum, aut nileum,
aut squamam acris, aut lacteas
matine lac, aut lac vel asinum
vel bubulum vel caprinum 3, 21,
2, 3. *sc.* dejectionibus molliendae
omnibus, quibus daturus est (Vetrarum
album) 4, 13, 7. *conf.* Vetrarum.
Vinum, v. *paula ante*
Sullam, si ab initio Vinum dedit
4, 11, 17. Vinum calidum & me-
tuelius dare (optest est) 3, 7, 1.
non alienum est dare cum cibo
Vinum bene dilatum 3, 9, 6. Vi-
ol quoque aliquid dari potest 4,
6, 21. Vinum quomodo dabitur 3,
11, 12. Vinum modice datur
3, 16, 100. v. Vinum, & dare.
Cum acitum. Ulum proutimum
luminibus naturo nobis dedit 6,
7, 21.

Item daturis. Hicis bubulus utili-
ter licet dari 4, 9, 18. dandum
Potui etiam vel calidum est
vel gis vel asinum 4, 10, 22.
tunc demum dare (oportet) Potui
calidum aquam 3, 6, 17. li-
berius oportet aquam tepidam
Potui dare & vomere cogere 3,
6, 34. dare ei oportet Potui tem-
pidam aquam subleatam & vomere
cum cogere 3, 22, 7. aquam
tantammodo Potui dare (oportet)

est) 5, 17, 1. ptercepte, se vespere
ei daretur Potui aqua 3, 18, 49.
carbomaceum ejus (pulli hincundum)
contritum in aquam
stirari & dare Potui daret, in-
stirari & dare Potui vero aqua
missa (datur) in qua *conf.* 4, 6,
16. Potui dare (oportet) cum aqua
betam albam contritam, vel
cum aqua multa mices amaris,
apulthio, sicut 5, 24, 8. Potui
tibi ex aqua dandum est 5, 27, 14.
conf. *supra* dare Aquam, item Aqua.
lammum molliorem potui
dando aquam *conf.* 3, 18, 49. ca-
lidum, v. *supra* ab initio hujus
¶ dandum est calidum cum
secomma; si non est, per le-
ipsum calidum cum aqua dan-
dum est 3, 10, 10. si vel singulis
hincere (hæret) dicit & le Potui
datur font cum vino 3, 27, 48.
loe Potui dandum 6, 4, 23. con-
tritis & cum lacte Potui dare 4,
10, 6. omne ejusmodi medica-
mentum, quod Potui datur 2, 13,
8. magis prodest (medicamentum
analeps) Potui datum 4, 14, 7.
molle quoque ovum dari potest
Potui 4, 4, 31. ex eo potius a-
quod dilicet & Potui datur 5, 15,
11. scammumque Potui datur (oportet)
5, 24, 8. tunc vinum, in-
tulis non est, Potui scigidum
dandum; si vero est, egredium.
3, 21, 41.

¶ cum adhibitis famillibus, ab initio
4, 11, 17. a primo die 3, 16,
34. a balneo 3, 6, 21. cunctis 3,
4, 17. commodissime 3, 5, 9.
deinde, deinde potes, v. *supra*
conf. *supra* *primo*, die primo, se-
cundo, tertio, primo, v. *supra*
famillibus, diuque 4, 4, 41. etiam
3, 4, 28, 3, 16, 60. 3, 6, 31. 5,
28, 127. 4, 29, 12. anteaquam
Noctis 3, 5, 21. hinc illuc se 3, 16,
1. Inter principia 7, 19, 10. In-
ter 4, 31. extra 3, 4, 13. pium
modice Sullam (necesse est)
ei medicamentum elasticum in-
ducere illuc, eamque lotus
dare 7, 19, 9. quo pterest illuc
nonnunquam etiam dare manus
dari debeat 7, 19, 9. medica-
mentum vero lotus quidem lealo
danda sunt 6, 6, 119. Item 3,
12, 69. iterumque 4, 5, 10. libe-
raliter potui 3, 4, 13. mane 3,
21. 25. fastu Matore 7, 2, 19.
mauritis 3, 4, 13. mauritis,
quam 3, 4, 18. modice 5, 16,
100. noctu 5, 21, 21. non, v. *supra*
conf. *supra*, nonnunquam 7, 19, 9.
omine non est, 3, 15. oportet
3, 4, 21. opportunum 3, 4, 40.
paulatim 3, 22, 80. 4, 23, 9. pe-
riculose 5, 13, 20. lac per se 5,
27, 77. potius 3, 1, 24. possi-
mus 4, 16, 9. primum 3, 4, 13.
protius 3, 8, 4, 3, 5, 14. 19, 3,
7, 18. 3, 9, 15. 4, 5, 13. prope 3,
16, 8.

16. k. quando 3. 5. 14. 3. 4. 21.
 49. quocumq. v. in *substantia*. *Op*
proprietate quoties 3. 5. 34.
 35. 3. 10. extra. non nisi *Ratio* 3.
 4. 11. recte 1. 12. 3. 3. 12. 11.
 13. 18. 83. 3. 31. 22. 5. 23. 2. 6.
 11. extra. 3. 22. 31. 5. 28. 10. 3.
 15. 11. 4. 3. 8. *ipsum* quidem
 (*ingulum*) Retro dandum 8. 8. 8.
 4. *compellendum* (scilicet) 3. 5. 14.
 5. 18. 107. securus 3. 5. 11. 2. 1.
 3. 16. 6. 3. 18. 69. sic 7. 17.
 49. 5. 17. 68. similiter 7. 1. 19.
 simul atque 3. 5. 10. *Hum* 3. 4.
 24. *inheret*, *super*, *super*, v. in
proprietate, *tunc* 3. 4. 22.
 tum, *tunc*, *tunc* demum, v. in
substantia. *Vespula* 3. 5. 18.
 12. 49. 50. *utiliter* 4. 9. 12.
 ¶ cum *proprietate* *Abundantia*. A. v. *inter ad-*
versaria. A. dextro *igne* Ad *alam*
fractam. A. sinistro *Ail* *decem*
falsum dari debet 8. 8. 15. *pec* id
falsum *canaliculum* (teona
fermentum extra dandum ar-
se Ad *ipsum* 3. 7. 11. 4. *maibus*
 Ad *foos* *popites* data 7. 16. 18.
ania (*lactell*) Ad *vestrem* data
 4. 18. 105. *digit* Ad *olimentum*
velicam datur 7. 16. 19. *quis*
frigida Ad *fateriam* data 3. 7.
 21. *Adversus* *venenam* ex *vino*
datur 1. 23. 11. *Ante*, v. cum
juvantibus. *Cicero* id (*falsum*
fermentum) medicamentum dandum
 7. 8. 8. *vinum* Cum *tempellivo*
eibo datur 3. 10. 18. *si potui*
datur *herbæ* *herba* Cum *vino* 3.
 17. 68. 1. 1. Cum *lacta* *potui* da-
 ta 4. 10. 6. *plura* v. in *substantia*.
vis *panis* Ex *aqua* *frigida* dati
potui 4. 4. 93. 1. 12. 100. (*ota-*
potia) Ex *aqua* data 5. 15. 15. *poti*
Ex aqua dandum est 5. 17.
 24. *panis* Ex *lacte* (*dari* debet)
 6. 61. Ex *melle* *panis*, vel e-
lota *alis* Ex *aqua* *mulla* (*dandi*
est) 4. 7. 10. *dandamque* *el* *myr-*
rhæ & *uvæ* *tamini* *per* *modos*
Ex *passi* *hemina* 5. 17. 63. *dandus*
panis Ex *potia* *frigida* 4. 5. 13.
 Ex *vino* datur 5. 23. 11. *eryth-*
rum Ex *vino* *tepido* (*panis* *dari*
debet) 5. 25. 31. *laser* Ex *vino*
dandum 5. 17. 28. *lull* *radia* Ex
vino datur 5. 17. 64. In *drobus*
visi *erythri* *datur* 5. 15. 14. In
cibus & *potionibus* v. *cibus*.
milla *his* *aqua* In *alvum* datur 4.
 5. 127. *innatur*. In *alvum* *oleum*
fober *delisse* (*prodit*) 4. 17. 8.
 In *urum* *quocumq.* *danda* *pluribus*
filula *est* 7. 17. 5. 1. *innatur*.
da. In *urum* *dari* debet *collo-*
rum *cum* *secto* *Geri*. 6. 7. 37. 2.
infili. In *urum* *dandus* *radicu-*
lus *lucius* *cum* *roia*, *est*, vel
collorem *ex* *secto* & *lucro* o-
leo 6. 7. 37. *croci* *urum* *argen-*
tum *cum* *litro* In *caput* datur 3.
 18. 42. 1. *illius*. In *interiore* lu-

aratasque *plagas* *linamentum* *do-*
du est 7. 9. 17. In *potum*, v.
potus. *fragmentum* *vinis* *linam*
solent *dantem* 8. 10. 95. *linam*
reponendum 18. 12. *Per*, v. *in*
fra *com* *advers*, *non* *data* *Ad*.
Per *quas* (*cava*) *heris* *datis* 8. 10.
 68. *Pull*, v. in *substantia*, *cibus*
Sine *vino* *dantur* 1. 18. 59. *Sub-*
ter, v. *dare* In *alvum*. *deinde*
emplastrum (*super* *dari*) (*oportet*)
 & *super* *id* *anum* *fucillam* 5.
 24. 175. *Super* ex *linamento*
quoque *similiter* *dandum* *pro-*
ductum *modo* *ex* *vino* *capiti* *de-*
bet 7. 1. 19. *Altea* (*filula*) *ab*
altea *pacte* *super* *caput* *data*,
ibi *accipit* *adum* 8. 10. 42. *ma-*
lagus *quocumq.* *quod* *digest*,
super *praecordia* *dandum* *pro-*
ductum 3. 24. 18. *super* *ipsum* *vero* *pe-*
diculos *alia* (*medicamenta* *danda*
funi) 6. 4. 119. *ulcere* *ablate*,
super *plagam* *medicamentum* *dan-*
da *funi* 5. 25. 115. *com* *super* *co-*
linamento *dantur* 7. 15. 7. *Super*,
quod *filulae* *dandae* & *medica-*
mentum *quo* *plurimum* (*filula*)
 7. 4. 5. & *super* *medicamentum*
glutina *dandum* *ait* 7. 6. 1.
deinde In *pelvem* *conferre* (*o-*
portet *aquam* *ferveculam*) &,
quom *sem* *hum* *pati* *potest*, *pe-*
des *de* *mittere*, *superque* *pallid*
dare & *velitum* *tegra* 4. 14.
 12. *inf.* *supra* *duo*. *Superque* *id*
linamentum *emplastrum* *vel*
vergetum *quocumq.* *vel* *linamentum*
ait *dandum* *est* 7. 16. 191. *dein-*
de *emplastrum* *super* *dari* (*opor-*
teret) 5. 20. 175. *Subter*, v. *in*
alvum.
 Decu, ar. sed docedus Aeger
 est, ubi febris convalescit, prout
 sunt quicquid quiescat 3.
 6. 3. quæ quum medici docent
 5. 18. 110. quo (victus genere)
 carum alii docent 5. 25. 184. sic
 ut lactis quocumque prolapsi
 interdum neci docet 7. 14. 1. ut
 super docet 7. 17. 14. si quando
 autem in articulis callus increvit,
 Denus docet imponere calcei
 p. IV. est. 5. 18. 77. k. *proprie*,
preteris, sicut in curatione docet
 7. 16. 113. hia. quæ experi-
 entia in ipis curationibus do-
 cuit 1. Pref. 3. requirere etiam
 (sunt) Ratiolem docet, quod
 Experimentis, 10 aliud 1. Pref.
 59. ar. cartilago ubi habet, ipsa
 Sedes docet 5. 18. 172. videtur
 tamen Unus ipse docuisse, si es-
 set fructum est, ex brevibus
 partium sanguinem intercalum est,
 est. 1. 10. 19. Unus tamen ipse
 docuit, cum est. 5. 17. 46. ubi
 pluribus diebus non descendit al-
 vus, docet, ut febrium de-
 punctionem, ut febrialem inflare
 7. 11. i. *figum* q. genus quocumque
 [3]

puris docebit. Num plures sinus
 (filulae) latus diversis corporis
 generis proferret 5. 18. 175. de-
 oque etiam corporis inclinatio
 docet. Num in plures partes fi-
 lulae pauciores 5. 18. 177. qu-
 quamvis parum docuit. Quas
 venter. Quando corpus ipsum ex-
 celsit 3. 4. 11. cartilago ubi
 habet, ipsa sedes docet 5. 18. 172.
 Dolore, est. Articuli qui sic do-
 lent, ut 1. 8. 91. Articuli do-
 lentibus data 5. 18. 14. 10.
 Calibus improprie ut aliter
 dolentibus 5. 18. 14. si Caput in
 febre convalescit docet 2. 8. 60.
 Caput laetare docet 4. 5. 60.
 Num Caput docet 3. 10. 1. Cor-
 pus dolens 1. 11. 5. v. Conae.
 Coris dolens 5. 16. 169. non la-
 dolet (Cuti, per scilicet di-
 ducitur) 7. 11. 10. nisi aut
 Facet, aut praecordia, aut latus
 docet 1. 6. 15. cui Genus docet
 4. 21. 1. si 16. 169. non la-
 dolens Inguis 5. 18. 8. 1.
 dolens lingua 7. 17. 1. si latus
 latus latus latus conseruit 1. 7.
 2. Latus, v. supra Facet. Inge-
 tamen latus aliud (lumbum)
 peritendum est, quod aliud
 docet 1. 14. 19. si cui vero do-
 lere Nervi dolent 1. 9. 1. v. Nec-
 vi. si circa pubem inferiores
 Partes dolent 4. 7. 11. nemo con-
 bitulum diversæ Partis imponit,
 sed et ipsa, quæ docet 2. 11. 10.
 excubitalis quæque facie do-
 lent Partes admoveat sunt 1. 27.
 21. Pedes, quum dolent 4. 17.
 24. Pedibus dolentibus 5. 18. 19.
 Latus, quod si non dolent (Prae-
 cordia) 1. 3. 1. v. Praecordia, &
 supra Facet. Feire, Quid dolent
 1. Pref. 42. id. Quid docet 4. 4.
 87. Opas docet 5. 16. 6. quibus
 Opas docet conare 4. 4. 76. ut-
 que, si facie Tempore latus
 dolent 5. 21. 1. Teitellum, v. inf.
 cum In. latus enim interdum
 iuxta dentes in gingivis Tempore
 causa quædam oris dolentis 6.
 13. 1. Amores dolent 4. 14. 10.
 Venter docet 5. 11. 10. Venter
 eorum quædam generis dolentis
 2. 1. 41. ex Vasis dolentis si pu-
 nulentia oris proleat 1. 3. 1.
 dolens Valsa 4. 10. 16. Vulva
 dolens 5. 11. 19.
 ¶ cum *panis*. Aliter 5. 18. 14.
 dolent autem (refectus) in lili-
 bus & inflammationibus ruerit-
 7. 13. 2. non ita dolent (cu-
 tis diducta) 7. 15. 10. Leniet 4.
 2. 42. al. leniet 7. disculsi accu-
 bitulis sine fetore deffere (opo-
 teret 4. 14. 5. Sic 2. 8. 91.
 Dolore, oris. Alvi dolor 5. 7. 64.
 Alvi dolor 7. 17. 5. qui Artéria
 dolores habere conseruit, 7.
 7. 4.

5, 4. *aphera* art. dolor Articula-
torum 3, 7, 16. 4. *anastis*. Articula-
torum dolor 4, 14, 16. Articula-
torum dolores 3, 5, 19, 32, 33, 34, 37,
40, 41. Articuli doloribusque
per articulum doloribus 3, 9, 7
et *Hippocr.* Aphor. 5, 35. Autis
dolor 3, 73, 67. Aurium dolor 4, 9,
5, 2. Aurium dolores 4, 32, 16,
6, 7, 1. dolor Capitis 1, 8, 3, 34,
6, 2, 8, 81, 114. dolores Ca-
pitis 2, 8, 51. Capitis dolores 3,
3, 16, 1, 1, 4, 3, 1, 1, 1, 7, 12,
8, 14. aulter Capitis dolorem
mover 3, 4, 31. ex Capitis dolo-
re 6, 7, 81. in Capitis dolore 3,
7, 61, 4, 2, 23. add 3, 6, 15, 11
Capitis se frontis dolores ex ven-
te sunt 3, 10, 8. conf. 3, 31, 7.
si sine causa longus dolor Capitis
est 2, 8, 114. Capitis longus
dolor ipsius frictio levat 3, 14, 18.
ex Capitis longis dolores 6, 7,
81. post longos Capitis dolores
6, 7, 69. quo ex graviore morbo
majoribus Capitis doloribus 7,
7, 131. conf. in doli. dolor A. do-
lor in eum dolore Cervicis 8, 12,
10. Corporis dolor 1, 4, 5, add
dolor in. Coxe dolores 1, 4, 19,
3, 7, 15, 7. Coxe, vel dolor A.
dolor Circa, dolor in, item in
dolor. Dentium dolor 4, 3, 1. in
Fangum doloribus 1, 21, 2. Fron-
tis dolores 3, 8, 14. Hemerorum
dolor 2, 2, 230. Hemerorum do-
lores 3, 8, 40. conf. dolor perva-
nis Ad. dolor exoritur est in 7,
logues, Latens acutus dolor 17,
46. Latens dolor 1, 1, 11, 7,
Latus. Nervorum dolor 1, 27, 10,
10. tradit. dolore urgeti 5, 16,
11, 7. Nerv. Oculorum dolor 4,
3, 2. add. 3, 3, 7, 6, 6, 11, 173.
præter magnum Oculorum dolo-
remque dolores urgeti 5, 16, 11,
conf. inf. Com. dolore. Omis 3, 8,
25. seq. post dolores Farris alicu-
quis 5, 18, 111. quibus sine febre
cliqua Parte dolor est 3, 7, 17,
in lateriorum Partium doloribus
5, 21, 2. conf. dolor in et Circa.
si dolor rufus Pectoris est 3, 6,
dolorum lateris & Pectoris
est aequali 3, 1, 31. conf. dolor
in et Circa. ad Pedem dolores
(malagma) 5, 18, 73. si dolor
Præcordiorum est 3, 6, 6, 6.
Pene, dolor Palmarum 3, 7, 26, 6
periparum. 5, 10. Pulm. Acum
periparum. 5, 10. *Hippocr.* pleuritici
dolores 2, 1, 19. *Hippocr.* pleuritici
dolor 5, 1, 19. dolor Ventris est
4, 12, 8. dolores, qui Ventrem
inflectant 5, 18, 131. ad omnem
dolorem & ad Velicæ. conf.
Vicerum dolorem subesse testis-
3, 7, 13. si nullus dolor Vi-
ceribus inest 3, 15, 4. Vicer-

rum dolores 3, 1, 53. in Vicer-
um doloribus 3, 1, 1. conf. dol-
or Circa. in omnibus Vicerum do-
loribus 4, 10, 30. *Idiagui* (a-
dynam) velicæ dol.
significet, Circa articulos aut Cle-
vices dolorem esse 3, 7, 27.
dolores etiam Circa partes & in-
feriores partes orti 3, 6, 16. qui-
cunque etiam dolorem ingentem
Circa tempora & frontem habe-
bit 3, 7, 21. dolor intolerabilis,
maxime Circa tempora & occi-
pitem 4, 2, 1, 1. si Circa pectus
atque scapulas dolor manit 3, 8,
16. Circa dolor est 5, 18, 46.
Contra id (uni dolor est 3, 4, 16).
dolores etiam est 4, 16, 3. ne-
que aut in medio corpore, aut in
capite dolor alius est 2, 17, 11. si
in coxa dolores sunt 3, 12, 10.
dolor in cuxa est 5, 16, 49. ubi
dolor in cuxa est 3, 5, 12. in
quibus (Genibus) ipsi nonnan-
quam dolor esse consuevit 4, 23, 1.
si dolor in glugivis est 6, 11, 13.
quom in infestiosis partibus do-
lores nascuntur 3, 16, 41. si do-
lor atque inflammationis est in his
partibus 3, 8, 113. dolor in pe-
lore præcordialis est, inter-
dum etiam in scapulis 4, 3, 14.
conf. *alios* substantivum aut simili-
bus. dolor atque inflammatio 3,
8, 211. dolor & inflammatio 3,
25, 215. dolores inflammationes
que 3, 16, 179. conf. inflammationes
inter omnes inflammationes 3,
10, 3. ex Leuco doloris 7, 4, 11.
ex Magnitudine doloris 7, 4, 11.
Fina doloris 4, 5, 1, 4, 7, 3. Re-
medium est magni & recens do-
loris, largius missus 4, 6, 7. sine
ullo Dente doloris 3, 1, 1. dolo-
ribusque, qui sunt sine Ulceribus
3, 9, 7, 7. Tumor.
conf. *adjectiva*. capitis Acerbissi-
mi dolores 3, 7, 19. lateris Acu-
tus dolor 3, 7, 46. in Alis do-
loribus 3, 17, 16. Alidum, v. *inf.*
Vehemens doloris. Arteris, v. Gra-
vior d. dolor Cerebri 3, 21, 33.
omnes Eiusmodi dolores 4, 21, 4.
dolores Graves 3, 2, 2. Graves
dolores 6, 7, 22. quodsi Gravior
dolor est 6, 7, 9, 4. Gravior dolor,
sed brevis, neque tamen mortif-
erus 4, 3, 7. Gravioribus dolores
3, 2, 6. Gravioribus doloribus er-
gentibus 8, 9, 17. Gravitatem,
7. Tolerantia, dolor & inflam-
matio levis est 5, 18, 215. ha-
rum (torarum) ingens dolor esse
consuevit 3, 1, 3. quicunque et-
iam dolorem ingentem circa tem-
pora & frontem habebit 3, 7, 21.
quicquis Intolerantia dolor est 3,
20, 17. nisi Intolerantia dolor est
4, 2, 11. si tamen Intolerantia
dolor est 4, 27, 21. dolor Intole-
rantia 4, 2, 1. Lentis dolores 3,

2, 5. dom Leve est (gravis dolo-
rum) 4, 1, 10. cum dolore, tra-
dam fere Livi 4, 6, 173. Longus.
v. *supra* dolor Capitis. Magna
cum febre vigiliæ dolor 6, 7, 7.
nec dolor Magnæ est 8, 9, 3.
bignis doloris 4, 6, 7. propter
Magnum oculorum dolorem 6, 6,
38. super Magnum dolorem 6, 6,
20. cum Magno dolore 1, 18, 27,
6, 19, 2. in Magno dolore 3, 1,
130. Magli dolores 7, 30, 18, 4,
41, 41. inter Magnos dolores 3, 1,
41. Magnos dolores habet (coxa)
2, 8, 31. itque (linguis) libi con-
cretus (et) Magnos dolores mo-
vete 8, 4, 35. doloresque Magnos
mover (adfectus) 7, 12, 41. si
Major est dolor 4, 14, 17. conf.
5, 18, 141. & *inf.* vehemens. Ma-
joremque dolorem movere 5, 18,
117. quo Mayores dolores inflam-
mationesque exierunt sunt 4, 16,
179. Mayores dolores affert
fiaturs 4, 10, 1. quo ex graviore
morbo Majoribusque capitis do-
loribus orta est (insulsi) 7, 7, 121.
Mediculis est cum febre morbus
dolor 7, 26, 1. dolor etiam idem
poscit etiam ex dolore & ex fe-
bre, quæ ubi Medullis urget
8, 2, 66. Minor, v. inflammationis.
dolor Medicus est 3, 18, 90, 96.
Mortificus, v. *supra* Gravior d.
Novos dolores mover (lentis
sepro est) inaccessis 8, 1, 12. si
Nullus dolor est 2, 8, 19, 8, 20,
36. si dolor Nullus est 7, 10, 40.
in leni tantum, in quibus Nulli
dolores (invenit) 3, 7, 24. do-
lore Omnis dolor hincque 6, 6,
51. ad Omnem doietem contem-
nere (malagma) 5, 18, 61. in
Omni lateris doli 4, 6, 14. O-
mnes Eiusmodi dolores 4, 21, 4.
hincque Omnes dolores 4, 2, 8. 194.
Vetulus dolor. Perniculis 3, 8,
374. dolorque lo he casu Tra-
ciupus est 3, 20, 3. post Primum
dolorem 4, 14, 1. ubi Primum
dolorem dolorem sentit 6, 7, 5.
Quicquis, v. *supra* Intolerabilis,
Revera, v. *supra* Remedium, si
quis Similis est 4, 2, 2. cui ve-
ro fano Subitus dolor capitis ac-
utus est 8, 8, 81. in quo (re-
vera) loterum Tolerabilis dolor
est, interdum gravitatem 4, 19,
2. Totum dolorem allevat 4,
2, 15. Vehemens dolor est 4, 3,
4. dolor. Vehemens urget 4, 41,
10. dolor districteque Vehem-
entis est & maior quam pro magni-
tudine tumoris 4, 28, 125. Veh-
emens doloris genus 4, 3, 15. Ve-
hementis dolores 4, 6, 1, 4, 16,
2, 7, 19, 110. in mulier a partu
Vehementis dolores habet 3, 2,
35. mulier ex partu si cum febre
Vehementis etiam & alius
capitis doloribus premittit 2, 8,
119.

rie intercell ortum 1, 8, 52. quandoque quis ex accensione (sebris) levatur est 5, 52. ubi ex eo (alibi) *distillare* corpus conquirent 4, 51, 8. ex quoque morbo qui convalescit 4, 51, 1. quum primum aliquis infirmus, & ex horeore incaluit 5, 12, 7. facile ex ulceris cicatrices 6, 6, 10. v. Cicatrix alio finit ex agilitate victum (osia) soliditate quidam ex carie, manifestum est 8, 2, 12. ex intervallo, n. intervallo. *conf.* § cum *Verbis*.

¶ 1. In eadem enim liquanda sunt, vel si fordiosior assula est, ex musco si callorior, ex aceto 3, 18, 107. *finem*, in. & cum 1. v. Li. quod servatum cum spiliom hircudionis 1 ex sale 4, 17. superque imponi spongia ex vino & calidissima 7, 1, 10. *finem*, in. v. Tingo. lacuere intestina in aceto, in ubi quoque & betes ex eodem 4, 9, 6. *finem*, quibus servatis, et reliqua vicia confortandum quam minimum nutrire debet 5, 10, 8. si ex alia parte vicius aperitur 7, 5, 9. ex alio parte quoque ossa etia ad digitos tendentia palmam capient 5, 9, 9. *conf.* 5, 17, 3. ita tamen, ut ex parte exteriori asperas; ex interiori, Homachi modo, laevit sit (arteria aspera) 4, 1, 1. sinapi ex parte exteriori leucibus imponitur 4, 4, 17. incidendum quoque super istam quoties fecerit digitis ex parte interiori est 3, 21, 4. sic, ut ex utraque parte deus liberetur 6, 15, 9. *finem*, in. 1, 5, 3. congeste veni universa hanc momentum, ex inferiore parte laevit & aditum, ex superiore mollitur 4, 1, 3. *conf.* 7, 7, 110. ex inferiore parte et (in cionis) sel inhaeret 4, 1, 16. in sum pili- fove vel alioque in aqua ex inferioribus partibus indere 3, 19, 21. *Alisma maritima* interire, eodem ex inferiore parte indita, quae 4, 18, 7. *finem*, cum infundendo, v. *inf.* cum *Verbis*. *finem*, in. & A. v. Pars, vel alia parte.

¶ 2. cum, vel in, vel loco aliativis locutionis medicis quasi propria, ut natus Theodorus in Lexico Scribunt. Acetum, Aqua, Callorem, Luna succida, Linsenium, Lycopodium, Spongia, Verberna, Vinum, *conf.* cum *Salsaparilla* Acetum ex scilla 4, 4, 10. 6, 15, 9. 4. acetum quod scilla conditum est 4, 9, 1. scillitum 5, 19, 47. ribus esse debet pinoacet, ut Allium, portum, idque ipsum ex aceto, vel ex eodem intubus, acimum, lactuca 3, 12, 11. immittendum in melle cum Aquae ex verberna 5, 11, 10. in decedere in Aquam ex verberna debet 6, 18, 11. add. 6, 19, 7. sc. decolla, v. Verberna. Callo-

rum ex aceto & luteo oleo 6, 7, 87. *finem*, cum *ibid.* 79 & 80. Castapianata ex aceto 4, 11, 5. di Colubris: proxima causa colorem habet ex rubro saburram 1, 12, 7. Fibula, v. *inf.* datur. Frictio ex oleo & sale 3, 9, 5. contentio medicum quidam melle richio- se, etiam ex quolibet oleo lori 5, 15, 4. Fustura ex aceto 5, 27, 14. *sc.* coctibus 64. Hyssopum ex aqua mollis (dasi potell) 4, 17, 7. Intata ex aqua calida 5, 6, 14. ex vino 5, 19, 14. Intubi quoque & betes ex eodem (aceto) 4, 59, 6. Laca succida ex aceto vel vino 2, 13, 4. ex aceto vel Lana succida vel spongia 7, 19, 12. v. Lana, 101. Acetum, ex aqua frigida Linsenium 5, 26, 302. ex melle Linsenium 7, 7, 5. *finem*, cum 1, 28, 60. ex rosa Linsenium 5, 16, 199. *finem* cum *ibid.* Panis ex vino & rosa & oleo 8, 9, 13. Papi- ves lactare in aceto 6, 7, 12. & 23. Pectus corporis multa prodit ex aqua 4, 8, 17. admo- vendumque ostibus est Fulegium ex aceto 4, 11, 12. quibus (morbis) ex lacte Furgatio convens 3, 12, 7. Sinapi ex aceto 4, 6, 8. Spongia ex aceto 4, 5, 11. imponenda Spongia ex aqua calida est 7, 30, 18. utraque (Sutura & Fibula) optime est ex aceto molli 3, 16, 121. Utus colubri vel ex ovo vel ex lacte est 6, 6, 105. cum *Verbis*: five cibis ex aceto five potio Allumatur 1, 27, 1. rubique cucumina in aqua decolla, & ex oleo utque ex aceto Allumatur 4, 19, 30. Bibat *finem* ex aqua callorem 3, 12, 14. Bibere autem oportet herbae loia- zia semen vel cetera foia ex vino 5, 27, 35. v. Coepi. quae ex aceto Cognunt 5, 20, 1. *sc.* in *passim*, cum 1. v. Coctura. ex spuma argenti Cuscoquirit 5, 19, 10. quae aequae ex aqua piavistili Conteruntur 6, 6, 19. quae separatim contrita, rursus mixta ex aceto Conteruntur 6, 7, 10. rursus ex aceto Consta 5, 18, 18. 3, 30, 14. n. Contero *finem*, cum & in *ibid.* quae ex leni vino Contunduntur 5, 18, 35. *conf.* 5, 18, 10. *finem*, cum 1. v. Coctura. ex spuma ex aqua piavistili Coquitur 6, 6, 116. lini semen ex mollo Coctum 6, 4, 100. v. Coquo. *finem* cum 1, & in *ibid.* quae tum simul ex pulso vel melle Decoquantur 6, 7, 12. aqua vel salis vel ex lauro Decolla 4, 12, 12. aqua Decolla ex verberna compunctibus 4, 21, 5. v.

[P 3]

Decoquo, & *ibid.* *finem*, cum & in. super id spongia ex aceto Deil- ganda 7, 33, 9. quae ex vino Deil- quantur 5, 10, 17. Detergenda (lingua) primum pendulo est ex aqua calida 3, 10, 13. Detergen- dique finies ex aqua frigida est 5, 16, 16. quae ex aceto Diluuntur 5, 20, 11. Lycium vel ex vino vel Diluunt 6, 3, 9. v. Limum, *conf.* in *finem*, ablativ. & in. paia ex aqua frigida Dris potell 4, 4, 51. potui ex aqua Dandum est 5, 27, 14. v. Do, & *finem*, cum & in. radialis melle & pulsa, aut cum sale & aceto Dando est 5, 27, 54. mellestur, hoc cum sale & pipere Elargitur ex his 4, 19, 18. v. Edoi *finem*, cum *ibid.* Elendum id (scrotem) ex aqua 7, 13, 14. *finem*, ablativ. Epote ex aqua arvensa 4, 6, 13. levigata spungia impolita, quae sabine ex oleo vel aceto vel aqua frigida Exprimitur 4, 14, 20. spungiae vel ex aqua frigida, vel ex vino, vel ex aceto Expressa; ex eadem lora facienda filicia piavistili, v. Exprimi *finem*, ablativ. ex aqua cum spongia & caput sabine Fovet 3, 18, 47. Fovere (oportet) inflammam- tur Gargariate ex aqua, in qua ceri, 4, 1, 18. Gargariate ex leon- tiscia, vel ex sicil cremore (nec- cessarium est) 6, 4, 19. ex sinapi Gargarizandum 6, 4, 19. v. Gargari- 101. *finem*, ablativ. quidam Illi- nunt iducentia ex oleo 6, 4, 8. neque alioquin est Illini frons ex compositione Andreae 6, 6, 121. *aliam* construat cum ablativ. v. Illino. quorum quilibet ex aceto Impositum, dolorem minuit 3, 10, 1. v. Impono. & ex aqua sitioni Indulla (cataplasma descripta) piviatum in oculos decen- temententem 5, 15, 18. *finem*, cum 4, 14, 12. tetta Ectetia ex aceto Li- quata 6, 1, 4. v. Liquo. *finem*, cum, in. & ablativ. vino ex aqua piavistili Mixto 7, 3, 9. in *quidam* *antiquis*, edim. al. et. eorum quae (compliciterum) aliquod ex aceto Melleum 8, 4, 11. *finem*, cum, in. v. Mollo. quod Inpappi, si in parte sanam aliquit decubuit, Onere cum ex pondere aliquo videtur 2, 7, 8. *aliam* construat sicut cum ablativ. quae ceteris ex aqua legumini Perco- quantur 3, 18, 49. corpus leniter Perficare ex oleo 5, 12, 1. ex res- tato liquido Perficitur (idemem- bus) 8, 10, 121. v. Perficio. *finem*, cum, &. *finem* in ablativ. corpus quasi leniter ex oleo vetero (cum capite, excepto ventre) Perminuitur

¶ *de excrementis alvi* itaque hinc ad dexteram recurramus (intestinum crassius est) in laeva diligitur, quae caecum 4, 11, 10. si ubi vel se venter exierit 1, 12, 12 si venter per se exierit mollis & figurata 1, 8, 21. *ut venter* Graeci vocant, quamvis potius modo inferiores partes ex, quae excreturi fumus, emittit 4, 1, 14, 13, quae per deiectiones excrementum 1, 8, 18. ut excrementum aliquid 3, 10, 9. ubi aliquid excrementum 1, 18, 1, id. quod excrementum si est exiguum glutinosum, laeve, album, *cat. 2, 4, 13, 24. conf. 2, 8, 101. & 118, 1, 12, 12* itaque *crasso 12. dysenteria* modo cum heretore aliquo semper iugulo, modo cum quibusdam quilibet mucosis excrementis 4, 11, 4.

¶ *de urinae urinae crebris expulsi- bus*, sed magna difficultas est, & quod inde exierit est, & quae simile, vel rursus vel palidum est 2, 7, 31. nonnunquam aut laevius, aut crassius, aut parvulum aliquid cum eis (urina) excrementum 2, 7, 31. urinae aliquid est molle & postiorum ejus & utinam: nam si plus humoris excrementum, quam assimilatur, *cat. 5, 21, 10.*

Excidio, *ere. a caelo*. Aliquid, v. *spina* Glauco, dicitur emicari & excidat *omnes particulae* 7, 21, 4. si quid ex vertebra excidit 8, 9, 31. exiguus Calculus, ad pligam velut postea promouente, excidit 7, 16, 81. per se saepe excidit (Calculus in *faemina*) *ibid.* 8, 9. si Caputula (*haemorrhoidum*) simul non exciderent 7, 10, 28. ubi is (Carbonculus) excidit 6, 18, 68. si undique vitiosa Caro excidat 1, 18, 15. ex canero multae magnaeque Carunculae, simulque nervi aliquid exciderunt 7, 17, 21. quum Crustae exciderent 6, 18, 16. ubi Crustae exciderent 6, 18, 10, 7, 7, 72. partes exciderit 6, 9, 16. si quod in poenis auto Dens nascitur, quam prior excidit 7, 11, 21. Dens super proximam dentem excidit 1, 7, 8. Interdum per ulcers coles sub cute exiit et sic, ut Glauco excidit 6, 18, 41. quoties Glauco, aut ex coles aliquid, vel excidit, vel 18, 41. atque ita cunctis sure id. quod heret, excidit 6, 7, extr. quae (Lina) pure orto exciderit 7, 19, 10. quaedam Lirida exciderit 7, 16, 119. Nervos aliquid, v. *spina* Carunculae ut id. Quae per se post aliquid dicit excidit 8, 17, 101. ut (Offa) — quae parte abrupta sunt, sine ulla tormento sub medicamentis tempore exci-

dunt 8, 4, 62. si jam prope materiam Partium, laevi emouit et, neque excidere per se potest 7, 19, 1. Pili primum extenuantur, deinde excidunt 6, 4, 1. si hoc ratione ex (Ulcers) non excidunt, excidenda sunt 6, 19, 6.

¶ *de lunata, manilla vero & vecteae omnesque Ariculi* — excidunt aut vi expulsi, aut aliquo calu nervi vel supis vel lostrum 8, 11, 11. v. Ariculi. In omnes vero quatuor partes excidere Cubitus potest 8, 16, 4. *add. 18, 2.* qui (Digiti) vel in priorem vel in posteriorem partem exciderunt 8, 19, 3. quidam semper iterum excidere (Remor) contendunt 8, 10, 13. ne. repositum (Femur) rursus excidit 8, 10, 11. Id. (Gen) quod in polle-riorem partem excidit 8, 11, 5. Genus vero & lo. exteriorem & in lateralem & in posteriorem partem excidere, notissimum est 18, 1. cum, cui in priorem partem excidit 18, 1. Numerus modo lo. aliam excidit, modo in partem priorem 8, 11, 1. *add. 18, 4.* si in posteriorem excidit (Manus), si in praeteram, si in alieuturum latus 8, 17, 21. Maxilla, v. *ad 18* si nonnunquam fracta in his (membris) Offa lo. sola scilicet remanent, multo saepius excidunt 8, 10, 1. *app. v.* Os. hi Proculus (*condylodis acipiens*) Interdum in posteriorem partem excidit 8, 13, 1. ubi (Lina) in anteriorem partem excidit 8, 11, 1. quavis non exciderit Vertebra 8, 14, 10. quorum in spina Vecteae exciderunt 8, 14, 1. excidunt autem & in posteriorem partem & in priorem 18, 1. si in utramvis partem exciderit 18, 4. *add. 8, 11, 11.*

¶ *com particula si cubitus*, qui auresus hamum est. Ab hoc excidit 8, 16, 1. *Ex, 6, 18, 41. 7, 17, 18, 8, 9, 31.* In *com acuf. supra de lunata*. Super 8, 7, 8. *fine promouente*: modo articuli suis scilicet excidunt 8, 11, 4. Excidit 8, 11, 11. 18. Interum 8, 20, 12. Per se 7, 16, 8, 7, 29, 1, 8, 10, 101. Auris 8, 20, 11. Undique 5, 18, 11.

Excido, *ere. a Caelo* ut postea ut sine parte aliquid excidatur, quam ex tegra relinquitur 7, 31. soler interdum ab altera ora, necessarium esse, aliquid excidi 7, 19, 21. *conf. loc.* Velus, quod ipsam quoque excidit debet 6, 18, 61. idque, quod iote duntaxat est, excidendum 7, 7, 8. neque quicquam commodius est, quam vultella apprehendere sub eoque, quod volumus, excidere 7, 13, 11. quod — excidi sine summo pe-

riculo non potest 7, 19, 14. excilia, quae excidenda sunt 7, 10, 21. *fine calu* itaque longe rantes excidi debet 7, 9, 14. h. emortuus est (oculus) excidendum erit sic, ut 6, 6, 94. excidendi necessitas 8, 1, 21.

¶ *Aerachthymio clavaque excidit* 7, 18, 112. Aliquid, v. *ref. om. ad* si quid Aridit est *120. ut. 11.* iterum excidendum 6, 19, 11. excidenda ex 21 (filis) torus Callus est 7, 4. excilio Canero 6, 18, 19. quidam Scalpello exciderunt (Caricimata) 5, 18, 33. excilis etiam (Caricimata) 16, 31. oportet excidi (Caricem) 8, 1, 21. ut tunc excidat (Caricem) 18, 26, 102. (Caro) excili debet 7, 14, 17. v. Carilago. Item id Cavum — neque excili excidendum est 7, 11, 6. Cicatrix excidenda est 7, 11, 6. Aerachthymio Clavaque excidit 18, 11. infraque eam (radicem) excidit (Clavos) 7, 114. tum, quicquid Corripuit est, excidendum 6, 18, 10. *conf. 5, 21.* in quibus (adiposus) tota ex (tis) super pus excidenda est 7, 2, 18. nimium sub hac curatioe excisa Cate 7, 7, 93. summa Caris neque ad radicem excidenda est 7, 12, 43. Cutis ad inferiorem partem excidenda est sic, ut 7, 25, 17. ex quo (omento) si quid jam nigrum & Emortui est, forfice excidi debet 7, 16, 14. scilicet singula (Fila in ano) excidere 7, 30, 4. etiam ubi tenuis Fibula abdominis perripit, excidere eam licet 7, 4, 19. excilia (Fibula) 8, 10. tenuis excidenda Habena est 7, 17, 8. rursus tenuis Habena ab uteroque ore excidenda 7, 7, 87. tum ab ora vel vultella vel hamo apprehensum itaque habendum excidere 7, 18, 6. Lapla — excilis sic, quae rantes capiat 4, 24, 26. in Locum, qui excidit excidit 8, 1, 11. per Medium excidatur 7, 14, 1. excilio Medio 7, 17, 7. *conf. 8, 11.* deinde undique eam Membram excidere (oportet) 18, 1. sic excidenda Membracula, ne 7, 7, 11. ore excidi quidem sic magna exaceratione possunt (Nymphae) 5, 18, 213. Nigrum, v. *sup. Exmortuum*. Si Nimum fuerit exmortuum 7, 8, 21. excidenda ejus (ulcers) Osae 5, 26, 129. excilia Oxilis (omenti) 7, 11, 10. excidit, ex duobus modis: molliore, crebris 8, 1, 1. corru. rantes excidit 7, 1, 31. totum Osae excidi necesse est 8, 4, 51. id quoque Os excidendum est 8, 4, 16. excilium undique Os 8, 1, 15. excilio Oile 8, 4, 41. eo (Oile) excilio

cifo id. 61. si Parum fuerit excidium 7, 7, 81. quum paulatim summa Pellicula excidit 6, 4, 9: paula ante, novacula quotidie cadere, eodem modo media Septa, sed multo circumspicienda, excidenda sunt 8, 1, 16. conf. 8, 4, 16. excidit 12 linea (stilla) debet 7, 6, 6, super eam lamellam, *meningophylla*, quicquid Spinelum est & latus eminet, excidendum est 7, 9, 18. quae (linea) paulatim secando id (Staphylema) excidant 7, 7, 110. ipse Telliculus excidit 6, 4, 18, 82. Tonfillas hamulo excipere & scalpulo excidere oportet 7, 11, 85. tum vulsella Tuberculum apprehensum, juxta radices excidant 7, 10, 12. commodius totus (Tumor) excidant 6, 14, 9. quidam medium Tumorem excident 7, 17, 5. quancunque autem Tunicae (telliculi) quis violaverit, illam quoque debet excidere 7, 19, 31. antequam excidantur (Tunicae telliculi) 7, 19, 16. tum excidit (debetur media Tunica) 7, 20, 15. excidenda est (media Tunica) sic, ut 7, 19, 13. excidenda debet fere totae (Tunicae) 7, 19, 1. v. Tunica. (Vasica) exciditur hoc modo 7, 31, 8. si Vasculi latus est, ex quoque excidenda 7, 26, 110. Vena emittit quae novis est, sua adusta tacebit, ut manus excidant 7, 31, 1. v. Vena. totum Ulcus uaque ad fissam eorum excidi oportet 5, 28, 117. v. Ulcus. si vasiterit (Unguis) excidit debet 7, 12. parum Ulcus excidit id. 41. Vulsus, ex quo aliquid excidit est 5, 16, 28.

¶ Ad Fertments venientes, quibus id (os) excidit debet 4, 14. ex quo (omerto) si quid (in nigri & emorci) est, fornice excidit debet 7, 16, 12. quae (linea) paulatim secando id excidant 7, 7, 110. vena - Marm excidit 7, 31, 9. excidit ex duobus modis, Modulo, Trebris 8, 1, 1. ipsi castillo contra funat Plagi excidenda est 8, 6, 4. Scalpulo excidendum (excisionem) 5, 28, 31. conf. 7, 11, 26. 7, 30, 14. quod eminet (in offe), plana Scalpulo excidere 8, 4, 49. conf. Excilioris scalpulo.

¶ cum *Præstidimul*: Ad altera ore aliquid excidit 7, 19, 21. conf. 7, 7, 87. 7, 15, 17. 7, 28. 6. Ad inguen 7, 10, 31. in lumina parte cjes Ad testiculæ magnitudinem excidit 7, 111. Ad speciem lreac V Contra talem ex excidere, sic ut 7, 31. conf. 8, 6, 4. vulsus, Ex quo aliquid excidit est 5, 16, 28. add. 7, 4, 5,

7, 16, 22. 7, 31, 4. Sub vulsella 7, 31, 31. Super lunium 8, 4, 38. Team 7, 8. inferior pars lreac est, catenus, quod corruptum, excidit debet 8, 1, 14. Vasque ad 5, 28, 117. 7, 7, 61. 7, 12, 41. com. ad. testis: quem Altitum ad inguen 7, 19, 15. multo Circumspicienda 8, 1, 26. Commodius 6, 13, 9. paulo satis 7, 19, 31. Iterum 4, 19, 13. Longe 7, 9, 14. Nimium 7, 7, 93. Parum 7, 7, 41. Paulatim 6, 4, 9. Ruttus 7, 7, 87. Undique 7, 28, 5, 8, 19.

Excilioris, a. um. tum excilioris scalpulo, ab altero feramulo ad alterum mulleolo adusta id, quod inter utrumque medium est, excidit 8, 3, 13. conf. id. 16.

Excipio, ere. papaver ad excipendum lachrymam mulorum 5, 145. viaticum a lachrymibus excipitum sic vulnere 5, 145. 71. (illa medicinali) plures si protinus a principiis excipit, interemunt 19, 16. 1. moribus medicis aptis tradenda accipit, adhibet 17. deinde multe meracque vino excipiunt (accipit) 5, 17, 16. alter motus excipit (accipit) 7, 16, 99. aliud potius excipit (accipit) 5, 17, 12. corpus ergo, & testate & subinde meridiani coloribus relaxatum, subito frigore excipit 1, 1, 4. qui, epoto verarum, excipit dilectione verorum est 1, 6, 21. satius est, principia cibi a decedente febre, quam reliquias ab incipientie excipit 3, 4, 14. 41. conspiciunt, caput ipsa excipit 8, 1, 43. in sequitur vel accipit ex sustinet.

¶ i. in si recipit: illa excipere oportet ovi Albo, dote melius cœstidendum habet *masa* 6, 4, 31. quae Aqua pluvialit excipit 6, 6, 191. climolium creatum Aqua pluvialit exceptum 5, 26, 16. equae vel arida inspergete licet, vel excepta Colonia lillire 5, 22, 4. Si plura fragmenta (est) sunt, excidenda sunt exacula sic Canaliculo 8, 8, 11. quae excipiantur Certo ex resia ludo 1, 12, 91. aquae Colichest exceptum 6, 14, 9. quod Digito excipit potest 5, 15, 28. dida excipiantur Fice pingui leviter codis & melle 6, 19, 8. am. add. codis ex. ne telum fortissimum excipiat (lamina) 7, 5, 26. excipiantur Hamo tenele est 7, 5, 21. (media tunica telliculi) eodem modo duobus Hamis excipiant 7, 20, 18. excipit (manubri) Hamulo & circumcidit debet 7, 7, 41. Hamulo excipere (tonfillas) 7, 12, 16. v. Hamulus, oris demitti debet Lana

[X]

molli bene corpus, quae id excipit 6, 19. medicamentum cepulosis molli Lana excipiantur 11, 3. impendendumque est 5. am. molli excipit ovi album 7, 7, 141. album ovi Lana excipiendo & impendendum 7, 7, 112. linterum ad Lana excipit, alibi linter 6, 6, 31. contraria (stilla) 6, 6, 31. quae jam patebunt, lino excipiente 7, 4, 39. inani loco excipit (acus) 7, 7, 141. quae bene excipit 4, 14, 2. v. Mel. si (Meningophylla) excipit ejus (scalpi) angulum 8, 5, 23. idque (brechum) *fradum* vultum attilla commodissime excipit 8, 10, 10. deinde Celsy po ac Roli excepta (chalcide) 6, 18, 97. One exceptum & in eo stentum acetum 2, 1, 23. hominemque tum hians Ore vaporem excipit (debet) 6, 9, 10. Ose, quod superiores dentes excipit eus lanta Offe ex traavertit telorum 8, 1, 14. quae mel. le vel Passu excipiantur 5, 13, 2. fiam unibilis tum vacuum a quibusdam dubis Regula excipit 7, 14, 29. excipit debet (ea) Resina 3, 18, 28. quae excipiantur Resina terebinthina, dote amplius excipiendo ad omnibus fiat 5, 16, 28. Ad Sacco lino excipitur 2, 17, 16. si sanguis proliet, excipiens est Spongia 7, 10, 1. cerussam felis Sacco excipiam 5, 16, 136. teris (Veretbra) eodem modo secundum excipit 8, 1, 51. add. id. 51. nisi tantum videt leg. exigit quae contraria Vino excipit 5, 20, 8. melleur excipianturque Vio veret 5, 21, 10.

¶ cum A: itque in eo inferiora quoque capiti (seminum) media invanant, quo facilius excipi a crucibus possunt 8, 1, 101.

¶ i. exima: ubi hae (telicetulae) confirmatae sunt, excepto filo illa induit 7, 11, 14. sed vult. add. exento tum, si fieri potest, manu; si minus, sorpice deas excidenda est 7, 11, 8.

¶ i. excidit: vitanda omnia, quae, ne fereant, excipiunt 3, 1, 23. exceptioe Apro, omnis fere membra, exceptioe Capite 4, 12, 9. excipit His 6, 6, 168. excipit Nucleis piceis 1, 26, 3. exceptio frontis ex Parte 8, 4, 79. exceptio Sifere & Testiculi 2, 26, 3. coepa cum capite, exceptioe Vestre 3, 21, 20. excipit cribus foemini (Veretbra) 8, 1, 46.

Excilio, are. i. irrita, *erysipelas*, v. 3, 124. 6. 7. 8. 11. 6. 7. quodam summum movent, quendam scius exciant 2, 19, 4. app. add. 12, 31. 8. 2. ne, quem obdormit

obdormire volumus, excitare paulatim non potestur 3, 136, 137. *ut eo (sibilante) aegros quidam excitare nituntur admodum his casus* 3, 120, 4 excitat autem valetudinem repetere aqua singula purpurata 3, 120, 106. *quibus hoc (excitantur) quocumque sibilant, quibus lithargicus, carthace conatur* 3, 131, 6. *eos (lithargicos) qui sibilant carthace* 3, 120, 6. *si vero confectis et lucanis est, utique excitanda est* 3, 127, ad excitandum hancum 3, 127, 25. *quod mulierem (sibilante hysterica aegrotans) excitat* 3, 127, 6. *potius 2. rarus (conturbatus) Corpus excitat, frequenter sibilat* 1, 1, 3. *per excitandum artificia leguntur* 1 Praef. 72, ne forte *ea partem sanata excitat* 7, 12, 11. *1. irritat, ad inflammationem deponit.*

¶ 5. *excitatur* 1. Bullas excitat (farius) 3, 5. *exte. (hic calor) quoque excitatur assidu, labore, fumo, metum, sollicitudine* 3, 6, 18, ut simul Calorem ingentem situmque excitetur 3, 29, 10. *ad exte. 1. excitandum cibi cupiditatem* 4, 16, 10. *laeta vellet acriorem Dilationem cum periculo moritur excitat* 7, 126, 6. *quae coeli Dolorem excitat* 4, 1, 16, 6. *calor Dolorem (capitis) excitat* 4, 2, 17, 12. *Dolorem excitat (siones)* 7, 127, 4. *frigus lateris Dolores alique vires excitat* 4, 9, 10. *conf. 2, 123, magisque, quo majores Dolores inflammationes, & quo maturius excitatur sunt* 3, 126, 179, ne Febrem illa excitetur 4, 9, 4. *haec (perispermicambrensis) scilicet trebulus hancis vehementer Febrem cum inflammationibus excitat* 8, 4, 19, leves deinde Febliculas excitat (*metastelias*) 3, 128, 67. *conf. 49, 19, 5, aquilo Mororres excitat, item Dolorem lateris & pectoris* 3, 1, 23. *frigus Hystericum in febribus excitat* 2, 1, 128, v. *inf. Nigritas, si sanguis inflammationem excitat* 1 Praef. 27, v. *Inflammatione excitat* 7, 127, 10. *levis momentis Inflammationes & Eripitundines excitat* 7, 7, 150, nonnunquam medicorum Inflammationem excitatur (tubercula) 3, 128, 121, vesica laeditur, excitaturque Inflammationes morbosas 7, 126, 80. *conf. 5, 126, 179, causa, quae Lacrymas excitat* 6, 111, Hippodamia, v. paulo dum inflammationes, quae demum crassae Morbos excitent 1 Praef. 77. *Aliga Magerum in ulceribus, & hystericum in febribus excitat* 2, 1, 128, nisi tamen locus hunc Odozem excitat 3, 126, 89. *quam pestilentium* auri excitantur

1, 10, 9. *Postulas, v. inf. Ulcera, sicut* v. 767. *Colorem quicquid excitat Stomatitamentum* 8, 4, 71. *Stomatitamenta vero & alio versuto vel Hribulo conijecto in naves excitantur, conf. 1, 12, 26, singula aqua Scintilla excitat* 1, 9, 12. *Suppuratio vero pluribus modis excitatur* 1, 7, 74. *Interdum Tormenta ac febriculae excitat d'insensit sunt* 1, 4, 19, 1. *quo repelle (listeria) Inguibiles immoventur, ibique Tormentum excitetur* 7, 129, 21. *Signis lateris dolores alique Vires excitat* 1, 9, 12. *Insipi ex actio impoietur, donec Ulcera pusillulaeque excitat* 4, 6, 2. *causantibus scintilla, ubi scilicet est, Ulcera excitat* 4, 2, 21. *nisi Vomitem aliumque excitat (longus dolor capitis, ut post excusatur* 2, 8, 12. *dolor pulmonum - Vermis aliquas interdum excitat, aut circa vigintiorem diem, aut ante* 1, 7, 86, ad Vomitem excitandum 3, 128, 67.

¶ 1. *excitatur* Causa per quibus excitatur 7, 126, 107. *caput alius excitandum* 8, 4, 12. *quicquid & catulagine concidit, excitandum leniter est aut subiecto speculo aut duobus digitis atque compressis* 8, 4, 112. (*fracta*) quidem nihilominus eadem ratione in suam sedem excitando sunt 8, 4, 24. *excitatio nates* 8, 4, 13.

¶ *excitatur* Ex 3, 129, 4, 7, 7, 150. *In cum adest* 8, 5, 14. *quo Mororres* 3, 126, 179.

¶ *Excitatio, ere. non quo excidit x scroto non possit (isteria) 7, 10, 11.*

¶ *Excitatio, ere. possit aliquid excingitur* 1 Praef. 84, f. 107. *excitatio.*

¶ *Excitatio, ere. haec autem pars (Chirurgia) - magis - ab Hippocrate, quam a prioribus exculta est* 7 Praef. 8, f. sine vin Linguae suae excelsit 1 Praef. 61. *quod Graecos aliquando excitat, apud ceteros otiosius excelsa est (Medicina) 1 Praef. 3. adhuc rudem & vulgarem hanc Scientiam paulo subtilius excelsit* 1 Praef. 4.

¶ *Excitatio, ere. Caro in eo (ulceris) excelsit* 6, 3, 1. *nonnunquam etiam Super calvariam excelsit (Caro) 8, 4, 77. f. excervit Cicatrix* 5, 126, 128. *Aluma colla* 8, 4, 129.

¶ *Excitatio, ere. his omnes dolores (capitis) modo in febre, dolore sine hae sunt, - Interdum sic, ut oris quoque proximam partem assuecunt* 4, 1, 2. *longo tempo-*

te id malum quam loquenter excelsit, aut tollit hominem, aut, etiam si fuerit, excruciat 4, 121, 5. *Excitatio, ere. cuncti quoque (teum) cum aliquo fermento poterit* 7, 5, 31.

¶ *Excitatio, ere. quendam vel excedentiam tantum, vel etiam aduersam* 3, 128, 11. *conf. 1, 12, 10. aduertentibus quoque quidam utuntur, quae excidit* 3, 128, 109, 62. *quoque medicoscienter excidit reprimunturque, primo & postulis prohibent & immum pelliculam exasperant* 3, 129, 90. *Compositiones hae, quae corpus excidit* 3, 126, 129. *quendam autem sunt Euphrasica excidit, quae euraeas excelsit vocant* 3, 129, 43. *44. quae hujusmodi Medicamentum* 3, 126, 129. *excedentia Medicamenta* 3, 126, 97. *ea Medicamenta, quae vehementer excidit* 3, 127, 11. *Medicamenta, quae excidit, nec erodunt* 7, 121, 6. *Sylla quoque caeca & mixta cum calce colium excidit* 3, 128, 129.

¶ *Excitatio, ere. Calum excidit* 3, 128, 129, 106. *quibus Calum excidit propoli 7, 4, 34. patrem vero Carcem - leniter excidit molis vehementius idem facit, etiam aduocato, surpimentum san. 3, 121, 1-19. imponenda sunt, quae Carcem patrem lenius excidit* 3, 126, 124. *imponenda ea, quae putrem Carcem excidit* 3, 128, 89. *excitatio Carce* 3, 128, 124. *Carcem imperperescentem excidendum* 3, 128, 2. *Interdum per ipsa altera Coles sub cute excelsit est, ut gila excidit* 6, 18, 42. *excidit Corpus quae* 1, 5, 7. *quoque Corpus excidit* 3, 126, 109. *excitatio etiam vehementer Corpus - id (emplastrum) quod* 3, 129, 44. *si vero excelsit est Dens* 6, 9, 11. *44. 7, 121, 9. vehementius O excidit est* 3, 128, 171. *de carne, excelsit Oile* 7, 7, 15. *frons, vel erit. Parte aliqua fignorum excidit* 4, 72. *de diaph. quom Ulcus sub 40 (emplastro) excidit est* 3, 126, 121.

¶ *Excitatio, ere. particulae Pet. Qua, Sub. Leniter excelsit, Medicamentum, Vehementer, Vehementius, v. inf. supereribit.*

¶ *Excitatio, ere. 129, 44. 3, 121, 5, 128, 124 & 129.*

¶ *Excitatio, ere. 1. neque vero - Inde hae exemplum transerendum est* 7, 121, 9. *fr. ad imitandum, exemplum Pylli secutus* 5, 127, 16. *multiter exemplum* 1, 2, 124. *exemplum causis duo (emplastro) propositum* 5, 126, 151.

¶ *Excitatio, ere. ut ne prout excidit (Calculus) 7, 126, 42. f. emmatur. Clus & potio per vulnus extant* 3, 126, 11. *Haemorrhoea* (18)

Quod sub ea (enima) est, extrahi per cucurbitulum non potest 7, 1, p. extrahendum cohiberi Quod intus est 4, 10, 27. donec ab altera parte apprehendi & extrahi (Sagitte vel arundo) possit 7, 1, 18, ubi Iohannes (cucurbitula) si concissa ante scalpello cutis est, Sanguiinem extrahit: si integra est, Spiritum 3, 11, 7. quo plus vitatium Sanguiinis extrahatur 5, 27, 30. Ipsicolumque inter hanc, factis (illis) fractis ostium) magnum ad extrahendum Sanicem requiratur 8, 4, 60. extrahendo Specillo 5, 23, 168. omne autem Talem extrahit aut ab ea parte, quae venit; aut ab ea. in quam tendit 7, 5, 3. Idque (Tell.) quod intus est, ea quae venit, forcipe extrahendum est 7, 1, 29. & tunc vel manu vel forcipe Talem extrahendum est 7, 5, 31. v. Tellurium quod debet, sed in sua sede permanere 7, 20, 17 in *hermia*. tam non extrahit Tellurium 7, 14, 2. Totumque illud extrahere & si quid restat 7, 20, 14 de *fundula* deinde Vescum extrahendum est 7, 17, 19. si rabiosus canis fuit, cucurbitula Virus ejus extrahendum est 5, 17, 9. *eliviat* est: suae partes quaedam implere umbilici ad extrahendum, quae ipsa quodam *hemerocordis* nominantur 5, 19, 12. optimum tamen ad extrahendum est id (emplastrum) 5, 10, 17. ut quae alia Ratio extrahendi est, ubi 7, 10, 20. quodeunque medicamentum extrahendi Vim habet 1, 26, 157. brevior (uncus) extrahendi Vim non habet 7, 26, 14.

¶ *cum particula*: Ab 7, 5, 3. & 18. Et 7, 5, 19. Et 7, 5, 31. Inde 1, 21, 17. Per 7, 9, 71. 10, 5.

Extendo, ere, aliquando vero: guttura & arteria exulceratis, frequenter rasis sanguinem quoque extundit 4, 4, 69.

Extusio, ius, nil volem aliquid excisio, sic, ut pus extulsius, 8, 116.

Exulcerare, mento, exulcerandum est (deus) ferro excidit, uno loco, sub mento, alto *non* 1, 22, 38. quum vero saepe Aliquid exulcerandum candenti ferro fect 4, 22, 14. Arteris (i. *brachii*) exulceratis 4, 4, 29. aut ungue uti (scalpello supra medium id (Caputem *hemerocordis*) exulcerandum est 7, 10, 18. ubi haec (puncta) ruptae sunt, infra quali exulcerante medicamento idem (Cavum oris) exulceratis 7, 8, 10. utraque Cicatrix exulcerari (scalpello) potest 1, 26, 249. ea quae Circa sunt, foliis cameli debet, ne ipsi quoque exulcerentur (medicamentis aducotibus) 5, 23, 137.

efficacissimum (est) tribus aut quatuor locis super eorum Ceterum candicibus ferramentis exulcerare 4, 21, 21 in *ischiatis morbo*. in qua (papula) similiter quidem, sed magis, Cutis exulceratur exulceraturque 5, 28, 187. super pedis ponatur sinapi, exulceraturque Cute maligna *cani* 4, 16, 3. Cute exulcerata 5, 26, 191. quae in foveolis exulceratis praecipue fuit 4, 5, 1. Guttur & arteria exulcerata 4, 4, 60. exulcerata (est) Impetigo 5, 28, 271. quae (Impetigo) magis exulcerata est 27, 274. intus Intellina exulcerantur 4, 25, 2 in *dyntura*. Idque (porrigo) evenit modo sine nlice, modo exulcerato Loco 6, 2, 2. Impositio sinapi exulcerare ea, quae Melle habent 4, 2, 14. Nares vero exulceratas forere oportet *cani* 6, 8, 1. sub his Oculis plerumque rumpit, vortumque est, ut tantum exulceretur 6, 6, 12. Exulceratio vehementer Oculis 6, 6, 11. ubi vires perforant (sunt) & affundunt, trajicere id carum celeriter candente aco satis est, ut leniter ejus Oras exulcerentur 7, 8, 9. supra (extremum) deinde Unge scalpello exulcerare (oportet) 7, 8, 12. tenuis excidenda habens est, quae tantum Oras ejus (membranas) exulcerat 7, 17, 8. si Os exulceratur 5, 8, 107. ea quoque medicamenta, quae Oris exulcerati casu componuntur 6, 7, 12. modo exulcerati ea Parte, modo non exulcerati 4, 4, 67. ubi pelliculum est, nisi quod Pulmonem exulcerat 4, 3, 47. Rines exulcerantur 2, 7, 29. v. nullis quoque his (Renibus) exulceratis sunt. cucumeris semina 4, 10, 5. serpique id (Sacer ignis) nonnunquam suffocet ea, quod primum vitium est; nonnunquam etiam exulcerato 1, 28, 67. saepe id, quod jam Sanum videbatur, (in *sauro igne*) iterum exulceratur 4, 28, 70. Ferramentis candicibus plumbi loca Venter exulcerandus est & servanda ulcera diutius 3, 21, 38. magis exulceratum (Ulcus) 5, 28, 210. ut vel ex Vagine (cani) aliquid relinquitur, quod exulceratum vis illum recipit curatorem 7, 7, 28. si vero Vagina exulcerata est 4, 25, 14.

¶ oportet imprimis conquelescere (in *dyntura*) si desiderat omnia Agitatio exulcerat 4, 25, 6. perficiat fauces periculum est, exulcerat eum (Id, *sc.*) 4, 4, 41. Pinta (i. *Ophthalmia*) autem sicca & arida dolorem quidem movet, sed maturius definit, nisi quid exulceravit 6, 6, 8. Sinapi Impositum, donec leviter exulceret 4, 4, 50.

Impotere Sinapi (necessarium est), sic, ut exulceret 5, 1, 28. *conf.* 28, 24, 4, 16, 3. Tumor malignus (in *aphthalmia*). - si sicca quidem, sed cum dolore est, fere exulcerat 6, 6, 9. de *Acu candente*. Aducuratus, Ferrum vel Ferramentis exulcerantibus, Scalpello, Ungue, n. in *super*.

¶ *cum particula*: Intus 4, 25, 2. Iterum 5, 28, 70. Leniter 7, 8, 9. Leviter 4, 4, 36. Magis 4, 28, 110. & 27, 274. Supra 7, 8, 12. Vehementer 6, 6, 11.

Exulceratio, omnia exulcerationes timor est 6, 6, 10. de *materia canthi*: circa hanc (epiphythema) autem vehementer inflammatio est & quum aperta est, repetitur intus exulceratio mucosa, colore humori fove similis 5, 28, 210. In Articulis aliqua exulcerationes graves habent 1, 7, 18. aliterum genus sacri ignis autem est in summe Cutis exulcerationes 5, 28, 69. exulceratio Digitorum 5, 28, 201. si Digiti vel in extero protuberant vel propter commotionem exulcerationem cohaerent 7, 12, 1. in posteriore vero Facium parte Interdum exulceratio est conculcata 4, 4, 38. propriè Facium exulcerationem 1, 12, 41. Angustior exulcerationis 5, 12, 41. exulceratio ejus Loc 7, 7, 50. ejusdem exulcerationis timor in Palpebris Pupillae est 6, 6, 10. exulceratione in his Partibus (naturalibus seminarum) facta 7, 28, 3. Stomachum afficit 4, 5, 2. - infest 28, 21. si Tonsillae sine exulceratione per inflammationem intumescent 6, 10, 1.

¶ Aliqua 2, 7, 18. Commotione 7, 12, 1. Gravis 7, 28 sine Magna exulceratione 5, 28, 213. Mucosa 5, 28, 201. Nulla 4, 21, 13.

¶ *ex hoc exulcerato*: Accidit 1, 21, 10. modo exulceratio *Amelet* (Stomachum) 4, 5, 2. Continua 5, 28, 201. donec exulceratio typis loci Flanetur 7, 7, 50. Fitque ex his constituta exulceratione prius 5, 28, 203. Facta exulceratione 7, 8, 2. exulceratione in his partibus Facta 7, 28, 3. vel in articulis aliqua exulceratio graves habent (necesse est) 2, 7, 18. si exulceratio Stomachum infest 4, 5, 18. Interdum pessime Oris, unde de exulceratio 5, 28, 60. exulceratio Partis 5, 28, 203. quum aperta est (epiphythema) Repertur intus exulceratio mucosa 5, 28, 210. Sumi si nulla exulceratio est - si est 4, 21, 13. si sine exulceratio 28, 21. Ab 10, 2. ubi jam est exulceratio 5, 28, 203. si exulceratio est 6, 6, 10. ubi enim vix *sc.* potest, ut *non*.

per omnem ætatem fit euclætesio 8, 4, 10.
Sæuro, ere. 8, qui vero caulis in sole celt 2, 12, quibus (adurere medicamentis) iunius cutis cum subjecta tunica curiatur 7, 11, 13.

F.

Faba, æc. ex legumibus vero valentior faba 2, 18, 14, quum simul coarctis fuit atyctismum, eant faba 3, 18, 102, eandem faba quodam impotius proficit 3, 18, 13, super vitioligine in seipergit Farinam ex faba 3, 18, 108, calefacit vero ex quilibet Facies exaspilum, five ex tritico, five ex faro, five hordei, five erui, vel lolii, vel milli, eant, vel fabæ, eant, 2, 23, 12, impotenduntque, quod est ex fabæ satius ex multo cocta, eant, 4, 18, 72, fabæ Facies gauri, 1, 18, 46, e & in Acgypti faba, v. Acgyptius, neque ea (puilla) faba maior est 1, 18, 112, quod fabæ magnitudinem habet 4, 9, 12, quod fabæ magnitudinem implet 6, 6, 44, raro fabæ magnitudinem excedit 3, 18, 120, ut nullas fabæ magnitudinem 1, 11, 14, myrthos ad fabæ, papaveria lachrymæ ad lentis magnitudinem (sumatur) 6, 6, 34, Latinam fabam habere scrupulum dimidiatum, in Dorati Ephesi sagga cap. 24, legimus: quod tamum *Ditico*, *Adonias* Var. Lat. lib. 2, cap. 6, res. *scilicet*, *Quodina* ad detribon. Compos. 21, pag. 47, *dent*, fabæ solide magnitudinem *dent scrupuli* vel *dimidiatum* ad summum ponderi quo fabam Acgyptiam, ut videtur, imitavit: v. Acgyptius, & Acgyptiæ fabæ magnitud.

Faber, ibi, ulterum (genus terestrium) simile ei, quo fabri videntur 8, 3, 3, vultu, quali fabri videntur 8, 10, 57, faber quidam repperit quendam genera machinamentorum ad extendendum fœnus frictum, commemoratur 8, 10, 13; *sed dabit ædificatio* v. *Amos*, ex aqua, qua faber detrasit tingere eundem ferrom fulvum est 3, 18, 41, utque a Ferrato fabro, in quo eundem ferrom subinde exilium fuit 4, 9, 8 quod animadvertum est in his animalibus, quæ apud hos fabros educata cujusque lentes habet ib. 9.

Fabrilia, æ. grandis pinus, gummi vel fibrilli glutinis siliis 3, 5, 7.

Fabula, æc. unde etiam locus fabulæ factus est, per pœtates id (insolente oculi) herba refertur 6, 6, 122, quærens delictis ex fabulis ludicæ 3, 18, 61, i. *in-*

dis famicia, qualem infantem Asicem vel Oricitem pœtatum fabulæ ferunt 3, 18, 66.

Facies, ei, quo minus Fortis facies fit 6, 6, 91, qui dlu habent faciem Pallidam & Tumidam 2, 7, 8.

Facies Coloris in facie totoque corpore mutatio 4, 1, 13, facies Scuram habet maximam 1, 1, 16.

Facie Contusa 1, 18, 11, facies sepe aqua frigida Fovenda est 4, 9, 54, Facies Pallidæ 4, 9, 3, Ruber facies, & quasi maculis quibusdam colorum omnium diltinguitur 2, 8, 109.

Facies faciem 4, 1, 10, qui (suo) spongia subinde in facie detergendus est 7, 16, 107, cætera non nisi in facie (nasci solent) 6, 6, 3.

Facio, ere, periclitanturque sibi, mulierem gravidam, quæ ita (misera sanguis) cætera efficit, Abortum esse facturam 2, 10, 3, Acgrom, v. in *Adjectivis*, cæteri vent, quo hale vel illi (*audis* vel *apertum*) proprium facit, eo magis vicinis his illius Afflicto facient 2, 1, 16, neque Alia facienda sunt, ubi caries eant, 8, 2, 9, Cætera, v. *inf. cum Adjectivis*, Idem. Cætera omnia quasi facis facienda sunt 4, 1, 13, Cætera postea sic facienda, ut 7, 31, 10, Cæteraque eodem modo facienda sunt, quæ 8, 4, 64, v. *Carerem*, ubi Callista die facta inuenerunt 6, 4, 10, v. *Flo*, Colorem, v. in *Adjectivis*, Bonum, tibi positionesque Corpori faciendo aptas 7, 3, 11, donec mellis Crassitudinem fecerit (*pharmacopæia*) 6, 3, 1, æt in inferioribus partes factus Curus pedes replet 4, 14, 14, quæ (reliquas) postmodum curationi Difficultatem faciunt 7, 16, 76, 8, Infinito sine inflammatione lo superloribus partibus Dolorem tumoremque fecit 2, 1, 12, ubi aliqua necessitas Fœnem fecit 2, 16, 1, *i. prout necessaria accipit*, *obviam* fuit, Ferramentum facie rectum eant, 7, 16, 68, v. *Ferramentum*, & *inf. Facio cum partit*, Ad, semperque ante Fina (militandi sanguinis) faciendos est, quam anima deficiat 2, 10, 13, terebræ Foramen faciendum est 8, 4, 10, v. *Foramen*, nisi hæc moru Gravatum pectus facit 2, 1, 11, Hæc, v. *inf. Curiosus*, Hæc facienda sunt in his casibus 8, 11, 1, eant, 1, 20, 9, Hæc facis facienda sunt 3, 1, 1, His facis 7, 7, 91, 3, 4, 62, Id eandem fecit (*est*), quia 1 Præf. 13, qui post finem febribis id fecerant 1 [74]

Præf. 11, Id enim late initis statim factum eant, 4, 14, 1, vomere debet, idque postero quoque die fecere 1, 4, 6, *add.* 4, 1, 13, Idque protinus in imbecillioribus ab ipsa curatione faciendum est 7, 26, 97, qui vomit, fit mase id fecit 1, 3, 11, quidem subumbilico - id fecere conuenienter 7, 11, 1, ubi in, qui mentis suæ non est, neque id fecere sanus foret, dentibus fridet 2, 6, 12, eant, cum partit, His, idque ipsam modo minus, modo magis faciendum est 1, 1, 13, Id faciunt etiam albes violæ, nigrom papaver, eant, 4, 10, 19, *i. officine valent*, dein verumem eutrahendū est id cucurbitulis optimis fecit 1, 17, 19, facit id atom hæc agnove discipula, eant, 3, 17, 41, Id optime facient liommenta eant, 5, 16, 104, itaque nisi in quibus promitte id facere conuenienter, non sunt adhibenda 4, 15, 16, si id manus fecere non potest 8, 10, 97, eo facto 7, 1, 13, 7, 19, 17, 7, 15, 6, eaque facies rotum primo die eant, 7, 16, 11, Idem faciendum est 1, 14, 9, nihilominus Idem sub euipestatione uetitionis quartæ facit 3, 12, 11, Idem faciendum, quod supra scriptum est 7, 12, 8, quinto die Idem faciendum, feruileque circumdandæ; cætera & ante & post eandem faciendæ quæ supra scripti 8, 10, 12, Idem in ima quædam facies faciendum est 7, 19, 11, *add.* 8, 1, 7, Idem in ima (tonica) faciendum 7, 11, 19, subinde Idem facere (prodest) 1, 23, 17, ubi jam Idem, quæcumque varietas facis, factum est 7, 1, 11, Idemque faciendum 4, 4, eadem faciendum sunt 6, 7, 8, eadem facienda sunt, quæ in cæteris interioribus supplantationibus 4, 1, 16, eandem vitandorum causis facienda eadem sunt, quæ in ossibus mobilibus lachis 8, 11, 8, post curationem eadem faciendæ sunt, quæ 7, 11, 14, post faciendæ eadem fundi, 7, 12, 13, abhunde est, eadem quæ supra scripta sunt, fecere 8, 9, 4, eadem erunt faciendæ 3, 10, 12, eadem in quarta faciendæ sunt 3, 15, 1, eadem ferre faciendæ sunt, quæ 4, 5, 15, eademque uirritates fecere oportet 3, 16, 13, eademque faciendæ sunt, quæ 6, 7, 91, eademque faciendæ, donec 7, 12, 6, eadem, quæ omnia faciendæ, donec 8, 10, 10, Idem omnibus facis 3, 18, 10, nec in omnibus Idem facit (quies) 1, 3, 47, *i. officine præf.* 1, circum non est, thui Idem fecit 6, 4, 11, facit autem Idem in omnibus faucibus, quodamque

etunque medicamentum extrahendum vim habet 3, 28, 278. quod & validius & non idem facit 7, 7, 66 v. *totidem*. vehementius idem facit, etiam addendo, auripigmentum 7, 12, 10. Initium a conia facit 4, 35, 2. Initium a cili plicatula vinique humoris valeculini facit (baleum) 2, 17, 7. *facit* ut convalescentem post *non fructu capere cibum pium ceti*, aque bene frigide potio adhibita 2, 10, 4. *interius* adhibet, & Initium secundae valetudinis facit 4, 35, 18. calculus inser, quum vi promittit, facit, nisi accipit 7, 26, 28 ultra Litrea, quia ante fecimus 7, 9, 6. quae (frictio) si calorcm evocavit, potest illuc medicinae Locum facit, 14. exte 1. *parare facultatem sperandi*, neque enim fons emittit humor (affectus) sed medicinae Locum facit 5, 21, 59. unde etiam Loca subula facit *est, eant, 6, 6, 122, 6. ante data*, non, quo periculisque ibi (in loco) tollunt, ita fit, sed quo alteri periculo Locum facit 7, 4, 16, quum utrum super potiorum modum mingitur, & jam sine dolore profusus Maciem & periculum facit 4, 20, 22. etiam facultas studiosius maximis Medicis esse, si rationemque nos faceret I Praef. 49. illa quoque naturae verum contemplantur, quamvis non faciat Medicum; aptiorem ramento medicinae reddit I Praef. 77. Medicamentum ita factum 6, 19, 7, quum trium (rationum) causam faceret Mentionem, huius (frictionis) & vini, & gestationis 2, 14, 1. primoque faciente Mentio est cholerae 4, 11, 2. sufficiensque amalias fecit Mentionem 7, 7, 115. quum vesicae vero calcologic facta Mentio fit 7, 26, 17. quorum super Mentio facta est 5, 28, 103. *he, ut* interior nulla causa Mentum fecit 5, 1, 2. quod si Initium hae causae faceret I Praef. 10. quia non lateret, quid Morbum facit, sed quid tollat I Praef. 61. app. Interet enim, frigitur Morbum, an fella, an filum, an calat, an vigilia, an fames fecerit, an *est*. I Praef. 87. in longis (Morbis) quos tempus ut facit, fit etiam solvit 3, 119 app. Nullum, v. *cum parte*. Ex. sed Nihil facere oportet, quomitus *est*, 1, 27, 35. cognovi tamen medicos, qui ab icsione itis Nihil aliam, quam ex brachio longumque milerunt 5, 27, 4. *est illis*, fecerunt v. *inf*. *q. e. m. ut*, quum in quodam naturalis nos lucidit (speculum) Apoplexiam frusti odii struere fa-

ciat 8, 4, 8. Periculum, v. *sa. pra* Maciem, modo vero Periculum facit, quodcumque magnum est (vulnus) 5, 26, 25. magis vero gravibus locis illa servanda sunt, in quibus etiam Pelliculam facit 1, 2, 5. modo arida est (tessis), modo Frutram facit vel citat 4, 4, 52. quo magis Flaga facienda, eo magis *est*, 7, 7, 40. Flaga facta 7, 19, 7. altera transverbera Flaga facienda est, quae cervix (vesicae) aperitur 7, 26, 45. si manu facienda est (Flaga) 8, 4, 51. de *condere* (in vesicae) ad nolla Pandere relictus, paulo post dimidio scru-pula facit 1, 17, 9. curatorem quoque Principium ab animadversione ejusdem temporis facit 3, 14. patet Profusionem laqueis facere 7, 21, 8. quum (vulverem) ex lapide molati contri-to fecit 5, 25, 237. Quod evidentes causae faciunt, facere etiam abstinere possunt 5, 3, 24. Quod si factum est 4, 3, 2. Quod si factum statim non est 7, 12, 65. Quod quum fecisset 3, 4, 44. quod ubi factum est 7, 30, 13. quod ubi factum est 7, 30, 19. Quo facto 7, 13, 3, 7, 26, 19. Quae neque nisi in magna verulasse asperitudo, neque saepe facienda sunt 6, 6, 165. quemadmodum item venae diligenter sunt, Quisque lectis his faciendum sit, dicam 7, 7. extr. alii (phreniculi) insurgunt & violentior Quaedam manu facit 3, 18, 12. Reliqua, v. *inf*. non *adhibet*, idem, iuxta Rimum, quam fecimus 8, 4, 14. Sepulchra, v. *inf*. *cum parte*. Ex. ab ipso osse caro increvit, eaque factum manu Sinum complet 8, 5, 16. scilicet utrinque ad sinum agendus sit, ut lunatum Sinum facit 8, 4, 55. Interior (pars) sic est, ut etiam Sinum faciat 2, 6, 20. utque eadem Sinum facit (sebit) 2, 2, 18. v. *inf*. *cum parte*. Per quae (eucachitula) quia levat morbum, potest Somnum facere 3, 18, 14. Somnum facit (in catopoli) 5, 15, 15. Spem vero certam facient, quae separant 8, 4, 74. & quidem e duobus linis facienda est (Dura) 7, 16, 24. paulatim deinde faciendus est Transitus ad ea, quae 4, 1, 10. Tumorem, v. *sa. pra*. Dolorem facit, quid secundum, quid adveniam Valeculinam facit I Praef. 55. Ille Viam, quae redit (telum), ipsam fido fecit, hic a feripello accipit, 5, 4 app. Uteri ex alia causa facti 1, 28, 44. Ulcera vero ex postulis facta 5, 26, 219. v. Uter. Unus ejus vel causa factus 7, 16,

52. idque digito permiscendum; ubi causa facit est 4, 4, 19. duplex triplexve (linum), sic totum, ut Unitas in eo facta sit 7, 4, 17. ubi Uteromiliter factum est 3, 7, 22. Uteromiliter autem factum 7, 7, 12. el (Vulnere) quod *est* facit 7, 27, 7. Vultus in loquie factum 7, 20, 15. Vultus omne, quod ex his causis factum est 7, 19, 40.

cum *adhibet* *est*, pessimum aegrotum est eorum quod Aegrum facit, 10. idem (calor) corporis colorum Bonum facit 1, 9, 3. alius (res) Cuiusmore pituitum in nobis facit, alius Tenuorem 2, 19, 2 app. Cuiusmore autem pituitum facit eva forbita, *est*, 2, 21, 2 app. extenuant *is*, 2. si milianque, quae pituitum facit Cuiusmore, 4, 2, 16. ex his, quae pituitum facit Cuiusmore 6, 4, 16. pejus est (vulnus) quod Denfam eum, & Subpinguem, & ex toto Glabram facit 6, 4, 3. multo magis id Difficile inficere faciunt, quod perito scilicet omne est, 2, 10, 48. Idem eaecae eadem, v. Cateera. omnia eadem facienda sunt 8, 12, 9, reliqua eadem, quae in ceteris oculis, facienda sunt 8, 9, 18. ut detrahant (languinis) Imbecillam illi (corpus) facere possit, non possit legitum 2, 10, 35. quae etiam ipsa oculum, qui curabitur, Imbecillat, faciendus est 7, 5, 15. si multaque corpus Integrum factum est 3, 5, 10. ubi vero paulo Longius, quam naturaliter esse debet, membrum vis fecit 8, 10, 11. ut, quum jam ante miera conditio vulnere sit, tamen id Interdum Majus Diuturniusque faciat 8, 10, 103. ut Imbecillitas etiam aliam praeiuv facere Necessarium possit 1, 26, 21. quia corporum temporumque tatio potest ab facere Necessaria 1, 2, 18. item (signis) summam cautionem, si Prudens, Aridum, Durum, Nigrum 1, 9, 6. Ipotum, quae eundem salum pro rufu Pulverem est 2, 3, 10. fecit combuscat quum maxima portione, item id dicere non facit, quum esse malagae oportet 5, 18, 10. apud quos milerum auxilium Tolerabile milerius malum fecit 3, 23, 24. quum Vetus facta est (tessis) 4, 4, 12. ubi Vestitus facta est (tessis) 7, 7, 11.

q. cum datus pro *q. cum ablat*, 3, 1, 2. 4, 2, 53. *cum Ablat*, manu 3, 18, 8, 3, 36. 8, 44, 31. cetera 8, 4, 10.

q. cum partialiter prima cum Adverbis, idque Dies quotidie facere oportet 4, 7, 7. idque Dies si secide contecti sunt 7, 12, 11. *his*

Dis aut Ter die facere. necessarium est 17, 18. Commodique facit cyatho ladic cyathus aquae mistus & sic datus 4, 11, 6. *factum esse praefat.* Colofus quae haec facere oportet. I. his omnibus moris 8, 11, 31. qui vomere possit cibum videt 5, 6. facili facit. 7. 6. Difficilius 1, 1, 49. collyria Dis facta 6, 6, 30. si quasi perinfringit est, potest scire esse quinquages (prificat) 11. 11. reuoluit, potest Ductura esse facit 2, 14, 21. sed haec facit validiores facit 1, 15, 11. Frustra 4, 4. 2. medicamentum ita factum 6, 19, 7. id quod his facit contenti sunt 7, 11. ex. ex. Magis 1, 1, 26. idque ipsum modo Minus, modo Magis facit 1, 1, 21, 23. quod Maturum scilicet facit 1, 1, 20, 25. omnia tunc eodem modo facienda, quae in abscissae possit sunt 7, 4, 38. 8, 4, 64. longaque Opusne facit Hierophylus & Exalifitum, qui cat. 1 Praef. 40, 9. *facta id facit.* Pustula 4, 11, 20. Petiole facit omnia (chirurgia) ac fit cat. 7 Praef. 16. ubi Perperam aliquid dixit aut fecit (facient) 1, 1, 18, 72. nisi in quibus Praemittit id facit (vtrum move) conseruare non sunt adhibenda 4, 11, 16. idque Protinus si imbecillioribus ab ipsa curatio facit 1, 1, 18, 72. neque Saepit facienda sunt 6, 6, 16. Sic, ut 7, 33. id enim luter inlita Statim factum 4, 14, 3. quod si Statim factum non est 7, 11, 11. Subinde 3, 11, 17. quod & Tardius & non idem facit 7, 7, 64. Tee, v. *sup.* Bis. Vehementius idem facit asperimentum cat. 5, 11, 10. Violenter, v. *sup.* Quotidum.

¶ *con.* Praef. 11. A. 7. *sup.* Initium, & Principium, scilicet Ad id facto colligenda sunt (frangenda) 8, 4, 16. ex (radix densa) quoque Ad id facto facit, quae quam *Præparat* Graeci vocant, calidum est 7, 11, 14. utrumlibet horum in oculis penicillo Ad id ipsum facto infusum 6, 6, 6. fetuamento facit Ad similitudinem Graecae litterae 7, 5, 17. Apud quos (et imperit) misceant auxilium (singulati gladiatibus calidum sanguinem potum) tolerabile miserum malum fecit 1, 11, 31. 2. *quasi*, vel in quavis, eademque facienda, quae supra comprehendit, cum mayore quoque diligentia 6, 7, 92. 1. *aliquam*. E. duobus liis facienda est (luta) 7, 16, 14. si modo vel vult, id ex defecto melle facit 1, 1, 6, 5. ca-

tapotha facta ex duabus apothitis, mysticae tertia parte 3, 11, 21. curat alios mysticae facti 1, 19, 46. *facta* ex ulceribus cicatricibus 6, 6, 150. excipienda sunt ex scula facta canaliculo 8, 8, 11. si tanquam ex sacculis factis subuculis repressantibus (urina) 1, 4, 10. ex postibus vero, quareuntur ex frumento facta est 1, 18, 41. quem (pulverem) ex lapide molati contrito fecit 1, 15, 231. Ex quo (lapide) in Adio lepulchra facit 4, 24, 17. Ex liodem facta sobitio vel pulicula 1, 18, 40. v. *sup.* Ulcus, & Vinus facti. E. si facit facit (vtrum) 1, 1, 3, 49. fetuamento vtrum in modum (ipathae) facta 7, 10, 2. quoniam persequere ea, quae sanis homines in imbecillitate partis alicujus facere debent 4, 1, 10. v. *sup.* Plura sunt in, *ex* *sup.* Inter initia Statim factum 4, 14, 3. quod Per modum medicamenta elicitorum facit 5, 17, 31. in acutis febribus, & Per ex facto nimis facti 1, 11, 31. si ab initio vtrum dedit, aut non sine causa fecit 4, 11, 7. quod quoniam facit, sine ulla probabili ratione 3, 4, 44.

¶ *con.* *Conspiciantur*, aliaque etiam minus difficiliter forant, Ut 7, 49, 19.

¶ *abundant*, aut praecedens verbi vtrum *curat*: qui vomuit, si mane id fecit 1, 1, 53. 21. qui mane vomuit, aut, si mane vomuit, add. ex fortioribus facere id. Bis. Difficilius, vel ex facili: Minus & Magis: Promittit: Protinus: Statim: Tardius: Sine. *omittitur*: cognovi tamem medicos, qui ab icorione ictu nihil aliud fecerunt, aut medicinas transmutant, aut, si fecerunt (lucum) est, & sub hoc protinus vitium est, nihil aliud, quam humor est effundendus, cat. 7, 11, 12. 2. nihil aliud facienda sunt, aut, eadem facienda sunt, quae in ceteris interfectibus suppustionibus 4, 8, 16. 1. *con.* 8, 11, 8. ut deatradio imbecillium id corpus facere possit, non possit integrum 3, 10, 11. 7. potest esse facit 1, 14, 11. *Turne* vid. in *serm.* Elio, *seri.* In superioribus paribus fit Ab'cl'us 1, 7, 30. exque in caso pleurumque infra transuerum septum fit Ab'cl'us 1, 7, 30. Accedunt etiam modo singulae singulae dictus sunt, modo 1, 1, 10. alterum (Acropum) hoc modo fit 1, 14, 4. donec fiat Ad'v'us, per quem membranae cutis immittitur 1, 1, 17. v. *Ad'v'us*. Ne Agricolam quidem aut gubernat-

orem dispositurum, sed uso fieri 1 Praef. 11. verendum est, ne, si quid tunc movetur, fiat. Atque quid asperius 1, 1, 19. ubi corum Aliquid factum est 4, 1, 21. Alterum, v. *con.* Neutrum, sic Ambibus omnibus ei fit, qui in assultum omnem modum imprimunt 8, 3, 11. Antequam vero hoc modo fit 5, 11, 17. cetera totum corpus partemque Acropum quidem fit 5, 15, 140. ut Cetera ex eo sunt ad nolite habet magnitudinem 5, 15, 14. facta ex duobus apothitis, myrrhae tertia parte 1, 1, 11. Ceterum ex rola facta 4, 10, 2. *con.* Ceterum, aduflis capitulis (haemorrhoidibus) fit Cicatrix 6, 15, 120. ut Cicatrix maior & latior fiat 7, 19, 11. factae ex ulceribus Cicatrices 6, 6, 150. necesse est, ex his (ulceribus) nigrae Cicatrices fiat 1, 1, 11. ut Causa inuiculis materiam fiat 1, 1, 17, 31. inter duas ex liberis cuius vtrumque Coitus patris fieri possit 7, 9, 14. id (Collyrium), quod ex crocomagat fit 6, 6, 121. 2. facio, eaque co (emplastrum) Collyrium fieri debet 5, 18, 18. ex quibus aequi coacta Collyrium fit 1, 18, 18. inde Collyrium factum in aurem demittitur 6, 7, 58. quodam *con.* Confectio ejus (doloris) facta est 4, 14, 6. ut fiat cerati Confectio 5, 18, 17. donec Crassitudo sordium fiat 1, 11, 10. *con.* 6, 4, 156. donec emplastrum Crassitudo ex omnibus fiat 5, 6, 181. donec mellis Crassitudo fiat 5, 18, 119. donec mellis Crassitudo fiat 5, 11, 1. donec Crassitudo in his possit fiat 6, 7, 49. ut neque Cradites ex eo (vino) & tamen somnus fiat 6, 6, 68. utraque (Curculitula) non ex his autem materia generibus, sed etiam ex quolibet alio recte fit 2, 11, 1. Distinctio nervorum, 1. *sup.* Profuso, vehementer fit infusio, vehementer Dolores 4, 14, 2. *con.* 1, 1, 19. Emplastrum, v. *con.* Malignata, Emplastrum hoc modo fiat 4, 17, 14. Emplastrum generis eundem fit ex his 5, 19, 47. id Emplastrum, quod ex ladano fit 5, 16, 123. quaeque rei crassitudo fit ex his 5, 18, 94. quae est 1 Praef. 11. quod fit ad ulceris purganda cat. 1, 14, 4. *Priscula* imponenda quoque ex trinitate sunt, quae levent: fit ex unguentis glandulis, 1. fit ex lini & salutaris semine, quo vtrum & oleum adiciunt: fit ex proflo viridali & alida ficu: fit ex insipidi, cat. 4, 9, 13-15. pri-

rum reprimendis Experimentum fuit 6, 16, a. Erque ex his (pudenda) continata. Exulceratio purpurea 5, 18, 203. Faleia ejus rei causis fuit 7, 20, 2. qui transfluxio in arterias languens l'ebreus fieri solita quotidiana est 10, 16, 25. Et ex quarta quotidiana falia est 3, 17, 1. ex hoc exulceratio accidit, & Febriularis fuit 1, 22, 10. Similis figura scolio fuit 7, 2, 25. atque ita fuit malis non Flois, sed mutatio 7, 20, 12. nonnunquam etiam eo (offe) l'cio Fiffura fuit 7, 22, 17. acene Filulae fuit 7, 20, 1. fuit (Fiffura) in omni fere parte corporis 5, 28, 118, 195. (in ventre) peritricia admodum Fiffulae fuit 7, 4, 14. conf. in adudivia Treas, ea (terebis) Foramen fit in ipso fite 8, 3, 12. aliquando plura Fragmenta a Fragmento Gangraena fuit in promiscuis membris 5, 26, 120. Gargatizationes autem aut lavandi causa sunt, aut reprimendi cauf. 3, 22, 24. Haec quoniam maxime sunt in capite 8, 3, 40. in labio vero, si nimium contracta fuerit, ufus quoque necelfarius falfura fuit 7, 9, 2. eo tempore id maxime fit 2, 1, 5. id interduum fit 1, 18, 17. nam id quoque interduum fit 6, 18, 118. id admodum raro fit 8, 3, 21. ut quum maxime idem fuit 7, 26, 36. id non fit 5, 28, 16. id hoc modo fit 7, 20, 18. 7, 22, 12. 7, 26, 8, 8, 30, 122. fed id periculo fe 2, 11, 1. fed id quod cum periculo fuffmo fit 7, 11, 2. cum demum nulla cruditas fuffpione remanente id fiet 2, 10, 18. id & fpongia expreffa 2, 1, 10. idem fite 6, 2, 1. id interpodit fere quaternis digitis per totum varicem fit 7, 32, 7. fic tamen, ut leniter id fiat 7, 26, 38. ut neque contra ipfium articulum id fiat 7, 33, 14. dum ex amplius id, interpofto tempore aliquo, quum ter aut quater fiat 4, 4, 18. latiusque vidit, id bis aut ter fite 1, 18, 13. conf. Vifum, id ipfo l'cro facilio fieri commodius est 7, 23, 1. idque non in febribus tantummodo, in quibus frequentiffimum est, fed in aliis quoque fit 3, 1, 6. idem, quum ita per totidum fuffum est 5, 26, 17. idque iterum terrique fuffe fit 7, 2, 1. idque interduum etiam alia de caufa fit 7, 9, 94. idque etiam majore periculo in fupioribus dentibus fit 1, 12, 7. idque per hienem 8, 11, 12. per cellatenu & autem non ter fite 2, 1, 12. 8, 11. id ut, si vires paffimenter, acote meridie tota bu-

ri, poft meridiem femibolus fieri oportet 3, 21, 41. idque quo celeberrime fiat 3, 28, 24. id fape fieri poffe, veriffimum est 1, 14, 5. id fieri non poffit 1, 1, 41. 6, 6, 8, 9. id fieri non poffit 2, 25, 14. id fieri non poffit nili in pilo longiore 7, 7, 6. id enim non poffit fieri, alibi & cauf. 8, 24, 2. id ex facili fieri non poffit 8, 4, 17. idem & in nitro fit 1, 17, 28. eademque de caufa, qua idem in brachio fit 8, 20, 22. in eadem vena idem fit 7, 31, 10. idem quoque in carie ad alteram partem oculi peccantur fieri poffit 8, 1, 22. idem quifto die fieri (debet), & duce cauf. 8, 7, 161. per paffim fieri idem fieri oportet 6, 6, 79. conf. inf. Quicquid eadem autem hanc immobilitatem quoque abicibus cauf. recte fuit 1, 22, 144. conf. fep. Cetera. Illud magis fieri lolet, ut 2, 10, 13. certioribus etiam, quam prior (impetigo,) temporibus & fite & delinfe 1, 28, 177. eff. fit in altero loco inflammatio 4, 13, 4. quoque minor oritur inflammatio, quae majore fite, & cauf. 7, 5, 8. fpon. conf. 5, 28, 227. minima inflatio fit ex venatione, excepito, pleffibus, cauf. 2, 16, 4. vehementer fit inflatio 4, 14, 2. in quo ab una parte corporis venientis accelfionis fenfus incipit, optimus est in ambibus pedibusve initium fieri 2, 8, 27. fpon. Interduum fie, event, ut horrore oriatur, & fiat totum quoddam novi motus 3, 9, 4. fic (transcundum ad frigidum cibos frigidumque aquam,) ut ab egrediens tamen initium fiat 3, 27, 14. Illud luxuriae caufa fieri non oportere confider, interduum valentius caufa recte fieri, experimentis credo 2, 1, 48. fit item Lacritas interduum, quae Amaraeque vocatur, coae dolores, morbi eximiales 2, 1, 19. nonnunquam etiam ex afpritudine Lipitudo fit 6, 6, 163. major in eo ipfo (humero) fit Nacies, quam in brachio: major in hoc, quam in manu 8, 11, 22. Malagmata maxime ea fcribus corvorum etiam fcribus, emplaftra pallidumque magla ex quibufdam metallis sunt 2, 17, 10. expedita ad idem fit (Malagma) quod cauf. 5, 18, 36. add. id 70. ad offa autem Afiffingia (Malagma) fit ex his 18, 18. aliud non fit, quod habet 18, 61. si vero etiam Medicamentum utendum est, afpiffimum est, quod ex pomis fit 4, 19, 19. quod (Medicamentum) genus quod docuere fieri poffit 18, 23. aliique id (Medicamentum) quod ex fere vini, myrricinis id, quod ex alumine & l'andachis fit, afpiffimum est 5, 18, 136. Medicamen-

tum autem ad incipientem hanc (lethum) idoneum est, quod ex cauf. 18, 228. add. 2, 9. Medica-menta quae ad extenuandum afpritudinem fuit 6, 6, 161. optime autem his Medicamentis curantur (ulcers oris) quae impoita ex malis paffim fuit 6, 11, 1. has (timas) Medicamentis corneae commodius fit, quod ex ulcera oris fuit 7, 11, 40. conf. inf. Quod. Morbi, 7, 11, 40. Lacritas, non ex his fieri Morbus dicit 1 Praed. B. prout fedes ipfa est, ita varia & periculosa genera Morborum fuit 4, 4, 75. sub quibus (diffentionibus nervorum) in quomodocumque calu fieri folet Morbus dicit 1 Praed. B. Multa in praecipui periculo recte fuit, alias omittenda 1, 18, 23. poffit enim quacumque fieri Mutatio, quum 3, 18, 71. quare ita fiat mali non fuffa, fed Mutatio 7, 20, 12. ex his vero Neutrum ex fere fieri oportet, fed faepius alterum 2, 2, 16. etiam illud fuffe, Nihil omnino ob eam caufam fieri 1 Praed. 93. Nubile aliud fieri poffit, quam 3, 12, in fignis Nihil ultra fieri debet, quum 8, 24. fed ubi quoque Nihil rectius fit 8, 4, 33. Pallidus fuit 5, 20, 29. conf. fep. Malagmata, Omnia, v. conf. Curiofius, non Pygethion) maxime aut in cervicis aut in alia aut in inguinibus 1, 28, 127. cui (falfior) non loca fuffa effe, ex pammis fuffa 7, 20, 2. ut Plaga ad fimilitudinem myrei folis fiat 7, 2, 25. 2. Plaga in facio, idoneae Potiones fuit, quae ex odoris fuit 4, 20, 10. aut (Propolis) brevior & rotundior, & in coftis, qui juxta foramen auriculae, cardinis modum fit 8, 1, 15. paffimum est, ut aliquo partu ex quo & fanguinis frofio de diffentio nervorum fieri poffit 7, 26, 42. & fuit hac (Purgatione) perniciosa, si nimia valentibus medicamentis fuit 1, 18, 17. faue (Pallula familia varia) vel ex frigore vel ex igni vel ex medicamentis 5, 28, 244. Quantum fieri poffit 1, 9, 1. Quicquid, si tunc fieri, idem, si calius est, fieri debet 7, 2, 10. praecipuum est, Quid in ea (fibri) debeat fieri 1, 15, 1. poffit quae Quid fieri debeat, fape cauf. 6, 11, 16. fuffendi (debet) id, quod ex thurib. & myrrine & aceto & melle fit 6, 7, 59. f. medicamentum, id, Quod ex acrogine & melle ad aures fit 6, 18, 18. id, Quod ex butyro, rofo, refina, melle fit 18, 18. Quod interduum per fe, interduum ex morbo aliquo fit 3, 38. quod interduum tertio melle, interduum non aut fentum, nonnunquam

& abstinencia, quous Maxima impetari potest 6, 11, 26. Quae vero ex Multa fames satietas, neque ex nimia iustitiae fames iudenda est 1, 1, 3. Illud quoque ad omnia ossa (fascia) pertinens diuini est, famem primum esse Necessariam 8, 7, 11. in his autem (perduciat scribitur) i. quum veterarentur. Uellus fames non est 1, 11, 6.

¶ *Quomodo v. Coctores* Crocio. Denidero. Eutemo. Fatio. Fecio. Impero. Interro. Nocio. Perdo. Prosum. Pugno. Sileo. Suscino. Vinco. Vito. Utor.

Fat, fatris. I. nihil aliud est, fat idem praestat (sunt fatissimi faueres) 1, 31, 34. ex fatia (fascia cataplasmata) 2, 11, 12.

Fatias, ac simul reptime & refrigerat 2, 33, 9. Quoniam Qualiter fatinas cataplasma, five ex Triclice five ex Farris, five Hordei, five Ervi, vel Lolii, vel Milii, vel Panicis, vel Lenticulae, vel Faba, vel Lupuli, vel Linli, vel Fual Graeci 2, 33, 13. farinoso Caudiae quam tenuissimae P. II. 6, 6, 11. idem praestat Cameli farina cum Auribus & melis 5, 18, 7. farinat hordei atque Ervi partes portiones 6, 5, 22. imperat farinam ex Faba 6, 18, 108. imponendum, quod est ex Fabe farina cum melle cocta 22, 6, 18, 70. five Foeni Graeci, five Linli, five Alia farini ex melle decocta 6, 7, 9. Hordei, v. palea ante Ervi. bitumen cum Hordeacea farina finium 3, 17, 31. cum Hordeacea farina - mistus capillis cortex concisus 4, 21, 5. ex eodem (aceto colla) Hordeacea farina 5, 27, 41. farina quoque Hordeacea cocta, 22, 6, 6, 41. id delinde miscendum est cum Hordeacea farina, quae ex melle decocta sit 6, 6, 139. farina Hordeacea cum etina incincta 7, 10, 8. farina Hordeacea calida imponenda 13 locus 7, 10, 21. superque farina Ordeacea incincta 5, 18, 11. imponenda est farina Ordeacea ex aqua cocta 5, 25, 141. Linli farina 2, 33, 11, 6, 7. farina Lolii 1, 11, 21, 2. Lolii farina ex vino diluta cocta, & melle cum assa lence 6, 13, 6. farina Lolii lent. ill. 5, 28, 193. Lupuli farina 2, 33, 11. habet hoc farinae Lupinorum scaturium 5, 18, 170. Omnia farina 2, 33, 14. Triclice farina (ex melle cocta, ad cataplasmata aptissima est) 6, 6, 102. Triclice farina ex melle cocta cum cupressi 6, 18, 73. ex Triclice cast. (farina cataplasmata) 2, 33, 13. erullus vero haec relatiue farina Triclice cum iura, relatiue haec imponendum cataplasmata ex Triclice farina a culge-

bus pines adiectis sit 7, 19, 44. Valentior tamen ad id (ad cast. acrimonia) omnia farina est ex melle, quam ex aqua cocta 2, 33, 14.

¶ *Farinam Cum ruta, vel matrubini (impositam) habere 5, 27, 95. facies etiam Cum levo ovillo captivum melle, delinde incocta 22, 6, 11, 36. farinam Cum acacie fucico, vel pini aut melle miscere) 6, 6, 87. conf. 10. iuperisrh. f. Cumli, Hordeacea, 1. triclice. Triclice farinam ex fuba 5, 18, 108.*

¶ *ex quilibet farina Cataplasma 3, 11, 13. Cataplasma quoque superajiciendum ex farina, 22, 6, 6, 127. foris imponendum calidum non farinam & fico Cataplasma est 7, 11, 15. Cataplasma ex triclice farina 7, 19, 44. cui ex farina duo Partes adiectae sint 5, 18, 140.*

¶ *nam verbi v. Cogo. Quoquo. Docogno. Deservello. Impono. loquoquo. Injicio. Impero. Misco. Fas acque tamen fas est nihil accubitu agere 7, 1, 4.*

Falsia, ac. priori Adverbi 2, 10, 18. 22. Altera 2, 10, 18. 41. Alteram 8, 10, 46. 112. falsia vero - Decretisibus opus est 8, 10, 47. prima (falsia) Beviidm adhibenda 8, 10, 17. Coctores 8, 10, 17. Denierior 6, 18, 102. Duas 8, 9, 14. sic, ut semper Insequens priori adverbis sit 8, 10, 12. caque (falsia) Lata esse debet 5, 25, 147.

Fatioribus falsis opus est 8, 10, 91. Lunae quoque 8, 10, 88. ideoque etiam Lunior quam prima falsia sit 8, 9, 10. deligando (membris) falsis fuit aliquando, quam vulnus, Lunioribus 8, 10, 87. falsia vero ad vulnus deligandum Lixa aptissima est 5, 24, 141. Lunis falsis utriusque capitis articulo deliganda (fascia) 8, 10, 14. dimidio Longior 8, 10, 18. Longioribus falsis opus est 8, 10, 47. Media (falsia) primum incincta est 10, 26, 141. conf. 8, 5, 4. Pluribus tantummodo de fatioribus falsis opus est 8, 10, 91. Prima 8, 10, 17. Priori 8, 10, 18, 22. ultra Priorem falsiam 8, 10, 19. adiectandae Prioribus quoto falsia est 8, 10, 27. Quartae 8, 10, 24. Quintae falsia 8, 10, 16. 27. quam decendo loco post 8, 10, 44. falsis dea opus est 8, 10, 17. tum Seu falsia involuendi dum (id membrum) 8, 10, 27. Singulae falsiae 8, 10, 13. Singulae 6, 18, 102. Tertia 8, 10, 24. 43. de qua Tertia loco dicit 8, 10, 41. Tertia falsia 8, 10, 21. Tertia 8, 10, 21. Tuli dem (id duas) falsias habet (pariculus) 6, 18, 92. Una falsia, altera 8, 10, 41. 44. ¶ *Capita rhus (falsiae) supra caput addu-*

tu ibi ligentur 8, 7, 11. Capites quoque ejus (falsiae) post caput hominis melioriter tradenda 8, 11, 18. Ibi quoque Capitis ejus (falsiae) inter se vincitis 8, 10, 43. uccipit Nodum (falsia) 8, 10, 42. Numeque potius falsicium id agendum est, ut istae quoque sequi continentur 8, 10, 88. plus Opus in eo esse, quum in falsia falsiculisque est 8, 10, 88. ab altera vero parte tandem (duas) falsias habet (Paniculus) 6, 18, 93. reliqua quoque falsia 7, 10, 1, 27. 8, 10, 44. ¶ *nam verbi: Adhuc falsiculus 6, 18, 100. 1. attrahat inde capite ejus (falsiae) supra caput Adhuc 8, 7, 12. v. Adhuc. Adhuc sam datus. Adhucquo. Amplecti. Arto. Attollo. Attroho. Circumago. Circumdo. Circumco. Complector. Comprehendo. Conicio in. Continuo. Deligo. Demitto. Desicio in. Discolo. Do 1. super. Duco. Foveo. fursum, ut id, quod aspicitur (in brachio) sit, sed falsic quoque hic Figuratum sit, ut 8, 10, 48. Flo. Fluo. Impono falsia, sunt mollia habenda, modum in longitudinem incita, ut utriusque metum complectatur 8, 7, 12. a media falsia incipere deligam (abunde est) ut in alterutram partem haec eadem inclinet 8, 9, 4. quae (falsia) si quo parte os eminet, ab eo; si totum aequale est, unde liber super fracturam incipere debet prius adverbis 8, 10, 18. v. Injicio. Involvo. Ligo. Obvolvolo. Ordio. Porrigo. Premo. Provello. Revolvolo. Revertor. Serpo, Subtraho. Sullino. Tendo ad, deorsum. Teneo. Volvo. ¶ *Per falsias 7, 1, 34. Dub ex falsia 8, 10, 44.**

Falsia, 1. sub gravi fube 7, 17, 1. Falsidio, ire. potius lene fecere bone cibum) falsitire, (mali morbi signum est) 2, 4, 22. cibum non falsitire, (bonum signum est in suppurantibus) 7, 3, 2. si omnia illa falsitire 4, 16, 10.

Falsidium, 1. alios (aegerorum) propter aviditatem prima diebus protinus cibum assumisse, alios propter falsidium abstinentie 1. Proci 14. 17. cupiditas cibi vel a principio fessate, vel etiam post falsidium orta, (inter bona ladicia est) 2, 5, 6. 179. 2. Cibis. Permaneo. Sequor. Voco. quodam jam falsidium est eorum, quae 6, 6, 131.

Fateor, rei quum haec illum optime pascitque fateantur 2. Proci. 1. quo die) esse magnum vinum antequi faterentur 3, 4, 46. fateri, boni medici est) i. quando in bacipili re metus sit 2, 10, 21.

Fatigo, uti. qui Ambulando fatigat

manus. Paucedo. Quiesco. Repe-
to dequor. Solvo. Sum. Vico.
Febrio, ite, si non scitit ager 4,
4, 41.

Febrietas, are, non est expeditum-
mum. Alie, quando Aeger febricit-
ans, quomodo melior sit 3, 6, 10
app. 1. pariter paratur. febricit-
antem Aegrum 3, 104, 2. ab eo
die, qui primam febricitantem Alii
quid 1, 7, 37, quoniam & Alii,
& idem alias, post illa non febricitant
1 Praef. 87 febricitantem Cuidam
1 Praef. 110 non febricitant Eum, cujus 3, 6,
10, qui febricitantem Hominem,
ubi acceptas, multis vellimentis
operibit 3, 9, 10. si febricitat
Fucus, si sine febre est 6, 11,
17 app. sine ulla tumore febricitan-
tum 3, 6, 17. infesta febricitantem
quomodo Genitrix appellat 1,
1, 35. febricitantibus dem, 3, 4
argum. & 37, omnibus febricitanti-
bus 1, 6, 3.

Fel, felis, exedit corpus 5, 7, 4
exorat & comit 1, 12, 1. felis
Capitis aspidem curat 6, 6,
17, fel Taurinum purgat 5, 5, 6,
redit 5, 6, 4, felis Taurini 5, 10,
2, 6, 7, 65 palatum uerget vel
felis Taurini, vel can. 4, 12,
1. cypsa felis, ex infestio vero
parte ei (genitrici) fel inhaeret
4, 1, 16.

Fellis, in adeps ex seile juncta oleo
(calsefacta), magis fel vetus est
3, 13, 15.

Fellinus, 9, omne felini Rectoris
5, 18, 36.

Fellix, iela, si felix curatio non
fuit 7, 16, 117. hie ordo felicia
curantibus est 1, 16, 109.

Femora, itia, Dora, & Medulla-
fa, & ab exteriori parte Gibba
8, 1, 101. Supercia in sinus coxae
conijciuntur 8, 1, 103.

Inde femoris ostentor, quorum
Capita rotundiora etiam, quam
humeroz, sunt 3, 1, 100, atque
in eo (fideles) inferiores quoque
Capita media flouant 8, 1,
101, rursus ab inferioribus quoque
Capitibus laqueantur 8, 1,
101. Dolor in inguinalibus & coxis
de femoribus est 1, 16, 49 infra
(capita inferiora, vero duo Procti-
ca a priore & a pulsiore
parte habet 8, 1, 101. malum
Valius est quodammodo in aliis
vel femoribus - est 1, 16, 139.

ut feminis eius ipsius (mullie-
ris) illa Comprimentum 7, 15, 4.
Compressis in unum femoribus 7,
15, 44. Coniunguntur in unum, n.
sup. femina talique inter le Deil-
genda lani 8, 1, 101, quo facili-
us Facili a cruribus pulset (in-
feriores femina) 8, 1, 101. Exten-
sione parere femoribus & cruribus
oportet 7, 17, 10, rursus ubi in

ferioribus quoque capitibus laque-
antur (femina) 8, 1, 101, fe-
mine ut erunt aut pedu Labo-
rante 3, 16, 187. Inde (sub pel-
le) femina Oculorum 8, 1, 100,
concedit ac femina liquida ce-
rato Perungenda sunt 7, 30, 17,
tum infra introitus leviter Ten-
dunt 8, 1, 104. Ungerda femina
& ingula 7, 30, 14.

In cruribus & femoribus (levati
debet) 6, 6, 6, si femores nec
vi sunt, ut in viris robustis,
maximeque coram femoribus &
cruribus event 8, 10, 13. conf. 1,
16, 13. later femina ejus, 1,
curatur 8, 10, 44.

Femina, ne, & hoc quidem com-
mune esse Maribus & feminis
potest: proprie vero quaedam ad
feminas pertinent 7, 13, 1. conf.
7, 16, 7. ad Maribus, itea (ac-
cesse filialis) ad feminas duae
medico habenda sunt 7, 16, 1,
id genus 1. comitibus morbus)
scipius Vires quam feminas ex-
cupat 3, 112, 1. Aliter in Viris at-
que in feminis posita vestigia 4,
1, 34. & Viris & feminis,
quibus menstrua non proveniunt,
interdum ex brachio fargius mien-
tus est 6, 18, 117 de haemorrhoid-
ibus est 3, 112, 1. (in pelvis)
in Viris, recurvatum magis in
exteriora in feminis, ac petum
prohibet 8, 1, 99.

Gravidae quidem feminae, qui-
bus tum adit partus, abortu
periclitantur 1, 1, 35. mital (lan-
guinem) junioribus, & feminis
Uterum non gerentibus, vetus est
3, 10, 2.

pueros ante feminae Colorem 4,
14, 1. sed et ipsi tamen feminis
cura Cultus sui non potest 6, 1, 1.
hae vero Curationes in feminis
quoque similes sunt 7, 16, 87. in
feminis super Genitricem tarant po-
sita est (vestigia) 4, 1, 35. illa
feminae latera sua innuunt (vul-
va) 4, 1, 38. circa Mammam fe-
minarum (ceterumque sit) 5, 18, 12,
in Mammis quoque feminae
fere reperiunt (liromas) 5, 14,
106. quibus feminis Menstrua non
proveniunt 1, 7, 19. feminis,
quibus Menstrua non proveniunt
6, 18, 122. larse proveniunt, qui-
bus fargius per Menstrua non
relapscant hae exponit 4, 4,
71. quod in feminam bene re-
spondentibus Menstruis non cadit
6, 6, 314. ne, ut in femina
primis Menstruis finita sunt (uae
genae morbum) 1, 1, 48. fe-
minae vero erat Naturalium fun-
tionum malibus admodum scabere
ercho cognovit 4, 7, 39. femi-
nis, quae ex Partu in febre in-
ciderunt 1, 6, 9. 10, quae femi-
nis subiciunt: Hares Gracii

[2]

vocat 5, 11, 10. Vesica, v. sup.
Genitale, id Vigili 1. (infestis) fe-
rilia) quibusdam feminis, cru-
bus revertens, perpetuum evadit
4, 10, 3. in feminis brevius &
plenus (iter Urinae) 4, 1, 16.
femina brevius Urinae iter, si-
mul & rectius habet 7, 16, 11.
femina Uterum non gerentibus
3, 10, 4. quod (in interiori abdo-
minis membrans rumpuntur) fe-
minis quoque ex Utera larse
eventu conluvit 7, 17, 1. inate
Vulvae feminarum 6, 18, 108. ex
Vivia quoque femina vehementer
maius nalcitur 4, 10, 1.

Femur, oris communis est (crudi)
femorique est 8, 10, 6, commu-
nitas etiam quaedam (sunt) hu-
merus brachii, femoribus, cru-
ribus, can. 8, 10, 1. mox quae-
dam circa femur, ut collocan-
tum est, delinunt 8, 10, 3. per
omnia femur humero, crus vero
brachio simile est 8, 1, 105. si-
miles ex magna parte calus cru-
ris quoque sunt humeri & fe-
moribus 8, 10, 1. in ac-
quodam similitudo est femori &
humero 8, 10, 1, quod in femo-
re humero sic fiet, si ulla foret
recte conserueret 1, 1, 89. in-
ter septimum & vigesimum
quodque (ditem) femur
humeri & femora (fracta) 8, 7,
11. itaqueque si humeri femori
busque metus moris est 8, 11, 1.
si femus fractum est, hiet Bec-
vius 8, 10, 70. Simile v. pania
sup.

Juxta superius Caput femoris 8,
10, 69. solum (os tibiae) cum
femoris inferiore Capite committit-
ur 8, 1, 112. Calus Curatio-
nesque, v. pania ante. Mox
mortis, v. pania. si illi Moleculi
femoris aus humeri sceleret 8,
10, 77. quoniam ibi valentius Nec-
vi Moleculae hiet 8, 10, 14. conf.
8, 1, 1. si motum femoris facit
adhuc larkibus Nervis 8, 1, 14.
panloque magis ad femoris Ca-
pitalem partem 8, 1, 107. Oia,
v. 8, 1, 87. 8, 7, 11. 8, 10, 79.
magnum femori Periculum est,
ne vel difficulter reparatur, vel
sepulchrum rursus excidat 8, 10, 11.
Similitudo, v. sup.

omni Pristis v. Collora. Com-
plico. Complico. Cunctio. Ex-
tendo. Promp. Pacido. Exten-
do. Frango. Navro. Practico.
Prohibo. Promovo. Reporo.
Reitino. Revorto.

Femella, ex feculentis alimentum
Apertis 4, 7, 12. Clausa fene-
stris ab fenestris Pascuntur 3,
10, 1.

Feniculum, l. mall fusc est 1, 1,
3. infusione levat 1, 16, 1. pri-
mum movet 4, 11, 4. feniculi
semen

torosque melius ferunt, vel ex alia parte eliqui languinem culcit, vel rupta, *cat. 4, 4, 7 c. ferunt, dicitur, tradunt, ferunt etiam ad digerenda, quae coeunt, sub aetate Medici (maliguis) 1, 18, 30 h. adferunt.*

Ferrum. 1. Colorem habet (suffu-
100) matine aquae vel ferri ol-
reus 7, 7, 119. Squamae ferri &
seus (languinem supprimit)
1, 1, 1, 2, Squamae ferri (romani) 1,
6, 4. Squamae ferri, quod *gla-*
pumae appellant, p. 1, 6, 6, 13.
Trapaena aqua a ferrario fabro,
in qua Candens ferrum subinde
exalium fit 4, 9, 8. *inf. 1, 12,*
41, considerandum est, lapide,
ex ligno, ex ferro, alio re-
perculum fit (ex calvariae) 8,
4, 1, *relo ferrea, sine ferro co-*
ctam (pulmonem vulpi) 4, 4,
14, 1, *non in vase ferreo, ferretur*
metallibus non adhibitis, si cum illis
(arundo sagittae) decidit (ex
vulnere), solenne iugus ferrum
est 7, 5, 19, *pari ferrea sagittae,*
ad, id, eo

¶ de instrumentis ex ferro chirurgiis.
anatomis, fistularum, sinuum,
fecumantum 7, 1, 1, c. simulat
ferrum ex puerorum accipit, &
difficili transverium septum est
1 Praef. 6, 1, scapulis anu-
antem, sine ferro eueubioles 3, 21,
14 *app. si coniecit ante icapello*
caula est, 3, 1, 7. o. Cerebrum,
sive ex medicamentis sine ex
ferru crustae occurrunt 6, 12,
14 *h. c. cauterio potius sit, ad-*
h. calae inf. 7, 1, 12, vulneribus
sanantur ferro & medicamen-
to mederi solent esse propolis
1 Praef. 6, margo malo (suppa-
tionis) via sine ferro medel
licet 7, 3, 12.

¶ nam verbi: v. Accedo. Admo-
veo. Aduro Aperio. Candens.
Curo. Experio. Euclero. Me-
deco. Persequo. Provelo. Utor.
Fermentum. 1. *Instrumentum ubi*
regium ex ferro, fermentum A-
cuto 7, 10, 1. Acutum ferro 7, 16,
61. *Acuris 7, 12, 12, modiosis*
ferreum, tere est, sola
est ferrum 8, 1, 3, fermentum
quod & similitudine Ceruum
vocat 7, 19, 11, h. adhibere
Cassidibus medicis, prima par-
te tenet, sed reula 7, 61, 61, in
forma pater Labrum, in lina
femurculum acutum 7, 16,
61. *h. facto ad similitudinem*
Graecae Literae 7, 5, 12. Re-
lum 7, 16, 61, refula 7, 11,
6. *inf. 7, 26, 81. Semireculum*
7, 19, 19, Labrum, ferre-
um, v. autem Concrevum Solum
7, 1, 19, in modum Spinae fa-
cto 7, 10, 2, quod Spinae simi-
le 7, 12, 47, id Tale esse debet,

ut fere certum digiti patrem la-
titudine mucronis impleat 7, 11, 4.
de assignari vult, dida. Tenet
h. candens 7, 11, 4. Tenet 7, 7,
7, 106, 7, 11, 4. *Tenibonque*
6, 19, 14. inf. 7, 16, 11. Tere,
v. Concrevum, Uco 7, 10, 1,
¶ Aclem fermenti 8, 1, 9. *Cap-*
ribus paulo latioribus 1, 17, 67
de canteris atq. quodam Geere
fermentum 7, 1, 1, latitudine Ma-
ceronis (fermenti) 7, 11, 4,
simis Oria ferratum 8, 1, 6, prima
Patte 7, 16, 85, in summa Patte,
in ima 7, 66, 68.

¶ nam verbi: v. Adhibeo. Admo-
veo. Aduro. Aperio. Candens.
Domito. Deprimo. Edico. Eci-
do. Excutio. Extendo. Euclero.
Facio vel Fio. Ignito, &
17, 67. Imprimo. Infuso. Recu-
pio. Venio ad. Uro

Ferrea, a, um, tenus Acus fer-
rea 7, 7, 69. *Lamina est ferrea*
7, 5, 15.

Ferrarius, a, um, faber ferrarius
1, 18, 31. aqua a ferrario fabro
4, 9, 8.

Fervore, ere. Balneum hia fervens
idoneum non est 1, 3, 11. *fer-*
rens Multum bibendum est 1, 17,
80. *neque fervens, neque frig-*
idum (Temper) 1, 16, 16.

Fervescere, ere. Iterumque omole
fervescunt 6, 10, 16 *de cellura.*

Fervescio, ere. aquam immixtam
vel mutiam dum fervescere
cooperat 4, 10, 11.

Fervidus, a, um. cibi potionesque
frigidae vel fervidae 3, 14 *ext.*

Fervor, eris. aliae (febris ferro-
rem ingentem habent, aliae co-
teribilem 1, 3, 15 & remissioni
febris) credendum est, quae
etiam immoatur, & iustatio-
nem fervoremque corporis, quem
Cura Graeci vocant, minuit 1,
11, 8. *poll. magnos fervores cor-*
poris 4, 7, 16, ut huius autem in
iplo morbi fervore sustinendus
aeger est, sic, ubi paulum h. fe-
remis, cat. 4, 6, 21 app. h. ver-
hemus, si Spiritus ex naribus
cum fervore protulit 1, 6, 61.

Ferula, ae. *arboris f. fructus gran-*
adicee (oportet modo cibo,
modo potioni piper, porrum,
ferulum, album papaver, quae
maxime inde utrumque movere
conferunt 4, 12, 4, ex ferula fa-
cto, cannalico 8, 1, 13.

¶ instrumenti chirurgici generis, a. fe-
ticia ardore dillum, unde primum
nunc fieri consueverat, ad *fracta*
antivulva, plus opti in eo (ultra
ultra brachi) quam in fasciis
feviliante est 7, 10, 18, quum ad
ferula ventum est 8, 10, 6, fe-
ruleque superaccommodat
fuor, quae huius circumpositae

que ossa in sua sede conlucant 8,
10, 11. *oc. ultra strigat (feru-*
las oportet) quum vi ossi con-
vincant 8, 10, 31. quum spacio
laxaret, tercio quae de pau-
tem libentia sua coarctat (opor-
tet ferula) - sic manere, donec
8, 10, 16.

¶ centrifugae esse cernit Longili-
mus debet & lacerato Brevisiore,
sed sub alia Brevisiore 8, 10, 10.
Lator, saliciorque 8, 10, 34,
etque omnes ciliis articulis esse
oportet Reflitas 8, 10, 11.

¶ cum verbi: v. Affligo. Circu-
dam. Circumpono. Contra.
Contra. Flendo. Impono. Lie-
do. Lino. Mendo. Opus est.
Reflo. Solvo. Superacom-
modo.

Ferus, a, um. omne enim ferum
animal domesticum levius 1, 18, 16.
vaque cum (levis) quae ta-
lis est, ad ypsa Graeci appellant,
id est, feram 1, 18, 16.

Fera, ae. omnia autem ferac mo-
fus habent quodam ferum 3, 17,
1. *omnem grandem feram, qua-*
si sunt caprae, cervae, asper,
onget 3, 18, 6, quae (vulnera)
motu sunt, interdum hominis
interdum simiae, saepe canis,
nonnunquam ferum, ut alio-
rum animalium, sunt perperum
1, 17, 6, ex feris, quo majus
quodque animal, eo robustius ex
eo cibis est 3, 18, 63.

Fessio, ae. ad quem (custo-
dium) fessitate, nullo modo con-
venit 7, 66, 18. *fessitate ad en-*
lendum cum (dentem) alii fer-
cogit, non est necesse 4, 9, 11,
alii autem necesse est, ad vinum
fessitate non oportet 1, 19, 13,
haec ratio custodis longa, sed
esse dolere est, qui fessitate de-
bent aut 7, 4, 12, 1. alii fessita-
te curant inebellitas cogit 7, 6,
16, *quod lucidare huius solat,*
qui manere adhuc pituitae cursu
fessitatur 6, 6, 69.

Fessitater, ubi vero res patitur,
fessitatur subveniendum est 1,
18, 19 *h. phrenitis. lisdem omni-*
bus, si fieri potest, etiam fessi-
tatibus alio 7, 1, 37.

Fessitatio, onis fere periculosa esse
nimia & fessitatio & voluptas
solet 1, 4, 4 *de variatione farinam,*
cum magna fessitatio succur-
rendum est 7, 14, 6, saepe auro-
re eo magis necesse est cili fessi-
tatio est, qui minus incedum to-
lerat 1 Praef. 115 h. fessitatio
stata.

Fex, fexla, fessitatio de nio. pul-
vis ex fere Vini (sine frigore re-
primis) 3, 11, 12. *pulvis ex as-*
terri & boni Vini arida fex 1,
19, 9. *ex fere Vini h. (medica-*
mentum) 5, 18, 23. fex Vini
combulla

combusta alimen-
dum 6, 18, 125.
feces Vini combu-
sti 5, 12, 14.
feces Auidæ 5, 18, 15. folia
eum Auidæ fere cædæ, & multa
eum Auidæ deco 4, 22, 6. conf. 3,
69, 3. feces Combustæ (adunt) 5,
1, 1. feces Combustæ 5, 18, 20.
conf. 5, 12, 14, 6, 18, 125. feces
multa cum cædæ 5, 25, 118.

Feculentus, æ. um, put nigrum
aut feculentum 7, 8, 2. si fecu-
lentum est pus 5, 26, 18.

Filix, æ. in duas folias, ungulae
bulbarie modo, dividitur (pul-
vis) 4, 1, 12. in quatuor filia
dividitur (jeco) 4, 1, 16.

Filula, æ. *malva chircarica par-
tium separatum mellem respon-
dunt* est *Alumum aut facilius utro-
que de quo vid. Rhod. de Acid.*
D. Chir. Hist. Med. P. 2. Lib. 4.
est. 2. Cap. 5. p. m. 540 sep.
si vero in carne vulnus est, huius-
que, neque in unum ore facili
ut absorbitur; futura qualem vici-
na est, imponendæ vero fistule
sunt, *apertæque* Græci nomi-
nantur,) quæ oris, pantham ta-
men continant, 5, 26, 115 - 116.
ad. 18. 117. 121. conf. spina.
vinculum est, 124, fere etiam fi-
stule hinc vulnus esse panu-
tus, futura oris pingit ib. 126.
conf. Sutura, optima est ea Aci-
moli, non nimis terti, quo mit-
tus corpori incidit 5, 26, 125.
Acu fit, quo ferepus Acus corpus
transit, conf. 5, 26, 124. conf. 7,
21, 13. *Fili oris* 7, 22, 14. acui-
tis (fistula & fistula) Vinculum
desiderat ib. 125.

¶ nimis crebra 5, 26, 121. fi-
lus est, duas filulas esse 7, 21,
14. Optima 5, 26, 122. nimia
Rara 5, 26, 123. ibi.

¶ cum veritas v. Abrumpo. Affi-
cio. Comprehendo. Continuo.
Contraho. Do super. Harco.
Impono. Incido. ludo. Injicio.
Insulo. Possido. Solvo.
¶ *acutus præputio sedum ad im-*
punctum totum. locum idoneum
fistule 7, 21, 22. ex quo filo fi-
stula induitur, quæque Levior,
est Mellior est 26.

Fieduli, æ. minutæ (aves,) ut
viedula 2, 18, 10.

Fidulus, v. sub Fingo.
Ficut, ut, & i. *super* fici filia
arbit 5, 17, 107.

¶ *fructus, fici græci, 2, 35, 3. 5,*
18, 69. 5, 25, 101. 2, 1, 6, 8,
125, 3. 9, 17. fici græci. 4, 4, 14,
5, 31. 59. fici dæi. 5, 18, 216.
fici oris. 6, 19, 12. 6, 19, 1. 7,
12, 15. fici oris. 4, 10, 4, 14,
4, 23. 5, 6, p. 10. 8, 12. 128. fi-
cus nimis par. 2, 18, 17. 2, 26,
2. conf. plur. 4, 4, 11. Accutum

4, 9, 18, 24. falsis quoque & fici
eodem vi. (evocandi materiam
f. emendendi) est 4, 31, 8. fici
Auda (cascitæ) 3, 12, 1. i. ca-
rica. fici Auidæ (purgat) 5, 5,
6. (discutit) 5, 11, 4. fici Aui-
da decocta (evocat & educit) 5,
12, 2. fici Auidæ (molli) 5, 12, 5.
ad ea revocandum est, quæ di-
gerant & resolvant, quales sunt
fici Auidæ emolli 5, 12, 118. fici
eum Auidæ 5, 21, 215. Auidæ ibi
(super præcordia) fici imposi-
ta 5, 12, 24. fici Auidæ quam
pinguissimæ 5, 19, 59. fici quo-
que Auidæ patium neperæ mi-
sim 5, 12, 29. fici etiam Auidæ,
sed magis viandes (infant) 5,
26, 2. fici etiam Auidæ, sed
magis viandes (alium moret) 2,
29, 3. fici & viandes & Auidæ
ficus stomacho est 2, 25, 3.
ficus Auidæ cum multa decoque-
se 4, 4, 11. Pinguis fici 6, 4,
117. fici Pinguis 6, 9, 11. Pingu-
is fici tertis pars 3, 9, 17. fici
cum Pinguem continent, sedito
melle, impoerunt 5, 12, 14.
quæ. Pinguissimæ fici uncia
ties, super prunam incollas, 5,
26, 4, 14. fici Auidæ quam
Pinguissimæ 5, 18, 59. imponi
scum quam Pinguissimæ ins
est 5, 26, 4. cum fici Pinguis 4,
9, 12. fici & viandes & Auidæ
(aliæ stomacho est) 2, 25, 3.
viandes i. rectæ, non fectæ. conf.
sup. Auidæ fici.

¶ calidum ea fistula & fici Cata-
plasma 7, 12, 15. gargazeæ ex
lentacula, vel ea fici Ciemare 6,
4, 159. fici Auidæ Patem 5, 18,
69. Pipet cum fici confusum 4,
10, 10. alios, quod a fici simili-
tudine *exarare* v. Græciæ nomi-
nati 6, 10, 1. aliquid de Sinapi
cum fici 8, 10, 219. fici eodem
Via est 2, 12, 3. quam pinguissi-
mæ fici Uncia ties 4, 4, 14.

¶ cum veritas v. Continuo, ex-
pugnare fici pinguis levat Cædæ,
& me 2, 19, 2. v. Decoquo,
in. Discoquo. Excipio. Gar-
gizæ ex. Impugno. Incoquo.
Malico. Pinsum. Suprapugno.
Freculent, æ. um, scilicet folio
4, 6, 124. scilicet folius 6, 6,
124.

Fido, ere. ex his (avius) quæ
volunt fidei 2, 18, 20. fides, 19
quæ voluit magis nitentur.

Fides, æ. eorum desperatio, neque
a cloratis eorumque fidem Deorum
oportunde i. Præci est. sed
est tamen medicæ fides 2, 6,
4, 1. certa ratio, & est fidei di-
scos. ubi quæ res fides est 7, 26,
24. non utique, si quid via mi-
litem in corpore aliquid decit-

pit, id fidem non habet, quam
per innumerabiles homines re-
spondet 2, 6, 40. *app. conf. Ha-*
ben

Fiduciter, & multo facilius excidit
(os) & potius minus fiduciter
concurrit 2, 11, 58.

Fiducia, æ. non, quod Censu fi-
ducia sit 7, 14, 4. Cæterque esse
fiduciam potest fere, si 5, 21, 155.
aut pum Censu fiduciam reddere si-
nitatis est 5, 28, 261. more scilicet
magnum virorem, & fidu-
cium magnam quæm habent-
tum 2, 4, 21. hi quidem iunio-
res sunt, si attendit, sed fere
fiduciam secundæ Venerandus op-
portunitur 2, 11, 58.

¶ at die quarto demum, si corpus
integrum est, eo (cio) Cum fi-
ducia merendum 1, 5, 3.

Figulus, unde Figularis, æ. v.
Cicra.

Figura, *æ. v. sub Fingo.*
Figura, i. Euclypissus Phlegæ filius
7. Pæfist, 11. huius deinde duo fi-
lii i. Præci.

Filix, i. ex. exdemque offensivum
in filice est 5, 22, 174.

Fistula, æ. dætanque (ad deici-
endam mollem) aut nigram
veratrum aut hilem 2, 11, 2.
Pinus fist. Nat. Lib. 26. Cap. 5.
describat hilem Polydipnom, quam
nostris hilem vocant; similis
enim est filici.

Filum, i. equeque fili Capiti inter
se deligimus 7, 21, 21. ac filum
ducimus 7, 21, 21. eadem fili ca-
demque acua ad eadem transfe-
rendæ 7, 14, 19. in duas acua si-
la componenda 7, 19, 15. exceptio
filio 7, 21, 24. *refusus* est. exremo,
filio comprehensas illas (venas)
7, 22, 14.

¶ deceptor (vini est,) in qua
quasi fili quædam tenuis atque
alba (subfidit) 2, 4, 20.

Fimbria, æ. si minui quis in le-
git, *est*. 18. velle flores legit
fimbriæ ductæ 2, 8, 18.

Findo, ere. hinc facile finditur
(*refusus*) 5, 28, 221. Ali-
quid, v. Os fissi superius Ca-
pitum 7, 21, 21. si dædus est,
& Calculus major 7, 16, 3. quod
(feramentum) adustum Cal-
culo & ea altera parte istum,
findat ib. 25. Cædæ incidunt 66
finditur, ut 5, 2, 2. *conf.* Cuffa
fieri videtur, *impetire*. 5, 28,
128. Cuffa parit Andri. Cuffa 5, 28, 128.
Cuffa dædus atque fissa est 5, 29,
221. Dentem finit (pæcia ten-
men est) 4, 9, 26. quæ (fer-
vare) fissa 2, 10, 31. in foma
cure finditur. Impetire 5, 28,
128.

¶ Lævis autem facie finden-
tur 7, 12, 45. per plura loca si-
101

fic est (Oculus) 6, 6, 94. omne
Os aut vinctum, nec fidenter, ut
frangitur, *caus. 8.* 1. 1. omnia Os
modo in longitudinem finditur 8,
7, 2. finduntur 8, 8, 18. ut ex ista
neque findatur Os 8, 5, 19. ut findit
tur 8, 4, 40. si quid istum est in
Oste caruere 1, 4, 19. Ioler etiam
avenerit, ut altera parte fuerit la-
tus 8, Os altera fiderit 8, 4, 10,
aliquid istum habere (potest eis) 8,
7, 17. filium Os 8, 4, 21. si fi-
lium est 8, 4, 40. potest idem istic
filium esse 8, 4, 17. super istum
fracturae Os 8, 4, 36. in omni
filiu fructuosa Ossa 8, 4, 34. si-
sa. Ossa 8, 3, 41.

¶ Ad Ani filia 5, 10, 15. si qua si-
sa in eo (an) vetustate indurue-
runt, jamque colum habent 7,
10, 1. scilicet si quae exinde
de 4. *caus. 1.* tendit. Alia.

Fiffure, sc. nonnullam etiam, en
(ista maxillae) laeta, filura fit
7, 12, 17.

Fingo, are, neque credendum est,
si vinctus sit, phlegmaticus, ut
dam levari vinctus cupit, sanum
jam la singat 3, 18, 12. a nullo
id, quod non videtur, istum,
(verissime est) 7, 14, 1.

Fidit, a. idque in vas filite
ludum 6, 6, 186. in vasa nullia,
quas a similitudine lenticulae vuc-
cant, aqua conjicitur in 17, 25.

Flagra, sc. si figura quoque Calu-
li vel aspidum aliquid an coctile
7, 16, 48. in rotundo (Calu-
lio) nihil interesse, ex ipsa fi-
gura patet id. 44. atque ita sa-
dem, politum, oricidem, figuram
(interioris partis), similitudo
cognoscere praevident medicum
1 Praef. 72. confidatque etiam
interius spiritum remanente, ea,
quae natura tunc claudicat, co-
rumque pollicetur, colorem, fi-
guram, *caus. 1.* 41. compertis In-
teriorum & sedibus & figuris ih.
44. quae (plaga) duabus trans-
versis lineis Litera X figuram
accipit 8, 4, 31. ut si quae fi-
gurae totum (Ossum) indicat
8, 8, 1. Pannorum (emphra-
ses) in eadem figuram tunc (spi-
ritus pressus) 7, 14, 14. aliquid
etiam in Valvula genera figurae
est 5, 16, 16. quae deinde
propria huc illuc figurae Val-
vulae est 5, 26, 10.

¶ Quae utique figura Eusodem 7,
7, 17. *conf. 7.* 14. 1. caele inci-
dendo est Latus figura 7, 7, 96.
amissa Naturali figura 7, 7, 130.
sub Quilibet figura dilatare
(dilatanda) 6, 4, 4. Similis fi-
gura vincto 7, 7, 18. Trecent
ibi figuram representant (eo cal-
cia) 8, 1, 116. figurae Varias ha-
bens (tunc impugnetur) 5, 18,
276.

¶ Ad Similitudinem figurae 7, 18, 218.
3 Similitudine figurae 7, 121.
¶ *caus. verbis* v. Accipio. Amitto.
Cognosco. Compertio. Consida-
ro. Flo. Habeo. Indica. Re-
praesenta. Teneo.

Figuro, are, hunc tum refectus
ad modo, qui in curatione cal-
culi figuratur, super suballium
ut lectum collocandus est 7, 16,
8. 1. quod membrum figuram
ponitur, ut id, quod amittitur (in
brachio,) ante fasciam quoque sic
figuratur fit, ut 8, 10, 48.

¶ Si par la accerit (vaster) mol-
lis & figurata 2, 8, 4. v. figuram
veram a consensibus partium ad-
da venter ei, qui a periculo ta-
tus est, addit molli, figurata
3, 1, 2.

Finis, is, solique Adorandi est,
dum 5, 15, 10. ut sic & initium
ajus (unguis oculi) & finis An-
guis (oculi) reperitur 7, 7, 27.
varius quoque Anguis finis, ut
necundus est 8, 11. sic, ut et
inter la Casti (incilae) an-
tiqui fines committerentur 7, 7,
167. Exerctatione autem ple-
rumque finis est deinde san-
guis autem istum, quae citra sa-
lutationem fit 1, 2, 11. qui post
finem Febri id fecerant 1 Praef.
55. *finem* remissio id, tertiarum
quatuordecim, quorum & cer-
tus vicinior & finis integer (est)
3, 1, 7. 4. *intermissio*, ubi ad fines
Fistula ventum est 7, 4, 1. finis
quoque ejus Vomacis est, donec 7,
25, 107. atque ita finis Mali non
finis, sed mutatio 7, 20, 12. sub
fina Morbi 2, 1, 11. lo ipso sine
vinctu Ossa atque integri 8, 3, 12.
finis Vitii (cariet) est, ubi 8, 2,
17. omnis tunc Vomacis finis est,
ut computat 17, 37, 32.

¶ *finis*, *finis*, expeditio & reme-
dium & finis est 4, 4, 71. quan-
doque minus huc generi (lippi-
tudinis) imparet, tunc finis mi-
nus expeditio est 6, 6, 174.
¶ *caus. Adject.* Antiqui, totaque
ipse, Varus, v. in *superioribus*.
¶ *caus. Verbis* v. Committit. Fac-
cio. Flo. Habeo. Nolco. Re-
perio. Sum. finis est, donec 7,
25, 107. dum 5, 18, 10. quom 8,
2, 11. ubi 8, 1, 17. ut 3, 27, 32.
¶ Sub finis 2, 3, 11.

Finis, ire, ab interiore parte, qua
quod membrum quaedam finit
Abdomen, quam *graece* Graeco
ei vocant 7, 4, 11. si Angina sub-
ito finis est 2, 7, 73. illud igno-
rum non oportet, plura omni
la certigationem habere, nullum
Articulum non finis finis 8, 1, 86.
finis, donec omnia Calor, qui
conceptus est, finitur 8, 6, 76.
donec omnis Causa metus finis
[44]

tur 1, 2, 17. puerile Curfus, v.
mos Dolore, scilicet enim polihane
gravis sumus, scilicet ludo, scilicet
alvi dejectione puerile Cursum
finis 6, 6, 78. Distentio, v. *inf.*
Rigore, ut pluribus dicitur neque
Dolor, neque Inflammatio, &
maligne puerile Curfus finitur
6, 6, 75. si par haec Dolor non
finitur 3, 11, 34. 1. *januar*, *add.*
inf. finis 1, *finis*, si sic quidem
finitur Dolor est 4, 1, 10. De-
loque modo finis, donec iterum
dum 4, 8, 4. donec omnia Dolor
finitur 6, 6, 95. donec finit-
tate ossa Dolor finitur 8, 8
exte, v. *inf.* Inflammatio. Do-
lores, ubi intervertuntur, vix
exte uttione finitur 4, 33
exte, quicunque etiam Dolorem
ingratum circa tempore & fron-
tem habebit, si aliter ratione
finis 2, 7, 93. 1. *finis*, donec
Emulceratio ajus loci finitur 7,
7, 10. *terris* (Falsa) tantum in
inductio parte tunc in supposito
finis 8, 10, 12. 1. *dein*, *finis*,
finis, tum lex Falsa invol-
vendum, sic, ut tertia & quinta
infra, caeteras supra finitur 8,
17, quom vero Febri finis, in-
cipit, surgere, conficit, &
exte, deinde in decessione con-
finit aut finitur 3, 5, 36. *finis*,
sed quom haec (quarta) tarde
admodum finitur 3, 11, 1. Fa-
bris, quae eodem die finis est 14,
3, 7. *finis*, *id*, quicquid. Febria
autem, quas subito sine actione,
sine bouis signis finis est, raro
revertitur 17, 14. Febri finis
2, 17, 14. 3, 5, 37. solique Feb-
ris 1, 1, 6, 20 (Febri) huc fi-
nita 3, 11, 5. quicquid (fudore)
Febrem non finit 1, 4, 52.
quodque (quom *agrum*) acqui-
lissa rotundus latus, & corpus Fe-
bricola ex sudore finitur, securi-
tatem pollicetur 2, 1, 1. donec
Moros finitur 3, 10, 18. in his
Inflammatione fere quicquid vel sep-
tino die finitur 7, 110. ut
silo pure Inflammatione ac dolo-
re finitur 6, 6, 92. *conf.* *supra*. Do-
lores, *inf.* altera, donec Inflan-
matio finitur 8, 6, exte 8, 7, 16.
donec omni Inflammatio finitur
8, 11, 51. ubi finis est (Inflan-
matio) 8, 11, 16. *finis*, *id*, con-
quiescat. Inflammatione finis 1,
16, 19. 7, 7, 147. 7, 19, 47. 7,
21, 16. finis, donec huc (In-
flammationibus) 6, 6, 122. finis
quoque Inflammationibus 8, 7, 12,
& quae (Altera) vix uno
quoque finitur 6, 6, 163. etiam
finitur (Molui) 4, 15, 1. si fi-
nium ex Malum non est 4, 1, 13
1. *finis*, quibus si finitur Ma-
lum non finit 3, 83, 28. Ma-
lus, v. *inf.* finis 1, *finis*, *id*,
gione

Foras, *adv.* si foras jam repurus procedit (oculus) 6, 4, 13, ut testatur illa (aut fides) & foras procedit 7, 30, 3.

Foris, *adv.* foras impoecundum casidum ex farina & fisco castipia-fina est 7, 12, 15.

Forpica, (ipia) mero vel digitis appropinquat vel forpica, & ite ita edui debet 7, 5, 19. forpica ad id falso Colligenda sunt (*pragmatica* offia) 8, 4, 56. quod si opus apparetur (in vulnere), *est*, forpica ibi Communi debent 7, 5, 21. saepe forpica, quum dentem Comprehendimus non possit, non frustra Comprehendat, os gingivae Prehendit & Forpica 7, 12, 13. recta vero forpica Ducenda est (*in erranda dentis*) 7, 12, 10, tum, si fieri possit, manu; si minus, forpica denu Exspicienda est 7, 12, 8. praticina ex (radia dentis) quocum ad id falso forpica quum *Forpica* Graeci vocant, Examinanda est 7, 12, 24. Idque (teli) quod foris (*in vulnere*) est, quod forpica Extrahendum est 7, 1, 29. & tunc vel manu vel forpice teli Extrahendum est 7, 1, 31. Falso, v. saepe Ad.

For, *us* Sub forpice confingit (denu) 7, 12, 9.

Foram, *for.* decedens seget est, longiternum Acephonem (febris) fore si 1, 6, 3. scilicet enim semper Curatio foret, si 3, 1, 24. scilicet licet, matura Vulnus sanum fore, si 5, 16, 15. unidico tamen fore mero de rebus cogitandum obsecutur i Praef. 61. sic enim foret, Ne 3, 14, 3. sic enim foret, Ut 7, 7, 71.

Forcia, *leia* ex quo (omento) si quid jam nigri & emortui est, forcia excidi debet 7, 16, 12. fuerunt erum, qui omentum forciae ventre id (omento), quod prolapsum est, forciae praecidit, ut 9.

Foram, *est* trianguli foris oculi ab inferiore parte excidenda est 7, 25, 17.

Foro, *er.* indice Digito corpus illud (*omnis foris*) forandum est 7, 10, 25. et quae quidem per-medi (Medium) modus, ut & foretur, & circumagatur 8, 3, 4. Terebrat iuxta forare 7, 5, 33. omne On set foratur *can.* 8, 2, 1. quum ea (Offa) fricte, fida, forata, collisio fuit 8, 1, 41.

Foramina, *leia*. foramen Auris, v. Auris; foramina intra Caput 8, 1, 21. In Carie quidem expedito in-gulio est, si speciem tene in foramina demittitur 8, 1, 11. add. 1, 18. congeis in eius (Dentis erod) forameo 6, 9, 26. v. Fistu-

la, ut telum foramina quo encl-pit (Lamina) 7, 5, 16. foramina Natum, v. Narcs. foramina intra caput maxima Oculorum sunt 8, 1, 21, quae Oculorum sunt 8, 12, per foramen, quod inter Offa (*calvariae*) est 7, 7, 120. *not.* Oculi & aures per pillos & ram per Palpebrae foramina (*an fallat*) affecto 7, 7, 78. *add.* ibi 71. ad singulorum Filorum radices foramina sunt (*in Ulicete angli*) 17 ad. 121. Inque ea (Spatha) bina foramina tribus locis sunt 8, 21, 9. quod (Ulcus angis), ubi mature-scit, habet foramina 5, 28, 26. super id (Ulcus angis) quod mlo-ous terebris foraminibus enclap-tatum est 1, 28, 213.

Aliquod 8, 8, 21. Alterum, v. sum Ab. Bina 8, 11, 3. Terebris 5, 28, 213. 8, 2, 18. Duo 8, 2, 23. 8, 4, 12. conat (concurbus), altera parte aequa patens, altera foramen habet Equum 2, 11, 2. ea parte, quae Equum foramen est 18, 11. quae mentoria corpuscula per foramina forami-na subfistendo iter claudunt i Praef. 28. *peras*, excilia (fistula) necesse est Latius foramen telio-que 7, 4, 30. quod Magnum id foramen (*in auribus perforatis*) est 7, 8, 11. foramina sora caput Maxima oculorum sunt, deinde narium, tum quae in auribus habemus 8, 1, 11. Medio forami-ne concave (est tunica choroi-deo scali) 7, 7, 219. in Multa 8, 1, 29. de lo Novo foramine ipe-cillum edui (debet ex fistula) 21. 7, 4, 31. Nullum 7, 8, 2. Peruvia 8, 1, 19. aliqua ex his (foramina narium) ad fauces Per-via, *can.* 8, 1, 26. Propius, v. in *for.* Curatio. Recta 8, 1, 22, 21. Simpliciter 8, 1, 22, 21. in Tu-bula 8, 1, 27, 29. Tertiumque 8, 1, 15. Trio 8, 4, 14.

Quae Altitudine vitium (carici) sequent 8, 2, 18. quanto antem angulus (*an angulus*) propius id foramen (*angulus*) est, tanto difficillior est (Curatio) 7, 7, 60. Intervalla foraminum 8, 1, 12. ex (foramina narium), quae a foramina ad imas partes simplici sunt, ibi rursus lo bina lineta dividuntur 8, 1, 25. id, quod inter-ocumque (foramen) Medium est 8, 1, 16. narium duo forami-na Offa medio discedunt 8, 1, 21. quod (speculum) deprimum in id forameo (carici), quod in-fra solidam Sedem habet 8, 3, 18. add. ibi. 30. Septaque eorum foramina extendunt 8, 4, 14. Summum ejus foraminis (argipia) 7, 7, 61.

Can Foris, v. Artingo. Celso. Cum per id foramen, quod spili-

tus a nibus ad fauces descendit 6, 8, 19. quae propius ari De-scendunt (narium foramina) 8, 1, 24. v. Discerno. Edox. Exas-petro. Excipio. terebrat forami-na Excidendum est 8, 4, 10. iura ri-mum, quam fecimus, foramina Facienda sunt, si in angulo oculi est, duo; si latius patet, tria 8, 4, 54. v. Pio. impoecundum ma-dicamentum, quo foramen (*in palpebra an fallat*) Glorietur 7, 7, 77. an in summo tantum Glorietur sit (foramen auris) 8, 8, 5. v. Habeo. haec (narium forami-na) primum a supercilii angulo-que conseriusque ibi leuonit ut tertium fere partem 8, 1, 21. Mollitione, v. *inf.* Veris. & ab-ficella est (auriculae ex angulo oculi), Patet foramen, per quod possit semper humor decedere 7, 10. quomque id (foramen au-ris) Patet alium (est) 7, 8, 7. si in summo (tantum glutinum est foramen auris) ipe-cillum proxi-mo Recipit 7, 8, 4. v. Aegle-plagi facit (*in inguine*) forami-na proferunt veris subest 7, 19, 7. Som: per foramen, quod inter offa (*an*) est 7, 7, 120. quae (foramina) oculorum sunt 8, 1, 21. rimat quod offa, & id quod forameo est, implet 8, 8, 21. ut foramen (*in lerato incilo*) Tegat (lumentum) 7, 19, 46. quae oculorum sunt, recta sum-pliatque ad aerebium Tendunt 8, 1, 23. *add.* ibi. 26. deinde in extingilum Veris (narium forami-na) quo propius ori descen-dunt, eo magis erronalia quocum molliuntur 8, 1, 14. si caries alie descendit, per terebrum Urgenda terebris foraminibus est, quae altitudo vitium sequent 8, 2, 18.

Can Particula: terebris iuxta forame & Ab eo foramine os enclatit *can.* 7, 5, 31. excilioris scalper Ab altero foramine Ad alterum mulculo adducta 8, 3, 15.

ut, ut veritas ejus (littera) 4. A foramina (*fidu*) bina ad i-mam se 8, 4, 51. Ab altero foramine turris similia firma fieri debet 8, 4, 12. donec Circa foramina (*in parietis fassa*) ele-gantius fiat 7, 2, 11. ut in eo 6. on, qui iuxta foramina auris est 8, 1, 31. *in f.* v. Conclio. De-mitro. Deprimo, Discevo, Dis-peto. Per id foramen *can.* luctat-fic (polypus oculum) 6, 5, 10. Per quod (foramen) possit sem-per humor decedere 7, 7, 30. Per foramen, quod inter offa (*an*) est, ad membranas cerebri perveniunt (dum tunice oculi) 7, 7, 120. Per palpebrae foramina (*an fallat*) affecto (*oculo*) 7, 7, 78. Fec quae (foramina) leniam

[illegible]

3. *Commissio*, 3. *Commissio*. Admitto. *Aspicio*,
 credulorum meas est, & melius
 conquiescit, ubi frigus quidem
 est, sed caveatur 1. 3. 6. v. *Con-*
veo. *Committo*. *Contraho*, tunc
 est, ut *con*tra, *trahere*, *trahere*,
 dolorem, horrorem, algorem.
Experire. *Fugere* oportet frigus 1.
 3. 13. 1. v. infero *me* 1. 1. 18.
 v. *Incipio* infero, maxime par-
 tem frigus 1. 3. 13. 1. v. 1. 17.
 44. a balneo cavere (debet).
 quo frigore affluente Lacidae 6.
 6. 66. ne modo frigus, modo ca-
 lor Alveus 1. 6. 4. si frigus No-
 tum 1. 3. 1. v. 1. 1. v. 1. 1. v. 1. 1.
eniam. v. *Obiicio*. *Occurro* *Orlio*.
 si Peccuric corpus frigus aut ca-
 lor 3. 1. 7. balneo frigus Prae-
 ventur (debet in Quona). 3. 19.
 Prodest balneo. Sum
 in *per*. *Virg*. *Virgo*.

¶ cum Parturientibus: A, v. sup. Febres, vel Incipio. Ex t, 2, 1. 2. 4, 6, 10. Qd 1, 16, 112. Post frigora 4, 14, 3 i. refrigerationes. Sine frigore autem cepimunt cocta cutanea, cast. 2, 12, 13.

frigor. 13, 17. ubi leviter friget (Cona)
2, 8, 25. juxtaque ignem Ferramen-
ta duo ignita sunt. — al-
terum, ubi frigere coepit, ad-
ignem referetur C, 17, 27.
qui, febre non quiescente, ex-
terior Pars friget. Interior fe-
calit, ut 2, 6, 30 ap. ubi exte-
rior Pars corporis friget, interius
cum febre calet 2, 14, 26 ap. In
magno dolore extremas Partes fri-
get 3, 8, 130. ubi quia in extre-
mis Partibus frigere 3, 19, 23.
quosque partes calere 3, 19, 23.
effluentem stomachum efflu-
gentem feigement calcheri 3, 30
16. etc.

Felgelco, err. eo melior quaeque (Aqua) est, quo celerius & calidius & felgelicit c. 18, 49, 57, sanguinis in maribus eursus, ne ut Corpus felgelicit 4, c. 4, felgelicitque Crux & Coxa 1, 2, 118, entemque Partes felgelicit 1, 2, 31, 4, 18, 3, 5, 16, 17.

Frigidus, a. um. v. Aque. Caput
& Pedes Moxum, ut frigidus habe-

te, venere & Isteribus calentibus; aut frigidis extremis Partes acuto morbo urgente 2., 4. to 10. Cibus. Coelum. Corpus. Diebus frigidiobus 1., 3o, 8o. Fomesca. Foss. frigida (Homo) calentes 1o, 2o, 3o, 4o, 5o, 6o, 7o, 8o, 9o, 10o, 11o, 12o, 13o, 14o, 15o, 16o, 17o, 18o, 19o, 20o, 21o, 22o, 23o, 24o, 25o, 26o, 27o, 28o, 29o, 30o. Labor. Linimentum. Linteam. Lincoelmo. Luca. Natus. Natatio. Quia. Parter. Pedes. Perfuso. Pomum. Folio. Puer. Sacer. Saecul. Tempus. Vitium. Nonius. Nonius. Nonius. Calido (coco) 1., 2o, 3o, 4o, 5o, 6o, 7o, 8o, 9o, 10o, 11o, 12o, 13o, 14o, 15o, 16o, 17o, 18o, 19o, 20o, 21o, 22o, 23o, 24o, 25o, 26o, 27o, 28o, 29o, 30o. Quam frigidissima 1., 2o, 3o, 4o, 5o, 6o, 7o, 8o, 9o, 10o, 11o, 12o, 13o, 14o, 15o, 16o, 17o, 18o, 19o, 20o, 21o, 22o, 23o, 24o, 25o, 26o, 27o, 28o, 29o, 30o. Quam Maxime frigida 1., 2o, 3o, 4o, 5o, 6o, 7o, 8o, 9o, 10o, 11o, 12o, 13o, 14o, 15o, 16o, 17o, 18o, 19o, 20o, 21o, 22o, 23o, 24o, 25o, 26o, 27o, 28o, 29o, 30o.

1. Frigidum quod substantia. acque
frigido calidoque offenditur (mem-
brum) 2, 7, 17. id, quod infun-
ditur (pro cyman), neque frigi-
dum esse oportet neque calidum
2, 12, 24. altitudinem unius est
ab omnibus frigiditas 4, 8, 11. Fi-
gida, pro aqua frigida: ex labo-
re sudata frigida; postea petri-
ficissima est, caet. 8, 1, 14. ne
ex hac quidem causa sudanti ad-
huc frigidum bibendum est 1, 12
17, hinc perferendi frigida, atque
in eadem natare 4, 12, 21.

Frigo, etc. munda Fructus & Frinus, a, um. puleiolicus, vel ex silica vel ex paniculo ex millo, iremque ex illo dem forbitio. (affricus) Fructus, & magis si hanc ante fructus sunt fructus, & magis etiam (affricus) lenticula, si hanc ante fructa est & j, per se etiam intubus, vel in plantagine vel ambrosia fructa sil. q. panem ex visco (dactylis) & panem fructa ex oleo, vel ex defructo oleo, & busque silis t. 6. s. v. papaveris Coricis. Ilic. papaveris Lactem. Nucem. Sal. Selamum. Stec. ex illi. Frinus, etc. eadem magis silis t. 6. s. v. papaveris silis aha gummi Felis a. 18. s. v. Feto, etc. gummi (ta collyris) hoc maxime praeficit, ut ibi collyris dicit facta insuerunt, ubi

tinata line, neque frons 6, 6, 10.
Frons, tla. v. Dolos. duo plicata.
quae Latitudine frontis Longi-
tudinemque aequat 3, 10, 2. cu-
cepra frontia ea Parte, quae pau-
lulum super id est, quod inter
supercilia est 8, 4, 79. doloresca-
pit, quibus oculorum caligo, &
rubor cum quadam frontis Prur-
igine accedunt 2, 8, 53. frontem
ipsum secans 1. Suturae, 8, 22, 22.

5 *quo Verbis*: v. Aggustino. Discin-
do. Illino. Impono. Induco. ca.

¶ com *Panicum*: cano (calvaria)

Implex ab occipulo & vertice
 duplex uaque in verticem
 A fronte est 8, t. q. quarta (li-
 tura) ab eodem vertice per me-
 diam caput Ad frontem prope-
 ritur 12, t. q. 12. Capitis pro-
 ceptus scripti (a phare) quibus
 etiam Ad frontem 6, 4, 6. Cir-
 ca frontem laterem venae mo-
 ventur in t. p. Cutis Circa fron-
 tem 12, t. q. 12. Circa frontem
 quatuor etiam dolore 12, t. q. quin-
 que Circa tempora & frontem habile
 12, 7, 12, in qua (inflammatio-
 nem) occit nonnulli Argemone Ex-
 tincta etiam nonnulli 12, t. q. 12. Et
 tibi si calce & la fronte est et
 mor. 3, 6, 12, ex eo loco, quo
 neque servus caput mucus est,
 etiam nonnulli 12, t. q. 12. Circa
 si la fronte venae 12, t. q. 12. Cir-
 ca t. deinde In fronte sigilla sua-
 dae, quaeque mors requiritur 7,
 6, 6, alterum (pustulum) In fron-
 tem 12, t. q. 12. Circa frontem
 Inter frontem quatuordecim em-
 ventibus venis 7, p. 170. tibus
 indicat Inter verticem & fron-
 tem 12, t. q. 12. Inter caput
 Indicet) (linea) cutem capitis

♂ frons offa, quam ferrula exasperavit, laevanda est 75 33. 7 i. an-

Frugalitas, acta. quod is vitae ge-
nus sit scetus, laboriosam an
quietom, cum luxu an cum fru-
galitate: po. 86 opp.

Fructus, *made*.
Fructus, *na*. ex fructibus furculo-
rum valentiores uvae, ficus, nu-
ces, palmulae, quaeque poma
proprie nominantur: 18. 20.

propre bucinatus 1, 18, 17.
Frumentum, l. frumentum quoque
valetissimum 1, 18, 17. Collum quom
peltus 1, 18, 17. Firmiorque ex
frumento potius est, quo firmius
sunt ipsa frumentum 18, 17.
Eloia quaedam genera frumentum 18, 44.
u, alia, oryza, peltus 1, 18, 17.
40. quaque in framentis Panici-
cia sunt, generis valetissimum
est (scilicet oportet) 1, 18, 17. quom-
minus mirum est, opus Peltorum
valetissimum esse, quod in framen-
to, adipis, mellis, caseo con-
stat 1, 18, 17. ex Polionibus vero
quaqueque ex frumento facta
est, valetissimum generis est 1, 18, 17.

Fructus, adv. curatio minus his prodest, in quibus aliusque scilicet sunt
3, 2, 10. si id fructus efficit 3, co,
13, v. Agito. Cohæreo. Compre-
hendo, forpeo. Curo. Emitto.
Quæro. Deco. ne, quum la quos-
dam naturales sinus incidit, op-
tionem fructu uilis fructus facit
3, 4, 2 i. *erone*, *sal/s*.

Fructuos, adj. si quidem etiam spes
interdum fructuose 2, 6, 43.

Fugio, etc. nullum cibi genus su-
gere

gere, quo populus utitur 1, 7, 4. *viere*, cum quibus fegere oportet solem, balneum, lignum, omniaque calculestia; item frigus, vinum, viretem; *caet.* 5, 23, 22.

Fecile, *lee*, linamentum super nun fulcenda; sed leviter tantum ponenda sunt 7, 19, 11.

Fulcimentum, i. uni pedis lecti fulcimentum subleclendum est, atque ita lectus hoc & illius manu impellendus 5, 11, 8. *hypocritica*.

Falgor, ovis, i. a latere iculium aliquem fulgoris reliquiae (lucisio) 7, 7, 119.

Fulvus, i. n. filiostrum (id est fulminis, i. m. & corpus & mensura) 3, 26, 1.

Fuligo, i. n. fuliginea p. 1, 6, 17, 1. paululum fuliginea 6, 128, 128.

Furis fulgo, v. *Thia*.

Fulvus, v. *um*, v. *Ulcus*.

Fumes, i. l. quidem super prunaeo (sculpturam) imposito, vulnus fumigant, quidque velle circumdare, ut in locis dilatabat 1, 27, 52. *fumes vitae* 2, 7, 5, 9, 8.

Fundo, etc. si compellerit aliquem morbus ut fuderit i. p. 29, 29. i. *fulvris*, *ceruicibus* *nigram* *inducant*, v. *Alvus*, *Veneris*.

Fundit, aliquem aliquam Sangui- nis fundit (aerophonium) 5, 128, 121. *emitit*, *accidit*, *id* 126. quod si super ulcers Caro increvit, sanguis mali odoris, & Sanguinem fundit 6, 7, 38. fit cicatrix, quo Sanguinem fuodi prohibet 6, 18, 210, quae (mulier) menstruus non purgetur, si Sanguinem ex artibus fudit, omni periculo vacat 1, 8, 45. postea duo (*per Vena*)

adverso medio digito vena fricanda, ut recens coitus ejus relaxetur, iterumque Sanguinem fundit 1, 10, 34. ne periculo Sanguinem fundant 7, 19, 13. Ors veuatur fundentis Sanguinem, 3, 20, 15, 7, 30, 15. v. *Veneris*, & *Veneris* ora.

Fufum, i. quod fufum est (inter- alium *caet.*) 4, 1, 29. i. *diffusum*, *circumsumum*.

Fungus, i. si fungus iustitiae quis affumit 1, 27, 8. ipi vero hi & specie quidem differant possunt ab Utilibus, & eodotus genere idonei fieri 10, 85. fungus quoque si- mile Ulcus in aedem sede nasci solet 6, 12, 127.

Funes, est, quod Aesclepiades sciens, funeri obitus inclamavit, cum vivere, qui efferebatur 2, 6, 38. quondamque fama prodiderit, in ipsa funebus revivisse 10, 36.

Furor, etc. furor in Galia aqua vel aceto decodit leniter simul & reprimat & molliat 3, 33, 4. super vulnus vero (scorpius *idoneum*) etiam furfures ex aceto

esse imponitur 5, 17, 14. super vulnus (Phalagii *id est* *salum*) fur- fures ex aceto codit (dandi) 5, 27, 64. furfures cum mulla deco- quere, etque gargarizare (com- modum est) 4, 4, 11. levis Cremor furfurum 12, 1, 19. eodem furfurum Cremore gargalizandum est 6, 10, 17. furfurum Cremori ad gargalizandum paulum melis adieciendum est 6, 10, 17. coctum quo (cappari) Cum farfu- ribus, aut ipsum cappari cum melle contritum imponere expedit 4, 39, 17. si tanquam Ex fur- furis factus ambeculus repre- sentat (utris) 2, 4, 20.

Furore, oris. ubi maxime furor ur- get 3, 18, 18. *fura*, 3 & 4. *Infans*, phrenitis, periculum asserere pri- mum furoris, deinde insectus 2, 7, 66. fissurae quoque sanguine mulieris mammae, furorem ven- turum esse testantur 3, 7, 70.

Furuncul, i. *quid* 31, 128, 122. ori dissimili magnitudinem uno capiet, nunquam excedit 5, 18, 110. Dolore 11, 11. proprium ejus Medicamentum galbanum est 12, 116, in eo nullum Periculum est 12, 114. quoniam Ventriculum quidam furunculi nominant 12, 112. *conf.* 122. in furunculo 12, 112, 109. tuberculum furunculo simile 12, 119. furunculi simile (ulceris genus) 12, 109. v. *Adaperis*, *Em- po*, *Matureco*.

Fustia, i. eorum fustium imas- pates 8, 10, 17. *fura*, 16. *bucula*.

Futurus, a. *um*, ab Accessive fut- ure 3, 1, 30. vilis est, quando vilis imbecillus futurus fit (seget) 3, 4, 34. si quibus de causa futute inertia est 1, 2, 14. si duabus horis luteget futurus est seget 3, 4, 35. Iustitiam fu- turam (entem mortuam) 7, 2, 21. reliquias. fustia Levinis futuras 6, 64. Longum id, sed sine periculo, futurum est 6, 6, 1. Longum hoc (mortuum) fu- turum esse, manifestum est 3, 2, 5. hanc aliquando Majorem me- dicum futurum, quem I praef. 63. ejus artium, in quo I testat- ur, Morbum futurum esse 1, 7, 17. futurus Mortis indicia 2, 6, 16. signa fututae Mortis 12, 37. ne tabes. Periculo futura 17. malum subsequetur 8, 9, 12. quid- no iam die. Quanta inflammatio fututa est, se ostendit 3, 16, 166. vel lateatium vel futuratum Re- rum notas 2, 7, 39. in tabe ejus, qui Salvus futurus est 1, 8, 11. circa vultus futuram aliquam Su- purationem esse 1, 7, 18. quae no- tas quondam fututae adstrictae Va- letudinis exhibet 3, 2, 14.

quasi fustiani, i. certa futuri nom 3, 4, 45. in futurum praefigi 3, 2, 9.

Uti futurumque est, ut 5, 16, 151. deinde futurum esse 1, 6, 69. tum considerare (opar- tet) quantum distetio futurum fit, ut 7, 7, 81.

G.

G *γγγγγγ*, v. *γγγγγγγ* *acc.* 7, 4, 2. v. *Gangium*.

G *γγγγγγγ*, *acc.* *γγγγγγγγγ* 5, 126, 219. v. *Gangrena*.

Galbanum, i. videtur hanc (alvum molliem) feculentum habere 3, 11, 5. conquisit & movent pus 3, 31. vulnus aperit tanquam ora in corporibus 3, 4, 2. rodit 3, 6, 2. multus 3, 11, 4. pruritus ejus (Gangrenae) medicamentum galba- num est 3, 128, 116. lentulum rollunt, galbanum & nitrum, *con.* 6, 3, 7. quem comburit, ut ore foedo movet in leihago 3, 10, 1. si cantharidis aliquis obicit, galbanum vinn adiecto dant (de- bet) 5, 27, 77. *u*, *u* in difficultate lipendi 4, 4, 31. in abiectionibus 5, 128, 141. *con.* galbani feni Sut- tulus leuocentia 3, 128, 60. galba- ni 5, 128, 5, 128, 33. *ad.* 46, 40, 30, 32, 62, 63, 3, 19, 2, 36, 40, 30, 32, 33, 5, 33, 8. 29, 3, 23, 3, 16, 27, 35, 6, 7, 68, 6, 3, 10. galbanum *conf.* v. *Cocuo*, *In- cendo*, *Milicea*, galbano *abiat*, 6, 9, 13.

Galla, sc. purgat 5, 5, 5. exedie corpus 1, 7, 3. entem purgat medi- fed magis, si est cum galle 5, 16. *conf.* 6, 14, 4. repimentaria ut vinum, in quo galla Candens coniecta fit 7, 12, 11. galle & immaturo & Alterius acerbis- simum 5, 6, 2. galle immaturoe *con.* 5, 12, 16, 6, 11, 5. galle *grati* 3, 10, 2, 15, 5, 32, 9, 11, 14, 3, 128, 66, 148, 6, 137, 6, 9, 14, 6, 121, 9, 6, 18, 33. Gallae quarte pars 7, 12, 12. galle *acc.* 6, 14, 4, 5.

Gallus, i. *de priore*, ventosita ven- uens, quibus Galli percipue uten- tur 5, 37, 34.

Gallia, sc. aliud in Gallia (opio esse) I Praef. 30. quod in Gallia quoque Comata fit 7, 7, 179.

Gallitica, a. *um*, v. *Nardus*.

Gallinacea, a. *um*, v. *Pallus*.

Gallinaria, a. *um*, super scalse gallinariae gradum 8, 17, 21.

Gangium, i. ferreque ganglii cen- tuitur 7, 6, 2.

Gangrena, sc. modo dicitur a, quem *Græci γγγγγγγ* appel- lant 5, 26, 219. ubi fit vel au- sculatur 12, 126. *seq.* 7, 33, 1. *in- ducit* de 12, 12, & *seq.* *de corrup- tione* 5, 126, 48. *seq.* *de amputa- tione* membri 7, 31. gangrenam vero, si nondum plant tenet, sed

edhoc

adhuſe ſcripſit, curare non difficultum eſt, *con. li. 249.*

Gargaris. arc. gargarizandum eſt 6, 7, 16. nomenque gargarizandum eſt 6, 7, 78. gargarizando pilulam evocare (expellere) 6, 10, 102. Aqua gargarizandum, in quo caſi, 6, 14, 31. eodem ſuſurſum Cremore vel Laſſe gargarizandum eſt 6, 10, 17. ſuſurſum Cremuri ad gargarizandum paulum melis coſtendum eſt 6, 10, 5. gargarizati Hir. quare ſilivum movent 6, 5, 13. gargarizare debet Hic ſcere, quare 6, 11, 23. eſſe (nulli) gargarizare commodum eſt 4, 4, 11. Multo calido gargarizandum 6, 104. Gargarizandumque Reperimenſibus medicamentis 6, 10, 2.

¶ oportet gargarizare Ex aqua, in qua 4, 2, 38. Ex eadem ſutea aqua gargarizandum quoque eſt, vel cum laſere vel ſine 6, 6, 14, 21. gargarizandum Ex ſico & multo 6, 10, 12. gargarizate Ex lentuſſa, vel Ex ſici Cremore, (neceſſarium eſt) 6, 6, 136. gargarizandum Ex multo, in quo caſi, 6, 6, 117. non eſt altitern Ex ſimpli gargarizate 6, 6, 177. Ex ſimpli gargarizandum 6, 6, 199. Ex vino calido gargarizandum 6, 14, 8.

Gargarizata. uſa. quod ad gargarizationem pertinet 6, 7, 8. gargarizationes quoque lenes ſin hac parum proficiunt, reprimentes, utiles ſunt 4, 4, 49. *gargarizata, collatoria.* gargarizationem autem aut lavandi conſiſtunt, aut repriment, aut evocandi 3, 23, 18. *deinde curantur.*

Genum. 1. mali fucel eſt 22, 2. alium invenit 2, 10, 4.

Gelidus. 2. um. poſſi. niſi quod eſt. gelida que praticada (in exactiſſime Romacho, 4, 3, 4.

Gen. ac. os, quod tranſaverſum u genis tendens, ad leſionem omnibus ſilicet. jugale appellat poſſet eſt 2, 1, 30.

Gen. ſia. apud Alios gentes 1. Praef. 9. le Aliis quoque gentibus 7, 7, 184. Extremæ gentes 1. Praef. 101. etiam Imperitiſſimæ gentes 1. Praef. 2. Quartaſum gentium mero 7, 16, 2.

Gen. o. coxis proxima gena ſunt 4, 23, 6. in quibus ipſi nomenque Dolor eſt coſtante 18.

¶ labique (ſuper id. *hypomediſia*) genu Addeendum eſt 8, 10, 22. humerum (*laxatum*) genu ſub ala ejus (arget) Cogere 8, 11, 6. ubi neget ſupina eſt, etque gena Conſecta ſunt 2, 6, 11. Cl. cui coxis Dolere 4, 13, 3. genu vero & in exteriori & in interiori & in poſterioriorem partem Excidere, noſtiſſimum eſt 8, 21, 1.

Gen. cui in priorem partem Excidiſſe 18, 3. & id quidem, quod in poſterioriorem partem Excidiſſe 18, 3. u genus quatuor ſaſta ſunt 2, 2, 7. in priorem (partem) non Proſibi (gen.) plerique ſcripſerunt 8, 21, 2. Accendit *can. 18, 3.*

¶ cum Praeſentia ſatis eſt, (in ſuſtate ſemur reponendo) habentem alteram ab linguæ, alteram a genu intendi 8, 10, 15 1. u *genus* ſuſtatum *traiendo.* A genibus ad ombilicum 7, 16, 10. Circe genus 2, 2, 5. Ex genibus (ſecur melicera) 5, 16, 7. In genibus (g. gluſcoſa cœcubitis) eſt 7, 20, 102. Duper genus ſus coxis ejus (pect.) collocatis 7, 16, 27.

Genius. 2. um. V. Dentes. genui dentes, quod a gena dependent, *ita dicit, ſecundum Feſtum.*

Genus. eſt. hæc magis per omne Genera febrium perpetua ſunt: nec ad ſingulas earum ſpecies deſcendend 3, 3, 1. *diſt.* Id Genus (cancor) a Graeciſ dictum in Species eſt 3, 26, 23. *diſt.* huius autem (ſecur) Inſanſe Genus Species quæ ſunt 3, 18, 66. Idque (Genus) duas Species habet 3, 18, 106. *conſ.* 4, 4, 2. 6, 3, 1. 2. 1. Species Genus & Species *Genus.* 3, 22, 11. *coll.* 1. 4, 4, 2, 3. 18, 217. *coll.* 106. 3, 18, 273. *coll.* 276. 278. 280. 281. 6, 4, 1. 8. *coll.* 6, 3, 2. 6, 18, 19. *coll.* 3, 16, 221. Genus Inſanſione Specie ſimile 3, 18, 82. *habitu carere, more madore.* Id Abſceſſus genus eſt 6, 16, 2. *genus* Abſceſſum eſt 7, 2, 2. V. Abſtineſtis. Anguia. Area. hoc Auxilli genus 2, 10, 2. Id genus libi Caeni - orſit ſaler 6, 18, 39. *conſ.* 3, 16, 213. V. Cibus. Cœtura. Compoliſti. Corpus. Cœcubitis. Curatio. Elen. Exerciſtio. Extendend alie aſque alia genera 8, 16, 8. V. Febrilis Ferrementum. Filula. Feſtura. Frumentum Geſtatio, quodqueſque non adſicqu. In quo Genus Humoriſ adſicquendum ſit, ſequi Inſicqu. Inſicqu 6, 6, 111. V. Inſicquitiſ. Impetigo. Inflammatio. Inſicqu. Inſania. Inſanſione. Labor. Lippitudo. Machioſentum. Malem. Materis adeo ut in ſingula erigium genera ſingula Medendi participant 3, 27, 17. V. Medicina. Miſtura. Morbus. Motus. genera, in quibus Noxa corpori eſt. proponuntur eque quique ſunt, 2, 16, 1. 2. 2. V. Papula. Periculum. Pherſidia. Plicia. Pericula. Pherſidia. orque vero in genibus Retum tantummodo diſſicem eſt, ſed etiam in ipſis 2, 18, 27. *de alimonia.* V. Serpens.

[202]

Tabes. Telum. Tempetia. Teſtris. Terſiana (febris) Tolla. Valerudo. adſere. Valerudo. Verus. Veruca. Vichu. Vium. Vita. Vitium. Ulen. Volnus.

¶ **genus.** utque Aven neque Ventuſicem neque Filcem dari debere, niſi generis diſtincti 4, 5, 18. Cibus eſt debet ex media quidem materia, ſed temet genit diſtincti 3, 21, 13. tantum adſic Clis poterit, ſed generis diſtincti 4, 6, 28. poſuit deloſ Clis adſicque aliquid generis tamen ejus, quod 7, 10, 7. huius generis Exerciſtationes Clis 1, 1, 6. ſcile oportet, omnia Legimus, quoque ut fruſtamentis Panificis ſunt. generis valentiſſimi eſſe 1, 18, 5. ex Poſitionibus vero, quæqueſque fruſtamentis ſicte eſt, Itemque Lac, Miſum, Peſtrum, Paſum, Vi. vum cui dicitur aut vehementer aut multum aut magis viciſſim valentiſſimi generis 3, 18, 41. ejus generis (Malaga) eſt *can.* 5, 18, 16. ejus quique (Morbus) generis ſit 3, 1, 8. V. Paſum. Iper in hile (vulneribus et tribuque) major eſt, ex quibus meliſſis generis Quoque prove. niant 3, 16, 80. ejus generis Tolla 4, 6, 18. Inſanſione quoque ejus generis (Vinum) dari debet 1, 18, 42. huius generis Ulcera, 4, 22, 14.

¶ **can. Adſicqu.** Allo medicine generis 3, 26, 110. le elie quoque generis morbum 3, 7, 9. Alio quod 1. Praef. 61. Altero quod genere 1, 8, 1. V. Allud. & *ſic.* V. Alteris Inſanſione. Alterum 4, 4, 1. 4, 19, 14. le Altero autem genere 3, 18, 81. 1, 28, 276. Alterum, Alterum 3, 27, 8. 8, 1, 3. 4. V. Apriſimum 4, 1, 7. Cœtura. Diſſimile 4, 2, 18. ſiquidem & compoſitum & ſtueritum morbum genera Diverſa ſunt 1. Praef. 101. neque Diverſo genere creator 2, 7, 6, 1. *medo.* V. Diverſa Duriſis 3, 21, 23. 4, 5, 18. Hoc 2, 7, 12. 1. 6, 46, 3. 18, 4, 4, 50. 4, 14, 8. 5, 18, 84. 2, 11, 8. 4, 59. Huius 1, 1, 6. 3, 18, 80. 4, 2, 14. Huius genus 4, 5, 24. generis Halc 6, 6, 194. Halc 2, 17, 4. 7, 4, 36. Mis 8, 6, 9. Id genus 3, 18, 6. 3, 21, 3. 4, 2, 11. 11, 27. 18, 4, 6, 19. 4, 7, 3. 4, 22, 3. 1, 16, 21. 3, 18, 10. 18, 38. 19, 7, 7, 73. genus idem 18, 510. 6, 6, 108. Eius generis 2, 18, 43. 4, 6, 18. 5, 18, 16. generis ejus 7, 10, 7. Clis, 1, 3. ex 1, 16, 2. ejusdem generis hominem 3, 17, 17. generis ejusdem 7, 2, 1. 3, 19, 13. 40, 61. 6, 6, 28. ex eodem genus 3, 6, 36. 6, 28. dem gen. 2, 18, 31. miſi generali 4.

¶ cum Partialis: De fistione vero & gestatione uide multa Aesculapides posuit 1, 14. 2. Coudens etiam aliquid ad summum gestitio Post cibum, & Nucta, manique lecti suspensi motus 3, 18, 19.

Gibbus, a, um. Calvaria incipit, ex interiore parte carum, ex exterioris gibbus 8, 12, 17. 2. con vena. Ilique (Conarum os) ab exteriori parte gibbus 8, 1, 57. ab exteriori parte gibbus (Femina) 8, 1, 101. gibbus in pollicem & anteriorem partem (Humerus) 8, 1, 74. Vullula ab ea parte, qua fima est ex parte, qua gibba est 8, 10, 97. 2.

Gibbet, a, um. iecit. Interfusus carum, exinterfusus gibbetus est 4, 1, 16.

Gigno, genit. geitum. quod cute Capillum gigante congreuit (calvaria) 8, 1, 1. crassissimum vero in capite os post aurem est, qua Capillus, ut verissime est, ob id ipsum non gignit 8, 1, 14. genuli (Dentes) qui sero gigni solent 8, 1, 39. hae vero (glandulae feminae) quae gignant, imbecillos vique vitales edunt (in Janus) 8, 1, 33. 1. penis, quae gignit (Serpentis) aestuosis gignantur locis 5, 27, 65.

Genitalis, e. in feminis super genitalia carum posita est (venae (aria). 4, 1, 35. i. utrum nam vagina, genitalia arum.

Gingiva, ae. Inter Dentem & gingivam 6, 11, 1. superiorem interdum gingivis 8, 1, 19. In Dolor in gingiva est 6, 11, 13. Propriae eruptionis dentium, gingivarum Exulcerationis 1, 14. digne forscipe, quoniam dentem comprehendat, possit aut irrita comprehendat. Os gingivae precludit & frangit 7, 11, 12. gingivatum vero Oculi, quae hebetis luctu, in perpetuum visione non datur 6, 15, 17. exit enim (Sanguis) modo ex gingivis 4, 4, 63. si ex gingivis exit (Sanguis) 4, 6, 11. sicut enim interdum iuxta dentes in gingivis Tubercula quaedam oriri dicitur, *παρὰ τὰς δοντες* Graeci appellant 6, 13. 1. propter gingivarum marescentium Vitium (Dentes) nonnunquam moriturus 7, 11, 1. sine gingivis nullo-Vitio (modo in ore enim sanguis 4, 4, 63. fit enim interdum, ut ex gingivis Ulcere, sine ulcere finit, sine nonnulli, dicitur quae scaturit 6, 13, 14. ne quid in gingivis palacore aliae parte orii Ulcus habet 5, 27, 17. alia quoque (*παρὰ τὰς δοντες*) Ulcus in gingivis plerumque oritur 6, 13, 11. conf. 6, 13, 11.

¶ quibus magnilicet sunt, hic gingivae Males sunt, & ut dicit 1, 7, 31. *Hippocr. de interna. Affectionibus.* 36. *gingivae male alet.* & a dicitur *gingivae*. a Medilicis variis ut superiorem dentium gingivis per medium palatum unum (futura) procedit 8, 1, 19.

¶ cum Verbis: oportet in urolithice (vicio) eandem ferramentum gingivae Admovere 7, 11, 1. Adultae gingivae melle Illinendae, & multo blande sunt 4, 3. Incidit gingiva debet 7, 11, 14. tum Incidit gingiva debet 4, 15. propter gingivarum Marescentium vitium 7, 11, 1. si vero u dentibus gingivae Recedunt 6, 11, 17. circumradi debet (dentes) ut gingivae ab eo Refolvatur 7, 11, 15.

¶ cum Partialis: haec ulcera (sphaerae) A gingivis incipiunt 6, 11, 1. A superiorum dentium gingivis 8, 1, 12. En, in, Inter, v. in *superioribus*.

Gla, calefacti 1, 13, 15. dandum porci in male hyberia 4, 30, 12. git cyathi tres 3, 28, 191. git, alias *malumum*. & *gigit* v. *Rad.* ad Scitbon. Cumpul. 69.

Glaber, bra, brum. eorum ex toto glabrum 6, 4, 1.

Glaciet, ei, aqua in alva ut glacie 8, 1, 18, 47.

Gladiavor, neis gladiatorem instruit 1 Praef. 71. quidam jugulati gladiatoris calide sanguine potio tali morbo (*epistaxis*) se liberant 3, 33, 15.

Gland, edis glandis quoniam *μαρμαδά*. Anaxo Graeci vocant, conter, 1, 18, 11. fit (*epistaxis*) ex unguentis glandulis, quae *μαρμαδά* Graeci vocant 4, 9, 13. glandis unguentariae pondus 15, 16, 285.

¶ genus telorum, quod interdum evelli debet, est plumbum genus 7, 15, 33.

¶ de anteriori parte pennis, sub Circulo glandis 7, 11, 9. i. oratio, v. Circulus. Cutis circa glandemprehenditur & emiciditur 7, 11, 4. 1. *prospitum*. In eo, cui glans parva, junctaque cum Cutis (spatio) est 4, 3. Cutis, quae super glandem est 4, 3. *Phagedaenae*, v. *pante pph.* Ulcera in glande 6, 11, 14.

¶ cum Adjectivis: v. Libera. In quo (cole) si glans Nuda est 7, 11, 1. in eo, cui glans Parva (est) 3. si la Summa glande circa istum urinae est (phagedaenae) 6, 8, 66.

¶ cum Verbis: v. Aperto. Cendo. Contego. Excido media brevo. Nudo. Tergo.

¶ cum Partialis: Cires & in, v. sup. Super glandem autem adverso emplastro impoito induci (de 283)

bet cotis) 7, 15, 13. si Super glandem notae revertitur 4, 12. Trifolium autem cutis variis emenditur Ultra glandem 7, 11, 11. v. de hac carissime *cruciformis* D. Cleria. *Hist. Medici.* P. 1. Lib. 4. *deh* 3. Cap. 1. p. m. 135. ulcera vel in cutis vicerum parte vel in glande. Ultrare cum in cale reperientur 6, 18, 14.

Glandula, ae. sicut in ipsis cerebri glandulae posita sunt, quae interdum cum dolore intumescent 4, 1, 5. 1. *testis*, amygdalae ubi actas (*parum*) paulum procreant, glandulae occurrunt 1, 1, 45. *Hippic. Aphor.* 3, 26. *angustia*, i. tumores testicularum, si vero huius prima curatio (*fluidularum*) debilis introductur, eas & in cerebri glandulae oriantur 8, 4, 43. istum quoque est tumor, in quo subest concreta quorundam ex parte & sanguine quia glandulae orientur 8, 1, 101. testiculi si mille quiddam glandulis habent, non sanguinem non emittunt, & omni scelo carere; ducunt autem in libidus & inflammationibus testicularum, conat. 7, 18, 2.

Gleba, ae. miali gleba 4, 15, 2.

Glomerio, are, ubi later lemplacitae glomerantur (venae) 7, 11, 2. de *venis*.

Glorior, aril id (*analis*) se 1. *perfic* Cuius gloriatur 4, 14, 6.

Gluten, inis. glutens 5, 2, 1. *pergat*. 5, 5, 5. glutens, quo vincina est pilus (cili) 7, 7, 28. 1. *palpebrae* adglutinantur 75. grandis pinnae, gemmi vel fabuli glutine illita 8, 1, 7. id enim (mista inter se lamella & cheris folio) corpori quasi gluten inhaerent 8, 1, 12.

Gluinosus, a, um. Caro. Cibum. Humor. *ἔξω Μαλακία*. Pua. R. R. Sanguis. Sanguis. Spiritum. glutinosum (si est id, quod exceditur per alium) 5, 4, 11. glutinosus *de alimentis* 6, 18, 91. omnis glutinosus 3, 7, 3. omnia, quae ferre glutinosa 1, 13, 1. cibus sine glutinosis 1, 15, 11. ex quo (incere *typhos*) caligum quiddam & glutinosum erit 6, 1, 2. Glutinosus 5, 16, 74. Glutinosus 5, 16, 68. in refosum quem Glutinosissimum 6, 7, 97.

¶ Mirime glutinosus cibos 7, 16, 23.

Glinio, are, quod (emplastrum) *παρὰ τὰς δοντες* & glutinando vocant 1, 19, 11. si glutinandum est 1, 16, 14. *sc.* *alios* vel *ultra*. Culo glutinatur (tracta ossa) 8, 4, 43. ne Clavice inter se pallophrum. Gummi hoc maxime praestat (in collyrio), ut, ubi collyria

Apprehensum etiamque habentem occidere 7, 19, 6. Coniunctur, v. *pasta* cepit. Diducitque per iterum hamos ossis 7, 16, 7. tum monitum ossis vel ossis leniter. Deducere arthrus fuit, vel etiam duos hamos membranae interiori injectis, debet 7, 16, 9. quod conligitur in quo neque omnium neque partium hamus. Duct 7, 19, 16. quomodo ubi aliquis decedat est. Excipiendum hamo retulo est 7, 11. etque tunica eodem modo duobus hamis. Excipitur sic, ut a similibus reticulis catus conligitur, ne 7, 16, 16. duobus hamis membranae interiori injectis 7, 16, 9. Sum? quod prosum hamus est 7, 11, 12.

Hiculus, l. hamulus. Arcutum, p. utrum Mactone latus Accutius (prosthendum est) 6, 7, 2. etque (venae) Arculus hamulus subijctus 7, 31, 9. ¶ Adhuc per hamulum vena 7, 31, 11. hamulo Apprehendi 7, 11, 11. duobus hamulis (tunc) iuxta ipsas ossa Apprehendi debet 7, 20, 11. Excipi hamulo (enanthitis) et circumdici debet 7, 7, 49. hamulo euntem funem ejus foramina Excipiendum 7, 7, 49. hamulo Excipere (tamallus oportet) et scalpello cadere 7, 12, 26. miraque ossa hamulis Excipientes 7, 12, 41. hamulo ore Excipiendum 7, 11, 1. hamulo non aut alterum Excipiendum est (scapulum de *hemorrhoidale*) 7, 30, 20. quae (vena) quo tendit, facit hamulo Extensio cognoscitur 7, 31, 16. Infigere, v. *max* subijctio. Prosthendum est, v. *sup* hamulo retulo, quae (plagae ossa) Reducere hamulis facile est 7, 11, 6. tum item medicum hamulum arcuum, paulum mactone innum recurvato. Subijctio, extremitas unguis debet. euntemque Infigere 7, 7, 26. d. d. *sup* arcus.

Hippos, l. pulvis, *gemmae*, *plumacea*, *Resin*, vel *sanit*. circumdare primum oportet (in *diaphora*) latus huius linea sulphurata 4, 6, 9. imo (pulvis) multo in (solus) oleo perungendus inducendusque huius latus molliis, repido oleo repertus, qui pubem et coxae et ingruas et plagam ipsam conglutinet eodem ante se lineolo, proterat; inque subinde oleo repido mactandusque debet 7, 26, 101. *ita*. vid. *Nix* ad 4, 6, 9. et *Resin* ad Scribon. Comp. 41, p. 66.

Mund. cuius haud omnino educta 2, 9, 8.

Henrio, ire. ne, quod hanstium erit, devoretur 6, 9, 4.

Hebentes, l. videtur hanc fasciatum (alvum molendi) habere 3, 11, 25. eadem corpus 1, 7, 1. evocat & educit 1, 11, 1. laerit id, quod exasperatum est 1, 11. Hebes, cuius *vigore naturali diffinita*. quae (tenilis aetas) lineae novo vitae, tamen Aciem (oculorum) hebetem habet 7, 7, 112. quae (tumore bronchocelii) modo Cito, hebes, *car*, includitur 7, 11, 1. in his vero (tuberculis cysticis) quae cedunt, aut melius simile aliquid, *car*, aut Carni hebeti et cunctis. (repositum) 7, 2, 8. gratie Corpus infirmum, obefum hebes est 2, 11, 11. auster sues hebetat, *car*, utrum Corpus efficit hebes, humidum, languidum 2, 11, 11. gignitur vero Oculi, quae hebetis sunt, in perpetuum ulione nodulati 6, 11, 37. *invalida*. quod latinae quaque parte (Oculi) tepidum est hoc hebetior 1, 1, 26.

Hebefco, ere. etqueque ejus (pulvis) hebefco se paene caligat 6, 4, 207. *in aprina radice* *Heraclei*, & *Pistis*, hebefcit: v. *Rad.* in *Leake* Scribon. p. 391.

Hebero, ere. quod ipsum (alvum) rufum vel lae) tamen, si copiosum est (infinitum) sciens ferreamentum hebetat 6, 11, 9. *proprie*. *l. obfusa reddidit*, ignavia corpus hebetat, labor firmat 1, 1, 3. *app.* *l. vigerem prae*, auster auster hebetat 2, 1, 25. *Gastriacae* *max* *Hippoc.* calori omni mentem hebetat 1, 1, 27. *proprie* *salpae* *max* *Hippoc.*

Hedera, ac si vel repitit & refrigerat 1, 11, 21. *conf.* 6, 10, 111. hedera cum iosa & aceto 3, 20, 24. hucus hederae (corrice libentia) conchita in ejus (dentis) casti foramen, dentem findit, 9, 26. potest (proficere in alio) genere saci ignis) Nigra hedera ex vino saluto coctas ac, si celestis malum ferpi, don alius magis proficiat 9, 26, 37.

Heleumum, l. ad dicendum ea, quae in corpora parte aliqua coierint, maxime potest 1, 11, 11.

Heracleum, v. l. haec foliis, quam *Heracleum* Graeci vocant 1, 27, 11. v. *Herba* foliis.

Hemina, se. *namina*, v. Mellis, Olei, Pici, Triticis, Vini. heminae genit. singularum heminae testis (part.) 1, 19, 61. heminae v. Acti. Olei, Pici, obo ultra heminae quae afflante (oportet) 4, 1, 61. hemiola *altis*, v. [C. 1]

Olei, Pici, Salis, Vini. heminae *namina*, plur. olei & aceti singularis heminae 1, 19, 4. mellis heminae tres 3, 25, 21. passis heminae tres usque eo coquantur, donec 1, 11, 29. passis quam dulcissimi tres heminae ad unam coquantur 6, 10, 26. passis heminae tres 6, 7, 15. heminae: recte ros die ac nocte duas vel tres heminae peger debet 1, 19, 19, 26. olei heminae tres 1, 19, 19, 26. pro infrequentis dies circ singulis heminas (aque in Africa) emittendum 7, 15, 9. hemina *altis*. olei tribus heminae 1, 19, 11. cum passis tribus heminae 6, 8, 144.

Herpetaster, ac. id genus (febris) plicae medicis *herpetaster* appellant 3, 3, 9. ubi id genus trinitas est, quod *herpetaster* medicis appellant 3, 3, 2.

Heracleum, 6, 11, 27. *Heracleum* Graeci vocant (modum jacinthi) 4, 2, 1.

Herba 1. ac. etiam imperitiosae Graeci herbas aliquas poma in auxilium vulnerum moventur, quae notantur I. Pici, 6. quolibet herba se refrigerant 3, 10, 1. unde etiam locus subtile facit, ut per pascua id (in laeo oculo) herba redit. quod per se facit (in columbis, palumbis, hirundinibus) 6, 6, 212. herba Heronica vel Canthica vel Centaurea vel Agrimonis vel Thraeo vel Perforata 5, 17, 67. attitit etiam in quibusqueque vitibus (infinitum) herbae duae sunt, Solinum & Muralia 3, 18, 30. *conf.* succus expressus. herbam Muralium cum suis radicibus exelli debet 6, 9, 29. si simul sepium & refrigerant herba Muralia, (prosthendum vel pedicem appellant) ferpillum, pulchrum, octimum. herba Stoechas, quae Graeci *max* vocant, potius, papaveris, *l. car*, 2, 11, 4. ex cereis (medicamentum) cui contrito herbae Muralis succus sit adiectus 4, 19, 12. major (papula) commodissime Muralis herba tollitur, si super eadem trita est 2, 18, 29. herba Sanguinalis, v. *pale* aut herba Muralia. utilis in hepatico morbo est 4, 8, 10. sanguinem ferpillum 1, 11, 2. herbae Sanguinalis succum cum rola (infundere in auro) 6, 7, 24. succo sui herbae Sanguinalis uti necesse adiecto 6, 7, 37. herbas Sanguinalis ex aceto vel plumbum est 3, 21, 44. *herbae* possit leniculum recte herba quae

Hircus, unde **Hircinus**, a, um. sic
laborantes (nyctalopis) operum
sanguine jocosos, maxime hirci-
cino, sin minus expiis; ubi id
milium equorum, excepto: atque
edi quoque ipsum iecur debet a,
6, 115. levi vel taurini vel hirci-
cino 5, 10, 20.

hinc f. 69. 39.
 hinc f. 69. 39.
 ferus laeta, Interposito rumpere
 in antiquum statum redeat, co-
 llerimeque hincindis f. 6. 232.
 vago audio, i. quia Pelium hi-
 rundinum edere, arguta toro anno
 6. 17. 232.
 columbae & palinur & hircu-
 (nula: purgat) f. 3. 3. 101.
 eol lacio, ut sanguis in eo lu-
 fundatur.) nihil commodius est,
 quoniam sanguis vel columbae vel
 palinur vel hircu sanguinem laugere
 6. 6. 110. eorum
 quo Sargini nostris quoque oculis
 ab eterno casu commodissi-
 me fuerat hoc ordine, ut sit
 hincindis opimius. 102. 6. 6.
 232. 6. 6. Stercus hircinis adu-
 rit, fac.

Elodius, v. Hsd.

Hloodus, v. Hsüd.
Hloomo, mihi repertis deinde me-
dicinæ remediis, homines de ra-
tionalibus eorum differere coepisse
I Pref. §8. hominem protinus
animam amittere §9. conle-
qui medicum, ut hominem cen-
delerit jugulet §9 homo ad-
hibendus est, qui vultus eufagus
§ 10; §11. sicut de pecoribus pro-
prietui, hominibus pecoribus seque-

laborantibus opitulatur 4. 18. 272
d. f. Aetas ejus hominis r. 8.
119. per hominis Aetatem 4. 1.
6. copulacque 15 (homol) Arta-
tis est 1. 8. 95. Alivm fani ho-
minis 4. 3. 10. omnis habitus ho-
minis 1. 1. 1. 4. quae Mortu-
fuit (valnera.) Interdum homi-

nis (cf. *tabernaculi*) *domus* 9, 17, 2, id
enim ex Viribus hominis collig-
endum est 9, 14, 27. totam de-
haque Vitam hominis inficit 7,
7, 10
et *corpus humanum* 7 quicquid in-
fert hominem refolvit 2, 1, 17.
ex his, quae in homine sunt, is

(tangit) evertitque vel calefit
vel suffocit 4. 3. 6. inf. 1. 3.
37. est 39. 1. 6. 40. alius li ve-
hementius fuit, aut lepius ducit-
ur, hominem infirmat 2. 11. 5.
ac sic non sicut modico in pro-
prium dato, crebris orgociis hoy

me & rectius infidit, & alioquin ad
necessaria opera curvarus §. 1. v.
i. aliqua, *infidit*; omnium
etiam laborem facilius vel puer
vel senex, quam infertus homo
infidit §. 3. §. *forma*. infertus §.
liquis §. 6. quae calaverus melius,
quam vivus & vulneratus homo,
representant I Praef. 188.

1. *agere*, eo quodque illis, quod, qui diuina de his sentierint, ad eandem tamen laetitiam homines perducunt in Praef. 13. *synon.* ab omnibus his sequeis perducunt eise ad laetitiam 48. quin etiam morborum in iisdem hominibus aliae atque aliae propriitates sunt ib. 114. in eodem morbo (*epilepsia*) si homo ex improviso concidit 1. R. 2.

11. 31. quid ut veniens febris
urget. In ipso impetu eius lau-
guntem mirare hominem iugula-
re eil 1, 10, 31. Idque quum ita
per triduum scilum eil, tunc es-
se homo (a rabia cane demorjor)
a periculo puratur s. 17, 17. tu-
tum hominem praecilare, (quis-
quis id vulnus, serpentis morsu fa-
tum, exulceret) ib. 36. eadem
ergo vi, veritillie est. Colli-

centem quoque intus hancorem
hominis ab eo (aceto) diluit,
sic fieri daretur foretatem id. 49 san-
guinem homini (*a rabiosa cane ad-*
mira) mirri, non aliquid est s.
17, 11. ipique homini permittent-
dum est, ut sic ea (membris fric-
tis) collocata habeat, quemad-
modum minimum laeduntur s. 10,
15. homo (cui humerus frictus

2.) collinistr alto sedili, me-
dicus autem humilioris adveniens
10. 40. diff. add. 1. 4. 21. 1.
31. 40. 1. 7. 79. 1. 8. itg. 1.
4. 31. 1. 14. 10. 3. 18. 33. 4. 1.
8. cast. 1. hano 1. 17. 38. 6.
8. 11. 7. 7. 21. 7. 18. 18. 8. 4.
c. hmo haminis 1. 8. 119.
1. medius 2. ell circumspeli quo-
que haminis. & novare inter-

in te agere morbum, & fe-
 bris accenditur 3. 9. 19. efflu-
 videns hominis, p. nam cum,
 ut febris non potest, non at-
 gere, cati, 1. 16. 12.
 Diligentes homines 1 Praef. 17
 18. Tenuis homo, Plems, Ca-
 dus, Frigidus, Madens, Siccus,
 3. 10 app. Inveniens, Exer-
 tus homo 1 Praef. 11. Fril-
 rantem hominem 1. 1. 1. 1.

Præf. 18. In eodem hominibus
Præf. 114. ne aut Imbecillum
omnem nimis digerant (gila-
ones.) aut Humili desint 1. 19.
Imbecillus homo, levis in
sensum 1. 17. 16. Imbecillitas ho-
minibus rebus infirmitatis opus
est: mediocriter Firmo. Robu-
ra cast. 1. 18. 11. rrrrinnu-

$[D, d]$ $\left\{ \begin{array}{l} \text{---} \end{array} \right.$

rabiles homines 2, 6, 42. Infectus homo 1, 3, 5. Iracundus homines apud nos 2, 16, 5. homo ipse 8, 15, 13. Ipsique homini 8, 16, 85. humanibus labie Laborantibus dicitur 5, 19, 272, qui nocentes homines a regibus in carcere acceptos, viros inclinat 1. *Receptus* 2. *Receptus* 2.

centium, et horum quonque Pan-
torum; Iuppiteris *sat.* 18. 45. v.
Pienus, Pienor, *sat.* in homin
Prædixit 3, 18. 33. homo Prae-
valens et Peritus 7, 16. 27. Pro-
sum, v. colloco. Redus 8, 1, 37.
Relapsus 7, 7. 11. 7, 16. 8. Ro-
busta, v. sup. Rubicundia nimis
hominibus (aqua frigida infusa
prodest) 1, 0. 7. Satius homo.

1. t. Sani hominis 1. 3. to. qui
quum dispossit, quemadmodum
Sani hominibus agendum sit 1.
Praef. 111 quum persequeretur ea,
quae Sani homines in imbecillitate
periti aliiquis facere debe-
rent 4. 1. to. quo (flore) quem-
admodum Sani, neque firmi ho-
mines se gerere debent, praece-
pimus 7. 15. exet. in homine pa-

m. Sana 1, 7, 58. Spirante ho-
 mine I Praef. 69. idhuc Spirante
 homine 18. 71. In hominibus
 Sordidiora literarum 9, 18, 38. Supi-
 us, m. colloco. Totum hominem 4,
 5, 23. Virus & Vulnerans homo I
 Praef. 118. neque quiequam esse stu-
 l-iam: quam quale quid Vivo ho-
 mine est, tale cultum esse Mo-
 nente, imo jam Mortuo I Praef.
 118. *arguam* 2, 11.

...omne potest 8, 10, 11,
...
...cerebris hominum artilis sit, tam
...
...manus, 4, 3, 13.
...humani imbecillitas in tanta
...corporum puerit 1, 6,
...quo periculo molles homines

Membrum vacat i Praef.
66. Salutaris humanae praesidium
tem i Praef. 66.

Quadrangula horis sex Sex & triginta per accellionem occurrunt (hemitritaseos scilicet) 3, 3, 8, venter Omnibus horis proficit 8, tota. Pauesae, v. inf. cum Plures, v. cum Interpono. Parta, v. pates inter manere inf. u. amplius Sex totis dicit (ma-

1879

aliqua Pluitae impetum tuncet potest 1, 7, 11. *conspicua* v. impetum. Venis Pluitae impetum cohibetur 6, 16, 18. Si later haec quaeque grauius erumpit (dangit) commodiffimum est, impetum ejus admodum occipitum cohibenda, si ut entis quoque incidant, avertent 4, 1, 32. quod ea impetu ventis Sanguinis intelligi potest 1, 16, 91. ut de huiusmodi impetus minatur 12, 19, 11. anas autem hoc auxilium (frictiona) Varietate longe & jam a primo impetu inclinata 12, 19, 12. primo die (diarhetici) quicquid latet est, neque impetum Ventris probare 4, 19, 6.

¶ nam aduoluit ipse. I. e. Iulior, Major, Medius, Minor, Primus, Tercius, v. *in iugiter*.

¶ nam verba: v. Avertit, Cohibeo, Conficio, Convertit, Effugio, Exumpo, Exoro, Frango, Leuo, Mino, Prohibeo, Stilleo vel supra.

Implo, ere. Alioquin: vna quae inter eorum quem implorat 1, 8, 9. quae de hydropis, tota Caput nareque imploret (conuenit) 1, 18, 17. si simul ex utraque (herba) loco exspecto Caput implorat 1, 18, 30. calido oleo implere (Caput oportet) 4, 1, 19. si cavet (Cistifera) potest rursus implere id (collyrium) 6, 4, 15. super emolumentum carum caedens medicamenta coniecienda sunt, super Concavam implenda 1, 16, 101. app. si aqua medium Corpus implorat 1, 8, 85. de hydropis v. supra. inter proximam Cutis pleuraeque subnigris puluilla implorat 1, 16, 122. aliae (quotidiana ne febris) Diem nocturneque accedens & decedens implorat, aliae minor, aliae plus 1, 18. ut caro interfecta & hi implorat 7, 16, 7. id (inguli), quod a peccatore est, implendum lana 1, 8, 10. Inguen quoque nonnumquam sanctorum implorat 7, 18, 49. quae (caruncula) ubi cum loco implorat 7, 7, 101. sanctorum huiusmodi calida implenda 12, Luena 7, 30, 101. v. inf. nam cum quod Magnitudinem suam Graecae implorat, ea vniu datur 5, 16, 11. latiusque est pueri, quod et vi, quoque fabae Magnitudinem implorat 6, 44. conf. 1, 33, 11. et v. conf. in piscina quoque mella aceta, quoque nondum summam Magnitudinem implevit (minna silimentum praeficit) 1, 18, 30. aequaliter utraque Natis implenda est 1, 8, 12. add. 12, 16. modo ad labra renitens (polypus) Nares implorat 6, 8, 19. coque (limentum) Nares leniter imolendae 7, 10, 4. conf. sup. caput. 12 (Olia)

multo implenda est 4, 19, 12. 11. (Excrementum) v. tale est actus, ut fere testum diligit jactum intendo. mucrona implorat 7, 11. v. super Plagam medicamenta danda sunt, quae implorat 5, 18, 12. hoc facine laepe Almas (omni) callo quodam implentur 8, 4, 43. Almas quoque omni callos implent 8, 8, 11. vel ipsum Seratium implent (venae varicose) vel loco tumorem, vel lunam 7, 18, 36. Sed v. inf. de amplexu. putatque jam Sinus curati potest implentibus 1, 23, 12. de sinu. antequam Sinus carne implentur 7, 1, 4: si veto pituita Stomachus implentur 4, 5, 16. si plus sequo (putilla) affluunt, inhiende Venae implentur 7, 27, 42. carum sunt & Uleni implent resina picea, conf. 1, 14. v. Uleni. purgata Venae, sequitur, ut implatur 5, 16, 126. ut caro incrementum Vuluus implorat 7, 9, 17. v. Vuluus. ¶ implenda medicamenta i. jactata: v. sup. cum Uleni & Vuluus vel 5, 14. super emolumentum carum & caedens medicamenta coniecienda sunt, super concavam implenda 1, 16, 101. app. neque ignoto, multa placuisse, inascentum, in modum collyrii compositum & siccum melle, implenda causa demittit (in vlcere fistulae) sed et ceteris sic glutinatur, quam impleret 1, 18, 103. d. h. vlcere ablato, super plagam medicamenta danda sunt primum, quae pus elicit, deinde quae purgant, cum quo implent 5, 18, 125. purgatae jam linae curati potest implentibus 1, 18, 12. si cavet (Cistifera) potest rursus implere id (collyrium) 6, 4, 15.

¶ de nutritione partium. de epistola aemulorum agnoscantur de digitum, impler autem Corpus modica curatio, frequentius quiet, san. frequentius cibum, & quantum peritum potest digerere 1, 33. app. entem 11. dicit, frictio 12. in multa, ut, mion. (Corpus) si uoluerit, impleri 1, 14, 4. app. inane est id. v. impicior (est ubi) non ipsa frictio, sed eo cibo, qui postea usque ad cutem, digestionem quoad telam, penetrat 16, 7. si ante com framat & implere Corpus licuit 4, 1, 18. cibis his (mentum est) quae maxime Corpus alere & implere conueniunt 6, 6, 115. d. h. tum decum & balnei totius utendum est, & cibis Corpus implentibus 7, 4. cur. moderatio autem in cibo quoque adhibenda est: nam neque Arget (phlegmaticus) est implendus, neque Inat; neque jejuniis utique venas.

¶ dicit est 1, 18, 11. app. neque inter marginis dolores, neque interitum morbo tutum est. Argenti cibum impleri 3, 6, 115. quoniam firmat quibus implendus 1, 14, 17. alios (argenti) inter principia pituitas nlos esse cibum plenior, alios (argenti) gravioresque eos dicit, qui ne implentur, v. v. v. v. v. in quibus interitum de implentibus, post cibum neque frig. 11. conf. 1, 2, 12. acula verna huius implere de debet, plena excurare 1, 19, 19.

¶ locumque Cum mollis implere 7, 30, 5. implio, ere. vna est implendum (jejunium intestinum) 4, 1, 14. 1. ad fixam, picea facit, inde uolens intestinum est, in finem venemur implentur 18, 16. si carca est (vena varicosa) de vlcere in orbem quodam impliat 7, 31, 1. impiciorum in longitudinem limentum 7, 18, 7. impiciorum limentum 7, 10, 4. in longitudinem implat limentum 8, 5, 5. quidam (calculus) existant, quam torquentur, pectus Inter fe, subinde mutatis vlcibus implantur 1, 7, 38. ubi Inter fe implat (vna varicosa) de vlcere (varicosa) 7, 12, 2.

¶ quodam longissimis (Morbis) implat (sanguis) maximeque quarent 1, 1, 10. mediocriter eo Morbo (hydrops) implisium 3, 11, 10.

Imporo, ere. de phlegmaticis. Impori vero debent vlcera aut Argenti, aut Osmi cum melle, aut Adipis Compositio, aut ueri. 6, 18, 5. Imporendumque est lina mollis exceptum vili Alama, de supra. quod 7, 7, 141. ex illis Aliquod impori (oportet) 6, 6, 89. v. conf. nam in super. Iuhende Aliud int. p. nemum est 4, 14, 19. impori debet Alama, aqua postquam cum thure contritum: cum vi adiecta: aut Malicorium in aqua colium, deinde contritum 1, 18, 102. Amore, v. conf. Lyctum, Anthra, v. conf. Idem. Idem. v. conf. callium. Baryum, v. conf. Lyctum. Bulbiue contritum cum thure recte imponitur 1, 18, 13. quoniam enim radicum (scapularis) contritum, vel contritum cum, aut ipsum Caput cum melle contritum imponere expedit 4, 6, 17. Caro, v. cum lupte. Altea vero de Imporandum Catartem, aut Ruta in aceto contritum, aut Lani Boreas, aut Medica cum rosa & aceto 3, 1, 14. Cataplasma, v. cum a, carniculica, foris, lupte, supra, tenas: cum lana foce, pulvis. cauda Cataplasmae toti ventri impone 4, 1, 3.

coctis, vel foliis falicis in aceto coctis: sunt linctum & lena 6, 18, 116. Pullum, v. cum super. imponendumque fultis cum oleo, & ea cataplasma, quae simul & cepellum & molliunt 4, 5, 4. relique & vino madefaciendum id, Quod imponitur 79, 19, 41. *epistoma*. imponendumque praecordii. Quod simul & reprimat & emollit 3, 10, 11, ubi. Quid eo non imponitur est, incaluit, detrahendum & subinde aliud imponendum est 4, 14, 19, 29. *imponendum*. Quod est ex fabae farina co mullo coctis, & cum camino coctis eo melle coctis: aut coctum cum melle cum cocto eo solo factis: aut illi Semen fistulum, coctum & in mullo coctum: aut tritici farina co mullo coctis cum cupressi: aut illi Radix coctis 6, 17, 70, seqq. deinde imponendum, Quod ex his coctis 6, 18, 119. *imponenda sunt*. Quae carum patrem lesas uocatur 3, 16, 149. proutis his locis imponenda. Quae supra proposita sunt 8, 11, 9, v. *Extrictus*. Quicquid imponitur est 4, 16, 13, 8. Quicquid deinde imponitur est 3, 28, 154. quorum Quilibet prosum imponitur ad ianctum perducit 3, 17, 89. Radix, v. quodis capari. Remedii, v. cum Extrictus. deinde imponere (operire) simul Reprimenda & Refrigerantia. maximeque crustam totam succo, aut emollum creatum quoque pluvietis exceptum: ut ea eadem quoque subfolium faciam cupressi adfella, aut, si tenerius corpus est, lentisula 3, 16, 155, seqq. imponit Resina & abdocti, subinde idem fecerit 4, prodest 3, 81, 17, 27. Resina imponit dicitur (dolore) 4, 6, 10. vel cum modissime tolluntur imponit Resina, cui non minus, quam ipsa est, aluminis fistilla & proutum mellis adfella 3, 6, 6. colligit etiam (clavus), si quis cum circumpergit, deinde imponit Resinam, cui miscuit pulverem paululum, quem eo lapide moist coctis fecit 3, 81, 135. Resa, v. cum super. de canino. si aridus (Sal) valuerit imponitur 3, 17, 7. conf. cum super. Scilla, v. cum recte. Scorpium, v. cum super. imponi debet illi qui foet Radix Semis ex mullo coctum: aut eo cyproso ceaturis: aut Simila ex vino coctis, cui paululum croci fit adjectum 6, 18, 74, 75. add. sup. quod capiti frontis imponitur Sinapi 3, 27, 51. imponit Sinapi 3, 27, 22,

4, 1, 14. deinde imponere Sinapi (interficium est.) sic, ut coaleueret 4, 1, 28. sic eo Sinapi (*epistoma*.) cui levi hierici aut alius quarta pars ponitur adficiat, restituta in sola, & procius imponitur 4, 9, 15. conf. cum eo, in, peti, superi it. super. carum. Spongiam concavum imponere (capere.) subinde aqua frigida coepressam 4, 1, 7. levat, spongia imposita, quae subinde ex oleo vel aceto vel aqua frigida supergitur: aut peti plicione inter in mella, pix, cera, alumen 4, 14, 20. deinde omni valui primo imponenda est Spongia ex aceto coepressa 3, 16, 168. si ea aqua frigida coepressa Spongia imponitur: sed ea, quovunque modo imposita est, dum madet, prodest 3, 18, 30, seqq. *imponendaque Spongia ex aqua calida est*, donec 7, 10, 18. conf. sup. lana: ut, cum super, supra, Stercus, v. cum super. Sutuus, v. sup. fibulis. imponendi Vitelli cum rosae foliis in passu fabar illi: Idem, si later est, aligro illandum: si cetera, supercilium panacis imponendum est 4, 18, 113-114. imponendum vero Utremibet ex his quae cum camino componitur, lapreque posita sunt: aut ea compositio, quas habet conf. 6, 18, 78-79. Ut cum camino sine semibut cum polegio recte aliqua imponit (*utriculus*) 3, 18, 49.

¶ *de non nominatis medicamentorum Specibus* 3, confusio 4, 9, 13, seqq. 4, 14, 10, 18, 77. 6, 9, 18, 6, 18, 17, 31, seqq. conf. sup. cum id, idem, quod, aut, non aliquid est etiam, ubiqueque valui est grave, imponitur, quo id juvetur, insuper eleum dicitur lanam succellum ex aceto & oleo, vel cataplasma, aut, 3, 16, 140. videtur leg. impositio.

¶ *cum particulis*: calida cataplasma admoveat, caque impone. A mammit Usque Ad inguina & ipsum 4, 13, 1. coctis linctio illunt. imponantque in hamo paria ejus, quae dicitur: si si superior est, A scapulis: si inferior, A pectore 6, 19, 10. quam partem frachum inclinat. Ad ubi laqueo valeatiora ferula imponenda est 8, 10, 34. Apricia 3, Praef. 44. Commodi 3, 18, 171, 6, 6, 41. ferulaceae vel omnino non imponenda Contra cantharidis cubiti, vel caet. 8, 10, 53. Crebrius 3, 21, 38. Deinde 4, 1, 18, 4, 11, 9, 3, 15, 108. 131, 5, 18, 134, 231, 6, 18, 15, 139, 49, 16, 7, 10, 5, 31. conf. cum primum. Deinde postea 3, 18, 137. Diutius 6, 17, 4. La: quatum

quidlibet ex aceto impositum 3, 10, 5. add. 3, 19, 7, 4, 4, 37, 4, 6, 6, 18, 11, 7, 30, 18. Sinapi in parte exteriori facibus impositum 4, 4, 16. Extrictus apellat Extrictus imponi remedia comperita interiorum & insalubris & huius caet. 3, Pr. 44. imponenda Extrictus super id, quod doluit, lana succida ex aceto est 4, 4, 37. imponenda vero Extrictus, quum simul & reprimat & molliunt 4, 5, 19. imponenda Extrictus cataplasma, primum quoque reprimat: deinde de calida, quae dicitur, quibus recte itis vel apstium adjectis pollicetur magis 4, 1, 8. imponenda quoque Extrictus sunt, quae levat 4, 9, 11. impositum quoque Extrictus (necdementum *analema*) digerendo spiritum, dolorem levat 4, 14, 7. imponenda Extrictus eadem harena, & super sum ceaturis 8, 5, 10. Foris imponendum calidum ex farina & fice cataplasma est, donec 7, 11, 11. acido ibi fice imposita 3, 13, caet. imponendum vero si cum (ventum) crebrius versis, donec 3, 21, 38. si in ignem impositum est 3, 12, 17. censeatque aliquid de insuper id in alterum putet membrum impositum donec 8, 10, 139. In reliqua partibus, Parca tamen, nec nisi magna plaga est, imponi debet (linimenta) 3, 18, 111. imponitur (ad) in hamo paria ejus, quae dicitur 6, 9, 19. Lase super eam impositis (insulae radia) 4, 11, 6. deinde super id, aliquid Latus quoque valui est, eodem medicamento illitum linctum (imponere oportet) 8, 4, 36. ubi materia, quae latus est, laedit, illa Modis ubi insitio, hoc imponi solet (circuburba) 3, 11, 21. (spongia) quocumque Modo imposita est, dum madet, prodest 3, 16, 131. eodemque Modo linimentum imponendum 79, 14, 40. conf. sup. super populi 3, 19, 7, 4, 11. Naspi imponere (opus est) Per omnia membra, excepto capite, donec 4, 12, 9. cornea (circuburba) Per se corpori imposita 4, 11, 4. add. 5, 16, 208, 8, 4, 11. Postea 3, 16, 161. eadem sent imponenda, quam Pemo fuerunt 3, 16, 170. deinde omni vulnere Primum imponenda est Spongia caet. 18, 118. conf. 8, 10, 56. Primum ex aqua frigida linctum, dum caro altius deinde, quum jam continenda est, Secum imponendum est 3, 16, 208. imponi debet Primum, non pingue & amplius, ut id recipiat: deinde 3, 16, 217. add. supra

Supra cum catulicula, teritque in oleo, & Protinus imponitur 4, 9, 15. post id fomentum, si lani piaga non patet, imponi Protinus emplastrum debet 5, 16, 17, quoniam quodlibet Protinus impositum 5, 17, 89. 46. 13. 8. scilicet quoque coctis, bulbique coctis cum aere & oleo imponantur 8, 17, 13. *add.* 4, 6, 8, 11, 19, 14, 5, 17, 14, 6, 15, 91. Ratione imponitur (debetur) eadem 7, 3, 8. & Sic imponitur 5, 18, 12. Sic, ut 4, 2, 18, 5, 18, 15, 6, 18, 9, 13 leg. imponere Simul (oportet) experimentis & refrigeratis 5, 16, 11. Statim 5, 17, 47. Subinde aliud imponendum est 4, 24, 19. commode vero mel Super linamenta, vel sine his imponitur leucis cum melle, *cat.* 5, 18, 11. deatque manus digitus Super omni abdomen leniter imponit 7, 15, 19. Super conam: Super habeam, & cum e conaleuca. Super id (ulcus) imponi debet quod 5, 18, 91. Super id (ulcus) recte imponitur & circa arida, & lani fenum in molli coctum, & emplastrum ac melleum materia eductis, aut que *cat.* Super aliterum & eadem medicamenta, & fatius eo melle cocto, & si circa in molli deactis, & ovis taminis pari quarta sic adjecta 5, 18, 11, 216. Super id vero (vitium) quod curatorem excipit, imponitur hericula mixta cum sulphure *cat.* 1, 18, 101. Super predicamentum, ad id coniungendum, recte imponatur (linamenta) 7, 16, 11. utrumque autem est linamentum in oleo singere & Super eductis medicamentis imponitur 5, 11, 6. si qua parum ex vino subactum Super oculum imponit 6, 18, 9. Super alterum (oculum) lana imposita & deligata 7, 118. demitri debet lana mollis bene catra. Superque oculis imponit 6, 19. recte etiam Simul ex aceto Super pellicu imponitur, & cum medicamentis 7, quod 4, 6, 8, prodest etiam impositum Super pellicu (si breu coctis cum terro mistis 4, 7, 15. eodem modo rotundo aliquo Super populi imponitur 7, 11, 5. 9. primum, quidam Super penus ex (Scopione) impositu vulnus suffumigant 6, 17, 13. plumbum elotum cum vino laugere, Super que idem linteolo liliu imponitur 7, 17, 14. possunt etiam Super Hemorrhum impositi folia vitis in aqua frigida tincta 5, 7, 15. imponere (oportet) cataplasma Super ventrem 5, 17, 1. impositum Super ventrem habere (oportet)

cum cerato rutam 4, 19, 17. Simil Super inum ventrem testio quoque ac quarto die imponendum 4, 10, 10. Super inum ventrem ejus duas manus imponere debet 7, 13, 17. Super inum ventrem etiam imponenda lana succida in aceto & rose siccis 7, 49, 45. Imponitur Super umbilicum id, quod 6, 7, 3. tum Super eos (supra) eo hac compositione: A liquidum impositi (diabeti) 6, 19, 15. Super atramentum (ulcus) oportet imponere elaterium, aut lili fenum coctum & aqua coctum, aut ficum in aqua coctum, aut emplastrum tetrapharmacum eo aceto subactum 6, 3, 5. quidam eodem modo (i. cum vino) coctum (Scopione) Super vulnus imponunt 5, 17, 11. vivum autem galinaceum pullum per medium dividere (oportet) & protinus coctum Super vulnus imponere, sic, ut 4, 17, 40. haec agnere difficultas, & calida ejus caro statim Super vulnus imposita 5, 17, 41. si vel singula binate (herbae autem distillae) erint, & sic postea datur (sunt vivo, & Super vulnus impositae 5, 47, 68. Super vulnus vero etiam furfuris eo aceto, vel ruta silvestris recte imponitur, vel cum melle (si rosas 5, 17, 45. postea, si vitium coactum, imponi Super vulnus eodem debent, quae 5, 16, 161. imponendum autem Super vulnus fere coctum Super linteolum aceto madone 7, 18, 124. Super *fine catra* Superque imponenda lana succida mollis, & duas (scilicet) 9, 16. imponendaque Super arida linamenta sunt, & medicamenta non pinguis 8, 15, 12. quicquid impositum est, betae folio contegendum est, & Super linteolum frigidum aqua madens imponendum 5, 16, 118. deinde imponere linamentum melle, & Super linteolum liliu melle 7, 10, 5. imponendum Super medicamentum in falcum 6, 19, 7. id receptum linte duas digitos, laudicem ac medium. Super pulice impositi sic deprimebat, ut 7, 16, 69. Superque impositi (spargium) (conventi) eo vino & rose tinctum 7, 1, 10. *scilicet* Superimpono. Supra id, v. cum catulicula. Supra periculum vero oculum, ad inflammationem lenandum, non est alienum imponere etiam cataplasma 6, 6, 13. cataplasma prima est Supra precatoc

dia imponere quae exprimitur cataplasma 3, 19, 5. Imponenda Supra Hemorrhum est lana succida, vel spargia ex aceto, vel cataplasma quod refrigerat 4, 5, 11. duas manus imponere oportet Super summum ventrem 4, 11, 11. *Supra fine catra*: flicis linamentis vulnus impleendum est, Superque Imponenda spargia ex aqua frigida coacta, ac manus super compingenda 5, 46, 96. Imponendum est lana molli exceptum ovi album, & Supra, quod inflammationem coarctat 7, 7, 149. Superque imponenda lana succida, oleo acque aceto madens 8, 4, 35. *add.* 6, 10, 128. cataplasma saturabilis pube Tenus impositum 4, 10, 6. linamentumque Tenus imponendum est, ut 7, 10, 46. ceratumque eo aliquo horum Tom imponendum est 5, 19, 7. *add.* 5, 18, 81, 6, 18, 17, 116, 6, 19, 11, 7, 19, 44, 8, 4, 61, 8, 6, 6. *Item* 4, 6, 8. Imponitur (i. a. um. neque tamen alius importunus acutiorque morbus est, quam le (i. a. um. cervicis) 4, 5, 1, 1. *multiflor.* Imponitur Super linteolum Implemi (Acus debet) 7, 7, 149. ac sic Ambitu nulla sit, qui in angustioris orbem modiole imponitur 8, 3, 15. qui radii haec, adducte imprimere Ferramentum debet 8, 1, 10. quod (Ferramentum) (spathe simile, quasi transcurrere, non imprimi debet 7, 13, 47. ubi jam iter modiole implem est 8, 5, 10. scilicet ad movere levis, ita ut ne Manum quidem, qui flicat, vehemens imprimere 3, 18, 49. ubique quidam (pocendi) (Modiolum) modum, ut & foretur & circumgatur: qui, si leviter imprimatur, primum proficit, si gravior, ut non movetur 8, 3, 8. Quod ejus (curbuitus) corpori aptatur imprimatur, donec inhaerent, 1, 11, 3. Improbabile, est, non improbabiles rationes 1 Pr. 48. Improvise, 1. um. Ex improvise 1, 8, 91. Improvise, curit, si vel volens aliqui vel imprudens *cat.* 6, 18, 16. *scilicet.* Improvise, ac, ex pte imprudens aduersa devertit (puer) 6, 15, 12. nisi imprudens curant agitantur (i. *curantia*) 5, 18, 19. Improvise, ris. utrius impetibus pueri 5, 11, 17. Imus, 1. um. v. Abdomen. Auris. Bafia. Capilla. Colla. Homerus. Mucro. Nuxa. Nisus. Oza. Otia. Pars. Pellicu. Pex. Pex. Pila. Radia. Sana. Spina. T. A. flicia

tur 7, 14, 8. si pure subsistat non rumpuntur hi Tumorcs, incidendi sunt 4, 10, 14, n. Tumor. deinde cum (Tonicum) ferramento, quod a similitudine corvum vocant, incidere hic oportet, ut 7, 19, 11. tum ea Tunica deorsum versus scapello incidunt 7, 10, 19. donec summa Tunica incidatur 7, 19. 6. etiam illa incidenda est, *tert.* 7, 19, 10. quae (Tunica) incidenda est 7, 10, 14. incidenda itaque pars Tunicae 7, 19, 10. incidenda scapello quae Tunicae sunt 7, 17, 7. *conf.* tam ab. Venas incidere & sanguinem mittere 7, 7, 176 *de venar. fessione*. ne Venae majores locidantur 7, 3, 19. v. Venae. incisio Venar. 6, 115. ubi incisio Vesicae (*palsperat*) est 7, 7, 1. si inciditur (*caput* Ulcus), 5, 10, 111. v. Vulus.

¶ *Incisura*, incidendum quoque super calum, autem sicre digitis ex parte interiori est 11, 21, 4. ultimum est, incidere satis altis plegia sub ipsa maxilla (supra colum. & in palato circa oram vel esse venas, quae sub lingua sunt: ut per ea vulnere morbum erumpit 4, 13. neque alium est, ante scapello circa vulnus incidere, quo plus vitii iam sanguinis eustabatur 5, 17, 90. ubi totum incisum est fuit 7, 5, 12. opponit scapello transversa illa incisio 7, 7, 4. et transversum lineam. propius pilis incidendum 7, 7, 84. quidam aliam extremitatem duae lineas ducent et medietate aure ad medium alteram aurem, & deinde et nathus ad verticem: tum, ubi lineae committentur, scapello incidunt, & post sanguinem effusum os ibidem cohererunt 7, 7, 163. 169. quomodo incisio oportet 7, 14, 14. tum incidendum 7, 14, 66. tum virgini quidem sub ius sinisterrima ora, mulieri vero inter auris ius & os probe, incidendum est sic, ut nathus loco plaga transversa sit 7, 16, 91. si quando aurem ea inflammantur pus in his oritur, ubi primum id apparuit, incidendum est, ne aut ipsi suppurat 7, 10, 1. paululumque supra huius incidendum 7, 10, 30.

¶ *tam alativo, vel de instrumentis*. Ferramento 7, 19, 11. *Fugula dent.* 7, 7, 96. v. *sup. quia*. aut calculi *Finium*, ut quid dicitur 7, 14, 14. *Linea*, *Linea* *caet.* v. *in superiis*. *Linum*, v. *in superiis*. *Flaga*, *Flagis*, v. *in superiis*. *similis*, *Rastioe* & scapello.

¶ *can Partialis*, *caet.* A latere 7, 14, 12. Ab inguine usque Ad testiculum incisio debet (media tunica) sic, ut 7, 10, 14. A summa ora 7, 13, 16. Ad angulis 7, 9, 5. Ab earum parte, Ab incisio 7, 7, 15. Ab una parte Ad Or 7, 14, 6. Ad extremum 7, 1, 12. Ad ultimum ejus (specilli) caput 7, 4, 13. Ad similitudinem 7, 18 5. Aque 5, 126, 219. Amplius 7, 19, 20. Anie 2, 14, 7. 5, 126, 10. 7, 7, 64. 7, 14, 13. Circa oram 4, 13. Circa vulnus 6, 87, 10. Incidi Contra curia debet 4, 8, 11. Cerebro 7, 1, 1. Cum carne 7, 126, 69. Et 7, 1, 1. Ex parte interiori 5, 21, 45. In occipio, palato, palpebris, v. *sup.* In pueris, in viti 7, 21, 11. In longitudinem 2, 7, 12. In orbem 7, 21, 5. Intra 4, 6, 94. 7, 19, 14. paulum incisum 7, 7, 86. Intra auris ius & os palat 7, 16, 92. Interdum 7, 2, 20, 7, 19, 1. Interum 7, 16, 87. Juxta anam 7, 26, 4. Juxta pubem 7, 25, 5. Latius 7, 20. *Lexi* 7, 7, 164. Loqui 1, 4, 16. Dubius aut tribus *Loqui* 4, 21, 7. Modice 7, 19, 21. *Pinatim* 7, 4, 11. *Paulum* 7, 19, 40. *Per medium* 7, 4, 11. *Postea* 7, 7, 84. *Propius* 7, 7, 84. *Quid* 7, 30, 21. *Satis* 7, 1, 12. *Semel* 7, 12, 42. 7, 14, 1. *app.* duabus lineis. *Sic* 7, 4, 11. 7, 19, 11. 7, 14, 92. 7, 11, 4. *Simul* cum 7, 14, 69. *Sub ipsa maxilla* 4, 13. *Sub pilis ipsa* 7, 7, 19. *Sub* *caet.* (*vailla*) 7, 13, 16. *add.* 7, 16, 91. *Sub* 7, 19, 19. 7, 25, 16. *Super* *ialum* 1, 21, 45. *add.* 7, 7, 166. 7, 14, 67. 7, 31, 8. *Supra colli* 4, 4, 13. *paullumque supra basim* 7, 16, 20. *Supraque* id 7, 4, 13. *Tam* 7, 7, 169. 7, 16, 82. *Ubique* 4, 13. 7, 19. *Usque* ad 7, 13, 4. 7, 30, 15. 7, 35, 16. 7, 26, 45. 7, 13, 16.

¶ *tam transversa*, *caet.* Ne, Quomodo, *Uti*: *ut* v. *in superiis*. *Incido*, a *cadere*, *caet.* folet interdum la suam Aliquid 4, 7, 95. quomodo incidat 7, 14, 90. ne, quomodo adduci unum coepit, calculus intra eugiat, hic in oram vulneris incidat 7, 14, 16. si la partem anteriorem humerus incidit 5, 17, 17. *Incidi*, potestque in aliqua prominentia incisio (scapellus 7, 14, 67. quomodo in opusdam naturalia sum incidit (specillum) 2, 4, 8. v. *inf.* tam lo. ¶ *incingere*, *accidere*, Aliquid simile (quomodo) incidit 3, 21, 7. quomodo ubi Aliquid incidit 1, 11,

5. quomodo etiam si quid forte incidit 5, 4, 114. si quid ex his, quae propolis sunt, incidit, 1, 4, 55. ea (*Arpisia*) duas fore de causis incidere consuevit 3, 12, 1. pro Calibus, qui inciduntur 5, 11, 21. si cum oleum oculorum & cervicis ille Calis incidit 1, 14, 10. siue hac de causa Concilio incidat, siue de illa I pr. 61. *ut* *primo* ediri, *figere*. si col ex hoc frequens dejectione incidit 1, 1, 7. quomodo Dolos intra incidit I Praef. 10. siue similis quae quomodo incidit incidit I Praef. 37. Haec fore circa ocalum in angulis palpebrisque incidere consueverunt 7, 7, 107. Haec enim non nisi esse facit venenat: atque ubi incidit 1, 4, 1. *syn.* Idque nimis repleto corpore incidere (dicit) I Praef. 2, 6. Idque a repto (6) incidit 2, 7, 47. si Id incidit 4, 11, 9. quomodo Id initio incidit 1, 17, 5. nam quod non interdum Id incidit 3, 2, 20. Id on incidit 5, 17, 21. quodsi puer est, cui Id incidit 4, 11, 14. Idque etiam in ore vulvae de sinuulo incidere consuevit 6, 110, 101. *terram* incidit, ubi Id ex gravide est: peius ubi ex morbo, capitive longia doloribus incidit: pessimum, ubi magis morbis venenatis, manineque consilia pueri 4, 7, 11. *syn.* si forte Id incidit, 7, 4. Id admodum raro fit: Id incidit 5, 14. *syn.* si tamen Id incidit 7, 19, 14. si super sepeum Id incidit 8, 24, 5. siue Id incidit, siue 7, 4, 10. atque Id ubi incidit, proinus 8, 12, 9. ubiqueque Idem incidit, 3, 40. Illud si incidit 3, 17, 17. quodsi ubi incidit Mali genus Aliquod ignomin I Praef. 61. Incipit vero etiam vora incidere genera Morborum I Praef. 11. quod die primum la (Morbus) incidit 1, 11, 11. quomodo (Morbus novum) oon incidere, manifeste fallum est I Praef. 10. *revera* Morbi quocumque si qui inciduntur 2, 12, 19. ubi Necessitas incit 5, 27, 92. sed quaedam tamen potius incidere consuevit 5, 25, 109. Quicquid incidit 4, 14, 1. Quod nif incidit 2, 7, 78. Quod non quidem lae est, neque incidere potest, nisi 1, 11, 4. Quod tamen via incidere potest 5, 17, 11. Quod incidere hia solent 2, 4, 69. Quod an incidit 7, 14, 21. Quod ne incidat, *caet.* 100. Quod si inter inia prout incidit 6, 4, 21. Quod si incidit 2, 4, 71. 8, 6, 3. Quod ubi incidit 4, 4, 41. 5, 16, 116, 6, 72.

Cucurbitulæ cute incilla ingul-
bit adnotæ 4, 10, 17. Cucurbi-
tilæ tamē distigendæ sunt in
ingulbitis 4, 20, 5. ut Cuius in-
gulbiti interea sit 7, 19, 5. Dolce
ad ingulbiti scilicetque delectan-
di 3, 26, 46. asseritque (*epitaphi-
ca*) tum Dolorē et scroto
& ingulbitis & abdomini 7, 28.
Et anst. cum in. Febris, ut *palea*
cum ex. Gaugracam inter. In-
guis alique aut ingulbita nati 7,
51, 1. *add.* 5, 16, 220. non e
lumina ingulbiti Figa 7, 19, 11-
lūque (loquens si) jam Pubē con-
tingit 7, 19, 4. Inguis quoque
nonnullum Rametis implent,
Gaugracam appetit 7, 18, 44.
ubi vero in ipso ingulbiti Ramet
7, 24, 1. rupia Tunicis (ie-
ticulorum) quæ ab ingulbitibus
incipere propolui 7, 18, 20. Val-
us in ingulbiti scilicet 7, 10, 13.
Vulneris. quod in ingulbiti est 7,
10, 12.

¶ Totum 7, 22, 10.

¶ Inguē eadem ratione usque ad
mediam tunicam icapello Aperi-
tor 7, 10, 18. *conf.* 7, 10, 6. 7,
21, 1. v. aperio. in eadem ali-
que castipulama non ventis in-
gulbitibus Circumdare 4, 21, 4.
Dolent inguina 7, 27, 1. multique
eque lovere inguina (sive est)
7, 6, 47. v. Immorat. Interdum
interdum inguen, interdum scro-
tum 7, 19, 3. si vero humor in-
tus est (*in heria*). Incidendum
est in puella quidem inguen, *anti-*
in viris vero. scrotum 7, 21, 11.
si inguen lacium est 7, 21, 12.
si inguen Incidendum est 7, 19, 4.
id (inguen) Incidendum sub imo
ventre 7, 19, 5. sed tum quoque
inguen Incidendum (est) 7, 21, 12.
Incidendum inguen est 7, 21,
5. sin totum id rantes Colide-
dit 7, 21, 10. hapsus linæ mul-
ti. qui probem & conus & in-
guis. Prægat 7, 26, 162. U-
genda femina & ingulbiti *conf.* 7,
21, 14.

¶ cum *præpississimis*: Ab ingul-
bit 7, 22, 9. v. deingate. Ab ingul-
bitibus. v. abduco. dependo. in-
cipio. enar. ut in 2. Ad in-
guē. v. rector. Ad ingul-
bit. v. delecto. pervenio. In ingul-
biti (si huius scilicet) 3, 1, 2. si mo-
liet. In ingulbiti fecerunt orta
est 7, 16. tum venat. que-
cumque protractæ sunt. In ipsum
inguen avello scilicet compelli
debet 7, 21, 15. dolos in in-
gulbitibus 7, 21, 15. *op.* etiam
in alio & ingulbitis & in lateri-
bus (calentur strumæ) 5, 28,
107. fir. (phygition) manine
ut in cervicē ut in aliis ut in
ingulbitis 18, 157. si qua (inter)

In alia vel ingulbitibus sunt 18, 159.
In alit quidem & ingulbitibus raro
fecundum est 7, 3, 16. In alia
vel ingulbitibus liamento opus con-
est 7, 3, 47. Infra ingulbiti (*de-*
ligati) 4, 4, 91. In *truncatibus*
membris. Id est. inter ungues
& alas vel ingulbiti 5, 16, 120.
tumulum aliqui duper inguen po-
nendum 5, 120, 11. Super ing-
en in utrum vel digito vel adve-
lo specillo repellendum est 7, 21, 1.
de *applanat.* ingulbitibus lenis 1,
3, 11.

Inhære. ere. si in oris inter,
quod est angulus. Inhæret (Cal-
culus) 7, 16, 89. Caro, alia par-
te dependens, alia inhærent 5,
26, 112. id quoque, quod alia
parte dependens, alia inhæret
18, 119. Id (est) in lepra præci-
dendum est quam promine sanæ
Caro etiam inhærenti 7, 11, 6.
hæque (Caroticae) in imis parti-
bus (narium) quæ cartilaginosa
sunt, inhærent 6, 16, *conf.*
inf. polyus. vericillorum trans-
versis proceffibus. Ibi quoque
pauculum inuatis, inhærent (*Co-*
lles) 8, 1, 19. *op.* In (Cucur-
bitulæ) corpori aptetur. Im-
miturque, donec inhæreat 3, 11,
3. ubi inhærit (Cucurbitula) 18,
7. cui (est) Dens inhæret 7, 11,
10. si affidue inhæret (febris)
3, 4, 14. in cantione *erat* *semper*
sum. si certe se locinnavit, 1.
remiserat. inclinata quidem Fe-
bre, adhuc tamen inhærent in
31. in inferiori vero parte est
(perforari) Fei inguen 4, 1, 16.
habere Homorem glutinosum den-
tibus inhærentem 2, 4, 7. reli-
quis quibusdam inhæret (potest
Morbus) 2, 14, 15. si quodota-
men ab inferiori parte tunicæ
Melleus inhæret 7, 6, 24. My-
melia latissima radicibus in-
hæret 5, 28, 113. five cicumposi-
te calvaria inhæret (Os) cal-
gus parte 8, 4, 53. quo parte fra-
cta Ossa tamen inhærent 8, 4, 59.
ubi albo ipsius oculi Palpebra in-
hæret 7, 7, 13. quilibetque Palpe-
bra vertatur, nec inhæret
18, 12. neque unquam profudit,
quia semper iterum oculi Palpe-
bra inhæret. memorie prodi-
dit 18, 5. v. inferior Pars glan-
diæ. superior uti facies, nec
inhæret 7, 11, 14. *semper*. hanc
(Parcella) super inuatis, nec ulli
ullo inhærent 8, 1, 107 *app.* quæ
(catenella Polypus) narium os-
sibus inhæret 6, 8, 11. id quo-
que. Quod alia parte dependens,
alia inhæret 5, 16, 117. qui
(Renet) lumbis sub imis coxis
inhæret 4, 1, 19. si Splæ ali-
qua (calculus) vehet inhæret 7,
16, 63. Tabula. inhærent capi-

tibus utringue penderebus 4, 7,
101. si Telum vel ossi inhærit 7,
10, 1. *op.* Corpore idoli nūli (*Teli*)
inhæret 18, 18. quæ (Tunica)
interius vehementer inia parte
inhæret 7, 18, 1. quæ parte ve-
ro inhæret (Venæ) 7, 21, 4.
ubi tunica inhæret (Venæ)
7, 21, 4. non ossi, sed carni ma-
gis, radicibus lumbis inhærent (Cu-
ticles) 8, 1, 94. erecto ligatus, si
qua parte oculi inhæret 7, 7, 16.
¶ Ab inferiore parte, Adhuc. As-
sidue. En inferiore parte, lo aris-
sue hincere, Item, Magis. Par-
te alia, enquis. quæ. Vihement-
ter; v. in *inferioris*.

Inhæresco, fecer. nonnullum
etiam prolapsus in ipsum fibellum
Ciculis = non longe ab oculi in-
hærescit 2, 15, 12. extrinsecus
adumis partibus inhærescit (Co-
lles zothæ) 8, 1, 13. cornea
(Cucurbitula) = ubi ea parte, qua
exiguam foramen est, ore spiri-
tus adinvisus est & impetere que-
ravim id elatum est, æque (se-
anta) inhærescit 3, 11, 4. Id
enim corpori quasi Gloten in-
hærescit 8, 3, 12. posthære parte
vel innotat (Omnipati), quon-
iam nisi in summo nulli ossi in-
hærescit 8, 1, 67 *app.* Palpe-
brae citra duritiem illam nocti
prægat pluita inhærescit 6,
7, 17. Fitotique lo illi (oculis)
innatis, novissime angula in-
hærescit 2, 6, 7 *app.* hæc due Ta-
nat (oculi carnea & choroides)
ad membranam cerebri per-
venerit, eque inhærescent 7, 7,
120.

Inhibeo, ere. si id quoque ali-
qua res inhibet 6, 6, 102.

Inhorresco, fecer. videndum, num
sub primo contractu aque cal-
id lumina Cuius inhorreat 1,
17, 19. si Membris inhorrescent
2, 1, 7.

¶ A sexto die compellit inhorresce-
re 2, 4, 9. Autemque in horre-
fecer postea (*phibitus*) 3, 12, 19.
quique facile inhorrescere 1, 3,
15. Poli inhorrent inhorrescere
2, 4, 11. nonnullum autem ab-
eo alit, quo tritum habebat
aliquis aut horret 2, 7, 87. quon-
iam Primum aliquis inhorret 3, 12, 7.
Inibi. *add.* 5, 16, 120.
Inicito, ere. Accumbo. v. v. utili-
tate. cuius Carapigata suppe
mamillam inlicitur 6, 2, 4. *in-*
pinatur. Ceratū ex rola in-
jiciendum est 5, 28, 41. Super lat
injiciendum latiore Inie Cerat-
um est 8, 10, 120. quæ (Empla-
stra) cræneti prolixa. valde
bus injiciunt 5, 19, 1. si levis.
(velut est) profolios Empla-
strum injiciendum 5, 27, 4. po-
tiero die guttans Emplastrum
Injiciendum

qui propria non novit, communis tantum interest debere eumque, cui nolle propria potest, illi quidem non oportere negligere, sed his quoque insilire 18, 116.

Insolitus, 2, nm. fassio quotidianis Cibile tutissimum est insulsum contra lassar 1, 3, 31, insulsum dentium Stridor 2, 7, 61. **Inspergo**, 2, acc. inspergi debent aqua sunt ex Adueribus 6, 18, 11, conf. annisius. Aloe, v. ram. super inspergete uletha debent Annine huius 6, 18, 11. **Inspergete**, 2, nm. fassio quotidianis Cibile tutissimum est insulsum contra lassar 1, 3, 31, insulsum dentium Stridor 2, 7, 61. **Inspergo**, 2, acc. inspergi debent aqua sunt ex Adueribus 6, 18, 11, conf. annisius. Aloe, v. ram. super inspergete uletha debent Annine huius 6, 18, 11. **Inspergete**, 2, nm. fassio quotidianis Cibile tutissimum est insulsum contra lassar 1, 3, 31, insulsum dentium Stridor 2, 7, 61. **Inspergo**, 2, acc. inspergi debent aqua sunt ex Adueribus 6, 18, 11, conf. annisius. Aloe, v. ram. super inspergete uletha debent Annine huius 6, 18, 11.

Intus inspergenda adurentia 7, 11. **Intus** super uletha uero inspergenda est arida aloë contrita, & si parum prodicit, & chalcitis 5, 38, 56. Similiter Super res (pulvis) niterum inspergete (debet) 18, 216. in balneo Super vigiliem inspergete sericum ex fava 18, 108.

Insipio, 2, acc. facillime id in his (morbores) geriturus, i) quoniam, insipio potest 1 Praef. 105 2. videtur, noster. ut aeger vires subinde assidens medicus insipiat 3, 4, 19, 6. conf. 117.

Insipio, 2, nm. in his ergo communis insipio contraria est, proprium rntum salutaris 1 Praef. 109 3. 107. conemplatio.

Insipire, 2, acc. eadem medicamenta arida in calorem scriptorium coniecienda sunt, isque ori hiltare aptandus insipidandus, ut ea medicamenta istis compellantur 3, 18, 196. ex quibus si quae sunt arida, per scriptorium Calorem insipiantur 7, 17, 14.

Insillio, 2, acc. viam de solidis v. inf. cum per. insilliturque subinfus quoniam optimi melius Accetabulum, cum istis uergenti & co-

sue terti Cyathi 3, 24, 10. mistis his insilliturque Accetum aut si quis alius non pinguis Numer accetum est 3, 17, 14. id istum aut per stilum insillitur Aquil recitus 3, 18, 27, quibus, dum contunduntur, Hemina vini lenis insillitur 3, 19. carr. Lac, v. paululum. Medicamentum, v. cum in. & per. bisque, dum contunduntur, insillitur Mel insillitur 5, 18, 44. 2. conf. ius acetabulum. insillitur subinde Pillo 5, 23, 10. conf. inf. cum in vicem. insillitur Paulum Rufus vel latus 3, 3, 9. Rola, v. inf. cum in vicem. Squama acris, v. cum per. imaturae quoque uiae Suteus cum cola insillitur 6, 7, 13. Vinum lenis insillitur 5, 10, 19. diu insillendum Vinum est exigua parte olei adiecta 3, 10, 19. add. cum in vicem. Unguendum, v. sup. acetabulum.

Inter, 2, nm. Commenditum 6, 7, 11. Duo 8, 10, 19. quousqueque crassius medicamentum est, quam ut in autem insillitur possit 6, 7, 16, add. 11, ut in vicem modo colla, modo pallum insillitur 6, 7, 17. quibus, dum teruntur, in vicem rosa & vinum insillitur 6, 18, 98. isquama quoque acris cum sandarachi conerita per stilum Recte insillitur 6, 7, 60. commodissimeque Per strigilem insillatur (medicamentum in aurem) 6, 7, 13. Subinde 5, 18, 44. 3, 24, 10. 5, 11, 10.

Intus, 2, nm. cui facili laturo grauis intus Accetio 3, 6, 12. ius. febris sub expectatione ptoxi-mae Accetionis, quae insillitur terti potest 3, 14, 10. pollex clibum, quasi leuissimus Accetionibus insillitur, donec 3, 4, 38. Aquas inter eum intus 3, 7, 12. docet, aut subiam Dejectionem aut Febrilem insillatur 3, 7, 11.

Intus, 2, nm. quoniam vero febris insillatur, incipit, augere, car. ius esse (aliquid offerre) instantem, quoniam incipiente febre 1, 3, 19. duratibus vero corporibus insillatur possunt aridae Lippitudines, & Febris partim semine parum longae, & hi Morbi, qui sunt, 2, 3, 39. insillens gravis morbus 3, 2, 18. insillatur autem Valerianus signa complura sunt 1 Praef. 1. **Intus**, 2, nm. rationalem quidem puro medicam esse debere, insillatur vero ad evidendos causas 1 Praef. 117. cetera omnia pedis ad eorum, quae in manu sunt, similitudinem insillenda sunt 8, 1, 117.

Intus, 2, nm. id gossul non insuffere est 12, 13. quoniam piequeque insillatur intus 4, 16, 9.

Insudo, 2, nm. donec insudet 1, 7, 24, 1, 24, 16. 6, 6, 108. & 108 quoque interquam aliquid insudet, insudet 1, 17, 21. ut ceneretur, insudet 4, 3, 19. donec insudet 1 Caput 6, 6, 108. ubi febre uero quiescente Corpus insudet 1, 5, 4. quo minus Corpus insudet 1, 19, 11, noli que (si) Corpora insudet 1, 7, 21. conf. cum aqua illatur, circa.

Insudo, 2, nm. donec insudet 1, 7, 24, 1, 24, 16. 6, 6, 108. & 108 quoque interquam aliquid insudet, insudet 1, 17, 21. ut ceneretur, insudet 4, 3, 19. donec insudet 1 Caput 6, 6, 108. ubi febre uero quiescente Corpus insudet 1, 5, 4. quo minus Corpus insudet 1, 19, 11, noli que (si) Corpora insudet 1, 7, 21. conf. cum aqua illatur, circa.

Insudo, 2, nm. donec insudet 1, 7, 24, 1, 24, 16. 6, 6, 108. & 108 quoque interquam aliquid insudet, insudet 1, 17, 21. ut ceneretur, insudet 4, 3, 19. donec insudet 1 Caput 6, 6, 108. ubi febre uero quiescente Corpus insudet 1, 5, 4. quo minus Corpus insudet 1, 19, 11, noli que (si) Corpora insudet 1, 7, 21. conf. cum aqua illatur, circa.

Insudo, 2, nm. donec insudet 1, 7, 24, 1, 24, 16. 6, 6, 108. & 108 quoque interquam aliquid insudet, insudet 1, 17, 21. ut ceneretur, insudet 4, 3, 19. donec insudet 1 Caput 6, 6, 108. ubi febre uero quiescente Corpus insudet 1, 5, 4. quo minus Corpus insudet 1, 19, 11, noli que (si) Corpora insudet 1, 7, 21. conf. cum aqua illatur, circa.

Insudo, 2, nm. donec insudet 1, 7, 24, 1, 24, 16. 6, 6, 108. & 108 quoque interquam aliquid insudet, insudet 1, 17, 21. ut ceneretur, insudet 4, 3, 19. donec insudet 1 Caput 6, 6, 108. ubi febre uero quiescente Corpus insudet 1, 5, 4. quo minus Corpus insudet 1, 19, 11, noli que (si) Corpora insudet 1, 7, 21. conf. cum aqua illatur, circa.

Insudo, 2, nm. donec insudet 1, 7, 24, 1, 24, 16. 6, 6, 108. & 108 quoque interquam aliquid insudet, insudet 1, 17, 21. ut ceneretur, insudet 4, 3, 19. donec insudet 1 Caput 6, 6, 108. ubi febre uero quiescente Corpus insudet 1, 5, 4. quo minus Corpus insudet 1, 19, 11, noli que (si) Corpora insudet 1, 7, 21. conf. cum aqua illatur, circa.

Insudo, 2, nm. donec insudet 1, 7, 24, 1, 24, 16. 6, 6, 108. & 108 quoque interquam aliquid insudet, insudet 1, 17, 21. ut ceneretur, insudet 4, 3, 19. donec insudet 1 Caput 6, 6, 108. ubi febre uero quiescente Corpus insudet 1, 5, 4. quo minus Corpus insudet 1, 19, 11, noli que (si) Corpora insudet 1, 7, 21. conf. cum aqua illatur, circa.

Insudo, 2, nm. donec insudet 1, 7, 24, 1, 24, 16. 6, 6, 108. & 108 quoque interquam aliquid insudet, insudet 1, 17, 21. ut ceneretur, insudet 4, 3, 19. donec insudet 1 Caput 6, 6, 108. ubi febre uero quiescente Corpus insudet 1, 5, 4. quo minus Corpus insudet 1, 19, 11, noli que (si) Corpora insudet 1, 7, 21. conf. cum aqua illatur, circa.

Insudo, 2, nm. donec insudet 1, 7, 24, 1, 24, 16. 6, 6, 108. & 108 quoque interquam aliquid insudet, insudet 1, 17, 21. ut ceneretur, insudet 4, 3, 19. donec insudet 1 Caput 6, 6, 108. ubi febre uero quiescente Corpus insudet 1, 5, 4. quo minus Corpus insudet 1, 19, 11, noli que (si) Corpora insudet 1, 7, 21. conf. cum aqua illatur, circa.

Insudo, 2, nm. donec insudet 1, 7, 24, 1, 24, 16. 6, 6, 108. & 108 quoque interquam aliquid insudet, insudet 1, 17, 21. ut ceneretur, insudet 4, 3, 19. donec insudet 1 Caput 6, 6, 108. ubi febre uero quiescente Corpus insudet 1, 5, 4. quo minus Corpus insudet 1, 19, 11, noli que (si) Corpora insudet 1, 7, 21. conf. cum aqua illatur, circa.

Insudo, 2, nm. donec insudet 1, 7, 24, 1, 24, 16. 6, 6, 108. & 108 quoque interquam aliquid insudet, insudet 1, 17, 21. ut ceneretur, insudet 4, 3, 19. donec insudet 1 Caput 6, 6, 108. ubi febre uero quiescente Corpus insudet 1, 5, 4. quo minus Corpus insudet 1, 19, 11, noli que (si) Corpora insudet 1, 7, 21. conf. cum aqua illatur, circa.

Insudo, 2, nm. donec insudet 1, 7, 24, 1, 24, 16. 6, 6, 108. & 108 quoque interquam aliquid insudet, insudet 1, 17, 21. ut ceneretur, insudet 4, 3, 19. donec insudet 1 Caput 6, 6, 108. ubi febre uero quiescente Corpus insudet 1, 5, 4. quo minus Corpus insudet 1, 19, 11, noli que (si) Corpora insudet 1, 7, 21. conf. cum aqua illatur, circa.

Insudo, 2, nm. donec insudet 1, 7, 24, 1, 24, 16. 6, 6, 108. & 108 quoque interquam aliquid insudet, insudet 1, 17, 21. ut ceneretur, insudet 4, 3, 19. donec insudet 1 Caput 6, 6, 108. ubi febre uero quiescente Corpus insudet 1, 5, 4. quo minus Corpus insudet 1, 19, 11, noli que (si) Corpora insudet 1, 7, 21. conf. cum aqua illatur, circa.

[illegible][illegible][illegible]

poribus, hoc Remedio utendum
est: dum interpositum imponen-
dam malagma 4, 15, 16.

Intermissio. onis. toties has aetern
eustodias, post intermissionem
aliquam, proficiat bilineum & vi-
sum 4, 4, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

Intermissio. mori. malique etiam
ex profuio sanguinis intermis-
siones, ante unum eustodem
vino efficiendi sunt 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Intermisio. aet. fomena interpellat
4, 15, 4.

Interpono. etia interponenda Ab-
stinentia est 3, 4, 5, 6, ad exci-
tandam ubi cupiditas interponen-
tatur. Aliquid minus utile, sed
magis gratum 4, 15, 16, ubi duo
quodvis vinum bibi, non
aut etiam alio die interponem
Aquam debet 4, 15, 4, inter-
dum interpono Cibo singulis vi-
ni cyathos foretore (apocrit) 4,
15, 16, ut interdum eas quo-
que Cibus interponat 3, 24, 15,
his (extremis) interponam
nonnumquam ex cibo quoque te-
de cibus 4, 15, 4, tum interpo-
sio Die convenit cart. 1, 18,
16, interpositio aliquibus Diebus
4, 15, 16, interpositio quibus
hardum Diebus 4, 15, 16, inter-
positioque tribus aut quatuor Diebus
3, 21, 22, interpositio quom-
que aut ica Diebus 7, 10, 11, in-
terpositio decies Diebus 3, 25, 41,
non in multis interpositio Diebus
3, 25, 18, sub ambulo, fore
quatuor interpositio Digiti a
Gnitha parte 7, 15, 2, id interpo-
sitis fere quatuor Digiti per to-
tum varietis fore 7, 15, 7, alie-
tatem (terranum febrium gen-
nem) eodem modo, quo quato-
rana, & incipiens & deficiens,
illo statum interpositio Discrimi-
nate, quod cart. 2, 13, 7, sed
Nace quodam aliquam memo-
ris magis proleptis, uti inter-
ponemcos, efficit 4, 15, 4, 15, 4, 15,
tra traditum forem dicemus,
interpositio hoc 8, 19, 18,
Sugali cyathi vini, linguis in-
terpositio Horia (dandi) 4, 15,
interpositio dandi Horia 7, 18,
105, interpositio deinde tribus

Horis 4, 17, 2, interpositio plu-
tibus horis 2, 15, 2, indicandum
est, quae maxime ea utaque
parte dicuntur, quo facilius o-
stra quoque Opinio interponi pos-
sit 1 Praef. 31, (cuius) Quintilian.
Iulii Orator. 1, 7, 19, 3, 4, 1, 2,
diducendaeque ea (speculi) pri-
pebrae sunt, deinde exigua Fer-
nicilla interponenda 7, 7, 50,
interponenda Posio apocritus est
4, 15, 18, aliquid aliquid eo
demto, Quod inordinatum, ut
ad laxaretur, efficeret 2, 14, 7,
eum fumere (debet) ex media
materie, interpositio Rebus uti-
nam movendum 2, 24, 9, ut in-
terpositio Spatio tibi hominem
consumat 4, 15, 1, quo minus
interpositio aliquo Spatio inter-
mit 7, 15, 21, a latere ejus, in-
terpositio digiti Spatio, tenebra
folamen faciem est 4, 4, 50,
interpositioque eadem fore Spatio
(quatuor) digiti 7, 21, 16, in-
terpositio Tempore 3, 18, 19, 1,
21, 2, 55, 18, 275, 2, 6, 215, 211,
interpositio Tempore aliquo 4, 4,
15, 26, 61, Tempore inter-
posito 6, 4, 115, interpositio Tem-
poribus raigis 4, 14, 7, interpo-
sitis tamen quibusdam Tempori-
bus 4, 5, 14, potestque a bal-
neo etiam pingue tot, aut du-
bus diebus Viuum: potest senel
aut bis interponi Graecum salum
3, 6, 51.

Interrogo. ere, illud interrogari
me posse ab aliquo scio 2, 4, 16,
Interrogo, su, esse, neque inter-
esse, An initio pleaque explo-
rata sint 1 Praef. 30, interesse enim,
fatigatio morbum, An litis, an
figura, an calor, cart. fecit 1
Praef. 31, Interrogo, vulnus
in faciem patet sit, An cart. 3,
26, 37, add. 3, 2, 12, 15, 76,
8, 24, 7, 4, 21, 16, 6, 6, 11, 7,
7, 156, 7, 13, 3, In rotundo (cal-
culo) nihil interesse, ea ipsa si-
gura patet 7, 13, 41, interesi
etiam lotus valens corpus & ob-
sum, Inter tenue & iohimam 2,
20, 11 Inter emptum autem
& p. illi um Hoc interest, quod
1, 1, 21, Inter unctioem au-
tem & fridionem multum inter-
est 2, 14, 9, Minus, v. am ge-
uitore, Maltum 2, 14, 9, 2, 12,
Nihil 6, 6, 33, 7, 26, 44, 7, 13,
1, Plane Futurum 2, 5, 27, in-
teresse enim, non Quae setis sit,
neque Quid in corpore intus ge-
atur, sed Quae vires sint 2, 19,
2, quia oon interesi, Quid ma-
lum faciat, sed Quid tollat 1, 7,
61, neque solum interest, Qua-
les dies sint, sed etiam, Quales
ante praecedunt 2, 1, 3, sed

plane plurimum interest, Quamvis
Cautique toties eas (accetiones)
intermissiones sint 31, 27.

Interrogo. cum genitura, & quomodo co-
noscitur, interesi 1, 3, 70.

Intervallum. i. cui rei positum in-
tervallo tunc, quoque fortissimum
aptus fuit 2, 15, 12, ante 9, 10,
nota aqua tritus locis fore inter
se spatio distantibus, & venen-
noo acutus intervallo morante
3, 16, 2, 4, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Intervento. hic, sed quidam mali
affectus intervenit (in febrili-
bus) 21, 5, 40, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Intestinum. i. quae parte quodam
viscus intestinum sit 1 Praef. 40,
dijit, eorumque (necnon) vis-
cera aequa intestino fecerit 1 Praef.
40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

vero vehementiores 1. 1. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

¶ Non lenit medicamentis 6, 10.

Leniter, *adv.* in aeneo vase leniter equonitur, ne superfluens 6, 10. 14. caput leniter doles 4, 2. 4. ad leniter 1. parum tactum tamen de loco leniter indoluit 8. 5. 1. ad leniter, haecque collata primis pariter cotinac & leniter quasi capitulata 8. 1. 19. 1. parum humerus leniter cavus in pterum & interiore (panem) 6, 1. 7. 9. cavus rufus in interiore leniter senae (cotiae) 8, 1. 6. 1. imis paribus leniter verfac (aure) 1, 6. 1. lenis *par leniter* 1, 16. 1. 22. 8, 10. 64. v. Ambulo. Afringo. Capitalatur. Cava. Concreto. Cogno. Deligo. Demitto. Dico. Duo. Dolco. Exco. Exedo. Extrudo. Faudico. Fugo. Flecto. Illino. Impleo. Impone. Incogno. Indoleo. Infundo. Infuso. Mollito. Obficio. Perficio. Permulco. Permulto. Vesica. Pertracho. Perungo. Pulso. Purgu. Recipio. Revenio. Revenit. Repone. Reprimu. Supprimu. Tenuo. Tufio. Verto. Ungu. Utor.

Lenio, *acc.* quem aut ex toto recedit. Accidit (febris) aut, si id non solet, certe lenis est 1, 17. 1, 1. *transf.* in febre cotinac vomitur, leniatque latus lateralis Actia 6, 6. 18. ut Actia, quae leniat, leniator 6, 9. Carcinomata & phymata commodi leni leniator 1, 18. 10. ad Dolorem leniant (cataplasmata) 4, 14. 1. add. 4, 1. 31. 6, 7. 18. atque hae ipsae (scilicet) & leniant & lenit possunt 1, 11. 7. & vomitum, *transf.* leni, Ital-

ri medicamento debet (Inflammasio) 6, 6. 6. ad inflammationem leniendam *acc.* composita vero ad inflammationem dolorem leniendum haec fere sunt 6, 7. 16. utrumlibet horum id Malem lenis 8, 6. 6. & quis ejus (aegri) Merus est, enim probabili lermose lenire 3, 6. 16. Phyma, v. panis aut catichomata maximeque tormilibus leniuntur (articulorum Vitis) 1, 8. 1. ut aliquando lenit possunt (articulorum in senectute Vitis) sic unquam ex toto leniant 1, 8. 1. 1. Commode 1, 18. 30. videre oportet, refrigerantia Magis an calidiora leniant (capitis dolorem) 4, 2. 1. Manite 1, 8. 1. Len. *adv.* ad lenit magnitudinem 6, 6. 3.

Lenitica, *sc.* leguminis generis, ex leguminibus vero valentior faba vel lentica, quam pilum 1, 18. 14. lentica, cui vel heta vel incubus vel ambobus vel plantago adjecta est, & stringit aivum & magisque etiam, si illa ante fricta est 3, 10. 3. simul pergit & refrigerat 3, 11. 1. parat 1, 15. 6. excutit corpus 3, 7. 4. *cauf.* 1, 11. 5. etiam resolvit lentica, cui melis aliquid adjectum est 1, 10. eum purgat, si est cum melle 3, 16. in cibo 4, 4. 47. Cataplasma ex lentica & melle 7, 19. 41. *cauf.* 4, 33. 21. Color lenticae similis 1, 18. 16. quodam (simulacra) habet impetigo lenticae similis 1, 18. 16. Crema lenticae 6, 13. 3. 6, 15. 8. 6, 18. 16. lenticae Crema 6, 13. 11. ex farina lenticae cephalica calidissima 1, 13. 13. lenticae cum melle farina 5, 17. 91. ad lenticae Magnitudinem 7, 7. 11.

¶ **Aque**, in qua lentica cocta fit 7, 3. 2. Aque, in qua vel lentica, vel rosa, *cauf.* decoctae lenis 1, 21. 30. add. 6, 14. 1. Farinam, adjecta lentica 1, 16. 17. lentica cum Meliorio cocta 4, 19. 10. lupoportus lentica cum Mallico mixta, quae atque ex vino decocta fiat 7, 17. 10. impotuit habere cum Melle lentica 1, 17. 94. imponitur lenticae ex Melle (cocta) 3, 18. 15. lentica cum exiguu Mella parte (imponitur) 6, 18. 91. imponenda lenticae mixta cum Sulphore & Thore, sic, ut ea concta ex Actis fit 1, 18. 104. Vitis decocta 7, 17. 10. imponenda est vel lentica, vel mercurium, vel olea folia ex Vitis cocta, sic, ut emulsiue eorum, dum restant, Mellis paulum adiciatur 6, 18. 9.

¶ **Compositis** v. in superioribus. Ad

jecta, Cocta, Concreta, Decocta, Ficta, Imposita. deinde potius lentica imposita debet, 1, 18. 107. Imponenda lentica est 1, 17. Imponenda tamen aliis lenticae est 6, 11. 18. ut Imponenda lentica fit 6, 18. 10. Mista, Superponi, Teritur, v. *sup.* bene Trita lentica 8, 4. 6.

¶ **Cam Prapapilionibus**, mel vel Cam lentica vel cum marr. *cauf.* 3, 1. 1. 1. *Ex.* v. *sup.* cataplasma, *cauf.* gargarizare ha lentica 6, 4. 15. Post lentica 1, 18. 15.

Lenticula, *indivm conit.* lentica rubicundior & inaequalior 6, 1. 1. rarior ea species est, quam *Quinis* Graeci vocant *acc.* leniorum post lentica recte heta quodque sanguisuli *cauf.* enteris 1, 18. 18. lentica solent gubum & alterum, *cauf.* 8, 7. vari lenticaeque vulgo notae sunt 18. 1. lenticae enim in alia parte (quam in facie) eorumque nasci solent 18. 1. curare veros & lenticae 18. 1.

Lenticula, *vase generis*, in vase fillicula, quae a similitudine lenticae vocant, aequa coniecit 1, 17. 15.

Lenticulae, *1. inter verbera restant* 1, 23. 12. quas summi reprimunt & refrigerant 1, 4. 24. tollit 3, 6. 4. itemque etiam decoctae lenticae praestat (ut in omnia vixae dolibus idonea potio fiat) 4, 16. 10. lentici generis, 1, 18. 49. 6, 7. 71. lentici solia 6, 18. 17. rebus etiam & ex lentico illiquid 5, 18. 52.

Lenus, *a. um.* Ambulatio lena 4, 16. ubi leni dolores lenaeve febris fuit 3, 1. v. Febrilis. Febrilis, lena quae in balneo Mors 1, 1. 17. hie, quibus lenis morborum Reliquiae remanent 1, 17. 1. *aspere illi* (Veneri) lentiores alleviatur 1, 17. 1.

Lente, *adv.* Ambulo. lenius, v. Dico, interda.

Leo, *ovis* *ovis*

Leninus, *a. um.* adeptionis 5, 11. 1.

Levis, *adv.* quoniam aevit, quam *Levis* *χλυσ* Graeci vocant 1, 11. 1. *Levis*, id est, fumana, a Graecis nominantur (ea cella ovae) 8, 1. 38.

Levus, *avla*, *avum* effringit 1, 10. 6. valium mores 1, 31. 1.

Aethyru, *a. aethyru* Graeci nominantur (hanc morbum) 1, 10. 2. *quod caput huius argumnti fieri solet*

Lethargus, *1. 1. 1.* in lethargum frepe convertitur (phantia) 3, 18. 48. ut, illo confertur *acc.*

necessarius est 5, 26, 301. si lo-
cus habuit est 5, 28, 137. Oni-
busque ex locis eodem modo
inducitur 8, 4, 29. ut Obium (inter-
fluvium) singulorum locum facit
7, 16, 32. in eodem palpe-
bre inter Placum locum 7, 7, 2.
quod Plura loca singulis vicer-
lum mordet 5, 26, 124. Pluribus
etiam locis, aliquando sine ferro,
construuntur alimere 5, 27, 14.
add. 4, 15, 7. Pluribus locis ve-
ter existerentibus 5, 28, 18, add.
4, 58, 21. 4, 18, 84. Pluri-
bus enim locum primo exhae-
rit (linguistis) 12, 30, 38. Proxi-
mum quoque locum 5, 26, 131.
locus dicitur Pluribus 7, 16, 113. si
pluribus loco 7, 17, 113. ubi Plura
est 7, 12, 1. sicut in locum Pa-
ralum (transit) 5, 26, 121. Quo-
tuor, v. Tribus. Quo loco, ibi-
neque 8, 4, 26. Nunc, v. Vi-
cium. Si-cia locis, uti oculis,
illius spuma argenti 7, 9, 16. in
singulis locis 5, 28, 118. jamque
locus paret, & aut dubitans
aut dubitans est 5, 28, 147. ne-
que enim certus exarum (Suntur-
cum) numerus est, sicut nec lo-
cus quidem 8, 4, 7. neque in
Suum locum varians (nervi man-
ifeste membrum locorum) ad
illud per vim aliquam intendit
8, 10, 8. ubi loco suo non sunt
(osia) 8, 10, 7. 209. conf. fra-
gmentum, humerus, ossa, omnium.
que (membrum) in quo loco suo
non sunt 8, 11, 11, quicquid loco
suo movetur est 8, 11, 21. Totus
de 8, 3, 13. creta cimula Totum
locum illincens 8, 9, 26. Toto
loco motus sunt (versabatur) 8, 24,
9. Tertio, v. duo. Tribus, v.
duobus. Tribus locis inter lepa-
cio distantiis 8, 15, 9. Tribus
aut quatuor locis 4, 21, 11. sub
his (tunctis) autem, quo pars
pupilla est, loco Vacuus est 7,
7, 121. sub duobus tunctis, quo
locum Vacuum esse propoliis 7,
117, 9. Vacuum & senum lo-
cum laadant (adventus medicamen-
ta) 6, 15, 6. pudent etiam
faste Uterus locum exadi 5, 28,
26, confutia Uno loco vicium
5, 26, 21. add. 7, 20, 1, 7, 31,
11. Uno loco, altero, duobus 3,
21, 38. Uno loco, altero, tertio
8, 15, 11. Utique loco 7, 26,
31. & haec quidem (Valera) lo-
co vel pejore vel meliora sunt
5, 26, 31. conf. motto, loco: &
sua verba.

¶ *Agitatione de mero.* quae (malis)
locis laborat 8, 48. Hippoc. op-
ferma in concedit vicio locorum
malis locis 5, 21, 11. si vicio
locorum aliqua prohibuit & ob-
mascit 5, 31, 8.

¶ *si. sedes mali; locus afflicti.* nunc

ad ee locos. quos propolis, ve-
niam 4, 4, 80. f. m. sedes ipse 31,
propolis (hina apud eos) sunt
quibus lotus (deprehenditur) 7,
18, 17. f. m. sedes 32. animadver-
tere oportet, quo loco malum 4,
4, 11. 6. intermitten. eodem (cas-
climonia) mali locus 4, 11, 12.
nisi locus debet 5, 26, 244. cir-
ca locum aliqua quispuncta sen-
tiantur, hinc immobilitas, inae-
quitate tenet, interdum etiam
torquet 5, 28, 12. conf. 6, 26, 26.
120. 5, 22, 141. 8, 9, 16. similit-
er in locis, et loco, cum incum,
5, 18, 4. 5, 26, 24. 5, 28, 21.
11. 48. 109. 147. 6, 4, 3. 4, 10,
8. 6, 18, 37. 7, 7, 101. 7, 10, 10.
7, 30, 21. 8, 1, 3. 8, 4, 2. 8, 9,
5. 21, 8, 11, 5.

¶ *si. pars liberi, argumenti, cast.* at-
que idem (auctor) Alio loco, cast.
3, 4, 48. quos alio loco decubun-
tibus 1, 26, 32. add. 4, 5, 1.
7, 5, 38. 7, 55. 8. sicut in Aliis
locis polui 7, 5, 16. Euloco, quo-
preceptum 3, 13, 11. Lo loco
capitulum est, quo ferum can-
culis expulsa est 4, 1, 11. quod
Eodem loco preceptum est 7, 10,
7. in illo loco electrata lunc
7, 5, 28. conf. 28, 14. plura, locum
ipso exigere videtur, ut subie-
ctum casti 7, 10, 47. si quo lin-
guis vel etiam paulis (cunctis-
tibus) commodata sunt (medica-
menta), in ipso loco diffin-
tam 1, 27, 7. de quo et ad Plura
loca pertinet, locis diffin-
tis erit 7, 7, 11. cujus cognitio
quom ad Plura loca pertinet,
tum vel precipue ad hunc perti-
net 7, 7, 117. id, quod Primo
loco polui 5, 27, 14. id, quod
Secundo loco posuit est 4, 4,
10. quam (tercium) Secundo
loco polui 8, 3, 22. conf. 8, 10,
44. da quibus suo loco dicam 5,
1, 7. de quo facit) Tertio lo-
co alia 8, 10, 47.

¶ *si. opus, opportunitas.* neque alio
posset motu Daudit eodem peri-
culo lotus est 6, 18, 18. unde
etiam locis febres Eodem 8, 6,
4, 22. quae (stidlo) si calorem
evocavit, potest alium medicum
locum facere 8, 14. 28. 28.
neque enim tantis emissus hume-
re (si affert) sed medicatus locum
facit 5, 21, 19. quo alteri peri-
culo locum facit 7, 4, 16. item-
que, quod entationis locum Prae-
fiet 3, 5, 2. Dum: Etiam locum
aliquis inamatum 5, 4, 17. me-
dicatus locum non est 5, 5, 55. in
co (calis) meditant locum nul-
li est 7, 4, 12. de motu peri-
culo locum sit 6, 7, 4. runum-
quam etiam tentat febres sine ali-
la emittente corpus tenet, &
neque cibo, neque alio remedio

locos est 5, 9, 2. f. m. 2. curatio-
opportunitas sicut (morbus) reme-
dio locus est 5, 28, 303. 277. lo-
sari non potest.

¶ *viridius angues adant.* & in eo-
rum locum meliorem reconvertant
6, 19. ente. 4. in vitem. naturali-
ter semper aliquibus detracen-
tibus, nullis vero in eorum lo-
cum lubentibus, summe macies
est 3, 21, 3.

¶ *si. audis, ratio, confirmatio.* quo
loco vero latetatis est, eodem
est temido (solis) 3, 4, 16.

¶ *si. res.* super locum, autem
durum & centesim ex altera par-
te intendi manus est, debet 8,
17, 3.

¶ *nam Perles.* v. Adano. Aperio.
Cecdo. Deligare. Dilect. Exmo-
Exilecto. Foveo. Ico Villino. Im-
pleo. Madefacio. Marco, loco
de loco. Pallio. Pen in iso-
cua. Terfacio. Rentio. Rebo-
Tango. Torreo. Tuncio. Vicio-
Vito.

¶ *nam Partialis.* v. Ad cum pen-
sano. Circa. De. In. cum accip. v.
cetero. cetero. subeo. cum abt.
v. f. m. cum alia. Inter. Pen-
Super.

¶ *Locuples.* etis sed locuples nam
eius vel auctor Hippocratis est 8,
8, 5.

¶ *Locustis.* ac, gnat duris pilis, quod
minime latus violatur 2, 16, 4.
jura etiam -locustarum (soli) 16,
4, 49.

¶ *Lolum.* il. *Arbar gent.* loli 5, 21,
11. 5, 23, 17. cataplasm val ex
loli vel ex hordio 8, 9, 17. ex
qualibet Farina cataplasm, sine
ex trielle. - f. m. arvi, vel loli 3,
33, 15. calescit. Farina loli, a-
rina ex eductis 5, 18, 2. loli Fa-
rina ex vino diluto coctis, & m-
la cum acide fecit 4, 14, 6. Fa-
rina loli fact. lili. 5, 28, 101.
loli Radix ex vino (danda, ob
phalangium nocuit) 5, 27, 64.

¶ *Loligo.* f. liliigo. Rima. Doli pille
genu, quod minime latus violatur
2, 16, 4.

¶ *Longo.* a, um. de spatio extensio,
& de tempore app. locutus v. Bra-
via. de morbo extensio 2, v. Bra-
vium. Brachium. Capitulum.
Carpus. Cras. Cubitus. Fala.
Fecula. Filula. Interfluvium. Li-
num. Membum. Os tibio. Pilius.
Popas. Radix dentis. Statura. Te-
fla. Uena Uve. de morbo 100.
paris 2, v. Adhucencia. Accellio.
Adolescentia. Circulatio. Curatio.
Detritio. Diet. Dolos. Fames.
Fehrit. Fehricia. Genus. Haec
in communi. Icturium. Imbeci-
litas. Icturia. Iniquitas. Imbeci-
litas. Id. Mera. Morbus. Auctus,
longus app. 3, 21, 14. 3, 27, 1.
sani. v. Morbus. Navigatio. Pa-
tientia.

vicula. Quartana. Quies. Rulo-
crustionis. Relictio Nervorum.
Sitis. Somnus. Spasmus. Tem-
pus. Timor. Tormentum. Tristi-
tia. Tumor. Varietudo. Venter.
Vigilia. Virium Uctio.

¶ *Nimis longus* 1, 3, 38. 61. Ni-
mum longus 1, 3, 38. Non lun-
gus 4, 4, 50. paulo longior (in-
dulse para) quoniam 7, 17, 7. pau-
lo longius, quam naturaliter esse
debet, nimiumque fuisse 8, 10,
5. quam longissima abstinencia 7,
10, 6.

¶ *Longe, ad, prout, quae longe*
Abiit a valere 1, 16, 191. 9.
Defendendo. eodemque (tempore)
longissime Dilatare 5, 10, 9.
Raccho, dantes. Excidio, *mod* 4
long, Patet Procedo Sumi no-
das valens laedit, nistimen longe
est 1, 16, 148. 1. *diffus*, ut ab
infertilitate ea pari acumine semper
longe fit, quae acuta; propin-
qua, quae recula est 7, 16, 16
app. si iuxta sunt (vermes), si
longius 6, 7, 61. *app*. cum a,
nave tamen, sed non longe, Ver-
fici 3, 10, 17.

¶ *longe A, v. sup. cum absum, &*
fum. non longe Ab alto inhe-
rent (calculus) 7, 16, 12. si
longius A. praecepsit. Abula est
5, 18, 18. quam longissime san-
guinem inde, ubi laedit, esse
miterendum 3, 10, 37.

¶ *cum Adulviu, &c.* sed longe
Pulvide Celeberrimus est (pulvis-
cus) 5, 10, 4. v. Clarissimus. long-
geque Optime 1 Pr. 41. longe
Optimum est 1, 8, 15, 3, 16, 117.
9. Periculosissimum alterum (ge-
nus) scitissimum 1 longe Pericul-
osus 3, 1, 8. v. Periculosissimus
longe tamen Saepius 1, 14, 19.
quod (constans omni) transverso
longaque Valentissimum 8, 1, 69.

¶ *cum alia Particula*: Aliquantum
longius 7, 18, 40. non ita longe
8, 1, 11. paulo etiam longius pro-
cedit 1, 3, 16. longius. Quam 8,
21, 1. Quam longissima 1, 10, 37.
longeque 1 Pr. 41. 8, 1, 96.

¶ *Longinquus*, a, om. si juxta in lan-
guem quoque id visum est 1,
8, 107.

¶ *Longitudo, dialis, quae (pietatis)*
lustritudinem Frontis longitudinem-
que accipit 4, 10, 2. longitudi-
nis est crassidistologae Modicae lien
& 1, 17. quae (lappa) & cras-
situdinem duorum digitorum ha-
bet, & longitudo ab alia neque
ad digitos pervenit 8, 1, 5.
¶ *In longitudinem*, v. ne fundit,
implicatum linamentum, in clava
fiscia.

¶ *Loquor, qui multi*, si in ipsum
valens (pulvis) inclinat sunt,
loquuntur 1 in aliam partem,
obmutescunt 1, 16, 43. 1117. 7, 24.

38 fec. 7, 6, 27-28. non tamen
loquuntur facilitatem concutitur
est 7, 17, 19. loqui Coepit. ixi
chris obmutuit 1, 6, 23. si o-
qui & moveri Pigrit 1, 7, 6. 41
ab id ne loqui videri. Falsus 7,
17. neque loqui Pulvis (in ar-
ger) 8, 11, 3.

¶ *loqui Alena* 1, 18, 3. *delirare*,
nunc De his capillis loquor, qui
6, 1, 1. loquor autem nunc De
his, quae 7, 19, 1. quoniam Pre-
dent & Mittere loquante
(inclinata) 3, 12, 17. Verecun-
dus loquentium 6, 18, 3.

¶ *Loquacitas, atis, subtile loqua-*
citas (aliquis) ore est 3, 7, 40.

¶ *Lorum*, l. in quae (sarcinae) lo-
ra molli coniciuntur 8, 17, 9.
per quae (cava) iola datis 8,
10, 62. iola iola ad bischioni de-
latus (spica) 8, 15, 11.

¶ *Lutus*, l. *planta*, cilefacti 1, 3, 67.
Lutio, oculi. v. *foi Lavo*.

¶ *Lotos*, a, um. v. *in Lavo*.

¶ *Lubrica*, a, um. v. *Toment*. idque,
quod lubet, lubricum est 7, 18,
50. si nihil nisi laeve & lubricum
occurrit 8, 4, 9. lubillare paulum
rosae vel lactis, quo magis lubet
circumspice (modius) 8, 1, 9.

¶ *Luctus*, re. coniciuntur 4 locen-
as linamentum 4, 10, 1.

¶ *Lucidus, v. fo. Luo*.

¶ *Luctus, rei*. ne vel luctendo vel
currendo — ulcera exasperantur
3, 17, 18. magna vi luctari, et
verba exprimentur 4, 10, 20.

¶ *Lucubro*, are. sin lucubrando est
1, 1, 2, 2.

¶ *Ludus*, l. quaedam delectatio ex
subtili ludique 3, 18, 63. ludis
(ut) 1, 1, 14, 17.

¶ *Lumbus*, l. ad liguem lumbor
scapulae admoveat 4, 19, 8. qui
(tenet) lumbis sub imis coxis la-
berent 4, 1, 19.

¶ *Lumbricus*, l. alium, in quo lum-
brici cocti sunt 6, 7, 17. muenus
quam autem lumbrici quocum-
occupant alia 4, 17, 1. *quo cap.*
tralis. ex lumbricis quoque Ali-
quet sub sine morbi delectodis
nihil nocet, 1, 11. Inardum La-
tos eos, qui Pejora sunt, inter-
dum Teretes videmus 4, 17, 1.
si Lati sunt 18, 3. si vero Teres-
sunt, qui poros maxime exer-
cent 18, 6.

¶ *Lumen, minis, lux diis*. si praeter
habeat oculi quoque lumen refra-
gant 3, 4, 6. in lumine habuit
egrum 1, 6, 46. in lumine habet
dus eos (reges) diis 3, 18, 14
app. tenebras 18. *fo. lux* 15, 26.
collocendus est (seper) loco luci
do, lumine advero 7, 7, 116.

¶ *l. v. fo. aut*. scire oportet, lum-
ina esse emillem 6, 6, 97. nati-
onali, quam aliquando nihil vi-
dissent, repensum profusione al-

vi lumen receperit 6, 6, 112.
quorum (animum) pleni pueri
num a luminibus saturo nobis
deit 6, 7, 2. *fo. a oculis*.

¶ *Luna*, ut. utique lunam vitare,
ut alimque ipse ipsum locus fo-
lique consuevit 1, 4, 4.

¶ *Lunaria*, a, um. etiam incidenda
est lunari Figeat, cornibus aque
decodis speculantibus 7, 7, 96. alia
Lunaria, quae ante fecimus
alias dicit lunaria & ad pligra
convictus lunare 7, 96. 6. ab
otroque latere innatum (O pe-
loris) 8, 1, 61. ipse castilago
contra lunari Plagi cascenda est
8, 6, 4. juxta enim latet cune
Plagi lunari ad cervicem
venire debet, cornibus aut coas
speculantibus paulum 7, 16, 47.
in interiore vero lunataeque Pla-
ga linamentum dandum est 7, 9,
17. ut lunatum Silius facit (scilicet)
1, 4, 11.

¶ *Lupinus, & Lupinus*, l. in quae
(quae) lupinus cum corren mori
decedit in 4, 17, 9. edidit etiam
& lupinum & alium pedum 4,
17, 8. ex lupini Farina carapi-
sa 1, 33, 13. habet hoc Farinae
lupinorum fastidium 5, 18, 170.

¶ *Lupinus*, l. Magnitudine habet
5, 18, 20. magnitudine vi-
quam lupini Modum occidunt
(purpurinus) 5, 18, 177.

¶ *Lupus*, l. pilicis, medius inter te-
ratos datusque; mox fucit 1, 10,
3. post quo etiam leviores sunt
lupi 1, 18, 16.

¶ *Lutens*, a, um. in quibus (oculis)
quod album esse debet, sit lu-
teum 3, 14, 4. *in clava*.

¶ *Lux, locis*. l. *planta* *foi* & *foi*,
quibus (instructibus) corpus
exor molliet & luo ipsa Nova est
4 Pr. 68. vigilare Prima lux de-
bet 4, 15, 1.

¶ *Convolvulus* etiam vires argi
putat lux, vigilia cum 3, 4, 12.
in luce habendum seget. nisi lu-
minis Interdum, quoniam co-
pus illa quoque Digest 1, 1, 16.

¶ *Habere eum*, qui tenebras Hae-
ret, in luce eum, qui lucem,
in tenebris 1, 4, 16. *app*. alium
enim luo, etiam sanctor magis
Turbar 3, 17, 15.

¶ *Lucidus*, a, um. v. *Audiscio*, *Con-*
clavo.

¶ *Luna*, a, cum luno, a, cum san-
guinate (seget) vitae genus sit in-
cens 1 Pr. 86. *app*.

¶ *Lunetia*, quos (mori) neque *deli-*
dis, neque inauris (mori) 1, 10, 8.

¶ *Ilud lunaria causa fieri non oportere*
confirmit 1, 5, 48. elterioribus
quidem dicitur cubitis tunc lu-
minis infusit 1, 4, 11.

¶ *Lycium*, l. *Rhamni* silvestris
radice decodis in aqua fit medica-
mentum, quod vocant Lycium
Phn.

ve mediam excidatur 7, 54, 1. caefio medius 7, 17, 7. meduca-
mor (al. tumor) sua linea lue-
ditur usque ad tunicam 7, 12, 4.
circumdata habens est melio,
medicatio illius mixta est, 8, 5, 10
al. medius, melio habena. mediu
in longitudine lucia 8, 7, 12
al. mediu. Mediu *aur. plur.* 1 Pr.
74. incidens Ad mediu veni
est 2, 10, 49. In medio 7, 7, 100.
167, 7, 11, 8, 21, 3. Per me-
dium, v. dividit, fector, incido
medu produda, transuo.

¶ A medicatio duntaxat per me-
dium palatum una (futura) pro-
cedit 8, 1, 19. Per mediu cu-
pit, fectum, palatum, oculos aures-
que, palatum, plagam, v. cupit
est. vel demitit, peruenio, pre-
cedo, procedo.

Mediocritas, e. v. Abscessus. Affec-
tus, hule (qui vomit) proxi-
mus Cibis medicatio stillic est
31, 3, 54, 1. medicus, v. Differentia.
mediculis est cum febre medica
Doleat 7, 56, 119 *fm.* que (Dol-
or & febris) medicus, v. medicus
fuit 8, 2, 16. Humer ut nullus
posset ferret, ut mediculis 8,
2, 30, 1. medius, v. inflammatione.
Morbus. Opem. non medicos
Proficiscitur (obsequium) 7, 76, 11.
v. Profuturum sanguinis. Suppu-
ratis medicolori ut videtur (nlo
percausum fit os) 8, 4, 6. v. Vi-
si. tanquam *fulfuris*, sed hanc
quidem medicolori sunt. ingu-
tibus vero & variis cibus *con-*
6, 6, pr. *app.*

¶ Non medicorem opem 1 Pr. 5.
Non medicos Proficiscitur 7, 76,
11. Non medicos vici 1 Pr. 17.

Mediocritas, ad v. Adjuvat, vi-
um. Cileo. Calefacio. Exudo.
Firma morbo impletus. Festu-
tas. Reprimi. Serpo. Tunc.

¶ Non medicolori 7, 129, 13. Ne
medicoloris quidem potitae 7, 7,
141.

Medulla, 16. Humerus. extremitas
artusque capitis, sine medulla
medialis. medullifera 8, 1, 71. Id-
que (Os calcis) sine medulla 8,
1, 116. medius (ventricule) per-
foratus, que Spine medulla ca-
rothe commisi descendit 8, 1,
44. medullu, que per mediu
(in Spina) fertur, v. cupit 8, 14,
1. qui in Spina medullu percu-
ta est 5, 16, 15. medullu veru,
que in Spina est, distilla 5,
16, 60.

¶ coulat ex - medullu vel Cervina
vel Vitulina vel Bubalis 5, 19, 12.
m. Cervina 4, 20, 11. Cervi-
nam (reptidum) 4, 15, 9. m. O-
mnia mollis 5, 15, 3. medullas Vi-
tulinas gemit, 5, 14, 7. medullam
vitalem, maximeque Vitulinam,

que in id. ne fistula relinqueretur,
perocipit proficit 7, 16, 124.

¶ medullu Calefacit 4, 33, 15. In-
ca 4, 1, 34.

Medullus, v. um. v. Femur, Hu-
merus.

Mel, mellis, purgæ 3, 10, 33, 5.
5, 5. curam purgæ meli, sed ma-
gis, si est cum galls vel cro-
co, 5, 6. utrum movet 1, 10,
6. rodit 5, 6, 4. exadit corpus
7, 7, 4. diacutit 5, 11, 2. Ica-
thos ungulis leuat 6, 6, 488.
curcum sile & oleus implet 5, 14,
mel ad vicia repurgandum 7, 24,
123. ulivum Romacho est 2, 25,
3. facile latus corrumpitur 2, 25,
1. generis valcatissimi est 2, 12,
7. cibis 4, 4, 47. mel quidem
que melius est, eo magis (Acie
est, 3, 23, 4. nullis quam A-
uerinii 6, 6, 195. meli Albo
sublimis (melicem) 5, 26, 74.
melie quam Amarillimo 6, 1, 12.
melis Apliulhi cythos 5, 15, 15.
Colium, v. cum verbis, mel Ceru-
dum alium movet 2, 29, 6. - pur-
gat 5, 5, 5. rodit 5, 6, 4. Deco-
rum, curum melicem, incedum,
v. cum verbis, que Melius, v. ap-
acre, m. quem Optimum 6, 7, 65.
mellis quem Optimi 6, 7, 39. quem
Optimi m. 1, 24, 5. melie quem
Optimo 6, 19, 4. quem Optimo
melle 6, 4, 171. v. Supercacuum.

¶ cum Substantivis aut simi, v. Acc-
tabulum. mellis Aliquid 5, 10,
v. Crassitudo. Cythos, & minus
Cytho. Hicinus. Homine mellis
5, 15, 18. pur Modus qua empla-
stri & mellis miscendus erit 8, 4,
69. mellis 7, 1, 18, 16, 6, 7, 39.
v. Per. Para. Paulum, Paulium.
Plus. Pondus. Portio. Quacum sa-
tis. Scrupulus. Scaquicythos,
melli Simile aliqd 7, 16, 8. meli
albo Sublimis 5, 26, 74. v.
Tenuitudo.

¶ cum Verbis v. Adjicio. Cogo cum
oblat. mel Colium, ulivum ultri-
gi 2, 10, 2. - glutina viscus 5,
2, 3. melice Colia 5, 23, 12. v.
Congo simi, Decoquo. Desquam.
Ditillio ex, que melie Excupiua-
tur 4, 14, 9. add, 5, 21, 8. 5, 23,
9, 21, 5, 21, 30. melie Ex-
cepta 5, 21, 15. delinde melie co-
cto Excupit 6, 7, 88. add, 5,
21, 12. 5, 12, 119. v. Habo-
lino, it. cum abt. impone, in-
cogno. Indo. Iustilio. Lacra. Li-
sio melle, Mitico, Inter, &
al. cum. Perungo alacea melle.
Fergo melle. Tempero. Tingo
melle.

¶ cum Participiis: Cum nullei v.
serpico. nullei, vitilolochin,
chalicitis, cumini faris, cryum-
fili, lenticula, mestrubum, myr-
rhil, omphacium, porri luecus,
pitilnas cremor, salis, stercus o-
[194]

villum. mel Cum, v. omphacium,
refina mestrubis cum verbis v.
culligo, coutero, edo, ilium
tempo, incogno, superdo, uter.
Ex melie, v. catupalsma, lina-
mentum i cogo, cullito 1, 18, 8.
5, 19, 15. i concuro, cogo, de-
cogno, do, 60 (id.) liquari,
superdo, in melie, v. cogno,
tingo.

Melagryllus, ad. hili utra, quam
melagryllus appellat 1, 15.

Melior, Melius. meliorum. *dejerit*
5, 18, 199, 300. curatio 8, 30
loqui hi, quos melius vocari di-
xi 1, 10, 109.

Meliorum, m. Melicera. fustei ge-
ant 5, 16, 72. *dejerit* 74. Cita-
fior. Glutinosior, mellicae ribo
Sublimis id. Multa & Percaffa.
Tenuior, minus copiosa id. 56.
melicera mela, melior, quæ 85.
Melicera minus *leg.* *verofigilato*
add, 5, 18, 106 mli Liden augio,
alii *melagryllus* vel *melicera*, *conf.*
dejerit Lib 7, cap. 60.

Meliorum, m. Melicera, idia.
tubercula, quæ *melagryllus*, id
est favi, nomenclatur 5, 18, 106.
melagryllus - nominum (ea tuberc-
cula) 7, 6, 2. melicidit liquidior
Amor suber 7, 7, 6, 9.

Melium, i. vel vicia ut *serilis* ma-
lerum Plu. 2, 3, 6. *melius*, malum
vel alacum genus id. 31, 12. di-
stium (si, a molo insula, simul) re-
primis & refrigerat 2, 31, 10.
conf. 5, 6, 17, 3, 129. 6, 1 in quibus
latis de cito auferendum videretur,
quia cum eis resatur & myrica com-
ponitur, ut 1, 2, 2 & 5, 2, 4. im-
pelle alacum: melium, lingui-
um suppurat 5, 1, 2. repetitio
(in valuerit) 5, 1, 4. *conf.* Alia
men. melico (corpus augendum
est) 3, 4, 57.

Melium alacum, v. alacum.

Melior, ut, i. minus ager, adeoque
fama: scire, quando arget febricit-
et, quando melior sit 3, 6, 10
fm. remissa, neque enim vigi-
lante melior est (exer letibus vigi-
tus) sed per (i. melior est)
vigilant 3, 10, 8. sub quo medi-
camento visiosi augere cudent,
& in eorum locum meliores re-
suscitentur 6, 19, 20. *app.* ab his,
quæ fulte dicuntur, (ab intencione
et.) ad meliores mens abducenda
3, 18, 17 *h. sapientia*, *app.* *conf.*
dejerit, genus melicis, pus,
fonicis, in quibus op. minus de-
pot 5, 26, 80. 81, 86. 87, 90. 92.
add, tempus, *app.* pæus 5, 1, 171
velamento, vitium, vulnus, vo-
mita. i. *salubrior*, convalescenti
alvus 1, 5, 79. embolus 1, 2, 31.
quæst. aqua 2, 18, 49. autemque
7, 38. de elbis 6, 18, 31. col-
lyrium 6, 6, 183. dies 1, 1, 5 *fm.*
salubrior

Rectum continere 3, 16, 18. Re-
liqua 8, 10, 84. v. denum. Singu-
la 3, 6, 30. 8, 10, 73. ut Superi-
us sit 3, 16, 18. Superiora 8,
1, 104 i. torpna supra fumer. Ten-
erum 8, 10, 12. i. Tenerius m.
est 8, 10, 15 de fumer. Tenolu-
tisque, quam ex consuetudine
id m. fiat 8, 10, 10. Validius 8,
10, 16. Uterius, v. *sup.* promi-
mo. Uterioribus m. 8, 10, 75.
Utremque 8, 16. c.

cum Verbis s. Abfcondo. Accus-
tam. Agito. Agitare, ratione-
nate, fac. Confirma. Contere.
Contrahe. Debitio. Dehele. Dis-
figite. Dependo. Dilecto. Dis-
tinctio. Egre. Excedo. Extendo.
Extendo. Excusa. Fatio. Fero
Jaco. Ico. Inheredo. Intendo
Involo. Jingo. Lado. Levo. Si
neque Moveat (membran eposi-
tum.) & emacresit 2. 8. 181.
Machina. Machinatio. Machi-
nabile. nam aliis cum toto cor-
poris Movetur 5. 37. 179. omnia
quod cum vulnere loco Motum
etiam tepidum est 2. 13. 9.
tandem per Movetur 26. 107.
per. Præcedo. Promittibilis
Id est, locut usque & alius
vel ingens 5. 37. 120. s. Prome-
veto. Reduco. Repono. Relativo.

Temo. Tenuis. Tenuis. Tenuis.
Tenuis. Valens. Venerabilis. Vener-

¶ cum Particulis In, Per, &c. in superiorib.

Mimopygma collyrium G., G. 131.
187. f. c. *minima*, a *pygma*;
maigre.

Memor, meminisse, ego sic testi-
ficorum esse neminem memor 7, 7,
53. si qua meminerunt 3, 18, 39.
cogendus est attendere & edisce-
re aliquid, & meminisse 16, 73.
si febris quiescit, dicitur memoria

Memoria, sc. sed haec quidem alioquin memoria magni professoris, uti interponeremus, afficit

8. 4. 14 *5. commemoratio*. primus quidem ex omnibus memoria dignis l. Pr. 13. non memorie soli, sed rationi quoque insitit (me-

δικεύς) | Pl. 94 *α. εὐχρηστικῶς, ὑπ.*
v. Amittu. Mondo. Pado. Tado.
Μηνυγγοφλαξ, *μυσ. ὅπου δια*
aditus, per quem membranas

(*duras moeris*) cultosim mittatur: *μαυροφύλακον* Graeci vocant δ, 3, 17. *describ.* id. a *μαύρο* ξ, mem-
brana, propriis illa verberis alias
dura mater, & *φύλαξ*, collum,
conf. lamina.

Mens, mentis, quorum & corpus &
mens appet 3. 16, 1 *app.* mens
Alienatio 4. 1, 4 i. *delirium*, v.
Imagines. mens etiam Robur 7.
12. 8 i. *animus fortitudo*.

¶ quomvis mentis fons Compotes
sunt 5, 16, 126 spp. delisium se-
cedit 215. Esctiorque mens est
1, 9, 6. It pignior metos (elt) 5,
2, 7. in eo (phrenetica morbo)
Promta ad omnes audaciam mens
est 5, 20, 1. Is qui mens sua
non est 2, 6, 12 i, dicitur, m.
paphorus Hippot, mensis duas
composuit 2, 16, 126

[illegible]

Menis, se. super meosam 8. 19. 3.
v. intendo, digni. secunda men-
sa 1. 8. 10. palmular pomaque
& limula 16.

Menfis, is. die in mense 1, 3, 55.
quod interdum tertio mense,
interdum non ante leuicum - An 7,
17, 17, septimo mense 1, 1, 17.

Menstruus, a. um. *modo* *Menstruus* oritur, sanguinis fluxus ex utero, quae singulis vixit mensibus contingit in feminis. In pellicis menstruum initium taliter (coartiale morbum) 3. 23. 4. neque in femina. Primum menstrui initia sunt (si qua genera morborum) 1. a. 2. (si

¶ cum Verbis: mulieri cui mensis
non veniat 4. 4. 83. mulier
sanguinem vultu Profusa men-
struis liberata 2. 8. 44. quibus
femina mensis obo Proveniat
2. 7. 19. quae mensis non Fur-
git 2. 8. 45. bene Responden-
tibus mensis 6. 6. 314. add.

non per. super tabem si mulieri
quoque Suppressa menstrua fue-
runt 2, 8, 16. eae mulieres, quib-
us supervenit tabes, quod men-
strua Suppressa sint 2, 8, 80. 22
(vita) roro mulieres, nisi quibus
menstrua Suppressa sunt, tentant

¶ cum Particularis: A menstruis defecta est (mulier) 1, 8, 117. 10. minar, quibus sanguis Per menstrua non respondet 4, 4, 71.

Mentha, v. inf. fœt Metior.
Menthe, vel mentis, ac, origanum
mentis : s. s. : s. s. : s. s. : s. s.

hepatico est 4, 8, 10, in cholera
admyeada narius est 4, 11, 12.
admyeas inambrosos teretes da-
xi potest cum aqua 4, 17, 7. men-
tha abl. mitta cum alio, ad per-
ungenda aphosa 6, 11, 10. per-
ungenda Succia 6, 8, 9. mentae fac-
to, sed buys misala parte 4, 1,
36. polo Eu menta narius buys

Mentellium, i. prohic, licet affertur
aut diplas aut hactemthos per-
eunt 5, 17, 37. herbam men-
tium cum finis radicebus avelli
debet, aut. (pro balsam. vapores)

Mentum, enis. v. Facio, omentiman-
tione Habolt, - Omilit 7, 14,
6-7.
Mentum, l. enis (maxillas inf.)

radem & media & etiam lora pars
mentum est 8, 1, 12, ipsa (ma-
uilla) mentumque 2, 12, 1. To-
tum mentum 8, 12, 1; v. Addu-
ca. Agglutina. Anneto compla-
tor. Conestilo. Exiem. i. al-

1. digiti duobus utrinque pinnatibus & ab ore & A mento 8, 7, 7. Sub mento 1, 12, 18 4, 4, 3.

Mercur, eri. In atenualionem con
merentia Romachi i. 8. 4.
Merigo, are. modo metrum (Symj.

Meridica, cl. Ante meridiem 3.
29, 41. Inter meridiem & vesp-

Meridianus, s. sem. meridianis Ca-
losibus relaxatus (corpus) 2, 1.

Meridior, ari. longis diebus meri-
diari potius (debet) aere cibum;
fin. melius, nob. cum. a. a. a.

Merula, ae. avis grana. alvum a-
flingit et coe c.

Merus, a. om. v. Vinum. deinde paulatim merum adiectum (positioni) 4, 11, 16.
Merseus, a. om. v. Vinum mera-

cum, meracius. Potiones meracas
assumere (apud eum 1, 3, 24 *fo.*
vini. sic, ut Potiōta meracas
fuit 6, 6, 77. meracius bibere 1.

Metaculus, s. um. v. Vinum.
Metalum, unde Metallicus, s. um.
tamquam substantivum. ex metalli-

cia aliquid p. 28, 180. emplastro
pastillique magis cu quibusdam
metallicis sunt p. 27, 10.
Midoder, u. quasi viam quandam.

quoniam ~~pascha~~ Graeci nominant
1 Pr. 91.
Methodii 3 Pr. 12.
Mecior, i. e. line quotidie vestrem

■ 8-5

ex reliquis victis confectio-
nem minimum mutari debet 3,
10, 8. ut tamen Quam minimum
ex oleo dematur 8, 4, 28.

Minime, *adv.* v. *Credula*, *Facile*,
Glutinosus, *Males*, *Periculose*, *Pre-*
ceptus, *Flagra*, *Tenuis*, *Terribi-*
lis, *Totus*, *Uitula*.

¶ cum Verbis: v. *Ambulo*, *Afflicto*,
Committo, *Condo*, *Conveni*,
Subactio, *Fortitudo*, *Corumpo*,
Clivo, *Curro*, *Diffecto*, *Finito*,
Morbo, *Nocuo*, *Sumo*: Idque lip-
pitudinis genus minime cum do-
lore est 6, 4, 2, *conf.* 8, 8, 15, 9,
Sufflata, *Vicio*, *Uter*.

¶ cum Particulis: Quam minime 3,
5, 3, 3, 6, 60, 8, 10, 24, mini-
mumque 3, 4, 4, 3, 4, 3, 1, 10, 4,
3, 4, 26, 3, 5, 11, 3, 16, 18, 7,
9, 14.

Minimum, *adv.* in morbus est lon-
gissimus, in morboque Anxius 2,
8, 159. minimum pars Dimidia
3, 4, 18. hoc ordine ut sit bi-
rurindis (sanguis) optimus, deinde
piscum, minimum Effica
columna 6, 6, 212, ut sic ea
(sementia) collocata habeat, quan-
tissimum minimum Lactentis 8,
10, 85.

Minus, *cre.* Aliquantum 1, 2, 10, 14,
v. *inf.* cum ea. Cibum 5, 16, 214.
minusculeque Cibum 5, 16, 210.
Cibum minuscule 6, 6, 98. fric-
tione, . si multa (sit) misal
(scopus) 7 si modice, imperi 2, 14,
4 *app.* quorum quidvis ex eo
tempus, Dolorem minuit, sed
magis aliud in illo 3, 10, 5, ut al-
ter (dicit) Febrim minuit 3, 1,
9. saepe enim in hoc quoque ge-
nere valetudinis jam minui Fe-
bria videtur & rursus intendit
3, 11, 7 *app.* *add.* cum ea. et re-
missio (levis) credendum est,
que etiam immoratur, & Infla-
tionem. Feruereque corpora
minuit 3, 11, 8. atque tum illius
(inflammationis) quoque impe-
tus minuit (hanc emplastra) 5,
19, 1. ut Iodica Impetus minu-
it 3, 19, 43. minuatque cist
(mali) indurci 5, 28, 38. misal
ergo tantum Materiam superantem
apparet 5, 4, 15. Morbus in
increuit, an confidat, an mi-
nuatur 3, 1, 14 *app.* inclinatis id
app. hanc autem genera Morbo-
rum modo, in-areuit, modo con-
filiunt, modo minui conseru-
it Fe. 89. jam ad fanitatem In-
clinantibus id go *app.* saepe enim
pocius concitatur eo Fluita, quam
minuitur 6, 6, 45. qui corporem
luorum Rubeta Iniqua excita-
tione nocturnae vigilia mi-
nuant 1 Fe. 11. *Wied. leg. causa*
minuat. Tumot (emphasi-
ca) omel frigetis, misal 7,
14, 8. in (surrectis) sine infla-

matione modo minuitur; modo
increuit 7, 15, 4 *app.* Interdum
sic minuitur, ut id 17 *app.* ex to-
co deinde, v. cum ea. Tulus mi-
nuetur 2, 8, 16. Vis corpora mi-
nuetur 7, 27, 21.

¶ cum Particulis: ut aliquotum
quidem minuat Ex febre 3, 3,
13. donec aliquid minuisse Ex
tumore videtur 5, 26, 171. Jam,
Magis, v. in *separatis*.

Minutus 3, 1, 1, v. *Absterfus*, *A-*
liquo, in adjungendo prout, si qua
minuta emittat, corpus 8, 6, 15.
v. *Aves*, *Calculi*, *Olera*: minui
Olibus pili immitti 7, 11, 1. pri-
mo parit pars ex multis mino-
sculis Olibus conlat 5, 8, 68, v.
Pulsilla, *Tumor*.

Mirus, ., om. non mirum est, si
4, 11, 6. quod maxime mirum
videri potest 3, 8, 48, 7, 4, 14.
quod minus mirum est, esse 2, 18, 8.
Mixto, *aci.* Iuxta aliqum mix-
turæ, quomodo eam, 2, 8, 89.
Mirabilis, *c.* valde natura mirabi-
lis 7, 27, 3.

Misce, *cre.* et per se & misla *app.*,
1, 17, 14, 6, 15, 12, *add.* 5, 60,
219, 6, 6, 249, 6, 14, 6. Acce-
tabulum, v. *inf.* sulphuris, re-
cetis fuit Adept & ex oleis Al-
bum misceatur 4, 20, 14. Aliquid,
v. *inf.* oleum, licet eorum miscere
acquit portionibus Ammoniacum,
galbanum, propolis, viscom 3,
18, 191. Aqua v. *inf.* oleum, misce-
re Colores 2, 8, 45. expositis
simplicibus Fatulatis, dicendum
est, quemadmodum miscean-
tur 5, 17, 8. misceatur autem
vixit id 1. mixtum Genus com-
monium in morbis apud methodi-
cos 1 Fe. 89. Hanc misceatur 5,
24, 19. ex His mixti 7, 19, 43.
His misli 5, 22, 47. misli His
5, 17, 14. ubi utrumque est, In-
dicia quoque mixta sunt 7, 14, 11.
sive separatim illa, sive mixta
proveniant 5, 4, 26 *app.* quæ In-
parat omnia ligantur, deinde
Liquida misceantur 4, 8. quom-
sæpe simplicia (Medicamenta)
opistulata, saepe mixta 5 Fe. 8179.
quem levis Medicamenta & modi-
ce exprimentia facile & varie mi-
secantur 6, 6, 47. hanc quoque Co-
mnia Medicamenta singula primom
per se teri, deinde mixta iterum
ferri 4, 6, 49. tantumdem Mellis
infundere, & radica miscere In-
potest 6, 19, 4. per Modum aut
emplastri & mellis miscendum est
8, 4, 69. *add.* 6, 19, 9. quan-
tum (oleum & aqua) miscenda manu
sunt, donec albetur 3, 7, 1.
effriget Oleum, si aqua misce-
tur 1, 3, 26. Itaque per se nam *app.*
adit. si quid Olei misceri debet
5, 17, 15. Omnia, v. cum in a-

nom. tum Infundere erada Ora,
tandemque miscere 4, 19, 26.
levi a sensibus Partem certam,
salsa Partes duas miscebat 5, 18,
71. balsam Partem unam, & olei
veteris aut typici Partes duas,
mellis quam accitum Partes tres
miscere 6, 6, 191. totum per
Pondus misceatur 6, 7, 45. quan-
tum quoque Pondus paria ana-
lescent 5, 19, 22. quam paria
Pondera aluminis aridi & mellis
miscuerunt 6, 19, 5. parit Poe-
tiones misceatur Isai dala, eho-
leide, autipimenti 6, 19, 11.
Quod quam miscueris 6, 6, 54.
Quæ separam contritæ, sursum
mixte ex aceto contrahant 6, 7,
50 *app.* Quæ per se contritæ, mix-
taque, tulus, terentur 6, 14, 6.
si per se Refrigerantia parum pro-
deant, miscenda erunt hoc mo-
do 5, 26, 139. Spiritum minimum
parulentum 2, 8, 79. Sulphuris
a. niti 4, 6. myrrha adiac
contritæ acetabulum miscent 1, 23,
104. Vinum merum, mixtum
4, 19, 24. v. Vinum, aquam
frigidam ingessit (aria), in qua
epota quous Vinum misceatur
Frigit 1 Fe. 110. ubi utendum
est dulci Vinum misceatur 6, 7,
44. 6. mixtum Vitium habet op-
pus 11 *Præf.* 90. sic ex assilla &
fuerit 1. *Isai methodorum, de*
placuit, miscent 3, 82, 108, 6,
7, 89, 6, 11, 10. miscebat 3, 21,
19. misceatur 5, 21, 2, 5, 48, 19,
10, 5, 17, 16, 18, 260, 271, 4,
7, 10.

¶ cum dativo: solani sula contrita
suilla Adipi miscenda sunt 5, 16,
241. id ipsum ovi Albo mixtum
3, 20, 116. passilla Alcum mol-
liori aut erato misceatur 5, 19,
18. quibus Cathartica aliq
miscenda est 3, 23, 4. Cecito mi-
sere (passilla) 5, 20, 4. *add.*
5, 17. exte. Interioremore ejus
(militari) parum contritæ, &
cerato misceatur 5, 26, 204. misla
Cerato ex rosa fæsto 5, 89, 17.
Cui, Cuiuslibet, v. *inf.* qui, qui,
Cyath Isai cyathus aque m-
Bus 4, 18, 6. 21, v. *Isai*. Hic
mixtum callorem 6, 7, 9. Hic
alia misceatur 6, 7, 21. misce-
turque His minimum 6, 29, 14. E-
vium miscendum 4, 14, 19. mi-
sla His aqua in alium datur 4, 15,
22. Isi sic, ut et dimidium In-
sinat teribitine misceatur 5,
28, 213. eademque rursus electro-
um & mel misceatur 6, 11, 22. sic, ut
thuris quoque paulum et mi-
scentur 6, 12, 19. si ea pin-
tachryme misla est 6, 6, 4. La-
chryma quoque misceatur (pituita) 1,
7. quicquid Mallico Inquit,
est 4, 16, 9. expetere
per

fanguis mittitur 1, 18, 27 Syn. 41, 42. sive fanguis in vena aliqua - super aliquid sanguinis mittitur 8, 4, 14.

¶ de detractis sanguinis artificiali. de detractis vero, per canaliculum 2, 11, 14. sanguinem incit vena mitti, novum non est 2, 10, 11. casus, 6, 21, 14. etiam scarpello sanguinem - ab eo potissimum parte - esse mittendum 2, 11, 9. sanguinem mittere 4, 13, 7. remedium est 7, 7, 176. ut sanguis quomodo mittatur 6, 7, 7. sanguis mittendus est 3, 11, 11, 4, 14, 12. casus, quicquid est angustiae 7, si vires patiuntur, sanguis mittendus est, est non abundat 4, 4, 6. remedium vero est magis & recentior doloris, sanguis mittatur 4, 6, 7, 1, sanguis mitteri, si visus vicius est, sanguis mittatur adjuvat 2, 20, 4. cum dicitur mitti sanguinem 7, 10, 11, 14. et fomenta necesse non generantur, vena est 2, 10, 7. add. 2, 10, 15, 5, 27, 21, 6, 6, 8, 14, 18, 19. sanguinem humili mitti, non Altemum est 7, 11, 11. mitti vero necesse debet 4, 1, 7. non enim est 7, 11, 11. Expositio 6, 6, 100. v. inf. cum ex fronte, mittere autem sanguinem, quomodo sit expeditissimum, vena habent; tamen ignota difficultas est 6, 10, 4. his utique, si vires patiuntur, sanguinem mitti, Necessarium est 6, 6, 6, 8, add. 18, 15, 6, 18, 77. Necesse est 2, 10, 10. Operari, si feris vasa sunt, fanguinem mittere 4, 7, 4. Operari si vires patiuntur, sanguinem mittere 5, 16, 15. si vicia sunt, sanguinem mittere, Optimum est 1, 7, 1. in hoc (mortis) sanguinem mittere, Optimum est 4, 2, 31. in latius sanguinem mittere, Optimum est 4, 6, 7. ubi sanguinem mitti, Opus est 2, 11, 14. si laetum non patiuntur 2, 11, 14. si non ubique mitti Potest 2, 10, 36. v. cum in. necesse est tamen robur mitti (puri) est, ut sanguis mitti Potest 1, 7, 7. ferius, quomodo sanguis mitti Potest 6, 6, 101. Primum supponendum habet id genus doloris epistis, qui sanguis mittatur 4, 6, 11. in eummodi casu (gangraena) Primum est, si vires patiuntur, sanguinem mittere 1, 20, 11. in hoc generum morborum (schibus) sanguinem mittit. Prodest 1, 6, 46. si satis virum est, si vires patiuntur, si vires sunt, si satis validae vires sunt, si tunc Robor est 7, 1, 11, 12, 13, 13, 7, 1, 7, 4, 6, 6, 7, 4, 10, 4, 1, 6, 21, 11, 6, 6, 4, 6, 4, 18, 9, 10. interdu enim - quae vires

sunt 2, 10, 1, add. fapp. Utile est 2, 10, 10.

¶ cum Particula, & simil. idque ipsum tritimonium est, etiam incipit sanguinem, ubi membro incutitur. Ab eo potissimum parte, quae jam laeta est, esse mittendum 2, 11, 9. ergo, si vires patiuntur, Ab eo brachio, quod super eam collum (scilicet) est, sanguis mittendus est 2, 9, 10. mitti vero la debet, si ista cor porie causa sit. Ex brachio: si parvis clicusque, Ex ea ipsa parte sunt certe quae proxima 2, 10, 36. videtur tamen una ipse ducit, si ex parte fractum est, Ex brachio potius sanguinem mittendum est, si quid in humero vultum est, Ex altero brachio 2, 20, 19. adeo ut si parum fluxit (sanguis) videbitur, mitti quoque Ex brachio debet 5, 26, 10. cognovi tamen medicos, qui ex corpore idem ubi aliquid, quam Ex brachio sanguinem mittere 17, 11. praeterea & vicia, & femina quibus menstrua non praesentant, interdu Ex brachio sanguis mittendus est 6, 18, 12, 12. in supposito canaliculo sanguis mitti Ex brachio debet 7, 10, 6. repositio est (in vicia), si cum dolore oculorum & vertice ille casus incidit, Ex brachio sanguis mittendus est 8, 11, 10. quidam brachia quoque & crura, ex quorum loco mors, repulsiunt, & se cancelli ditioneque nervorum orientur, - sanguinem Ex brachio mittunt 8, 11, 6. sed id tunc non potest ubi necesse est, ut in ea quae corpus sanguis mittendus sit 2, 10, 31. Ex utroque crure, v. inf. parte talum sanguinem Ex fronte vel caudis mittere - expedit (in hypochry) 6, 6, 102. In quo (in inflammatione oculorum) sanguinem Ex fronte mitteri, necessarium est 6, 6, 118. Ex parte, v. Ex brachio sanguinem mittere (in partibus) mittendus est (in reticulorum inflammatione) 6, 18, 69. Ex vena singularem mitti, vires non patiuntur 2, 11, 11. non facile sanguinem mittere (in partibus) 7, 7, 10. ubi jam vel sanguis missus, vel 100, 6, 4, 46. nullum parne morbum esse, in quo non mittatur (sanguis), novum est 2, 10, 11. v. inf. 11, 4, 4, 33, 3, 16, 15, 6, 118. quodlibet vehementis febrii urget, tu ipso impetu eius sanguinem mittere, hominem jugulare est 2, 10, 36. In istis (brachii) morbis) sanguinem mittere optimum est 4, 6, 7. quia non ubique mitti (sanguis) potest, sed in temporibus, [0]

In brachia, juxta talos 2, 10, 16. Inter incit & sanguis mitti debet (in hemiterreo, ubi magnopere est, quae res prohibet) 3, 8, 6. Interdu 6, 18, 12, 12. Interdu: sanguis mittendus est (in haemorrhoida) & si ubi non est ex ore proferat, Interdu, tertioque, & quodlibet parum aliquid 4, 4, 81. utrum est (in comitibus morbis) Juxta talum ex utroque crure parum sanguinis mittere 3, 21, 16. Juxta talos 2, 10, 16. neque 100, 10, quodam dicere, quomodo sanguinem inde, ubi laedit, esse mittendum 6, 10, 37. Male sanguis mittitur 2, 10, 6. quomodo sit autem Minime credo sanguis mittendus 2, 10, 21. si ubi istisque praesentibus (in malis habet), sanguis mittendus est, sed Paulatim, quotidieque pluribus 2, 21, 11. Quotidie, v. inf. 4, 12. neque sanguis, ubi in remissione est, Recte mitteretur 1, 18, 11. sanguis Recte mittitur (in utroque vehementi inflammatione) 6, 14, 6. Tertio, v. inf. iterum. Tum demum, & sanguis, sanguinem mitti debet, si non est, non ubique mitti potest (sanguis) 2, 10, 36. Utique mittendum sanguinem creditur idque quidem Utique vitendum esse dixerunt (in parte) vicia 6, 4, 31. his Utique sanguinem mitti necessarium est 6, 6, 8.

¶ de 2, 10, 19. fapp. ut quando etiam Primo de fanguinem mitti velle est, 6. non quomodo utile post aliam sanguinem est 2, 10, 30. quod graves dolores (in schibus) sunt, commoventur Secundo dicit, si tamen res urget, etiam Primo sanguis mittendus est 6, 6, 11. Quotidie parum aliquid 4, 4, 81. paulatim. Quotidie fluitibus diebus 3, 21, 16.

Misio, omnia, etque misio fanguis, ubi adeo non proficit, ut etiam necesse est, 10, 31. quae de fanguinis missione praeterea sunt 4, 3, 7. utendum tamen ubi sanguinis missione, eart, 3, 21, 16. Modorum, ut, in Noio, v. fapp. Modus, 1, de mensura ad correctionem autem Ciborum materiam generis & modus pertinet 3, 4, 1. interpretantur homines apud nos sibi Cibi tempora, modum corporibus dant: rursus etiam tempora medicis pro dno remittunt, sibi ipsi modum vindicant 2, 16, 2. add. 18, 12. na. pro talibus iustis modis Cibi sumitur 2, 17, 2. ab exiguo Cibo lescere debet) quodlibet edicere, donec de modum perveniat 1, 21, 14. modo Confessidius mactio 2, 1, 13. ex modo fluxit fanguis colligitur

(Cibus) non coheret 1, 39, 12. ut Obispo oportuno nutritur 3, 7, 12. In levis Cibus nutritur 3, 7, 1. per eos Cibos, quos propofui. nutritur et 3, 12, 17. quo Corpus magis nutritur 3, 6, 33. Vires ejus cum nutritur 3, 12, 19.

¶ *1. tracta remedia ad curandum, curis, foveis; fere ut lapsio. ut sem. foveo, pariter lo. de Cy prius. fove. interpretatur.* quomodo medici melius alios Antroa quam laos nutritur 3, 9, 18. ipsum Aum nutrit, cui rei plura medicamenta idonea sunt 4, 18, 5. promissio debet similitur nutriendum, ut primo tantum Aquā egredid, vel etiam frigidā fustatur (in virio encanthidis) 3, 7, 44. *fyne.* si exuremae partes componi frigidis, calidis Fomentis nutritur 4, 12, 19. quae (Hemise) aliter nutriti debeant 7, 19, 8. sine Linamento nutrita sunt (ulcera aperta in alia vel logarithis) 5, 21, 109. oculorum Morbi qui lentibus Medicamentis nutritur 4, 6, 12. hoc colligium adversus omnes quae oculorum valitudinem idoneum esse, exceptis his, quae lentibus nutritur 6, 6, 168. *add. paulo pps.* ulcera, qui simple Valitudinis nutritur I Pr. 103. Ulcera recentia lentibus medicamentis nutrita sunt 6, 6, 167. ut vetera Usta, Ulcus nutritur 7, 14, 28. *fyne.* curare 5, 18, 11. reputatur Ulcus sic, ut caetera, nutritum est 5, 16, 229. quo magis necessarium est, si caput Ulcus resineque quam nutrit 3, 10, 103. *app.*

Nutrix, levis nutrit cogenda est excenti ambulatibus *cor.* 6, 18, 25. si alius nutriti subditi 6, 11, 13. eandemque nutritas facere oportet 5, 18, 237.

Nux, nux, ex fructibus succolorum valentissimas auae, fient, nuxes 3, 12, 37. nuxes omnes insulsi, exceptis nucleis piceis 3, 16, 3. quociens autem bocam sui nuxem sui simile aliquid posuero, scire oportebit, antequam expendatur, et summan Felicium esse demandam 3, 19, 71.

¶ Amaris nuxes sine Nigrosi septimant 3, 19, 12. *amalgamae amarar.* alvum (arivum) molitur 5, 21, 25. diffundunt 5, 11, 5. molliunt 5, 11, 3. Amaris nuxes 6, 119, 19. cum alio 5, 21, 7. nuxes (Amarae) 5, 16, 5. *XXV.* 6, 7, 30. solunt 5, 4, 1. nuxem Amaram 3, 11, 6. 7, 39. nuxes Amaras 3, 24, 8. cum quinquaginta Amaris nuxibus 5, 18,

160. id quod ex amaris nucleis Septimantur 3, 7, 94. Humor ex amaris nucleis expressus 4, 7, 15. *1. alvum.* Medicamentum ex nucleis amaris cum aceto nitia 4, 24, 21. Oleum ex amaris nucleis totid 5, 6, 4. Oleum acetum 5, 6, 5. Amaram nuxem cum 10. Succo 4, 7, 19. Croceum cum Succo acetum Amaram 4, 7, 94. Nuxis Graecae 5, 21, 21. 6. *amalgamae dactis: v. Rhod. in Lexico Scabro.* Graecae nuxes 3, 17, 35. onces Graecae cum triginta contritis & cum passo misce 4, 40, 41. nuxes Graecae quaque 4, 10, 6. petio ex magna nuxibus Graecis & amylo 4, 4, 17. ad nuxis Juglandis magnitudinem 5, 10, 4.

O.

Ob, *propae.* interdum etiam vel vel ex aumia inflammationis, vel ob aestus immodicos vel ob nimia frigora, vel quia *Ob.* 5, 26, 312. *fyne.* humoris nimis abundantia, ob quon 3, 12, 6. ob quon causam 3, 4, 27, 3, 6, 15, 25, 4, 6, 19, 3, 10, 183. nihil omnino ob unam causam fieri I Passet. 95. ob hoc 1, 3, 60. ob haec I Pr. 32. 73, 3, 16. ob id 3, 12, 29, 7, 11, 35, 7, 24, 81. ob id, quod dixi 7, 12, 12. ob id ipsum 7, 4, 15, 2, 1, 14. ob bonos mores I Pr. 2. ob quae I Pr. 116, 3, 24, 17. quon parum ob ipsum vniuus, primum ob immodicos aestus fuit praesentatur 3, 27, 47.

Obsecro, v. Oec. Obcallesco; v. Oec.

Obdormio, lre. quem obdormire volumus 5, 18, 51.

Obesum, 2, 1. mm. corpus gracile, obesum 2, 1, 13. *app. h.* - tenne *app.* 2, 1, 54. 4, 10, 12. gracilem, obese *app.* 1, 3, 2, 2, 1, 33. *seq.*

Oblicus, etc. Adolescentia morbis acutis, item constitutis, rabique, maxime obliqui est 1, 1, 10. extendendum id est, quod Affectum est, obliquiandumque labori & frigori 2, 9, 1. leniter intus Digiti obliquandi 7, 26, 66. eorum rusticum imas partes oppositae morbo obliquant 3, 20, 17. occupandumque (sanguis) obliqui Linamentis 4, 31, 1. triplex at (osli) Panus obliquendus, eodem vino & oleo madens 3, 10, 21. definit fovee (singula) quae volutur, inde obliqui quae trochiscant 3, 10, 41. *1. repulsi.* ab ea parte involuam lana Regulam obliqui 3, 10, 124. a lateribus duo Valentes obliquantur 7, 16, 31.

(R. q. a.

adum Vultus frigori obliquine 5, 26, 55.

Obiurgo, are. leviter obiurganda vana trifida 5, 17, 63.

Obiurgatio, omia. quorundam etiam interpretibus istis obiurgatione & minis prohibendus est 1, 21, 15.

Obligo, are. nullis obligas la legibus 1, 1, 2. obligari sequum est confessione promae est 3, 26, 14.

Obliquus, 2, 1. mm. v. *Pradica.* De stantur.

Oblongus, 3, 2. mm. v. Calculus. Linamentum, Odi.

Obmutesco, etc. saepe humo idem (in esichomare) obmutescit 5, 21, 21. vitio lenium aliquis peribitur & obmutescit 5, 21, 2. *de hyferia suffraganea.* quodam obmutescit 5, 26, 50. loquuntur, obmutescunt *app.* 5, 26, 43. qui debus obmutat 4, 6, 25. obli sobito aliquis obmutat 3, 10, 23. aum obmutetur 3, 4, 5.

Obniti, obniti, quia pite is tamum maxime sedat, magis obnitiunt 7, 7, 6. *1. app.*

Obnoxius, 2, 1. mm. Cerris gravibus admodum morbis obnoxius est 4, 7, 2. obnoxius magis illis Injuriis Corpus efficiat I Pr. 24. corpi obnoxius morbis pestilentibus Corpus efficit 1, 9. etiam quon omnibus morbis obnoxius maxime Infirmitas 5, 1, 3, 40. quare magis obnoxius offensis Infirmitas est I Pr. 112. interitus sunt & acutis & longis morbis obnoxius 4, 11, 2.

Obnoxius, 2. quem *Pradica* appellat (Graeci) 5, 17, 9. paulo fluidi, medio scrupulo fuit.

Obno, unde Obnoctus, 3, 1. om. temp malis obnoctum hominem consistit febribus 1, 21, 9. Obnoctus, obnoctus, 3, 2. mm. 22. quae ad obnoctens partes pertinent 6, 18, 2. in obnoctens partibus 1, 17, 5, 20, 9. in obnoctens 5, 21, 124. *1. app.* partibus.

Obnoxius, 1. mm. v. Canife. Locum, 3. in obnoctens positus causa I Pr. 32.

Obnoctio, omia. id quod *1. app.* prae, prae ex indicatibus animalibus *ad.* 2. *ad.* 2. *regula prae.* prae, prae 219. esse in observatione Experimentum ciedunt I Pr. 51. Hocum observationem medicum esse I Pr. 61.

¶ sunt Aliae quonque observationes in febribus necessariae 1, 6, 44. Aliqua potius observationes edibenda esse, ad quae dungi carnis censum debet 2, 10, 4. *1. indicat.* inter initia nonnumquam Cereis observationibus discretur suffuso 6, 6, 201. *1. 1. app.*

ris regalis, praeparis. hule quidam Cautios obfervatio neccitiam efficit 4, 8, 54. & io fignis quidem Macr obfervatio eff 7, 75. *ut i. hoc obfervandum, faciedum eff*. imbecillitas obfervatio Major aff eorum obfervatio Neccitiam. quos qui in perficillia utatur ad huc integer 1, 10. 1. quibus tamso magis omnia obfervatio neccitiam eff 1 Pt. 113. in qua (curatio) Quedam obfervatio, ad quidam quoque rationemque perignis, neccitiam eff 7, 57, 19. Quodam obfervationis defiderior & corrie rei & corporis geonit, & fecus, & reitues, & tempora aut 3, 1, 1. eique in et (14) quodam pado Subtilior obfervatio adhibenda 1, 30.

Obfideo, etc. fin totum id (Ingen) tamex obfideit 7, 11, 10. In pa aliqua obfideit (venit tumebit in r) *infert*, ut major eo vito vates 7, 115. 8. quibos (focios car.) obfideit (ad ap) pthia 6, 113. 13.

Obfio, etc. eadem cancro obfuiunt 1, 11, 11.

Oblio, etc. nifi quid oblit 4, 5, 4, 7, 11.

Oborgo, etc. obfervandum Capiti 8, 4, 77. Cestum lani obducat 6, 9, 17. Oculoque & ceteris jandis paribus bene obducat 7, 7, 61. O obfervandum 1, 11, 12.

Obtudo, etc. quorundam Senfos obtudodunt 3, 163. 53. gravedo. Vocem obtundit 4, 1, 44.

Obtus obfus fuit 3, 1, 56, 8, 14, 5.

Obvifio, etc. uti ut quidam ante oculos tamquam linguae obvifio 3, 7, 51.

Obvius, a, um. obvius funeti 3, 6, 15.

Obvivo, etc. fufila primum fub ale obvoluta cepit qm (humet) debet comprehendere 4, 13, 11.

Ocraceo, etc. uti ut fangis in ceteris membris roptia oculos quibundam occeret 8, 4, 21. quidam fua nifi mafculis caula fubito ocracet fuit 4, 4, 11. nom oculi qm occeret fuit 8, 4, 1.

Oculifeco, etc. oculifecit in cale i demum Aliquid 4, 18, 45. five e medicamentis five ea fetto Cuius

(Membris) gravitate oculifecit 7, 18, 24. ut Tumor (re podagra etc.) jam etiam oculifecit 4, 14, 18. si vero Tumores etiam oculifecit 4, 44, 20.

Oculio, etc. in expandit molum opem oculiofibus 3, 11.

9. quavis peior, fola tamen oculo nova omnianda eff 3, 10, 11. hac occasione utus medius 7, 19, 4. Per eadem occasione 7, 19, 11.

Occido, etc. *midiflonge*, a cunctis ne occidit, nifi faverit, videtur (medicus) 1 Pt. 81. app.

etiam ut occidit, quem flos ipfius ipfius intercutit 3, 141. 11. app. & fyma. intercutit (Carcinoma) 11. donec occiderent 3, 11, 11.

fanguinis Detraffio vel occidit vel libet 3, 17, 6. app. colobis ipfa tuto elius, idem quos occidit 3, 17, 11. idque (Malam) fup

latus feptimum diem occidit 3, 7, 73. nifi occidit (Morus) 3, 1, 1. intra feptimum diem 3, 1, 111. prodeff, occidere 3, 24, 1. app. ut totum fanguinis profuit, ut occidit 7, 14, 39.

Occipium, il. v. Admovere oculi, pitio cucubirina, Biduco. In. cidit. 4, 6, 20.

Ab occipio incipit *ipfius* 4, 4, 1. Ab occipio 4, 8, 20. 1, 3, 8, 10, 40. Citer occipio 4, 3, 5. In occipio 3, 11, 27. 7, 7, 245. nervi Sub occipio 8, 113, 2.

Occupo, etc. Aphthas palatum lo. tamque occupat 4, 11, 11.

vero Anfti pluritque brem occupatum 1, 1, 11. Cancer id occupat, quod occupat 3, 17, 114. si Cancer ipfius colem occupat 6, 18, 51. interduam Can. cet occupat (vicos) 3, 16, 111.

ulceribus Cancro occupatis 8, 2, 1. Occupati Cancro vultus potest 8, 10, 87. nunquam sint eg latus Cancer occupat, aut diffi. cilius tollitur 7, 9, 4. ubi vero Fe. bus aliquem occupat 3, 1, 1. si io. p. occipit occupat 1, 19, 1. articu. lum occupat Fufila 3, 18, 164.

Memitit eos fere fex & triginta horas per accentionem occupat 8, 8. imbecillitas occupat (ali. quum) 3, 17, 11. oculo In. flammatio occupat 6, 4, 18. fi. lla (Inflammatio) occupat (laxum membrum) 8, 17, 16. Zeuce quom occupat, non fa. cile dimittit 3, 18, 100. oonon. quum totum Lumbis quoque occupat vltum 4, 17, 8. Mor. bus emittit fanguis vltus quom fanguis occupat 3, 11, 8. jam si Morbus occupat 3, 17, 15. Morbus si nondum mi. ni occupat 3, 11, 11. quae (Migras) si ceterum occupat 4, 18, 48. si majus Puffularem ge. nus occupat 3, 18, 157. occu. pandusque (Sanguis) obfus

linamentis 8, 4, 12. si Venofus occupat, (ubi olli fructi non conferbuerunt) 8, 10, 4. interdu Venofus vltus occupat 3, 16, 111. Ulceribus longa Venofa. te occupat 8, 1, 11.

Occuro, etc. si nifi nifi laere & lubicum occurrat 3, 4, 9. fyma. eff 10.

Anterioris, principis obfio. vel occurrere vel mederi morbis po. de 1 Pt. 14. diff. neque utique iocum (gros morbum eff) quia

8. occurrat, facile fiores 1, 1, 7. nifi occurrat, tollit (Mafpina) 3, 11, 2. eam datus; eque (Car. cinoma) occurrendum 6, 11, 11.

Delot occurrendum eff 8, 1, 11. occurrendum fubinde vehementi. tiori Malo 1 Pt. 50. ut concodio coem omibus Vitis occurrat, sic rufus alia fignis, alia calor 1. 30. 1. eam. datus, protius lifem medicamentis occurrendum eff 1, 1, 6. eam. parafila occurrat. num enim lotio dicunt com. qui origiem oco ignorat 1 Pt. 11.

Inter initia protius occurrat ne. cefitatem eff 3, 11, 14. Menue. w. p. per. ubi Fatum occurrat eff 3, 17, 18. nequidubium eff, quin via quinquem, qui nuo dif. mulvix fed 21. haec maturat morbo occurrat, agnoscit 3, 12, 212. occurrat delotit fer quentem catapofum 3, 15, 8. Trochis 1, 11, 14, 6, 18, 40. Subinde 1 Pt. 50.

Ochra, etc. exadit corpus 3, 7, 1. ochra Antice eadem alit & vltus implet 3, 14. ochra quae Antice nominatur 3, 11, 44.

Ocium, l. etc. eff 8, 1, 11, 1. al. vum movet 3, 19, 4. vltum mo. vet 3, 11, 1. fimal repitit & teffigiat 8, 11, 6. ex cetero 1. 11, 11.

Odo, *infert*. ex obfo, & quida. giata hoci fere fex & triginta 3, 1, 8. os illius obfo odit, nona hujus fex 8, 87, 4.

Oltus 3, um. v. Dies.

Oculus, l. de *lufia* 6, 12, 91. 7, 17, 11, 47, 61, 78, 10, 11, 16, 91, 107, 104, 116, 117, 118, 119, 121. *l. palpebra* didice. rendis quotidie oculi aut 7, 7, 13. 1. vltus fallere oculum po. test 7, 9, 1.

Ag. Agtes. Affedus. Alham. Ang. ulus. Caligo. Carerules. Caffa 6, 6, 1, 11. Cicatrix Colot. Cutatio 7, 8, 1. Delot. Foumnia. Hamot de *lente cryftallina*. Im. becillitas Ineraria. Morbi 6, 6. frequens Morbi 3, 7, 61. Natur 7, 7, 116. Nigrom 6, 6, 14. 7, 7, 140. N gra per 7, 7, 110. In. ima oculi Oculi 7, 7, 99. oculu.

Enfluse toto corpore oriuntur
1. 7. 32. 1. 8. 11. Quare, v. cum de.
Et in Ramex. Ruxor, v. cum de.
Sitis 1. 16. 46. 125 Species, v.
cum ex v. Spes Stramex 1. 1.
41. mucus Sudor oritur 1. 7.
45. m Sudor aliquid oritur 1.
17. 16. Sudores renues or. 1.
16. 17. add. inf. cum citra, ex
Et in Sciffio, v. cum ex Sup-
puratione puratio 1. 7. 49. Suppurationes
autem, quæ lo aliquæ interiori
parte oriuntur 3. 17. 51. Tabes
1. 1. 37. 21. 7. 75. Turmus 1. 1.
19. 1. 7. 74. v. Tremor. Tubec-
culum oris oritur Tubercula 1. 18.
19. add. cum citra. Tumor Tu-
moris, v. cum datus, cum la in
vicem, et per Vires. Vemex.
Vitium. Ullera. Unguis.

Unguis datus, si mulier ex lingule
febricula orta est 1. 7. 16. cui
fano fabius dolor capitis oritur
est 1. 8. 81. quibusdam oritur lo
hoc morbo tumores oritur, deinde
deinque, deinde talis effluat 1. 8. 87.

Unguis Particula, et fere talis hor-
or Ab his oritur, quæ bilio-
la Homacho relecturunt 1. 12. 1.
que oritur Ab angulo, nonnun-
quam ad pupillam quoque perve-
nit 7. 7. 17. oritur fere A capite
(phtisia) 3. 17. 9. hoc morbo
li gens Ab illius oris faler 1.
7. 12. Aliar Alietque, v. inf.
cum per morbus comialis Ante
pubertatem oritur 1. 8. 16. Ante
adventum valetudinis, v. sup. no-
tet. ubi frigidus sudor later fe-
bris non autem Cilex caput tan-
tum & terries oritur 1. 5. 4.
dolores Cilex comas & infectoris
partes orit 1. 6. 16. tubercula
Cilex glandem oritur 6. 18. 41.
varie Cilex pericula oriuntur 3.
16. 17. Cilex, v. sup. phtisia.
la, 1. (morbus) cum ceta fe-
bre oritur 4. 1. 11. quæ ipsa
(vicia) alia quoque De causis
oritur solent 7. 7. 4. Deinde 1.
16. 125. Ex quibus causis iterum
hæc species oritur 1. 6. 4.
nonnunquam in quomodi abier-
tus & ex alia necrum generis
fistula oriuntur 1. 28. 179.
Ex difficultate utitur morbus te-
ruioris Interitum oritur 1. 8. 14.
Ex qua raderie, pustulae oritur
Inter 1. 18. 162. pustulae Ex In-
flammationibus oriuntur 6. 6. tot.
ac si nullo Ex vaginitis alterius
fistula oriuntur 7. 7. 16. Iules
autem in aliolefebris 15. mor-
bus & ex alia fistulae oritur 1.
8. 4. quo Ex graviore morbo,
majoribus capitis doloribus vel
idlo vchemenioribus oritur (fistulae)
1. 7. 7. 179. Ex quo gressus

Inflammationes oriuntur 8. 3. 15.
Ex quo sudor multus oritur loce
7. 46. 107. Ex quibus causis
Interdum hæc species oritur 1. 6.
4. quæ (sæterum) videntur
Ex vultu oritur est 1. 16. 161.
si mulier Ex lingule febricula
orta est 1. 7. 16. si calor Ex in-
tinitis præcordii oritur 1. 6. 11.
Ex quo (pulmonum) videntur
acutus morbus oritur 1. 7. 1. In-
ferre 1. 11. 2. Jam 1. 16. 164.
1. 16. 116. ibi 6. 16. 1. In ado-
lescentibus, v. pænia sup. cum
1. juvenibus vultu oritur (phtisia)
1. 16. 115. In phtisia, v. cum
pht. In quibusdam etiam
tabes oritur 1. 1. 37. add 1. 33.
100. quæ quævis & lu ceteris
& in alia & in lateribus oritur lo-
rent 7. 6. 1. Iulores frigidis tan-
quam in ægroto corpore oriuntur
1. 16. 39. hæc lo ipsa cor-
poribus oriuntur 6. 6. 119. vel
(morbi) oriuntur in partibus 3.
9. hæc (pustulae) oritur in
eminentibus partibus 1. 18. 171.
hæc omnia genera morbum viciuntur
in pedibus & manibus 1. 18.
181. tubore & tumore in præ-
cordio orta 4. 4. 11. In testico-
lis si quæ inflammatio sine ictu
orta est 6. 16. 69. In lateribus
dolor orta parpartis 1. 7. 49. In
hoc morbo, v. sup. cum datus lo
quo (rumore), v. cum subter.
In secunda vicietudine, v. cum sub.
In siccitatibus ventris febris, et
oriuntur 1. 1. 19. Inde femina
oriuntur 6. 100. Inter febris, v.
sup. cetera caput. Inter hæc deinde
febris sicut oritur ingentem
fais 1. 16. 115. Interdum 1. 6.
4. 1. 16. 36. quæ pæte fe. vicio
lctum orto, Intumescunt 7. 1. 1.
Intivem, v. ad intus. Mucus
16. 1. Nondum 7. 7. 118. Non-
nunquam 1. 18. 117. 147. Per
lumbes longæ febris, et oriuntur
1. 1. 30. ne sulum contrarium
Per immodi. 11. indationes
oriuntur 4. 19. 6. Per tumum cor-
pus oriuntur v. 6. 1. 1. rumo-
ribus alter alterque Per totum
16. corpus) oriuntur 1. 11. 1.
Plerumque 6. 1. 11. morbus comi-
cialia Pht. autem quantum
vigilantem oritur 1. 8. 9. cupi-
ditas vultu Pht. fistulatum oritur
1. 6. 6. si Pht. febre oritur (re-
gens morbus) Pht. hunc febris
3. 14. 1. ex. Pht. longas febris
6. 16. 1. In phtisia Pht. tri-
gita crudelitateque oritur mor-
bus oritur 4. 14. 1. ex. ubi
Pht. hæc orta deijcto est 1. 8.
71. Pht. arquetum morbum fe-
brem oritur 1. 4. 15. Pht. aliar
morbus pht. oritur 1. 7. 74. 16.
Ratus 1. 18. 115. ibi v. in sepia.

Sic 1. Pe. 17. Sic idu. v. sup.
In testis. Sic hoc (vultus)
quoque oritur confervit (exapla-
las) 1. 16. 131. Sub ipsa ausi-
bus oritur morbus velut, mor-
do lo ferens vicietudine, ubi In-
flammatione orta, morbi pht.
longas febris 6. 16. 1. Subinde
3. 1. 15. In quo (tumore) dubi-
ter concretæ quædam oriuntur 1.
18. 102. quibus Temporibus 7.
16. 127. Variis Temporibus 1.
18. 100. Tum 1. 1. 11. adver-
sus panem. Tum primum orien-
tem 1. 18. 44. Ubi, v. inter sua
partes.

Origo, glia, a prima origine 1. Pr.
1 de initia natum, prima origo
causæ (morbi) 1. Pr. 18. si ex vi-
vo vel tradite origo est do-
loris oritur 4. 2. 15. ubi origi-
nem cum ignavitate 1. Pr. 11.

Ophthalmia, et quæ affectus 4. 4.
11.

Oryza, se boni fecit est 1. 10. 1.
crassum pituitum oritur 1. 13. 1.
clora 1. 16. 49. Homacho pht.
est 1. 14. 1. oryza quoque sub-
stium præstat in phtisia 3. 11.
14. oryza rictor 3. 7. 18.

Oris, et quæ affectus 4. 4. 11.

Oris, et quæ affectus 4. 4. 11. 19. 7.
Affectus. Differtio, oris quoque
proximam partem caritatis do-
lores 4. 1. 18. alia parte oris
1. 17. 37. 3. Refolutio, os cum
idlo quodam pervenit 4. 1.
11. Ullera.

Oris, et quæ affectus 4. 4. 11. 19. 7.
Affectus. Differtio, oris quoque
proximam partem caritatis do-
lores 4. 1. 18. alia parte oris
1. 17. 37. 3. Refolutio, os cum
idlo quodam pervenit 4. 1.
11. Ullera.

Oris, et quæ affectus 4. 4. 11. 19. 7.
Affectus. Differtio, oris quoque
proximam partem caritatis do-
lores 4. 1. 18. alia parte oris
1. 17. 37. 3. Refolutio, os cum
idlo quodam pervenit 4. 1.
11. Ullera.

Oris, et quæ affectus 4. 4. 11. 19. 7.
Affectus. Differtio, oris quoque
proximam partem caritatis do-
lores 4. 1. 18. alia parte oris
1. 17. 37. 3. Refolutio, os cum
idlo quodam pervenit 4. 1.
11. Ullera.

Oris, et quæ affectus 4. 4. 11. 19. 7.
Affectus. Differtio, oris quoque
proximam partem caritatis do-
lores 4. 1. 18. alia parte oris
1. 17. 37. 3. Refolutio, os cum
idlo quodam pervenit 4. 1.
11. Ullera.

Oris, et quæ affectus 4. 4. 11. 19. 7.

G. 23. et. Per os. v. deſino. reſeda. Per Ora. v. venaſe. Pro-
prieſ ſuſ. 2. 24.

¶ offis v. Beathium. Calu. Cal-
varia. Caput. Colla. Coxa. Crus.
Dens. Digiti. Emor. Gingiva.
Jugale. Mala. quae (ſuſ) in Ma-
xilla ſunt 8. 2. 237. v. Maxilla.
Nares. Palma. Pars. Pedes. Pe-
dus. Pedorella. Peca. Plantae. Pu-
ber. Radius. Scapulae. Talus.
Tibia.

¶ cum aliis ſubſtantiviſ vel ſimil. v.
Aliquid cum ſenſ. & cum ex. An-
gulus. Callus. Capax. Caries. Car-
tilago. Cetrax. Commenta. cum
dario. Cratidium. Cum adhiſtenda.
Curatio. Cuſpis. Dulcor. Eareſſia.
Figura. Fiſſa. Eſſolia. Foramen.
rima. quocumq. oliſ. aut ſi quod
Foramen oliſ. implet 8. 2. 22.
Fractura. Fragmentum. Fugus.
Inimicum. Eros. Latus. Locuſ.
Locus. Membra. Membraſe. Nervi.
Nomen. offibus. quorum Numerus.
Inceras eſt 8. 1. 81. Ora offis 8. 4. 28.
Oſtes 8. 3. 22. 31. 8. 4. 28. ad
aliquid Partem 8. 8. 21. conf.
Pari. ſuperior. car. Planities.
Poſſus. Rima. Sanitas. Sedes.
Similitudo. vel pedis oliſ. Sinus.
Species. Squama. Tumor. Ven-
culum. Tumor. Vena. Vitium.
Ulna.

¶ cum adjectiviſ ſimil. v. Adverſus.
Aequalis. Alba. Albus. Aliqua 8.
4. 21. Alter. Alper. Brevis. Ca-
ridus. Cartilagoſus. Cereſi. Con-
cavos. Cratiſſimus. Dimidiis. Duo
8. 1. 21. v. ſcapularum. Duplex
8. 4. 27. in Duplici 8. 2. 23. Du-
rum 8. 1. 61. 116. Dura 8. 2. 4.
8. 8. 18. Durior. Duriffima 8.
1. 21. v. Exterior. Gibbus. He-
bes. Hic. Idem. Ille. Imum. 8.
10. 47. ſub ſimil. 3. 2. 18. v. Im-
mobilis. Inaequalis. Inferior. oliſ.
laeſus. Inaequalis. Inferior. oliſ.
2. 1. 2. ab inferioribus offibus 3. 2. 10.
v. Integer. Interior 8. 1. 53. v.
Ipſe. 1. 1. Latus. Latius. 1. 5. ſcapu-
larum. Latus. 1. 5. 6. Longus.
v. Tibia. Lunatus. Majus 8. 10. 98.
os Medium 8. 2. 11. 8. 4. 44. 47.
8. 10. 47. oliſ. Medio 8. 1. 23.
Media 8. 2. 11. in v. Mobilibus
8. 1. 2. Mollis 8. 2. 21. 106.
Mortuola 8. 2. 4. os Multis. oliſ.
8. 1. 23. Nigrum ſit 8. 2. 2.
Nudum 8. 1. 23. Nullum 7.
4. 14. Nulli 8. 1. 67. Obliquum
8. 1. 2. Obliqua 8. 2. 21. Ob-
longa 8. 1. 59. Omne 8. 2. 1.
8. 7. 3. in Omni 8. 4. 34. O-
mnis 8. 1. 89. 8. 7. 3. ad Omnia
os 8. 7. 3. Pallidum 8. 4. 34.
Partibus 8. 18. 2. Porcum 8. 1.
106. primo ſere Pingue ſit (1d.
quod vitium eſt) 8. 2. 2. in
ſuperiore parte Plentis 8. 1. 121.
eo Plentis latius. 8. 2. 1. 69. 47.

teor. Pleru 8. 8. 28. Plurima
8. 1. 86. Quaque 8. 7. 18.
Quique 8. 1. 21. Rarus 7. 12.
10. ſcilicet 8. 7. 1. Recta 8.
1. 21. Rectus 8. 1. 99. Recon-
vum 8. 1. 21. Retina 8. 10.
6. donec Siccum os ex 100
8. 2. 19. Simplex 8. 1. 16.
Solidum 8. 2. 11. Solium 8. 1.
112. Summum 8. 3. 39. 8. 9.
2 (app. interior pars) 8. 10. 47.
(app. medius) in Summo offe
8. 1. 2. Superius (os in dupli.)
8. 1. 13. Superius offi. mianum
8. 1. 18. ad. ſup. inferiora. Ten-
tatum adhuc 8. 2. 6. Tenue.
plentis 3. 1. 69. ſup. ſupra. Ten-
tatum (os plentis) 8. 1. 111. ex
omnibus lateribus conſtant (digi-
ti) 8. 1. 21. Totum 8. 2. 23. 8. 1.
30. 31. 2. 4. 24. 8. 4. 31. 212.
10. 13. per Totum os 8. 1. 17.
cum Toto os 8. 1. 31. Tranſ-
verſum 8. 1. 20. 8. 7. 2. Tri-
v. cubitus. Triangula 8. 2. 66.
8. 9. v. Violatus. Ucut. Uterque.

¶ cum Verbiſ v. Abrumpo. Ab-
ſcindo. Ador. Accitio. Adſiſco.
Cedo. Ciego. Cogo. Cohorto.
Collido. Commuſco. Committo.
Campelo in Compoſa. Concuro.
Conferro. Conſingo. Con-
jungo. Conſocio. Conſurg. Con-
ſulto. Corumpo. Curvo. Deſi-
ſco. Deſigare. Deſperio. Deſi-
deo & Deſido. Deſino. In. Deſe-
go. Diduco. Diſſero. Dirige. Di-
rimo. Divido 2. & Inter. Do-
ſe hac illuc. Eſſero. Eſſejo. Ex-
minco. Euſperio. Euxedo. Ex-
ludo. madid. corrupta pariter & pro-
dulo. Euxerſco. Exedo. Extraho.
Fido. Fido. Fora. os gligere
Frangit (forep) 7. 12. 12. os
Frangitur 8. 2. 1. offa. quae
Frangitur 8. 8. 18. caſ. 8. 10.
2. in narius & os cartilago
Frangi ſolet. & quidem modo ad-
verſa. modo a latere 8. 1. 2. conf.
adverſa ſi medium aut imum
os Fractum eſt ſi ſummum 8.
10. 47. os modo Frangitur tranſ-
verſum. Interdum obliquum 8.
os Fractum eſt 8. 10. 24. an os
Fractum ſit 8. 4. 3. quom eſt
(offa) Fracta iuxta 8. 3. 41. Fra-
ctum os eſt 8. 4. 10. aliquid
os eſt Fractum eſt 7. 12. 19.
os Fractum 8. 4. 31. ſuper
Fractum os 8. 4. 31. offa. Fra-
cti nota eſt 7. 12. 12. haec no-
miſi offa Fracta eſt 8. 4. 2.
in Fracta offe 4. 16. Fracta os
8. 1. 31. 8. 4. 2. Fracta
in his offa 8. 10. 2. ubi offibus
Fractis vulnus accedit 8. 21. 2.
ac de Fractis quidem offibus ha-
cenus dictum 8. 11. 2. Frangi
ſolet offa debet 8. 10. 121. v.
[R a]

Gladio caſſo. Habere ſe. Impel-
lo. Inchoo offe. Incipio a ſuſur-
ſu. Inchoo in. Inchoo Infero. In-
ſido. Infero. Inſeruo. Inſeruo
quodcumque (vulnus) os Laeſit
8. 1. 26. 24. ſi ſitula os Laeſit 8.
1. 26. ubi Laeſum eſt os 1.
16. 107. os Laeſum eſt 8. 1.
16. in offe. mobilibus Laeſus
8. 11. 8. v. Lavo. Levo. Libero.
Mino. minuto. Mollis. Moveo.
de laeſis. & cum aliis. & de. Na-
do. Oppono a quibus Offit os.
quod preſentem vocat 8. 1. 28.
v. Fraſco. Perento. Perſero. Per-
fringo. Perſumpo. Perſicudo. Po-
no. Perſcudo. Permo. Perſudo.
Proſicio. Proſudo. Proſumo. Pro-
movero. Rudo. Recedo. Redipo.
Reſigno. Remaneo. Reſpicio. Re-
ſpono. Reſpondeo. Reſtito. Re-
volvoo. Revendo. reſuſcit. Revert-
or. Sineo. Sinuſus. Sulvo. os
offe. quod ubi Suberit 4. 1. 15
1. os puer. Venit nullum os Sub-
erit 7. 4. 14. Sum. ſi in Interio-
re parte os ſuit. ſi in pliore 8.
1. 10. 1. Exarum v. Sulcino.
Tento. Tendo. Tendo. Tendo.
Valens. Vexo. Vilito. Vilitio.

¶ cum Particuliſ Ad offe. Ab os.
ſibus 7. 7. 118. 172. 8. 1. 30.
109. 8. 1. 36. 8. 4. 30. conf. re-
cedo. reſtito. Ad os. vel offa.
v. preſentem. vendo. uſque.
v. Circa. Contra id (os) dolor eſt
8. 4. 26. Cum offe. 8. 1. 31. 61.
73. De offa 8. 11. 1. Eu offe.
Ex offibus 2. 1. 79. 8. 1. 69. 92.
8. 4. 28. 8. 8. 11. aliquid Eu
offe 7. 12. 13. in offe. in offibus
7. 1. 31. 8. 4. 71. 8. 3. 33. 8. 4.
34. 41. 8. 11. 1. Inter os & mem-
brum 8. 3. 19. Inter os & inter
os pubis 7. 26. 95. Inter os
8. 7. 1. 30. 7. 2. 110. 8. 1. 71.
8. 4. 27. conf. Inter ſe. Per os
8. 1. 17. Per offa 8. 10. 8. Sub
offe 7. 7. 162. 8. 1. 34. 8. 4. 31.
Sub imis offibus 3. 2. 18. Super
os 8. 4. 39. 8. 8. 2. Supra os 7.
7. 118. 8. 17. 6. Uſque ad os
offi. v. uſque.

Officatio. offa. affluſa 3. 3. 19
frequenter 2. 2. 7
Offendo. di. ſem. major ortus. Ca-
lor ſpem remiſſionis offendit 3.
2. 7. quantum vero in virg-
quod poſſet. Ipſa Cautio offen-
dit 1. 73. quae aliqui Cautio
Reddit 3. 28. 246. conf. iſa. per-
iculum. quaedam (Notae) ſunt.
quae ſunt Interus quaedam. quae
Interus eſt. quid aut Intus ſit
ventrum ſit. offendunt 1. 7. 2.
Notae explicationem. quae vel Ipſa
vel periculum offendunt 1. 8. 1.
quorum ſtimulibus Rudoſa offen-
dit 4. 1. 19. caſus. quae Ipſa
c. Illum offendit 8. 3. 31. ſpica
detexta.

detente. ubi Urina quaedam arena-
velis similia superfluentia ostendit
2, 8, 75. postea Urina ostendit
id, nihil ex his esse perpetuum
2, 10, 4. anfr. 4. 13. & cum
in.

¶ doctae jam aliquot Cruris ostendit
2, 8, 6. cutis dura, crassa
dolens Periculum ostendit 2, 26,
269. Periculum ostendit id, quod
excitatur, si est euiguum. 27,
2, 4, 21. spumens etiam indicium
de purulenta, si line leparum in
sta sine mixta procedunt, in ter-
ritus Periculum ostendunt 2, 6,
26. si talis (urina) diutius perma-
neret, Periculum mortis ostendit
2, 6, 31. bilis aere 2, 6,
cum data. Interdum supra infla-
ve eum (priorem detentem) de o-
stendit (novus) 2, 8, 1, 42. quin-
co jam die, quanta inflammationis
furor est. Se ostendit 2, 6, 146.
si purus se ostendit 7, 7, 1. si plures se
quasi rivuli ostendunt 7, 4, 4. do-
net purus sanguis se ostendit 5,
28, 124. si luppatorio se ostendit
4, 6, 22. si luppatorio se o-
stendit 6, 13, 7. si unquam ru-
mores se ostendit 8, 9, 11. ne
tumor, quantus maximus esse po-
tesset. se ostendat 7, 14, 3. quon-
iam illa (tunica) alba & intenta se
ostendit 7, 6, 13. ut magis se
ostendat (venae) 7, 7, 173. si
urinae super valvae cervicem
se ostendit 4, 2, 36. si prius
eorum Sedes breviter ostendero
4, 2, 3. Spem 2, 8, 12, 31. 7,
7. boni medici est ostendere & quan-
nulla Spes sine sanguinis detrac-
tione est 2, 10, 21.

¶ cum datus. quae Invidiosius
quique alteri ostendit 6, 18, 3.
cui proximis in eorum morbo
bilis atra vel infra vel supra se
ostendit, calve alicuius modo,
se praestat, quoniam jam tunc. 7,
6, 25. finis.

¶ cum Particulari: Adhuc 1 Fr 56.
Aliquot 5, 28. 145. Ante febrem
2, 7, 8. Brevis 4, 2, 1. Jam
5, 16, 164, 8, 3, 6. quod quod-
modo fieri debeat, Jam ostendit
4, 1, 1. deum, praecipue in quibus
(novis generibus morborum)
nihil adhuc alia ostendit 1 Fr.
21. conf. 2, 6, 25. Infus 2, 6,
25, 8, 1, 42. Inter febres 2, 7,
2. Interdum 8, 1, 41. Magis 7,
7, 173. Nequam 8, 9, 11. Pro-
pina 2, 10, 4. Prius 4, 2, 1. Pro-
pina 2, 6, 21. Satis ostendit,
dari (eibum) non oportet 3, 4,
31. Super 4, 2, 36. Super 2, 6,
25, 8, 1, 41.

¶ circa, sc. Romacho apud est 2,
146, 18. facit latus corrumpere
2, 18, 1. plantae palmas
ostendit. id neque ex nimio labore
lubrum otium, neque ex nimio

otio subitus labor, sine gravi-
no 28. 28, 1, 31, 4.

¶ Otiosus, 2, 10. nimis otiosus vicia,
utilis non est 1, 5, 1.

¶ Ovis, unde Ovillus, 2, 10. v. Lac.
Seruus, Scitatus.

¶ Ovis, l. ovis contrahere femur
videtur 4, 21, 4. ovi Albam, v.
albam. ovi dimidi Magistralium
raro capiet, nunquam excedit
(furoribus) 5, 28, 120. v. Vi-
cilus.

¶ v. Asius. Colambinus. Cradus.
Dimidius. Duo. Durum 2, 18, 13.

¶ Dura ova asstringunt 1, 30, 5. Mo-
le vel forbie 2, 18, 13. in ovis
vel Molibus vel Sorbilibus (mi-
nima Infusio fit) 2, 25, 4. Moie
4, 4, 23. v. Stomacho aptum est 2,
24, 3. Sorbile 4, 4, 62. 4, 7, 10,
boni facit est 2, 20, 7. Sorbi-
lia, crustosum plicatum facit 2,
21, 2, 6, 6, 27. oris Sorbilibus
(utendum) 4, 3, 21.

¶ v. Coquo. Do. Frigo, stidus.
Frigo. Sorbeo. Sumo. Utor.

¶ En ovis, v. uti collyriis, usus
collyrii. 1, 28. brevis aut.

¶ Ovaria, ut 7, 11, 1. quae cap. per-
trahatur. 2, 14, 6, 2, 3.

P.

¶ acce, v. Facit.

¶ Palatum, l. caput, caque, quae in
ore sunt, non lingua tantummodo
palatoque terminantur 4, 2, 1. v.
Sutura 2, 1, 19. Ulcus.

¶ v. Seco. Ungo.

¶ In palato 4, 4, 18. 5, 27, 37. Pet
medium p. 8, 1, 19.

¶ Palla, ec. palium 4, 24, 12.

¶ Pallor, oris. Stomachum infirmum
inducit 1, 8, 3. labra & navi
decolorat 2, 6, 9. si color aut
rubore aut pallor novo mutetur
est 3, 6, 3 totum corpus
cum pallore quodam inalebit
3, 24, 6. in gaugena 5, 25,
244 in ulceribus 5, 28, 45. conf.
2, 6, 25.

¶ Pallides, 2, 10. v. Alvas. Color.

¶ Cuius si, quod Descendit, est pal-
lidum 2, 4, 12. v. Digni. Facies.

¶ Humor. Intellum. Oris, oris. Vi-
tulus. Pus. Putum. Sinitis. Sy-
gram. Uterus. Uguis. Utrius.

¶ Palico, pallidus. v. Color. si fid
(Corpus) magis palles 3, 2, 7.

¶ In eo sine (sine alia) jam Co-
ctis palles 7, 2, 21. v. Facies. Ro-
cus. Nervo magis palles 4, 2, 51.

¶ v. Palpebrae. Venae. Venular.

¶ Palma, 20. manus parvi. quinq. Os
la recta, ad digitorum tendit pal-
mam caput 2, 1, 91. prima pal-
ma Pars 2, 1, 91. multa minutior
Oculus constat 2, 1, 83. in pal-
ma Olla 2, 18, 1. plantae palmas
respondent 2, 2, 218. palma com-
pell, digiti debet 7, 8, 19, 4.

in palmis 5, 28, 225. 228.
Palma, sc. arbor, nuclei palmarum
6, 6, 54.

¶ Palmaria, sc. fructus palmarum arboris.
alias dactylus. palmaria 2, 18, 17,
4, 4, 28, 4, 109, 30, 5, 22, 30.
boni facit sunt 2, 20, 4. Stomach-
cho aptus sunt 2, 24, 3. alitri-
gant solum 2, 30, 9. contritae,
scilicet simul & repunt & mol-
lunt 1, 31, 4. palmaria 1, 1, 10.
Palpebrae, 26. oculorum palpebrae
6, 6, 164. v. Carbunculus in cathe-
riore palpebrae parte est 6, 6,
102. v. Carbunculus. Cartilago.
Clasticis glutinari. Cutis Deri-
tioni. Formula. Humor albus
7, 7, 73. inter Oram (palpe-
brae) quae pilos continet, 7,
7, 7, 81. rectiam palpebrae Partem
7, 7, 70. exteriorem Partem
palpebrae 7, 7, 73. conf. 4, 71.
in exteriore palpebrae Parte 6,
6, 100. in superioriorem Partem
7, 7, 74. Pilus, pilus, 1,
115, v. Pilus. Velica. Vi-
cium.

¶ cum Adipite. v. Alteo. Cr. Na.
Dactylus 6, 6, 164. Inferior 7,
7, 80. 84. 90. Inferioris 7, 7,
103. Inferiorem 7, 7, 11. Idem
in eadem p. 7, 7, 2. eadem 2, 4,
9, 1, 28. 7, 7, 2. Superior 7,
7, 85. palpebrae Luxurians evadit
7, 7, 79. Superior 7, 7, 80. 84.
Superioris 7, 7, 102. Superio-
rem 7, 7, 23. cum Superiore 7,
7, 101. In Superiore p. 7, 7, 2.
¶ cum Verbo. v. Abicendo. ex. A.
Ringo. Attollo. Attraho. Co-
leco. Cozo. Cohereo. Cohae-
resco. Committo. Curo. ma-
di. Invenio. Defendo. Defum.
nimium. Diluco. Difflado. Eru-
co. Erado. Glascio. Hilo. Inhe-
reo. Inheresco. Lixado. Lixque
7, 7, 85. v. Alitro. vel de-
clando.) eademque palpebrae
Palpebrae 2, 6, 9. v. Partes. Pe-
deo. Pervero. Seco. Sufficio.
Tollo. Trado. Transmuto. Tran-
suo & Transco. Verto.

¶ cum Particulari: Cum palpebrae
7, 7, 103. Ex. 2, 10. Abicendo
In palpebra 7, 7, 89. In pal-
pebra 6, 6, 10. 57. 7, 7, 21.
107.

¶ Palumbae, sc. v. Sanguis.

¶ Palumbae, id. alvum alitroque 2,
10, 5.

¶ Palumbus 2, 1, v. Sanguis. Ster-
cus.

¶ Palus, odii. ex palude aqua 2,
18, 47.

¶ Panacea, cit. alvum (v. alvum)
molitur 3, 21, 25. aperte ora
volunt 5, 4, 2. molit 2, 29, 4.

¶ adversus cheridifidi item fu-
menda 5, 27, 60. cum secro 5,
27, 18. cum lacte centa 5, 27,

haec) 7. 9. 89. multum ab inferiori parte experiri munda-
re ferunt oportet 7. 10. 31. in
inferiore parte (illis fecit) in
superiore 8. 10. 21. vel in pal-
mi, vel in inferioribus pedum
partibus 5. 6. 125. app. aut in pal-
mi, aut in inferioribus partibus
pedum 5. 18. 218. app. conf. lupo-
rior pars ex Aegypti sibi partis
inferioris 6. 7. 32. cunctis
ulteriori pars inferior 5. 21. 6.
malicioris pars inferior 5. 9. 14.
6. 18. 96. interiorumque (ma-
liciantium partem) co-nectere 1. 66.
add. add. passis. füllis. 5. 11. 6.
Medis pars maxillae 8. 4. 35.
Medis parte, qua pupilla est 7. 7.
118. in in Plures partes diuiden-
tur (fistulae) 5. 6. 17. in Plu-
res partes dissimulata est (fistula)
7. 7. 144. v. Primum. palma
manuum Prima parte est. 5. 40.
Primum partem earum (horarum)
5. 4. 17. Primum insanae par-
tem 3. 18. 8. Primi parte (ferta-
mentum) 7. 66. 81. Primi parti-
bus rotundae (cauities) 8. 1. 19.
Propinqua. v. scus. Proxima. 8.
Qrit. & supra. Qua parte est 2.
7. 18. 39. si Quo parte est eminet
8. 18. 61. quod (in eadem)
Quadam parte finitur. Quodam
causis habet 8. 1. 15. v. Acti-
qua. Retus 7. 16. 16. 1. 16.
81. v. Secus. Secunda. Singulae
7. 9. 144. Singularem 4. 5. 1.
Singulis partibus 6. 1. 2. pars
(cauities) Subalibi. Sububra 5.
28. 11. in Summa parte (ferta-
mentum) (in ima 7. 28. 68. app. pars
Summa (vertebrae) 3. 1. 49. v.
Summus. Summa pars corporis
i. cunctis habens 3. 61. 3. vul-
nus in Summa parte sit, an pe-
lorias penetraverit 5. 66. 17. v.
Summus. In Summa utraque pte-
re 7. 1. 10. si Superior pars (te-
nioris lateris) afflicta est. si
inferior, si utralibet 4. 13. 5. et
subest fistulam pars (ili) quae
superior fuit 7. 4. 19. v. Super-
rior. & sup. Inferior pars. Tu-
mor. Torti 4. 4. 46. et cuncta
pars corporis Torti sit 5. 16. 165.
partes actatis maxime Tunc &
Præf. 1. in pro Verba. v. Uetus.
Ulior. Ulior. Ulior. Ulior.
Ulior. Ulior.

¶ *Item Particulae*. v. Ad. vel deco-
por. Creta. Cum scilla atque
pura maxime (melius esse debet)
6. 8. 10. Eux. Eux. 10. eua-
gia (scilla) in cunctis alioquin
exigua pars esse debet. in atra-
mento (stomacho) tanta, ut 6. 8. 11.
hujus (fistulae) ea pars, quo
luto. v. quo. extra 7. 15. 7. v.
Ter.

Particulae. v. ut recipere parti-
culam aliquam ex capite humeri
posse (spica) 8. 15. 6.

Partim. add. et 1. 39. 112. 5. 67. 47.
Partenionum. 1. 101. 6. 13. 6. v.
Herba musli.

¶ *Partialis*. id est. quid 6. 13. 13.
Partialis. 1. 101. 6. 13. 6. v.
Partim. add. si partim, si omnium.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

¶ *Partim*. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Deliquit. Dilia. Flo. Illino.
Mifco. Singuli 5. 10. 19.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Partim. add. si partim, si omnium.
app. 1. 101. 6. 13. 6. v. 13. 6. 13. 6.

Superimpulso 1, 10, 14. pen-
tilis periculum Ul 4, 6, 47.
¶ aliquid ex penicillo in modum
collyrii substituit 1, 18, 192. e-
undem modo empuulitum 6, in lon-
gitudinem impicatum) aliquid
ex acido penicillo 8, 14, 6. aliquid
ex penicillo 7, 10, 4, 8, 9, 27, 16.
quod ex penicillo est 7, 4, 34.
Ex penicillo tenuis quaedam 7,
4, 31. addit in uarem per lina-
mentum aut penicillum ex em-
pulsio 4, 8, 10. quod penicillus
significat D. Clariss. Hist. Med. P.
2, Lib. 4. dist. 4. Cap. 5. p. m.
141, 170. r.
¶ *Albus, latus uado angustior, u.*
v. v. Cereb. elat.
¶ *Per, praepo. de via, modis v. per*
Aditum immitto, per Angustias
evado, per Articulum praepom-
per scriptum Culam imple-
bantur asilo 7, 17, 18. ab eo-
dem vertice per medium Caput
ad Frontem procedit (sutura) 8,
2, 10. similiter 1, per, ad 8, 1,
16, 8, 10, 47, per, ad 8, 15, 21.
7, 10, 100. per Cava v. v. 6, per
Caltem per Filium per Foramen
per 17, 11, 4. per Linas, per
Loas evado, per Medium, Medi-
um, Medios, eam, per Membra-
nam, Membranas, per Nares, per
Natum, per Nuxallia 7, 16, 21.
per medios Oculos 8, 1, 16. per
Oras, per Os, ois, per medium
Palatum 1, 1, 19. v. per Pectus
per Flagm, per medium Flagm
1, 10, 24. v. per Scrotum, per
Siphnum, per Spatium, per Strig-
em, per Tempora, per Tunicas
per Venam, per Ventrem, per
Verticem per Uterum per Vulvum.
¶ *de rei, quae sanguinem significans*
vel admixta aliquid fit i. les ab-
soluti, eam, dolor pulvis, si
neque per spm, neque per
emcubitus, neque per sangui-
nis detractionem, neque per
visum rationem finitus est 4, 7,
26. alterutra ratione habet, per
sanguinis profusionem, per su-
perpositum 7, 7, 27. v. per A-
cum, per Alimenta, per Curati-
onem, per Articulum, per Analla 3,
11, 15. per Cataplasmatum, v. ago,
v. per Cibos, per Clysterem,
per Coehleat, per Cucurbitulam,
Cucurbitulas, per Curatiorem,
Curatiorem, per Dejectionem, per
Digito, per Eucetariorem, 17,
11, 15. 3, 11, 10. per Falcia,
per Feculionem, per Habitus, per
hoc, per Humid, 6, 7, 181. per
Hare 1, 1, 12, 27, 1, 16, 8, 3, 11,
14, 3, 21, 18, 14, 42, 37, 4, 4,
11, 4, 15, 15, 4, 1, 5, 6, 6, 31,
7, 17. 3, 10, 10, 8, 11, 9. Idem
per eadem 3, 1, 21. omnia 6,
4, 27, v. per Igem, per Infa-

tionem, per Linamentum, per Ma-
gnam, per Manum, Manus, per
Medicamentum, per Membriculas,
per Membum, per Mialtrum, per
Nervos, per Nots, per Plures 5, 10,
14, v. per Penicillum, per Postis-
per Quod 8, 17, 6. per Quae 1,
19, 11, 1, 10, 4, 5, 18, 108, 111,
8, 10, 47, 68, 68, 119. per et
Rationem, per Quas 1, 11, 16, v.
per Similitudinem, per Solum, per
Spogialium, per Scurrimenem,
per Sudorem, per Tola, per Ter-
rebrum, per Tullum, per Venas,
per Veratrum, & per hancquidem
manum Vires salutaris ista modis
profundius inveniit 17, 12.
¶ *de sanis effluviis, materialis, for-
mae, alterae per quas (Activae)*
Ispirum trahimus & emit-
timus, eam 17, 31. ut per
Acilum sumus debet 1, 17, 14.
per Calorem, eibos concoli 1
17, 11. si urinam per Calorem
mover (febris) 1, 8, 17. facili
evacuatione, deinde per Cica-
strum aut repia 7, 8, 1. per
Febres facili hui 3, 11, 31. per
Filialum 6, 13, 14. per Foratum
7, 7, 28. per Haec 4, 11, 25, v.
per Inflammationem, per omnia
Genera Morborum & arguatur &
quasi 17, 6. per Patentes id
Herba effluit, quod per le fa-
necit 6, 4, 101. per Filus 7, 7,
78. per Quae illa maxime eva-
luant 1, 3, 57. per Quae mens
exhilaratur 3, 24, 17. per Ques-
tem 1, 15, 8. per Ispus venarum
Tone inaequale est 7, 18, 39.
quom per eam (Vim totius cor-
poris) partes aegre sanantur 3,
8, 11. v. Vim, per Utera 6, 18,
47. per Volent 17, 47.
¶ *de loco unde, pro eo, num per*
nates Aures sanguis et effluat
8, 4, 2. sanguis per nates,
quibund etiam per Aures exat
5, 16, 31. v. per Filium, per
Nares, per Os, nels, per Ora ve-
narum, per Volent.
¶ *de loco, pro in eum nasci, per*
Alum infundere equum calidum 3,
11, 16. aqua per Caput infunde-
da 1, 3, 21. aqua per Caput le
totum perfundere 1, 4, 7. totum
corpus tribus aut quatuor am-
phoris totum per Caput perfun-
derum est 3, 67, 10. per Cap-
ut primo calida, tum egelida
perfundi 6, 6, 26. pervagante
modo per totum Caput, modo
in parte 1, 8, 116. 17, 110. sumus
(vertebra) caput insiluit, per-
duos Sines cerebra gurgula
procedit 8, 1, 47. add. id 16.
¶ *pro in eum ablat. vel eum, quere*
(febris) sic evanescit, ut per
Accessiones intereant, per de-
fessiones ventum mollescent 1, 4,
11. hermiticae ferit 8, 11, 11.

gira horas per Accessionem ve-
cupit 3, 1, 8. dum sunt ama-
27, 101. in interit totum per
per totum Aciem exsuscite
(necia) 7, 29, 31. quae (medi-
cina) multo (aspis, perque mul-
toe plures 17, 10. Argros prodiit 1,
4, 42. per Cibos ut positum modis
emporibus infera (ventum) 3, 13, 4.
sudores per totum Corpus exu-
let 4, 4, 12. nulas corporis im-
bellitiam hanc conventionem (fibi-
thiorum) per totum id valgit 4,
14, 25. tumoribus alter auaque
per totum id orienibus 3,
11, 3. per totum Corpus orien-
tia vills 6, 1, 1. per Craditatem
7, 10, 4. per hanc Curatiorem
7, 11, 44. per Diaputitionem tra-
clari 17, 74. per annia gene-
re Febrium 3, 1, 1. per illas
vazare oportet 3, 14, 15. per
Innumerationes huiusmodi 1, 40, 49.
finant, v. per hanc, per im-
pudenciam, per plura Luca 6,
4, 98. v. per omnia Membra,
per Membra, per Misericordiam,
per Nalona, per Occasionem, per
Omnia 3, 4, 10, 11, 3, 5, 2, 29,
8, 1, 108. per Partem 1, 14, 14.
prehendere per multas Partes co-
tum 9, 10, 17. per Plagam 1, 26,
174. per Quivem 8, 16, 14. m-
tia vialis per id (transversum fa-
prum) discurrentium 4, 14, 14.
Sodomum 1, 6, 8, 1, 10, 3, 7, 24,
6, 4, 41. fomal per Somniti co-
multum 1, 8, 132. eam, totum,
Sudore tenent oportet, per quos
extreme partes significat 1, 16,
37. id per totum Viscum fit 7,
17, 7. per multa Volumina em-
bare 17, 27, 24. 8. singula per
hanc (Urinam) edisse 4, 7, 33.
Idque (sanguinis profusionem) per
Urinam redditum 4, 47, 76.
¶ *de tempore, magis perdatum 4,*
10. v. per Aethiam, per Aethi-
erem, per Autumnum, per Bi-
dium, per Dies, per Hiemem,
per Intervalla temporis, per Tem-
pus, per omne Tempus 1, 24,
16, 4, 72, 14. per omne id Tem-
pus 7, 7, 81. v. per Tridum
per Ver.
¶ *de modo fi. forma extrina. Per*
Catoplasmi sumi potest (autido-
tum) 1, 17, 21. danda, quae
per Cibos Potionesque utam
Idcoque etiam corpora affligant
1, 16, 26. affligunt per Cibos
& Potiones maxime dulcia &
pinguis 1, 3, 21. colligunt &
cassa & innumera reddi per
Potiones affluuntur 1, 27, 19.
per modicis Potulentis miseri-
coriam matricem corrumpit 3,
6, 7.
¶ *de mensura, quae sanguis perbi-*
nones tenore Cyathos bibatur 4,
10, 10. liquor (dens) per Pus-
era

rum quidem Corpus perficiendum est, prout tamque caput 6, 4, 196. Coaxa 4, 10, 7. perficienda Crura Brachiaque 3, 13, 40. *conf. sup. brachia. & inf. cum in molli cetero perficiendum* (Cubitus) 2, 10, 12. perficiendaque summa Cutis effi 8, 10, 38. perficere Facies, periculum est 7, 4, 41. In *sup. Membrum perficienda* 2, 10, 121. - *perficiendum est* 2, 14, 19. 8, 10, 126. si certa Membra perficiantur 2, 14, 13. tu quam sub Mento sunt 4, 19. vehementer Omnis praeceper. ventrem perficere 4, 19, 8. Os (oris) 4, 2, 10. 6, 177. - *perficiendum est* 4, 1, 49. perficienda Facies sunt 3, 11, 4. cas Facies perficere 2, 1, 12. extenuata Facies perficienda sunt 3, 23, 60. Ideoque maxime Facies perficiendum 2, 14, 19. extremas Facies oleo & sulphure perficere 4, 6, 12. Superiores maxime Facies sic perficienda, ut 3, 11, 19. Pectus duo perficere 4, 4, 34. Poplites 4, 10, 7. Scapulas & Spinae 4, 1, 13. Ipsi de perficienda (debet) 3, 11. caue. Avertenda 6, 12, 1. *¶ cum datus, jejuniis perficiendum* (caput) 6, 6, 216. *¶ cum ables. Adipet* 4, 3, 12. Cetero 2, 10, 32. Inunctione 1, 43, 8. *sup. oleo, in unctione*. Manibus suis 2, 4, 2. Manibus uolvis ex vetere oleo 3, 12, 4. Oleo leniter diuque in lectulo perficari Manibus periculosum potius quam viliusibus dicitur 3, 12, 3. Oleo & Sulphure 4, 6, 11. Oleo vetere Sytlace 4, 3, 12. Sale coactio 6, 12, 1. *¶ cum Periculi*: Aque 3, 25, 9. Ante 6, 6, 45. & ante cibum & post eum 3, 22, 16. Admoneque vehementer perficiunt (Caput) 6, 8, 4. Cum scopio vel liquido cetero Cypillo articulari perficiuntur 4, 24, 18. Dia 1, 23, 11. 3, 17, 21. 10, 4, 4. 14, 6, 116. 6, 7, 73. 8, 10, 126. non Dia 4, 5, 3. Diutius 6, 6, 64. 177, 81. 16, 13. non minus Ducentis 3, 51, 21. Ex cerato liquidis 6, 10, 121. Ex lino 6, 6, 198. Ex oleo 1, 3, 12. 6, 6, 64. Ex oleo & sale & nitro 6, 10, 126. Ex oleo & nitro se late 8, 16, 13. Focet 1, 15, 17. Itemm 4, 3, 17. ex oleo perficuntur, diuinaque in cribus & seminis 6, 6, 81. In lectulo 1, 27, 21. 10. Leniter 2, 3, 10. 11, 1, 4. 3, 17, 21. 4, 3, 14. 8, 14, 8. 7, 71. 6, 12, 2. 8, 10, 126. Leviter 2, 6, 45. Per Scapulam 3, 22, 16. Post ambulationem 4, 3, 49. Post cibum 2, 11, 16. Post cibum 3, 14, 7. 3, 15, 16. Post perfusionem

4, 2, 17. Quater die 4, 12, 8. Quotidie 6, 6, 116. Quoties aliquis perficiendus sit 3, 14, 18. Scapula eodem die 3, 21, 16. longe Scapula 1, 20, 19. Scapula 1, 17, 21. Sic 3, 21, 19. 4, 12, 8. deper quinquagies 4, 2, 49. Tet aut quater die 4, 12, 8. Vehementer. *Perfrigo, frigi, frigus*, qui perfrigitur 4, 3, 14. *Perfrigidus*, a. om. vel non perfrigidus 1, 3, 33. vino, neque perfrigidus 4, 5, 17. *Perfrigo, frigi, frigus*, perficienda est 2, 7. Cartilago, Colla, neque perfrigidus (Os) 8, 3, 19. totum (Os) perficiendum est 2, 4, 12. *Perfrigo, frigi, frigus*, v. Amphibia, Aqua perficienda &c. segnum caput, cervicem, mammae, pectus, se; si. Per, & super caput, perfundi Frigidus 4, 5, 15. Oleo, v. *inf.* *¶ hic non Caput totum quotidie perficiendum* (s. aqua n. cap. prae. 6, 7. *sup. praeceptum est*) 1, 5, 1. perficiendumque oleo Caput & Caput 1, 3, 21. *¶ cum Perfrigidus* 1, 3, 21. 2, 16, 6, 31, 16. multo oleo calcifalo inter ipsa vellimenta perficienda. (ager) 3, 12, 15. Per & super caput v. *supra*. Subinde 4, 3, 9. *Perfrigo, frigi, frigus*, Aquae frigidae perfusio 4, 20, 6. Frigidus utatur perfusionibus 4, 16, 4. In hoc affectu Salutaris aqua perfusionis ratione quam Frigidissimae 4, 21, 1. perfusio Corporis multa proficit Ex aqua, si hiems est; calida; si aestas, septis 4, 8, 15. quod ad perfusionem pertinet 6, 7, 81. *¶ cum aqua, post perfusionem* 4, 2, 37. *Periculum*, i. pro morbo; cur ea duobus locis repleti alter la morbum incidit, alter omni periculo vacat 1 Pt. 56. *prope* quae pericula (morbi modo dicti) plandini cuiusque sunt 3, 2, 49. *conf.* 1 Pt. 106. 3 Pt. 3. *conf.* mulier ei gravide Abortiva periculum est 2, 8, 126. periculum effert primam fructu, deinde Interitus 7, 76. Interitus periculum 1, 6, 26. Lithurgi 3, 18, 51. Morbi 1, 4, 1. Mutia 1, 6, 32. 2, 8, 111. 219. 7, 8, 5. 7, 16, 16. 7, 19, 11. 4, 3, 15. ejus Rei 7, 12, 41. Suppressionis 3, 7, 16. Venosorum pericula 1, 24, 24. Vitae 8, 9, 9. Uterum 6, 6, 7. v. Volnus. *¶ Aliquid, s. quid periculi* 6, 85. 122. in quo periculi plura de Genita & Tempora periculi sunt 7, 16. 12. periculo Leuco, v. Lo. tuc periculi Mion est 3, 8, 20. 5, 18, 75. modo Mion; modo

Flas periculi 4, 4, 64. Flus periculi quam doloria 4, 7, 1. In qua quid periculi sit 7, 20, 16. Quicquam periculi 4, 4, 18. *¶ Datus, a. Opportunitas*. Subtili. *¶ cum Adipis*. Aliquod, f. quod 2, 12, 7, 12, 18. Allad 3, 17, 12. Ceterum 2, 7, 73. Duo 7, 7, 81. 8, 4, 44. Duplex 7, 7, 28. 6. Quavis 8, 51, 1. multo Gravius 2, 12, 17. Gravidus dicitur 2, 12, 13. 1, 8, 61. 7, 7, 13. Idem 2, 7, 13. 5, 12, 19. 6, 21, 12. eodem 2, 7, 20. Iugum 7, 19, 11. 8, 51, 1. Magnus 3, 16, 124. 6, 18, 54. 20, 12. vel Majus vel Minus 5, 4, 19. aliquando Majus 6, 7, 3. Majori datus, 6, 7, 4. hoc Majori datus, 7, 39. cum Majori p. 7, 26, 47. Maximum 1, 1, 80. 7, 19, 4. Minus, v. *sup.* majus. Minimum 5, 28, 7, 1. Nolum 7, 7. Necellum 8, 21, 1. Nolum 2, 11, 19. 3, 12, 31. 14, 194. 7, 12, 11. Omni alia. 1 Pt. 56. *Periculi* 3, 18, 13. Quod capiti periculum 3, 18, 13. Quod 7, 16, 17. Quibus datus 8, 10, 81. Summum 3, 4, 14. cum Summo, huc Summo p. 7, 12, 6, 7, 13, 14. 7, 13, 17. Iterum 7, 7, 33. Vitis 7, 16, 12. Ullum 7, 21, 12. *¶ cum Viris* v. Acceda. Adicio cum datus. Affecto. Circumlo. Efficio. Exipio. Expono cum datus. Facio. Habeo. Orto. Offendo. Praefigio. Proposio. Sequor. Subjicio. Subsum. Subterfio. Summo maximeque id periculum est putis 2, 8, 61. periculum femori periculum est 8, 10, 11. agria vel majus vel minus periculum est 3, 4, 19. eademque la pericula sunt 2, 7, 20. a. plura cum periculis, v. Terreo. Vaco. *¶ cum Periculis* totus A periculo 4, 1, 7, 17, 17. 7. Cum Ina Ina Ina & aduiculi, ut Ex ea (distinctione nervorum) mortis periculum sit 7, 8, 5. Ex imbecillitate somnum periculum est 4, 4, 16. ut quod Ex vincolo periculum sit 9, 12, 15. Mle periculum est, caet 2, 11, 12. 7, 7. 8, 12, 2. In periculo mortis est ager 2, 8, 112. humerus quoque in periculum venit 8, 20, 80. In eorum (umorum) corruptione periculum est 7, 14, 10. In eo (furaculo) aulium periculum est 6, 7, 3. neque ideo nullum ejus vel periculi, n est atque in dentibus brevibus 7, 12, 12. In viris & mulieribus idem periculum non est 6, 13, 12. In qua se quod periculum est 7, 26, 17. In qua quid periculi sit 7, 20, 16. In coe (maior) plura & praetis & temporis periculi sunt 7, 16. ad periculum est Ne 6, 18, 54. 2, 7, 18. Et 7, 12, 32. 3, 4, 47. 8, 11, 12.

Qualem, v. *inf. talem*. Recentem 7, 17, 7. Quae linea modo Rectis est 5, 16, 29. alia Rectam deducunt (*applanata*) 7, 3, 18. Stridit 7, 16, 46. Summi 7, 19, 11. Talem, necesse est, habemus, qualem acceptissima 8, 4, 30. Transversa 5, 16, 177, 7, 16, 46. q. generis Tutioris 5, 16, 104. Tenuissimam 5, 16, 2. Veterem 7, 17, 8.

¶ *cum Virgili* v. Aegleio, *non pascit ante saltem*, & figuram. Adhibere Apertis Cervis Claudio. Cerecui, piagi. Contellam 7, 16, 104. v. Curo. Facio. Flo. Raben. Illis. Incendo, *medis praedicta*, cum alio. Incendo infero, Incendo, *cum datus*. Jungo, *cum datus*. Iuvo. Paecuo. Perduco ad ciceronem. Pecuvio ad elasticum. Prongo. Sumi quia Stridit iust piagi est 7, 16, 46. si ex acuto telo piagi est 5, 16, 177. si ex vulnere est 1, 4, 30. quum in superioribus partibus piagi est 5, 16, 164. quia piagi est 8, 4, 7. si ex piagi non est 8, 10, 17. *Gr. v. inf. canis*, *hues*. si piagi in molli parte est, sub debet 5, 16, 113.

¶ *cum Particulis* A summi cum singulari piagi 7, 19, 11. Ad piagam compellit (dignus rectorem) 7, 16, 19. An piagam coarctas (lineas) 7, 9, 6. Ad piagam arces potius promovere (calculus) 7, 16, 82. En piagi natura (singulis) i. singulis etiam spilius cum loco fertus 5, 16, 44. si Extra (piagi est) 7, 7, 16. si Extra piagam dependere debent 7, 19, 19. quia lini capitis Extra piagam relinquenda funi 7, 19, 16. si Extra piagi est 7, 7, 16. Per piagam in veterem compelle (accutum) 7, 16, 114. Per medium Piagam 5, 19, 82. v. de minto, dispono. Quia, *si forte cum funi*. Super piagam medicamenta danda iust 5, 16, 118.

Plantae, *sc. pedis pari*. plantae pilis respicientes 8, 1, 118. planta 1, 4, 31. plantis 8, 7, 19, 8, 19. 3um cum 8, 11, 1. plantarum Ovis 8, 11, 1.

v. de minto, Sinistram. Ima 8, 10, 5. 7. Majus 8, 11, 4. Mediam 8, 11, 7.

¶ *cum Virgili* v. Cauda. Contingit Inclino in. Prodepo. Repono. Vincio.

¶ *cum Particulis* A planta 8, 10, 19. quae ad eam 8, 10, 49. In plantis 5, 16, 68. 8, 1, 82.

Plantago, gini. lenticulae adiecta avum affligit 1, 10, 3. simul repugnat & refrigerat 1, 10, 8. *inf.* 1, 16, 9. lenticulae cum Plussigulae Fructu, avum affligit 1, 10, 4. Coarctata 6, 18, 116. Coarctata & Illita 1, 11, 116. plantis

Succus 1, 12, 45. Succum 4, 4,

86. plantagine 5, 11, 44.

Plantus, u. um. v. Ambulario Calicula. Cutis. Mena. plant. Ficiat. quum nos palliatum, Græci *epiphan* vocant. oculum 8, 5, 17. plant 1, 18, 16. *plur.* v. Sculpere. Suppressiones. Inberculum. plantis (tuberculum) 5, 18, 119. plantissimas suppressiones 1, 8, 75.

Plantæ, *adv.* tandem plane tenet (gargraea,) sud adhuc incipit 5, 16, 148. plane plantissimum inter est 5, 5, 27.

Plantus, 1, om. *implens* & *expulsi*, *diminuat*. v. Accetbulum. Alimentum. si plenius Aliquis factus est 1, 1, 1. Calculus, 1, *crassus*. Cervix vellicae. Cibis. Cochleis. Collyrium. de medicamentis *scilicet*. Conus. Cylindrus. *app.* tenuis. Fluita, 1, *crassa* *app.* tenuis. Homo, *app.* tenuis, *lute* urinae. Materia. Musculus. Nervus. Omnes. v. *inf.* Ovis. *inf.* & *inf.* *app.* tenuis. Pallidus, *app.* tenuis. Radix, *app.* tenuis. Quoque. v. *inf.* v. *dominus* i. *prandis* Specillum. *app.* tenuis & acutum. Tunica choroides, *scilicet*. Vena, *crassa*, *app.* tenuis.

Vase. Vellus. Viscum, 1, *crassus*, *maxime* gressibus plenius, *datus*, 1, 1, 42. *app.* *sc.* hominibus, *scilicet*. omnibus plenius, *datus* 1, 9, 6. *app.* *scilicet* 4. quoscunque plenius est, evanescit 1, duci 1, 4, 14. 9. senilibus magis longius plenioribus magis caro abundat 1, 10, 11. *app.* jam plantaribus 5, 16, 101. *datus*. de vulnerata, plenius tuncque (inferius) 1, 1, 44. *v. expulsi* Hippoc.

¶ *cum genitivis* si salivae plenam est 1, 1, 4.

¶ *cum Particulis* Ex plenius (os) 8, 1, 69. Jam plenioribus 5, 16, 101. neque Nimis sumis, neque Nimis plenius 5, 16, 3. *app.* *adv.* 7, 16, 7. 4, 4. 7-8. Exim plenior. *Gr.* 1, 3, 41. 5, 18, 118. *app.* *scilicet*.

¶ *comparat.* plenior, *Gr.* v. in superioribus. si. unumquemque, calculos, cibos, coquos, cubitos, *scilicet*. interitum, *app.* tenuis plantissimus 1, 1, 44.

Plene, *adv.* frequentat cibis, & quantum plenissime potest digerere 1, 1, 31.

Plerique, pleracque, plerisque, plerique, *scilicet*. *adv.* de quibus *scilicet*. 1, 18, 41. 4, 5, 39. 5, 16, 55. 18, 11, 7, 11. *scilicet*. *v. undecim* modis, 1, Part. 45. 3, 4, 11. 8, 1, 1. pleracque, *scilicet*. Melagris 5, 18, 3. *scilicet*. modis 3, 6, 19. 4, 3, 9. 4, 4, 18. plerique Medici 3, 6, 2. Plerique his Morbis 1, 1, 17. pleracque Precepto 3, 7, 1.

1, 1. *scilicet*. *symptoma* 2, 1, 19. quæ pleracque Utilis Interius sunt 4, 16, 2. *scilicet*, *adv.* ut in ludo pleracque explosa fere 1, 10, 10. quum alius pleracque in matris se habens 1, 1, 71.

¶ A pleracque Ignorant 6, 1, 4. A pleracque video nunc illum nominari *can.* 4, 13. 3. pleracque *Gr.* antiquis 3, 4, 11. pleracque *Gr.* his (medicamentis) 5, 16, 100. pleracque *Gr.* vulneribus 5, 16, 16. si pleracque oritur morbus 4, 14. 3. si pleracque morbis 3, 1, 3. neque vero festinaster in hoc re, ut in pleracque, agendum est 7, 16, 36.

Plerumque, *adv.* 1, Pr. 8. 57. 79. 1, 8, 15. 2, 3, 71. 83. 2, 1, 54. 7, 11. 3, 18. 8. 11. 3, 6, 12. 3, 8, 1, 17. 4, 5, 16. 114. 5, 18, 104. 6, 6, 12. 8, 14, 11.

Plurimulus, 1, 10, morbos 4, 6, 4. Plurim, *adv.* atque, *crus* plerum non potest 8, 10, 7.

Plurim, *adv.* atque, plerisque in apud 1, 7, 9.

Plumbum, 1, bene Accommodato plumbi replendum est (fortasse densius) 7, 11, 9. Adum 5, 16, 185. Combustum, tangendum, *scilicet*. *primit* 5, 1, 2. Combust 5, 18, 10. 44. Elorum 5, 16, 186. 6, 18, 87. 7, 17, 14. Elioti 5, 18, 18. 6, 6, 104. 119. 6, 17, 1. Elioti Combust 5, 18, 94. & Elioti & combust 6, 6, 12. plumbi Recremento 6, 2, 1. - Retritamentum, *v. rariis* *passivis* Gracivocant, molis 5, 11, 3. *inf.* 5, 19, 45. Retritamentum 5, 19, 61. Retritamentum, *adv.* 5, 17, 93. panolium ex plumbi Retritamento 5, 19, 66.

Plumbeus, 1, um. v. Glans.

Plus, plus, plus, exiguum, *app.* 1, 1, 3. plus, minus, *app.* 1, 1, 74. 1, 18, 30. 6, 18, 74. plus minus, *app.* 7, 11, 11. *inf.* minus, plus, parvulum, *app.* 2, 1, 4. *scilicet*. 3. plus, aliquis *app.* 2, 1, 8. quædam plus, *app.* 3, 1, 4. pluribus, singulari, *app.* 3, 1, 4. 3, 41. *app.* unus, v. 9. 108. 1, 1, 1. multi, *scilicet*. 1, Pe. 108. 2, 1, 4. 3, 5, 16. 3, 11, 13. 1, 1, 4. 18. 5, 1, 18, 159. 111. 5, 119. 121. 6, 6, 96. 147. 6, 6, 7. 7, 31. 77. 115. 144. 8, 14. plus, quod modo *scilicet* est, *app.* 1, 1, 19.

¶ *cum subj.* v. Accetiones. Aegil. Alia. Calicula. Capicula. Caulis. Dico. Falacie. Fragmenta. Genera. Flore. Loca. Melagris 4, 14. 11. v. Medicamenta. Modi. Morbi. Ovis. Fanes. Puffulus. Runcida. Rivuli. Similia. Sinus. Species. Tubercula. Vitis. Violentius. ¶ *plus cum genitivis*, plus etiam quæ

vero et, quia s. 31. s. potum hoc est accendi, non quo
can. 3. 13. 4. in eo, quod pot
3. 1. 71. medicamentum, quod
recumbit scilicet pueri iust 6.
18. 115. de fritione vero & ge
stitione adeo multa pnia in eo
volunt 3. 14. s. polytem ferro
corari, jam Alia polii 7. 10.
s. liademque (medicamentum)
quae Albi polii 7. 10. ap. cal
lycio, quod ex dubio Aut po
litum est 6. 6. 81. ex quae Ap
amipiores aliqui pnia sunt 3.
14. 6. 22. s. *porta* & *inf* quod
levandum est. Jam polii 7. 17.
s. add. 7. 17. s. 24. & *camalia* &
lupra, in v. cum proxime, quae
admodum, sicut, lupra, quae in
abiectionis polii sunt 7. 4. 18.
quod in his polium est 8. 24. ad
in natibus polii 8. 6. 8. reliqua
curatio in prioribus polii est 7.
21. 38. quod primo Loco polii
7. 27. 84. quae (scilicet) re
trem; secundo Loco polii 8. 3.
10. 10. 44. id. quod secundo
Loco polium est 4. 3. 10. quae
prima Pars huius voluimini po
lia iust 8. 16. 1. quae, ut le
no polii 7. 6. 1. s. *frigitur*
frum, scribere 6. 5. 1. quae (ci
bos) Proxime polii 4. 1. 19. quae
in totillia Proxime polii 7. 12.
34. haec videri Proxime, sed
infra tenet, polii sunt 4. 1. 11.
Quaedamdem & in umbilico &
in uva polium est 7. 17. 4. Quo
ties bacem hoc urem aut simi
le aliquid potero 1. 19. 31. quae
Quoties potero 1. 11. 16. add.
1. 18. 60. Sicut in alia laci
polii 7. 3. 36. Jam Supra posito
(magisterio) s. 27. 14. septo
quo transversum est, Supra po
lii 4. 1. 14. omnia, quae supra
polii 8. 9. 15. *inf* 1. 18. 814.
completo, quae Supra po
lia est 5. 19. 19. (quod)
Supra vae aae polium est 6.
15. 45. in quo quid petri sit
Supra polium 7. 29. 16. quod
Supra polium 6. 6. 18. hia,
quae supra polii sunt 3. 55. 60.
4. 6. 11. 6. 4. 141. 6. 11. 1. 4.
4. 8. hia, quae cum, Superque
polii sunt 6. 18. 78. quod in
cioco supra polii 7. 9. 18. vi
cia, de quibus Supra polii 5.
26. 149. 60. quid Supra polius
est, modo 1. 10. 11. Similem
in gentidina, quae Supra polia
est 1. 81. 6. eadem ratio medici
cae est, quae Supra polii est 7.
7. 105. add. 7. 29. 36. 7. 11. 10.
3. 61. 8. 16. 15. eodem me
do, quo in aere Supra polium
est 7. 10. 6. quid Supra polium
est, cataplasma 6. 18. 85. usdu
pra polii 8. 14. 16. 8. 4. 17. ut
Supra quoque polium est 4. 6. 11.

¶ *i. creta, xiphina*. In usu & cu
pimentum cum (medicamentum) po
luit I Pr. 17. ut in lacia mima
lia pool polii 3. 18. 31. quon
vero later autemque posterior
vomitus & dejectionem 3. 3.
14.
Poius, ua. polium (parium in
tercurum) I Pr. 71. 1. 8. polius
figuratur eorum (Olium) i indi
cabo 8. 1. 1. quon polius lare
riorum Partium ostendunt 3. 16.
36.
Polius, at. eorumque (isterium)
positionem I Pr. 41.
Pones, regia, unde Pomice, s.
um. radicia Pontici 5. 81. 20. 1.
rhapontici.
Popia, plis. fritionis utroque
populum 4. 10. 9. v. Persico.
¶ *mosibus* Ad fusa poplitea dacia
7. 16. 18. Circa poplitem 8. 10.
69. In poplitibus 1. 16. 22. verna
In poplitibus 5. 26. 10. Super po
plitem 8. 21. 5.
Populus, l. collum cibi genus fu
gure, quo populus utitur 1. 12.
4. idoneos auctores ex populo 4.
4. 15. *frum*. 17. vulgo quaculus
ex populo 3. 4. 15. pancorum lu
pulis remedia populus queri I
I Pr. 45. 179.
Populus, l. *arbor*, ex populo alba
corum radicia 6. 3. 9.
Portio, gnis. *vitis* genus, de quo
Portio 6. 1. 11. in capite mala
Portio (orta est) 3. 1. 11. 11. 11.
add. *prurigo*.
Porto, *adv.* in *transitio*, s. 14. 149.
Portio, *rexi*, rectum. Brachium
portectum est 8. 16. 4. *inf* cum
ab. portigi Digiti non polius 8.
17. 1. portetia Manibus & Cru
ribus 3. 4. 1. Spacia inter acce
siones (februm) portiguntur 3.
2. 1. *inf* *frigitur* sunt.
¶ Ab occipito ipsius (aeri) mi
uller sub ea scilicet, portado, si
deuer humerus ducendus est,
dentio; si similiter, similiter bra
chio 8. 10. 4. portigaturque (*ar
ger*) in id tempus, quod curati
onem locum praeter 8. 1. 2. 1.
dilatationem accipit, diffinitio
que in piforem partem, quem in
posteriorum, rubina portigunt
8. 15. 3. portigaturque scilicet in
horas viginti quatuor, & triginta
fere 3. 8. 5. Sub ala Pre pectus
Ad scapulas portigantur (scilicet)
8. 10. 47.
Portum, l. 2. 18. 16. 4. 7. 19. ma
li succi est 2. 11. s. homo aptum
est 2. 11. s. sanguinem supple
m 3. 1. 2. porgas 5. 1. 6. Idque
ipsum ex aere 1. 21. 31. emul
che portum ipsum adhibere 3.
17. 38. adhibere modo cibo, mo
do potiori portum 4. 10. 4. &
quicquid cum hoc mimum est 4.
4. 47. furibitiones, in quibus pos
[715]

rum locum habuit 4. 4. 4. 4.
rum Succus 4. 4. 45. Succus
pari 3. 27. 16. pari Succus cum
melle 4. 7. 18. 71. - cum hemi
na vini succedens est 5. 27. 60.
pari Succus aliumre 4. 4. 19.
- cum thure, sorbare 4. 4. 86.
¶ Cum f. porto, farina 5. 27. 95.
- farina stricte 5. 10.
Portus, l. jna. in quo portus cum
pulo gallinaceo cedius sit 4. 4.
11.
Perra, at. portae modo 4. 1. 14.
Jorioris portae 1. 16. 31. in
ipius Ventrilis portae 4. 18. 12.
Portus, l. in portu 3. 1. 11.
Portio, qnia euliorque portione
meri vici 5. 27. 43. pro portio
ne humoris 4. 11. 6. alumen Au
qua portione cum thure 5. 18.
120. 1. *ana*. Aequa portionebus
5. 18. 121. 371. in duas portio
nes 5. 27. 17. fecia combuste
qua Maxima portione 5. 18. 10.
hyoframi facci dimidio Minor,
quam omnes ex supercilibus. por
tio 6. 7. 41. Pari portione 1. 2. 20.
4. 24. 10. 6. 120. 7. 12. 10.
cum Pari portione 6. 9. 14. Pa
ra portione, *analis*, 5. 10. 14.
5. 10. 16. 5. 10. 16. 5. 10. 16. 5.
1. 11. 6. 7. 16. 10. 6. 9. 17.
6. 11. 6. 10. 11. - *ana* 5.
1. 18. 16. 34. 16. 5. 19. 10. 6. 15.
7. 6. 11. 7. Partes portionebus,
adit 3. 16. 7. 1. 18. 11. 5. 22.
4. 1. 24. 6. 1. 18. 16. 5. 18.
301.
Portulae, at. hont feci est 3. 20.
4. alium movet 3. 29. 1. simul
reprimat & refrigerat 2. 33. 7.
simul portulae 8. 6. 817. por
tulaeum, v. edisse, manducasse.
Portus, ua. in poru 4. 15. 7.
Porta, at. *hida* 1410. *anatomia*.
Frigida porta perfundere caput
oportet 4. 2. 24. danda pauli
ex porta Frigida 4. 1. 31.
¶ Ex porta 1. 61. 31. 4. 5. 11. 6.
6. 41. la porta 3. 19. 5. 3. 10.
11. 6. 5. 1.
Porto, populi, pofere, at. ha
dem (tia) opto polii solium
I Pr. 7.
Portum, poti. posse. neminem
potuit hia adhibere posse reme
dia I Pr. 40. aperitque non po
tuit orales 7. 7. 47. si infirmo
est, gestari, argi, perficere (con
venit,) si potit, maxime per fo
piti 3. 26. 18. 16. ut ingre
diatur ipse protinus, si potit 3.
27. 10. cum medii polii I Pr.
19. add. 18. 34. id. membrum, si
potit, per se; si minus, per
alium moventur 3. 17. 11. ut ip
late exgra sine sono & volu
tione non possit 4. 4. 11. ventres
solvendo est, si non potit aliter,
per alium veritatem 4. 8. 7. si
quis sibi tempeste non potit, 700

126. principis de ut remissum
ad. profusio est 3, 4, 10.
Profusio, onia. quod quia profusio,
emissionem protulit in Pe. 101.
ex ipsa profusione de luxuriantia
appropinquat in Pe. 17. latius
illa profusio in Pe. 19. 4. res me-
dicinalis. ex eo illi quidem (ma-
titudinis) ipsi intra suam profusio-
nem consistit illa modo pas-
sum in Pe. 101.
est illud, onia. une profusio emen-
tis est, si quod profusio sit
3, 4, 18. *tenet* in. medica. habet
se profusio sit coepit (Cau-
singue) 7. 75. 6. *phlogiston*. in-
ter Superiores profusiones in Pe.
47. multo, quidam, ex Sapientia
se profusione in Pe. 11. 24.
Memoria Magni profusio 3, 4.
14. 34. *Hysterica*. Magni pro-
fusio 1, 2. 4. de *obstruere* it. non
Modocit 7. Pe. 11.
Profusio, fluxus. *tenet*. Alton, v.
w. aqua, v. inf. sanguis, & fa-
cies, an albidum. Corpus fir-
mum an profusio 3, 4, 49. si
an profusio 3, 4, 49. quod factio
sua fluxum est, profusio vivo
sunt 7, 13, 17. *est* illius (insu-
per) *gravidæ* 4. *Latet* mamma pro-
fusio 2, 7, 41. si duo Lachryma
calida sunt profusio 6, 4, 10. ubi
Lachryma calida qua mota profusio
est, 11. ubi multa fluxus profusio 6,
4, 14. profusione multa fluxus
6, 18, 17. donec fluxus sita pro-
fusio 6, 11, 11. *tenet* per se fluxus
(fluxus) fluxus profusio 4, 1, 41. ubi
fluxus ex parte profusio 2, 7, 18.
si magis fluxus profusio 3, 16, 18. si
magis fluxus profusio 6, 7, 16. quod
si fluxus et multum & cum multo o-
lore coepit profusio 7, 13, 16.
fluxus multum profusio 7, 13, 16.
interdum sanguis profusio (ex o-
re), interdum simile aque quid-
dam, in quo caro reuera fluxus
profusio 4, 20, 17. de vulvae
4, 4, 66. de *hemorrhoidibus* 6. San-
guis profusio 4, 20, 17. de vulvae
4, 4, 66. de *hemorrhoidibus* 6. San-
guis profusio 4, 15, 23. de *dy-*
sentria. sicut de interdum fluxus
sanguis profusio est. an 1, 4. ex
memoria (fluxus) fluxus profusio 4,
20, 17. de vulvae 4, 4, 66. no-
que ideo fluxus profusio 7, 13,
16. quibus fluxus (fluxus) imper-
guit) demis profusio Sangui-
nis sanguis 5, 17, 21. pro-
fusio sanguis 7, 17. si Sangui-
nis profusio 1, 2, 8. 12. ubi plus
Sanguinis profusio 7, 12, 21.
si plus ex multo corpore
Sanguinis profusio 7, 16, 18. ne
tantum sanguis profusio, ut 7,
16, 19. ut *tenet*, niger est ille
primo die profusio (sanguis) 7,
16, 19. ut *tenet*, *dracem*. quod

Sancti profusio 6, 7, 31. profusio-
que Sines tenet. 6, 12, 17.
ex quo ex profusio foedi odor.
Sanguis 7, 19, 21. *quam* Sanguis
profusio 6, 12, 17. nec Sanguis
profusio (in casu *hystrica*)
4, 20, 2. w. Venet. Unos.
Cum ablati. ex parte 2, 7, 18.
Cum Partis in Pe. 11. 24. *tenet*.
interdum Magni, Nominum in Pe.
101. w. *phlogiston*. *aid*. Jan. 4, 10.
21. Nominum inter 7, 10, 18.
Sanguis 2, 7, 18.
Profusio 1, 2, 8. non profusio. Alvi Guit
12, 7, 13. *diarrhoea*. de corpore 2.
fluxum est. de profusio laborat
1 Pe. 10. 19. ut aliqua parte p.
Sanguinis sit 2, 7, 4. 1. *de* *men-*
struere. Sanguinis p. est 2, 7, 17.
si ex alio loco sanguinis p. est 3,
2, 21. non est enim Sanguis
medicinalis profusio, idque
per unum redditum ipsum quo-
que latitudinem solvere 4, 4, 66.
ex ne in eo quidem retineat, quod
it. 77. quod Sanguis pro-
fusio immutabilis non sunt 6,
12, 10. multoque etiam ex
profusio Sanguinis intermitten-
tes 5, 20, 156. quod illa quo-
que profusio (Sanguis) vi-
sant 5, 15, 102.
Profusio, huius, *tenet*. profusio
Menstrui 2, 3, 41. *tenet*. mul-
tis sub dextra parte. *piacotid-*
um profusio Sanguis 5, 16, 44.
si *phlogiston* a terra profusio cal-
idus Vapori 2, 17, 2. *diarrhoea*.
Profusio, onia. Alvi p. quod *tenet*.
inter hinc est 2, 7, 42. *diarrhoea*.
ex parte profusio Alvi 6, 4,
21. p. Sanguinis, 1. *diarrhoea*.
Sanguis 4, 12. Sanguis profusio
5, 16, 19. 7, 16, 49. ne ex sole
profusio Sanguinis inquantur 6,
18, 14. v. per ora ventrum, quom
profusione Sanguinis ex avertit
2, 11, 10. potest profusione
Sanguinis facere 7, 11, 1. si pro-
fusio (Sanguinis) timet
5, 16, 95. advarius profusione
(Sanguinis) 5, 16, 106. per han-
guinis profusione 1. Sines 2,
7, 12. Sanguinis profusione vel
foetida (*phantasma*) Vel etiam
pena (*antich*) suum movent
2, 8, 11. exhaustio (vulnere ve-
trum motum) hominem pro-
fusio Sanguinis profusio 5, 16,
21. profusione Sanguinis motum
ut 7, 11, 2. ne profusione Sin-
gulinis nocent (*venit rancore*
violare) 7, 12, 17. nimia pro-
fusio Sennis 4, 21, 1.
Cum ablati. Formis, Nimis, Pe-
tia. Regreditur, v. *phlogiston*.
2, 8, 19. *tenet*. *phlogiston*.
Cum ablati. Avertio, Exhaustio,
Facio, Eio, Finio, Insequor,

Morior, Moco, Oco, Sequor,
Sum novo, Timor, v. *phlogiston*.
v. *phlogiston*.
Cum Partis in Pe. 11. 24. *tenet*.
Progreffio, gressus. Fluxus, prodi-
non in eo gressu, quoniam a-
liquod albidum 5, 17, 10. 1. *de* *men-*
struere. quoniam pro eodem pro-
gressu 1, 2, 1. deinde super re-
cto inquantum p. *phlogiston*.
4, 1, 1. quod quia neque in
eodem haberi subsistere, ne-
que ultra progredi possunt 2, 2,
1. *angeli*. *tenet*. *phlogiston*.
Profusio, huius, *tenet*. *phlogiston*.
Aliquod profusio 4, 4, 21. *de* *men-*
struere. si quod illa profusio
5, 16, 151. nisi imbecillitas pro-
fusio 5, 16, 159. nisi imbecilla-
que loquens est inter Modus
profusio 7, 11, 11. in quo Nihil
prohibens, vel in pulmone
vel in lachryma 7, 13, 25. deinde
fluxus (Sanguis) quod nolumus,
illud obsequi. Quod prohibeat 2,
20, 45. ubi magis aliquas
Res prohibet 1, 2, 4.
Ager, v. cum ablati. si Caetera
res aliquas prohibet 1, 10,
17. calor Concoditionem pro-
hibet 1, 10, 17. si quod hanc (dis-
tinctionem Sanguinis) prohibet 3,
18, 18. si quod calidus si per quon-
tem recedat, fluxus ubi (rubri-
tudo) probet 1, 16, 17. si id
aliqua causa prohibet 6, 7, 9.
si id eorum imbecillitas pro-
hibet 5, 21, 12. nisi tamen id
infirmitatem prohibet 7, 10, 18.
quod datur esse (infirmitas)
& id Prohibet 4, 11, 6. si id
aliqua res prohibet 6, 14, 1. id
(quod necesse in poignere exco-
to prohibere 6, 2, 6. *de* *men-*
struere. *tenet*. *phlogiston*.
ventra prohibet 4, 19, 6. medi-
camentum. quod infirmitatem
nec prohibet 7, 7, 7. *phlogiston*.
v. *phlogiston*. *tenet*. *phlogiston*.
si Nativitatem aliqua res prohibet
5, 11, 17. ne Partum prohibet
(pecten) 5, 1, 99. quod Fluxus
prohibet 1, 17, 20. Quod si
aliqua mediantibus prohibet
7, 20, 17. Quod fere fluxus pro-
hibet 1, 6, 2. quoniam etiam
interfluxus fluxus obligatione
Nimis prohibens est 1, 16,
15. ubi iam fluxus vel exortus est
Sanguis, vel prohibetur 7, 16,
103. *phlogiston*. Sermo prohibet
7, 12, 45. *phlogiston*. si ve-
limenta infirmitas Sennam ex-
tere prohibet 6, 7, 12. si tantum
mili est, ex Sennam fluxus pro-
hibet 6, 6, 44. si tussis Sennam
prohibet 5, 15, 16. si vulva do-
lens Sennam prohibet 5, 21, 19.
149.

29. prima castummodo diebus
ei (Pancr.) pugnandum est 3, 12.
6. diutiusque lucta pugnandum
8, 9, 11. quae (medicinis parte)
magis Medicamentis pugnari 176.
1. quae praecipue Medicamentis
pugnari 7, 1000. melius
177, 19. v. Mole. Sic, quoniam
maxima infirmitas potest, pugnandum
est 4, 1, 10.
¶ cum fortissimè in utroque (im-
becillitate) pugnandum alii
eodem omnia 6, 6, 279.
Pulcher, chra, chium, v. Medicamen-
tum.
Pulchrum, l. scilicet eucrasia, praeci-
piuntque 3, 32, 3. simul septimi-
ca et refrigerat 2, 31, 6. ap-
petit ura valent 3, 4, 2. admo-
vendumque nactus est pulchrum
ex acco 4, 31, 12. cum pinguis
3, 18, 69.
Pulchra, licta, f. pulchritudo (in aere)
est 6, 7, 56.
Pulsus, l. quo tenetor pulsus Cohor-
talis est 1, 18, 18. p. Gallicusque
2. Jus vivum Gallicum pul-
sum per mellem dividere, et
protinus calidum super vulnus
imponere (oporet) 3, 27, 49.
f. qui pulsus Hirundinis ele-
ctus 4, 4, 17. Jus c. pulsus, 2.
Jus.
Pulmo, ois. *definitio* 4, 1, 34.
v. Pulpis, laticum et pulmoneis
Dolores 4, 1, 31. (h) pulmoneis
Dolore 4, 6, 13. Dolore pul-
monis 4, 7, 86. in pulmone
Dolores 4, 6, 67. cibi, qui pul-
monis quoque Dolores conveniunt
4, 8, 9. in pulmonis Morbo 4,
8, 3. 6. 1. *perjunctio* 8, Hippoc.
periclitatur 4, 7. quae (suppuratio-
nes) pulmonum Morbi conca-
scent 3, 8, 3. bis in pulmone
Virus est 1, 7, 40. post lacerati do-
lorem Virus pulmonum (orientur)
1, 7, 7.
¶ ex pulmone duntaxat Extremo
1, 16, 111. p. Medius 1, 16, 106.
p. Totus 4, 7, 3.
¶ cum Fortis, v. Afflicto. Edo.
prima brevis. Exultet. lco. La-
borio. Veno. Voluto.
¶ cum Fortissimè. Ad pulmentum
4, 1, 7, 4, 7, 1, 35, 161. Cum
pulment 4, 1, 11. Ex pulmone
4, 4, 70, 5, 26, 131. in pulmo-
ne, v. defillio & distillio. in
pulmone id malum tranfit 4, 7,
27. In pulmone 3, 7, 43. 3, 7,
14. Sub pulmone 4, 1, 14.
Puls, pulvis: unde Pulvis, ac, le-
nis est 3, 21, 1. ex alia, oriza
pulvis, scilicet, imbecillissimus ex
ex alia, vel ex panico, vel ex
millo, vivum affringit 3, 30, 4.
pulvisque quoque aut pnia exla-
dit (plurimum facit exilorem)
4, 6, 27. Edendū est pulviscula

culum. Cum quo paulum ex fave
venere eodum 4, 19, 29. In-
cipiendum erit A pulviscula 4, 3,
32.
¶ Athromati, l. bebi quasi tenuis
pulviscula 7, 6, 9. aut metit fa-
mili aliquid, aut tenui pulviscu-
lae 18, 8.
Pulviscula, l. vasis grana pro pul-
viscularis oris compactionis 2, 11,
6.
Pulsus, ac, ubi venarum exigui-
tudineque pulvisculi 3, 19, 4.
Pulsus, lavi, istum, pulvisculaque
leniter infusus vesicis bubulis in-
locus est 3, 17, 13. Infusus vesic-
is pulvisculos tumores esse 3, 21,
50.
Pulsivus, l. alii monstragorae mala
pulvisculo subicitur 3, 18, 44. lub-
jello inter patrem & caput e-
jus (sagris) lictore pulvisculo duto 8,
11, 3.
Pulsivus, l. alii vitandus pulvis 8, 9, 8.
pulvis vel ex fece viui, vel ex
aliet foliis 4, 11, 21. add. 1, 19.
9. lubinde Hicron (Cyphi). Li-
thargyri. (Cimolae Cratae) re-
spergendus 3, 19, 8. pulveris pul-
visculo quem ex Lapide molati con-
creta fecit 3, 18, 119. Idem prae-
ficus pulvis ex contritis alidie
Myrti vel Robi foliis, aut ex an-
dlici & boni viui arida Fece 1,
19, 9. adjecto cantharis Rosae
pulvere 4, 30, 11. pulvis ex can-
tharis Teile 3, 18, 41. quilibet
ex Via pulvis injectus 3, 19, 10.
¶ Imponendusque pulvis Cum oleo
4, 5, 4. Spiritus retenta curare
(oporet), sed minime in pulvere
4, 4, 19.
Punica, mela, pugari 3, 5, 2. eva-
cat & edicit 3, 11, 3. punia
3, 18, 41. puniceum 3, 18, 17.
Purgo, pupugi. & pnnal, puni-
tum. Atque puni 3, 18, 106. ex
fractu quibusdam velut Aculeis
pergentibus 8, 4, 47.
Purulum, l. i. paulis, aliqua quasi
puncta sentiuntur 3, 28, 1.
Punctio, ois. punctum 3, 26, 41.
punctulique denum repraesentat
(vnde facta est), 3, 10, 6.
¶ Quo a prurigiae & punctulorum
Cogito 8, 10, 106. punctulorum
Habet (si locus) 6, 18, 17. Den-
santur latus aliquae punctulones
3, 18, 156. punctulones in eo loco
sentiuntur 8, 9, 11. pro his, quae
alioqui cotis offendit, punctulones
Sunt 3, 28, 146.
Punctus, ac, sibi punctus sen-
tiuntur 8, 10, 120.
Punctus, 2, om. v. Malum.
Pupilla, ac, oculi pupillae, quae
cerat, se opauit (suffuso) 6,
6, 200. media parte (oculi)
qui pupilla est 7, 7, 119. quae
parte pupilla est 18, 132. Actus

cjus 6, 6, 107. ex ejus (adit
Amoris) colore pupillae Color
vel niger est vel caesus 7, 7, 124.
Pupillae Loco 7, 7, 118. Intra
Regionem pupillae 7, 7, 141.
¶ pupillae differentiae & Illarum
in mydriati 6, 6, 107.
¶ nunquam Ad pupillam quoque
pertrahit (ungue,) etique edicit
7, 7, 17.
Purgo, avi, stum. 8. parum reddo.
purgat quot 3, 1, 48. alium
ducere 3, 21, 9. 4, 10, 13. 4, 14,
11. Acrogo, v. inf. adsum.
v. Emplaticum & hoc quidem
(Egyptus) magis purgat 3, 24,
9. Vitu venosus, 3, 24, inf. corpus
purgat (Asperum parum puris)
Jenco quadrato 4, 10, 21. Lue-
tic purgat 4, 14, 31. Lactis purga-
tis est (insum alius) 4, 10,
11. v. Lactis maris. Malgona
quod purgat 3, 18, 17. v. Me-
dicamenta. Mel purgat 10, 11,
1, 86. purgandum ulcus, maxime
melis & retine, est 3, 26, 246. Quis-
7, 11, 1. quae Mentis est purga-
tione 1, 4, 41. imparet illi. Pur-
gat 7, 8, 10. purgandum est
Scalpelio (ulcus) 6, 19, 14. Ni-
gro Versato purgat (alium) 3,
11, 9. ref. 3, 18, 68. Vomita
pectus purgat 3, 7, 24. Int. Vo-
mendo ventrem purgat 1, 9, 3.
¶ Adsumit vel ferro vel medica-
mentis corpus, primum purgan-
dum esse 3, 18, 41. Adsumit lo-
cum purgandum esse tempore &
melle 7, 11, 1. f. purgandum A-
liquid videtur 7, 4, 11. Alvus,
Alvum, v. sup. purgat Autem
oporet 6, 7, 8. eodem modo
etiam Autem purgare oportet 18,
74. v. Concreta. Cantharis. Cica-
trices. purgat Corpus (dolor
ventris) 4, 19, 4. ref. sup. ad-
sum. Autem purgat mel, sed
magis, f. can. 3, 18, 68. f. can. pur-
gat (Fistula) 3, 18, 100. Lu-
cum, v. sup. adsum. columbi-
um Ora coqueret sunt, & ubi
Inducuntur, purgata 6, 18, 84.
purgatque ex (Sacroto) 7, 19, 39.
f. bene. Sic purgaverit, f. de-
jectio. vel vomit 1, 18, 67. sequi
in laceris dolore Ora Supple-
tio intra quadraginta dies purgari
non potest 3, 7, 49. lacerum do-
lores Suppletione, scilicet, deinde
intra quadragiesimum diem pur-
gari, siliuntur 4, 8, 1. purgata
sua Telleculis 7, 19, 17. sub his
enim tardius Vitica purgat 7,
17, 31. v. Ulcus. Vulus.
¶ ubi Ab inferiori parte purga-
tus aliquis est, ubi A superiore
3, 18, 71. f. ad inf. vnde. luctus
marine lac; ejus gura pui ad-
jecta Abunde purgat 3, 18, 2.
Alvum sibi. Bene, v. sup. f. Co-
6, v. inf. f. capto. Jam 3, 18, 100.
100.

Ita 7, 19, 17. Magis 5, 16, 5, 19, 11, 3, 14, 9. Nom. o. *sup.* si it qui Saepe vel Sponte vel caso puerus est, subito habet alvum supprellum 2, 11, 14 *app.* Tardius 7, 17, 11.

purgatio venter, de *falsimine ventris*,
non enim vomitione. neque vomitu
Itomachum, utque purgationis al-
bum feculitici *Pl. 11. a. inf.* per al-
bum verarum vomitionum pur-
gatio 3, 18, 18. *inf.* aquam quoque
lalem purgationis cauli biberi
coegit 1, 14, 19. *add.* 3, 27, 19.
19. purgatio fult 18. 12. *lyena*, 18.
solutio ventris 18. de *decidua sola*,
purgatio 3, 3, 17, 19. *inf.* 18. *inf.*
purgatio 4, 18, 7. *fac.* de *men-*
stru, post purgationem 18, 18, 79.
inf. 18. 71. quom etiam 18, 18, 79.
nulla purgatione non sufficiens tan-
tummodo, sed citius lufiores e-
xaminatio 4, 14. *CHIL.*

v. major. Pallidus 7. 18. 2. 111.
Participat 7. 18. 4. 1. 111.
18. 149. Pueri 7. 18. 142. Plu-
rimus 7. 18. 49. Quaedam 7. 18.
160. Sicciores 7. 18. 160. Subali-
da 7. 18. 161. Sublida 7. 18.
160. Sublignis 7. 18. 149. Cui
Sublignis p. Implicet 7. 18.
161.

¶ cum Verbis: v. Aperio. Emileo.
Euphorio. Excito. Vio. Habeo.
Mascor. v. sup. ex Indore. Occu-
po. Oris. Prohibeo. Rubeo. Sum-
po. Tension. Ungo &c.

¶ cum Particulis: Ad eas postulas
7. 18. 160. En qua ipsi quod
supplementum 7. 18. 149. dolor En
ea 18. 147. En postulas 7. 18. 146.
6. 6. 107. Per postulas 7. 18. 5.
7. 18. 6. 141.

Refusinus, a. um. v. Locua.

Reus 7. 18. 160. En qua ipse quod
supplementum 7. 18. 147.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

¶ cum Verbis: v. Aperio. Emileo.
Euphorio. Excito. Vio. Habeo.
Mascor. v. sup. ex Indore. Occu-
po. Oris. Prohibeo. Rubeo. Sum-
po. Tension. Ungo &c.

¶ cum Particulis: Ad eas postulas
7. 18. 160. En qua ipsi quod
supplementum 7. 18. 149. dolor En
ea 18. 147. En postulas 7. 18. 146.
6. 6. 107. Per postulas 7. 18. 5.
7. 18. 6. 141.

Refusinus, a. um. v. Locua.

Reus 7. 18. 160. En qua ipse quod
supplementum 7. 18. 147.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

¶ cum Verbis: v. Aperio. Emileo.
Euphorio. Excito. Vio. Habeo.
Mascor. v. sup. ex Indore. Occu-
po. Oris. Prohibeo. Rubeo. Sum-
po. Tension. Ungo &c.

¶ cum Particulis: Ad eas postulas
7. 18. 160. En qua ipsi quod
supplementum 7. 18. 149. dolor En
ea 18. 147. En postulas 7. 18. 146.
6. 6. 107. Per postulas 7. 18. 5.
7. 18. 6. 141.

Refusinus, a. um. v. Locua.

Reus 7. 18. 160. En qua ipse quod
supplementum 7. 18. 147.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

Reus, a. um. v. Locua.

les sunt aures; & parvo, & grus
2, 18, 6, 7. quicquid in cauliculis
nascitur, qualis est cuscutha.
& cucumis, & capparid, 2, 18, 10.
his, quas odore foetere movent,
qualis est pio eila, lina foetida,
pipera, venturum, caet. 3, 20, 4.
qualis est plantago, & eubi, &
quicquid caet. 4, 16, 9. pium
fragile, quale Cruciflorum vel
Nativum caet. 2, 14, 6. naturales
& ficat. fustiones, quales
super Bojas habemus 1, 21, 21.
fyma, licet a, 17, 2. similiter,
quale fit 5, 15, 24. quales habemus
1, 21, 21. qualia propolis 1,
28, 179. qualia est 18, 24, 1,
20, 3, 15, 169, 5, 28, 79, 158.
quale est, quale est id quod, quae
est quod 1, 18, 11, 5, 19, 32,
42, 48, 10, 11, 21, 2, 24, 3, 6,
5, 187, 4, 1, 8, 6, 4, 202, 8,
6, 1. quales sunt 4, 81, 16, 5, 16,
114, 5, 18, 175, 4, 9, 11. qualia
sunt 3, 6, 48, 4, 11, 4, 5, 17, 3,
6, 6, 17.
¶ Quales Fere sunt 5, 18, 171. Quae-
tae quales Quae remissiones sunt 3,
5, 27.
¶ Insunt, praeter supra didact. v.
Cocleum, Compositum, Corpus.
Dica. Numbus. Plaga. Sancta. Vi-
fella. Vulfella.
¶ cum caustiva plagam talem ne-
cessario est habemus, qualem ac-
ceptimus 8, 4, 70. utriusque
lata vivificata habemus 1, 17, po-
neque solum interfect, quales dicet
sunt; fed etiam, quales aut proce-
derent 2, 1, 11, add. a, 17, 3,
1, 4, 16, 3, 1, 17.
¶ Aquaticae, quales (collum) Nile,
quale Cleocis est 6, 6, 103.
referent enim. qualis morbus fit,
quale corpus, quale coelum 3, 4,
26.
Qualiter, adv. v. evenit.
¶ Quam, adv. vel conjunctio. v. Aliter,
Alius, Aut, Nullus, Supra,
Tum, Ultra quam, postquam, ut
viam, v. Amplius, Angelus vici-
nus, Distant, Expectatione terro-
Facilis, Latius vitium, Laxius
Ad. Levior plicia, Longius, Ma-
gis, Major, Multiflorus, Melior,
Melius, Minor, Multa, Propt,
Pior, Potius, Scitior, Utilior.
¶ praepositi praepositi quom Alite
perceat (hilula) 1, 3, 164.
quam Facile mille ret turbat (ve-
tas) 1, 3, 6, 17. ostendere, quam
Nulla spes fit, 10, 11.
¶ Quam (superlativum) v. Accerrimum a-
cerum & mel. Altissimae coelae.
Amarrissimum mel. Alperissima ma-
ris. & vinum. Calidissima, Ce-
lestissima. Dilutissima putis, Dulci-
ssimi pisi. Frigidissima aqua,
Glaciosissima interitus, Longi-
vissimum Longissimum, Longissime,
Maximus, Maximae. Minimus,

Minime. Optimus. Optime. Pau-
cissimus. Pinguissimus. Pizimus.
Pisissimus. Primum. Proximus.
Rectissimus. Ruberrimus, Sa-
cissimus. Sicillimus. Tenerissimus.
Tenuissimus. Vultissimus.
¶ Quom Ut a, 1, 8, 4, 11, 17, 7, 16,
7, 20, 8, 3, 11, 8, 10, 11.
¶ Quom, adv. cum indicat. 5, 4,
19, 3, 11, 10.
¶ Quom, vel quomquam, con-
quomquam igitur multa sunt, et-
amen 1, 17, 79.
¶ Quom, conj. respond. tamen, 1
17, 79, 3, 16, 2, 3, 7, 2, 4, 18,
1, 8, 5, 15, 7, 1, 2, 10, 16, 33, 11,
1, 18, 11, 24, 35, 3, 5, 21, 3, 10,
7, 4, 4, 18, 8, 14, 10, caet. quom-
vis, dum tamen 3, 4, 14. fac ta-
men 1, 17, 79, 1, 1, 21, 3, 11, 11,
5, 16, 126, 151, 6, 5, 5, cum re-
solvat, 1, 17, 87, 2, 1, 21, 3, 5, 1,
7, 2, 4, 18, 2, 8, 3, 35, 5, 10, 106,
11, 4, 21, 21, 4, 18, 14, 4, 3, 5,
1, 17, 16, 48, cum conjunctio,
1, 17, 79, 2, 8, 7, 2, 1, 3, 15,
7, 12, 4, 4, 18, 8, 14, 10, 1, 1.
nichilominus 4, 5, 5, 1, 1, quantum-
vis, 1, 18, 11. sine verbo, 1, 1, quantum-
vis, caet. praeceptum quo consilio
salutis (clavis) quomvis inter-
dum, Aliter 1, 18, 129 (bis ta-
men verbum intelligi) aliud, quam-
vis non multum distans, malum
grecoque est 4, 14, 44. ubi quidam
morbi sunt febres, quomvis Dia-
moet 2, 1, 11, et. neque ambu-
latione, quomvis Lem, dimove-
ri debet 1, 6, 4, 1, 1, ut morbo-
que, quomvis, iterum, quom-
vis Leti de causa, conspiciunt 2,
14, 14. gravis quoque, quomvis
Reprimencia, alienus sunt 5, 16,
251. qui (piscet), quomvis Te-
riorior, tamen duri sunt 2, 18,
251.
¶ Quando, adv. v. conj. cum indicat.
2, 1, 6, cum conjunctio, 1, 17, 3,
17, 30, 3, 4, 14, 11, 14, 49, 3, 5,
14, 3, 6, 10. caet. repetit. bis 1,
4, 14, 51, 7, 2, 10, 10, 1, 6, 10,
quando Jam 2, 1, 6.
¶ Quandoque, adv. cum indicat.
2, 1, 5, 2, 17, 11, 5, 1, 14, 17,
3, 6, 11, 4, 19, 25, 1, 10, 109,
8, 3, 15, sine verbo, 1, 1, quomvis
tempore, quod quandoque he-
ri potest, 4, 19, 15.
¶ Quandoque, adv. i. curandum 6, 6,
6, 17, 6, 17, 6, 17, 6, 17, 6, 17,
¶ Quom, v. cum, v. 179. tamen 6, 6,
18. conf. tantum, v. 179. tantumdem
6, 19, 4. conf. tantumdem, smit-
tens 7, 21, 4, 7, 26, 70. caet.
v. Absteruere. Frictum, quom-
vis Insultare poterit 5, 11, 16.
quanta Insultare poterit, facia 1,
24, 7, quinto Jam die, quanta In-
flammatio futura est, se ostendit
1, 16, 166. Interique, quantus in
hac pla re Metus sit 2, 109, 25.

v. Remissiones. Visum. Quom-
quam eugaei potest 1, 17, 79.
quantum mare comprehendit 4,
17, 4. quantum casulo efficit,
quomquam ut sperari aut time-
ri debet, ex quibusdam signis
intelligi potest 7, 3, 2. quantum
fieri potest 2, 1, 12, 21, 3,
4, 15, 5, 7, 12, 3, 15, 1, 8, 1, 17,
quantum juvat 4, 15, 1, quantum
res patitur 4, 7, 11, quantum in
ipso est 7, 18, 11, caet. cum ga-
ru, quantum ex his (animis) ari-
di fuit 6, 19, 4. quom cibi qui
quantum affluuntur est, cepit 1,
1, 66. portiois quantum volat 1,
15, 14. conf. cum facta. cum
Ex, quantum ex his est 4, 1, 17,
quantum ex utero prolapsus est
7, 11, 4.
¶ Quanta & absteruere, quanta Ma-
xima impetari potest 6, 11, 16,
absteruere, quanta Maxima im-
petari corpori potest 5, 17, 3. lo
remissiones, quanta Maxima li-
venti potest 1, 20, 16. si-
vi, quanta Maxima Insultare po-
teat, peragendum est 4, 4, 16, ut
tamor, quanta Maxima esse po-
teat, se ostendit 7, 14, 15. fre-
quentioribus quomquam Ple-
nissime potest digrere 4, 3, 31.
quanta, quanta Quaeque inter
cae (accidit) febres remissio-
nes sunt 1, 17, 17, 17, 17, 17, 17,
quantum Satis est 1, 18, 14. ac-
cel. quantum Satis est 5, 19, 16,
mellis, quantum Satis est 5, 11,
15. plicis liquidas, quantum Sa-
tis est 1, 11, 1, vini quantum Sa-
tis est 6, 7, 68. mellis, quan-
tum Satis fit 5, 17, 1, 6, 18, 79.
ut semel, quantum Satis efficit,
aperior (cervicem velicas) 7,
16, 70.
¶ Repet. quantum, quomquam 7,
1, 1.
¶ Quanti, genit. v. Pote.
¶ Quanto, ablat. vino uti, quanto li-
betur 3, 11, 16.
¶ cum conjunctio, quantaque Facilis.
8, 20, 87, quanto Facilis, tam-
to magis 1, 4, 4. quanto Insul-
tus est 1, 16, 5. quanto Magis
necesse est 1, 10, 31. quantaque
magis 1, 5, 11. quantaque Magis,
tanto detestatur 1, 8, 61. quanta-
que Minus, tanto minus 6, 6, 174.
quanto Propius, tanto difficilior 2,
7, 60, v. tanto
¶ Quotulus, s. um. quanto detrax-
it 7, 81.
¶ Quare, cum indicat. 6, 10, 105.
cum conjunctio, 1, 17, 34.
¶ Quarta, s. om. v. Accessio. Dica.
Falcia, Genus, morborum. Ha-
ta. Part de materia caet. Quarta.
¶ Quartadecimus, s. um. v. Annus.
Dica.
¶ Quato, adv. v. Terti.
¶ Quotus, s. um. unde Quotus,
scilicet habet,

fura, juncidum etc. in loco G, 18, 82.

Radix, i. Brevis (cubito) 8, 1, 83. Plenor (8, 83). Superior 8, 1, 83. Tenuior 8, 1, 83.

Caput. Odis in cubitis sinuat.

Confergo. Infusio. Recedo.

Radix, dicitur de oleribus *f. plantis* v. Actiolochia. Arundo. Cappas. *et* quae cortice. Cucumis agrieis vel silvestris radix ea, quam Dul-

cam appellat 6, 10, 3. *glor.* *torla*. Dulcis radices 1, 10, 18, 3, 11, 3. *Graciosa*. Hibiscus Hy-

lycassum? Inula. Lilium. Lolium. Mandragora. Mentastum. Nar-

cessus. radices Oleum alienae Ita-

macho sunt 2, 11, 1. in media

matricula numerati ea Oleribus de-

bere ea, quorum radices altissi-

mus 2, 18, 9. ex Oleribus (*in-*

stant) silium, cepa, brassica (O-

marque radices, excepto siliere

& pullinosa 4, 141 2. v. Panacea.

Spiciatilis de rapana. esse radi-

cam, deinde vomere 1, 16, 6.

conf 1, 3, 10, 11. scibion. *Ra-*

dis.

De aliteribus. v. Dea. Myrme-

lissa Staphyloina. Tuberculum.

Ungula.

can adfess. Biala Singolla Terria

Quatuordecim 8, 1, 40. *flera*.

Radix, v. in dent. ad imam ta-

dicem 7, 7, 114. ad ipsas radi-

bus 7, 7, 70. Latissimis 1, 18,

111. Suis 6, 9, 15, 8, 1, 34.

can Verber. v. Frago. Infectio.

Inhaerere. myrmecia. unguis Ni-

tor. Relinquo. Subtergo.

can Particulae. v. Ad. herbam

mentastum Cum sola radibus

6, 9, 89. v. Juxta. Sub.

radice 8, 1, 41. radicem 6, 7,

16, 7, 12, 1.

Radicalia. ac. dimis. v. Mali Puni-

cil tenues radicalia.

Spiciatilis rapanae. conf. Scitibon.

Radix, quae spiciatilis radice

appellatur 2, 18, 15. mali succi

est 1, 11, 2. acis est 1, 23, 3.

alium movet 2, 19, 1. utrum

movet 2, 11, 1. preget 5, 1, 4.

qui man. vomiturus est, ante

hilosopem esse ut radicalem de-

bet 1, 10. radula aut e po-

ca est 1, 17, 24. mulcum esse ra-

dicalem (oporet.) deinde vo-

mitte 4, 2, 40. ex intervallo je-

junum radicibus esse, deinde vo-

mere, necessarium est 1, 18, 18.

radicibus teneris 1, 17, 64. femi-

nae radicales corpus erodunt ca-

et 2, 33, 3. radicales succus, ve-

lent medicamentum est ad flu-

men. h. refolium m. 4, 1, 36 in au-

tem dandus radicele luccus cum

rofa (contra forum caet.) 6, 7,

87. infundendum in aurem ca-

storum cum aceto & lauro o-

leo & succo radicele corticis,

7, 73.

De aliteribus. Acrochordon. *si*

excisus est, nullam radicalem re-

linquit 1, 18, 231. Acrothymio

clivique excisus labraturus tadi-

cula nascitur, quae proculas de-

scendit ad cubitum 28, 233. etique

relicta 28, adaperiuntur Filorum

radiculae 6, 4, 9.

can adfess. Multa. Nolla. Sub-

tergenda. Tenuia. *v. in sup.*

can Verber. v. Colligor. Contu-

do. *in sup.* *superior*. Adaperio.

Descendo. Esse. Nascor. Relin-

quo.

Radix, rasi, casum, radere. rasi-

us. Actuglia. Aeraginem. Atram

novacula quotidie radere 6, 4,

9. Capillis fluentibus maxime

quidem saepe radendo succur-

rit 6, 1, 3. si post concoditum

jejunum Caput radit 1, 3, 6. pro-

deit etiam Caput radere 4, 2, 36.

Caput radatur 1, 13, 24. Caput

radendum (est) 1, 10, 13. Ca-

put laepe radendum est 6, 1,

7. Cartilago. Capite 7, 160. v. Cartila-

go. ea quoque (Cartilago) scal-

pello radenda est 8, 1, 7. live

os fere Cartilago tali est 8, 1,

8. quasi taceat Cartilagin simile 7, 16,

8. v. Clavum. Dens. scaber, quae

parte olget est, radendus est 7,

12, 18. qui tade Haec (os vel

cartilaginem) 8, 1, 10. id quod

subinde raditur 6, 4, 11. raden-

du est (loqua) 7, 19, 4. *Os*,

v. sup. cartilago. tadece (Os) id,

quod pinget est 8, 2, 6. Id (Os)

radendum est 14, 3. radi (Os)

& laevari latia est 8, 3, 39. si

quid Vitiosi (in oss) est, ra-

ndendum 6, 13, 15.

can Particulae. Quotidie. Sae-

pe. Subinde. *v. sup.* *id* Subinde

5, 18, 134.

Ramentum. i. cornu cervini te-

mentum 6, 9, 10. *hadie rasura*

Ramen, x. super ipsam scrotum est

7, 22, 1. ubi inter imam tunic-

am & ipsam testiculum nervum

quae remen ortus est 7, 22,

17. ubi in inguine tamen

est 7, 44, 1. inguen nonquam

radices implet 1, 18, 64.

Raduco. Imalcor. Infidus. Ob-

fidus.

Rapa, ac. ex oleribus valentior ra-

pa 2, 18, 11. mali succi est 2,

18, 1. aqua, lo qua decocta 1,

18, 58.

Rapio. rapul. rapum, rapere, quo

accrius quomodo tempestates co-

supiunt. eo maturius Anxilia,

etiam cum qualem temeritate,

rapidi sunt 3, 7, 6, *folianda*.

can *i. in mortem transire*. urina

fulva & tenuis saepe, antequam

spacio motore, hominem rap-

it 2, 6, 31. laterum dolere &

infirmitas feblicitatem quon ca-

lerime rapit 2, 1, 31. silent,

qui per omnia membra vehemen-

ter relenti sunt, celeriter rapit

3, 27, 11. mulier quae gravida

quomodo casu *167* *matris* 1. rapit

potest 2, 6, 100.

Raro, e. um. *i. cuius partes mul-*

ta vel ampla intervallo distingunt.

app. erbor deficiat. v. Collae pata.

libula. Lien. Os. Summa.

app. frequens v. Balaum. Con-

cubitus. Species. adversa Vale-

ntudo. Venus. rarior ea species

est 6, 1, 3. rarissima vitetate uten-

dum est 1, 17, 30.

app. admodum rarum est 12,

11. Nimis rara libula vel futu-

ra 5, 26, 125, 61.

Raro, adeo. v. alium Dulci. E-

rit. Recedo. magnitud. Explo-

rit. Habere. Inerere. Nascor. Pe-

terco. Ferro. Fractio. Spira. Sep-

pero. Sum 1. Pr. Sc. 5, 13, 1. 1,

28, 124. 8, 1, 6. v. Venio. Video.

Utor.

can adis pantiatis. v. Admo-

duum. Aliquando. Fere. *app.*

teridum. h. om. raro. Nili 1. Pr.

91. 3, 16, 4. 24, 2. 5, 18, 129.

non Nili raro 3, 4, 11. raro Nuo

1, 19, 6, 1, 10. raro. Saepa

app. 5, 28, 111. 248. 8, 20, 3, 120.

Sed; rarior. Sed. caet. 1. Pr.

80, 1, 18, 81. 3, 21, 1. 7, 18, 81.

8, 4, 26. raro Tamen 8, 11, 3.

raro Vero 8, 8.

can *rarus* 5, 18, 121. 6, 21, 3. -pro

raro 3, 6, 48.

rarior, etia. propter raritatem (vi-

litorum) 5, 24, 1.

Ratio, omis. *i. rationis*. vel *cuius*

causas *app. experimentis* 1. Pr. 23, 19.

*app. experimentis 1. Pr. 28. *app.**

rationem 1. Pr. 48. nec post

rationem medicum esse inventam,

sed post inventam medicum ratio-

nem esse quae sit 1. Pr. 48.

ratione vero opus est ipi medi-

cine, si non semper inter obicu-

ras causas est. 1. Pr. 79. neque

ab ratione abhorret 6, 6, 41. ne

ne illud quidem ratione caet 3,

6, 7. Corporum rationem e ratio-

rum ratione compta 1. Pr.

21. repetit deinde medicinas

Remedia. homines de rationibus

eorum differere percipit 1. Pr. 18.

requirit etiam, quare venae

effere modo lubrunt est, modo

attollunt quae ratio Somni, cuae

vigilant sit 1. Pr. 30. ab Aliqua

ratione 1. Pr. 20. cuius Ea ratio

est quod 8, 8, 3. cuius recti. Haec

totio est, quod 7, 2, 15. Haec

rationem secutus, quod 1, 18, 10. fr

rationes

idem, quibundam etiam nigram
7, 18, 12. ubi Venere suppres-
sum primum reddit 1, 1, 6. Ven-
ere Urina.

¶ *i. confusio*, eo quo confusio
vita redditur 2, 3, 18.

¶ *i. facis*, illa quoque oratione re-
rum contemptio, quamvis non
faciat medicum, Apuleum tamen
medicis credit 1, 7, 7. Iuven-
acum, quae pitalium Crisio-
rem reddunt 6, 6, 131. victus
ratione, quae Celsiorem pita-
cum reddit 7, 7, 154. male in-
ducta cicatrix Curvum esse (di-
gitum) reddidit 7, 32, 3. Cuius
laud omnia adducta Deformem,
quem reliquit, locum reddit 7,
9, 8. Expeditus, v. inf. mobili-
us, ubi Gravius coctum sultu
reddiderunt 1, 5, 3. alia per fu-
dorum corpus tantum Imbecilli-
us reddidit 1, 3, 19. illa (igua-
via) Mutuum fecit, hinc (ali-
qua) Longum adolescentem red-
dit 1, 1, 3. Mobilis atque ex-
peditus reddite (corpus aequo)
2, 2, 14. id Opportuniora se-
vos frigori reddit 2, 3, 9. ma-
nus vel per (fornas) asprebunt
corpus Actius credit 1, 19, 17.
ambulatione atterendo olus Sor-
didum reddit 7, 15, 19. balneum
id (vicius) et Tumidum & Soti-
dum reddit 5, 16, 190. dicitur
adversus veterum pericula
Tutum corpus suum red-
didit 5, 23, 14.

Redigo, degi, dictum, id, quod
curvum est, lo quadratum re-
digi 7, 9, 1.

Redeo, dii, lum, ita. eoque eo
(vino) totum corpori Color ven-
que vis redit 5, 19, 10. Dolore
que & inflammatione redderunt 7,
17, 31. interdu etiam longiore
circum quodam (Febre) re-
ducit 3, 1, 4. tertiarum (Fe-
bris) alteram genus eorum diem
praeclatissimum, tertio redit 3,
1, 7. nos eodem (Febre) inco-
ducit redit 3, 3, 31. si Febri
deducit 1, 11, 7. etiam Hor-
ror redit 3, 12, 17. credit hinc
Imbecillitas sua 4, 5, 11. Inflam-
matio v. sup. dolore, facile id Mu-
lum redire consuevit 4, 11, 19.
leviores successibus Impet-
proton Mens redit 1, 18, 5. si
nos edit & Morus & Mens 3,
17, 8. nisi redit Sanguis (i. men-
stra) 2, 8, 17. Spiritus pressus
(i. ambulatione) credit, sed gravi-
tia Virum corpori reddit 1, 19, 25.
¶ *rem Particulis*, tertio (die) Ad
similem cibum redire 3, 7, 11.
deinde Ad consuetudinem redire

(debet) 1, 6, 6. per alium mo-
veatur (membrum) & vi qua-
dam Ad consuetudinem redire 3,
17, 12. Ad ea redeundum est,
quae super precepta sunt 4, 5.
¶ *ut Ad propositum*, metum
redeam 1, 7, 17. deinde inter-
posito tempore Ad ea credit (ho-
mo spiritibus) 3, 31, 2. ubi Ad
se redit (syphilis) 10, 2, 2. Ad
solum v. inf. iterum, tum Ad
vinum redire 4, 2, 64. neque la
Ad vitam redit, qui ea lulp-
dio spumante ore detectus est 2,
8, 131. Ad solum v. inf. iter-
um, ut la (pilis) 2, 8, unde vi
abductus est, redire 7, 7, 78. Eu,
v. sup. calor, quum harum (a-
viam) acuta contristatione, in-
terposito tempore la autem
statum redire 6, 6, 131. inco-
ducit, interdu, v. sup. iter-
um credit (verbera lanata) 8,
14, 11. articulum naturaliter re-
capit, pelus demittere la solum,
tum quum iterum ad solum
edit 1, 6, 47. deinde iterum
ad solum hanc redire 6, 6, 70.
Procinus, Qua, Sobole, Tum,
v. in *superioribus*.

Reducimus, vel, itum, si mune for-
gendi necessitas fuerit, reducere
1, 2, 2.

Reduco, duol, ductum, ut Cap-
luti scapularum ossi leniter re-
ducit 8, 15, 1. Caro v. inf. ubi
Cibum quum maxime scapes ubi
occlusionis futura reducere 3, 5.
¶ *i. cibum quam longius ante pa-
ryximum dari*, Cruribus paulum
reducit 2, 3, 1. reducitque o-
jos (ager) Cruribus 7, 26, 18.
reducitque summam Cutis (collis)
aut rufos ludul non potest 6,
18, 6. add. ib. 44. similitudo sic
& extensa Collis reducere pa-
ruit 6, 18, 8. Intestina v. inf.
in membrum v. inf. ad si re-
ducitum Omcutum est 7, 11, 10.
eo quo (Omcutum) - si quid lute-
rum est, leniter super Intestina
reducit (debet) 7, 16, 12. quas
(Oras plagas) reducere hamuli
facile est 7, 11, 6. Praecordium
v. inf. ad.

¶ *cam Particulis*, reducenda Ab eo
(osse) sana caro (est) 7, 33, 1.
¶ *enif sup. cibum*, Ad spem re-
ducta praecordia 1, 16, 44. Ad
cibum quoque quodam (infantem)
non desiderantes reducere ut
bi, qui luter epulantes eos col-
locaverunt 3, 18, 19. nec proli-
qua coarctandum id membrum,
sed panitiam Ad antiquos usus
reducendum est 8, 10, 76. et per
se Singula Intestina la suas sedes
reducunt 7, 16, 12. Leniter,
Maxime, Paulatim, Paulum, Fee-
se, Suppe, v. in *superioribus*.

Refero, retoli, cretium, referre.
[Z A]

i. reducere, referendus (est) ab bal-
eto 2, 17, 17. ubi frigere co-
quet (instrumentum) Ad ignem re-
ferret 2, 17, 17.

¶ *i. attritus*, compositio, empla-
strum, malagma, medicamen-
tum quod Ad rem utroque re-
ferret, *can.* 5, 18, 25, 1, 19, 25.
64, 5, 18, 270, 105, 6, 1, 10, 6,
6, 147, 6, 7, 11. morbosum Ad
lram decurum immortellum rela-
tio esse 1, 7, 7. codem (mo-
do) sili inter actus, sili inter
longos retolentur 1, 1, 3.

¶ *i. tempus, similis sum*, la. (2, 14, 6)
Ad vortis pondera relinere, pivo
piles dimidio scrupulo facit 1, 17,
9, qui (humor) referre vel pue-
rit faciem videtur 1, 25, 97. hu-
mor glutinosus, crassitudinem mel-
lis aue visci referretus 1, 11, 1.

¶ *i. expono, narra, decem*, postico.
De quibus retuli 1, 10, praeter
ea, quae supra retuli 4, 2, 15.
rationibus hinc, quia in sum-
co retuli 3, 21, 4. *com-inf.* Me-
trorodum tamen referret solum
bibere *can.* 1, 21, 14. aliud ex his,
quod fociodici esse odorati retuli
v. 10, 5, quod (medicamentum)
ad scabiem quocumque prurire retuli
5, 18, 231. nihil profici pos-
set, jam retuli 7, 16, 3.

Referre, *impos.* referre enim, qua-
lla morbus sit, quic corpus,
can. 3, 4, 16.

Reficio, feci, sedum, ficeret, *san-
tatis facultates restituit*, effectus
hunc ore acceptum & id eo re-
tentum Actum, & li non est,
eodem modo fligida Aqua assum-
ta 1, 1, 18. ut, quo modo si quis-
que Aeger referret, eodem fano
usuraret 4, 5, 10. quo Hippo-
cratis successores non referretur
1, 10, 15. reficere Romachem
Cibo fligida & leri 3, 111. 1. p-
latum si Cibo reficeret, quomodo
4, 11, 21. hunc refecit in ipso
quoque illuc frequenter Frigidum
3, 11, 24. quaque, quom vovum
genus cunctum Laboris praefit, id
quod la consuetudine est, reficere
1, 1, 20. si quid la corpore col-
lum est, reficere (Malagma) 5,
18, 10. Mado, v. sup. aeger, os
rictus quocumque sili restitui edmove-
re, reficere, ut cit. Rosa & v.
eum 3, 19, 12. Se, v. in *super-*
Somno, v. sup. cibum, Vitem, v.
paula aut rufi, ante uliam cu-
lissimum Vino reficendum sunt 5,
16, 116. paulum deinde Viracul-
ciendae 5, 14, 7.

Refectio, onia, convalescentia, ta-
mco etiam fibre liberata, via
effectus valet 1, 15, 15. quum
longo morbo vitata corpora,
refectum hio vacat, refectum in re-
meo non accipiant 3, 12, 1.
refectioe

fectione 4, 6, 21, 4, 7, 18, 1, in
sua consuetudine.

Rehgo, sul, suam. rrfigi cot
(deatere) oportet 6, 21, 15.

Refrigerio, avi, atum. opp. ralefa-
tio 1, 3, 16, 30, 61, 8, 9, 4,
3, 10, 3, 1, 17, 3, 31, 1, 12, 16,
4, 1, 11, 1, 13, 1, quae refrige-
rat 1, 3, 62, 3, 17, 8, 13, 5, 13-
16, simul refrigerant & refrigerant

1, 13, 1, quae vehementer & refrigerant

& refrigerant 1, 13, 16,

ref. 1, 12, 17, 158. refrigerantia

4, 8, 11, 1, 16, 15, utendum

est refrigerantibus 1, 16, 15, uti-

liora sunt refrigerantia 4, 16,

1, refrigerantia vim habet (Acce-

tum) 1, 17, 48. Aqua, v. inf.

olro. Auxilium refrigerat 1, 9, 4, v.

Caraplasma, Cataplasma, frigidi

Cibi, velque refrigerant 1, 1, 7,

quoslibet herbas eo refrigerantibus

1, 10, 1, quae (Malagasta) frere

non sunt refrigerantia, sed cal-

faciendi causa repetat: est tamen,

quod refrigerare potest eum. 1,

7, 1, 2. Olio & aqua refrigeran-

diat est (super) 3, 7, 11, a

liar (Res) calefaciunt. Aliar re-

frigerant 1, 10, 3, ea Res refri-

gerendo pluvium coarctat 6, 4,

10, id Spania subinde refri-

gerendum 4, 4, 39.

¶ nihil, quod refrigeret Corpus 4,

6, 11, neque totum Corpus re-

frigerari solent 1, 4, 9, exibat

(thamo) refrigerare (Se dicit)

1, 10, quom potius natura

est, potius affluant Stru-

ctum refrigeret, frigentem ca-

lefacit 1, 3, 16, quom iam Ven-

er & Pueritula ultra modum

refriget, superque refrigerat fons

3, 7, 80.

¶ cum Partientis Sotis, Sabiade,

Vehementer, v. in partibus.

Refrigerio, frigid, frigescere. qua

quae refrigerant 4, 12, 7, ra his,

quae in homine sunt, 1, (San-

guis) celeriter vel ralefacit vel

calcit vel refrigerat 4, 1, 6

opp.

Refrigio, fugi, fugium, foggere.

¶ praece haec oculi quoque lu-

men refrigerant 1, 6, 1, v. in oculis, ferre

non possunt.

Refringit, fudli, fufum. si angu-

stilis vulnus (admittit) rati, quam

o-inertissia commotis refundun-

tur 7, 16, 7, i. intra alidum repa-

ri-pisunt.

Regem, pessi, grilum. eamque fa-

tegem (grilum) deflostrum (sub-

inde manibus ad hoc (caput)

regere (debet) 1, 4, 10, quod

(elapsum) tam infum est, alio

enaciatum, expelluntur in cap-

ut, multo gravius periculum ef-

ficat 1, 11, 17.

Regio, onis. regionum forte 1, 1,

7, Frigidior, 1, 17, 66, in

Gravet 1, 10, 10, 1. Medite-

canis reg. 1, 1, 1. in Quibus-

dam reg. 1, 1, 1. matere (lo-

fantent) debere regiones, 18, 1,

¶ Coltrium regione 4, 1, 18, lu-

pis Cubili alicuius regionem 8,

10, 61. Infra regionum Populus

7, 7, 143.

¶ Pappus, pappi, & hians capta fa-

ciat. Pappus, pappi 4, 7, 71.

Rego, rexi, rectum. adeo Rectus,

v. sup.

Regula, ac, sinus omibilib, tum

vacant, a quibusdam Ductus ra-

gulis excipitur, vehementerque

earum Capitis deligatur, ibi re-

motus 7, 14, 30. Involuntum in-

na regulum 8, 10, 124.

Ren, regis. rex illic (Mithridates)

1, 23, 14. Regis (Antigoni) 1,

11, 12, regi Ptolemaeo 1, 12, 10,

quid Antigoni regem 3, 17, 10,

a regibus 1, 17, 10.

Regius, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

quam ea regis reliquorum 7, 13,

4, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,

sium.) Apud maguos chirurgos non reperi 7, 11, i. Causi aut. v. in *epist. cur.* Cur. v. *sup. Etiam.* v. *sup.* atque facile 1, 10, 47. Vere 5, 15, 1. Haecnon reperiuntur ex gentis muerum 4, 1, 1. Haecnon in oculis ex reperiuntur 6, 7, 1. ibi reposita via 7, 15, 12. Equidem ibi haecnon ex reperiuntur 3, 4, 12. In membris ve reposita 5, 12, 16. In oculis 6, 7, 1. maxime tamen in his (subterfugis) quae reuoluntur, aut lapillis guardam similes, aut conereti confectis pilli reperiuntur. In his vero, quae cedunt, aut melli simile aliquid, aut *con.* 7, 6, 7-8. *conf. sup.* cum uicini. In dundo ribo dissimilia reperiuntur 1 Pt. 114. Intus 5, 18, 1, 10. si per aliter quia repositus 7, 19, 17. ex Loco 8, 4, 10. Maxime 7, 19. Neque 1, 10, 47. 8, 4, 10. 11, 17. Nu quidem 1 Pt. 95. Non 5, 17, 47. Per. v. cum opus quae reposita septissime (puls) 7, 1. Sic 7, 17. Sine quo 1 Pt. 3. Ubi quae repositum malum est 7, 19, 1. Ultra 6, 18, 1. Reperitur, oris evis (reperitor Ammonius 7, 16, 83). Reperio, rivi, ritum. *sive prieditur* *sive saepe rectus*, quomvis querevit (Febrius). Intus repositi 1, 8, 71. quae (Febrius) etiam, quom querevit. tamen repositi 3, 11, 10. hi quoque Morbi tum maximo & leuissimum & repositi 1, 1, 16. sed saepe tamen repositus Morbus *colicus* 4, 14, 3. utiam quom repositi (Vomitus) 4, 4, 78.

Reperio, plevi, pletum. v. Auris. Insuper, evis. Caudicibus jam lacte repleti est 1, 12, 1. Insi Corpus, reposito 1, 1, 1. *sup.* nimis reposito Corpus 1 Pt. 36 *sc. ab Ameris*, *phlebotom* ex duobus atque repleti aliter 8. Corpora, quae magis vorum (athletarum) repleti sunt 1, 1, 7. cui Funes sanguis & Interditi & uolunt repleti 1, 7, 47. atene id (Tamen) repleti sunt in summo extenuatione repleti 7, 8, 1. id Foramen (denti) vel filamentum vel bene accommodato plumbo replendum est 7, 11, 9. Infusus lauae molliis tepido oleo repleti 7, 16, 12. imponere, quom cum Locum repleat 7, 8, 10. i. *arum aernem generet*, *farinam*. cur id (Os vulvae) replevit 7, 18, 4. ut in inferiores partes salus infusus Fides repleat 4, 14, 11. Praecordia, v. *inf.* ventur. villis (vomis est) plevis & biliosis amibibus, si vel similes de repleti, vel 1, 1, 48. In Sinu aere replebitur 8, 2, 10. extenuatione

id, quod inter ossa Vacuum est. replet 8, 4, 77. Vase calida aqua repleto 6, 8, 1. ut bibat (frigidum aquam) etiam ultra saturatam, 4, quom jam Venter & praecordia ultra modum repleta latiusque refrigerata sunt. vomere debet 3, 7, 10. Velicas bubulas vel Utriculos oleo calido repletos 4, 3, 10. repletis Utriculis 1, 18, 131. reuoluitur, si uter repletus 7, 18, 49. Utriculi aqua calida repleti 3, 27, 13. calido v. cum repletus Utriculi 1, 17, 13. *Item Particulis*. Atque, *Alit* *Item*, Nimis, Nimium, *Per*, *Elit* *Item* modum. v. in *Index*.

Repleto, avi, autum sub quo (sade) fere cervix (fons merus) repletur 5, 19, 19.

Repono, plevi, positum. *in locum* *jaum* *regitatus* *praefatus* *de locatis* *membris*. Aus, v. *sup.* ut Intus *ep.* euideo. v. Articuli quidam hischi quoque & Cervix reperiuntur 8, 11, 6. Cubitus, v. cum ratio, ne Dignus quidem reponi debet aut in inflammatione, aut postea, quom jam vetus res 8, 13, 7. add. cum quo *repositum*, v. cum ab vel repositio magnum humori periculum est, ut vel difficulter reponatur, vel repositum curius eucidat 8, 10, 11. *ep.* illud vetum, quom ibi (si temotus) valetudinis nervi musculique sint, si suum robur habent, via admittit, ut reponatur: si non habet, repositum vnu continetur 8, 14, 6. quod Frangitum loco suo ogo ult, reponatur 8, 5, 17. *ep.* si quo Frangitum uenient, in suas sedes reponenda 8, 10, 31. reposito humero 8, 11, 10. reposita omibibus (testibus) 7, 16, 11. Manus reponi oondifficillime poterit 8, 17, 1. *add.* cum tuto. ca Maxilla, quae utrique parte praepia, antequam reponatur, inflammationem novit 8, 11, 18. *ep.* omne Membrum, quod cum vulnere loco motum, neque repositum est 8, 11, 9. *ep.* *conf.* cum ratio. Nihil, v. cum tuto. id (Os osium) digitulis non sedem reponendum est 8, 11, 11. uapeditus Os reponitur 8, 11, 18 & cum Ossa repouere 8, 16, 12. Inducendum Ossa repositi est dolor subulatus 8, 12, 15. reposito Ossa 8, 12, 10, 8, 10, 44. 8, 15, 8. si reposita Ossa sunt 8, 15, 3. non reposita id, si satis reposita Ossa non sunt, post eam (inflammationem) reponenda sunt 8, 10, 10. leuius in his (membris) Ossa in suam sedem reponenda sunt 8, 10, 84. Plamae, v. cum toto. Quicquid autem loco suo motum ult, satis inflammationem expouendum est 8, 11, 11. *ep.* reponi [24]

tut in (Talus) quocumque per manus 8, 12, 1. reponendumque Testiculus est 7, 14, 6. Testiculus Intus reponendus est 7, 19, 17. reposito Testiculo 7, 10, 12. Vicia, v. cum Intus. Reponendi Ratio una est, quomque in cubito tenam, sed in omnibus quoque membris longis, *conf.* utrumque membrum in diversis partibus extendere, *conf.* 8, 16, 6.

Repono, plevi, positum. idque vel tenes repositus dicitur signifi 6, 6, 18. quae contrita passu reuoluitur, *conf.* atque Intus reponatur 6, 7, 24. *Item* *Item*.

Repono, plevi, positum. v. cum modo. Ante, Antequam, v. in *Index*. reponi (epidemia) ab ipso repono *conf.* plevi 6, 6, 91. Difficiliter, uon Difficillime. Reponitur, v. *sup.* ut In suo tadem, in suas sedes, in inflammationem, *conf.* Intus reponendum est, (quod reuoluitum est in uou vel vulva) 8, 18, 16. *conf.* *sup.* testiculos. Ita Lenius, Nu quidem, Non, Per, Post, Postea, Sub, v. in *Index*, ubi Tuto reponitur, *conf.* praeter signis & Plamae & manus 8, 15, 1.

Repraecito, avi, atomi. id (scrothionem) Colorem floris thymi repraecitatus 5, 18, 21. teretem ibi Figuram repraecitatur (uocellus) 8, 1, 116. si quodam quasi Micula repraecitatur (arica) 1, 3, 6. si tanquam ex forficibus istas Nubeculas repraecitatur (urina) 1, 4, 10. Positum & Ordinem nosse debuit (diferentes) quae eadavera melius, quam vicia & viciatulus homo, repraecitatur 1 Pt. 118. quae (Impetigo) similitudine Scabitis repraecitatur 5, 18, 17. punctionis Scelus repraecitatur (ossis lauari) 8, 11, 6. quae (silvus) Strigumum Sanguinem, Bilem & Viride aliquid, modo diversitatem, potibus, modo simi, & in micula quodam, diffracta tamen, repraecitatur 1, 6, 34.

Reprehendo, di, sum. utque reprehendo, si offensus eorum est consuetudine 1, 3, 36.

Reprimo, pressi, preffom. de medicamentis gener. auxilium aut uocet ut reprimit 1, 4, 9. *ep.* *add.* 5, 12, 12. v. Aeris figura. v. Cataplasma. Collyrium, v. *inf.* inflammationes, & ulcera. Cremon. Empurum. Fomecia. Gargarizans, Fomentum. Lina. meum. modici reprimens (Medicamentum) 6, 6, 47. ardu Medicamenta ex his, quae reprimunt 7, 11, 4. aliquid Medicamentum ex his, quae lenius reprimant 8, 5, 11. reprimentibus Medicamentis

cum 8, 5, st. ut Gligiva ab eo (deest) resolvatur 7, 12, 1. vix dici potest, ut Gluten, quo viscidus est pilus, non resolvatur 7, 7, 78. post quatuordecim dies id ipsum demendum est: resolvitur autem aqua calida 8, 5, 14. *frons*. Itaque resolutum (oleum) resolvitur 7, 10, 21. Inter oportet has (Membranulas) sub medicamentis resoli 5, 10, 93. Offia quoque resolvit (emplastrum) 5, 19, 44. prolixius a viva corporis Parte resolvit (medicamentum) 5, 15, 18, 14. hunc (Polypum natum) ferocem acuto resolvit ut esse oportet 7, 10, 1. (Squamula) a cute resolvitur 6, 4, 2. si ne sic quidem resolvatur (Tonsilla) 7, 31, 36.

¶ *i, dicitur*. ea, quae digerant & resolvant 5, 18, 138. maligna, quod resolvit 5, 18, 137. maligna, quod etiam resolvit 5, 18, 138. nisi forte resoluta est (Morbis) 1, 8, 111.

¶ *nam Particulae*. A. Ab. Celerius, Qu. Qu. Facile, Fete, Proxima, Qu. tidae, duritia, Sic, sub. Vehementer, Undique, ut in *superioribus*. Lenius 6, 18, 51. Facie 8, 10, 21. quibus alius Facile, nec Tunc resolvit 1, 5, 51.

Resolutio, unde *resolutio transita est vivum*, post Alii longam resolutionem 1, 7, 74. i. diarrhoeam, Membrorumque resolutio 1, 24, 5. v. Stomachal. Ventris. *scilicet per se* resolutio 4, 8, 5. v. Nervorum. Oculorum. Orla 1, 8, 137.

¶ *nam verba Flo. v. v.*

Respergo, spero, sperum, resperguntur (in consuetudine) aceto 5, 18, 11. subinde horum pulvere respergendum (est Homo) 3, 19, 8. cum exiguum Linimentum respergendum est vel admodum respergendum fuit 7, 7, 44. nam implicitum Linimentum, vel aliquid ex pingui, respergendum est, quod facilius soporificum 7, 10, 4. et Membrana aceti aceto respergenda est 8, 4, 61. deinde fere Os five castillia rasa est, nunc hunc tunc respergendum est 8, 2, 8. postea etiam pipera resole respergunt (Pilulum) 4, 4, 21. ut Textu resperga co (aceto) spumet 5, 27, 48.

Respicio, (speci.) spectum, spicere, illum ad morbum agri respicere, se ad animum 3, 21, 11. quatuor quoque ratione ad numerum respiciendum 1, 4, 48.

Respondere, d. sum. si is (aeger) aut nihil aut tarde respondet 7, 16, 10. respondit (medicus) 3, 31, 11.

¶ *i. congruere in relatione ad alterum, prout dicitur, se habere, vel*

consequi. ut quaedam plures Actiones remissionesque sint, sic tamen, ut unaqueque aliquid prior respondet 1, 3, 11. *de foris* duplicibus, triplicibus, ubi Aliquid (auxilii) non respondet 3, 1, 18. *et resolutum* etiam *probat*. si aliter non respondet Albus 4, 10, 1. *essentia naturaliter*, est enim haec ars (medicinae) conjecaturalis, neque respondet ei plerumque non solum Conjectura sed etiam experientia 1 Pr. 79. *frons*. So non sublequeatur, sicut assuevit, rationemque Conjecturae talem esse, ut, quam saepius aliquando respondet, interdu tamen fallit 1, 6, 39. *app. Denec* partibus non respondet 8, 12, 3. *in laqueo* matulae, i. non e *urgens* apparet *sum*. Digni, v. inf. plantae, & Experientia, prout cuique respondent, mendendi vias transiunt 1 Pr. 51. *i. facilius* *frons*. prout cuique cessant 1, 1, 17. seq. id saepe non modo respondet, experientia resollantur 4, 4, 39. fortis respondit fuisse id, quod aliquis esset expertus 1 Pr. 80. non itaque, si quid vi multum in corpore aliquem decipit, id scdm viam habet, quam per iuvenerabiles homines respondet 1, 6, 40. 47. Malagras, v. nam in bene respondentibus Menstruis 6, 114. quoniam non semper eodem modo respondebat (Mochi sena) 3, 1, 1. *nam tenent* *ferunt*, *frons*. motus in quibus variis app. in quibus semper ita se habet 3, 2, 1. Plantae palmas, digitis (pedis) digitis (manus), ungues ungibus respondet 8, i. entr. i. similes sunt, medicus aliquid oportet evadit. Quod non ubique fortasse, sed saepius tamen etiam respondet 1 Pr. 84. i. *in variationem* *cedit*. Quod si respondet 1, 5, 16. diligentes homines nostit, Quae plerumque melius respondet, deinde negotantibus ea praecipue coepit 1 Pr. 57. Remissio, v. sup. accessio, feminat, quibus Sanguis per membris non respondet 4, 71. Ungues, v. plantae.

¶ *nam Particulae*. Aliquando, Alter, Bene, Commodum. Etiam, Fortasse, v. sup. & inf. in quod (similis esse) ab officio incipiens, etiam in carne respondet 8, i. 109. *frons*. i. similis se habet, quod si in eam quoque respondeat, quas inter cetera est, ita respondet; quanto magis recte est in sanguine respondet 1, 10, 39. quae (malignata) in personis varie respondunt 5, 15, 32. Ita, Melius, eodem modo, Non, Per, Hierumque, Propt, Tarde, Saep-

pe; Saepius, Semper, Vix, Vel, Velut, v. sup. Ralpus, spui, spotum, saepe Romachus hunc (cibum) respice etiam mens concupiscit 3, 6, i. app.

Resoluto, cui, eorum, in *primum* *statum* *adigere*, de *luta* *mutis* ut ita in locum, unde lapsus est Diglus, resolutus 8, 10, 4. an toto se resolutus (Femur laceratum) 8, 20, 11. quod per, si resolutus Oculum in suum sedem non ekt 6, 6, 91.

¶ *reddere* *quod adhibuit* *est*, ne, quod vel corporis vel loci vel fluidi ratio detrahatur, cura restituit 1, 2, 1. app. si nimium palpebrae desit, nulla id restituere curatio potest 7, 7, 35. app. aliud curatissimum genus via equum Sanitatem restituit 3, 17, 7. donec ea non Sanitas restituitur 6, 6, 79. toties per haec Vires restituitur expedit 4, 11, 15.

¶ *i. fons*. qui secundum aliquam sententiam causam, contrariis saepe restituitur 1 Pr. 114. si quis remore habitus, adhaec lute quis virebus vivit, admodum curatione momentis restituitur 3, 1, 17. v. quae ratio non restituit, ceteris adjuvat 3, 17. *frons*. illas (Fancibus) restituitur 4, 4, 51. per parentem id herba restituit, quod per se facit 6, 6, 20. *frons*. ego sic restitutum Nemum memini 7, 7, 51. Stomachus restitutus 4, 1, 39. i. restitutus.

¶ *nam Particulae*, *similiter*, Ex toto, In eam accipit, Momentum, Per, Saep, bis, Toties, Vix Unquam, v. in *super*.

Relto, Riti, Ritiem, Rides, id, quod restitit 1 Pr. 66.

Relapsus, i. sum. homo 7, 7, 22, 7, 26, 8. mulierem 7, 10, 4. v. Collum. Demitti in sinum.

Relapsus, avi, stum. ubi resolutus est Aliquis 7, 14, 3. resinsensum Corpus est 7, 14, 19. resinsensum Corpus 7, 14, 14, 7, 17, 6. resinsensum quoque Corpus 7, 14, 14. resinsensum Homo 8, 7, 16, 7. resinsensum Homia 7, 10, 14. resinsensio. Homia 7, 14, 84. idque (Os coarum) ad spinam resinsensum (est) 8, 1, 27. Quidam resinsensum (arum promissus resinsensum) 1, 7, 16.

Religui, succum, succum, iterum iuncte cicatrices ipsas resurgunt (Rurum) 5, 18, 104.

Retineo, teneo, teneo, nec excepum & in eo retineum 6, 13. extr. Accutum quoque ea scilicet centum ore 6, 15, 9. ut neque retineatur Cibus (a stomacho), neque, si quis retentus est, concoquitur 7, 17, 16. nimis valeat

ter ibi retenti Materla 5, 16, 59.
retentioque ibi Fedes 4, 24, 24.
quod reddidit. Quicquid recep-
tum est: si a stomacho reten-
tum est 5, 21, 15 app. si retentus
est Spiritus 7, 1, 15 si *super-*
ius *superius*, retentio Spiritus 3,
27, 21, 4, 2, 40, 7, 14, 9. Spiritus
retentio 4, 4, 53. retentioque
ab ipso (aegro) Spiritus 7, 7, 175.
retentio diutius Spiritus 7, 17, 1.
Retraho, trahi, trahendum, incedum
in contraria esse, interdum ab eo
se retrahere 1, 1, 5 app.

Retrimentum, l. v. Plumbum.

Retro, adv. v. Ago. Cedo. Cogito.
Compello Do. Inscisco. Recedo.
Recipio. Repello. Revolvio. Spec-
do. Sum. si per *superius* aliter
justa repetitur est, aliter retro cum
corpore est 7, 20, 57. v. Traho.
retroque 7, 18, 21.

Retundit, rudi, tufum, retasas, a.
um: v. Capita (offis frach). Recum-
mus. Hamulus. Laniando. Nulli
retusio 1, 7, 4. retusa Offis 8, 9,
12 *superius* pinacella 11. v. Per a-
cuam, Parete ferant, Telum,
app. acutus 7, 16, 14. 6, 7, 3, 3,
16, 17, 175.

Revello, everti, quia venit, id (co-
lum) revellere 7, 3, 5.

Reverso, veni, versum, exacte
etiam (cuciniomus) post indu-
ctam excitationem immo reverte-
runt 5, 23, 14. quodsi Cupiditas
eius reverteat 5, 4, 19. - si quan-
do alius Dolor reverteat 7, 20, 16.
de luxuria si five Intus revertit
(cubitus) 8, 16, 14.

Revertor, versum sum, verbi. haec
que (Accessiones) de anno quam
proximae revertantur, & postea
desinant 1, 6, 2 app. Cuius idem
non revertitur 4, 10, 1. Corpus,
v. cum ad, ique (Dolor) modo
decedit, modo revertitur 4, 14.
quibus vero scilicet Dolor
eius temporibus revertitur 4, 24,
30. bi, quibus id (Dolores ge-
neris) revertitur 1, 2, v. cum 12.
iterum ad fructum revertit (Pa-
sca) 1, 10, 19. Fecit autem,
quae subito finitio, sine bo-
na signa, finis est, scie reverte-
tur 5, 24, 4. *invidiosa* fit. fa-
cile enim revertitur (quanta
Febria) 1, 16, 16. si eritumum
habet: ea Febria solvia est, sic,
ut tertio quassore die revertatur
1, 17, 2. *de paroxysmo*. quanto
die revertitur 3, 3, 2.
quanto die, si cum bores Fe-
bris revertitur 1, 15, 1. aliae Fe-
bris quodvisque tempore co-

dem postidie revertantur, aliae
vel ferius vel celerius 1, 5, 17.
malae enim Febres, quae quoti-
dian tempore eodem revertantur
3, 4, 11. Humor, v. cum immi-
dit, v. cum ad, ceterisbus bre-
vis (Impetigo) temporibus revertit
5, 23, 175. Malum revertitur
4, 13 exit. Membra, v. cum
in: Notae, v. semper, facilius-
que id (Os) in hoc casu, quam
in priore, revertitur 5, 15, 19.
rependit, *de luxuria*. Os, v.
cum in. cetero tempore anni
revertitur (Scabies in alius) 5, 28,
104. si vero plus (*parvi*) est,
per quod Telio revertendum (est)
7, 10, 4. id Vitium quoddam fo-
minis crebro revertens, peipe-
rum evadit 4, 10, 5.

¶ *cum Paribilibus* post quae Ad
hancem & Ad constitutum
revertendum est 4, 2, 51. paulu-
simque ad excitationes reverte-
ndum est 3, 27, 10. Ad fra-
ctum, v. *superius* fascia. donec fau-
ces Ad primum habitum rever-
tantur 4, 4, 16. si primum est
(id, quod labet in *venerie*).
Ad inguen revertitur 7, 18, 20.
rursus Ad ordinem vitae reverte-
ndum est 8, 10 exit. Primum Ad
calidam positionem revertendum
est 4, 11, 19. hic (*epithymus*).
Ad in utique revertitur 3, 23, 7.
*si facillime animalis rebus exerce-
dinus carpit*, donec corpus Ad
primum statum revertatur 3, 21,
46. deinde Ad superius genus
videtur reverti (oportet) 5, 14, 14.
etiam Ad vinum reverti 4, 2, 57.
Aure, v. *superius* accellione. Ce-
lestin. Crebro, Delinde, Die,
Etiim, Facile, Fere, v. in *su-
perius*bus, rursusque la caput
revertitur (dolor) 1, 5, 114. mem-
brum aliquod relaxatum, si ne-
que movetur, & emetere, in
primum habitum non reverti-
tur 3, 8, 121. os in suam se-
dem revertitur 8, 12 exit. num-
quam in antiquum statum rever-
tuntur (semus tridum) 5, 10, 73.
paulum humus Inter eos (digi-
tor) revertens subit 7, 12, 32.
Iterum 8, 10, 19. Non. Paulu-
tim, Paulatimque, Per. Post-
que, Postidie, Proinus, Quo-
tidie, Rursus, Rursusque, Serius,
v. *superius* si Super glandem notat
revertitur 7, 25, 24. Utique v.
superius.

Revertico, revari, reverticoque, quod-
damque, fama prodidit, in
ipsa humeribus revertis 4, 6, 16.

Revero, avi, atom. paulatimque
perocando agetur est Ad excita-
tione, fricationem, *est*. 3, 21,
64 *si, afficiendo*, ut illuc san-
[122]

guinis curfus atrocem 5, 16, 105
si, revolvat.

Revolvio, volvi, volutum. cum
maiore periculo Eodem revol-
vuntur 7, 12, 47. *si idem solu-
dant*, ne is (calculus) Revo de-
volvatur 7, 26, 14. tunc quia ne-
que in eodem habito solubilis,
neque altera progredi possit, fu-
te Revo, quia rima quadam,
revolvuntur 2, 2, 2.

Revo, regit & Regius, 2, om; v.
superius *sub Regno*.

Rheticus, 2, um. v. Vinum.
Rhicon, v. Collyrium.

Rhus, *gmit rhoin*. rhin, quem
Syllium vocant 6, 11, 19.

Rhyppodes 6, 11, 21 *implasfri* *genas*,
et Grana *plasma*, 6, v.

Rictus, ar. os cum rictu quodam
pervertitur 4, 2, 11.

Rideo, risi, tulum. si ipse (infan-
tium) sine causa subinde rident
3, 18, 76.

Rifus, ut quodammodo (infancia-
tum) etiam incomparatus rifu-
3, 18, 15. levissimum esse morbum
cum rifu, quam fessio infania-
tum est 70.

Rigefco, lece. ne ibi nervi rige-
scent 5, 10, 11.

Rigoris, *est*, *dissect* *vivax* 2, 1, 28.
v. Cervicis, Febria, Maxillam.

Neurosum, inter rigores 2, 23, 2.

Rigo, avi, atom. superiores (ve-
nae) per tempora Oculis rigant
infiores, per eas membranas,
quam *est*. 7, 7, 177.

Rigurus, 2, um. v. Locis.

Rima, *est*, *dr*, *superius* *labrum*, v.
Delicendo, Ductu, *de supra* *si*
si *simus* quoque effo callos im-
plet 8, 2, 11. *est*, *Callo* *implet*.

si ne tum quidem rima Ma-
nifesta est 8, 4, 19 v. Fucio. Hio.
Implico. Pieno. Reperio. Sumi:
estimuli tunc est 4, 4, 15.

¶ Ad rimam 4, 4, 15. Justa
rimam 5, 4, 54.

Rimula, ac. ne parvula rimulae
(est) fallant 8, 4, 2.

Rivus, si limosus rivus, *plur.* 1, 21, 6.

Rivulus, si plures est quod *est*, *est*
offendit in *stula* 7, 4, 4.

Tricypa, *est*, *superius* *radium* *du-
it*, *comprehendit* v. *Tricypa*.

Tricypa 7, 12, 14.

Robur, rufus, minus roboris illis

Corporum totum robis inqum-
in cogitatione nocturnam vigi-
lii minuat (fr. 11. Mentis
nam robur 7, 29, 2. si suum ro-
bur habent (Nervi Musculique)
si non habent 8, 20, 14. neque

tantum robur ejus (Fuit) est,
ut sanguis muni possit 1, 7, 7.

Robustum, 2, um. v. Corpus. Im-
becillus Homines, medicorum
fines,

Cibus. Lachrymæ. Nihil. Saliva.
Succus. Viam. Omnia salia, c.
lesciant 1, 1. 61. - acris sunt 2,
21. 4. - crenulanti 2, 21, 2. -
aliens stomacho sunt 2, 21, 2. - al-
vum movent 2, 21, 6. eadem omnia
veretur, quoniam salia, plus alimenti
habent, 2, 18, 17. hujus nec salis
opos est 4, 7, 8. oportet ab-
stinere ab omnibus salis 4, 20, 3.
Salisamentum, l. celsitatem 2, 27, 2.
alvum movent 2, 29, 4. cedit su-
per id (venarum) vulnus deliquit
1, 27, 8. Omne salum ma-
gis lucti est 2, 21, 2. omniaque
salisamenta minime fatus viliantur
2, 18, 5. salisamenta semper alie-
na sunt 2, 27, 10. edenda sunt sal-
samenta 4, 9, 6. ex quibus (pi-
ctichus) salisamenta quoque heri
possunt 2, 18, 14. cibus a sal-
samentis melius locipit 2, 18.
Salamandra, ex. credit corpus 2,
2, 2. adurit 1, 8, 3.
Salio, nuda Salus, v. salte 8, 21, 3.
Saliva, ac. Frequens 1, 6, 1. 41.
Jejuni salivæ alv. 5, 28, 189. hab
eandem vero (gravidæ) Salia
est saliva 4, 3, 41. si salivæ Devo-
cet est os 2, 1, 6. qui Devoce-
cet salivam fatus non potest 2, 1,
37. Moxo, mulla in ejus (colu-
bræ) saliva nuda est 5, 27, 11.
Salivæ, scilicet salis salicis in aceto
coctis 6, 18, 126.
Saltem, adeo, aliterum saltem os 8,
20, 64. paulum saltem 3, 1, 10.
quæ saltem esse in ejusmodi et
sanitas potest 8, 21, 13.
Salus, vis, 1. valetudo bona, sanitas.
salutis humanæ præfideum aciem 1
Pr. 66. primis semper habet salu-
tem 1, 4, 5. ne hi quidem ad
salutem perducuntur 1, 21, 9, 1.
sanitas: sic medicum ortum,
subinde salutem saltem, aliorum
lucetur perniciosa dissectionem
a salutibus 1 Pr. 57. app. in ac-
tibus morbis fallaces magis sono-
sæ et salutis, & mortis, 6. cunctis
app. sales ei (aero) scilicet est 2,
2, 2. cui calor et tremor est, fa-
luti delictum est 2, 8, 47.
Salubre, bris, bre, salubritas. app.
gravis 1, 1, 2, 1, 8. v. Cibus.
Sedibus. Fictio, Locus, Locus.
Jocum, v. gravis. Moxo. Veo-
cus salubrior, v. Ventil. salu-
beriorum, v. Moxa. saluberrimum
Vee est 2, 1. saluberrimi sunt ve-
venti Dies 2, 1, 6.
Salubritas, actus salubritatem habet
(regionalis) 5, 17, 66.
Salutatio, ex. ad sanitatem con/arsa
app. contrarius 1 Pr. 109. mor-
tiferos 8, 4, 76. - periculosos 2,
2, 21. - perniciosi 1 Pr. 17. pu-
rifier 2, 6, 21. - vana 7 Pr. 4. v.
Petrificationes, Inspectio, Mutationes.
Peristaltion. Presens. Nigra,
Scuratamentum. consistere in

frigida medicusque fontibus,
salutare est 4, 17, 26. quid segro
salutare sit 2, 18, 7. etiam (peri-
culosum est) quod alias salutare
habetur. Recurramus 2, 1,
41. eademque facere salutaris,
facere vana sunt 7 Pr. 4. eadem,
quæ in cæteris valetutibus, vel
salutaris vel mortifera sunt 8, 4,
76. quæ salutaris (sunt) 2, 6, 41.
omnis quæ salutaris accipit 6, 18,
4. perniciosa dissectionem a salu-
tibus 1 Pr. 57. in hoc affectu
saluteres sunt vehementes fices-
tiones eant 4, 21, 2. conf. 1 Pr.
109, 8, 4, 76.
Salvus, v. um in tabe ejus, qui
salvus futurus est 2, 8, 21. 1. Jani,
hoc salvo 3, 5, 301. observare.
Sanctus, l. nuda Sanitas, 2. om. v.

Sandarscha, ut. fr. Gracorum, ar-
genum rubram nativam. coctis 5,
6, 2. exedit corpus 5, 7, 2. ad-
ucit 5, 6, 1. inferendi est
6, 18, 11. Sardatibet genis 5,
28, 61. 5, 22, 21. 19, 21. 24, 5,
28, 158, 6, 2, 120, 6, 22, 6, 22,
7, 8, 10, 6, 19, 16. datur. huc
(arsenicum) & sandarscha in om-
nia eadem Vis, sed validior est
5, 1, 1. conf. antipilemcom.
A. hat. 5, 23, 236. cum sandar-
cha 6, 7, 60.
Sanguis, galinis Columbae 6, 6, 220.
224. - purgat 1, 11, 1. Hirundinis
6, 6, 220. 224. - purgat 5, 5, 3.
ex his, quæ in homine sunt,
is celeritatem vel celsitatem, vel resis-
tentiæ 3, 1, 6. Jocrinus, hirci
21, caprini 6, 6, 215. sanguis per
Mentrua non responder 4, 4, 71.
de menstrui etiam intelligit, 2, 8,
16, 17. Offis 8, 1, 21. Falumbæ,
Falumbæ 6, 6, 210. 224. - purgat
5, 5, 3. Venarum 4, 3, 1. in U-
rina 2, 7, 29. per Urinam editur
2, 7, 33. conf. 4, 4, 76.
Sanguis, v. Aliquid. Color. Co-
lor. Coctus. Cuius. Dextrio.
Proprio. Exista. Habitans. Mians
sanguis 5, 28, 227. v. Mitho.
Natus mali Odoris 6, 4, 2. v.
Pera. Parum sanguinis 5, 26, 107.
Vis sanguinis 5, 27, 10, 7, 12, 13,
7, 16, 91. v. Prothium. Profu-
do. Pra. Senes.

Sanguis, v. Acc. Bonus.
Culicis 5, 26, 78. Calido, 3, 21,
25. Crasis 1, 10, 10. 51. modice
Culicis 5, 26, 78. nimium Cui-
cus 2, 77. minimum 2, 28. in co-
lumbæ 6, 6, 224. non Glutinosus
5, 26, 78. 10, 3, 10, 52, 11, 4,
6, 6. non Liquidos 6, 4, 2. co-
lore Lividos 5, 26, 77. Malus 5,
26, 77. Multos 5, 26, 19. 44. Mul-
tum 7, 2, 29. fatis Multo 5,
26, 104. Niger 2, 20, 10. 11. 11.
5, 26, 45. colore Nigrit 5, 26,
77. Nihilus 5, 26, 111. v. No-

tus est. mali Odoris 6, 4, 2. O-
pimus 5, 26, 78. - hirundinis 6,
6, 224. Pituita milis 5, 26, 77.
Purus 4, 15, 10, 5, 28, 12. Aus-
tus quidam 2, 8, 4. nimium Tu-
mus 5, 26, 77. Varius 5, 26, 77.
Vitiosus 2, 18, 10.
S. cam Vobis, v. Abando. Calca.
Calceus. Coblicus. Concoctio. Con-
quiesco. Desbus. Defensio. &
cam in Detergo. Deterio. &
fluus. Effundio. Emileo. Erumpo.
Evoco. Excipio. Exco. Exscavo.
Exipio. Extraho. Extuendo. Fe-
tor. Fluo. Fundo. Inngo. Manco.
Mitro. Occupo. Pellicio. Peccare.
Profundo. Prohibeo. Prosumo.
Rideo. Refugio. Remaneo. Ru-
beo. Ru. Quoque. Spumans. Spuo.
Subeo. Suffuso. Supplimo. Tra-
do. Transfundo. Tucor. oculis.
Vilio Vomio.

S. cam Panisulit A sanguine 7, 2,
2. De 6, 6, 101. 2, 2, 1, 10,
7, 19, 13, 7, 26, 2. 10. cam
adit 1, 5, 1. Sine sanguine (tem-
per) 7, 25, 4. Sanguis.
S. pro missis sanguinis 6, 6, 101.
S. sanguinis 8, 23, 7, 30, 11. fan-
geline 3, 26, 45. sicut exemplis &
oculans v. vide in ceteris.
Sanguisalis, e. v. lictus.
Sanguisuga, ex. sianguisuga epota
est 5, 27, 81.

Sanies, ei. quid 1, 5, 26, 67. seque.
cam Sedes 2, 3, 10. Species 10,
70. seque. Tempus 1, 62. Aliqua
vitiosa 8, 3, 20. Aquæ similis 6,
6, 18, 37. non Coctis 6, 28,
37. al. Coctis. Coctis 5, 26,
27. Crasis 1, 26, 67. 6, 7, 2,
modice Crasis 5, 26, 81. Glutino-
sa 5, 26, 67. 81. Livida 3, 26,
11. Mala 5, 26, 81. Mellio 5,
26, 81. Multa 5, 26, 81, 6, 7,
11. non Multa 5, 26, 81. 5, 18,
90. Nigra 5, 26, 81. foedi Odo-
ris 7, 19, 24. mali Odoris 5, 26,
81. 6, 18, 17, 7, 17, 1. pessimi O-
doris 4, 19, 10. Pallida 1, 26, 81.
Purita 4, 19, 10. Sublida 1, 26,
81. Subrubicunda 5, 26, 81. Te-
nuis 5, 26, 67. 18, 17. nimia
Temis 1, 26, 81. Teosior 5, 26,
87. Vitiosus 5, 3, 20.

S. cam Puris, v. dicitio. Defen-
do. Detergo. Diffundo. Erodo.
Exco. Extraho. Fluo. Profuso. Re-
fero. Removo. Subsum. Sumo.
In his laniis esse videtur 5, 26, 8,
7. Sane alv. 5, 26, 68.
Sanguis, l. i. majore, diffoctis 5,
11, 2.

Sanus, s. om. bene valens, de toto
homine, v. Color. Cuius. Huius.
Sanus 2, 6, 12, 1, 18, 62. Sani-
gravis 2, 1, 1, 2, 7, 60. sano. Sani-
2, 8, 81. sanum, a sano. v. inf.
1. sanum, imbecillum est, quod
sanus ætate multo gravior 5, 26,
cum illud esse; app. 3, 7, 41.
(san)

faul. *plur.* 3, 18. 3. faul. aegris
app. 1, 6, 4. facis. aegris. *app.*
datur. 1. Pr. 11. 1. aegris. *faul.*
app. dat. 3, 4, 5. faul. *dat.* 2,
11, 4. 3, 4, 1, 6, 10. *laet.* 1.
Pr. 120. aegris. *laos* app. 2, 9.

3. *de paribus corporis: fiam* Inter-
ger. app. *corruptus*. vitilosis.
caus. 1. Pr. 41. 3, 1, 17. v. Caro.
utque ad sanum Corpus 5, 26.
21. donec utrumque vicus san-
tus Cui accretus 5, 26, 19. v.
Lecum. sanus cupique colore.
Partis 1. Pe. 41. in Partem sanam
3, 7, 89. Inter sanam viriatam-
que Partem 7, 31. 4 app. a Parte
sanus recedit (as adsum) 8, 3.
37. ex sua Parte. ex negro 7,
11. 4 app. quod (Ulcus) sanum
est, sicum est, quom aduritur
5, 26, 14. qui (humor) proxi-
mus ad hunc sanus rodendo si-
net 7, 11. 11.

3. *faulatus*. ut, quomodo fe-
quas negat recessit, eodem fa-
nus utatur 4, 5, 17 app. faepe id,
quod jam sanum videbatur, lec-
tum cancellatur 5, 28, 70. fa-
ne enim revertitur (schola) 5, 28
a sano quoque aliquando timeat
3, 16. cut. laet. *dur.* 5, 26,
19. telutotumque Membrum,
si nihil minus aliter, fecit sanum
poteit 2, 8, 36. si vitilosis aliqua
(infantia) domus, levari vinculu
eupit, sanum jam Se argit 3,
28. 11. marate Vulus sanum
fate 1, 26, 18.

3. *de infirma valitudine* satis sano
corpore, si humores infirmus
est 3, 6, 12. quomadmodum fan-
ni, neque fumi homines fe gene-
re debent 2, 11, 12. v. *valitudina-*
ris, quod scilicet non nisi quom
sanissimo (scholasticis) dant (el-
bos) debent 1, 4, 51. *de statu in-*
ter parafanum febris.

3. *san Partialis: A. Adhuc*, Jam
Satis, v. *fat.* in homine Porum
sano 3, 7, 18.

3. *perinde atque sanissimo* (illeit)
7, 4, 28. quom sanissimo *dur.*
3, 4, 21.

3. *Sanitas*. scilicet, quom sanitas infectio-
nis partis febre cognita 11, 8, 3.
11. *interitus aff.*, app. vitium 3,
12. cut. caulis, nigrities 11,
6, 7.

3. *Sanitas*. quidem (morbi) lon-
gi, sub quibus necesse sanitas in
proprioque, neque exitum est 3,
1, 5 app. lummataque Speciem
sanitatis in caprandis malorum
operum ocellationibus prebent
(phreneticis) 3, 18, 9. quom
propius esse sanitatis debet (sa-
fractum) 8, 1, 18. callus eo lo-
co non ad sanitatem transimodo
ad etiam ad tumorem incellit
2, 5, 17. donec sanitate Oculi do-

lot sanitate 8, 8, cut. eo tamen
brificiter sanitas est, quom minus
fa. pe tab his malis hili absertus
sublequatur 2, 4, 117. Eandem
1. 2. 51. donec. Quae saltem es-
se in ejusmodi et sanitas poteit,
veniat 8, 25, 13. (sui albus fan-
dis vultus accitit) donec fan-
tatem. Qualla esse poteit, ce-
cipiant (soluta *ferre* gingivam
oda) 6, 17. *enno* via, etiam
scite erit curatio. Verum san-
tatem eccidit (in offe postiori sa-
rie) 8, 3. cut. v. Da. Mollen.
Moven Promito. Prospicio. Quo-
ro. Recipio. Raddo. Repeto 3,
1. *rythm.* Reflituo. Tutor. Venio.

3. *Sanitas*. ubi quom inter fe-
bres aliqua parte abscedit, ad fan-
tatem uno pervenit 2, 1, 5.

3. *ab omnibus his aegris* perducit
esse Ad sanitatem 1. Pe. 48. aqua
sanet cutem, si ex acuto morbo
corpit, ad sanitatem raro perve-
nit 1, 8, 84. Ad eandem tamen
sanitatem humines perducunt 1.
Pr. 53. Lylio Ad sanitatem per-
ducendum (esse locum) 7, 11, 5.
v. *alica*. vultus et 9, quae lenis
Ad sanitatem perducant 5, 17, 60.
aliaque medicamenta, quae Ad
sanitatem perducant 7, 25, 18.
quorum quodlibet potius impos-
situm Ad sanitatem perducit 5,
87, 89. donec Ad sanitatem per-
veniat (tuberculum) 7, 7, 12.
medicamentis et vultus retine Ad
sanitatem pervenit 7, 7, 114.
taro tamen Ad sanitatem perve-
niant (scholasticis scholasticis) 1,
27, 4. quae sine medicamentis
Ad sanitatem pervenit nos pos-
sunt 5. Pr. 1, sub quibus perve-
nit Ad sanitatem poteit 7, 27, 19.
via autem Ad sanitatem perveniant,
quibus illa parte aut pulmo, aut
tari. vultus et 5, 26, 18. leq.
v. prolo Ad. speho Ad. tea-
do Ad.

3. *Sano*. vult. etiam neque enim fan-
tat emittit humus (app. *alica*),
sed. medicinas pium facit 3, 21,
50. quomque aliter medicus fe
lanatur pulliceretur 3, 21, 24.
medicamentum, quae Adhuc fan-
tatur 7, 31, 7. curatio, quae
nunc quidam tradit sibi Aegris
interdum conatilis remedia fan-
tatur 3, 9, 8. medicus Amicum
quandam ejus (cigis) arguit
poteit fanat 3, 21, 10. v. Con-
u sanat veli tam, quem accep-
it 7. Pr. 85. jugulum vero, si
transvertem fractum est, non ma-
gnum - sanat hoc vinctura poteit
8, 8, 2. illud (locus) esse sanan-
dum 5, 21, 16. ad sanandum Je-
cer 5, 21, 61. ne Letargicus
quidem his sanator 3, 21, 6. sa-
nari non poteit (Leuces vitium)
5, 81, 303. isque Morbus men-
do. *alica* 5, 1.

eris via sanatur. vehementer fan-
ci non poteit 8, 8, 114. *san. conf.*
dof. cum facile. quom per tam
(vim totius corporis) Partes aegre
sanantur 3, 2, 11. Quae vult fan-
ci non possunt, vel caus. 7, 19. 2.
Id omnem utique Scabiem Sanat
5, 18, 271. poteit sanare (Ulcus)
Id emphysem 1, 16, 12. Quae
Id (Ulcus) sanari sic, prohibet 130.
v. Ulcus. Vulus.

3. *sanat Corneo*. Emilius humet
- Emphysem. Medici. Medica-
mentis. Remedia. Vulus ratio.
Vis corporis; vult. *app.*

3. *san Partialis: si occurrat*, Fa-
cile sanatur (ad Morbi genus) 3,
1, 7. de Facile & Macure sanatur
(cons.) 2, 8, 11. Minime Facile
sanatur Virgines caus. 2, 8, 80.
Non, Nouquam. Per vim. Sine.
Utrique, v. 11. *superioris*.

3. *Sanabilis*. e. utrum autem Aliquod
horum sanabile sit, ut non 5, 124.
104. Arteria Inella neque colit,
ocque sanabit 3, 10, 44. quom
Dolor deorsum tendit, sanabilis
est 2, 8, 41. Idque fe quibusdam
sanabile est 7, 7, 110. in cateteris.
Quae citius collas sanabilis sunt
7, 4, 12. viril ejus plures Specia-
sunt, quodam sanabiles, quodam
quod caetioem non admittit
7, 7, 118 app.

3. *Sanctio*. ferre. v. *Adolescent.* vult.
inf. poet. ut Cuius curia pium
sanat 7, 8, 8. nec tamen ma-
gno negotio Cuius sanat, etiam
li frater feds est 3, 4, 39. Digiti-
bus, v. non per fe. *Fracta*, v.
cum fete Inter. 1, 1, 8, 81. neque
enim (li) sanantur 7, 7, 18. Id
sanat 7, 4, 5. nonnquam fan-
tescente eo, quod primum vicia-
tum est; nonnquam etiam ca-
lucet 5, 28, 67 app. *add.* cum
ex toto, & facillime. Oculi Sue
his (medicis) interdum sanantur
7. Pe. 6. sanat (Papula) 3,
5, 25, 189. *add.* cum difficilis
superficie (Pars cutis) ita sanat,
oc Inheret 7, 85, 14. Periculum.
v. cum facilius, quom facilius fan-
scit (Plaqa) 7, 2, 21. Plerique,
v. cum lub. facilius sanat Prae
vult *Adolescent.* quom deviat 5,
26, 32. v. Ulcus. Vulus. In-
ferendum 5, 28, 205. 7, 7, 48. 7,
28, 1.

3. *san Partialis*. Difficilis fan-
citur (papula) 5, 28, 189. donec
En toto id sanat 7, 10, 6. an
ulcera quidem in his aegris Fa-
cile sanantur 3, 21, 6. non Fa-
cile sanat 5, 28, 31. qui (argi)
non facile sanantur 2, 8, 79. in
maior membro, si vultum mu-
cor transiit. Facilius sanat
quod pervenit est 7, 7, 7. *add.*
app. 5, 26, 13. 7, 4, 11. Facillime
autem Id genus sanat 7, 7, 71.

Fece.

Scriptoribus, a. um. v. Atracmen-
cum Calamns.

Securum. l. *Sergius Graecel*. fecum
nostrum vocant 7, 18, 8. af-
fectus eum (*hernia*) Dolorem &
fecerit 7, 19, 17. In fecerit Tu-
mor 7, 18, 14. add. *frp.* summa
Tunica, quae ipsius Scroti est 7,
19, 6. Venae in fecerit 7, 18, 30.
¶ cum *adulvi*, v. Albidus. id 7,
19, 14, 30. 46. fec. ipsum 7, 19, 17,
43. Iplum fecerunt 7, 18, 16. Super
ipsum fecerunt 7, 12, 1, Iplifer 7,
23, 1. in Iplio fecerit 7, 18, 18, 7,
19, 46. tadu Laeve 7, 18, 19.
Remissus 7, 11, 13. Roemdom
7, 18, 19. Rogifia fuit 7, 19, 43.

¶ cum *Vitri*: v. Apprehendo. At-
tollit. Comprahendo, manu. Di-
duco. Ducto. Enprimis. Enren-
do. Implico. Includo. pultum id
Incidi debet 7, 19, 46. Incidi fu-
ber: id debet 7, 19, 19. In-
cisa fecerit 6, 18, 80. Iplio fecit,
Incisit 7, 23, 1. id Inclidendum
7, 19, 14, 9. Intendo. Purgio.

¶ cum *Paracelsus*. A fecerit 7, 19,
11. En eo 7, 19, 9. Entia fecit
7, 11, 11. In fecerunt 7, 19, 18,
30, 7, 10, 9. In icerit 7, 18, 14,
17, 30, 18, 7, 19, 18, 46. Per
fecerunt 7, 18, 11. Sub fecerit 7,
19, 24. Sub hoc 7, 21, 11. Supre
fecerunt 7, 21, 1.

Serapulus, l. paulo plus dimidio
serpulus 5, 17, 9. serpulii duo 5,
7, 48. 47. serpulorum 5, 17, 50.
Scrutor, anna lino. et. verum quo-
que Nucum in aliquis prae scruta-
ti sunt l. Pe. 78. Inne ambilio-
ne Verum scrutantibus ib. 71. co-
rumque (moreverum) Vicia
atque Insecta scrutati ib. 40.

Securulum, l. a fecum nostri scutu-
la operata. *Amantulus Graeci*
nominant (ossa lepusculi) 8, 1, 61.
Se, *anaf. & ab.* a. sul. are. cum *ref.*
l. Pe. 34, 1. q. 10, 3. 9. 11. 3,
11, 11. 31. 5, 16, 51. 5, 18, 100,
7, 7, 13, 8, 4, 11. cum *verbi*: v.
Artello. Commisto. Continuo. De-
mergo. Dimittio in. Dimoveo. Di-
vidio. Elao. Exerceo. Glorino. Ha-
beco. Inclino. Infero. Nomino. O-
bligo. Oppono. Ostendo. Offricio.
Præfando. Promo. Reficio. Re-
mittio. Submovo. Suffundio. Sullu-
co. carit.

¶ Se ipsum, v. Inta se. per fe. fe
Se 3, 6, 11. l. 10, 11. l. Totam
3, 4, 7.

¶ Ad se, v. ardeo, reverto, tra-
ho. Ante fe 7, 16, 108. In se
ipse (venae) coant 5, 16, 107.
Inter fe 2, 9, 5. v. contrarios &
verba in Inter *dilla*. Inta fe ipsum
corruptum est 5, 16, 1. nute In-
ta se ipse sonant 6, 3, 8. Fe
fe, v. Fe.

¶ fe postquam in omniato vel post

verum suum 3, 2, 3, 5, 16, 51.
conf. G. Gouding. Se, ab.
de, ablas. A fe 6, 18, 81. 4, 21, 3.
feCum 5, 17, 47, 5, 18, 14. In
fe 4, 19, 11.

Seculo, celi, celsum. ut ex eo
(solis) liquens fecerit 15, 1, 5.
Seco, celi, dum. ut minus, quam
necessit est, lecer (Chirurgus) 7,
Pe. 15. v. Deotea. quae (Lina)
pulsatim secando id (Haphyloma)
excitant 7, 7, 110. ut transver-
sa membranis facit (Macer) 7,
19, 28. porci (Scalpelum) quo
cavum subest, non secare 7, 26,
67. modo frontem ipsam secans
h. per medium ducta. alioque trans-
versa (Sutura) idem palatum fe-
cat ib. 19.

¶ siusta lectus Aliquis fuit 7, 7, 8.
¶ in palpebra. fecit superciliu-
m est 7, 19, 11. de *bernatina*, qui-
dam lecti 7, 16, 81. de *labyrinthi*
al. non lecti, neque tunc fecer-
unt (Caterina) 3, 81, 17. quo-
cumque modo Cetrax (velicæ)
lecta est 7, 26, 71. quo celerius
fecerit (Cuius) 7, 4, 11. i. *disul-*
vatar duct. etiamis lecta
est (Cuius) 8, 4, 18. Fecitmem
Membrana, Palatum, v. *sup.*
ubi lecta est (Palpebra) 7, 7, 81.
Secromaria Tunica quoque lecan-
da est 7, 4, 11. i. *exfolianda*, *spoon*
ejicienda. tota cauterizata 11, 13.

¶ cum Particulis Celsius, Sto-
liza, v. *sup.* In alia quidem ex
tinguimus ratio lecanum est 7, 23,
21. Minus, quocumque Modo,
Neque, Non, Palatum, Raro,
Tuto, v. *sup.*
Sectio, omni, sectamento, quo in
sectione calculi protrahitur 7, 25,
13. de *indistincta*.

Seculum, l. feculi Nostri medicus
quem nuper vulgum l. Pe. 110.
quodam methochi feculi Nostri
ib. 88. feculo Nostro 3, 11. a.
populi lecolum Omnium l. Pe.
41. Pancia ante oos feculis l.
Pe. 3.

Secundus, a. um. v. Cibus. Cu-
rator, Nix. Loco. Menis. Mar-
bus, Pata. Purgatio, in primis,
Septenarius. Species in primis,
Verbera.

¶ secundum est, i. *minut salutare*,
nona fecum. longè optimus est
fecum omnino non est: lecan-
dam est, tanillam esse, *cast.*
2, 8, 13 *app.* faogus mittendum
est, etli non subdant: secundum
est, duere alium 4, 4, 4. *conf.*
primum est, i. *præcipuum*.
¶ si. *sanitatis cægruam, falsitatis, ig-*
nans. etque hoc, ut non opti-
mum, sic fatir taren secundum
cæcedis tempus 3, 14, 14. v. Va-

lerudo: *frux*. bona. *app.* adre-
fa. qui lecondia asquequenda fuisse
curatus est. contrarius fæpe resti-
tuitur l. Pe. 114 *app.* hic quoque,
ut alibi, quum lecondia vana fu-
erit, contrarius adjuvantibus 6, 6,
74 *app.* *conf.* cotianum.
¶ secundus, a. um. l. *secundarius*, ut
vulge *viciarius* confertur. unque ad
eum, quæ secunda vocant, quod
velamentum (sinfinita sunt 7,
29, 41. lecondia capillis 3, 13,
21. v. Apprehensio.

Secundum, ad. secundum cibum
cuius abiliendum 3, 27, 10. *præ-*
ter, quod secundum naturam est
4, 11, 12. i. *naturæ ægri conve-*
nit: *fid dicit est lectis*.
Secum, a. um. qui nihil metuen-
dum habet, qui (oblatione)
quis in pestilentia moris adhuc
interget, quum tamen legrus esse
non possit 5, 10, 1. potest qui-
dem Aliqua esse legrus 4, 24,
6. moritur aliquis, de quo me-
dicus legrus: immo fuit 3, 4, 45.
facile itaque legrus est in his a-
liquis 2, 1, 10 *app.* illi sollici-
ti debet. quum vero semper
ægrus legrus agere conveniat 1,
3, 41. i. *morari præstareque animi*
m. si quæ exasperantia eorum
unimoi sunt 40.

Secus, adv. legrus vero datur
(cibus) antelucanus horis 23, 13,
21. i. *lucis*.

Securitas, aia, tota a morbo vel
morte placata, securitatem pollicente
3, 3, 5. securitatem torum vian
confectus fuit 4, 14, 3. i. *tran-*
quillitas animi: animi securitas
implet coram 1, 31. necessa-
ria est (in *hæmaphysia*) securitas
4, 5, 54.

Sed *conf.* *adversus*. 1, 1, 6, 1, 3,
10, 19, 1, 4, 3, 10, 20, 30, 3,
19, 1. *conf.* i. *contrarius*: 16, 15, 1
i. *antemur* 2, 10, 51. 3, 6, 6,
23, 10, 4, 4, 97, 4, 19, 31, 5, 18,
37, 115, 7, 14, 104. i. *tamen*,
sed tam l. Pe. 80, 119, 1, 3, 83,
3, 10, 2, 3, 10, 3, 26, 3, 2, 10,
3, 3, 4, 3, 6, 19, 1, 7, 20, 4,
4, 90. *conf.* *sed magis*, *sed*
præcipue. i. *sed tantummodo* l. Pe.
127, 3, 1, 4, 5, 26, 24, 5, 27,
11, 5, 10, 10, 4, 6, 8, 4, 11, 24,
11, 5, 10, 10, 4, 6, 8, 4, 11, 24,
4, 13, 4, 4, 19, 3, 5, 18, 4, 5,
19, 5, 1, 27, 15, 5, 26, 7, 47, 5, 17,
30, 5, 28, 17, 9, 8, 4, 8, 18,
4. *toti in sumendo recipiendo*,
extinguendo & similiter, *verum*,
invenire, nisi quod, excepta cast. 1,
1, 52, 2, 1, 3, 3, 5, 7, 27, 3, 6,
3, 3, 11, 18, 4, 5, 27, 40, 4, 40,
4, 5, 4, 4, 5, 5, 16, 17, 16, 5,
16, 5, 16, 1, 18, 1, 1, 1, 10, 14,
1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,
1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,
10, 3, 17, 2, 5, 5, 4, 4, 7, 2, 2,
5, 18, 7, 2,

ne alteri quidem nocet l. Pe. 93
sequitur ergo, ut tam ostendat
sit, quam 2, 14, 5.

¶ cum Passivis. h. singulari proli-
nit, Deinde secuta est clementia
cum diffinitione nervorum 2, 8,
119. in sequentibus Deinde dis-
tribus 3, 23, 17. primum enim
locum primo obtinuit (*inligo jan-
guini*) et ulceratibus autem
Euseus sanguis sequitur, quon-
iam emittit 3, 10, 38. Elixum,
v. *sup. et inf. Ex*, v. proxime ante,
figus, & Ex eo mors sequitur 3,
26, 4. Quae ex sequitur etiam
emittit 3, 9, 4. Facile 3, 10, 1, in
eum *alut*, interdum, Ita, v. 10
super, quod Nintem humer se-
quente fieri potest 6, 2, 5. Non
Futillimum, Quo, Quoque, Re-
flet, Saepe, Statim, Sub, Vix
Usquam, Utrum, Ut, v. *sup.*
Serenus, v. om. 3, Dicit.

Serico. add. v. infansio.
Sermo. omnia ubi Expedietor ali-
cuius, quam fani fuit, sermo est
3, 7, 40. vico et sermo quoque
Frequens mous oris tempus
nervos lecat 8, 28 ante. *cam ver-
bis*, v. Abilioe 3, Jaculati. Fro-
hibeo, Vico.

Serpyllum. l. herbae genus. simule-
ritimic & rubigat 3, 33, 6. od-
ferere serpyllum 3, 10, 6. Serpyl-
lum ad unum movendum vale
4, 3, 11. discit 3, 12, 2. Ser-
pyllu ad 3, 28, 19.

Serpis. serpis, serpius, omnia. Ca-
cer etiam serpis 3, 16, 214. ni-
hilominus serpere sub his Camer
(foliat) 5, 26, 104. neque aliter
serpere putem catem patitur 5,
22, 5. dum Malm serpis 3, 26,
159 de gangrena. atque id quo-
que Malm (theciosis) serpis 3,
23, 43. si celeriter Malm ser-
pis 3, 28, 87. v. Nigrites. Omnia
ex simul serpent, uicua in locum
pustuloso, pustula in eum,
quo patitur, *caet.* 3, 28, 213 seq.
Omnia haec loquunt, sed in aliis
celerior, in aliis tardius 3, 28,
109 ad auro duobus capitis
serpis (*Op. v. 6, 4, 6. tarde*
serpis (ulcerum) Papularem ge-
nus, 3, 28, 216. Pustula, v. *sup.*
omnia. ex his (v. *caet.*) Quae
serpuit 5, 28, 73. serpique (Pa-
thica) in quibusdam *cicr* 3, 23,
261. Idem Vitium (caubucuo-
li) inferius quasi quibusdam
radicibus serpis, interdum cele-
rior, interdum tardius 3, 28, 6.
Ulcus, v. *sup.* omnia, & Ulcus,
serpente id (Ulcus) feri Igna)
nonnumquam fenescere eo, quod
primum vitium est, nonnu-
quam etiam canescere l. 23, 69.
Ita ut ex his Ulcus, quod *pyrua*
indormans Graeci vocant, quia
celeriter serpendo penetrandoque

usque ad ossa, corpus vorat 3,
28, 43. serpente Ulcus oris
quod *aphae* Graeci nominant 3,
2, 41.

¶ cum Particulis. Ad. v. *sup.* Al-
tius, v. Ulcus. Celeriter, Cele-
ritus, Cito, Ritus, v. *sup.* & *inf.*
Jam 3, 26, 121. In *non aut.* &
alut. v. *sup.* quasi lo cochicum
serpis (salvia) 8, 10, 17. Ime-
dem, v. *sup.* Interdum etiam
Latius, & cum quibusdam Inter-
mittentibus serpis (*aphae*) 3, 28,
296. Latius 6, 28, 21. Mediocri-
ter 3, 28, 22. Nihil serpis (ulcus)
Chionium 3, 23, 91. Nihilomi-
nus, Non, Numquam, Quo,
Quoque, Simul, Sub, Tardus,
Tardus, v. *sup.* Vrbementis 3,
28, 22. Ultra. Usque, v. *sup.*

Serpis. m. outis haec Genera serpi-
um 3, 17, 61. omnia serpis
Idem & *serpis* & *pyrua* quae
ocerte 3, 27, 69. Morsu serpi-
um 3, 27, 2. serpentium quoque
Morsu deliderat *caet.* 3, 27,
26. v. serpentis dimittit 6,
4, 5. Venenum serpentis 3, 27, 14.

¶ in quibusdam etiam Abis. serpi-
bus 3, 27, 10. Jervid. Omnia,
v. *ante*, praeiunctissimi sunt, ser-
pidum quom incubant 3, 27, 69.

¶ A serpente idus 7, 13, 37.

Serra. unde dicitur Serrula, ve-
sunt otis, quam serrula exasp-
tavi 7, 13, 2 id (os) serruli
praeiunctum est 7, 13, 6.

Seratus. v. *um. serrae* mae fallis,
imis oris serratum (serramentum
est modiolus) 8, 3, 2.
Serrula campans, serrulus camp-
ans, herbae genus, alias Grana no-
mine meliloton dicitur 3, 21, 2.
molli 3, 13, 1. In mollo cocti,
deinde coctis 3, 22, 6. ex vi-
no cocti 6, 28, 91. Serrulae cam-
pans semina 6, 15, 1. Intumit
campans 6, 2, 20.

Serom. l. talis quasi serum 3, 22,
1. pus coquit leno immo 3, 22,
1.

Seris. v. *um. v. Aquilum.* vel
feriorem mortem vel matriorem
denuncians 3, 6, 20 *sup.*

Sero. add. v. Gigno dentes. *serius*
compas. v. Alo. Coepit. Eio. In-
cidit media *seris.* Revertor. Tero.
Uter cibo. *sup.* celertius 3, 1,
17 = matutinus 3, 2, 9. leg. *pus*
papula sero 3, 2, 48. 4, 1, 19.
6, 79. *serius.* Quam ut 6, 2,
101.

Serco. avi, atum, *enferre.* cinere,
servanda Alvus est quam tenerius
3, 28, 61. si Bala aliqua fer-
vata est 8, 1, 14. quod (Collyrium)
quom melleo, in pyridia fer-
vatur 6, 6, 54. Cupiditas chivei
a principio (febris) servata, vel
can. 3, 3, 6. Illam (Curem) esse
servandam 8, 28, 43. sic & Dentem

servat, & *caet.* 6, 9, 28. Fil-
lure servata 3, 28, 8. servata
Ficicium. Exercitationibusque
4, 2. *caet.* eidem Mori cibi ser-
vati 5, 23, 25. 10, ut orbium
singulorum Luvum servet 7, 16,
10. si servandum est (Malagma)
3, 28, 10. nunc vixit apud 3, 26,
10. in gravidine hae Nuncia fer-
vat 4, 2, 46. Ocare, quae in pas-
so destricto servatae sunt 3, 24,
10. *caet.* 1, 20, 6. servatomeque
cum. Follum mundum 3, 24,
4. 4, 17. Quod 3, 1, 1. heris pro-
fectum servatum esse a pueribus
video 3, 21, 55 in cacteris ipsa
Tosia involuta servanda est 7,
6, 2. servando Ulcera claudunt 3,
23, 18. de vna & janitate: on
occidit, nisi servaverit videtur
3 Pr. si *sup.* neque in servari po-
test 1, 6, 17. cum, qui servati
non potest 5, 16, 11. servati non
potest, col 15, qui servati
potest 2k 94.

¶ G. refriso. hae tempus aliquod
servandum. exertationis corporis ful
est 1, 2, 9.

¶ G. alferre. facit. Alterum quoque
in hoc (affectu) maxime servan-
dum est 4, 16, 8. ut Cautera quo-
que eodem modo serventur 3, 23,
21. Cautera eodem modo ser-
vanda sunt 3, 23, 21. Haec formula servanda
sunt 2, 1, 1. Illud tamen in his
servandum est, ut 3, 1, 11. ser-
vanda vero illa sunt. on 3, 23,
21. Illa autem capita servan-
dum sunt. 8, 4, 2. *caet.* *inf.*
unum. Idque non in ea sola
ferit sed in omnibus ita servandum
est 3, 4. *caet.* Idque atque post
primum dolorem servandum est
4, 24, 3. magisve ea servanda
sunt 3, 15, 18. eadem servari
debent, quae 3, 28, 91. eadem,
quae in vulneribus praecipit, ser-
vanda sunt 8, 4, 2. Idem servat
5, 17, 1. magis vero gravibus locis
ita servanda sunt 1, 1, 5. simul &
fulorem & aris Praecipit ser-
vanda 6, 28, 1. Quod non lo-
ter duas tangunt, sed vixit inter
piore scilicet eo servabitur 3, 5,
31. Quod semper eodem modo
servandum est, non potest 7, 27,
1. magis etiam servanda sunt, Quae
6, 6, 101. Quibus servatis 1, 10,
8. *caet.* quo major plaga fa-
cienda, eo magis haec temperia
Ratio servabitur 7, 2, 40. atque
vixit Ratio servanda est 6, 6,
101. Unum illud & semper &
aliquod servandum est, ut 3, 4, 29.

¶ cum dicitur. v. *sup.* 1. *refrerso*
& *alferre* haec.

¶ cum Particulis. A. Dicitur, Fa-
la, Inter, Ita, Magis, eadem Mo-
do, Neque, Non, Saepe, Nem-
pe, Sic, Simul, Ubique, Uti-
que, v. *sup.*

¶ servata

la longis (Morbis), quos tempus
ad facio, sic etiam solvit 3, 1, 19
app. possit enim Morbus minus
gravis esse quod fecit, nequa
ideo tamus solvi 2, 14, 15 app.
subito solvitur (Morbus) 7, 3, 6.
quod vero vatus Quartana raro
esset vate solvitur 3, 14, 4. Et
solum 18 (salus) Stomachum fol-
vit 1, 9, 2. v. Venere, articulo-
rum vero Vitis - solvi possunt 2,
8, 24.

¶ cum praeputium, donec Ab
co (membris) infamem solvitur
3, 10, 30. solvitur Ab infami-
tate esse, quodcumque vilitum
est 8, 1, 20. Ex quibus (bulis-
la) quasi squamulae solvitur 5,
18, 175. Per nigrem viretem v.
venet. cum alio particulari, v. in
superioribus. Aliter (4, 2, 7.) An-
ta 3, 18, 21.) Celatari. Donec.
Fure. Jom. Marcus Nage. Non.
Nodem. Quarta. Quotidumque.
Raro. Saepe. Statim. Subito. Tar-
de. Tardum. Tum (4, 2, 7.)

Solutio, oia, et solutio ventri-
muer 3, 14, 11.

Solis, 1. am. v. Adhuc. Aus-
silia. Cibis. Coaequecentum. De-
ficientis. Diffimilis. Experimen-
ti. Fabre, Fabres nominat. Ete-
rum. Gacere, neque vero his so-
lis dicitur, 1, 1, 1. Id 1. Pe. 55. Id-
que 7, 7, 50. v. Lactum. Ma-
libus. Maxilla. Memoriae dicitur.
Nervis. Occidit. Os, oia. Signum.
Vare. Id, dam solum est; quod
judicium alio app. 1. Pr. 35. quod
solum opus est 3, 5, 54 1. prae-
cipue, quod quidem solum prae-
cipue 3, 6, 44. non oportet esse
(infantibus) vel solus, vel aut,
3, 18, 80. 1. solus, tunc quoque
quoniam peior, sola tamen oc-
casio non omittenda est 3, 10, 33.

¶ Etiam solum 2, 17, 14. 7, 7, 50.
solaque abstinenda 3, 1, 10. so-
laque ex (maxilla) 4, 1, 33. so-
lumque locus ferum est 3, 1, 19.
Solum, ad v. Nage. Non.
Sonus, 1. quae Ratis soni, quae
vigilias 1. Pr. 34. Sotivus so-
mi sacculus 8, 4, 39. post so-
mi Tempus 3, 5, 43.

¶ cum adjuvitur, somno Aprum est
papyrer, lachas, cat. 2, 31, 1.
v. Brevia. Berrera. Continens, o-
mnibus vero fit asidua somnus &
Difficilis & praevius exasperatus
est 3, 18, 47. Difficilis 3, 20, 1.
v. Gravitas. Graviter, inasatus non
nimis Longus, implet corpus 1,
3, 31. si nimium vel breviter vel
Longus necesse est torpor 1, 1, 12.
Meditatione 1, 10, 6. Macassarum,
v. sap. difficilis Pajor 1, 4, 2.
Plenus 1, profundus 1, 3, 31. Implet
corpus 1, 3, 31. somnus in
Promittit 4, 1, 1. Idem piz
fomula Tamulitum sunt 8, 43.

¶ cum Peritis v. Abhuc a. Accer-
do. Arcadio. Aufaro. Augas. Ex-
cipio. Diffinitio somno. Eripio. Ex-
istatior talior. Exilio. Fio. Imper-
dio. Indolgeo. Interpallio. Livo,
dolorem. Mollit. Morbo Oppri-
mo. Primo. Prohibeo. Quatro. Re-
ficio. Somo. si somnus est 7, 16,
119. si vane consistens el somnus
est 3, 10, 3. v. Vano. Urgeo.
Utrat.

¶ cum Particulari: A somno 1, 4, 14
1. post. conf. abhuc. Ad 3, v. et
statur. Ad somnum valens (ex-
capotum) 3, 51, 5. alimare etiam
Et somno 2, 4, 17 1. piz. Per so-
mnum 1. in somno 2, 6, 6. 2, 8, 20.
3, 7, 14. 4, 6, 43. Sub hoc (so-
mo) platicus (phreneticus) fa-
nescunt 1, 18, 41.

Somnium, 1. Tamulitum 3, 2, 4.
per fomula tamulitum (fomal) 3,
4, 41.

Sonus 1. Cerebrus inter ex motu pi-
ritus sonus est in tympano 3, 21,
2. ut Externum sonum aciepiam
(auris) 6, 7, 81. spiritus cum
sone fertur 5, 10, 41. 1. respira-
tio cum sone, ut plene agat sine
sono & abhuc sonum non potest 4, 4,
21. si vicer omnibus horis & som-
no & sine hoc profuit 2, 1, 101 1.
fatus, capio ventris. spiritum de
tincta & fatus aerium 6, 7, 21.
v. fatus, quodsi fatus & fatus
est & inflammatio 6, 7, 94.

Soco, nol, niam, oere, de oia
fatus & tiam, sonat auras 1,
3, 41. 4, 1, 41. alud vili genus
est, obli auras laze se ipse so-
nant 6, 7, 81. sonat interdu (to-
mor emphaticus) 7, 14, 9 1. a
fatus in fatus.

Sonitus, ut. sonitus ventris 2, 3,
18 1. fatus, capio 1. v. devala-
tus, excudo.

Sopio, lvi, itum, si expurgatior
(isurgicus), adhibere al ut so-
pito, soporacum est 3, 20, 8
app.

Sopor, oris, 1, 4, 4. v. continere.
sopor raturum est (in parasymp-
tychis) 4, 10, 2.

Sopore, avi, itum, iterum sopor-
atur (aliquis) 3, 12, 4.

Sorbo, bui, bitum, vel piz, prom-
v. Acetum. Cyathum. Cyathos,
aceti, vini. Cyathos sorbasur
falsi, misti cyathos portionibus
& la aqua diluta pipet, talio-
cum, lazar, myrrham (forba-
ra prodest) 3, 16, 7. Id, v. inf.
sorbera oportet sua assecum vel
vitulinum 5, 27, 12. v. Merium.
Orem quoque sorbit, sulphore
adacto, sorbatur 4, 6, 61. pro-
tione autem debet sorbere val a-
cetum, vel stiam cum thore plan-
cignia aut porci Syzium 4, 4, 86.
Idem Tapsidum sorbatur 4, 4,
12. v. Vinum.

[C c 2]

Sorbilla, o. v. Orem.

Sorbis, oia, alia quaedam ge-
neris frumti, ut alia, oryza,
pallens, vel ex liliis lacta sor-
bitio, cum imbecillissimo animum
tari possit 1, 18, 40. sorbitio
lenis est 1, 21, 1. alia sorbi-
tatio est 1, 21, 1. Cibum autem
sorbitionibus humidis est opti-
mus, maximeque sorbitio 3, 6,
31. conf. 4, 6, 17. tria set qua-
tor sorbitionibus dant 3,
11, 5.

¶ Ex Allica, Oryza, Pilula solvi
1, 18, 40. ex liliis (Alia, Pe-
nico, Mille) sorbitio strigat
elrum 2, 30, 1. sorbitio est sorbi-
tio Pilulae, vel Alia, vel O-
ryzae, cum quibus adeca co-
cta sit 4, 7, 9. lilia sorbitio ex
Pilula, vel ex Allica, vel ex A-
mylo, lacte adecto 1, 21, 14. et
cibit sit quom maxims tenalis &
lenis, praecipueque sorbitio, ex-
quis ex Pilula peritumum 4, 6, 1.
¶ Aprissima est 3, 6, 11. 3, 10, 17.
Ipla 3, 6, 33. Lenis 3, 11, 14.
Pecupia est 3, 31, 47. Super-
vacua 18, 3, 11. quom Tenuis-
sima 3, 6, 11. Una sorbitio vi-
rendum 8, 9, 11. Utilis, quibus
lactis sit adecto. aut. 4, 6, 61.

¶ cum Verbis: v. Adiecto, neque
sorbitionibus his Convolunt 3, 18,
21. Dandae vero sorbitiones sunt
4, 8, 9. v. De. Feda, v. sap. Su-
lenco, sorbitionibus. Vire, Uter,
sorbitionibus.

Sorbium, 1. fructus arboris graei. Ro-
macho apertum est 1, 14, 6. alrum
affringunt 1, 30, 8. Arida 4, 19,
30. ea, quae Terminalia vocan-
tur (magis affringunt alrum) 3,
30, 8. sorbis, 2, quibus magis
utimur, etiam Terminalia 4, 19,
21.

Sordas, dis, & pl. Sordas, diom.
Crestudo, Crestudum sordium
3, 21, 10. 1. similitudine sor-
dium 5, 19, 17.

¶ de aerium erantem, sordium er-
rus 6, 7, 70. si fordes, caegae
Moles sunt 2, 73. si Durae sunt
18, 74.

¶ foras ex Gymnacho, dissociant
1, 21, 5. mollit 3, 15, 4.

Sordides, 1. am. v. Filialis. Naru-
silla. Uliana. Valens.

Sore, sortis, Subit sperlem sjuus
excidi, quom forisporis luncumic
3, 16, 21. si rames hanc, et in-
terdu rigeosum forte cootetur
1, 1, 7.

Sory, foreos, mineralis genus. foreos
6, 9, 41.

Sparus, 1. pizis genus. 2, 18, 14.
al. leg. laurus.

Synopsis, 1. Lat. arborum differe-
tio 1, 18. Synopsi vvarum no-
minat, quom morbum 4, 4, 10.
Spatha, est, v. caput. Capitulum.

Sotium

7, 21, 5, 7, 26, 101, v. sub Vi-
tu.

¶ *i. cam.* no sub eo, quod eximi-
tur, aliquid legeretur 7, 5, 11, sub
quo Nominis nunc significo Sam
partem 4, 2, add. 7, 11, 16.

¶ *i. in vet dam fl.* accidit *q. cont.*
sub his (Caloria) 7, 27, 31, v.
sub Calore, Causa, Conspicua, Cu-
ratione, Decursu, Expectatione,
Figura, Fine, Genere, Icti, Grave-
dine, sub His 3, 8, 161, 6, 6, 11,
7, 7, 116, sub Hoc (Ippiliodia-
macione, Malis, Morbis, Phy-
siacis, sub Quo 1, 9, 1, 7, 39, 12,
sub Quibus 7, 17, 11, 8, 16, 6, v.
sub Specie, Somno, Sudore, Tatu
subminibus, Truncatione, Vitio,
sub Utroque 7, 7, 48, sub Vulu-
bitas 1 Pr. 68.

¶ sub hoc Proterius 7, 21, 13, nec
Proterius etiam, sub eorum mo-
tibus 3, 6, 21, sub eorum 7, 13,
11, 36, 20, 19.

¶ *Graviditas*, a, um, v. *Emendat.*
Idem Imperio Locis, Midiana,
Para carnis, Puffule, Simas, Symp-
locus, (necus).

¶ *Subaspet* specis, sperum, v. *Aspe.*
Subalterus, a, um, v. *Viam.*

¶ *Subcrenatus*, a, um, v. *Creta.*
Subcreta, creta, *cont.* sub ordine
venarum pilorum alius octo sub-
creta 7, 7, 63.

¶ *Subcunctus*, a, um, v. *Braccia, cac-*
cete (abscindere) etiam subtra-
da speriri possunt 7, 17, idem
que subcunctum Iriscendum 6,
13, 8, quicquid densius subcu-
ndum aliqui asinunt, (linit) a,
16, 3, adhuc subcuncta sunt, que
venerunt 4, 11, 11.

¶ *Subcrucatus*, a, um, v. *Livor.* le-
viter subcrucatus descendunt 4,
18, 4.

¶ *Subdore*, duxi, *cont.* alvum non
toxicis, sed fere tamen in omni
morbo subducit 1, 4, 9, i. *opma*
in asinunt.

¶ *Subdurus*, a, um, v. *Angedurus.*
Subdo, sibi, v. *si. tem.* *sec. sub-*
ter venit a *grum.* sublequor 4, 1,
16 coll. 11, sequor 7, 7, 49 coll.
48, *si. subdo* *in asinunt* *parit* *sub-*
ter *cont.* quem Aqua Cretum sub-
dit 3, 11, 19, 2, *in asinunt*, ut sub-
eat *Filiolum* *parit* (linit) que
suspecti sunt 7, 4, 29, *op.* nec lub-
ere Speciem eius ut oculis, quem
fort ipsius Intermit 3, 16, 11, 2,
propter.

¶ fere subeunt Ippiliodine, Tor-
minis, Echis, maximeque in muli-
moribus corporibus, precipue in
milibus 2, 13, quem Elix
subit, siue aliqui Iustitiam
revertitur (linit) 4, 13, 19, Ho-
mor, v. *comparatim.* si plus fa-
cto Singula subit 5, 18, 45, i. *pro-*

luit. eadem Tabes subit. 63, 7,
49, nonnunquam etiam incipien-
te febte subeunt (Venae) & que-
scunt 3, 6, 15, *et palpitatio.*

¶ *Sam* *derivation.* Et ex indice in
partis novus dicitur 8, 1, 44,
naturaliter semper aliquibus da-
cedentibus, nullis vero in eorum
locum subruunt 3, 21, 1, in co-
poribus, in punctis, 8, *sup.* subit
que linit integram exque emor-
tuam partem canicula 8, 3, 17,
quem digitis duobus premimus,
Pulsatim humor linit eos rever-
tens subit 7, 18, 32. Quia ipse
(pulsus) subit 8, 7, 39, Sub
esse jugali subit (procurat) 8, 1,
14.

¶ *Subhumidus*, a, v. *Ocell.*
Subigo, egi, *aculum.* *Emplastrum*
ex aceto subactum 6, 3, 1, *Esti-*
ma ex aqua frigida subacta 7, 23,
3, ex eadem aqua subactum Pa-
ramum (imponere) 1, 26, 137,
quem tolue Folius ex pingu fo-
dit 6, 18, 111, *Formam* ex vino
subactum 6, 4, 189, *condidi* pa-
nis anteriorem Partem ex vino sub-
actam 14, 36.

¶ *Subiicere*, *geri.* *jectum.* *Aug.* in pel-
lente, subacti validi Aquam in-
pel- 4, 17, 1, *Aqua frigida* eodem
modo subiecta 6, 14, 20, sub-
iicienda sunt Coerentia 4, 20, 18
v. *ant.* inter subiectos Digiti 7,
24, 73, ante Lineolum subiecta
8, 4, 17, subiecti Musculi 7, 7,
177, 1, *infra sit.* quemque sub-
iectus est (Parsiculus) 6, 18, 200,
lingua com subiecta Ferre puer-
ce est 7, 13, 11, subiectenda Præ-
lenis & liphure, atque ita id
indulguendum 3, 27, 24, sub-
iecta iam vetustiore Part, calum
circumdari 7, 2, 6, quod Scitum
hanc non subiectat evidens
casu, multo minus eam posse sub-
iicere, quæ in dubio est 1 Pr. 11
i. *partem.* proinus Specillum
subiiciendum, exque (cutis) in-
cisienda est 4, 15, 48, subiecto
Specillo excitandum est 8, 3, 4,
summa cotis cum subiecta Toni-
ca 7, 13, 3, subiecto Vale 6, 8, 1,
¶ *cam* *drac.* ut caput egi (spe-
thas) *summe.* Alac subiectatur
8, 19, 10, lant Alac subiectum
da est 8, 15, 20, lant molis Au-
ri subiectura est 8, 6, 7, id ta-
per bent largi Cereali quod dicitur
bet aliquando subiectum 1, 9, 8,
Cassidibus ejusdem (aque frigi-
da) subiecte etiam Romachum
ipsum, & magis tritam a lepu-
tis id, quod contra Romachum
est 4, 1, 26, id quid tamen sit,
quod adhuc spitate homine Con-
spectu subiectatur 1 Pr. 71, que
(lamina) subiecte El subiecta,
quod scilicet discitendum est 6,

3, 28, cibus Eucrostatum Ratum
subiecta 3, 3, 61, *faciendum* ea,
quæ Femalia subiectant, *maris*
Græci vocant 3, 21, 3, que (pisc
salitric ed aurum) id repeten-
dam Intrinsecam ipsi illi subijci-
tur 7, 20, 1, Mescio, Mulieri, v.
isf. virguli, vulnere Oculi sub-
iecta sunt 5, 16, 16, ut Pelli lecti
subiectum subiectum est 4,
15, 8, huc majori Periculis sub-
iecta est (pars) 7, 7, 39, mandra-
gotæ ma. Zulvico subiectum 3,
18, 44, eas partes, quæ tument,
subijcere Nili oportet 1, 21, an-
tique (Venæ) retulus humilis
subijciatur 7, 31, 9, subijcienda-
tur (digitus liden) Venis, sic,
ut 7, 24, 10, Virgini, subijci di-
gitus (in subijcienda) tanquam ma-
lesco, mulieri per genitalia debere
7, 24, 9, v. *Vital.* pulvis Uter-
ibus vapor aque subiectus est
6, 8, 8, digitus subiecti paria al-
terius Uteri 7, 27, *mentis* *ram-*
inam eorum, subijcere extra-
mo Ungui debet 7, 7, 24, tanque
equum cochleari exceptam ipsi
Uvae subiecte 6, 14, 9.

¶ *i. dicitur* *propter.* *in asinunt* *esse*
calore videtur ut subijciunt que
curatio calculosa adhibetur 7, 16,
17, subijciendum est, que pro-
pium vero videri possunt 1 Pr. 74,
vel id (Emplastrum) 7, quod est
(emplastrum) subiectum est 1, 27,
43 ille tamen moderatus sub-
iiciam 2, 6, 39, his cogitatis, pri-
mum Malagrat subijciam 4, 18,
1, necessarium est Notas sub-
iicere, per quas, quid istas sub-
iicere possimus 5, 16, 38, Quæ
proinus subijciunt 7, 5, 10, cura-
tionis per eorum Ratio subiecta
est 4, 24, *cont.* (signatur) 7, 12, 18
sup. 7, Specie totum subiectum 9,
18, 4.

¶ *cam* *Particularis.* Aliquidum 3, 4,
8, Ante, v. *sup.* subiecto inter-
pocetum & sapit *quis* (*aggr*)
scitum pulvino dicitur 8, 27, 4,
Minas, *cont.* *Modo.* Moderatis-
sime, Per genitalia, Firmum, Pro-
tium, Sic, Stratum, Subinde, v.
10 *superiorum.* subiectiunda Sub-
iecto similis minus est 7, 19,
84.

¶ *Subide*, *adv.* per viam *et* *frequent*
1 Pr. 27, 20, 1, 3, 67, 1, 4, 10, 2,
1, 2, 6, 1, 11, 3, 7, 18, 2, 18, 4,
1, 25, 1, 4, 39, 3, 14, 14, 3, 6,
5, 38, 1, 26, 9, 3, 18, 13, 47, 6,
3, 19, 14, 3, 87, 21, 42, 17,
24, 4, 1, 5, 4, 4, 8, 4, 9, 8,
24, 19, 10, 6, 2, 1, 6, 6, 7, 20,
7, 18, 39, 7, 26, 18, 2, 12, 31,
4, 1, 13, 13, 8, 3, 32, 1, *car-*
pa 6, 6, 13, *in asinunt*, *folius* *est* 4,
18, 41, coll. 4, 9, 8, nonnunquam,
subide 7, 16, 13, *Coll.* *Consa.*
Subitus, a, um, v. *Calor.* *Consa.*
Directio.

3. 3. *conf.* 4. 14. 5. En labore sudant frigida perniciosa summa est 3, 5, 14. In balneo sudant 3, 5, ubi indant (in caliditate) 2, 4, 7. 6. sudare corpus coepit (ubi Febrii sunt atque de crevit) 3, 6, 30. Multum sudare, maxime frigido sudore 3, 4, 11. Sicc balneo, loco calido, leniter perficitur, sudare 4, 15, 8.

Sudor, oris. In balneo sudare 4, 8, 15. Excretionibus autem puerumque sua esse debet sudor 1, 2, 31. evocandus est sudor, non per Excretionem tantum, sed etiam in Arca calida vel Laconico, vel Clibanio, similisque alio 3, 11, 32. *conf.* 3, 25, 9. Impetru, sudore duobus Modis elicitur, aut sicco colore aut balneo 3, 17, 1.

¶ cum Adipositas habere sudores non per totum corpus Atqueque 3, 4, 12. as sudor Albus oritur 2, 17, 16. ubi Frigidus sudor lacer febrii non accitas circa caput tantum & cervicis aritur 3, 5, 4. sudor quoque Frigidus in acuta febre perillima est 4, 6, 29. In fronte Frigidus sudor sequitur 7, 11. 6. tantum sudore maximeque Frigido sudore 3, 4, 12. sub Frigido sudore 3, 16, 22. sudores Frigidi, malique odoris, sequuntur in segro corpore oriturque 3, 25, 19. si sudor, quem fitis. Inaqualis est 3, 6, 24. per quem Ingens sudor effunditur 3, 7, 14. 3, 6, 31. Minus sudor oritur 3, 29, 29. ex quo sudor Multus oriri solet 7, 16, 107. occidit est Multum sudorem in febribus subsequi 4, 3, 36. sudores Necessarii sunt 4, 3, 4. mali Odoris, v. frigidus, ubi sudor Omnis solvus est 3, 6, 31. Perillimus, v. frigidus, sudor Plurimus sequitur 4, 3, 31. 6. Tenues eructur 3, 16, 17.

¶ cum Verbis v. Coercio. Cohibeo. Colligo. Consequor. i. desino. Demittit materia sudore 3, 59, 6. v. Desino. Diffundo. Digero. sudore, it. calor, & corpus. Discuto. sudore. Effundo. Elideo. Evoco. Ewerco. i. misce. Effuso. Fido. i. si. cursum, fecerem, febriacula. Fio. habeo. Incipio. Moveo. Noceo. Orior. Portando ex Remitto. Refolvo, si quod hominem. Sequor. Subiequo. Sudo. sudore. Sum. v. in Joh. Venio. Vincto. Vincto.

¶ cum Partibus Ad. v. cum os. Que. In balneo Ante sudorem 3, 8, 30. Citra sudorem 3, 4, 1. In sudore 3, 32, 140. Per indorem 3, 19. sudores remota oluntate. Per quos extreme Partes frigescunt 3, 26, 17. Post sudorem 3, 4, 21. sub frigido su-

dore 3, 26, 128. Usque ad sudorem 3, 25, 37. 4, 4, 17.

Sudatio, oris. sudantis Albus 3. *Inter ubi sudor albus.* Adipositas sudationes 3, 27, 37. v. alius quorundam Naturalium sudationum, ubi a terra profusus calidus vapor adificio ineluctus, sicut super Bajas in murteris habemus 3, 17, 1. maximeque Urbes sunt Naturales & Siccat sudationes. Quales specie Bajas habemus in myrtetis 3, 21, 21. sudor primum labore ipso corpora, deinde etiam Siccat sudationibus evocandus 3, 11, 9. pusillissime evocandus accer est ad excretionem, fricationem, solem, sudationem, fricationem & idoneos cibos 3, 21, 24. plurimique filitatur, dum fit primo die Perillius substantiam gaorem aut excretionem aut balneo aut cocta dejectione aut vino sperat 3, 1, 19.

Sudicula, faciei, faciem. ut omni corpori implorari minorque, sufficit (suffusus i. catenatus.) 7, 26, 5. ubi suffidit urgeret (ascege.) reque satis vites sufficiens 3, 6, 39.

Sudicula, capiti, tum. vel cavi, tum, arc. *salus frisa.* versatque (palpebras) quotidie medicameo- tis sufficitur 6, 6, 164.

Suffragio, xvi. itum. *salus fuma ascege.* atque ita id (quod dolet) suffragandum 3, 27, 21. suffragare (Suffragationem) expedit 6, 6, 102. Valens suffragant 3, 27, 21. dolens Valva sulphure suffragari debet 4, 20, 16.

Suffragio, fedi, folum. *subter effusa.* suffragio quoque sanguine mollioris Membrae 3, 70, 10. Interdum se (idus oculum ledit) ut sanguis in eo suffragatur 6, 6, 119. atque in Sinu suffragat 7, 2, 12.

Suffragio, oris. *quid 6, 6, 200 feg.* adie catarrha vel catharrha, que si abet. *pertrahat 6, 6, 200 feg.* si Calorem habet maris aqua vel ferri nitentia 7, 7, 129. si suffragio Calore coarales est, aut soro similis 7, 7, 130. Durile quoque, v. conerevit. a Latere locum aliquem fulgus reliquit 7, 7, 129. atque ipsius quocumque suffragio quacumque Naturae est 7, 7, 134. suffragio jam alias feci Mentionem 7, 7, 115. singule Partes in piores Partes 7, 7, 144.

¶ cum adverbis si Exigua est, est, & immobilis 7, 7, 129. Ipsam 7, 7, 114. Ipsam 7, 7, 143. si Diagma est 7, 7, 110. & egerne Medici suffragio 7, 7, 140. se- re vero suffragio, quo ex graviores est 7, 7, 111. quem Reris incidit 7, 7, 115. ubi Versutus facta est 7, 7, 115.

[D d d]

¶ cum Verbis v. Coacido. modis longi. Concreco v. puto. Ruo. Cordo. pares. Dridero. causatione. Elipso. donec jam non Flaret, sed durile quidam conerevit videtur, 7, 7, 114. v. Ilareo. Incido. Labo. modis brevi. Moreo. Officio. Oppono. Orior. Reddo. Relinquo. Ictum.

¶ inclinatio acut Ad ipsam f. est 7, 7, 241.

Sui, ubi, se. v. Compos. si vel Copia sui male habet (materia) 3, 10, 16. Sibi, se v. *justit.*

Sulphur, v. sal. Sul.

Sulphur, oris. conqueat & moveat 3, 1, 2. apertis 4, 3, 3. purgat 3, 1, 6. credit corpus 3, 7, 1. discutit 3, 11. exte. molit 3, 14, 4. sulphur adhibetur 4, 3, 36. aqua, in qua sulphur dissolvitur fit 3, 25, 24. sulphur picci liquida primum 3, 15, 272. subijcienda prout lens & sulphur 3, 27, 21. sulphuris 3, 28, 17. 40. 44. 48. 5, 12, 11. 5, 12, 420. 5, 18, 269. 284. 308. 6, 19, 16. sulphuris due partes 3, 13. sulphur igitur ignem non experti 4, 4, 12. 6, 9, 21. - per modos 6, 19, 9. - partes tantum 3, 18. 36. - tantumdem 3, 18, 301. - quod *arroy* vocatur, partes portiones 3, 18. 34. sulphur acut. 3, 28, 17. sulphure adjecto 4, 4, 61. extremae partes olea & sulphure perficitur 4, 6, 12. dolens valva sulphure suffragari debet 4, 20, 16. cum sulphore 3, 28, 364.

Sulphureus, v. om. v. Leno.

Sum, ful. esse. *exisse reaps, se, cantare, uris, nescire, versare, praeferre vel praeferre sum, vire, cant.* praeter Hermetismos & rufum est etiam capitis gravitas, infundum, sicut, arlitus, biliosa uris 4, 2, 43. sive autem capitis dolores, sive lipitudo, sive dentes, sive spiritus difficilis, sive intestinum tormenta, sive inflammatione valvae, sive coxae est 3, 11, 7. quocumque quid tale erit 3, 16, 108. & autem quid gravis Accetio est 3, 20, 17. v. Accetio. si id (Accetum) non est 3, 5, 28. ubi Aequalitas (temperatura) autem est 3, 1, 6. v. Aetia. Auxilium. si Balneum non est 3, 6, 31. Calus, sive meridiani temporis Calor, nodurnusque maritimus similique etiam vespertinus frigore est 3, 2, 3. v. Caries. si Cito est, si nescit, vel Carilago, vel aliquid eminentibus 3, 26, 114. v. valvae in carne, *can.* v. Corro cervicis, *in bi spina.* v. Crassitudo. si Crucem non est 4, 6, 31. Cruditatem ca- si convulsam est 3, 7, 6. si Curcularius non est 3, 27, 31. si necque qui exingit, orque Cucubita

42

lagma, Ad thesaurum de ostentia
tubercula 7, 18, 19. eff. igitur Ad
vulnera Ataxum (emplastrum) 7,
19, 16. *conf. sup. cum* 1: potio esse
debet magis liberalis, et Atax e-
cium & pulv. hanc & cum hoc 1, 6,
50. Atax oculis, lolet etiam, Ante
dentes esse frigis 3, 11, 1. Apud
v. v. est etiam Apud Hippocra-
tem 3, 4, 41 *l. legum*, v. Cere-
clita. Contra 2, 7, 19. Cum-
fi 2es (*frons*) aliter juxta repe-
tus est, aliter retro Cum corpore
est 7, 19, 19. si alius vasis, si
Cum dolore est 7, 8, 57. Idem
Hippocratis genus minime Cum
dolore est 6, 6, 6, ad 19. Cum
dolore quodam fere leve ac porri-
gine graves (oculi) 4, 6, 171.
ubi cum fere dolor est 4, 6, 171.
ad 17, 16, 19. eumque punga-
mel, fed magis, si est Cum gal-
le vel ervo *cast.* ulcera autem
est Cum inflammatione lict 6,
11, 1. *ad 17, 16, 19. ut* lictus
(cibus) esse debet. Cum pacie-
therno, vino aucto meaco & car-
ne alia, cibique omnibus quum
efficiant 1, 5, 14, 1. *in his oculis*,
l. eff. igitur fons velis, *cast.* ubi
Cum tumore in his (oculis) do-
lor est 6, 6, 18. Ex. v. Ex 1,
de cast. it. de materia, de confa-
te, 4, 10. *cast.* quum in lictum
(durius capite) Ex, absque
nullum sit 1, 8, 171. Idem ipsum
(porum esse debet) Ex cetero,
vel Ex eodem inebus, oculum,
lactum 3, 18, 31. utique (fura-
tis & fubis) optima est Ex oculi
mollis 3, 16, 17. qui (pistis) Ex
ecetero genere lict 3, 11,
levissimum est, ubi id (viti gen-
us) Ex gravissim est popus,
ubi ex morbo, exipiente longis
doloribus incidit: pessimum, ubi
magis morba venientibus, ma-
ximeque comitali, provent 6, 7,
81 *frons*. faciei, qui Ex duli Po-
sico malo est 4, 1, 14. pificum
que eum, qui Ex media marea
fuit 6, 12, 24. cibus apificum
Ex media materia fuit 3, 18,
24. cibus apificum Ex media
materia est 4, 1, 17. Idem Ex
pente medicamentis est 3, 18,
190. ex medicamento, quod Ex
moris est 4, 9, 12. crebris lict
Ex motu spiritus fons est 3, 11,
1. Ipsum autem erum est En
quis duobus 8, 1, 103 *frons*. con-
stat 79. le (quodvis) major Ex
populo est 3, 4, 31. Ex quibus
principis molles corpus fuit 1,
11. Ex que facilia cervicis
mobilitas est 8, 1, 1. Ex quo ta-
men (fons) peius est, qui 3,
4, 6. quod (ceratum) Ex r'is
est 4, 7, 11. ex his id, quod Ex
spiritu vitium est 7, 14, 17 *frons*
omphacites, ex quod Ex vitulo

pediculum sit 7, 14, 18. si En u-
tero est (*calitas naturalis*) 3
En vulnere 7, 18, 4. si En vul-
nere est (plaga) 8, 4, 30. v. En-
tra. si jam in longinquum quo-
que id vitium est; maxime etiam,
si lo corpore senili est 8, 8, 109.
In quo (*aegro*) omnia haec sunt,
le ex coo tunc est: In quo plu-
ra ex his sunt, le la bona spe est
1, 8, 11. possunt enim quendam
fuisse copati, quae vel in alio
von sunt, vel in hoc aliter non
fuerunt 1 Pr. 34, *cast.* v. In ang-
ra, & in quo adplicit: est par-
ter, quae la aqua fuerunt 1, 14,
de compositis medicamentis: in
quo (antidoto) haec sunt 3, 21,
17. In co (auxilio) haec sunt
6, 7, 48. la quae (compositio-
nes) sunt *cast.* 1, 18, 24, 3, 11,
17, 6, 3, 11, 6, 14. In quo
co 1 (emplastrum, malagmate *cast.*)
est, vel sunt, etiam, 3, 18,
6, 17, 18, 46, 1, 19, 9, 11, 49,
1, 18, 182. 6, 1, 113. lict-
In conjectura retum laterum co-
lunt esse medicum 1 Pr. 91. 6.
In corpore, In concoluto, In
conventi, In genere morborum, ubi
in totis corporibus his sunt, ex 4,
1, 1. In quo (die) esse magram
vim antiqui fatabantur 1, 4, 42.
alterum (*frons faciei*) esse In
formae cois concolutoque *l. cast.*
Idem, eadem offensa In alite est
3, 16, 176. *id.* eadem ratione *l. cast.*
affendit, aliquid etiam in vulneris
genere figurate est 1, 6, 16. *id.*
aliquid momentum habet, differe-
tiam parit, la inflammatione est
(membrum) 3, 16, 184. *id.* inflam-
matione est, quantum In ipso est
7, 18, 31. *id.* ipsum *l. cast.*
hate rita compositum generis,
id est, quae in malagmatica, em-
plastris, pificis lict 3, 11,
1, *frons*, *omphacites*. In male
aegre est 3, 11, 13. *id.* in peri-
oris versatur, ut ex (*seus*) sit la
dextra (*mano*), quae sult In si-
nistris 7, 16, 17 *frons*, quam dex-
tra continet 18, in metu est con-
fusione 8, 1, 14. *id.* motum *l. cast.*
ideo, ut la ea accide aliquid la
naturae ipel, via quidquam in me-
dicina sit, 1, 8, 94. plus alimen-
ti est la parte, quam in ullo alio
6, 18, 1. valentissimum vaco
In quo plurimum alimen est
18, 1. quae In quo non sunt, le
fimi stomachi est 1, 8, 1. ca-
lot est In sanguine venarum 4, 3,
1. ut per tempus horretis In folio
sit 3, 12, 10. In spe, v. *supra*,
quum ab eo Stram ment, In quo
fuerat, abducta est 3, 18, 73. v.
In u'is, *l. cast.* *id.* In u'is, & in
velut fons, totum ex cois ca-
ratio, d'olot, inflammatione, mor-
bus, periculum, vitium, *cast.* *id.*

cessae, capite, cerne, corpore,
die, faucibus, lictibus, *cast.*
fra, v. *supra*. later, intra,
iuxta. Per quae (foramina),
facultas audiendi est 3, 1, 19. Per
iplos venarum totum iniquale est
7, 18, 19. motus qui Post cibum
est 1, 1, 67. le vomitus, qui Ista-
tim Post cibum est 6, 6, 8. si
Post prandium est, balneum 1,
3, 31. Sine, v. Sine viti, sine
carrie, *cast.* si Sine calore cor-
pus est 3, 8, 19. Id enim fere Si-
ne continuo delitio esse non po-
teli 3, 4, 3 ubi gravis metus si-
ne certa tamen deliberatione est
3, 16, 12. eamque (extem) &
Sine dolore & ejusdem coloris,
cuius reliquae partes sunt, sunt
esse 1, 8, 8. tamet magne si Si-
ne d'olot est & sicco, Sine ullo
periculo est si sicco corpus,
led enim dolore est 6, 6, 9 *app.*
hate rito eustionis longa, led
Sine dolore est 7, 4, 3. lict
(humor) quodammodo esse Si-
ne dolore est 7, 18, 31. eique fere
Sine dolore (tumor) 7, 18, 16,
ubi jam Sine inflammatione est
Sine dolore est 7, 11. *omphacites*,
pice, quodque, - est, *id.*
album, & unius modi. Sine ullo
metu est 1, 8, 9. *id.* nullum metum
fuit, neque ex nimio labore sub-
itum otium *cast.* Sine gravi ca-
lo est 3, 4, 3. qui Sub alio fuit 3,
11, 9. *id.* dominum habet. Sub co-
de atque pulmone transve-
sum ex validis membris se-
cipum est 4, 1, 14. haec (chala-
zia) licidi debent, si Sub cute
fuit 7, 7, 15. per carnes, quae
Sub cute sunt 7, 7, 161. enque
In artibus Sub ipis faucibus quib-
us est 4, 1, 18. v. *supra*, quae Sub
llicus fuit 4, 1, 11. *id.* quae Sub
meo fuit 4, 1, 39. Sub hoc (*seco*)
1 igitur plura vitia esse contin-
erunt 7, 18, 11. quod enim eum
spicue sunt 3, 8, 11. *conf.* *id.*
ca. hoc vero (fuit), quod Super
sures transverfe sunt 8, 1,
11. ex membrana, quae Super
terebro est 3, 11, 10. ab eo
brachio, quod Super viti eum
est 8, 9, 10. eum, quod Super
filiis est 7, 16, 26. excepta fronta
ca parte, quae paululum Su-
per id est, quod inter supercilia
est 8, 9, 29. eum, quod Super
inter has Superque pubem fuit 1,
7, 31. *add.* 1, 16, 63. Superque
(tunicam) valentior tunica est 7,
18, 6. *add.* Super cervicem 7, 16,
46. - fectum 7, 18, 1. - ulcera 1,
7, 46. Incidit, quod Super est,
ad extremum oportet 7, 8, 11. *id.*
abundat, eum, quae Super sifu-
lum fuit 7, 4, 3. Super maxilla-
rem ceratum esse debet 6, 7, 17.
v. vitium. le (tumor) qui Super
unibilicium

facillus itaque sibi Deussationem
ejusmodi possit 3, 10, 11. Huius
est, decurrit cuncta rursus de
dolorem & medicum succurrere
3, 16, 188. quanto facilius etiam
tanti famem, quam sitim succurrere
3, 6, 4. adhibeturque febrili
quantum in succurrere potest 3, 11.
Ad, si ne hanc (Gellationem) i
quidem succurrere 3, 15, 12. me-
lusque in quiete ejusmodi impe-
ta (febris) succurrere 3, 15, 13.
facilem facillime succurrere medic
etates, minus juvenes, minime
pueri, & senectute confecti 12, 3.
Cujus finis. 70. quanta succurrere
potest letitia 1, 12, 7. omnem
ejusmodi Laborem facilius vel potius
vel tenent, quam infertus homo
succurrere 1, 1, 5. Medicinam &
sup. dolorem, ceteras etates facili-
tatem succurrere (quam Morbum) 1, 14.
899. Motum facilius succurrere (cor-
pore) 1, 8, 10. et, Quod dicitur
succurrere est, corpus facile
succurrere 3, 15, 11. neque magno
nimo accitissimum succurrere
3, 11, 16. Sic, quanta maxima
succurrere potest 4, 1, 16. in longis
(morbis) maturus (aeger) alen-
dus est) ut succurrere spatium af-
fectui mali possit 3, 1, 10. dicit
eibus (debet) qui neque incit
febre, & tamen longumque spa-
tium succurrere 1, 8, 7. si succurrere
aliquis acri Vini non potest (in
vulnere) 1, 10, 119.

de vitiis ejusmodi vitiis, confuso,
refuso, succurrere, ut nullo tem-
pore 12, qui deficiit, non fit succurrere
1, 11, 19. f. vitiis confusando, ut
Cibus, ad dicit, alio, quaedam
(Curaciones) non acrios solum,
sed sanos quoque succurrere; quae-
dam in adversa tantum, valentius
adhibent 4, 1, 11. si (medi-
ci, empirici) quos Experimenta
sola succurrere 1, 10, 99. fundamen-
ta, quanta alicuius, praefecto, his
(vitiis) in ipso morbi fervore in-
fususque aeger est 4, 1, 6, ut me-
dicinam firmam morbi, materia
suppone succurrere 1, 18, 11. Porro
non ultra diada est, quam ut vi-
cium succurrere 3, 11, 11. post nec-
esse succurrere (vitiis) Quod vel
ne superfluo, vel senem, vel in una
nocturne duo corpora simul succurrere
3, 10, 11. oisique per pri-
mos dies Succurrere (ut ar-
gram) succurrere 7, 10, 7. mulie-
resque praegravanti pili Curacionem
quoque Vitibus opus est, non tam-
quam ad se, sed etiam ad partum
succurrere 1, 10, 9.

4, 1, 10, 10. vitiis, quia singula
sunt cuncta conculcane non succurrere
1, 1, 10. neque totum cor-
pus refrigerari succurrere 1, 4, 10.
4, 1, 10, 10. refrigerari, perficere.

succurrere, dom in affectus in pus
veritas 1, 7, 49. Incipit (singul-
tates) ac, si succurrere, usque
ad vesicam recedit 6, 18, 61.
maras autem, si id heri non po-
tuit, (et, dum argrostat, eorum
notitiam labraretur) succurrere ta-
men post cibum potius somni
tempus, & quum expectari
fuit, tum exporere 1, 5, 13.

5, cum Partialis: carit. Aegallus,
Aegro ammo, Dui, Dum, Fx,
Facile, Facilius, Facillime, Jam,
In, ita, Melius, Nivus, Minime,
Neque, Ne quidem, Non, Non
solum, & in Sup. quom jam
Non solum succurrere, sed alliquo
quoque cibum oportet 1, 4, 71. dicit,
Optime, Post, Prolixius, Rur-
sum, sed quoque, Simul, Ta-
men, & per, tenent (siccitatem)
emigum (cibum) qui Tantum
succurrere 1, 10, 115. Utique 7,
30, 7.

Sunt, & nm. app. alterus, 9. v. v.
Aegros, sub Alia. Aliter. Bona.
Caput, Colicis. Corpus. Corpus.
Corporis, Corporum. Corbiculus,
in malum Funiculum, Culus in
Coram, omnem. Foramine. Ge-
ma, super. Habentis, charitatis.
Hamori, Imbecillitas, Indictis, Lo-
cum, Loco, Lorit. Magnitudine,
Malgmatum. Manibus. Medicamen-
tis. Mentis. Naturi alius. Nervu,
testiculus. Pelliculus. Poplite,
osculi. Praefectus. Praefectus. Radicibus.
Remedia, tussicula. Robur, Sali-
vum, devorare. Sedem, Sede,
Sedes. Sedibus. Semilibus.
Sensum. Sicut. Spontis. Sponte.
Tempore. Testis. Tunicis. Valeradiis.
Valeamento. Vires. ac. recipio. Uti-
nam, bibo. Ulus. ac. membrum.

Xenopappus, & Graeci morum
vitiis succurrere 3, 18, 41.
Sycaminum, 1. idem. Sycamini
lachrymam 3, 18, 49. hic vero si-
gneatur lachryma aboribus in Ae-
gypto nascentem, quam libi suad-
papa appellam 1, 46. Sycaminum
quam alias sycamorum vocant,
lachrymae (sensu) 5, 18, 11.

Xenopappus, & Sycamoris, 1. v.
12. 3. caminum.

Xenopappus, ac, uleitis genus, de quo
agitur, 6, 3.

Symphonia, ac, symphonias plur. 3,
18, 16.

Xenopappus, ac, id (morbi genus)
vitiis succurrere 4, 4, 1. ubi de (vitiis)
conf. de vitiis succurrere & vitiis succurrere.

24
Syrus, & nm. v. Nardus.

Syracus, & nm. v. Nardus. Oleum.
Rhus.

T.

Taber, bis, quum haec Genero
tabula sunt 3, 11, 18. atque hujus
quoque plures Species sunt 1, 1.
tuna est, & affluens hanc etiam
succurrere 1, 1, 1. altera species est,
quam Genero maxime appellam
1, 4. tertia est, longaeque pericu-
losissima species, quam Genero
maxime nomen 1, 9. conf.
Syrus & Phisilia, ne in Vitis
eodem inferentia locuta 4, 11,
5.

Edem 1, 7, 49. Periculosissima futu-
ra 8, 9, 10.

5, cum Partialis v. Consono. Fatigo,
male Habere. Invado, tabique Con-
juncta est (adolecentia) 4, 10, 10.
v. Orius Sequor. Subeo. Dilecto-
que. Supervenio. Timeo.

In tabe ejus, qui salus futurus
est 1, 11, 11.

Tabes, but, here. vel Tabefeo,
screo. Substantia, in quibus por-
tum loco dum taberit 4, 4, 61.
donec tabefere desinat (sali) 4,
11, 7. Vena adhibet tabefit 7,
31.

Tabula, ac, Caput tabulae 6, 7, 101.
Capitibus 1, 101.

5, v. Colloco. Inheco.

Extra tabulam 6, 7, 101. Super
que eam 1.

Tardium, 1. tardis plena mala 6,
18, 11. vitiis multum tardio de-
mit 3, 11, 15. quum desideret
(in dicit) famem, sitim, & mille
alia tardia 3, 11, 8.

Talis, e. v. Aegro dicitur. Aegros. A-
liquis, quoniam quid tale erit 5,
16, 108. v. Agnus. Auxilia. Con-
color. Curatio. Difficultas, id (Eun-
amentum) tale esse debet, ut sine
tertia digiti patet latitudine ma-
ceronia impiet 7, 11, 4. ita fam-
mam, v. Morbo. Nutritionis. Nis-
bil. Notae. Pos. si ab initio tale

est 1, 10, 89. Quod si tale est
7, 19, 11. ita v. Scabies. si
vero in morbo vetere jam triduo
talis (Species) est 1, 4, 6. si Scabies
epitimum dicitur tale (Syrum) esse
corpis 1, 4, 27. v. Tempor. Ve-
tucordia Alii. Vitiis. Vitiis. Vi-

no dicitur. Vocabulum. Urinis. si
talis diutius permanet (urina) 1,
1, 6, 11. talis. Quasi talis respo-
det: tempore (cujus) talis est,
quasi esse iustit sole 1, 6, 10. reli-
qua curatio talis esse debet, quae
in inflammationibus non, ad-
hibetur 7, 19. ecce, ratio vitiis
talis esse debet) qualem ad to-
mura supra praecipimus 4, 18. ecce,
tali (cibo) opus est) qualem in
vulneribus praecipimus 7, 7, 149.

talium morum efficit, qualem in fe-
bre est 1, 2, 27. talium (plagum)
accidit

24
Syrus, & nm. v. Nardus.

Syracus, & nm. v. Nardus. Oleum.
Rhus.

24
Syrus, & nm. v. Nardus.

Syracus, & nm. v. Nardus.

Syracus, & nm. v. Nardus.

Syracus, & nm. v. Nardus.

Syracus, & nm. v. Nardus.

Syracus, & nm. v. Nardus.

callos est. fieri debet 7. 2. 7. v. Tenno, lotus

¶ *nam* *Patentibus* v. in *superioribus*.

¶ *Turbo*, vel, *stom.* Alium tenebrac magis turbant 4. 18. 15. *stom.* retro 14. *est*, aut, quis quocumque dolor acutus saepe Mentem turbat 4. 7. 67. *si dolores tunc*. In prima tenebrac postquam Mentem esse turbantem 4. 17. *quis Venat* quom facili mille res turbant 3. 6. 17. *si, paulum* *concordantem* *faciunt*.

¶ *Turdus*, *l.* *minuta* *avis* 4. 1. 20.

¶ *Turges*, *l.* *ecce*, *ura* *venarum* *turgescit* *capillis* *quibusdam* *turgens* 4. 6. 18. 107.

¶ *Taxis*, *in* *tractat* 4. 4. 11. *legq.* *Altem* *vel* *pis* *stidicus* 4. 7. 3. *prima* *id* *Gemus* *esse* *tullis*, *quid*; *quom* *quod* 4. 4. 19. *ejus* *Generis* *tullis* *4. 6. 19* *huic* *dolori* *La* *teris* *tullis* *secedit* 4. 6. 1. *modo* *Fus* *turbant* 4. 7. 1. *Quandem* *quom* *excedit* 4. 4. 69.

¶ *nam* *admixta*, *modo* *Arida* *est* 4. 4. 11. *Frequens* *est* *in* *phlegma* 3. 22. 11. *add* *sup.* *legumine*. *Humida* *est* 4. 4. 11. *Ipsa* *4. 4. 51.* *fere* *propter* *faciliem* *causam* *causam* *Mollitia* *est* 4. 4. 11. *Nul-* *lo* *tullis* *est* 2. 2. 10. *la* *Omni* *cor-* *ti* 4. 4. 60. *lo* *videm* *(palmotis)* *mo-* *do* *Periculis* *est* 2. 1. 61. *lurem* *dam* *etiam* *bleta* *tullis* *est*, *quod* *uili* *emolior* *4. 6. 6.* *si* *bie-* *ta* *tullis* *est* 4. 4. 11. *tullis* *Stem-* *um* *moret* *(gravidu)* 4. 3. 44. *quom* *Vetus* *lecta* *est* *(tullis)* *4. 4. 11.*

¶ *nam* *Verbis* v. *Accedo*. *Cito*. *Con-* *clauos*. *Centrahe*. *Ellid*. *Emor-* *lor* *Extendo*. *Facio*. *pituitum*. *de* *vetus*. *Facio*. *Infecio*. *Iurale*. *le*. *terre*. *Leco*. *Marco*. *Minno*. *Movo*. *Orisue* 1. 1. 17. v. *Pae-* *cedo*. *Prohibito*. *Isomum*. *Quie-* *scere*. *Seque*. *Scilicet*. *Suble-* *gare*. *telum*. *Sum*. *Tolle*. *Ipem*. *Traho*. *Idem*. *Urgeo*.

¶ *nam* *Partialis* *A* *tullis* *4. 4. 11.* *Ad* *tullum* *(causam)* 3. 11. 14. *lo* *omni* *tullis* *4. 4. 60.* *parce* *uili* *lo* *tullis* *causam* *4. 7. 91.* *Pro* *huic* *(tullum)*. *v.* *euicere*. *Præter* *tullum* *4. 2. 43.* *Sine* *tullis* *4. 4. 61.*

¶ *Tonicula* v. *Accedo*. *Finio*. *Movo*.

¶ *Tullio*, *lvi*, *Itum*. *capiditas* *tullio-* *ci* *est* 4. 7. 91. *lo* *facilissimis* *tullio-* *cibus* 1. 1. 17. *si* *quis* *exem* *lo* *ba-* *nosmo* *di* *febre* *leniter* *tullis* 3. 17. 10.

¶ *Torus*, v. *um*. *a* *pericula* *damul-* *morbi*. *moris*. *can*. *liber* *Ipem*. *freccitatem* *pollicem* 2. 3. 1. *coll-* *a* *est*. *pericula* *opportuno* v. *Ec*. *1.* *ecce*. *v.* *um* *ex* *toro*. *v.* *Alvus*. *Axilium*. *Balocupa*. *Calor*. *Cogi-*

tatio. *Corpos*. *Corporis*. *Frigus*. *Homo*. *v.* *um* *a*. *Ipse* *tunc* *est*. *et* *tutum* *blanum* *pustula-* *bis* 1. 17. 16. *Morbum*. *Per* *co-* *poris* *Prædidum*. *Prædidum*. *Tem-* *pora* *est* *v.* *um* *maxime*. *v.* *Tan-* *tum* *Valentia* *de* *morbo*. *tum* *est* *1. 1. 16.* *rob.* *ecce* *tum* *est* *acutum* *cibo* *impieri* 3. 6. 43. *temper* *v.* *hi* *(acuti)* *tur-* *iores* *sunt*. *quam* 2. 8. 48. *v.* *Con-* *cubitus* *fidialis*. *(sic)* *Intercep-* *tionis* *Flaga* *genoris* *tutioris* 1. 35. 104. *tutus* *tanco* *est*. *ten-* *te* *sunt*. 3. 14. 6. *superioris* *v.* *Assis* *media* *Caput*. *Conlie* *Fe-* *bris*. *Flaga*. *Prædidum* *alvi*. *Pueri*. *Vetus*. *causam* *omnem* *(Vol-* *ens)* 3. 16. 31. *ex* *deperire* *(tu-* *tilissimum* *est* 3. 16. *add.* *calci-* *plare*. *præterito*.

¶ *nam* *Patentibus* *id* *caput* *A* *do-* *loris* *tutissimum* *est* 3. 1. 6. *et* *quod* *A* *periculo* *tutus* *est* 1. 1. 9. *tus* *est* *homo* *A* *periculo* *puer-* *is* 3. 8. 17. *Adversus* *veuo-* *cor* *periculis* *tutum* *corpus* *suum* *mediculis* 1. 11. 14. *v.* *(acer)* *6* *lo* *toto* *tutus* *est* 3. 8. 53. *ubi* *est* *lo* *toto* *videtur* *(acer)* 3. 19. 14. *quod* *(profundum* *alvi)* *tutissi-* *mus* *inter* *hæc* *est* 3. 7. 47. *Mag-* *is* *tutum* *quantulum* *est* 3. 1. 13. *et* *quæ* *tempora* *anxi*. *quæ* *tem-* *pèr* *istum* *geneca*. *quæ* *pater* *ac-* *ti*. *quæ* *corpora* *Memine* *tu-* *ta* *vel* *periculis* *opportuno* *ant* 2. 1. 1. 3. *app.* *Minime* *vero* *quod* *frigus* *ex* *calor* *tutus* *sunt*. *ubi* 1. 9. 10. *si* *id* *Parum* *tutum* *est* 3. 7. 4. *ecce* *cogitatio* *quidem* *et* *Satis* *tuto* *est* 1. 14. 14. *ubi* *interit*. *in* *Solis* *tutum* *prædidum* *est*. *quod* *vi-* *ci* *est* 7. 33. 3. *neque* *ex* *gal-* *lei* *in* *co* *lo* *gravem*. *neque* *ex* *gal-* *lei* *lo* *salubrem* *transitus* *Satis* *tutus* *est* 1. 1. 1.

¶ *Tuma*. *ad* *Ipem*. *huic* *periculo* 2. 2. 10. *v.* *Astraho*. *Conquiro*. *Cur-* *ro*. *Ellur*. *Fio*. *libeo*. *Lavo*. *Per-* *venio*. *Repono*. *Revolvo*. *Re-* *supprimo*. *Surgit*. *Traxile*. *tul-* *lus*. *v.* *Aveio*. *Evolio*. *telum*. *Etio*. *Fio*. *Tracto*.

¶ *nam* *alvus* *partialis* *Ecce* *tutus* 3. 3. 19. *ut* *quom* *Maxime* *id* *tuto* *est* 7. 16. 36. *Nec* *tuto* 1. 3. 11. *Neque* *tuto* 1. 18. 17. 7. 9. 11. *Non* *tuto* 7. 16. 61. *Parum* *tuto* 6. 18. 109.

¶ *Tumescere* v. *Hydrops* *genus* *vya-* *maribus* 3. 1. 3.

V.

¶ *Vaco*. *ecce*. *um*. *per* *perceptionis* *die*. *quo* *A* *cibo* *vacet* *et* *Ad* *con-* *stitutione* *nutritione* *fortioris* 1. 14. 8. *l.* *aliquis*. *huic* *perceptionis*. *tum* *ablatio* *Actibus* *vacet* *ci-* *bis* 4. 11. 4. *lo* *aria* *alvus*. *tubi-* *l* *422*

cundi *omnis* *hominibus* *aqua* *frigi-* *dula* *infusa* *prodest*. *si* *Dolores* *va-* *cant* 1. 9. 7. *ecce* *supponit*. *de* *Homi-* *ditum* *v.* *Al.* 11. *conf.* *liber*. *Ab-* *horreo*. *V.* *ecce* *adhuc* *hæc* *va-* *cant* *aliquis* 1. 1. 10. *in* *graviem* *mo-* *ribus* *initia*. *conf.* 3. 17. 79. *quom* *ex* *tuto* *corpus* *febre* *va-* *cabit* 1. 14. 16. *6* *Febricula* *sub-* *est* *vacet* 7. 3. 1. *lo* *longe* *Morb-* *visita* *corpora*. *etiam* *illo* *va-* *cant* 3. 11. 3. *actus* *uno* *quidem* *vacet* *periculis* *hi* *Morbis* 1. 1. 67. *omni* *Nose* *vacet* *huic* 1. 1. 67. *Ecce* *alvi* *in* *morbum* *in-* *terit*. *altes* *omni* *Periculo* *va-* *cant* 1. *Præf.* 16. *add* *ibid.* *ecce*. 2. 8. 45. *optimi* *die* *hic* *sunt*. *qui* *omni* *Vento* *vacet* 1. 1. 6. *et* *major* *parce* *ex* *Vitio* *vacet* 7. 12. 8. *Aboluit*. *in* *Impetissim*. *ad* *negri* *iucunditas* *ludus*. *(antellu-* *clous)* *quibus* *interitum* *non* *va-* *cant* 4. 4. *non* *vacant* *a* *felis* *et* *tempe*. 3. 4. 37.

¶ *Vacuum*. *a*. *um*. *fi* *os* *ex* *loco* *di-* *plex* *est* *(in* *fracta* *salvatio)*. *lo* *inde* *quæque* *vero* *interiores* *(alvi)*. *trahunt* *Atroces*. *interiores* *facili-* *scipit*. *caque* *id*. *quod* *inter* *o-* *lia* *Vacuum* *est*. *cepit* 8. 4. 77. 6. *sporum* *totu* *hanc* *trans* *lumi-* *ni*. *sub* *his* *(selesteris* *in* *obscuro* *u-* *cati* *manet)* *quæ* *pupilla* *est*. *Loca* *vacua* *est* 7. 7. 11. *felis*. *a* *rebus* *et* *fructibus*. *quom* *acuta* *hamora* *plena* *est* *hæc* *amara* *a-* *ntis* *vacant* *anterior* *periculis* *ecce*. *ib.* 117. *hinc* *omnibus* *tum* *va-* *cant* 7. 14. *lo* *unimur* *perceptionis* *in* *omnibus* *heria* *interitum* *vel* *a-* *mentum* *relapsum* *est* *in* *strum* *vac-* *uit*. *vacuum* *a* *spiculis* *Telim* 7. 9. 11. 4. *liberum*. *quæque* *spicula* *in-* *genita* *periculis* *committunt* *democ-* *rant*. *vacuo* *Tempore* 3. 14. 3. *felis*. *inter* *donum* *felis* *paravimus* *et* *at-* *ropis* *ex* *caput* *lo* *vacuum* *Vol-* *um* *prohibet* 7. 12. 31. *et* *2.* *in-* *stantis* *emittit* *caput* *a* *reliquæ* *corpe-* *ris* *præsum*. *si* *hæc* *reliquæ* *par-* *am* *extra* *lo* *fit*. *rebus* *lo* *more*. *Vadium*. *l.* *qui* *lo* *alve* *vixit* *piscis* *2. 10. 37.* *opacit* *die*. *et* *quod* *lo* *alio* *vixit*.

¶ *Vagitus*. *um*. *periculis* *facit* *omni-* *(chirurgus* *nam* *interitum*. *im-* *interiores)*. *et* *si* *uili* *ex* *va-* *gibus* *altecis* *stidius* *erit* *ecce* 7. *Præf.* 16.

¶ *Vagus*. *a*. *um*. *fi* *Febres* *vagæ* *sunt* 3. 1. 3. *133* *Hippocrates* *Madidus*. *Madidus*. *ant.* *Cello* *alvi* *lucet* *et*. *lo* *in* *venarum*. *opacit* *periculis* *ecce*. *ant.* *vid.* *Febri*.

¶ *Valco*. *ecce*. *v.* *verius* *pallore*. *quod* *valere* *et* *senescere* *voluit* 1. 1. 48. *valere* *Corpus* 1. 18. 170 *de* *ecce*. *in* *que* *superioris* *obliquis*. *periculis* *ecce* *2. 10. 8. 1.* *a* *pondus* *et* *li-* *gementis* *magis* *minore* *forma* *est*. *um*

9. 12. 37. vehementer Sitis 3. 7.
16. 7. 16. 12. 37. 41. 6. vehementer
est 3. 31. 41. 6. vehementer
Torporis 2. 8. 116. 6. vehementer
Vitiis est 3. 6. 17. vehementer
Ulcus 1. 10. 116. 116. *aliter*
dissequitur *apud* *vid. Sitis*.

¶ *de Remediis. l. officin. p. 101.*
¶ *ad Valens. adhibenda sunt remedia*
vehementer 1. 26. 207.
quae quo vehementiora sunt 6. 6.
139. vehementioribus uti licet
6. 1. 9. Arcum vehementem ad
augmen. supprimendum est 1.
16. 98. vehementer Aliquid 1. 18.
93. nec possit vehementer malo,
sibi loquens vehementer Aonium
occurrere 2. 11. 13. Aonium ut
minus vehementer, ita magis
totum 2. 11. 13. Malig. vehem-
mentius ex his est 3. 13. 16. co-
epolia sunt 19. vehementibus
Medicamentis, 21. 2. vehem-
entioribus Medicamentis tollit
foecos 6. 18. exit. Omnia vehem-
entia 1. 16. 19. Vinum vehemen-
ter 2. 18. 41.

¶ *l. aris. Causa vehementior re-*
tollit fit 2. 10. 7.

¶ *l. perisidius. quoniam vehementes*
notum servare in meris 3. 13.
14.

¶ *vehementi datus. 3. 11. 15. adhi-*
bit 7. 67. 2. 15. 2. 3. 7. 26. 1. 18. 4.
3. 11. 37. 4. 1. 31. 4. 4. 15. 1. 1. 1. 1.
Vehementer, vehementius, vehem-
entissime, *apud*, *leniter* 7. 26. 15.
- *leniter* 8. 4. 6. non tamen
alium vehementer 1. 67. 28. futu-
ru si omnia crederet est, vehemen-
tissime Afficit 1. 26. 181. venae
vehementer Agitantur 2. 4. 8. 1.
pulsum. uena vehementer latus
Compulsi 6. 7. 100. 1. magis vi-

que (differtentia nervorum) ve-
hementer ipse oculus Convulsus
est 6. 4. 101. vehementia dolo-
rit 6. 4. 19. 1. vehementius
ungula Doloris 7. 7. 19. fangis
vehementer Erumpit 2. 10. 14. 1. 2.
vehementer vehementer oculis 6.
vehementius Flare alvus
2. 12. 5. manum vehementer im-
primere in fibrillas 1. 18. 49. vehe-
mentius imprimi unus debet
7. 7. 143. venter vehementer in-
tertus est 4. 9. 2. conf. 5. 21. 2.
non vehementer Laedit 4. 4. 10.
vehementer Venae Movenitur 3.
7. 7. caput eam vehementer
Purificat 4. 1. 19. 1. conf. 3. 11.
6. 1. 11. 40. 1. 11. 21. 22. 4. 3. 21.
20. 11. 4. 1. 1. 2. 4. 19. 8. 6. 8. 4.
quicquid unum vehementer
Perturbat 1. 18. 74. qui per vehe-
mentia membra vehementer Refolu-
ti sunt 1. 17. 3. add. *idid*. 6. vehe-
menter Rupta cerat vitæus
est 7. 27. 28. vehementius ul-
quem illa Sollicitat 4. 1. 1. 1.
vehementer Spiritus 2. 4. 1. 7. 61.

vehementer et vomitus et deje-
ctio et Sitis Venae 4. 11. 11. he-
ta iulis vehementissime Urga 4.
10.

¶ *de Remediis. l. officin. p. 101.*
¶ *ad Valens. adhibenda sunt remedia*
vehementer 1. 26. 207.
quae quo vehementiora sunt 6. 6.
139. vehementioribus uti licet
6. 1. 9. Arcum vehementem ad
augmen. supprimendum est 1.
16. 98. vehementer Aliquid 1. 18.
93. nec possit vehementer malo,
sibi loquens vehementer Aonium
occurrere 2. 11. 13. Aonium ut
minus vehementer, ita magis
totum 2. 11. 13. Malig. vehem-
mentius ex his est 3. 13. 16. co-
epolia sunt 19. vehementibus
Medicamentis, 21. 2. vehem-
entioribus Medicamentis tollit
foecos 6. 18. exit. Omnia vehem-
entia 1. 16. 19. Vinum vehemen-
ter 2. 18. 41.

¶ *l. aris. Causa vehementior re-*
tollit fit 2. 10. 7.

¶ *l. perisidius. quoniam vehementes*
notum servare in meris 3. 13.
14.

¶ *vehementi datus. 3. 11. 15. adhi-*
bit 7. 67. 2. 15. 2. 3. 7. 26. 1. 18. 4.
3. 11. 37. 4. 1. 31. 4. 4. 15. 1. 1. 1. 1.
Vehementer, vehementius, vehem-
entissime, *apud*, *leniter* 7. 26. 15.
- *leniter* 8. 4. 6. non tamen
alium vehementer 1. 67. 28. futu-
ru si omnia crederet est, vehemen-
tissime Afficit 1. 26. 181. venae
vehementer Agitantur 2. 4. 8. 1.
pulsum. uena vehementer latus
Compulsi 6. 7. 100. 1. magis vi-

que (differtentia nervorum) ve-
hementer ipse oculus Convulsus
est 6. 4. 101. vehementia dolo-
rit 6. 4. 19. 1. vehementius
ungula Doloris 7. 7. 19. fangis
vehementer Erumpit 2. 10. 14. 1. 2.
vehementer vehementer oculis 6.
vehementius Flare alvus
2. 12. 5. manum vehementer im-
primere in fibrillas 1. 18. 49. vehe-
mentius imprimi unus debet
7. 7. 143. venter vehementer in-
tertus est 4. 9. 2. conf. 5. 21. 2.
non vehementer Laedit 4. 4. 10.
vehementer Venae Movenitur 3.
7. 7. caput eam vehementer
Purificat 4. 1. 19. 1. conf. 3. 11.
6. 1. 11. 40. 1. 11. 21. 22. 4. 3. 21.
20. 11. 4. 1. 1. 2. 4. 19. 8. 6. 8. 4.
quicquid unum vehementer
Perturbat 1. 18. 74. qui per vehe-
mentia membra vehementer Refolu-
ti sunt 1. 17. 3. add. *idid*. 6. vehe-
menter Rupta cerat vitæus
est 7. 27. 28. vehementius ul-
quem illa Sollicitat 4. 1. 1. 1.
vehementer Spiritus 2. 4. 1. 7. 61.

¶ *de Remediis. l. officin. p. 101.*
¶ *ad Valens. adhibenda sunt remedia*
vehementer 1. 26. 207.
quae quo vehementiora sunt 6. 6.
139. vehementioribus uti licet
6. 1. 9. Arcum vehementem ad
augmen. supprimendum est 1.
16. 98. vehementer Aliquid 1. 18.
93. nec possit vehementer malo,
sibi loquens vehementer Aonium
occurrere 2. 11. 13. Aonium ut
minus vehementer, ita magis
totum 2. 11. 13. Malig. vehem-
mentius ex his est 3. 13. 16. co-
epolia sunt 19. vehementibus
Medicamentis, 21. 2. vehem-
entioribus Medicamentis tollit
foecos 6. 18. exit. Omnia vehem-
entia 1. 16. 19. Vinum vehemen-
ter 2. 18. 41.

¶ *l. aris. Causa vehementior re-*
tollit fit 2. 10. 7.

¶ *l. perisidius. quoniam vehementes*
notum servare in meris 3. 13.
14.

¶ *vehementi datus. 3. 11. 15. adhi-*
bit 7. 67. 2. 15. 2. 3. 7. 26. 1. 18. 4.
3. 11. 37. 4. 1. 31. 4. 4. 15. 1. 1. 1. 1.
Vehementer, vehementius, vehem-
entissime, *apud*, *leniter* 7. 26. 15.
- *leniter* 8. 4. 6. non tamen
alium vehementer 1. 67. 28. futu-
ru si omnia crederet est, vehemen-
tissime Afficit 1. 26. 181. venae
vehementer Agitantur 2. 4. 8. 1.
pulsum. uena vehementer latus
Compulsi 6. 7. 100. 1. magis vi-

¶ *de Remediis. l. officin. p. 101.*
¶ *ad Valens. adhibenda sunt remedia*
vehementer 1. 26. 207.
quae quo vehementiora sunt 6. 6.
139. vehementioribus uti licet
6. 1. 9. Arcum vehementem ad
augmen. supprimendum est 1.
16. 98. vehementer Aliquid 1. 18.
93. nec possit vehementer malo,
sibi loquens vehementer Aonium
occurrere 2. 11. 13. Aonium ut
minus vehementer, ita magis
totum 2. 11. 13. Malig. vehem-
mentius ex his est 3. 13. 16. co-
epolia sunt 19. vehementibus
Medicamentis, 21. 2. vehem-
entioribus Medicamentis tollit
foecos 6. 18. exit. Omnia vehem-
entia 1. 16. 19. Vinum vehemen-
ter 2. 18. 41.

¶ *l. aris. Causa vehementior re-*
tollit fit 2. 10. 7.

¶ *l. perisidius. quoniam vehementes*
notum servare in meris 3. 13.
14.

¶ *vehementi datus. 3. 11. 15. adhi-*
bit 7. 67. 2. 15. 2. 3. 7. 26. 1. 18. 4.
3. 11. 37. 4. 1. 31. 4. 4. 15. 1. 1. 1. 1.
Vehementer, vehementius, vehem-
entissime, *apud*, *leniter* 7. 26. 15.
- *leniter* 8. 4. 6. non tamen
alium vehementer 1. 67. 28. futu-
ru si omnia crederet est, vehemen-
tissime Afficit 1. 26. 181. venae
vehementer Agitantur 2. 4. 8. 1.
pulsum. uena vehementer latus
Compulsi 6. 7. 100. 1. magis vi-

mentes Interitio 3, 11, a. ventres et cetera pedetque Intumescunt 4, 16, 6. ut ventres ipso medicocutere calenibus Juvetur 4, 11, 10. lino quondam ventrem dylapant Merit 3, 11, 29. ventres saepe celo Perturbatur 7, 4, 15. ventres itio aliqui Perturbatur 7, 10, 1. si pect calia anilla ventres non. Sicutur in afflu 12, 21, 11. cum Partemur entis (vinculi) Ad ventrem datis 6, 18, 100. fuculm Coes Ad ventrem deliquens est 6, 18, 10. in ventrem collocari debet ager 7, 17, 8. In ventrem cubitali dulcedo 5, 24, 4. cubare iucunditas est 7, 10, 110. In ventrem imponendum vaso la cum crebrius in napt 3, 11, 15. Per ventrem ipsam emittatur aqua hydrope 3, 21, 12. legemata ventris. vehicenter omnia Praeter ventrem peritrica 4, 19, 8. sub imo ventris 7, 10, 15. Praeter ventrem cubitali 7, 17, 10. et fella calia humil dupe ventrem deliquit 3, 21, 50. imponere cataplasmata Super ventrem 4, 11, 7. Impolius Super ventrem habere cubitali 7, 19, 17. Enapi Super imum ventrem imponendum est 4, 10, 10. enaf. 7, 20, 31. et 41. Supes ventrem mulieris dupli paniculo ingesto 7, 19, 14. mites imponere Supes ventrem 4, 19, 11.

¶ De ventriculo et intestinis sym. alvus 1, 1, 21, 25, 31, 1, 18, 2, 7, 64, 3, 21, 29. dylapant. a Corpora: quando ventres, quando corpora ipsum exsiccantur 3, 4, 31. dylapant. a Praecordia bibat celum uita satietatem, et, quum jam ventres et pterocordia ultra madem cepta sunt, vomere debet 3, 7, 10. attenti cibum in ventrem 1 Praef. 31. a ventriculo. dylapant. a Stomacho 3, 6, 14, 4, 11, 17. cum dylapantibus Concolit ventris 3, 14, 1. omni furore ventris 4, 16, 7. Impetore ventris prohibere 4, 19, 6. dylapantibus. feli ventris Mala 1, 1, 11. in ventris Morbis 4, 13, 7. ventris Reluctatio 4, 6, 1. dylapantibus. Solutio ventris 3, 14, 12. cum dylapantibus 3, ventis Liqueas est 3, 8, 73. i. fuent. cum fribus ventrem Affligent 1 Pe. 108. aff. celvelve 1, 1, 17, 10, 15. solvere 4, 6, 117. eibi qui colit ventrem a dylapantibus 4, 11, 14. ventres Affligent foivendas est 3, 17, 10. aff. add. 1, 20, 10. ventres nimis Atrichus est 1, 1, 24. cui maxime ventres Affligent 2, 1, 44. ventrem Compulit. Solut ventris 1, 1, 63. aff. ventrem vomitus Solutum Compulit. Compulit Solut 10. ea, quae ventrem Compulit. 4, 11, 10. inf. inf. ventrem Solvere cibus uti ventrem Con-

tinentibus 4, 19, 8. quoties aliquid aut stomachi aut ventris Effudit 4, 11, 1. in obiter molla. In ventres per se excrevit molla et figurata 2, 8, 21. si nihil pect veniet Excrevit 1, 12, 21. pollicum venter, atque ita ventrem Exinanire 4, 11, 3. quando ventres Exinanitur 3, 4, 31. si non Excrevit (veniet) 2, 8, 21. liquoreque modo ventres Fluit 3, 8, 21. si ventres Fluit, aut stomachi non continet 3, 8, 24. ffont. Fuit ventres 3, 1, 15. fuit alvus 18. ventrem ipsum Liqueat dato lacte et vino lallo 4, 11, 4. eibi qui humil et alant et ventrem Alantur 3, 12, 7. si ventres modicamentis dylapant 2, 8, 21. aff. 1 per se excrevit molla 100. si ventres Perturbatur 1, 3, 6. venter. afflu Hippoc. 1. ad excretionem venteris exinanant. si ventres Perturbatur 3, 4, 61. si ventres omniibus hostis et cum loro et line hoc Fluitur. 1. si humiliter rocha et laetitia 2, 8, 100. vomendo ventrem Purgare 3, 9, 14. ventres Impellit pacum Reddit 1, 1, 10. ventres allici Reddit molla. Biquata, atque eadem fere tempore, qua leunda valetudine asinevit, modique convenientia his quae alimuntur 2, 1, 9. ventres allici nihil Reddit 1, 7, 9. quibus ventres nihil Reddit. ubi et acgre et durum 2, 7, 1, 10. res quae ventrem Relolunt 1 Praef. 108. aff. affligunt. iure pauli gallinat ventrem Relolere 3, 16, 6. si ventres Relolunt est 1, 1, 14. ventrem Solvere, v. jup. ventrem Compulere: et affligere. ventres Solvuntur est 4, 1, 15. ubi ab infestore parte purganda aqua est, ventrem ejus aut solvendum esse; ubi a superiore, Compulendum 3, 18, 71. venteris Hippoc. Affligunt. Vili. 70. liquate jup. a nigro venter ventres Solvi denet 3, 1, 6. tunc ventres Solvuntur est, si non potest aliter, pes nigrum ventrum 4, 5, 7. solutus ventres 1, 3, 63. ventres Suppreffus 1, 1, 16. dylapant. ubi ventres Suppreffus est 4, 1, 19. id leniet ventrem Tene 4, 19, 23. i. affligit 2. in suum ventris. si frigidas polioles ventrem non Teneant 4, 6, 1. i. irritum ad uterendum, v. jup. 14. ventrem Perturbare.

Ventriculus, 1. qui receptaculum cibi est 4, 1, 21. ubi dylapant. add. 21. ad ventriculum fertur Stomachus 4, 1, 7. i. venter. Stomachus caesa praecordia cum ventriculo committitur 4, 1, 20. praecordia cum ventriculo 3, 10, 47. h. hypochondria et venter, ima venter.

[H 6 6]

tricoli pres 4, 1, 23. i. fundus, la ipsos ventriculi poeta 4, 12, 2. i. pylorus. jecur praecordia leniet ventriculum indicat 4, 1, 16. omni. 18. intentionum alius contragat jecur atque ventriculum 4, 1, 19. cui ventriculus vulnatus est 3, 10, 16. ventriculi vinctus mites 5, 24, 18. exanillat contra ventriculum ipsum. cunctibus admodum est 4, 1, 10. hila contra ventriculum 7, 4, 15.

¶ De venter ardore. cor duos quasi ventriculos habet 4, 1, 11.

¶ De parte interiori jecurum 3, 18, 21. 21. quom ventriculum quidam funiculat non inant 3, 18, 113. Venter, 1. 8. q. extr. dicit. qui omni venter vacat 2, 1, 6. h. capitis a fionia dolores ex venter tunc 2, 1, 14. si genus ad venterum est 3, 1, 7. venter ubique a medicamentis regionibus ventris, la lubus; a mure, gravit est 4, 1, 8. leprentionibus 2, 1, 31. labubros leprentionibus quum libulose vel autli sunt 2, 1, 7. eact. ventri 1, 1, 26. buie vel illi (quillo vel aquillo) Frustrata 10, 4.

Venus, etis 1. amabilis saepe comitatus morbum in pueri venteris letium tollit 3, 11, 4. primi totius 2, 1, 48. i. Praef. Afflu. 3, 15. et 57. afflu 20. venterum ubi convallit aliquis ex hydrope afflu. dia tamen altius et venteris ubi sit 3, 11, 200. venter semper imitit est, in podagra chiligrave 1, 9, 8. aff. 4, 4, 55. de isomorphia. venter tunc (hinc) non aqre peritculi est 1, 3, 76. similis venter utendum est in tremore uterum 3, 17, 50. non scabellit per autumum 7. venter aut (veter) venteris est 1, 3, 77. neque aetate, neque autumum venteris est 1, 3, 81. abilitate a venter 4, 1, 45. venter decitus chiligrave 1, 9, 8. venter fuge 3, 11, 21. a venter sibi temperare 4, 14, 5.

¶ De vulpatis in crura finis. femur aut venter 1. in nocturnis Imaginibus fecit in gonorrhoea 1, 11, 1.

Ves, etis 2, 1, 31. sigillum et flicum est 2, 1, 31. ves idoneum maxime est venteris amphidura 7, 14, 31. fulguratum ves est 2, 1, 1. vee expellendum est 7, 7, 38. ves 2, 1, 37. 2, 1, 14. 40. 2, 1, 119. 123. 2, 1, 13. 6. 1, 16. 4, 20. 6. ea curato vee esse debet 7, 7, 15. sola vee 7, 7, 10. pta vee his die si fieri debet 4, 8, 15.

Venter, a. om. venterum tempus 4, 16, 14. venteris scamporus 3, 18, 119. Ventratum

Veritum, l. *fit a cunctis veteri*
herbarum dicit Columella de re
Rust. 6, 11, 1. De rebus v. Gell.
Nell. Attic. 17, 12. in illis nomi-
nibus, per quos demonstrata e-
rant, 12, 12, 6. quod alium est
verum, 12, 12, 6. trinitas significat
nam veritum delectationis ciu-
tas in hilaster, alium ad vo-
rum epistulam in dacti debet 12,
12, 6. fencit dacti veritum 12,
12, 6. iterum dacti debet ibid.
veritum cum recto coniunctum
erat, 6, 7, 22. qui epota verito
exceptus delirantem accitum
verum est 3, 6, 32. ex illi va. rate.
tempus, alium et nigra, ad-
quae praeterea nigra, si indicat
vi vult Fortis in Orem Hispan.
v. EAALIT. veritum ibi p. 1,
32, 27. confugendum cum ad
Retebum veritum 12, 12, 18. Ret-
ebum veritum alio veritum con-
iunctum in aera exstant 3, 12, 18.
alium veritum recte dicit 3, 12,
12, 17. id neque hinc neque ex-
stant recte datur optime 12,
12, 17. volens hinc veritum 12,
12, 17. per alium veritum vomitum
paritio 3, 12, 18. h. veritum per
alium verit. exstant 12, 12, 18.
67. elion veritum vomitum mo-
veritum exstant 4, 16, 22. al-
ium veritum sumet 3, 12, 18.
veritum quoque alio veritum est
4, 12, 18. 3, 12, 18. 3, 12, 18.
3, 12, 18. veritum antiqui veritum
ad dicitur quoniam volubilis 2, 12,
2. quoniam veritum aliquam dicit
4, 12, 6. veritum veritum de-
lectationis causa dicitur h. 12, 67.
veritum veritum potare veritum 3,
12, 6. veritum veritum veritum
12, 12, 6. veritum veritum
veritum est per augeum veritum
4, 12, 7. veritum veritum
4, 12, 16.

Verben, ne. equa, in qua leuissim
 alvea in verbenis verben
 de astra sit 4, 12, 12. aqua, in
 qua verbenae aliquae dicitur
 sunt ex repetitione 3, 12, 12.
 add. 3, 12, 91. 4, 12, 92. aqua
 decedens in (i. 12) verbenis
 compingentibus 4, 12, 2. ex (i.)
 dum (verbenis) aliqua etripa-
 luntia ibid. verbenum canit
 cum teneris cibus huius folia,
 quia generis sunt astra, capite
 gultum, leuissim, tamen, li-
 beretia, sola, et tubus, leuissim,
 beretia, 12, 12, 12. deceptum
 alia, aqua etridi, in qua verbe-
 nae cedae sunt, quae supra / pa-

la ante commate 11) propofui ik.
 22. aqua in qua aut etrum aut
 olea aut verbenae decedat sunt
 6, 12, 2. aqua, in qua verbenae
 hident, alveae hident verbenae
 decedat sunt 3, 12, 12. aqua,
 in qua verbenae, de quibus tu-
 pus dicit (sem. 12) decedat
 sunt 12, 127. in aqua decedat
 homo debet aut lalla aut cum
 verbenis vel malicoma decedat
 6, 12, 12. in verbenis decedat
 in aqua decedat hidentur 4, 12,
 4. in (qua) languens profusus
 ex hinc nonnullis hinc) de-
 ducit in aqua ex verbenis de-
 let 6, 12, 12. fola decedat. digni
 (verbenis) decedat affligit) lu-
 vendi aqua ex verbenis 6, 12, 7.
 immutabilia in alium est aqua
 sequendi causa, in verbenis 8,
 12, 12. ex prius, quae
 decedat sit. eadem verbenae
 decedat 4, 12, 7. iustit, quae to-
 tum aqua sunt, ut prius
 dicitur 12, 12, 12. Ex al-
 latus latus amittit pater, non, ut
 pater fallum et non amittit,
 aqua herbarum species verbenum
 accipit appellatum fuisse. id
 verbenae addeunt, quoniam cum
 tenetis caudibus fola addunt,
 4, 12, 12. et a Cello quidam
 psidium est hoc nomine com-
 pendi, quae fola affligunt ge-
 neris. Ceterum Servus ad dicit,
 12, 12, 12. fola, mulier vult,
 verbenae esse propter herbarum sacra,
 Rerum maritum, id est Libanum,
 folum de loto sacri Capituli
 alveae tamque addit, fola vo-
 lunt videri fola sacra, ut est
 laurus, alvea, et myrica. Cui
 fola aguntur dicitur ad Terent.
 Andr. 4, 4, 3. ubi verbenae tenet
 esse amittit herbas et fola fola
 ad aera verbenae, ut aliqui
 de part. deceptis.

Verbero, nec. super id (medica-
 mentum) impofitum) duobus di-
 gnis verberatur 3, 12, 7.

Verbum i. non de re, sed de verbo
 contrarium movet 3, 12, 12.
 12, 12, 12. leg. machina exstant, illi
 (philofophi) verba superflua,
 deesse mendici fcientiam l. 12,
 12, 12, 12. magna vi luctati, ut
 verba capiantur 4, 12, 4. ad
 phentum alii iustia verbi de-
 pium 2, 12, 1. et in l. verbanum
 incepta leguntur. quod ad
 Hippocrate pauca comprimebam
 12, 12, 1. apud nos (Rama
 m. l. Lavinii) fortiter verba
 ut confectio quidem aliqua
 verendum loquentium commen-
 data sunt 4, 12, 1. nomina mor-
 berum, quae in alveis partibus
 exstant.

Veror, et. si imbecillitatem regi

vereri coepit medicus, cibo sub-
 ventur 3, 12, 12. vereris, ne re-
 fusa inderit. verendum est.
 ne 3, 12, 12. et 12, 12, 12. 3, 12,
 12. verendum magis est, ne
 4, 12, 12. verendum est, ut ne
 3, 12, 12.

Verendum, verendum loquentes
 4, 12, 1. verendum verendum
 ut amittit verum verendum
 aeterni.

Verendum, et. deatra tali ver-
 cundia l. 12, 12. cuncta similia.
 12, 12, 12. verendum in splendide, per-
 sona petulantia verendum fola vo-
 lunt 12, 12, 12.

Verge, et. in pus vergit fugucul-
 us 3, 12, 12.

verum, et. ubi verum orit sunt
 la astra 4, 7, 22. emittit
 verum 12, 64. ne hancur
 61.

Verum, ne. veritatem quaedam
 generis, dolent, ad quod
 generis appellat 1, 12, 12. quod-
 dam veritum limit 12, 12, 12.

Veritum, et. ad quodam nomina-
 tur, quod sapit corpus quod
 veritum tenet 3, 12, 12. 12,
 Veritum are. arene, qui in paflo
 defutore veritum sunt 3, 12, 12.
 alii id. veritum sunt, fola 3,
 12, 6. id quod veritum est
 penigulum est. in quo veritum
 non possit 3, 12, 6. i. circumverit,
 la decepta exstant.

verit, et. hic morbus (chole-
 ra) inter inestina stomachum
 quod veritum, fit, ut ejus partem
 tumum patit fit, non facile dici
 possit 4, 12, 12.

verit, et. ne quae erudit in
 quodammodo (febrim) id ma-
 lum (quartanum) verit 3, 12,
 12. i. summat, videlicet non-
 nunquam in paflo aliquibus ver-
 titur 3, 12, 4. 12. in malum fit
 veritum effluat perveritum. eon-
 leniter ibi verit debet 7, 12, 12.
 i. circumverit, in decepta iustit-
 ra, internum verit videtur
 4, 12, 12. i. circumverit, in sila
 malla oculi cum dolore veritum
 12, 12, 7. circumverit allione
 uatitit. oculi veritum 4, 12, 3.
 4, 12, 12. de allione fit iustit
 iustitit. quod palpebre
 veritum 7, 12, 12. iustitit
 speculum ibi (in aere) veritum
 est 6, 12, 7. i. circumveritum. id
 quod nocet, in aliam partem
 magis necessitatem verit, 4, 12, 1.
 verit, et. quod palpebre
 veritum 7, 12, 12. iustitit
 (paflo) iustitit, in impetigum
 veritum 3, 12, 12. dicitur in iustit
 fectus (auris dolor auris) in
 pus veritum 3, 12, 6. i. malum,
 amittit coeque caro in pus ver-
 titur 3, 12, 12. futurum, et in
 pus

Velica, *sc. simpliciter per uricaria velica humana: detestatur* 4, 134
 leg. velicae facti mentio 7, 16, 17
 frigus intumescit velicae 1, 3, 4
 quom quid intumescit velica, ut in ve-
 lica Calculus 1, 16, 2, 14, velicam
 est Cancer 7, 17, 8. si in ipsam ve-
 licam Cancer tendit 7, 17, 9. ut
 quod ad velicam tendit Cancer
 6, 15, 61. velica Cervicis plerum-
 que carnisla purgatur 4, 1, 34
 iter urinae a Cervice hujus
 (velicæ) descendit ad cistem,
 in masculis 4, 1, 36. quom magis
 calculus ad velicæ Cervicem de-
 scendit 7, 16, 24. ubi ad Cervi-
 cem velicæ ventum est 7, 16,
 10. delapsi in Cervicem calculi
 7, 16, 61. ubi velicæ Cervicem
 digitus ingerit 1, 7, 40. super ve-
 licæ Cervicem 7, 16, 45. utque
 ad Cervicem velicæ 7, 16, 45.
conf. Cervix, cui (Romachi)
 com velica quoddam Confortium
 est 7, 17, 16. ad velicæ, *scilicet*,
 Dolorem, comitens magnam
 1, 17, 61. velica in ipsa sunt ne-
 cessaria & duplex 4, 1, 34 & *fundus*,
 in velica Vitium est 7, 17, 33. non
 ad velicæ velicæ. Nescit ex
 Duplex 4, 1, 16. velica ipsa So-
 lute atque Liberat est 10, ad
 Ulceram velicæ 7, 16, 39. non
 Perit: frigus ad velicem Ad-
 agitur 7, 16, 98. si multa affe-
 ctus 11, 16, 100. quom dis fru-
 straque per digitos velicæ efficit
 Agitur 7, 16, 81. ne effugiat
 eiculus, id velicæ, ne superius
 Agianda velicæ 7, 16, 40.
 Attingunt velicæ sub infesta
 aere anni 7, 16, 101. in su-
 gillum Compulsæ velicæ 7, 16, 11.
 ipsam velicam Compellere stilum
 (auctoritas) 7, 16, 10. oculum
 clystere actum nitro mix-
 tum per piagam in velicam Com-
 pellere 7, 16, 114. in velicam non
 nec velicæ (calculus asperi, spi-
 rosi) Conquiruntur vel Atra-
 huntur 7, 16, 61. ubi velicam
 Convoluerunt asperi, spiro-
 sculi 7, 16, 61. si post potio-
 nem liquor omnis ros in veli-
 cam, sed in intestina Descendit
 2, 8, 104. per ureteres inde (a
 renibus) Descendens mram
 in velicam Dilatatur 4, 1, 31.
 ea velica Dolens si purulentia
 non procedat 1, 1, 3. si ipsa ali-
 qua (calculus) velicæ inheret, com-
 mone, quom deducatur, Dupli-
 cavit 7, 16, 61. Expellere veli-
 cae cum urina calculum velle-
 tur hanc compellit 1, 10, 18.
 velica Exulcerata est 7, 17, 39.
 a calculis necretis ad velicam Fe-
 cundit 4, 1, 31. si plius acqui-
 (poriosis) affluunt, subinde ve-
 lica Implentur, etque litatur 7,

17, 11. ubi Intest. velica est 7, 7, 3.
 de *cytis palpebrarum tumore*,
 si spina aliqua (calculus) veniat
 Inheret 7, 16, 61. in velica di-
 scussit Invenitur exigua calculi
 7, 17, 79. velica Cervicem In-
 gunt per venas cum Intestum
 coque utes, quod ubi libet 4, 1,
 1, 11. longa Inquisitione (calculus)
 velica Exulcerat 7, 16, 80. ne
 velicam Lacerat medicus 7, 16,
 35. ne velicam Lacerat calculi
 7, 16, 79. Loca velica 7, 16, 36.
 velica semel superius Lapsa
 ubi ipsa vulva bullitur 4, 1, 35.
 digitis leniter Pertractanda veni-
 ca est 7, 16, 113. ne ad ipsam
 veniam stramentum Perveniat
 7, 16, 86. sub his (multibus a
 renibus) calculis cardius veli-
 cae Purgatur 7, 17, 33. antequam
 velica Purgata est 7, 17, 33. in
 velica sanguinem concretum Re-
 manens 7, 16, 112. velica Solu-
 ta atque liberat est 4, 1, 14.
 velicam Tenet ut constrictum 1, 1,
 96. cataplasma velicam Ve-
 gendo vulnus irritat 7, 16, 110.
 quibus velica Velicæ est 1, 16,
 19. velica Vulnerata 1, 16, 61. ne
 velica ipsa Vulneretur 7, 7, 3
 de *tumore cytis palpebrarum*.

¶ *de aliorum animalium velicæ urina-
 riis*, admoveant velicæ babbula
 vel utriculos oleo cistida reple-
 re comores 1, 16, 11. pullendus
 leniter Intest. velicæ bubulis in
 locus est 1, 17, 23.

¶ *de aliis similibus rebis*, in supe-
 riolibus palpebris velicæ salis
 solent, pingues gravesque 7, 3, 3
 h. numeri cytis, effundit limonem
 4, 1, 3. ei 3, 3. eam 10, ipsa
 10, 11. cecis admodum est 10,
 11. Apprehendere, Colligi, Evi-
 lette, Incidere, Incilla Nalcun-
 tor, Protrumpit, Sequitur, Vul-
 neretur, *conf.* 10, 1, 1.

Velper, crisi, Inter meridiem et
 vespertem 3, 15, 24. vespere 1, 1,
 18, 3, 17, 1, 3, 18, 40. vespere
 4, 15, 11, 17. illium a vespere
 usque mane 6, 1, 18.

Vesperiolum, a. um. vesperium
 frigus 1, 1, 4. vesperitinis tem-
 peribus 4, 1, 3.

Velligium, i. donec nullam aquæ
 (in *cytis*) velligium appareat 7,
 11, 9. etiam post curationem ve-
 ligium aliquod relinquit vitium
 anni 6, 6, 14.

Vellis, in eisdemque (veste) erus
 pridesque Conterege (debet au-
 tel) 1, 4, 18. levi virile debet
 esse Conterit *actus* 1, 19, 11. *fraga-
 lis, tegumenta, collatiorum
 juxta (debet) sedem* rem
 binum usqueque velis Conterium
 6, 9, 29. si manibus cula in veste
 floccis Legit 2, 6, 15 & in *fraga-*

lis vesti, multa veste Operiendus
 est *ager* 1, 7, 21. neque sicut
 veste equæ hanc calcemina Pro-
 dicit oportet 1, 3, 11. *in agromis
 istam temperatioribus vestibus.*
 vestis multa Tegendus est *ager*
 3, 17, 1. caput veste Velit 4,
 1, 19. *synon.* caput superimpo-
 nito velare 4, 1, 16. conuolte
 neget Sub veste laus multa ma-
 nus debet 1, 4, 18. *fraga-
 lis* Sub veste primam pulvis
 in repidiis infundat, ibi ingui 1,
 4, 6. Sub veste angustus est *acer*
 3, 4, 11.

Vellio, ut. quom melius os veliat
 corpus 1, 9, 6. *cara super esse
 crassius fit.*

Vellimentum, i. ne a genibus ad
 umbilicum aqua tenet, cetera
 vellimenta Circumdat sint 7, 16,
 101. multa vellimenta caput
 tegenda 4, 1, 11. cutiole velli-
 mentis Involuendæ est *non pult
 matris Judicare*, ut ne ad eam
 frigus aspiet 1, 17, 21. Alii caput
 vellimenta vellimenta
 Ouant 4, 1, 10. subicimus
 hominem multis vellimentis O-
 periebat, ne simul calorem in-
 genem sumpere exciperet 1, 9,
 10 & *fragilis*, oleo Inter ipsa
 vellimenta Perfricat 7, 17, 15. ne
 quom multa vellimenta strangu-
 landus *ager*, sed admodum le-
 vibuatantem Velandus est 3, 7, 14.
 pedes demittere in *apua calida*
 dem oportet, superque pulvis da-
 re, et vellimentis Tegere 4, 10, 11.

Vetus, vetis, vetus est 1, 16, 2. vetus
 non est 1, 10, 4. quom jam vetus res
 est 8, 21, 7. magnaque calefact
 Adept, si vetus est 1, 13, 15. ve-
 teris Adfuerit 3, 17, 2. veteris Ca-
 fens 2, 11, 2. 4, 23, 8. *apud veterem
 in veteri Clamare* 7, 12, 4. si
 vetus Condylionis jam induruit
 6, 18, 108. panem ex Favo ve-
 tere 4, 19, 19. altum recens Li-
 num alligandum est, eadum ve-
 tere 7, 4, 39. in veteribus
 Mitis 6, 6, 79. vetus Morbus est
 1, 6, 11. 16, 21, 5. 1, 17, 19. in
 Morbo vetere 1, 6, 5. vetus Ocu-
 lus 3, 17, 15. 6, 6, 132, 6, 15,
 62. Oculum vetus 7, 4, 3. Oci
 veteris hemina 1, 19, 19. 32. Oci
 veteris parva dact, 6, 6, 199. Oci
 veteris p. semis 1, 19, 45. Oci
 veteris 1, 13, 14. 4, 13, 61. 6, 199
 ex Vetere Oleo 1, 1, 11, 4. *et*
 Olen veteris permutat 1, 11, 20.
 si membrana non novam Flagem
 sed veterem habet 7, 17, 5. *apud
 item recens 4, 1. Quod (vulnus)
 vetus est, sanum non est* 7, 17,
 7. vetus Quarta 3, 14, 1. in
 vetere Quarta 3, 14, 1. si in-
 ter hæc Tormina veteris esse
 eesperuna

venit 3. 18. 11. vinctus aliqua
vincitur 12. 12. Articulum quam
minime vincire opus est 3. 10.
14. de chirurgia *fulcrum applica-
tione, fulcrum*. Cutis extrema
quem plurimum attrahenda et li-
ta vincienda est 2. 15. 14. *vin-
cula circumdanda*. aut cum his
Dentibus qui bene haerent, vin-
citur latus, qui lobat 7. 13. 12. 7.
firmandi. vinctus aetate lene-
munt 5. 15. 22. de chirurgia *ven-
triculi*. vincta ieno numero 8.
10. 41. *sumitur*, donec cicatrix
sit. vinctum esse id debet 2. 16.
3. Locum cum molli lana im-
plere, et ita vincere 7. 13. 6. me-
diam Plantam inuicem eius vin-
citur necesse est 8. 11. 4. vincien-
do glutinare os fractum 8. 10. 54.
capitibus faciae inter se vincta
8. 10. 41. *modo colligendi*. 4. vin-
citur iunda *finger* 7. 14. 12. an-
tequam vinctum sit. hac tunica
vincti lino summa cura debet
7. 14. 12. 6. vincti vinciendo me-
dica propinquat 7. 14. 12. colligenda
venat vinciendaque ubi
canicis inhaerebat, et sub his
natis precedenda sunt 7. 14. 12.
et ad suppurat et ad inflexum
patre lino vincenda venae, tum
sub his vinctis precedenda 7.
14. 6. glutin, quo vincta est pi-
lus palpatus 7. 14. 78. *firmatus*
est, ut haerent.

Vinctura, ac calcamenta humi-
licibus primo tempore utendum
est in *lata laxa*, et in vinctura ta-
lum ipsum laxat 8. 22. cast. 4.
etiamque *apertis*, quousque
vincitur? 2. 10. 10. *deinde*, deinde de
Cultri cap. 42.

¶ *fulcrum chirurgiae applicatio*.
vinctura aaxialior, patre resoluta
8. 10. 11. vinctura telis esse debet
8. 10. 12. si cui parvulo pue-
ro interitum descendit (Arteria
auris), inde capillum epergendi
de vinctura est 7. 10. 1. *fulcrum*
ad horum, ut vinctura ubi of-
fendit 8. 10. 47. iuncti sine vin-
dula jugulum testium potest 8.
10. 1.

Vinctulum, li vinctulis coelegendus
est in *anvri* 4. 14. 72. dum levari
et vinctuli caput inflexione 3. 18.
12.

¶ *filum confringendum rebus aptatum*
7. 14. 6. 7. 14. 18. et ad superio-
res et ad infiores patre lino vin-
cendae venae, tum sub ipsa vin-
cula precedenda 7. 14. 6. ve-
nae et arteriae lino deligandae,
et infra vinctum abducendae
sunt 7. 14. 12. *aut*. Arteria umbilicalis
ad iunim acco tractatae duo li-
na ducentes, deinde utriusque li-
ui duobus apertibus diverfas par-
tes ante guttus non sic id, quod
super vinctulum est, movetur 7.

14. 12. *conf.* 7. 12. 4. 7. 14. 1. *For-
pet vinctulum* 7. 14. 1. quo sap-
pius acus corpus transivit. quo-
que plura loca in vinctum vinctum
mordet 7. 14. 12. de *junctura* *va-
riarum* vinctulum. ac alia molli,
non nimis tortuosa de vincta 18. 12.

¶ *fulcrum chirurgiae*. a. vinctulum est
loco (an), in *confessione* *varan-*
do) linteolum aut panniculus qua-
dratus est, qui ad loca capitis
claus antra, ad altera vero parte
totidem fascias habet 6. 18. 12.
nullo vinctulo deligendum autem
plurimum 8. 5. 11. et vinctulum
quidem usum praestolatum est 2.
11. 111. secundum quo vinctulo,
quod idemque tunc aut custodien-
bus potest 7. 14. 1.

Vincto, vici, vinctum de *apertis* in-
feris in utramque partem dilata-
re posse, itaque inque et sa-
cundiam vincere 7. 14. 6.

¶ *de vinctis remediis*. lasepe pec-
cuniae juvenis malum corpus
vincit 7. 14. 12. 1. *venit*, ut aedi-
camentis vincti potest malum 7. 14. 6.
11. si vitia medicamentis non
vincunt 7. 14. 12. huc hoc mo-
do vincta est inflammation, huc
venam repugnavit 8. 12. 14.
lectio vehenter primo impetu
a tuffi, post eam vincit 4. 14.
53.

¶ *de superante vi morborum*, aut
rebus *adularum*, quibus li non
fuerit Arget adpuit, licet licet,
a malo vinctum esse 4. 14. 14.
abstinere, donec prope a sume vin-
dus sit *arret* 7. 14. 12. 1. *venit*
expletur. 7. vincta Arget malo fuerit
4. 14. 14. 1. Cataplasmata vin-
dula sunt 3. 17. 11. 2. *mutata* *reddi-
ta*. quod lino quoque Linamento
profundum (sagittalis) vincuntur
7. 14. 101. si Medicamentum ma-
lo vincitur 7. 14. 16. si Medica-
menta vincuntur 6. 18. 12. si
quando Medicamenta vincuntur
7. 14. 12. si Sudores vincti 7. 14. 12. 6.
1. *venit* *ab Antia* *reperit* *Pro-*
venit. si Suppuratio vincit 8.
2. 13. 1. *venit* *in* *in* *venit* *neque* *per*
digesta *discuti* *poterit* *si*
Tumor *est* *6. 14. 12. 1. et* *ta*
Tunica *vincta* *tot* *medicamentis*
haet *7. 14. 101. 1. Arget* *et* *juin*
ta.

Vindemia, ac vindemiis tempore
4. 14. 40.

Vindicta, acc. i. libera, deinde. In-
que homo debet petiune aquae
tantum a suis vindicare 6. 18. 12.
1. *modo* *tanum* *hibere*, *quod* *justi-*
cat *ad* *finem* *salutandam*.

¶ *de strigine*. potest reguli, quod
huc parti (Chirurgiae) proprie
vindicanum sit 7. quia vulnerum
quoque ulcerumque multorum cu-
rationes Chirurgi ubi vindicant 7.
14. 6. 12. vindicare 6. 14. 14. 14.

¶ *de praesentis iudicare*. medicorum
quoque naturae explicationem
vindicare videntur 7. 14. 6. 12.
contemplationem rerum naturae
non temere medicis ubi vindicant
7. 14. 6. 12. alia *modis* *etiam*
velum *artem*, *etiam* *etiam* *etiam*
libi *vindicanibus* 7. 14. 6. 12. in-
temperantes homines ubi cibi
tempora, modum (venit)
cunctibus dicit; sursum ubi tem-
pora modis pro uno remittunt,
libi ipso modum vindicant 8.
16. 1. in *anvri* *quidem* *modo*
pius *fortuna* *libi* *vindicare* *aut*
quam *natura* *potest* *3. 14. 11.*

Vinum, 1. 14. 12. 1. 17. 1. 1. 18. 1. 19. 1. 20. 1. 21. 1. 22. 1. 23. 1. 24. 1. 25. 1. 26. 1. 27. 1. 28. 1. 29. 1. 30. 1. 31. 1. 32. 1. 33. 1. 34. 1. 35. 1. 36. 1. 37. 1. 38. 1. 39. 1. 40. 1. 41. 1. 42. 1. 43. 1. 44. 1. 45. 1. 46. 1. 47. 1. 48. 1. 49. 1. 50. 1. 51. 1. 52. 1. 53. 1. 54. 1. 55. 1. 56. 1. 57. 1. 58. 1. 59. 1. 60. 1. 61. 1. 62. 1. 63. 1. 64. 1. 65. 1. 66. 1. 67. 1. 68. 1. 69. 1. 70. 1. 71. 1. 72. 1. 73. 1. 74. 1. 75. 1. 76. 1. 77. 1. 78. 1. 79. 1. 80. 1. 81. 1. 82. 1. 83. 1. 84. 1. 85. 1. 86. 1. 87. 1. 88. 1. 89. 1. 90. 1. 91. 1. 92. 1. 93. 1. 94. 1. 95. 1. 96. 1. 97. 1. 98. 1. 99. 1. 100. 1.

¶ *de vinctis remediis*. lasepe pec-
cuniae juvenis malum corpus
vincit 7. 14. 12. 1. *venit*, ut aedi-
camentis vincti potest malum 7. 14. 6.
11. si vitia medicamentis non
vincunt 7. 14. 12. huc hoc mo-
do vincta est inflammation, huc
venam repugnavit 8. 12. 14.
lectio vehenter primo impetu
a tuffi, post eam vincit 4. 14.
53.

¶ *de superante vi morborum*, aut
rebus *adularum*, quibus li non
fuerit Arget adpuit, licet licet,
a malo vinctum esse 4. 14. 14.
abstinere, donec prope a sume vin-
dus sit *arret* 7. 14. 12. 1. *venit*
expletur. 7. vincta Arget malo fuerit
4. 14. 14. 1. Cataplasmata vin-
dula sunt 3. 17. 11. 2. *mutata* *reddi-
ta*. quod lino quoque Linamento
profundum (sagittalis) vincuntur
7. 14. 101. si Medicamentum ma-
lo vincitur 7. 14. 16. si Medica-
menta vincuntur 6. 18. 12. si
quando Medicamenta vincuntur
7. 14. 12. si Sudores vincti 7. 14. 12. 6.
1. *venit* *ab Antia* *reperit* *Pro-*
venit. si Suppuratio vincit 8.
2. 13. 1. *venit* *in* *in* *venit* *neque* *per*
digesta *discuti* *poterit* *si*
Tumor *est* *6. 14. 12. 1. et* *ta*
Tunica *vincta* *tot* *medicamentis*
haet *7. 14. 101. 1. Arget* *et* *juin*
ta.

¶ *de superante vi morborum*, aut
rebus *adularum*, quibus li non
fuerit Arget adpuit, licet licet,
a malo vinctum esse 4. 14. 14.
abstinere, donec prope a sume vin-
dus sit *arret* 7. 14. 12. 1. *venit*
expletur. 7. vincta Arget malo fuerit
4. 14. 14. 1. Cataplasmata vin-
dula sunt 3. 17. 11. 2. *mutata* *reddi-
ta*. quod lino quoque Linamento
profundum (sagittalis) vincuntur
7. 14. 101. si Medicamentum ma-
lo vincitur 7. 14. 16. si Medica-
menta vincuntur 6. 18. 12. si
quando Medicamenta vincuntur
7. 14. 12. si Sudores vincti 7. 14. 12. 6.
1. *venit* *ab Antia* *reperit* *Pro-*
venit. si Suppuratio vincit 8.
2. 13. 1. *venit* *in* *in* *venit* *neque* *per*
digesta *discuti* *poterit* *si*
Tumor *est* *6. 14. 12. 1. et* *ta*
Tunica *vincta* *tot* *medicamentis*
haet *7. 14. 101. 1. Arget* *et* *juin*
ta.

Vindemia, ac vindemiis tempore
4. 14. 40.

Vindicta, acc. i. libera, deinde. In-
que homo debet petiune aquae
tantum a suis vindicare 6. 18. 12.
1. *modo* *tanum* *hibere*, *quod* *justi-*
cat *ad* *finem* *salutandam*.

¶ *de strigine*. potest reguli, quod
huc parti (Chirurgiae) proprie
vindicanum sit 7. quia vulnerum
quoque ulcerumque multorum cu-
rationes Chirurgi ubi vindicant 7.
14. 6. 12. vindicare 6. 14. 14. 14.

venit 3, 18, 19. vincens aliquis
paravitur ib. 19. Articulum quam
maxime vincere opus est 8, 10.
ma de obsequio adfinesque pidi

3.4. de divergija įsigalėjimo ap-
tariame, įsigalėjimo, Citta extrema
quam plurimum atstahenda et li-
no vincienda est 7, 16, 14 4. v. v.

cala estremilonda, auro cum his
Dentibus, qui bene haerent, vin-
cliculifug, qui libant 7. 11. 10. 6.

framing. vinctus hoc ratione illu-
merus 8, 13. 11 de ubi erga deli-

la, vinctum esse id dicitur 2. 89

Digitized by Google

[illegible][illegible][illegible]

4, 5, 7 et 10. In Vesica vitium est 7, 11, non luyus Vitens unius (pocionis) hoc vitium est 3, 21, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

¶ *de morbo efficiendo vel materiali causa*, alia cautioe apud est, si in humida aere vitium est I Praef. 11. *proximo* enim si advesum valitudine erat, ex alio quo vitio quia parva ista apertur 7, 7, 14. si ex angustioris fide vitium transit in latiuscum 4, 4, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

¶ *de symptomatico morbo*, si levis id vitium est, si vehemens 3, 6, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

¶ *de gravitate morbi*, medicamentum tanto valentius in his (papulis) est, quanto minus in his vitiis est, 128, 129.

¶ *de diffinitione morbi*, si hoc ex ulceribus elevaribus duobus vitis perferantur, ne aut cavet aut ostendit 126, 6, 150, qui videretur (s. e. legem) vitio prolapsi sunt articuli, comparsi quocumque in locis fides, iterum occidit 128, 129.

¶ *de causa, et ratione*, in longis morbis raro obliquens aeger hoc medicum vitio petit 12, 11, intra dies triginta dolor in inflammatione antea non morbolem se emittit, nisi vitium hominis accitit 4, 12, 13, id eventum intermedium ex simili vitio evanescit 7, 7, 14.

¶ *quod* (tempus) morbolem quoniam fides natura melius esse debeat, morbi vitio non est 3, 5, 17.

¶ *cum alia diffinitione vel horum vitium generibus*, Cursus I Praef. 11. Genus vitii 6, 6, 114, 124, aliud vitii Generis est 6, 7, 12, haec neque genere vitii neque ratione evanescit inter se multum dilant 7, 7, 1, vitiis cum (sacrales) plures Species sunt 7, 7, 18, si caries aite deficiat, per cerebrum agenda crebris foraminibus est, quae Alitudo vitium asperit 3, 12, 13, Flus vitii (cariei) est, ubi scolia nigra esse debet 4, 17, id vitii 8, 1, 13, Minus vitii 4, 12, 13, Sedes vitii angustior, latior 4, 14, 15.

¶ *cum Adversis*, si paulo Altius (vitium est) 6, 11, 12, Commune,

¶ *de Symptomatico vitio*, ne vitium Contrarium curatur 4, 16, 17, ut Diversa vitia quae (thomachi) ne remedia sunt 4, 1, 4, quoniam Diversa nomina, ut vitia sunt 3, 12, 13, Duplex vitium est 7, 7, 12, 13, vitiis Responderet 4, 12, 13, id (sive totius) vitio primo, ubi pluita emulsiore, ex pluita est Gravius, secundo (ubi languis exferatur) Toletabilius est 4, 6, 6, generale somen (abiectionis) habet Latius vitium, totum ad pluita latiuscum spectant 5, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

¶ *cum Visibet*, id vitium medicamentum Adversit 7, 14, 15, neque id vitium vitium metum Aliter 8, 4, 11, de sanguinis propositio in se illius regimantur capitis, ex vitio nonnullum ut Adversit 3, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

¶ *de Symptomatico vitio*, ne vitium Contrarium curatur 4, 16, 17, ut Diversa vitia quae (thomachi) ne remedia sunt 4, 1, 4, quoniam Diversa nomina, ut vitia sunt 3, 12, 13, Duplex vitium est 7, 7, 12, 13, vitiis Responderet 4, 12, 13, id (sive totius) vitio primo, ubi pluita emulsiore, ex pluita est Gravius, secundo (ubi languis exferatur) Toletabilius est 4, 6, 6, generale somen (abiectionis) habet Latius vitium, totum ad pluita latiuscum spectant 5, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

¶ *Fit aut post febres*, aut post dolores parva aliquos 1, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

ulceri Ait. Aug. callosa
id nomen (fistula) est 3, 18.
17 ubi ulcus Aridum factum
est 3, 6, 11. quod ulcus nimium
Aridum est 3, 16, 191. Adhuc
palliat ut ulcus 3, 16, 8. Ca-
tera ulcera omnia 6, 15, 11. ulcus
Callidum 3, 18, 197, 6, 3, 4. Ca-
va, ulcera 3, 4, 141. Chronium
ulcus 3, 18, 19 ubi definitur. Il-
lebris ulcera ostiunt 3, 2, 4.
necesse est Durum ulcus esse
3, 16, 180. ulcus Durum 3, 18,
110, 6, 3, 4. Cetera ulcera 8,
3, 3. ulcus Humidum 6, 3, 2, 3.
4, 6, 11, 3. ulcus quod Humidum
Humidum est 3, 16, 191. quom
ulcus non nimium Humidum est
3, 16, 194. ulcera Humida sunt
6, 18, 44. Ulcus Inaequale 6, 11.
ulcus Inaequale 3, 18, 69, 110.
ulcus quod Lividum est 3, 16,
195. ubi ulcus Lividum factum
est 3, 6, 13. Magnum ulcus 3,
18, 89. Magne ulcera 3, 16, 70.
Major 3, 18, 107. Melum ulcus
3, 16, 73. Mala ulcera 3, 2, 7, 31,
3, 10, 41, 3, 15, 78, 3, 18, 69.
Milius 3, 18, 111. Milium tuberc
aeque palliat ulcus 3, 18, 4, 11.
Milia ulcera efficit haec 4, 11,
12. Nigrum ulcus 3, 10, 116.
117. ulcus quod Nigrum est 3,
16, 191. ubi ulcus Fulgidum
factum est 3, 6, 13. ex longe Fe-
cundissima sunt ulcera, quae
Graeci appellant 6, 18, 12.
ulcera Furunculata 6, 18, 14.
tum demum ulcus Furum est,
quom est 3, 16, 191. ut quod-
cumque ulcus furit caeter. caet.
id Furum est et 202, 191. dicit
ulcus Furum sit 3, 17, 102.
ut ut ulcus Furum sit 3, 18, 120.
quom jam ulcus Furum est 3, 7,
7. ubi Furum est furus 3, 16, 6,
ubi ulcus Furum est 3, 3, 18, 8,
3, 19. Furum ulcus 3, 18, 110.
Furum jam ulcus 8, 10, 125. Fur-
is uerbis 6, 8, 8. ulcera Fu-
ra sunt 4, 3, 14. ubi Fur ulce-
ra sunt 6, 10, 17, quom Fur ulce-
ra esse coeperunt 6, 11, 3. ut Fur
ulcera effe coeperunt 7, 11, 4.
ultra oris si parum Fur sit vul-
gare fuit 6, 11, 3. eadem
quae in Fur ulcere praecipit
fuit 3, 16, 191. post ulfionem
Fur ulcera 3, 16, 191. si ma-
rit Furit effe (ulcus) 3, 16, 191.
ulcera Recentia 6, 6, 107. ulcus
Rorundum 6, 3, 14. ulcera oris
si parum Rubundum sunt 6, 11,
3. quod (ulcus) Sanum effe quom
sanum est 3, 16, 191. quom ulcus
nimium erumpit Siccum, neque hu-
midum est 3, 16, 194. ulcera
Sicca sunt 6, 18, 14, 11. furun-
culo Simile 3, 18, 107. Furgo Si-
mile 6, 18, 107. ulcus Sordidum
3, 16, 19. ulcus Sordide 6, 6,

138. ad ulcera Sordida pallidus
3, 16, 19. ulcus si cum Infa-
matione finita non sunt. Sordida
ulce coherunt 4, 6, 116. si Sor-
dida quoque ulcera sunt 6, 7, 11.
Subulgidum 3, 18, 107. Subiri-
dum ulcus 3, 18, 69. Subirali-
dum 3, 18, 110. Subirubundum
ulcus 3, 18, 69. Subirubidum 3, 18,
110. Sordum 3, 18, 107. Vetus
3, 16, 119. digitorum Vetus ul-
cera 3, 19, 1. ulcera si cum in-
flammatione finita non sunt, cer-
te Vetus effe coherunt 6, 6,
110. Vetus si cum ad
coherent venientia 6, 6, 145. V.
Uterque si Versutiles sunt ulce-
ra utrum 6, 7, 33.

¶ cum Vetus nonnunquam fadem
omnibus ulcus Accidet 3, 18, 14.
si nodum Adaptum ulcus est
3, 18, 39. et ubi Aliqua praeci-
pe ex ulcera, quae ex frigore
sunt 3, 6, 13. recentia festinant
ita Accidendum est 6, 70, 10.
ulcera eunt Accidenda 6, 11, 14.
Adulsum ulcus 6, 15, 16, 7, 11,
7. crusta ulceribus tanquam igne
Assutis inflantur 3, 6, 110. ulce-
ra ferat cuti Accidet 3, 16,
exte ut cuti ulcei Agglutina-
tur in parte 6, 18, 44. cito quinc
eodem malo (gangrena) Adhuc
ulcei 3, 16, 109. si ulcus non
Alitur 3, 4, 41. caruncula in-
crefcit ibid. 33. caro produitur
ibid. 40. facit quoque ignis malis
ulceribus Annuerat debet 3, 12,
64. aquae hanc frigida poit
ulcera (si dixerit) Attrahit
4, 13, 18. ambulatio Attrahendo
ulcus (in cute glandis penis) for-
didum reddit 7, 69, 19. Auster
ulceit Absterit 3, 13, 118. quod
enique ulcus ferit Caet 3, 16,
191. v. Circumcilio. neque fli-
gori Committendum (id ulcus)
6, 18, 41. aceto sine ulla nova
Comprimi ulcera (fascium) ait
Adelpheus 4, 4, 41. suppuris
pallidus ulcus Continuitur 3, 18, 7,
6, 11, 3. corruptum ulcus est
7, 4, 8. 219 ut ulcus Curat 3,
18, 109. ea quae ad ulc
lapis conprehensa sunt. Cu-
rant quoque ulcera Colis 6, 18,
11. quidam ulcera omnia in acie
Lycio ex vino Curant 6, 18, 30.
ulcera omnia optime his medica-
mentis Curantur 4, 11, 4. Hiderum
medicamentis, quibus caetera ul-
cera omnia Curantur 6, 13, 11. deinde
sequitur, ut ulcera, sicut a-
lii. Curantur 4, 18, 30. digito-
rum vetera ulcera commodissime
Curant ut Lycio, ad amara
colis caet. 6, 19, 1. apud quas-
dam potum est, adulsum ulcus
eadem ratione Curat 3, 11, 7.
tum deinde ulcus, licet caetera
edulia, Curantur est 3, 18, 21,
[KAA]

sicut callosus ulla. Curandum 6,
19, 14. id genus (ulcera) le-
vius medicamentis Curandum
est 6, 18, 18. deinde ipsa ulcera
Curant 6, 11, 1. ubi id (ulcus)
quodque Curatum est 7, 4, 8.
quom in utrovis sole ulcus er-
rigeretur Curatum 7, 7, 4. quod
fere negligenter Curato ulcus
supergruet 3, 16, 111. tollit curam
interdum ad veteris ulcus De-
fendit 6, 18, 19. ulcera (aph-
thae) ad hanc facies Delen-
dunt 6, 11, 3. utinamque Delen-
dum 3, 18, 109. quae ulce-
ra in larene lingua malis oris
distinguit Durant 6, 12, 3. post
malicia ulcera Fungunt 4, 11, 41.
quales ulcus teluravit medicis,
Fungit id vino caet. dicitur 7,
1, 9. ulcus aceto hanc oportet
7, 11, 17. 197. 7, 12, 6. ulcus
eodem modo Erit debet 6, 18,
31. si remanentibus autem in-
est, vincti Erit debet 6, 18, 16.
multo ulcus Erit debet 7, 17, 11. 6.
foridus quoque ulcus tollit me-
litis mallo humoris 6, 7, 11. 6.
pus ex ulceribus proficit. Erit
mallo caet. debet 6, 18, 19.
Emoluit super caput si 18, 14.
Emoluit in balneo ulcus 3, 16,
109. lamina ulci est. quae ipsum
ulcus Erit 3, 16, 81. vitium
est, ut vel indolens vel curren-
do, vel alia ratione, sanescunt
ulcera (laxa) Exasperantur 3,
17, 38. caetera illud quoque
nonnunquam accidet soles, ut
per albidus pallidus aut ulcera
summa cuti Exasperantur 3, 12,
8. Exasperantur per pallidus con-
tinuas ulcus 3, 16, 61. quod mi-
nus crebris fumantibus Exasper-
atum est 3, 12, 11. magis
Exasperantur 3, 16, 110. Ehae ra-
tione ea (ulcera) non Exasper-
antur, Praesidia sunt 6, 19, 6.
etiam ulcus neque ad sanam car-
nem Facili oportet 3, 18, 197.
Exulsum ulcus 6, 18, 16. ulcus
Exulsi 3, 2, 4. siapi ex aceto
imponitur, dante ulcera pulsi-
fuit Exulsi 4, 6, 8. caeteris
ulceris formentis ulcus Exulsi
est 4, 6, 8. quom ulcus in 9.
(emphro) Exulsi est 3, 16,
110. interdum per ipsa ulcera
colis Tub caet. Exulsi est 6, 18,
46. Exulsi ulcus ex pulsi-
fuit 3, 18, 199. ulcei ex alia
causa facti 3, 18, 44. Flique ex
his ulcus 3, 18, 48. ex pulsi-
fuit ulcera interdum Funt 6, 107.
Funt etiam ex frigore hiberna
ulcera, maxime in parva. 8.
praecipit pedibus diligitque eo-
rum, nonnunquam etiam in ma-
nibus 3, 13, 31. necesse est in
cunctis malis ulcera Erit 3, 7,
31. Eit (ulcus) maxime in pe-
dore,

t. aperta remota. ulceribus lo-
gignitur nudum: quae in reliquis
aut. haecurunt 4, 11, 11, 106f. 6,
146. Sum. 11. et enim oleum,
quod est 6, 1, 1. sine capitis
dolore, sine ulcera aut. Sicut
1, 15, 7. ut ulcera quae ex fleg-
me sunt 1, 21, 8. in quibus non
ulcerit fuit 1, 7, 15. si fuit ulcus
in digitis 7, 11, 3. si id (ulcus)
simul Supercrevit 1, 28, 42. 4.
cave in ulcera. ulcera Supercre-
scuntia 6, 6, 116. 117. Supercre-
scit gravibus ulceribus 8, 2, 9. ul-
cus et per se nascitur, ac ulcera
ex alia causa facta Supercrevit
1, 18, 44. quod fere negligens
curatur. ulcera Supercrevit 1a
ad 5, 116. ulcera Tullii Spuma at-
tenti 4, 11, 119. ulcera Tache-
re 4, 11, 14. 1. dicitur aperta fer-
rare. ulcus in locum pettilio-
sum Transit 1, 12, 15. colly-
rium, quod ad plura ulcera Val-
le 6, 6, 147. ulcus Velandum
est, neque filigini committere
duo 6, 18, 41. 1. contempnim. ul-
cera via ad cicatricem Vanale-
cia 6, 6, 146.

¶ Cum Particulis medicamentis,
quae ad ulcera oris sunt 7, 11,
46. medicamentis, quae ad ulce-
ra oculi sapientia sunt 4, 13,
4. 24. quae ad oculi ulcera super-
crepescuntia sunt 6, 18, 11. ad
ulcera fordida (pettiliosa) 1, 10,
9. acutum Adversus haec ulce-
ra proficit 6, 11, 9. 1. Cum in-
flammatione sunt ulcera oculi 6,
11, 1. 6. Et ulcera est (causatur
magis acri) 7, 11, 4. quae lo-
quet ulcere praecipua sunt 1,
16, 116. proinde aliam India ul-
cera locum caridi 1, 18, 76. quic-
quid iuxta ulcus est 7, 30, 14.
Sed ipsa ulcera solent hoc esse
necesse est 6, 18, 42. Sine ulcere
1, 4, 61. 1, 18, 14. id averis
modo sine ulcere, modo oculi
cerato loco 6, 1, 2. carcioma,
quod sine ulcere est 1, 18, 30.
si sine ulcere lae loca dunt 1,
18, 40. quod (sunt) dolo-
rumque sunt sine ulcere: 9,
7. Illic utrum Super ulcus
non sunt necesse 7, 10, 115.
Super ulcus tenendum specillum
est 6, 11, 11. 116f. Jura Cato.
Culdo. Tamol. Imponi. Inpre-
gi super ulcera. Venae Super ulce-
rae moventur 1, 7, 77. Hippoc.

Ulcus 7, 11, 6. si ulcus aut acri-
dore aut humiditas 1, 18, 146.
Ulcus. a. um non quod corio a-
set rei esse 1, 1, 19. 4. quibus
ulcus interstitum voluerunt est
1, 16, 19. ulcus parte 1, 10, 18.
venae (dura et fibula) vim ul-
cus ducit 1, 16, 115. Ante
ulcus curatioem 1, 10, 116.
Cura duntum ulcus 6, 6, 173.

Ne ulla erudiat substantia du-
scat alius 1, 12, 11. Nec ulli
est labarum petilla 8, 1, 107.
Neque ulli unquam medicus pro-
fuit 1, 18, 11. Neque de illo
magis convocat 6, 8, 84. Neque
ulcus magnat attentioni nodu-
est 1, 16, 110. Neque in ul-
die, quia per impare efficit, a-
grit vel majus vel minus peti-
culum esse dixit Asclepiades 1,
4, 19. Neque ideo corpora illa
difficilia fuisse quoniam 1, 4, 2.
Neque ulla aut Nova graeva mor-
borum repetiri aut novam do-
derari medicinam 1. Praef. 60.
Neque id vitium ulum metum
soluit 8, 4, 13. Neque in elec-
te ulla est Inflammatio 1, 18, 92.
Neque hujus (mixtionis simpli-
sim) ullus modus est, quum ex
similibus ulla demerit, ulla ad-
juvantur 1, 17, 2. Neque tam-
en morbo minus momento fac-
curritur 4, 11, 6. Neque ulla
potest muto dandus eidem peri-
culo (haecurunt) locus est
est 6, 18, 18. Neque enim ulum
periculum est 7, 11, 13. Neque
illi remedia loca est 1, 9, 1.
Neque ulla res prohibet 7, 1, 2.
Neque ulla res magis 1, 16, 4.
Neque enim ulla res magis leu-
ritia confirmat 4, 18, 19. Na-
qua solum ulla res magis leu-
rudit 4, 8, 11. Neque ulla re
magis aut acrius stomacha-
re corpus afficit 4, 1, 1. Inter-
dum Neque rubor, Neque tam-
nulla apparet 110. 110. 4, 4,
1. Neque ulum Exonum malum
1, 7, 16. Neque ulla vitia spes
1, 18, 11. Neque ulla vitia spes
se Ne illi quidem considerat ul-
modo possunt 1. Praef. 105. si ve-
ro Ne tunc quidem ulla requirit
agrit est 1, 11, 17. Ne riu-
culum quidem ulum necessarium
est 7, 16, 111. Neve aut in me-
dio corpore aut in aspie dolos
ollit sit 1, 17, 13. plus alimen-
ti in paucis. Quam in ullo alio 2,
18, 11. in cubite caelestis Quam
in ullo alio articulo. caelestis vic-
cunditote 8, 16, 14. alva tam-
en Sine ullo acri, ducendo est
8, 9, 11. Sine ulla manifesta cau-
sa 6, 4, 111. Sine ullo dolore 7,
19, 19. Sine ullo metu est ul-
quid 1, 8, 9. dejectione Sine ullo
noxa est 1, 8, 19. aceto Sine
ulla noxa cuprunt ulcers ale
Asclepiades 1, 4, 41. calculi
unco blue ullo noxa aducit 7,
16, 18. donec vel Sine ullo no-
xa possit 8, 10, 19. id effatum
leniter. Sine ullo stomachi no-
xa, ventrem tenet 4, 19, 13. lo-
cunculi modicum valorem. Si-
ne ullo perfuso, habent 7, 19,
4. sumor Sine ullo periculo est

[KKK]

8, 6, 9. Quosque quonque calen-
ti, per se quidem delapsi in cer-
vicem (velicis) Sine ullo pati-
entia calomnest 7, 10, 61. Quon-
quam lente letura Sine ullo
remissione quonque tenore 3, 9, 6.
quibus evocat, ut Inter illi
fina super pabem Sine ullo ru-
gula fit tenore 7, 10, 11. M
praecedat regit Sine ullo fenu
doloris acquiescit mollia in utra-
que parte feni 1, 9, 3. efficit,
ut fracta ulla Sine ullo treme-
tu sub medicamentis tempore ca-
cidit 8, 4, 40. neque le ferri-
ri potest, qui Sine ullo tumore
febricitans labio Haecurunt 1,
6, 17. tumore feni. feni in un-
guis. Sine ullo fit (subside-
eendo) mollies dunt 1, 18,
119. exit ex ore (angit) Sine
gingivam ullo vitio 4, 4, 61.
ex vel ex unguis (nuculi) ali-
quid reliquatur, quod caelestium
Vix ulum recipiat caelestium
7, 7, 18. ex Vix ulla modico
periculo substat 4, 8, 110. Vix
ulla perpetua praecipua medici-
nae ore recipit 1. Praef. 99. rem-
pore remissionem in ullo modo
liberalis. Mado Vix ulla fuit
3, 9, 1. Vix ulla oculi vitium
est, quod non simplicibus
quocumque et pumtis remediis sab-
lode removeri possit 6, 6. cetero.

Ulcus. cum Nominibus 2. haec ubi
ultra Aures ducenda est 8, 1, 11.
aceratis caecidit furiis praeci-
dentis ultra Aures feruntur 4, 1,
6. ultra Calculum deura semper
manus ei lo oppant 7, 16, 4.
ex effugit quo. Jamo ultra De-
bitum urget 1, 4, 4. fuit. tempus
et modum, ultra quos (Callosi
Dentes) unguis fere maxillaris
quos feni 8, 1, 10. 10. palmonis
mumbo si feni a septimo Die
cognit, et ultra septimum ma-
nit 1, 1, 64. interum ad fractu-
ram reverts (filiis) 10. In su-
periore parte ultra priorem Fa-
cilius desinere debet 8, 10, 19.
reloquit cetia (praecipua) rursus
evadunt ultra Glanum 7, 19,
11. ulcera in Glanide ulcers tam
loca reperiuntur 6, 18, 4. uno
ulso Hamanum aqua sumunt 4,
1, 61. ultra id 4, 1. exat. 1. praeci-
dentis usq. ad adhaerent, quod id
ad jecur referendum ultra lineas
quos ante fecimus 7, 9, 6. 11.
ultra anteriorem Membranam pro-
cedat fistula (ad aquam hypos-
tici emittendum hypsili) 7, 16,
2. quom jam Sine ullo periculo
ultra Modum repleta fure
(quod bralla) 1, 7, 10. fura
ultra iustum Modum a pluvia
distat est 7, 11, 11. et di-
bat, etiam ultra Scitatum 1,
7, 9. ulla scitris (scitatus) ultra
necitris

nictosa est, quae ultra Tempus
inflammationis durat 5, 16, 160.

100

ut *Kardiores* placent i Praef. 27.
4, 11, 2, ut in *arbitrio* pofit 8,
6, 8, ut quidam praecipiant 3,
27, 10, ut in *valuerit* praecu-
pam efl 7, 13 eunt, ut *Histo-*
riam vilis efl i Praef. 17, ut
differunt vilium efl i Praef. 26,
4, 18, 12, ut ipfi videri voluit
i Praef. 28, ut *supra* dicit i 8,
6, 2, 3, 1, 2, 20, 18, ut *Supra*
comprehendit efl i 10, 1, ut
Supra pofit 3, 14, 16, ut *Supra*
quoque pofitum efl 4, 4, 13, ut
Supra praecipimus 4, 6, 20, ut
Supra fcriptum efl i 3, 50, ut
ita ut, *Sic*, i *pariter* ut, ut
tam, quomodo id aequum ut mil-
uit veteribus, ita magis tutum
efl 2, 11, 15, add *id*, 15, ut
aliments fanit coftituit agri-
cultura, *Sic* laetantem regit me-
diciua pofuit i Praef. ab ioid.
add. 1, 9, 3, 8, 6, 6, 8, 6, 20,
Sic etiam v. ex tribus medicinae
partibus ut diffimulat, fic etiam
periculis efl ea, quae morbis
medicant i Praef. 20, add. 1,
21, 2, 3, 19, 4, 10, 2, 3, 7, 20,
conf. *Sic*, ut i *ita*, ut.

1 a ad *similitudinem*, *similitudo* ut
prae, tamquam, omni ut, mo-
do redum, ut ligum, in longi-
tudinem fudidit 3, 7, 2, evidet
tamen quidem etiam ut neccellariae
amplius efl i Praef. 46, morbus
curatam tam ut longas efl 3, 52,
14, *fiu* id ut emplatrum impo-
nit 3, 16, 18, 7, add. 4, 4, 19,
ut ad. 1, 7, 9, 1, 20, 8, 4, 4, 62,
5, 26, 21, 3, 25, 109, eant. ut et
4, 12, 31

1 ut, a *perinde* ac, 1, 6, 3,
ut, *pro* *ampli* *gratia* articulo-
tam vilit, ut doluit amoret,
quod refecit, ut efl rola & vi-
num i 10, 22, ut *fic* in homini-
bus *rudibus* literatur i 18, 18,
add. i Praef. 1, 6, 8, 14, 2, 18,
6, 2, 12, 1, 2, 14, 17, 11, 21,
18, 20, 25, 40, 2, 20, 3, 4, 62,
1, 6, 1, 5, 18, 4, 5, 24, 5, 30
cant, ut *malva*, ut *veruca* 4, 46,
ut in *hac* *ipfe* re 3, 3, 15, plecti
qui nimium duri vifque funt,
ut fecit, quod flagna fuerant eunt,
2, 22, 6, quae *pofta* *lent*, (om-
la) interea *de* *de* *de* *de*, ut quom-
latum ut *feapularum* *ab* *hamo*
recedit 8, 17, 2.

ut, a *felitem*, *omnium*, *omni-*
um, eant, membrum intendunt,
inter haec medicus petraclat
efl, ut *arbitrio* tenet *callo* *ma-*
nibus *ac* *didicula*, eant, 3, 10,
22, 1.

ut, i *non*, *atque*, *non*, *superne*
tamen, cum *Coniunctio* quod
ut *faciente* aliqui poffit, tamen
etiam *fibae* *liberata* *via* *refe-*
ditionis *valde* 3, 15, 11, add. 1.

Praef. 27, 3, 21, 31, eant, cum *in-*
dicatio 1, 3, 18, 12, 7, 27, 18, ut
dic, in *comparatione* *cantriarum*,
i, quoniam, tamen, cum *indicati-*
vo ut *unus* *generis* *concentration-*
is, *etiam* *concentrationis* *fuerit*, *fic*
athletici *superaverit* 1, 2, 6, *litera-*
tum *disciplina* *ut* *etiam* *prae-*
cipue *omnium* *neccellaria*, *fic*
corpore *inimica* efl i Praef. 20,
add. 1, 3, 19, 11, 29, 2, 1, 3, 1
1, 2, 1, 4, 3, 8, 29, 2, 10, 30,
4, 6, 21, 8, 13, 10, 11, 15, 8, 20,
14, et *fi* *alibi* *perferuntur*, in
quo nimium Ut melius, *Sic* etiam
penetium efl 5, 25, 7, ut, *fic*
tamen i efl hoc, ut non opul-
mum, *fic* *facile* *tamen* *fecundum*
remedia *tempus* 3, 18, 24, add.
8, 14, 7.

Ut, i *quoniam*, *postquam*, *eant*, cum
indicatio 1, ut *puta* *aliter* *effe-*
copuunt 7, 12, 4, ut *primum*
fieri *potest* 4, 21, 14, *quam* *primum*
proximum ut *peril* *medici* efl,
non *potuit* ut *venit*, *reppe-*
hendit *mana* *heruliam* 2, 6, 13,
potius *ut* *periculis* *ut* *aliquis*
5, 26, 162.

Ue, *de* *caufa* *fuall* *per* *permutate*,
i, *propter* *ut*, eant, cum *Coni-*
unctio *pridum* *abstinere* *debet* *ut*,
ut *aque* *falli* *cautioni* *fite*
eodem *die* *ante*, *aliquos* *horit*,
aquam *calidam* *bibere*, ut *impe-*
riores *ejus* *partes* *malicant* 2,
18, 18, 19, add. i Praef. 112, 2,
18, 1, 4, 3, 4, 17, 3, 5, 9, 10, 42,
3, 6, 15, 10, 17, 3, 19, 3, 20,
4, 4, 7, 11, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,
7, 5, 52.

In *transiens* *liguit*, ut ad *propo-*
situm *meum* *etiam* i Praef.
127.

1 *loa* *relaxat* *ad* *ea* *quoque* *tarzab-*
o, ut *indilem* 2, 7, 1, *quae*
indicare *debet*, *illo* *memoria* *de-*
cepi *deceit*, ut in *hoc* *generi*
(*aliter*) *certum* *utitur* 1, 18,
135, *quod* *e* *quod* *in* *no* *confi-*
fit, ut *eant*, *memoria* *decipi* *de-*
ceit, ut *proprium* *visu* *curatio-*
ne *requirit* 1, 25, 249, *abli-*
quomat *tamen* *haec* *testari* *pot-*
est, ut *caput* *tondetur*, eant,
6, 2, 4, *pro*, *relaxat* *ut* *bilit* *fu-*
pra *infraque* *etiam* *primum*
quoque *similia*, *etiam* *ut* *in* *eo*
tecent *caro* *loca* *e* *videtur* 7,
11, 1, conf. 1, 26, 184, *ter*.

1 *Adco*, ut 2, 20, 2, 8, 24, 2,
18, 31, 3, 1, 13, 3, 4, 18, 3, 5,
12, 3, 6, 14, 1, 18, 6, 1, *con* *Adco*,
ut etiam 2, 8, 14, 1, 16, 1, 16,
Adco *multa*, ut 1, 14, 1, *Adco*
non, ut 2, 6, 17, 1, *tanta* *mana*,
Adco *oon*, ut etiam 2, 10, 52,
Cum *eo*, ut v. cum. *Etecut*,
ut 3, 16, 199, *Ex*, ut v. *Ex*,
ita, ut i Praef. 97, 2, 6, 3, 3,
24, 1, 4, 17, 3, 5, 2, 18, 49,
[L 113]

2, 21, 48, eant, *ita*, ut *tamen* 2,
3, 27, *ita* *tamen*, ut 4, 1, 1,
ut *ita* 8, 19, 4, *Sic*, ut i *Pe-*
14, 72, 81, 3, 5, 52, 2, 3, 7, 2, 2
4, 13, 2, 6, 18, 2, 7, 16, 25, 64
81, 2, 8, 3, 11, 1, 11, 10, 3,
21, 47, 1, 14, 8, 3, 17, 1, 12,
4, 2, 4, *hic*, ut *ad* *eant*, v. *Sic*,
Sic, ut etiam i Praef. 14, 2, 1,
8, 2, 6, 10, *Sic*, ut ut 3, 11, 3,
6, 6, 7, 2, 25, 47, *Sic*, ut *quo-*
que 1, 8, 49, 4, 2, 8, 16, 4, 20
31, 1, 28, 200, 6, 4, 2, 8, 10, 69,
Sic ut *tamen* 2, 11, 2, 3, 29,
34, 1, 17, 7, *Sic* *tamen*, ut 1,
8, 2, 2, 1, 7, 3, 12, 3, 3, 3, 2,
ut *omnis* *ita* *ut* *Sic*, i Praef. 11,
31, 69, 2, 10, 31, 7, 14, 21, 4,
26, 2, 2, 33, 18, 1, 6, 12, 1, 7,
22, 1, 8, 2, 1, 2, eant, *Quom* *ut*
que *ulla* *alia* *ipet* *in* *magis* *e* *est*,
Quom *ut* *impetum* *motum* *stehen-*
do *aliqui* *effugit* 2, 9, 1, 2, conf.
4, 1, 7, *verbo* *alibi* *verbalis*,
quae *ut* *post* *si* *habet*, *ut*, *fiu*
figula *teit* ut *Fit*, *incidit*, *Offi-*
cium *e* *est*, eant.

1 ut *Ne*, i *ut*, *curiofioe* *ut*
mentis *volvende* *e* *ager*, ut
ut *ad* *eum* *frigue* *aspicit* 2, 179,
22, add. 3, 19, 24, ut *Nu* *quid*
2, ut *ad* 1, 3, 24, *fic*, ut *Ne* 1,
110, 3, 6, 6, 9, 7, 7, 182, ut *Ne*,
que, *Neque* 3, 4, 10, 7, 2, 7,
ut *Nos* 4, 2, 10, 4, 4, 21, 4, 19,
10, 8, 3, 7, 2, 4, 1, 10, 7, 7, 28,
fiu *ipet*, ut 4, 4, 2, 2, 2, 2, 2,
ut, *neque* 6, 6, 100.

1 *loa* *ut* *accutante* *cum* *infinitive*
quam *potius* *naturale* *fic*, *potione*
neccellam *Humothum* *refigera*,
ut, *frigentem* *calidit* 1, 3, 162,
accutante *convenit* *ut* *ut*, eant, *post*
Cogi 6, 9, 126, 6, 21, 15, *post*
Convenit 6, 7, 14, v. *ut*, *post* *Ne-*
ceffe *e* *est* *dari* *clium* *neccesse* *e* *est*
1, 1, 14, add. i Praef. 70, 2, 1,
16, 1, 6, 4, 4, 4, 9, *post* *Nece-*
ffarium *e* *est* 1, 3, 24, 3, 8, 4, 7,
19, 2, *post* *Optet* *e* *est* 7, 2, 18,
post *Nolo* i Praef. 22, 1, 4, 10, *post*
Patiet 3, 11, 124, 2, 12, 13,
4, 24, 22, 5, 16, 183, eant, *post*
Placet 7, 1, 20, 184, 101, 7, 12,
5, *post* *Satis* *e* *est* 9, 12, 8, 2, 12,
4, 2, 16, 21, 22, 24, 3, 4, 7,
3, 1, 4, *con*, *post* *Sino* 2, 8, 8,
3, 4, 11, 3, 21, 39, 4, 11, 2, *post*
Sollicito 4, 8, *post* *Valen* 179,
21, 4, 4, 39, 1, 17, 8, 6, 6, 21,
7 *Adco*, 1, 7, 7, 2, *post* *Utile*
e *est* i Praef. *ut*, 5, 20, 49.

1 *permutate* *cum* *Quod* v. *Quod*,
ut *omnitate*, *ut* *allicite* *ad* *re-*
se *e* *est* 3, 4, 24, add. 2, 1, 1, 1, 1,
5, 24, 2, 10, 15, 3, 4, 34, 4, 13,
21, 7, 16, 40, eant.

1 ut *non* *in* *principio* *ammatis*, *fid*
post *prae* *prae* *aliter* *ut*, *plac-*
efione, ut *gratibus* *ut* *fecit*, *ut*
compositio *magis* *viteat* *frigo-*
ant.

fre Intestinum five omentum est, relabatur 7, 14, 19. quo fastidium omnia, quae ecclesiastica in veniunt, intra ventrem coquantur, eam, quoniam omnia ex utero prolapsam est 7, 21, 4. de *apipulale*, super inguen in uterum vel digitum vel adverte spicillo repellendum est *omnium* *ibid.* 3.

¶ *utera infans fu nuncupatur, drispa-*
venta alias ustra, id interdem evenerit infans puerum in sacro matris 7, 28, 5. si digitum in utero proxima cubiferum 7, 34, 1. si ex utero est *uterum* *stolius* 7, 28, 4. sanguinem multum semioia uterum non generibus, venae est 10, 10, 1. non gravida mulieribus p. p. *ibid.*, quod (ut interio abdomen) membrana rupturum semioia quoniam ex utero larve evenerit coarctavit 7, 17, 3. luvet quare morbis ethacialis 7, 22, 12.

Uter, usus sum, est. *gnm*, exhibere 1, 17, 8. 9. 16, 9. alium 4, 3, 11. nam *absters* uti Absterrens 6, 6, 34. Absterrens etendum vel etendum est 17, 17, 3. 17, 4. 24, 12, 5. 16, 119. in eo, qui ex quanta in hydropem decidit, fre absterrens bilis doli usum 3, 21, 11. Adsterrens quoniam eadem uterum 12, 109. Alviductione etendum 1, 26, 3. Alviductione est 4, 24, 31. Ambulatione etendum *ager* 3, 23, 21. multa Ambulatione etendum 6, 10, 2. Ambulatione melia etendum est 7, 23, 19. neri Ambulatione etendum 3, 27, 12. Ambulatione tantum non aut, sed recta etendum est 4, 29, 49. Ambulatione quam maxime longa et recta statat 3, 21, 20. media diebus Ambulationis uti oportet 3, 14, 1. oportebit uti Ambulationibus lenibus 3, 27, 37. etendum Ambulationibus 6, 11, 2. Ambulationibus diligenter etendum 6, 6, 116. Aqua tantummodo calida uti debet 1, 11, 6. *ibid.*, Aqua calida etendum est 3, 27, 31. quidam ipsa Aqua frigida, tantum ad satietatem dacta, pro medicamento etentur in *ardore* *fiere* 3, 7, 21. si in eam utendum est, frigida etoque, quam calida, Aqua utiliter etetur *sa-*
3, 31, 6, 19, 1. lanavim, in *saltem*, quidam le proderet vicio (oculi) calida Aque uti, relevatque 6, 6, 21. potest etiam interdem balneo, interdem Aqua frigida est 1, 1, 4. le quibus (si *gnis meriam*) non dubitate Auris uti antiquorum viroem uti, maximeque Hippocratis 1 Praef. 3. omnes cum Avelio etendum est. *ut aut.* 1, 5, 1. Balneo uti 1, 4, 4, 19, 6. raro Balneo

etendum 1, 5, 19. Balneo raro etendum 1, 5, 19. utine Balneo calido 1, 7, 2. antiqui simidist Balneo etendum, *Adalpi-*
det *anducis* 1, 17, 2. ubi aliquis Balneo elus est 4, 2, 57. Balneo etendum est 4, 2, 51. etendum est Balneo 1, 14, 17, 6, 6, 112. Balneo frequentate etetur 6, 156. Balneo raris etendum erit 7, 4. *cat.* Cacescentis humilioribus etendum 8, 11. *cat.* eo tempore nui (homo) Calidis omnibus posuit etendum est, vel calorem moventibus 1, 176. magis Carne etendum 1, 1, 77. Carne potius elian est 1, 1, 74. Cataplasmate etendum est 7, 19, 47. quidem Cataplasmate calcificationibus utetur 7, 26, 110. in hac (sacrum coarctatione) plerique extrinsecus Cataplasmatis calidis etentur 4, 4, 38. etendum calido Cataplasmate 4, 22, 5. etendum calidis ex *cat.* Cataplasmatis 4, 5, 14. Cerato etendum est 7, 19, 47. Cerato super vulnus etendum est 1, 14, 20. ut facilius Cibo utetur, le *cat.* est 1, 1, 5, 79. *le, utendum* 1 Praef. 14. *cat.* 36. etendum *ibid.*, 31. luvendum 1, 3, 11. Inter quae affert Cibo utiliter 4, 2, 18. die quanto demum, si corpus integrum est, Cibo cum fiducia etendum 3, 5, 5. alios inter principia (scilicet) protinus usus esse Cibo plene 6, alios exigui 1 Praef. 16. autem Cibi genus fuerit, qua populocrasue 1, 1, 4. Cibo fumet, eoque humido uti 1, 3, 11. *cat.* 3, 16, 3. Cibo jam paulo pleniore uti licet 1, 3, 81. hit est eo sapienter, quam alio Cibo sonvenit 1, 3, 83. ubi dolor & febri-cula quoniam, tum demum uti Cibo pleniore, *cat.* (inter) 4, 11, 16. posthuc Cibo paulo plenior, etiam ex optatum consuetudine, uti debet *ager* 6, 6, 67. al. ex eorum dicitur consuetudinem non aut Cibo 6, 11, 4. Cibo non acti etendum est 7, 12, 19. modico Cibo uti debet *ager* 7, 131. Cibo modico uti oportet 6, 17. Inter Cibo modico etendum est 7, 36. Cibo modico molliore etendum 6, 9, 2. *cat.* Cibo, Cibus, uti Cibo raris et ferus, tenui, simplici, molli, calido, exigui 1, 4, 48. Cibo quolibet etendum 3, 27, 29. nam Cibus aliter quod die uti oportet 3, 13, 2. Cibus uti, (salsi est) vel ventrem coarctationibus 4, 19, 8. nam Cibus viroem etendum est 4, 11, 31. qui deiecit vult, primum Cibus violus, quae utatur his, quae hoc praestat 1, 3, 38. oportet Cibus uti

bonis 1, 11, 34. etalibus (Cibus) etendum est 4, 2, 19. non uti Cibus variis, minimeque juvenilibus, aut leguminibus, acerbis his, quae 1, 1, 1, 2. Cibus uti 1, post purgationem, ex media materia, quam lenissimis 3, 18, 79. et Cibus potissimumque etetur *ager* utiam praecipue morientibus 4, 2, 5. etetur Cibus et potioribus Calidis 1, 7, 2. etendum Cibus potioribusque calidae 4, 6, 10. Cibus etendum Hippocratis 1, 20, 2. etendum est Cibus frigidis, stidit, lenibus 4, 2, 46. in omni sacro legi neque lenibus ete-glosidit Cibus, neque fisis & acerbis etendum est, sed his, quae luvet utrumque 1, 1, 18, 78. lenibus Cibus etendum est 4, 2, 31. tum Cibus etendum scribus & extramorbis 6, 6, 109. neque scribus Cibus etendum, neque alpetia, nec alium compingentibus 6, 18, 30. Cibus coram impatiens etendum est 7, 4. *cat.* Cibus etendum est his, qui maxime corpus alios & implere consuevit 6, 6, 111. por-jam ulcera, Cibus hic quoque etendum est eorum producentibus 10, 10, 10. Culyris uti non debemus 1, 18, 19. Culyris Collyrio quidam utetur 6, 6, 81. etendum delude vel lidem Collyris ex lacte non ovo; vel Croco, cui aliam ori miscetur 6, 6, 91. licet etiam Compositio est Theophrasti 6, 7, 31. etendum est Cocciis culuris 3, 49, 17. lentiuscule Ceterum uti 6, 11, 11. Croco, 1. etendum Culyris, infers praecordia quoniam alios Cerebitalibus etendum est 4, 5, 35. Cerebitalibus poro etendum 3, 7, 2. Incidende etendum est 1, 11, 27. etendum est praecipue Culo 3, 21, 8. *cat.* 4, 2, 30. etendum Ductione uti 1, 11, 16. *cat.* *supra* uti Alviductione, Boque etendum est 1, 11, 2, 6, 18. 16. etendumque Etidem est 3, 12, 12. etendum est Excitatione 1, 14, 16, 3, 21. R ambulationi Inter haec Excitatione etetur *ager* 7, 26, 14. Excitationibus uti oportet 3, 14, 2. modicie Excitationibus, absterrens, excitationibus etendum est 4, 2, 18. Excitationibus diligenter etendum 6, 6, 116. etendum est Excitationibus 6, 6, 218. Excitationibus utemur 6, 6, 166. per omne tempus etendum est Excitatione, nec alio, pag. quae mens Exhilaratur 3, 24, 16, 27. in pillulis minime otile est Fame uti 1, 7, 5. non valet tamen, Fame in his, 1. etque in his 3.

urantes, iniecienda est acuta os, si prominens cuspidi 8, 10, 97, parte, quae sum a sit: ex parte, quae gibba est 8, 10, 96. lob ex quo (vulvella) excidit, incidenda, cant 7, 11, 34, 16. vulvella appropinquante nunc 7, 11, 34, nunc, ibid. 35, 7, 18, 6, 7, 10, 11. ovae (cuius) vulvella prehendere 6, 18, 49. vulvella extrahitur (fragmentum illius) 8, 1, 11, 11, vulvella protrahenda est (tella dextrae frangi) 7, 11, 14.

Vulvula, uti, quotiens (si corbeum) membranae ejus vulnus accipit) eruit vulnus est 1, 16, 31. mulliens illius loco adversus segetem debet relinqui, ut omnes partes 11 vulni quae cubitus percipiat 3, 6, 10.

Vulva, ac. *l. q. hodie vocatur uterus, defloratur* 4, 1, 37 seqq. vulva in virginibus 4, 1, 37. in mulieribus 104. vulvae sum 1, 10, 7. ex hoc vulvae steriles 1, 14, 4. vulvam tunc os coarctum 8, 1, 96. vulva in faciem, superius supra ad apicem vulvae sustinetur 4, 1, 31. cum sedula tenuitate Cervix, quam carnem vocant 4, 1, 18 7. *secundum partem*, iter utraque in faciem super vulvae Cervicem se ostendit 4, 1, 36. Dextra vulva 4, 10, 16. si vulva dolens somnum prohibet 1, 1, 19. in omnibus vulvae Doloribus 4, 10, 10. *ad hoc* veritas, si trillula ad vulvam penetravit 1, 16, 16. Erysipelmatum est vulvae 1, 9, 4. si vel inflammatio vulvae est 1, 10, 9. optima adversus inflammationem vulvae compotio est nunc 7, 11, 10. inflammationem vulvae coarctans *can.* 7, 11, 17. Luperia, *in parte* Inest. Magnitudo vulvae 7, 10, 8. ex vulva faciem vel mram Majum nascitur 4, 10, 1.

h. e. hysterica passio quae hoc capite tractatur, vulvae Naturae mirabilis quoniam in multis alibi, tum in hac re (embryonem) quoque facilius cognoscitur 7, 10, 1. via Nervorum vulvae 7, 10, 8. *ligamentum uterum*, membrana Oni vixit appropinquat est (in utero) 7, 11, 4. *in vestigia exteriora*, teguntur dunt iterum Oni vulvae adaptatur 7, 10, 6. *in embryonem*, *h. e.* ad uteri internam, quo fit, ut infans ad Oni vulvae compellatur 7, 10, 3. *in 16*, tempore vulvae Oni 7, 10, 10. *h. e. clausa*, vulva coarctum patris Oni accipit 7, 10, 3. unde acumen ipsum Oni vulvae delabitur 7, 10, 11. non emittente eo 7, 10, 11. id (vulvum) *innotuit*, *videtur coarctum* aliam lo Oni vulvae facinoratum incidit conforvis 6, 18, 108. *h. e. in vestigia uteri interiora* per ter ac vulvae, si On vulvae protrudit (tam id quoque interitum fit) 6, 18, 111. *h. e. vagina uteri* plerumque, nunquamquam *vulvam* *erigitur uteri interiorum*, *h. e. una (interius) fecit* On vulvae urgetur coarctum 7, 10, 18. *h. e. vulvum* *interitum* *per vulvam uteri*, *h. e. vulva* *in vulva* est 1, 7, 16. si vulva exulcerata est 4, 10, 14. proxius ad Homasio vel Afflicto haec (vulva) vel corpus Afflicto 4, 10, 1. *Composita* vulva 7, 10, 11. *clausa*, vulva paulum ad dexteritatem coarctam convertitur 4, 1, 18. vulva ex intervallo paululum dehiscit in partu 7, 10, 7. vulva, interdum etiam sic Exanimas, ut cant. 4, 10, 1. venulas membranulatas amotas (sua duram) manu diducere a vulva 7, 10, 49. Hiante vulva 7, 10, 11. vulva, super relictam in sectionem Progrede, illa faciem latera sua innedit 4, 1, 38. pos-

sus ad vulvam Mollendum 7, 11, 7. vulva cervicem contra mediam alvum Oni 4, 1, 18. *h. e. canis medius* *in vulvam* *reducit*, *quoniam* *vulva* *percutit* *est* 1, 16, 49. capsula vacuam vulvam Prohibet 7, 10, 11. *in embryonem* *scilicet* *passio* *injectionem* *patrem*, *per vulvam* *reducit*, *interitum*, *quibus* *vulva* *Vulvula* *est* 1, 16, 19.

X.

*X*ilera: plaga si movet ferenda est (in *per* *canis*) de fere commodissima sit, quae duas stans variis literis X figuram occidit 8, 4, 16.

Xylophallum genus Hippitidolae, quod *Xylophallum* Graeci appellant 1, 6, 174. *h. e. in fegit*, *traditum*.

Xyloallium, *h. e. lani arboris* *ferunt* *ut* *ferunt*, *ut* *mones* *Salmafus* *in* *Extricatoribus* *Pluviant*, *videtur* *in* *Strum*, *Longum* 7, 180. xyloballum p. X. 1, 12, 11.

Y.

Vid. in H.

Z.

*Z*ivus, *aug vel loc. ferat*, *justa*, *10*, *favore* *corporis* *in* *ferat*, *quem* *ferat* *Graceli* *vocat* 1, 11, 8. *Ziniber*, *erba*, *Graceli* *Graceli*, *ut* *causa* *ferat* *videtur* *lingula*, *in* *liveris* p. * Villa 1, 11, 10. *Zoydier*, *ut* *jugale*, *h. e. jugale* (or) appellari potest (quod transversum a genis tendens, ab inferioribus ossibus sustinetur) ab eadem similitudine, a qua id Graeci *Graceli* appellant 8, 1, 31. *vocat* *utram* *xylophallum* *ad*.

100